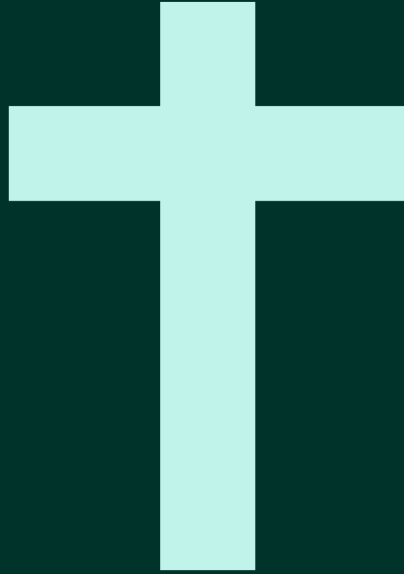

Cishingini Agwara
Kambari [asg]

Cishingini: Cishingini Agwara Kambari [asg] (Bible)

Cishingini Agwara Kambari [asg]
Cishingini: Cishingini Agwara Kambari [asg] (Bible)

copyright © 2025 Language Development and Translation Initiative (LDTI)

Language: (Cishingini)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Sep 2025 from source files dated 9 Jul 2025

ff342a73-d285-5f4f-952c-a0c91ef11d25

Contents

Ugiti	1
Kuta	78
Anan Ganu	143
Mekecu	190
KACIBIKI KA WILA	254
Jesuwa	310
Azafada	346
Ruti	384
1 Samaila	390
2 SAMAILA	438
1 Ngono	481
NGONO	528
2 Ar Katagarda ka Arabali	573
Ezira	626
Nehemiya	643
Esta	667
Ishipa	679
Ansa	831
Tsubari	873
Ishipa i Sulemanu	887
Ishaya	898
Katagarda ka Irimiya	1004
Daniyan	1096
Hosiya	1118
Juwelu	1134
Obodiya	1141
Yunusa	1144
Nahum	1148
Zafaniya	1153
HAGAI	1159
Malaci	1162

UGITI Kubayuwa

Katagarda ka nampa ki ta a kadanshi ku uya'in wa aduniyan, kobolo n ugiti u vuma, n ugiti wu unushi n atakaci a aduniyan n tsu na Kashile ko tsu tono n uma. Katagarda ku Ugiti ki ta upeci ali ugboku u gbagba'in u re.

1 Uya'in wa aduniyan n tsumani tsu ugiti tsu vuma. Ta punu ukuna wa Adamu n Hauwa, Kayinu n Habila, Nufu m mini ma na ma lya'i aduniyan, m mashilya mu ugadi ma Babila 1-11.

2 Tsumani tsu tsukaya ci cau tsa aza a Isaraila. Vuza iyain daɗa Ibrahi ayi vu na wi n uneki u kaɗu n kutono ku Kashile. Da o tonoi n tsumani tsu maku ma ni Ishaku m matsukaya Yakubu (ayi na e ci deke Isaraila), m muku kupa n i re n Yakubu ele vuza okpoi kumi ku umaci kupa n u re ka aza a Isaraila. Kadanshi ku utsura ko bonoi u maku mo yoku punu, Isufu, kobolo n ukuna u na u bankai Yakubu m muku n ni n na m buwai n limata i le a Masar.

Katagarda ka nampa kpamu ka ya'an ta kadanshi ka uma. Ili yu utsura i daɗa ili i na Kashile ka ya'in. Ka gita ta n kudana Kashile ka'a ka ya'in aduniyan, da ko kotsosoi n ukuna wu uzuwakpani u na u danai Kashile ki ta a kulya'a kelime n kindana uma a ni. Punu a katagarda ka raɗa, ukuna u Kashile u da u walai kelime, ayi vu na u tsu ya'an ka uma afada kaɗa u takacika aza a na a nusai. U uka le kelime kaɗa kpamu u banka le, n u lapulai nwalu n le. Katagarda ka tsumani ka nampa a dana ta ka'a adama a na ka dika kadanshi ku uneki wa aɗu u uma n tsu na ka kuba n ka uneki u kaɗu u nanlo u gbama.

Ili i na yu udari a katagarda ka nampa.

Uya'in wa aduniyan n uya'in u vuma 1:1; 2:25

Ugiti wu unushi n ugiti wa atakaci 3:1-24

Ili i na i dikai wa Adamu ali a kubana u Nufu 4:1; 5:32

Nufu m mini ma na ma lya'i aduniyan, 6:1; 10:32

Mashilya ma Babila 11:1-9

Ili i na i dikai u Shem ali a kubana u Iburam 11:10-32

Da aza a utsura, Ibrahi, Ishaku n Yakubu 12:1; 35:29

Ntsukaya n Isuwa 36:1-43

Isufu nu nkoshi n ni 37:1; 45:28

Aza a Isaraila a idika i Masar 46:1; 50:26

Uya'in wa aduniyan

¹ A ayin a ugiti, Kashile ka ya'an ta gadi n idika.

² Ana u ya'in idika, ta i da yi nannai babu ili, kayimbi ka'a ka palai mala dem. Da Ayinviki a Kashile a kanai kukara'asa punu a gadi vu mini va.

³ Da Kashile ka danai, <<Ya'an ubuta dem wa akana.>> Da ta na ubuta wa akanai.

⁴ Ana Kashile ke enei kutashi ku ga'an ta, da u pecei kayimbi n kutashi.

⁵ Da Kashile ke dekei kutashi ka Kanna, kayimbi kpamu Kayin. U ya'an ta ili i nampa ya a kanna ka iyain. Kulivi ki ta lo, usana wi ta lo, ele dem kanna ke te ka'a.

⁶ Da Kashile ka danai, <<N zuwa ta kaba n ke pece mini ugboku u re, mini ma gadi m mini ma daka.>>

⁷ Da ta na ili yo okpoi nannai. Kashile ka ya'in nannai adama a na u pecuku mini ma na mi gadi m mini ma na mi daka.

⁸ Da Kāshile ke dekei kabangā ka, <<Gadi.>> U ya'an tā ili i nampa ya a kanna ke ire. Kulivi ki tā lo, usana wi tā lo: ele dem kanna ke ire ka'a.

⁹ Da Kāshile ka danai, <<Kasukpa mini ma na mi daka mo bolongu a ubuta u te, adama a na idika i dekpu yu uta kau.>> Da ta na ili yo okpoi nannai.

¹⁰ Da Kāshile ke dekei ubuta u dekpu wa, <<Idika,>> ubuta u mini kpamu, <<Mala.>> Da Kāshile ke enei ili i na u ya'in va yi tā n uga'in.

¹¹ Dada Kāshile ka danai, <<Ya'an idika dem yu utaka n yutishi, mi tā ma na ma kumatsa icu'u i le, ilya i matsa ilya, ndanga kpamu mu utaka n icu'u i na i kumatsa otoku e le ndanga.>> Da ta na ili yo okpoi nannai.

¹² Da idika dem i kanai kutaka n icalashi kakau. Icu'u i kanai kumatsasa icu'u uteku ci le kakau. Da ta na Kāshile ke enei ili i na u ya'in va i ga'an tā.

¹³ Kulivi ki tā lo, usana wi tā lo: ele dem kanna ka tatsu ka'a.

¹⁴ Da Kāshile ka danai, <<Ya'an kutashi kakau gadi ka akana, adama a na u pece kanna n kayin. A zuwa le tā o okpo urotu u na u kupece ayin, ayin a lyushi, n ayin a irana, n aya.

¹⁵ Kasukpa kutashi kakau gadi kpamu ka akana a ubuta dem.>> Da ta na ili yo okpoi nannai dem.

¹⁶ Kāshile ka ya'an tā kutashi ku gbagba'in ku re. Kutashi ku gbayin ku dada. Kanna ka lya'a tsugono n kanna, wotoi kpamu n kayin. Da u doku u ya'in azangata kpamu.

¹⁷ Kāshile ka zuwa tā ili i kutashi ya i yongo gadi, adama a na a akana a idika,

¹⁸ ciya a lya'a tsugono n kanna n kayin e pece kpamu kutashi n kayimbi. Da Kāshile ke enei ili i nanlo ya i ga'an tā.

¹⁹ Kulivi ki tā lo, usana wi tā lo: na lo dem a kanna ka nashi ka'a.

²⁰ Da Kāshile ka danai, <<Ya'an mini ma shana n adan n ili i wuma dem, kata gadi kpamu u shana n icu'u yi nnu kakau.>>

²¹ Da Kāshile ka ya'in ili i gbagba'in i mala n icu'u ya adan kakau, nu nnu kakau kpamu nannai. Da Kāshile ke enei ili i nanlo dem i da i ga'an tā.

²² Da Kāshile ka zuwakai le unasingai, u danai, <<Matsai kata i shatangu mala, nnu kpamu i yimkpa kata i shatangu idika.>>

²³ Kulivi ki tā lo, usana wi tā lo: na lo dem a kanna ka tawun ka'a.

²⁴ Da Kāshile ka danai, <<Ya'an idika yu utaka n ili i wuma yaba dem n vicu'u vi ni, nnama raka, nu nnama m kpa'a kobolo n aza a na i o kurono atsuma a idika.>> Da ta na ili yo okpoi nannai.

²⁵ Kāshile ka ya'in icu'u yi nnama m kpa'a nu n kakamba dem, aza a wawa'a n aza a gbara-gbara yaba dem a kumatsa icu'u i ni. Da Kāshile ke enei ili i nanlo dem i ga'an tā.

²⁶ Da Kāshile ka danai, <<Ya'an ci ya'an vuma n iyotsonoi i tsu, kata a ya'an kpamu tsu tsu. Ele da aza a na a kulya'aka adan a na i a mala tsugono, nnu n na mi gadi, nu nnama m kpa'a nu n kakamba, nu nnama n wawa'a n na mi o kurono atsuma a idika dem.>>

²⁷ Nannai da Kāshile ka ya'in vuma uteku tsu na ayi wi, n iyoci i Kāshile i da u ya'in ni, u ya'an le tā vuka n vali.

²⁸ Da Kāshile ka zuwakai le unasingai, da u danai, <<Yimkpai, kata i shatangu aduniyan, i kana i da kata i lya'a tsugono tsa adan a na i a mala, nu nnu n gadi kobolo nu nnama n na mi o kurono atsuma a idika dem.>>

²⁹ Da Kāshile ka danai, <<Lana, n neke da tā mita dem ma na mi a idika ma na ma kumatsa icu'u, nu ndanga dem n umaci u le u na wi n icu'u punu, adama a na o okpo ilikulya wa da.

³⁰ N neke ta nnama n na mi a idika dem, nu nnu, nu nnama n na kpamu mi o kurono atsuma e le a idika, n ili i na yi a kuyinvika dem ica'ashi dem, adama a na yo okpo ilikulya'a i le.>> Ta ta na ili yo okpoi nannai.

³¹ Da Kashile ka lanai ili i na u ya'in dem, da we enei i da i ga'an ta kau. Kulivi ki ta lo, usana wi ta lo: na lo dem a kanna ka tali ka'a.

2

A kanna ke cindere da Kashile ka uvukai

¹ Dada kuya'an ku gadi n idika kobolo n ili i na yi punu dem ku kotsoi.

² A kanna ke cindere da Kashile ko kotsoi ulinga u na u ya'in, da wu uvukai a kanna ke cindere ka adama a ulinga u na u ya'in va.

³ Da Kashile ka zuwakai kanna ke cindere ka unasingai da u bonokoi ka'a kanna ka cida, adama a na a kanna ka nanlo ka'a Kashile ku uvukai.

Kashile ka ya'in vali n vuka

⁴ Na va dada arabali a tsu na a ya'in gadi n idika.

Ana Kashile Vuzavaguđu u ya'in gadi n idika,

⁵ babu mita ko yutishi i yoku i na yu utai a idika. Adama a na a ayin a nanlo Kashile Vuzavaguđu babu na u gitai kuyo'o mini. Babu vuza na kpamu u kucimba idika ya,

⁶ ama ayin a nanlo idika i da i ci jemgbe kata i tanatangu ubuta dem.

⁷ Da Kashile Vuzavaguđu u ma'in ikyamba i vuma n kubuta ki idika.* Da wu uvulaka yi ni ayinviki a wuma a vunu vi ni, da vuma wo okpoi n wuma.

⁸ Da Kashile Vuzavaguđu u ya'in kashina ka ndanga Adini a kasana, ta de u zuwai vuma vu na u ya'in va.

⁹ Da Kashile Vuzavaguđu u zuwai icu'u yi ndanga kakau m gbonguroi punu a kashina ka. Da u zuwai ndanga n na mi n uga'in u kinda punu n na n kumatsa umaci u singai e mere ma kashina ma, da u zuwai kpamu punu ndanga n re, me te ma na me kuneke wuma, me te kpamu ma na me kuneke vuza kuyeve ki ili i singai n i gbani-gbani dem.

¹⁰ Kuyene kutai a Adini, da ku ne'i kashina ka mini da ku peciki ali ugboku u nashi.

¹¹ Kula ku kuyene ku iyain ku dada Pishon, ku dada ku ci yene a kubana a idika i Havila gbende a ubuta u na azanariya i.

¹² Azanariya a idika i nanlo i ta cida, atamba n atali a singai i ta de feu a ubuta wa.

¹³ Kuyene ku ire ku dada e ci deke Gihon, ku ci yene ta a idika i Kushi dem.

¹⁴ Kula ku kuyene ku tatsu ku dada Tigrisu, ku ci yene ta a kuwala a ubon u kasana u Asiriya. Kudolu ku nashi tamkpamu ku dada e ci deke Yufiretu.

¹⁵ Da Kashile Vuzavaguđu u zuwai vuma va punu a Kashina ka Adini ka. Adama a na wi inda kata u cimba ka'a mayin.

¹⁶ Da Kashile Vuzavaguđu u danai ni, <<Vi ta a kufuda va lya'a ndanga n na mi punu a kashina ka dem,

¹⁷ sai madanga ma na ma kuzuwa vuza u ya'an n kuyeve ki ili i singai n i gbani-gbani ma dada va kulya'a ba. Kanna ka na baci vi lya'i ma'a, vi ta a kukuwa.>>

¹⁸ Da Kashile Vuzavaguđu u danai, <<U ga'an vuma u yongo ende'en ni ba. Mi ta a kuya'an ka yi kabanke ka singai.>>

* 2:7 2:7 Udani <<vuma>> n <<idika>> n kadanshi ka ka aza a Yahuda a ciga ta kuyotsonoi i ta adanshi ili i te i da a ubuta u kudeke.

¹⁹ N kayala ki idika ka'a Kāshile Vuzavaguḍu u ya'in nnama n kakamba kobolo nu nnu n gaḍi dem. Da u tukaj le a ubuta u vuma adama a na we ene ko nini dai u kudeke le, tsu na baci de dem u dekei manama da ta na u kokpo kula ku ni.

²⁰ Da vuma va u ne'i nnama nu nnu n gaḍi raka ula.

Ama Adamu u ciya punu kaḅanki ka na ka ya'in ni ba.

²¹ Da Kāshile Vuzavaguḍu u zuwai vuma va alavu a na a kuwai ni. Ayin a na wi alavu, da u talai ketele ka kakambu ka vali ka, da u bonoi u palai ubuta wa n inyama.

²² Da Kāshile Vuzavaguḍu u ya'in vuka n ketele ka na u talai va, da u bankai vuma va.

²³ Da vuma va vu danai,

<<Na va daḍa ketele ka na kutaj wa va,
n inyama i na yu utaj wa va.

Kula ku ni ku da <vuka>

adama a na ta punu a utakaj ni u vali.>> †

²⁴ I daḍa i zuwai da vuma u kukaṣukpa anakū a ni n esheku, adama a na u bolongu kaḍi ka ni a ubuta u te n vuka vi ni, kata o okpo ikyamba i te.

²⁵ Vali va n vuka vi ni dem oshombodi a da i, ama babu vuza na u panai wono u vutoku.

3

Vuma u nusakai Kāshile

¹ Koko ka la'a ta nnama n na Kāshile Vuzavaguḍu u ya'in dem n ugboji. Da ke ecei vuka va, <<Mayu da Kāshile ka danai, <Kata i lya'a umaci wu ndanga u na wi punu a kashina ka ba?>> >>

² Da vuka va vu danai koko ka'a, <<Ci ta a kufuda tsa lya'a umaci wu ndanga dem n na mi punu a kashina ka,

³ ama Kāshile ka dana ta, <Kata i lya'a madanga ma na mi punu e mere ma kashina ma ba. Ko kusa'wa kata i sa'wa ba. Kanna ka na baci i sa'wai ma'a, yi ta a kukuwa.>> >>

⁴ Ama da koko ka danai vuka va, <<Mayun da i kukuwa ba.

⁵ Kāshile ka ke yeve ta kanna ka na baci i lya'i madanga ma, ashi a da i ta a ku padukpa, kata kpamu yo okpo uteku tsu Kāshile.* Yi ta e kuyeve ili i gbanigbani n ili i singai.>>

⁶ Ana vuka va ve enei umaci u madanga wa wi ta n uga'in u kulya'a, n uga'in u kinda. U ciga ta kpamu u ciya cico'o tsu na ci punu, da u ta'i umaci u madanga wa da u lya'i. Da u ne'i vali va, daḍa u lya'i feu.

⁷ Da dem vi le ashi e le a padukpai, da e enei kaḍi ke le oshombodi. Da a jilyai avuku a madanga ma mabiri, da a ya'ankai kaḍi ke le ciyampa.

⁸ N kulivi, da a panai izumgbi i Kāshile Vuzavaguḍu a kukara'a a kashina ka, da a sumai e shedeki punu a ndanga n kashina ma.

⁹ Ama da Kāshile Vuzavaguḍu ke dekei vuma va, u danai, <<Te dai vi?>>

¹⁰ Da vuma va wu ushuki, <<M panaka wu ta a kukara'a a kashina daḍa m panai wovon, adama a na mi ta koshombodi da n shedeki.>>

¹¹ Da Kāshile Vuzavaguḍu we ecei ni, <<Yayi u danai koshombodi ka'a vi? Ko vi lya'a ta madanga ma na n danai kata vi lya'a ba va?>>

† 2:23 2:23 Katagarda ku ugiti udani <<vuka>> n <<vali>> n kadanshi ka ka aza a Yahuda a ciga ta kuyotsonoi i ta adanshi ili i te i da a ubuta u kudeke. * 3:5 3:5 Uteku u na kadanshi ka aza a Yahuda ka danai, <<Yi ta o kokpo uteku tsu Kāshile>> ka kuta mayin ba, ko <<uteku tsu Kāshile>> ko <<uteku tsa amali.>>

¹² Da vuma va u danai, <<Vuka vu na vu nekei mu u yongo nu mpa, ayi da u ta'i madanga ma da u ne'i mu da n lya'i.>>

¹³ Kashile Vuzavaguđu ke ecei vuka va, <<Yidai i zuwai da vi ya'in nannai?>>

Da wu ushuki, <<Koko ka'a ka yansai mu, da n lya'i.>>

¹⁴ Da Kashile Vuzavaguđu u danai koko ka, <<An vi ya'in nannai, una u na mi a kuya'anka wu, u la'a ta wu nnama m kpa'a

kobolo nu n kakamba dem ali nu nnu feu.

Vi ta a kuya'an nwalu n katsuma ka nu o kurono a idika. Kubuta ku da vi kulya'a

a ayin a wuma a nu raka.

¹⁵ Mi ta a kuzuwaka da tsurala

avu n vuka va,

a katsuma ka ntsukaya n nu kobolo nu ntsukaya n vuka ma. Wi ta o kuboso wu a kaci,

ama avu vi ta a kuluma yi a kaciva.>>

¹⁶ Da u danai vuka va,

<<Vi ta e kene atakaci n abundai a na n kuneke wu a ubuta u limata.

Nu mbala n da va kumatsa muku.

Kadu ka nu ki ta o kuyongo a ubuta u vali nu,

ayi da ta na u kulya'a tsugono wa nu.>>

¹⁷ Da Kashile Vuzavaguđu u danai Adamu, †

<<Adama a na vu pana ta kadanshi ka vuka vu nu, da vi lya'i madanga ma na n danai nu <Kata vi lya'a ba,> adama a nu n ya'anka ta idika dem una,

sai vi ya'an atakaci kafu vi lya'a,

ali kanna ka na vu kuwai.

¹⁸ Idika yi ta a kumatsa awana m mita ma gbani-gbani,

imacishi i kakamba i da kpamu va kulya'a.

¹⁹ Vi ta e kulemgbe

kafu vi lya'a ilikulya,

ali kanna ka na vu bonoi punu a idika ya,

adama a na ta punu vu utai.

Avu kubuta ku da,

a kubuta ku da kpamu vo kubono.>>

²⁰ Da Adamu u ne'i vuka vi ni kula Hawa, ‡ adama a na ayi da u kokpo akaya a uma raka.

²¹ Da Kashile Vuzavaguđu u ya'ankai Adamu n vuka vi ni aminya a ukpan.

²² Da Vuzavaguđu u danai, <<Gogo na vuma wo okpo ta tsu tsu, u yeve ta kasingai n kawuya. Kata a kasukpa yi u ta'a ali u lya'a a katsuma ka ndanga n kuneke wuma n kasingai ba, ta lo wo yongo n wuma kowanai>>

²³ Da Kashile Vuzavaguđu u lokoi vuma va punu a Kashina ka Adini ka. Adama a na u bana u ya'an vicimba a ubuta u na a utakai ni.

²⁴ Ana u lokoi vuma va, da u zuwai de corobi§ a nashi punu a kashina ka a ubon u kasana, n otokobi a akina a kulya'a una u re dem adama a na a sanka vuma va ku'uwa a kashina ka.

† 3:17 3:17 Udani kula <<Adamu>> n kadanshi ka aza a Yahuda u dana tsu ta <<vuma>> da. ‡ 3:20

3:20 Udani <<Hawa>> n kadanshi ka aza a Yahuda u dana tsu ta <<uma raka>> da. § 3:24 3:24 Corobi ili i yoku i da i na yi n evelyu tsu kalingata

4

Kayinu n Habila

¹ Da Adamu u vaki n vuka vi ni Hawa, da u ya'in katsuma, da u matsai Kayinu.* Da u danai, <<Vuzavaguđu u banka mu ta, da n ciyaji kolobo.>>

² Ayin a na i lo, da u matsakai ni vangu da u ne'i ni kula Habila.

Ana u gbonguroi da wo okpoi magubi, ayi Kayinu tamkpamu wo okpoi kacimbi.

³ A ayin a vukya'a, da Kayinu u bankai Vuzavaguđu n kune'e ki ili i kashina i ni.

⁴ Ama ayi Habila u zagbai mokyon ma singai ma na a gitaji kumatsa. Da u kidai, da u bankai Vuzavaguđu nu mburusa. Da ta na Vuzavaguđu wi isai alyuka a ni.

⁵ Ama u pana uyo'o u Kayinu n alyuka a ni ba. Da Kayinu u ya'in wupa, kađu ka ni ka namgbai.

⁶ Da Vuzavaguđu we ecei ni, <<Yidaji i zuwai da vi ya'in wupa? Yidaji i zuwai da asuvu a nu a namgbai?>>

⁷ Ashe vi ya'an baci ili i singai a kisa i da ba? Vu lapula baci ba, unushi u da lo a utsutsu a kuvana wu, adama a na u lya'a utsura u nu. Ama u ga'an ta vu la'a u da.>>

⁸ Da Kayinu u danai vangu vi ni Habila, <<Ya'an tsu bana a kakamba.>> Ele de a kakamba, da Kayinu u galaji Habila.

⁹ Ayin a na i lo, da Vuzavaguđu we ecei Kayinu, <<Te dai ambu wi?>>

Da Kayinu wu ushuki, <<Mpa n yeve ba. Mpa da kindi ka vangu va?>>

¹⁰ Da Vuzavaguđu u danai, <<Yidaji i zuwai da vi ya'in nannai? Adama a na mpasa n ambu mi ta a malapa mu una punu a idika a kutawa wa va.>>

¹¹ Gogo na idika i na i bayuwai adama a na yi isa mpasa n ambu e ekiye a nu, i ya'anka wu ta una.

¹² Ubuta u na vu banai dem, ko vi ya'an ulinga nini, idika ya yo kudoku ya matsa ili ba. Uteku n anana vo okpo ta vuza vu kakarasa punu a idika.>>

¹³ Da Kayinu u danai Vuzavaguđu, <<Atakaci a va a la'a ta utsura u va.>>

¹⁴ Gogo na vu loko mu ta a idika ya, mi ta o kokpo usokongi a ubuta u nu, kata mo okpo kakarashi punu a aduniyan, vuza na we enei mu dem wi ta a kuna mu.>>

¹⁵ Da Vuzavaguđu wu ushuki u danai, <<Ta nannai ba! Vuza na baci dem wu unai Kayinu mi ta feu a kutakacika yi ali kucindere.>> Da Vuzavaguđu u zuwakai ni urotu adama a na vuza na de dem u cinai ni kata wu una yi ba.

¹⁶ Da Kayinu u kasukpai kelime ka Vuzavaguđu da u lazai u banai u dasangi a idika i Nodu a Kasana ka Adini.

Ntsukaya n Kayinu

¹⁷ Dada Kayinu u vaki n vuka vi ni da u ya'in katsuma u matsai maku da u ne'i ni kula Anuhu. Ayin a nanlo ayi a kuma'a likuci da u nekei likuci ya n kula ku maku ma ni Anuhu.

¹⁸ Da a matsakai Anuhu maku da u nekei ni kula Iradu, da Iradu u matsai Mehaluja da Mehaluja u matsai Metusela esheku a Lameji.

¹⁹ Lameji u zuwai amaci e re vuza te kula ku ni ku da Ada kula ku vuza te Zila.

²⁰ Da Ada u matsai Jabalu, ayi da esheku a aza a na o kuyongo a apam n a gubai kuzuwa ku le.

²¹ Vuza ni da Jabalu vuza na wi esheku a awa'i a umolu n aliki a ishari.

* **4:1 4:1** Udani <<Kayinu>> n kadanshi ka aza a Yahuda wi ta a kudana tsu <<Zakuciya.>>

²² Da Zila u matsai Tubula-kayinu vuza na u ci yima ilanga n iyum. Taku vu Tubala-kayinu ayi da Nama.

²³ Kanna ke te Lameji u danai amaci e re a ni,
<<Ada n Zila, panakai mu,
ada amaci a Lameji,
n sa'wa ta kuna kolobo ko yoku
adama a na u uka mu ta muna.

²⁴ I baci a kuna uma e cindere adama a vuza na wu unai Kayinu,
I ta a kuna uma amangatatsunkupa n uma e cindere adama a vuza na
baci wu unai Lameji.>>

²⁵ Da Adamu u doku u vaki n vuka vi ni, da u ya'in katsuma. Da u matsai maku mo yoku, da vuka vi ne'i ni kula Shitu.† U danai, <<Kashile ke neke mu ta maku mo yoku, adama a na Habila u buwa lo ba, Kayinu wu una yi ta.>>

²⁶ Shitu feu u matsai maku mo kolobo, da u ne'i ni kula Enos.
A ayin a nanlo a da uma a kanai kudeke kula ku Vuzavagudu.

5

A ayin a Adamu a Kubana a Ayin a Nufu

¹ Na va daɗa tsumani tsu muku ma Adamu.

A ayin a na Kashile ka ya'in vuma u ya'an yi ta n iyoci i Kashile.

² U ya'in le vuka n vali, da u zuwakai le unaɗingai. Ana u ya'in le u dekei le <<Uma.>>

³ Ayin a na Adamu wi n aya amangatalinkupa* (130), da u matsai maku ma na mo yotsoi ni, da u ne'i ni kula Shitu.

⁴ Ana Adamu u matsai Shitu da u yongoi aya amangatawunkunlai (800) kpamu, da ayin a nanlo, u doku u matsai muku mu nkere n olobo.

⁵ Adamu u ya'an ta aya amangatawunkuci n kamangankupa (930), da u kuwai.

⁶ Shitu wi ta n aya amangatawun n a tawun (105), da u matsai Enos.

⁷ Ana u matsai Enos, da u doku u ya'in aya amangatawunkunlai n e cindere (807) da ayin a nanlo, u doku u matsai muku mu nkere n olobo.

⁸ Shitu u ya'an ta aya amangatawunkuci n kupa n e re (912), da u kuwai.

⁹ Enos wi ta n aya amanganashinkupa (90), da u matsai Kenan.

¹⁰ Ana u matsai Kenan, da Enos u doku da u ya'in aya amangatawunkunlai n gendu (815). A katsuma ka ayin a nanlo, u matsai muku mo olobo ni nkere.

¹¹ Enos u ya'an ta aya amangatawunkuci n a tawun (905), da u kuwai.

¹² Ana Kenan u yawai aya amangatatsunkupa (70), da u matsai Mahalale.

¹³ Ana a matsai Mahalale, da u doku ya'in aya amangatawunkunlai n amangere (840). A katsuma ka ayin a nanlo, u doku u matsai muku mo olobo ni nkere.

¹⁴ Kenan u ya'an ta aya amangatawunkuci n kupa (910), da u kuwai.

¹⁵ Ana Mahalale u yawai aya amangatatsu n a tawun (65), da u matsai Jaredu.

¹⁶ Ana u matsai Jaredu, da Mahalale u doku u ya'in aya amangatawunkunlai n kamangankupa (830). A katsuma ka ayin a nanlo, u matsai muku mo olobo nu nkere.

† 4:25 4:25 Udani u kula <<Shitu>>, n kadanshi ka aza a Yahuda, kula ku daɗa <<Shilekene.>> * 5:3
5:3 Lana kapashi ka 48 kuɓayuwā a ubutā u na a ya'in kadanshi ki ilamba n Cishingini.

¹⁷ Mahalale u ya'an ta aya amangatawunkunlai n amanganashinkupa n a tawun (895), da u kuwai.

¹⁸ Ana Jaredu wi n aya amankunlai n e re (162), da u matsai Anuhu.

¹⁹ Ana u matsai Anuhu, da u doku u ya'in aya amangatawunkunlai (800). A katsuma ka ayin a nanlo, u doku da u matsai muku mo olobo ni nkere.

²⁰ Jaredu u ya'an ta aya amangatawunkuci n amangatatsu n e re (962), da u kuwai.

²¹ Ana Anuhu u yawai aya amangatatsu n a tawun (65), da a matsakai ni Metusela.

²² Ana a matsai Metusela, da Anuhu u doku u ya'in aya amangatawantatsu (300). A ayin a nanlo, u doku da u matsai muku mo olobo ni nkere.

²³ Anuhu u ya'an ta aya amangatawantatsu n amangatatsu n a tawun (365).

²⁴ Anuhu u yongo ta o kutono Kashile, da u lazai adama a na Kashile ka dika yi ta a kubana gadi.

²⁵ Ayin a na Metusela wi n aya amangatawun n amanganashi n e cindere kuci n e cindere (187), da a matsakai ni Lameji.

²⁶ Ana a matsai Lameji, Metusela u doku u ya'in aya amangatawencindere n amanganashi n e re (782) da u doku u matsai muku mo olobo ni nkere.

²⁷ Metusela u ya'an ta aya amangatawunkuci n amangatatsu n kuci (969), da u kuwai.

²⁸ Ana Lameji u yawai aya amankuci n e re (182), da a matsakai ni kolobo.

²⁹ U ne'i maku ma ni kula Nufu.[†] U danai, <<Adama a na ayi da u kutuka n wuvuki wu ulinga u na ci a kuya'ansa, adama a na Vuzavaguđu u ya'anka ta idika ya una.>>

³⁰ Ana a matsai Nufu, da Lameji u doku u ya'in aya amangatawantawun n amanganashinkupa n a tawun (595), wi ta kpamu m muku mo olobo ni nkere.

³¹ Lameji u ya'an ta aya amangatawencindere n amangatatsunkupa n e cindere (777), da u kuwai.

³² Ayin a na Nufu u yawai aya amangatawantawun (500) da u matsai muku n tatsu, Shem, Ham n Jafe.

6

Unushi u uma m mini ma na ma lyai aduniyan

¹ Ana uma a gitai kuyimkpa punu a aduniyan, da kpamu a matsakai le nkere punu.

² Muku n Kashile me enei nkere n vuma mi ta n uga'in kau, da a zagbakai kaci ke le aza a na a luwai le da a zuwai.

³ Da Vuzavaguđu u danai, <<Mi a kufuda kugbama asuvu adama a na vuma u yongo ali a kubana ayin uteku n uteku ba, wi ta a kukuwa. Aya a ni a kulaza amangatawun n kamanga ba.>>

⁴ Aza a Nefilim o yongo ta a idika ya kafu ayin a nanlo a, ali n ayin e kelime dem. Ana muku n Kashile n vaki ni nkere n uma ma, da a matsai muku, muku n nanlo ele da okpoi aza a utsura a uma dem.

⁵ Da Vuzavaguđu we enei kawuya ka ka yimkpa ta a aduniyan, kusheshe ku vuma ayin dem ku wuyana ta feu kau.

⁶ Vuzavaguđu u balai katsuma a na u ya'in vuma a aduniyan, da kadu ka ni ka namgbai kau.

[†] 5:29 5:29 Udani u kula <<Nufu>> n kadanshi ka aza a Yahuda ku dafa <<Jebekene.>>

⁷ Da Vuzavagudū u danai, <<Mi tā a kutakpa vuma vu na n ya'in punu a aduniyan, uma kobolo nu nnama dem, kobolo n ili i wuma i na yi o kurono atsuma e le a idika, kobolo nu nnu n gadi adama a na kaḍu ka va ka namgba tā a na n ya'in le.>>

⁸ Ama Nufu u ciyai mapasa ma singai u Vuzavagudū.

⁹ Na ḍa tsumani tsu Nufu.

Nufu vuza vu usubi ḍa, ḍa kpamu wi babu unushi a ubuta u uma a ayin a ni, u ya'an tā kpamu nwalu n Kaṣhile.

¹⁰ Nufu wi tā m muku n tatsu, ele ḍa Shem, Ham n Jafe.

¹¹ Gogo na uma a aduniyan a namgba tā a kaṣukpai Kaṣhile ḍa kpamu i tukpa n kawuya.

¹² Kaṣhile kenei tsu na uma a aduniyan a shanai n kawuya, adama a na uma a aduniyan raḱa a langaṣa tā uye u le n kawuya.

¹³ Kaṣhile ka danai Nufu, <<N sheshe tā ḍe kuna uma a aduniyan a nampa raḱa, adama a na idika i nampa i shana tā n kawuya. Mayun n kuna tā uma dem n idika ya feu.

¹⁴ Adama a nannai vi ya'anḱa kaḱi ka nu kpantsu nu ndanga n kakawu, vi ya'an ku ḍa unu-unu kaṭa kpamu vu paḍara ku ḍa n cirupa asuvu m pulai dem.

¹⁵ Na ḍa uteku u na va kushe'we ku ḍa, ugadi u yawa udashi aman-gatawenre n amangere n kupa (450) wanshi kpamu udashi amangatatsu n kupa n u tawun, kaṭa kpamu kashani ka ni ka yawa udashi amangere n u tawun.

¹⁶ Vi ya'anḱa kpantsu ka n kukpa'a, kaṭa vu buka kaḅanga gadi ka na ka lazaḱi udashi u te n kagimi ba. Vu zuwa utsutsu a kakambu ka ni kaṭa vu zuwa kpamu punu kirukpa a ḍaka m mere, kobolo kpamu n gadi dem.

¹⁷ Mi tā a kutuka m mini ma na n kuna uma n ili i na i buwai dem a aduniyan a nampa. Ili i na yi n ayinviki dem, Ili ya aduniyan dem yi tā a kukuwa.

¹⁸ Ama mpa mi tā a kinda uzuwakpani u na tsu zuwakpanai, kaṭa vu uwa a kpantsu ka avu m muku n nu n vuka vu nu n amaḱi a muku n nu.

¹⁹ Vu uka punu a kpantsu ka ili i wuma i re i re, vali n vuka kobolo n avu adama a na vi isa wuma u le.

²⁰ Vi ḍika nnu icu'u kakau feu aza e re e re nu nnama n na m buwai aza a na i o kurono atsuma e le a idika, vu uka le punu adama a na a isa wuma u le.

²¹ Vi ḍika ili kulya'a i na yi kulya'a dem kaṭa vu fobo punu adama a ḍa kobolo nu nnama ma.>>

²² Nufu u ya'an tā ili dem derere uteku u na Kaṣhile ka danai ni.

7

Mini ma na ma lya'i aduniyan

¹ Da Vuzavagudū u danai Nufu, <<Uwa a kpantsu avu n limata i nu dem adama a na me ene tā avu vuza ciḍa ḍa a kutawa wa va a kaṭsuma ka aduniyan dem.

² Dika nnama n cindere n cindere a kaṭsuma ka nnama n ciḍa vuka n vali. Nnama mu unata vi ḍika n re n re vuka n vali koci.

³ Nnu n gadi kpamu nannai ugboku u cindere u cindere vuka n vali, adama a na icu'u yu nnama dem nu nnu i ciya aza a wuma punu a aduniyan.

⁴ Adama a na gogo na ayin e cindere a ḍa o okpoi a na mo kuyo'o mini, ayin a amangere kanna n kayin adama a na mu una ili i wuma dem m mini, ili i wuma i na n ya'in mi tā a kutakpa i ḍa raḱa.>>

- ⁵ Da Nufu u ya'in ili dem raka uteku u na Vuzavagudu u danai ni.
- ⁶ Nufu wi ta n aya amangatawanti (600), ayin a na mini ma lya'i idika.
- ⁷ Nufu n vuka vi ni, m muku n ni, n amaci e le, da a uwai a kpantsu ka. Adama a na a la'aka n wuma u le.
- ⁸ Kobolo nu nnama n kutakuma nu n na a kukpada kutakuma, nu nnu, n ili i na yi o kurono atsuma a idika dem.
- ⁹ Aza e re e re vuka n vali a banai u Nufu. Da a uwai a kpantsu ka, uteku tsu na Kashile ka danai Nufu.
- ¹⁰ Ana ayin e cindere a lazai da mini ma na ma lya'i aduniyan ma tawai.
- ¹¹ A kanna ka kupa n ke cindere n wotoi u ire a kaya ka amangatawanti ka ayin a wuma u Nufu, da mini mo bosoi ma kanai kuwa n u yo'i da atusu a gadi dem a bayuwai.
- ¹² Da u kanai kuyo'o mini a aduniyan ali ayin amangere kanna n kayin.
- ¹³ A kanna ka nanlo ka da Nufu n vuka vi ni a uwai a kpantsu ka kobolo m muku n tatsu n ni Shem, n Ham, kobolo n Jafe, n amaci e le.
- ¹⁴ I ta Punu a kpantsu ka kobolo nu nnama n kakamba nu nnama m kpa'a icu'u kakau, aza a na o kurono atsuma a idika feu nu nnu kakau n ili ye evelyu i na i buwai.
- ¹⁵ Aza e re e re ili i na yi n ikyamba a kuyinvika de dem, i uwai punu a kpantsu ka n Nufu.
- ¹⁶ Nnama n na n uwai a kpantsu vuka da n vali icu'u kakau uteku u na Kashile ka danai Nufu, da Vuzavagudu u bayangi utsutsu wa.
- ¹⁷ U kanai kuyo'o mini a aduniyan ali ayin amangere. Uteku tsu na mini ma kanai kushana, da kpantsu ku kanai kutadukpa gadi nannai.
- ¹⁸ Da mini mo doku ma yinkpasakai aduniyan n abundai, da kpantsu ka ku tadukpai a gadi vu mini va.
- ¹⁹ Da mini mo doku ma yinkpasakai aduniyan n abundai, ali kusan ku gbagba'in a idika dem ku libai.
- ²⁰ Da mini mo doku ma dangai gadi kau ali ma palai nsasan m gbagba'in kakau n na n lazai ubapi kamanga.
- ²¹ Ili i na i tsu zumgba punu a aduniyan n wuma dem i da i kuwai a mini, nnu nu nnama, nu nnama n kakamba ali n uma a na i aduniyan dem da mini mu unai le.
- ²² Ili i wuma i na yi n ayinviki dem a idika i kuwai.
- ²³ Ili i na yi punu a aduniyan dem a purangu ta i da. Uma nu nnama n ili i na yi o kurono atsuma a idika dem, nnu n ili i na i buwai. Nufu da koci u buwai n wuma n aza a na a uwai a kpantsu ka n ayi.
- ²⁴ Mini ma ma pala ta aduniyan ali ayin amangecindere n kupa (150).

8

Mini ma na ma lya'i aduniyan mo kotsoi

- ¹ Ama Kashile ka cibai n Nufu nu nnama m kpa'a nu n kakamba aza a na i punu a kpantsu dem. Da u suki wunlai a aduniyan, da mini ma me jebei.
- ² Ubuta u na wi a kuwa mini dem n atusu a gadi dem da a biniki, da mini ma kasukpai kudakpa a idika.
- ³ Da mini ma gitai ku kukpa sawu, ana ma yawai ayin amangatawun n amangerenkupa (150) da me jebei gbende,
- ⁴ a kanna ka kupa n e cindere o wotoi u cindere, da kpantsu ka ku cipai a kusan ku Arara.

⁵ Da mini ma ma lya'i kelime n kujebe ali a kubana o wotoi u kupa. A kanna ka iyain o wotoi u nanlo wa da gadi vu nsasan va vu gitai kuta e keteshe.

⁶ Ana ayin amangere a ya'in da Nufu u bayuwai katusu ka na u ya'in a kpantsu ka,

⁷ da u kasukpai kagawun. Da kagawun ka kanai cidinkpi n u bonoi ali ayin a na mini mo kotsoi a idika.

⁸ Megeshe kenu da Nufu u doku da u kasukpai modoi mo kondo ko mini me dekpe ta a idika.

⁹ Ama modoi ma ma ciya ubuta u na u kuyikpa ba, adama a na mini ma buwa ta a ubuta dem a idika; da mo bonoi a kpantsu a ubuta u Nufu. Wu utakai kukiye ku ni da u kanai ma'a da u bonokoi ma'a a kpantsu.

¹⁰ U doku u vanai ali ayin e cindere da u suki modoi mu uta kpamu pulai.

¹¹ Ana modoi ma mo bonoi wa ni n kulivi, da u kasai kayuku ka taku ka madanga ma mabiri a una u ni! Da Nufu u yevei a na mini ma kukpa ta kau punu a aduniyan a.

¹² U doku u vanai ali ayin e cindere da u doki u suki modoi ma kpamu, ama u nampa mo doku mo bono wa ni kpamu ba.

¹³ A kanna ka iyain, n wotoi u iyain, ana Nufu u yawai aya aman-gatawanta'i n ke te (601), da mini ma lazai a idika. Da u talukpai kukpa'a ku kpantsu ka. Da we enei idika ya e kudekpe.

¹⁴ A kanna ka kamanga n e cindere (27) n wotoi u ire, da idika ya i dekpei dem.

¹⁵ Da Kashile ka danai Nufu,

¹⁶ <<Uta punu a kpantsu ka, avu n vuka vu nu, m muku n nu n amaci e le.

¹⁷ Uta ka ili i wuma dem, i na yi punu a kpantsu ka: nnu, nnama, n ili i na yi o kurono atsuma a idika dem. Adama a na a shatangu aduniyan, kata a yimkpa kpamu.>>

¹⁸ Da Nufu wu utai, kobolo m muku n ni, n vuka vi ni, n ejene a ni.

¹⁹ Nnama gbende n ili i wuma i na yi o kurono atsuma a idika, kobolo nu nnu dem a utai a kpantsu ka o ku tononoi, yaba dem n icu'u i ni.

²⁰ Da Nufu u shikpai katalikalyuka adama a Vuzavagudu. Da u lansai nnama n kutakuma n yoku nu nnu n kutakuma kpamu. Da u lyukai alyuka o kusongu a ubuta wa.

²¹ Ana Vuzavagudu u tsumgbai magulani ma singai ma alyuka ma, da u danai n kadu ka ni, <<Mi o kudoku kuya'anika idika unawuya adama a vuma ba, adama a na kusheshe ku kadu ku vuma ki ta tukpa n kawuya ali n ayin a na ayi bi'i kenu. Mi o kudoku kuna ili i wuma raka tsu na n ya'in de ba.

²² <<Aduniyan a buwa baci de lo n wuma,
a ayin a vica'a n ayin a vikya'a,
ayin a usudukpi n ayin a utani,
ayin a kawun n ayin a kpandari,
kanna n kayin
o kukotso ba.>>

9

Uzuwakpani u Kashile n Nufu

¹ Da Kashile ka zuwakai Nufu m muku mo olobo n ni unasingai. Da u danai le, <<Matsai kata i yimkpa, i shatangu idika.

² Nnama raka ali n aza a na i o kurono atsuma a idika, nu nnu n adan i ta o kuyongo a kupana wovon u nu. Raka vi le a zuwa le ta a daka vi idasakpatsu i nu.

³ Ili i na yi n wuma da yi a kuzumgba dem yi ta o kokpo ilikulya'a i nu. Uteku u na n nekei nu yutishi, gogo na n neke wu ta ili dem.

⁴ <<Ama kata i takuma ili i na i kuwai nu mpasa n ni babu ukidi ba.

⁵ Nu mpasa n nu n da a kutsupaka vuza na vu lolotongi mpasa n ni. Mi ta feu a kuna manama dem ma na mu unai vuma. Mi ta feu a kuna vuma na wu unai toku vi ni vuma.

⁶ Vuza na baci u lolotongi mpasa n vuma,
vuma da feu u kulolotongu mpasa n vuma vu nanlo,
adama a na Kashile ka ya'an ta vuma
n iyoci i ni.

⁷ Ada tamkpamu matsai kata i yimkpa n abundai, i ya'an abundai a idika kata i shatangu i da.>>

⁸ Kashile ka danai Nufu n olobo a ni,

⁹ <<Mpa gogo na n ya'an ta uzuwakpani n ada kobolo nu ntsukaya n na n kutawa kacapa ka ada

¹⁰ kobolo n ili i wuma raka i na yi n avu, nu nnu raka nu nnama m kpa'a kobolo n kakamba raka, ili raka i na yu utai a kpantsu ka kobolo n avu.

¹¹ Gogo na, n zuwa ta uzuwakpani u va n ada, mi o kudoku ma kuna ili i wuma dem m mini ba. Mini kpamu mi o kudoku ma lya'a aduniyan ba.>>

¹² Da Kashile ka danai, <<Na va da da urotu wu uzuwakpani u na n kuya'an n ada, kobolo n ili i wuma dem i na yi n avu. Uzuwakpani wa kpamu u kutono ta ntsukaya n na n kutawa dem.

¹³ N zuwa ta vukambu vu va gadi a ubuta we eleshu. Da u kokpo urotu wu uzuwakpani u va n aduniyan.

¹⁴ Ayin a na baci de dem mu utakai n eleshu a uguyi da vukambu vu utai punu e eleshu a,

¹⁵ mi ta a kuciba n uzuwakpani u na n ya'in n ada kobolo n ili i wuma raka kakau. Mini mo kudoku kpamu ma kuna wuma raka nannai ba.

¹⁶ Me ene baci vukamba vu utai punu e eleshu, mi ta e kene kata n ciba uzuwakpani wu babu uteku u Kashile n ili i wuma kakau dem punu na a idika.>>

¹⁷ Da Kashile ka danai Nufu, <<Na da urotu wu uzuwakpani u na n ya'in n ili i wuma raka punu na a idika.>>

Muku n Nufu

¹⁸ Muku n Nufu n na mu utai punu a kpantsu ka ele da Shem, Ham n Jafe. (Ham ayi da esheku a Kana'ana.)

¹⁹ Ele na da muku n tatsu n Nufu, e le da okpoi uma a na a wacuwai a idika dem.

²⁰ Nufu kacimbi, ayi da u gitai kuya'an kashina ki itacishi yi ndanga n na n tsu matsa tsa adimbi.

²¹ Ana u so'i mara ma ndanga n kashina n ni n yoku, da ma makai ni da u vaki koshombofi a kavali ka ni.

²² Ham, esheku a Kana'ana, we enei ciyampa ce esheku e le da u danai aza a ni e re a na a buwai va ele de pulai.

²³ Ama Shem n Jafe a dikai ogbodo da a banai a da a lazakai avangatsu e le; da a walai n kucina sai a ubuta u na esheku e le i da a palai ni na da. A kpatalai ashi e le adama a na kata e ene ciyampa ce esheku e le ba.

²⁴ Ayin a na Nufu u jimgbai a katsuma ko kuso'o ka ni, da u yevei ili i na maku ma ukocishi ma ni ma ya'ankai ni,

²⁵ da u danai,
<<Una u tonon Kana'ana!
Sai wo okpo kagbashi

ku ukocishi wa aza a ni.>>

²⁶ U danai kpamu,

<<Unaṣingai u ḡa u Vuzavaguḡu, Kaṣhile ke Shem!

Ya'an Kana'ana wo okpo kagbashi ke Shem.

²⁷ Ya'an Kaṣhile ko doku Jafe ekiye a kuya'an a iḡika i ni n uma punu,

ya'an Jafe u yongo a aṡali e Shem,

ya'an Kana'ana wo okpo kagbashi ka ni.>>

²⁸ Ana mini mo kotsoi, ḡa Nufu u doku u ya'in aya amangatawantatsu n amangerenkupa (350).

²⁹ Aya a na Nufu u ya'in aduniyan a ḡaḡa amangatawunkuci n aman-gerenkupa (950), ḡa u kuwai.

10

Ntsukaya n Nufu

¹ Ele na ḡa ntsukaya n Shem, Ham, n Jafe muku n Nufu. Muku n tatsu n nampa a matsa ta feu muku ayin a na mini ma na ma lya'i uma a iḡika raḡa mo kotsoi.

Aza a Jafe

² Muku n Jafe ele ḡa Gomaru, Mogogu, Madai, Javan, Tubalu, Mesheku, n Tirasu.

³ Muku n Goma ele ḡa Ashekenaza, Rifata, n Togaruma.

⁴ Muku n Javan ele ḡa Elishahu, Tarishi, Kitimu, n Dodanimu.

⁵ A ubuta u le u ḡa uma a na o yongoi o kotogu a kaḡina ka mala a utai. Ele ḡa muku n Jafe o kuyongo umaci kakau, kelentsu kakau, n iḡika kakau feu.

Ntsukaya n Ham

⁶ Muku n Ham, ele ḡa Kush, Masar, Putu, n Kana'ana.

⁷ Muku n Kush ele ḡa Sheba, Havila, Sabotu, Rama, Sabateka. Muku n Rama ele ḡa Seba n Dedanu.

⁸ Kush u matsai maku ḡa u ne'i ni kula Namura, vuza na wo okpoi kovonshi vu utsura vi iyain va aduniyan.

⁹ Wo okpoi katain ka gbayin a ubuta u Vuzavaguḡu, i ḡaḡa i zuwai ḡa uma a danai, <<Ya'an Vuzavaguḡu u bonoko wu katain ka gbayin tsu Namura!>>

¹⁰ Tsugono ci iyain ci ni ci gita ta n likuci i Babila, Ereci, n Akadu, n Kaline dem vi le a iḡika i Shina.

¹¹ U gitai punu a iḡika i nanlo, ḡa u banai a Asiriya a ubuta u na u ma'i likuci i Niniva, Rehobotu-iri, n Kalashi

¹² n Reshena, i na yi e mere ma Niniva n likuci i gbayin i Kalashi.

¹³ Masar ḡa esheku a Ludu, Anama, Lehabu, Nafutu,

¹⁴ Paturusu, Kasulu, n Karita, aza a na a matsai aza a Filisitiya.

¹⁵ Kana'ana ḡa esheku a Sida maku ma iyain ma ni, n Hiti,

¹⁶ kobolo kpamu n aza a Jebusiya, Amoriya, Girigeshiya,

¹⁷ n aza a Hiviya, n Akita, n aza a Siniya,

¹⁸ ali n aza a Avadi, n Zamarita, n aza a Hamo.

Umaci kakau wa aza a Kana'ana e pecekushi ḡa'in kakau,

¹⁹ ali sai a na uteku wa aza a Kana'ana u yawai ubon u gaḡi vu Sida a kubana a ubon u ḡaka vu Gera ḡevu n Geza, n Sodom, n Gomora, n Aduma, kobolo n Zeboyim ḡevu n Lasha.

²⁰ Na ḡa muku n Ham, o kuyongo umaci kakau, kelentsu kakau, n iḡika kakau feu.

Aza e Shem

²¹ A matsaka ta Shem, Jafe mokoshi ma ni muku, ayi da tsukaya tsu muku n Eberu raka.

²² Muku n Shem ele da Elim, Ashuru, Afakasha, Luda, n Aram.

²³ Muku n Aram ele da Uzu, Hulu, Getaru, m Mesheku.

²⁴ Afakasha ayi da esheku a Shela, Shela esheku a Eberu.

²⁵ Eberu wi ta m muku n re: vuza te kula ku ni ku da Pelegu, adama a na a ayin a ni a da uma a aduniyan e pecuki, da vuza te va e ne'i ni kula Jokuta.

²⁶ Jokuta da esheku a Alamodadu, Shela, Hazamavetu, Jera,

²⁷ Hadoram, Uzala, Dikila

²⁸ Obali, Abimale n Sheba

²⁹ kobolo n Ofiri, n Havila, n Jobabu. Raka vi le muku n da n na mu utai u Jokuta.

³⁰ Idika i na o yongoi i da i gita ta a Mesha ali a kubana Sefa a ubon wu nsasan a kasana.

³¹ Ele na da muku n Shem, o kuyongo umaci kakau, kelentsu kakau, n idika kakau feu.

³² Na da umaci wu muku n Nufu, idika kakau, uteku u na kefeke ke le ki. Ana mini ma na ma lya'i aduniyan mo kotsoi, idika dem yu uduniyan i ciyai tsukaya a ubuta wu muku n Nufu.

11

Kuma'a ku ugadi ku Babila

¹ Ayin o yoku, uma ishi ta a tsu dansa kelentsu ke te n ukuna u te feu.

² Ana e sheruwengi kenu a ubon u kasana, da a ciyai kabanga ka singai a idika i Shina, da a shamgbai de.

³ Da dananai <<Tawai. Ci ya'in iputa n abundai kata tsu songu ci dekpengi i da.>> Da kucikpa a ya'in ulinga n iputa a na a ya'an n atali. Cirupa kpamu ci ci'in.

⁴ Da a danai kpamu, <<Tawai. Tsu ma'akai kaci ka tsu likuci n mashilya mu ugadi ma gbangam punu ma na ma kuya'an ugadi sai a Kashile. Adama a na ci ya'an kula, ci ciya tsu pecukusu punu a idika ya ba.>>

⁵ Ama Vuzavaguđu u cipa ta adama a na u kondo likuci n kuma'a ka, ku na uma a ya'in va.

⁶ Da Vuzavaguđu u danai, <<Uma e kelentsu ke te ka nampa, a fuda baci a ya'an ili i nampa. Babu ili i na e kusheshe kuya'an dem, kata a kpada kufuda kuya'an i da.

⁷ Ya'an ci cipa adama a na tsu shulyuku kadanshi ke le, kata a ciya o doku a dansa ili i te ba.>>

⁸ Vuzavaguđu u gbarai le u pecuki le punu a aduniyan raka, da a kasukpai kuma'a ku likuci ka.

⁹ I dafa i zuwai da e dekei ubuta wa Babila, * adama a na ta de Vuzavaguđu u shulyuki kadanshi ka uma raka. Ta de Vuzavaguđu u gbarai le u pecuki le punu a aduniyan.

Shem a kubana u Iburam

¹⁰ Na da ntsukaya n Shem. Ayin a na aya e re a lazai a mini ma abundai ma na mu unai uma, ayin a na Shem wi n aya amangatawun (100), da u matsai Afakasha.

¹¹ Ana Shem wo okpoi esheku a Afakasha da u doku u ya'in aya amangatawantawun (500). A katsuma ka ayin a nanlo, u doku u matsai muku mu nkere n olobo.

* 11:9 11:9 Udani <<Babila>> dafa <<Ushulyuki.>>

¹² Ana Afakasha u ya'in aya kamangankupa n a tawun (35), da u matsai Shela.

¹³ Da Afakasha u ya'in kpamu aya amangatawanashi n a tatsu (403). A katsuma ka ayin a nanlo, u doku u matsai muku mu nkere n olobo.

¹⁴ Ana Shela u ya'in aya kamangankupa (30), da u matsai Eberu.

¹⁵ Ana u matsai Eberu da u ya'in kpamu aya amangatawanashi n a tatsu (403). A katsuma ka ayin a nanlo, u matsai muku mu nkere n olobo.

¹⁶ Ana Eberu u ya'in aya kamangankupa n a nashi (34), da u matsai Fele.

¹⁷ Ana Eberu u matsai Pelegu, da kpamu u ya'in aya amangatawanashi n kamangankupa (430). A katsuma ka ayin a nanlo, u matsai muku mu nkere n olobo.

¹⁸ Ana Fele u ya'in aya kamangankupa (30), da u matsai Reyu.

¹⁹ Ayin a nanlo, da u ya'in kpamu aya amangatawenre n kuci (209). A katsuma ka ayin a nanlo, u matsai muku mu nkere n olobo.

²⁰ Reyu u ya'in aya kamangankupa n e re (32), da u matsai Seru.

²¹ U doku u ya'in kpamu aya amangatawenre n e cindere (207). A katsuma ka ayin a nanlo, u matsai muku mu nkere n olobo.

²² Ana Seru u ya'in aya kamangankupa (30), da u matsai Nahoru.

²³ U doku u ya'in kpamu aya amangatawenre (200). A katsuma ka ayin a nanlo, u matsai muku mu nkere n olobo.

²⁴ Ana Nahoru u ya'in aya kamanga n kuci, da u matsai Tera.

²⁵ U doku u ya'in aya amangatawun n kupa n kuci (119). A katsuma ka ayin a nanlo, u matsai muku mu nkere n olobo.

²⁶ Ana Tera u ya'in aya amangatatsunkupa (70), da u matsai Iburam, n Nahoru, n Haran.

Arabali e Tera

²⁷ Na daɗa ntsukaya n Tera, vuza na u matsai Iburam, Nahoru n Haran. Haram tamkpamu u matsai Lotu.

²⁸ Da Haran u kuwai a likuci i ni i Ur punu a Kaldiya, esheku tamkpamu bi'i n wuma.

²⁹ Iburam n Nahoru a zuwai amaci, kula ku vuka ku Iburam ku daɗa Saraya, kula ku vuka vu Nahoru tamkpamu ku daɗa Milika. Ayi Milika n Isikaya muku n Haran n da.

³⁰ Saraya u ciya kucina ba.

³¹ Tera u dikai maku ma ni Iburam, m matsukaya ma ni Lotu (maku ma Haram), n kejene ka ni kpamu Saraya (vuka va Iburam), da a kasukpai Ur vu Kaldiya, a kubana a Kana'ana. A banai da a dasangi a Haran, a shamgbai de.

³² Tera u ya'an ta aya amangatawenre n a tawun (205), da u kuwai de a Haran.

12

Kashile ke dekei Iburam

¹ Vuzavaguɗu u danai Iburam, <<Kasukpa idika i nu, nu mmaci n nu, n uma a kpa'a ke esheku a nu, vu bana a ubuta u na n kuyotsongu wu.

² Mi ta a kuzuwa wu vo okpo idika i gbayin dem.

Mi ta a kuzuwaka wu unasingai
kata kula ku nu ko okpo ku gbayin,
kata vo okpo vuma vu unasingai.

³ Mi ta a kuzuwaka aza a na a zuwakai nu unasingai.

Vuza na baci u ya'ankai nu una, mi ta feu a kuya'anka yi.
Uma a aduniyan dem

i ta a kuciya unasingai adama a nu.>>

⁴ Da Iburam u lazai, uteku u na Vuzavaguđu u danai ni, da Lotu u tonoi ni. Ayin a nanlo Iburam wi ta n aya amangatatsunkupa n a tawun (75), ana wu utai Haran.

⁵ Da Iburam u dikai vuka vi ni Saraya, n Lotu maku ma vangu vi ni, n uciyi u na o bolongi dem ali n agbashi e le feu a na a ciyai a Haran. Da a kanai uye a kubana a Kana'ana, da ta na a yawai de.

⁶ Iburam u walai punu a idika ya ali da u yawai a madanga ma gbayin ma More, a likuci i Shekem. (A ayin a nanlo aza a Kana'ana bi'i o kuyongo de a idika ya.)

⁷ Da Vuzavaguđu u danai Iburam, <<Wu ntsukaya n nu n da n kuneke idika i nampa ya.>> Da u shikpai katalikalyuka de adama a Vuzavaguđu, vuza na u tawai wa ni.

⁸ Ana wu utai de da u tonoi a kubana a ubon wu nsasan a kasana ke Betelu da u zuwai kayali ka ni de, Betelu wo okpoi ni a kalivi da kpamu Ai wo okpoi ni a kasana. Ta de u shikpakai Vuzavaguđu katalikalyuka da u dekei kula ku Vuzavaguđu de.

⁹ Da Iburam u dangai u lya'i kelime nu nwalu n ni, a kubana a ubon u daka u Kana'ana.

Iburam a Masar

¹⁰ Kambulu ka yikpa ta a idika ya, da Iburam u banai limoci a Masar adama a na kambulu ka ko gbonguro ta.

¹¹ Ana wi devu a na wa yawa a Masar, da u danai vuka vi ni Saraya, <<N yeve ta vuka da vi n tsuloboi kau.

¹² Aza a Masar e ene wu baci, i ta a kudana, <Vuka vi ni da na.> Kata a una mu ama i ta a kukasukpa wu n wuma.

¹³ Dana avu taku vu va da vi, kata a ciya a lana mu mayin adama a nu kata wuma u va u kpada kupuwanka.>>

¹⁴ Ana Iburam u uwai a Masar, da aza a Masar e enei vuka va vi ta n tsuloboi kau.

¹⁵ Ana aza gbagba'in a Firi'auna e enei vuka va, a ya'in kadanshi n Firi'auna adama a uga'in u vuka wa, da a dikai ni sai e kefeku ka ni.

¹⁶ U lanai Iburam mayin adama a vuka a, da u nekei Iburam nkyon n anaka, njaki anaku n ali, agbashi ali n amaci, kobolo n arakuma.

¹⁷ Ama da Vuzavaguđu u takacikai Firi'auna n aza a kpa'a a ni nu ndukpa kakau adama a Saraya vuka vu Iburam.

¹⁸ Dada Firi'auna u dekei Iburam. U danai, <<Yidai vi ya'ankai mu nannai? Yidai i zuwai vu kpadai kudana mu a na vuka vu nu da?

¹⁹ Yidai da vu danai, <Taku vu va da,> da n dikai ni wo okpoi vuka vu va? Gogo na, vuka vu nu da na. Dika yi vu wala!>>

²⁰ Da Firi'auna u nekei abara a ni kadanshi adama a Iburam, da o lokoi ni u kasukpa idika ya, n vuka vi ni kobolo n ili i na wi n i da dem.

13

Iburam n Lotu e pecei

¹ Iburam u kasukpai Masar a kubana a daka vu ubon u Kana'ana n vuka vi ni kobolo n ili i na wi n i da dem, da Lotu u banai kobolo n ayi.

² Da Iburam wo okpoi vuza vu uciyi n abundai, n ilikuzuwa n azanariya kobolo n Azurufa.

³ U kasukpai ubuta u nanlo da u tonoi n ubuta kakau ali u yawai e Betelu. U yawai a ubuta u na wi e mere me Betelu n Ai a ubuta u na wi ishi u vaki n ayin o yoku.

⁴ A ubuta u da da u gitai kushikpa katalikalyuka. Ta de kpamu Iburam u dekei kula ku Vuzavaguđu.

⁵ Lotu vuza na wishi o kutono Iburam, wi ta n kuzuwa ushiga wu nlala n anaka n abundai, n apam a uma.

⁶ Ama idika ya i yawa le a vaku lo aza e re e le ba. Adama a kuzuwa ku na i n ku da ku da ki ta n abundai, ali a kpađai kufuda kushamgba a ubuta u te.

⁷ Da kanananai ka uwai e mere me le, a ubuta wu ngubi ma Iburam nu n Lotu. Aza a Kana'ana n aza a Periziya feu, i ta lo idashi lo a idika ya.

⁸ Da Iburam u danai Lotu, <<U ga'an ci ya'an kanananai uteku u tsu ko ngubi n tsu ba, adama a na a tsu vuza da m maku ma ni.

⁹ Ashe idika ya yi e ekiye a nu ba? Ya'an tsu pece. Vu zagba baci ugula, mpa n dika usingai. Vu bana baci ta na usingai, mpa m bana ugula.>>

¹⁰ Lotu u lanuki da we enei kutanu a kara dem ka Urudu, a kubana a ubon u Zora. Idika i nampa yi ta tsu kashina ka Vuzavaguđu, an idika i Masar. (Na va da da kafu Vuzavaguđu wu una Sodom n Gomora.)

¹¹ Da Lotu u zagbai ubuta u kabanga n abundai a ubon u Kuyene ku Urudu, da u tonoi a kubana a kasana. Ele aza e re e le da e pecei.

¹² Iburam u dasangi a idika i Kana'ana, ama Lotu u dasangi a ubon u likuci i yoku ya ara'a devu n Sodom, da u ya'in de apam.

¹³ Uma o Sodom uma a gbani-gbani a da, i ta kpamu a kuya'anka Vuzavaguđu unushi u gbangam.

¹⁴ Da Vuzavaguđu u danai Iburam, wana dai Lotu u pece, <<Dengusa a shi a nu. Vu lana a kubana a ubon u gadi n daka n kasana n kalivi.

¹⁵ Idika i na ve enei na, mi ta e kuneke wu i da dem, nu ntsukaya n nu dem, ali ko wanai.

¹⁶ Mi ta a kuzuwa muku n nu mo okpo n abundai an kayala ka aduniyan. Vuza na baci wi a kufuda we kece kayala, wi ta a kufuda we kece ntsukaya n nu.

¹⁷ Bana vu lana ugadi n wanshi wi idika ya, mi ta e kuneke wu i da.>>

¹⁸ Da Iburam u mudai apam a ni, da u lazai a kubana kuyongo devu nu ndanga m gbagba'in m Mamure e Heburon, a ubuta u na u shikpai katalikalyuka adama a Vuzavaguđu.

14

Iburam wi isai Lotu

¹ Ayin a na ngono n nashi n nampa m banai kuvon: Amurafe mogono ma Shina, n Ariyo mogono me Elesu, n Kedaloma mogono me Elim, kobolo n Tida mogono mo Goyim,

² A banai kuvon adama a na a lya'a ngono n yoku: Bera mogono mo Sodom, m Bisha mogono mo Gomora, n Shinabu mogono ma Aduma, n Shemeba mogono ma Zeboyim, m mogono me Bela (da da Zora).

³ Ngono n nampa n fobusoi da o bolongi una n aza o kuvon e le a kara'a ka Sidim, ubuta u na gogo na wo okpoi Mala ma mkpađi.

⁴ Ali aya kupa n e re ele o kutono kadanshi ka Kedaloma, ama a kaya ka kupa n a tatsu da a kpađai kudoku kutono yi.

⁵ A kaya ka kupa n a nashi, Kedaloma nu ngono ma o bolongi una n ayi da a banai a lya'i aza a Refimu punu a likuci i Ashatara Karanayim, aza a Zuzim a Ham, aza a Emimu a Shava Keritiya

⁶ n aza o Horitu a nsasan n Siyaru, na lo va kpamu likuci i le i da, ali sai de El-param devu n kakamba.

⁷ A kpatalai da o bonoi a En-mishafata (daɗa Kadeshi), da a lya'i ubon wa aza a Emeleki raƙa n kuvon, kobolo n aza a Amoriya ele na i o kuyongo a Hazazon-tamaru.

⁸ Daɗa mogono mo Sodom, m mogono mo Gomora, m mogono ma Aduma, m mogono ma Zeboyim m mogono ma Bela (daɗa Zora) a utai da a shamkpai ubuta u kuvon u le a kara'a ka Sidim

⁹ adama a Kedaloma mogono ma Elim, Tidalala mogono mo Goyim, Amurafe mogono ma Shina n Ariyo mogono ma Elesu. Ngono n nashi a kushilika nu ngono n tawun.

¹⁰ Kara'a ka Sidim ki ta n enle n abundai tukpa n kayala ka mapadaka ulima an kopoti. Ana mogono mo Sodom n Gomora i a iladi a kusakpa ubuta u kuvon, uma o yoku a yikpai punu aza o yoku a sumai a banai a nsasan.

¹¹ Ngono n nashi n nanlo a isai ucanuku u Sodom n Gomora dem n ilikulya'a i le dem, daɗa a laɗai.

¹² Daɗa feu a dikai Lotu (maku ma vangu vi ni) Iburam, n ili i na wi n i da dem, adama a na wi ta idashi o Sodom.

¹³ Ama vuza na u fatatsai u banai u danai Iburam vuza va aza a Ibrahi ayi na wi o kuyongo devu nu ndanga m gbagba'in m Mamure va aza Amoriya. Mamure n aza a ni Eshikolu n Aneru, o bolongi una n Iburam ciya a bankanai.

¹⁴ Ana Iburam u panai a dika ta vuza ni Lotu a kubana ugbashi, da u dikai uma o kuvon a ni amangatawantatsu n kupa n kunlai (318), aza a na kpamu ta punu a matsai le a kpa'a. Da a banai da o tonoi le ali a kubana Dan.

¹⁵ N kayin Iburam u pecuki uma a ni da u lya'i le utsura da wu unai le, a kiyangi le ali sai Hoba, gadi vu Dimaska.

¹⁶ Da wi isai ucanuku wa raƙa, u na a dikai va. Da u bonoi n vuza ni Lotu, n vuka vi ni, n ili i na i buwai.

Malikisada u zuwakai Iburam unasingai

¹⁷ Ana Iburam u bonoi a ubuta u kuvon, a ubuta u na a lya'i anan Kedaloma nu ngono n na mi de dem, da mogono mo Sodom wu utai adama a na u cina yi a Kara'a ka Shava (daɗa Kara'a ko Mogono.)

¹⁸ Da Malikisada mogono ma Salem* wu utakai m boroji kobolo m makyan. Ayi ta na vuma vu nanlo ganu vu Kashile Mala'imili dem.

¹⁹ Da u zuwakai Iburam unasingai, u danai,
<<Kashile Mala'imili, u zuwaka ta Iburam unasingai,
Vuza na u ya'in gadi n idika, u zuwaka wu ta Iburam unasingai.

²⁰ Cikpa Kashile Mala'imili,
vuza na kpamu u kasukpai irala i nu i uwai ekiye a nu.>>
Da Iburam u ne'i ni ili i te a katsuma ki ili kupa.

²¹ Mogono mo Sodom ma danai Iburam, <<Bonoko mu n uma a va, avu dika ucanuku wa wo okpo u nu.>>

²² Ama Iburam u danai mogono mo Sodom, <<N dengusa ta kukiye a kubana a ubuta u Vuzavaguɗu, Kashile Mala'imili, vuza na u ya'in gadi n idika, n ya'an ta kpamu akucina

²³ mi a kisa ili i nu ba, ko tsugbere ko kashiyatsu ka ataka, adama a na vu kpaɗa kufuda kudana, <Mpa da n zuwai Iburam wo okpoi vuza vu uciyi.>

* **14:18 14:18** Kula <<Salem>> kula ku yoku ku da e ci deke <<Urishelima.>>

²⁴ Ma kufika ili adama a kaci ka va ba, ama sai ili i na uma a va a lya'i de koci. Ama kasukpa aza a tsu a na o bolongi una, Ana, Eshikolu, m Mamure, a dika ugboku u le.>>

15

Uzuwakpani u Kashile n Iburam

¹ Ana nannai u lazai, da kadanshi ka Vuzavaguđu ka tawaj u Iburam tsa alatani, <<Kata vu pana wovon ba. Mi ta o kokpo maraga ma nu, adama a na kata kpamu n ya'anka wu katsupu ka gbara.>>

² Ama Iburam wu ushuki, u danai, <<Kashile Vuzavaguđu, yidai katsupu ka nu ka kuya'anka mu? Mpa da na, mi m muku ba. Eliyaza vi Dimaska kabara ka va ayi da vuza na u kulya'a tsugono tsu kpa'a tsu va.>>

³ Iburam u danai, <<Danna, vu neke mu maku ba, adama a nannai kagbashi ka na a matsai a kpa'a ku va wi ta a kulya'a ukani u va.>>

⁴ Da u panai Vuzavaguđu u ya'in kadanshi n ayi kpamu. U danai, <<Kabara ka nu ka nampa Eliyaza wo kokpo mogono mi ili i kpa'a i nu ba. Maku mu umaci ma nu ma'a mo kokpo mogono.>>

⁵ Kashile ka bankai ni pulai da u danai, <<Inda gadi, kata vi kece azangata a, ta muku n nu, nu ntsukaya n nu n kuya'an abundai nannai.>>

⁶ Iburam u nekei kadu ka ni u Vuzavaguđu. Adama a nannai da ta na Kashile ke kecei ni a katsuma ka aza a usubi.

⁷ Da kpamu u danai ni, <<Mpa da Vuzavaguđu, vuza na wu utakai da a Ur vu na vi punu a Babila adama a na n neke da idika i nampa yo okpo ubuta u da.>>

⁸ Ama da Iburam u danai, <<Vuzavaguđu Ubangari, nini dai n kuyeve a na ubuta u nampa u kokpo u va?>>

⁹ Dada Vuzavaguđu u danai ni, <<Tuka mu n kanaka, m maradika n kagiri, dem vi le a yawa aya a tatsu a tatsu, kobolo m modoi m maku ma matapambara.>>

¹⁰ Iburam u tukai ni n ili i nampa raka, kida kata vu pece le akidi e re e re kata vu zuwa akidi a a mindanai; ama u kida nnu, akidi e re e re ba.

¹¹ Asakali a yikpai a ubuta wu nnama n na a kidai va, ama Iburam u lokoi le.

¹² Ana kannu ki a kuyikpa, Iburam u latai kau, da kayimbi ko wovon ku utsura ka tawaj wa ni.

¹³ Da Vuzavaguđu u danai ni, <<Yeve mayun a na ntsukaya n nu n kokpo omoci a idika i na yi i le ba, i ta a kuya'an de tsugbashi kata kpamu a takacika de ali aya amangatawanashi (400).

¹⁴ Ama mi ta a kutakacika idika i na i bonokoi le agbashi, i baci a kukasukpa idika i na ishi o limoci ya, i ta a kulaza n uciyi wa abundai.

¹⁵ Ama avu, vi ta a kukuwa m matana kata a cidangu wu a ayin a singai.

¹⁶ Tsukaya ci ta a kuyawa tsu nashi kafu ntsukaya n nu m bono na, adama a na mi o kuloko aza a Amoriya ba, sai ayin a na a gitai kuya'an kawuya ka na ka yawai o so'o atakaci.>>

¹⁷ Ana kannu ka yikpai da kayimbi ka ya'in, kanga ka akina o mogbodo n kavaa ka makuni ka yawai da ka walai e mere ma akidi a inyama yi nnama ya.

¹⁸ A kannu ka nanlo ka Vuzavaguđu u ya'in uzuwakpani n Iburam u danai, <<N neke ta ntsukaya n nu idika i nampa ya, ili i na i gitai e kuyene ka aza a Masar ali a kubana e kuyene ku gbayin Yufiretu,

¹⁹ kobolo n idika ya aza e Kenetu, idika ya aza e Kenezu, n idika ya aza a Kadamoniya,

²⁰ ya aza a Hitiya, aza a Periziya, n ya aza Refimu
²¹ ya aza a Amoriya, ya aza a Kana'ana, ya aza a Girigeshiya, kobolo n ya aza a Jebusiya.>>

16

Hajara n Isuma'ilu

¹ Vuka vu Iburam, Saraya, u matsaka yi muku ba. Ama vuka va wi ta n kabara ka maku ma vuka, vuza va aza a Masar, kula ku ni ku da Hajara.

² Da Saraya u danai vali vi ni, <<Vuzavaguđu u ne'e mu limata ba. Yida i zuwai da va kuvaku m maku mu usuki ma va ba? U ga'an ba, wi ta a kuciyaka mu maku.>>

Iburam wu ushuki n ili i na Saraya u danai.

³ Ana Iburam u yongoi a Kana'ana ali aya kupa. Da Saraya vuka vu Iburam u nekei ni kabara ka ni Hajara u ya'an vuka vi ni vu gbani.

⁴ Wa asai n Hajara, da ta na u ya'in katsuma. Ana u yevei u kana ta katsuma, da u gitai kugoyo Saraya anaku a kanna a ni.

⁵ Dada Saraya u danai Iburam, <<Avu da vu zuwai mu atakaci a na mi o kuso'o na. N zuwakai nu kagbashi ka va a nkuta n nu, gogo na a na u yevei u kana ta katsuma, da u goyoi mu. Ya'an Vuzavaguđu u ya'an tsu afada a tsu n avu.>>

⁶ Iburam u danai, <<Maku mu usuki ma nu mi ta e ekiye a nu. Ya'an ka yi ili i na ve enei i ga'in nu.>> Dada Saraya u takacikai Hajara, da ta na u sumai u kasukpai ni.

⁷ Da kalingata ka Vuzavaguđu ka cinai Hajara devu n kuyene a kakamba, kuyene ku na ki devu n uye u na u banai Shuru.

⁸ Da kalingata ka danai, <<Hajara, kagbashi ka Saraya, te dai vu utai, te dai kpamu vi a kubana?>> Wu ushuki, <<Mi ta a kusuma a ubuta u vuza gbayin vu kunu vu va Saraya.>>

⁹ Dada kalingata ka Vuzavaguđu ka danai ni, <<Bono a ubuta u vuza gbayin vu kunu vu nu kata kpamu vu tono yi.>>

¹⁰ Da kalingata ka ko doku ka danai kpamu, <<Mi ta a kuzuwa ntsukaya n nu n yimka ali n laza kukece.>>

¹¹ Kalingata ka Vuzavaguđu ka danai ni kpamu, <<Gogo na vi ta n katsuma ka maku,

vi ta a kumatsa maku mo kolobo.

Kata vi ne'i kula Isuma'ilu,

adama a na Vuzavaguđu u pana ta unangbi u katsuma u nu.

¹² Wi ta o kokpo majaki ma kakamba ma uma,

wi ta a kuya'an tsurala n yaba dem

kata feu yaba dem u ya'an tsurala n ayi,

wi ta o kuyongo ende'en

kau n aza a ni raka.>>

¹³ U ne'i Vuzavaguđu vu na u ya'in kadanshi n ayi kula ku nampa, <<Avu da Kashile ka na ke ci ene mu,>> adama a na u dana ta, <<Gogo na me ene ta Kashile ka na ke ci ene mu.>>

¹⁴ I dada i zuwai da uma e ci deke kayinva ka na ki e mere me Kadeshi m Biya-lahi-royi, <<Kayinva ka Vuza Wuma vu na u ce ene Mu.>>

¹⁵ Hajara u matsakai Iburam maku, da u ne'i ni kula Isuma'ilu.*

¹⁶ Iburam wi ta n aya amanganashi n a tali ana Hajara u matsakai ni Isuma'ilu.

* **16:15 16:15** N kadanshi ka aza a Yahuda kula <<Isuma'ilu>> ku dada <<Kashile ka pana.>>

17

Uzuwakpani u kukida ka avaja

¹ Ana Iburam u ya'in aya amanganashinkupa n kuci, da Vuzavagudu u tawai wa ni. U danai, <<Mpa da Kashile Ubangari. Tono kadanshi ka va kata kpamu vi ya'an ili i singai ayin tutu.

² N kuzuwa ta uzuwakpani n avu, kata n neke wu ntsukaya n abundai.>>

³ Iburam u kudangi sapu u lya'i kayala, da Kashile ka danai ni,

⁴ <<N zuwa ta uzuwakpani u nampa n avu, va kuya'an ta akaya a uma kakau a likuci n abundai.

⁵ Kula ku nu ku buwa Iburam ba, gogo na e kudeke wu ta Ibirahi.* Adama a na mi ta a kuzuwa wu vo okpo akaya a uma a likuci n abundai.

⁶ Mi ta e kuneke wu ntsukaya n abundai, yeve kpamu m bonoko wu idika i gbayin kata a ciya punu ngono a katsuma ke le.

⁷ N kuzuwa ta uzuwakpani u nampa n avu nu ntsukaya n nu kpamu, adama a limata i le i na i kutawa sai uteku n uteku. Mpa da Kashile ka nu, nu ntsukaya n nu dem.

⁸ Mi ta e kuneke wu nu ntsukaya n nu idika i Kana'ana raka i na yi o limoci na, yo okpo i nu, nu ntsukaya n na n kutawa kelime ali uteku n uteku. Mpa tamkpamu n kokpo ta Kashile ke le.>>

⁹ Da Kashile ka danai Ibirahi, <<Avu feu, vu kana uzuwakpani wa nu mpa nu ntsukaya n nu kobolo nu ntsukaya n kelime kpamu raka.

¹⁰ Na da uzuwakpani u na va kubana avu nu ntsukaya n nu ali nu ntsukaya n na n kutawa kacapa dem. Uzuwakpani u dada yu ushuku kukida muku n ali n da avaja raka.

¹¹⁻¹² I gita kukida avaja adama a na wo okpo urotu wu uzuwakpani u va n ada. A umaci u da raka i kida muku n ali n da avaja ayin a na baci a yawai ayin kunlai. M muku ma agbashi n na a matsai punu a kpa'a ku da nu n na i tsulai n ikebe a ubuta wo omoci raka, ko aza a na yi umaci u te ba.

¹³ Ko kagbashi ka na a matsai punu a kpa'a ku nu ko vu tsulai, dem vi le sai a kida yi ukpan u tsali, na dada u kokpo urotu wi ikyamba u na u kuyotsongu an uzuwakpani u tsu n avu u da wi ta babu uteku.

¹⁴ Maku ma vali ma na baci u yawai a kida yi dada u ciyai ukidi wu ukpan u tsali ba, i ta e kupece yi n uma a ni, u kodo ta uzuwakpani u va.>>

¹⁵ Da Kashile ka danai Ibirahi kpamu, <<Vu doku vi deke vuka vu nu kula Saraya ba, ama vi dekushe yi Saratu.†

¹⁶ N kuzuwaka yi ta unasingai. Kata n neke yi kpamu maku ma na ma kuya'an ma nu. N kuzuwaka yi ta unasingai, ayi tamkpamu u kokpo ta anaku a uma kakau a likuci-likuci n abundai, a kuciya ta punu ngono a katsuma ka ntsukaya n ni.>>

¹⁷ Ibirahi u kudangi sapu u lya'i kayala, da u zosoi, da u gitai kusheshe n kadu ka ni, <<Vuza u kudoku ta wa matsa ayin a na baci u ya'in aya amangatawun (100)? Saratu u kumatsa ta wana dai u ya'an aya amanganashinkupa?>>

¹⁸ Da Ibirahi u danai Kashile, <<Vi ta a kufuda kukasukpa Isuma'ilu wo okpo vuza na u kudika ili i nanlo dem.>>

¹⁹ Ama, Kashile ka danai, <<A'a, vuka vu nu Saratu wi ta a kumatsaka wu maku. Kata vi ne'e yi kula Ishaku. ‡ N kuzuwaka yi ta uzuwakpani a

* **17:5 17:5** N kadanshi ka aza a Yahuda, kula <<Ibirahi>> dada <<Esheku a uma n abundai.>>

† **17:15 17:15** N kadanshi ka aza a Yahuda kula ku Saratu ku dada <<Mekere mo mogono.>> ‡ **17:19 17:19** N kadanshi ka aza a Yahuda kula ki <<Ishaku>> ku dada <<Izoshi.>>

kubana wu ntsukaya n ni kobolo nu ntsukaya n na n kutawa kacapa ka ni ali a kubana uteku n uteku.

²⁰ M pana ta ufolu u nu adama a Isuma'ilu. N kuzuwaka yi ta unasingai. Kata u ciya muku nu ntsukaya dem. Ayi da u kokpo esheku o ngono kupa nu n re. Kata kpamu ntsukaya n ni n ya'an a idika n abundai.

²¹ Ama n kubana ta uzuwakpani n Ishaku maku ma na vuka vu nu Saratu u kumatsa kaya ko bono.>>

²² Ana Kashile ko kotsoi kudansa n Ibirahi, da u kasukpai ni.

²³ A kanna ka nanlo Ibirahi u dikai maku ma ni Isuma'ilu m muku mo olobo n na m buwai raka. Kobolo m muku ma agbashi n na a matsai punu a kpa'a ku ni n aza a na u tsulai dem, da u kidai le avaja tsu na Kashile ka danai ni.

²⁴ Ibirahi u yawa ta aya amanganashinkupa n kuci (99), u yevei u kidai kavaja,

²⁵ ayin maku ma ni Isuma'ilu bi'li aya kupa n tatsu.

²⁶ Ibirahi m maku ma ni Isuma'ilu a kidai le avaja a kanna ke te.

²⁷ Muku n ali dem n na mi a kpa'a ki Ibirahi, kobolo n aza a na a matsai punu a kpa'a ku ni ka ko a tsulai n ikebe a ubuta wo omoci, a kidai le avaja feu kobolo n ayi.

18

A ya'ankai Saratu uzuwakpani u maku

¹ Vuzavagudu u yotsongi kaci ka ni kpamu wi Ibirahi devu nu ndanga m gbagba'in m Mamure ayin a na wi idashi a utsutsu u kapam ka ni n kanna usudukpi.

² Ana u dengusai ashi a ni da we enei uma a tatsu kashani devu n ayi. Ana we enei le da wu utai a utsutsu u kapam ka ni n kafura adama a na u gasa n ele. Da u kudangi ali kucan ku ni a kusa'wa idika.

³ U danai, <<Aza a gbagba'in, mi baci a kuciya mapasa ma singai wa da, mi a kuciga i laza kpa'a ku kagbashi ku da ba.

⁴ Ya'an a tuka m mini i sa'a ene a da kata yu uvuka a kulu ku madanga ku nampa.

⁵ Mpa ya'an kpamu m bana n tuka da n ilikulya'a, kata i ciya utsura wu nwalu, adama a na i tawa ta a kpa'a ku kagbashi ku da.>>

Da ta na a ushuki, <<Ya'an tsu na vu danai.>>

⁶ Da Ibirahi u ya'in moloko, da u uwai a kapam ka ni da u danai Saratu. <<Saratu ya'an gogo'o, dika kiya ku singai adama a na vi ya'anka uma a nanlo emeshe.>>

⁷ Da Ibirahi u sumai da u uwai ushiga u ni da u dikai medendem ma singai, da u nekei kagbashi ka ni ka kidaka uma a.

⁸ Da u tukai m mani'in, m mani n inyama i na u su'wain va, da u nekei omoci a ni. Ayi a kaci ka ni da u nekei le ilikulya'a ya da u shamgbai lo a kulu ku yoku e le tamkpamu a kulya'a.

⁹ Da we ecei ni, <<Te dai tamkpamu Saratu vuka vu nu?>>

Da wu ushuki <<Wi ta de a kapam.>>

¹⁰ A katsuma ke le vuza te u danai, <<Mayun na a kubana kaya vuka vu nu Saratu wi ta a kuciya maku mo kolobo.>> Saratu lo ta na a kucina ki Ibirahi a kupana a ayin a na u shamgbai lo a utsutsu u kapam.

¹¹ A ayin a nanlo ta na Ibirahi n Saratu a kutsa ta, ayi Saratu kpamu u buwa o kudoku kene kusumbu ba.

¹² Da Saratu u zosoi maḡuku ḡa u danai, <<Mpa ḡa na n kutsa ta, mi ta o kudoku ma pana uyo'o u vali kpamu? Ko n nannai ba vali vu va vu kutsa ta.>>

¹³ Da Vuzavaguḡu u danai Ibirahi, <<Yiḡai i zuwai ḡa Saratu u zosoi ḡa u danai. Nini ḡai n kuciya maku n tsukutsa tsu va>>?

¹⁴ <<Ili yi ta lo i na i la'i Vuzavaguḡu utsura? Tsu na n danai na wotoi kuci Saratu wi ta a kuciya maku.>>

¹⁵ Adama a na Saratu wi a kupana wovon ḡa u nannai ka'a u danai, <<N zoso ba>> ama u danai, <<Vu zoso ta.>>

¹⁶ Ana uma a a ḡangai kulaza ḡa a indanai a kubana ḡaka a ubon u Sodom. Da ta na Ibirahi u soki le adama a na a kana uye.

¹⁷ Da Vuzavaguḡu u danai, <<Mi o kusokonku Ibirahi i na mi a kuciga kuya'an ba,

¹⁸ Ibirahi wi ta o kokpo iḡika i gbayin n iḡika yu utsura kpamu, kaḡa iḡika kakau i na yi a kucina ku ni i ciya unasingai a ubuta u ni.

¹⁹ N zagba yi ta adama a na u zuwa muku m kpa'a n ni nu ntsukaya n ni o tono uye u Vuzavaguḡu a ubuta u kuya'an kasingai m mariki, nannai ḡa Vuzavaguḡu u kuneke Ibirahi ili i na u ya'ankai ni uzuwakpani dem.>>

²⁰ Da Vuzavaguḡu u danai Ibirahi, <<M pana ta ili i gbani-gbani i na a dansai adama aza o Sodom n Gomora. Unushi u le u wuyana ta kau.

²¹ Mi ta a kucipa n kaḡi ka va me ene ko ili i na i a kudansa adama a uma a mayun ḡa.>>

²² Da uma a a kpatalai a lazai o kubono Sodom, ama ḡa Ibirahi wo okpoi lo kashani e kelime ka Vuzavaguḡu.

²³ Da Ibirahi u yawai ḡevu ḡa we ecei Vuzavaguḡu va, <<Vi ta a kuna aza a ciḡa kobolo n aza a unushi dem>>?

²⁴ Uma amangerenkupa i baci ciḡa punu a likuci ya vi ta a kuna likuci ya dem? Va kukaḡukpa likuci ya adama a na vi isa uma amangerenkupa ba?

²⁵ U jebeshe vu ya'an ili tsu nanlo, va kuna uma a singai adama aza a unushi ba, aza a singai a kutakacika n aza a unushi ba. Avu ḡa vuza va afada va aduniyan. U jebeshe va kuna uma raḡa ba.

²⁶ Da Vuzavaguḡu u danai, <<N ciya baci uma amangerenkupa a singai o Sodom, mi ta a kukaḡukpa likuci ya adama e le.>>

²⁷ Da Ibirahi u danai, <<Kaḡukpa n doku n ya'an kadanshi n avu Vuzavaguḡu, ko a na wo okpoi mpa vuma ḡa mi koci vu na a ya'in n kayala.

²⁸ Uma amangere n a tawun i baci ta na punu uma a singai vi ta a kukaḡukpa likuci ya? Vi ta a kuna likuci ya adama a na vu namba ta uma tawun a ciḡa?>>

Da Vuzavaguḡu u danai, <<N cina baci uma amangere n tawun aza a singai mi ta a kukaḡukpa likuci ya.>>

²⁹ Da u doku u danai, <<A ciya baci ta na uma amangere punu a likuci ya>>?

Da Vuzavaguḡu wu ushuki, <<Adama a uma amangere a nanlo ma kuna likuci ya ba.>>

³⁰ Da u danai, <<Kaḡa avu Vuzavaguḡu vi ya'an wupa nu mpa ba, ama ya'an n doku n dansa. Vi ciya baci ta na uma kamangankupa koci, vi ta a kuna likuci ya?>>

Da wu ushuki, <<N ciya baci punu uma kamangankupa aza a singai, ma kuna likuci ya ba.>>

³¹ Da u danai, <<Kaḡa avu Vuzavaguḡu vi ya'an wupa nu mpa ba, ama ya'an n doku n dansa, a ciya baci uma kamanga punu a likuci ya ta na?>>

U danai, <<Adama a uma kamanga a nanlo, ma kuna likuci ya ba.>>

³² Da Ibirahi u doku u danai, <<Kaṭa avu Vuzavaguḍu vi ya'an wupa nu mpa ba, ama ya'an n doku n dansa ku te. A ciya baci punu uma kupa ta na? >>

Da Vuzavaguḍu wu ushuki, <<Ma a kuna likuci ya ba n ciya baci aza a singai kupa punu.>>

³³ Ayin a na u kotsoi kadanshi n Ibirahi, ḍa Vuzavaguḍu u lazai ḍa Ibirahi u lazai o kubono a kpa'a.

19

A unai Sodom n Gomora

¹ Alingata e re a nanlo a yawai Sodom n kulivi, ayi Lotu idaṣhi a utsutsu u likuci wa. Ana we enei le, ḍa u ḍangai u banai kugasa n ele. U rabasai le ali ḍa u kuḍangi ḍa u lya'akai le kayala.

² U danai, <<Aza gbagba'in a va mpa ḍa na adama a ḍa. Taṭwai a kpa'a ku va, i sumba kaṭa kpamu ya asa. Kayin ka asa baci n usana i yeve i laza.>>

Ama a ushuki, <<A'a, ci ta a kubana tsa ka asa pulai punu a asuvu a likuci.>>

³ U folonoi le n utsura, ali ta na o tonoi ni a kubana a kpa'a ku ni. U ya'ankai le kaḍiva ḍa u doku u kangalaka yi le boroji vu na vi babu yisiti, ḍa ta na a lya'i.

⁴ Kafu omoci a a uwa ubuta wa alavu, uma a likuci i Sodom ushan wawa'a nu nkoshi dem a taṭwai a kambuki kpa'a ka.

⁵ Da e ecei Lotu, <<Te uma a na a taṭwai wa nu n kayin ka? Utaḱa le na wa tsu, ci ciga ta kuvaku n ele.>>

⁶ Lotu wu utai u banai we le, ḍa u bayangi utsutsu wa.

⁷ Da u danai, <<N folono ḍa ta aza a va, kaṭa i ya'an ili i gbani-gbani ba.

⁸ Lanai mi ta nkere n re n na kaṭa a sa'wai kuvaku n ali ba, ya'an mu utaḱa le n tuka ḍa, kaṭa i ya'an n ele tsu na i cigai; ama kaṭa i sa'wa uma a nanlo ba, a kpa'a ku va ku ḍa a taṭwai.>>

⁹ Ama ḍa a danai, <<Denga lo, vuma vu nampa va komoci ka'a wi bi'i wa tsu, ḍa u cigai kushesheke tsu ili i na tsa kuya'an. Gogo na ci ta a kuya'anka wu ili i gbani-gbani i na i la'i i uma a nanlo.>> Daḍa e tecengi Lotu, ḍa ta na a banai a utsutsu wa adama a na o boso u ḍa.

¹⁰ Ama ḍa omoci a a utaḱai ekiye pulai ḍa o ronoi Lotu o bonokoi a asuvu a kpa'a, ḍa a bayangi utsutsu wa.

¹¹ A zuwakai uma a likuci a na i lo utsutsu u kpa'a wa uyimba, dem vi le maku n vuza gbayin feu, ali ḍa a kpaḍai kufuḍa ke ene ubuta u na utsutsu wa wi.

¹² Da alingata a e ecei Lotu kpamu, <<Vi ta lo n uma o yoku kpamu ototo, muku, nkere, ko kumaci ku yoku punu a likuci ya? Utaḱa le na.

¹³ Adama a na ci ciga ta kuna ubuta u nampa, kaṣala ka uma punu a ubuta u nampa ka yimkpa ta, ḍa ka yawai u Kaṣhile, Vuzavaguḍu u suku tsu ta tsu una likuci ya.>>

¹⁴ Lotu wu utai u banai u danai ototo a ni a na a kuzuwa nkere n ni, <<Dengai, utai punu a likuci i nampa; Vuzavaguḍu u ciga ta ku una likuci ya.>> Ama ototo a ni a sheshe ta majari ma'a wi a kuya'anka le.

¹⁵ Ana kayin ka asai, alingata a a gutsakai Lotu, a danai, <<Denga, ḍika vuka vu nu ni nkere n re n nu n na mi na, ta baci nannai ba, atakaci a likuci a nampa i ta o kukotso n aḍa punu dem.>>

¹⁶ Ana e enei ni a kuya'an a gbama, ḍa a kanai ni kukiye n ku vuka vi ni nu nkere ma. Da a utaḱai le punu a likuci ya. Adama a na Vuzavaguḍu u pana ta asuvayali e le.

¹⁷ Ana a ciyai a utakai le, da vuza yoku a katsuma ka uma e re a nanlo u danai, <<Sumai, adama a wuma u da, kata i lana kucina ba, kata kpamu i shamgba a ubuta ba. Sumai a kubana a nsasan, ko ada feu i kuwa n ele.>>

¹⁸ Da Lotu u danai le, A'a aza a gbayin a va

¹⁹ kagbashi ka da ka ciya ta mapasa wa da, i neke mu ta uga'in u gbayin a na yi isai wuma u va; ama ma kusuma a kubana a nsasan adama o wovon u na kawuya ka kucina mu ali n kuwa de ba.

²⁰ Indana, likuci i nanlo i yawa ta uma a suma a kubana de, i kenu i da ta na. Ya'an n suma m bana de, ko yi kenu ba? Kata wuma u va u ciya wishi!

²¹ U danai ni, <<U ga'an ta, n neke wu ta kasingai ka nampa, i a kuna likuci i na vi ya'in kadanshi ka ba.

²² Ya'in moloko i suma, kata n kuya'an ili ba, sai ayin a na i yawai de.>> Dada e dekei likuci ya Zora.

²³ Ayin a na Lotu u yawai a Zora dada kanna kutai.

²⁴ Da Vuzavagudu u cipakai n akina n kanga ko tsukono o Sodom n Gomora. Akina a uta ta a ubuta u Vuzavagudu da a cipai de.

²⁵ Da wu unai likuci i nanlo n uma a na i punu idashi a ubuta u nanlo dem, n ili i na i tsu uta kata i gbonguro a idika dem.

²⁶ Da vuka vu Lotu vu lanai kucina, da wo okpoi katali ka mkpadi.

²⁷ Ibrahi u dangai n usana da u banai a ubuta u na wi ishi u shamgbai cau e kelime ka Vuzavagudu.

²⁸ Da wi indanai a ubon u Sodom n Gomora n idika i gbani dem, da we enei kanga ki idika ka a kubana gadi an mini mo kokocilili.

²⁹ Ta nannai ana Kashile ka unai idika ya ara'a ya, Kashile ka cibai n Ibrahi, da wu utakai Lotu punu e mere ma aza a na a unai, ana wu unai idika i na Lotu u yongoi va.

Lotu ni nkere n ni

³⁰ Ana ka nampa ko kotsoi, da Lotu ni nkere n re n ni a kasukpai Zora da o bonoi a vaki a ubon wu nsasan, adama a na u pana ta wovon u shamgba a Zora. Ayi ni nkere n re n ni o yongoi a kabatsu.

³¹ Kanna ke te mekere ma gbayin ma ma danai vangu vi ni, <<Esheku a tsu a kutsa ta, vali vi lo ubon u nampa a na wa tawa wa tsu ba, tsu na wila u danai.

³² Ya'an tsu zuwa esheku a tsu u so'o mara ma maka yi kata u vaku n a tsu, kata ci ciya kumaci n esheku a tsu ali kulya'a kelime.>>

³³ N kayin ka nanlo a zuwai esheku e le o so'i mara ma makai ni, da mekere ma gbayin ma banai ma vaki n ayi. Esheku e yeve ayin a na u vaki m mekere ma ni ko mekere ma vaki n ayi ali u dangai ba.

³⁴ Kanna ke ire da mekere ma gbayin ma ma danai vangu va, <<Nayin n vaku ta n dada vu va. Ya'an tsu zuwa yi u so'o mara ma maka yi kpamu n kayin, kata avu vu bana vu vaku n ayi adama a na ci ciya kumaci n esheku a tsu.>>

³⁵ N kayin ka nanlo da a zuwai esheku e le u so'i mara ma makai ni kpamu, da mekere me kenu ma, ma banai da ma vaki n ayi. Nannai kpamu Esheku e yeve ayin a na u vaki m mekere ma ni ko mekere ma vaki n ayi ali u dangai ba.

³⁶ Nkere n Lotu gbende n ya'in atsuma n esheku e le.

³⁷ Mekere ma gbayin ma matsai maku mo kolobo, da u ne'i kula Mowabu, ayi da esheku a aza a Mowabu anana.

³⁸ Vangu va feu u matsai maku mo kolobo, da u ne'i ni kula Ben-ami; ayi da ta na esheku a aza a Amona anana.

20

Ibirahi N Abimeleki

¹ Ana Ibirahi u kaşukpai ubon u nanlo ða u lazai a kubana a ubon u ðaka vu Kana'ana ða u yongoi e mere me Kadeshi n Shuru. U yongoi ðe ali ayin ukeci an komoci a Gera,

² ða Ibirahi u danai le ukuna u vuka vi ni Saratu, <<Taku vu va ða.>> Da Abimeleki mogono ma Gera u danai a banka yi n Saratu.

³ Ama n kayin ko yoku, Vuzavaguðu u yotsongi kaçi ka ni u mogono Abimeleki tsa alatani ða u danai ni, <<Vi ta a kukuwa adama a na vi ðika ta vuka vu nampa, vu na vi ya'in ðe yolo.>>

⁴ Ama ayi Abimeleki kaça u sa'wa kuyawa ðevu n Saratu ba. Da u danai, <<Vuzavaguðu mi n unushi punu na ba! Vi ta a kuna mu n uma a va dem?

⁵ Ibirahi n kaçi ka ni u danai, na va taku vi ni ða. Da vuka va feu vu danai nannai. N ya'an ta ili i nampa ya n kaçu ke te mpa n nusa ba.>>

⁶ Da Vuzavaguðu u danai ni punu a ubuta wa alatani wa, <<E n yeve ta vi ya'an ta nannai n kaçu ke te, n sañka wu ta kuya'an unushi a kubana wa va, n kaşukpa wu vu sa'wa yi ba.

⁷ Ama gogo na bonoko n vuka va u vali vi ni. Ayi keneki ka'a, wi ta a kuya'anka wu avasa adama a na vi yongo n wuma. Ama mi ta a kudana wu vu bonoko yi baci ba, vi ta a kukuwa avu n uma a nu.>>

⁸ Ana kayin kasai ða Abimeleki u ðekei aza gbagba'in a ni dem a bana, ða u danai le ili i na i ya'in dem ða raça vi le ða a panai wovon.

⁹ Da Abimeleki u ðekei Ibirahi ða we ecei ni, <<Yiðai i zuwai ða vi ya'ankai tsu nahannai? Unushi we ne u ðai n ya'ankai nu ða vi a kuya'anka mu atakaci a nampa, mpa n ubuta u tsugono u va dem? Vi ya'anka mu ta ili i na i kpaðai kuga'an vi ya'anka mu.>>

¹⁰ Da Abimeleki we ecei ni, <<Yiðai i zuwai ða vi ya'in nannai?>>

¹¹ Da Ibirahi wu ushuki u danai, <<N ya'an ta nannai adama a na n zuwa ta uma a nampa a i n wovon u Kaşhile ba, ta lo a kuna mu kaça a isa mu Saratu vuka vu va.

¹² Ko n nannai taku vu va ða mayun, adama a na mekere me esheku a va ma'a mma ða de vi tsu vi te ba, ða n ðikai ni yolo.

¹³ A ayin a na Kaşhile ka zuwai mu n kaşukpa kpa'a ke esheku a va a kubana a iðika i yoku, ða n danai ni, <Uteku u na vo kuyotsongu ucigi u nu a kubana wa va u ða ða na, ubuta u na baci tsu banai dem, vu dana, <<Ayi taku vu va ða.>> > >>

¹⁴ Da Abimeleki u bonokoi Ibirahi n vuka vi ni Saratu, ða u nekei ni anaka, nlala kobolo n agbashi a ali n açaçi.

¹⁵ Da Abimeleki u danai ni, <<Lana na iðika i va i ða raça zagba ubuta u na u ga'in nu kuyongo kaça vi yongo ðe.>>

¹⁶ Da Abimeleki u danai Saratu, <<Mi ta e kuneke tavu Ibirahi Azurufa kaça adama a na wo okpo urotu mpa n ya'an ili n avu ba, e kelime ka uma dem. Babu vuza na kpamu u kinda wu adanshi vi ya'an ta unushi.>>

¹⁷ Da Ibirahi u ya'ankai Abimeleki kavasa ða Kaşhile ko potsokpoi ni n açaçi a ni n agbashi a açaçi a ni dem adama a na a matsa muku kpamu.

¹⁸ Adama a na Vuzavaguðu u bayangu ta amatsatsu dem a kpa'a ku Abimeleki adama a vuka vi Ibirahi Saratu.

21

A matsai Ishaku

¹ Vuzavaguðu u ya'anka ta Saratu ili i singai tsu na u danai. Da u ya'ankai ni tsu na u ya'in uzuwakpani.

² Da Saratu u ya'in katsuma, da u matsakai Ibrahi maku mo kolobo n tsukutsa ci ni. Derere a ayin a na Kashile ka ya'ankai ni uzuwakpani.

³ Da Ibrahi u ne'i maku ma na Saratu u matsakai ni va kula Ishaku.

⁴ Ana maku ma ni Ishaku u yawai ayin kunlai, da Ibrahi u kidai ni kavaja, uteku u na Kashile ka danai ni.

⁵ Ibrahi wi ta n aya amangatawun (100), ana a matsakai ni Ishaku.

⁶ Da Saratu u danai, <<Kashile ka tuka mu ta n izoshi. Adama a na vuza na baci u panai nannai, wi ta o kuzoso nu mpa.>>

⁷ Da u doku u danai, <<Yayi u sa'wai kudana Saratu u kumatsaka ta Ibrahi maku? Ama m matsaka yi ta n tsukutsa ci ni.>>

⁸ Da maku ma mo gbonguroi ali da a kasai ni mani. A kanna ka na a kasai ni mani, da Ibrahi u ya'in kadiva ka gbayin.

O lokoi Hajara n Ishima'ilu

⁹ Ana Saratu we enei Ishima'ilu maku ma na Hajara va aza a Masar u matsakai Ibrahi a kuya'anka Ishaku ulami,

¹⁰ da u danai Ibrahi, <<Utaka n kabara ke mekere ka a kpa'a ku nampa m maku ma ni. Adama a na maku ma nanlo me kupece ili yi ukani a kpa'a a nampa m maku ma va Ishaku ba.>>

¹¹ Ili ya i langasa ta Ibrahi kadu wuya-wuya, adama a na ili i ya i sa'wa ta maku ma ni.

¹² Ama da Kashile ka danai ni <<Kata kadu ka nu ka namgba adama a maku ma n kabara ka nanlo ba. Pana ili i na Saratu u kudana wu dem. Adama a na a ubuta wi Ishaku ta lo e kuyeve ntsukaya n nu.

¹³ Mi ta o kubonoko muku n kabara ke mekere ka, o okpo ngono mu utsura n uma feu a gbara-gbara. Adama a na ayi feu maku ma nu ma'a.>>

¹⁴ N usana da Ibrahi u nekei Hajara ilikulya'a n kedele ku ukpan tukpa m mini, u wo'okoi ni ka'a a kavangatsu da u lokoi ni m maku ma. U lazai da u yongoi a kukara'asa punu a kakamba ka Biyasheba.

¹⁵ Ana mini ma mo kotsoi punu e kedele ka raka, u kasukpai maku ma a kumi'i ku kayuku.

¹⁶ U dasangi da'in a agisana udashi amangatawun. U danai kaci ka ni, <<Mi a kufuda ma kinda maku ma va ma kuwa ba.>> Ayi lo idashi da u bosoi kadawuri u gitangi mashi.

¹⁷ Kashile ka panai maku ma a mashi, da kalingata ka Kashile na de gadi ka ya'in kadanshi n Hajara, <<Yidai i balai nu, Hajara? Kata vu pana wovon ba. Kashile ka pana ta mashi ma maku mo kolobo ma.

¹⁸ Denga, bana vu dika maku ma nu kata vu bana e kukiye. Mi ta a kuzuwa ntsukaya n ni mo okpo likuci i gbayin.>>

¹⁹ Da Kashile ka bayuwai ashi a vuka a, da we enei kayinva. U banai u shatangi kedele ku ukpan ka m mini da u banai u ne'i maku ma.

²⁰ Kashile ko yongo ta kobolo m maku ma ali u gbonguroi, u yongoi a kakamba ka Param, da kpamu wo okpoi katain ku usubi.

²¹ Ayin a na ayi de idashi a kakamba ka Param da anaku a ni a zamakai ni vuka mekere ma aza a Masar.

Uzuwakpani wi Ibrahi n Abimeleki

²² A ayin a nanlo Abimeleki n Fikolu, kovonshi vo osoji a ni, da u danai Ibrahi, <<Kashile ki ta kobolo n avu a ubuta wi ili dem i na vi a kuya'an.

²³ Kucinaka mu n Kashile na, vu dana vo kudoro mu ba, muku n va, ko ntsukaya n va. Mi ta kutono kadanshi ka nu mayin, ya'an uzuwakpani vi ta o kutono kadanshi ka va, kobolo n idika i na vi o kuyongo na.>>

²⁴ Ibrahi u danai, <<N ya'an ta uzuwakpani wa.>>

²⁵ Ibirahi u tukai m mavura ma_{ni} u Abimeleki adama a ukuna u kayinva u na agbashi a Abimeleki a isai.

²⁶ Abimeleki u danai, <<N yeve vuza na u ya'in ka'a ba. Vu dana mu feu ba, anana da n gitai kupana ka'a.>>

²⁷ Da Ibirahi u nekei Abimeleki nkyon n anaka o yoku, dada ele aza e re le a ya'ankpanai uzuwakpani.

²⁸ Ibirahi wu utakai nshan mi nkyon ali n cindere a ubuta wu ushiga u ni,

²⁹ da Abimeleki we ecei ni, <<Yidai tamkpamu nshan n cindere n nampa mi a kadanshi?>>

³⁰ Ibirahi wu ushuki, <<Isa nkyon n cindere n nampa ma. Nannai va wi ta a kuzuwa vu ushuku a na mpa da n gawai kayinva ka nampa ka.>>

³¹ Dada e dekei ubuta wa Biyasheba, adama a na ta de ele aza e re e le a ya'ankpanai akucina.

³² Ana o kotsoi kuya'an uzuwakpani u nampa a Biyasheba, da Abimeleki n Fikolu kovonshi vo osoji a ni o bonoi a idika i a Filisitiya.

³³ Dada Ibirahi u shikpai madanga ma matana a Biyasheba da u cikpai Vuzavagudu lo, Kashile Mala'imili.

³⁴ Ibirahi u yongoi a idika i a Filisitiya ali ayin n abundai.

22

Kashile ka pityai Ibirahi

¹ A ya'in megeshe kenu, da Kashile ko kondoi Ibirahi. U danai ni, <<Ibirahi.>>

Da wu ushuki, <<Mpa da na.>>

² Da Kashile ka danai ni, <<Dika maku ma nu me te ma na vi m ma'a Ishaku, vuza na kpamu vi a kuciga, vi dika a kubana a ubon u Moriya. Vu bana vi lyuka yi tsa alyuka o kusongu a ubuta u masasan mo yoku ma na mi de a ubuta u na n kuyotsongu wu.>>

³ Ana kayin ka asai n usana, da Ibirahi u dangai u lapulai majaki ma ni. Da u dikai abara a ni e re m maku ma ni Ishaku. Da u zamai ndanga kpamu n na u kuya'anka alyuka o kusongu. Da u lazai a kubana a ubuta u na Kashile ka danai ni.

⁴ A kanna ka tatsu ka katsuma ka nwalu ke le, da Ibirahi u lanai, da we enei ubuta wa da'in.

⁵ Da u danai abara a ni, <<Shamgbai na m majaki. Mpa n kolobo ka va, ci ta a kubana na de. Ci ta a kubana tsa cikpa Kashile, kata tsu bono.>>

⁶ Da Ibirahi u dikai ndanga n na u kuya'anka alyuka o kusongu a, da u zuwakai Ishaku maku ma ni u canuku. Da u dikai akina m mawun. Ana a kulaza aza e re e le,

⁷ da Ishaku u dekei esheku Ibirahi, <<Dada.>>

Da Ibirahi wu ushuki, <<Yidai, maku ma va?>>

Da Ishaku we ecei ni, <<Ndanga n da na n akina, te dai malala mi adama a alyuka o kusongu?>>

⁸ Da Ibirahi u danai ni, <<Kashile ki ta e kune'e tsu malala ma na tsa kuya'anka alyuka o kusongu, maku ma va.>> Da a lazai aza e re e le.

⁹ Da u yawai a ubuta u na Kashile ko yotsongi ni u bana va, da Ibirahi u shikpai katalikalyuka, da u recei ndanga gadi. Da u shiyai maku ma ni Ishaku, da u kiyangi gadi vu ndanga va.

¹⁰ Da u barakpai kukiye, da u dikai mawun adama a na u kida maku ma ni Ishaku.

¹¹ Da kalingata ka Vuzavagudu ke dekei ni gadi, <<Ibirahi, Ibirahi.>>

Da wu ushuki, <<Mpa da na.>>

¹² Da u danai ni, <<Kaṭa vu gbatyangu mawun e kuḍeku ku maku ma ba. Kaṭa vi ya'an̄ka yi muna ba. N yeve taṭ gogo na vi taṭ a kupana wovon u Kaṣhile. Adama a na vu saṅga mu maku me te ma na vi n ma'a ba.>>

¹³ Da Ibirahi u ganukpai kaci, da we enei kagiri n avana a ni a kumi'i ku koworo usabatangi. Da u banai, da u dikai ka'a. Da u lyukai ka'a a ubuta u Kaṣhile da u kaṣukpai maku ma ni.

¹⁴ Da Ibirahi u ḍekei ubuta u nanlo wa, <<Vuzavaguḍu wi taṭ a kutuka.>> A uteku n kanna ka nanlo da a danai, <<Punu a kusan ku Vuzavaguḍu, wi taṭ a kutuka.>>

¹⁵ Da kalingata ka Vuzavaguḍu na ḍe gaḍi ke ḍekei Ibirahi uḍeki u ire.

¹⁶ Da u danai ni, <<Vuzavaguḍu u danai, <N kucina taṭ n kaṣi ka va, ali vu fuḍai vi ya'in nannai, vu saṅga mu maku me te ma nu ba.

¹⁷ Mi taṭ a kuzuwaka wu unaṣingai. Mi taṭ a kuzuwa ntsukaya n nu n yimkpa mo okpo an azangata a gaḍi. I taṭ a kuyimkpa kpamu o okpo an kayala ka mala. Ntsukaya n nu mi taṭ a kisa likuci yi irala i le.

¹⁸ A ubuta wu ntsukaya n nu n da uma a aduniyan dem a kuciya ili i singai. Adama a na avu vu tono mu taṭ mayin.>>

¹⁹ Da Ibirahi u bonoi a ubuta wa agbashi a ni, da a lazai kobolo a kubana Biyasheba. Da Ibirahi u shamgbai ta na ḍe a Biyasheba va.

Muku n Nufu

²⁰ A kubana megeshe ḍe da a danai Ibirahi, <<Milika feu u matsaka ta vuza nu muku.

²¹ Uzu da magaji, Buzu da vangu vi ni, Kemuwe tamkpamu esheku a Aram,

²² Keseda, n Hazo, m Pilidasha, n Jidilafa, kobolo m Betuwe.>>

²³ Betuwe da esheku e Rebeka. Milika u matsakai Nahoru Ibirahi vuza ni muku kunlai n nampa.

²⁴ Vuka vu gbani vi ni vu na vi n kula Reyuma, u matsakai ni muku feu, ula e le a da Teba, n Gaham, n Tahasha, kobolo m Ma'aka.

23

Ibirahi u tsulai idika i kaṣida

¹ Saratu u ya'an taṭ aya amangatawun n kamanga n e cindere (127) kafu u kuwa.

² U kuwa taṭ a Kiriyatu (ḍaḍa Heburon) a idika i Kana'ana, da Ibirahi u shikai da kpamu u ya'in kpalu ku ni.

³ Da Ibirahi u ḍangai lo kashani ḍevu n keven ki ikyamba ka vuka vi ni, da u ya'in kadanshi n aza a Hitiya u danai,

⁴ <<Mpa komoci ka'a mi na o kuyongo n aḍa, denke mu idika ubon u yoku adama a na n cidangu keven ka kaṭa mu uvuka.>>

⁵ Da aza a Ahitiya a ushuki Ibirahi,

⁶ <<Panaka tsu, vuzagbayin. Avu mogono ma gbayin ma'a wa tsu. Cidangu vuka vu nu a ubuta u singai u na u luwai nu, babu vuza na u kusan̄ka wu ubuta u kucidangu vuka vu nu.>>

⁷ Da Ibirahi u kuḍangi e kelime ka aza a Ahitiya, uma a idika a.

⁸ Da u danai le, <<Yi baci a kuṣukpa mu n cidangu vuka vu va na, to panakai mu kaṭa i folonoko mu Iforono kolobo ko Zahoru,

⁹ u neke mu kabatsu ka Makapele ka na ki ka ni a uteku wu ubuta u ni. Danai ni u denke mu uteku u na ikebe i ni yi, e kelime ka da na, adama a na wo okpo mu ubuta u kaṣida.>>

¹⁰ Da Iforono vu a Hitiya lo a ubuta wo obolo wa a utsutsu u likuci wa: da wu ushuki e kelime ka yaba dem a kupana,

¹¹ Ta nannai ba vuzagbayin, <<Panaka mu, ubuta wa n kabatsu ka dem n kune'e wu ta. Na e kelime ka uma a va dem, mi ta e kuneke wu adama a na vu cidangu vuka vu nu.>>

¹² Da Ibirahi u kudanki uma a idika a,

¹³ da u danai Iforono, adama a na yaba dem u pana, <<Vu ushuku baci ya'an n tsupa wu ikebe yu ubuta wa dem. Isa ikebe ya, adama a na n cidangu vuka vu va.>>

¹⁴ Iforono va wu ushuki Ibirahi,

¹⁵ <<Vuzagbayin panaka mu, ubuta wa u yawa ta Azurufa aman-gatawanashi. Yidai yi punu e mere ma tsu? Cidangu punu vuka vu nu.>>

¹⁶ Da Ibirahi wu ushuki da u tsupai ni e kelime ka aza a Ahitiya lo dem Azurufa amangatawanashi (400) uteku na u danai va. Da u tsupai tsu na aza a tsulaga a ci gisanku.

¹⁷ Ta ubuta u na wi ishi wi Iforono a Makapele a kasana ka Mamure wo okpoi wi Ibirahi nannai. Kabanga ka n kabatsu, nu ndanga dem.

¹⁸ Aza Ahitiya a na i a ku'uwa n utsutsu u likuci wa e yeve ta ubuta wa wo okpo ta wi Ibirahi.

¹⁹ Ana ka nanlo ko kotsoi da Ibirahi u cidangi vuka vi ni Saratu punu a kabatsu ka kabanga ka Makapele devu m Mamure dada kpmu Heburon a idika i Kana'ana.

²⁰ Kabanga ka na ki wa aza Ahitiya n kabatsu ka dem da wo okpoi ubuta u kacida wi Ibirahi.

24

A zamakai Ishaku vuka

¹ Gogo na Ibirahi u kutsa ta, aya a ni kpmu a yimkpa ta. Da Vuzavagudu u zuwakai ni unasingai a ili i na u ya'in dem.

² Ibirahi u danai kagbashi kagbayin ka ni vuza na u la'i n kugeshe a kpa'a ka, vuza na kpmu wi a kindaka yi ili i na wi n i da dem a kpa'a. <<Zuwa ekiye a nu e mere ma nkuta n va,

³ mi ta a kuciga wu vu kucinaka mu n Kula ku Vuzavagudu, Kashile ka gadi n ki idika, va kuzamaka maku ma va vuka punu a uma a Kana'ana a ubuta u na mi o kuyongo na ba.

⁴ Ama vu bono de a idika i na a matsai mu a umaci u va adama a na vu zamaka maku ma va Ishaku vuka a katsuma ku umaci u va.>>

⁵ Da Kagbashi ka ke ecei, <<Maku ma vuka ma ma iwan baci ta na kukasupa likuci i ni da u danai u kutono mu ba? N dika maku ma nu o kubono a idika i na vu utai?>>

⁶ Da Ibirahi wu ushuki, <<Kata vu bonoko maku ma va de a ubuta u na mu utai ba!

⁷ Vuzavagudu Kashile ka na ki gadi vuza na wu utakai mu a idika yi mmaci n va, da kpmu u ya'ankai mu uzuwakpani u gbayin u kuneke mu ta idika i nampa mpa nu ntsukaya n va. Wi ta a kusuku kalingata ka ni kelime ka nu kafu vi yawa, adama a na vi ciyaka maku ma va vuka de.

⁸ Maku mavuka ma mi baci a kuciga kutawa n avu ba, akucina a va o kutono wu ba, avu de kata vu bonoko m maku ma va de ba>>

⁹ Da kagbashi ka zuwai ekiye a ni a daka vu nkuta mi Ibirahi da u kucinai n ili i na Ibirahi u danai ni.

¹⁰ Da kagbashi ka u dikai arakuma kupa a vuzagbayin vi ni, da u dikai ili i singai i kune'e yi ikebe kakau a u vuzagbayin vi ni. Da u banai a likuci i na Nahoru wi idashi gadi vu Mesopotamiya

¹¹ Ana u yawai da u zuwai arakuma a dem a kudangi devu n kayinva ka na ki pulai vi likuci. N kulivi ku da ta na, ayin a na amaci a tsu uta a kubana o kudolu.

¹² Da u ya'in avasa, <<Vuzavaguđu Kashile ka vuzagbayin vu va Ibrahi neke mu uye anana, yotsongu vuzagbayin vu va ucigi u na wi a kusa'wa kusaba'a ba.

¹³ Mpa da na a kashani devu n kayinva ka mini a ubuta u na muku ma amaci n likuci mi a kuta kukenuku mini.

¹⁴ Ya'an n fuda n dana mekere mo yoku, <Mi ta ufolu u nu ne'e mu mini mo kuso'o,> u dana baci so'o, mi ta feu e kune'e arakuma a nu mini o so'o wo okpo vuza na vu zagbakai kagbashi ka nu Ishaku, Ili i nampa ya i ya'an baci nannai, mi ta e kuyeve vi yotsongu ta vuzagbayin vu va ucigi u na u kusaba'a ba.>>

¹⁵ Kafu u kotso kadanshi, Da Rebeka u yawai m madiki ma mini ma ni ucaniki a kawangatsu ka ni. Ayi mekere me Betuwe ma'a, maku ma Milika vuka vu Nahoru Ibrahi vuza ni.

¹⁶ Maku ma vuka ma mi ta n tsuloboi, kata ta na u yeve mavali ba. U banai a kayinva da u shatangi madiki ma ni m mini da u bonoi kpamu.

¹⁷ Da kagbashi ka ka sumai, da ka banai wa ni ka danai, <<N folono wu ta, ne'e mu mini mo kuso'o punu a madiki ma nu.>>

¹⁸ Da mekere ma ma danai, <<So'o vuzagbayin vu va,>> da u zuwai ni madiki ma gogo'o a kawangatsu ka ni, da u ne'i ni u so'o.

¹⁹ Ana u kotsoi kune'e yi mini ma da u danai, <<Mi ta o kuronoko arakuma a nu feu ali sai ayin a na o kotsoi kuso'o.>>

²⁰ Da u ya'in moloko u tsuwain mini ma na mi a madiki ma ni punu a ubuta u na nnama n tsu so'o, da u sumai u banai a kayinva adama a na u doku mini, ali da u ne'i arakuma a raka mini

²¹ Da vuma va u kana kindi mekere ma babu kudansa ili adama a na u yeve ko Vuzavaguđu u pana ta avasa a ni, da nwalu n ni n ya'in mayin ba.

²² Ana arakuma a o kotsoi kuso'o mini ma da vuma va u dikai makawani ma azanariya ma na amiki a ni a yawai kagimi ka shekelu, da u ukai ni a vununa da u lansa nshingi n re m gbagba'in da u ukai ni e kukiye.

²³ Da kabara ka danai, <<N folono wu ta dana mu ko yayi eshevu. Yi ta de n kunu ku na tsa kasa mpa n uma a va?>>

²⁴ Da mekere ma mu ushuki, <<Esheku a va a da Betuwe maku ma na Milika u matsakai Nahoru.>>

²⁵ Da u doku wu ushuki, <<Ci ta de n ijanu n abundai a kpa'a ku tsu, ci ta de kpamu n unu a iva'in adama a da.>>

²⁶ Da vuma va u kudangi da u cikpai Vuzavaguđu.

²⁷ Da u danai, <<Unasingai wo okpo u Vuzavaguđu Kashile ka vuzagbayin vu va Ibrahi, vuza na u zuwai ucigi u ni u na u kusaba'a ba, a kubana u vuzakpa vu va Ibrahi. N tsu va na, Vuzavaguđu u tono ta nu mpa a kubanka a kpa'a ku vuzagbayin vu va aza a ni babu kadama.>>

²⁸ Da maku ma vuka ma ma sumai a kubana a kpa'a wa anaku, da u danai ni arabali a dem tsu na ili ya i ya'in.

²⁹ Rebeka wi ta n taku vu na e ci deke Laban, da u sumai a kubana a kayinva ka a ubuta u na kagbashi ki Ibrahi ka ki.

³⁰ Ana we enei makawani a vununa ni nshingi o kubolu ku taku, da kpamu u panai kadanshi ka a una u taku vi ni Rebeka <<Ili i na vuma va u danai

mu i da na.>> Da u banai u kagbashi ki Ibirahi ka, vuza na wi a kashani a ubuta wa arakuma wa a kayinva,

³¹ da u danai ni, <<Tawai na, avu vuma vu na Vuzavaguđu u zuwakai unasingai. Yidai i zuwai da vi a kashani pulai? Mi ta punu n kunu ku na n fobusokoi da, n ubuta adama a arakuma a da.>>

³² Da vuma va u uwai a kpa'a ka, da Laban u cipakai n ucanuku wa arakuma wa da u nekei le kalu n ijanu i yoku. U bankai n vuma va m mini u sa'a ene, kobolo n uma a na u walakai a kutawa.

³³ Ana a tukai n ilikulya'a, da vuma va u danai, <<Mi a kulya'a kata ba, sai n dansa ili i na mi a kuciga kudansa.>>

Da Laban u danai, <<Lya'a kelime n kadanshi.>>

³⁴ Da u danai, <<Mpa kagbashi ki Ibirahi ka'a.

³⁵ Vuzavaguđu u zuwaka ta vuzakpa vu va unasingai kau da u bonokoi ni vuza vu uciyi. U nekei ni ushiga wa anaka n wu nlala kobolo ni nkyon, n azanariya n Azurufa, n agbashi a ali n amaci dem, n arakuma, ni njaki.

³⁶ Da Saratu vuka vu vuzakpa vu va, u matsakai ni maku n tsukutsa ci ni, da u nekei ni ili i na wi n i da dem.

³⁷ Vuzakpa vu va u zuwai mu n ya'an uzuwakpani n akucina u danai, <Kata vu zamaka maku ma va vuka punu a katsuma ke nkere ka aza a Kana'ana a ubuta u na mi idashi na ba.

³⁸ Ama vu bana a ubuta wu umaci u va n isheku i va, kata vu zamaka maku ma va vuka.>

³⁹ <<Da me ecei vuzagbayin vu va, <Vuka va vi iwan baci ta na kutono mu a kutawa?>

⁴⁰ Ama da u danai mu, <Vuzavaguđu, ayi na mi o kutono ayin tutu mayin, wi ta a kusuku kalingata ka ni ka bana n avu kata ka zuwa vi ciya ili i na n danai. Adama a na vi ciyaka maku ma va vuka a ubuta wu umaci u va, n ubuta u kpa'a ke esheku a va.

⁴¹ Vi ta a kufuda kupece kaci ka nu n akucina a va, vu bana baci a ubuta wu umaci u va da a iwain kuneke wu mekere ma, nannai vu buwa m mashinda ba.>

⁴² <<Ana m banai a kayinva ka anana, da n vasai, <Vuzavaguđu, Kashile ka vuzakpa vu va Ibirahi, adama a Kashile neke mu uye n ciya ili i na n tawai kulansa.

⁴³ Mpa da na kashani a kayinva. Mekere ma tawa baci kunuku mini, mi ta o kufolono yi u ne'e mu mini mo kuso'o kenu e madiki ma ni.

⁴⁴ Wu ushuku baci ali u danai, <<So'o, mi ta feu e kune'e arakuma a nu,>> Ya'an wo okpo mekere ma na Vuzavaguđu u zagbakai maku ma vuzakpa vu va.>

⁴⁵ <<Babu n kotso avasa a va punu n kabini, Da Rebeka u tawai n madiki m mini ucaniki a kavangatsu ka ni da u banai a kayinva kunuku mini. Da n danai ni, <Adama a Kashile ne'e mu mini mo kuso'o.>

⁴⁶ <<Da u ya'in gogo u cipakai n madiki ma ni a kavangatsu da u danai, <So'o, mi ta feu e kune'e arakuma a nu o so'o.> N so'i da kpamu u ne'i arakuma a.

⁴⁷ <<Da me ecei ni, <Yayi tamkpamu eshevu?>

<<Da wu ushuki, <Esheku a va a da Betuwe maku ma Nahoru vuza na Milika u matsakai ni.>

<<Da n ukai ni makawani a vunu vi ni kobolo ni nshingi o obolu a ni.

⁴⁸ N kudangi da n cikpai Vuzavaguđu. N cikpai Vuzavaguđu, Kashile ka vuzakpa vu va Ibirahi, ayi na u tonoi nu mpa derere sai a ubuta wu umaci u vuzakpa vu va adama a na n zamaka yi kejene ko okpo vuka vu maku ma ni.

⁴⁹ Gogo na vi baci a kushatangu kasingai n uneki u kaḍu a kubana u vuzakpa vu va, adama a Kashile dana mu, ko vi baci a kuya'an, ko vi a kuya'an ba, kaṭa n ciya n yeve uye u kutono.>>

⁵⁰ Laban kobolo n Betuwe a ushuki, <<Ili i nampa ta yu utai a ubuta u Vuzavaguḍu, a tsu ci n ili i na tsa kudana ba.

⁵¹ Rebeka ḍa na lo kelime ka nu, ḍika yi i wala u bana wo okpo vuka vu maku ma vuzakpa vu nu, tsu na Vuzavaguḍu n kaḍi ka ni u danai.>>

⁵² A ayin a na kagbashi ki Ibirahi ka panai ili i na a danai ḍa u kuḍangi sai idika ḍa u cikpai Vuzavaguḍu.

⁵³ Da kagbashi ka utakai n ucanuku wa azanariya n Azurufa kobolo nu ntogu ḍa u nekei Rebeka, ḍa kpamu u ne'i anaku n taku kune'e ki ikebe kau.

⁵⁴ Da ayi n aza a na i a nwalu kobolo ḍa lya'i ḍa o so'i ḍa a asai lo. Da u danai, ayin a na baci a jingbai n usana, <<Kasukpai mu m bono u vuzakpa vu va.>>

⁵⁵ Ama ḍa taku vu Rebeka n anaku a Rebeka a danai, <<Ya'an mekere ma mo doku mo yongo n a tsu ali ayin kupa kaṭa u yeve u tono ḍa.>>

⁵⁶ Da u danai le, <<Kaṭa i langasa mu ayin o kubono ba a ubuta u vuzavaguḍu vu va ba, a na Kashile ka zuwai nwalu n va n lya'i aga'in, kasukpai mu n bono u vuzagbayin vu va.>>

⁵⁷ Da a danai, <<Ya'an ci ḍeke mekere ma ci ece yi n una u ni.>>

⁵⁸ Da e ḍekei Rebeka ḍa e ecei ni, <<Vi ta a kufuda vo tono vuma vu nampa va?>>

Da wu ushuki, <<Eyeu mi ta o kutono yi.>>

⁵⁹ Daḍa a ushuki Rebeka u tono le n vuka vu na vu wo'i ni ayin a na ayi maku, ele n kagbashi ki Ibirahi n aza na i n ayi.

⁶⁰ Da dem vi le a zuwakai Rebeka unaṣingai tsu nampa,

<<Taku vu tsu ya'an vu matsa
ali akpan-akpan n abundai,
ya'an ntsukaya n nu a isa

utsutsu kakau wi irala i le.>>

⁶¹ Da Rebeka n aḥanki a ni amaḍi ḍa a ḍangai o fobusoi ḍa a kumbai arakuma a ḍa o tonoi kagbashi ki Ibirahi ka n aza a ni, ḍa kagbashi ka ḍikai Rebeka ḍa a lazai.

⁶² Gogo na Ishaku wu uta ta a Biya-lahi-royi, wi ishi ta idaṣhi a idika i Negebu.

⁶³ Wu utai pulai adama a na u lapa wunlai n kulivi ḍa u dengusai aṣhi ḍa we enei arakuma a kutawa.

⁶⁴ Ana Rebeka u dengusai aṣhi ḍa we enei Ishaku. Da u cipai gaḍi vu karakuma ka na wi ukumbi.

⁶⁵ Da we ecei kagbashi ki Ibirahi, <<Yayi tamkpamu vuma vu nan ḍe, a nwalu adama a na u gasa n a tsu?>>

Da kagbashi ka ku ushuki ni, <<Ai vuzakpa vu va ḍa.>> Da u ḍikai kaḱaḱabi ka ni ḍa u palai kaḍi ka ni.

⁶⁶ Da kagbashi ka ka danai Ishaku ili i na u ya'in raka.

⁶⁷ Da Ishaku u ḍikai Rebeka ḍa u uwakai ni a kapam ka anaku a ni Saratu, ḍa wo okpoi vuka vi ni. Ishaku kpamu ḍa u cigai vuka vi ni kau. Da u ciyai uremi u kaḍu ana anaku a ni a kuwai.

25

Ukpa wi Ibirahi

¹ Da Ibirahi u zuwai vuka vi yoku kula ku ni ku ḍa Ketura.

² Da u matsakai ni Zimiran n Jokashan m Medan m Medan n Ishibaku kobolo n Shuwa.

³ Jokashan ayi da esheku e Sheba n Dedanu. Muku n Dedanu ele da aza a Ashurim n aza a Letushim n aza a Le'umim.

⁴ Muku m Midiya ele da anan Efa n Eferu n Hanoku, n Abida n Eleda. Dem vi le ntsukaya n Ketura n da.

⁵ Ibirahi u nekei Ishaku ili yu ukañi i ni i na wi n i da dem.

⁶ Ama muku n ali ma amaci a na u zuwasai, da u nekei le kune'e, ali ayi bi'i n wuma adama a na a kasukpa Ishaku, da o tonoi a kubana a idika i kasana.

⁷ Ibirahi u ya'an ta aya amangatawun n amangatatsunkupa n a tawun (175). Da u kuwai.

⁸ Ibirahi u yinvikai ayinviki a ukocishi da u kuwai a katsuma ka aya a singai. Aya a ni a yimkpa ta da u yongoi kpamu gbaga tsu na u ga'in. Da u banai u cina'i ikaya i ni.

⁹ Muku n ni Ishaku n Isuma'ilu a cidangi ni a kabatsu ka Makapele kasana m Mamure a ubuta u Iforono maku ma Zoharu vuza va aza Hitiya.

¹⁰ Ubuta u na Ibirahi u tsulai wa aza a Hitiya, ta punu a cidangi ni ubuta u te n vuka vi ni.

¹¹ Ana Ibirahi u kuwai, da Kashile ka zuwakai maku ma ni Ishaku una'ingai. Vuza na u yongoi devu m Biya-lahi-royi.

¹² Na va da'ada arabali a muku mi Isuma'ilu, maku ma na maku mu usuki ma Saratu Hajara vuza va aza a Masar u matsakai Ibirahi.

¹³ Na va da'ada ula a muku mi Isuma'ilu, a danai a da uteku u na a matsai le, Nebatu ayi da maku ma iyain ma Isuma'ilu n Kedaru n Adabelu, m Mibisam kpamu,

¹⁴ m Mishima n Duma kobolo m Masa,

¹⁵ n Hadadu kobolo n Tema, n Jeturu, Nafishi n Kedema.

¹⁶ Na va da'ada muku mi Isuma'ilu n ula e le, yaba dem n likuci n katsura ka na wi a kulya'a tsugono, ele ngono kupa ni n re n da tsu na umaci u le wi.

¹⁷ Ayi Isuma'ilu u ya'an ta aya amangatawun n kamangankupa n e cindere (137) da kpamu u ya'in ayinviki a ukocishi a ni, da wu uvukai n ikaya i ni.

¹⁸ Ntsukaya n ni a dasangi ta a ubon u Havila a kubana a Shuru a ubon wu uteku m Masar, vu tono baci a kubana Asiriya. Da o yongoi a tsurala n otoku i le.

A matsai Isuwa n Yakubu

¹⁹ Na va da'ada arabali a Ishaku maku mi Ibirahi.

Ibirahi da esheku a Ishaku.

²⁰ Ayin a na Ishaku u yawai aya a amangere, da a ya'in yolo n Rebeka, mekere ma Betuwe (vuza va aza a Aramiyan vu na wu utai a Fada-aram). Rebeka kpamu taku vu Laban vuza va Aram da.

²¹ Ama Rebeka madari ma'a, da Ishaku u ya'ankai ni kavasa. Vuzavaguđu wi isai avasa a nanlo, da Rebeka u ciyai katsuma.

²² Muku n gitai punu kunekenei atakaci punu a katsuma ka uteku u le, da u danai, <<Yidai nannai a kuciya mu?>> U banai u Vuzavaguđu n avasa adama a na u ciya wu ushuki.

²³ Da Vuzavaguđu u danai ni, <<Idika i re yi ta punu a katsuma ka nu, mpeshe n na mi punu wa nu va i ta a kuya'an tsurala. Vuza te u kula'a ta vuza ni, vuzagbayin va u kubono ta o kutono vangu.>>

²⁴ Ana ayin a kumatsa a yawai, da u matsai mpeshe olobo koci.

²⁵ Vuza na u gitai kuta wu utai ushili, ikyamba i ni adanshi motogu me cileme ma'a u ukai. Da e ne'i ni kula Isuwa.*

²⁶ Dada yeve vuza ni u tonoi, n kukiye ku ni ukani a kaciva ka Isuwa. Da e ne'i ni kula Yakubu.† Ishaku wi ta n aya amangatatsu ayin a na a matsai muku n nanlo.

Isuwa u dengei tsugbayin ci ni

²⁷ Ana olobo a o gbonguroi, da Isuwa wo okpoi katain ku utsura, vuma vu ucigi u kakamba. Ama, Yakubu vuma vu kabini da n ucigi u kpa'a kpamu.

²⁸ Ishaku u la'a ta n kuciga Isuwa, adama a inyama i na u tsu una kata u bonoko a kpa'a. Ama, Rebeka u la'a ta n kuciga Yakubu.

²⁹ Kanna ke te, ana Yakubu wi a ku su'wan kpayan, da Isuwa u yawai wana dai wu uta kutambu. Wi ta ta na a kupana kambulu.

³⁰ Da u danai Yakubu, <<Ne'e mu ilikulya'a m kpayan ku shili, n lya'a mi ta a kupana kambulu.>> (Dada i zuwai da e dekei ni Edom.)‡

³¹ Da Yakubu wu ushuki, <<Mi ta e kuneke wu, vi denke mu baci tsugbayin tsu nu, mo okpo vuza kelime vu nu.>>

³² Isuwa u danai, <<U ga'an ta! Mi ta devu n ukpa, yi dai tsugbayin tsa kuya'anka mu?>>

³³ Da Yakubu u danai, <<Kucina bi'i, ve kudenke mu baci tsugbayin tsa.>> Da Isuwa u kucinai, da u denke vangu va tsugbayin tsa.

³⁴ Da Yakubu u nekei Isuwa boroji m kpayan. U lya'i da u so'i, yeve u dangai u lazi. Ta Isuwa u ya'in nannai da u goyoi tsugbayin ci ni.

26

Ishaku n Abimeleki

¹ Gogo na kambulu ka yikpa ta a idika, ko yoku kpamu n ka na ka ya'in a ayin a Ibirahi. Da Ishaku u banai u Abimeleki mogono ma Gera ma a Filisitiya.

² Da Vuzavagudu u tawai wi Ishaku da u danai, <<Kata vu bana a Masar ba, shamgba a idika i na n danai nu vi yongo.

³ Shamgba bi'i a idika i nampa ayin kenu, mi ta kobolo n avu mi ta kpamu a kuzuwaka wu unasingai. Avu nu ntsukaya n nu n da mi e kuneke idika i nampa raka kata n shatangu uzuwakpani n akucina a na n ya'in n eshevu Ibirahi.

⁴ Mi ta a kuzuwa ntsukaya n nu mo okpo n kabundai a na azangata a gadi, mi ta kpamu e kuneke ntsukaya ma idika i nampa raka, uma aduniyan dem i ta a kuciya unasingai a ubuta u le,

⁵ adama a na Ibirahi u tono ta kadanshi ka va da kpamu u kanai i na n cigai kobolo n uye u va n wila u va feu.>>

⁶ Da Ishaku u dasangi a Gera.

⁷ Ana uma a nanlo e ecei ni ukuna u vuka vi ni, da u danai le, <<Taku vu va da,>> adama a na wi ta o wovon a na wa dana, <<Vuka vu va da,>> u sheshe ta, <<Uma a ubuta a a kuna mu ta adama a Rebeka, adama a na wi ta n tsuloboi n abundai.>>

⁸ Ana Ishaku wi de ali m megeshe da mogono Abimeleki mogono ma aza a a Filisitiya u lanai n katusu da we enei Ishaku o ku obongusu Rebeka vuka vi ni.

* **25:25 25:25** Aza a Yahuda a matsa baci mpeshe, vuza na u gitai kuta, ayi da vuzagbayin. N kadanshi ka aza a Yahuda, kula ku <<Isuwa>> dada <<Cileme.>> † **25:26 25:26** N kadanshi ka aza a Yahuda kula Yakubu izumgbi i te i da n <<Kaciva>> n <<Kodori>> (vuza na u ci lya'a uma). Lana 27:36. ‡ **25:30 25:30** N kadanshi ka aza a Yahuda kula ku <<Edom>> dada feu <<Ushili.>>

⁹ Da Abimeleki u dekei Ishaku da we ecei ni, <<Yidai i zuwai da vu kpaɗai kudana mu ayi vuka vu nu da? Ama da vu danai <Taku vu va da?>>

Da Ishaku u danai ni, <<Adama a na me ene ta i ta a kufuda a kuna mu adama a ni.>>

¹⁰ Da Abimeleki u danai, <<Yidai i zuwai da vi ya'ankai tsu nahannai? A katsuma ka tsu vuza yoku wi ishi a kuvaku n vuka vu nu gbani kata ta na u tuka tsu n una u wuya.>>

¹¹ Da Abimeleki u dansukai uma dem da u danai, <<Vuza na baci de dem u sa'wai vuma vu nampa ko vuka vi ni i ta a kuna yi.>>

¹² A kaya ka nanlo Ishaku u ya'in vica'a da u kya'i ili n abundai adama a na Vuzavaguɗu u zuwakai ta unasingai.

¹³ Da Ishaku wo okpoi vuza vu uciyi, da uciyi u ni u kanai kutatsa ali da wo okpoi vuza vu uciyi kau.

¹⁴ Wi ta n ushiga wu nlala ni nkyon n agbashi n abundai ali da aza Filisitiya a kanai tsurala n ayi.

¹⁵ Da aza a Filisitiya a cidangi raka ayinva a na agbashi e esheku a ni a gawai a ayin a Ibrahi wi ishi n wuma.

¹⁶ Da Abimeleki u danai Ishaku, <<Denga vu kasukpaka tsu idika i tsu adama a na vu la'a ta utsura u tsu.>>

¹⁷ Da Ishaku u kasukpai ubuta wa da u banai u zuwai kapam ka ni a idika i Gera da u yongoi de.

¹⁸ Da Ishaku u doku da u gawayakai ayinva a na ishi ugavi a ayin a esheku a ni Ibrahi, adama a na aza a Filisitiya a sanka le ta ana esheku a ni a kuwai, da u ne'i le kpamu ula a na esheku a ni ishi e ne'i le.

¹⁹ Da nguɓi mi Ishaku n gawai kayinva a kara'a da a ciyai kashi ka mini ka singai.

²⁰ Da nguɓi n Gera n ya'in kanananai nu nguɓi mi Ishaku da a danai, <<Mini ma ma tsu ma'a>> Da u dekei ubuta wa Eseke, daɗa <<Kanananai>> adama a na ta lo a ya'in kanananai.

²¹ Da a gawai kayinva ko yoku da o doku a ya'in kanananai kpamu, Da Ishaku u dekei kayinva ka Sitina, daɗa Tsurala.

²² Da u dangai da u banai u gawai ko yoku, na lo o doku a ya'an kanananai ba, da u dekei kayinva ka n kula Rehobotu. Daɗa <<Gogo na Vuzavaguɗu u neke tsu ta ubaruwi kata tsu matsa ci yimkpa punu a idika ya.>>

²³ Lo a ubuta wa da Ishaku u lazai a kubana a Biyasheba.

²⁴ N kayin ka nanlo da Vuzavaguɗu u yotsongi ka ci ka ni wa ni da u danai, <<Mpa da Kashile ke eshevu Ibrahi. Kata vu pana wovon ba, adama a na mi ta kobolo n avu, mi ta a kuzuwaka wu unasingai kata n zuwa ntsukaya n nu n yimkpa adama a kagbashi ka va Ibrahi.>>

²⁵ Da Ishaku u ma'i katalikalyuka lo a ubuta wa da u cikpai Vuzavaguɗu. Da feu u kanjai lo kapam ka ni, da nguɓi i ni n gawai lo kayinva.

²⁶ Ayi mogono Abimeleki wu utai Gera da u tawai wa ni kobolo n Ahuzatu vuza na u ci neke yi odoki n Fikolu kovonshi vo osoji.

²⁷ Da Ishaku we ecei le, <<Yidai i zuwai da i tawai wa va, adama a na i iwan mu ta n ayin a de da i lokoi mu wa da.>>

²⁸ Da a ushuki, <<Ce ene ta hawun a na Vuzavaguɗu wi kobolo n avu, i daɗa i zuwai da tsu danai ya'an ci ya'an uzuwakpani n avu kata tsu kucinukpanai kpamu tsu dana,

²⁹ va kusa'wa vuma vi te a katsuma ka tsu ba, tsu na a tsu ci ci yongo a kuya'anka wu kasingai kata kpamu tsu loko wu a kulaza m matana. Gogo na avu da vuza na Vuzavaguɗu u zuwakai unasingai.>>

³⁰ Da Ishaku u fobusokoi le kaɗiva da a lya'i da o so'i.

³¹ Ana kayin ka asai n usana da dem vi le a ya'ankpanai uzuwakpani n akucina. Ana o kotsoi da Ishaku wu utakai le da a kanai uye, da e pecemgbenei m matana.

³² Kanna ka nanlo ka kpamu ngubi mi Ishaku m banai da n danai ni ukuna u kayinva u na a gawai va. A danai, <<Ci cinaka ta mini!>>

³³ Da Ishaku u dekei kayinva ka Sheba, adama a nannai kula ku likuci ka ku dada Biyasheba ali a kutawa anana.

Isuwa u zuwai vuka a umaci wa aza Hitiya

³⁴ Ana Isuwa u yawai aya amangere, da u zuwai vuka kula ku ni ku da Juditi mekere ma Beri vuza va aza Hitiya, m Basematu mekere me Elon vuza va aza Hitiya.

³⁵ Da a zuwai Ishaku n vuka vi ni Rebeka a kpaɗai kupananai uyo'o.

27

Yakubu u ciyai unaɗingai wi Ishaku

¹ A ayin a na Ishaku u kutsai ali da aashi a ni a gitai kuyimbana. U dekei maku ma ni ma gbayin Isuwa, u danai, <<Maku ma va.>>

Da wu ushuki, <<Mpa da na.>>

² Ishaku u danai, <<Ye ene ta n kutsa ta, ukpa kpamu u buwa mu m megeshe ba.

³ Dika ucanuku u kutambu u nu, utan m majiki ma nu, kata vu bana a kakamba, vu una ka mu manama.

⁴ Ya'an ilikulya'a i na n cigai kau, kata vu tuka mu. Ayin a na baci n lya'i i da, mi ta a kuzuwaka wu unaɗingai u va, kafu n kuwa.>>

⁵ Ayin a na Ishaku wi a kadanshi n Isuwa, Rebeka lo a kupana. Ana Isuwa u banai kuya'an kutambu ka,

⁶ da Rebeka u danai Yakubu, <<Gogo na da n kotsoi kupana eshevu a kudana Isuwa,

⁷ <Tuka mu n vinyama vu kakamba, kata vu su'wanka mu kusa'an ku singai. Ayin a na baci n lya'i kata n zuwaka wu unaɗingai a ubuta u Vuzavaguɗu, kafu n kuwa.> >>

⁸ Rebeka u lya'i kelime, <<Maku ma va, panaka mu, kata kpamu vi ya'an ili i na n danai nu.

⁹ Bana a ushiga wu nlala, kata vi dika muku mu ngaji n re n singai, adama a na n ya'an ka eshevu kusa'an ku singai ku na u cigai va.

¹⁰ Kata vu dika vu banka yi u lya'a, adama a na u zuwaka wu unaɗingai, kafu u kuwa.>>

¹¹ Ama da Yakubu u danai anaku a ni Rebeka, <<Lana vuza va wi ta n cileme n abundai a ikyamba i ni, mpa ta na ukpan wi ikyamba u va wi ta molu-molu.

¹² Tawa baci dada u papurasa mu da u yevei a na mi a kuciga kudoro yi, wi ta a kukaɗukpa kuzuwaka mu unaɗingai kata u kucikpa u zuwaka mu u gbani-gbani.>>

¹³ Da anaku a a danai, <<Kasukpa una wa u tono mu maku ma va, avu de tono kadanshi ka va kata vu bana vi ciyaka mu i na n danai.>>

¹⁴ U banai u tukai muku mu ngaji ma wa anaku wa, da u su'wain kusa'an ku na esheku a a la'i n kuciga va.

¹⁵ Da Rebeka u dikai motogu ma singai mo kolobo ka gbayin ka ni Isuwa, ma na u la'i n kuciga ma na u zuwai a kpa'a. Da u ukai ma'a kolobo ke kenu ka ni Yakubu.

¹⁶ U ukai ni ukpan u malala ma e ekiye, ɗa u palai kpamu ubon u kuɗeku u na wi babu cileme.

¹⁷ Da u nekei maku ma ni Yakubu ilikulya'a i na esheku a cigai va m boroji vu na u kangalai.

¹⁸ Yakubu u banai we esheku. Da u danai, <<Dada.>>

Da wu ushuki u danai, <<Nini ɗai maku ma va, Avu ɗa maku ma va me ne?>>

¹⁹ Yakubu wu ushuki, <<Mpa ɗa maku ma nu ma gbayin ma iyain, Isuwa. N ya'an ta ili i na vu danai mu. Dengu vu ɗasangu, vi lya'a ilikulya'a i na n tukai nu, kata vi zuwaka mu unasingai u nu.>>

²⁰ Ishaku we ecei maku ma ni, <<Nini ɗai vi ya'in ɗa vi ciyai gogo'o nahannai?>> Da wu ushuki, <<Adama a na Kashiile Vuzavagudu u neke mu ta aga'in a singai.>>

²¹ Da Ishaku u danai Yakubu, <<Tawa na adama a na n sa'wa wu, maku ma va adama a na n yeve ko mayun avu ɗa Isuwa vu va va ko avu ɗa ba.>>

²² Yakubu u yawai ɗevu n esheku a ni. Ana Ishaku u sa'wai ni ɗa u danai, <<Kalakatsu ka nu ko yotso ta ka Yakubu, ama ekiye a nu n cileme ci Isuwa.>>

²³ U yeve an Yakubu ɗa ba, adama a na ekiye a ni i ta n cileme ci Isuwa. Adama a nannai ɗa u zuwakai ni unasingai.

²⁴ Da u danai, <<Avu ɗa gaji maku ma va ma?>> Da wu ushuki u danai <<Mpa ɗa.>>

²⁵ <<Tuka mu n inyama i na vi ciyai va adama a na n takuma, kata n zuwaka wu unasingai.>> Da u bankai ni ɗa u takumai; ɗa u bankai ni m makyar ɗa u so'i.

²⁶ Da Ishaku u danai ni, <<Tawa ɗevu vu papura mu, maku ma va.>>

²⁷ Da Yakubu u yawai ɗevu ɗa wo obongi ni, Da Ishaku u tsumgbai ni ɗa u tsumgbai magulani mo ntogu ma ni, ɗa u zuwakai ni unasingai. U danai, <<M magulani ma maku ma va mi ta a na magulani ma kakamba

ma na Vuzavagudu u zuwakai unasingai.

²⁸ Ya'an Kashiile ke neke wu ciza tsu gadi n uciyi wa aduniyan dem, kobolo n ilikulya n i kuso'o n abundai.

²⁹ Ya'an aduniyan kakau a ya'anka wu tsugbashi, uma a kudanku a lya'aka wu kayala.

Vo okpo vuzagbayin a ubuta wa aza a nu,

ya'an muku ma anayun kudanku n lya'aka wu kayala.

Ya'an aza a na a ya'ankai nu una u gbanigbani u bono we le,

aza a na a zuwakai nu unasingai u ɗa feu u tono le.>>

Isuwa u folonoi unasingai wi Ishaku

³⁰ Ishaku u kotsoi kuzuwaka Yakubu unasingai. Ana u lazai, ɗa mokoshi ma ni Isuwa wu utai a ubuta u kutambu u yawai.

³¹ Ayi kpamu u ya'in ilikulya'a i ni, i na esheku a cigai va, ɗa u tukai esheku a ni. U danai ni, <<Dada, danga vu ɗasangu, adama a na vi lya'a ilikulya'a n inyama i na n tukai nu va, kata vu zuwaka mu unasingai u nu.>>

³² Ishaku we ecei ni, <<Avu ɗa ya?>>

Isuwa wu ushuki, <<Mpa ɗa maku ma nu ma gbayin ma iyain, Isuwa.>>

³³ Ishaku u kanai kuya'an mereve kau. Da u danai, <<Yayi tamkpamu wu unai inyama ya, ɗa u tukai mu va? N lya'a ta gogo na, kafu vu tawa. N zuwaka yi ta ɗe unasingai u va gbende, u ɗa ta na uteku nannai.>>

³⁴ Ana Isuwa u panai nannai, ɗa u shikai n utsura. U doku u danai, <<Zuwaka mu feu unasingai u nu, Dada.>>

³⁵ Ishaku u danai ni, <<Vangu vu nu vu tawa ta, da u doroi mu. U dika ta de unasingai u nu raka.>>

³⁶ Da Isuwa u danai, <<Mayun da kula ku ni Yakubu, * adama a na ire da na u doki kudoro mu. I iyain i da da u dika ta tsugbayin tsu va, i ire kpamu da wi isai unasingai u va.>>

³⁷ Da Ishaku u danai Isuwa, <<M bonokoi ta de vuzagbayin vu nu, aza a ni kpamu o okpo aza a na o kutono yi, n neke yi ta ilya n ili i kuso'o dem. Yidai i buwai i na n kufuda kuya'anka wu gogo na, maku ma va?>>

³⁸ Da Isuwa we ecei esheku, <<Dada unasingai u te u da vi n u da koci?>> Da Isuwa u dengusai kalakatsu ka ni da u shikai.

³⁹ Da esheku a a dansai da u danai ni
<<Kpa'a ku nu ka kuya'an ta da'in
n uciyi wa aduniyan u nampa,
uga'in u ciza tsu gadi wa kuyawa devu n avu ba.>>

⁴⁰ Ukpa u kotokobi u da va kubanka,
kata vo okpo kagbashi ka vuza nu.
Ama a ayin a na baci vi ya'in ugbamukaci
vi ta a kukpada kupanaka yi
kata vu takpa amiki a nanlo e kudeku ku nu.

⁴¹ Da Isuwa u kanai tsurala n Yakubu adama a unasingai u na esheku e nekei ni. Da Isuwa u sheshei n kadu ka ni, da u danai, <<Ayin a kpalu m mashi e esheku a va a yawa ta, ya'an mu na Yakubu.>>

⁴² Ana a danai Rebeka ili i na Isuwa u sheshei kuya'an da u suki e deke Yakubu, da u danai ni, <<Yakubu, vuza nu wi ta de e kusheshe uteku u na u kuna wu.

⁴³ Gogo na maku ma va pana kadanshi ka va kata vu tono ka'a, suma vu bana u taku vu va Laban na de a Haran,

⁴⁴ vu dasangu de sai ayin a na kadu ko mokoshi ma nu ka vaki.

⁴⁵ Ayin a na baci wupa u mokoshi ma nu u kotsoi. Mi ta a kusuku vuza yoku u bana u dana wu vu bono. Nini dai n kunamba da aza e re dem a kanna ke te?>>

⁴⁶ Da Rebeka u danai Ishaku, <<Mpa mo'uta n ukuna wa amaci aza Ahitiya. Yakubu u dika baci vuka a katsuma ka uma a nampa, u kula'a ta n kuga'an wuma u va u laza.>>

28

Ishaku u suki Yakubu u Laban

¹ Da Ishaku u dekei Yakubu da u zuwakai ni unasingai. Da u danai ni, <<Kata vi ya'an yolo n aza a Kana'ana ba.

² Wala gogo na a kubana Fada-aram, de we eshevu a Betuwe. Ta de va kubana va ya'an yolo. Dika punu a katsuma ke nkere n Laban, taku va anavu.

³ Kashile Ubangari ka zuwaka wu ta unasingai vu matsa kpamu muku n abundai, kata i yimkpa ali yo okpo umaci n abundai u kaci ka da.

⁴ Kashile kpamu ka zuwaka da unasingai u na u zuwakai akaya a da Ibrahi. Adama a na u neke da kpamu idika yi idashi i na yi o limoci na, idika i na Kashile ke nekei Ibrahi.>>

⁵ Ishaku u kasukpai Yakubu u wala, da u lazai a kubana a Fada-aram, u Laban maku me Betuwe vuza va aza a Aramiyan, taku vu Rebeka, anaku a Yakubu n Isuwa.

Isuwa u zuwai vuka vi yoku

* 27:36 27:36 Lana 25:26.

⁶ Gogo na Isuwa we enei Ishaku u zuwaka ta Yakubu unasingai ali da u zuwai ni u laza a kubana Fada-aram adama a na u dika de vuka, ali wu obongi ni u danai, <<Kata vu dika vuka a Kana'ana ba.>>

⁷ Da kpamu u yevei a na Yakubu u panakai esheku a ni n anaku a ni da u banai a Fada-aram.

⁸ Ana Isuwa we enei muku ma amaci n Kana'ana n uwa esheku a ni Ishaku a kadu ba,

⁹ da u banai u Isuma'ilu u zuwai Mahalatu mekere ma maku mi Ibrahi Isuma'ilu, taku vu Nebatu, adama a na u doku u ya'an vuka vi ni kobolo n amaci a na wi n a da.

Yakubu u ya'in alatani

¹⁰ Da Yakubu u kasukpai Biyasheba, da u lazai a kubana a Haran.

¹¹ Ana u yawai a ubuta u yoku adama a na kanna ka yikpa ta, da u dikai katali ko yoku, da u zuwakai ka'a kaci, da u latai.

¹² Da u ya'in alatani a na we enei idasakpatsu uzuwi gadi ali a kutawa a idika. Da alingata a Kashile a kanai kulivanku n a cipai.

¹³ Gadi vi idasakpatsu ya kpamu da Vuzavagudu u shamgbai kashani, da u danai, <<Mpa da Vuzavagudu, Kashile ki Ibrahi, n Kashile ki Ishaku. Mi ta e kuneke wu nu ntsukaya n nu dem idika i na vi iva'in na gogo na.

¹⁴ Ntsukaya n nu mi ta o kokpo an kubuta ki idika. Yi ta a kuyimkpa kata i yawa a kubana a kalivi n kasana, n gadi a kubana kpamu daka. Uma a aduniyan dem i ta a kuciya kasingai adama a da, avu nu ntsukaya n nu.

¹⁵ Mi ta kobolo n avu, mi ta kpamu a kinda wu, kata m bonoko wu kpamu a idika i nampa. Mi a kukasukpa wu ba, sai n ya'anka wu ili i na n ya'ankai nu uzuwakpani.>>

¹⁶ Ana Yakubu u dangai alavu, da u cibasai. Da u danai, <<Mayun da Vuzavagudu wi a ubuta u nampa, ama ta na mi ishi n yeve ba!>>

¹⁷ Da u panai wovon da u danai, <<Nini dai ubuta u nampa wi? Na ubuta u Kashile u da, da kpamu utsutsu u gadi u ni.>>

¹⁸ Ana kayin ka asai n usana kali-kali da Yakubu u dikai katali ka na u zuwakai kaci ka da u dengusai ka'a adama a na ko okpo ka kucibasa, da u tsungi ka'a mani'in ma zaitu a gadi vi ni.

¹⁹ U dekei ubuta u nanlo wa Betelu dada <<kpa'a ku Kashile>> ama kula ku ubuta ka ku dada ki ishi Luzu.

²⁰ Yakubu u kucinai u danai, <<Kashile ki baci kobolo nu mpa, da wi a kinda mu a katsuma ka nwalu ka nampa, kata kpamu u neke mu boroji n takuma kobolo n akashi a ku uka,

²¹ ali m bono a kpa'a ku dada vu va m matana, Vuzavagudu wi ta o kokpo Kashile ka va mayun,

²² katali ka nampa, ka na n zuwai tsu mashikpu na, ubuta wa wi ta o kokpo kpa'a ku Kashile, ili i na vi nekei mu va dem mi ta e kuneke wu ugboku u te a katsuma ka kupa punu.>>

29

Yakubu u yawai a pada-aram

¹ Da Yakubu u lya'i kelime nu nwalu n ni a idika ya aza a kasana.

² Da we enei kayinva e keteshe n ushiga u tatsu wu nlala iva'in lo, adama a na ta punu o tsu so'o a kayinva ka. Katali ka na a bayangi ki kayinva ka, ka ki ta ka gbangam.

³ Ayin a na baci ushiga wa kakau u gasai a ubuta wa, ngubi ma a tsu gidalakpa ta katali ka a una u kayinwa wa, adama a na e ne'e ushiga u le mini. O kotso baci, kata o bonoko katali ka punu a una u kayinwa wa.

⁴ Da Yakubu we ecei ngubi ma, <<Aza a va, te dai i yu utai?>> Da a ushuki, <<A tsu tsu uta ta a Haran.>>

⁵ Da we ecei le, <<I yeve ta Laban, matsukaya ma Nahoru?>>

Da a ushuki, <<Eyeu, ci yeve yi ta.>>

⁶ Da Yakubu u doku we ecei le, <<Wi ta de m matana?>> Da a danai, <<Eyeu, wi de n kadanshi ba. Mekere ma ni ma na Rahila a kutawa n ushiga wu nlala u ni.>>

⁷ Da Yakubu u danai, <<Kanna de ka buwa ta bi'i, ayin o kubonoko nlala a kpa'a kata a yawa ba, ne'i le mini kata i lya'a kelime n kalina.>>

⁸ A ushuki a danai, <<Tsa kuya'an nannai ba, sai ayin a na ushiga wa u gasai na raka da a gidalakpai katali ka kpamu; kata yeve ci ne'e nlala ma mini.>>

⁹ Ayi lo a kadanshi n ele da Rahila u yawai nu nlala me esheku, adama a na ayi magubi ma'a.

¹⁰ Ana Yakubu we enei Rahila mekere ma Laban, taku va anaku, nlala kpamu n ni, da u banai da u gidalakpai katali a una u kayinwa wa. Da u ne'i nlala me esheku a mashani a mini.

¹¹ Da Yakubu wo obongi Rahila da u shikai n kalakatsu kau.

¹² Adama a na u dana ta Rahila ayi vashi ve esheku da, Rebeka da kpamu anaku. Da Rahila u sumai da u banai u danai esheku.

¹³ Ana a danai Laban, Yakubu da maku ma taku, da u ya'in moloko adama a na u cina yi. Da wo obongi ni. Da u dikai ni a kubana a kpa'a ku ni. Ana Yakubu u tonukoi Laban ili dem,

¹⁴ da Laban u danai ni, <<Mayun avu kujini ku te ku da tsu nu mpasa n te kpamu!>> Da u dasangi n Laban va ali wotoi u te.

¹⁵ Da Laban u danai ni, <<Adama a na vi vuza va da va kuya'anka mu tsugbashi gbani? Dana mu ko ya'in dai n kutsupa wu.>>

¹⁶ Laban ta na wi ta nu nkere n re, vuzagbayin vu da Liyatu, vuza kenu kpamu Rahila.

¹⁷ Liyatu wi ta n uga'in u ashi koci, ama Rahila ashi a ga'an yi ta kobolo n ikyamba i tsuloboi dem.

¹⁸ Ayi Yakubu wi ta a kuciga Rahila, da u danai, <<Mpa mi ta a kuya'anka wu ulinga ali aya e cindere, adama a na vi neke mu Rahila.>>

¹⁹ Laban wu ushuki u danai, <<U la'a ta n kuga'an n neke wu ayi a na me neke vuza yoku kau. Adama a nannai, dasangu nu mpa.>>

²⁰ Da Yakubu u ya'ankai ni ulinga ali aya e cindere adama a na e neke yi Rahila. Ama ayi we ene ayin a nanlo kau ba, adama a na wi ta a kuciga Rahila n abundai.

²¹ Da Yakubu u danai Laban, <<Neke mu vuka vu va, ayin a na vi nekei mu a shana ta. Mi ta a kuciga ma dika yi yolo.>>

²² Da Laban u dekei uma a ubuta wa n abundai, da u ya'in kadiva.

²³ Ama ana kulivi ku yawai, da u dikai Liyatu. Da u nekei Yakubu, da Yakubu u vaki n ayi.

²⁴ Laban u neke ta Liyatu maku mu usuki, kula ku ni Zilifa, adama a na u ciya vuza na u kubanka yi.

²⁵ Ana kayin ka asai, da Yakubu u ya'in mereve ana we enei Liyatu. Da we ecei Laban, <<Yidai i zuwai da vi ya'ankai mu nannai, da vi nekei mu Liyatu? N ya'anka wu tsugbashi adama a Rahila ba? Yidai i zuwai da vu doroi mu?>>

²⁶ Da Laban u danai ni, <<A tsu tsa kugita kutaka mekere vuza kenu a cau n vuza gbayin ba.

²⁷ Kotso bi'i n ayin e cindere o yolo a nampa a, kata n yeve n neke wu vangu vi ni. Ama sai vu doku vi ya'anika mu ulinga ali aya e cindere.>>

²⁸ Da ta na Yakubu u ya'in nannai. Ana kuden ku te ku kotsoi, da Laban u nekei ni Rahila yolo, adama a na wo okpo vuka vi ni.

²⁹ Laban u doku ta u neke yi kabara ke mekere ko yoku kula ku ni Biliha, adama a Rahila.

³⁰ Da Yakubu u vaki n Rahila. U la'a ta n kuciga Rahila a na wa ciga Liyatu. U doku u ya'ankai Laban tsugbashi ali aya e cindere.

³¹ Ana Vuzavagudu we enei Yakubu u ciga Liyatu kau ba, da u bayuwai kamatsatsu ka ni, u bonoi u bayangi ka Rahila, wo okpoi madari.

³² Liyatu ta na u kanai katsuma da u matsai maku mo kolobo ali da u ne'i ni kula Ruben. * Da u danai, <<Ili i na i zuwai i da'a Vuzavagudu u pana ta asuvayali a va da u nekei mu maku. Mayun gogo na vali vu va u kuciga mu ta kau.>>

³³ U doku u ciyai katsuma da u matsai maku mo kolobo kpamu. Da u danai, <<Adama a na Vuzavagudu u yeve ta a na a iwain mu, i da'a i zuwai da u doku u nekei mu maku.>> U ne'i maku ma kula Simiyon. †

³⁴ U doku u ya'in katsuma kpamu da u matsai maku mo kolobo. Da u danai, <<Gogo na vali u kuciga mu ta mayin, adama a na m matsaka yi ta olobo a tatsu.>> Da u ne'i maku ma kula Levi. ‡

³⁵ Ali n gogo na u doku u kanai katsuma da u matsai maku mo kolobo. Da u danai, <<Ayin a nampa n kucikpa ta Vuzavagudu.>> Adama a nannai da u ne'i maku ma kula feu Yahuza. § Da ta na wu uvukai n limata.

30

¹ Ana Rahila we enei u matsaka Yakubu muku ba, da u kanai cishe'e m mokoshi ma ni. Da u danai Yakubu va, <<Neke mu muku ko n kuwa!>>

² Yakubu u ya'in wupa n Rahila da u danai, <<Mpa Kashile ka'a, vuza na u sankai nu kuciya limata?>>

³ Da Rahila u danai ni, <<Kagbashi ka va ka na Biliha, vaku n ayi adama a na u matsaka mu maku. A ubuta u ni u da mpa n kuciya muku.>>

⁴ Da'a u nekei ni kagbashi ka ni Biliha, wo okpoi vuka vi ni, da Yakubu ta na u vaki n ayi.

⁵ Biliha u ciyai katsuma da u matsakai Yakubu maku.

⁶ Rahila u danai, <<Kashile ka kidaka mu ta afada a singai, u panai kalakatsu ka va.>> Da u ne'i ni kula Dan*.

⁷ Biliha kagbashi ka Rahila u doku u ciyai katsuma da u matsakai Yakubu maku me ire.

⁸ Da Rahila u danai, <<N ya'an ta vishili n utsura m mokoshi ma va, n lya'a ta ta na>> Adama a nannai da u ne'i ni kula Nafutali.

⁹ Ayin a na Liyatu we enei u buwa a kumatsa ba, da u dikai kagbashi ka ni Zilifa u nekei Yakubu ko okpo yi vuka.

¹⁰ Da Zilifa kagbashi ka Liyatu ka matsakai Yakubu maku mo kolobo.

¹¹ Da Liyatu u danai, <<N ga'aka ta!>> Da u ne'i ni kula Gadu.†

¹² Zilifa kagbashi ka Liyatu ka matsakai Yakubu kpamu maku me ire.

* **29:32 29:32** N tsu kelentsu ka aza a Ibrahi kula ka da'a, <<Ene ta atakaci a va.>> † **29:33 29:33** N tsu kelentsu ka aza a Ibrahi kula ka da'a, <<Pana.>> ‡ **29:34 29:34** N tsu kelentsu ka aza a Ibrahi kula ka ku da'a <<ucigi u gbayin.>> § **29:35 29:35** N tsu kelentsu ka aza a Ibrahi kula ka ku da'a <<kucikpa.>> * **30:6 30:6** N tsa aza Ibrahi kula ka da'a, <<U ki'a ta afada a singai.>> † **30:11 30:11** N tsa aza Ibrahi kula ku da'a, <<Uga'aki.>>

¹³ Da Liyatu u danai, <<Mi ta m mazanga! Amaçi i ta e kudeke mu vuza vu mazanga.>> Da Liyatu u ne'i maku ma kula Ashera. ‡

¹⁴ A ayin a vikya vi itabi, Ruben u banai a kakamba u gavaï aralu a na a kuzuwa vuka u ðika katsuma, u tukai Liyatu anaku a ni a kpa'a. Da Rahila u danai Liyatu, <<N folono wu ta ne'e mu aralu a kudika katsuma a a na maku ma nu ma tukai va.>>

¹⁵ Liyatu u danai ni, <<U yawa wu ba, a na vi isai mu vali? Gogo na vi a kuciga kufabana mu aralu a kudika katsuma a na maku ma va ma tukai mu?>> Da Rahila u danai, <<Vali vu tsu wi ta a kasa n avu anana, vi baci e kuneke mu aralu a kudika katsuma a na maku ma nu ma tukai.>>

¹⁶ Ana Yakubu wu utai a kakamba u bonoi n kulivi ku nanlo, Liyatu u banai kugasa n ayi. U danai ni, <<Mayun anana vi ta a ku asa nu mpa, adama a na vo okpo ta una wa aralu a kudika katsuma a na maku ma va ma tukai.>> Da ta na wa asai n ayi kayin ka nanlo.

¹⁷ Kaşhile ta na ka panai avasa a Liyatu, u dikai katsuma u matsakai Yakubu maku ma tawun.

¹⁸ Liyatu u danai, <<Kaşhile ke neke mu ta katsupu ka va, adama a na n nekei vali vu va kagbashi ka va.>> U ne'i maku ma ni kula Isaka. §

¹⁹ Da Liyatu u kanai katsuma kpamu ða u matsakai Yakubu maku ma tali.

²⁰ Dada Liyatu u danai, <<Kaşhile ke neke mu ta kune'e ku singai. Gogo na vali vu va u kucikpa mu ta, adama a na m matsaka yi ta muku mo olobo ali n tali.>> Da u ne'i ma kula Zabalun. *

²¹ Dada u yevei u matsai maku me mekere, ða u ne'i kula Dina.

²² Ta lo Kaşhile ka cibai n Rahila, u panai avasa a ni, u bayuwai kamatsatsu ka ni.

²³ U kanai katsuma u matsai maku mo kolobo. U danai, <<Gogo na Kaşhile ko lokoko mu ta ili i wono.>>

²⁴ U ne'i maku ma kula Isufu. Adama a na u dana ta n kaðu ka ni, <<Kaşukpa Vuzavaguðu u doku mu maku.>>†

Uciyi u Yakubu u doki

²⁵ Ana Rahila u matsai Isufu, ða Yakubu u danai Laban, <<Kaşukpa mu m bono a kpa'a ku va na ðe a idika i va.

²⁶ Neke mu amaçi a va m muku n va n na n ciyai adama a tsugbashi tsu na n ya'ankai nu, kaða n wala. Vi yeve ta tsu na n ya'ankai nu tsugbashi mayin.>>

²⁷ Ama Laban u danai ni, <<Vu ushuku baci n dansa tsu nampa, n yeve ta a ubuta u kindana a na Vuzavaguðu u zuwakai mu unaşingai adama a nu.

²⁸ Vu dana mu ta katsupu ka nu, mi ta a kutsupa wu.>>

²⁹ Da Yakubu wu ushuki ni u danai, <<Vi yeve ta tsu na n ya'ankai nu tsugbashi, n tsu na kuzuwa ku nu ku lya'i kelime adama a va.

³⁰ Kafu n tawa wa nu kuzuwa ku nu ki ishi gbayin ba, ama gogo na ku ða ku yimkpa ta kau. Vuzavaguðu u zuwakai nu unaşingai a ili i na de dem n sa'wai n ekiye a va. Ama gogo na, wana ðai n kufuða kubanka kpa'a ku va?>>

³¹ U danai, <<Yidai n kuneke wu?>> Yakubu u danai, <<Mi a kuciga ili ba. Mi ta a kulya'a kelime n kinda ushiga u nu, vi baci a kushuku n kadanshi ka na n kuneke wu.

‡ 30:13 30:13 Kula ku ðaða n tsa aza Ibirahi, <<Mazanga.>> § 30:18 30:18 Kula ku nampa n kelentsu ka aza a Ibirahi ðaða, <<O kopuku ta vali>> nannai ta na <<katsupu ki ta lo.>> * 30:20 30:20 N kelentsu ka aza a Ibirahi kula ka ðaða, <<Kucikpa.>> † 30:24 30:24 N kelentsu ka aza a Ibirahi kula Isufu ku yotso ta, <<Kaşukpa u doku mu>> kobolo n <<u takpa ta ðe.>>

³² Anana kaşukpa n tono ushiga u nu raķa m pece agiri n anaķu aza a ajaku, n agiri a lima dem, ni nrađika kobolo nu ngaji aza a na i n ajaku. Kasukpa icu'u yi ili i nanlo yo okpo katsupu ka va.

³³ Na kelime vi ta a kufuđa kuyeve ko mi ta m mariki. Ayin a na baci vi a kutawa adama a na vu godumo ili i na m bolongi, mi baci m marađika ma na mi babu ajaku, ko magiri ma na mi ulima ba, vi yeve a na o bokoi ma'a.>>

³⁴ Laban wu ushuki u danai, <<U ga'an ta, kaşukpa ili yo okpo uteku u na vu danai.>>

³⁵ Ama a kanna ka nanlo Laban u pecei ngaji n na mi n ikari ko n ajaku. U pecei anaķu o nkyon a na i n ajaku, kanaķu ka na ka sa'wai de kumatsa kute dem, kobolo m magiri ma na mi ulima dem, u pecei le u nekei muku mo olobo n ni n guba.

³⁶ Da Laban u fobusoi u ya'in nwalu ali ayin a tatsu n ushiga u nanlo wa kobolo m muku n ni, u kaşukpai Yakubu da'in. Yakubu ta na u lya'i kelime n kinda ushiga u Laban u na u buwai va.

³⁷ Yakubu u lańsai acaka a taķu a ndanga n kantan, m mađimbi, kobolo n o modobi u she'wei aya e le adama a na a ya'an n ajaku a ari a ikyamba i le.

³⁸ U zuwai aya a ndanga a nanlo a mini a ubuta u na ushiga wi ilikuzuwa ya i tsu so'o mini. U zuwai a ubuta u na a ci ya'an mazama a tawa baci kuso'o mini ma.

³⁹ A ayin a na nlala ma a ya'in mazama a ubon u na u zuwai acaka a taķu a ndanga a nanlo, da matsai muku n na mi n ikari kobolo n ajaku a ikyamba i le.

⁴⁰ Yakubu u pecei nkyon nu nrađika. U zuwai anaķu o nkyon a a ubuta u na i a kindanai n nlala n Laban n na mi n ikari n aza a lima. Ta u ya'in nannai da u ciyakaķi kaķi ka ni ushiga da u zuwai u da kau n ushiga u Laban.

⁴¹ Ayin a na baci de dem kuzuwa ku na ki m mańana i a kuya'an mazama, Yakubu u tsu zuwaka le ta acaka a ndanga a ele e kene a ubuta u na e ci ne'e le mini mo kuso'o, adama a na a ya'an mazama ma a ubon wa acaka wa.

⁴² Ama u zuwaka kuzuwa ku na ki babu mańana acaka a ndanga a a ubuta u kuso'o mini ba. Adama a nannai, kuzuwa ku na ki m mańana n ikari kobolo n aza a ajaku ku da kokpoi ku Yakubu. Ama ku na ki babu mańana ku da kokpoi ku Laban.

⁴³ Ta nannai da Yakubu wo okpoi vuza vu uciyi vu gbayin, wi ta n ushiga u kuzuwa kakau n ańundai, kobolo n agbashi amaķi n ali, n arakuma kobolo ni njaki.

31

Yakubu u sumai u kaşukpai Laban

¹ Gogo na Yakubu u pana ta muku n Laban a kudana, <<Yakubu u đika ta ili i na esheku a tsu i n i da dem, uciyi u na wi n u da na u ciya ta u da a ubuta we esheku a tsu.>>

² Yakubu feu u zuka ta Laban u doku u đika yi tsu kaja'a ka ni tsu na ishi ba.

³ Da Vuzavaguđu u danai Yakubu, <<Bono a idika yi ikaya i nu, a ubuta wa aza a nu. Mpa mi ta kobolo n avu.>>

⁴ Yakubu u suki e dekeke yi Rahila n Liyatu a ubuta u na ushiga u ni wi ishi,

⁵ da u danai le, <<Me ene ta esheku a da o doku a đika mu n amiki tsu na wi ishi n ayin a de ba. Ama Kaşhile ke esheku a va ki ta kobolo nu mpa.

⁶ I yeve ta n ya'anka ta esheku a da tsugbashi n utsura u va dem,

⁷ Ama n nannai dem esheku a da o doro mu ta da u saba'i ili i na i ga'in i ya'an katsupu ka va ali kupa, ama Kashile ke neke yi utsura u uka mu muna ba.

⁸ U dana baci, <Nlala n na mi n ajaku ele da katsupu ka nu,> kata nlala ma dem vi le a kana kumatsa aza a ajaku. U dana baci kpamu, <Aza a ikari a da o kokpo katsupu ka nu,> kata nlala ma raka a kana kumatsa aza a ikari.

⁹ Ta nannai da Kashile ka dika nlala me esheku a da da u nekei mu.

¹⁰ <<A ayin a na nlala ma a kudika atsuma da n ya'in alatani, me enei ngaji n na mi a kuya'an mazama ma n ajaku aza o yoku n ikari.

¹¹ Kalingata ka Kashile ka ya'in kadanshi nu mpa a ubuta wa alatani u danai, <Yakubu,> da mu ushuki, <Mpa da na.>

¹² Da u danai mu, <Indana, ngaji n na mi a kuya'an mazama dem i ta n ajaku kobolo n ikari. N zuwa ta ili i nanlo i ya'an nannai adama a na me ene ta ili i na Laban wi a kuya'an ka wu.

¹³ Mpa da Kashile ka na ka tawai wa nu e Betelu, a ubuta u na vi kedei katali ka kucibasa n kutsungusu ka'a mani ma Zaitu, ta de kpamu vu kucinakai mu. Gogo na fobuso adama a na vu bono a ubuta u na a matsai nu.>>

¹⁴ Dada Rahila n Liyatu a ushuki ni a danai, <<Ili yi ta lo ko ili yi ukani i na vu kasupakai tsu a idika ye esheku a tsu?

¹⁵ Ayi u dika tsu tso omoci ba? U denge tsu ta, gogo na wu una ta ikebe i na e nekei ni adama a tsu.

¹⁶ Uciyi u na Kashile kisai we esheku a tsu u tsu u da kobolo n u muku n tsu. Gogo na ya'an ili i na Kashile ka danai nu.>>

¹⁷ Yakubu u dangai u kumbakai muku n ni n amaci a ni a arakuma;

¹⁸ U purai nlala n ni raka, n ucanuku u na u ciyai dem a Fada-aram adama a na o bono a ubuta we esheku a ni Ishaku a idika i Kana'ana.

¹⁹ Gogo na Laban u bana ta kupuna cileme tsu nkyon n ni, Rahila tamkpamu u uwai da u bokoi kamali ke esheku a ni.

²⁰ Yakubu u doro Laban vuza va aza a Aramiyan, u kpadai kuta yi e keteshe a na wi a kusuma.

²¹ U dikai ili i na wi n i da dem da u lazai n kafura. U pasai Kudolu ku Yufiretu, u lazai wi indanai a ubon wu nsasan u Giliyadu.

Laban u kiyangi Yakubu

²² A kanna ka tatsu a danai Laban a na Yakubu u sumai.

²³ U purai uma a ni da u kiyangi Yakubu. A kanna ke cindere da a cinai ni a ubon wu nsasan n Giliyadu.

²⁴ Ama da Kashile ka danai Laban vu Aramiyan a ubuta wa alatani n kayin, <<Suma kata vu dana Yakubu va kakuna ba, ko i singai ko i gbani-gbani.>>

²⁵ Laban u lya'i kaci ka Yakubu. Yakubu u vaki a ubon wu nsasan. Ayi Laban u vaki tamkpamu a ubon wu nsasan u Giliyadu.

²⁶ Laban u danai Yakubu, <<Nini dai vu doro mu da vu dikai nkere n va tsu amaci a na a tsu kana a ubuta u kuvon?

²⁷ Yidai i zuwai da vu doro mu da vu sumai n kabini babu na vu danai mu? Vi ishi baci vu dana mu, mi ishi ta a kukasukpa vu laza m mazanga n ishika, a kukucuwa medele, kobolo n tsuwa'i tsu umolu.

²⁸ Yidai i zuwai da vu kpadai kukasukpa mu mo obongu kata n salama ntsukaya n va m muku mi nkere n va? Ili i na vi ya'in va tsulau tsu da.

²⁹ Mi ta n utsura n uwaka wu muna, ama Kashile ke esheku a va ka ya'in kadanshi nu mpa nayi n kayin, <Mi indana kadanshi ka na n kuya'an n avu, ko i singai ko i gbani-gbani.>

³⁰ Ko a na vu sumai adama a na vi ta a mazanga ma na ve ene kpa'a ke eshevu, ama yidai i zuwai da vu bokoi amali a va?>>

³¹ Da Yakubu wu ushuki Laban u danai, <<Adama o wovon a da, adama a na n sheshe ta vi ta a kufabana muku mi nkere n nu e ekiye a va n utsura.

³² Ama vuza na baci de dem vi cinai n kamali ka nu i ta a kuna yi. E kelime ka uma a tsu, vu utuka mu n ili i na yi i nu dem, kata vi dika.>> Yakubu ta na u yeve a na Rahila u bokoi kamali ka ba.

³³ Da Laban u uwai a kapam ka Yakubu kugodumo, wu utai da u uwai a ka Liyatu, wu utai da kpamu u uwai a apam a muku mu usuki ma, ama we ene punu ili ba. Ana wu utai a kapam ka Liyatu, da u uwai a kapam ka Rahila

³⁴ Rahila u boko ta kamali ka kpa'a ka Laban da u zuwai ka'a a daka vi idasamkpatsu i karakuma, da u dasanki. Laban u godumoi ubuta dem a kapam ka ni, ama we ene kamali ka ba.

³⁵ Rahila u danai esheku a ni, <<Dada kata vi ya'an wupa nu mpa a na m kpadai kudanga ba, adama a na mi ta n kusumbu.>> U lanai kpamu, ama we ene punu kamali a kpa'a ku ba.

³⁶ Da Yakubu u ya'in wupa da u kanai kutsunku Laban kadanshi. U danai, <<Yidai unushi u va? Wila we ne u dai n kodoi, da vi kiyangi mu nannai?

³⁷ A na vu lanai ucanuku u va raka, yidai vi ciyai punu a ubuta wu ucanuku wa, i na yi i kpa'a i nu? E keteshe na kelime ka uma a va n uma a nu, adama a na a kidaka tsu afada a tsu aza e re.

³⁸ A katsuma ka aya kamanga a na n ya'in n avu, kanaku ka malala ka ari ka nu ko kanaku ka maradika, atsuma a sa'a kulolo le ba. N takuma kagiri ku ushiga u nu ba.

³⁹ Kuzuwa ku na baci nnama n kakamba mu unai, n tsu tuka wu ba, mpa da n ci dika mbala n nanlo n kaci ka va. Vu tsu lansa ta ili i na o bokoi dem e ekiye a va, ko n kanna ko n kayin.

⁴⁰ Ayin n abundai n tsu so'o ta usudukpi u kanna n kanna, utani kpamu n kayin, ali m kpada kufuda kulata.

⁴¹ Ta ukuna u ya'in nannai nu mpa a katsuma ka aya kamanga a na n yongoi a kpa'a ku nu. N ya'anka wu ta ulinga ali aya kupa n a nashi adama a na n dika nkere n re n nu yolo. N ya'an ta aya a tali adama a kuzuwa ku nu. Vi yongoi a kusaba'a sa katsupu ka va ali a kubana kupa.

⁴² Ishi baci Kashile ke esheku a va, Kashile ki Ibirahi, Kashile ka na ke ci neke Ili i wovon ki Ishaku ki kobolo nu mpa ba, vi ishi ta o kuloko mu n ayin a de ekiye agada. Ama Kashile ke enei atakaci a va n ulinga wa ekiye a va, da ta na u dansukai nu nayi n kayin.>>

⁴³ Da Laban wu ushuki u danai Yakubu, <<Amaci a nkere n va n da, muku ma feu ntsukaya n va n da, kuzuwa ku va ku da, ili i na vi e kene dem i va i da. Ama yidai n kuya'an anana ni nkere n va n nampa, ko muku n le n na a matsai?

⁴⁴ Gogo na tawa ci ya'an uzuwakpani a tsu aza e re. Kata ta na u da wo okpo nga kobolo nu mpa n avu.>>

⁴⁵ Da Yakubu u dikai katali u shikpai, adama a ili i kucibasa.

⁴⁶ Yakubu u danai uma a ni o bolongu atali kaginga. Da a lya'i ilikulya'a lo devu n kaginga ka atali ka.

⁴⁷ Da Laban u dekei ubuta wa Jegaru-sahaduta ama Yakubu u dekei ubuta wa Giliyadu, dada kazana ka magan.

⁴⁸ Laban u danai Yakubu, <<Kaginga ka atali ka nampa ki ta a kucibasa ka tsu dem.>> I dada i zuwai da e ne'i ubuta wa kula Giliyadu.

⁴⁹ E ne'i kpamu kaginga ka atali ka kula Mizipa, * Adama a na Laban u dana ta, <<Ya'an Mala'imili wi indana mpa n avu, a na ci e kenenei ba.>>

⁵⁰ Laban u lya'i kelime n kadanshi u danai, <<Vu bonoko baci nkere n va ukuna u gbani ko vi ya'in yolo n aṃaci o yoku, ko a na n yevei ili i na yi a nwalu ba, vi yeve Kashile ki ta a kinda tsu.>>

⁵¹ U doku u danai Yakubu kpamu, <<Inda bi'i kaginga ka atali ka nanlo, inda kpamu katali ka kucibasa ka nanlo ka na n shikpai adama a va n avu

⁵² Kaginga ka atali ka nanlo ki ta tsu nga, katali ka kucibasa ka nanlo feu magan ma'a, ma kupasa kaginga ka atali ka nanlo a kubana a ubuta u nu adama a na n ya'anka wu kawuya ba. Avu feu va kupasa kaginga ka atali ka nanlo n katali ka kucibasa a kutawa a ubuta u va adama a na vi ya'anka mu kawuya ba.

⁵³ Ya'an Kashile ki Ibirahi, n ka Nahoru, n Kashile ke esheku e le, ka kidaka tsu afada.>> Da Yakubu u kucinai n Kula ku Kashile ka na ke ci neke ili i wovon ke esheku a ni Ishaku.

⁵⁴ Yakubu u kidai ili i te i kuzuwa i ni u ya'ankai kaginga ka gbayin ka alyuka, u dekei uma a ni a tawa a lya'a ilikulya. Ana o kotsoi kulya'a, da a asai a kaginga ka gbayin ka.

⁵⁵ Ana kayin ka asai n usana da Laban u dangai wo obongi ntsukaya n ni m muku mi nkere n ni, u zuwakai le unasingai. Dada u salamai le da u lazai o kubono a kpa'a.

32

Yakubu u fobusoi kugasa n Isuwa

¹ Ayin a na Yakubu wi a nwalu da alingata a Kashile o yoku a gasai n ayi.

² Ana Yakubu we enei le da u danai, <<Na katsura ka Kashile ka'a>>, dada u ne'i ubuta wa kula Mahanayim.

³ Yakubu u suki alingata a kubana u vuza ni Isuwa a idika i Edom,

⁴ u danai le: <<Na da ili i na i kudana vuzakpa vu va Isuwa, kagbashi ka nu Yakubu ka danai, ta de mi o kuyongo n Laban ali m megeshe ma de sai gogo na ta na.

⁵ Mi ta n anaka, ni njaki, ni nkyon, ni nradika, n agbashi. N suku ta akaka a nampa ciya a dana vuzakpa vu va a na mi a kutawa, adama a na n ciya wu ushuki u ni.>>

⁶ Ana Alingata a o bonoi u Yakubu da a danai, <<Tsu bana ta u vuza nu Isuwa, wi ta lo a kutawa kucina wu, wi ta a kuwala n uma amangatawanashi (400).>>

⁷ Da Yakubu u dagazai n wovon. Da u peciki uma a na i kobolo n ayi ali ugboku u re, u ya'in nannai ni nkyon n ni, nradika, anaka n arakuma dem.

⁸ Kusheshe ku ni ku dada, <<Isuwa u tawa baci da u ni'wantangi ugboku u iyain, kata ugboku u ire tamkpamu u la'aka.>>

⁹ Da Yakubu u danai, <<O Kashile ka Dada vu va Ibirahi n Kashile ka Dada vu va Ishaku, panaka mu. Avu Vuzavagudu vu danai mu, <Bono a idika i nu a ubuta wu umaci u nu, mi ta a kuzuwa ili i ya'an derere a kubana wa nu dem.>

¹⁰ Mpa n yawa vi yotsongu mu kenu gbani a ucigi u nu u na u kukpada kusaba'a ba, kobolo kpamu n wu ushuki u nu u na vi yotsongi mu mpa kagbashi ka nu. N kalangu ka nwalu ka'a koci m pasai Kuyene ku Urudu, ama mpa da na mo okpoi katsura ke re.

¹¹ N folono wu ta isa mu a ubuta u vuza va Isuwa. Mi ta a kupana wovon u ni u na u kutawa wa kuna tsu raka, ali m muku n inaku i le dem.

* 31:49 31:49 N tsa aza Ibirahi kula ka ki ta a kudana, <<Inda.>>

¹² N nannai dem, ɗa vu danai mu sai vi ya'an̄ka mu kasingai, kaṭa kpamu vi neke mu ntsukaya n aḅundai n na n lazai kukece an kayala ka mala.>>

¹³ Yakubu wa asai ɗe, ɗaɗa a kaṭsuma ki ili i na wi n i ɗa, ɗa u zagbai punu kune'e ɗa u nekei vuza ni Isuwa,

¹⁴ anaḱu a nraḱika amangatawenre (200) nu ngaji kamanga, kobolo kpamu n anaḱu a nkyon amangatawenre (200) n agiri kamanga,

¹⁵ anaḱu a arakuma kamangankupa m muku n le, kobolo n anaḱu a anaka amangere n obomburom kupa, n anaḱu a njaki kamanga n kogono kupa e le.

¹⁶ U peciki le ushiga-ushiga ɗa u zuwai agbashi a ni vuza te te a ushiga dem. ɗa u danai le, <<Walai kelime ka va, kaṭa i kaṣukpa kaḅanga e mere mu ushiga u kelime n u kaṭapa.>>

¹⁷ U danai kagbashi ka iyain, <<Ayin a na baci vuza vu Isuwa u gasai n aɗa ɗa we ecei, <Yayi vuzagbayin vu ɗa? Te ɗai yi a kubana? Yayi n kuzuwa ku na ki kelime ka ɗa na?>

¹⁸ Kaṭa vu ushuku yi, <A Yakubu a ɗa kagbashi ka nu. Kune'e ku ɗa u suki a kubana u vuzagbayin vi ni Isuwa. Ayi Yakubu a kaṭi ka ni wi ta lo kaṭapa ka tsu.> >>

¹⁹ U danai kagbashi ke ire ka ya'an feu nannai, n ka tatsu, kobolo n aza a na a buwai i n ushiga u na a kinda feu: <<I dana Isuwa feu nannai ayin a na baci i gasai n ayi.

²⁰ Mayun ɗa i dana, <Kagbashi ka nu Yakubu ki ta lo kaṭapa ka tsu.> >> Yakubu wi ta e kusheshe, <<Mi ta a kulya'a utsura u ni n kune'e kakau ka, n cina yi baci u ga'an ba wi ta a ki isa mu.>>

²¹ U suki kune'e ka kelime ka ni ɗa ayi tamkpamu wa asai punu a kaṭsura ka.

Yakubu u ya'in mpolo a Peniyelu

²² N kayin ka nanlo Yakubu u ɗikai amaṭi e re a ni, kobolo n agbashi a amaṭi e re a nanlo a m muku n ni kupa n vuza te, ɗa u pasai kuyene ku Jaboku.

²³ Ana u zuwai le a pasa kuyene ka kobolo n ili i na wi n i ɗa dem.

²⁴ Yakubu wo okpoi ende'en; ɗa vuza u yongoi a kuya'an mpolo n ayi ali sai kayin washi.

²⁵ Ana vuza va we enei wi a kufuɗa kula'a utsura u ni ba, ɗa u ghashai Yakubu va a maḱuta, ɗa ta na ugasatangi u ketele wa u sulamgbanaɪ.

²⁶ ɗaɗa u danai, <<Ya'an m bana, kayin ki ta a kasa.>>

Ama ɗa Yakubu u danai, <<Mi a kukaṣukpa wu vu laza ba, sai vu zuwaka mu unaṣingai.>>

²⁷ ɗa vuza va we ecei, <<Yayi kula ku nu.>>

ɗa wu ushuki, <<Mpa ɗa Yakubu.>>

²⁸ ɗa vuza va u danai ni, <<Ili i na i ɗikai anana, kula ku nu ku buwa Yakubu ba. E kuɗeke wu ta Isaraila, n tsa aza a Ibrahi kula ka ki ta a kudana, vi ya'an ta mpolo n Kaṣhile kobolo kpamu n uma.>>

²⁹ Yakubu u danai vuza va, <<Mi ta ufolu u nu dana mu kula ku nu.>>

Ama wu ushuki, <<Yidai ɗa vi ecei kula ku va?>> ɗa ta na u zuwakai ni ɗe unaṣingai.

³⁰ Adama a nannai Yakubu u ne'i ubuta wa kula Peniyelu. U danai, <<Me ene ta Kaṣhile aṣhi n aṣhi ama m buwa ta ta na n wuma.>>

³¹ Yakubu a kukaṣukpa Peniyelu kanna ta na a kubatsa, a kuwala nu nsagaɗu adama a na ketele ka maḱuta ka ni ka sulamgbanaɪ ta.

³² Ali a kutawa anana, ntsukaya mi Isaraila a tsu takuma akawa e etele a na i punu a makuta ba, adama a na ta punu a gbashai Yakubu a akawa a nanlo a.

33

Yakubu u gasai n Isuwa

¹ Yakubu we enei Isuwa a kutawa n uma amangatawun a nashi. Da u pecekei Liyatu n Rahila muku ma kobolo n agbashi e nkere e re a.

² U zuwai agbashi e nkere e re a kobolo m muku n le kelime, da o tonoi n Liyatu m muku n ni, da yevei Rahila n Isufu o kotsosoi.

³ Yakubu u lazai kelime ke le da u kudangi u lya'akai mokoshi ma ni kayala ayi a kuyawa devu n ayi ali kucindere.

⁴ Ama da Isuwa u sumai u banai u gasai n ayi, u barakpai ekiye a ni da wo obongi ni, da a shikai gbende vi le.

⁵ Ana Isuwa u lanaki da we enei amaci m muku, da we ecei, <<Ana yayi kobolo n avu na?>>

Da Yakubu wu ushuki, <<Ele na, ele da muku n na Kashile ke nekei mu.>>

⁶ Da muku usuki n le a yawai devu da a kudangi a lya'i kayala feu;

⁷ Da Liyatu m muku n ni a tawai a kudangi a lya'i kayala, da kpamu Isufu n Rahila o kotsosoi kutawa kukudangu kulya'a kayala feu.

⁸ Isuwa u danai, <<Yidai ugboku-ugboku u uma u na me enei na wi a kudansa?>> Da Yakubu wu ushuki u danai, <<Adama a na n ciya kasingai wa nu.>>

⁹ Da Isuwa u danai, <<Ili i na mi n i da i yawa mu ta, vuza za; wala n ili i na vi n i da.>>

¹⁰ Yakubu u danai, <<A'a, n ciya baci mapasa ma singai wa nu, isa kune'e ku va ku na n tukai. We ene u na me enei nu wi ta adanshi Kashile ka'a me enei, an vi isai mu tsu kaja'a ka nu.

¹¹ Adama a Kashile isa kune'e ku na n tukai nu na, Kashile ka ciga mu ta da ki e kuneshe mu ili i na n cigai dem.>> Yakubu u lya'i kelime n kugutsuka yi ali u tawai wi isai.

¹² Da Isuwa u danai, <<Tsu fobusoi tsu walai. Mi ta a kuwala kelime ka da.>>

¹³ Yakubu u danai ni, <<Vi yeve ta muku ma, n kuzuwa nu nlala dem ali m muku n le o'wo ta. A kana baci kuloko le ali kanna ke te, i ta a kukuwa raka.

¹⁴ Wala kelime ka va, kata mpa n tono sawu, ali n dakaka tsu na n kufuda kobolo n kuzuwa ka m muku ali a kubana a ubuta u na n kucina wu a Edom.>>

¹⁵ Da Isuwa u danai, <<Ya'an n kasukpaka wu uma a va o yoku.>>

Ama da Yakubu wu ushuki, <<Na lo wi n kakuna ba, mpa de n ciga ta n ciya kasingai wa nu, wi ta a kuyawa mu.>>

¹⁶ A kanna ka nanlo Isuwa u gosoi o kubono a Edom.

¹⁷ Ama Yakubu u banai o Sukotu, a ubuta u na u ma'akai kaci ka ni kpa'a kobolo n ubuta u kuzuwa u ni. I da da i zuwai da e ne'i ubuta wa kula Sukotu.

¹⁸ Ana Yakubu wu utai Fada'aram da u yawai Shekem m matana a idika i Kana'ana, da u shikpai kapam ka ni lo devu n likuci ya.

¹⁹ A muku n Hamo, esheku e Shekem, Yakubu u tsulai ubuta u na u zuwai kpa'a ku ni ali Azurufa amangatawun.

²⁰ Ta de u ma'i katalikalyuka da u ne'i ka'a kula El-elohe vi Isaraila, da da Kashile ki Isaraila.

34

A ya'ankai Dina Meremeke

¹ Ayi Dina mekere ma na Liyatu u matsakai Yakubu, wu utai u banai kene amaci a aza a Kana'ana.

² Ana Shekem kolobo ka Hamo vuza va aza a Hiviya, vuza kelime vu ubon u nanlo wa, we enei ni, da u remei ni u ya'in tsugbani n ayi.

³ Da kadu ka ni ka banai u Dina mekere ma Yakubu, ali da u cigai ni kau da u ya'ankai ni kadanshi ka mazama.

⁴ Da Shekem u danai esheku a ni Hamo, <<Kana_ka_mu mekere ma nampa ma u ya'an vuka vu va.>>

⁵ Ana Yakubu u panai e reme ta mekere ma ni Dina da a vaki n ayi, muku mo olobo n ni de a kaguba a kakamba, da u padai bini ali sai ayin a na o bonoi.

⁶ Dada Hamo esheku e Shekem a banai kuya'anka Yakubu kadanshi.

⁷ Gogo na muku n Yakubu ele wana dai o bono usavu a ubuta u kaguba, ana a panai ili i a na yi lo a nwalu. Wupa u kana le kau adama a na Shekem u ya'an ta ili i wono wu Isaraila ana u vaki m mekere ma Yakubu, ili i na i ga'in kuya'an ba.

⁸ Ama Hamo u danai le, <<Kolobo ka va Shekem u ciga ta mekere ma nu. Neke yi wo okpo vuka vi ni.

⁹ Ci nekpenei yolo, nekei tsu nkere n da kata a tsu tamkpamu ci neke da nkere n tsu yolo.

¹⁰ Yi ta a kufuda kuyongo n a tsu, idika i tsu i da lo adama a da. Yongoi punu, i ya'an punu tsulaga bari, kata i ciya ucanuku kakau.>>

¹¹ Da Shekem u danai esheku a Dina n ataku, <<Ya'an n ciya wi ishi a kubana wa da, mi ta a kufuda kuneke da ili i na baci de dem i cigai wa va.

¹² Zuwakai mu ucanuku u mazama wa n kune'e ka dem kuya'an n abundai tsu na i cigai, mi ta a kutsupa ili i na i danai mu n tsupa da dem. Ada de i neke mu mekere ma mo okpo vuka vu va.>>

¹³ Adama a na taku vi le Dina e reme yi ta da a ya'in tsugbani n ayi, olobo a Yakubu a ushuki Shekem n esheku a ni Hamo n unangbi u katsuma.

¹⁴ A danai le, <<Ili i nanlo ya kuya'an wa tsu ba, ci e kuneke taku vu tsu u vuza na wi babu ukidi u kavaja ba. Wi ta o kokpo ili i wono wa tsu.

¹⁵ Ci ta a kushuku n ukuna u nanlo ama ili i te i da na, i kida muku mo olobo n da avaja raka kata yo okpo uteku tsu tsu.

¹⁶ Nannai da tsa kufuda ce neke da nkere n tsu kata a tsu feu tsu zuwa nkere n da. Kata ci dasangi n ada ali tso okpo vite n ada kpamu.

¹⁷ Ama yu ushuku baci kukida avaja ba, ci ta a kudika mekere ma tsu kata tsu lazaka.>>

¹⁸ Kadanshi ke le ka ya'in Hamo uyo n kolobo ka ni Shekem.

¹⁹ Kolobo ka langasa ayin ba, esheku feu i ta a kupana uyo u ni da u ya'in ili i na a zuwai ni u ya'an dem, adama a na u ciga ta mekere ma Yakubu.

²⁰ Hamo n kolobo ka ni Shekem o bonoi a utsutsu u likuci u le da a ya'in kadanshi n uma a likuci i le, a danai.

²¹ <<Uma a nampa aja'a a tsu a da, ya'an tsu kasukpa le o yongo punu a idika i tsu kata a ya'an punu tsulaga. Idika ya yi ta n kabanga n abundai ka na ka kuyawa le. I ta a kufuda a dika nkere n tsu yolo kata a tsu kpamu tsu zuwa n le.

²² Ama uma a i ta a kushuku kuyongo n a tsu ci ya'anka le baci ili i te, ci kida baci avaja, tsu na ele i.

²³ Nannai u kuzuwa ilikuzuwa i le, ucanuku u le nu nnama n le n na m buwai dem mo okpo n tsu ba? Ya'ain tsu ushuku n ele, kaṭa o yongo n a tsu.>>

²⁴ Uma raḳa a na banai de a utsutsu u likuci wa a ushuki n ili i na Hamo n kolobo ka ni a dansai, da ta na a kidai muku mo olobo n na mi a likuci ya dem ukpan u tsali.

²⁵ Ana ayin a tatsu a lazai, ele aza a usan bi'i a kupana mbala, muku n Yakubu n re, Saminu n Levi, ataku a cika a Dina, a dikai otokobi e le a uwai a likuci ya babu vuza na u yevei, da a unai muku n ali raḳa.

²⁶ A unai Hamo n kolobo ka ni Shekem da a dikai Dina a kpa'a ku Shekem da a lazakai.

²⁷ Da muku n Yakubu n na n buwai a yawai da a cinai uma a na a unai va, o bosoi likuci i nanlo adama a na ta de e remei taku vi le da a vaki n ayi.

²⁸ A dikai ushiga wu nlala u le n wa anaka u le kobolo ni njaki n ili i na i buwai i le dem punu a likuci ya da a utai.

²⁹ A dikai uciyi u le raḳa kobolo n amaci m muku raḳa feu, n ili i na yi punu a i'uwa kakau dem.

³⁰ Dada Yakubu u danai Saminu n Levi, <<I tuka mu ta n atakaci, i bonokoi mu vuza wuya a ubuta wa aza a Kana'ana, n aza a Purizita a na i idashi a idika i nampa ya. A tsu ci gbayin ba, o bolongu baci aza a vishili a kutawa wa va n vishili, mpa m kpa'a ku va i ta a kuna tsu.>>

³¹ Ama da a ushuki, <<Nini dai u kubonoko taku vu tsu an kashakanlai?>>

35

Kashile ka zuwakai Yakubu unasingai

¹ Kashile ka danai Yakubu, <<Denga, vu bana e Betelu, vu dasangi de. Vu ma'aka Kashile de katalikalyuka a ayin a na vu sumai vu kasukpai vuza nu Isuwa.>>

² Da Yakubu u danai aza a kpa'a a ni kobolo n uma a na i n ayi, <<Vakangi amali a pulai a na yi n ada, kaṭa i takpa nshinda ali i saba'a akashi dem.

³ Kaṭa tsu danga, tsu laza a kubana Betelu, a ubuta u na n kuma'aka Kashile ka na ka bankai mu a ayin a atakaci kobolo n ubuta u na n tonoi dem katalikalyuka.>>

⁴ E nekei Yakubu amali a pulai a na i n ada, kobolo n ili ya atsuvu i na ishi a ukai. Yakubu u cidangi i da dem a kumi ku madanga ma mandai ma na mi devu n Shekem.

⁵ Ayin a na i a kulaza, da wovon u gbayin u tawai wa aza a likuci i na yi dedevu lo dem, a kiyangu le ta na ba.

⁶ Ana Yakubu n uma a ni a yawai a Luzu, ubuta u na gogo na e ci deke Betelu, a idika i Kana'ana.

⁷ U ma'i de katalikalyuka da u ne'i ubuta wa kula El Betelu, dada Kashile ke Betelu, adama a na ta de Kashile ka tawai wa ni a ayin a na wi a kusuma vuza ni.

⁸ Ana Debora vuza na u wo'i Rebeka u kuwai, da a cidangi ni a kumi ku madanga ma mandai a gadi vu Betelu. Da e ne'i ubuta wa kula <<Mandai ma mashi.>>

⁹ Ana Yakubu wu utai de Fada-aram o kubono Kana'ana, da Kashile ko doku ko yotsongi kaci ka ni wa ni. Da u zuwakai ni unasingai.

¹⁰ Da Kashile ka danai ni, <<Kula ku nu ku da Yakubu. Ama, o kudoku e deke wu Yakubu ba. Avu da Isaraila.>> Da u dekei ni ta na kula ka.

¹¹ Da Kaṣhile ka danai ni, <<Mpa ḁa Kaṣhile Ubangari, matsai kaṭa i doku kaḁundai. Punu wa ḁa likuci-likuci yi ta a kuta, nu ngono kpamu punu wa ḁa, punu kpamu ikyamba i ḁa.

¹² Idika i na n nekei Ibirahi n Ishaku, n neke wu ta i ḁa avu, m muku n nu, nu ntsukaya n nu.>>

¹³ Da Kaṣhile ka lazaṁ ka kaṣukpai ni a ubuta u na u ya'in kadanshi n ayi.

¹⁴ Yakubu u shikpai lo kashamkpatsu ka katali ka kucibasa a ubuta u na Kaṣhile ka ya'in kadanshi n ayi. U tsuwankai ka'a alyuka a ili i kuso'o, kobolo m mani.

¹⁵ Yakubu u dekei ubuta u na Kaṣhile ka ya'in kadanshi n ayi va Betelu.

Ukpa u Rahila kobolo n umaci u Bayami

¹⁶ Yakubu n aza a kpa'a a ni a kaṣukpai Betelu ḁa a lazaṁ. Ana u buwai ḁa'in a na a yawa Efarata, ḁa Rahila u kanaṁ aganda a limata a ni. Da ta na u so'i atakaci a ubuta u limata wa.

¹⁷ Ana aganda a limata a ni a suḁukpai kau, vuza na u tsu kana limata u danai ni, <<Kaṭa vu pana wovon ba; gogo na vi ta a kumatsa maku mo yoku.>>

¹⁸ Ayin a na wuma u ni wi a kuta, kafu u kuwa, ḁa u nekei ni Ben-oni.* Ama Esheku tamkpamu ḁa e dekei kula ku ni Bayami.

¹⁹ Da Rahila u kuwai, a cidangi ni a kakina ku uye u kubana Efarata, a ubuta u na gogo na e ci deke Batalami.

²⁰ Yakubu u shikpai de katali ka kucibasa, na lo ḁaḁa katali ka kucibasa n kasaun ka Rahila, tsu na ki de nannai ali n gogo na.

²¹ Da Yakubu u lya'i kelime, u zuwai kapam ka ni a upashi u kuma'a ku ugadi ku Eda.

²² Ana Isaraila wi o kuyongo a ubon u nanlo, Ruben u uwai ḁa u vaki n Biliha vuka vu gbani ve esheku, ḁa ta na Isaraila u panai ka'a.

Yakubu wi ta n olobo kupa n e re

²³ Na ḁaḁa muku n Liyatu:

Ruben, ayi ḁa maku ma gbayin ma Yakubu,
Saminu, Levi, Yahuza, Isaka, n Zabalun.

²⁴ Na tamkpamu muku n Rahila:

Isufu n Bayami.

²⁵ Na ḁa muku n kabara ka Rahila, Biliha:

Dan n Nafutali.

²⁶ Na feu ḁaḁa muku n Zilifa, kabara ke mekere ka Liyatu:

Gadu n Ashera.

Na va ḁaḁa muku n Yakubu n na a matsakai ni a Fada-aram.

²⁷ Yakubu u banai we esheku a ni Ishaku a Mamure, devu n Heburon, a ubuta u na Ibirahi n Ishaku o yongoi.

²⁸ Ishaku u ya'an ta aya amangatawun na amanganashi (180) aduniyan kafu u kuwa,

²⁹ ḁa u kuwai a ayin a singai; muku ni ali, Yakubu n Isuwa a cidangi ni.

36

Ntsukaya n Isuwa

¹ Ele na ḁa ntsukaya n Isuwa, ko Edom.

* **35:18 35:18** N tsa aza Ibirahi kula ka ki ta a kudana, <<Maku mu unangbi u katsuma u va.>>

² Isuwa ta na u dikai amaci a ni a ubuta wa aza a Kana'ana, Ada ayi da mekere mo Elon va aza a Hitiya, Oholibama mekere ma Ana maku ma Zibiyon vuza va aza a Hiviya,

³ m Basematu mekere ma Isuma'ilu taku vu Nebatu.

⁴ Ada u matsakai Isuwa Elifaza, Basematu u matsakai ni tamkpamu Reyuwelu.

⁵ Oholibama feu u matsakai ni Jewushi, n Jalam, n Kora. Ele nanlo da muku n Isuwa n na a matsakai ni a idika i Kana'ana.

⁶ Dada Isuwa u dikai amaci a ni, olobo a ni, nkere n ni, kobolo n uma a na i a kpa'a ku ni dem, n ilikuzuwa i ni raka, n anaka a ni raka, kobolo n ucanuku u na u ciyai raka a idika i Kana'ana; da u bonoi a idika i yoku da'in n vuza ni Yakubu.

⁷ U laza ta adama a na ubuta u na ayi wi n Yakubu u dika le ba; idika i na i o kuyongo i dika le ba, adama a kuzuwa ku le.

⁸ Adama a nannai Isuwa u dasangi a ubon wu nsasan n Siyaru, Isuwa ayi da ta na feu Edom.

⁹ Ele na da ntsukaya n Isuwa, tsukaya tsa aza e Edom.

¹⁰ Ele na da ula a muku n Isuwa:

Elifaza maku ma Ada vuka vu Isuwa, Reyuwelu maku ma Basematu vuka vu Isuwa feu.

¹¹ Muku mo olobo n Elifaza ele da, Timan, Omaru, Zefo, Gatamu, n Kenazu.

¹² Elifaza kolobo ka Isuwa u zuwa ta vuka vi yoku vu na vi n kula Timan ali u matsakai ni maku ma na mi n kula Ameleki. Ele nanlo da muku mo olobo n Isuwa n na Ada u matsakai ni.

¹³ Ele na da muku mo olobo n Reyuwelu;

Nahatu, Zera, Shama, n Miza. Ele na da kpamu muku mo olobo n Isuwa n na vuka vi ni Basematu u matsakai ni.

¹⁴ Muku mo olobo n Oholibama vuka vi Isuwa mekere ma Ana vu Zibiyon. Ele da Jewushi, n Jalam, n Kora.

¹⁵ Na da umaci u tsukaya tsu na tsu utai a ubuta u Isuwa. Kolobo ka iyain ka Isuwa Elifaza ayi da wi ishi akaya a umaci u nampa: Teman, Omaru, Zefo, Kenazu,

¹⁶ n Kora, Gatamu n Ameleki. Ele raka aza a gbagba'in a Elifaza a da a Edom, ntsukaya n Ada vuka vi Isuwa da.

¹⁷ Reyuwelu maku ma Isuwa ayi da akaya a umaci u nampa a Edom: Nahatu, Zera, Shama, m Miza. Ele raka ntsukaya m Basematu vuka vi Isuwa da.

¹⁸ Na da umaci u tsukaya tsu na tsu utai a ubuta u Isuwa n vuka vi ni Oholibama, mekere ma Ana: Jewushi, Jalam, n Kora.

¹⁹ Umaci u na mpa raka ele da ntsukaya n na mu utai a ubuta u Isuwa, dada Edom.

²⁰ Ele na da olobo e Siyaru vuza va aza o Horitu, ele na i idashi a idika ya: Lotan, n Shobalu, n Zibiyon, kobolo n Ana,

²¹ n Dishon, n Eza, n Dishan feu. Ele na da umaci wa aza o Horitu muku n Siyaru aza a idika i Edom.

²² Muku mo olobo n Lotan ele da Hori n Heman. Ayi Lotu wi ta n vuza ni vuza kula Timina.

²³ Muku mo olobo n Shobalu ele da Alavan, n Manahatu, n Ebalu, n Shefo, kobolo n Onamu.

- ²⁴ Ele na ɗa feu muku mo olobo n Zibiyon:
 Ayiya n Ana. Ana vu nanlo va ayi ɗa we enei meyenike mu usuɗukpi
 na ɗe a kakamba, a ayin a na wi a kuguba njaki me esheku.
- ²⁵ Muku n Ana n ɗa na:
 Dishon, n Oholibama mekere ma Ana.
- ²⁶ Muku mo olobo n Dishon ele ɗa na:
 Hemadan, Esheban, Itiran, n Keran.
- ²⁷ Muku n Eza ele ɗa
 Bilihan, Zavan, n Akan.
- ²⁸ Muku n Dishan ele ɗa
 Uzu n Aran.
- ²⁹ Ele na ɗa ngono n Horitu:
 Lotan, n Shobalu, n Zibiyon n Ana,
³⁰ n Dishon, n Eza, n Dishan. Ele ɗa ngono n Horitu, a uteku u na e
 pecuki a idika i Siyaru.

Ngono n Edom

- ³¹ Ele na ɗa ngono n na n lya'i tsugono a Edom kafu ngono ma aza a
 Isaraila a lya'a tsugono ci le ɗe.
- ³² Bela maku ma Beyo u lya'i tsugono a Edom. Kula ku likuci ku ni ku
 ɗa Dinahaba.
- ³³ Bela u kuwai, ɗa Jobabu maku ma Zera vu Boza u lya'i kelime n tsugono.
- ³⁴ Ana Jobabu u kuwai feu, ɗa Husham a idika ya aza a Tema wo okpoi
 mogono.
- ³⁵ Husham feu u kuwai, ɗa Hadadu maku ma Bedadu vuza na u lya'i aza
 a Midiya n kuvon a likuci i Mowabu, wo okpoi mogono. Kula ki idika i
 ni ku ɗaɗa Avitu.
- ³⁶ Hadadu u kuwai, ɗa Samula vu Masareka wo okpoi mogono.
- ³⁷ Ana Samula feu u kuwai, Shawu vu Rehobotu vu ubon u kuyene ku
 Yufiretus wo okpoi mogono.
- ³⁸ Shawu u kuwai, ɗa Balu-hanan maku ma Akubo wo okpoi mogono.
- ³⁹ Balu-hanan maku ma Akubo feu u kuwai, ɗa Hadaru wo okpoi mogono.
 Kula ku likuci ku ni ku ɗaɗa Pawu. Kula ku vuka vi ni ku ɗaɗa
 Mehetabelu mekere ma Materedu ayi feu mekere ma Mezahabu ma'a.
- ⁴⁰ Ele na ɗa ngono ma aza e Edom a uteku u na umaci u le wi n uteku wu
 ubuta u na i. Ele ntsukaya n Isuwa n ɗa. Ula e le a ɗa,
 Timina, n Aliva, n Jetetu,
- ⁴¹ Oholibama, n Ela, n Pinon,
⁴² n Kenezu, n Teman, m Mibizaru,
⁴³ m Magadiyelu, n Iram. Ele na ɗa ishi ngono ma aza a Edom, n ubuta
 u na o yongoi n uteku wi idika i na a kanai.
- Ayi na ɗa Isuwa esheku a aza e Edom.

37

Isufu u ya'in alatani

- ¹ Yakubu u ɗaɗangi ta a ubuta u na isheku i ni i ɗaɗangi a idika i Kana'ana.
- ² Na va wi ta a kudana tsu tsumani tsu muku n Yakubu.

Isufu wi ta n aya kupa n e cindere (17), ɗa u kanai kuya'an kaguba nu
 nkoshi n ni, muku n Biliha nu muku n Zilifa, amaɗi e esheku a ɗa. U banai
 u ya'ankai esheku vuɗaka vi yoku vu na nkoshi n ni i a kuya'ansa.

³ Ama, ayi Yakubu u la'a ta n kuciga Isufu a katsuma ka muku n ni dem, adama a na ayi da a matsakai ni ukocishi. Da u tsulakai ni kuminya ku singai ki ikebe.

⁴ Ana aza a ni e enei esheku e le a la'a ta n kuciga Isufu, da a kanai wupa n ayi, ali a iwain kuya'anka yi kadanshi ka singai.

⁵ Kanna ke te, Isufu u ya'in alatani, da u danai aza a ni. Ele ta na da o doku da a iwain ni.

⁶ U danai le, <<Panai alatani a na n ya'in.

⁷ Ci ta a kushiya mmpakulu a kashina. Da makpakulu ma va ma dangai, da ma shamgbai. Da mmpakulu n da feu n dangai, da a kanzai ma va. Da a kudanki ma'a.>>

⁸ Da nkoshi n ni me ecei ni, <<Vi ta a kuciga vo kokpo mogono ma tsu? Mayun da wo ta na vi a kuciga va lya'a kelime ka tsu?>> Da o doku da a iwain ni, adama a alatani a na u ya'in, da u danai le.

⁹ Da Isufu u doku da u ya'in alatani o yoku. Da u doku da u danai le. Da u danai, <<N ya'an ta alatani o yoku. Me ene ta kanna n wotoi na azangata kupa n ke te. A kudangi a kulya'aka mu kayala.>>

¹⁰ Ana u danai esheku kobolo nu nkoshi n ni, da esheku a dansukai ni. Da u danai ni, <<Alatani a yi dai nannai? Mayun da anayv nu mpa n aza a nu, da tsa kubana tsa kudanku wu?>>

¹¹ Da nkoshi n ni n kanai tsurala ayi. Da esheku kpamu a dikai kadanshi ka nanlo a kadu ka ni, da u kanai kucibasa ka'a mayin.

Isufu nkoshi n ni n dengei ni

¹² Ana nkoshi n ni a banai kaguba ka nlala me esheku n le devu n Shekem.

¹³ Da Yakubu u danai Isufu, <<Nkoshi n nu a bana ta kaguba na de devu n Shekem. Vi yeve ta ubuta. Tawa n suku wu de we le.>>

Da Isufu danai, <<To, m pana ta.>>

¹⁴ Da u danai ni, <<Bana ve ene matana me le, ko nini dai i de n kuzuwa ku le dem. Kata vu bono vu dana mu.>> Da u suki ni u wala n ubon u Kara'a ke Heburon.

Ana Isufu u yawai e Shekem,

¹⁵ da u kanai kukarasa a kakamba ali vuza yoku u cinai ni da we ecei ni, <<Yidai vi a kulansa?>>

¹⁶ Da wu ushuki, <<Mi ta a kulansa aza a va. Dana mu, te dai i a kaguba ka.>>

¹⁷ Da vuma va wu ushuki, <<A kasukpa ta de ubuta u nampa. M panaka le ta a kudana, <Tsu walai a kubana a Dotan.>>>

Da Isufu u lazai a kubana wu nkoshi n ni. Da u banai da u cinai le a Dotan.

¹⁸ Ama ele e ene yi ta ali ayi da'in. Da e sheshei uteku u na a kuna yi.

¹⁹ Da a danai, <<Vuza va alatani da na de a kutawa.

²⁰ Tawai tsu una yi, kata tsu vakangi punu a kayinva ke te ka nampa ka. Kata tsu bana tsu dana, <Manama mo yoku ma'a mu unai ni.> Ce ene uteku u na u kuya'an n alatani a ni.>>

²¹ Ana Ruben u panai nannai, u ciga ta ta na kisa yi. Da u danai, <<A'a. Tsu una yi ba.

²² Tsu vakangi ni punu a kayinva ka nampa ka. Kata tsu kasukpa yi punu a kakamba ka. Ama, kata tsu sa'wai ni ba.>> Ruben wi ta a kuya'an nannai, adama a na u ya'an baci kata u bono u dikai yi, kata u banka yi we esheku.

²³ Ana Isufu u yawai a ubuta wu nkoshi n ni, da a kanai ni. Da o fodoi ni kuminya ku singai ku na wi n ku da u uki.

²⁴ Da a kanai ni, da a vakangi ni a kayinva ka na ki babu mini.

²⁵ Ana a daşangi kulya'a ilikulya'a, da a lanai. Da e enei aza a tsulaga a Ishimaila a idika i Midiya a kutawa a uta ta ta na Giliyadu. Arakuma e le kpamu n ucanuku kakau wi ili i kusa'an, mani'in ma kusukuya, n ili i magulani i singai dem. Ele ta na ta de i a kubanka n u da Masar.

²⁶ Da Yahuza u danai, <<Yidai tsa kuciya tsu una baci vuza tsu, da ci cidangi ni na, kata uma a kpađa kuyeve?

²⁷ Tawai. Tsu bana tsu utakai ni ci denkei aza a tsulaga a, ama kata tsu una yi ba. Adama a na ayi vuza tsu da mpasa n tsu kpamu.>> Da aza a na a buwai da a ushuki n kadanshi ka ni.

²⁸ Ana aza a tsulaga a, a yawai, da aza a ni a utakai Isufu punu a kayinva ka, da e dengei ni n ikebe ya Azurufa kamanga wa aza a tsulaga a. Da a dikai ni a kubanka yi Masar.

²⁹ Ana Ruben u banai a kayinva ka, u cina Isufu ba. Da u kanai ntogu n ni da u karai adama a unangbi u katsuma.

³⁰ Da u banai a ubuta wa aza a ni. Da u danai, <<Maku ma mi de ba. Te dai mpa ma damgba ma uwa?>>

³¹ Da a dikai kuminya ku Isufu, da a kidai malala, da a putalakai ku da nu mpasa.

³² Da a dikai kakashi ka kuminya ka, da a bankai esheku e le. Da a danai, <<Ci cina ta kuminya ku nampa ka a uye. Lana. Vi yeve ta ku da ko ku maku ma nu ku da?>>

³³ U yeve ta ku da. Da u danai, <<E, ku maku ma va ku da. Manama ma gbanigbani ma'a mu unai ni. Mayun da, manama ma me wejeleshei ni wuya-wuya.>>

³⁴ Da Yakubu u karai ntogu n ni. Da u shikai adama a na u ya'an kpalu ku Isufu. U ya'an ta nannai ali ayin n abundai.

³⁵ Da muku n ni nu nkere dem a banai, adama a na a banka yi. Kata kpamu e ne'i kadanshi ku ugbamiwasuvu. Ama u iwain kupana. Da u danai, <<Mi a kucinukpa ba, sai m bana de a ubuta wa akpisa n ayi.>> Da u kanai masi adama a maku mu ucigi ma ni, Isufu.

³⁶ Ele ta na aza a tsulaga a da a banai da e dengei Isufu a Masar, a ubuta u Potifa, o kovonshi vu Firi'auna (mogono ma gbayin ma Masar).

38

Yahuda n Tamaru

¹ A ayin a nanlo Yahuda u lazai u kasukpai aza a ni u banai u yongoi n vuma vi yoku vuza va aza Adulam. Kula ku vuza ka ku dađa Hira.

² A ubuta wa de da Yahuda we enei Shuwa mekere ma aza a Kana'ana. U dikai ni yolo da ta na u vaki n ayi.

³ U ya'in katsuma da u matsai maku, da u ne'i ni kula Eri.

⁴ U doku u ya'in katsuma kpamu da u matsai maku mo kolobo da u ne'i ni kula Ona.

⁵ U doku u matsai maku mo kolobo mo yoku da u ne'i ni kula Shela. Yahuda wi ta e Keziba a ayin a na u matsai Shela va.

⁶ Yahuda u zamakai maku ma iyain ma ni Eri vuka, kula ku vuka ka ku dađa Tamaru.

⁷ Ama Eri maku ma Yahuda wi n kađu ka singai a ubuta u Vuzavagudu ba, da Vuzavagudu ta na wu unai ni.

⁸ Da Yahuda u danai Ona, <<Vaku n vuka vu vuza nu, kata vi shatangu ulinga u kososo. Nannai da vuza nu u kuciya limata.>>

⁹ Ama Ona u yeve ta muku ma n kuya'an n ni ba. Adama a nannai u vaku baci n vuka va kata u tsuwan ugapu ni pulai a idika, ta lo wa matsaka vuza ni muku.

¹⁰ Ili i na u ya'in va Vuzavagudu u pana uyo'o ba, da ta na wu unai ni feu.

¹¹ Dada Yahuda u danai kejene ka ni Tamaru, <<Bono a kpa'a ke eshevu vi yongo de tsu vuka vu na vali vi ni vu kuwai ali sai ayin a na maku ma va Shela u yawai vali.>> Adama a na u sheshe ta, <<Wi ta a kutawa wa kuwa feu tsu nkoshi n ni.>> Da Tamaru u bonoi a kpa'a ke esheku a ni.

¹² A kubana megeshe de da vuka vu Yahuda, mekere ma Shuwa u kuwai. Ana Yahuda u kotsoi kpalu ku nanlo, da u banai a Timna a ubuta wa aza a kupuna cileme tsu nlala n ni, kaja'a ka ni Hira vuza va aza Adulam feu u banai n ayi.

¹³ Vuza yoku u danai Tamaru a na esheku a vali a ni a lazai a kubana a Timna a ubuta wa aza a kupuna cileme tsu nlala.

¹⁴ U fodoi motogu ma na amaci a na ali e le a kuwai a tsu uka, u palai ka ci ka ni n kakalabi, u palai mayin, u dasangi a utsutsu u likuci u Enayim, u na wi a uye u kubana Timna. Adama a na we ene ta Shela u gbonguro ta ali n gogo na a zuwa yi ta na wo okpo vuka vi ni ba.

¹⁵ Ana Yahuda we enei ni u sheshe ta kashakanlai ka'a, adama a na u pala ta ashi a ni.

¹⁶ U yeve a na kejene ka ni ka'a ba, u banai wa ni a ubon wu uye wa da u danai, <<Tawa n vaku n avu.>> Da ayi tamkpamu we ecei, <<Yidai vi e kuneke mu n vaku n avu?>>

¹⁷ Da Yahuda u danai, <<Mi ta a kusu'uku wu m maku ma malala a ushiga u va.>> Tamaru u danai, <<Ko vi ta n ili i na ve kuneke tsu kaguta ali sai ayin a na malala ma ma tawai.>>

¹⁸ U danai, <<Yidai n kuneke wu tsu kaguta?>> Da wu ushuki u danai, <<Urotu u katambari u na wi e kudeku ku nu n kalangu ka nwalu ka nu.>> U nekei ni raka, da ta na u vaki n ayi, ali da u ciyai katsuma.

¹⁹ U dangai da u lazai, u takpai kakalabi ka ni da kpamu u ukai motogu ma amaci ma na ali e le a kuwa baci a tsu uka.

²⁰ Ana Yahuda u nekei maku ma malala kaja'a ka ni vuza va aza Adulam u banka, adama a na wi isa ili i na u nekei tsu kaguta ka a ubuta u vuka wa, we enei ta na ba.

²¹ We ecei uma a na i lo va, <<Tefai kashakanlai ka na ki ishi na a Enayim devu n uye wa?>> Ama da a danai, <<Kashakanlai ki ishi lo na ba.>>

²² Da u bonoi u Yahuda, u danai, <<Me ene yi ba, da feu aza a likuci a a danai, <Kashakanlai ki ishi lo a ubuta wa ba.>>

²³ Yahuda u danai, <<Kasukpai ni u reme ili i na wi n i da e ekiye a ni, ta baci nannai ba, i ta o kuzo'osoko tsu. N su'uku yi ta maku ma malala, da vu kpadai ku ene yi.>>

²⁴ Ana a ya'in wotoi u tatsu, da a danai Yahuda, <<Kejene ka nu Tamaru u kana ta ukuna u tsugbani, ali ta na gogo na u ciyai katsuma.>>

²⁵ Ayin a na i a kuta n ayi pulai, u suki kadanshi a kubana we esheku a vali a ni, <<Vuza vu ucanuku u nampa da u ya'in mu katsuma.>> Da u danai kpamu, <<Indanai, yayi n katambari kobolo n kalangu ka.>>

²⁶ Da Yahuda u yevei ucanuku wa. U danai, <<U la'a mu ta n ukuna u mayun, adama a na n zuwai wo olo maku ma va Shela ba.>> U doku u vaku n ayi ta na ba.

²⁷ Ana ayin a limata a yawai ni, mpeshe mo olobo n da ta na mi ni punu a katsuma ka.

²⁸ Ayin a na wi a katsuma ka aganda a limata ya, da vuza te wu utakai n kukiye ku ni pulai. Da vuza kukana limata u shiyai kukiye ka n tsugbere ci shili n u danai, <<Ayi na da u gitai ku uta,>>

²⁹ U bonokoi n kukiye ku ni, da vuza ni wu utakai n ku ni. Da vuza kukana limata u danai, <<Nahannai da vu batsai?>> Da e ne'i ni kula Perez, da da ubatsuki.

³⁰ Dada vuza ni u tawai wu utai n tsugbere ci shili ci ni e kukiye ku ni. Da e ne'i ni kula Zera.

39

Isufu n Vuka vu Potifa

¹ Gogo na a dika ta Isufu a kubana a Masar, da Potifa, vuzagbayin vu kpa'a ku Firi'auna, vuza kelime va aza a kindi, vuza va aza a Masar u tsulai ni a ubuta wa aza Ishimaila a na a banai n ayi de.

² Vuzavagu du wi ta kobolo n Isufu, ali u ciyai unasingai, u yongoi a kpa'a ku vuzagbayin vi ni vuza va aza a Masar.

³ Potifa u sakai we enei Vuzavagu du wi ta kobolo n Isufu, da ta na Vuzavagu du u zuwakai ni unasingai a ili i na u ya'in dem.

⁴ Isufu u ciyai mapasa ma singai a ubuta u vuzagbayin vi ni, u kanai kutono n ayi. Potifa u zuwai ni wo okpo vuza kelime vu kpa'a vi ni, ili i na wi n i da dem u nekei ni wi inda i da.

⁵ N ayin a na u zuwai ni wo okpo vuza kelime vu kpa'a ku ni n vuza na u kinda ucanuku u ni feu, Vuzavagu du u zuwakai kpa'a ku Potifa unasingai adama a Isufu. Unasingai u Vuzavagu du u tonoi ili i na wi n i da raka, i kpa'a kobolo n i pulai dem.

⁶ U nekei Isufu ili i na wi n i da raka wi inda; ayi ili i doku i burai n ili i yoku ba, sai tsuwa'a tsu na u kulya'a.

⁷ A kubana megeshe da vuka vu Potifa u gitai kucikala yi, da u banuki ni u vaku n ayi.

⁸ Ama Isufu u iwain da u danai vuka vu vuzagbayin vi ni, <<Inda, uteku u na vi e kene mu na vuzagbayin vu va ili i burai n ili i na yi a kpa'a na ba, u kasukpa ta ili i na wi n i da dem e ekiye a va.

⁹ Babu vuza na u la'i mu n tsugbayin a kpa'a ku nampa. Vuzagbayin vu va u sanku mu ili ba, sai avu koci adama a na avu vuka vi ni da vi. Nini dai n kuya'an ili i gbani-gbani i nanlo, kata n ya'an unushi u gbayin a kubana a ubuta u Kashile?>>

¹⁰ Ko a na u ya'ankai Isufu kadanshi a kanna dem, u iwain ta na kuvaku n ayi, ko kuyawa devu n ayi.

¹¹ Kanna ke te ana u uwai a kpa'a kuya'an ulinga u ni, babu ta na lo vuza yoku a kpa'a ka,

¹² da vuka va vu kanai ni motogu, u danai, <<Vaku nu mpa!>> Ama u fatatsai u kasukpakai ni motogu ma e ekiye, da u sumai a kubana pulai.

¹³ Ana we enei u ciya ta wi isa yi motogu da kpamu u sumai,

¹⁴ u dekei aza a kpa'a a ni a na a buwai da u danai le, <<Indai, vali vu va vu tuka ta vuza va aza a Ibirahi adama a na u tsuwanka mu n ishikushi! U uwai adama a na u vaku nu mpa, da n lapai una n kalakatsu kau.

¹⁵ Ana u panakai mu mo worokpoi kau, da u kasukpai motogu ma ni nu mpa, da u sumai a kubana pulai.>>

¹⁶ U banai motogu ma nanlo ali sai ayin a na vuza kpa'a vi ni u bonoi,

¹⁷ da u danai ni arabali a kpamu derere, u danai, <<Kagbashi ka aza a Ibirahi, ka na vu tukai tsu, u uwai adama u tsuwanka mu ni ili i wono;

¹⁸ Ana n lapai una n kalakatsu kau, u sumai a kubana pulai u kasukpai motogu ma ni.>>

¹⁹ Ana u kotsoi kupana arabali a vuka vi ni, da Potifa u ya'in wupa kau.

²⁰ U dikai Isufu da u zuwai ni a kunu ku ugbashi a ubuta u na aza ugbashi o mogono i ushiyi.

Ama a ayin a na Isufu wi a ubuta wu ugbashi,

²¹ Vuzavagudu wi ta kobolo n ayi, u yotsongi ni kpamu ucigi u ni n kasingai a ashi a vuzagbayin vu na vi ci inda agbashi a.

²² Vuzagbayin vu na u ci inda agbashi a u nekei agbashi a na a buwai va dem e ekiye a Isufu adama a na wi inda le feu, kobolo n ukuna u na buwai punu dem.

²³ Vuzagbayin vu na wi a kinda agbashi a u kebece n ukuna u yoku ba, adama a na Isufu da wi a kinda ili i na i buwai dem. Vuzavagudu u yongo ta kobolo n Isufu, ili i na baci u ya'in dem sai i da i lya'a kelime.

40

Isufu u danai alatani ana aza ugbashi a ya'an

¹ Ayin o yoku de da vuza kelime vi kuneke mogono ili i kuso'o n vuza na u tsu kangala boroji a ya'ankai vuza kpa'a vi le mogono ma Masar unushi.

² Da mogono Firi'auna u ya'in wupa n ele kau.

³ U bayangi le a kpa'a ku vuza kelime vu kinda mogono ma, a ubuta wu ugbashi u na a bayangi Isufu.

⁴ Vuza kelime vi kinda agbashi va u zuwai Isufu kelime ke le, u vanai le; da o yongoi de ali sai ayin o yoku kenu.

⁵ Kayin ko yoku de a kunu ku ugbashi ka, vuza na u ci neke mogono ili i kuso'o n vuza na u tsu kangala boroji vu mogono ma aza a Masar va a ya'in alatani, alatani a ta na a kudansa ili kakau.

⁶ Ana Isufu u tawaj we le n usana, da we enei i punu m mazanga ba.

⁷ We ecei aza a ulinga u gbagba'in a Firi'auna, aza a na i kobolo n ayi a kpa'a ku vuzagbayin vi ni, <<Yidai i langasai ashi anana nannai?>>

⁸ A danai ni, <<Ci ya'an ta alatani, babu vuza na u kudana tsu ili i na i a kudana.>> Da Isufu u danai le, <<Kuyeve ili i na alatani i a kudansa ta ki a ubuta u Kashile ba? Danai mu a da.>>

⁹ Da vuzagbayin vu kuneke mogono ili i kuso'o u danai Isufu alatani a ni, u danai, <<A ubuta wa alatani u va me enei madimbi ma Ayahudawa,

¹⁰ A madimbi ma acaka a tatsu i ta de. Ana o kotsoi kutopo, apalu a ya'in a kubana megeshe kenu da u gitai kumatsa.

¹¹ Matan ma Firi'auna punu e ekiye a va, da n ta'ai umaci u mambulu n kanai kupisha punu a matan ma Firi'auna ma, da n nekei matan ma e ekiye a Firi'auna.>>

¹² Isufu u danai, <<Ili i na ili i nampa yi a kudana i da na: acaka a tatsu a nanlo i ta a kadanshi ka ayin a tatsu.

¹³ A katsuma ka ayin a tatsu Firi'auna wi ta kudengusa wu kata u bonoko wu a ubuta u vuzagbayin vu nu; kata avu vi neke Firi'auna matan ma ni e ekiye, tsu na vi ishi vi ci ya'an ayin a na vi ci neke yi ili i kuso'o.

¹⁴ Ama ayin a na baci ukuna u ga'in nu vi ciba nu mpa; ya'anka mu kasingai kata vu dansa ukuna u va a ubuta u Firi'auna, adama a na a utaka mu punu a ubuta u nampa.

¹⁵ Adama a na o boko mu ta a idika ya aza a Ibirahi; ko punu na a Masar n ya'an ili i na i yawai a zuwa mu a ugbashi ba.>>

¹⁶ Ana vuza kelime vu kukangala boroji we enei ili i na alatani a i a kudansa i ga'an ta, u danai Isufu, <<Mpa feu n ya'an ta alatani: me enei mbana ma akala n tatsu a kaci ka va,

¹⁷ punu a mabana ma gadi ili yi ukangali yi ta de kakau i singai-singai i na a ya'ankai Firi'auna, ama nnu a kulya'a i da a gadi vu kaci ka va ka de.>>

¹⁸ Isufu wu ushuki u danai, <<Ili i na i a kudana i da na: mbana n tatsu ma ayin a tatsu a da.

¹⁹ A katsuma ka ayin a tatsu a nanlo Firi'auna wi ta a kugbatya kaci ka nu, kata u saku keven ki ikyamba ka nu a madanga; nnu n takuma keven ki ikyamba ka nu ka.>>

²⁰ A kanna ka tatsu, da kpamu kanna ka na a matsai Firi'auna, u ya'in kadiva adama a agbashi a ni raka, da u dengusai vuza na u ci neke yi ili i kuso'o kobolo n ka vuza na u tsu kangalaka yi boroji e mere ma agbashi a ni.

²¹ U bonokoi vuza kelime vu na u ci neke mogono ili i kuso'o a ubuta u na wi ishi, da u nekei Firi'auna matan e ekiye,

²² ama da u saki vuza kelime vu kukangala boroji, derere tsu na Isufu u danai le.

²³ Ama vuza kelime vu kuneke mogono ili i kuso'o u ciba bi'i n Isufu ba, u cinukpai n ayi.

41

Isufu u danai alatani ana mogono ma ya'ain

¹ Ana aya e re a laza da Mogono Firi'auna ma ya'in alatani a na wi a kashani o kudolu ku Nilu,

² da anaka a singai e cindere a utai punu o kudolu ku Nilu ka da a kanai kalina.

³ Da kpamu anaka e cindere a gbanigbani ayambishi da a utai punu e kuyene ku Nilu da a shamgbai lo a kucina ka aza a singai a.

⁴ Anaka a gbani-gbani n ayambishi a takumai aza a gbaga n ikyamba. Da Firi'auna u jingbai.

⁵ Da u doku u latai kpamu, da u doku u ya'ansai alatani o yoku. Arata ilya kpamu a kakungu ke te, arata kpamu e cindere a singai uta kpamu punu a ubuta u te.

⁶ Lo kpamu a kucina ka da arata e cindere a utai avavau aza ana wunlai u kasana warai le.

⁷ Da avavau a o sodongi arata a singai a. Da Firi'auna u rikpai, ashe alatani a da yi.

⁸ N usana da kadu ko mogono ka namgbai, da u suki e deke yi oboci n aza ugboji a Masar. Adama a na a dana yi alatani a ama babu vuza na u fudai u danai ni a da.

⁹ Da kagbashi ko mogono ka ka danai ni, <<N ciba ta n unushi u va anana.

¹⁰ Firi'auna vu sa'wa ta kuya'an wupa n kagbashi ka nu vuza na u ci ya'anka wu boroji punu a kpa'a ku ugbashi.

¹¹ A tsu aza e re a tsu ci ya'in alatani, alatani a tsu kpamu i ta a kudansa ili kakau.

¹² Punu a ugbashi wa vuza va aza a Ibirahi wi ta punu n a tsu, kagbashi ko kosoji ka gbayin ki ta punu feu. Da tsu danai ni alatani a tsu, da u danai tsu ko yi dai alatani a i a kudana.

¹³ Uteku u na u danai tsu, ta tana ili ya yo okpoi nannai. Mpa da o bonokoi mu a ubuta wu ulinga u va, vuza te kpamu vuza na u tsu kangalaka mogono boroji da a unai ni.>>

¹⁴ Da mogono ma zuwai ḡa a utukaj n Isufu a kunu ku ugbashi utakaj ni ubuta ma lo. Ana a punai ni ḡa a saba'i ni ntogu, ḡa u banai e kelime ka Firi'auna.

¹⁵ Da Firi'auna u danai Isufu, <<N ya'an ta alatani. Babu vuza na kpamu u fudai u danai mu a ḡa. Ama m pana ta a dana vu tsu dana ta uma alatani e le. I ḡa i zuwai ḡa n dekei nu.>>

¹⁶ Da Isufu u danai ni, <<Mpa mi a kufuda ba. Ama Kashile ki ta e kuneke Firi'auna wu ushuki u singai.>>

¹⁷ Da Firi'auna u danai Isufu, <<Alatani a ḡa na: Mpa, mi ta a kashani a kakinā ke Kuyene ku Nilu.

¹⁸ Punu a mini ma, ḡa anaka e cindere a utaj punu a mini ma. Aza a ikyamba molu-molu, ḡa a kanai lo kalina a ubuta wi ijanu, i na yi lo va.

¹⁹ Ana i lo kpamu, ḡa anaka e cindere o yoku o doku ḡa a utaj ayambishi, babu kpamu tsuloboi. Mpa ta na kata n sa'wa kene icu'u ya anaka i nanlo punu na Masar ba.

²⁰ Dada ayambishi a anaka a gbani-gbani a, ḡa a takumai anaka a ikyamba a dem.

²¹ Ko a na a takumai aza a ikyamba a okpoi adanshi a takuma ili ba, i ta lo n unangbi u le tsu na ishi cau. Dada n jingbai.

²² Punu a alatani a va a kpamu me ene ta arata a ilya e cindere a singai. Da kpamu i a kakungu ke te.

²³ Da kpamu arata a ilya o yoku e cindere a utaj. Avavau a alumbushi kpamu, aza a na wunlai u kasana wi de o ko'uso.

²⁴ Da avavau a o sodongi arata a ilya a singai a. N danai oboci ukuna u nampa, ama babu vuza na u fudai u yevekei mu ukuna wa.>>

²⁵ Da Isufu u danai Firi'auna, <<Alatani a nu icu'u i te ḡa raka. Kashile ka'a ko yotsongi nu ili i na yi lo a kutawa.

²⁶ Anaka a ikyamba a singai a dada aya e cindere a singai arata e cindere kpamu dada aya a singai e cindere kpamu. Alatani a i ta a kadanshi ki ili i te dem.

²⁷ Ayambishi a anaka e cindere kpamu an na utaj punu e kuyene ka n avavau e cindere a na wunlai u kasana warai ita a kadanshi ka aya e cindere feu a kambulu.

²⁸ Ta ka'a ki nannai Kashile ko yotsongu ta Firi'auna i na yi lo a kutawa.

²⁹ Aya e cindere i ta lo a kutawa, a na yaba dem u kuciya ili i kulya'a na Masar.

³⁰ Ama feu aya e cindere a kambulu i ta lo a kutawa. Uma kpamu i ta a kucinukpa n uciyi u na wishi lo dem. Punu na Masar, kambulu kpamu ki ta a kukara'a idika ya dem.

³¹ Wi ta o kokpo adanshi kata ishi a sa'wa kuciya ilikulya'a ba, adama a na kambulu ka ki ta a kuyimkpa kau.

³² Ili i na i zuwai ḡa alatani a utaj ku re dada, kadanshi ka Kashile ka'a ko fobusoi ka'a n kaci ka ni, Kashile kpamu ki ta a kuya'an ka'a m megeshe ba.

³³ <<Gogo na u ga'an ta Firi'auna u lansa vuza vu ugboji n cico'o, vuza na u yevei ka lyalya'i, kata u zuwa yi u lana idika i Masar.

³⁴ Ya'an Firi'auna u zuwa aza a na a kinda idika. A dika kpamu ili i re a katsuma ki ili kupa i na uma a Masar a kya'i dem a katsuma ka aya e cindere a nanlo adama a na o fobo.

³⁵ Ya'an uma o bolongu ilikulya'a a katsuma ka aya e cindere a singai a nampa a na i lo a kutawa, kata o fobo ilikulya'a ya nu utsura u mogono Firi'auna, a zuwa i ḡa a likuci i gbagba'in yi idika ya.

³⁶ Ilikulya'a i nanlo kpamu a zuwa i ḡa adama a idika i Masar. Adama a na uma e pece kata kambulu ka aya e cindere ka kuna le dem ba.>>

A zuwai Isufu wo okpo gomuna vi idika i Masar

³⁷ Kadanshi ka nanlo kpamu ka zuwa ta Firi'auna n abara a ni a ushuku n kadanshi ka.

³⁸ Da we ecei le, <<Ci ta a kufuda tsa ciya vuza tsu nampa vuza na kpamu u la'i ni? Vuma vu nampa kpamu wi ta n ayinviki a Kashile.>>

³⁹ Da mogono Firi'auna u danai Isufu, <<Ci ta a kufuda tsa ciya vuma vu na ayinviki a Kashile ki n aya nahannai? Babu vuza na u yawai nu ugboji n cico'o tsu nu.

⁴⁰ Avu da vo kokpo vuzagbayin vu kefeku ko tsugono ka va, uma a va kpamu i ta e kuneke wu tsugbayin. Ili i na n kula'aka wu i da da kakuba ku tsugono ka va.>>

⁴¹ Da Firi'auna u danai Isufu, <<Gogo na n zuwa wu ta vo okpo vuza na u kulana idika i Masar.>>

⁴² Da Firi'auna u fodoi makawani a kajivu ka ni da u ukai a kajivu ka Isufu. Da u ukai ni aminya a na a ya'in n arikinla a singai da u ukai ni idolu ya azanariya e kudeku ku ni.

⁴³ Da Firi'auna u zuwai Isufu u kumba keke vo odoku vi ni wo okpoi an mogono me i re a idika i Masar Da adugari o mogono a kanai kusala, <<Nekei uye.>> Ta a zuwai Isufu wo okpoi gomuna vu Masar nannai.

⁴⁴ Da Firi'auna u danai Isufu,
<<Mpa da mogono, ama kobolo n kadanshi ka nu ka'a baci ba babu vuza na u kudangusa kukiye kata u ya'an ili na a idika i Masar.>>

⁴⁵ Da Firi'auna u ne'i Isufu kula Zafinatu Peniya da u nekei ni Asenatu mekere ma Potifera ganu vu Onu wo okpo yi vuka. Isufu ta na wo okpoi vuza vu utsura a idika i Masar dem.

⁴⁶ Ayin a nanlo Isufu wi ta n aya kamangankupa (30), ana u uwai ulinga n Firi'auna a idika i Masar. Da Isufu wu utai u Firi'auna, da u kara'i idika i Masar dem.

⁴⁷ A katsuma kaya e cindere a nanlo da ubuta dem u matsai ili n abundai.

⁴⁸ Da Isufu u kanai ki isa ilikulya n u zuwai a katsuma ka aya e cindere a nanlo a likuci i gbagba'in i Masar. Likuci dem da u zuwa a zuwai ilikulya'a ya a ashina a na i ukara'i u likuci ya.

⁴⁹ Ta Isufu u zuwai ilikulya'a nannai n abundai i da i yimkpa ta ali da u tawai u kasukpai kukuzuku i da adama a na i la'a ta kukunzuku.

⁵⁰ Kafu aya e cindere a nanlo a yawa a matsaka ta Isufu muku mo olobo n re aza a na Asenatu mekere ma Potifera ganu vu Onu u matsakai ni.

⁵¹ Da Isufu u ne'i maku ma ni kula Manasa (Ncinukpa) adama a na u dansa ta n ka du ka ni, <<Kashile ka zuwa mu ta da n cinukpai n atakaci aya dem n a kpa'a ke esheku aya.>> *

⁵² Maku me ire u ne'i ni kula Ifirayimu adama a na u dana ta a ka du ka ni <<Kashile ke neke mu ta muku a idika i na n takacikai.>> †(Akungusan).

⁵³ Ayin a ucuwi a idika i Masar o kotsoi.

⁵⁴ Da aya a kambulu a gitai ku'uwa uteku tsu na Isufu u danai va. A ubuta u na u buwai dem, u da wi ta n kambulu ka gbayin. Ama a idika i Masar utalu wi ta de.

⁵⁵ Ana kambulu ka yikpai a idika da uma a shi'ikai Firi'auna. Da Firi'auna u danai le a bana u Isufu i na baci u danai le dem a ya'an.

⁵⁶ Ana kambulu ka kara'i idika dem da Isufu u zuwai a bayuwa mpon ma adama a na e denke aza Masar ilikulya.

* **41:51 41:51** N tsa aza Ibrahi tsu na e ci deke kula ka ki ta tsu na a tsu dana ta, <<U zuwa mu ta n cinukpa.>> Da da <<Ncinukpa.>> † **41:52 41:52** N kelentsu ka aza a Ibrahi tsu na e ci deke kula ka wi ta <<U neke mu ta muku.>>

⁵⁷ Uma n abundai a aduniyan a banai Masar adama ana a tsula ilikulya'a e ekiye a Isufu, adama a na kambulu ka ka yimkpa ta a aduniyan.

42

Isufu aza a ni a banai a Masar

¹ Ana Yakubu u panai a danai ilikulya'a yi ta de a Masar, da u danai muku n ni, <<Yidai da yi a mindanai uteku u da?>>

² M pana ta <<Utalw wi ta de Masar. Banai, i tsula adama a na ci ciya ilikulya'a ta lo tsa kukuwa.>>

³ Isufu nkoshi n ni uma kupa a banai Masar adama a na a tsula ilikulya'a.

⁴ Ama Yakubu u suku Bayami ba, adama a na wi ta o wovon talo ili i yoku ya ciya le i muna.

⁵ Muku n Yakubu i ta a katsuma ka aza na a banai kutsula ilikulya'a, adama a na kambulu ka yikpa ta feu a idika i Kana'ana.

⁶ Ayin a nanlo ta na, a zuwa ta Isufu wo okpo gomuna vi idika i Masar. Ayi da kpamu vuza na u kudenge utalu ya a ubuta u uma. Ana Isufu aza a ni a banai wa ni, da a kudanki ni, ali da a kanai kulya'a kayala.

⁷ Ana Isufu we enei aza a ni, da ta na u yevei le. Ama da u ya'in adanshi u yeve le ba. Da u kanai kuya'an ka le kadanshi ka wuya. Da we ecei le, <<Te dai tamkpamu yu utai?>>

Da a ushuki, <<Tsu uta ta a idika i Kana'ana. Tsu tawa ta adama a na tsu tsula utalu.>>

⁸ Isufu u yeve le ta, ama ele e yeve yi ba.

⁹ Da u cibai n alatani a ni. Da u danai le, <<Ada omoci a da, aza a na a tsu saka ubuta, adama a na a banka n kuvon. I tawa ta adama a na i lana ubuta u na wi babu utsura kau.>>

¹⁰ Da a danai ni, <<A a vuzagbayin tsu tawa ta adama a na tsu tsula ilikulya'a

¹¹ A tsu muku n vuza te n da; a tsu aza usubi a da kpamu ci; agbashi a nu kata a sa'wa kubana tsusaki ba.>>

¹² <<A a>> da u danai le. <<I tawa ta adama a na ye ene tsu na idika i tsu yi.>>

¹³ Da a danai ni, <<A tsu a agbashi a nu a da, ci ta uma kupa n aza e re. Esheku e te a da kpamu, vuza na kpamu wi idashi a idika i Kana'ana. Auta vu tsu wi ta de n esheku a tsu, vuza te kpamu u buwa lo ba.>>

¹⁴ Da Isufu u danai le, <<Dada i zuwai da n danai, <Ada aza a tsusaki ki idika a da adama o kuvon.>>

¹⁵ Tsu na n kukondo da da na. Firi'auna wi baci lo de n wuma, ya kukaşukpa ubuta u nampa ba, sai i tuka n vangu vu da na.

¹⁶ Suki vuza te a katsuma ka da, aza a na a buwai a shamgba na a na agbashi, ta o kukondo kadanshi ka da nannai ci yeve ko mayun da yi a kudansa. Mayun da baci ta na ba, n kucina ta n Firi'auna ada aza a tsusaki a da yi.

¹⁷ Da u remei le. Da u zuwai le ali ayin a tatsu.

¹⁸ A kanna ka tatsu da Isufu u danai le, <<Ili i na i kuya'an kata i ya'an wuma i da na mpa mi ta o wovon u Kashile.

¹⁹ Ada aza a mayun a da baci yi kaşukpa vuza te vu da vu shamgba na a ugbashi, aza a na a buwai a dika ilikulya'a a banka a kpa'a aza na i de n kambulu.

²⁰ Kata i tuka mu n Auta vu da i ya'an baci nannai ta n kushuku n ada babu vuza na u kuna da.>> Da Isufu aza a ni a ushuki kuya'an nannai.

²¹ Da a danai uteku u le n kelentsu ke le, <<Mayun mpasa n vangu vu tsu n da mi o kutono tsu adama a na ce ene ta atakaci a ni a ayin a na wi o kufolono tsu tsu banka yi, ama da ci iwain kupanaka yi. Adama a nannai mpasa n ni da mi o kutono tsu.>>

²² Da Ruben u danai, <<N dana da ba kata i ya'anka maku ma nannai ba? Da i iwain kupanaka mu. Anana mpasa n ni a da mi o kutono tsu.>>

²³ E yeve a na Isufu u yeve ta kelentsu ke le ba, adama a na wi ta a kuya'anka le kadanshi n u danai ni ili i na i a kudansa.

²⁴ Da Isufu u kpatalai a ubuta u yoku da u baruwai masshi. Da u doku da u bonoi we le kpamu da u ya'ankai le kadanshi. A dikai Simiyon da a shiyai ni lo e kelime ke le.

Isufu aza a ni a lazai o kubono Kana'ana

²⁵ Da Isufu u zuwai a shatangu abufu e le nu utalu kata kpamu o bonoko n yaba dem n ikebe i ni a tanki vi ni. Ta u ya'ankai ni nannai.

²⁶ Da a zuwakai njaki le ucanuku da a lazai.

²⁷ A ubuta u na a shamgbai adama ana asa, da vuza te u bayuwai ucanuku u ni ana we neke majaki ma ni ilikulya, da u cinai azanariya punu a ucanuku u ni.

²⁸ Da u danai aza a ni, <<O bonoko ta n azanariya a va,>> U danai. <<A da na punu ucanuku u va,>> Da adu e le a mudai le da a dagazai da a dananai, <<Yidai Kashile ka ya'ankai tsu nahannai?>>

²⁹ Ana a yawai we esheku e le Yakubu a Kana'ana da a danai ni ili i na i ciyai le dem.

³⁰ <<Vuma vu na a zuwai vuzagbayin vi idika ya u ya'anka tsu ta kadanshi n wupa u neke tsu ta kpamu atakaci ali u danai a tsu va aza tsusaki a da ci.

³¹ Ama da tsu danai ni, <A tsu aza usubi a da ci; aza tsusaki ki idika ka'a ci ba.

³² Ci ta uma kupa n aza e re muku me esheku e te. Ama vuza te vu tsu u buwa lo n wuma ba vuza kene vu tu kpamu wi ta de Kana'ana n esheku a tsu.>

³³ <<Da kpamu vuzagbayin va u danai tsu kpamu, <Tsu nampa tsu da kpamu n kuyeve ko aza a mayun a da yi: kasukpai vuza te da na nu mpa ama dikai ilikulya'a i banka aza a kambulu a kpa'a ku da.

³⁴ Tukai mu n vuza vu ukocishi vu da ta n kuyeve nannai a na ada aza a tsusaki ki idika ka'a yi ba, mi ta o kubonoko da n vuma da kata i lya'a kelime n tsulaga a idika ya.>>

³⁵ Ana yaba dem u tsuwain ilya i ni o mophon da yaba dem vi le u cinai ikebe i ni punu. Ana ele n esheku e le e enei ikebe ya da a panai wovon.

³⁶ Da Yakubu u danai le, <<Ada da i sankai muku n va. Isufu wi lo ba Simiyon kpamu wi lo ba, gogo na kpamu Bayami da yi a kuciga ya dika. Ili dem adanshi i da yi ta a ku'iwan mu.>>

³⁷ Da Ruben u danai esheku, <<Vi ta a kufuda va kuna muku n re n va m bono baci n ayi ba. Kasukpaka mu ayi wa va, mi ta o kubonoko yi na.>>

³⁸ Ama da Yakubu u danai ni, <<Maku ma va mo kutono wu a kubana na de ba; vuza ni u kuwa ta de ayi da u buwai mu n wuma. Ili i yoku i ciya da baci a uye a katsuma ka nwalu, yi ta a kuzuwa mu n kuwa n katsuma ka lima,>>

43

Nwalu n ire a kubana a Masar

¹ Ana kambulu ko doku ka yinkpasakai kau a idika ya.

² Ana o kotsoi kulya'a utalu u na a banai a tsulai a Masar, da esheku e le a danai le, <<Banai i doku i tsulaka tsu utalu kenu.>>

³ Ama da Yahuda u danai le, <<Vuma va u dana ta, <Yo kudoku ye kene ashi a va ba, sai i tuka mu n vuza vu ukocishi vu da na.>

⁴ Vu kasukpa tsu baci tsu bana n vangu vu tsu ci ta a kubana tsa tsulaka wu utalu.

⁵ Ama vi baci a kukasukpa yi u bana ba, a tsu feu ci a kubana de ba, adama a na vuma va u dana tsu ta, <Yi o kudoku ye kene ashi a va ba, sai yi kobolo n vuza da.> >>

⁶ Da Isaraila we ecei le, <<Yidai i zuwai da yi a kutuka mu n atakaci ali da i danai ni yi ta n vangu vu da vi yoku?>>

⁷ A ushuki, <<Vuma va u deke tsu ta da u kanai kece tsu mayin uteku u na kpa'a ku tsu ki. <Esheku a da i ta n wuma? Yi ta n vangu vu da vi yoku?> Da tsu ushuki keci ku ni. Nini dai tsu kuyeve wi ta a kudana tsu sai tsu tuka n vangu vu tsu?>>

⁸ Da Yahuda u danai esheku a ni Isaraila, <<Zuwa maku ma ma bana n a tsu ci ta a kulaza gogo na, adama a na avu m muku n tsu tsa kukuwa ba.

⁹ Mpa a kaci ka va mi ta a kinda matana ma ni, ve ece mu u bono baci ba. Da baci m bonoi n ayi ba, mi ta a kushuku ili i na baci de dem i ciyai mu.

¹⁰ Ishi baci tsu langasa ayin ba an tsu bana ta de tsu bono kure.>>

¹¹ Da esheku a a danai, <<Ta baci de nannai sai i ya'an ili i nam ba, dikai ili i singai i yoku yi idika i nampa kata i zuwa a ajika n da, kata i banka vuza va tsu kune'e, mani'in, n ishigi, n ili i magulani, n umaci u madanga u Pisatashiyo, n alumo.

¹² Dikai ikebe n abundai i na i la'i i cau ya i bonoko n ikebe i na a zuwakai da a ajika a da a, u ga'an ba ucanukpi u da le.

¹³ Dikai vangu vu da i laza a kubana a ubuta u na vuma va wi.

¹⁴ Kasukpa Kashile ka na ki n utsura dem ka zuwa vuza va u pana asuvayali a da, ali kata u bonoko da n vuza da kobolo m Bayami kata i bono kobolo. Ama mpa unambi u tawa mu baci u tawa mu ta ta na.>>

¹⁵ Da uma a dikai kune'e ka ali da kula'i ku cau ka, da feu a banai m Bayami. Da a dakakai a lazai a kubana a Masar adama a na o yotsongu kaci ke le u Isufu.

¹⁶ Ana Isufu we enei Bayami n ele da u danai agbashi a kpa'a a ni, <<Dikai uma a na mpa a kubana a kpa'a ku va, kidakai le manama mo yoku kata i su'wanka le, i ta a kulya'a anana nu mpa.>>

¹⁷ Da kagbashi ka ka ya'in tsu na a danai ni da u dikai uma a kubana a kpa'a ku Isufu.

¹⁸ Uma a panai wovon n abundai a na a dikai le a kubana a kpa'a ku Isufu.

¹⁹ Da a banai u kagbashi ka Isufu da a ya'in kadanshi n ayi a utsutsu u kpa'a.

²⁰ Da a danai, <<Kana kadu vuzagbayin, cau tsu tawa ta na kutsula utalu.

²¹ Ama ubuta u na ci shamgbai kasa da tsu bayuwai ucanuku u tsu da ci cina ikebe i tsu punu i da ta na tsu bonokoi na.

²² Tsu tuka ta kpamu n ikebe i yoku adama a na tsu tsula utalu kpamu ci yeve vuza na u zuwai ikebe punu a utalu wa ba a ayin a na tsu tawai.>>

²³ Da kagbashi ka ka danai, <<Kata i dagaza ba. Kata kpamu i pana wovon ba. Kashile ka da Kashile ke esheku a da u ga'an ba ayi da u zuwakai da ikebe ya.>> Da wu utakai le n Simiyon.

²⁴ Da kagbashi ka ka dikai aza a ni u uwakai a kpa'a. Da u nekei le mini adama a na a sa'a ene, da kpamu u nekei njaki n le ilikulya'a

²⁵ Da u fobusoi kune'e ku le ku na e kuneke Isufu a gasa baci n kanna ka, adama a na a dana le ta i ta a kulya'a ili n ayi.

²⁶ Ana Isufu u uwai a kpa'a ka da a dikai kune'e ku na i n kufa da a kudangi kelime ka ni da e nekei ni ku da.

²⁷ Da we ecei matana me le u danai, <<I ya'anka mu ta kadanshi ko mokoshi me esheku a da, nini dai wi de, u buwa ta n wuma?>>

²⁸ Da a ushuki, <<Esheku a tsu kagbashi ka nu u buwa ta n wuma wi ta de kpamu m matana.>> Da a kudangi kelime ka ni da e nekei ni tsugbayin.

²⁹ Ana Isufu we enei vuza ni Bayami da u danai, <<Ayi na da vangu vu da vi kenu, vuza na i ya'ankai mu kadanshi ka? Kashile ka zuwaka wu unasingai maku ma va.>>

³⁰ Da Isufu u dangai farakaci adama a na kadu ka ni ka danga ta adanshi u shika a na we enei aza a ni da u uwai a kunu da u shikai.

³¹ Ana u kotsoi da u sa'i ashi a ni, da u danai e pecuku ilikulya'a ya.

³² A zuwakai Isufu va tsuwa'a ci ni ubuta u ni kau n aza a ni, Aza a Masar a na i kulya'a lo dem e le kpamu n ubuta u le kau, adama a na ili yu unata u da vuza va aza a Masar u lya'a ilikulya n vuza va aza a Ibrahi.

³³ Da a dasanki Isufu aza a ni e kelime ka ni, uteku u na umaci u le wi vuzagbayin a kubana u vuza kenu.

³⁴ Kirukpa ku na ki e kelime ka Isufu a kanai kubanka de n ilikulya'a ama upecu u Bayami u la'a ta wa aza a ni ali kutawun. Da a lya'i o so'i kobolo n Isufu da a panakai wuma u le uyo'o.

44

A cinai mokoko ma azanariya a tanki vu Bayami

¹ Da Isufu u danai kagbashi ka na ki a kinda kpa'a ku ni; <<Shatangu atanki e le tukpa-tukpa n utalu tsu na a kufuda kudika, kata vu zuwaka yaba dem mokoko ma azanariya a una u tanki u ni.

² Kata vu zuwa mokoko ma azanariya a tanki vu vuza vu ukocishi vi le n ikebe ya punu.>> Da u ya'in tsu na Isufu u danai ni.

³ Kayin a kasa da u utakai uma a ni njaki n le.

⁴ Ana a lazai a bana da'in kau ba, da Isufu u danai kagbashi ka kpa'a ka ni, <<Ya'an gogo'o i tono uma a nanlo a, i cina le baci kata ye ece le. <Yidai i zuwai da i tsupai kasingai n kawuya?

⁵ Yidai i zuwai da i boko mokoko ma azanariya ma vuzagbayin vu va? Ma da kpamu u ci ya'anka kutakpa ku uteku. Na va unushi u gbani-gbani u da i ya'in.> >>

⁶ Ana u cinai le da u dansai derere tsu na a danai ni.

⁷ Da a ushuki ni, <<Yidai vi a kudana vuzagbayin? Kashile ke jebeshe agbashi a nu a ya'an ili tsu nanlo.

⁸ Ikebe i na ci cinai a atanki a tsu tsu bonoko ta i da. Yidai kpamu i kuzuwa da tso kuboko mokoko ma azanariya ma vuzagbayin vu nu?

⁹ Vuzagbayin, a cina baci vuza te a katsuma ka tsu m mokoko ma nanlo ya'an a una yi a tsu vu na tsu buwai tsu okpo agbashi a da.>>

¹⁰ Da vuma u danai, <<To u ga'an ta wo okpo tsu na i danai ama vuza na a cinai mokoko ma wa ni, ayi da u kokpo kagbashi aza a na a buwai i ta a kulaza.>>

¹¹ Da raka vi le a cipakai n ucanuku wu njaki n le, da a bayuwasai ucanuku u le.

¹² Da u gitai u vuzagbayin a kubana u vuza kenu, da a ciyai mokoko ma a tanki vu Bayami.

¹³ Da nkoshi n ni dem a karai ntogu n le adama a unamgbi u katsuma, da a cipakai ucanuku wu njaki u le da a lazai o kubono a likuci.

¹⁴ Ana Yahuda n aza a ni a uwai a kpa'a ku Isufu da a cinai ni punu, da raka vi le a kudangi kelime ka ni.

¹⁵ Da Isufu u danai, <<Yidai i zuwai da i ya'in nahannai? I yeve ta mpa vuma tsu va mi ta a kufuda me ke ece da a ubuta u tsuboci u va?>>

¹⁶ <<Yidai tsa kudana wu vuzagbayin?>> Tsu na Yahuda wu ushuki, <<Nini dai tsa kunana? Kashile kutaka ta unushi u tsu e keteshe. Raka vu tsu gogo na agbashi a nu a da ci, a tsu n vuza na a cinai mokoko ma azanariya wa ni.>>

¹⁷ Da Isufu u danai, <<Kashile ka takpaka mu n ya'an ili tsu nanlo! Vuza na a cinai mokoko ma wa ni ayi da u kokpo kagbashi ka va. Aza a na a buwai i ta a kufuda a laza i bana we esheku a da m matana.>>

¹⁸ Da Yahuda u banai u Isufu da u danai, <<Vuzagbayin kana kadu kasukpa mu n ya'an kadanshi n avu bari. Ya'an wupa nu mpa ba; avu vi ta tsu mogono a kaci ka nu.

¹⁹ Vuzagbayin ve ece tsu ta, <Yi ta n vuza da ko esheku a da?>

²⁰ Da tsu ushuki, <Tsu buwa ta lo m mokoshi me esheku a tsu n vangu vu tsu kpamu vu na a matsakai ni ayi wana dai u kutsa. vuza vu ukocishi va mokoshi ma ni ma kuwa ta de ayi da wo okpoi koci n wuma a katsuma ka muku ma anaku, esheku kpamu i ta a kuciga yi n abundai.>

²¹ <<Vuzagbayin da vu danai tsu <Tawa n ayi adama a na n yeve yi.

²² Vuzagbayin tsu fuda ta tsu dana wu maku ma ma kufuda wa kasukpa esheku ba, u laza baci esheku a i ta a kukuwa.>

²³ Da vu danai agbashi a nu, <Sai i tawa n vuza vu ukocishi vu da ta baci nannai ba yi a kutawa yo kudoku ye kene ashi aya ba.>

²⁴ Ana tsu bonoi u kagbashi ka nu esheku a tsu da tsu danai ni ili i na vu danai,

²⁵ <<Da u suki tsu tsu doku tsu tawa tsu tsula utalu.

²⁶ Ama da tsu danai, <Tsa kubana ba. Tsa kene ashi a ni ba, sai tsu bana n vangu vu tsu.>

²⁷ <<Da kagbashi ka nu esheku a tsu u danai, <I yeve ta Rahila muku n re n da u matsakai mu koci.

²⁸ Vuza te vi le kpamu u kasukpa mu ta de, da n danai, <<Mi ta a kindana nnama n kakamba n wejeleshe yi ta de.>> N doku m me ene yi ba, n ayin a na u lazai.

²⁹ I dika baci ayi na gogo na da ili i yoku i ciyai ni, unamgbi u katsuma u na i kuzuwaka mu wi ta a kufuda wa kuna mu, tsu na mi n tsukutsa na.>

³⁰ <<Vuzagbayin, adama a nannai mi a kufuda mo bono a ubuta u kagbashi ka nu esheku a va babu maku ma ba. Dada wi ta a kuciga maku ma tsu wuma u ni,

³¹ dada we ene mu baci babu maku ma, wi ta a kukuwa. A tsu kpamu agbashi a nu ci ta o kusoku esheku a tsu a kubana a ubuta wa akpisa babu mazanga.

³² Nannai da koci ba, mpa kagbashi ka nu n kucinaka ta dada n danai mi ta a kindaka yi maku ma mayin. N danai ni, <M bono baci m maku ma ba, kasukpa mpasa n ni n tono mu ko wannai.>

³³ <<Adama a nannai mi ta o kufolono wu vuzagbayin ya'an mo okpo kagbashi ka nu una u maku wa, kata maku ma mo bono n aza a ni.

³⁴ Nini dai n kubana u dada babu maku ma nanlo? Mi a kuciga me ene ili i gbani-gbani i na i kuciya dada ba.>>

45

Isufu u danai aza a ni ko ayi da ya

¹ Isufu u doku u fuda u kana asuvu a ni ba, lo e kelime ka aza a ni, da u bosoi kada wuri, da u danai, <<Yaba dem u neke tsu uye.>> A ayin a na Isufu u danai aza a ni ko ayi da ya uma o yoku i lo ba.

² Kada wuri ka na u bosoi va ka ya'an ta kaca'a kau ali da aza a Masar a panai, da a dikai kadanshi ka a kubana u mogono Firi'auna.

³ Da Isufu u danai aza a ni, <<Mpa da Isufu. Dada u buwa ta de n wuma? >> Ana aza a ni a panai nannai ada a panasakai wovon kau a fuda o doku a dansa ili ba.

⁴ Da Isufu u danai aza a ni a, <<Yawai wo devu nu mpa.>> Ana a yawai, da u danai le, <<Mpa da vangu vu da Isufu, vuza na i dengei. Da a dikai a kubanka Masar.

⁵ Ama gogo na kata i pana wovon ba. Kata kpamu i pana wupa u kaci ka da ba, adama a na i dengei mu ta. Adama a na kpamu mi isa wuma i da i zuwai da Kashile ka suki mu na kelime ka da.

⁶ Gogo na aya e re a da na a na kambulu ka uwai a idika. Gogo na a kubana aya a tawun a kambulu ki ta lo, adama a na vicimba vi lo ba.

⁷ Ama Kashile ka suku mu ta adama a na n lapula uye adama a wuma u da kpamu, ali nu ntsukaya n da dem.

⁸ <<Ada da i zuwai n tawai na ba, ama Kashile. U zuwa mu ta mo okpoi vuza na u kuneke Firi'auna odoki, n vuzagbayin vu kpa'a ku ni raka n gomuna vi idika i Masar raka.

⁹ <<Gogo na, ya'in gogo'o a kubana we esheku a tsu. I dana yi, <Ili i na Isufu, maku ma ni ma danai i da na: Kashile ko bonoko mu ta vuzagbayin a Masar. Tawai na gogo na kata i langasa ayin ba.

¹⁰ Vi ta kpamu o kuyongo a ubon u Goshen a Masar i dasangi devu nu mpa. Avu m muku n nu, nu ntsukaya n nu, nu nlala n da n ushiga dem n ili i na yi ni da dem.

¹¹ Mi ta kpamu e kuneke da ili dem. Adama a na aya a tawun a kambulu a buwa ta lo a kutawa. Ta baci nannai ba, avu m muku n nu n ili i na i buwai dem, yi ta o kokpo asuvayali.>

¹² <<Da na ye ene ta n ashi ada, avu Bayami vangu vu va ve ene ta n kaci ka nu mpa da Isufu va.

¹³ Vu bana baci vu dana dada uteku u na mi punu n utsura a idika ya, dana yi kpamu i na ve enei. Dakakai i bana i tawa n ayi gogo'o.>>

¹⁴ Da u fodo aminya a ni da u yikpai da u shikai, da Bayami wo obongi ni da u kanai masshi feu.

¹⁵ Da wo obongi aza a ni dem da u doro masshi kpamu. Ana o kotsoi da aza a ni a kanai kadanshi n ayi.

¹⁶ Ana arabali a yawai u mogono Isufu aza a ni a tawa ta, da Firi'auna aza ulinga a ni a ya'in mazanga kau.

¹⁷ Da u danai Isufu, <<Dana aza a nu a dika ucanuku u le ni njaki n le a laza o kubono a idika i Kana'ana.

¹⁸ Kasukpa a bana a dika limata i le ya o kubono na Masar. Mi ta e kuneke ubuta u singai na a Masar i ta kpamu a kuciya ili dem i na i kuyawa le.

¹⁹ Dana le kpamu a dika ekeke a anaka punu a idika i Masar adama a na a dikaka muku n le n wawa'a n amaci e le, i dika kpamu esheku a da a kutawa.

²⁰ Kata o o'uso kaci ke le kudika kuzuwa ku yoku ba, ama ili i singai yi idika i Masar yi ta lo e kuneke le.>>

²¹ Ta ta na muku mi Isaraila n ya'in nannai tsu na mogono ma ma danai le. Ayi Isufu kpamu u nekei le keke va anaka tsu na mogono ma danai, n ilikulya'a yi nwalu.

²² Raḳa vi le kpamu ḁa u nekei le ntogu n savu n singai, ama ḁa u nekei Bayami Azurufa amangatawun a tatsu n ntogu kpamu n tawun n tawun (500).

²³ Da u su'uki n esheku ili i nampa, njaki kupa n na n ḁikai ucanuku u singai wa aza a Masar: n anaḱu a njaki kupa a ḁikai ilikulya'a m boroji n ili i na a kuwala n a lya'i a uye.

²⁴ Ana wu tukai le ḁa a lazai ḁa u danai le, <<Kaṭa i ya'an kanananai a uye ba.>>

²⁵ Da a kaṣukpai Masar ḁa a lazai a kubana we esheku e le a Kana'ana.

²⁶ Da a danai, <<Isufu u buwa ta n wuma! Ayi ḁa kpamu wi ḁe a kulya'a tsugono a idika i Masar dem>> Ayi Yakubu u fuda u dana ili ba, adam a na we ene ta adanshi mayun ḁa ba.

²⁷ Ana a danai ni ili i na Isufu u danai le, ana kpamu we enei ekeke a anaka a na Isufu u suki adama a na a ḁika yi a kubana a Masar, ḁa u tanai a mbaḷa n na wi ishi nu n ḁa.

²⁸ Da u danai, <<Maku ma va Isufu u buwa ta n wuma? Mi ta a kubana adam a na me ene yi kafu n kuwa.>>

46

Yakubu u banai a Masar

¹ Yakubu u ḁikai ili i na wi n i ḁa raḳa ḁa u lazai a kubana Biyasheba, ḁa u ya'in alyuka a kubana u Kaṣhile ke esheku a ni Ishaku.

² Kaṣhile ka ya'in kadanshi n Yakubu a kaṭsuma ka alatani n kayin u danai, <<Yakubu, Yakubu>> Wushuki, <<Mpa ḁa na.>>

³ Da u danai ni, <<Mpa ḁa Kaṣhile, Kaṣhile ke eshevu, kaṭa vu pana wovon u kubana a Masar ba, adama a na mi ta o kubonoko wu ḁe idika i gbayin.

⁴ Mi ta a kubana ḁe a Masar kobolo n avu, kaṭa n tuka wu kpamu. A ayin a ukpa u nu kpamu ekiye a Isufu a ḁaḁa a kupala aṣhi a ni.>>

⁵ Da Yakubu u kaṣukpai Biyasheba. Muku n ni n zuwai ni, m muku n wawa'a n le, n amaḱi e le e keke va anaka vu na mogono ma Masar ma suki a ḁikaka yi.

⁶ A ḁikai ilikuzuwa i le kobolo n uciyi u na a ciyai a ayin a na i a Kana'ana, ḁa Yakubu n i limata i ni raḳa a banai a Masar va.

⁷ Muku n ni, m muku m muku n ni kobolo n ayi, nkere n ni, ni nkere mi nkere n ni; limata i ni dem u banai n ele a Masar.

⁸ Ele na ḁa ula a aza a Isaraila, Yakubu n limata i ni, aza a na a tawai a Masar.

Ruben, maku ma iyain ma Yakubu.

⁹ Muku mo olobo n Ruben:

Enoku, Palu, Hezuron, n Kami.

¹⁰ Muku mo olobo n Simiyon ele ḁa:

Jemuwelu, Jamin, Ohadu, Jaki, Zoha, n Shawu, maku ma na mekere ma Kana'ana ma matsai

¹¹ Muku mo olobo n Levi ele ḁa:

Geshon, Kohatu, m Merari.

¹² Muku mo olobo n Yahuda ele ḁa:

Eri, Ona, Shela, Pereza, n Zera. Ama Eri n Ona a kuwa ta a idika i Kana'ana.

Muku mo olobo n Pereza ele da:
Hezuron n Hamulu.

¹³ Muku mo olobo mi Isaka ele da: Tola, Puwa, Jashubu, n Shimiron.

¹⁴ Muku mo olobo n Zabalun ele da:
Seredu, Elon, n Jalelu.

¹⁵ Ele na da muku n Liyatu n na u matsakai Yakubu a Fada-aram, kobolo m mekere ma ni Dina. Muku n ni raka olobo ni nkere i ta uma kamangankupa n aza a tatsu.

¹⁶ Muku mo olobo n Gadu ele da:
Zifiyon, Hagi, Shuni, Ezibon, Eri, Arodu, n Areli.

¹⁷ Muku mo olobo n Ashera ele da:
Imuna, Ishiva, Ishivi, m Beriya.

Taku vi le mekere ayi da Shera. Muku mo olobo m Beriya ele da:
Heberu m Malikiyelu.

¹⁸ Ele na da muku n na Zilifa u matsakai Yakubu. Zilifa ayi da maku mu usuki ma na Laban u nekei mekere ma ni Liyatu a ayin o yolo a ni. Muku n ni raka ele da uma kupa n aza a tali.

¹⁹ Muku n Rahila vuka vi Yakubu ele da Isufu m Bayami.

²⁰ Muku n Isufu n na a matsakai ni a idika i Masar ele da Manasa n Ifirayimu. Anaku e le a da Asenatu mekere ma Potifera, ganu vu Onu.

²¹ Muku mo olobo m Bayami ele da: Bela, Beka, Ashibelu, Gera, Na'ama, Ehi, Roshi, Mupim, Hupim, n Arudu.

²² Muku kupa n aza a nashi a nampa ntsukaya n Yakubu n da n na Rahila u matsakai ni.

²³ Maku ma Dan ayi da
Hushim.

²⁴ Muku mo olobo n Nafutali ele da:
Jazilu, Guni, Jeza, n Shilema.

²⁵ Muku mo olobo m Biliha vu na Laban u nekei mekere ma ni Rahila u matsakai Yakubu ele da uma e cindere.

²⁶ Uma a Yakubu raka a na a tawai a Masar, aza a na i limata i ni, babu punu amaci a muku n ni, ele da uma amangatatsu n uma a tali.

²⁷ Muku n Isufu, n na a matsakai ni a Masar, n re n da koci; uma a kpa'a ku Isufu a na a tawai a Masar gbende i ta uma amangatatsu n kupa.

Yakubu n Limata i ni a Masar

²⁸ Yakubu u suki Yahuda u walaka yi kelime ciya u dana Isufu u cina le a Goshen. Ana a yawai,

²⁹ Isufu u kumbai keke va anaka a ni da u lazai a kubana Goshen adama a na u gasa n esheku. Ana a gasai da Isufu wo obongi esheku n ekiye e kudeku, da u shikai ali megeshe.

³⁰ Da Yakubu u danai Isufu, <<Mi ta a kufuda kukuwa gogo na, a na me enei nu n wuma n ashi a va.>>

³¹ Isufu u danai vuza ni n aza a kpa'a ke esheku a ni a na a buwai, <<Mi ta a kubana ma dana Firi'auna, n dana yi, <Aza a va n aza a kpa'a ke esheku a va, ele na i a idika i Kana'ana, a tawa ta wa va.>

³² Uma a ngubi n da, ele ngubi n da mi ilikuzuwa, a tawa ta n ushiga wu nlala kobolo n wa anaka e le, n ili i na i n i da dem.>

³³ Ayin a na baci Firi'auna u dekei da da we ecei, <Yidai ulinga u da?>

³⁴ I dana, <Agbashi a nu ngubi mi ilikuzuwa i da ali a tsu bi'i muku ali ta na gogo na, tsu na ikaya i nu i ya'ansai.> Nannai da u kukasukpa wu vi yongo a ubon u Goshen, adama a na aza a Masar i ta e kene ngubi ili yi unata.>>

47

¹ Isufu u banai u danai Firi'auna, <<Aza a va n esheku a va, n ushiga wu nlala u le n wa anaka kobolo n ili i na i n i da dem, utai a idika i Kana'ana; gogo na i ta a idika i Goshen.>>

² U dikai aza a ni uma a tawun da u bankai le e kelime ka Firi'auna.

³ Firi'auna we ecei uma a, <<Yidai ulinga u da?>> Da a danai Firi'auna, <<Agbashi a nu ngubi n da, tsu na ikaya i tsu ishi.>>

⁴ O doku a danai Firi'auna, <<Tsu tawa ta kuyongo na adama a na kambulu ka gbayin ka yikpa ta a idika i Kana'ana, babu ilikulya adama a kuzuwa ka agbashi a nu. Gogo na tsu folono wu ta, kasukpa agbashi a nu a dasangu a idika i Goshen.>>

⁵ Dada Firi'auna u danai Isufu, <<Eshevu n aza a nu a tawa ta wa nu.

⁶ Idika i Masar yi ta e ekiye a nu; zuwa eshevu n aza a nu a ubon u na u la'i n uga'in a idika ya, kasukpa le o yongo punu a idika i Goshen. Vi yeve baci i ta punu n aza a utsura a katsuma ke le, zuwa le a inda ilikuzuwa i va.>>

⁷ Da Isufu u tukai n esheku a ni Yakubu da u bankai ni a ubuta u Firi'auna, da Yakubu u zuwakai Firi'auna unasingai.

⁸ Firi'auna we ecei Yakubu, <<Aya a ya'in a dai nu?>>

⁹ Da Yakubu u danai Firi'auna, <<Aya a va a aduniyan i ta amangatawun n kamangankupa (130). Aya a va kenu da a da yi n atakaci kpamu, i kugisangu n aya a aduniyan a abundai a ikaya i va ba.>>

¹⁰ Yakubu u zuwakai Firi'auna unasingai, da u lazai lo a ubuta u Firi'auna wa.

¹¹ Isufu u zuwai esheku a ni n aza a ni lo, da u nekei le ubuta wu idashi u singai punu a idika i Masar; a ubon u Ramase, tsu na Firi'auna u danai.

¹² Isufu u ciyakai esheku, aza a ni, kobolo n aza a kpa'a ke esheku raka ilikulya, tsu na kabundai ki limata i le ki.

Kambulu a Masar

¹³ Gogo na a idika ya raka tsuwa ci ishi lo ba, adama a na kambulu ka ko gbonguro ta. Idika i Masar kobolo n idika i Kana'ana i namgbai adama a kambulu ka.

¹⁴ Uma a Kana'ana kobolo n uma a Masar a unai ikebe i le a ubuta u kutsula ilikulya e ekiye a Isufu. Da Isufu wi isai ikebe i nanlo raka u bankai i da a kpa'a ku Firi'auna.

¹⁵ Ana a unai ikebe yi idika i Masar kobolo n idika i Kana'ana, aza a Masar raka a tawai u Isufu da a danai, <<Neke tsu ilikulya! Nini dai tsa kukuwa avu e kene? Ikebe i tsu i kotso ta?>>

¹⁶ Da Isufu u wu ushuki, <<Ikebe i da i kotso baci, nekei mu ilikuzuwa i da, kata n ya'anaka da kasaba'a ki ilikulya n ilikuzuwa ya.>>

¹⁷ Dada a tukai n ilikuzuwa i le u Isufu; da Isufu u saba'akai le ilikulya ya n odoku, ushiga wu nlala, wa anaka, kobolo ni njaki. A kaya ka nanlo a ciyakai le ilikulya i na a saba'i n ilikuzuwa i le raka.

¹⁸ Ana kaya ka nanlo ka lazai, a tawai kpamu wa ni kaya ke ire, a danai ni, <<Ci o kusokonku vuzagbayin vu va a na tsu unai ikebe i tsu raka ba, ushiga wa anaka u vuzagbayin vu va u da. Babu ili i na i buwai tsu sai ikyamba i tsu n idika i tsu, vuzagbayin vu va.

¹⁹ Nini dai tsa kukuwa gbani avu e kene n ashina a tsu feu? Tsula tsu n ashina a tsu vu saba'a n ilikulya. A tsu n ashina a tsu ci ta o kokpo agbashi a Firi'auna; neke icu'u de koci adama a na tsu kuwa ba, kata idika i tsu i namgba gbani ba.>>

²⁰ Da Isufu u tsulakai mogono idika kakau i na yi a Masar raka. A gutsakai yaba dem a Masar u denge ubon wi idika i ni, adama a na kambulu ka ko gbonguro ta, da idika kakau i nanlo yo okpoi idika i mogono raka.

²¹ Isufu u bonokoi uma a agbashi ili i na i dikai a uteku u nampa sai a kubana uteku u nan de u Masar.

²² Ubon wi idika u na u kpadai kutsula koci, dada ubon wi idika u na wi u anan ganu. Ele sai e denge ubon wi idika u le ba, adama a na mogono me ci neke le ta ili i na a ci lya'a.

²³ Isufu u danai uma a, <<Ana wi gogo na n tsula da ta n idika i da dem n nekei Firi'auna, icu'u i da na; ca'i a idika ya.

²⁴ Ayin a vikya'a a yawa baci kata i neke Firi'auna ili i te a katsuma ki i tawun, kata i nashi a katsuma ki i tawun yo okpo i da adama a na i ciya punu i na i kuca'a, i na i kulya'a, kobolo n i'uwa i da, n limata i wawa'a i da.>>

²⁵ Da a danai, <<Vi isa ta wuma u tsu, ya'an ili yo okpo tsu na vu danai, vuzagbayin, ci ta o kokpo agbashi a Firi'auna.>>

²⁶ Isufu u bonokoi ukuna wu idika i Masar ya ili i wila, ali ta na a kutawa anana ta i da yi nannai. I te a katsuma ki i tawun ili i kashina i Firi'auna i da. Ashina a anan ganu a da koci o kokpo a Firi'auna ba.

Ufolu wu ukocishi u Yakubu

²⁷ Ta nannai da aza a Isaraila a dasangi a idika i Masar a ubon u Goshen. A ciyai uciyi a ubuta wa de, a matsai kau ali da a yimkpai.

²⁸ Yakubu u yongoi a idika i Masar ali aya kupa n e cindere, aya a Yakubu a wuma a ni a dada amangatawun n amangere n e cindere, (147).

²⁹ Ana ayin a ukpa a ni i a kuyawa, u dekei maku ma ni Isufu da u danai ni, <<Vu pana baci uyo nu mpa, zuwa kukiye ku nu a nkuta n va vu kucina mayun mi ta a kushuku ko yi dai. Ufolu u ire u dada dana mu kata vi kucina kpamu vi a kucidangu mu a idika i Masar ba.

³⁰ Ayin a na baci n kuwai, dika mu vu utaka mu punu a Masar kata vu bana vi cidangu mu a ubuta u kacida u le.>> Wushuki,

<<Mi ta a kuya'an ili i na vu danai.>>

³¹ Da u danai kpamu, <<Kucinaka mu,>> da ta na u kucinakai ni. Da Isaraila u kudangi u zalikai kaci a ubon u kaci u kajiba u ni.

48

Yakubu u zuwakai muku n re n Isufu unasingai

¹ A ayin o yoku a danai Isufu esheku i ta de nu mbanaki, da u purai muku n ni n re Manasa n Ifirayimu da u banai de.

² Ana a danai Yakubu, <<Maku ma nu Isufu ma tawa ta kene wu.>> Da Yakubu u dangai da u dasangi a kajiba ka ni ama dikyai.

³ Ana o kotsoi ikyashi, da Yakubu u danai Isufu, <<Kashile Mala'imili raka u yotsongu ta kaci ka ni a Luzu a idika i Kana'ana da kpamu u zuwakai mu unasingai.

⁴ Da u danai mu, <Mi ta e kuneke wu muku n abundai adama a na ntsukaya n nu mo okpo umaci n neke kpamu idika i nampa yo okpo i le ko wannai.>

⁵ Da Yakubu u lya'i kelime u danai, Isufu muku n nu n na vu matsai Masar kafu n tawa okpo ta n va, Ifirayimu Manasa mokpo ta aza a va tsu na Ruben n Simiyon i vu va.

⁶ Muku n na baci a matsai a kucina ku le n nu n da; ili yi ukani i na baci de dem a ciyai i ta a kuciya i da a ubuta wi Ifirayimu m Manasa.

⁷ Ana mu utai Pada-aram da Rahila u kuwai a idika i Kana'ana, da u kasukpai mu n unamgbi u katsuma ali babu na ci yawa Efarata, da n cidangi ni lo a uye u Efarata>> (dada feu Batalami).

⁸ Ana Yakubu we enei muku n Isufu da u danai, <<Ana yayi olobo a nan de?>>

⁹ Da Isufu wu ushuki, <<Na va da muku n ali n na Kashile ke nekei mu punu na.>>

Da Yakubu u danai, <<Tuka le na wa va adama ana n zuwaka le unasingai.>>

¹⁰ Gogo na ashi a Isaraila a gita ta kuyimban adama a tsukutsa. Da Isufu u bankai le devu n ayi. Da Isaraila wo obongi le da u papurasai le.

¹¹ Da Isaraila u danai Isufu, <<N yeve a na mi o kudoku kene wu ba. Da ta na Kashile ka zuwai me enei ashi a nu ali m muku n nu.>>

¹² Da Isufu u dikai le a nkuta me esheku da u kudangi da u lya'i kayala lo e kelime ka ni.

¹³ Da Isufu u dikai aza e re dem, da u zuwai Ifirayimu e kukiye ku usingai ku ni e kukiye ku ugula kpamu da u zuwai vuza kenu. Da u zuwai Manasa a ugula u ni da u bankai le wi Isaraila.

¹⁴ Da Yakubu u pasamgbani ekiye a ni, u zuwakai kukiye ku usingai a kaci ka vuza kenu Ifirayimu, ugula kpamu a kaci ka Manasa.

¹⁵ Da u zuwakai Isufu unasingai da u danai,

<<Kashile ka na Ikaya i va
Ibrahi n Ishaku o tonoi,
Kashile ka na kpamu kokpoi magubi ma va
a wuma u va ali a kutawa anana,

¹⁶ kalingata ka na ki isai mu, a ubuta u uma a gbani-gbani
u zuwaka olobo a nampa unasingai.

Kasukpa e deke le n kula ku va,
n kula ku ikaya i va Ibrahi n Ishaku.

Ya'an a lya'a kelime n kumatsa n abundai
a yimkpa a aduniyan.>>

¹⁷ Ana Isufu we enei esheku a a zuwa ta kukiye ku usingai ku ni a kaci ka Ifirayimu, ka da ka ni ka ciga ba, da u takpai kukiye ku ni a kaci ka Ifirayimu u zuwai ku da u Manasa.

¹⁸ Da Isufu u danai esheku a ni, <<Ta nannai ba dada! Ayi da magaji. Zuwa kukiye ku usingai ku nu a kaci ka ni.>>

¹⁹ Ama da esheku a a iwain da a danai, <<N yeve ta maku ma va. Ayi da u kokpo esheku a uma n abundai, wi ta kokpo vuma vu gbayin. Ko n nannai ntsukaya n vangu ma mi ta a kula'a n abundai, ntsukaya n ni kpamu mi ta o kopko kumaci n abundai.>>

²⁰ Ta Isaraila u zuwakai le unasingai a kanna ka nanlo n u danai,
<<N kula ku nu ku da aza a Isaraila a kuya'an kadanshi ku unasingai u nampa,

i ta a kudana, <Kasukpa Kashile ka zuwa da yo okpo tsu Ifirayimu m Manasa.> >> Ta u zuwai Ifirayimu e kelime ka Manasa nannai.

²¹ Da Isaraila u danai Isufu, <<Mpa da na n ya'an ta devu n ukpa, ama Kashile ki ta o kuyongo n avu, wi ta kpamu o kubonoko wu a idika yi ikaya i nu.

²² Mpa mi ta e kuneke wu ubon u Shekem, ugboku u te u na u la'i wa aza a nu, ubuta u na mi isai a ekiye aza Amoriya n kotokobi ka ikaya i va.>>

49

Kadanshi ku uteku ka Yakubu a kubana u muku n ni

¹ Da Yakubu u dekei muku n ni da u danai, <<Bolongi na, kata n dana da i na i kuciya da a ayin a na a kutawa.

² <<Bolongi kata i pana, ada muku n Yakubu,
Panakai esheku a da Isaraila.

³ <<Ruben avu da magaji ma va,
utsura u na wi urotu wu utsura u va
n tsugbayin tsa amiki, kobolo n utsura kpamu.

⁴ Vu tsu kana kaci ba, vi ta an mala, vo kudoku vo kokpo vuza gbayin kpamu
ba.
Adama a na vu goyo ta kajiba ke eshevu,
vu ukai ka'a unata.

⁵ <<Simiyon n Levi vuza da n vuza ni,
otokobi e le ucanuku u vishili u da.

⁶ Wuma u va kata vu uwa e kusheshe ku le ba
kata n uwa o kuyongo ku le ba,
adama a na ele una ta uma n wupa u le,
usuɗukpi wa aɗu e le u zuwai le a unai aza utsura.

⁷ O okpo wasasa adama a wupa u le,
wupa u le u namgba ta kau
ta u kupece le nannai a idika yi Isaraila.

⁸ <<Avu Yahuda aza a nu i ta a kucikpa wu.
Kukiye ku nu ki ta a kukana irala i nu.
Muku mo olobo me eshevu mi ta a kukudanku wu.

⁹ Avu Yahuda kawu da vi,
maku ma va vu unai manama da vu bonoi a kakagu,
vu vaku vu barukpai tsu kawu,
tsu kawu babu vuza na u ko'uso wu.

¹⁰ Avu Yahuda tsugono tsa kukaɗukpa kpa'a ku nu ba,
ko kalangu ko tsugono ka kukaɗukpa ntsukaya n nu ba,
ali ayin a na vuza na u ga'in u tawa u yawa,
kata aduniyan dem o okpo a ni.

¹¹ Wi ta a kushiya majaki ma ni a madanga mi itacishi.
U shiya ma'a a kacaka ka na ka la'i n kuga'an,
kata u za'a ntogu n ni m mini mu umaci wu ndanga,
u za'a kashiyatsu ka ni feu n umaci u na u shilyamgbai.

¹² Ashi a ni i ta a kula'a mara ushili,
kata anga a ni a la'a mani wari.

¹³ <<Avu Zabalun, a kakina ka mini ka'a va kudasa ngu,
vo okpo ubuta u kuzuwa antsu
uteku u ni wi ta a kuyawa ali a kubana ubon u Sidon.

¹⁴ <<Avu Isaka majaki ma'a mu utsura,
vi ta iva'in e mere ma mbana mu ucanuku.

¹⁵ We ene ta ubuta u kuvuka u ga'an ta,
idika i ni yi ta n uyo'o wi idashi;
da u kudangi adama a na u zuwaka avangatsu a ni ucanuku,

wo okpoi kagbashi ku ulinga.

16 <<Dan wi ta o kokpo mogono ma aza ni.

Tsu umaci u yoku a Isaraila.

17 Dan wi ta an koko ka na ka shamgbai devu n uye,

koko ko tsukono paki n uye,

ka na ka tsu kapa kodoku a kaciva

adama a na kakumbi ka ni ka yikpa melene.

18 Mi ta a kuvana wishu u nu Vuzavagudu.

19 <<Avu Gadu aza a magalaka i ta a kubana a shilika n avu,

ama ayi feu wi ta a kutsupa le.

20 <<Avu Ashera vi ta o kokpo vuza vu uciyi n abundai,

ali vu ne'e ngono ilikulya'a.

21 <<Avu Nafutali vi ta a na mere'e ma na a kasukpai bari

ma na ma matsai muku n singai.

22 <<Avu Isufu avu da maku ma va ma na ma tsu matsa muku,

a na uya'an u na wi devu n kuyene

kata u tatsa u kumba mashilya ali u matsa bari.

23 Atain a bankai ni n vishili,

a tawai ni magaba.

24 Ama utan u ni u shamgbai n utsura gbam-gbam,

da ekiye a ni a ciyai katsura,

adama e kukiye ku utsura ku Kashile ka Yakubu.

N adama a Magubi mi Isaraila,

25 Kashile ke eshevu ka'a vuza na u bankai nu

Kashile Ubangari vuza na u zuwakai nu unasingai,

unasingai u mini ma gadi,

kobolo m mini n abundai ma na mi punu idika,

unasingai wi ilikuzuwa m muku n abundai.

26 Unasingai we eshevu u la'a ta

unasingai wu nsasan u na mi ko wannai,

u la'i kpamu tsuloboi tsu nsasan n ko wannai.

Ya'an ili i nampa i yongo u Isufu,

a kucan ku vuza na a zagbai a katsuma ka aza ni.

27 <<Bayami vi ta tsu kanama ka na ki n kambulu n abundai.

N usana vi ta n kutsan kata vu tamba inyama,

n kulivi vu tsu pece ta i na vi ciyai gbani.>>

28 Na va dada muku kupa nu nre wu umaci wi Isaraila, ili i na esheku e le
a danai le i da na a ayin a na u zuwakai le unasingai, u zuwakai yaba dem
vi le unasingai tsu na u ga'in.

Ukpa u Yakubu

29 Da Yakubu u nekei le kadanshi ka nampa u danai, <<Gogo na mi ta
a kuciga ma bana ma cina ikaya i va. Cidangi mu n ikaya i va a abatsu a
ubanga u Iforono ka vuza vu Hitiya,

30 a kabatsu a kabanga ka Makapele, devu m Mamure a idika i Kana'ana.
Ubuta u na Ibirahi u tsulai a Iforono a ubuta u kacida u ka vuza vu Hitiya.

³¹ Ta de a cidangi Ibirahi n vuka vi ni Saratu, ta de a cidangi kpamu Ishaku n Rebeka, ta de kpamu n cidangi Liyatu.

³² Cidangi mu a kabatsu ka na ki a ubuta u na a tsulai wa aza a Hitiya.>>

³³ Ana Yakubu u kotsoi kuneke muku n ni kadanshi, da u doku u vakushiki a iva'antsu i ni, da u yivikai ayinviki a ukocishi a ni, u banai a ubuta wi ikaya i ni.

50

¹ Isufu u yikpai e keven ki ikyamba ye esheku da wo obongi ka'a da u kanai mashi.

² Da Isufu u ya'in kadanshi n aza ulinga wa aguma a lapula keven ke esheku, ta lo ka kushama.

³ Da keven ka ka ya'in ayin amangere (40), adama a na ta aguma aza a Masar a kusanaka ili kushama i nannai. Da a ya'in kpalu ku ni ali ayin amangatatsunkupa (70).

⁴ A ayin a na ayin a mashi a shanai, da Isufu u danai kpa'a ku mogono ma Firi'auna, <<Ya'ankai mu ili i singai i nampa i danaka mu Firi'auna adama e esheku a va.

⁵ <Kafu esheku a va a kuwa u folono mu ta n ya'anka yi uzuwakpani, mi ta a kubana kucidangu yi a kasaun ka na u fobuso na de a idika i Kana'ana. Mi ta ufolu u nu kasukpa mu m bana n cidangu esheku a va kata m bono.>>

⁶ Da mogono mu ushuki, <<Wala vu bana vi cidangu eshevu tsu na vi ya'ankai ni uzuwakpani.>>

⁷ Da Isufu u lazai adama a na u bana u cidangu esheku. Ayin a na u banai da aza a gbara-gbara a Firi'auna m Masar o soki ni,

⁸ n aza a kpa'a a ni n aza ni dem a bansai. Sai muku n kuzuwa ku le ku da a kasukpai de o Goshen.

⁹ Aza o yoku a kumbai keke va anaka, aza o yoku odoku da a banai de kobolo, uma n abundai da a banai.

¹⁰ Ana a yawai a ulanga u kulapa utalu u Ata a kasana n Kuyene ku Urudu da a shikai lo kau. Da a ya'in lo ayin e cindere a kuya'an kpalu ke esheku a Isufu.

¹¹ A ayin a na aza a Kana'ana e enei tsu na a ya'in kpalu ka a ubuta u kulapa utalu u Ata, da a danai, <<Kpalu ku nampa ku sudukpa ta kau a ubuta wa aza a Masar.>> Adama a nannai da e ne'i kula ku ubuta wa, Ebelu-mizarim, da da kpalu ka aza a Masar. Ta de wi a upashi u Urudu.

¹² Da muku n ali n Yakubu n ya'ankai esheku e le i na u danai le a ya'an

¹³ A dikai keven ki ikyamba ka ni da a cidangi ka'a a ubuta wa asaun a Makapele a kasana ka Mamure a kabanga ka kacida ka na Ibirahi u tsulai a ekiye a Ifirayimu vuza va aza a Hitiya

¹⁴ Ana Isufu u kotsoi kacida ke esheku da u lazai o kubono a Masar n aza a ni dem n aza a na o tonoi ni a kubana a ubuta u kacida wa.

Isufu u va'anki adu a aza a ni

¹⁵ Ana esheku e le a kuwai, da Isufu nu nkoshi n ni n danai, <<Gogo na Isufu u dana baci ya'an u tsupa kawuya ka na ci ya'ankai ni?>>

¹⁶ Da a su'uki Isufu n kadanshi a danai, <<Kafu esheku a tsu a kuwa u dana ta,

¹⁷ ci ece wu, <Cinukpa n unushi u na aza a nu a ya'ankai nu tsu na cau a takacikai nu.> Gogo na reme kadu cinukpaka tsu unushi u na a tsu agbashi a Kashile ke eshevu ci ya'ankai nu.>> Isufu u shikai kau ana u panai kadanshi ka nampa.

¹⁸ Da aza a ni a banai da a kudangi kelime ka ni da a danai, <<A tsu da na kelime ka nu agbashi a nu.>>

¹⁹ Ama da Isufu u danai, <<Panai wovon ba! Mpa Kashile ka'a?

²⁰ Ko a na i sheshekei mu kawuya, ama Kashile ko bonoko ta ka'a ka singai, adama a na wi isa wuma wa aza abundai a na yi e kene anana.

²¹ Adama a nannai kata i pana wovon ba. Mi ta a kinda da m muku n da,>>

Ukpa u Isufu

²² Ta de Isufu m kpa'a ke esheku o yongoi a Masar. Isufu u ya'an ta aya amangatawun n kupa (110) aduniyan.

²³ U yongo ta ali da we enei muku mi Ifirayimu m muku mu ntsukaya n ni. U yongo ta n wuma ali da wi isai muku m Makiri m Manasa u wo'i le e ekiye a ni.

²⁴ Da Isufu u danai aza a ni, <<Mi ta devu n ukpa, ama Kashile ki ta a kinda da kata wu utaka da a idika i nampa, kata u banka da a idika i na u ya'ankai Ibrahi n Ishaku n Yakubu uzuwakpani.>>

²⁵ Da Isufu u zuwai aza a ni a ya'anka yi akucina. <<Ayin a na baci Kashile ka tawai wa da yi ta a kupura etele a va i walaka.>>

²⁶ Da Isufu u kuwai a Masar. Wi ta n aya amangatawun n kupa (110). Da a tsungi keven ka Isufu aguma a na a kusanaka kushama, da a zuwa ka'a akpati vu kuzuwa keven.

KUTA Kubayuwa

Kula Kuta <<Ki ta a kadanshi ka mepecemgbenei,>> Kpamu ki ta a kadanshi ka gbayin ku ukuna u tsumani tsa aza a Isaraila, ka na a ya'in kadanshi ka ni punu a katagarda ka nampa: Kuta ka aza a Isaraila a idika ya aza a Masar, a ubuta u na a ishi de a tsugbashi. Katagarda ka ki ta n ugboku u nashi: Ugboku u iyain u dafa u kasukpi wa aza a Ibrahi a ubuta u tsugbashi, ugboku u ire u dafa, nwalu n le a kubana a Kusan ku Sinai, ugboku u tatsu u dafa, uzuwukpani u Kashile n uma a ni a Kusan ku Sinai, u na u nekei le kofon ki idashi i uma n idashi i wila wi idika kobolo n kutoni. Ugboku u nashi u dafa, kuma'a n kulapula ku ubuta u kutoni ka aza a Isaraila, n wila adama a ganu n kutoni ku Kashile.

A katsuma ki ili dem, katagarda ka nampa ka dansa ta i na Kashile ka ya'in, uteku tsu na u bankai agbashi, da u zuwai le o okpo uma a aduniyan n apa e kelime.

Vuza mere a kaci ka kadanshi ayi da Musa, Vuma na Kashile ka zagbai wu utuka n uma a ni a idika ya aza Masar. Ukuna u gbayin wu uyeve i katagarda ka, u dafa udari u wila kupa u na wi a masala ma kamanga.

Ili i na yu udari a katagarda ka nampa

A utukai aza a Isaraila a ugbashi 1:1--15:21

Tsugbashi a idika i Masar 1:1-22

Umaci u Musa n udangi u ni 2:1--4:31

Musa n Haruna a banai a cinai mogono ma Masar da a ya'ankai ni kadanshi 5:1--11:10

Kadiva ko moloko n kuta ki idika i Masar 12:1--15:21

A mala ma Shili a kubana a Kusan ku Sinai 15:22--18:27

Wila kobolo n Uzuwukpani 19:1--24:18

A'isa a cida kobolo n wila u kutoni 25:1--40:38

Atakaci a uma a Isaraila

¹ Na va dafa ula a muku mo olobo n Yakubu aza na a banai a idika i Masar n esheku e le, yaba dem n aza a kpa'a ku ni.

² Ele da Ruben, n Saminu, n Levi, kobolo n Yahuza,

³ n Isaka, n Zabalun, kobolo m Bayami,

⁴ n Dan, n Nafutali, n Gadu, kobolo n Ashera.

⁵ Dem vu le ele da tsukaya amangatatsunkupa, kobolo n Isufu vuza na ta de wi idashi a Masar va.

⁶ M megeshe de da Isufu n aza a ni n uma a na o yongoi a ayin a nanlo dem a kuwai.

⁷ Ama da aza a Isaraila a kanai kumatsansanai ali da a yimkpai n abundai. Da idika dem i shanai n ele, da o okpoi aza a utsura a na va kucina a ubuta dem.

⁸ Aya n abundai a lazai da mogono ma savu ma lya'i tsugono a Masar vuza na u sa'wai kuyeve Isufu n ili i na u ya'in ba.

⁹ Da u danai uma a ni, <<Lanai, aza a Isaraila a yimkpa ta n abundai, ali i a kuciga ku la'a tsu utsura.

¹⁰ Tawai tsu lansai uye u na tsa kushamkpa le, da baci ba i ta a ku la'a tsu a kabundai. Tawa baci kuvon kudanga, i ta a kufuda o bolongu una n irala i tsu kata a shilika n a tsu ali a suma a Kasukpaka tsu idika ya.>>

¹¹ A ayin a nanlo da aza a Masar, a zuwai aza a kulana agbashi e neke aza a Isaraila ulinga wu utsura. Da a zuwai le a ma'akai Firi'auna likuci i Pitom n Ramase, ubuta u na u kuzuwa ucanuku.

¹² Ama tsu na i o kudoku le atakaci a ulinga da ta na feu ele i o kudoku kuyimkpasaka n kabundai nannai. Adama a ili i nanlo, da aza a Masar o doku a panasakai wovon wa aza a Isaraila kau.

¹³ Da aza a Masar o doku e nekei le ulinga n abundai babu asuvayali.

¹⁴ A zuwai wuma u le wo okpoi n atakaci kau, a ubuta u kuna ci'in n kuya'an ki iputa n ulinga wa ashina e le u na u buwai dem. A pana asuvayali e le ba, ko kenu.

¹⁵ Da mogono ma Masar ma danai Sifira m Puwa, aza a na a tsu kana limata ya amaci ya aza a Ibrahi,

¹⁶ <<Yi baci a kukana limata i vuka va aza a Ibrahi i zuka mekere ma baci i kasukpa yi n wuma, kolobo ka baci ta na yu una.>>

¹⁷ Ama amaci e re a nampa a panai wovon u Kashile, o tono kadanshi ko mogono ba, da a kasukpai olobo a n wuma.

¹⁸ Da mogono ma Masar ma me dekei aza a kukana limata a da we ecei le. <<Yidai i zuwai da i ya'in nannai, i kasukpai muku n ali ma n wuma?>>

¹⁹ Da a ushuki, <<Vuzagbayin, amaci aza Ibrahi i tsa amaci a aza a Masar ba, i ta n ugbamiwasuvu, a tsu matsa ta kpamu muku n le kafu ci yawa.>>

²⁰ Adama a nanlo da Kashile ka zuwakai aza a kukana limata ya unaingai, da aza a Isaraila o doki n kabundai n utsura kpamu.

²¹ Adama a na aza a kulana limata a pana ta wovon u Kashile, da Kashile ke nekei le limata i kaci ke le.

²² Da Firi'auna u nekei aza a ni dem kadanshi ka nampa, <<Maku mo kolobo ma aza a Ibrahi ma na baci a matsai dem a vakangu ma'a o Kuyene ku Nilu, ama a kasukpa muku mi nkere n wuma.>>

2

Uteku tsu na a matsai Musa

¹ A katsuma ka ayin a nampa, vuza va aza e Levi vi yoku u zuwai mekere ma aza e Levi.

² Da vuka va vi ya'in katsuma da u matsai maku mo kolobo. Ana we enei maku ma mi ta n tsulobi, da u sokongi ma'a ali wotoi u tatsu.

³ Ama ana we enei wa kufuda wo doku wo fobo yi ba, da u lansa mabana mi ikiku, dada u padarai ma'a n cirupa tsu kacimba n cirupa tsu ndanga. Da u zuwai maku ma punu, da u bankai ma'a a kakina ko Kuyene ku Nilu da u zurangi ma'a a kajanu.

⁴ Da taku u shamgbai da'angi adama a na we ene ko yidai i kulya'a maku ma.

⁵ Da mekere ma Firi'auna ma banai kusumbu de o Kudolu ku Nilu. Ana agbashi e nkere n ni i a kukara'asa punu a kakina ko kudolu ka, da we enei mabana punu uzurangi a mita. Da u suki kagbashi kete ka bana ka dikaka yi ma'a.

⁶ Ana u bayuwai ma'a da we enei merebu a mashi, da u panai asuvayali a ni, da u danai, <<Na va maku ma aza a Ibrahi ma'a.>>

⁷ Da taku va u yawai, da we ecei ni, <<M bana n lansa wu vuka va aza a Ibrahi, vuza na u ku wo'oko wu maku ma?>>

⁸ Da wu ushuki, <<E, bana.>> Da u banai gogo lo, da u lansa anaku a maku a.

⁹ Ana anaku a maku a yawai, da mekere ma Firi'auna ma danai ni, <<Dika merebu ma kata vu wo'oko mu ma'a, kata n tsupa wu.>> Da ta na anaku a a dikai maku ma da o wo'okoi ni ma'a.

¹⁰ Ana maku ma mo gbonguroi, da u dikai ni u bankai mekere ma Firi'auna, da wo okpoi maku ma ni. Da u ne'i ni kula Musa, u danai, <<Adama a na mu utaka yi ta a mini.>>

Musa u sumai a kubana a Midiya

¹¹ Ana Musa u shanai utsura, kanna ke te wu utai adama a na u bana we ene aza a ni aza a Ibirahi. Da u cinai le a kuya'an ulinga wu utsura u tsugbashi. Da kpamu we enei vuza va aza a Masar a kulapa vuza ni vuza va aza a Ibirahi.

¹² Ana Musa u lajai dem we ene lo vuza a kinda yi ba, da wu unai vuza va aza a Masar va, da u cidangi ni lo.

¹³ Ana kayin ka asai, da wu utai kpamu, da u banai de, da we enei aza a Ibirahi a vishili a uteku u le. Da we ecei vuza na ka ni ka ga'in ba, <<Yidai i zuwai da vi a kulapa vuza nu?>>

¹⁴ Da u danai, <<Yayi u zuwai nu vo okpo mogono ma tsu n kaya'in ka afada ka tsu? Ko vi ta a kuciga va kuna mu uteku tsu na vu unai vuza va aza a Masar nayin?>> Da wovon u kaji Musa, da u danai, <<Ashe uma e yeve ta ili i na n ya'in va.>>

¹⁵ Ana Firi'auna u panai nannai, da u lajai an wa kuna Musa. Da Musa u sumai da u banai da u dasangi a idika i Midiya. Ana u yawai de, da u dasangi a una u kayinva.

¹⁶ Ganu va aza a Midiya wi ta ni nkere n cindere. Da a banai kukenuku mini adama a na a shatangu okotsu a na e ci ne'e ushiga we eshekpu e le mini.

¹⁷ Da ngubi n yoku n yawai, da o lokoi le. Ama da Musa u dangai da u bankai nkere ma, da u ronoi mini u shatangi okotsu a, da u ne'i ushiga u le.

¹⁸ Ana nkere ma m bonoi we eshekpu e le Reyuwe, da we ecei le, <<Yidai da i bonoi gogo'o nannai anana?>>

¹⁹ Da a ushuki, <<Vuza va aza a Masar vi yoku da u bankai tsu e ekiye a ngubi n nanlo ma. Ali da u ronokoi tsu mini ma na ci ne'i ushiga u tsu.>>

²⁰ Da we ecei nkere n ni, <<Te dai vuza va wi? Yidai i zuwai da i kasukpai ni de? Banai i deke yi u tawa u lya'a ilikulya'a.>>

²¹ Da Musa wu ushuki kuyongo n vuma va. Da ta na vuza va u nekei ni mekere Zipura ciya wo okpo yi vuka.

²² Da Zipura u matsai maku mo kolobo, da Musa u ne'i ni kula Goshum, da da, <<N ya'an ta limoci a idika i pulai.>>

²³ Aya n abundai a lazai, da mogono ma Masar ma kuwai. Ama aza a Isaraila a buwa ta a yura adama a atakaci a ugbashi e le, da a lapai una. Da malapa mu una me le adama a ubanki, ma banai a Kashile.

²⁴ Da Kashile ka panai yura i le, adama a na u ciba ta n uzuwakpani u ni n Ibirahi n Ishaku n Yakubu.

²⁵ Da Kashile ke enei atakaci a aza Isaraila, da u panai asuvayali e le.

3

Musa we enei madanga a kukula

¹ Kanna ke te, Musa ayi a kaguba ku ushiga wa akaya a ni Jeturo, ganu vu Midiya. Da u banai kaguba ka a ubon u meremune, da u banai a kusan ku Kashile ku na e ci deke Horebu.

² Ta de kalingata ka Vuzavaguđu kutai punu wa ni a mavuku ma na ma kana akina a. Ana Musa we enei nannai da u ya'in mereve adama a na madanga ma ma kana ta akina ama ma kula ba.

³ Da u sheshei, <<Nini dai madanga ma ma kpaɗai kukula? Ili i mereve i da, ya'an m bana devu me ene.>>

⁴ Ana Vuzavaguđu we enei u bana ta kulana madanga ma, da Kashile ke dekei ni punu a madanga ma, <<Musa! Musa!>> Da Musa wu ushuki, <<Mpa da na.>>

⁵ Da Kashile ka danai, <<Kata vu yawa devu ba. Fodo ataka a nu, adama a na ubuta u na vi a kashani na lo va, ubuta u cida u da.

⁶ Da u doku u danai, mpa da Kashile ke eshevu, Kashile ki Ibrahi, Kashile ki Ishaku n Kashile ka Yakubu.>> Da Musa u zalikai kaci ka ni, adama a na wi ta a kupana wovon u kugasa ashi n Kashile.

⁷ Da Vuzavaguđu u danai ni, <<Me ene ta atakaci a uma a va na de a Masar. M pana ta malapa mu una me le, adama a atakaci a na i o kuso'o e ekiye a aza a kulana agbashi a Masar. Mi ta ta na e kukebece adama e le.

⁸ Tsu nanlo n tawa ta adama na mi isa le e ekiye aza a Masar. Kata mu utaka le a ubuta u nampa, m banka le a idika i na i la'i n uga'in n abundai, idika i na yi m mani'in n tsuta idika ya aza a Kana'ana, n aza a Hitiya, n aza a Amoriya, n aza a Periziya, n aza a Hiviya, n aza a Jebusiya.

⁹ Gogo na mashe ma aza a Isaraila ma tawa ta wa va, me ene ta kpamu uteku u na aza a Masar i a kutakacika le.

¹⁰ Gogo na, mi ta a kusuku wu u Firi'auna, adama a na vu bana vu utaka n uma a va aza a Isaraila punu a Masar.>>

¹¹ Ama da Musa u danai Kashile, <<Mpa da tamkpamu ya, an ma kubana u Firi'auna adama a na mu utaka aza a Isaraila punu a Masar?>>

¹² Da Kashile ka danai, <<Mi ta kobolo n avu. Na da urotu u na u kokpo wa nu, a kudana mpa da n suki nu, vu utaka baci n uma a va a Masar, yi ta e kuneke Kashile tsugbayin a kusan ku nampa.>>

¹³ Da Musa wu ushuki Kashile, <<Gogo na tawa baci m bana wa aza a Isaraila, da n danai le, <Kashile ki ikaya ka da ka suku mu ta n tawa wa da.> E ece mu baci, <Yayi kula ku ni?> Yidai tamkpamu ma kudana le?>>

¹⁴ Da Kashile ku ushuki Musa <<MPA DA N CI YA'AN MPA. Dada ili i na va kudana aza a Isaraila, <MPA DA u suku mu ta wa da.> >>

¹⁵ Kashile ka danai Musa kpamu, <<Dana aza a Isaraila, <Vuzavaguđu Kashile ki ikaya i da, Kashile ki Ibrahi, n Kashile ki Ishaku, n Kashile ka Yakubu ayi da u suki mu wa da.> Na va dada kula ku va ayin dem a kubana ko wannai, kula ku na uma a kuciba nu mpa ali nu ntsukaya dem.

¹⁶ <<Gogo na bana vu bolongu aza a gbara-gbara a aza a Isaraila a ubuta u te kata vu dana le, <Vuzavaguđu Kashile ki ikaya i da, Kashile ki Ibrahi, n ki Ishaku, n ka Yakubu ko yotsongi kaci ka ni wa va da u danai mu, mpa me ene ta raka, ili i na aza a Masar i a kuya'anka da.

¹⁷ N ya'an ta uzuwakpani mi ta a ku utaka da a katsuma ka atakaci ka da punu na a Masar a kubana a idika ya aza a Kana'ana, n aza a Hitiya, n aza a Amoriya, n aza a Piritiza, n aza a Heviya, n Jebusiya, a idika i na yi m mani'in n tsuta.>

¹⁸ <<Uma a i ta a kupanaka wu. Kata avu nu nkoshi m gbara-gbara i bana u mogono ma aza a Masar i dana yi, <Vuzavaguđu Kashile ka aza a Ibrahi ko yotsongu ta kaci ka ni wa tsu. Adama a nannai, kasukpa ci ya'an nwalu e meremune ali ayin a tatsu, adama a na ci ya'anka Kashile Vuzavaguđu vu tsu alyuka.>

¹⁹ Ama n yeve ta mogono ma Masar ma kukaşukpa da i laza ba, sai n gutsuka yi nu utsura u va.

²⁰ Mi ta a kuya'an ulinga n utsura u va kata n takacika aza a Masar, n ya'an ili i mereve kakau raka. Kata mogono ma me yeve kukaşukpa da i wala.

²¹ <<Mi ta a kuzuwa aza a Masar a ya'anka uma a va ili i singai. I ta a kuya'anka da kune'e, yi baci a kulaza ya kulaza e ekiye agada ba.

²² Vuka dem vi ta a kubana u vuka va aza a Masar vu na vi devu m kpa'a ku ni n vuka dem vu na vi idashi wa ni, kata we ece yi ili ya azanariya ko ya azurufa ko akashi a ku'uka. A na i ku'uka muku mo olobo m muku mu nkere n da, nannai da i kulaza n uciyi wa aza a Masar.>>

4

Vuzavagudu u nekei Musa utsura u kuya'an ili i mereve

¹ Da Musa wu ushuki, <<A ushuku baci nu mpa tamkpamu ba, ko da a iwain kupanaka mu. A dana baci, <Vuzavagudu u tawa wa nu ba.>>

² Da Vuzavagudu we ecei ni, <<Yidai vi n i da e ekiye a nu na lo va?>> Da Musa u danai, <<Kalangu ka'a.>>

³ Da Vuzavagudu u danai, <<Vakangu ka'a a idika.>> Da Musa u vakangi ka'a a idika, da ka vazai koko! Da u docoi n kacapa u kaşukpai ka'a.

⁴ Da Vuzavagudu u danai ni, <<Banka n kukiye ku nu vu kana winja u koko wa.>> Da Musa u bankai n kukiye ku ni, da u kanai koko ka, da koko ka ko bonoi kalangu e ekiye a ni.

⁵ Da Vuzavagudu u danai ni, <<Ya'an ili i mereve i nampa, adama a na a ushuku n Vuzavagudu Kashile ki ikaya i le, Kashile ki Ibrahi, n Kashile ki Ishaku, n Kashile Yakubu ko yotsongu ta kaci ka ni wa nu.>>

⁶ Dada kpamu Vuzavagudu u danai, <<Uka kukiye ku nu o motogu ma nu.>> Da Musa u ukai kukiye ku ni punu, da wu utakai kukiye ka da kokpoi wari n ukutu.

⁷ Da Vuzavagudu u danai, <<Gogo na bonoko ku da punu o motogu ma.>> Ana u bonokoi n ku da punu, da wu utakai, da ku bonoi cida ci ikyamba i na i buwai.

⁸ Da Vuzavagudu u danai, <<A iwan baci kushuku n avu, ko kushuku n ili i mereve yu ugiti, i ta a kushuku n ili i mereve i ire ya.

⁹ Da baci a iwain kushuku n ili i mereve ire i nampa ya, ko kupana kalakatsu ka nu, kenuku mini punu o Kuyene ku Nilu, kata vu tsungu a idika i dekp. Mini ma na vi kenuki va, mi ta o kokpo mpasa lo a idika i dekp ya.>>

¹⁰ Ama da Musa u danai Vuzavagudu, <<Vuzavagudu vu va, n ci ya'an kadanshi kata ka'a ku utayin ba, ali n ayin a de ko n gogo na ana vi ya'in kadanshi nu mpa. N ci ya'an ta kadanshi sawu kobolo n cikeku kpamu.>>

¹¹ Dada Vuzavagudu u danai ni, <<Yayi u nekei vuma una? Yayi kpamu u bonokoi ni kebebe ko kagulani? Yayi u nekei ni ashi ko uyimba? Mpa da Vuzavagudu ba?

¹² Gogo na bana, mi ta a kubanka wu tsu na va kuya'an kadanshi kata n dana wu ili i na va kudansa.>>

¹³ Ama da Musa u danai, <<Vuzavagudu ya'an wupa ba, suku vuza yoku u bana.>>

¹⁴ Da Vuzavagudu u ya'in wupa m Musa, da u danai, <<Haruna mokoshi ma nu tamkpamu vuza va aza e Levi? N yeve ta u tsu dansa ta mayin. Wi ta lo a uye adama a na i gasa, wi ta feu a kuya'an mazanga, we ene wu baci.

¹⁵ Vi ya'an kadanshi n ayi, kata vu tonuko yi i na u kudana. N kubanka da ta n i na i kudansa n i na i kuya'an.>>

¹⁶ Ayi da u kokpo vuza na u kuya'anka uma kadanshi n una u nu. Avu vi ta o kokpo an Kashile wa ni, vu dana yi ili i na u kudansa.

¹⁷ Ama kata vu dika kalangu ka nampa vu walaka, adama a na ka dada va kuya'anka ili i mereve.

Musa u bonoi a Masar

¹⁸ Da Musa u bonoi wa akaya a ni Jeturo da u danai ni, <<Ya'an m bono bi'i me ene aza a va na de a Masar ko a buwa ta de n wuma.>>

Da Jeturo wu ushuki, <<Bana vu bono m matana.>>

¹⁹ Musa ayi bi'i a Midiya Vuzavaguđu u dana yi ta, <<Laza vu bono a Masar adama a na aza a na i a kuciga a kuna wu va a kuwa ta de raka.>>

²⁰ Da Musa u dikai muku mo olobo n ni n vuka vi ni da u kumbakai le a majaki, da u kanai uye o kubono a idika i Masar. Da u dikai kalangu ka ni e ekiye a ni.

²¹ Da Kashile ka danai Musa kpamu, <<Vi yawa baci a Masar vi ya'an ili i mereve i na n nekei nu utsura u kuya'an e kelime ka Firi'auna. Ama mi ta a kuzuwa yi wo okpo n ugbamukaci, wa kukaşukpa uma a va a laza ba.

²² Kata vu dana Firi'auna, <Ili i na Vuzavaguđu n danai i dada na, uma a Isaraila i ta tsu maku mo kolobo ma iyain ma va,

²³ N dana wu ta, <<Kaşukpa yi u laza adama a na u ya'anka mu aganda.>> Ama vi iwan baci kukaşukpa yi u laza, gogo na mi ta a kuna maku ma iyain ma nu.>>

²⁴ Ana Musa u shamgbai a kasa a ubuta u yoku n limata i ni, a ayin a na i a katsuma ka nwalu ke le, da Kashile ka cinai ni da u dangai kuna yi.

²⁵ Da Zipura vuka Musa u lansaı katali ka alyu da u kidai kavaja ka maku ma ni, da u sa'wakai ene a Musa, da u danai, <<Mpasa n nampa mo okpo ta urotu wu ushiyi u yolo u tsu mayun da.>>

²⁶ Ana u danai, <<Vali vu savu vu na a shiyai yolo n urotu wu mpasa,>> wi ta a kuya'an kadanshi ku ukidi u kavaja. Dada Vuzavaguđu u kaşukpai Musa n wuma.

²⁷ Ama kafu ayin a nanlo, Vuzavaguđu u danai Haruna, <<Bana e meremune vi cina Musa.>> Ana u banai da u gasai m Musa a kusan ku Kashile, da u rabasai ni da wo obongi ni.

²⁸ Da Musa u danai Haruna ili i na Vuzavaguđu u danai ni dem u bana u dana. Da kpamu u yotsongi ni ili i mereve i na Kashile ka zuwai ni u ya'an.

²⁹ Da Musa n Haruna a banai a Masar, da o bolongi nkoshi m gbara-gbara mi Isaraila.

³⁰ Da Haruna u danai le raka ili i na Vuzavaguđu u danai Musa, da ta na Musa u ya'in lo ili i mereve ya a ashi e le.

³¹ Da ta na a ushuki. Ana a panai Vuzavaguđu wi ta a kuciċa n ele kobolo n atakaci a na i kpamu o kuso'o, da a dangai da a kudangi, da a cikpai Kashile.

5

Musa n Haruna e kelime ka Firi'auna

¹ Ana o kotsoi kudansa nu nkoshi ma aza Isaraila, da Musa n Haruna a banai u Firi'auna da a danai ni, <<Ili i na Vuzavaguđu Kashile ka aza a Isaraila u danai i da na, <Kaşukpa uma a va a bana a ya'anka mu kaċiva de e meremune.>>

² Da Firi'auna we ecei <<Yayi Vuzavaguđu vu nanlo, vuza na n kupana kadanshi ka ni ali kata n kaşukpa aza a Isaraila a laza? Mpa n yeve Vuzavaguđu vu nanlo ba. Ma a kukaşukpa da i laza ba.>>

³ Ama da Musa n Haruna a ushuki a danai, <<Kashile ka aza Ibirahi u yotsongu ta kaċi ka ni wa tsu. Tsu folono wu ta ya'an ci ya'an nwalu ali

ayin a tatsu a kakamba adama a na tsu bana ci ya'anKa KashiLe Vuzavaguđu vu tsu alyuka. Ci ya'an baci nannai ba, wi ta a kuna tsu m mađukpa ko n kotokobi.>>

⁴ Ama da mogono ma Masar me ecei Musa n Haruna, <<Adama a yidaı yi a kusańka uma kuya'an ulinga u le? Kai! Bonoı ubuta wu ulinga!>>

⁵ Da Firi'auna u lya'i kelime n kadanshi, <<Gogo na aza a Isaraila a yimkpa ta ali a la'i aza a Masar n kańundai, da yi a kuciga kusańka le ulinga.>>

⁶ A kanna ka nanlo ka, da Firi'auna u danai aza e kelime a kinda agbashi a Masar, n aza kinda ulinga u tsugbashi wi Isaraila.

⁷ <<Kaşukpai kuneke uma a nampa ci'iwa adama a na a ya'anKa iputa tsu na a kiwanai. Kaşukpai le a bana a lańsa n kaı ke le.

⁸ Zuwai le a ya'an kańundai ki iputa ka tsu na a kiwanai, kata i jebeke le kańundai ki iputa ka ba. Wonvoli u da le, i dađa i zuwai da i a kuya'anKa mu maşı n kaşukpa le a bana a kakamba a ya'anKa KashiLe ke le alyuka.

⁹ Nekei le ulinga wa atakaci kata a lya'a kelime n kuya'an, nannai wi ta a kuzuwa le a kpađa kuciya kofon ka na a kupana a'uwa a nampa.>>

¹⁰ Da aza a kinda ulinga u tsugbashi n aza a kinda agbashi a banai da a danai uma ili i na Firi'auna u danai. <<Mi o kudoku me neke da ci'iwa ba.

¹¹ Banai i lańsa tsu da n kaı ka da a ubuta u na baci de dem i kuciya tsu da. Ama i lya'a kelime n kuya'an kańundai ki iputa tsu na cau yi ishi a kuya'ansa.>>

¹² Da uma a a wacuwai a kubana a ubuta dem punu a idika i Masar a kulansa ili i na a ci ya'anKa ci'iwa.

¹³ Ama aza a kinda ulinga u tsugbashi wa o doku a gbarai le kau, da a kanai kudana le. <<Kanna de dem i ya'an iputa tsu kańundai ka na yi ishi i ci ya'ansa tsu ayin a na e ci neke da ci'iwa.>>

¹⁴ Da aza e kelime a kinda agbashi a Masar a fabai aza Isaraila aza a na i a kinda aza ulinga u tsugbashi wa, da e ecei. <<Yidaı i zuwai da i kpađai kuzuwa agbashi a a ya'an iputa nayin ko anana a shatangu tsu na ishi a kuya'ansa?>>

¹⁵ Da aza a kinda ulinga u tsugbashi a Isaraila a banai u Firi'auna da a salakai ni. <<Yidaı i zuwai da vi ya'ankai agbashi a nu nannai?

¹⁶ Babu vuza na u nekei tsu ci'iwa, da kpamu a danai tsu <Ya'in iputa tsu na cau yi ishi a kuya'ansa.> A kanai kulapasa tsu gbani na lo ta na unushi u tsu u da ba, unushi u uma a nu a da.>>

¹⁷ Da Firi'auna wu ushuki, <<Na lo dem i yoku i da ba, wonvoli u da. Dađa yi a kudanasu, <Ya'an tsu bana ci ya'anKa Vuzavaguđu alyuka.>

¹⁸ Walai i bono a ubuta wu ulinga. Babu vuza na u kuneke da ci'iwa, ama mayun da sai i ya'an kańundai ki iputa tsu na yi ishi i ci ya'ansa.>>

¹⁹ Aza a kinda aza ugbashi a Isaraila e yeve ta gogo na a uwa ta a katsuma ka atakaci a gbayin, ana a danai le, <<Kata i jebe kańundai ki iputa, i kpađa kuyawa tsu na cau yi ishi i ci ya'ansa a kanna dem ba.>>

²⁰ Ana a utai a kaşukpai Firi'auna, da a gasai m Musa n Haruna aza a na ishi de a kuvana le.

²¹ Da a danai Musa n Haruna va, <<Ya'an Vuzavaguđu we ene ili i na i ya'in kata u ya'anKa da afada. I zuwai tso okpoi nu mpasa m gbani-gbani u Firi'auna nu nkoshi m gbara-gbara n ni feu. Gogo na i dikai kotokobi da i nekei le e ekiye adama a na a una tsu.>>

²² Da Musa u bonoi u Vuzavaguđu da u danai, <<Vuzavaguđu, yidai i zuwai da vi nekei uma a nu atakakaci nannai? Yidai i zuwai da vu suki mu?

²³ Ali n ayin a na m banai u Firi'auna n kula ku nu adama a na n ya'anka yi kadanshi, u doku ta u zuwaka uma a nu atakaci n abundai. Ko ili vi kebece adama a na vi isa le ba.>>

6

¹ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Gogo na ve kene ta ili i na n kuya'anka Firi'auna. N kukiye ku utsura ku va wi ta a kukaşukpa le a wala, n utsura u va wi ta a kutaka le punu a idika ya.>>

² Kaşhile ka danai Musa, <<Mpa da Vuzavaguđu.

³ N yotsongu ta kaci ka va wi Ibrahim, n Ishaku, n Yakubu, tsu Kaşhile Mala'imili. Ama n kaşukpa e yeve mu n utsura u kula ku va ku Vuzavaguđu ba.

⁴ N Ya'an ta uzuwakpani n ele n kuneke le idika i Kana'ana, i na a daşangi a kuya'an limoci.

⁵ Gogo na m pana ta yura ya aza a Isaraila, aza na aza a Masar a zuwai a ugbashi, da n cibai nu uzuwakpani u va.

⁶ Adama a nannai, dana aza a Isaraila, <Mpa da Vuzavaguđu, mi ta a kutaka da a katsuma ka atakaci ka aza a Masar, kata n neke da ubaruwi a ubuta u tsugbashi wa, kata mi isa da n utsura we ekiye a va, kata n neke le atakaci a gbayin.

⁷ Kata m bonoko da uma a va, kata mpa tamkpamu mo okpo Kaşhile ka da. Da da i kuyeve a na mpa da Vuzavaguđu vu da n Kaşhile ka da, vuza na wu utukai da a katsuma ka atakaci ka aza a Masar.

⁸ Mi ta a kubanka da a idika i na n ya'in akucina n kuneke Ibrahim, n Ishaku n Yakubu. Mi ta e kuneke da i da yo okpo ya ili yi ukani i da. Mpa da Vuzavaguđu.> >>

⁹ Musa u danai aza a Isaraila kadanshi ka nampa, ama da a iwain kupanaka yi adama a unamgbi u katsuma n atakaci a na i o kuso'o a ubuta wu ugbashi.

¹⁰ Da Vuzavaguđu u danai Musa,

¹¹ <<Bana vu dana Firi'auna mogono ma Masar u kaşukpa uma a Isaraila a uta punu a idika i ni.>>

¹² Ama da Musa wu ushuki Vuzavaguđu, <<Uma a Isaraila a panaka mu baci ba, nini dai tamkpamu Firi'auna u kupanaka mu, mpa na mi a kadanshi n cikeku?>>

Tsukaya tsu Musa n Haruna

¹³ Ama da Vuzavaguđu u danai Musa n Haruna kakuna adama a aza a Isaraila n Firi'auna mogono ma Masar. U danai le a utaka n aza a Isaraila punu a idika i Masar.

¹⁴ Na va da da nkoshi m gbara-gbara mi i'uwa ya aza a Isaraila. Muku mo olobo n Ruben, maku ma iyain mi Isaraila ele da, Enoku m Palu, n Hezuron, n Karimi. Ele na da okpoi mogbodo mo Ruben.

¹⁵ Muku mo olobo n Simiyon ele da Jemuwelu, n Jamin, n Ohadu, n Jaki, n Zoharu, n Shawu, vuza na vuka va aza a Kana'ana vu matsai, na va da da mogbodo ma Simiyon.

¹⁶ Na va da da ula a muku mo olobo n Levi, yaba dem n tsumani ci ni, ele da Geshon, n Kohatu, m Merari. Levi wi ta n aya amangatawun n kamangankupa n e cindere (137) kafu u kuwa.

¹⁷ Muku mo olobo n Geshon yaba dem m mogbodo ma ni ele da Libini n Shime.

¹⁸ Muku mo olobo n Kohatu ele da Amuram n Iziharu n Heburon n Uziyelu. Kohatu u ya'an ta aya amangatawun n kamangankupa n tatsu (133), kafu u kuwa.

¹⁹ Muku mo olobo m Merari, ele da Mahali m Mushi. Ele da umaci u Levi, yaba dem m mogbodo ma ni.

²⁰ Amuram u zuwai Jokabe taku ve esheku a ni, da u matsakai ni Haruna m Musa. Amuram wi ta n aya amangatawun n kamangankupa n e cindere (137) kafu u kuwa.

²¹ Muku mo olobo n Iziharu ele da Kora, n Nefeku, n Zikiri.

²² Muku mo olobo n Uziyelu ele da Mishayel, n Elizafan, n Sitiri.

²³ Haruna u zuwai Elisheba mekere ma Aminadabu vangu vu Nashon, da u matsakai ni Nadabu, n Abihu, n Eliyaza, n Itama.

²⁴ Muku mo olobo n Kora ele da Asiru, n Elikana, n Abiyasafa. Na va da da mogbodo ma Kora.

²⁵ Eliyaza maku ma Haruna u zuwai mekere me Putiyelu, da u matsakai ni Finihasu. Aza na okpoi aza a gbara-gbara a i'uwa i Levi m mogbodo me le.

²⁶ Haruna vu nampa va m Musa va, ele da aza a na Vuzavagudu u ya'ankai kadanshi, <<Utakai n aza a Isaraila a idika i Masar katsura-katsura.>>

²⁷ Musa n Haruna ele da a ya'in kadanshi n Firi'auna mogono adama a na u kasukpa a utaka n aza a Isaraila a idika i Masar.

Haruna u ya'in kadanshi a una u Musa

²⁸ A kanna ka na Vuzavagudu u ya'in kadanshi m Musa a idika i Masar,

²⁹ u danai ni, <<Mpa da Vuzavagudu, dana Firi'auna mogono ma Masar ili i na n danai nu dem.>>

³⁰ Ama Musa u danai Vuzavagudu, <<A na wo okpoi mpa mi ta a kadanshi n cikeku, nini dai Firi'auna u kupanaka mu?>>

7

¹ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Pana, mi ta o kubonoko wu an Kashile u Firi'auna. Mokoshi ma nu Haruna wi ta o kokpo an keneki ka na ka kuya'an kadanshi n una u nu.

² Vu dana yi ili i na n tonokoi nu dem. Kata ayi Haruna u dana Firi'auna u kasukpa aza a Isaraila a uta punu a idika i ni.

³ Ama mi ta a kuzuwa Firi'auna ugbamukaci. Kata n doku kpamu urotu wi ili i mereve i va, a idika i Masar,

⁴ ko n nannai Firi'auna wi ta na a kupanaka da ba. Kata mpa n neke aza a Masar atakaci n abundai, kata mu utaka uma a va aza a Isaraila kakau.

⁵ Ayin a na baci m barakpai kukiye ku va wa aza a Masar, ciya mu utaka n aza a Isaraila a katsuma ke le, i ta e kuyeve a na mpa da Vuzavagudu.>>

⁶ Musa n Haruna a ya'in tsu na Vuzavagudu u danai le.

⁷ A ayin a na a banai a ya'ankai Firi'auna kadanshi, Musa wi ta n aya amanganashi. Ayi Haruna tamkpamu wi ta n aya amanganashi n a tatsu.

Kalangu ka Haruna ka vazai koko

⁸ Da Vuzavagudu u danai Musa n Haruna,

⁹ <<Firi'auna u dana baci, <Ya'in ili i mereve,> vu dana Haruna, <Dika kalangu ka nu, vu vakangu ka'a a idika e kelime ka Firi'auna.> ka'a ki ta a kuvaza koko.>>

¹⁰ Da Musa n Haruna a banai u Firi'auna a ya'in ili i na Vuzavaguđu u danai le. Ana a yawai, da Haruna u vakangi kalangu ka ni lo a ubuta u Firi'auna n anan taji a ni, da ta na ka vazai koko.

¹¹ Da Firi'auna u dekei aza e kuyeve n aza a kulana a ni, n oboci a aza a Masar, da da a kana kuya'an ili i mereve i nanlo feu derere.

¹² Yaba dem vi le feu da u vakangi kalangu ka ni a idika da ta na a vazai oko. Ama da kalangu ka Haruna ko sodongi alangu e le raka.

¹³ Ko n nannai, da Firi'auna u doku da u ya'in ugbamukaci, da u kpadai kupanaka le, uteku u na Vuzavaguđu u danai de.

Maɗukpa ma na Mini mo bonoi mpasa

¹⁴ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Firi'auna wi ta n ugbamukaci n abundai, u iwain kukasuka uma a va a laza.

¹⁵ Bana u Firi'auna n usana, ayin a na wi a kuta a kubana e kuyene ku Nilu. Kata vu vana yi de a kaga'in ka kuyene ka, vi dika kalangu ka na ka vazai koko ka.

¹⁶ Kata vu dana yi, <Vuzavaguđu Kashile ka aza a Ibrahīm, u suku mu ta wa nu u danai vu kasuka uma a va a wala a bana a cikpa mu na de e meremune, ama ali n gogo na vu iwain kushuku.

¹⁷ Pana ili i na Vuzavaguđu u danai, nannai da ve kuyeve a na mpa da Vuzavaguđu. N kalangu ka na ki e kukiye ku va na, mi ta a kulapa mini ma Nilu kata mo bono mpasa.

¹⁸ Adan a na i punu a mini ma i ta a kukuwa, mini kpamu mi ta o kokpo n ushami tsu na aza Masar a kufuda o doku o so'o mini ma ba.>>

¹⁹ Da da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Dana Haruna <U dika kalangu ka ni, kata u shamgba u sapangu ndolu m Masar ni nyeneke n adaba n ayinva a na o ko'i dem. I ta o kokpo mpasa, ali m mini ma na mi lo a ndiki n okotsu kobolo n ogbodo a idika i Masar dem.>>

²⁰ Da Musa n Haruna a ya'in tsu na Vuzavaguđu u danai le a ya'an. Da Haruna u dengusai kalangu ka ni lo e kelime ka Firi'auna n anan taji a ni dem lo a kinda. Da u lapai Kuyene ku Nilu, da ko okpoi mpasa.

²¹ Adan a na i punu a mini ma a kuwai. Da mini ma shamai kau, ali aza a Masar a fuda o doku so'o ba. Da mini dem a idika i Masar mo okpoi mpasa.

²² Ama oboci a Masar a kana kuya'an ili i tsuboci i le, da feu o bonokoi mini ma mpasa. Da kadu ka Firi'auna ko doku ka gbamasakai, u ciga kupanaka Musa ele n Haruna ba, tsu na Vuzavaguđu u danai.

²³ Da Firi'auna u lazai o kubono e kefeku ka ni, ko kadu ka ni ka muɗa adama a ili i nampa ya ba.

²⁴ Da aza a Masar dem a gawai ayinva a kaga'in ke kuyene ku Nilu a kulansa mini mo kuso'o adama a na o doku a fuda o so'o mini me kuyene ma ba.

Maɗukpa mo opodo

²⁵ Ayin e cindere a lazai ana Vuzavaguđu u langasai Kuyene ku Nilu.

8

¹ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Bana u Firi'auna kata vu dana yi, <Ili i na Vuzavaguđu u danai i da da na, kasuka uma a va a wala adama a na a ciya a bana a cikpa mu.

² Ama vu sanke le baci kulaza, mi ta a kutuka m maɗukpa mo opodo punu a idika i nu dem.

³ Kuyene ku Nilu ki ta a kushana n opodo. I ta a kuta kata a uwa e kefeku ka nu, n kunu ku kasa ku nu ali a gadi vu kajiba ka nu, n i'uwa ya aza a

gbara-gbara a ulinga a nu, n uma a nu raka. I ta kpamu a ku'uwa e kenle ka kuyana kobolo m masasu ma kulapaka kiya ka akala dem.

⁴ Opodo a i ta a kudikpangusu n a carai nu n uma a nu dem, kobolo n aza a gbara-gbara a nu feu.> >>

⁵ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Dana Haruna, <Dengusa kalangu ka na ki e kukiye ku nu vu sapangu ndolu dem, ni nyeneke, n adaba. Opodo i ta a kuta a Masar, kata a pala idika ya.> >>

⁶ Da Haruna u dengusai kukiye ku ni, da u sapangi ndolu m Masar dem, da a utakai n opodo a na a palai ubuta dem.

⁷ Da oboci e le feu da a ya'in nannai n utsura u le, a zuwai opodo a utai punu a idika ya.

⁸ Da Firi'auna u dekei Musa n Haruna da u danai le, <<Folonokoi mu Vuzavaguđu adama a na u takpaka mu madukpa mo opodo ma mpa n uma a va, mi ta a kukasukpa uma a nu a wala a bana a ya'anka Vuzavaguđu alyuka.>>

⁹ Da Musa u danai Firi'auna, <<N neke wu ta tsugbayin. Zagba ayin a na vi cigai n folono Vuzavaguđu adama a nu n uma a nu, ciya avu m kpa'a ku nu yu uvuka m madukpa mo opodo ma, kata a kasukpa a na i o Kuyene ku Nilu koci.>>

¹⁰ Da Firi'auna u danai, <<Mkpa vu nampa.>> Da Musa u danai, <<M pana ta, mi ta a kuya'an tsu na vu danai, adama a na vu yeve ta babu vuza na wi lo tsu Vuzavaguđu Kashile ka tsu.

¹¹ Opodo a i ta a kukasukpa wu m kpa'a ku nu, n aza a gbara-gbara a nu, n uma a nu, a na o kokpo koci a dada a na i o Kuyene ku Nilu.>>

¹² Ana Musa n Haruna a utai da a kasukpai Firi'auna, da Musa u ya'in kavasa a kubana u Vuzavaguđu ciya u takpa madukpa mo opodo ma na u tukai Firi'auna.

¹³ Da Kashile ka ya'in tsu na Musa u folonoi, da opodo a na i a kpa'a n a na i o oyonto n ashina dem a kuwai.

¹⁴ Dada o bolongi opodo a otoro-otoro, ali da idika ya yo okpoi n ushami.

¹⁵ Ama ana Firi'auna we enei ukuna wo opodo wa u jebe ta, da u doku u ya'in ugbanukaci. U panaka Musa n Haruna ba, uteku tsu na Vuzavaguđu u danai de.

Madukpa mi ikurukpatai

¹⁶ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Dana Haruna, <Dengusa kalangu ka nu kata vu lapa idika. Kubuta ki idika ku na ku dangai ki ta o kokpo ikurukpatai a idika i Masar raka.> >>

¹⁷ Da ta na a ya'in nannai, ana Haruna u dengusai kalangu ka ni, da u lapai idika da kubuta ku dangai. Da ta na ko okpoi ikurukpatai, da ikurukpatai ya i kanai kutakacika uma a Masar raka, ali nu nnama n le dem. Da kubuta ki idika ka dem ko okpoi ikurukpatai.

¹⁸ Ama ana oboci e le a cigai kuya'an nannai n ciboci ci le, a fuda ba. Ko n nannai dem, da ikurukpatai i kanai kutakacika uma nu nnama.

¹⁹ Da oboci a danai Firi'auna, <<Na va gbani da ba, kukiye ku Kashile ku da.>> Ama kadu ka Firi'auna ko doku ka gbamasakai, ali da u iwain kupana. Uteku u na Vuzavaguđu u danai de.

Madukpa ma ayun

²⁰ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Denga mkpa'a n usana, vu gasa n Firi'auna ayin a na wi a kubana e kuyene ka, kata vu dana yi, <Ili i na Vuzavaguđu u danai i dada na, kasukpa uma a va a laza a bana a ya'anka mu aganda.

²¹ Vu kasukpa baci uma a va a lazai ba, mi ta a kusu'uku da n kakuma ka ayun, avu n aza a nu, n aza a gbara-gbara a nu dem, n i'uwa i le. Punu a i'uwa ya aza a Masar yi ta a kushana n ayun, ali a kimbai idika dem.

²² <<<Ama a kanna ka nanlo, mi ta a kukanza idika i Goshon a ubuta u na uma a va i, ayun a kusa'wa de ba. Adama a na vi yeve a na mpa Vuzavaguđu mi ta kpamu punu a idika i nampa.

²³ Mi ta a kuzuwa urotu u na u kupecuku uma a va n uma a nu, urotu wi ili i mereve i nampa yi ta a kutawa makpa'a.> >>

²⁴ Da ta na Vuzavaguđu u ya'in nannai. U su'uki m madukpa ma ayun a kubana e kefeku ka Firi'auna, n i'uwa ya aza a gbara-gbara a ni a Masar dem, da idika ya kpamu i kanai kunangba n kakuma ka ayun ka.

²⁵ Da Firi'auna u dekei Musa n Haruna u danai, <<Banai i ya'anka Kashile ka da ka alyuka punu na a idika ya.>>

²⁶ Dada Musa u danai, <<Nannai va u ya'an ba. Alyuka a na tsa kuya'anka Kashile Vuzavaguđu vu tsu i ta o kokpo ili yu unata a kubana wa aza a Masar. E ene tsu baci a kuya'an alyuka a ili yu unata n ashi e le, i a kuvara tsu n atali ba?

²⁷ U ga'an ta ci ya'an nwalu n ayin a tatsu e meremune, ci yeve ci ya'anka Vuzavaguđu Kashile ka tsu alyuka tsu na u danai.>>

²⁸ Da Firi'auna u danai, <<N kukasukpa da ta i bana i ya'anka Vuzavaguđu Kashile ka da alyuka e meremune. Ama kata i bana da'in ba, gogo na ya'ankai mu kavasa bi'i feu.>>

²⁹ Da Musa u danai, <<N kasukpa baci na mi ta a kuvasa u Vuzavaguđu kata mkpa'a u takpa madukpa ma ayun ma u Firi'auna, n aza a gbara-gbara a nu, n uma a nu dem. Ama mi ta a kubarangu wu, kata vu doku vi yansa tsu ba, vu doku vu sanka uma kubana kuya'anka Kashile ke le alyuka ba.>>

³⁰ Da Musa u kasukpai Firi'auna, u banai u ya'in kavasa a kubana u Vuzavaguđu ciya u takpa madukpa ma.

³¹ Vuzavaguđu u ya'in tsu na Musa u folonoi, da u takpai madukpa ma ayun ma u Firi'auna, n aza a gbara-gbara a ni, n uma a ni dem ko kayun ke te ka buwa ba.

³² Ama Firi'auna u doku u ya'in ugbamukaci, u kasukpa uma a a laza ba.

9

Madukpa mi ilikuzuwa

¹ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Bana u Firi'auna vu dana yi ili i na Vuzavaguđu u danai, <Ili i na Vuzavaguđu Kashile ka aza Ibirahi ka danai i dada na, <<Kasukpa uma a va a laza adama a na a bana a cikpa mu.>>

² Ama vi iwan baci kukasukpa le, da vi lya'i kelime n kuka le,

³ Vuzavaguđu wi ta a kusuku m madukpa a ubuta wi ilikuzuwa i da i na i tsu guba, nradika, ni njaki, n odoku, n arakuma, n anaka kobolo ni nkyon.

⁴ Ama Vuzavaguđu wi ta a kukanza kuzuwa ka aza a Isaraila kata u kasukpa ka aza a Masar, adama a na ko kuzuwa ku te ka aza a Isaraila ki lo a kukuwa ba.> >>

⁵ Vuzavaguđu u zuwai ayin da u danai, <<Mkpa'a mi ta a kuya'an ili i nampa punu a idika ya.>>

⁶ Ana kayin ka asai, da ta na Vuzavaguđu u ya'in nannai. Da kuzuwa ka aza a Masar raka ku kuwai, ama ko winja u te u kuzuwa wa aza Isaraila u kuwa ba.

⁷ Da Firi'auna u zuwai uma adama a na o godumo, da a cinai mayun da, ko manama me te ma aza a Isaraila ma kuwa ba. Ama Firi'auna u buwa ta n ugbamukaci, u iwain kukasukpa uma a a laza.

Madukpa ma amici

⁸ Da Vuzavaguḍu u danai Musa n Haruna, <<Shatangi ekiye a ɗa n kokomo ka na ki lo e kenle, kaṭa Musa u bulangu ka'a lo a wunlai a aṣhi a Firi'auna.

⁹ Kubuta ku kokomo ka ki ta a kukara'a a idika i Masar dem. Ayin a nanlo mbaḷa ma amici mi ta a kukaṇa ikyamba i uma nu nnama dem, punu a idika i Masar.>>

¹⁰ Da e kenuki kokomo e kenle ɗa a lazai a banai a ubuta u Firi'auna, ɗa Musa u vishangi kokomo ka a wunlai e kelime ka Firi'auna, ɗa gogo lo amici a kaṇai yaba dem a ubuta wa ali nu nnama dem.

¹¹ Ali n oboci a feu a fuda a shamgba kelime ka Musa ba, adama a na ele feu amici a kaṇa le ta kobolo n aza a Masar a na a buwai dem.

¹² Ama ɗa Vuzavaguḍu u doku u zuwai Firi'auna u ya'in ugbamukaci ɗa u iwain kupanaka le, uteku tsu na Vuzavaguḍu u danai Musa ɗe.

Madukpa ma mini ma atali

¹³ Da Vuzavaguḍu u danai Musa, <<Danga mkpa'a n usana vu bana u Firi'auna vu dana yi, <Ili i na Vuzavaguḍu u danai i ɗaɗa na, <<Kaṣukpa uma a va a laza a bana a cikpa mu.

¹⁴ Ko kpamu n gogo na mi ta a kusu'uku wu m madukpa, avu n aza gbara-gbara a nu, n uma a nu dem. Adama a na vi yeve babu vuza na wi tsu va punu a aduniyan dem.

¹⁵ Mi ishi baci de m faba wu ɗe n uma a nu m madukpa, vi ishi a kubuwa lo n wuma a aduniyan a nampa ba.

¹⁶ Ama n kaṣukpa wu ta n wuma adama a na n yotsongu wu utsura u va. Kaṭa uma a sala kula ku va aduniyan raḳa.

¹⁷ Ama ali n gogo na vu buwai a kucikpa kaṣi ka nu, ɗa vi iwain kukaṣukpa le a laza.

¹⁸ Mkpa'a nahannai mi ta o kuyo'o mini ma atali ma wuya-wuya ma na kaṭa a sa'wai kuyo'o ba, ali n ayin a na a ya'in idika i Masar.

¹⁹ Dana uma o bonoko n ilikuzuwa i nu n ili i na vi ni ɗa pulai dem a kpa'a, adama a na vuza na baci ko manama ma na mi pulai ma na mini ma atali ma sa'wai mi ta a kukuwa.>> > >>

²⁰ Aza a gbara-gbara a Firi'auna o yoku a na i a kupana wovon wi ili i na Vuzavaguḍu u danai, ɗa a ya'in gogo'o o bonokoi agbashi e le n kuzuwa ku le asuvu a kpa'a.

²¹ Ama aza a na a kpaɗai kukebece n kadanshi ka Vuzavaguḍu a kaṣukpai kuzuwa ku le n agbashi e le feu pulai.

²² Da Vuzavaguḍu u danai Musa, <<Dengusa kukiye ku nu a kubana gaɗi adama a na mini ma atali ma yikpa u uma dem nu nnama n ica'aṣhi ya ashina a Masar.>>

²³ Da Musa u dengusai kalangu ka ni gaɗi, ɗa Vuzavaguḍu u ya'in uladi u gbangam u na u tsu akana ali a kutawa a idika, ɗa u lapai akpanga ɗa u yo'i mini ma atali a idika i Masar dem.

²⁴ Mini ma atali n uladi kau nannai, u sa'wa kuya'an a idika i Masar ba. Nava ɗaɗa mini ma atali ma gbani-gbani ma na a sa'wai kuya'an a idika i Masar ali n ayin a na e yevei ubuta u nanlo n kula Masar.

²⁵ A idika i Masar dem mini ma atali ma langasai ili i na yi e keteshe raḳa, uma nu nnama dem. Ma langasai ica'aṣhi dem, ali mo kodosoi ndanga raḳa.

²⁶ Ama ubuta u na u kpaɗai kuyo'o mini ma atali ma koci u ɗaɗa Goshon, ubuta u na aza a Isaraila i.

²⁷ Da Firi'auna u suki a bana e ɗeke Musa n Haruna, ɗa u danai, <<Gogo na n ya'an ta unushi, Vuzavaguḍu mayun ɗa wi, ama mpa n uma a va ci n ukuna u mayun ba.

²⁸ Tsu folono wu ta folonoko tsu Vuzavagudu, akpanga m mini ma atali ma na Kashile ka su'uki tsu va ma yawa tsu ta. Mi ta a kukasukpa da i laza gogo na, yo kudoku ya shamgba na ba.>>

²⁹ Da Musa wu ushuki, <<Gogo na mu uta baci pulai vi likuci mi ta a kudangusa ekiye a va gadi n vasa. Ayin a na baci mini ma atali n akpanga a shamgbai vi ta e kuyeve idika ya yi ta ekiye a Vuzavagudu.

³⁰ Ama n yeve ta avu n aza gbara-gbara a nu ya kupana wovon u Kashile Vuzavagudu ba.>>

³¹ A ayin a na lo falas* m bali† a namgba ta raka adama a mini ma atali ma, bali a kupusa falas tamkpamu a kuya'an apalu.

³² Ama alkama n ityawan i namgba ba adama a na ayin e kuge'we e le a yawa ba.

³³ Ana Musa u kasukpai ubuta u Firi'auna a pulai vi likuci da u dengusai ekiye a ni gadi, da u kanai avasa u Vuzavagudu. Dada mini ma atali n akpanga a shamgbai, da mini ma kasukpai kuyo'o a idika ya dem.

³⁴ Ana Firi'auna we ene mini, m mini ma atali n akpanga a ma laza ta, da u ya'in unushi kpamu. Ayi n aza a gbara-gbara a ni a kpanduki adu e le.

³⁵ Da Firi'auna u doku u kpanduki kadu ka ni, da u sankai aza a Isaraila ku laza, uteku u na Vuzavagudu u danai Musa de.

10

Madukpa ma akyu'un

¹ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Bana u Firi'auna adama a na mpa m kpanduku ta kadu ka ni n aza a gbara-gbara a ni, adama a na n ya'an ili i mereve i nampa e mere me le,

² adama a ili i nampa, yi ta a kufuda ya dana muku n da nu ntsukaya n da nu n tsu na n ya'in wuya-wuya n aza a Masar n tsu na n ya'in ili i mereve i va, Ada kpamu ta i kuyeve nannai a na mpa da Vuzavagudu.>>

³ Da Musa n Haruna a banai u Firi'auna da a danai ni, <<Ili i na Vuzavagudu Kashile ka aza Ibirahi ka danai i dada na, <Ali wannai dai va kukasukpa kuya'an aradi a kubana a va? Kasukpa uma a va a laza, adama a na a bana a cikpa mu.

⁴ Vi iwan baci kukasukpa uma a va a laza, mkpa'a mi ta a kutuka n akyu'un a idika i nu.

⁵ I ta a kuyimkpa ali a pala idika dem ali babu vuza na u kufuda we kene idika ya, kata a takuma ilikulya'a i na yi ishi lo i na mini ma atali ma nusai, nu ndanga n na mi o kugbomguro a ashina a da.

⁶ I ta a kushana a i'uwa i nu n i'uwa ya aza a gbara-gbara kobolo n i'uwa ya aza a Masar dem. Ili i nampa ko ikaya i nu ko anan dada a nu n ayin a na a tawai a idika i nampa ali a kutawa anana, kata a sa'wa kene i da ba.>> Da Musa u lazai u kasukpai Firi'auna.

⁷ Da nkoshi m gbara-gbara n Firi'auna a danai ni, <<Wana dai vuma vu nampa u kukasukpa kuzuwaka tsu maza? Kasukpai aza Isaraila a bana a cikpa Kashile Vuzavagudu vi le. Gogo na i yeve a na idika i Masar i namgbai ba?>>

⁸ Da o bonokoi Musa n Haruna u Firi'auna, da u danai le, <<Yi ta a ku fuda ya bana ya cikpa Kashile Vuzavagudu vu da.>> Ama danai mu, anan yayi a kubana n ada?

* 9:31 9:31 Bali ilikulya i yoku i da i na a ci cimba kata i matsa ci iwele † 9:31 9:31 Bali ilikulya i yoku i da i na a ci cimba kata i matsa ci iwele.

⁹ Da Musa wu ushuki, <<Ci ta a kubana raka vu tsu mmaci nu nkoshi m muku mo olobo ni nkere n tsu dem. Ci ta a kudika nkyon n tsu nu nradika, n anaka adama a na ci ta a kuya'an kadiva ka na tsa kucikpa Vuzavaguđu.>>

¹⁰ Da Firi'auna u danai, <<Vuzavaguđu da koci u kubanka da n kasukpa da baci i bana n amaci a da kobolo m muku dem, wi ta a kuya'an yi ta n kusheshe ku gbani-gbani.

¹¹ Ala ta nannai ba. Ali a da koci a kubana a ya'anka Vuzavaguđu aganda, adama a na da da ili i na i folonoi.>> Da o lokoi Musa n Haruna punu a ubuta u Firi'auna.

¹² Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Dengusa kukiye ku nu vu sapangu idika i Masar adama a na kakuma ka akyu'un ka ka pala idika ya dem, kata kpmu a takuma ili i na yi punu a idika i Masar dem i na mini ma atali ma nusai.>>

¹³ Da Musa u dengusai kalangu ka ni a ubon wi idika i Masar, da Kashile ka suki wunlai a kasana u tawai punu a idika ya n kanna ka nanlo ka n kayin ka ni dem. A kubana usana da wunlai u kasana wa u tukai n akyu'un.

¹⁴ Dada a kara'i a idika i Masar dem a shatangi idika ya palili. Kata a sa'wa kene icu'u i madukpa i nanlo ba, ili i nanlo kpmu yo kudoku ya tawa a idika i nanlo ba.

¹⁵ Da akyu'un a a palai ubuta dem ali idika i limanai adama akyu'un. A takumai ica'ashi dem n umaci wu ndanga n na mini ma atali ma nusai. Babu kayuku ka taku ka mita ko ka madanga ka na ka buwai punu a idika i Masar.

¹⁶ Da Firi'auna u ya'in gogo'o u dekei Musa n Haruna da u danai le, <<N nusaka ta Kashile Vuzavaguđu vu da n ada dem.

¹⁷ Gogo na cinukpakai mu unushi u nampa, kata i vasa a kubana u Kashile Vuzavaguđu vu da u takpa atakaci a ukpa a nampa.>>

¹⁸ Da Musa u kasukpai kefeku ka Firi'auna da u banai u vasai u Vuzavaguđu.

¹⁹ Da Vuzavaguđu u saba'i wunlai wa u bonokoi u da wunlai u kalivi wu utsura, u na u purangi akyu'un a a kubana a Mala ma Shili. Ko kakyu'un ke te ka buwa a idika i Masar ba.

²⁰ Ama da Vuzavaguđu u kpandusuki kadu ka Firi'auna ka kpmu, ali da u sankai aza a Isaraila a kulaza.

Madukpa ma kayimbi

²¹ Da Vuzavaguđu u doku u danai Musa, <<Dengusa kukiye vu sapangu gadi adama a na kayimbi ka kpabam ka pala idika i Masar dem, kayimbi ka na kpmu ka mikinai ali adanshi uma i ta a kufuda a sa'wa ka'a.>>

²² Da ta na Musa u dengusai kukiye ku ni u sapangi gadi, da kayimbi ka palai Masar kpabam, ali ayin a tatsu.

²³ A katsuma ka ayin a nanlo babu vuza na u kene toku ko u bana ubuta u yoku. Ama aza a Isaraila i ta de n kutashi a ubuta u na i dem.

²⁴ Dada Firi'auna u suki e dekeke yi Musa, da u danai ni, <<Banai i cikpa Vuzavaguđu. Ko amaci a da m muku n da i ta a kufuda a bana n ada, kuzuwa ku da ku da koci i kukasukpa.>>

²⁵ Ama da Musa u danai, <<Mayun da vu kasukpa tsu tsu bana ci ya'an alyuka kobolo n kune'e ku kusongu u Vuzavaguđu Kashile ka tsu.

²⁶ Kuzuwa ku tsu dem ki ta a kubana n a tsu. Babu winja u na u kokpo. Tsa kuya'an ta ulinga n ku yoku a ubuta u kucikpa Vuzavaguđu Kashile ka tsu. Sai ayin a na ci yawai de, da ce kuyeve ili i na tsa ku cikpaka Vuzavaguđu.>>

²⁷ Ama da Vuzavaguđu u doku u zuwai Firi'auna u ya'in ughamukaci kpmu, da u sankai le ku laza.

²⁸ Dada Firi'auna u danai Musa, <<Denga mu lo! Kata vu doku vi yawa devu nu mpa kpamu ba! Kanna ka na baci n gasai muku n ashi n avu, vi ta a kukuwa.>>

²⁹ Da Musa wu ushuki da u danai, <<Tsu na vu danai dem derere da, mpa ma o kudoku ma yawa devu n avu ba.>>

11

Ukpa u maku ma iyain ma aza a Masar

¹ Gogo na Vuzavaguđu u danai Musa, <<N kutuka ta madukpa mo yoku u Firi'auna n uma a Masar. Ayin a nanlo, wi ta a kushuku da i laza. U kasukpa da baci i laza, wi ta o kuloko da gbende-gbende.

² Dana uma a Isaraila, ali n amaci dem, o folono aza a Masar a na i idashi kobolo e neke le ili i na a ya'in n azurufa n azanariya.>>

³ Da Vuzavaguđu u zuwai aza a Isaraila a ciyai wishi e ekiye a aza a Masar. Musa feu n kaci ka ni u ciyai tsugbayin kau e ekiye a aza gbara-gbara a Firi'auna n aza a Masar a na a buwai dem.

⁴ Da Musa u danai Firi'auna, <<Ili i na Vuzavaguđu u danai i dada na, kayin ke pece baci, mi ta a kukara'a idika i Masar.

⁵ Maku ma iyain me le dem mi ta a kukuwa, a gita a maku ma Firi'auna, vuza na wi o tsugono, a kubana a maku ma iyain ma kagbashi ka maku ma vuka ma na ma yawai kiya. Ali m maku ma iyain mi ilikuzuwa i na a gitai kumatsa dem.

⁶ Uma a Masar raka i ta a kushika n yoroli u la'a tsu na kata a sa'wai kuya'an ba. Ili i nanlo yo kudoku ya tawa kpamu ba.

⁷ Ama a katsuma ka aza a Isaraila meshe'e ma kuya'anka vuma ko manama wali ba. Ta lo i kuyeve a na Vuzavaguđu wi a kinda aza a Isaraila kau n aza a Masar.

⁸ Anan taji a nu a nampa raka i ta a kutawa wa va, kata a kudanku mu a dana, <Wala! Laza n uma a nu raka,> Ayin a nanlo, n yeve n laza.>> Da Musa u ya'in wupa kau, da u kasukpai Firi'auna.

⁹ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Firi'auna wa kupanaka wu ba, adama a na ili i mereve i va i yimkpa n abundai a idika i Masar.>>

¹⁰ Musa n Haruna a ya'in ili i mereve i gbagba'in i nampa dem e kelime ka Firi'auna. Ama Vuzavaguđu u zuwai Firi'auna u ya'in ugbamukaci. Firi'auna u kasukpa aza a Isaraila a laza a kasukpa idika i ni ba.

12

Kadiva ka Kupasamgbantai

¹ Ele lo bi'i a Masar va, da Vuzavaguđu u danai Musa n Haruna,

² Ili i na i dikai anana, wotoi u nampa u dada da wotoi u iyain u kaya.

³ Salaka aza a Isaraila raka, dana le a kanna ka kupa ko wotoi u nampa, vuma dem u lansa magiri ma na mi ushan u kenu, adama a aza a kpa'a a ni.

⁴ Kpa'a ku na baci ke enei ka kufuda kukotso magiri ma uteku u ni ba, u bolongu m kpa'a ku na ki devu n ayi, e pecuku ma'a uteku u kabundai ka uma ka na ka kutakuma inyama ya.

⁵ Magiri ma na i kuzagba mo okpo ma kaya me te kpamu babu usan, ama wi ta a kufuda kokpo maradika ko mokyon.

⁶ I ya'an kabanu ka nlala n nanlo mayin, sai a kulivi ku kanna ka kupa n ka nashi o wotoi u iyain u nampa. Kata yaba dem a Isaraila u kida malala ma ni a kpa'a ku ni kafu ubuta u limaņa.

⁷ Kaṭa e kenuku mpasa ma a ɗarukpa akambu n gaɗi vu urotu wu utsutsu u kefeke wi i'uwa i le, a ubuta u na a kutakuma inyama ya.

⁸ N kayin ka nanlo, i zungu nlala ma, kaṭa i takuma n ayuku a na i n okono, m boroji vu babu yisiti kpamu.

⁹ Kaṭa i takuma inyama ya taṭu ko usaṭpi ba, ama i zungu inyama ya raṭa kobolo n kaci n ekpete m maḷaḷi dem.

¹⁰ Kaṭa kagimi ka buwa ali a kubana usana ba. Kagimi ka buwa baci, i songu ka'a kafu usana.

¹¹ Nannai ɗa ya kutakuma i ɗa, nu ntogu n ɗa u uki, n ataka u uki e ene a ɗa, n alangu e ekiye a ɗa. Yi ta a kutakuma i ɗa m moloko, adama a na Kaɗiva ka Kupasamgbantai ka Vuzavaguɗu ka'a.

¹² N kayin ka nanlo, mi ta a kura'a ubuta wa aza a Masar, kaṭa mu una maku ma iyain dem ma aza a Masar, muku n ali n iyain nu nnama n na a gitai kumatsa dem. Mi ta a kuya'anka amaḷi a aza a Masar afada. Adama a na mpa ɗa Vuzavaguɗu.

¹³ Mpasa n ɗaɗa n kokpo urotu a i'uwa i na yi dem. Me ene baci mpasa n nanlo, mi ta a kupasa ɗa. Babu maɗukpa mu ukpa ma na ma kuciya ɗa a ayin a na baci n tukai aza a Masar n atakaci.

¹⁴ <<I kuyongo ta a kucibasa n kanna ka nampa a kaya dem. I ya'ansa kaɗiva ka nampa ka u Vuzavaguɗu, ali a kubana wu ntsukaya n na i kutawa ya matsa kaṭa wo okpo ɗa wila u na i kutono ayin dem.

¹⁵ Ali ayin e cindere aɗa a kutakuma boroji vu na vi n yisiti ba. Kanna ka iyain, yu utaka n yisiti a i'uwa i ɗa. Vuza na baci u takumai boroji vu yisiti a kaṭsuma ka ayin e cindere a nanlo i ta o kuloko yi a kaṭsuma ka aza a Isaraila.

¹⁶ A kanna ka iyain ka kaɗiva ka, n kanna ke cindere i ya'an obolo a cida. Kaṭa i ya'an ulinga a kaṭsuma ka ayin a nanlo ba, sai de i fobuso ili i na i ku lya'a koci yi ɗa ya kuya'an.

¹⁷ Kaṭa i cibasa n kanna ka kaɗiva ko boroji vu babu yisiti ka nampa, adama a na a kanna ka nanlo ka'a mu utakai ɗa a idika i Masar kumaci-kumaci. A kugita anana ali m muku n ɗa nu ntsukaya n ɗa dem, yi ta a kucibasa n kanna ka nampa wo okpo ɗa wila.

¹⁸ O wotoi u iyain a kanna ka ayin kupa n a nashi n kulivi i takuma boroji vu babu yisiti, ali a kubana n kulivi ku kanna ka kamanga n ke te.

¹⁹ A kaṭsuma ka ayin e cindere a nanlo, kaṭa a cina yisiti a i'uwa i ɗa ba. Vuza na baci a cinai a kutakuma ili i na yi n yisiti, ko komoci ko a kaṭsuma ka uma a Isaraila, lokoi ni punu a kaṭsuma ka uma a Isaraila.

²⁰ A kaṭsuma ka ayin nanlo a ubuta u na yi idashi dem, kaṭa i takuma ili i na yi n yisiti ba, i takuma boroji vu na vi babu yisiti.>>

²¹ Da Musa u dekei nkoshi m gbara-gbara mi Isaraila dem, ɗa u danai le, banai i zagba nlala n na i kukida n limata i kpa'a i ɗa ma kaɗiva ma Kupasamgbantai.

²² Yaba dem u tsuwan mpasa m malala ma ni a masasu. Kaṭa u pitiku una u izobu punu a mpasa ma. U yeve u vishangu a utsutsu u kefeke, gaɗi n akambu dem. Kaṭa vuza wu uta utsutsu u kefeke u kpa'a u ni ba, ali a kubana usana.

²³ Ayin a na baci Vuzavaguɗu wi a kura'a adama a na wu una aza a Masar, wi ta e kene mpasa gaɗi n akambu a utsutsu u kefeke u ɗa, kaṭa u pasa u kasukpa ɗa. U kukaṣukpa kuni ka ka uwa a i'uwa i ɗa kaṭa wu una ɗa ba.

²⁴ I tono ili i nampa adama a na yo okpo ili i kutono i ɗa nu ntsukaya n ɗa, ayin dem.

²⁵ Ayin a na baci i yawai a idika i na Vuzavaguḍu u ya'ankai ḍa uzuwakpani u kuneke ḍa, kaṭa i lya'a kelime n kucibasa n kaḍiva ka nampa.

²⁶ Muku n ḍa me ece ḍa baci, <<Yidai kaḍiva ka nampa ka ki o kuyotsongusu?>>

²⁷ Kaṭa i dana le, na va kaḍiva ka kupasamgbanai ka alyuka ka na Vuzavaguḍu wu utakai tsu a idika i Masar. Da wu unai aza a Masar ama ḍa u kaṣukpai i'uwa i tsu. Da uma a kudangi ḍa a cikpai ni.

²⁸ Da aza a Isaraila a ya'in derere tsu na Vuzavaguḍu u danai Musa n Haruna.

²⁹ N kayin ka gbayin, ḍa Vuzavaguḍu wu unai ngaji ma aza a Masar raka. U gitai m magaji ma Firi'auna vuza na wi idashi a kakuba ko tsugono, ali a kubana a magaji ma vuza na wi de ushiyi a kunu ku ugbashi, kobolo m muku n iyain mi ilikuzuwa raka.

³⁰ Firi'auna n anan taji a ni kobolo n aza a Masar raka a dangai n kayin, ḍa a kanai mashi n yoroli a idika i Masar raka, adama a na ukpa u kawuriya u ḍa.

Aza a Isaraila a utai a idika i Masar

³¹ Firi'auna u suki a bana e deke Musa n Haruna n kayin ka nanlo, u danai, <<Dengai i Kaṣukpaka mu uma a va, ḍa n uma a ḍa aza a Isaraila ya'in tsu na i danai va, banai i cikpa Vuzavaguḍu.

³² Dikai kuzuwa ku ḍa n ushiga wu nlala n anaka tsu na vu danai. Ama kaṭa i zuwaka mu unasingai bi'i, kaṭa i laza.>>

³³ Da ta na aza a Masar a gbagbalai uma a a ya'an moloko a uta punu a idika, ḍa a danai, <<Ta baci nannai ba, ci ta a kukuwa raka.>>

³⁴ Uma a Isaraila a dikai kiya ku na ki uzubuki n yisiti ba, ḍa a tsungi ku ḍa nvene n le ḍa a katalai punu a ucanuku u le, ḍa o woki a avangatsu e le.

³⁵ Da aza a Isaraila a ya'in tsu na Musa u danai le a ya'an. Dada e ecei aza a Masar ili ya azurufa, kobolo n azanariya, kobolo n aminya.

³⁶ Vuzavaguḍu u zuwai aza a Isaraila a ciyai wisha a ubuta wa aza a Masar. Da e nekei le ili i na e ecei le dem. Ta aza a Isaraila a purai uciyi n abundai wa aza a Masar nannai.

³⁷ Da uma a Isaraila a dangai a kaṣukpai Ramase, a kanai uye a kubana o Sukotu. Kabundai ka uma ka na a walai e ene ele ḍa akpan amangatawanti (600,000) ali bi'i koci, babu amaci m muku.

³⁸ Kabundai ka uma ka aza na i aza a Isaraila ba, ḍa o tonoi le, ushiga wa anaka nu nlala u tonoi le feu.

³⁹ Da a ya'in boroji vu na vi yisiti ba n kiya ku na a utakai a idika i Masar. Boroji vu babu yisiti, adama na utaka le ta m moloko a idika i Masar, a ciya o fobusoko kaci ke le ilikulya'a ko boroji ba.

⁴⁰ Muku mi Isaraila a dasangu ta a idika i Masar, ali aya amangatawanashi n kamangankupa (430).

⁴¹ A kanna ku ukocishi ka aya amangatawanashi n kamangankupa (430) ka nanlo, dada Vuzavaguḍu wu utakai n uma a ni a idika i Masar katsura-katsura.

⁴² N kayin ka nanlo ka ḍa Vuzavaguḍu u zuwai ashi adama a na wu utaka le a idika i Masar. Kayin ka nampa, ka Vuzavaguḍu ka'a, adama a nannai aza a Isaraila raka i ta a kuzuwaka kayin ka nanlo ka ashi ali a kubana wu ntsukaya n na n kutawa.

Wila u kaḍiva ka kupasamgbanai

⁴³ Da Vuzavaguḍu u danai Musa n Haruna, na va dada wila u kaḍiva ka kupasamgbanai,

Kata i kasukpa komoci ka lya'a ilikulya'a ya ba.

⁴⁴ Ama kagbashi dem ka na i tsulai wi ta a kufuda wa lya'a ilikulya'a ya, wi baci n ukidi u kavaja.

⁴⁵ Komoci ka na baci ka cipai wa da ko vuza zamalinga, wa kulya'a ilikulya'a ya ba.

⁴⁶ <<I takuma inyama ya punu a asuvu a kpa'a ku te, kata a utaka n i da pulai ba, kata kpamu i takuma inyama ya i boso etele a ba.

⁴⁷ Uma a Isaraila raka a ya'ansa kadiva ka nampa.

⁴⁸ Komoci ka na baci ki punu idashi n ada da u cigai kuya'an feu kadiva ka kupasamgbani ka Vuzavaguđu, mayun da maku ma vali ma na mi a kpa'a ku ni dem u ciya ukidi u kavaja. Kata ayin a nanlo u yeve u uwa a ubuta u kadiva wa kobolo n ada, wo okpo ta vuza likuci feu. Mavali dem ma na a kidai kavaja ba, kata u lya'a ilikulya'a ya ba.

⁴⁹ Wila u kana ta yaba dem ko vuza likuci ko komoci ka na ki punu idashi n ada.>>

⁵⁰ Da muku mi Isaraila n ya'in tsu na Vuzavaguđu u danai Musa n Haruna.

⁵¹ A kanna ka nanlo ka da Vuzavaguđu wu utakai m muku mi Isaraila a idika i Masar, katsura-katsura.

13

Kerengu ku maku ma iyain

¹ Vuzavaguđu u danai Musa,

² <<Maku ma iyain ma vuma ma aza a Isaraila, ko vuma ko manama, ma va ma'a, vu neke ma'a a kubana wa va.>>

³ Da Musa u danai uma a, <<Cibasai n kanna ka nampa ka na yu utai a idika i Masar, a ubuta wu ugbashi, n utsura u Vuzavaguđu wu utakai da, da u tukai da na. Kata i takuma boroji vu na vi n yisiti ba.

⁴ A kanna ka nampa ko wotoi u Abibu* ka dada yu utai a idika i Masar.

⁵ A ayin a na baci Vuzavaguđu u bankai da a idika i uma i Kana'ana, n Hitiya n Amoriya n Hiviya n Jebusiya, i na u kucinakai ikaya i nu u kuneke wu i da. Idika i na yi m mani'in n tsuta, kata vi ya'an kadiva vu cibasa n kanna ko wotoi ka nampa ka a kaya dem.

⁶ I takuma boroji vu na a ya'in n yisiti ba ali ayin e cindere, a kanna ke cindere, i ya'an kadiva ka u Vuzavaguđu.

⁷ Yi ta a kutakuma boroji vu babu yisiti va ali ayin e cindere, a katsuma ka ayin a nanlo, kata a cina ili i na yi n yisiti a katsuma ka da, ko punu a ubuta u na yi dem ba.

⁸ A kanna ka nanlo ka da va kudana maku ma nu, <Ili i na i zuwai da mi kuya'an kadiva ka nampa ka, ka dada adama a ili i na Vuzavaguđu u ya'ankai mu, wu utukai mu a idika i Masar.>

⁹ Kadiva ka nampa ki ta o kokpo an urotu e kukiye ku nu, n ili i kucibasa kpamu a kucan ku nu adama a na wila u Vuzavaguđu u yongo punu a kadu ka nu, kata vu dansa n una u nu. Adama a na Vuzavaguđu da wu utukai nu a idika i Masar n utsura u gbayin.

¹⁰ Yi ta a kucibasa n kanna ka kadiva ka nampa ka a ayin a na a zuwai, a kaya lakam.

¹¹ <<Ayin a na baci Vuzavaguđu u tukai da a idika i Kana'ana, da u nekei da i da, uteku tsu na u ya'in uzuwakpani n ada n ikaya i da u kuneke da ta idika ya,

* **13:4 13:4** Abibu dada wi ishi wotoi u iyain u kaya e mekecu ma aza a Ibrahi, derere n tsu na a tsu gita kukece o wotoi u tatsu a kubana u nashi gogo na. Dada kpamu e ci deke Nisan

¹² kạtạ i neke Vuzavaguđu umaci u iyain u muku n ali n vuma, kobolo n umaci u iyain u muku n ali wu nnama adama a na n Vuzavaguđu n ẹa.

¹³ Kogono ka majaki dem ka na a gịtạ kumatsa vi tạ a kufuđa va tsupa m maku ma malala. Ama vi ciga baci kuya'an nannai ba, vu kodo majaki ma kudeku. Ama maku ma vuma dem vi tạ a kufuđa va tsupa ma'a.

¹⁴ <<A kubana a ayin o yoku maku ma nu me ece wu baci, <Yidaj na va? > U shuku yi, <N utsura u Vuzavaguđu u ẹa wu utakaj tsu a idika i Masar, a ubuta u na ci ishi a tsugbashi.

¹⁵ Ana Firi'auna u ya'in ugbamukaci, ẹa u iwain kukaşukpa tsu tsu laza. Da Vuzavaguđu wu unai muku n ali n na a gịtạ kumatsa n vuma nu nnama dem a Masar. I ẹa ẹa i zuwai ẹa ci a kuya'an muku n iyain mu nnama alyuka u Vuzavaguđu. Kạtạ tsu tsupaka maku ma iyain ma vuma dem a ubuta u Vuzavaguđu.>

¹⁶ Na va wi tạ o kokpo an urotu e kukiye ku nu n ili i kucibasa a kucan ku nu, a na Vuzavaguđu wu utakaj tsu a idika i Masar n utsura u gbayin u kukiye ku ni.>>

Uma a a kaşukpai Masar

¹⁷ Ana Firi'auna u kaşukpai uma a lazai, Kaşhile ka kaşukpa le o tono n uye wa asuvu ba, u na u walai a idika ya aza a Filisitiya. Adama a na Kaşhile ka dana tạ, <<I tạ a kufuđa kusaba'a ađu e le kạtạ a suma o kubono a Masar ayin a na baci e enei kuvon.>>

¹⁸ Da Kaşhile ko tonoi n ele a uye u na u tonoi m meremune u na u walai a Mala ma Shili. Ayin a na aza a Isaraila a kaşukpai Masar i tạ ufobushi a na osoji o kuvon.

¹⁹ Da Musa u dikai etele a Isufu, adama a na ayi Isufu u zuwa tạ ẹe muku mi Isaraila a kucina u danai, <<Mayun Vuzavaguđu wi tạ a kutawa wa banka ẹa, kạtạ i ẹika etele a va ayin a na baci yi a kulaza kukaşukpa ubuta u nampa.>>

²⁰ Da muku mi Isaraila n kaşukpai Sukotu, ẹa a banai a ẹaşangi e Etam a kakina kafu a uwa e meremune.

²¹ N kanna Vuzavaguđu u tsu wala tạ kelime ke le n kabashi ke keleshu adama a na u yotsongu le uye, n kayin tamkpamu u wala n ele n kabashi ke keleshu ka kutashi ka akina. Adama a na e ene ubuta, ciya a fuda a ya'an nwalu n le n kanna n kayin dem.

²² Vuzavaguđu u takpa kabashi ke keleshu n kanna ko ka kutashi ka akina n kayin a ubuta u uma a ni ba.

14

Aza a Isaraila a kupasa Mala ma shili

¹ ẹa ẹa Vuzavaguđu u danai Musa,

² <<Dana aza a Isaraila a kpatala o bono kaşapa a vaku a Pi-hahiro ẹevu n likuci i Bal-zefon. Ubuta wa wi tạ e mere ma likuci i Magidolu m mala.

³ Firi'auna u sheshe tạ, <Uma a Isaraila i tạ ẹe a kukara'asa keberiketi a idika ya, meremune ma kanai le tạ.>

⁴ Mi tạ a kuzuwa Firi'auna u ya'an ugbamukaci, wi tạ a kuguva le, utsura u na n kulya'a Firi'auna n osoji a ni wi tạ o kokpo ukuna u tsugbayin a kubana wa va. Nannai ẹa aza a Masar e kuyeve a na mpa ẹa Vuzavaguđu.>> Da aza Isaraila a ya'in tsu na a danai le.

⁵ Ana a danai mogono ma Masar uma a a laza tạ, ayi n aza a gbara-gbara a ni a ya'ansakai ađu e le ẹa a danai. <<Yidaj i zuwai ẹa ci ya'in ili i tsulau

nannai, da tsu kasukpai aza a Isaraila a lazai? Da tso okpoi na babu aza a na a kuya'anaka tsu tsugbashi!>>

⁶ Da Firi'auna u zuwai o fobusoi ekeke o odoku o kuvon a ni n osoji a ni kpamu.

⁷ Da u dikai ekeke o odoku o kuvon amangatawanta (600) a singai, kobolo n ekeke o odoku a Masar a na a buwai dem. Yaba dem n kovonshi vi ni.

⁸ Da Vuzavaguđu u doku u zuwai Firi'auna mogono ma Masar ma ya'in ugbamukaci, adama a nannai, da u kanaï kukiyanu aza a Isaraila a na i a kulaza n kađu ke le idashi.

⁹ Dada aza a Masar n ekeke o odoku o kuvon a Firi'auna raka, n aza a na a tsu kumba odoku a. A kiyangi aza a Isaraila da a cinai le a vaki a kakina ka Mala ma Shili devu m Pi-hahiro a kapashi ko yoku ka Bal-zefon.

¹⁰ Ana Firi'auna wi a kuyawa devu, da aza a Isaraila a kpatalai ashi da enei aza a Masar a kutawa a kacapa ke le. Da wovon u kanaï le n abundai, da a lapai una a kubana u Vuzavaguđu.

¹¹ Da aza a Isaraila a danai Musa, <<Yidai i zuwai da vi ya'ankai tsu nannai, vu utakai tsu a idika i Masar, vu tukai tsu na adama a na tsu kuwa e meremune? Asaun i de a Masar a na a kucidangu tsu ba? Yidai i zuwai da vu zuwai tsu tsu kasukpai idika i Masar?

¹² Tsu dana wu ukuna u nampa a tsu bi'i na de a Masar ba? Wi ishi ta a kula'a n kuga'an vu kasukpa tsu ci ya'anaka aza a Masar tsugbashi, an tsa kuwa na e meremune.>>

¹³ Ama Musa u danai uma a, <<Kata i pana wovon ba. Shamgbai de bini a ubuta u na yi de dem, Vuzavaguđu wi ta a kisa da anana. Uteku n anana yo kudoku ye kene aza a Masar a nampa ba.

¹⁴ Vuzavaguđu n kaci ka ni wi ta a kushilikaka da, ada kata i ya'an ili i yoku ba.>>

¹⁵ Dada Vuzavaguđu u danai Musa, <<Yidai i zuwai da vi a kushi'aka mu? Dana uma a lya'a kelime nu nwalu.

¹⁶ Kata vu dengusa kalangu ka nu vu sapangu mala ma, ma mi ta e kupece adama a na aza Isaraila a wala punu e mere a idika yu udekpu.

¹⁷ Mi ta a kuzuwa aza a Masar o okpo n ugbamukaci kau ali kata a danga adama a na o tono le. A ayin a nanlo da ma kuciya tsugbayin a ubuta u Firi'auna n osoji a ni dem n ekeke o odoku a ni n akumbi e ekeke o odoku a feu.

¹⁸ A ayin a na baci n ciyai tsugbayin u Firi'auna n ekeke o odoku a ni ali n akumbi e le, dada aza a Masar e kuyeve a na mpa da Vuzavaguđu.>>

¹⁹ Kalingata ka Kashi le ka na ka tsu wala kelime ka aza o kuvon a Isaraila, da u bonoi kacapa ke le. Da feu kabashi ke keleshu ka na ki o kutono le va feu ke sheruwengi ko bonoi kacapa ke le.

²⁰ Da keleshu ka ka shamgbai e mere ma aza a Masar n aza a Isaraila. E kuneke kayimbi a kakambu ka aza a Masar, kutashi tamkpamu a kakambu ka aza a Isaraila. Ta keleshu ke pecei uma a nannai n kayin babu uteku u na a kuyawanai dedevu.

²¹ Da Musa u tsu dengusa kukiye ku ni a gadi vu mala. Da Vuzavaguđu u suki n wunlai wu utsura u kasana u na u gitai kulapa a katsuma ka kayin ka nanlo dem, ali da mini ma me pecei ugboku u re. Da mere ma mo okpoi udekpu.

²² Da aza a Isaraila a walai punu e mere a mala ma a idika i dekpu m mashilya ma mini a kakambu ku usingai n ku ugula dem.

²³ Da aza a Masar a kiyangi le, kobolo n odoku a Firi'auna, kobolo n ekeke o odoku o kuvon n akumbi a, da o tonoi le a ku'uwa punu e mere ma mala ma.

²⁴ Ama n usana kaƙu kafu kayin ka asa, da Vuzavaguɗu de gaɗi vi keleshu ka akina da u laƙaƙi osoji a aza a Masar, da u kaƙai kuzuwa wovon a aɗu e le, da a ripulai.

²⁵ Daanci e ekeke e le a kaƙai kuliba o kolyo'o, o doku a fuda a wala ba. Adama a nannai, da aza a Masar a kaƙai ku dananai, <<Ya'an tsu suma tsu kaƙuƙa uma a nanlo nannai, adama a na Vuzavaguɗu wi ta a vishili n a tsu adama e le.>>

²⁶ Dada Vuzavaguɗu u danai Musa, <<Dengusa kukiye ku nu a gaɗi vu mini va adama a na mo bono ma pala aza a Masar raƙa n ekeke o odoku e le kobolo n akumbi o odoku a dem.>>

²⁷ Ubuta bi'i kaƙi-kaƙi da Musa u dengusai kukiye ku ni da u sapangi mala, gogo lo da mini mo bonoi uteku u na ma mi ishi. Aza a Masar a gbagbalai adama a na a isa kaƙi ke le, da Vuzavaguɗu u ni'wantangi le punu raƙa a mala ma.

²⁸ Da mini ma mo bonoi da ma palai ekeke o odoku a Firi'auna n akumbi a dem kobolo n osoji a Firi'auna a na o tonoi aza a Isaraila a ku'uwa a mala ma. Ko vuza te u la'a ba.

²⁹ Ama aza a Isaraila a walai a idika i deƙpu, da mini ma ma ya'in nshilya n re me te a ugula me te a usingai.

³⁰ A kanna ka nanlo, da Vuzavaguɗu wi isai aza a Isaraila e ekiye aza a Masar. Da aza a Isaraila e enei even a ikyamba ya aza a Masar a kaƙina ka mala ka.

³¹ Ana aza a Isaraila e enei utsura u gbangam u na Vuzavaguɗu u yotsongi aza a Masar, da a panai wovon u Vuzavaguɗu. Da o doku da e nekei aɗu e le u Vuzavaguɗu m Musa kagbashi ka ni.

15

Vishipa vu Musa

¹ Da Musa n aza a Isaraila a ya'in vishipa vu nampa va a kubana a ubuta u Vuzavaguɗu, mi ta a kuya'an vishipa vu kucikpa Vuzavaguɗu, adama a na ayi da u ciyai ulya'i u gbayin. U vakangi kodoku n kakumbi ka ni dem a mala.

² Vuzavaguɗu da katsura ka va ayi da kpamu vishipa vu va, ayi da wishi u va. Ayi da Kashile ka va, mi ta a kucikpa yi, Kashile ke esheku a va, n kucikpa yi ta.

³ Vuzavaguɗu kovonshi ka'a, kula ku ni ku da feu Vuzavaguɗu.

⁴ Ekeke o odoku a Firi'auna n osoji a ni, u vakangi le a mala. Aza a gbara-gbara a uzagbi a Firi'auna u ni'wantangi le a Mala ma Shili.

⁵ Da mini mu ugayi ma palai le, da a libai sai daka tsu katali.

⁶ Kukiye ku singai ku nu Vuzavaguɗu ki ta n tsugbayin n utsura, n kukiye ku singai ku nu ku dafa vu langasai irala.

⁷ N tsugbayin tsu utsura tsu nu tsu da vu poloi aza a na i a tsurala n avu. Da vu tsunki le wupa u nu, vu songi le n akina a nu tsu mita me deƙpu.

⁸ N utsura wa ayinviki a na a utai a vunnu vu nu, da mala mo bolongi a ubuta u te. Mini ma abundai mo bonoi ma ya'in mashilya, mala ma kutsai an katali e mere ma mala ma.

⁹ <<Vurala vi le vu danai,
<N kusaba le ta, n kulya'a le ta,
n ku pecuku ta ucanuku wa,
n kudika ta ili i na mi a kuciga,

n kutala ta kotokobi ka va
kata ekiye a va a una le.>

¹⁰ Ama da vu uvulai n ayinviki a nu,
da mala ma palai le,
da a libai tsu katamba
punu a mini ma gbayin.

¹¹ <<Yayi a katsuma ka amali wi uteku tsu nu Vuzavaguđu?
Yayi wi uteku tsu nu a katsuma ka tsugbayin n cida, n utsura n
tsugbayin a kuya'an ili i mereve?

¹² Vu barakpai kukiye ku usingai ku nu
da idika i sodongi le.

¹³ <<N ucigi u gbayin u nu u da vu ci ya'an kaguba
ka uma a nu a na vi isai.

A katsuma ku utsura u nu u da va kuguba le
a kubana ubuta wi idashi u cida u nu.

¹⁴ Idika kakau yi ta a kupana kata i dagaza,
unamgbi u katsuma u kana ta aza a Filisitiya.

¹⁵ Ngono n Edom mi ta a kudagaza,
aza a gbara-gbara a Mowabu i ta a kulima adama atakaci,
aza Kana'ana i ta a kuni'wan,

¹⁶ wovon n udagaji wi ta a kukana le.

Ama adama a utsura u kukiye ku nu,
i ta a kushamgba n utsura an katali,
ali sai ayin a na uma a nu a lazai, Vuzavaguđu,
ali sai ayin a na uma a na vu utakai a lazai.

¹⁷ Vi ta a kudika le kata vu shikpa le,
a kusan ku nu,

ubuta u na avu Vuzavaguđu vu lapulukai kaci ka nu,
A A'isa a na avu Vuzavaguđu, vu lapulukai kaci ka nu.

¹⁸ Vuzavaguđu wi ta a kulya'a tsugono,
ali ayin babu uteku.>>

¹⁹ Ana odoku a Firi'auna n ekeke o odoku n akumbi e le a uwai a mala ma,
da Vuzavaguđu u bonokoi m mini ma, u palai le m ma'a, ama aza a Isaraila
a walai a idika i dekpu punu e mere ma mala ma.

²⁰ Da taku vu Haruna Miriyamu keneki, u dikai makanlu e ekiye a ni da
ta na amaci n abundai o tonoi ni, a kanai tsuwa'i n e je'i.

²¹ Da Miriyamu u ya'in vishipa vu nampa, <<Ci ya'ankai Vuzavaguđu
vishipa, adama a na ayi da u ciyai ulya'i u gbayin. Ayi da u ni'wantangi
odoku n akumbi e le dem a mala.>>

Mini mo okono mo okpoi mu uyo'o

²² Dada Musa u tonoi n aza a Isaraila, ana a kasukpai Mala ma Shili, da u
zuwai le a wala e meremune ma na e ci deke Shuru. A ya'an ta ayin a tatsu,
ele a kuwala e meremune ma nanlo ama e ene mini ba.

²³ Ana a yawai a Mara a fuda o so'o mini ma ba, adama a na mini ma mi
ta n okono. (I dada i zuwai da e dekei ubuta wa Mara.)

²⁴ Da uma a ya'ankai Musa mololo, a danai, <<Yidai tsa damgba tso so'o?
>>

²⁵ Da Musa u shi'ikai Vuzavaguđu, da Vuzavaguđu u yotsongi ni kacaka
ka madanga. Da u dikai u vakangi ka'a punu a mini ma, da mini ma mo

bonoi uyo'o. A ubuta wa de da Vuzavagudu u nekei le kupi'isa n wila, da kpamu u kondoi le.

²⁶ Da u danai, <<I pana baci kalakatsu ka Vuzavagudu Kashile ka da mayin, da i ya'in ili i na i ga'in ni kpamu, da i tonoi ili i na u danai derere. Da kpamu i tonoi wila u ni raka, mpa mi a kutuka da n ilanishi tsu na n su'uki aza a Masar ba, adama a na mpa da Vuzavagudu vu na u tsu potsotongu da.>>

²⁷ Dada uma a a yawai e Elim, a ubuta u na wi n ashi a mini kupa n e re ni nshuwa amangatsunkupa. Da a vaki lo devu n ubuta u mini wa.

16

Kashile ke nekei nroni m mana

¹ Aza a Isaraila raka a kasukpai Elim, da a banai e meremune ma na e ci deke Sin. Wi ta e mere me Elim n Sinai. Ili i nanlo i ya'an ta a kannu ke gendu ko wotoi u ire ana a utai a Masar.

² E meremune ma de, da aza a Isaraila raka a ya'ankai Haruna m Musa mololo.

³ Aza a Isaraila a danai le, <<Wi ishi ta a kula'a n kuga'an Vuzavagudu wu una tsu de a Masar. Adama a na a Masar de ci ci lya'a ta ili i na ci cigai n inyama dem ayin tutu. Ama vu tukai tsu na e meremune, adama a na vu una tsu n kambulu.>>

⁴ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Mi ta a kuzuwa ilikulya i yikpa a idika tsu na o ci yo'o mini, kannu dem vuza wu uta u ciya ilikulya'a i na i kuyawa yi a kannu. Tsu nampa tsu da n kukondo le ko a kufuda o tono kadanshi ka va ko a kufuda ba.

⁵ A kannu ka tali o bolongu ilikulya i na i kuyawa una u kulya'a kure, i la'a uteku tsu na i ishi a ci ya'ansa, kata a lapula i da.>>

⁶ Da Musa n Haruna a danai uma a, <<Anana n kulivi ku nampa yi ta e kuyeve an Vuzavagudu ayi da vuza na wu utakai da a idika i Masar,

⁷ n usana yi ta e kene tsugbayin tsu Vuzavagudu, adama a na ayi u pana ta kasala ka na yi a kuya'ansa ayin dem. A tsu da anan ya, ali da yi a kuya'anka tsu mololo?>>

⁸ Da Musa u danai kpamu, <<Yi ta e kuyeve a na ayi da Vuzavagudu ayin a na baci u nekei da boroji vu na yi a kuciga dem n usana da kpamu u nekei da inyama n kulivi. Adama a na u pana ta mololo ma na i ya'ankai ni. A tsu da anan ya? Vuzavagudu da yi a kuya'anka mololo, a tsu da ba.>>

⁹ Da Musa u danai Haruna, <<Dana umaci wa aza a Isaraila raka, <Tawai u Vuzavagudu gbende vu da, adama a na u pana ta mololo ma da.> >>

¹⁰ Ana Haruna wi a kadanshi n uma a Isaraila raka, da a lanai ubon u meremune, da e enei tsugbayin tsu Vuzavagudu e eleshu.

¹¹ Vuzavagudu u danai Musa,

¹² <<M pana ta kasala ka aza a Isaraila ka. Dana le, <N kulivi, yi ta a kuciya inyama i kutakuma, n usana dem yi ta a kuciya ilikulya. Ta lo i kuyeve a na mpa da Vuzavagudu Kashile ka da.> >>

¹³ N kulivi ku nanlo, da nroni n tawai n kimbai le raka. Da n usana, ciza tsu matsai n abundai tsu kara'i ubuta u na i va.

¹⁴ Ana ciza tsu saruwai tsu kotsoi, da ili i yoku wari tsu egele yo okpoi lo a idika ya.

¹⁵ Ana aza a Isaraila e enei nannai, da e ecenei, <<Yidai tamkpamu nannai?>> Adama a na ishi e yeve ili ya ba.

Da Musa u danai le, <<Ilikulya i da Vuzavagudu u nekei da i lya'a.

¹⁶ Ili i na Vuzavaguđu u danai i dāda na, <Yaba dem u bolongu tsu na u kuyawa yi kulya'a. Kenuki mokoko me te adama a uteku u kabundai ka na ki punu a kapam ka.> >>

¹⁷ Da aza a Isaraila a ya'in tsu na a danai le, aza o yoku o bolongi n abundai aza o yoku kpamu kenke'en.

¹⁸ Ana a gisangushi i da n kakpanu, da yaba dem u ciyai tsu na u kuyawa yi. Aza a na o bolongi n abundai a buwa n ili ba, aza a na o bolongi kenu da a buwai n i na i kuyawa le. Kpa'a dem kuciyai tsu na ki a kuciga.

¹⁹ Da Musa u danai le, <<Kaṭa vuza u lya'a u buwaka adama a mkpa'a ba.>>

²⁰ Ama aza o yoku a iwan ta kupana, da o foboi i yoku ali a kubana usana. Azun a shanai punu ali i da i gitai kuta ushami u gbani-gbani, da ta na Musa u ya'in wupa n ele.

²¹ Usana dem yaba dem u tsu bolongu ta i na u cigai, ama i na i buwai kanna ka sudukpa baci kaṭa i derikpe.

²² A kanna ka tali yaba dem u bolongi ali ugboku u re wu nkoko'o n re tsu na ishi o tsu bolongu, da nkoshi m gbara-gbara m banai u Musa da a danai ni.

²³ Da u danai le, <<Ili i na Vuzavaguđu u danai i dāda na, mkpa'a kanna ka Ashibi ka'a ka cida kanna ka kuvuka, kangalai ili i na i kukangala kaṭa kpamu i laluku i na kpamu i kulaluku, zuwai ili i na i buwai dem a kubana usana u yoku.>>

²⁴ O foboi ilikulya ya tsu na Musa u danai le, ana kayin ka asai ilikulya ya i shama ba, i uwa feu azu'un ba.

²⁵ Da Musa u danai le, <<Lya'i i da anana, adama a na anana kanna ka Ashibi ka'a kanna ka kuvuka ka na kpamu e nekei Vuzavaguđu, ye kene ilikulya lo pulai a idika ba.

²⁶ Yi ta a kufuda ye kene ilikulya pulai ali ayin a tali ama a kanna ka Ashibi i kene ili ba.>>

²⁷ A kanna ke cindere aza o yoku a banai adama a na o bolongu ilikulya ama e ene ili ba.

²⁸ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Wannai dai uma a va a kukaṣukpa ku'iwan kadanshi ka va n kuyotsongusu ku va?

²⁹ Cibai a na Vuzavaguđu da u nekei da Ashibi. I dāda i zuwai da u nekei da ilikulya i na i kuyawa da ali ayin e re. Yaba dem vu da u dasangu a kpa'a a kanna ke cindere ka nanlo kaṭa wu uvuka u bana a ubuta ba.>>

³⁰ Da uma a a uvukai a kanna ke cindere.

³¹ Dāda uma a Isaraila e dekei ilikulya ya mana, I da yi ta kenke'en wari ci igebetsu, uyo'o ce emeshe a ishigi.

³² Da Musa u danai uma, ili i na Vuzavaguđu u danai i dāda na, <<Vuzavaguđu u danai, <Foboi mokoko me te ma mana, adama a na mi ta a kuciga ntsukaya n na n kutawa me ene, e yeve icu'u yi ilikulya i na n nekei da a ayin a na yi e meremune a na mu utakai da a Masar.> >>

³³ Da Musa u danai Haruna, <<Kenuku mana vi yoku vu zuwa e kedele a ubuta u na ci ci ya'an ka Kashile aganda adama a ntsukaya n na mi lo a kutawa.>>

³⁴ Tsu na Vuzavaguđu u danai, da Haruna u zuwai vu da e kelime ka Akpati vu Uzuwakpani, adama a na vi ya'an wadani.

³⁵ Aza a Isaraila a ya'an ta aya amangere ele a kulya'asa mana, sai ayin a na a yawai a likuci i na uma i idashi. A lya'asa ta mana ali sai ayin a na a yawai a kakina ka Kana'ana.

³⁶ Mokoko mi ta derere n ugboku u te u ifa.

17

Mini mu utai a kakpanlai

¹ Uma a Isaraila raka a kasukpai une u Sin, da a kanai uye a kubana a ubuta kakau tsu na Vuzavagudu u danai le. Da a vaki lo kpamu e Refidim, ama mini mi lo a na uma o kuso'o ba.

² Da uma a ya'ankai Musa mololo. A danai, <<Neke tsu mini mo kuso'o.>> Da Musa wu ushuki, <<Yidai da yi a kuya'anka mu mololo? Yidai kpamu i zuwai da yi o kukondo Vuzavagudu vu da?>>

³ Adama a na i ta a kupana kakuli a ubuta u nanlo, da a ya'ankai Musa mololo. A danai, <<Yidai i zuwai da vu utakai tsu a Masar adama a na a tsu m muku n tsu, n kuzuwa ku tsu, tsu kuwa na n kakuli?>>

⁴ Da Musa u salakai Vuzavagudu, u danai, <<Nini dai n kuya'an n uma a nampa? I ta devu a na a vara mu a una.>>

⁵ Da Vuzavagudu wu ushuki Musa, <<Bana e kelime ka uma ka kenu. Vu dika nkoshi m gbara-gbara n yoku i walaka n kalangu ka nu e kukiye ka na vu lapakai Kuyene ku Nilu ka.

⁶ N kuyongo ta n avu a kakpanlai ka Kusan ko Horebu. Lapa kakpanlai ka, mini mi ta a kuta adama a na i so'o n uma a nu.>> Da ta na Musa u ya'in nannai a ashi o nkoshi m gbara-gbara mi Isaraila.

⁷ Da u dekei ubuta wa Masaha m Mariba, adama a na ta de aza a Isaraila a ya'in mololo, da kpamu o kondoi Vuzavagudu, a danai, <<Vuzavagudu wi ta n a tsu ko ta nannai ba?>>

Aza a Isaraila a lya'i aza e Emeleki n kuvon

⁸ Aza e Emeleki a banai wa aza a Isaraila e Refidim adama a na a ya'an kuvon.

⁹ Da Musa u danai vuza yoku vuza na e ci deke Jesuwa, <<Zagba uma a tsu o yoku a na a kubana vishili n aza e Emeleki. Mkpa'a mi ta a kushamgba gadi vu masasan a kinda da n kalangu ka Kashile e ekiye a va.>>

¹⁰ Dada Jesuwa u shilikai n aza e Emeleki tsu na Musa u danai ni. Da Musa n Haruna n Horu a banai gadi vu masasan.

¹¹ Uteku u na Musa u dengusai ekiye a ni ta ta na nannai aza a Isaraila a kanai kulya'a aza e Emeleki n kuvon. Ama u cipaka baci ekiye a ni, ayin a nanlo a da aza e Emeleki a kuka kulya'a le tamkpamu.

¹² Ana ekiye a Musa o o'oi, da a lansai katali da a zuwakai ni u dasangi. Da Haruna n Horu e kebei ni ekiye ku te ku te adama a na ekiye a o yongo udengushi ali kanna ka yikpai.

¹³ Nannai da Jesuwa u lya'i aza e Emeleki n kuvon.

¹⁴ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Dana arabali a nampa tsu na vi lya'i aza Emeleki, kata vi keceke Jesuwa adama a na a ciba kata a cinukpa n aza Emeleki raka-raka aduniyan ko wannai.>>

¹⁵ Da Musa u ma'i katalikalyuka da u ne'i ubuta wa kula, <<Vuzavagudu da urotu u keleje u va.>>

¹⁶ Da u danai, <<A dengusa ta urotu u keleje u Vuzavagudu gadi, Vuzavagudu wi ta a kulya'a kelime n kushilika n aza a Emeleki tsukaya kakau a kubana.>>

18

Jeturo u banai we enei Musa

¹ Ayi Jeturo ganu va aza a Midiya akaya a Musa, u pana ta ili i na Kashile ka ya'ankai Musa n aza Isaraila, tsu na wu utakai le a idika i Masar.

² Ana Musa u danai vuka vi ni Zipura u bana we ene esheku, da Jeturo akaya a ni a rabasai ni,

³ m muku n ni n re. Maku me te kula ku ni ku da Goshum adama a na Musa u dana ta, <<Mo okpo ta komoci a idika i na yi i va ba.>>

⁴ Da u ne'i maku me te ma feu kula Eliyaza, da u danai adama a na, <<Kashile ke esheku a va ayi da kabanki ka va wi isa mu ta a ubuta u kotokobi ka Firi'auna.>>

⁵ Ayin a nanlo, ayi Jeturo akaya a Musa n vuka vu Musa va m muku dem a tawai kene yi e meremune a ubuta u na u vaki devu n kusan ku Kashile.

⁶ Jeturo u suku ta akaka u Musa u danai, <<Mpa, akavu mi ta lo a kutawa n vuka vu nu m muku n re n nu feu.>>

⁷ Ana a yawai da Musa u banai e kelime ka akaya a ni, da u kudangi da wo obongi ni. Ana o kotsoi ikyashi da a lazai a uwai a kapam ka ni.

⁸ Dada u danai akaya a raka ili i na Vuzavaguđu u ya'in n Firi'auna kobolo n aza a Masar raka adama a aza a Isaraila, n atakaci a na e enei a uye, n tsu na Kashile ki isai le.

⁹ Ayi Jeturo u ya'an ta mazanga kau a na u panai ili i singai i na Vuzavaguđu u ya'ankai aza a Isaraila, a na wi isai le e ekiye a aza a Masar.

¹⁰ Da u danai, <<Cikpai Vuzavaguđu, vuza na wi isai nu e ekiye aza a Masar kobolo n ekiye a Firi'auna. Kobolo n vuza na wi isai aza a Isaraila e ekiye aza a Masar.

¹¹ Gogo na n yeve ta Vuzavaguđu u la'a ta amali a na a buwai dem, adama a na wi isa le ta e ekiye a aza a na a takacikai le n tsugoyi.>>

¹² Da Jeturo, akaya a Musa u tukai n alyuka o kusongu kobolo n kune'e u Kashile. Da Haruna nu nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila a banai adama a na a lya'a ilikulya de n Jeturo akaya a Musa, e kelime ka Kashile.

¹³ Kanna ke ire, da Musa wo okpoi vuza va afada vu uma, da uma a shamgbai n usana sai kulivi dem adama a afada.

¹⁴ Ana akaya a Musa e enei ili i na Musa wi a kuya'anka uma, da u danai, <<Yidai va kuya'an n uma a nampa? Nini dai avu ende'en va kudasangu a kuya'anka uma a nampa afada, uma a na i kashani ili i na i dikai usana ali a kubana kulivi?>>

¹⁵ Da Musa wu ushuki, <<A tawa ta wa va adama a na e yeve ili i na Kashile ki a kuciga a ya'an.

¹⁶ Ayin a na baci de dem a ya'in mawansa da a tawai wa va, n tsu uwa ta e mere me le kata n tonuko le ili i na wila u Kashile u dansai.>>

¹⁷ Da akaya a Musa a danai ni, ili i na vi a kuya'an i da i ga'an ba.

¹⁸ Avu n uma a na i a kutawa a nu gbani da yi o ko'wuso kaci ka da. Avu ulinga u la'a wu ta abundai, vi a kufuda u da avu ende'en nu ba.

¹⁹ Panaka mu gogo na, n kuneke wu ta odoki kata kpamu Kashile ka banka wu. Vi ta o kokpo kasuki ka uma a ubuta u Kashile, kata vu dana yi mashi me le,

²⁰ kata avu vi yotsongu le wila u Kashile, kata vi ya'anka le kuyotsongusu adama a uteku u na a kuwala, n ili i na i ga'in a ya'an.

²¹ Ama zagba uma a usubi punu a katsuma ka uma ka. Ali a na i a kupana n wovon u Kashile, i kpamu a kuya'an ukuna u mayun, a ci ciga kulya'a uma ba. Kata vu zuwa le o okpo aza e kelime a ugboku uma kakpan ke te ke te (1,000), n uma amangatawun a tawun (100), n uma amangerenkupa n kupa kobolo n uma ugboku kupa-kupa kpamu.

²² Vu zuwa le o okpo aza a afada a uma ayin tutu, ama kadanshi ka na baci ka la'i le dem a tuka wu n ka'a. Kadanshi ka na ka la'i utsura u le ba

a ya'an ka'a, na lo va daɗa u kuzuwa ulinga u nu u jebe adama a na i ta a kubanka wu.

²³ Vu tonon baci ukuna u nampa, da Kašhile ka zuwai nu kpamu vi ya'in nannai, aɗa yo ko'o ba, uma a nampa dem i ta o kubono a kpa'a n kadama ke le ukoci.

²⁴ Da Musa va u panakai akaya a ni, da u ya'in ili i na u danai ni raka.

²⁵ Da u zagbai uma a usubi a katsuma ka umaci wa aza Isaraila dem da u zuwai le aza e kelime. U zuwai le o okpo aza o kutono n ugboku uma kakpan ke te ke te (1,000), n uma amangatawun a tawun (100), n uma amangerenkupa n kupa kobolo n uma ugboku kupa-kupa kpamu.

²⁶ Da o okpoi tsa a aza a afada a kubana ubuta u uma ayin dem, ili i na baci i la'i le a banka Musa ama kadanshi ka wawa'a a dansa ka'a we le.

²⁷ Ana Musa n akaya a ni Jeturo e pecemgbenei da Jeturo va u kana'i uye o kubono a kpa'a.

19

Aza a Isaraila a Kusan ku Sinai

¹ A wotoi u tatsu ana aza a Isaraila a kasukpai Masar, a kanna ka nanlo da a yawai e meremune ma Sinai.

² Ayin a na a kasukpai Refidim, da a yawai e meremune ma Sinai da a vaki lo devu n kusan.

³ Da Musa u kumbai de adama a na u cina Kašhile Vuzavaguɗu, da Vuzavaguɗu u dekushei ni punu a kusan ka, da u danai ni, <<Ili i na va kubana va dana ntsukaya n Yakubu i daɗa na, kobolo n ili i na va kudana aza a Isaraila:

⁴ <Avu a ka'i ka nu ve ene ta ili i na n ya'ankai aza a Masar. Uteku u na kajimba ka ci dika muku n ni e evelyu a ni, ta feu n dikai da nannai da n tukai da na wa va.

⁵ Gogo na yu ushuku baci kupanaka mu kata kpamu i tonon uzuwakpani u va, yi ta o kokpo uma a va a na a la'i n kusuba a katsuma ka aduniyan raka, n nannai dem aduniyan gbende a va a da.

⁶ Yi ta o kokpo tsugono tsu anan ganu tsu va, n idika i cida i va.> Na daɗa akaka a na va kudana aza a Isaraila.>>

⁷ Ana Musa u cipai a kusan ka, da u bonoi u dekei nkoshi m gbara-gbara, da u tonokoi le raka ili i na Vuzavaguɗu u danai ni.

⁸ Da uma a gbende a ushuki, a danai, <<Ci ta a kuya'an ili dem i na Vuzavaguɗu u danai.>> Da Musa u bonokoi Vuzavaguɗu ili i na uma a a danai.

⁹ Da Vuzavaguɗu u danai Musa, <<Mi ta a kucipa wa nu tsu keleshu ku uguyi ka amiki, kata uma a panaka mu a kadanshi n avu, ciya a ushuku n avu.>> Da Musa u doku u danai Vuzavaguɗu kpamu ili i na uma a danai.

¹⁰ Da Vuzavaguɗu u danai Musa, <<Bana a ubuta u uma a nu kata vu takpa le nshinda dem anana nu mkpa'a. Vu zuwa le a za'a aminya e le,

¹¹ kata o fobuso a kanna ka tatsu, adama a na a kanna ka nanlo ka'a Vuzavaguɗu u kucipa gadi vu Kusan ku Sinai a ashi a uma.

¹² Vu zuwaka le uteku n kusan ku nanlo ka vu kara'aka, kata vu dana le, <Ya'in mayin kata i yawa devu ko i sa'wa kusan ka ba. Vuza na u banai u sa'wai, i ta a kuna yi.

¹³ Mayun vuma vu nanlo i ta a kuvara yi n atali ko a tawa yi n aya, kata a sa'wa yi n kukiye ba. Ko vuma da baci ko manama a kukaşukpa yi n wuma ba.> I ta a kufuɗa kubana a kusan ka a ayin a na baci a panai a likai kavana ka kagiri.>>

¹⁴ Ana Musa u cipai a kusan ka da u takpai yaba dem nshinda, da a za'i aminya e le.

¹⁵ U danai le, <<Fobusoi kaci ka da adama a kanna ka tatsu, kata kpamu i vaku n amaci a da ba.>>

¹⁶ N usana a kanna ka tatsu, da akpanga nu mkpayayan n uladi a cipai lo. Da keleshu ka amiki ka kimbai gadi vu kusan va. Da uma a panai ciliki tsu kavana n kaca'a kau. Ana uma raka a panai ili i nanlo dem, da e je'ekei ikyamba.

¹⁷ Da Musa wu utakai le a apam e le, adama a na a gasa n Kashile, da a shamgbai lo daka vu kusan va.

¹⁸ Da kanga ka palai Kusan ku Sinai adama a na Vuzavaguđu u cipa ta lo uteku tsa akina. Kanga kpamu adanshi i ta o kusongu kuma'a da ka dangai gadi. Da kusan ka ku gbadai.

¹⁹ Da izumgbi i ciliki i kavana i doki kau. Da Musa u ya'in kadanshi, da Kashile ku ushuki ni an karpanga.

²⁰ Da Vuzavaguđu u cipai a Kusan ku Sinai, da u dekei Musa u kumba a gadi vu Kusan va. Da Musa u kumbai kusan ka.

²¹ Da Vuzavaguđu u danai ni, <<Cipa vu bana vu barangu uma a mayin kata a pasa uteku wa adama a na a dana ya'an e ene mu ba, a ya'an baci nannai uma n abundai i ta a kukuwa.

²² Ko anan ganu a na a kiwanai kuyawasa devu n Vuzavaguđu u ga'an ta takpaka bi'i kaci ke le nshinda, ko Vuzavaguđu u ya'an wupa n ele kata wu una le.>>

²³ Da Musa wu ushuki Vuzavaguđu, <<Ko vuza u kukumba a Kusan ku Sinai ka ba, adama a na vu barangu tsu ta de, vu danai <I zuwa uteku i karaka Kusan ka kata i lana ku da ciya ku ya'an cida.> >>

²⁴ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Cipa vu bana vu tawa n Haruna na u shamgba n avu. Ama anan ganu n aza a na a buwai kata a dana i ta a kuciga kupasa uteku wa adama a na a tawa na ba, ta baci nannai ba mi ta a kuya'an wupa kata mu una le.>>

²⁵ Dada Musa u cipai, da u danai uma ili i na Vuzavaguđu u danai.

20

Wila Kupa u Kashile

¹ Da Kashile ka ya'in kadanshi ka nampa raka.

² <<Mpa da Vuzavaguđu Kashile ka da, vuza na wu utakai da a Masar a idika i na yi ishi a ugbashi.

³ <<Kata vu tono kamali ba, sai mpa Kashile ende'en.

⁴ <<Kata vi ya'anka kaci ka nu amali o yoku a na o yotsoi ili i na yi gadi ko idika ko i na yi a mini ba.

⁵ Kata vu kudanku le ko vu cikpa le ba. Mpa da Vuzavaguđu Kashile ende'en, Kashile ka na ka tsu kpada kuciga cishe'e. Vuza na u kutakacika muku adama a unushi wu isheku i le, ali ntsukaya n tatsu ali a kubana n nashi ele na a iwain mu,

⁶ Ama ada na i cigai mu da i tonoi wila u va, mi ta o kuyotsongu ucigi a kubana u muku ali a ntsukaya nu ntsukaya.

⁷ <<Kata vu kana kudeke kula ku Vuzavaguđu gbani ba. Adama a na mpa Vuzavaguđu mi ta a kutakacika vuza na u ya'in nannai.

⁸ <<Zuka n kanna ka Ashibi, kata vu kana ka'a cida mayin.

⁹ Ayin a tali i ta lo, a na avu va kuya'an ulinga.

¹⁰ Ama kanna ke cindere dem ka Vuzavagudu Kashile ka nu ka'a, adama a nannai kata vi ya'an ulinga ba, ko avu, ko maku ma nu kolobo ko mekere, ko kagbashi ka nu kolobo ko mekere, ko kuzuwa ku nu, ko komoci ka kpa'a ka nu dem.

¹¹ A ayin a tali a daɗa Vuzavagudu u ya'in ili i nampa gaɗi n iɗika m mala n ili dem, ɗa wu uvukai a kanna ke cindere. Da Vuzavagudu u zuwakai ka'a unasingai ɗa kanna ka Ashibi ko okpoi kanna ka ciɗa.

¹² <<Cikpa eshevu n anavu, adama a na vi yongo ayin n abundai a iɗika i na Vuzavagudu Kashile ka nu ki e kuneke wu.

¹³ <<Kata vu una vuza ba.

¹⁴ <<Kata vi ya'an tsugbani n vuka vu vuza ba.

¹⁵ <<Kata vi ya'an uboki ba.

¹⁶ <<Kata vu dana vuza kakuna ka a'uwa ba.

¹⁷ <<Kata vu cikala kisa kpa'a ku vuza nu ba. Kata vi ya'an ashi a wuya n vuka vu vuza nu ba, ko kagbashi ka ni, ko anaka a ni, ko majaki ma ni, ko ili i yoku i ni ba.>>

¹⁸ Ana uma a panai akpanga n uladi nu mkpanyanya n ciliki tsa avana, ɗa e enei kanga ka kimbai kusan ka, daɗa uma a panai wovon ali e je'ekei ikyamba ɗa a shamgbai da'in.

¹⁹ Da uma a a danai Musa <<Avu ya'an kadanshi n a tsu, a tsu ta na tsa kupanaka wu ta, ama kata vu kasukpa Kashile ka ya'an kadanshi n a tsu ba, talo tsa kuwa.>>

²⁰ Da Musa u danai uma a <<Kata i pana wovon ba, Kashile ka tawa ta adama a na u kondo ɗa, kata kpamu i pana wovon u ni talo ya ya'an unushi.>>

²¹ Da uma a a shamgbai da'in Musa tamkpamu u doki u yawai devu n keleshu ka na ki n kayimbi kpaɓam a ubuta u na Kashile ki.

Uteku u na a kuma'a katalikalyuka ka Vuzavagudu

²² Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Dana aza a Isaraila ili i nampa, <Ye ene ta n kaci ka ɗa ana n ya'in kadanshi n aɗa na de gaɗi.

²³ Kata i ya'an ka kaci ka ɗa kamali ka azurufa ko ka azanariya adama a na i cikpa le ba, sai mpa koci.

²⁴ I ma'aka mu katalikalyuka ka n ci'in ta de i kuya'an mu alyuka o kusongu n alyuka a na a kutuka m mataɗa, maraɗika ko mokyon ko kanaka a ubuta u na mpa n zagbai i cibasa n kula ku va, mi ta a kutawa wa ɗa kata n zuwaka ɗa unasingai.

²⁵ Yi baci a kuma'aka mu katalikalyuka ka, kata i ma'aka n atali a na e she'wei ba. I she'we baci n ili i kushe'weke, ki ta o kokpo ili yu unata wa va.

²⁶ Kata i ma'aka mu katalikalyuka ki idasakpatsu ba, adama na kata i kasukpa ciyampa tsu ɗa e keteshe a ayin a na yi a kukumba ba.>

21

Wila tsu na a kuya'an n agbashi

¹ <<Na va daɗa wila u na ve kuneke uma a Isaraila.

² Vu tsula baci kagbashi ka mavali ka aza a Ibirahi, wi ta a kuya'an tsugbashi aya a tali, a kaya ke cindere vi ta e kuneke yi ubaruwi, u kutsupa kpamu ili i yoku ba.

³ U tawa baci ende'en ni, wi ta a kufuda wa laza ende'en ni, ama u tawa baci n vuka vi ni, wi ta kpamu a kufuda wa laza n vu ɗa.

⁴ Vuzakpa vi ni vu ɗa baci u ya'ankai ni yolo, ɗa u matsakai ni muku mo olobo ko nkere, vuka va m muku n ni i ta o kokpo n vuzakpa vi ni, ayi vuza va wi ta a kufuɗa wa laza ende'en ni.

⁵ Ama ayi kagbashi ka kuta baci e keteshe ɗa u danai mpa mi ta a kuciga Vuzakpa vu va, n vuka va m muku ma, n kulya'a ta kelime n kuya'anka wu tsugbashi,

⁶ kata Vuzakpa vi ni u banka yi a ubuta u kucikpa Kašhile. Kata u banka yi a utsutsu ko a muntsa mu utsutsu, ayi vuzakpa va kata u taša yi atsuvu n vubele. Kagbashi ka wi ta a kulya'a kelime n kuya'anka yi tsugbashi ali sai ukpa u ni.

⁷ <<Vuza u denge baci mekere ma ni ɗa mo okpoi kagbashi, e kuneke ma'a ubaruwi tsu na a ci ya'anka maku mavalali ba.

⁸ Mekere mo doku baci ma luwa vuzakpa vi ni vu na u tsulai ni va ba, wi ta a kufuɗa kukaşukpa e neke yi katsupu ka ni, wi n kofon ka na wo kudoku we denge yi a idika i limoci ba, adama a na u kodo ta uzuwakpani u ni.

⁹ Vuzakpa va u tsula baci mekere ma ta na adama o kolobo ka ni, u kucikpa u dika yi adanshi mekere ma ni ma'a ma na u matsai.

¹⁰ U zuwa baci vuka vi yoku ta na, kata u sanaka kagbashi ka vuka ka ilikulya, ko akashi a ku'uka, ko uga'in wu idashi i yolo ba.

¹¹ U fuɗa baci ta na u ya'anka yi ili i tatsu i nampa ya ba, wi ta a kufuɗa wa laza tsa agisana a vuza vu ubaruwi babu kutsupa ki ili i yoku.

Wila adama a ukuna u muna

¹² <<Vuza na baci u lapai vuza ali sai ukpa, ayi feu i ta a kuna yi.

¹³ Ama n kusheshe ku ni ku ɗa baci wu unai ni ba, ɗa Kašhile ka zuwai ili ya yo okpoi nannai, mi ta o kuyotsongu wu ubuta u na vuza va u kubana u ciya u la'aka n wuma u ni.

¹⁴ Ama vuza va wu una baci vuza va n kuyeve ku ni, kata i takpa yi punu a ubuta u katalikalyuka ka va, kata yu una yi.

¹⁵ <<Vuza na baci u lapai esheku ko anaku i ta a kuna yi.

¹⁶ Vuza na baci u boko'i vuza, ko a cinai ni n vuma va e ekiye a ni ko wana dai u denge vuza va, ayi vuza na u ya'in uboki wa kata yu una yi.

¹⁷ Vuza na baci kpamu u shikai esheku ko anaku i ta a kuna yi.

¹⁸ <<Ali i baci a vishili ɗa vuza te va u varai toku n katali ko u lapai ni n kaku'un, vuza va ta na u kuwa ba, ama ɗa u vaki adama a ulapi.

¹⁹ Vuza va u danga baci ali ɗa u gitai kuwala n kalangu, vuza na u lapai ni va wi ta a kula'aka, ama wi ta a kutsupa vuza na u ukai muna ma adama a ayin a na u langasai ni, kata kpamu u lya'a kelime n kuya'an ciba ci ni sai ayin a na u potsoi raka-raka.

²⁰ <<Vuza u lapa baci kagbashi ka mavalali ko ka mavuka n kalangu sai ukpa i ta a kutakacika yi.

²¹ Kagbashi ka kuwa baci ba, ɗa kucikpa u potsoi a kanna ke te ko a katsuma ka ayin e re, a ku kidaka vuzakpa va afada ba, adama a na kagbashi ka ni ka'a.

²² <<Ali i baci a vishili ɗa a ukai vuka vu na vi n katsuma muna ɗa ali katsuma ka kutai, ama a uka yi baci muna ma kau ba, vali vu ni vu ɗa u kudana ili na a kutsupa yi, kata kaya'inkafada u yeve u kida ili na i ga'in a tsupa.

²³ Ama ayi vuka va u ciya baci muna mo yoku wuya-wuya, i ta a kutakacika vuza va tsu na muna ma ya'in wuma n wuma.

²⁴ Kashi a tsupa n kashi, kanga a tsupa n kanga, kukiye a tsupa n kukiye, kune a tsupa n kune feu,

²⁵ Vu uka baci vuza muna avu feu i ta a ku ya'anka wu muna, vu songu baci vuza avu feu ta a kuya'anka wu nannai, vu lapa baci vuza feu a lapa wu.

²⁶ <<Vuza u dukpa baci kagbashi ka mavalu ko ka mavuka a kashi, ali da ka namgbai wi ta e kuneke yi ubaruwi adama a kashi ka.

²⁷ Ta kpamu nannai u fada baci kanga ka kagbashi ka mavalu ko mavuka, wi ta e kuneke yi ubaruwi adama a kanga ka.

²⁸ <<Kanaka ka sunwan baci mavalu ko vuka ali sai ukpa, kata a vara kanaka ka n atali sai ukpa, ama kata a takuma i nyama i ni ba, kata kpamu a takacika vuza vu kanaka va ba.

²⁹ Kanaka ka kiwana baci ta na m masunka, ali da a danai vuza va, ayi tana u ya'an ili i yoku ba, ali da kanaka ka kunai mavalu ko mavuka, i ta a kuvara kanaka ka a una, kata a una feu vuza va.

³⁰ A dana baci ta na a tsupa le ikebe, ta ta na nannai u kutsupa le ta ili na a danai ni dem adama a na u ciya wi isa wuma u ni

³¹ Ta kpamu a kuya'an nannai kanaka kuna baci kolobo ko mekere.

³² Kanaka kuna baci kagbashi ka mavalu ko mavuka, ayi vuza kanaka va u kutsupa ta vuzakpa vu kagbashi va ikebe ya azurufa kamangankupa, kata kpamu a vara kanaka n atali sai ukpa.

³³ <<Vuza u gava baci kpenle da u kasukpai ku da babu u cidangi ali da kanaka ka walai lo ko majaki, da ke derecei ka yikpai punu,

³⁴ vuza na u gavai kpenle ka wi ta a kutsupa vuza vu kanaka va ili na baci de dem a kidakai ni u tsupa, ama vuza na u gavai kpenle ka ayi da u ku dika keven ki ikyamba ka.

³⁵ <<Kanaka ka sunwan baci vutoku ali sai ukpa i ta e kudenge yi, vuza na wi n wuma wa kata e pece ikebe ya derere, ta kpamu a kuya'an n inyama i kanaka ka na ka kuwai va nannai e pece i da derere.

³⁶ E yeve baci ta na kanaka ka ka kiwana ta n kusuwan sa otoku, vuza kanaka va ta na u ya'an ili i yoku ba, wi ta a kutsupa. Ayi vuza na wu unai kanaka wi ta a kudika keven ki ikyamba i kanaka ya yo okpo i ni.>>

22

Wilq u kulana ucanuku mayin

¹ <<Vuza u boko baci kanaka ko malala, da u kidai ko u dengei, wi ta a kutsupa anaka a tawun a una u kanaka ke te ka na u bokoi va, malala ma baci kpamu, wi ta a kutsupa n nashi a una u malala me te ma na u bokoi va.

² A kana baci koboki ayi a kuciga ku'uwa kuya'an uboki da a lapai ni ali da u kuwai, vuza na wu unai ni va, u ya'an unushi u munuka ba,

³ ili ya i ya'an baci nannai n kanna, vuza na wu unai koboki ka, u ya'an ta unushi u munuka. A kana baci koboki wi ta a kutsupa ili na u bokoi va raka. Wi baci ta na n ili na u kutsupaka ba, a kucikpa e denge yi an kagbashi adama a na ciya u tsupa.

⁴ A ciya baci ta na manama ma na u bokoi va ko kanaka ko majaki ko malala e ekiye a ni n wuma, u kutsupa ta ili na u bokoi va ali kure.

⁵ <<Vuza u banka baci n kuzuwa ku ni kalina da u kasukpai ku da ku ya'in koli a kashina ko kashina ki itacishi ka vuza. Ayi vuza vi ilikuzuwa ya, sai u dika ili i singai a katsuma ki ili kashina ko i kashina ka ndanga ka ni adama a na u tsupa ili na kuzuwa ku ni ka ku langasai.

⁶ <<Vuza u zuwa baci akina a kashina ka ni da a lalai a kubana a kashina ko vutoku, ali da magan ma yaji ko ilya i kashani ko kashina ka raka ka kulai, ayi vuza na u zuwai akina a u kutsupa ta ili i na i kulai va.

⁷ <<Vuza u neke baci vuza ni vu na i idashi dedevu kobolo ikebe ko ucanuku u fobuko yi, da o bokoi ili ya, koboki ka a kana yi baci sai u tsupa ili ya ali kure.

⁸ A kana baci ta na koboki ka ba, ayi vuza kpa'a vu na e nekei u fobo ili ya, sai u bana u yotsongu kaci ka ni a ubuta u kaya'inkafada, adama a na o godumo yi ko kukiye ku ni ki ta punu a uboki wa ko ki punu ba.

⁹ Aza e re i baci a kanananai ki ili i te, ko kanaka, ko majaki, ko malala, ko motogu ko ili na i puwankai, da vuza te u danai, <I dada na> U ga'an ta a bana e kaya'inkafada u godumo, vuza na baci ta na a kanai n unushi wi ta a kutsupa vuza ni va ali kure.

¹⁰ <<Vuza u neke baci vuza ni na i idashi devu kobolo kabana ka majaki ko kanaka ko malala da ma kuwai ko ma ciyai usan ko ma puwankai babu ta na vuza na we enei,

¹¹ ele aza e re e le i ta a kubana e kelime ka Vuzavaguđu, kata vuza na e nekei kabana ka u ya'an akucina, a na o kuyotsongu wi punu n kukiye a ili i vuza ni ya ba. Ayi vuza vi ili va mayun da wu ushuku n akucina a, i o kudoku kpamu a tsupa yi ili ba.

¹² Vuza na e nekei kabana ka da baci ta na o bokoi e ekiye a ni, wi ta a kutsupa vuza vi ili va.

¹³ Manama ma kakamba ma baci ta na mu unai kanaka ka ko malala ma, kata vu tuka n keven ki ikyamba ka adama a na a vuza vi ili va u ciya we ene. A kutsupa yi kanaka ko malala ma na manama ma kakamba ma mu unai va ba.

¹⁴ <<Vuza u kopuku baci ili kuzuwa u vutoku vu na i idashi dedevu kobolo da ili ya i ciyai usan ko i kuwai, a ayin a na vuza vi ili va wi lo ba. Vuza na u kopuki va wi ta a kutsupa ugana u na a kidakai ni raka.

¹⁵ Ama vuza vi ili ya wi baci ta na lo, wa kuciya katsupu ba. Ama u tsupa baci ikebe adama a na u ya'an ulinga n ilikuzuwa ya, ikebe i nanlo i da i kokpo una u katsupu wa.

Wila adama a ukuna u gbani

¹⁶ <<Mavali ma yansa baci mavuka ma na mi n tsukere ci ni da mi babu kamana kpamu ali u vaki n ayi, sai ta na u tsupa yi ikebe i mazama i ni, ayi da kpamu u kuzuwa yi wo okpo vuka vu ni.

¹⁷ Ama esheku ta na a sankai baci, ikebe i yolo i na u langasai ni i dada u kutsupa koci.

¹⁸ <<Kata i kasukpa vuka vu na vi nu nkunu n wuma ba.

¹⁹ <<Vuza na baci u ya'in tsugbani m manama i ta a kuna yi.

²⁰ <<Vuza na baci u ya'in alyuka u kamali, ba a ubuta u Vuzavaguđu ba, a una yi.

²¹ <<Kata vu takacika komoci ko vu doro yi ba, ama vu ciba avu feu vi ya'an ta idashi i limoci a idika i Masar.

²² Kata vu takacika amaci a na ali e le a kuwai ko muku n na mmaci n le n kuwai ba.

²³ Vi ya'an baci ta na nannai a shika baci a kubana wa va mi ta a kupanaka le.

²⁴ Wupa u va wi ta a kudanga, kata mu una da n kotokobi. Amaci a da i ta o kokpo agapa. Muku n da kpamu i ta o kokpo mkpan.

²⁵ <<Vu neke baci Vuza okopu a ikebe a katsuma ka uma a va a ubuta wa aza a unambi a na i punu a katsuma ka da, kata vu lansa punu kodokpotsu a ili na vu kopuki va ba.

²⁶ Vi isa baci ogbodo a kupalaka utani u vuza nu tsu uzuwi u kaguta, u ga'an ta vu bonoko n ada kafu kanna ka yikpa,

²⁷ adama a na dada u kupalaka kaci ka ni, vu bonoko baci ta na n ada ba, yidai u tsusaki? Da baci u lapai una a kubana wa va. Mi ta a kupanuka yi adama a na mpa vuza va asuvayali da.

²⁸ <<Kata vi ya'an kadanshi ki ishikushi u Kashile ka nu, ko vi shika vuza na wi a kulya'a tsugono a katsuma ka da ba.

²⁹ <<Kata vu sanke mu kune'e ki ili i kashina i nu m makyen ma na vi ciyayi feu ba. Mayun da vi neke mu maku ma iyain ma nu ma na a gitai kumatsa.

³⁰ Ta kpamu nannai vu tuka m medendem ma na a gitai kumatsa, m mkyon ma nu. Vu kasukpa maku ma na a matsai va ma ya'an ayin e cindere ayi bi'i kobolo n anaku, a kanna ka kunlai i tuka mu.

³¹ <<Yi ta o kokpo uma a cida a va. Kata i takuma inyama i na manama ma kakamba mu unai ba, na lo va u ga'an ta i tafuku nshe'e.

23

Wila adama a kuya'an ku ukuna u singai

¹ <<Kata vi ya'an utonu n kadanshi ka a'uwa ba, kata kpamu vu bolongu una n uma a gbani-gbani adama a na vu ushuku n kadanshi ka a'uwa ba.

² Kata vu ushuku kutono kabundai ka uma adama a na i ya'an ili i gbani-gbani ba. Vi baci kpamu e kuneke ngan a ubuta u kaya'inkafada, kata vu saba'a kadanshi ka mayun adama a na vu tono i na kabundai ka cigai ba.

³ Kata vu la'a n kuciga vuza vu unambi a ubuta u kadanshi ka afada a ni ba.

⁴ <<Vu cina baci kanaka ko majaki ma vurala vu nu a kuciga kupuwanka yi, dika vu banka yi.

⁵ Ve ene baci majaki ma vuza na u iwain nu ma yikpai n ucanuku ali da u tsugbai ni, kata vu kasukpa ma'a ba. Vu bana vu banka yi m ma'a.

⁶ <<Kata vu saba'a ukuna u mayun a ubuta wa aza a unambi a nu a ubuta wa afada ba.

⁷ Ya'an da'in n kadanshi ka nsata ma a'uwa, kata vu una vuza na wi babu unushi ko vuza vu usubi ba. Adama a na mpa mi ta a kilukpa vuza na u ya'in unushi u nanlo dem.

⁸ Kata vi ya'an n kalya'a ba, adama a na kalya'a ka tsu zuwa wu ta vi yimba na vu kpada kene ili i na yi derere mayin. Kalya'a ka tsu zuwa ta vuma vu usubi u kpada ku utaka ili i mayun e keteshe.

⁹ <<Kata vu takacika komoci ba, adama a na ada a kaci ka da i yeve ta tsu na limoci yi, yi ishi ta a limoci a idika i Masar.

Wila u ayin a kuvuka

¹⁰ <<Aya a tali a da va kuya'an avu a kuca'a kashina ka nu n vi kya'i ili i na vi ca'i va,

¹¹ ama a kaya ke cindere vu kasukpa ubuta wa wu uvuka. Kata aza a unambi a katsuma ka da a ciya feu ili i na a kulya'a punu. Ili i na baci tamkpamu i buwai nnama n kakamba n ciya feu a takuma. Ta feu va kuya'an n kashina ki itacishi n kashina ka Zaitu ka nu nannai.

¹² <<Ayin a tali a da va kuya'an ulinga, a kanna ke cindere ka dada va kuvuka, adama a na anaka, ni njaki n nu a ciya feu a uvuka. Kata muku ma agbashi a na a matsakai da n omoci a na i punu idashi wa da ele feu a ciya a uvuka.

¹³ <<Zuwai atsuvu i pana mayin n ili i na n danai. Kata i deke ula a amali o yoku ba, kata kpamu yu ula le punu a una u da ba.

Adiwa a tatsu a katsuma ka kaya

¹⁴ <<Kaya lakam yi ta a kuya'an kaḍiwa ka nampa ali kutatsu, adama a na i neke mu tsugbayin.

¹⁵ I ya'an kaḍiwa ka nampa ko boroji vu na vi n yisiti ba, i takuma boroji vu babu yisiti va ali ayin e cindere, tsu na n danai da. I ya'an kaḍiwa ka nampa a ayin a na i zuwai a kaya lakam a katsuma ko wotoi u Abibu, adama a na a wotoi u nanlo u daḍa yu utai a idika i Masar. Kata vuza u tawa wa va ekiye agada ba.

¹⁶ I ya'ansa kaḍiwa ka ayin a vukya'a, n ava'inka a iyain a icashi i kashina i da. Kata a uteku, i cibasa kpamu n kaḍiwa ka libani i vutara a ayin a na baci i bolongushi ili i kashina i da.

¹⁷ A kaya dem mavali mi ta a kutawa a ubuta u Vuzavaguḍu Ubangari kutatsu.

¹⁸ <<Kata i ya'an ka mu alyuka a mpasa kobolo n ili i na a ya'in n yisiti ba. Kata feu i kasukpa ushuma punu a inyama ya alyuka, ya asa ali a kubana a usana ba.

¹⁹ <<Vu tuka n ava'inka a na a la'i n kuga'an a ili i kashina i na i gitai kuge'we i nu a kpa'a ku Vuzavaguḍu Kashile ka nu.

<<Kata kpamu vu su'wan maku ma maradika ma na mi a kapa mani ma anaku a ni ba.

Kalingata ka kulapula uye adama a aza a Isaraila

²⁰ <<Lana, mpa n kusuku ta kalingata kelime ka nu adama a na wi indana wu a ubuta u na vi a nwalu dem, ciya vi yawa m matana a ubuta u na n fobusokoi nu.

²¹ Kata vu zuwa atsuvu kpamu vu pana mayin n ili i na u kudana. Kata i shilika n kadanshi ka ni ba, adama a na ayi wa kucinukpaka da n ugbamukaci u nanlo ba. Adama a na kula ku va ki ta punu wa ni.

²² <<Vu panaka yi baci mayin da vi ya'in i na n danai, mi ta o kokpo vurala a ubuta wi irala i nu, mi ta kpamu a ku'iwain aza a na a iwain nu.

²³ <<Kalingata ka va ki ta a kuwala kelime ka da, kata u tono n ada u tuka da a idika ya aza Amoriya, n aza a Hitiya, n aza a Periziya, n aza a Kana'ana n aza a Hiwiya n Jebusiya. Mi ta a kuna le raka.

²⁴ Kata i kudanku amali e le ko i cikpa le ba, kata i tono ili i gbani-gbani i na i a kuya'an ba. I fada amali a kata i boso atali a na a tsu lyuka kpamu miri-miri.

²⁵ I cikpa Vuzavaguḍu Kashile ka da koci, i ya'an baci nannai mi ta a kuzuwaka da unasingai wi ili kulya'a m mini. Mi ta a kuraḍa ibalishi i na i kutawa wa da dem.

²⁶ Babu vuka vu na katsuma ka ni ka kuta a katsuma ka da, a kuciya punu kpamu madari a idika i da ba. Mi ta a kuzuwa da i yongo n aya kau.

²⁷ Mi ta a kusuku ili i na i kuneke wovon a idika i na i kureme dem kafu i yawa de, kata a ripula. Mi ta a kuzuwa irala i da raka a kpatala kata a suma.

²⁸ Mi ta a kusuku itata e kelime ka da, adama a na i loko aza a Hiwiya n aza a Kana'ana n aza a Hitiya.

²⁹ Ama a kaya ke te ka'a n kuloko le ba, ta lo idika ya yo kokpo an agali, kata nnama n kakamba ma n yimkpa ali n lya'a utsura u da ba.

³⁰ Kenu-kenu da mi o kuloko le, ali i yimkpa tsu na i kufuda ya lya'a utsura wi idika ya, kata i da yo okpo i da.

³¹ Mi ta a kuzuwa uteku wa u gita a mala ma shili a kubana a mala ma aza a Filisitiya, a kubana gadi vu meremune a kubana e kuyene ku Yufiretu. Mi ta e kuneke da uma a na i idashi a idika ya e ekiye a da, kata i loko le punu kelime ka da.

³² Kata i ya'an uzuwakpani n ele ko n amali e le ba.

³³ Kata i kasukpa a dasangu punu a idika ya ba, i kasukpa baci ta na i ta a kuzuwa da i ya'an ka mu unushi. Adama a na i ta a kuzuwa da i ya'an ka amali e le tsugbashi, i ta o kokpo kpanu an maza wa da.>>

24

Kukana ku Uzuwakpani

¹ Dada Vuzavaguđu u danai Musa, <<Tawa i kumba na gadi avu n Haruna, n Nadabu n Abihu n aza a gbara-gbara amangatatsunkupa a aza a Isaraila, i shamga da'in kata i cikpa mu.

² Musa ende'en ayi da u kuyawa devu nu mpa, aza a na a buwai kata a gbaga devu ba, kata kpanu aza a Isaraila a na a buwai feu a kumba kusan ka n ayi ba.>>

³ Ana Musa u banai u danai uma ukuna u wila n udani u Vuzavaguđu, da uma a ushiki n kalakatsu ke te da a danai, <<Ci ta a kuya'an ili i na Vuzavaguđu u danai dem.>>

⁴ Da Musa u danai ili i na Vuzavaguđu u danai ni raka. Da u dangai n usana kali-kali da u mai katalikalyuka daka vu kusan va. Da u darai atali kupanere o okpoi agisana a kumaci kupanure ka aza i Isaraila.

⁵ Da u suki olobo o yoku a aza i Isaraila a ya'an alyuka o kusongu, kata kpanu a lyuka obomburon tsa alyuka a matana a kubana a ubuta u Vuzavaguđu.

⁶ Da Musa u pecei mpasa mu nnama n na a kidai va ku re, n te u tsungi e nvene, n te kpanu da u vishangushi n da a katalikalyuka.

⁷ Dada u dikai Katagarda ku Uzuwakpani da u kecekei uma a. Dada a ushiki, <<E, ci ta a kuya'an raka ili i na Vuzavaguđu u danai tsu ci ya'an, kata kpanu tsu tono i da.>>

⁸ Da Musa u dikai mpasa ma da u vishanki uma da u danai, <<Mpasa n nampa ma n dada n na n kuyotsongu uzuwakpani u na Vuzavaguđu u ya'in n ada a na u nekei da wila wa.>>

⁹ Musa n Haruna n Nadabu n Abihu, n aza a gbara-gbara a Isaraila amangatatsunkupa a kumbai a kusan ka.

¹⁰ Da e enei Kashile ki Isaraila. A daka va adasukpatsu a ni va adanshi wingingi wa atali u na e ci deke safaya a kutasa kelyu-keylu uteku tsu mindatsu ma na mi a kakana kannu.

¹¹ Aza a gbara-gbara a Isaraila e enei Kashile, ama kukiye ku Kashile ku sa'wa le ba, da a lya'i n o so'i a ubuta u Vuzavaguđu.

¹² Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Tawa vi cina mu gadi vu kusan na, kata vi shamga punu, mi ta e kuneke wu nshemberu ma atali n na mi udani n wila u na n danai, adama a na i yotsongusu uma.>>

¹³ Da Musa n kabanke ka ni Jesuwa o fobusoi, da Musa u kumbai kusan ku Kashile ka.

¹⁴ Da u danai nkoshi m gbara-gbara, <<Vanai tsu na, sai ayin a na tsu bonoi. Haruna n Horu i ta o kokpo n ada, vuza na baci wi n kadanshi u bana we le.>>

¹⁵ Ana Musa u kumbai kusan ka, da eleshu a palai kusan ka.

¹⁶ Da tsugbayin tsu Vuzavaguđu ci cipai lo a Kusan ku Sinai. Ali ayin a tali eleshu a palai kusan ka, da a kannu ke cindere, da Vuzavaguđu punu e eleshu a u dekei Musa.

¹⁷ A ubuta wi Isaraila wa lo, da e enei tsugbayin tsu Vuzavaguđu ci yotsoi akina a na i a kulya'a gadi vu kusan.

¹⁸ Da eleshu a palai Musa a ayin a na wi a kukumba gaḁi kaḁu a kusan ka. Dada u shamgbai ḁe, ali ayin amangere kannu n kayin.

25

Kune'e adama a Mavali ma Kuciba n Kashile

- ¹ Da Vuzavagudu u ḁanai Musa,
² <<Dana aza a Isaraila a tuka mu n kune'e ku le. Avu ḁa va kisaka mu kune'e ka u yaba dem vu na kaḁu ka ni ku ushuki kuneke.
³ Na va ḁaḁa kune'e ku na i kisa we le, azanariya, azurufa kobolo n iyum i shili,
⁴ mini mu usuni, mini ma maḁiya, m mini ma majigi, n arikinla a singai, n cileme tsu nraḁika,
⁵ n ukpan wu nkyon u na a rumbuki n garula, n ukpan wu nraḁika u singai, m maḁanga me megele,
⁶ m mani'in ma kalanji adama a makuni, n icita adama a mani'in me kerengu, n ili i magulani,
⁷ n atali o onis, n atali a na a buwai a singai a singai adama a na a paḁara efodu m mabambata ma makanga ma efodu ma.
⁸ Vu zuwa le a ma'aka mu ubuta wi idaḁi u ciḁa, kata mpa n ḁasangu punu n ele.
⁹ Vi ya'an Mavali ma Kuciba n Kashile ma nampa n ili i na i buwai dem derere ci iyoci tsu na n kuyotsongu wu.

Akpati vu uzuwakpani

- ¹⁰ <<Vu zuwa uma a ya'an Akpati va, m maḁanga me megele. Ugaḁi u ni u yawa udashi u tatsu n udyawi amangatatsu n kupa n u tawun, wanshi u ni kpamu udashi u re n udyawi kamanga n u tawun, kashani ka ni ka yawa udashi u re n udyawi kamanga n u tawun.
¹¹ Vu kuma kucina ku ni n suvu a ni dem n azanariya koci, kata vu gece kaga'in ku una u ni wa kpamu n azanariya.
¹² Kata vu luwa nkawani ma azanariya n nashi, kata vu uka n ḁa e ene a akpati va. Nkawani n re a kakambu ka nampa n re a kakambu ka nan ḁe.
¹³ Kata i ya'an kpamu alangu nu ndanga mi ngele, kata i kuma a ḁa n azanariya.
¹⁴ I uka alangu a punu a asuvu a nkawani ma Akpati ma, adama a ikanatsu i kudika.
¹⁵ Alangu a nampa ta punu o kuyongo u uki a nkawani ma akpati ma, kata vuza u todo a ḁa ba.
¹⁶ Kata i zuwa punu nshemberu ma atali n re n na mi n kadanshi ku ukuna u wila wa, n na n kuneke wu.
¹⁷ <<Vi ya'an kakuyamkpatsu ka kutsupa unushi ka n azanariya koci, ugaḁi u ni u yawa udashi u tatsu n udyawi amangatatsunkupa n u tawun, wanshi u ni kpamu udashi u re n udyawi kamanga n u tawun.
¹⁸ Vi ya'an Corobi vu re n azanariya a na a yimai, kata vu zuwa i ḁa a akambu e re dem a kakuyamkpatsu ka Akpati ka.
¹⁹ Kata a ya'an i ḁa, i te a kakambu ka nampa i te kpamu a kakambu ka nan ḁe, i ya'an i ḁa u matyangi punu n kakuyamkpatsu ka akpati ka.
²⁰ I zuwa ili ya a mindanai a kinda kakuyamkpatsu ka, i zuwa evelyu e le ubapi udengushi adama a na a pala kakuyamkpatsu ka.
²¹ Kata vu zuwa punu nshemberu ma atali n na mi uḁani n kadanshi ka ukuna u wila wa, u na mpa n kuneke ḁa, kata vu kuyangu n kakuyamkpatsu ka Akpati ka.

²² A gadi vu kakuyamkpatsu ka e mere me Corobi vi re vu na vi gadi va akpati vu wila va, mi ta a kugasa n avu de kata n neke wu wila u va raka adama a uma a Isaraila.

Kirukpa ku Boroji ku Vuzavagudu

²³ <<Kata vi ya'an kirukpa ku madanga me megele, ugadi u ni u yawa udashi u tatsu, wanshi u ni u yawa udashi u te n kagimi. Kata kashani ka ni ka yawa udashi u re n udyawi kamanga n u tawun.

²⁴ Kata vu padara vu da n azanariya koci, vu ma'a kaga'in ku una ka n azanariya a kukara'a.

²⁵ Kata vu she'we ili tsu makawani a kukaraka, kata wanshi u ni u laza kataka ke kukiye ba. Kata vu tonon kaga'in ka vu ma'a ka'a n azanariya.

²⁶ Luwa nkawani n nashi ma azanariya, kata vu uka n da de a ngon n nashi n kirukpa ma dem.

²⁷ I kobo nkawani ma devu n nshikpu ma, adama a na a bana alangu a na a ci dikaka kirukpa ka.

²⁸ Vi ya'an ashamkpatsu a m madanga me megele, kata vu padara n azanariya, a dada a kudika kirukpa ka.

²⁹ Kata vi ya'an apara ni nvene n atan a na a ya'in n azanariya koci, kobolo kpamu nu nsasu n akanatsu n na a tsu ya'anka ulinga a ubuta u kutsungu ili i kudarukpa alyuka o kuso'o.

³⁰ Ayin tutu vi ta a kuzuwa punu Boroji vu na o fobusoi adama va.

Kashamkpatsu ka makuni

³¹ <<Vi ya'an kashamkpatsu ka makuni ka n azanariya koci a na a yimai, kashamkpatsu ka n anci a ni, iyoci ya apalu a ni, mbom n ni n ubazukpi u ni wokpo ubuta u te.

³² Ya'an acaka a tali a uta de a kakambu ka ni, acaka a tatsu a kashamkpatsu ka makuni ka a uta a kakambu ke te, acaka a tatsu kpamu a kakambu ka na ka buwai.

³³ Ata'an, a tatsu a na a ya'in n iyoci ya apalu a alumo, nu mbom, nu ubazukpi, okpo a kacaka ke te, a tatsu a kacaka ka nan de, ta u kuya'an nannai raka na acaka a atali a na utai a kashamkpatsu ka.

³⁴ De a kashamkpatsu ka i ta a kuya'an atan a nashi n iyoci ya apalu a alumo nu ubomi kobolo nu ubazukpi u ni.

³⁵ Mobom me te mi ta a kuya'an a daka vu kacaka ku ugiti, ka na ku utai a kashamkpatsu ka ma makuni, mobom me ire a daka vu kacaka ke ire, mobom ma tatsu kpamu a kacaka ka tatsu, dem vi le acaka a tali.

³⁶ Mobom ma n acaka a i ta umatyangbani n kashamkpatsu ka na a yimai n azanariya koci.

³⁷ Ma'an nkuni n cindere kata vu zuwa le gadi adama a na akana ubuta e kelime ke le.

³⁸ Ikaabatsu i kukimaka akina a, n ambu a, a ya'an a da n azanariya koci.

³⁹ Kata vi ya'an ashamkpatsu a nkuni a ni n ikobomgushi i le n azanariya koci a na amiki e le a yawai kilo kamangankupa n vu nashi.

⁴⁰ Vu fuda vi ya'an ili ya uteku ci iyoci i na n yotsongi nu de a kusan ka.

26

Mayali ma Kashile

¹ <<Kata vu ma'a Mayali ma Kashile ma n akashi a utsutsu a singai kupa a na a ya'in n arikinla n tsugbere tsa akada tsu mini mu usuni n tsu mini ma madiya n tsu mini ma garula. Kata kaci ka ya'an akashi a n tsuzogu ci Corobi.

² Akashi a a ya'an ushan dem derere, ugadi udashi amangere n u re wanshi kpamu udashi u tali.

³ Kata i jilya akashi a utsutsu a tawun a ubuta u te, i ya'an kpamu nannai n aza a tawun a na a buwai va.

⁴ Avu ya'an ka akashi a utsutsu a nroki n kusaku m mini mu usuni a kagin ku uteku, a zuwa n da a akashi a utsutsu a na a jilyai a ubuta u te wa ali n ugboku u ire wa dem.

⁵ Vi jilyaka kakashi ku utsutsu ku ubolongi ka nroki n kusaku amangerenkupa. Nannai da kpamu va kuya'an n kakashi ka na ka buwai va nu nroki amangerenkupa feu, nroki n kakambu ka nan de a kindasanai nu nroki n kakambu ka nampa.

⁶ Vi ya'an ikanatsu n azanariya ali amangerenkupa, vu bolongu ugboku u re wa n ashiyatsu a, adama a na Mayali ma Kuciba n Kashile ma ya'an me te kpukuru.

⁷ <<Kata kpamu vu lapula akashi a utsutsu n cileme tsu nradika, adama a Mayali mo Obolo ma na a kupalaka gadi vu Mayali ma Vuzavagudu ma, akashi kupa n ke te da va kuya'an.

⁸ Akashi a utsutsu kupa n ke te a nampa dem a ya'an derere, ugadi u ya'an udashi amangere n u tawun, kata wanshi u yawa udashi u tali.

⁹ Vu bolongu akashi a utsutsu a tawun a nanlo a dem a ubuta u te, kata o okpo kakashi ke te. Kata akashi a tali a na a buwai na lo va feu vu bolongu le ubuta u te tsu kakashi ke te ko yoku. Vu gosomgbonoi kakashi ka tali ka kure e kelime ka Mayali ka.

¹⁰ Vu jilika akashi a na o bolongi tsu una u te wa dem nroki n kusaku a uteku, ali amangerenkupa, nannai da kpamu va kuya'an n ugboku u na u buwai.

¹¹ <<Vi ta a kuya'an ikanatsu n viyum vi shili ali amangerenkupa vu zuwa moroki dem a ubuta u kushiya u ni. N uye u nampa, mayali ma mi ta o kokpo n uye u te koci o bolongu kata o okpo mayali me te.

¹² Kagimi ka kakashi ka na baci ka pasai ko ka buwai, i ta a kusaku ka'a a kucina ku mayali ka.

¹³ Vi ta a kukasukpa udashi u te n kagimi u talukpa u kana katalala adama a na u pala mayali ma raka-raka.

¹⁴ Vi ya'an kabayamkpatsu ka mayali ma n ukpan wu nkyon u na a rumbuki m mini ma garula. Vi ya'an kpamu kabayamkpatsu ko yoku ka singai n ukpan wu nradika.

¹⁵ <<Vi ya'an muntsa mu utsutsu u mayali wa m madanga me megele, vi shikpa le kashani.

¹⁶ Muntsa mu utsutsu dem ma yawa udashi gendu, wanshi kpamu u yawa udashi u re n udyawi kamanga n u tawun,

¹⁷ n aguta ere uzuwi derere n vutoku. Ta va kuya'an muntsa mu utsutsu u mayali ma Kashile ma nannai.

¹⁸ Vi ya'an muntsa mu utsutsu kamanga adama a na a kana akashi a a ubon u daka u mayali wa.

¹⁹ Kata vi ya'an kpamu idasamkpatsu n azurufa ali amangere, ebelyu e re a daka va aga'in a utsutsu dem, yaba dem vi le n kokobotsu ka na ka kukana le mayin.

²⁰ A ubon u gadi u mayali ma Kashile ma, vi ya'an kpamu iga'in a utsutsu kamanga,

²¹ n ubuta wi idasamkpatsu wa azurufa ali amangere, aza e re a kumili ku kaga'in ku utsutsu dem.

²² Vi ya'an iga'in a utsutsu a tali, a kucina a kalivi ka Mayali ka.

²³ Vi ya'an kpamu muntsa mu utsutsu n re adama a na a kana ubon wu ngon a kucina ku Mayali ka.

²⁴ Iga'in a utsutsu o ngon a nanlo a, o bolongu a da kure, ili i na i gitai punu daka ali a kubana gadi, a gasa de gadi a ubuta u makawani me te, kata o okpo mogon me te. Ta vo kubolongu ngon ma mo okpo nannai.

²⁵ Kata iga'in a utsutsu a a danga kunlai n idasamkpatsu ya azurufa a idashi e le gendu n ke te. Idasamkpatsu i re i re a daka va iga'in a utsutsu dem.

²⁶ <<Kata vi ya'an aburakpatsu a tawun m madanga ma a megele, adama iga'in a utsutsu a na a ya'in va a kakambu ka mayali ka,

²⁷ a tawun kpamu adama a kakambu ke te ka na ki a ubon u daka, a tawun o yoku kpamu a kakambu ku uteku ka nan de, ka na ki a kalivi.

²⁸ Kaburakpatsu ka na ki e mere ma iga'in a utsutsu a, i ta a kupasamgbantai a kugita uteku u nampa ali a kubana a uteku u nan de.

²⁹ Vu kuma iga'in a utsutsu a n azanariya, vu zuwa nkawani ma azanariya n na n kuka aburakpatsu a. Kata kpamu vu kuma aburakpatsu a n azanariya.

³⁰ Ta va kuya'an Mayali ma Kashile ma nannai ci iyoci i na n yotsongi nu a kusan ka.

³¹ <<Vi ya'an kakashi ku tsutsu n arikinla n tsugbere tsu mini mu usuni, n tsugbere tsu na ci a na mini ma madiya n tsugbere tsu mini ma garula n tsugbere tsa akada, kata i ya'an ci Corobi n tsuzogu tsu na kaca'i ku uyevi ka ya'in.

³² Kata vu saku de kakashi ku utsutsu ka gbayin ka a nshikpu n nashi m madanga ma megele n na a kumai n azanariya, da kpamu a zuwai le a idasamkpatsu i na a ya'in n azurufa.

³³ Vu saku kakashi ku utsutsu ka a daka vu nroki n na a darai adama a kupalaka mayali ma. Kata vu zuwa punu akpati vu wila va, a kucina ku kakashi ku utsutsu ka. Kakashi ku utsutsu ka dada ke kupece ubuta u cida n ubuta u na u la'i n cida.

³⁴ Vu zuwa kakuyamkpatsu ka ku tsupaka unushi ka a akpati vu wila punu a ubuta u na u la'i n cida va.

³⁵ Vu zuwa kirukpa n tsupulai tsu kakashi ku utsutsu a ubon u gadi u Mayali wa, kata vu zuwa kashamkpatsu ka makuni vu pasamgbantai mayali ma a ubon u daka.

³⁶ <<Vi ya'an kakashi ku utsutsu u ku'uwa a kapam wa nannai n arikinla n tsugbere tsu na ci an mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi an mini ma madiya n tsugbere tsu mini ma garula, n tsugbere tsa akada tsu singai. Kata kaca'i ka kala kakashi ka.

³⁷ Vi ta a kuya'anka kakashi ka nshikpu m madanga ma megele, kata vu kuma n azanariya. Kata vu saku kakashi ka nu nroki ma azanariya, n idasamkpatsu i tawun i le i na a ya'in n iyum i shili.

27

Katalikalyuka ko Kusonku ili i Kune'e

¹ <<Vi ya'an katalikalyuka ka m madanga ma megele, ugadi u ni u yawa udashi u cindere n kagimi, wanshi kpamu nannai udashi u cindere n kagimi. Udangi u ni u ya'an udashi u nashi n kagimi, wanshi n ugadi u katalikalyuka ka u ya'an feu derere.

² Vi ya'an avana a ngon n nashi n ni dem, adama a na avana a o okpo umatyangbani ubuta u te punu n katalikalyuka ka, kata vu kuma ka'a n vuyum vi shili.

³ Vu ma'a mgbodo n na a ku tsuwansaka kokomo ka katalikalyuka ka, n ikenekpetsu ya akina, n apara, n ikabatsu, n ambu a kupuraka cikina, ili i nampa ya a ya'an i da n iyum i shili.

⁴ Kata vi ya'an katalikalyuka n kazatsu n viyum vi shili, de atusu a kata vu uka nkawani mi iyum i shili n nashi adama a ngon n nashi n katalikalyuka ka.

⁵ Vu zuwa kazatsu daka, adama a na u pala katalikalyuka ka kagimi.

⁶ Vi ya'an alangu a kubanaka katalikalyuka ka m madanga ma megele vu kuma ma'a n viyum vi shili.

⁷ Vu uka alangu a punu a nkawani ma, akambu e re dem adama a na a ciya a ya'an ulinga a ayin a na baci i a kudika katalikalyuka ka.

⁸ Vi ya'an katalikalyuka ka n kungu nu ndanga n na e she'wei n na mi wanshi, kata vu ya'an tsa akpati vu na vi n kabayamkpatsu ba, tsu na n yotsonki nu a kusan ka.

Ulanga u Mayali ma kuciba n Kashile

⁹ <<Kata vi ya'an Ulanga u Mayali ma kuciba n Kashile ma, a saku de kakashi ka na a ya'in n arikinlai n tsugbere tsu singai tsa. A ubon u daka kpamu ugadi u kakashi wa u yawa udashi amangatawun (100),

¹⁰ kata a saku de akashi a a nshikpu mi iyum i shili kamanga, aza a na a zuwai a anci e le a na a ya'in n iyum i shili a na i kamanga feu. Vu saku akashi a utsutsu a nu nroki n na a ya'in n azurufa kobolo nu nkawani.

¹¹ Ta kpamu i kuya'an nannai n tsu gadi a kakashi ka na a kusakva, ka ya'an udashi amangatawun n amangerenkupa (150), nu nshikpu kamanga, idasamkpatsu i le a ya'an i da n iyum i shili kamanga feu. Nkawani n awin, a ya'an a da n azurufa.

¹² <<N tsu ukocishi u kalivi u kakashi wa wanshi u ni u ya'an udashi amangatatsunkupa n u tawun n nshikpu kupa n idasamkpatsu kupa feu a ya'an a da n azanariya.

¹³ N ubon u kasana a ubuta u na utsutsu wi, udashi u yawa amangatatsunkupa n u tawun.

¹⁴ Akashi a kakambu ke te ku utsutsu ka ugadi u ni u yawa udashi kamanga n u re n kagimi, kata i saku de ka'a a ashamkpatsu a tatsu kata i kiyangu le a idasamkpatsu i tatsu ya.

¹⁵ Ta kpamu nannai n kakambu ka nan de. Ukambu u re wu utsutsu wa, a saku de akashi a na i n ugadi u na u yawai udashi kamanga n u re n kagimi kobolo n ashamkpatsu a tatsu n idasamkpatsu a tatsu feu.

¹⁶ A utsutsu u ku'uwa a ulanga u Mayali ma kuciba n Kashile ma, ugadi u ni u yawa udashi kamangankupa. Kata a ya'an kakashi n arikinla n tsugbere tsu na ci tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma madiya, n tsugbere tsa akada. Kata a ca'a n igani, kata a saku de ka'a a ya'an le ashamkpatsu a nashi n idasamkpatsu i nashi.

¹⁷ Ashamkpatsu raka a na a kara'i a ulanga u Mayali ma kuciba n Kashile ma, kata a shiya le n awin a azurufa. Okobotsu e le o okpo a na a ya'an n azurufa feu, idasamkpatsu yo okpo i na a ya'in n iyum i shili.

¹⁸ Ugadi wu ulanga wu uteku u Mayali wa raka u yawa udashi amangatawun n amangerenkupa (150), wanshi u ni u ya'an udashi amangatatsunkupa n u tawun, kashani ka ni ka yawa ubapi u cindere n kagimi. Kata a karaka uteku wu ubanga wa n kakashi ka na a ya'in n arikinla a singai, n anci a iyum e le.

¹⁹ Ucanuku u na a kuya'anka ulinga u Mavali wa dem, n aguta a na a kushukpaka Mavali ma, a uteku wu ulanga u Mavali wa feu a ya'an i da n iyum i shili.

Mani'in adama a Makuni

²⁰ <<Vu dana muku mi Isaraila a tuka m mani'in ma zaitu ma na a pishai mayin adama a kutasukusu makuni ma ayin tutu.

²¹ Kata i zuwa kashamkpatsu ka makuni a ubuta u Mavali mo Obolo wa n tsu pulai tsu kakashi ka na a palakai Akpati vu Uzuwakpani vu na vi a ubuta u cida wa. Haruna m muku mo olobo n ni, ele da a kulana makuni ma akina ma kanna n kayin dem, adama a na mo yongo a kaka e kelime ka Vuzavaguđu. Na va da da wila u uma Isaraila, i tono u da ali nu ntsukaya n na i kumatsa.

28

Aminya a tsuganu

¹ <<Deke vuza nu Haruna m muku molobo n ni, Nadabu n Abihu n Eliyaza n Itama. Vu zagbaka mu ele, kata vu utaka le a katsuma ka muku mi Isaraila, adama a na o okpo anan ganu aza na a kuya'anka mu ulinga.

² Kata vu jilyaka mokoshi ma nu Haruna ntogu n singai n tsugbayin, n na n kuyotsongu uzagbi u ni.

³ Ya'an kadanshi n eyevi dem aza a na n nekei kuyeve a ubuta u kujilya, a ya'anka Haruna motogu adama a kavasa ke kerengu, adama a na wo okpo ganu vu na u kuya'anka mu ulinga.

⁴ Na va da da ntogu n na a kujilyaka yi, ma na mi n mabanbata n efodu, n eleje, m motogu ma gbayin mu ugadi m motogu ma gbati mi igani ma na a ca'i n ekiye, m maku'un ma tsuganu n kashiyatsu. A jilyaka mokoshi ma nu Haruna ntogu n kavasa ke kerengu ka nampa, m muku n ni adama a na a ya'anka mu ulinga u tsuganu.

⁵ Aza na a kujilya ntogu ma a ya'an ulinga n tsugbere tsu na a ci ya'anka kuca'a tsa azanariya tsu na ci an mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula n tsu mini ma ma'fiya, n arikinla a singai.

Uteku u na a kujilya Efodu

⁶ <<Kata a jilya efodu* va n tsugbere tsu kuca'a tsa azanariya, tsu na ci an mini mu usuni n tsu na ci yotsoi an mini ma ma'fiya m mini ma garula n arikinla a singai, ulinga u kajili ku usubi.

⁷ Ma ya'an n eleje a avangatsu e re ugasantangani wu ngon n re adama a kushiya.

⁸ Ogoni a na a ya'ankai kadambura ku uca'i ko tsuzogu ka, ko yotso kujilya ku motogu ku efodu ka, kata ka ya'an umatyangbani de n efodu va, tsa a azanariya, m mini mu usuni, n tsu mini ma garula, kobolo n arikinla a singai.

⁹ Vu dika atali o onis e re, kata vu kara de ula a muku mi Isaraila,

¹⁰ vu kara ula a tali e le de a katali ke te m motonosoni tsu na a matsai le, ula a tali a na a buwai kara le feu a katali ka na ka buwai.

¹¹ Vu kara de ula a muku mi Isaraila a atali e re a, tsu na keshe'wi ka tsu dana a katambari. Vi ta a kuzuwa katali dem ka na a ya'in n tsuzogu tsa azanariya a kukara'a.

¹² Kata a shiya a da a avangatsu a efodu a adama a na o okpo atali a kucibasa a muku mi Isaraila. Haruna wi ta a kudika ula a nampa a

* 28:6 28:6 Kakashi ka'a ka na anan ganu a tsu kabangu tsa amila

avangatsu a ni kata mpa Vuzavaguđu n ciba ayin a na baci u banai e kelime ka va.

¹³ Vi ta a kuzuwa katali dem ka na a ya'in n tsuzogu tsa azanariya a kukara'a

¹⁴ n ikani ya azanariya i re, ubishi an kawin kata vu bolongu le punu m muntsa mu utsutsu ka.

Tsu na a kuya'an mabambata

¹⁵ <<Vi ya'an mabambata ma afada, ulinga u keyevi n tso ogoni e efodu, kata vu ya'an ma'a n azanariya, tsu mini mu usuni, m mini ma ma'fiya n arikinla a na a ya'in n tsugbere.

¹⁶ Kakashi ka na a ku ca'a va, akambu a i ta a kuya'an derere n aza na a buwai, wanshi udyawi kuci kata vu kata'a ka'a kure.

¹⁷ Kata vu dara de atali a singai a singai akariki a nashi. A kakariki ka iyain vu dara de, karneliyan, n tofa, n zumurudu,

¹⁸ a kakariki ke ire a dara de kirisola, n safaya n daimon,

¹⁹ a kakariki ka tatsu da a dara de Jesinta, n agata, n amati,

²⁰ a kakariki ka nashi da a dara de, berila, n onika, n yasfa. Katali dem kata a zuwa ka'a punu a kaga'in ku utsutsu u kenu u na a ya'in a azanariya a.

²¹ I ta a kuzama atali kupa n e re, kata a kara de ula a umaci a muku mi Isaraila a katali ke te ke te dem. Ula a nampa i ta o kokpo urotu.

²² Kata vi ya'an mabambata ma ikani yu uca'i i tsu tsuzogu tsa awin, a na a ya'in n azanariya koci.

²³ Vi ya'an nkawani n re ma azanariya n na o kukobo de a iga'in e re a mabambata ma.

²⁴ Kata vu shiya de awin e re a azanariya a de a nkawani n re m mabambata ma.

²⁵ Ugasatangbani u re wu uteku wi ikani u re wa, vi shiya u da de a ubuta u re wa, kata vu kobo le n tsu kelime a ubuta u te n efodu va.

²⁶ Kata vi ya'an nkawani n re ma azanariya, kata vu kobo de n da de uteku u re u mabanbata ma, n asuvu a ukoci devu n efodu va.

²⁷ Vi ya'an nkawani n re ma azanariya kata vu kobo le n kelime ka efodu va, a ubon u daka wa avangatsu, derere a ubuta u na nroki n kadambura ko tsuzogu ka efodu ka ki.

²⁸ Kata i shiya de mabanbata nu nkawani n ni de a nkawani n efodu kobolo n awin a mini mu usuni, adama a na wo okpo ulinga u keyevi ka kuca'a ka awin ke efodu, adama a na kata mabambata ma ma tawa ma bada a efodu va ba.

²⁹ Ayin a na baci Haruna wi a ku'uwa a ubuta u na u la'i n cida, kata Vuzavaguđu u ciba n ula a muku mi Isaraila a ka'ni. Adama a na wo okpo ili i kucibasa ko wanai.

³⁰ Kata vu zuwa punu feu Yurim n Tumi † punu a mabanbata, adama a na o yongo punu a ka'ni ka Haruna a ayin a na baci u banai e kelime ka Vuzavaguđu. Nannai da Haruna u kuyongo n ili i na i kusheshe ukuna u na Vuzavaguđu u cigai a kukaraka punu a ka'ni, a ayin a na baci de dem wi e kelime ka Vuzavaguđu.

Ntogu n Tsuganu n yoku

³¹ <<Kata vi ya'an motogu mu ca'i mu ugadi ma efodu ma, m mini mu usuni raka.

† 28:30 28:30 Yurim n Tumi ili da i na ganu u tsu lansa'ka kuyeve kusheshe ki ili a ubuta u Vuzavaguđu

³² Kātā a ya'an kuḍeku ku motogu ka, uca'i u ni u ya'an kagbatara, ta lo wa tawa wa kara.

³³ De a iga'in o motogu ma, n tsu daka, vi cindala de tsuzogu tsu umaci u madanga ma na a tsu deke ruman, n tsu mini mu usuni, n tsu maḍiya, n tsu mini ma garula, n tsugbere tsu uca'i n tsuzogu tsu singai.

³⁴ E gere de alingi n umaci u ruman o motonosonoi a kukara'a ugupi u motogu wa.

³⁵ Kātā Haruna u uka motogu ma nampa ma ayin a na baci wi a kuya'an ulinga e kelime ka Vuzavaguḍu. Kātā a pana maṣhi ma alingi ma a ayin a na baci wi a ku'uwa, n ayin a na baci wi a kuta a ubuta u cida e kelime ka Vuzavaguḍu ta lo wa kuwa.

³⁶ <<Vi ya'an maganda ma kaci n azanariya koci, kātā vu kara de idani i nampa, uteku tsu uzuwi u kukiye u kaṭambari tsu nampa, <ILI I CIDA U VUZAVAGUḌU.>

³⁷ Kaṭambari ka azanariya ka, a shiya ka'a n kawin ka na ki tsu mini mu usuni a gadi vo oroli a.

³⁸ Ta ta na nannai Haruna u kapa baci oroli a, ta de e kene idani ya a kucan ku ni. Ta kpamu nannai u kuḍika amiki a unushi u uma a Isaraila ayin a na i e kuneke kune'e ku le ku cida. Ta de idani i kuyongoso de a kucan ku Haruna adama a na Vuzavaguḍu u ciya wi isa kune'e ku le.

³⁹ <<Vi ya'an motogu me kenu ma, n arikinla a singai, kātā vi ya'an kpamu oroli n arikinla a singai feu, kātā vi ya'an kaḍambura ko tsuzogu tsu uca'i we ekiye.

⁴⁰ <<Yi ta a kuya'anka muku n Haruna ntogu n kenke'en, n ashiyatsu, nu nkunku'un, nu ntogu n na n kuneke le tsugbayin n tsuloboi.

⁴¹ Vu uka Haruna m muku n ni ucanuku u nampa wa, kātā vu sukumaka le mani'in vu zuwa le o okpo cida kātā vu erengu le ciya a ya'anka mu ulinga u tsuganu.

⁴² Vi ya'anka le acaka a gbati-gbati n arikinla a na a kuyawa akangaṭsu a ciya a ya'anka ciyampa.

⁴³ Haruna m muku n ni a uka ucanuku wa a ayin a na baci i a ku'uwa a Maṣali mo Obolo ko a ayin a na i a kuyawa devu n katalikalyuka adama a na a ya'an ulinga a ubuta u Cida, ta lo o ronoko kaḍi ke le unushi u na u kutuka le n ukpa. Na lo va wi ta o kokpo wila u ko wanai u Haruna nu ntsukaya n na n kutawa kacapa ka ni.

29

Kavasa ke kerengu ku anan Ganu

¹ <<Ili i na va kuya'anka Haruna m muku n ni a ubuta u kavasa ke kerengu i daḍa na, adama a na a ya'anka mu ulinga u tsuganu. Vu dika maku mo kobomburon ni ngiri e re n na mi babu u'iwin u Kaṣhile.

² Kātā vi ya'an ulinga n kiya ku alkama ku na ku ge'wei neruru babu yisiti, kātā a ya'an boroji, n akala a na a zubuki n kiya ku mani'in ma zaitu, n emeshe a na i uja'angi m mani'in.

³ Kātā vu zuwa punu ili ya a mabana vu banka, kobolo n kobomburon n ngiri ma a ubuta u cida wa.

⁴ Kātā vu tuka Haruna m muku n ni a utsutsu u Maṣali wa kātā vu sumba le m mini.

⁵ Kātā vu uka Haruna ntogu ma. Vi gita m motogu ma asuvu mu ugadi, kātā vu tonon m motogu ma gadi ma gbati, kātā vu tonon n efodu m mabambata kātā vu shiya n ashiyatsu a na a ca'i n igani ya.

⁶ Kaṭa a kapaka yi oroli a kaci, kaṭa a shiyaka yi de a ashiyatsu a azanariya m maganda a kaci.

⁷ Kaṭa vu dika mani'in me kerengu vu sukuyaka yi a kaci.

⁸ Vu tuka m muku ma kaṭa vu uka le ntogu ma asuvu ma,

⁹ Kaṭa vu shiyaka yaba dem kashiyatsu ka kaḍambura, vu kapaka le nkunku'un ma. Ta va kuzagba Haruna m muku n ni nannai. Ulinga u tsuganu wi ta o kokpo u le a wila kowanai. Nannai da va kuya'anka Haruna m muku n ni kavasa ke kerengu.

¹⁰ <<Vu tuka m maku mo kobomburon ka a ubuta u Mavali mo Obolo, Haruna m muku n ni i ta a kukiyanu de ekiye a gadi vu maku mo kobomburon ka.

¹¹ Kaṭa vu kida kobomburon ka e kelime ka Vuzavaguḍu a utsutsu u Mavali mo Obolo ma,

¹² Vu dyaba mpasa n kobomburon ma a kajivu kaṭa vu sura de n da a avana a katalikalyuka ka, n na tamkpamu m buwai a tsungu punu a daka vu kumi'i ku katalikalyuka ka.

¹³ Kaṭa vu takpa ushuma u na u palai ci'in tsu katsuma tsa, n ubuta u singai wa asuvu, n ukambu wa asuvu, n muku n katsuma n re ma kobolo n ushuma u le, i songu a gadi vu katalikalyuka ka.

¹⁴ Ama inyama i na i buwai i kobomburon ya kobolo n ukpan, n awiyan dem, vu banka i da pulai vu likuci kaṭa vu songu de i da, daḍa alyuka a unushi.

¹⁵ <<Vu dika kagiri ke te, kaṭa Haruna m muku n ni a kiyangu de ekiye e le.

¹⁶ Vu kida kagiri ka, kaṭa vu kedengu mpasa ma vu vishangu a akambu dem a katalikalyuka ka.

¹⁷ Kaṭa vu kida kagiri ka akidi-akidi, vu za'a ili i katsuma kobolo n ekpete, kaṭa vu zuwa kaci ka ubuta u te kobolo n akidi a na a buwai.

¹⁸ Vu songu kagiri ka raka a katalikalyuka, alyuka o kusongu a da a Vuzavaguḍu, a magulani, alyuka a na o songi n akina adama a Vuzavaguḍu.

¹⁹ <<Dika kagiri ka na ka buwai va, Haruna m muku n ni a kiyangu de ekiye e le a kaci ka kagiri ka.

²⁰ Kaṭa vu kida kagiri ka vu kedengu mpasa n ni ma, vu kenuku mpasa ma vu tsungu iga'in melegu ma kutsuvu ku singai ku Haruna. A dyabaka muku n ni mpasa ma kpamu a ajivu a gbagba'in a usingai e ekiye e le n ajivu a gbagba'in e ene a usingai e le. Kaṭa ayin a nanlo vu vishangu n na m buwai a akambu dem a katalikalyuka ka.

²¹ Vu kenuku de mpasa ma a gadi vu katalikalyuka ka kaṭa vu nana n da m mani'in me kerengu. Kaṭa vu vishanku Haruna nu ntogu n ni, kaṭa vu vishanku muku n ni nu ntogu n le, ta o kokpo cida nannai nu ntogu n le.

²² <<Vu takpa ushuma u kagiri wa, n ushuma u winja, n ushuma u na u palai ili i kasuma, n u na u palai asuvu, m muku n katsuma n re dem n ushuma u le, kobolo m makuta. (Na va daḍa kagiri ka adama a kavasa ke kerengu.)

²³ Kaṭa vu dika kakutsu ko boroji ke te n emeshe a na a putalai m mani'in, n kakala ke te punu a mabana ma na mi m boroji vu na vi n yisiti ba, vu na a zuwai e kelime ka Vuzavaguḍu.

²⁴ Vu zuwa ili i nampa ya dem e kukiye ku Haruna m muku n ni, ele tamkpamu a ya'an alyuka a dengusa gadi tsa alyuka a kudangusa e kelime ka Vuzavaguḍu.

²⁵ Kaṭa vi isa i ḡa e ekiye le kpamu, kaṭa vu songu le a katalikalyuka ḡe gaḡi va alyuka o kusongu ci ili i magulaṇi a ubuta u Vuzavagudu. Na va alyuka akina ḡa u Vuzavagudu.

²⁶ <<Vi ḡika maḡaṅa ma malala ma na a kiḡai adama a kavasa ka kerengu ku Haruna ka, kaṭa vu ḡengusa gaḡi adama a na wo okpo alyuka e kelime ka Vuzavagudu. Maḡaṅa ma nampa ma mi ta o kokpo ma nu.

²⁷ Kaṭa vu zuwa i ḡa adama a kavasa ke kerengu ka Haruna m muku n ni. Daḡa maḡaṅa ma malala ma m maḡuta ma na a ya'ankai alyuka a ḡengusa u Vuzavagudu wa.

²⁸ Na va wi ta o kokpo upecu u Haruna m muku ni u ayin dem a na baci aza Isaraila a taḡwai kuya'an alyuka a maṭana e kelime ka Vuzavagudu.

²⁹ <<Ntogu n ciḡa n Haruna mi ta o kokpo ili yi ukaṇi, a kugita a muku n ni ali a kubana ntsukaya n ni. Ntogu n nanlo n ḡa a kuya'anka ulinga a kubana u vuza na baci dem a zagbai.

³⁰ Maku ma na baci de dem ma ḡikai ukaṇi a ulinga u tsuganu i ta a ku'uka ntogu n nampa ali ayin e cindere, a ayin a na baci de i a kuya'anka mu ulinga a ubuta u Maḡali mo Obolo.

³¹ <<Kaṭa vu ḡika kagiri ka na a kuya'anka kavasa ke kerengu, kaṭa vu su'wan inyama ya a ubuta u ciḡa wa.

³² Haruna ḡa koci m muku n ni a kutakuma i nyama ya, kobolo m boroji vu na vi a mabana a utsutsu u Maḡali mo Obolo ma.

³³ Ele ḡa koci a kutakuma inyama ya m boroji vu na a tukai adama a kutakpa ku unushi, n kavasa kerengu ku le. Babu vuza pulai vu na u kutakuma ili i nampa adama a na ili i ciḡa i ḡa.

³⁴ Inyama ya ko boroji va vu buwa baci ali a kubana usana, kaṭa o songu i ḡa. O kudoku a takuma i ḡa ba, adama a na ili i ciḡa i ḡa.

³⁵ <<Tsu nampa tsu ḡa va kuya'anka Haruna m muku n ni kavasa ke kerengu, derere tsu na n danai nu. Kaḡiva ke kerengu ka nampa ka ki ta a kuya'an ali ayin e cindere.

³⁶ A kaṭsuma ka ayin e cindere a nampa a kanna dem yi ta a kuya'an alyuka a kutakpa unushi n kobomburon. Vu zuwa katalikalyuka ka kokpo ciḡa nannai, vu putala ka'a m mani'in ma zaitu.

³⁷ Ayin e cindere avu a kuya'an nannai, avu a kuya'ansa alyuka a kutakpa unushi wa adama a na katalikalyuka ka kokpo ciḡa. Katalikalyuka ka kokpo ili i na i la'i n ciḡa, ili i na baci de dem i sa'wai ka'a i ḡa yi ta o kokpo ciḡa.

³⁸ <<Na va ḡaḡa ili i na va kulyuka katalikalyuka ayin tutu. A kanna dem vu lyuka muku mu ngiri n re aza a na i n kaya kete-kete.

³⁹ Vi lyuka me te n usana, me te kpamu n kulivi.

⁴⁰ N kagiri ka iyain dem, vu neke kakpanu ke te ka kiya ku alkama ku na ku ge'wei neruru a zubuki m mani'in ma zaitu kedeke ke te. Kaṭa kpamu vu tsungu kedeke ke te ka maḡyan adama a alyuka a ili i kuso'o.

⁴¹ Magiri ma na ma buwai ma na va ku lyuka n kulivi ka, vi ta a kulyuka ma'a n ishina, kobolo n alyuka a ili i kuso'o, uteku tsu na a ya'in n usana. I ta o kokpo ili i magulaṇi n uyo'o a kubana a ubuta u Vuzavagudu. Na va ḡaḡa kune'e ka alyuka ka akina ku Vuzavagudu.

⁴² Alyuka o kusongu a nampa i ta a kulya'a kelime ali nu ntsukaya n na i kumatsa. I ya'an a ḡa a ubuta u Vuzavagudu a utsutsu u Maḡali mo Obolo ma, ta lo n kugasa n aḡa kaṭa n ya'an kadanshi kpamu n aḡa.

⁴³ Ta ḡe n kugasa n uma a Isaraila, kutashi ku tsugbayin ku va ki ta a kakana a ubuta wa kaṭa u ḡa wo okpo ciḡa.

⁴⁴ Mi ta a kuzuwa Mayali mo Obolo n katalikalyuka ka ko okpo ubuta u cida. Kata n zuwa Haruna m muku n ni okpo aza cida a na a kuya'anka mu ulinga u tsuganu.

⁴⁵ Mi ta a kudashangu kobolo n uma a Isaraila adama a na mo okpo Kashile ke le.

⁴⁶ I ta e kuyeve a na mpa da Vuzavaguđu Kashile ke le. Mpa da kpamu mu utakai le a idika i Masar adama a na n ciya n dashangu punu we le. Mpa da Vuzavaguđu Kashile ke le.

30

Katalikalyuka ko kusunku ili i magulani

¹ <<Vi ya'an katalikalyuka ka na o kusunku ili i magulani m madanga me megele.

² Ugadi u ni u yawa udashi u te n kagimi, wanshi u ni kpamu udashi u te n kagimi, ugadi u ni n wanshi u ni u ya'an derere. Udangi u ni u yawa ubapi u tatsu. Ngon n nashi n katalikalyuka ka kata vi ya'an de avana umatyangbani punu.

³ Kata vu padara gadi n akambu dem n avana n azanariya koci, kata vu lapula kaga'in ku una u ni n azanariya a ku kara'aka.

⁴ Kata vi ya'an nkawani n re ma azanariya adama a katalikalyuka daka va kaga'in, akambu e re dem a na a kanai nshikpu n na a ci dikaka katalikalyuka ka.

⁵ I ya'an ashamkpatsu a nu ndanga m megele kata i padara a da n azanariya.

⁶ Kata vu zuwa katalikalyuka ko kusunku ili i magulani e kelime ka kakashi ka na ka kpada akpati vu wila va, devu n kakuyenkpatsu ka kutsupa unushi ubuta u na n kugasa n ada.

⁷ Usana lakam Haruna u uwa baci adama a na u lapulasaka nkuni ma, wi ta o kusongu ili magulani a katalikalyuka ka.

⁸ N kulivi dem ayin a na wi a kutasuku nkuni ma kata u songu ili i magulani ya kpamu. Na va wi ta o kokpo ili magulani i na yo kuyongo a kukula ayin dem a kubana a ubuta u Vuzavaguđu ali a kubana n tsukaya n na n kutawa.

⁹ Kata vi ya'an kune'e ki ili i magulani i gbani-gbani ba, ko alyuka o kusongu ko alyuka a ili i kashina ko ta na alyuka a ili i kuso'o ba.

¹⁰ Ku te a kaya dem Haruna u bonoko katalikalyuka cida nu mpasa n na u kutsungu punu a avana a nashi a. Vi ta a kuya'an ili i nampa ya nu mpasa mo obomburom n na a ya'ankai alyuka a kucinukpaka unushi, i ya'ansa ili i nampa ya ali a kubana ntsukaya n da, na va dada katalikalyuka ka cida a ubuta u Vuzavaguđu.>>

Ikebe i katsupu ku unushi

¹¹ Dada Vuzavaguđu u danai Musa,

¹² Ayin a na baci vi e kukece uma a Isaraila, vuza na baci e kecei dem wi ta a kutsupa katsupu ku unushi a ubuta u Vuzavaguđu adama a wuma u ni. Nannai babu madukpa ma na ma kutawa we le a ayin a na baci a ciyai ukeci.

¹³ Yaba dem vuna e kecei e mekecu wi ta a kutsupa ili nampa, kagimi ka kagisamkpatsu ka azurufa, kata a kunzuku m mokoko'o ma na mi a ubuta u cida ma na amiki a ni a yawai kamanga. Yaba dem wi ta a kutuka n kune'e ku nampa a ubuta u Vuzavaguđu.

¹⁴ Vuza na baci de e kecei e meketsu, da u yawai aya kamanga a kubana gadi, wi ta a kuya'anka Vuzavaguđu kune'e.

¹⁵ I baci a kuya'an kune'e ku nampa, vuza vu uciyi u tsupa u pasatangu tsu na a gisanki ba, vuza vu unambi feu u tsupa u gusa tsu na a gisanki va ba.

¹⁶ Vi isa ikebe i katsupu ka adama a unushi u nanlo a ubuta wa aza a Isaraila, adama a na i da va kuya'anka ulinga u kulapula Mavali mo Obolo. Wo okpo ili na Vuzavaguđu u kucibasa n aza a Isaraila, adama na u bonoko wuma u da cida.

Kasasu adama a kuza'a

¹⁷ Da Vuzavaguđu u danai Musa,

¹⁸ <<Vi ya'an kasasu ki iyum i shili n kashamkpatsu ka ni feu n iyum i shili adama a kuza'a. Vu zuwa ka'a e mere ma Mavali mo Obolo n katalikalyuka, kata vu tsungu punu mini.

¹⁹ Haruna m muku n ni ta lo a kusa'a ekiye n ene e le.

²⁰ Kafu a uwa a Mavali mo Obolo sai a sa'asa bi'i ka ci ke le m mini ta lo a kuwa. Ko kpamu kafu a yawa devu n katalikalyuka ka adama a na a ya'an alyuka o kusongu u Vuzavaguđu.

²¹ Kata a sa'a ekiye n ene e le, ta lo a kukuwa. Na va da da wila u ayin dem a kugita u Haruna ali a kutawa ntsukaya n na n kutawa.>>

Mani'in me kerengu

²² Da Vuzavaguđu u danai Musa,

²³ <<Lansa ili i wali i nampa, kilo vu tali vi mini ma mur, kilo vu tatsu vu sinamon vu magulani, n kilo vu tatsu vu mita ma magulani,

²⁴ n kilo vu tali vu kasiya vu magulani, n kakunzukupatsu ka azurufa ka na i a kuya'anka ulinga a ubuta u mavali, kobolo n edele a nashi a mani'in ma zaitu.

²⁵ Vi ya'an ili i nampa ya yo okpo mani'in me kerengu cida, usatari n ili i magulani.

²⁶ M mani'in ma nampa ma da da va kutsunku Mavali ma, n akpati vu wila va.

²⁷ Kirukpa ka n ucanuku wu ulinga u ni, n kashamkpatsu ka makuni ka n ikobomgushi i ni, n katalikalyuka ko kusongu mani'in ma magulani,

²⁸ katalikalyuka ko kusongu alyuka n ucanuku wu ulinga u ni raka, n kasasu n kashamkpatsu ka ni.

²⁹ Kata vi erengu le adama a na o okpo aza a na a la'i n cida, adama a na ili i na baci i sa'wa le dem yi ta o kokpo cida.

³⁰ <<Vu putalaka Haruna m muku n ni mani'in me kerengu, kata vi erengu le o okpo aza a an a kuya'anka mu ulinga u tsuganu.

³¹ Vu dana muku mi Isaraila ili i nampa ya, <Na va da da mani'in me kerengu ma cida, a kugita anana ali a kubana ntsukaya n da.

³² Kata a tsunku ikyamba i vuma gbani ba, kata kpamu vuza u ya'an mani'in mo yoku tsu nanlo ba. Adama na mani'in ma cida ma'a, kata yi indana i da ci ili i cida.

³³ Vuza na baci u ya'in mani'in tsu nanlo ko a tsunki vuza na wi ganu ba, i ta a kutakpa yi a ubuta u uma.> >>

³⁴ Da da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Dika ili i wali i magulani, cirupa, n onika, n galbanum, kata vu satara n ili i wali i magulani ya kobolo n ili magulani i aluban, vu kunzuku ma'a derere,

³⁵ n ili i nanlo i da va kuya'anka ili magulani ya, tsu na vuza na u ci ya'an ili i magulani u ci ya'an, kata u bulangu punu mkpadi. Kata yo okpo ili magulani i cida i na a pishai.

³⁶ Vu kenuku punu kenu kata vu soyo luba-luba, vu vishanku akpati vu uzuwakpani vu na vi punu a Mayali mo Obolo ma na mi a ubuta u na n kugasa n avu. Ili i magulani i nampa ya yi ta o kokpo ili na i la'i n cida wa da.

³⁷ Kata i ya'anka kaci ka da ili i magulani tsu nanlo ba, ili i magulani i nampa ili i cida i da a kubana a ubuta u Vuzavaguđu.

³⁸ Vuza na baci u ya'ankai ma'a ulinga tsu mani'in ma kusukuya, i ta a kutakpa yi a katsuma ka uma.>>

31

Bezale n Oholiya

¹ Dada Vuzavaguđu u danai Musa,

² <<N zagba ta Bezale maku ma Uri vashi vu Horu a kumaci ku Yahuda.

³ N shatangu yi ta n ayinviki a va, n ugboji n kuyeve ku ulinga, n kuyeve ku ulinga we ekiye dem,

⁴ adama a na u ya'an ili n igani kakau, u ya'an kpamu ili ya azanariya, n azurufa, n iyum i shili,

⁵ u she'we atali a singai a singai a na va kuzuwa, nu ndanga, wo okpo kpamu ulinga u vuza na u yevei ulinga we ekiye mayin.

⁶ N zagba ta Oholiya maku ma Ahisamaka kumaci ku Dan adama a na wo okpo kabanke ka ni. N neke wu ta kpamu ugboji a ubuta wa aza e kuyeve ku ulinga we ekiye a ya'an ili i na n danai nu va.

⁷ Mayali mo Obolo, n akpati vu wila n kakuyenkpatsu ka kutsupa unushi, ka na a kudikaka unushi n ucanuku u na wi punu a Mayali mo Obolo,

⁸ kirukpa ka n ucanuku u ni, n kashamkpatsu ka azanariya ka na ka kanai makuni n ili yu ulinga i le, n katalikalyuka ko kusongu ili i magulani,

⁹ katalikalyuka ko kusunke alyuka o kusongu, ali n ucanuku wu ulinga u ni n kasasu kobolo n kashamkpatsu ka ni,

¹⁰ nu ntogu mu uca'i n na a ya'ankai igani, nu ntogu n cida adama Haruna Ganu, nu ntogu m muku n ni adama a ulinga u tsuganu,

¹¹ m mani'in me kerengu, kobolo n ili i magulani adama a ubuta u cida. Kata i ya'an i da derere tsu na n danai nu.>>

Tsu na o kutono wila wa Ashibi

¹² Da Vuzavaguđu u danai Musa,

¹³ <<Dana aza Isaraila, kata yi indana kannna ka Ashibi ka nampa, kannna ka nampa ka dada urotu wu uzuwakpani mpa n ada ali nu ntsukaya n da yi ta e kuyeve a na mpa da Vuzavaguđu vu na m bonokoi da cida.

¹⁴ << <Yi indana kannna ka Ashibi ka mayin adama a na kannna ka nanlo ka ki ta cida wa da, vuza na baci u goyoi kannna ka i ta a kuna yi. Vuza na baci kpamu u ya'in ulinga a kannna ka nanlo ka i ta e kupece yi n uma a na a buwai.

¹⁵ Ayin a tali a dada va kuya'an ulinga, ama kannna ke cindere ka dada ka kuvuka, kannna ka cida ka'a a ubuta u Vuzavaguđu. Vuza na baci u ya'in ulinga a kannna ka nanlo i ta a kuna yi.

¹⁶ Adama nannai uma Isaraila kata yi indana kannna ka Ashibi ka nampa ka, n kadiva ali a kubana ntsukaya n da, na va dada uzuwakpani u ayin dem.

¹⁷ Na va urotu da u ko wannai a kutawa wa va n uma a Isaraila adama a na a katsuma ka ayin atali ka da da Vuzavaguđu u ya'in gadi n idika, ama a kanna ke cindere da wu uvukai.> >>

¹⁸ Ana Vuzavaguđu u kotsoi kuya'an kadanshi m Musa a Kusan ku Sinai, da u nekei ni nshemberu ma atali n re n wila udani n kukiye ku Kashile.

32

Medendem ma azanariya

¹ Ana Musa va u kpađai kucipa a kusan ka gogo'o, da uma a Isaraila raka a banai a gasai u Haruna, da a danai Haruna va, <<Pana, ya'an ka tsu amali a na o kutono n a tsu. Vuma vu nampa Musa, vuma na wu utakai tsu Masar, ci yeve ili i na i ya'in ni ba.>>

² Da da Haruna u danai le, <<Tukai n iliyatsuvu ya azanariya ya amaci a da, n olobo a da, n nkere n da i na i a ku'ukasa.>>

³ Da uma a lansa iliyatsuvu raka da a tukai ni.

⁴ U dikai ili i na e nekei ni va, da u luwai i da, da u ma'i kamali an medendem. Da uma raka a dananai, <<Ada aza a Isaraila kamali ka da ka'a na, ka na ku utakai da a Masar.>>

⁵ Ana Haruna we enei nannai, da u ma'i katalikalyuka e kelime ka kamali ke medendem ka, da u danai, <<A kubana mkpa'a kađiva ki ta lo adama a Vuzavaguđu.>>

⁶ Kanna ke ire, uma a dangai n usana kali-kali, da a lyukai alyuka o kusongu, da kpamu o doku da a ya'in alyuka a matana. Ana o kotsoi nannai da a dasangi, a kanai kulya'a n o so'i, da a kanai kuya'an tsugbani.

⁷ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Cipa gogo'o, adama a na uma a nu a na vu utakai a Masar va, a namgba ta n tsugbani.

⁸ A kasukpa ta kutono mu, da kpamu i de a ya'ankai kaci ke le kamali an medendem. A kudanku yi ta, ali da a ya'ankai ni alyuka. Da uma a i kpamu a kudana kamali ke le ka'a na, ka na ku utakai aza a Isaraila a Masar.>>

⁹ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Mpa me ene ta uma a nampa,>> uma ugbamukaci da.

¹⁰ Gogo na kasukpa wupa u va u cipa we le kata mu una le, kata kpamu n zuwa wu vo okpo kumaci ku gbayin.

¹¹ Ama da Musa u folonoi Vuzavaguđu u danai, <<Vuzavaguđu yidai i zuwai da va kuya'an wupa n uma a nu a na vu utukai a idika i Masar n utsura u gbayin n kukiye ku utsura ku nu?

¹² Yidai i zuwai da va kuzuwa aza a Masar a dana vu utaka le ta n kusheshe ku gbani-gbani adama a na vuna le a kusan kata vu ni'watangu le aduniyan? N folono ta kata vu kasukpa wupa u nu wa, kucukpa vu kasukpa mita ma na vi sheshe kusu'uku uma a nu.

¹³ Ciba n kagbashi ka nu Ibrahi n Ishaku n Yakubu, aza na vu kucinakai n kaci ka nu, vu danai mi ta a kuzuwa ntsukaya n da n yimkpa uteku tsa azangata a gadi, kata n neke le idika i na vi ya'in uzuwakpani an va kuneke le, kata yo okpo ili yi ukani i le ayin dem.>>

¹⁴ Da da Vuzavaguđu u saba'i kusheshe ku ni, da u kpađai kutuka le n kawuya ka na wi ishi a kutuka uma a ni.

¹⁵ Ana Musa u panai nannai, da u cipai a kusan ka n nshemberu ma atali n wila n ni e ekiye. I ta udani pulai n asuvu dem.

¹⁶ Nshemberu ma atali ma ulinga u Kashile u da, idani ya kpamu Kashile ka'a ka danai n kaci ka ni.

¹⁷ Ana Jesuwa u panai uma a kuya'an yoroli da u danai Musa, <<Yoroli i nampa ya i ya'an ta adanshi kuvon ki ta de a ubuta u kobolo wa.>>

18 Da Musa wu ushuki,

<<Na va yoroli yu ulya'i u kuvon u da ba,
kpamu yoroli ya aza o kuso'o atakaci i da ta na ba,
Ama yoroli yi ishipa i da mi a kupana.>>

19 Ana u yawai devu n ubuta u na i va, da we enei le e kuje'e n kamali ke medendem ka na a ya'in va. Da u ya'in wupa n abundai, ali da u variki nshemberu ma atali n wila n na mi e ekiye a ni, da ta na o bosoi miri-miri a daka vu kusan va.

20 Da u dikai kamali ke medendem ka na a ya'in va da u songi ka'a, da wi iruwai da kokpoi kokomo. Da u bulangi ka'a a mini, da u zuwai aza a Isaraila o so'o.

21 Da u danai Haruna, <<Yidai uma a nampa a ya'ankai nu, da vu zuwai a ya'in ili i gbani-gbani i gbayin nannai?>>

22 Da Haruna u danai, <<Vuzagbayin, kata vu kasukpa kadu ka nu ka kula ba. Vi yeve ta uteku u na uma a nampa o ci yongo a kuciga kuya'an ka gbani-gbani.

23 A danai mu, <Ya'an ka tsu amali a na tso kutono. Vuma vu nampa Musa wu utaka tsu ta a Masar, ama ci yeve ili i na i ya'in ni ba.>

24 Da n danai le, <Vuza na baci wi n iliyatsuvu ya azanariya u tuka.> Da a tukai mu ta na, ana n zuwai akina da i derikpei, da i bonoi tsu medendem.>>

25 Ana Musa we enei Haruna va u kasukpa ta uma a ya'an ili i kavama ali da okpoi ili yi izoshi a ubuta wi irala i le,

26 da u shamgbai a utsutsu u katsura wa, u dengusai kalakatsu, <<Ada na yi a ubuta u Vuzavaguđu, tawai na wa va.>> Dada aza e Levi raka a shidai a kubana wa ni.

27 Da Musa va u danai le, <<Ili i na Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila ka danai i dada na, yaba dem u woku kotokobi ka ni kata i kana kubana n u bonoi punu ubuta u katsura wa, a kugita a kakambu ka nampa sai a kakambu ka nan de. Kata yu una uma a, ko vuza nu ko kaja'a ka nu ko vuza na yi idashi kobolo.>>

28 Da aza a Levi o tonoi ili i na Musa u danai le a kanna ka nanlo ka, da uma devu n akpan a tatsu (3,000) a kuwai a kanna ka nanlo.

29 Da Musa u danai aza e Levi a, <<Anana ye erengu ta kaci ka da adama a ulinga u Vuzavaguđu, n tsu na yu unai muku n da n aza da dem, n nannai da i ciyai unasingai anana.>>

30 Ana kayin kasai da Musa u danai uma a, <<I ya'an ta ili i gbani-gbani i gbayin. Ama mi ta o kubono a ubuta u Vuzavaguđu ko mi ta a kufuda kufolono yi, kata u cinukpaka da unushi u da wa.>>

31 Da Musa u bonoi a ubuta u Vuzavaguđu da u danai, <<Bobou! Ili i gbani-gbani i gbayin i yidai ta na uma a nampa a ya'in nannai! A ya'an ka de kaci ke le amali a azanariya.

32 Ama gogo na n folono wu ta cinukpaka le unushi wa, ama ki baci a kuya'an nannai ba, mayun ura kula ku va punu a katagarda ka na vu danai va.>>

33 Da Vuzavaguđu wu ushuki Musa, <<Vuza na baci de dem u nusakai mu ayi da n kutakpa kula ku ni a katagarda ka.

34 Gogo na danga vu bana vu tono n uma a a kubana a ubuta u na n danai nu va, kalingata ka va ki ta a kuwala kelime ka da. Ama ayin a na n kutakacika uma a a yawa baci, mi ta a kuya'an adama a unushi u le.>>

35 Da Vuzavaguđu u tukai uma a m madukpa adama a ili i na a ya'in n kamali ke medendem ka na Haruna u ya'ankai le va.

33

¹ Da Vuzavaguḍu u danai Musa, <<Kaşukpa ubuta u nampa n uma a na vu utakai a idika i Masar dem, i bana a idika i na n kucinai kuneke Ibrahi, n Ishaku n Yakubu, da u danai, <Mpa n kuneke ta i da ntsukaya n nu.>

² Mi ta a kusuku n Kalingata kelime ka da, kata n loko aza a Kana'ana, n aza Amoriya, n aza a Hitiya, n aza a Periziya, n Jebusiya.

³ Walai a kubana a idika i na yi m mani'in n tsuta. Ama mpa mi a kubana n ada ba, adama a na ada uma a ugbamukaci a da yi, ta lo ma kuna da a uye.>>

⁴ Ana uma a a panai kadanshi ka gbani-gbani ka nampa, da a uwai unamgbi wa atsuma ali da a kaşukpai ku'uka aminya a singai n ili yi kalishi i le.

⁵ Adama a na Vuzavaguḍu u dana ta Musa, <<Dana aza a Isaraila, <Ada uma a ugbamukaci a da yi, aza uzami u kadama. N dana baci ya'an n wala n ada megeshe kenu, mi ta a kuna da gogo lo. Gogo na, fodosoi ucanuku u tsuzogu u da, ali sai ayin a na n sheshei ili i na n kuya'an n ada.> >>

⁶ Adama a nannai da uma a Isaraila o fodoi aminya o tsuzogu e le, a ayin a na a dangai a kusan ku Horebu.

Mayali mo Obolo

⁷ Musa da vuza na u tsu dika mayali ma kata wu utaka m ma'a u zuwa pulai da'angi n ubuta u na a vaki, e ci deke ta ma'a <<Mayali mo Obolo.>> Vuza na baci u cigai kuyeve ili i na Vuzavaguḍu wi a kuciga kata u bana a ubuta u Mayali mo Obolo ma, ma na mi pulai va apam va.

⁸ A ayin a na baci Musa wu utai a Mayali mo Obolo ma, uma a ci danga ta kashani raka, yaba dem u tsu shangba ta kashani a utsutsu u kapam ka ni, kata a kana kinda Musa ali sai ayin a na u uwai asuvu a Mayali a.

⁹ Musa u uwa baci a Mayali mo Obolo ma, kabashi ke keleshu ka tsu cipa ta lo kata ka shangba a utsutsu u Mayali wa, ayin a nanlo a da Vuzavaguḍu u kuya'an kadanshi n Musa.

¹⁰ Uma e ene baci kabashi ke keleshu ka ka cipai da ka shangbai a utsutsu u Mayali wa, kata yaba dem u danga kashani a utsutsu u kapam ka ni kata a cikpa yi.

¹¹ Vuzavaguḍu u ci ya'an ta kadanshi m Musa aşi n aşi uteku tsu na vuza u ci ya'an kadanshi n kaja ka ni. Kata ayin a nanlo Musa u bono a ubuta u katsura wa, ama kaḅanki ka ni Jesuwa maku ma Nun u tsu kaşukpa ubuta u Mayali ma ba.

Musa we enei tsugbayin tsu Vuzavaguḍu

¹² Da kanna ke te Musa u danai Vuzavaguḍu, <<Vu tsu dana mu ta, <Tono n uma a nampa,> ama vu kaşukpa mu n yeve vuza na va kusuku kobolo nu mpa ba. Vu dana ta, <N yeve ta kula ku nu, kpamu vu ciya ta ubanki wa va.>

¹³ Mayun da baci va a kupana asuvayali a va, kaşukpa mu n yeve uye u nu adama a na kpamu n doku n yevesheke wu mayin kata kpamu n lya'a kelime n kupana uyo'o u kasingai a ubuta u nu. Ciba a na aduniyan a nampa, a uma a nu a da.>>

¹⁴ Da Vuzavaguḍu wu ushuki, <<Mpa mi ta a kubana n avu, kata n neke wu kaḍu ki idashi.>>

¹⁵ Da Musa u danai, vi baci a kubana n a tsu ba, kata vu kaşukpa tsu tsu kaşukpa ubuta u nampa wa ba.

¹⁶ Nini dai e kuyeve a na vi a kupana uyo'o u va n uma a nu kpamu, vu bana baci n a tsu ba? Yidai i kupecemgbenei mpa n uma a nu n uma aduniyan a na a buwai?

¹⁷ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Mi ta a kuya'an ili i na vu folonoi, adama a na m pana ta uyo'o u nu, n yeve wu ta kpamu n kula ku nu.>>

¹⁸ Da Musa u danai, <<Gogo na yotsongu mu tsugbayin tsu nu.>>

¹⁹ Da Vuzavaguđu u danai, <<Mi ta a kuzuwa kasingai ka va raka ka pasamgbanai kelime ka nu, kata n sala kula ku va <Vuzavaguđu> e kelime ka nu. Mi ta a kupana asuvayali u vuza na n cikalai n kupana asuvayali, n yotsongu ucigi u va kpamu u vuza na n cikalai.

²⁰ Ama,>> da u danai, <<Ve kene ashi a va ba, adama a na babu vuza na u kene mu kata u yongo n wuma.>>

²¹ Da Vuzavaguđu u danai, <<Ubuta wi ta na devu nu mpa u na va kushamgba a kakpanlai.

²² Tsugbayin tsu va ci baci a kupasamgbanai, mi ta o kusokongu wu a kabatsu ka kakpanlai ka, kata m pala wu n kukiye ku va ali sai ayin a na m pasamgbanai.

²³ Mi ta a kutakpa kukiye ku va, kata n kasukpa ve ene kucina ku va, ama ve kene ashi a va ba.>>

34

Nshemberu ma atali n yoku n wila

¹ Da kpamu Vuzavaguđu u danai Musa, <<Gogo na she'we nshemberu ma atali n yoku n re tsu na ishi cau da vu bosoi va, mi ta o kudoku ma dana ili i na yi ishi punu udani.

² Fobuso mkpa'a n usana, kata vu tawa a Kusan ku Sinai vi yotsongu kaci ka nu wa va de a gadi vu kusan va.

³ Babu vuza na u kutawa kobolo n avu ko e ene yi a ubon u kusan u nanlo, ko ushiga wu nlala ko anaka a kuya'an kalina a ukambu u nanlo ba.>>

⁴ Da Musa u she'wei nshemberu ma atali n re tsu na Kashile ka danai uteku tsu na a cau a ishi. Da u fobuso n usana, da u banai a kusan ka. Da u dikai nshemberu ma atali n re e ekiye a ni.

⁵ Da Vuzavaguđu u cipai a katsuma ke keleshu da u shamgbai kobolo m Musa, da u dekei kula ku cida ku ni, Vuzavaguđu.

⁶ Da u walai e kelime ka Musa da u dekei kaci ka ni kula, Vuzavaguđu, Vuzavaguđu. Mpa da vuza na u tsu pana asuvayali, mi ta kpamu n uremi u kadu. N yotsongu le ta ucigi u va u gbayin, n ci ya'an ta ili derere,

⁷ n ci ya'an ta uzuwakpani wu ucigi a kubana wu ntsukaya akpan-akpan, u tsu cinukpaka ta aza a na a ya'in kagbanigbani, n unushi, ko ili i kavama i yoku. N nannai dem u tsu kpada kutakacika vuza na u ya'in unushi ba, u tsu takacika ta muku adama a unushi wu mmaci n le kutatsu ali kunaishi feu.

⁸ Da Musa u ya'in moloko da u kudangi u lya'i kayala da u cikpai ni.

⁹ U danai <<Vuzavaguđu n ciya baci mapasa ma singai wa nu, ya'an Vuzavaguđu u bana n a tsu. Ko n tsu nannai uma a i ta n ugbamukaci, n folono wu ta cinukpaka tsu ka gbani-gbani n unushi u na ci ya'ankai nu, bonoko tsu uma a nu a mayun.>>

¹⁰ Da Vuzavaguđu u danai, Mpa n kuya'an ta uzuwakpani n avu. E kelime ka uma a nu raka mi ta a kuya'an ili mereve i na n sa'wai kuya'an a ubuta u uma aduniyan ba. Uma a na yi idashi kobolo e kene ta ili i mereve i Vuzavaguđu, i na n kuya'anka da.

¹¹ Tonoi ili i na n danai da anana mayin na. Mi ta o kuloko aza Amoriya, n aza Kana'ana, n aza Hitiya, n aza Periziya, n aza Hiwiya, n Jebusiya.

¹² Ya'in mayin kata i ya'an uzuwakpani n uma a na yi a kubana kucina a idika i na i kudasangu va ba, adama a na i ta o kokpo an maza wa da.

¹³ Kata i fada atalialyuka e le, nvali n le, kata i kapa kamali ka ashara.

¹⁴ Kata i cikpa amali o yoku ba, sai mpa ende'in, Vuzavaguđu vu na kula ku ni ku da cishe'e, ayi Kashile ke cishe'e ka'a.

¹⁵ Kata i ya'an uzuwakpani n uma a na i punu idashi a idika ya ba, ayin a na baci a ya'in tsugbani a ubuta wa amali u le n alyuka, i ta a kubanuku da kata i lya'a ili ya lyuka ya.

¹⁶ I zamaka baci olobo a da nkere n le adama a na o okpo le amaci, nkere n le n nanlo mi ta a kuzuwa olobo a da a nanlo o bono o tono amali e le a. Nannai da a kuzuwa muku n da n ya'an feu nannai.

¹⁷ <<Kata i ma'aka kaci ka da amali n iyum ba.

¹⁸ <<Kata i cibasa n kadiva ko Boroji vu babu yisiti. A katsuma ka ayin e cindere ka dada va kutakuma Boroji va, uteku tsu na n danai nu. Ya'an kadiva ka nampa ka a katsuma ka ayin derere ko wotoi u Abibu, a katsuma ko wotoi u nampa dada yu utai a idika i Masar.

¹⁹ Maku ma iyain dem ma va ma'a, kobolo n maku ma iyain mo kogono mi ilikuzuwa ko wa anaka ko ka nlala.

²⁰ Shiba majaki ma na a gitai kumatsa m mokyon, vu fuda baci vu shiba ma ba, kata vu kodo kudeku ku majaki ka. Shibai ngaji n da raka. Babu vuza na u kutawa wa va n ekiye agada.

²¹ <<A katsuma ka ayin a tali ka dada va kuya'an ulinga, kanna ke cindere ka dada va kuvuka, ko ayin a vicimba ko ayin a vukya'a kata vu uvuka.

²² Kata vu ciba n kadiva ka vukya'a, n kadiva ku umaci wu giti u alkama, n kadiva ko kukotsoso vukya'a, a ukocishi u kaya.

²³ A kaya dem muku n ali i ta a kutawa u Vuzavaguđu kutatsu, Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila.

²⁴ Mi ta o kuloko uma a na i na punu kata n doku wanshi wi dika i nu. Babu Vuza na u kucikala kisa idika i nu a ayin a na baci vu banai e kelime ka Vuzavaguđu kutatsu.

²⁵ <<Kata vi ya'an ka mu alyuka a mpasa n yisiti punu ba, kata vu kasukpa inyama i na a ya'ankai alyuka a kadiva ka kupasamgbantai ali a kubana usana ba.

²⁶ Tuka n i na i gitai kuge'we i na i la'i n kuga'an a katsuma ki icashi i kashina i nu a kpa'a ku Kashile Vuzavaguđu. Kata kpamu vu su'wan maku ma maradika ma na ma kapa mani ma anaku a ni ba.>>

²⁷ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Kata vu dana ili i na n danai nu, n udani u nampa u dada n kuya'an uzuwakpani n avu m muku mi Isaraila.>>

²⁸ Musa u yongoi de a kusan ka n Vuzavaguđu ali ayin amangere kanna n kayin. Ayin a nanlo dem u lya'a ili ba, u so'o mini kpamu ba. Da u danai punu a nshemberu ma atali ma ukuna wu uzuwakpani n Wila Kupa.

Ashi a Musa a kutasa

²⁹ Ana Musa u cipai a Kusan ku Sinai ka n Wila Kupa wa e ekiye a ni, da ashi a ni a kanai kutasa an akina adama a na Vuzavaguđu u ya'an ta kadanshi n ayi. Ama Musa u yeve a na ubon u ashi a ni i a kutasa ba.

³⁰ Ana Haruna n uma a Isaraila e enei Musa ubon u ashi a ni a kutasa, da a panai wovon u kuyawa devu n ayi.

³¹ Ama da Musa u dekei le, da Haruna nu nkoshi m gbara-gbara n likuci n tawai wa ni, da u ya'in kadanshi n le.

³² Ana nannai u ya'in da uma a Isaraila a yawai devu n ayi da u nekei le wila u na Vuzavaguđu u nekei ni a Kusan ku Sinai.

³³ Ana Musa u kotsoi kuya'anka le kadanshi, da u palai a_{ni} n kakashi.

³⁴ Ama a ayin a na baci u banai e kelime ka Vuzavagu_{du} adama a na u ya'an kadanshi n ayi u tsu takpa ta_{ni} kakashi ka, ali sai ayin a na wu uta_i u danai aza a Isaraila ili i na Ka_{ni}shile ka danai ni.

³⁵ Uma a Isaraila e ce ene ta_{ni} a_{ni} a Musa a kutasa. Dada i zuwai Musa u tsu pala a_{ni} a_{ni} ali sai ayin a na u banai a ubuta_{ni} u na Vuzavagu_{du} u ci ya'an kadanshi n ayi.

35

¹ Da Musa u bolongi aza a Isaraila da u danai, ili i na Vuzavagu_{du} u danai da i ya'an i da na.

² Ayin a ta_{ni} a da i kuya'an ulinga, ama a kanna ke cindere kanna ka kuvuka ka'a adama Ashibi, kana ka cida ka Vuzavagu_{du} ka'a. Vuza na baci de dem u ya'in ulinga a kanna ka nanlo i ta_{ni} a kuna yi.

³ Ka_{ni}ta i tasuku akina a i'uwa i da a kanna ka Ashibi ba.

Kune'e adama a kuya'an Ma_{ni}vali

⁴ Da Musa u danai aza a Isaraila dem, <<I na Vuzavagu_{du} u danai i da na.

⁵ Banka Vuzavagu_{du} kune'e ku cida, yaba dem vu na wi n ka_{ni}du ke kune'e, ya'an u tuka_{ni} n kune'e ku nampa u Vuzavagu_{du}, azanariya, n azurufa, n iyum shili.

⁶ N tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma ma_{ni}fiya, n arikinla a singai, n cileme tsu nra_{ni}fi_{ni}ka,

⁷ n ukpan wu nlala m ma_{ni}ri u na a lapulai mayin, n ukpan u singai u singai, m ma_{ni}danga me megele,

⁸ m ma_{ni}i'in ma zaitu adama a nkuni, n ucanuku u wali adama a ma_{ni}i'in me kerengu, m ma_{ni}i'in ma ma_{ni}gula_{ni},

⁹ n atali o onis, n atali a na a buwai a singai a singai adama a na a pa_{ni}da a da a efodu m mabambata.

¹⁰ Aza a na i n kuyeve a ka_{ni}suma ka da a ta_{ni}wa, adama a na a ya'an ili i na Vuzavagu_{du} u danai tsu ci ya'an,

¹¹ Ma_{ni}vali ma Kuci_{ni}ba n Ka_{ni}shile n ka_{ni}pa_{ni}m n ili i na a kupalaka yi n ashiyatsu a ni, m muntsa mu utsutsu ma_{ni} ni, n alangu, nu nshikpu, n anci e le,

¹² n akpati vu uzuwakpani va n alangu a ni, n ka_{ni}kuyamkpa_{ni}tsu ka kutakpaka unushi, n kakashi ku utsutsu ka na a tsu palaka akpati va,

¹³ kirukpa ka n alangu a ni, n ucanuku wu ulinga u ni ra_{ni}ka m boroji vu cida,

¹⁴ n kashamkpa_{ni}tsu ka na ka ka_{ni}ai nkuni ma adama a kutashi, n ucanuku wu ulinga u le, nu nkuni ma, m ma_{ni}i'in ma nkuni ma adama a kutashi,

¹⁵ n katalikalyuka o kusongu ili ma_{ni}gula_{ni} n alangu a ni, m ma_{ni}i'in me kerengu, ni ili ma_{ni}gula_{ni}, n ka kashi ku utsutsu ka ma_{ni}vali ma kuci_{ni}ba n Ka_{ni}shile,

¹⁶ katalikalyuka o kusongu, m majaun mi iyum i shili, n alangu a ni, n ucanuku wu ulinga u le, n kakpanu ki iyum i shili n kanci ka ni,

¹⁷ n kakashi ka nshilya ku ulanga u ma_{ni}vali wa, nu nshikpu n anci e le, n kakashi ku utsutsu u gbayin u ma_{ni}vali wa,

¹⁸ aguta a kushukpa_{ni}ka ma_{ni}vali ma kuci_{ni}ba n Ka_{ni}shile ma, n aguta a nshilya mu ulanga u ma_{ni}vali wa n awin e le,

¹⁹ m motogu mu uca'i ma ku'uka adama a ulinga a ubuta_{ni} u cida nu ntogu n cida mu ulinga u tsuganu n Haruna, nu ntogu m muku ni, adama a ulinga u tsuganu.>>

²⁰ Da uma a Isaraila ra_{ni}ka a ka_{ni}sukpai ubuta_{ni} u na Musa va wi.

²¹ Aza a na a cigai kuneke, ɗa aɗu e le a ushuki kuneke a tuka n kune'e ku le u Vuzavaguɗu, adama ulinga u Maɓali mo Obolo, nu ulinga u na u buwai dem, nu ntogu n ciɗa n tsuganu.

²² Da ali n aɗaci aza na ushuki kuneke, ɗa a tukai n kune'e ku le, ili ya atsuvu ya azanariya, n nkawani ma ajivu, n ilanga, n ili i kuduku, n ucanuku u tsuloboi kakau, yaba dem u nekei kune'en ku kudangusa ka azanariya ku ni u Vuzavaguɗu.

²³ Vuza na baci de dem wi n tsugbere tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma maɗiya n arikinla a singai a na a ya'in, ko cileme tsu nraɗika, ko ukpan wu nlala mari u na a lapulai ko ukpan u na a lapulai mayin.

²⁴ Vuza na baci u tukai n kune'e ka azurufa ko iyum ishili, u tuka n kune'e ka u Vuzavaguɗu. Vuza na baci kpamu wi m madanga me megele ma na a ku ya'an ka ulinga, kata vuza va u tuka.

²⁵ Aɗaci a na e yevei kuya'an tsugbere n ekiye e le a tuka n tsu ɗa, tsugbere tsu mini mu usuni, n tsu mini ma na mo yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma maɗiya, n arikinla a singai a na a ca'i.

²⁶ Aɗaci a na e nekei aɗu e le ɗa a cigai kuya'an ulinga n kuyeve ku na i n ku ɗa, ɗa a ya'in tsugbere n cileme tsu nraɗika.

²⁷ Aza e kelime a tuka n atali o onis n atali a na a buwai a singai a singai adama a na a pada le a efodu m mabambata ma.

²⁸ Da kpamu a tukai n ucanuku u wali m mani'in ma zaitu adama a makuni, m mani'in me kerengu n ili i magulani.

²⁹ Uma a Isaraila raka ali n aɗaci aza na i n kaɗu ke kuneke bari ubuta wu linga u Vuzavaguɗu ɗa a tukai n kune'e ku le ku na ka kuba'ka kuya'an ulinga u Vuzavaguɗu tsu na Musa u danai le a ya'an.

Bezale kobolo n Oholiyabu

³⁰ Da Musa u danai aza a Isaraila, <<Indanai, Vuzavaguɗu u zagba ta Bezale maku ma Uri vashi vu Horu a kumaci ku Yahuda,

³¹ ɗa u shatangi ni n ayinviki a Kashile, n kuyeve n ugboji wu ulinga raka,

³² adama a na u ya'an ili n tsuzogu n tsuzogu, u yima kpamu ili ya azanariya, n azurufa, n iyum i shili,

³³ kata u she'we atali a na a kuzuwa a urotu wu utsutsu u kenu, u she'we kpamu madanga, wo okpo kpamu Vuza na u yevei ulinga we ekiye.

³⁴ Vuzavaguɗu u neke yi ta Oholiya maku ma Ahisamaka, kumaci ku Dan, adama a na u yotsongusu aza o yoku.

³⁵ Da u shatangi le n kuyeve ku ulinga kakau we ekiye, n kuya'an tsuzogu kpamu kakau, n kuca'a, n igani i kuca'a ke ekiye n tsugbere tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma maɗiya, n arikinla a uca'i a singai. I ta n kuyeve ku ulinga we ekiye.>>

36

¹ <<Bezale n Oholiyabu n Vuza na de wi n kuyeve ku na Vuzavaguɗu u nekei ni, u ya'an ulinga n ku ɗa, adama a kuma'a ku ubuta u ciɗa kata a ya'an tsu na Vuzavaguɗu u danai le a ya'an.>>

² Da Musa u dekei Bezale, n Oholiyabu, n aza a na Vuzavaguɗu u nekei ugboji u kuyeve ulinga n aza a na kpamu ushuki kutawa kuya'an ulinga wa.

³ Da Musa u nekei le kune'e ku na aza a Isaraila a tukai adama a ulinga u kuya'an Maɓali ma kuciba n Kashile. Da uma a kanai kutusaka n kune'e ku ucanuku n usana dem uteku u na aɗu e le a cigai.

⁴ Aza a ulinga we ekiye raka aza na i a kuya'an ulinga a ubuta u cida, a kasukpai bi'i ulinga wa.

⁵ Da a banai u Musa da a danai, <<Uma i ta a kutuka n ili n abundai i na i la'i i na a zuwai a ya'an ka ulinga u na Vuzavagu du u danai ci ya'an.>>

⁶ Musa u nekei le kadanshi, da ta na a banai a salakai le a ubuta u na uma i katsura-katsura dem, <<Babu vali ko vuka vu na wo kudoku kutuka n kune'e kpamu adama a Mayali ma kuciba n Kashiile.>> Da uma a kasukpai kutusaka,

⁷ adama ili i na a ciyai de i yimkpa ta n abundai i na i la'i kuya'an ka ulinga wa raka.

Mayali ma kuciba n Kashiile

⁸ Eyevi a ulinga a katsuma ka aza a ulinga wa da a ya'in Mayali ma kuciba n Kashiile ma n akashi kupa, a na a ca'i n tsugbere tsu uca'i tsu singai, tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma madiya. Akashi a nanlo a da a ya'ankai tsuzogu tsu na a palakai Corobi va, i na keyevi ku ulinga ka ya'in.

⁹ Uga di u kakashi dem u ya'an udashi amangere n u re, wanshi u ni kpamu udashi u tali. Kakashi ka ya'an ugisanki derere.

¹⁰ Dada o bolongi akashi a tawun a nampa a a ubuta u te da o okpoi kakashi ka gbayin ke te, ta kpamu a ya'in n akashi a tawun a na a buwai va kpamu nannai.

¹¹ Da a ya'ankai kakashi dem nroki n kusaku n na mi tsu mini mu usuni, ka na a jilyai a una u kakashi ka iyain ka na o bolomgbonoi, ta kpamu a ya'ankai ke i re ka nannai.

¹² Da a jilyakai kakashi ke te nroki amangerenkupa, nroki amangerenkupa kpamu a ukoci u kakambu ku uteku ka na de, nroki ma okpo derere a mindansanai.

¹³ Da a ya'in ashiyatsu azanariya amangerenkupa, da a gasatamgbantai kakashi ka kobolo a ubuta wa ashiyatsu wa, adama a na Mayali ma kuciba n Kashiile ma mo okpo ili i te.

¹⁴ Da a ya'in akashi kupa n ke te n cileme tsu nradika tsu na a kubayanku Mayali ma kuciba n Kashiile ma.

¹⁵ Akashi kupa n kete dem uga di u ni u yawa ta udashi amangere n a tawun wanshi u ni kpamu udashi u tali.

¹⁶ Da Bezale u bolongi akashi a tawun da a jilyai a da ubuta u te, da okpoi ke te. Ugboku u tali u na de kpamu nannai.

¹⁷ Da a jilyai nroki amangerenkupa a kakina ku teku u kakashi ku ugboku u te, n kakambu ku uteku ku ugboku ke te ka na ka buwai feu nannai.

¹⁸ Da kpamu a ya'in ashiyatsu a iyum i shili amangerenkupa adama a na o bolongu n ili i kusaku ya, ciya Mayali ma ma mo okpo ubuta u te.

¹⁹ Da a ya'ankai Mayali ma kabayantsu ku ukpan u kagiri da a shinai m mini ma garula. Da kpamu a ya'in ili i yoku i kupalaka ukpan wa, nu ukpan u manama ma mini.

²⁰ Da a ya'in nshikpu mu utsutsu ma m madanga me megele adama a Mayali ma kuciba n Kashiile.

²¹ Nshikpu mu utsutsu dem, udangi u ni u yawa ubapi kupa n u tawun, wanshi u ni kpamu udyawi kamanga n u cindere,

²² n aguta ere uzuwi derere n vutoku. Ta a ya'in nshikpu mu utsutsu u Mayali ma kuciba n Kashiile ma nannai.

²³ Da a ya'in nshikpu mu utsutsu kamanga u Mayali ma kuciba n Kashiile ma na mi a kindana ubon u daka.

²⁴ Da a ya'in anci amangere ya azurufa, adama a na a zuwa le daka vu nshikpu n nan de ma, kata a zuwa anci e re daka vu mashikpu dem, adama na a kana aguta e re a mayin.

²⁵ N kakambu ka na de, n tsu gadi tsu Mayali ma kuciba n Kashile ma, da a ya'in nshikpu mu utsutsu kamanga.

²⁶ Da a ya'in anci a azurufa amangere, anci e re a daka vu nshikpu mu utsutsu wa dem.

²⁷ Da a ya'in nshikpu mu utsutsu n tali adama a kucina ku mayali ma n tsu kakambu ka kalivi.

²⁸ A ya'in kpamu nshikpu mu utsutsu n re adama o ngo m Mayali ma kuciba n Kashile ma, n tsu kucina ku ni.

²⁹ Nshikpu mu utsutsu ngo n na o bolongi n tsu gadi tsu nshikpu mu utsutsu u iyain. Ama n tsu daka a kasukpai ni upecemgbenei. Ta kpamu nshikpu n re n na a ya'in a ngo n re ma nannai.

³⁰ Nshikpu kunlaji da i, n anci kupa n a tali a azurufa, n anci e re daka vu nshikpu n le dem.

³¹ A ya'an aburakpatsu a madanga me megele, aza tawun adama a nshikpu n kakambu ke te ka Mayali ma kuciba n Kashile ma.

³² Aburakpatsu a tawun a kakambu ka nan de, aza a tawun kpamu adama a nshikpu n kakambu ku ubon u kalivi, da'angi de a kucina ku ukocishi ku Mayali ma kuciba n Kashile.

³³ Da a ya'in kaburakpatsu ke mere, adama a na ka kana uteku n uteku e mere mu nshikpu ma.

³⁴ Da a padarai nshikpu mu utsutsu wa n azanariya, da a ya'ankai le kpamu nkawani ma azanariya, adama a na a kana alangu a. A padarai alangu a n azanariya.

³⁵ A ya'in kakashi ku utsutsu ka na ki n tsugbere tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma madiya, n tsugbere tsu ucali tsu singai. Da aza a na e yevei kuzuwa tsuzogu a ya'ankai le idani yi igani tsu Corobi.

³⁶ Da a saki de kakashi ka a nshikpu n nashi m madanga me megele da a padarai ikyamba i le n azanariya, aza na i n okobotsu. Da a shikpai le a anci e le a nashi a azurufa.

³⁷ A ya'in kakashi adama a utsutsu u ku'uwa Mayali ma kuciba n Kashile ma n tsugbere tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula n tsu mini ma madiya n tsugbere tsa akada. Da a ya'ankai kakashi ka igani i kuca'a ke ekiye.

³⁸ Da a ya'in nshikpu n tawun n ikobotsu i le. Da a padarai nshikpu ma a ubon u gadi u le wa n azanariya, ama anci a tawun e le a, a ya'in le n iyum i shili.

37

Kuya'an Akpati vu Uzuwakpani

¹ Bezale u ya'in akpati vu uzuwakpani m madanga me megele. Ugadi u ni u yawa ta udashi u tatsu n udyawi kuci, wanshi u ni kpamu u yawa ta udashi u re n udyawi u tatsu Udangi u ni u yawa ta ubapi u re n udyawi u tatsu.

² U padarai ikyamba i ni pulai n asuvu a ni n azanariya da u lapulai kpamu akambu a ni n azanariya koci.

³ Da ukai akpati va nkawani ma azanariya n nashi, n a luwai da u zuwai n da punu e ene a akpati va, kakambu dem nkawani n re.

⁴ Da u ya'in nshikpu mu ndanga me megele, u padarai n da n azanariya.

⁵ Dada u ukai punu alangu a una wu nkawani n re ma akpati ma, adama a na a dikaka.

⁶ Da u ya'in kakuyamkpatsu ka kutakpa unushi, n azanariya koci. Ugadi u ni u yawa ta udashi u tatsu n udyawi kuci, wanshi u ni udashi u re n udyawi u tatsu.

⁷ Da u ya'in Corobi vi re n azanariya a na a yimai a uteku u kakuyamkpatsu ka.

⁸ U ya'in Corobi vi te a uteku u nampa, Corobi vu te kpamu a uteku u nan de, de a uteku wa, da u ya'in le punu ugasatangbani n kakuyamkpatsu ka de a ubuta u te.

⁹ Corobin va wi ta n evelyu a ni ubapi zuva, a palai kakuyamkpatsu ka. Corobin va vi ta a mindansanai, a kinda kakuyamkpatsu ka.

¹⁰ Da kpamu u ya'in kirukpa m madanga me megele, ugadi u ni udashi u tatsu, wanshi u ni udyawi u tali. Udingi u ni ubapi u re n udyawi u tatsu.

Uteku u na a kuya'an kirukpa ka

¹¹ U padarai ku da n azanariya koci, da kpamu u lapulai iga'in i ni ya n azanariya a kukara'a.

¹² Da u she'wei i li tsu makawani a kukaraka, kata wanshi u ni u laza kataka ke kukiye ba. Kata vu tonon kagalin ka vu padara n azanariya.

¹³ Da a luwai nkawani n nashi ma azanariya, da a ukai n da de a ngo n nashi n kirukpa ma.

¹⁴ Nkawani ma a zuwa ta n da devu, m mashigi ma na ma kanai ashampatsu a na a ci dikaka kirukpa ka.

¹⁵ Da u ya'in ashampatsu a madanga me megele, da u padarai le n azanariya. A dada a ci dikaka kirukpa ka.

¹⁶ Da u ya'in apara ni nvene n atan a na a ya'in n azanariya koci, kobolo kpamu nu nsasu n akanatsu n na a ci ya'anka ulinga a ubuta u kutsungu ili i kudarukpa alyuka o kuso'o.

Uteku tsu na a kuya'an kashampatsu ka makuni

¹⁷ Da u ya'in kashampatsu ka makuni ka n azanariya koci a na a yimai, kashampatsu ka n anci a ni, iyoci ya apalu a ni, mbom n ni, n ubazukpi u ni, wo okpo ubuta u te.

¹⁸ A kacaka ka tali a utai de a kashampatsu ke te, a kakambu ka nampa acaka a tatsu a kakambu ka nan de feu acaka a tatsu.

¹⁹ Atan a tatsu a na a ya'in n iyoci ya apalu a alumo, nu mbom, n ubazukpi, okpo a kacaka ke te, a tatsu a kacaka ka nan de, ta u kuya'an nannai raka n acaka a atali a na a utai a kashampatsu ka.

²⁰ De a kashampatsu ka da a ya'in atan a nashi n iyoci ya apalu a alumo nu mbom kobolo n ubazukpi u ni.

²¹ Ubomi u te wi ta a kacaka ku ugiti ka na kutai de a kashampatsu ka makuni ka, mobom me ire mi ta daka vu kacaka ke ire, mobom ma tatsu, mi ta daka vu kacaka ka tatsu, dem vu le acaka atali a da.

²² Mbom ma n acaka a, i ta umatyangbani n kashampatsu ka na a yimai n azanariya koci.

²³ Da a ya'in nkuni n cindere n ikimatsu n ebelyu a ni feu, n azanariya koci.

²⁴ Kashampatsu ka na ka kanai nkuni ma n ucanuku wu ulinga u le, da u ya'in le n azanariya koci ali n amiki a na a yawai kamangankupa n vu tawun.

Uteku u na a kuya'an katalikalyuka ki ili i magulani

²⁵ Da a ya'in katalikalyuka ko kusunku ki ili i magulani m madanga me megele. Ugadi wu ngo n ni u yawa ta udashi u te n kagimi, wanshi u ni kpamu udashi u te n kagimi, udangi u ni ubapi u tatsu n wanshi u ni ugadi derere da i, da u ya'in avana punu umatyangbani.

²⁶ A padara gadi n akambu a ni dem kobolo n vana a ni n azanariya koci, da u lapulai a kaga'in ku una ka ni a karakai n azanariya koci.

²⁷ Da a ya'in nkawani n re ma azanariya adama a katalikalyuka a daka vu kaga'in, akambu e re dem a na a kanai nshikpu n na a ci dikaka katalikalyuka ka.

²⁸ Da a ya'in ashamkpatsu a nu ndanga me megele da a padarai n da n azanariya.

²⁹ Da kpamu a ya'in mani'in me kerengu ma cida, n ili magulani, tsu na kaya'in ki ili magulani u ci ya'an.

38

Katalikalyuka ko Kusongu alyuka e kune'e

¹ Da a ya'in katalikalyuka o kusongu m madanga me megele, ugadi u ni u yawa ta udashi u cindere n kagimi, wanshi u ni udashi u cindere n kagimi. Udangi u ni udashi u nashi n kagimi, wanshi n ugadi u katalikalyuka ka derere da.

² Da a ya'in avana a ngo n nashi dem, adama na avana a n katalikalyuka ka okpo umatyangbani punu ubuta u te, da a padarai katalikalyuka n vuyum vi shili.

³ A ma'i mgbodo mi iyum adama a na a tsungusu punu kokomo ka katalikalyuka ka, n sheburu, n ambu, n aya a njuvu, n ambu a kupuraka agaruwashi. Ucanuku wu ulinga u nampa a ya'an ta u da n vuyum vi shili.

⁴ Da u ya'ankai katalikalyuka ka kazatsu ka viyum vi shili, da a ukai ka'a e mere-mere.

⁵ Da a ukai nkawani n nashi, a ngon n nashi n kazatsu ka na a ya'in n iyum i shili, o okpo tsa akanatsu ashamkpatsu a.

⁶ Da u ya'in akanatsu a, m madanga me megele. Da u padarai le n vuyum vu shili.

⁷ Da a ukai akanatsu a punu a nkawani n na mi a ka a akambu ka katalikalyuka ka. Katalikalyuka ka ki ta n kungu, ku na a ya'ankai ni.

Uteku tsu na a kuya'an kasasu ka vuyum vu shili.

⁸ U ya'in kasasu ka gbayin n kashamkpatsu n iyum i shili, m mindatsu ma na amaci a na a ci ya'an ulinga a utsutsu u Mayali mo Obolo.

Kukira ku Ulanga u Mayali ma Vuzavagudu

⁹ Da u kirai ulanga. N tsudaka, a kakashi ku usaki ka, a ca'a ta ka'a n tsugbere tsu singai tsu tsuzogu tsu arikinla, udashi amangatawun n amangerenkupa (150),

¹⁰ kobolo kpamu n ashamkpatsu kamanga n anci kamanga o okpo a na a ya'in n iyum i shili, ama okobotsu a ashamkpatsu n awin a, o okpo a azurufa.

¹¹ Akashi a na a saki a ubon u gadi wa, washin u le u yawa ta amangatawun n amangerenkupa (150), ashamkpatsu kamanga e le, n anci kamanga, a ya'an ta n iyum ishili, ama okobotsu n ashamkpatsu, n awin e le, a ya'an le ta n azurufa.

¹² N uteku u kalivi wanshi u ni u yawa ta udashi amangatatsunkupa n u tawun, n nshikpu kupa n anci e le kupa. Ikobotsu a nshikpu ma, n awin e le, a ya'in a da n azurufa.

¹³ N ubon u kelime u kasana udashi amangatatsunkupa n u tawun.

¹⁴ Akashi a utsutsu a na a saki a kakambu ke te ku utsutsu ka, ugadi u ni udashi kamanga n u re n kagimi, kobolo n ashamkpatsu a tatsu n anci a tatsu feu,

¹⁵ ta kpamu nannai n kakambu ka nan de. A saku de akashi, a ya'an ugadi u na u yawai udashi kamanga n u re n kagimi, kobolo n ashamkpatsu tatsu n anci a tatsu feu.

¹⁶ Akashi a ulanga a raka a ya'an ta le n tsugbere tsu uca'i tsu tsuzogu tsu arikinla.

¹⁷ Anci a ashamkpatsu a, a ya'in le n iyum i shili. Ama ikobotsu, n ashamkpatsu, n awin a, a ya'an le ta n azurufa, da kpamu a padarai gadi va ashamkpatsu va n azurufa, ikobotsu n awin a, a ya'an le ta n azurufa.

¹⁸ Da u ya'in kakashi ku utsutsu ku ulanga ka, n uca'i u tsugbere tsu singai, u mini mu usuni, m mini ma ma'diya, m mini ma garula n tsugbere tsu uca'i tsu singai tsu tsuzogu. Wanshi u ni u yawa ta udashi kamangankupa, udangi u ni udashi u cindere n kagimi, derere n akashi a usaki a ulanga a,

¹⁹ ashamkpatsu e le a nashi a da, n anci e le a nashi a na a ya'in n iyum i shili, ikobotsu i le azurufa a da, ikobotsu n awin a, a ya'in le ta n azurufa.

²⁰ Aguta a mayali ma kuciba n Kashile ma raka, kobolo n aguta a ulanga a dem, a ya'an le ta n iyum i shili.

Ucanuku u Mayali ma kuciba n Kashile

²¹ Nava dada ucanuku u na a ya'ankai ulinga u kuma'a ku Mayali ma kuciba n Kashile, mu uzuwakpani. Ubuta u na a zuwai nshemberu ma atali n na mi n wila kupa u na Musa u nekei aza e Levi kadanshi a pura, n uyeve i Itama maku ma Haruna Ganu.

²² Bezale maku ma Uri vashi vu Huru a kumaci ku Yahuda u ya'in ili derere tsu na Vuzavagudu u danai Musa u ya'an,

²³ kobolo n Oholiyabu maku ma Ahisamaka a kumaci ku Dan, ayi keyevi ka'a ku ulinga u kuya'an tsuzogu ce ekiye n igani, kata u rumbuku m mini mu usuni, m ma na mo yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma ma'diya, n tsugbere tsu arikinla tsu singai.

²⁴ Azanariya a na a tukai raka adama alyuka a kudangusa a na a kuya'anka ulinga u kuma'a Mayali mo Obolo ma, a yawa ta amiki a kagisamkpatsu amangatawunkuci n amanganashinkupa n i cindere (997) n agisamkpatsu i na a ci ya'anka ulinga a ubuta u mayali ma cida.

²⁵ Zurfa a na a isai a ubuta u uma a na e kecei, a yawa ta a amiki a kagisamkpatsu akpan a tatsu n amangatawanashi n kamangankupa (3, 430), uteku tsu na a gisanki n kagisamkpatsu ku ubuta u Mayali ma cida,

²⁶ vuma lakam vu na e kecei, aza a na aya e le a yawai kamanga a kubana gadi, u tsupa ta kagimi ka agisana ka azurufa, agisana a na i a kuya'anka ulinga a ubuta u Mayali mo Obolo. Uma a a yawa ta akpan amangatawantali n akpan a tatsu n amangatawantawun n amangerenkupa (603, 550).

²⁷ A ya'an ta ulinga n kilo kamangankupa n vu nashi va azurufa, a ubuta u kuma'a ku anci amangatawun a Mayali mo Obolo, da a ya'in kpamu ulinga n azurufa kamangankupa n a nashi a kanci dem adama a kakashi ku utsutsu ka feu.

²⁸ A kilo kamangankupa va azurufa vu na vu buwai, vu da a ya'ankai ikobotsu n awin a na a padarakai gadi va ashamkpatsu va.

²⁹ Kune'e ki iyum i shili i na uma a tukai, ku yawa ta amiki a kagisamkpatsu akpan e re n amangatawanashi n kamanga n tawun (2, 425).

³⁰ A ya'ankai ulinga n i da, a ya'in anci a utsutsu u Mayali mo Obolo, n katalikalyuka kpamu n kazatsu ki iyum i shili, n ili yu ulinga i ni dem,

³¹ ali nanci a na a karakai ulanga u mayali wa, naza na i utsutsu, kobolo n aguta raka a Mayali ma kuciba n Kashile ma, naza na kpamu a kara'i ulanga wa.

39

Aminya a tsuganu

¹ A jilyai aminya a tsuganu a na a kuya'anka ulinga a Mayali ma kuciba n Kashile m mini mu usuni, m mini ma garula, kobolo kpamu m mini ma ma'fiya. O doku a jilyakai feu Haruna aminya a cida, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

Kabun ka kuka'angu ka tsuganu

² A ya'in kabun ka kuka'angu ka tsuganu n kakashi ka mini mu usuni, m mini ma garula, n tsu mini ma ma'fiya, kobolo n tsugbere tsu singai tsa akada.

³ A yimai azanariya da okpoi abun-abun, da a kidasai a da adama a na o bolongu n tsugbere tsu kuca'a tsu na ci an mini mu usuni, m mini ma garula, m mini ma ma'fiya, kobolo n tsugbere tsu singai tsu tsuzogu, ulinga u keyevi.

⁴ Da ya'ankai kabun ka kuka'angu ka eleje avangatsu, da a gasatamgbanai ngo n re n ni, adama a kushiya.

⁵ Kadambura ku uca'i ko tsuzogu ki ta u umatyangbani n kabun ka, kana a ya'in n ci iyoci tsu ni, tsa a azanariya, m mini mu usuni, n tsu mini ma garula, kobolo mini ma ma'fiya, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

⁶ A lansa'i atali o onis e re da a lapulai a da, a ukai a da a mashingi ma azanariya, da a kara'i de ula a muku mi Isaraila a katali ka tsu na a tsu pada katambari.

⁷ Da a sabangi le avangatsu a efodu a adama na okpo atali a kucibasa m muku ma a za Isaraila, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

Mabambata

⁸ A ya'in mabambata ma n ulinga u keyevi, n tso ogoni a efodu va azanariya, tsu mini mu usuni, m mini ma garula, m mini ma ma'fiya. Ali n tsugbere tsu uca'i tsu singai tsu tsuzogu.

⁹ Wi ta nu ngon nashi. Da a ya'in mabambata ma ugoshi ku re, ugadi ubarukpi u kataka ke kukiye, n washu kpamu ubarukpi u kataka ke kukiye, ukatali ku re.

¹⁰ Dada a darai de atali a singai ali akariki a nashi. A kakariki ka iyain, a darai de kaneliya, n tofa, kobolo n zumurudu,

¹¹ a kakariki ke ire a darai de kirisola, n safaya, n daimo,

¹² a kakariki ka tatsu a darai de yasin, n agat, n amati,

¹³ a kakariki ka nashi a darai de beril, n onis, n yasfa. A zuwai katali dem u uki m mashingi ma azanariya.

¹⁴ Atali kupa n e re i ta de n ula e le, tsu ula a muku mi Isaraila. Okpoi tsu uzuwi u kukiye, katali dem ki ta ukari n kula ku ni, adama a kumaci kupa n ku re ku uma a Isaraila.

¹⁵ Da a ya'in de a mabambata n ikani yu uca'i i tsu tsuzogu tsa awin, a na a ya'in n azanariya koci.

¹⁶ Da a ya'in de nkawani n re ma azanariya, da o koboi de nkawani n re ma a iga'in e re a mabambata a.

¹⁷ Da a shiyai de awin e re a azanariya, de a nkawani ma iga'in a mabambata ma.

¹⁸ Da o koboi de ugasatangbani u re wu uteku wu nkawani ma, n awin e re a. Ama da o koboi le n tsu kelime a ubuta u te wa avangatsu a efodu a.

¹⁹ Da a ya'in nkawani n re ma azanariya, da o koboi le a uteku u re u mabambata ma, n asuvu devu n efodu va.

²⁰ Da a ya'in nkawani n re ma azanariya, da o koboi le kelime n tsu daka tsa avangatsu a ubuta u efodu va. Devu n ubon ugadi u magasatai ma kadambura ko tsuzogu ka efodu va.

²¹ Da a shiyai mabanbata ma nu nkawani n ni, de a nkawani n efodu n kawin ka mini mu usuni, adama a na wo okpo ulinga u keyevi ka kuca'a ka awin ka efodu, adama a na kata mabambata ma ma tawa ma bada a efodu va ba, uteku tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

Ntogu n tsuganu n yoku

²² Da kpamu u ya'in motogu mu uca'i mu ugadi ma efodu ma, m mini mu usuni raka,

²³ kudeku ku motogu ka, ki ta uca'i n aguruzu ukaraki adama a na u sanka kukara.

²⁴ Iga'in o motogu a, a ya'an ta a da n tsuzogu tsu umaci u madanga ma na e ci deke ruman, n tsu mini m usuni, n tsu mini ma madiya, n tsu mini magarula, n tsugbere tsu ca'i u tsuzogu tsu singai.

²⁵ Da kpamu a ya'in alingi n azanariya koci, da a ukai a da de iga'in o motogu ma a kukaraka raka. A mere mu umaci ma ruman dem, a zuwa kalingi dem.

²⁶ Kalingi n umaci u ruman a kukara ugupi u motogu ma tsuganu ma, uteku tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

²⁷ Da kpamu a ya'ankai Haruna m muku n ni ntogu n kenke'en mu uca'i we ekiye n tsugbere tsu singai.

²⁸ N oroli o tsuzogu a singai, n nku'un n tsuzogu n singai, m motogu mu uca'i ma asuvu ma singai.

²⁹ A ya'in kadambura ku uca'i u tsuzogu ce ekiye n tsugbere tsu singai, n tsugbere tsu mini ma usuni, n tsu mini ma garula, n tsu mini ma madiya, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

³⁰ Da a ya'in kebelyu ko oroli a cida n azanariya koci, da a karai de idani, uteku tsu ukari wu uzuwi u kukiye u katambari tsu nampa, <<CIDA U VUZAVAGUDU.>>

³¹ Da a shiyakai de kawin ka na ki tsu mini mu usuni, adama a na ka shiya gadi vo oroli va, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

Musa u Lanai Mavali ma kuciba n Kashile

³² Ulinga u Mavali ma kuciba n Kashile m Mavali mo Obolo ma ya'an ta ukoci, Aza a Isaraila a ya'an ta ili raka derere tsu na Vuzavagudu u danai Musa, ta ta na a ya'in nannai.

³³ Da a tukai m Mavali ma kuciba n Kashile ma u Musa, m mavali n ucanuku wu ulinga u ni raka, ikobotsu i ni, n urotu wu utsutsu, n alangu a ni, n ashamkpatsu a ni, kobolo n anci a ni,

³⁴ n ipalatsu yu ukpan u kagiri n ukpan wu nradika, n kakashi ka kupalaka,

³⁵ n akpati vu wila n alangu a ni, n kakuyamkpatsu ka kutakpa unushi,

³⁶ kirukpa n ucanuku wu ulinga u ni, m boroji vu cida,

³⁷ kashamkpatsu ka nkuni ka azanariya koci, nu nkuni n ni de udari, n ucanuku wu ulinga u ni raka n kalanji adama a kutashi,

³⁸ katalikalyuka ka azanariya, m mani'in me kerengu, n ili i magulani i wali, n kakashi ku utsutsu u mavali ma,

³⁹ katalikalyuka ki iyum i shili, n ubuta u kazatsu u ni, n alangu a ni, kobolo n ucanuku wu ulinga u ni raka, n kapara n kanci ka ni,

⁴⁰ kakashi ku utsutsu ku ulanga u Mayali ma, ashampatsu a ni, kobolo n anci e le, n kakashi ku utsutsu ku ulanga u Mayali wa, awin a ni kobolo n aguta a ni, n ucanuku wu ulinga u Mayali ma kuciba n Kashile, m Mayali mo Obolo,

⁴¹ ntogu mu uca'i n ku'uka a ubuta wu ulinga wu ubuta u cida, ntogu n cida n tsuganu n Haruna nu ntogu n tsuganu mu muku n ni, a ubuta wu ulinga u tsuganu.

⁴² Da aza a Isaraila a ya'in ili ya nannai raka uteku tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

⁴³ Musa u lanai ulinga wa raka, da we enei a ya'an ta u da derere tsu na Vuzavagudu u danai. Dada Musa u zuwakai le unasingai.

40

Kushikpa ku Mayali ma kuciba n Kashile

¹ Vuzavagudu u danai Musa,

² <<A kanna ka iyain ko wotoi u iyain kata vu shikpa Mayali mo Obolo ma.

³ Kata vu zuwa punu akpati vu wila, kata vu kede akpati va n akashi.

⁴ Kata vu uka kirukpa ka asuvu, vu dara de ucanuku u ni, kata kpamu vu uka n kashampatsu ka makuni ka, vu dara de nkuni ma.

⁵ Kata vu shikpa katalikalyuka ka azanariya ki ili i magulani, e kelime ka akpati vu wila va, vu shiya kakashi ku utsutsu u Mayali ma kuciba n Kashile ma.

⁶ Kata vu shikpa katalikalyuka o kusongu, e kelime ku utsutsu u Mayali mo Obolo ma.

⁷ Vu zuwa kasasu e mere ma Mayali mo Obolo n katalikalyuka ka, kata vu tsungu punu mini.

⁸ Kata vu shikpa vu karaka ulanga wa, vu shiya de kakashi ku utsutsu u ku'uwa ulanga wa.

⁹ <<Kata vu dika mani'in me kerengu, kata vu darakpaka mayali ma kuciba n Kashile ma n ili i na yi punu raka, kata ve erengu ucanuku wa raka, adama na wo okpo cida.

¹⁰ Kata kpamu vu darakpaka katalikalyuka o kusongu, kobolo n ucanuku wu ulinga u ni raka, kata ve erengu katalikalyuka, adama a na katalikalyuka ka kokpo cida kau.

¹¹ Kata kpamu vu darakpaka kasasu ka n kashampatsu ka ni, kata ve erengu le.

¹² <<Kata vu tuka n Haruna kobolo m muku a utsutsu u Mayali mo Obolo ma, kata vu sumba le m mini.

¹³ Kata i uka Haruna ntogu n cida, vu putalaka yi mani'in kata ve erengu yi, adama a na u ya'anka mu ulinga u tsuganu.

¹⁴ Kata vu tuka m muku n ni vu uka le ntogu n wawa'a.

¹⁵ Kata vu putalaka le m mani'in a kaci, tsu na i ya'ankai esheku e le, adama a na a ya'anka mu ulinga u tsuganu. Kerengu ku na a ya'ankai le va, kubonoko le ta anan ganu, ali ntsukaya le n na ma kutawa.>>

¹⁶ Da Musa u ya'in ili i nampa derere tsu na Vuzavagudu u danai ni.

¹⁷ O wotoi u iyain u kaya ka i re, a kanna ka iyain ko wotoi ka, da a shikpai Mayali ma kuciba n Kashile ma.

¹⁸ Da Musa u shikpai Mayali. Da u zuwai de anci a ni, da u ya'in urotu wu utsutsu, da u ukai alangu a ni, da kpamu u dengusai ashampatsu a ni.

¹⁹ Da u barukpai de kakashi ka kupalaka ka a gadi vu mavali ma kuciba n Kashile, da u doku u barukpai de kapalatsu ka kakashi ka gadi, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

²⁰ Da u dikai nshemberu m atali n wila ma, da u zuwai le punu asuvu a akpati va, da u zuwai alangu de a akpati va, da u zuwai kakuyamkpatsu ka kutakpa unushi gadi va akpati va.

²¹ Da u ukai akpati va a asuvu a Mavali ma kuciba n Kashile, da u saki kakashi ku utsutsu ka, da ke kedei Akpati vu Uzuwakpani va, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

²² Da u ukai kirukpa ka punu a Mavali mo Obolo ma, a ubon u gadi u Mavali ma kuciba n Kashile ma, n tsu pulai tsu kakashi ku utsutsu ka,

²³ da u darai de boroji, e kelime ka Vuzavaguđu, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

²⁴ Da u zuwai kashamkpatsu ka makuni, punu asuvu a Mavali mo Obolo ma, a upashi u kirukpa wa n ubon u daka, a mindansanai m Mavali ma kuciba n Kashile.

²⁵ Da u zuwai de nkuni ma a kashamkpatsu ka, e kelime ka Vuzavaguđu, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

²⁶ Da a ukai katalikalyuka ka azanariya punu asuvu a Mavali mo Obolo ma, e kelime ka kakashi ka.

²⁷ U songi ili i magulani i wali de gadi vu ni, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

²⁸ Da u saki kakashi ku utsutsu u mavali ma Vuzavaguđu ma.

²⁹ Da u shikpai katalikalyuka ko kusongu, de a utsutsu u Mavali ma kuciba n Kashile m Mavali mo Obolo ma, da u lyukai de alyuka o kusongu kobolo n alyuka a ili kashina, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

³⁰ Da u zuwai kasasu e mere ma Mavali mo Obolo ma, n katalikalyuka ka, da u tsungi punu mini adama a kusa'asa,

³¹ ka na Musa n Haruna kobolon m muku n ni, a kusa'asa ekiye n ene e le.

³² Ayin a na baci a uwai asuvu a Mavali mo Obolo ma, da baci a yawai devu n katalikalyuka ka, kata sa'asa, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

³³ Da u kirai ulanga u Mavali ma kuciba n Kashile ma, n katalikalyuka ka, da u saki kakashi ku utsutsu u ku'uwa ulanga wa. Ta Musa u kotsoi ulinga wa nannai.

Tsugbayin tsu Vuzavaguđu

³⁴ Dada keleshu ka palai Mavali mo Obolo ma, da tsugbayin tsu Vuzavaguđu ci shanai punu a Mavali ma kuciba n Kashile ma.

³⁵ Ama Musa u fuda u uwa a Mavali mo Obolo ma ba, adama a na keleshu ka pala ta ma'a, da kpamu tsugbayin tsu Vuzavaguđu ci shanai punu a Mavali ma kuciba n Kashile ma.

³⁶ A katsuma ka nwalu n le raka, a ayin a na baci dem e enei keleshu ka ke sheruwengi a kulaza Mavali ma kuciba n Kashile ma, kata aza a Isaraila o tono ka'a.

³⁷ Ama keleshu ka ke sheruwengu baci ba, i a kubana ubuta ba, sai kannna ka na ka lazai.

³⁸ Adama a na keleshu ka Vuzavaguđu ko ci yongo ta gadi vu Mavali ma kuciba n Kashile ma n kannna, n kayin kpamu kata ka'a ko yongo n akina, adama na kpa'a ka aza a Isaraila raka kuciya kene keleshu ka, a katsuma ka nwalu n le.

Anan Ganu Kubayuwa

Katagarda ka anan ganu ki ta a kadanshi ka wila kakau u kutoni n kaɗiva kakau a ayin a tsumani tsa aza a Isaraila, n anan ganu a na a kuya'an ulinga n wila u nampa.

Ili i gbayin i na katagarda ka ki a kadanshi i ɗaɗa ukuna u ciɗa u Kaɗhile n tsu na uma a ni o kutono yi, kaɗa o yongo n iɗashi i kobolo mayin, <<N Kaɗhile ka ciɗa ka aza a Isaraila.>>

Kadanshi ku uyeve ka na kutai a katagarda ka, i ta a kuciya ka'a a masala ma 19:18, ele ɗa aza a na Yesu u ɗekei wila u gbagba'in u ire: <<Ciga tovu tsu na vi cigai kaci ka nu.>>

Ili i na yi punu udariki a katagarda ka nampa

Wila adama e kune'e n alyuka (1:1--7:38)

Kerengu ku Haruna m muku n ni adama a ulinga u tsuganu, (8:1--10:20)

Kanna ka kutakpa unushi, 16:1-34

Wila adama a ili yu unata n i na yi babu unata (11:1--15:33)

Wila adama a ukuna wi iɗashi i ciɗa n kutoni, (17:1--27:34)

Kune'e ku kusongu (A Gan 6:8-13)

¹ Vuzavaguɗu u ɗekei Musa ɗa u ya'in kadanshi n ayi a Maɗali mo Obolo, ɗa u danai,

² Ya'an kadanshi n aza a Isaraila kaɗa vu dana le, yaba dem vu ɗa vu na baci u kutuka n kune'e u Vuzavaguɗu, sai u tuka n kune'e ku ni ki ilikuzuwa adama a alyuka o kusongu a ubuta wu ushiga wa anaka ko wu nkyon ko wu nradika.

³ <<Kune'e ku ni adama a alyuka o kusongu ta punu baci wu utukai ku ɗa a ushiga, kaɗa ku ya'an kana ku ba, wo okpo n u'iwin u Kaɗhile ba. Wi ta a kutuka n ku ɗa a utsutsu u Maɗali mo Obolo adama a na u ciya wisha a ubuta u Vuzavaguɗu.

⁴ Vuza kune'e va wi ta a kukiyangu kukiye ku ni a kaci ka alyuka o kusongu a, Vuzavaguɗu wi ta a kisa ukpa u manama wa wo okpo una u ni, tsu kutakpa ku unushi u ni.

⁵ Wi ta a kukida kabomburo ka a ubuta u Vuzavaguɗu, kaɗa anan ganu muku n Haruna a tuka nu mpasa ma. Adama a na a vishangu n ɗa a akambu dem a katalikalyuka a utsutsu u Maɗali mo Obolo.

⁶ Wi ta a kuminya manama ma alyuka o kusongu a, kaɗa u kidasa ma'a akidi-akidi.

⁷ Kaɗa muku n Haruna ganu a dyaba akina a katalikalyuka, kaɗa a gbatyangu ndanga gadi va akina va.

⁸ Kaɗa anan ganu muku n Haruna a rece akidi a, kobolo n kaci n ushuma a gadi vu ndanga n na mi a kukula a katalikalyuka ka.

⁹ Wi ta a kuza'a ili i katsuma n ene dem m mini, kaɗa a katsuma ka anan ganu ka vuza yoku u songu i ɗa raka a katalikalyuka. ɗaɗa alyuka o kusongu, alyuka a na o songi n akina, m magulani ma singai ma na Vuzavaguɗu u kupana uyo.

¹⁰ <<Kune'e ku kusongu ku ni ta punu baci u dikai a ushiga, ko nkyon ko nradika, ma ya'an magiri ko magaji ma na mi n u'iwin u Kaɗhile.

¹¹ Wi ta a kukida ma'a a ubon u gadi u katalikalyuka a ubuta u Vuzavaguđu, kaťa anan ganu muku n Haruna a vishangu mpasa ma a karaka akambu dem a katalikalyuka ka.

¹² Kaťa u kida ma'a akidi-akidi, kaťa anan ganu e rece a da ali n kaci n ushuma dem, de a gadi vu ndanga n na a gbatyangi da mi a kukula a katalikalyuka ka.

¹³ Wi ta a kuza'a ili i katsuma n ene dem m mini, kaťa ganu u songu i da raka a katalikalyuka. Dada alyuka o kusongu, alyuka a na o songi n akina, m magulani ma singai ma na Vuzavaguđu u kupana uyo.

¹⁴ <<Kune'e ku ni u Vuzavaguđu kune'e ku kusongu ku nnu ku da baci, u ya'an ku da m modoi ko muku mu ntapambara.

¹⁵ Ganu wi ta a kutuka ma'a a ubuta u katalikalyuka, kaťa u pindara ali u taba ma'a kaci kaťa u songu ka'a a katalikalyuka. Kaťa u zaza mpasa ma a kakambu ka katalikalyuka.

¹⁶ Wu utuka n kobiyo ka n ashin a ni kaťa u taduku le a ubon u kasana u katalikalyuka a ubuta u na a tsu vama kokomo.

¹⁷ Wi ta a kukana ma'a e evelyu kaťa u kara ma'a, ama akari-akari ba. Kaťa ganu u songu ma'a de a katalikalyuka gadi vu ndanga n na mi ugbatyangi a akina. Alyuka o kusongu a da, kune'e ka akina, ku magulani ma singai u Vuzavaguđu.

2

Kune'e ki ishina (A Gan 6:14-23)

¹ <<Ayin a na baci vuza u tukai n kune'e ki ishina u Vuzavaguđu, kune'e ku ni ko okpo kune'e ku kiya ku singai. U tsungu ku da mani'in kobolo n ili i magulani,

² kaťa u banka ku da a ubuta u anan ganu muku n Haruna. Kaťa u kenuku kiya ku singai ku singai ku na ki usatari m mani'in kobolo n ili i magulani ya kakun ku te, kaťa u songu na va wo okpo ili i kucibasa a katalikalyuka. Alyuka a na a ya'in n akina, a na Vuzavaguđu wi a kupana uyo u magulani ma ni.

³ Alyuka a ishina i na i buwai i ta o kokpo a Haruna kobolo m muku n ali n ni. Dada alyuka a na a la'i n cida dem, a na a ya'in n akina da e nekei Vuzavaguđu.

⁴ <<Vuza u tuka baci n kune'e ki ishina, i na a zungi n akina, i da i ya'an a kiya ku singai. U tuka m boroji vu na a ya'in n kiya ku na a satarai m mani'in babu yisiti. Ko emeshe a na i babu yisiti.

⁵ Kune'e ku nu ki ishina i da baci ku na a kangalai e kebelyu, a ya'an ku da n kiya ku singai usatari m mani'in ama babu yisiti.

⁶ Vi ta o kukodoso a da kaťa vu tsungu mani'in, dada kune'e ki ishina.

⁷ Kune'e ki ishina i nu ki baci ukangali e kebelyu, a ya'an ku da n kiya ku singai m mani'in.

⁸ Tuka n kune'e ki ishina i na a ya'in n ili i nampa ya a ubuta u Vuzavaguđu. Vi neke ganu vuza na u kudika wa banka a katalikalyuka.

⁹ Kaťa ganu u dika punu ugboku u kucibasa u kune'e ki ishina kaťa u songu i da a katalikalyuka, kune'e ki ilikulya ku magulani ma singai a kubana u Vuzavaguđu.

¹⁰ Ama kagimi ke kune'e ki ishina ki ta o kokpo ka Haruna m muku n ali n ni. Dada alyuka a na a la'i n cida dem, a na a ya'in n akina da e nekei Vuzavaguđu.

¹¹ <<Kune'e ki ishina ku na vu tukaj u Vuzavagudu dem ku da ku ya'an babu yisiti, adama a na o tsu songu yisiti ko mani'in mi ishigi me kune'e u Vuzavagudu ba.

¹² Yi ta a kufuda ya tuka Vuzavagudu kune'e ki ishina i na i gitaj kuge'we, ama e kuneke a da a katalikalyuka ci ili i magulani ma singai ba.

¹³ I tsungu mkpadi punu e kune'e ki ishina dem adama a na mkpadi mi ta tsu una wu uzuwakpani n Kashile n ada. I tsungu kune'e ku da gbende mkpadi.

¹⁴ <<Yi baci a kuya'an kune'e a kubana u Vuzavagudu n ili i kashina i na i gitaj kuge'we, yi ta e kuneke kune'e ki ishina i na i gitaj kuge'we, i na a zatsuki da a iyai.

¹⁵ Vu tsungu mani'in n ili i magulani, adama a na kune'e ki ishina i da.

¹⁶ Kata ganu u songu tsu ugboku u kucibasa u kiya ku savu, ki ili i kashina ku yoku kobolo m mani'in mo yoku n ili i magulani dem. Kune'e ki ishina ku da u Vuzavagudu.

3

Kune'e ku Matana

¹ <<Vuza wi baci a kuya'an kune'e ku matana, u ya'an kune'e ka m manama ma na mi kogono ko mashan punu a ushiga u ni, u neke Vuzavagudu kune'e ka m manama ma na mi babu u'iwin u Kashile.

² Kata u kiyangu kukiye ku ni a kaci ka manama me kune'e ma ni ma, kata u kida ma'a a utsutsu u Mavali mo Obolo. Anan ganu muku n Haruna i ta a kuvishangu mpasa ma a katalikalyuka a akambu dem.

³ A katsuma ka alyuka e kune'e ku matana ka, ili i na ganu u kuneke alyuka a na o songi n akina a da na. Ushuma u na u palai ili i katsuma n u na ili i katsuma i palai feu,

⁴ kobolo m muku n katsuma n re n ushuma u le dem, n ubon wa asuvu dem. Na va raka i ta a kutaka le.

⁵ Muku n Haruna mi ta o kusongu le zuva a katalikalyuka a gadi vu kune'e ku kusongu, a na i de zuva vu ndanga n na mi de akina. Na va kune'e ku da ku na a ya'in n akina ku singai, ku magulani u Vuzavagudu.

⁶ <<Vi ya'an baci kune'e ku matana m manama ma na vu utakaj a ushiga tsu kune'e u Vuzavagudu, vi ta e kuneke kagiri ko mashan, ma na mi babu u'iwin u Kashile.

⁷ Vi baci e kuneke magiri adama e kune'e ku nu, vi neke ma'a u Vuzavagudu.

⁸ Vi ta a kukiangu kukiye ku nu gadi vu kaci ka manama me kune'e ku nu, kata vu kida ma'a e kelime ka Mavali mo Obolo. Kata muku mo olobo n Haruna n vishangu mpasa ma a akambu a katalikalyuka dem.

⁹ A katsuma ke kune'e ku matana, kata u neke a da a ubuta u Vuzavagudu tsu kune'e ki ilikulya. Ili i na u kuneke i da da na: ushuma u ni, n ushuma wu ubon u kagun u na a gbatyai devu n ketele ko kokondo, n ili i katsuma, n ushuma u na wi a ubon wi ili i katsuma dem,

¹⁰ Kobolo m muku n katsuma n re n ushuma u le dem, devu n ubon wa asuvu. Na va raka i ta a kutaka le.

¹¹ Kata ganu u songu le a katalikalyuka tsu kune'e ki ilikulya i na o songi u Vuzavagudu.

¹² <<Kune'e ku nu m maradika ma baci, vu tuka m ma'a a ubuta u Vuzavagudu.

¹³ Vi ta a kukiyanu kukiye ku nu gadi vu kaci ka manama me kune'e ku nu, kata vu kida ma'a e kelime ka Mayali mo Obolo ma. Kata muku n Haruna n vishangu mpasa ma a akambu a katalikalyuka dem.

¹⁴ Punu a katsuma ki na vi nekei va, i na ve kuneke kune'e ki ilikulya u Vuzavaguđu i da na: ushuma u na u palai ili i katsuma n ushuma u na wi ubon wi ili i katsuma dem,

¹⁵ kobolo m muku n katsuma n re n ushuma u le dem, kobolo n ubon wa asuvu dem. Na va raka i ta a kutaka le.

¹⁶ Kata ganu u songu le a gadi vu katalikalyuka, uteku tsu kune'e ki ilikulya. Kune'e ku da ku na a ya'in n akina i magulani i singai u Vuzavaguđu. Ushuma dem u Vuzavaguđu u da.

¹⁷ Na va wi ta o kokpo wila u ko wannai ali a kubana wu ntsukaya n na n kutawa a ubuta u na yi dem, yi baci de n wuma, i takuma mpasa * ko n ushuma ba.>>

4

Kune'e adama a unushi (A Gan 6:25-30)

¹ Vuzavaguđu u danai Musa,

² <<Dana aza a Isaraila, vuza u ya'an baci unushi n ucikali u ni ba, u ya'in i na Vuzavaguđu u sankai le a katsuma ka wila u ni,

³ Ganu vu gbayin da baci u ya'in unushi, unushi u ni wa wi ta o kuronoko uma unushi, mayun da u ya'an kune'e adama a unushi a kubana u Vuzavaguđu n kobomburon ka na ki babu usan, adama a unushi u na u ya'in va.

⁴ U tuka n kobomburon ka a utsutsu u Mayali mo Obolo u Vuzavaguđu, kata u zuwa kukiye ku ni a gadi vu kaci ko kobomburon ka, kata u kida ka'a u Vuzavaguđu.

⁵ Kata ganu vu gbayin u kenuku mpasa n kobomburon ma, kata u uka n da a Mayali ma.

⁶ Wi ta a kudyaba mpasa ma n kajivu, kata u vishangu n da kucindere e kelime ka kakashi ko Mololo ma na ma la'i n Cida a ubuta u Vuzavaguđu.

⁷ Ganu wi ta a kutsungu mpasa n yoku a avana a na i gadi vu katalikalyuka ka na o tsu songu ili i magulani i singai, ka na ki a ubuta u Vuzavaguđu a Mayali mo Obolo. Mpasa n na m buwai wi ta a kutsungu n da a kumi ku katalikalyuka ke kune'e ku kusongu lo a utsutsu u Mayali mo Obolo.

⁸ Wi ta a kutakpa ushuma u na wi punu dem o kobomburon ka na u kuya'anka kune'e ku unushi ka, kobolo n ushuma raka u na u palai ili i katsuma ya n u na ili i katsuma ya i palai,

⁹ kobolo m muku n katsuma n re n ushuma u le dem, devu n ubon wa asuvu. Na va raka i ta a kutaka le.

¹⁰ Ganu va wi ta kutakpa ushuma u kobomburon wa uteku u na u takpai a ubuta wa alyuka a matana a. Kata ganu u songu le dem a katalikalyuka ko kusongu ili i kune'e.

¹¹ Ama ukpan, n inyama, n ene, n kaci, n ci'in n awiyan a ni dem,

¹² dada kagimi ka na ka buwai ko kobomburon ka, u dika wu utaka pulai a kubanka a ubuta u na a radai cida, a ubuta u kakiza ko kokomo. Ta de o kusongu inyama i na i buwai va a kakiza ka de n akina o ogboli.

* **3:17 3:17** Takuma mpasa Mpasa a ubuta u nampa dada n na a sakpai da mo okpoi tsa asuvu

¹³ <<Aza a Isaraila raḱaḱa ḱa baci a ya'in unushi u na wi n ucikali u le ba, a ya'in i na Vuzavaguḱu u saṅḱai le a ḱatsumaḱa wilaḱ u ni, ko a na wo okpoi e yeve n unushi wa ba, a nusa ta.

¹⁴ A tawaḱ baci e yeve unushi u na a ya'in, uteku u na i ḱatsuraḱ ke le a tukaḱ m mobomburon ma na a utukaḱ a ushiga adama e kune'e ku kushikaḱ unushi, ḱataḱ a banka m ma'a a Mavali mo Obolo.

¹⁵ Nkoshi m gbaraḱ-gbaraḱ n likuci ma, a kiyangu ekiye e le a kaci ko kobomburon ka ḱataḱ a kiḱa ka'a e kelime ka Vuzavaguḱu.

¹⁶ Ganu vu gbayin, wi taḱ e kukenuku mpasa n yoku n kobomburon ma ḱataḱ u uka n ḱa a Mavali mo Obolo.

¹⁷ Wi taḱ a kudyaba n kajivu ḱa ni punu a mpasa ma, ḱataḱ u vishangu n ḱa ali kucindere e kelime ka kakashi ku utsutsu ka u Vuzavaguḱu.

¹⁸ ḱataḱ u ḱarukpa mpasa n yoku zuva va avana a na i gaḱi vu katalikalyuka a ubutaḱ u Vuzavaguḱu a Mavali ma. Mpasa n na m buwai wi taḱ a kuvamaḱ n ḱa a kumi'i ku katalikalyuka ko kusongu ili i kune'e a utsutsu u Mavali mo Obolo ma.

¹⁹ Wi taḱ a kutakpa ushuma wa dem, ḱataḱ u songu u ḱa a katalikalyuka.

²⁰ Ta wa kuya'an n kobomburon ka nannai, uteku tsu na u ya'in n kobomburon ke kune'e ku kutakpa ku unushi. Nannai ḱa ganu u kutakpaka le unushi u le, ḱataḱ a cinukpaka le n u ḱa.

²¹ ḱataḱ u ḱika kobomburon ka wu utakaḱ a pulai vu ḱatsuraḱ ḱataḱ u songu uteku tsu na u songi kobomburon ka iyain ka. Na va kune'e ka adama a unushi ku ḱa adama a uma dem.

²² <<Vuza kelime u nusa baci babu ucikali u ni, ali ḱa u ya'in ili i gbani-gbani i te a ḱatsumaḱ ki ili i na ḱashilaḱ Vuzavaguḱu u saṅḱai, mayun u nusa ta.

²³ Ayin a na baci u zukai n unushi u ni, u tukaḱ n kune'e ku magaji ma na mi babu u'iwin u ḱashile.

²⁴ Wi taḱ a kukiyanu kukiye ku ni zuva a kaci ka magaji ka, ḱataḱ u kiḱa ma'a a ubutaḱ u na o tsu songu kune'e ku kusongu a ubutaḱ u Vuzavaguḱu. Na va kune'e ka adama a unushi ku ḱa.

²⁵ Ganu wi taḱ a kudyaba mpasa n kune'e ka adama a unushi ka n kajivu, ḱataḱ u vishangu n ḱa ḱe zuva a avana a katalikalyuka ko kusongu kune'e. ḱataḱ u vamaḱ mpasa n na m buwai ḱe a kumi'i ku katalikalyuka ka.

²⁶ U songu ushuma dem a katalikalyuka, tsu na u songi u nan ḱe a ubutaḱ wa alyuka a maṱanaḱ. Nannai ḱa ganu u kutakpa yi unushi, ḱataḱ ta na a cinukpaka yi n u ḱa.

²⁷ <<Da baci vuza te a ḱatsumaḱ ka ḱa u nusai babu na u cikalai, ḱa u ya'in ili i te a ḱatsumaḱ ka wilaḱ i na Vuzavaguḱu u saṅḱai, mayun u nusa ta.

²⁸ Da baci u tawaḱ u zukai n unushi u ni, u tukaḱ n kanaḱu ka maraḱika ma na mi babu u'iwin u ḱashile tsu kune'e adama a unushi u na u ya'in.

²⁹ U kiyangu kukiye ku ni zuva vu kune'e ka adama a unushi wa, ḱataḱ u kiḱa ma'a a ubutaḱ u na o tsu songu kune'e ku kusongu.

³⁰ Ganu wi taḱ kudyaba mpasa a kajivu ḱa ni ḱataḱ u vishangu ḱe a avana a katalikalyuka ko kusongu ili i kune'e, ḱataḱ u vamaḱ mpasa n na m buwai ḱe a kumi'i ku katalikalyuka ka.

³¹ Wi taḱ a kutakpa ushuma wa raḱaḱ, tsu na u takpai ushuma u na u ya'ankai kune'e ku maṱanaḱ ka, ḱataḱ ganu u songu ku ḱa a katalikalyuka ci ili i magulaḱ i singai u Vuzavaguḱu. Nannai ḱa ganu u kutakpaka yi unushi u ni, ḱataḱ a cinukpaka yi n u ḱa.

³² <<U tukaḱ baci m mokyon adama e kune'e ku unushi u ni, ḱataḱ ma ya'an mashan ma na mi babu u'iwin u ḱashile.

³³ Wi ta a kukiyanu kukiye ku ni zuva a kaci, kata u kiɗa ma'a adama e kune'e ku unushi, a ubuta u na a tsu kiɗa nlala n kune'e ku kusongu.

³⁴ Ganu wi ta a kudyaba mpasa ma n kajivu kata u vishangu n ɗa avana a katalikalyuka ko kusunku kune'e ka, kata mpasa n na m buwai u vama n ɗa a kumi'i ku katalikalyuka ka.

³⁵ U takpa ushuma wa dem, tsu na u ya'in m malala ma alyuka e kune'e ku matana, kata ganu u songu ma'a a katalikalyuka, a gaɗi vu kune'e ki ilikulya i Vuzavaguɗu. Nannai ɗa ganu u kutakpaka yi unushi adama a unushi u na u ya'in, kata a cinukpaka yi n unushi u ni.

5

¹ <<Vuza u kpaɗa baci kudansa a ubuta wa afada ukuna wu ili i na we enei, ko i na u yevei ɗa u kpaɗai kudansa, wo okpo ta vuza vu unushi adama a ili i na u yevei,

² ko kpamu ɗa baci vuza yoku u sa'wai ili i na yi m mashinda babu na u yevei, ko manama ma kakamba ma na mi ni nshinda ɗa ma kuwai, ko ilikuzuwa ko ili i wuma i na yi o kuroko atsuma a idika ɗa yi ni nshinda feu. Ayi feu u kana ta nshinda ɗa kpamu u ya'in unushi.

³ Ko vu sa'wa baci ili i na i tsu zuwa vuma wo okpo ni nshinda babu na vi yevei. Da vu tawai vu zukai ili i na vi ya'in va i ga'an ba, vo okpo ta vuza vu unushi.

⁴ Ko kpamu vuma u ya'an baci akucina a na u kuya'an ili i yoku babu na u sheshei mayin, ko i singai ko i gbani-gbani. Da u tawai u zukai nannai va u ga'an ba, wo okpo ta vuza vu unushi.

⁵ Da baci vuza u zukai a na u ya'in unushi a katsuma ki ili i nampa, mayun ɗa u dansa e keteshe unushi u na u ya'in.

⁶ Ugana u na a kiɗakai ni adama a unushi u na u ya'in u ɗaɗa, wi ta a kutuka m mashan mo mokyon ko maraɗika a katsuma ku ushiga kata u neke Vuzavaguɗu. Na ɗaɗa kune'e ku unushi ku na ganu u kutakpaka yi unushi adama a ni.

⁷ <<Vi baci a kuciya magiri ba, vi ta a kufuɗa va tuka nu ntapambara n re ko modoi n re u Vuzavaguɗu a agisana a ugana a unushi u nu. Manu me te ma ɗaɗa adama e kune'e ku unushi, me te tamkpamu adama e kune'e ku kusongu.

⁸ Vi ta a kutuka n ele a ubuta u ganu, ayi ɗa vuza na u kuneke manu ma iyain adama e kune'e ku unushi. Kata u pindara kuɗeku, ama kata u taba ku ɗa ba.

⁹ Kata u vishangu mpasa n yoku n kune'e ku unushi a akambu a katalikalyuka. Mpasa n na m buwai wi ta a kutsungu n ɗa a kumi'i ku katalikalyuka ka. Na va ɗaɗa kune'e ku unushi.

¹⁰ Manu me ire wi ta kuneke ma'a kune'e ku kusongu, uteku tsu na a ci ya'ansa. Ta ganu u kutono nannai kata u takpaka yi unushi u ni, kata a cinukpaka yi n u ɗa.

¹¹ <<Wi baci an wa kuciya modoi n re ko ntapambara n re n na we kuneke ba, u tuka n kiya ku na ku yawai ifa vi te u neke ku ɗa tsu kune'e adama a unushi u ni. Wi a kutsungu mani'in ko ili i magulani ba, adama a na kune'e ku unushi ku ɗa.

¹² U banka n kiya ka a ubuta u ganu, kata ayi tamkpamu u kenuku kakun ku te ka na ko kokpo ili i kucibasa. Kata u songu ɗe a katalikalyuka tsu kune'e ki ilikulya u Vuzavaguɗu. ɗaɗa kune'e ku unushi.

¹³ Nannai da ganu u kufolonoko yi a takpaka yi unushi u na u ya'in dem. Kaṭa a cinukpaka yi u da. Kagimi ke kune'e ka na ko okpoi ka ganu ka'a, uteku u na a ci ya'an n kune'e ki ishina.>>

Kune'e adama a kuna ku unushi

¹⁴ Daḍa Vuzavaguḍu u danai Musa,

¹⁵ <<Vuza u pasa baci wilā da u ya'in unushi babu na u yevei, u na u langasai ili i ciḍa i Vuzavaguḍu, mayun da u tuka n kagiri ka na u kudika a ushiga u ni tsa alyuka e kune'e u Vuzavaguḍu. Kagiri ka nanlo ka ya'an babu u'iwin u Kaṣhile, kaṭa a kiḍaka ka'a ikebe i ni yu uta derere n azurufa i na a tsu ya'anka ulinga a kunu ka avasa. Na va ḍaḍa kune'e ku kuna unushi.

¹⁶ Mayun da u tsupa ili i na u langasai a kaṭsuma ku ucanuku u ciḍa u nanlo. Kaṭa kpamu u doku ili i te a kaṭsuma ki ili i tawun u neke ganu. Kaṭa ganu tamkpamu u folonoko yi a takpaka yi unushi u ni n kagiri ke kune'e adama a kutakpa ku unushi, kaṭa Vuzavaguḍu u cinukpaka yi unushi u ni.

¹⁷ <<Vuza u ya'an baci unushi u na u pasai wilā u Vuzavaguḍu. Ko n uyeve i ni u da baci u ya'in u da ba, u nusa ta, wo okpo ta kpamu vuza vu unushi. Wi ta na a kutakacika adama a unushi u ni.

¹⁸ Wi ta a kutuka ganu n kagiri ka na wu utukai a ushiga ka na ki babu u'iwin u Kaṣhile, ko i na yu untsai derere n kune'e adama a katsupu ku unushi. Kaṭa ganu u folonoko yi a takpaka yi unushi u na u ya'in n ucikali u ni ba, kaṭa a cinukpaka yi n u da.

¹⁹ Na va ḍaḍa kune'e adama a unushi, adama a na mayun da vu nusakai Vuzavaguḍu.>>

6

¹ Da Vuzavaguḍu u danai Musa,

² <<Vuza yoku u ya'an baci unushi da u pasai wilā u Vuzavaguḍu, ali da u doroi vuza ni na i iḍashi deḍevu n ili i na e nekei ni u baṇa ko wi inda, da u bonoi u bokoi i da, ko da u ya'ankai ni kalya'a.

³ A cina baci kpamu ucanuku wa u puwankai da u ya'in a'uwa, ko u ya'in akucina a a'uwa, a kaṭsuma ku unushi u na uma a ya'in raka,

⁴ u nusa baci ali da unushi u kanai ni, mayun da u bonoko n ili i na u dikai ko u bokoi va, ko wi isai n utsura, ko i na e nekei ni kubana, ko ili i na i puwankai da u ciyai va,

⁵ ko kpamu i na baci de dem u ya'ankai akucina a a'uwa. Wi ta a kutsupa i da raka, kaṭa kpamu u doku ugboku u te a kaṭsuma ki ili i tawun u vuza na u doroi va. A Kanna ka nanlo ka da feu u kuneke kune'e ku matana.

⁶ Wi ta a kutuka ganu n kune'e ku kagiri ka na ki babu u'iwin u Kaṣhile a ushiga u ni, tsu kune'e ku kuna ku unushi a ubuta u Vuzavaguḍu, ko kpamu i na yu untsai n ikebe derere.

⁷ N tsu nampa tsu da ganu u kufolonoko yi a cinukpaka yi unushi a ubuta u Vuzavaguḍu, kaṭa a cinukpaka yi n ili i nampa i na u ya'in dem, i na i bonokoi ni vuza vu unushi.>>

Kune'e ku kusongu

(Kut 29:38-43; Mkc 28:1-8)

⁸ Da Vuzavaguḍu u danai Musa,

⁹ <<Neke Haruna m muku n ni wilā u nampa. Na da wilā adama e kune'e ku kusongu. I ta kukaṣukpa kune'e ku kusongu ka asa de zuva vu katalikalyuka ali sai usana u yoku, kaṭa feu akina a katalikalyuka ka o yongo utasiki.

¹⁰ Yeve n usana ganu u uka aminya a tsuganu kobolo m motogu ma asuvu ma na mi punu a ikyamba i ni, kaṭa u pura kokomo ke kune'e ku kusongu ka na ka asai a kukula a katalikalyuka ka, kaṭa u tsungu ka'a a kakambu ka katalikalyuka ka.

¹¹ Wi ta o kufodo aminya a ni kaṭa u uka o yoku, kaṭa u pura kokomo ka wu utuka pulai da'angi n kaṭsura ka a ubuta u singai u na wi cida.

¹² Akina a katalikalyuka ka o kuyongo ta udyabi, kaṭa a kimaṣa a da ba. Usana dem ganu wi ta o kudoku ndanga kaṭa u rece kune'e ku kusongu de gadi, yeve u songu mani'in me kune'e ku maṭana de.

¹³ Akina o yongo a kukula a katalikalyuka ka babu kukimaṣa.

Kune'e ki ishina
(A Gan 2:1-16)

¹⁴ <<Na va ele da wila u kune'e ki ishina. Muku n Haruna mi ta a kutuka n i da a ubuta u Vuzavaguḍu, e kelime ka katalikalyuka.

¹⁵ Vuza te a kaṭsuma ke le u kenuku kiya ku singai ka tukpa a kaṭun m mani'in, kobolo n ili i magulani i na a zuwai zuva vi ili i kashina vi kune'e ya, kaṭa o songu i da zuva a katalikalyuka wi ta o kokpo ugboku wi ili i kucibasa a katalikalyuka, ili i magulani i singai u Vuzavaguḍu.

¹⁶ Haruna m muku n ni ele da aza na a kulya'a i na i buwai. Ama i ta a kulya'a i da babu yisiti a ubuta u cida a ulanga u Mavali mo Obolo.

¹⁷ Kaṭa a ya'an i da babu yisiti. N neke le ta u da wo okpo ugboku u kune'e ki ilikulya i va. Ili i da i na i la'i n cida, uteku tsu kune'e ku unushi n kune'e adama a kuna ku unushi.

¹⁸ Mavali dem a kaṭsuma ka ntsukaya n Haruna mi ta a kulya'a i da kaṭa wo okpo ugboku wi ilikulya i le i na e nekei Vuzavaguḍu tsu kune'e ali a kubana ntsukaya n na n kutawa. I na baci de dem i sa'wai le, i da yi ta o kokpo cida.>>

¹⁹ Da kpamu Vuzavaguḍu u danai Musa,

²⁰ <<Na da kune'e ku na Haruna m muku n ni e kuneke Vuzavaguḍu a kanna ka na e erengi le, yaba dem u neke kilo vi te vu ifa vu kiya ku singai uteku tsu kune'e ki ishina ku ayin dem, kagimi ke te n usana, kagimi ke te kpamu n kulivi.

²¹ A kangala i da mayin m mani'in e kebelyu. Kaṭa i tuka i da usatari mayin, ukangali akutsu-akutsu tsu kune'e ki ishina, kaṭa e neke ku da ci ili i magulani i singai u Vuzavaguḍu.

²² Maku ma na ma kutawa ma kisaka yi ulinga u tsuganu dem, u neke ili i nanlo ya u Vuzavaguḍu tsu wila u ko wanai. I ta kpamu o kusongu i da raka-raka.

²³ Kune'e ki ishina dem ku ganu o songu ku da raka-raka, kaṭa vuza u lya'a ba.>>

Kune'e adama a unushi
(A Gan 4:1-35)

²⁴ Da Vuzavaguḍu u danai Musa,

²⁵ <<Dana Haruna m muku n ni, na da wila u kune'e adama a unushi. A ubuta u na a tsu kida kune'e ku kusongu, ta de feu a kukida kune'e ka adama a unushi a ubuta u Vuzavaguḍu, ili i da i na i la'i n cida.

²⁶ Ganu vu na u nekei ku da adama a unushi wi ta a kulya'a ku da. A ubuta u cida u da u kulya'a ku da a ulanga u Mavali mo Obolo.

²⁷ Ili i na baci de dem i sa'wai inyama ya, yi ta o kokpo cida. Da baci ta na mpasa ma n sa'wai kuminya, vi ta a kuza'a ubuta wa a ubuta u cida.

²⁸ Mogbodo ma ci'in ma baci a su'wankai inyama ya, i ta o kuboso ma'a. Ama o mogbodo ma vuyum vi shili ma baci a su'wain i da, i ta o kukongoro ma'a kata a za'a m mini.

²⁹ Mavali dem a katsuma ka kpa'a ku na ganu, wi ta a kulya'a i da, ili i cida i da.

³⁰ Ama kune'e ku unushi dem ku na baci a tukai nu mpasa n le punu adama a na takpa unushi a Ubuta u Cida, n da mi kulya'a ba, i ta o kusongu n da n akina.

7

Kune'e ku kuna ku unushi (A Gan 5:14-19)

¹ <<Na da wila u kune'e ku kuna ku unushi, ku da da ta na ku na ku la'i n cida.

² Manama ma na a kuya'anka kune'e ku kuna ku unushi a kida ma'a a ubuta u na a tsu kida manama me kune'e ku kusongu, kata a vishangu mpasa ma a katalikalyuka n akambu a ni dem.

³ Ganu wi ta e kuneke ushuma u manama ma nanlo raka a katalikalyuka, ushuma u na u kuya'anka nannai u da da u winja kobolo n u na u palai ili i katsuma,

⁴ muku n katsuma n re n nanlo kobolo n ushuma u na wi akambu e le, n ukpan wa asuvu, i ta a kutakpa le kobolo m muku n katsuma ma.

⁵ Ganu wi ta o kusongu le a katalikalyuka tsu kune'e ki ilikulya u Vuzavaguđu, kune'e ku kuna ku unushi ku da.

⁶ Mavali de dem ma na mi punu a kpa'a ku ganu mi ta a kufuda kutakuma i da, ama i ta a kutakuma i da a ubuta u cida, da da ili i na i la'i n cida dem.

⁷ Wila u kuna ku unushi u nampa wi ta derere n wila u kune'e ku unushi, dem vi le wila u te da. U da dem wi ta o kokpo u ganu ayi na u kuya'an ulinga n u da, u na u bonoko vuza cida a ubuta u Vuzavaguđu.

⁸ Ganu vu na u ya'ankai vuza yoku kune'e ku kusongu, ayi da u kudika ukpan u manama ma nanlo ma wo okpo u ni.

⁹ Kune'e dem ki ili i kashina ku na a kangalai e kebelyu ka viyum ko ka ci'in, ko a katali, yi ta o kokpo i ganu vu na u neke i da.

¹⁰ Kune'e ki ishina dem ko usatari m mani'in ko babu usatari, i ta e kupeceke muku n Haruna derere.

Kune'e ki idashi i singai (A Gan 3:1-17)

¹¹ <<Na da wila wa alyuka u kune'e ki idashi i singai ku na vuza u kuneke Vuzavaguđu.

¹² U neke baci a da u Vuzavaguđu tsa agisana a ucikpi, kata u neke a da kobolo n akala m boroji vu babu yisiti usatari m mani'in, kobolo n emeshe a babu yisiti usatari m mani'in, n akala a kiya ku singai a na a satarai m mani'in mayin.

¹³ Kobolo kpamu n alyuka a matana a ucikpi a ni a, kata u neke a da kobolo m boroji vu na vi n yisiti.

¹⁴ A katsuma ke kune'e ku nampa, wi ta e kuneke kakutsu ko boroji ke te, wo okpo tsu kune'e u Vuzavaguđu. Yi ta o kokpo i ganu vu na u tsu vishangu mpasa n kune'e ku matana, a katalikalyuka.

¹⁵ Inyama ya alyuka i kune'e ki idashi i singai adama a ucikpi, a takuma i da raka a kanna ka na a ya'in kune'e ka. Kata a buwaka i yoku ali kayin ka asa ba.

¹⁶ Ama kune'e ku ni adama a kushatangu akucina a da baci ko kune'e ku ucigi u kadu, a kutakuma i da a kanna ka na u ya'in alyuka a, kagimi ka na baci ka buwai kpamu i ta a kufuda kutakuma i da kayin ka asa baci.

¹⁷ Ama inyama ya alyuka i na baci i buwai ali a kanna ka tatsu, i ta o kusongu i da n akina.

¹⁸ Da baci a takumai inyama ya alyuka i matana a kanna ka tatsu, vuza na u nekei a da, Vuzavagudu wa ku ushuku n ayi ba, ko keceke yi a da a katsuma ka a singai. A da i ta o kokpo ili yu unata, vuza na baci u takumai i da ko kenu gbani u ronoko ta kaci ka ni unushi.

¹⁹ <<Inyama i na baci de dem i sa'wai ili i na yi n nshinda, kata i takuma i da ba, i songi i da a akina. Ama vuza na baci wi babu nshinda wi ta a kufuda kutakuma i da.

²⁰ Ama da baci vuza yoku vuza na wi ni nshinda u takumai inyama i kune'e ki idashi i singai i na e nekei Vuzavagudu, i ta o kuloko yi punu a katsuma ka uma a Isaraila.

²¹ Da baci kpamu vuza yoku u sa'wai ili yi ni nshinda, ko vuma, ko manama, ko kpamu ili i gbani-gbani i yoku, ko u lya'i ili i kune'e ki idashi i singai i na e nekei Vuzavagudu, vuma nanlo va i ta o kuloko yi punu a katsuma ka uma a ni.>>

A sanka ta kutakuma ushuma kobolo nu mpasa

²² Da Vuzavagudu u danai Musa,

²³ <<Dana uma a Isaraila, kata i takuma ushuma u kobomburon ba, ko wu nkyon ko kpamu wu nradika ba.

²⁴ Ya kutakuma ushuma u manama ma na ma kuwai agifa ba, ko kpamu manama ma na ili i kakamba yu unai ba, ama yi ta a kufuda kuya'anka ushuma wa ili i yoku kau. Ko kenu i takuma i da ba.

²⁵ Vuza na baci de dem u takumai ushuma u manama ma na a ya'ankai kune'e ki ilikulya a ubuta u Vuzavagudu, i ta o kuloko yi punu a katsuma ka uma a ni.

²⁶ Ubuta u na baci de dem i dasangi, kata i takuma mapasa ma manu ko m manama ba.

²⁷ Vuza na baci de dem u takumai mpasa, i ta o kuloko yi punu a katsuma ka uma a ni.>>

Upecu u Ganu

²⁸ Da Vuzavagudu u danai Musa,

²⁹ <<Dana uma a Isaraila wila u nampa, vuza na baci de dem u kuneke Vuzavagudu alyuka e kune'e ki idashi i singai, wi ta kpamu e kuneke punu kune'e ku matana u Vuzavagudu.

³⁰ N kaci ka ni u tuka n kune'e ku na o kusongu a ubuta u Vuzavagudu. U tuka n ushuma m makanga ma, kata a dengusa makanga ma tsu kune'e ku kudangusa u Vuzavagudu.

³¹ Ganu wi ta o kusongu ushuma wa zuva a katalikalyuka, ama makanga tamkpamu mi ta o kokpo ma Haruna m muku n ni.

³² Neke makuta mu usingai me kune'e ku matana u ganu, tsu kune'e ku nu.

³³ Maku mo kolobo ma Haruna ma na me nekei mpasa n kune'e ku matana kobolo n ushuma wa, ayi da vuza na u kudika makuta me kune ku singai mo okpo upecu u ni.

³⁴ Punu a katsuma ke kune'e ku matana ka aza a Isaraila, n dika ta makanga ma na a dengusa m makuta ma na a ya'ankai kune'e ka, da n nekei Haruna ganu m muku n ni, wo okpo upecu u le u na wu utai wa aza a Isaraila.

³⁵ Na va dāda upecu u kune'e ki ilikulya ku na a ya'ankai Haruna m muku n ni, ku na e nekei Vuzavaguđu a kanna ka na e erengi le o okpo anan ganu.

³⁶ A kanna ka na e erengi le va, da Vuzavaguđu u danai uma a Isaraila e neke le ili i nampa ya yo okpo upecu u le ali n tsukaya tsu na tsa kutawa.>>

³⁷ Na va dāda wila u kune'e ku kusongu, n kune'e ki ishina, n kune'e ku unushi, n kune'e ku kuna ku unushi, n kune'e ku kerengu, kobolo n kune'e ku maṭana,

³⁸ u na Vuzavaguđu u nekei Musa a Kusan ku Sinai. A kanna ka nanlo ka dāda u danai uma a Isaraila a tuka n kune'e ku le de u Vuzavaguđu a kusan ku Sinai.

8

Kerengu ku Haruna m muku n ni (Kut 29:1-37)

¹ Da Vuzavaguđu u danai Musa,

² <<Tuka n Haruna m muku mo olobo n ni, kobolo nu ntogu n tsuganu n le, m mani'in ma kudarukpa a kaci, n kobomburon adama e kune'e ka alyuka a unushi, agiri e re kobolo m mabana ma na mi m boroji vu babu yisiti.

³ Kaṭa vu bolongu uma a Isaraila raṭa a ubuta u te a utsutsu u Maṭali mo Obolo.>>

⁴ Musa u ya'in uteku tsu na Vuzavaguđu u tonokoi ni, da uma a Isaraila a gasai a utsutsu wa.

⁵ Da Musa u danai le, <<Na da ili i na Vuzavaguđu u danai ci ya'an.>>

⁶ Da Musa u tukai n Haruna m muku n ni, da a sumbai le m mini.

⁷ Da u ukai Haruna motogu mu ugaḍi da u shiyai maganda a kuckyun, da u ukai ni motogu mu ugaḍi ma tsuganu, kobolo n efodu vu na u shiyai n ili i kadambura i na a ya'ankai tsuzogu tsu kuca'a ke ekiye adama a na u reme yi mayin.

⁸ Da Musa u zukai ni mosolo ma efodu a maṭanga, punu o mosolo ma da u zukai ni Yurim n Tumi.

⁹ Da u ukai Haruna oroli a tsuganu a kaci. Da u varai a da keleje ka kaci ka azanariya a kucaṇ, dāda urotu u na wo okpoi vuza cida, derere uteku tsu na Vuzavaguđu u tonokoi Musa.

¹⁰ Tsu nanlo da Musa u dikai mani'in me kerengu da we erengi Maṭali ma Kaṣhile kobolo n ili i na yi punu dem, adama a na i da yo okpo cida.

¹¹ Da u vishangi mani'in me kerengu mo yoku de zuva vu katalikalyuka ali kucindere, da we erengi ka'a, n ucanuku wu ulinga u ni dem, kobolo n kasasu n kashamkpatsu ka ni, adama a na u bonoko le cida.

¹² Da u tsunki Haruna mani'in me kerengu mo yoku a kaci, u ya'in nannai adama a na u bonoko yi cida.

¹³ Da Musa u tukai m muku mo olobo n Haruna. U ukai le aminya nu nganda e le dem kobolo n oroliko, uteku tsu na Vuzavaguđu u tonokoi Musa.

¹⁴ Dāda Musa u zuwai a tuka n kobomburon ke kune'e adama a unushi. Haruna m muku mo olobo n ni a kiyangi ekiye e le zuva a kaci ko kobomburon ka.

¹⁵ Da Musa u kidai ka'a, da u dyabai mpasa ma n kajivu ka ni da u surai n da de a avana a katalikalyuka dem adama a na u bonoko ka cida. Mpasa n na m buwai kaṭa u tsungu n da de a kumi'i ku katalikalyuka ka. Nannai da u kubonoko katalikalyuka ka cida.

¹⁶ Da Musa u takpai ushuma u na wi a ubon wi ili i katsuma raka, n ubuta u singai wa asuvu m muku n katsuma n re ma, kobolo n ushuma u le, da u songi de a katalikalyuka ka.

¹⁷ Ama kobomburon ka n ukpan u ni, n inyama i ni, n awiyan a ni, u songu le ta n akina a pulai vu katsura ka na uma i, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

¹⁸ Da Musa va u tukai n kagiri ke kune'e ko kusongu, da Haruna m muku n ni a kiyangi ekiye e le a kaci ka kagiri ka.

¹⁹ Da ta na Musa u kidai ka'a, da u vishangi mpasa a akambu a katalikalyuka.

²⁰ Da u kidai ka'a akidfi-akidfi, da u songi kaci ka, n akidfi a, kobolo n ushuma wa dem.

²¹ U za'i ili i katsuma n ene a m mini, da Musa u songi kagiri ka raka a katalikalyuka. Kune'e ku kusongu ku da ku magulani ma singai. Kune'e ki ilikulya ku da u Vuzavaguđu, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

²² Dada u tukai n kagiri ke ire, ke kerengu. Da Haruna m muku n ni a kiyangi ekiye e le a kaci ka kagiri ka.

²³ Dada Musa u kidai ka'a, da u kenuki mpasa n yoku da u dyabakai Haruna e melebu ma kutsuvu ku usingai u ni, kobolo n kajivu ka gbayin ke kukiye ku usingai, n kajivu ka gbayin ke kune ku usingai.

²⁴ Da Musa wu utakai m muku mo olobo n Haruna, da u dyabakai le mpasa ma an nlebu ma atsuvu a usingai, kobolo n ajivu a gbagba'in e ekiye a usingai n gbagba'in e ene a usingai feu. Da kpamu u vishangi mpasa n na m buwai a akambu a katalikalyuka ka.

²⁵ Da wu utakai ushuma n ushuma u winja, n u na wi punu a ili i katsuma dem, n kapalatsu ka asuvu, kobolo m muku n katsuma n re n ushuma u le, kobolo m makuta mu usingai.

²⁶ Punu a asuvu a mabana mo boroji ma na a ya'in babu yisiti da a tukai u Vuzavaguđu, da wu utakai kakutsu ko boroji ka babu yisiti ke te n kakutsu ko boroji ke te ka na a ya'in m mani'in n kemeshe ke te, da u zuwai le a gadi vu ushuma a gadi vu makuta mu usingai.

²⁷ U zuwai ili i nampa raka e ekiye a Haruna m muku n ni, da a dengusai zuva tsu kune'e ku kudangusa u Vuzavaguđu.

²⁸ Dada Musa ta na wi isai kune'e ka e ekiye e le, da u songi ku da a katalikalyuka kobolo n kune'e ku kusongu. Na va dada kune'e ku na e ci erengu ganu. Ili i magulani i singai, kune'e ki ilikulya ku Vuzavaguđu.

²⁹ Da Musa u dikai makanga ma malala ma, ma na mo okpoi upeci u ni, da u nekei ma'a kune'e ku kudangusa a ubuta u Vuzavaguđu, uteku tsu na Vuzavaguđu u tonokoi ni.

³⁰ Da Musa u kenuki mani'in me kerengu mo yoku kobolo nu mpasa n na mi gadi vu katalikalyuka, da u vishanki Haruna nu ntogu u ni, kpamu n olobo a ni kobolo nu ntogu n le dem. Nannai da u bonokoi Haruna nu ntogu n ni cida, kobolo m muku n ni n aminya e le dem.

³¹ Da Musa u danai Haruna n olobo a ni, <<Su'wain inyama ya a utsutsu u Mayali mo Obolo, kata i takuma i da m boroji vu na vi a mabana me kune'e ku kerengu tsu na n tonokoi nu, n danai, <Haruna n olobo a ni ele da a kutakuma i da.>

³² Kata i songu kagimi ki inyama n ko boroji ka na ka buwai.

³³ Kata yu uta punu a utsutsu u Mayali mo Obolo ma ba, ali ayin e cindere, sai kanna ke kerengu anan ganu ko kotso, adama a na kadiva ke kerengu ka ki ta a kuyawa ayin e cindere.

³⁴ Ili i na a ya'in anana, Vuzavaguđu ɗa u zuwai a ya'an i ɗa, adama a na a takpaka ɗa unushi.

³⁵ A utsutsu u Mayaɓi mo Obolo ta lo i kuyongo kanna n kayin ali ayin e cindere, aɗa a kuya'an i na Vuzavaguđu u danai, adama a na kaɗa i kuwa ba, adama a na ta u tonokoi mu nannai.>>

³⁶ Da Haruna m muku mo olobo n ni a ya'in ili i na dem Vuzavaguđu u tonokoi le a ubuta u Musa.

9

Anan ganu a gita ta ulinga u le.

¹ A kanna ka kunɓi ɗa Musa u ɗeƙi Haruna n olobo a ni, kobolo nu nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila.

² Da u danai Haruna, <<Dika maku mo kobomburon adama e kune'e ku unushi, kagiri tamkpamu adama e kune'e ku kusongu, dem vu le okpo babu u'iwin u Kaɗile, kaɗa vi neke le a ubuta u Vuzavaguđu.

³ Kaɗa vu dana aza a Isaraila, <Dikai magaji adama e kune'e ku unushi, maku mo kobomburon m magiri dem okpo aza a kaya ke te ke te babu u'iwin u Kaɗile kpamu adama e kune'e ku kusongu,

⁴ kaɗa kpamu i doku i ɗika kobomburon n kagiri adama e kune'e ku maɗana, adama a na i lyuka a ɗa u Vuzavaguđu. N kune'e ki ishina ku na ki usatari m mani'in, adama a na anana Vuzavaguđu wi ta a kutawa wa ɗa.>>

⁵ Dada a tukai n ili i na Musa u danai le e kelime ka Mayaɓi mo Obolo, ɗa kaɓunda ka uma ka ka yawai ɗevu, ɗa a shamgbai kelime ka Vuzavaguđu.

⁶ Da Musa u danai, <<Na ɗa ili i na Vuzavaguđu u danai ɗa i ya'an, ciya tsugbayin tsu Vuzavaguđu tsu tawa wa ɗa.>>

⁷ Da Musa u danai Haruna, <<Yawa ɗevu n katalikalyuka kaɗa vi neke kune'e ku unushi ku nu n kune'e ku kusongu adama a kutakpaka kaci ka nu unushi kobolo n u uma, vu lyuka kune'e ku uma ka kaɗa vu takpaka le unushi tsu na Vuzavaguđu u danai.>>

⁸ Da Haruna u yawai ɗevu n katalikalyuka ka, ɗa u kidai maku mo mobomburon me kune'e ku unushi, ma na mi ma kaci ka ni.

⁹ Da olobo a ni a tukai ni nu mpasa ma, ɗa u dyabai mpasa ma n kajivu ka ni ɗa u surakai avana a a na i a katalikalyuka ka. N na m buwai tamkpamu u tsungi n ɗa a kumi'i ku katalikalyuka ka.

¹⁰ Ama ushuma, m muku n kaɗsuma n re ma kobolo n ubuta u singai wa asuvu, i na a takpai a kaɗsuma ke kune'e ku unushi, ɗa u songi i ɗa a katalikalyuka uteku tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

¹¹ Ama inyama ya n ukpan wa, u songi le pulai a kaɗsura ka na i.

¹² Da kpamu Haruna u kidai manama me kune'e mo kusongu ma. Da muku n ni n nekei ni mpasa ma, ɗa u vishangi n ɗa a akambu a katalikalyuka ka.

¹³ Da e nekei ni kune'e ku kusongu ka akidi-akidi, kobolo n kaci, ɗa u songi le gaɗi vu katalikalyuka.

¹⁴ Da u za'i ili i kaɗsuma kobolo n ene, ɗa u songi i ɗa kobolo n kune'e ku kusongu ɗe a katalikalyuka.

¹⁵ Da kpamu Haruna u lyukai kune'e ku uma ka. U ɗikai magaji adama e kune'e ku unushi ku uma ɗa u kidai ma'a, ɗa u nekei ma'a adama e kune'e ku unushi tsu na u ya'in n mu ugiti.

¹⁶ Da u tukai n kune'e ku kusongu, ɗa u nekei ku ɗa uteku u na wila u danai.

¹⁷ Da kpamu u tukai n kune'e ku kiya ki ishina, da u kenuki kaku'un tukpa da u songi ku da a gadi vu katalikalyuka, devu n kune'e ku kusongu ku usana.

¹⁸ Da Haruna u kidai kobomburon ka n kagiri ka adama a alyuka e kune'e ku matana a uma. Da muku n Haruna n nekei ni mpasa ma, da u vishangi n da a akambu a katalikalyuka raka.

¹⁹ Ama ushuma u kobomburon n u kagiri wa, n ushuma u winja kobolo n ubon n ushuma u na u palai ili i katsuma, m muku n katsuma n re kobolo kpamu n ubuta u singai wa asuvu wa,

²⁰ da a kiyangi ushuma wa gadi vu nkanga vu nnama, da u songi le a gadi vu katalikalyuka.

²¹ Haruna ta na u dengusai nkanga ma kobolo nu nkuta mu usingai u Vuzavaguđu, tsu kune'e ku kudangusa, tsu na Musa u danai.

²² Da Haruna u dengusai ekiye a ni gadi a ubon u uma da u zuwakai le unasingai. Ana u kotsoi kuneke alyuka e kune'e ku unushi, n kune'e ku kusongu, n kune'e ku matana, da u cipai u kasukpai katalikalyuka.

²³ Dada Musa ele n Haruna a uwai a Mayali mo Obolo, ana a utai da a zuwakai uma unasingai kpamu, da tsugbayin tsu Vuzavaguđu tsu tawai u yaba dem.

²⁴ Da akina a utai a ubuta u Vuzavaguđu da e lebecei kune'e ku kusongu ka, n ubon wu ushuma dem u na wi a katalikalyuka. Ana uma raka e enei nannai da a ya'in yoroli i mazanga, da a kudangi sapu a lya'i kayala a cikpai Vuzavaguđu.

10

Ukpa u Nadabu n Abihu

¹ Ana i lo da olobo a Haruna, Nadabu n Abihu a dikai ambu e le da e kenuki punu akina da kpamu o doki a tsungi ili i magulani. Da e nekei akina a na o yotsoi ba e kelime ka Vuzavaguđu, tsu na u danai a ya'an ba.

² Dada akina a utai u Vuzavaguđu da a unai le, da a kuwai a ubuta u Vuzavaguđu.

³ Da Musa u danai Haruna, <<Na da ili i na Vuzavaguđu u danai, <A katsuma ka aza a na i a kuya'anka mu agenda mayun da o tono ukuna u cida u va, kata o yotsongu tsugbayin tsu va, u uma a va.>> Da Haruna u padai bini.

⁴ Da Musa u dekei Mishalu n Elzapanu, muku n Uziyelu esheku e ke'en a Haruna, da u danai le, <<Tawai devu, dikai even a ikyamba a uma a da i banka da'angi vu katsura ka na yi, da'in m Mayali ma Kashile.>>

⁵ Da a yawai devu da a dikai le nu ntogu n le a utakai le pulai vu katsura ka na i, uteku tsu na Musa u tonokoi le.

⁶ Da Musa u danai Haruna kobolo m muku mo olobo n ni Eliyaza n Itama, <<Kata i kasukpa anji a da babu uadukpi ba, kata kpamu i karasa ntogu n da ba, ta baci nannai ba yi ta a kukuwa, kata Vuzavaguđu u ya'an wupa raka n uma. Ama kumaci ku da n aza a Isaraila raka i ta a kuya'an kpalu ku ukpa ka aza a na Vuzavaguđu wu unai n akina.

⁷ Kata yu uta punu a utsutsu u Mayali mo Obolo ma ba, ta baci nannai ba yi ta a kukuwa, adama a na mani'in me kerengu ma Vuzavaguđu mi ta a kaci ka da.>> Da tana a ya'in uteku u na Musa u danai.

⁸ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi n Haruna u danai,

⁹ <<Avu n olobo a nu kata i so'o mara ko ili i na i kuzuwa ashi a da a puwanka ba, a ayin a na baci de dem yi a ku'uwa a Mayali mo Obolo, ta

baci de nannai ba yi ta a kukuwa. Wi ta o kokpo wila u ayin dem ali n tsukaya tsu na tsa kutawa.

¹⁰ Yi ta a kuzagba kata i pece i na yi cida n ili yu unata, kobolo kpamu n aza a nshinda n aza a singai,

¹¹ Mayu da i yotsongu uma a Isaraila wila u na Vuzavagudu u danai Musa u dana le.>>

¹² Da Musa u ya'in kadanshi n Haruna kobolo Eliyaza n Itama, muku n ni n na m buwai, <<Dikai kagimi ke kune'e ki ishina, ke kune'e ki ilikulya i Vuzavagudu, kata i lya'a i da babu usatari n yisiti a kakambu ka katalikalyuka. Adama a na i da'a i la'i n cida.

¹³ Yi ta a kulya'a i da a ubuta u cida, adama a na upecu u nu u da m muku n nu, a katsuma ke kune'e ku na a ya'ankai Vuzavagudu n akina. Adama a na ta o tonokoi mu nannai.

¹⁴ Ama Makanga ma na a dengusai va m makuta ma na e nekei va, yi ta a kutakuma ma'a a ubuta u cida. Avu n olobo a nu ni nkere n nu, adama a na e neke ta i da yo okpo upecu u nu n upecu u muku n nu, a katsuma ka alyuka e kune'e ku matana ka aza a Isaraila.

¹⁵ Makuta ma na e nekei va m makanga ma na a dengusai va i ta a kutaka kobolo n kune'e ki ilikulya ku ubon wu ushuma u na a dengusai adama e kune'e ku kudangusa ku Vuzavagudu, kata yo okpo upecu u nu n upecu wu muku n nu ayin dem tsu na Vuzavagudu u danai.>>

¹⁶ Ana Musa we ecei uteku tsu na a ya'ansai m magaji me kune'e mu unushi ma, da u cinai wana dai o songu ma'a. Da'a u ya'in wupa n Eliyaza kobolo n Itama, muku n Haruna n na m buwai. Da we ecei,

¹⁷ <<Yidai i zuwai da i kpadai kutakuma kune'e ka adama a unushi ka a Mavali ma Kashile? Ili i da i na i la'i n cida, e neke da ta i da adama a na i folonoko uma unushi, kata a takpaka le u da u Vuzavagudu.

¹⁸ An wo okpoi kata a uka nu mpasa ma a ubuta u cida ba, wi ishi ta u la'a n kuga'an i takuma inyama ya a ubuta u Mavali ma Kashile, uteku tsu na n danai da.>>

¹⁹ Da Haruna wu ushuki Musa, <<Anana da muku n va n nekei kune'e ku unushi ku le kobolo n kune'e ku kusongu u Vuzavagudu. N nannai dem da ili tsu nampa i ciyai mu. Mi ishi baci n takuma kune'e ku unushi ku uma ku nampa anana, Vuzavagudu u kupana ta uyo'o?>>

²⁰ Ana Musa u panai nannai da wu ushuki n kadanshi ka.

11

Nnama n cida nu nnama mu unata (Wil 14:3-21)

¹ Da Vuzavagudu u ya'in kadanshi m Musa kobolo n Haruna,

² <<Dana uma a Isaraila. Na da nnama n na i kufuda kutakuma a katsuma ka nnama raka n na mi punu a aduniyan.

³ Manama dem ma na mi n okotsu ubaci, da kpamu u tsu gara n u takumasakai n da i kufuda kutakuma.

⁴ Nnama n yoku mi ta lo n na n tsu gara n a takumai, ko i ta feu n okotsu ubaci, kata i takuma le ba: Ko a na karakuma ki a kutakuma n u garai, wi n okotsu ubaci ba, ili yu unata i da wa da.

⁵ Manama ma na e ci deke koso'o* u tsu gara ta n u takumai, ama wi n ubaci wo okotsu ba, ili yu unata i da a kubana wa da.

* **11:5 11:5** Reme kula ku manama ku yoku ku da ma na mo tsu yongo a ubuta wa atali

⁶ Kyalu ku tsu gara ta n u takumai, ama wi n okotsu ba, ili yu unata i da wa da.

⁷ Magurusunu mi ta n okotsu ubaci u tsu gara n u takumai ba, ili yu unata i da wa da.

⁸ Ya kutakuma inyama i le ba. Yi kpamu a kusa'wa agifa e le ba, ili yu unata i da wa da.

⁹ <<Ili i wuma i na yi punu o kuyongo a mini raka, nu ndolu, yi ta a kufuda kutakuma i na yi n afa bu n ugiza.

¹⁰ Ama ili i wuma i na yi punu a mala ko ndolu da yi n afa bu ko ugiza ba, ko a katsuma ki ili i na i tsu dasa dem ko a katsuma ki ili i wuma i na yi punu a mini, ili yu unata i da wa da.

¹¹ I bonoko le ili yu unata wa da, kata i takuma inyama i le ba. Yi kpamu a kusa'wa agifa e le ba.

¹² Ili i wuma i mini dem i na yi babu afa bu n ugiza, ili yu unata i da wa da.

¹³ <<Na va dada nnu mu unata wa da, a kutakuma le ba, ili yu unata i da, ele da kajimba, n kasakali kobolo n kagawun,

¹⁴ mashangi m mara dagbede dem,

¹⁵ kobolo n agawun n ashi e le raka,

¹⁶ kobolo m manu ma na e ci deke koborou† m makpatuwan, m papadan, kobolo n ashi a nshangi dem,

¹⁷ m mokpoyonlo n kagbagba ka mini m makpatuwan,

¹⁸ m motokutoku ma mini m makpatuwan m mashangi,

¹⁹ m mara dagbede n kobobili, n kapadanga n kagan.

²⁰ <<Ili i cidinkpi raka i na yi nwalu n ene a nashi dem, yi ta o kokpo ili yu unata wa da.

²¹ Ama ko n tsu nannai ili i cidinkpi i yoku yi ta lo i na i tsu wala n ene a nashi a idika i na i kufuda ya takuma, aza a na i n ene a utsura a na a kufuda kudikpangu.

²² Punu a katsuma ke le yi ta a kufuda kutakuma icu'u ya akyu'un kakau, ijaun, ishangadi, kobolo n icu'u ya akyu'un i yoku dem.

²³ Ama ili i cidinkpi dem i na yi n ene a nashi, ili yu unata i da wa da.

²⁴ <<Da baci vuza u sa'wai agifa a ili i nampa, wi ta o kokpo n unata ali a kubana kulivi.

²⁵ Vuza na baci de u sa'wai agifa e le, u za'a ntogu n ni, kata wo okpo n unata ali a kubana kulivi.

²⁶ Manama ma na de dem okotsu a ni i ubaci ba, wi kpamu a kutakuma n u gara ba, ili yu unata i da wa da. Vuza na baci de dem u sa'wai agifa e le wi ta o kokpo n unata.

²⁷ Nnama dem n na n tsu wala n ataka e ene, a katsuma ka aza a na a tsu wala n ene a nashi, aza a unata a da wa da. Vuza na baci de dem u sa'wai agifa e le wi ta o kokpo n unata ali a kubana kulivi.

²⁸ Vuza na baci u sa'wai agifa e le sai u za'a ntogu n ni, kata kpamu wo okpo n unata ali a kubana kulivi.

²⁹ <<A katsuma ka nnama n na mi n ene o kurono atsuma a idika ele da aza a unata wa da, kashan n kabana, n kalagadau n icu'u i le dem,

³⁰ mapalyau, n kakanlai, m mosoriya, m mabatsagovu.

³¹ Nnama n nampa raka ili yu unata i da wa da, vuza na baci u sa'wai agifa e le wi ta o kokpo n unata ali a kubana kulivi.

† 11:16 11:16 Koborou A ubuta u nampa u la'a ta koborou ka na ci yevei adama a na a tsu kumba yi ta a kubanka kuvon, agana e ci deke yi ta feu jimina

³² Da baci agifa e le a yikpakai ili i yoku, ili i nanlo ya ko yidai baci a ci ya'anika i da, yi ta o kokpo n unata. Ko ili ya a ya'an baci i da m madanga ko n kuminya, ko n ukpan, ko n kakashi kpamu. Vu zuwa i da a mini, i da ta na yi ta kokpo n unata ali a kubana kulivi, kata i yeve yo okpo cida.

³³ Da baci a katsuma ke le vuza te u yikpai punu o mogbodo ma ci'in, ili i na yi punu dem yi ta o kokpo n unata, kata i boso mogbodo ma.

³⁴ Ilikulya'a i na baci de mini mo mogbodo ma nanlo ma sa'wai dem, i da yo okpo ta n unata. Mini mo kuso'o ma na baci e kenuki punu o mogbodo ma, mo okpo ta mu unata.

³⁵ Ili i na baci de dem agifa e le a yikpakai, yo okpo ta yu unata, kenle ka baci ko mogbodo ma kuyana i ta o kuboso le miri-miri. Ili yu unata i da wa da, a lya'a kelime n kokpo ili yu unata wa da.

³⁶ Ama, agifa a nnama n nanlo a yikpa baci o kudolu ko a kayinva ka na ki a kuwwa, mini ma ma namgba ba, ama vuza na baci u sa'wai agifa a wi ta o kokpo n unata.

³⁷ Da baci ubon wa agifa u yoku u yikpai a icu'u i vica'a, icu'u ya yo okpo n unata ba.

³⁸ Ama icu'u ya yi baci uyeki m mini da agifa a yikpai punu, yo okpo ta n unata wa da.

³⁹ <<Da baci manama ma na a ushuki da i takuma da ma kuwai, vuza na baci de u sa'wai agifa a ni wi ta o kokpo n unata ali a kubana kulivi.

⁴⁰ Da baci vuza u takumai agifa a ni, wi ta a kuza'a aminya a ni kata wo okpo n unata ali a kubana kulivi, vuza na baci kpamu u dikai agifa a ni wi ta a kuza'a aminya a ni kata wo okpo n unata ali a kubana kulivi.

⁴¹ <<Ili i wuma dem i na yi n ene o kurono atsuma a idika, ili yu unata i da wa da, kata i takuma le ba.

⁴² Ili i na baci de dem yi o kurono atsuma a idika, n ili i na i tsu wala n ene a nashi, ko i na yi n ene n abundai. Na lo va feu ili yu unata i da wa da.

⁴³ Kata i uka kaci ka da nshinda a ubuta u kutakuma ili i nampa ba, kata i bonoko kaci ka da ili yu unata adama a ili i nanlo ba.

⁴⁴ A dama a na mpa da Vuzavagudu Kashile ka da, bonokoi kaci ka da cida, adama a na mpa cida da mi. Kata i bonoko kaci ka da ili yu unata adama a ili i na i tsu wala n ene kata o rono atsuma a idika ba.

⁴⁵ Adama a na mpa da Vuzavagudu vu na wu utakai a idika i Masar, adama a na mo okpo Kashile ka da. Adama a nannai bonokoi kaci ka da cida, adama a na mpa vuza cida da.>>

⁴⁶ Nava dafa wila u na wi adama a nnama nu nnu, n ili i wuma raka i na yi a mini kobolo n ili i wuma i na yi n ene o kurono atsuma a idika.

⁴⁷ N wila u nampa, yi ta a kufuda kupece ili yu unata n ili i cida, n ili i wuma i na yi kutakuma kobolo n i na yi kutakuma ba.

12

Kutakpa ku nshinda ku vuka vu na vu matsai

¹ Da Vuzavagudu u ya'in kadanshi m Musa, u danai,

² <<Dana aza a Isaraila, da baci vuka vu dikai katsuma da u matsai maku mo kolobo, wi ta o kokpo ni nshinda ali ayin e cindere. Tsu na u tsu yongo ni nshinda a ayin a kusumbu ku ni.

³ A kanna ka kunlai a kida maku ma kavaja.

⁴ Vuka va wi ta o kuyongo nu mpasa ma ali ayin kamangankupa n a tatsu. Wi kpamu a kusa'wa ili i cida ba, ko u bana u uwa a Mavali ma Kashile, ali sai ayin a na nshinda n ni ma n kotsoi.

⁵ Ama mekere ma'a baci u matsai, vuka va wi ta o kokpo ni nshinda ali kuden ku re, Tsu na u tsu yongo ni nshinda a ayin a kusumbu a ni. Kata u yongo n ku da ali ayin amangatatsu n a tali, kafu a takpaka yi n da.

⁶ <<Ayin a mila a ni a shana baci, ko a maku me mekere ko mo kolobo, kata u tuka ganu m magiri ma kaya ke te a utsutsu adama e kune'e ku kusongu, kobolo m matapambara ko modoi adama e kune'e ku unushi.

⁷ Ganu wi ta e kuneke ma'a tsu kune'e u Vuzavagudu adama a na u takpaka vuka va unushi ciya u bono cida adama a kusumbu ku ni. Na da wila u vuka vu na vu matsai maku ma vali ko ma vuka.

⁸ Vuka va vi baci an wa fuda wa tuka m magiri ba, u kucikpa u tuka m modoi n re ko muku mu ntapambara n re, me te adama e kune'e ku kusongu, n na m buwai kpamu adama e kune'e ku unushi. N tsu nampa tsu da ganu u kufolonoko vuka va a takpaka yi unushi, kata ta na wo okpo cida.>>

13

Wila wu mbala mu ukutu

¹ Vuzavagudu u ya'in kadanshi m Musa n Haruna, u danai,

² <<Vuza wi baci n kashita ko karagaji ko kubalu a ikyamba i ni ka na ka kutawa ko kokpo yi mbala mu ukutu, sai a banka yi u Haruna ganu ko u maku ma ni me te ma na mi ganu.

³ Ganu va wi ta a kindana ubuta wu mbala wu ukpan wa mayin. Da baci cileme tsu ubuta wa tso okpoi wari da ubuta wa u lya'i kelime n kukongodo, na lo va mbala mu ukutu n da. Da baci u godumoi ni, wi ta a kudana uma wi cida ba.

⁴ Ama da baci ubuta u kubalu wa wo okpoi wari koci, kpamu u lya'a kelime n kukongodo ba, kpamu cileme tsu ubuta wa tso okpo wari ba. Ganu wi ta a kuzuwa vuza va u yongo ende'en ni ali ayin e cindere.

⁵ A kanna ke cindere ganu wi ta o kudoku wo godumo yi, da baci we enei ubuta wu mbala wa u ya'ansaka ba, kpamu u lya'a kelime n kulya'a ikyamba ba, ganu wi ta o kudoku wa zuwa yi u yongo ende'en ni ali ayin e cindere kpamu.

⁶ A kanna ke cindere ganu wi ta o kudoku wa godumo vuma va mayin. Da baci we enei ubuta wu mbala wa u lya'a kelime n kulya'a ikyamba ba, kpamu da ubuta wa u gitai kupotso, ganu wi ta a kudana uma wi ta cida. Karagaji ka'a koci wi n ka'a, vuma va wi ta a kuza'a aminya a ni kata wo okpo cida.

⁷ Ama da baci ubuta wa u lya'i kelime n kukongodo, wana dai ta na ganu va u godumo ubuta wa da u danai vuma va wi ta cida, wi ta o kudoku wo bono de u ganu wa kpamu.

⁸ Ganu wi ta o kudoku wo godumosuko yi, da baci we enei ubuta wa u lya'a ta kelime n kulya'a ukpan wi ikyamba, ganu wi ta a kudana uma wi cida ba, mbala mu ukutu n da.

⁹ <<Da baci vuza wi nu mbala mu ukutu, a tawa n ayi u ganu.

¹⁰ Ganu wi ta a kindana ubuta wa, da baci ubuta wu ushiti wa cileme tsu ukpan ci ni tsu bonoi wari, da ubuta wa u ya'in kpamu kuntsu,

¹¹ mbala mu ukutu n gbani-gbani n da. Ganu wi ta a kudana uma wi cida ba. Kata u zuwa yi u yongo ende'en ni ba, ko an wo okpoi wi cida ba.

¹² Da baci ukutu wa wu utai e keteshe a ukpan wi ikyamba raka, tsu na ganu u kufuda we kene ali u palai ukpan wi ikyamba i vuza ya u gitai a kaci ali a kubana e ene,

¹³ ganu wi ta o kudoku wo godumo yi mayin, da baci mbala ma m palai ikyamba i ni raka, u dana vuma vu nanlo wi ta cida. Adama a na ubuta wa u bono ta wari raka, nannai ta na wo okpo ta cida.

¹⁴ Ama da baci kuntsu ku savu kutai a ubuta wa, vuza va u buwa kpamu cida ba.

¹⁵ Ganu wi ta o kugodumo kuntsu ku savu ka, kata u dana yi wi cida ba, kuntsu ka ili yu unata i da kpamu mbala mu ukutu n da.

¹⁶ Ama da baci kuntsu ka ku tana da ku bonoi wari kpamu, wi ta o kubono u ganu kpamu.

¹⁷ Ganu wi ta o kugodumo yi mayin, ubuta u kuntsu wa u bono baci wari, ganu wi ta a kudana uma a wi ta cida.

¹⁸ <<Da baci vuza wi n kamici a ikyamba i ni da ka tana,

¹⁹ ama ubuta u kamici wa u shita baci da kpamu wa arumai, ko kpamu da u shilyangbai, u bana u yotsongu ganu.

²⁰ Ganu wi ta a kindana ubuta wa mayin, da baci we enei ubuta wa u la'asaka ta kukongodo, da cileme kpamu tsu bonoi wari, ganu wi ta a kudana yi wi cida ba. Mbala mu ukutu n da n na mu utai a kamici ka.

²¹ Ama da baci ganu we enei cileme tsu ubuta tsa tsu bono wari ba, kpamu mbala ma n lya'a kelime n kukongodo a ikyamba ba, u kana ta kpamu kutana, ganu wi ta e kupece yi a katsuma ka uma a ni ali ayin e cindere.

²² Mbala ma n lya'a baci kelime n kulya'a ikyamba, ganu wi ta a kudana uma wi cida ba, n da n tsu kara'a ta.

²³ Ama ubuta wa u la'asaka baci ba, u lya'a kelime kpamu ba, kalana ka kamici ka'a koci, ganu wi ta a kudana yi wi ta cida.

²⁴ <<Da baci vuza u kulai da ukpan u ushilyangbi ko da karagaji kutai kparasha wari a ubuta wu ukuli wa,

²⁵ ganu wi ta a kindana ubuta wa mayin, da baci u cinai cileme tsu ubuta wa tso okpoi wari, da u kongodoi ikyamba ya, na lo va mbala mu ukutu n da. N da mu uta a ubuta wu ukuli wa, kata ganu u dana vuza va wi cida ba, mbala mu ukutu n da yi.

²⁶ Ama da baci ganu wi indanai ubuta wa, da u kpadai kene cileme tsu ari a ubuta wa, kpamu u lya'a kelime n kukongodo ikyamba ba, da u gitai kufaba, ganu wi ta e kupece yi n uma ali ayin e cindere.

²⁷ A kanna ke cindere ganu wi ta o kudoku wo godumo yi, mbala ma mi baci a kulya'a kelime n kulya'a ukpan wi kyamba, ganu wi ta a kudana vuma va wi cida ba, mbala mu ukutu n da yi.

²⁸ Ama kalana ka ya'ansaka baci ba, kpamu ka lya'a ukpan wi ikyamba ba, da kpamu ka fabai, na lo va ushiti u da koci wu ukuli. Ganu wi ta a kudana vuma va wi ta cida, kalana ka'a koci ku ukuli.

²⁹ <<Da baci mavali ko mavuka mi n kuntsu a kaci ko a matsaka,

³⁰ ganu wi ta a kindana mbala ma mayin, n da n kongodo baci ukpan wi ikyamba ya n abundai, da kpamu cileme tsu ubuta tsa tso okpoi shawu m mini mo tsulo, ganu wi ta a kudana uma wi cida ba, unawuntoku u da, ukutu u da u na u tsu kana kaci ko matsaka.

³¹ Ama da baci ganu lanasakai unawuntoku wa mayin, da we enei u lya'a kelime n kukongodo ukpan wi ikyamba wa ba, babu kpamu cileme tsu ulima a ubuta wa, kata u pece vuza vu mbala vu unawuntoku wa ali ayin e cindere.

³² A kanna ke cindere ganu wi ta o kudoku kulanasaka mbala. Unawuntoku wa u lya'a baci kelime, ubuta wa kpamu wi baci n cileme tsu mini mo tsulo ba, da kpamu unawuntoku wa u kpadai kulya'a kelime n kukongodo ukpan wi ikyamba,

³³ kạtạ u puna, ama u kupuna ubuta wu unawuntoku wa ba, ganu wi ta e kupece vuza vu mbala vu unawuntoku wa n uma ali ayin e cindere kpamu.

³⁴ A kanna ke cindere ganu wi ta o kudoku wa godumo unawuntoku wa, unawuntoku wa u lya'a baci kelime n kukara'a ukpan wi ikyamba wa ba, da kpamu u kpadai kukongodo ukpan wi ikyamba wa, ganu wi ta a kudana uma vuza va wi ta cida. Kạtạ u za'a aminya a ni ciya wo okpo cida.

³⁵ Ama da baci unawuntoku wa kucukpai u kara'i ukpan wi ikyamba, wana dai a dana yi wi ta cida,

³⁶ ganu wi ta o kudoku wo godumoi mayin, da baci we enei unawuntoku wa u lya'a ta kelime n kukara'a ukpan wi ikyamba, ganu wa kuvana we ene cileme tsu mini mo tsulo ba, vuma va wi cida ba.

³⁷ Ama da baci n kindana ku ganu we enei unawuntoku wa u saba'a ba, da cileme ci lima tsu utai a ubuta wa, unawuntoku wa u tana ta, wo okpo ta cida. Kạtạ ganu u dana vuma va wi ta cida.

³⁸ <<Da baci mavali ko mavuka mi n kubalu kari a ukpan wi ikyamba,

³⁹ ganu wi ta a kindana yi, da baci kubalu ku ukpan wi ikyamba ka ki kparasha wari, na lo va abi'in a gbani a da a utai a ukpan wi ikyamba wa, vuza za wi ta cida.

⁴⁰ <<Da baci kanji ka vuma ko omoi a kaci, da wo okpoi n kukpani, vuza va wi ta cida.

⁴¹ Da baci kanji ka vuma ko omoi a ubon u kucan, wi ta n kukpani ku ubon u kuca, vuza va wi ta cida.

⁴² Ama da baci aragaji a shili ko a ari utai punu a kukpani ka ko a kucan, na lo va mbala mu ukutu n da n na ma a kuta yi a kaci.

⁴³ Ganu wi ta a kindana yi mayin, da baci u cinai ubuta wu ushiti a kukpani ku kaci ko ku ubon u kucan wa u shilyamgbai da kpamu u arumai, uteku tsu mbala mu ukutu a ukpan wi ikyamba,

⁴⁴ vuma va wi ta n mbala mu ukutu, wi kpamu cida ba. Ganu wi ta a kudana wi cida ba, adama aragaji a na wi n a da a kaci ka ni.

⁴⁵ <<Vuma vu na wi nu mbala n nanlo, wi ta a ku'uka akashi kạtạ kpamu u kasukpa kanji ka ni babu uza dukpi. U pala una u ni kạtạ u kana kusala, <Mpa vuza vu unata da! Mpa vuza vu unata da!>

⁴⁶ Wi ta o kokpo vuza vu unata, wi baci de nu mbala n nampa a ikyamba i ni. Mayun u yongo ende'en ni, mayun da kpamu u dasangi da'angi n katsura ka uma.

Wila wa akashi a na o pomoi

⁴⁷ <<Da baci a cinai kakashi ki ta nu mbala mu ukutu, ko kakashi ku ukpan ko ku uca'i,

⁴⁸ ili yi uca'i dem, ko yu ujili i na a ya'ankai n arikinlai ko tsukongoi ko n ukpan ko n ili i na a ya'ankai n ukpan wa,

⁴⁹ da baci apalu a i punu a kakashi ka, ko a ukpan wa, ko a tsugbere tsu kuca'a tsa, ko a ili i na a tsu ya'anka kuca'a ka, ko ili i na a ya'ankai n ukpan dem, da yi tsu mini ma avuku ko yi tsu mini ma garula, na lo va u yotso ta mbala mu ukutu, a bana o yotsongu ganu.

⁵⁰ Ganu wi ta a kulana apalu a mayin, kạtạ wu utuka ili i na yi n apalu a kau ali ayin e cindere.

⁵¹ A kanna ke cindere ganu wi ta o kugodumo apalu a. U cina baci apalu a a kara'i kakashi ka, ko tsugbere ko ili i na a ci ya'anka kuca'a ko ukpan, ko yidai baci ishi a ci ya'anka n ukpan, i da i kana ta mbala mu ukutu, ili ya i buwa cida ba.

⁵² Ganu wi ta o kusongu kakashi ka, ko tsugbere tsa, ko ili i kuca'aka ya, ko tsukongoi, ko ili i na a tsu ya'anka arikinla, ko ili i na yi yu ukpan da apalu

a a langasaj, adama a na apalu a mbala mu ukutu a langasa ta. U ga'an ta o songu ili ya.

⁵³ <<Ama da baci ganu u lanai, da u cinai apalu a mbala mu ukutu a a kara'a kakashi ka ba, ko tsugbere tsa ko ili i kuca'a ya, ko ili i na a ya'in n ukpan,

⁵⁴ ganu wi ta a kuzuwa a za'a ili i na apalu a kanai va, kata kpamu u doku wu utuka ili ya kau ali ayin e cindere.

⁵⁵ Ganu wi ta o kudoku wa lanasaka ili i na i palukpai va. Da baci ubuta u na wi ishi n apalu a u saba'i ba, da kpamu apalu a a kara'i a ubuta wa ba, i da yi cida ba. I songu i da a akina, ko apalu a kana baci n tsupulai ko n asuvu.

⁵⁶ <<Da baci ganu u godumoi, da ubuta wa apalu u puwankai a ayin a na a za'i i da, wi ta a kukara ubuta wa a kuminya ka, ko a ukpan wa, ko tsugbere, ko a ubuta wi ili yu uca'i wa.

⁵⁷ Ama da baci o doku utasakai a kakashi ka, ko e tsugbere, ko a ili yu uca'i wa, ko a ili i na a ya'in n ukpan, i da yi ta a kukara'a. Kata i na baci de dem yi n apalu a mbala mu ukutu o songu i da a akina.

⁵⁸ Ama kakashi ka, ko tsugbere tsa, ko ili yu uca'i ya, ko i na a ya'in n ukpan, da a za'i ali da a utukai n apalu a mbala mu ukutu ma, o doku a za'asaka i da kpamu kata i da yo okpo cida.>>

⁵⁹ Na va dada wila adama a apalu a mbala mu ukutu n na n kanai akashi a na a ya'in n tsukongoi, ko n i na a ya'ankai arikinlai, ko ili yu uca'i, ko tsugbere, ko i na a ya'in n ukpan adama a na a dana ko i da yi ta cida ko i da yi cida ba.

14

Kutakpa ku nshinda ku mbala mu ukutu

¹ Da Vuzavagudu u danai Musa,

² <<Na wi ta o kokpo wila wa aza a mbala mu ukutu a kanna ka na a kutakpa le nshinda. I ta a kutuka yi u ganu.

³ Ganu wi ta a kuta pulai vu katsura va, kata u lana vuma vu mbala vu ukutu ma mayin. Da baci u cinai vuma va wana dai u tana,

⁴ ganu wi ta a kuzuwa a tuka nu nnu n cida n re kobolo nu ncaka n sidan tsugbere ci shili tsu kuca'a, kobolo n izobu adama a vuza na a kutakpaka nshinda ma.

⁵ Kata ganu u zuwa a kida manunu me te gadi vu mogbodo ma ci'in, ma na mi m mini ma na mi e kuyene ma singai.

⁶ Kata u dika manu ma wuma ma kobolo m macaka ma sida, n tsugbere tsu shili, n izobu kata u pitiku punu a mpasa m manu ma na a kidai o mogbodo ma ci'in ma na mi m mini ma singai ma.

⁷ Kata u vishanku vuza na a kutakpaka nshinda mu ukutu ma ali kucindere, kata u dana vuma va wi ta cida. Kata u kasukpa manu ma wuma ma ma laza.

⁸ Kata vuza na a kutakpaka nshinda ma u za'a aminya a ni, u puna kanji ka ni raka, kata u sumba kaci ka ni m mini, wo okpo cida. Kata ayin a nanlo u yeve u bono a asuvu a katsura ka, ama wi ta a kudasangu pulai vu ulanga u mayali ma ali ayin e cindere.

⁹ A kanna ke cindere wi ta a kupuna kanji ka kaci ka ni raka, nu ntsaka n ni, n agala a ashi a ni, kobolo n ubuta u na u buwai n cileme dem. Kata u za'a aminya a ni, kata kpamu u doku u sumba m mini kata wo okpo cida.

¹⁰ <<A kanna ka kunlai kata u tuka ni ngiri n re kobolo m mashan mo mokyon ma kaya me te ele na i babu u'iwini u Kashile, n kune'e ki ishina, n ifa vu tatsu vu kiya ku singai ku na ki usatari m mani'in ma zaitu.

¹¹ Ganu vu na u danai vuma va wi ta cida va, wi ta a kubanka n vuza na a kutakpaka nshinda ma kobolo n kune'e ku ni u Vuzavaguđu, a utsutsu u Mayali mo Obolo.

¹² Kata ganu u dika magiri me te, u neke ma'a tsu kune'e ku kuna ku unushi, kobolo m mani'in ma zaitu, kata u dengusa le gadi u Vuzavaguđu tsu kune'e ku kudangusa.

¹³ Kata u kida magiri ma a ubuta cida u na a tsu kida alyuka e kune'e ku unushi kobolo n kune'e ku kusongu. Adama a na kune'e ku unushi ku ganu ku da ku na ku la'i n cida.

¹⁴ Ganu wi ta e kukenuku mpasa n kune'e ku kuna ku unushi n yoku, kata u dyaba n da e melebu ma kutsuvu ku usingai ma vuza na a kutakpaka nshinda ma, n kajivu ka gbayin ke kukiye ku usingai, n kajivu ka gbayin ke kune ku usingai feu.

¹⁵ Ganu wi ta kpamu e kukenuku mani'in ma zaitu mo yoku, kata u tsungu ma'a a kataka ke kukiye ku ugula ka ni,

¹⁶ kata u dyabasa mani'in n kajivu ku usingai ka ni ma na mi e kukiye ku ugula ku ni ka, kata u vishangu n yoku ali kucindere u Vuzavaguđu.

¹⁷ Kagimi ka mani'in ka na ka buwai e kukiye ku ni, ganu wi ta a ku dyabaka vuma na i a kutakpaka nshinda ma e melebu ma kutsuvu ku usingai ku ni, n kajivu ka gbayin ke kukiye ku usingai, kobolo n kajivu ka gbayin ke kune ku usingai de a gadi vu mpasa vu kune'e ku kuna ku unushi.

¹⁸ Kagimi ka mani'in ka na ka buwai e kukiye ku ganu ka, wi ta a kuputala ma'a a kaci ka vuza na a kutakpaka nshinda ma. Kata ganu u takpaka yi unushi u ni a ubuta u Vuzavaguđu.

¹⁹ Kata ganu u neke alyuka e kune'e ku unushi, adama a na u takpaka vuza na a kutakpaka nshinda ma nshinda n ni. Kata ayin a nanlo u yeve u kida manama me kune'e ku kusongu,

²⁰ kata u neke a da a gadi vu katalikalyuka, kobolo n kune'e ki ishina, kata u takpaka yi unushi u ni, u bonoko yi cida.

²¹ <<Ama vuma va wi baci n uciyi ba, wi ta na feu a kufuda kutuka n ili i makara ba, kata u tuka m magiri me te adama e kune'e ku kuna ku unushi ku na a kudangusa. Adama a na a takpaka yi unushi u ni. Kobolo n ifa vi te vu kiya ku singai usatari m mani'in adama e kune'e ki ishina m mani'in ma zaitu,

²² kobolo kpamu m modoi n re ko muku mu ntapambara n re, n na u kufuda wa tuka. Me te ma ya'an me kune'e ku unushi, me te kpamu adama e kune'e ku kusongu.

²³ A kanna ka kunlai wi ta a kutuka le u ganu adama a kutakpa ku nshinda ku ni a utsutsu u Mayali mo Obolo a ubuta u Vuzavaguđu.

²⁴ Ganu va wi ta a kudika magiri me kune'e ku kuna ku unushi ka, kobolo m mani'in ma zaitu kata u dengusa le a ubuta u Vuzavaguđu tsu kune'e ku kudangusa.

²⁵ Ganu wi ta a kukida magiri me kune'e ku kuna ku unushi ka, kata u kenuku mpasa n kune'e ku kuna ku unushi ka kata u dyabaka vuza na a kutakpaka nshinda ma e melebu ma kutsuvu ku usingai ku ni, n kajivu ka gbayin ke kukiye ku usingai ka ni, kobolo n kajivu ka gbayin ke kune ku usingai ka ni feu.

²⁶ Ganu va wi ta a kutsungu mani'in mo yoku a kataka ke kukiye ku ugula ka ni,

²⁷ n kajivu ke kukiye ku usingai ka ni, u vishangu mani'in ma na mi e kukiye ku ugula ku ni ali kucindere u Vuzavaguđu.

²⁸ Kagimi ka mani'in ka na ka buwai a kataka ke kukiye ku ni, ganu wi ta a kutsungu n da de a ubuta u na a tsungi mpasa n kune'e ku unushi ka, de e melebu ma kutsuvu ku usingai ku vuza na a kutakpaka nshinda ma, a kajivu ka gbayin ke kukiye ku usingai ka ni kobolo n kajivu ka gbayin ke kune ku usingai ka ni feu.

²⁹ Kagimi ka mani'in ka na ka buwai e kukiye ku ganu, wi ta a kutsungu ma'a a kaci ka vuza na a kutakpaka nshinda ma, kata u takpaka yi unushi u ni a ubuta u Vuzavaguđu.

³⁰ Kata ganu u lyuka modoi n re ma ko muku mu ntapambara ma, n na u fudai u tukai va,

³¹ Me te mi ta o kokpo me kune'e ka adama a unushi, me te kpamu adama e kune'e ku kusongu, kobolo n kune'e ki ishina. N tsu nampa tsu da ganu u kutakpaka vuma va unushi u ni u Vuzavaguđu.

³² Na da wila u vuza na wi nu mbala mu ukutu, vuza na wa kufuda kutuka n kune'e ku kutakpa nshinda n ni ba.>>

Wila u kpa'a ku na ki ni nshinda

³³ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa n Haruna u danai,

³⁴ <<A ayin a na baci i uwai a idika i Kana'ana, i na n nekei da yo okpo i da, dada n zuwai apala a mbala mu ukutu a i'uwa i da ya,

³⁵ kata vuza vu kpa'a va u bana u tonuko ganu, <Me ene ta iyoci yi mbala mu ukutu a kpa'a ku va.>

³⁶ Kata ganu u zuwa a utaka n ili i na yi punu a kpa'a ka raka, yeve u uwa u godumo iyoci yi mbala ma, Ta baci nannai ba, i na yi punu a kpa'a ka raka i ta a kudana i da yi ta ni nshinda. A makyan ma nanlo yeve ganu u uwa u lana kpa'a ka.

³⁷ Kata u godumo iyoci yi mbala ma, da baci we enei iyoci yi mbala ma udyabishi a nshilya m kpa'a ma u yotsoi mini ma avuku ko mini ma shili, da baci we enei iyoci yi mbala ya i uwa ta a tsusaki ka,

³⁸ kata ganu wu uta punu a kpa'a ka, kata u gbagura ku da ali ayin e cindere.

³⁹ A kanna ke cindere ganu wi ta o kubono, kata u doku u lanasaka ku da. Da baci we enei iyoci yi mbala ya i kara'a ta kpa'a ka,

⁴⁰ kata ganu u zuwa a takpasa atali a na i n iyoci yi mbala ma, kata a varuku a da a ubuta u na wi n unata da'angi n likuci.

⁴¹ Wi ta a kuzuwa a kagalukpa kasaka ka kpa'a ka raka, alakpa a kasaka a na a kagalukpai va a pura a da a bana a vama a ubuta wu unata pulai vu likuci.

⁴² Kata a dika atali o yoku o bonoko a da a ubuta u na a takpai aza a nan de a, kata a nana ci'in tsu savu a sura kpa'a ka.

⁴³ <<Da baci iyoci yi mbala ma i doku yu utai a kpa'a ka, wana dai a takpa atali a da kpamu a surasakai kpa'a ka,

⁴⁴ ganu wi ta a kubana kata u lanasaka ku da. Da baci iyoci yi mbala ya i kara'i kpa'a ka, mbala m gbani-gbani mu ukutu n da mi punu a kpa'a ka, ku da ki cida ba.

⁴⁵ Kpa'a ka ka kuya'an ta ufadi n atali a ni dem, nu ndanga kobolo n usuri u kpa'a wa dem, kata a pura a bana a vama a pulai vi likuci a ubuta wu unata.

⁴⁶ Vuma na baci u uwai a kpa'a ka, a ayin a na kpa'a ka ki ugbaguri, wi ta o kokpo n unata ali kulivi.

⁴⁷ Vuza na baci wa asai punu ko u lya'i ilikulya'a punu a kpa'a ka, mayun da u za'a aminya a ni.

⁴⁸ <<Ama da baci ganu u tawai u lanasakai kpa'a ka, da kpamu we enei iyoci yi mbala ya i kara'a punu ba, cina de a surasaka ku da ta na, ganu wi ta a kudana uma kpa'a ka ki ta cida adama a na iyoci yi mbala ya i puwanka ta.

⁴⁹ Adama a kutakpa nshinda m kpa'a ma, ganu wi ta a kudika nnu n re, m macaka ma sida, kobolo n tsugbere ci shili n izobu.

⁵⁰ Kata u kida manu me te a gadi vu mogbodo ma ci'in ma na mi tukpa m mini ma na e kenuki e kuyene.

⁵¹ Kata u dika macaka ma sida, n izobu, n tsugbere ci shili kobolo m manu ma wuma ma, kata u pitiku le punu a mpasa m manu ma na a kidai gadi vu mini me kuyene ma, kata u vishanku kpa'a ka ali kucindere.

⁵² N tsu nampa tsu da u kutakpa nshinda m kpa'a ma nu mpasa m manu, m mini me kuyene, m manu ma wuma, kobolo m macaka ma sida, n izobu, kobolo n tsugbere ci shili.

⁵³ Kata u kasukpa manu ma wuma ma ma laza a kakamba. N tsu nanlo tsu da u kutakpaka kpa'a ka unushi kata ko okpo cida.>>

⁵⁴ Na da wila wu mbala mu ukutu dem u na u yotsoi unawuntoku,

⁵⁵ adama a mbala mu ukutu a kuminya ko a kpa'a,

⁵⁶ n kashita, n kalana, ko kubalu.

⁵⁷ A dama a na u yotsongu ayin a na wi n unata n ayin a na wi cida. Na da wila wu mbala mu ukutu.

15

Wila wi ikyamba i na yi ni nshinda

¹ Da Vuzavagudu u ya'in kadanshi m Musa kobolo n Haruna u danai,

² <<Ya'an kadanshi n uma a Isaraila vu dana le, da baci vuza wi m mali a tsali ci ni wo okpo ta vuza vu unata.

³ Na da wila wu unambi u cida u ni adama a mali ma tsali, ko tsali ci ni ci ta a kutaka m mali ko tsu votsuku ta, na lo va wo okpo ta vuza vu unata.

⁴ Iva'antsu i na baci de dem vuza vu mali ma tsali u va'anki yo okpo ta yu unata, i na baci kpamu u desanki dem i da yo okpo ta yu unata.

⁵ Vuza na baci u sa'wai iva'antsu i ni, sai u za'a aminya a ni, kata u sumba m mini, kata kpamu wo okpo n unata ali a kubana kulivi.

⁶ Vuza na baci u dasangi n idasamkpatsu i na vuza vu mali ma tsali u dasanki, sai u za'a aminya a ni kata u sumba m mini, kata wo okpo kpamu n unata ali a kubana kulivi.

⁷ Vuza na baci de dem u sa'wai vuma na wi m mali ma tsali sai u sumba m mini, kata kpamu wo okpo n unata ali a kubana kulivi.

⁸ Da baci vuza na wi m mali ma tsali da u jirakai vuza na wi cida ntsan, vuma vu nanlo wi ta a kuza'a aminya a ni kata u sumba m mini, kata kpamu wo okpo n unata ali a kubana kulivi.

⁹ Ugalu u na baci de dem vuza vu mali ma tsali va u kumbai, i da yi ta o kokpo n unata,

¹⁰ kpamu vuza na baci de dem u sa'wai ugalu u na vuma vu mali ma tsali va u dasanki wi ta o kokpo n unata ali a kubana kulivi, vuza na baci kpamu u dikai ili i nanlo ya sai u za'a aminya a ni kata u sumba m mini, kata kpamu wo okpo n unata ali a kubana kulivi.

¹¹ Vuza na baci de dem vuza vu mali ma tsali u sa'wai babu u sa'a ekiye a ni m mini, sai u za'a aminya a ni kata u sumba m mini, kpamu wi ta o kokpo n unata ali kulivi.

¹² Mogbodo ma ci'in ma na vuza vu mali ma tsali u sa'wai dem, i ta o kuboso ma'a, kpamu ili yu ulinga i na a ya'in nu ndanga dem a za'a i da m mini.

¹³ <<Da baci vuza vu mali ma tsali va u tanai, kata u keceke kaci ka ni ayin e cindere adama a upoci u ni, kata u za'a aminya a ni, u sumba m mini me kuyene, kata wo okpo cida.

¹⁴ A kanna ka kunlai wi ta a kutuka m modoi n re, ko muku mu ntapambara n re, kata u tuka a ubuta u Vuzavaguđu, a utsutsu u Mayali mo Obolo kata u neke ganu.

¹⁵ Kata ganu u lyuka le, me te adama e kune'e ku unushi, me te kpamu adama e kune'e ku kusongu. N tsu nampa tsu da a kutakpaka yi unushi u ni a ubuta u Vuzavaguđu a dama a mali ma tsali ma ni.

¹⁶ <<Da baci ugapa u loloi vuma, mayun da u sumba ikyamba i ni dem m mini, kpamu wi ta o kokpo n unata ali a kubana kulivi.

¹⁷ Kuminya n ukpan dem u na ugapa wa u sa'wai, a za'a u da m mini, kpamu wi ta o kokpo n unata ali a kubana kulivi.

¹⁸ Da baci vuza u vaki n vuka ali da ugapa u loloi ni, dem vi le a sumba m mini, kpamu i ta o kokpo n unata ali a kubana kulivi.

¹⁹ <<Da baci vuka ve enei kusumbu ku ni, wi ta kokpo ni nshinda ali ayin e cindere, vuza na baci kpamu u sa'wai ni wi ta o kokpo n unata ali a kubana kulivi.

²⁰ Iva'antsu n idasamkpatsu i na de dem u va'ankai ko u dasanki a ayin a kusumbu a ni, i da yi ta o kokpo n unata.

²¹ Vuza na baci de dem u sa'wai iva'antsu i vuka ya, sai u za'a aminya a ni kata u sumba m mini, wi ta kpamu o kokpo n unata ali a kubana kulivi.

²² Vuza na baci de dem u sa'wai i na u dasanki, mayun da sai u za'a aminya a ni kata u sumba m mini, kata kpamu wo okpo n unata ali a kubana kulivi.

²³ Ko iva'antsu ko ili i na baci de dem u dasanki, da baci vuza u sa'wai i da, wi ta o kokpo n unata ali a kubana kulivi.

²⁴ Da baci vali vu vaki n vuka, ali da kusumbu ka ku sa'wai ni, wi ta o kokpo n unata ali ayin e cindere, iva'antsu i na kpamu u va'ankai va yi ta o kokpo n unata.

²⁵ <<Da baci vuka ve enei mpasa n na n geshei ni ama ba a ayin a kusumbu a ni ba, wi ta kokpo n unata a katsuma ka ayin nanlo dem, derere n uteku tsu ayin a kusumbu a ni.

²⁶ Iva'antsu dem i na u va'anki a katsuma ka ayin a nanlo, yi ta o kokpo yi ci iva'antsu a ayin a kusumbu a ni. Ili i na baci kpamu dem u dasanki yi ta o kokpo n unata, uteku tsu ayin a kusumbu a ni.

²⁷ Vuza na baci de dem u sa'wai ili i nanlo wi ta o kokpo n unata. Mayun da u za'a aminya a ni kata u sumba m mini, kata kpamu wo okpo n unata ali a kubana kulivi.

²⁸ A ayin a na baci kuta ku mpasa ka ku kotsoi, wi ta e kukece kaci ka ni ayin e cindere. Kata yeve wo okpo cida.

²⁹ A kanna ka kunlai wi ta a kutuka m modoi n re ko ntapambara n re, kata u banka ganu a utsutsu u Mayali mo Obolo.

³⁰ Ganu wi ta a kulyuka me te adama e kune'e ku unushi, me te kpamu adama e kune'e ku kusongu. Uteku tsu nampa tsu da u kutakpaka yi unushi u kuta ku mpasa ku ni a ubuta u Vuzavaguđu.

³¹ <<Mayun da i pece aza a Isaraila kobolo n ili i na i kuzuwa le o okpo n unata. Ta baci nannai ba, i ta a kukuwa adama a unata u le u langasa ta Mayali ma Kashile ma va ma na mi e mere me le.>>

³² Nava dāda wilā u vuma vu na wi m mali ma tsali, n vuza na ugapa wi o kulolo yi dā wo okpoi vuza vu unata,

³³ ko kpamu u vuka vu na vi a kusumbu, ko kpamu mavali ko mavuka ma na mi m mali ma tsali, ko kpamu vuza n na u vaki n vuka vu na vi n kusumbu.

16

Kanna ka kutakpa ku unushi

¹ Ana muku mo olobo n re n Haruna n kuwai adama e kune'e ku gbani-gbani ku na e nekei Vuzavaguđu, dā Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa.

² Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa u danai, <<Dana Haruna vuza nu kātā u uwa a ubutā u cida nannai a ayin tutu a kakashi ku utsutsu ka ba, e kelime ka kakuyamkpatsu ka na ki gadi va akpati vu uzuwakpani va, adama a na kātā u kuwā ba. Adama a na mi tā a kutā a asuvu e eleshu a kutawā gadi vu kakuyamkpatsu va.

³ Na dā uteku tsu na Haruna u ku'uwa ubutā u cida. Wi tā a ku'uwa m medendem adama e kune'e ku unushi m magiri kpamu adama e kune'e ku kusongu.

⁴ Mayun dā u sumba m mini yeve u uka motogu ma na a ya'in n arikinlai m motogu ma asuvu ma na ma ya'in padi n ikyamba i ni. Kātā u shiya maganda ma tsuganu a kuckyun ku ni m makun ma tsuganu feu a kaci ka ni. Na va aminya a cida a dā.

⁵ Uma a Isaraila kpamu i tā e kuneke Haruna ngaji n re adama e kune'e ku unushi, n kagiri ke te adama e kune'e ku kusongu.

⁶ <<Haruna wi tā e kuneke kobomburon tsu kune'e ku unushi adama a kaci ka ni. Uteku tsu nampa tsu dā u kutakpa unushi u ni n u kpa'a u ni.

⁷ Kātā u dika ngaji n re ma u neke n dā u Vuzavaguđu a utsutsu u Mavali mo Obolo.

⁸ Wi tā a kuya'an kazagba a ngaji n re ma, kazagba ke te ka Vuzavaguđu, ka na ka buwai tamkpamu ka Azazelu.*

⁹ Haruna wi tā a kudika magaji ma na kazagba ka kanai va, kātā u neke ma alyuka e kune'e ku unushi.

¹⁰ Ama magaji ma na ma lya'i kazagba ka Azazel, i tā a kutuka m ma'a n wuma a ubutā u Vuzavaguđu. Ayin a na baci o lokoi ma'a a kubana e meremune u Azazel, nshinda n uma mi tā a kuya'an utakpi kātā uma o bono derere u Vuzavaguđu.

¹¹ <<Haruna wi tā a kutuka n kobomburon adama e kune'e ku unushi ku kaci ka ni, u na u kutakpa unushi adama a kaci ka ni n aza a kpa'a a ni. Kātā u kida kobomburon ka adama e kune'e ku unushi ku kaci ka ni.

¹² Kātā u dika kambu tukpa n agaruwashi akina a na u kenuki a katalikalyuka a ubutā u Vuzavaguđu. Kātā u kenuku aku'un e re tukpa a ava a magulani a na i wiya mayin, kātā u zuwa le a kucina ku kakashi ku utsutsu ka.

¹³ Wi tā a kutsungu avu a magulani a akina a agaruwashi a ubutā u Vuzavaguđu, kātā kanga ka avu a magulani a ka kimba ubutā u kakuyamkpatsu ka kutakpa unushi ka, adama a na u kuwā ba.

¹⁴ Kātā u kenuku mpasa n kobomburon ma kātā u uka punu kajivu ka ni u vishangu e kelime ka kakuyamkpatsu a ubon u kasana va akpati va,

* **16:8 16:8** Azazel Ci ciya kuyeve mayin ba, wi tā a kufuda kokpo kula ku ubuta ko ku wunlai u gbani-gbani. A ayin a aza a Isaraila dāda magaji ma na ma tsu takpa nshinda

kaṭaṭ kpamu u vishangu n yoku n kajivu kaṭ ni ali kucindere aṭ ubutaṭ u kaṭuyamkpatsu ka kutakpa unushi ka.

¹⁵ <<Kaṭaṭ u kiḍa magaji adama e kune'e ku unushi u uma, kaṭaṭ u uka nu mpasa punu a asuvu a kakashi ku utsutsu ka, tsu na u ya'in nu mpasa n kobomburon ma. U vishangu n ḍa e kelime ka gaḍi vu kaṭuyamkpatsu ka Akpati vu Uzuwakpani.

¹⁶ Nannai ḍa u kutakpa unushi wu Ubutaṭ u na u la'i n Ciḍa adama a unata u uma a Isaraila n unushi u le. U doku u ya'an kpamu nannai m Maṭali mo Obolo, ma na mi kobolo n ele a kaṭsumaṭ ku unata u le.

¹⁷ Babu vuza n na u ku'uwa punu a Maṭali ma a ayin a na Haruna u uwai punu kuya'an kutakpa ku unushi a Ubutaṭ u na u la'i n Ciḍa, ali sai ayin a na wu utaṭ pulai, wana ḍai u kotso kutakpa unushi u ni, n u kpa'a u ni kobolo n wa aza a Isaraila.

¹⁸ Kaṭaṭ wu utaṭ lo a ubutaṭ u katalikalyuka ka Vuzavaguḍu kaṭaṭ u ya'an ka'a kutakpa ku unushi. Wi taṭ e kukenuku mpasa n kobomburon nu mpasa m magaji ma, kaṭaṭ u tsungu a gaḍi va avana a katalikalyuka dem.

¹⁹ Kaṭaṭ u vishangu mpasa n yoku ḍe n kajivu kaṭ ni ali kucindere, adama a na u bonoko katalikalyuka ka ciḍa kaṭaṭ we erengu ka'a adama a unata u uma a Isaraila.

²⁰ <<A ayin a na baci Haruna u kotsoi kuya'an kutakpa ku unushi o Mololo ma na ma la'i n Ciḍa m Maṭali mo Obolo n katalikalyuka, mayun ḍa u tukaṭ m magaji ma wuma ma.

²¹ Wi taṭ a kukiyangu ekiye aṭ ni zuva a kaci kaṭ magaji ka wuma ma. Kaṭaṭ u dansa e keteshe raḱaṭ unushi n ka gbani-gbani ka uma a Isaraila, m menderu me le raḱaṭ n ka wasasa feu. Kaṭaṭ u zuwaka u ḍa magaji ma a kaci raḱaṭ, yeve u loko ma'a a kubana e meremune, n utsura we ekiye u vuza na wi a kuya'an ulinga wa.

²² Magaji ma mi taṭ a kuḍika unushi u uma a Isaraila raḱaṭ, kaṭaṭ a kaṣukpaṭ yi u laza a kubana e meremune, aṭ ubutaṭ u na vuza wi ḍe ba.

²³ <<Kaṭaṭ Haruna u uwa punu a Maṭali ma, kaṭaṭ u fodo aminya a tsuganu a na a ya'in n arikinlai kafu u uwa aṭ ubutaṭ u na u La'i n Ciḍa wa, ta ḍe kpamu u kuḱaṣukpaṭ a ḍa.

²⁴ Kaṭaṭ u sumbaṭ m mini ḍe aṭ ubutaṭ u ciḍa wa, kaṭaṭ u uka aminya aṭ ni. Kaṭaṭ wu utaṭ pulai u ya'an alyuka o kusongu adama a kaci kaṭ ni, n alyuka o kusongu a uma feu, adama a na u takpa unushi u ni n u uma dem.

²⁵ Wi taṭ ta na ke o kusongu ushuma u kune'e ku unushi ka zuva a katalikalyuka.

²⁶ Vuma na u kaṣukpaṭ magaji ma lazai e meremune aṭ ubutaṭ u Azazel va, mayun ḍa u za'a aminya aṭ ni kaṭaṭ u sumbaṭ m mini. Kaṭaṭ u bono a kaṭsuraṭ ka.

²⁷ Kobomburon m magaji me kune'e ku unushi ka, n na aṭ tukaṭ nu mpasa n le punu aṭ ubutaṭ u ciḍa adama a kutakpa ku unushi ka, mayun ḍa aṭ utaḱaṭ le pulai vu kaṭsuraṭ va. I taṭ o kusongu ukpan u le, n inyama n aṭiyaṭ dem raḱaṭ.

²⁸ Vuma na u songi le va wi taṭ a kuza'a aminya aṭ ni kaṭaṭ u sumbaṭ m mini kafu u bono punu aṭ kaṭsuraṭ ka.

²⁹ <<Nava wi taṭ o kokpo ḍaṭ wilaṭ u na u kukotso ba. A kanna ka kupa ko wotoi u cindere dem ya kuya'an taṭ kakuli, ya kuya'an ulinga kpamu ba, ko avu vuza likuci ko komoci ka na ki iḍashi n aḍa.

³⁰ Adama a na a kanna ka nanlo ganu wi taṭ a kutakpaka ḍaṭ unushi, adama a na o bonoko ḍaṭ ciḍa. Kaṭaṭ yo okpo aza a babu unata u Vuzavaguḍu.

³¹ Wi ta o kokpo da kanna ka kuvuka tsu kanna ka Ashibi, yi ta feu a kuya'an kakuli. Wila u nampa wi ta o kokpo u na u kukpada kukotso wa da.

³² Ganu vu na a zagbai da kpamu a tsunki ni mani'in me kerengu adama a na u kanaka esheku a ni wo okpo ganu vu gbayin, ayi da u kuya'ansa kavasa ka kutakpa ku unushi. Wi ta a ku'uka aminya a tsuganu.

³³ Wi ta a kutakpa unushi adama a ubuta u cida, n ubuta u Mavali mo Obolo n katalikalyuka feu, u ya'anka kpamu anan ganu n uma raka.

³⁴ Na va wi ta o kokpo da wila u babu uteku, u na i kuya'ansa adama a kutakpa ku unushi ku uma a Isaraila a kaya dem.>> Da ta na Musa u ya'in nannai derere tsu na Vuzavaguđu u tonukoi ni.

17

A sanke ta kutakuma mpasa n na a laluki

¹ Vuzavaguđu u danai Musa,

² <<Ya'an kadanshi n Haruna n olobo a ni n uma a Isaraila dem kata vu dana le. Na da ili i na Vuzavaguđu u danai.

³ Vuma vi Isaraila na baci dem u nekei alyuka a kanaka, ko kagiri ko magaji punu a asuvu a katsura ka uma ko pulai,

⁴ a na wa tukai a utsutsu u Mavali mo Obolo tsu kune'e a kubana u Vuzavaguđu. Vuma vu nanlo wo okpo ta ka uni ka uma, vuza na u tsu lolotongu mpasa. U ga'an ta feu e pece yi n uma.

⁵ I na i zuwai wila u nampa i dada, adama a na uma a Isaraila a kasukpa kuya'an alyuka a nnama pulai. U kuzuwa ta uma a tuka n alyuka e le a ubuta u ganu a utsutsu u Mavali mo Obolo, adama na u neke a da a ubuta u Vuzavaguđu tsu kune'e ku matana.

⁶ Ganu wi ta a kuvishangu mpasa a katalikalyuka ka Vuzavaguđu a utsutsu u Mavali mo Obolo, kata kpamu u songu ushuma wo okpo magulani mu uyo'o a ubuta u Vuzavaguđu.

⁷ Uma o kudoku e kuneke alyuka a ubuta wa amali a na a ya'in tsu malala ba, ele na uma a ci ya'an tsugbani a ubuta u kutono le. Wila u nampa mayun da, u dada u na o kutono ali a kubana a tsukaya tsu na tsa kutawa.

⁸ <<Dana le, vuma vi Isaraila dem ko komoci ka na ki idashi n ele, da baci u ya'in kune'e ku kusongu ko alyuka,

⁹ da u kpamu u kpada kutuka a da a utsutsu u Mavali mo Obolo adama a na u lyuka u Vuzavaguđu. Vuma nanlo u ga'an ta e pece yi n uma a ni.

¹⁰ <<Da baci vuma vi Isaraila dem ko komoci ka na ki punu idashi n ele u takumai mpasa n na a laluki, mpa Vuzavaguđu mi ta a kuya'an tsurala n ayi, kata kpamu m pece yi n uma a ni.

¹¹ Adama a na wuma wi ili raka wi ta a mpasa, da kpamu n nekei n da wa da adama a na n da m bonoko da cida a ubuta u Vuzavaguđu a katalikalyuka, adama a na mpasa n dada n kutuka n wuma.

¹² I dada i zuwai da n danai uma a Isaraila, Kata i takuma mpasa n na a laluki ba, ko ada ko komoci ka na ki idashi n ada.

¹³ <<Da baci kpamu vuza vi Isaraila ko komoci kana ki idashi punu wa da u banai kutambu da wu unai manama ko manunu ma kutakuma, sai u kida ma'a u vama mpasa ma kata u cidangu n da n kayala,

¹⁴ adama a na wuma wi ili dem ta punu wi a mpasa. I dada i zuwai da n danai uma a Isaraila, Kata i takuma mpasa ba, adama a na wuma wi ili i wuma raka ta punu wi a mpasa. vuza na baci de dem u ya'in nannai i ta e kupece yi n uma a ni.

¹⁵ Yaba dem vu na wi vuza va aza a Isaraila ko komoci ka na baci dem ka takumai ili na i kuwai, ko manama ma na toku wu unai. Mayun da u za'a aminya a ni kata u sumba m mini. Ko n nannai wi ta o kokpo n unata ali a kubana kulivi, kafu wo okpo vuza cida.

¹⁶ Ama da baci u iwain kuza'a aminya a ni, ko kpamu u iwain kusumba, wi ta a kutakacika adama a unushi u ni.>>

18

Wila adama a tsugbani

¹ Da Vuzavaguđu u danai Musa,

² <<Ya'an kadanshi n uma a Isaraila kata vu dana le, Mpa da Vuzavaguđu Kashile ka da.

³ Kata i ya'an uteku tsu na aza a Masar a ci ya'an ba, a ubuta u na yi ishi n idashi. Kata kpamu i ya'an tsu na a ci ya'an de a idika i Kana'ana ba, a ubuta u na n kubanka da. Kata i dika kuyongo ku le ba.

⁴ I tono wila u va n kadanshi ka va mayin, mpa da Vuzavaguđu Kashile ka da.

⁵ Tono kadanshi ka va n wila u va, adama a na vuma na baci u tonoi u da wi ta a kuciya wuma. Mpa da Vuzavaguđu.

⁶ <<Kata vuza u ya'an tsugbani n vuza na i kumaci kute ba. Mpa da Vuzavaguđu.

⁷ Kata vu goyo eshevu a ubuta u kuya'an tsugbani n anayvu ba. Anayvu a da, kata vu ya'an tsugbani n ayi ba.

⁸ Kata vi ya'an tsugbani n sheku va anaku a nu ba. Adama a na nannai wi ta a kutuka n kugoyi we eshevu.

⁹ Kata vi ya'an tsugbani n tavu ba, ko mekere me eshevu ko kpamu mekere ma anayvu, ko a matsa da a kpa'a ku te ko a kpa'a ku yoku kau.

¹⁰ Kata vi ya'an tsugbani m matsukaya ma nu ko vashi vu nu ba. Nannai wi ta a kutuka wu n kugoyi.

¹¹ Kata vi ya'an tsugbani m mekere ma na yi tsunaku kakau ba, adama a na tavu da wi feu.

¹² Kata vi ya'an tsugbani n anayvu e ke'en ba, adama a na ayi feu anayvu a da.

¹³ Kata vi ya'an tsugbani n anayvu e ke'en ko mokoshi ma ni ba, adama a na ayi va feu anayvu a da.

¹⁴ Kata vu goyo eshevu e ke'en a nu, a ubuta u kuya'an tsugbani n vuka vi ni ba. Adama a na ayi feu anayvu e ke'en a da wu.

¹⁵ Kata vi ya'an tsugbani n kejene ka nu ba, adama a na ayi vuka vu kolobo vu nu da, vi ya'an tsugbani n ayi ba.

¹⁶ Kata vi ya'an tsugbani n vuka vu mokoshi ma nu ko vangu vu nu ba, nannai wi ta a kuzuwa o okpo n kugoyi.

¹⁷ Kata vi ya'an tsugbani n vuka m mekere ma ni ba. Kata kpamu vi ya'an tsugbani n vashi ni ba, ko ma na mekere ma ni ma matsai ko matsukaya. Dem vi le umaci u te u da yi, kuya'an nannai va ukuna u gbani u da.

¹⁸ Kata vi dika vangu vu vuka vu nu, ali vi ya'an tsugbani n ayi ba, nannai wi ta a kuzuwa o okpo vuza n sheku vi ni.

¹⁹ <<Kata vu vaku n vuka a ayin a na wi e kene kusumbu ba, adama a na wi ta nu nshinda.

²⁰ Kata vi ya'an tsugbani n vuka vu vuza na yi idashi dedevu ba. Nannai wi ta a kuzuwa wu vo okpo n nshinda.

²¹ Kāṭa vi neke muku n nu tsa alyuka a ubuta u kamali ka na e ci deke Moleka ba, adama a na u ga'an vi neke kula ku Kaṣhile ka nu wono ba. Mpa da Vuzavaguḍu.

²² Kāṭa vi ya'an tsugbani n tovu vali, tsu na va kuvaku m mavuka ba. Nannai va ili yu unata i da.

²³ Kāṭa vi ya'an tsugbani m manama ba, ta lo va kilakpa kaci ka nu. Mavuka feu, ma kuya'an tsugbani m manama ba, nannai va ili yu unata i da.

²⁴ <<Kāṭa yi ilakpa kaci ka da tsu nampa ba, adama a na ta uma a idika i na mi o kuloko adama a da i langasai kaci ke le nannai.

²⁵ Dada idika ya raka yo okpoi n unata, da n takacikai i da adama a unushi u ni, ali ta na i lokei aza a na i punu idashi wa ni raka.

²⁶ Ama ada mayun da i tono wila u va n kadanshi ka va. Kāṭa i ya'an ko ili i te a katsuma ki ili yu unata ya ba, nannai da feu n komoci ka na ki idashi n ada ko vuza vu umaci.

²⁷ Adama a na aza a na o yongoi idika i nanlo n cau a ya'ansa ta ili i nanlo ya, da idika ya yo okpoi n unata.

²⁸ Da baci yi ilakpai idika ya, i da yi ta a ku'iwan da tsu na i da i iwain aza a na ishi punu kafu ada.

²⁹ Vuza na baci u ya'in ili yu unata i te a katsuma ki i da, mayun da vuma nanlo i ta o kuloko yi punu a katsuma ka uma a Isaraila.

³⁰ Tono i wila u va u na n zuwakai da, kaṭa i ya'an ili yu unata i yoku a katsuma ki ili i na uma a na o yongoi a idika ya kafu ada a ya'ansai ba. Kāṭa yi ilakpa kaci ka da a ubuta u kuya'an ki ili yu unata ba. Mpa da Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da.>>

19

Wila adama a ukuna u cida n kuya'an ku kasingai

¹ Da Vuzavaguḍu u danai Musa,

² <<Ya'an kadanshi n uma a Isaraila kaṭa vu dana le, yongoi cida adama a na Mpa Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da mi ta cida.

³ Yaba dem u cikpa anaku a ni n esheku a ni, kaṭa kpamu u ciba n kanna ka Ashibi ka va. Mpa da Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da.

⁴ Kāṭa i bono kutono amali ko i yimaka kaci ka da amali a iyum ba. Mpa da Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da.

⁵ <<Ayin a na baci yi e kuneke alyuka a idashi i singai u Vuzavaguḍu, nekei a da tsu na a da a kuciya wishi adama a da.

⁶ I ta a kutakuma inyama ya a kanna ka na i lyukai i da ko kpamu kayin ka asa baci, i na baci i buwai ali a kanna ka tatsu, i ta o kusongu i da.

⁷ Da baci a lya'i a da a kanna ka tatsu, o okpo ta unata, alyuka a i kisa ba.

⁸ Vuza na baci de dem u lya'i a da, atakaci i ta o kokpo a kaci ka ni, adama a na u langasa ta ili i cida i Vuzavaguḍu, Vuma nanlo i ta e kupece yi n uma a ni.

⁹ <<Yi baci a kukya'a ili i na i cimbai, kaṭa i kya'a ali a kubanka iga'in a ashina a da ba, ko kpamu i tono i daya i na i buwai da ba.

¹⁰ Kāṭa kpamu i bana kudayu ka ashina a itacishi a da ba, ko kpamu i tafa umaci wu ndanga u na u yikpai a idika ba. kasupakai aza a unambi n omoci. Mpa da Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da.

¹¹ <<Kāṭa i ya'an uboki ba. Kāṭa i ya'an a'uwa ba. Kāṭa i doronoi ba.

¹² Kāṭa i ya'an akucina a a'uwa n kula ku va ba, nannai va da i kugoyo kula ku Kaṣhile ka da. Mpa da Vuzavaguḍu.

13 <<Kaṭa i yaṅsa vuza na yi idashi kobolo i faḅana ili i ni ba. Kaṭa i kana katsupu ka vuza na u ya'ankai ḁa ulinga ali a kubana a kanna ko yoku ba.

14 Kaṭa i shika kagulani ko kpamu i shikpaḁa kayimba kaguta adama a na u taḁatsa ba, ama pana wovon u Kashile ka ḁa. Mpa ḁa Vuzavagudu.

15 <<Kaṭa i ya'ansaka kasingai ba, kaṭa i iwan aza a unambi i kucikpa i ciga aza a uciyi ba. Ama kiḁa afada derere n tovu.

16 Kaṭa i kana kukara'a n i langasai otoku a ḁa n kadanshi ka a'uwa ba. Kaṭa vu dansa kagbanigbani ka na ka kutakacika wuma u tovu ba. Mpa ḁa Vuzavagudu.

17 <<Kaṭa vu iwan toku nu a kaḁu ba. Ama dansuka tovu mejege adama a na kaṭa avu feu vi ya'an unushi adama a ni ba.

18 Kaṭa vu lansa uye u kutsupa ko vu kana tovu a kaḁu ba, ama ciga tovu tsu kaḁi ka nu. Mpa ḁa Vuzavagudu.

19 <<Tono i wila u va. Kaṭa i kasukpa ilikuzuwa kakau i zamansanai ba. Kaṭa i ca'a icu'u kakau ali ugboku u re a kashina ke te ba. Kaṭa i uka motogu ma na a ca'i n tsugbere kakau ba.

20 <<Da baci vuza u ya'in tsugbani n kagbashi ke mekere ka na a kanakai ḁe vuza yoku, ama kaṭa ta na a tsupa a na a utaka yi a ugbashi wa ba. Dem n nannai u ga'an ta a takacika le ama kaṭa a una le ba, adama a na kaṭa u kotso tsugbashi tsa ba.

21 Mayun ḁa vuza va u tuka n kagiri tsu kune'e adama a katsupu ku unushi, kaṭa e neke Vuzavagudu a utsutsu u Mavali mo Obolo.

22 N kagiri ke kune'e adama a katsupu ku unushi ka ḁaḁa ganu u kuya'anka yi kavasa ka kutakpa unushi u Vuzavagudu adama a unushi u na u ya'in kaṭa a cinukpaka yi u ḁa.

23 <<Ayin a na baci i uwai a idika i Kana'ana ya ḁa i shikpai ndanga n kulya'a, i dika umaci u le wo okpo ḁa ili yu unata, ali aya a tatsu. A katsuma ka aya a nanlo a, kaṭa vuza u lya'a ba.

24 A kaya ka nashi umaci wa raka wi ta o kokpo ciḁa, kune'e ku ucikpi u Vuzavagudu.

25 Ama a kaya ka tawun yi ta a kufuḁa kulya'a umaci u le wa. I ya'an baci nannai ndanga n ḁa mi ta a kumatsa n abundai. Mpa ḁa Vuzavagudu Kashile ka ḁa.

26 <<Kaṭa i takuma inyama nu mpasa ba. Kaṭa i ya'an kulana ko tsuboci ba.

27 Kaṭa i puna anji a na i iga'in ya aci a ḁa ko kpamu ntsaka n ḁa ba.

28 Kaṭa i ḁana ikyamba i ḁa a ayin a na yi a kpalu ka aza a na a kuwai ḁe ba, ko kpamu i ḁana ikpoko a ikyamba i ḁa ba. Mpa ḁa Vuzavagudu.

29 <<Kaṭa vu langasa mekere ma nu vu zuwa yi kuya'an tsugbani a ubuta u kutono wa amali ba, ḁa baci vi ya'in nannai vu bono ta kutono amali, idika ya raka yi ta a kushana n kawuya.

30 Cibai n kanna ka Ashibi ka va, kaṭa i neke A'isa a va tsugbayin. Mpa ḁa Vuzavagudu.

31 <<Kaṭa i bono kutono ko oboci ko i lansa amali ba, ta lo a kulangasa ḁa n unata. Mpa ḁa Vuzavagudu Kashile ka ḁa.

32 <<Cikpai aza e kelime, nekei aza a gbara-gbara tsugbayin, kaṭa kpamu i neke Kashile ka ḁa tsugbayin. Mpa ḁa Vuzavagudu.

33 <<Da baci komoci ka ḁasangi kobolo n aḁa a likuci, kaṭa i takacika yi ba.

³⁴ Ya'ankai ni derere tsu vuza na yi umaci u te. Cigai ni tsu na i kuciga ka_{ci} ka_{da}, adama a na a_{da} feu yi ishi ta_o limoci a idika i Masar. Mpa da Vuzavagu_{du} Ka_{shile} ka_{da}.

³⁵ <<Ka_{ta} i ya'an ulinga n kagisamkpatsu ka a'uwa, a ubuta_u u kugisanku ugadi, amiki ko ka_{bunda}i ba.

³⁶ Kagisamkpatsu ka amiki n ku ugadi, n ki ili ya_a a_{bunda}i, ali n ka_{kunz}ukpatsu ki ili i na yi mini-mini n ifa dem a ya'an ili i mayun. Mpa da Vuzavagu_{du} Ka_{shile} ka_{da} ka na ka_uta_{kai} da a idika i Masar.

³⁷ Ba_{na}i wi_{la} u va ko_{bolo} n kadanshi ka va ra_{ka} ka_{ta} i tono ka'a. Mpa da Vuzavagu_{du}.>>

20

Atakaci adama a unushi

¹ Da Vuzavagu_{du} u danai Musa,

² <<Dana aza a Isaraila, vuza vi Isaraila dem ko komoci ka baci ki idashi punu a Isaraila, da baci u nekei maku ma_{ni} alyuka u ka_{ma}li ka na e ci de_{ke} Moleka i ta a kuna yi. Aza a likuci a i ta a kuvara yi n atali ali u kuwa.

³ Mi ta a kuzuwaka vuma nanlo va a_{shi}, ka_{ta} m pece yi n uma a_{ni}, adama a na u neke ta maku ma_{ni} a ka_{ma}li ka Moleka, u la_{ngasa} ta kula ku ci_{da} ku va da wi ila_{kpa}i A_{isa} a va.

⁴ Da baci uma a likuci a a takpai a_{shi} e le, a ayin a na vuza va wi e kuneke maku ma_{ni} alyuka a ka_{ma}li ka Moleka ka, da a kpa_{da}i kuna yi,

⁵ mpa mi ta a kutakacika vuma nanlo va n limata i kpa'a i ni, ka_{ta} m pece yi n uma a_{ni} ko_{bolo} n aza a na o tonoi ni a la_{ngasa}i ka_{ci} ke le a ubuta_u u kutono ku ka_{ma}li ka Moleka.

⁶ <<Mi ta a kuya'an tsurala n vuza na dem u bonoi a ubuta_u u kutono ko oboci n a_{ma}li, mi ta kpa_{mu} e kupece yi n uma a_{ni}.

⁷ Ka_{na}i ka_{ci} ka_{da} mayin ka_{ta} yo okpo ci_{da}, adama a na mpa da Vuzavagu_{du} Ka_{shile} ka_{da}.

⁸ Ka_{na}i wi_{la} u va, ka_{ta} i tono u da. Mpa da Vuzavagu_{du} na n kubonoko da ci_{da}.

⁹ Da baci vuza u shikai esheku a_{ni} ko a_{na}ku a_{ni}, i ta a kuna yi. Adama a na u shika ta esheku a_{ni} n a_{na}ku a_{ni}, mpasa n ni tana mi ta o kutono yi.

¹⁰ <<Da baci vuza u ya'in tsugbani n vuka vu vutoku ni, vuza va ko_{bolo} n vuka va dem i ta a kuna le.

¹¹ Da baci vuza u ya'in tsugbani n vuka ve esheku, u goyo ta esheku ta na. Vuza va ko_{bolo} n vuka va i ta a kuna le dem, mpasa mu ukpa_n le mi ta o kokpo a kaci ke le.

¹² Da baci vuza u ya'in tsugbani n kejene ka_{ni}, dem vu le i ta a kuna le. Adama a na i na a ya'in va ili yu unata i da, mpasa mu ukpa_n le mi ta o kokpo a kaci ke le.

¹³ Da baci vali u ya'in tsugbani n toku vali uteku tsu maku ma vuka, dem vu le a ya'an ta ili yu unata. Ra_{ka} vu le i ta a kuna le, mpasa mu ukpa_n le mi ta o kokpo a kaci ke le.

¹⁴ Da baci vuza u zuwai mekere n a_{na}ku a_{ni}, a ya'an ta kagbanigbani. Vuza va ko_{bolo} n a_{ma}ci a ra_{ka} mayun da o songu le n akina ali a kuwa, adama a na ka_{ta} ka gbani-gbani ka yimkpa a ka_{tsuma} ka_{da} ba.

¹⁵ Da baci vuza u ya'in tsugbani m manama, i ta a kuna yi, ka_{ta} feu a una manama ma.

¹⁶ Da baci vuka vu gbagai manama adama a na u ya'an tsugbani m ma'a, vuka va kobolo m manama i ta a kuna le. Mayun da a una le, mpasa mu ukpa n le mi ta o kokpo a kaci ke le.

¹⁷ <<Da baci vuza u zuwai taku ni, mekere me esheku ko ma anaku, ali da tana a asai kobolo, a ya'an ta ili i wono. I ta o kuloko le a ashi a uma. U neke ta taku ni wono, i ta a kutakacika yi.

¹⁸ Da baci vuza u vaki n vuka a ayin a kusumbu a ni, nannai va u langasa ta tsu na kusumbu ki a nwalu, wu utaka ta kpamu ukuna u kusumbu u ni e keteshe. Dem vu le i ta e kupece le n uma e le.

¹⁹ Kata vi ya'an tsugbani n vangu va anavu ko taku ve eshevu ba, adama a na nannai va wi ta a kutuka n ili i wono a ubuta u kumaci, raka vi le i ta a kutakacika le.

²⁰ Da baci vuza u ya'in tsugbani n vilaku ni, u goyo ta esheku e ke'en a. Unushi u nanlo wi ta o kutono le, i ta a kukuwa nannai babu limata.

²¹ Da baci vuza u zuwai vuka vu mokoshi ma ni ayi bi'i lo n wuma, u ya'an ta ili yu unata. U neke ta mokoshi ma ni ma ili i wono, i ta a kukuwa babu muku.

²² <<Banai wila u va n kadanshi ka va raka kata i tono ka'a, adama a na a idika i na mi a kubanka da va, kata i iwan da ba.

²³ Kata i ya'an idashi uteku tsu uma a na mi o kuloko a ubuta u na yi a kubana va ba. Adama a na ele va a ya'ansa ta ili i nampa ya raka, i dada i zuwai da n iwain le.

²⁴ Ama mpa n dana da ta <Yi ta a kisa idika i le, mi ta e kuneke da i da yo okpo i kaci ka da, idika i na yi m mani'in n tsuta kau.> Mpa da Vuzavaguđu Kashile ka da, vuza na u zagbai da kau a katsuma ki idika.

²⁵ Mayun da i yeve kupece nnama n cida kobolo n aza a unata, nnu n cida kpamu kobolo n aza a unata. Kata yi ilukpa kaci ka da a ubuta u kutakuma nnama mu unata ko nnu, ko ili yu unata i na yi kurono atsuma e le a idika, i na mu utukai de kau ba.

²⁶ Yi ta a kokpo cida wa va, adama a na mpa Vuzavaguđu mi ta cida, da n zagbai da a katsuma ka aduniyan yo okpo uma a va.

²⁷ <<Da baci vali ko vuka vi a kuya'an tsuboci nu nkunu a katsuma ka da, i ta a kuna yi. Ada da ya kuvara yi n atali, mpasa mu ukpa n ni mi ta o kokpo a kaci ka ni.>>

21

Wilq adama a anan Ganu

¹ Vuzavaguđu u danai Musa, <<Ya'an kadanshi n anan ganu, olobo a Haruna, kata vu dana le kata ganu u uka kaci ka ni nshinda adama a kusa'wa vuma vi ni vi yoku vu na vu kuwai ba,

² sai kakpisa ka na ki vuza gbagu ni, anaku ko esheku a ni, kolobo ko mekere ma ni, ko vuza ni,

³ ko taku ni vu na kata u yevei vali ba, da kpamu katsura ka ni ki wa ni adama a na kata wi n vali ba.

⁴ Kata wi ilukpa kaci ka ni n vuma vu na wi vuza ni adama a kumaci ku yolo ku na ku bolongi le ba.

⁵ Kata anan ganu a puna anji a aci e le, ko a lapula iga'in yi ntsaka n le, ko a dana ikyamba i le ba.

⁶ Mayun da o okpo cida u Kashila ke le, kpamu kata a langasa kula ku Kashila ku le ba. Adama a na ele da e ci neke Vuzavaguđu kune'e ku na a kuya'an n akina, ilikulya i Kashile ke le.

⁷ Kāṭa a zuwa aṁaṁa a na a langashi kaṁi ke le n tsugbani ba, ko kpamu a dangai a ubuta u na ishi o yolo ba, adama a na anan ganu i ta cida a ubuta u Kashile ke le.

⁸ Dikai le aza cida, adama a na a tsu lyuka ta ilikulya u Kashile ka da. Dikai le uma a cida, adama a na mpa Vuzavaguḁu mi ta cida. Mpa da vuza na u ya'in da cida, vuza na u lyukai da da u zagbai da kau, ci ili i cida.

⁹ Da baci mekere ma ganu ma langashi kaṁi ka ni da wo okpoi kashakan-lai, u neke ta dada vi ni wono, I ta o kusongu yi a kina.

¹⁰ <<Ganu gbayin, ayi na wi kelime n anan ganu a na a buwai, ali da a sukumakai ni mani'in me kerengu a kaṁi, da kpamu u ciyai utsura u ku'uka motogu ma tsuganu. Kāṭa u kasukpa kaṁi ka ni babu uzaḁukpi ba, ko kpamu u kara motogu ma ni adama a unambukatsuma ba.

¹¹ Kāṭa u uwa ubuta u na kakpisa ki ba. Kāṭa u uka kaṁi ka ni nshinda ba, ko esheku a ni ko anaku a da baci a kuwai.

¹² Kāṭa u kasukpa A'isa a Kashile u bana u langasa kaṁi ka ni a ubuta u kakpisa ba, ayi wi ta cida adama a mani'in me kerengu ma Kashile ka ni, ma na a sukumakai ni a kaṁi. Mpa da Vuzavaguḁu.

¹³ Vuka vu na ganu u kuzuwa, wo okpo mekere ma na kaṭa me yevei vali ba.

¹⁴ Kāṭa u zuwa vuka vu na vali ni vu kuwai ba, ko vuka vu na vu dangai o yolo, ko kpamu vuka vu na vu namgbai n tsugbani ba. Ama mekere ma na me yevei vali ba, punu a kumaci ku ni ta na,

¹⁵ adama a na kaṭa u langasa ntsukaya n ni a katsuma ka kumaci ku ni ba. Mpa da Vuzavaguḁu, vuza na u ya'in ni cida.>>

¹⁶ Vuzavaguḁu u ya'in kadanshi m Musa,

¹⁷ <<Dana Haruna adama a ntsukaya n na n kutawa, kaṭa vuza vu usan u yawa devu kaṭa u neke ilikulya u Kashile ka ni ba.

¹⁸ Babu vuza vu usan vu na u kuyawa devu n alyuka kaṭa u lyuka, ko kayimba, ko makutu, ko vuza vu nsagaḁu ko makutsuma.

¹⁹ Babu vuza vu kune upindari ko kukiye feu,

²⁰ ko vuza vu kokondo, ko megejere kute, ko vuza vu mbala n ashi, ko vuza na wi n iciri, ko n kajakata, ko vuza na a utakai arawa.

²¹ Babu kumaci ka aza a Haruna ganu ku na u kuya'an n usan u yawa devu ali u neke kune'e ku kusongu u Vuzavaguḁu. Adama a na wi ta n usan, kaṭa u yawa devu u neke ilikulya u Kashile ka ni ba.

²² Wi ta a kufuda kulya'a ilikulya i na i la'i n cida i Kashile ka ni, kobolo n kune'e ku cida ka feu,

²³ ko n nannai dem, adama a usan u na wi n u da, kaṭa u yawa devu n kakashi ku ubuta u cida, ko katalikalyuka ba, adama a na kaṭa wi ilukpa ubuta u cida u va ba. Mpa da Vuzavaguḁu vuza na u bonokoi le cida.>>

²⁴ Da ta na Musa u danai Haruna n olobo ni kobolo n aza a Isaraila raka.

22

Kune'e ku na ki cida

¹ Da Vuzavaguḁu u danai Musa,

² <<Dana Haruna m muku mo olobo n ni e reme kune'e ku na aza a Isaraila e nekei mu va n ekiye e re, adama a na ta lo a kulangasa kula ku cida ku va. Mpa da Vuzavaguḁu.

³ Dana le, ili i na i dikai gogo na ali a kubana ntsukaya n na n kutawa, da baci yaba dem a kumaci ku da wi n unata da kpamu u yawai devu n alyuka a cida a na uma a Isaraila i e kuneke Vuzavaguḁu, vuma nanlo wo kudoku kuyawa devu nu mpa ba. Mpa da Vuzavaguḁu.

⁴ Da baci vuza a kumaci ku Haruna wi n ilagajishi i gbani-gbani ko mali ma tsali, wi a kulya'a ilikulya i cida ba, sai ayin a na wo okpoi cida. U sa'wa baci ili i na i kuwai, ko ugapu u loloi ni, wi ta feu o kokpo n unata.

⁵ Ko da baci u sa'wai ili i wuma i na i tsu rono atsuma a idika i na yi n unata, ko vuza yoku na wi n unata, ko we ne u da baci,

⁶ vuza na baci u sa'wai ili tsu nanlo dem, wi ta o kokpo n unata ali a kubana kulivi. Wa kulya'a kune'e ku cida ba, sai ayin a na u sumbai m mini.

⁷ Ama kanna ka yikpa baci, wi ta o kubono cida, a ayin a nanlo a da u kufuda wa lya'a kune'e ku cida ka, adama a na ilikulya'a i ni i da.

⁸ Kata u takuma agifa ba, ko kpamu ili i na toku manama wu unai ba. Nannai wi ta a kuzuwa yi wo okpo n unata. Mpa da Vuzavaguđu.

⁹ Mayun da anan ganu o tonon wila u va, adama a na ta lo a ya'an unushi kata a kuwa a na a iwain kutono wila u va. Mpa da Vuzavaguđu vuza na u bonokoi da cida.

¹⁰ <<Kata vuza gbani na wi ganu ba u lya'a kune'e ku cida ba, kata feu komoci ko vuza vu zamalinga vi ni feu a lya'a ba.

¹¹ Ama da baci ganu u tsulai kagbashi n ikebe i ni, kagbashi ka ki ta a kufuda ka lya'a, n yaba dem vu na a matsai a kpa'a ku ni wi ta a ku fuda ku lya'a.

¹² Da baci mekere ma ganu mo oloi vuza gbani na wi ganu ba, wi a kulya'a ilikulya'a i cida ba.

¹³ Ama da baci mekere ma ganu mo okpoi kagapa, ko wu utai a kpa'a ku yolo, kata kpamu u matsa maku ba, da u bonoi u dasangi a kpa'a ku dada ni, uteku tsu na wi ishi mekere de, wi ta a kufuda kulya'a ilikulya'a i cida. Ama vuza gbani na wi ganu ba, kata u lya'a ba.

¹⁴ Da baci vuza na wi ganu ba u lya'i kune'e ku cida babu u yeve, mayun da u bono u tsupa ganu derere i na u lya'i va, kobolo n ugana u na u yawai i te a katsuma ki ili i tawun.

¹⁵ Kata anan ganu a langasa kune'e ku cida ku na uma a Isaraila a tsu tuka a ubuta u Vuzavaguđu ba,

¹⁶ kukasukpa le a lya'a ilikulya ya, nannai va wi ta a kuzuwa le o ronoko kaci ke le unushi u na a takacika le. Mpa da Vuzavaguđu, Mpa vu na m bonokoi le cida.>>

Nnama n na n ga'in a ya'anka alyuka.

¹⁷ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa u danai,

¹⁸ <<Dana Haruna n olobo a ni kobolo n uma a Isaraila raka kadanshi ka nampa. Da baci vuza a katsuma ka da ko vuza vi Isaraila ko komoci ka na ki punu idashi, ke nekei kune'e adama e kune'e ku kusongu u Vuzavaguđu, ko adama a na u shatangu akucina ko kune'e ku ucikali,

¹⁹ mayun da u neke kobomburon ko kagiri ko magaji, ma babu u'iwin u Kashile, adama a na kune'e ku ni ku ciya wishi adama a ni.

²⁰ Kata i tuka n ili yu usan ba, adama a na Vuzavaguđu wa kisa a da adama a da ba.

²¹ Da baci vuza u tukai n ili i kune'e ku matana u Vuzavaguđu a ushiga adama a na u shatangu akucina ko kune'e ku ucikali, mayun da vi neke ili i na yi babu u'iwin u Kashile adama a na ku da kuciya wishi.

²² Kata i neke Vuzavaguđu manama ma na ma yimbanai ba, ko ma na mo kodoi, ko ma na ma uwakai muna, ko ma na mi n kuntsu a ikyamba, ko ilanishi, ko aragaji ba, kata i kiyangu ili i nampa a katalikalyuka uteku tsu kune'e ka akina u Vuzavaguđu ba.

²³ Yi ta a kufuda kuneke kobomburon ko kagiri ka na kune ku namgbai tsu kune'e ku ucikali, ama a kisa a da adama e kune'e ku kushatangu akucina ba.

²⁴ Kata i neke Vuzavaguđu manama ma na o bosoi arawa ba, kata i ya'an ili i nampa a idika i da ba,

²⁵ kata kparamu yi isa icu'u yi nnama n nampa e ekiye omoci kata i ya'anka alyuka u Kashile ka da ba. icu'u yi nnama i nanlo, a kisa n da adama a da ba.>>

²⁶ Dada Vuzavaguđu u danai Musa kparamu,

²⁷ <<A matsa baci medendem, ko maku mo mokyon, ko maku ma maradika, mayun da a kasukpa yi n anaku a ni ali ayin e cindere, ama ili i na i dikai a kanna ka kunlai, alyuka a na a ya'in n ili i nanlo ya dem yo okpo ta kune'e ku singai ka akina u Vuzavaguđu.

²⁸ Kata i kida kanaku m maku ma ni a kanna ke te ba.

²⁹ Vi baci a kulyuka kune'e ku ucikpi u Vuzavaguđu, kata vi ya'an a da mayin uteku tsu na a da a kuciya wishi adama nu.

³⁰ A kanna ka nanlo ka dada a kutakuma inyama ya raka, kata i kasukpa kagimi ali kayin washi ba. Mpa da Vuzavaguđu.

³¹ <<Mayun da i kana wila u va n kađu ke te, kata i tono u da. Mpa da Vuzavaguđu.

³² Kata i langasa kula ku cida ku va ba, nannai da aza a Isaraila e kuyeve mu a na mi cida. Mpa da Vuzavaguđu na u bonokoi da cida,

³³ vuza na kparamu wu utakai da a idika i Masar adama a na mo okpo Kashile ka da. Mpa da Vuzavaguđu.>>

23

Wila u kutono kađiva

¹ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa,

² <<Ya'an kadanshi n uma a Isaraila kata vu dana le, na da kađiva ku uzagbi ka va, kađiva ku uzagbi ka Vuzavaguđu, ka na i kudika ko okpo kanna ka gbayin, adama o obolo a cida.

Kanna ka Ashibi

³ <<Yi ta n ayin a tali a na ya kuya'an ulinga, ama kanna ke cindere kanna ka Ashibi ka'a ka kuvuka mayin, kanna ka cida ka na i kuya'an obolo. Kata i ya'an ulinga ba, a ubuta u na baci de dem yi, kanna ka Ashibi ka Vuzavaguđu ka'a.

Kađiva ka kupasamgbantai

(Mkc 28:16-25)

⁴ <<Nava ele da kađiva kakau ka na Vuzavaguđu u zagbai, kađiva ka cida ka na ya kusala a ayin a na a zuwai a ya'ansa ka'a.

⁵ A kanna ka kupa n ka nashi ko wotoi u iyain n kulivi, dada kanna ka na a kugita kađiva ka Kupasamgbantai ka Vuzavaguđu.

⁶ Kata a kanna ke gendu ko wotoi ka, ka dada kanna ka na a kugita Kađiva ko Boroji vu babu yisiti. Kađiva ka nampa ka Vuzavaguđu ki ta a kuya'an ali ayin e cindere, kata a katsuma ka ayin a nanlo boroji vu na i kutakuma dem vi ya'an babu yisiti.

⁷ A kanna ka iyain ka kađiva ka, uma raka a ya'an obolo a cida, kata a kasukpa ulinga u na a kiwanai kuya'ansa.

⁸ Ama i neke kune'e ku kusongu u Vuzavagudu ali ayin e cindere. Kaṭa a kanna ke cindere i ya'an obolo a cida, i ya'an ulinga u na i kiwanai ba.>>

Kaḍiva ka ava'inka

⁹ Da Vuzavagudu u danai Musa,

¹⁰ <<Ya'an kadanshi n aza a Isaraila, kaṭa vu dana le, ayin a na baci i uwai a idika i na mi a kuciga me neke ḍa, ḍa i kya'i ili ya ashina, kaṭa i tuka ganu m makatalu ma na i gitai kushiya va.

¹¹ Ashibi a laza baci a kanna ke ire, ganu u dengusa makatalu ma zuva a ubuta u Vuzavagudu adama a na ma ciya wishi adama a ḍa.

¹² A kanna ka na i dengusai makatalu ma, yi ta a kulyuka kagiri ka kaya ke te ka na ki babu u'iwin u Kaṣhile tsa alyuka o kusongu u Vuzavagudu,

¹³ kobolo n kune'e ki ishina i ifa vi re vi kiya ku singai ku na a satarai m mani'in ma zaitu, alyuka a ḍa a na a ya'in n akina u Vuzavagudu, ili i magulani i singai a kubana u Vuzavagudu. I ta kpamu e kuneke alyuka a ili i kuso'o a madiki me te ma makyan.

¹⁴ Kaṭa i takuma boroji vu na a ya'in n ishina i savu, ko yu uzungi ba, sai a kanna ka na i tukai bi'i n kune'e ku ḍa ku nampa a ubuta u Kaṣhile ka ḍa. Na va wila u ḍa u na u kukotso ba ali a kubana wu ntsukaya n ḍa, ko te dai yi idashi.

Kaḍiva ka vikya'a

(Mkc 28:26-31)

¹⁵ <<Ana kanna ka Ashibi ka kuvuka ka lazai, a kanna ke ire ka na vu tukai m makatalu ma na a dengusai adama e kune'e, i ta kukece kuden ku cindere derere.

¹⁶ I kece ayin amangerenkupa, a kanna ke ire ka Ashibi e cindere, i neke Vuzavagudu kune'e ki ishina i savu kpamu.

¹⁷ Ko te dai yi o kuyongo i tuka n akutsu ere o boroji adama a na e neke Vuzavagudu tsu kune'e ku singai ku kudangusa. Kaḍutsu ko boroji dem yi ta a kuya'an ka'a n kiya ku singai ku ifa vi re usatari n yisiti, kaṭa a ya'anka alyuka a ili i na i va'inkai u Vuzavagudu.

¹⁸ Kobolo m boroji va, i neke agiri e cindere yaba dem u yawa kaya ke te, kaṭa kpamu ka ya'an babu u'iwin u Kaṣhile, n kobomburon ushan u kenu ke te n agiri ere. A ya'anka a ḍa kune'en ku kusongu u Vuzavagudu, kobolo n kune'en ki ishina, n ki ili i kuso'o, m magulani ma singai u Vuzavagudu.

¹⁹ Kaṭa i neke kune'e ku magaji me te adama e kune'e ku unushi, kobolo n agiri e re a na a yawai kaya kete-kete tsu kune'e ku matana.

²⁰ Kaṭa ganu u dengusa agiri ere a tsu kune'e u Vuzavagudu kobolo m boroji vi ili i na i gitai kuge'we va. Kune'e ku ḍa ku cida ku ganu a kubana u Vuzavagudu.

²¹ A kanna ka nanlo ka kaṭa i sala kobolo ka cida kaṭa kpamu i ya'an ulinga u na i kiwanai ba. Na va wi ta o kokpo ḍa wila ali nu ntsukaya n na n kutawa, n ubuta dem u na i dasangi.

²² <<A ayin a na baci i kya'i ili ya ashina i ḍa, kaṭa i kya'a ali a kubana iga'in ya ashina a ḍa ko i daya ba. Kaṣukpakai aza a unambi n omoci. Mpa ḍa Vuzavagudu Kaṣhile ka ḍa.>>

Kaḍiva ka kulika ishiyaun

(Mkc 29:1-6)

²³ Da Vuzavagudu u ya'in kadanshi m Musa,

²⁴ <<Dana uma a Isaraila a kanna ka iyain ko wotoi u cindere, yi ta a kuvuka, da baci i panai a likai ishari, kata i ya'an obolo a cida i neke kune'e a katalikalyuka.

²⁵ Kata i ya'an ulinga uteku tsu na i kiwanai ba, ama i neke kune'e ku kusongu u Vuzavaguđu.>>

Kanna ka kutakpa unushi

(Mkc 29:7-11)

²⁶ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa, u danai,

²⁷ <<A kanna ka kupa ko wotoi u cindere wa ki ta o kokpo kanna ka kutakpa unushi, ki ta o kokpo da kanna ko obolo ka singai. Yi ta a kuya'an kakuli kata i neke kune'e ku na o kusongu n akina a ubuta u Vuzavaguđu.

²⁸ Kata i ya'an ulinga a kanna ka nanlo ka ba, adama a na kanna ka kanna ka kutakpa unushi ka'a, kanna ka na a kutakpaka da unushi u da a ubuta u Vuzavaguđu.

²⁹ Vuza na baci dem u kpađai kuya'an kakuli a kanna ka nanlo ka, i ta e kupece yi n uma a ni.

³⁰ Mi ta a kuna vuza na de dem u ya'in ulinga a kanna ka nanlo.

³¹ Kata i ya'an ulinga ba ko kenu. Na va wi ta o kokpo da wila u gbayin u na i kutono ali a kubana ntsukaya n na n kutawa kelime, ko te dai baci i dasangi dem.

³² Kanna ka Ashibi ka'a ka kuvuka ka da, kata i ya'an kakuli. I gitangu n kulivi ka kanna ka kuci ko wotoi ka, ali a kubana a kulivi ku yoku.>>

Kadiva ka Mavali ma Kashile

(Mkc 29:12-40)

³³ Dada Vuzavaguđu u danai Musa kpamu,

³⁴ <<Dana uma a Isaraila, A kanna ke gendu ko wotoi u cindere dada a kugita Kadiva ka Mavali ma Kashile, i ta a kuya'an ka'a ali ayin e cindere.

³⁵ A kanna ka iyain, dada i kuya'an obolo a cida. Kata i ya'an ulinga u na i kiwanai kuya'an ba.

³⁶ Ali ayin e cindere ada e kuneke kune'e ku na a kuya'an n akina u Vuzavaguđu. A kanna ka kunlai yi ta a kuya'an obolo a cida, kata i ya'an kune'e ku na a ya'in n akina u Vuzavaguđu. Na va wi ta o kokpo obolo a singai a na i kuya'an kucikpa, yi a kuya'an ulinga u da u na i kiwanai ba.

³⁷ <<Na va ele da kadiva kakau ka Vuzavaguđu ka na u zagbai kokpo kadiva ka cida ka kutusaka n kune'e ku na a ya'in n akina u Vuzavaguđu, kune'e ku kusongu, n kune'e ki ishina, kobolo kpamu n alyuka n kune'e ki ili i kuso'o ku na ku ga'in a ya'an a kanna dem.

³⁸ Kune'e ku nampa ili i da i na o doki punu a katsuma ka kadiva kakau ka kanna ka Ashibi. Kobolo kpamu n kune'e ku da n i na dem i ya'in uzuwakpani, kobolo n kune'e ku matana ku na i kuneke Vuzavaguđu.

³⁹ <<Ili i na i gitai a kanna ke gendu ko wotoi u cindere wana dai i kotso kubolungu ili ya ashina i da, ya'in kadiva ka adama a Vuzavaguđu ali ayin e cindere. Kanna ka iyain kanna ka Ashibi ka kuvuka ka'a, a kanna ka kunlai ka kadiva ka, kanna ka kuvuka ka'a.

⁴⁰ A kanna ka iyain i taba umaci wu ndanga n singai, kobolo n ekeme a madanga ma mashuwa, kobolo kpamu n acaka a ndanga a na i n ayuku n abundai, n acaka a ndanga n na mi a kakina ke kuyene, kata i kana kuya'an mazanga a ubuta u Vuzavaguđu ali ayin e cindere.

⁴¹ I ya'an kadiva ka nampa u Vuzavaguđu ali ayin e cindere a kaya dem. Na va wi ta o kokpo wila u na u kukotso ba ali sai ntsukaya n na n kutawa kelime, i ya'an kadiva ka nampa o wotoi u cindere.

⁴² A kaṣsuma ka ayin e cindere a kaḍiva ka nanlo, ele na i muku mi Isaraila raḳa i ta a kudaṣangu a nvali.

⁴³ Na wi ta a kuzuwa ntsukaya ma aza a Isaraila n na n kutawa dem n ciba, a na mpa da n zuwai ikaya i le i yongoi a nvali, a ayin a na mu utakaj le a idika i Masar. Mpa da Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da.>>

⁴⁴ Da Musa u salakai aza a Isaraila kaḍiva kakau ka na Vuzavaguḍu u zuwai.

24

Kulana ku nkuni (Kut 27:20-21)

¹ Da Vuzavaguḍu u danai Musa,

² <<Dana uma a Isaraila a tuka wu m mani'in ma singai ma zaitu ma na a lapulai adama a nkuni mu ubuta u Maṣali ma cida, ciya a tasuku n da kaṭa n lya'a kelime n kuka.

³ N kulivi lakam Haruna u kuyongo ta a kutasuku nkuni ma a ubuta u Vuzavaguḍu ali a kubana kayin washi, e kelime ko mololo ma asuvu ma na ma kpada Akpati vu Uzuwakpani va, ma na mi a ubuta u na u La'i n Cida. Na va wila u da u na u kukotso ba, ali a kubana ntsukaya n na n kutawa.

⁴ Makyan dem u yongo a kulana nkuni n na mi ukiyangi a kashamkpatsu ka azanariya a ubuta u Vuzavaguḍu.

⁵ <<Dika kiya ku singai, kaṭa vu ya'an akutsu o boroji kupa n ere, kakutsu dem ki ta a kudika kiya ku na aḅundai a ni a yawai ifa vi re.

⁶ Kaṭa vu gere le adaru e re, akutsu a tali a tali a gaḍi vu kirukpa ku na a ya'in n azanariya, a zuwa e kelime ka Vuzavaguḍu.

⁷ A kadaru dem vu zuwa ili i magulani i singai i na i kokpo ili i kucibasa a una u boroji va tsu kune'e ku na a ya'in n akina u Vuzavaguḍu.

⁸ Boroji vu nampa ganu wi ta a kutuka n vu da a ubuta u Vuzavaguḍu a kanna ka Ashibi dem, adama a uma a Isaraila, daḍa u kokpo wila u na u kukotso ba.

⁹ Vu da vi ta o kokpo vu Haruna n olobo a ni, i ta a kutakuma vu da a ubuta u cida, adama a na ugboku u nanlo u daḍa u la'i n cida wu upecu u le u ayin dem. Kune'e ku da feu ku na a ya'in n akina da e nekei Vuzavaguḍu.*>>

Atakaci adama a kadanshi ki ishikushi

¹⁰ Kanna ke te, vuma vi yoku vu na anaḳu a ni vuza va aza a Isaraila, esheku tamkpamu vuza va aza a Masar, u banai wa aza a Isaraila da vishili vu dangai n ayi n aza a Isaraila a kaṣsura ka de.

¹¹ Da kolobo ka vuka va aza a Isaraila ka ya'in kadanshi ki ishikushi u Kula ku Vuzavaguḍu, da a tukaj n ayi a ubuta u Musa. Kula ka anaḳu ku daḍa Shilomitu, mekere ma Dibiri a umaci u Dan.

¹² Da a gbagurai ni a kuvana ili i na Vuzavaguḍu u kudana le a ya'an adama a ni.

¹³ Da Vuzavaguḍu u danai Musa,

¹⁴ <<Dikai vuma na u ya'in kadanshi ki ishikushi ka i banka oyonto. Kaṭa aza a na a panakai ni a kuya'an ishikushi ya a kiyangu ekiye e le a kaci ka ni adama a na pana ta unushi u na u ya'in, yeve kobolo ka uma ka raḳa a vara yi n atali.

¹⁵ Dana uma a Isaraila, vuza na baci u ya'in kadanshi ki ishikushi a kubana u Kaṣhile ka ni, i ta a kutakacika yi adama a unushi u ni.

* 24:9 24:9 Mat 12:4, 2:6; Luk 6:4

¹⁶ Vuza na baci kpamu u ya'in kadanshi ki ishikushi a ubuta u Vuzavaguđu, mayun da a una yi. Uma raka a vara yi n atali. Ko komoci, ko vuza likuci, u ya'an baci de kadanshi ki ishikushi u kula ku Vuzavaguđu i ta a kuna yi.

¹⁷ <<Vuza na kpamu wu unai vuma, ayi feu i ta a kuna yi.

¹⁸ Vuza na kpamu dem wu unai ilikuzuwa i vuza, wi ta o kubonoko n ilikuzuwa i yoku i wuma.

¹⁹ Da baci vuza u ukai toku m muna, ili i na u ya'in va ayi feu a ya'anka yi nannai,

²⁰ ukodi a tsupa n ukodi, kashi feu a tsupa n kashi, kanga a tsupa n kanga. Uteku u na u ukai toku muna, ayi feu ta a ku uka yi nannai.

²¹ Vuza na kpamu dem wu unai ilikuzuwa i vuza, wi ta o kubonoko n ilikuzuwa i yoku. Ama vuza na baci wu unai toku ayi feu i ta a kuna yi.

²² Wila u te u da u kuka omoci n aza a likuci dem, adama a na mpa da Vuzavaguđu Kashi ka da.>>

²³ Ana Musa u kotsoi kuya'an kadanshi n uma a Isaraila, da a dikai vuza na u ya'in kadanshi ki ishikushi ka a karakai oyonto, da a varai ni n atali ali u kuwai. Aza a Isaraila a ya'in derere tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

25

Kaya ka kuvuka

(Wil 15:1-11)

¹ Dada Vuzavaguđu u danai Musa a Kusan ku Sinai,

² <<Ya'an kadanshi n uma a Isaraila, kata vu dana le, a ayin a na baci i uwai a idika i na mi e kuneke da va, mayun i kasukpa idika ya yu uvuka a kaya ke cindere dem, adama a na e neke Vuzavaguđu tsugbayin.

³ Aya a tali ada a kucimba ashina a da, aya a tali punu feu ada a kulapula ashina a ndanga mi itacishi n da, kata i kya'a a da.

⁴ Ama a kaya ke cindere, i kasukpa idika ya yu uvuka, adama a na i neke mu tsugbayin mpa Vuzavaguđu vu da. Kata i cimba ashina a da ko kpamu i lapula ashina a ndanga mi itacishi a da ba.

⁵ Kata i kya'a utaci ko kpamu i ta'a mambulu a ndanga n na i kpadai kulapula ba, adama a na kaya ka na idika i kuvuka mayun ka dada.

⁶ I na de dem idika ya i matsai a kaya ka kuvuka ka Ashibi, i kokpo ta ilikulya i nu, n agbashi a nu amaci n ali, kobolo n aza a zamalinga, n omoci a na i punu idashi n avu,

⁷ kobolo n ilikuzuwa i nu, nu nnama n kakamba dem. Ili i na baci de dem idika ya i matsai i da yi ta a kuya'an kulya'a.

Kaya ku ubaruwi.

⁸ <<Vuzavaguđu u danai, yi ta e kukece aya a kuvuka e cindere, o kudokusu kucindere ali kucindere, dada aya amangere n kuci derere.

⁹ A kanna ka kupa, ko wotoi u cindere, kanna ka kucinukpa n unushi ka'a, yi ta a kulika kavana kau ko te dai punu a idika ya.

¹⁰ I dika kaya ka amangerenkupa ka nampa kokpo ka cida. Kata i sala ubaruwi a idika ya dem n aza a na i punu idashi feu. Wi ta o kokpo kaya ka mazanga wa da dem. Yaba dem wi ta o kubono a idika i na yi i kaci ka ni yi ikaya i ni, n ubuta u kumaci u ni.

¹¹ Kaya ka nampa ki ta o kokpo da kaya ku uciyi ubaruwi wa da. A kaya ka nampa ka kata i ya'an vica'a, ko i kya'a kpamu utaci ba, ko kpamu i bolongu mambulu a ndanga n na i kpadai kulapula ba.

¹² Adama a na kaya ku ubaruwi ka da ka'a, yi ta a kuciba n ka'a mayin. Ama yi ta a kulya utaci a na ashina a da a matsai koci.

¹³ <<A kaya ku ubaruwi ka nampa, yaba dem u bono a idika i ni.

¹⁴ Da baci vuza u tsulai, ko kpamu u denkei vuza ni vuza va aza a Isaraila ubuta, kata a lya'anai ba.

¹⁵ Da baci vuza wa kutsula ubuta u vuza na i idashi dedevu, vu zuka n kabundai ka aya ka na va kuya'anka ulinga n idika ya kafu kaya ku ubaruwi ka ko bono.

¹⁶ Da baci aya a na a buwai kafu kaya ku ubaruwi ko bono i gbayin ba, i ta e kujebe ikebe ya, adama a na i ta e kudenke wu derere n aya a na va kuya'an ulinga punu va.

¹⁷ Kata i lya'anai ba, ama panai wovon u Kashile ka da, adama a na Mpa da Vuzavagu du Kashile ka da.

¹⁸ <<Da baci i tonoi kadanshi ka va m wila u va, yi ta a kudasangu m matana a idika ya.

¹⁹ Kata idika i matsa kau, yi ta a kulya'a i cuwa mayin, kata i dasangi m matana.

²⁰ Ama yi ta a kufuda kece, <Yidai tsa kulya'a a kaya ke cindere ka kuvuka, ci cimba baci ba da kpamu ci kya'i ba?>

²¹ Mpa mi ta a kuzuwaka da unasingai a kaya ka tali, tsu na idika ya i kumatsa kau kata i lya'atangu da ali aya a tatsu.

²² A ayin a na baci i cimbai a kaya ka kunlai ka, yi ta o kuyongo a kulya'a i da ali sai ayin a na i savu i kaya ka kuci i yawai.

²³ <<Kata i denge idika ya raka-raka ba, adama a na idika ya i va i da. Ada kpamu omoci a da yi wa va, aza a na i idashi a kucimbasa ubuta wa.

²⁴ Idika i na de dem i kanai yo okpoi i da, yi baci e kudenge i da ye ece aza a ubuta a ko i ta a kushiba i da.

²⁵ <<Da baci vuza yoku a katsuma ka da wo okpoi n unambi, ali da u pecei idika i ni da u dengei, to vuza yoku a katsuma ka uma a ni u tsulasaka i na u dengei va.

²⁶ Da baci vuza na u dengei idika ya wi babu vuza ni vu na u kushiba idika ya, ama da u tawai u ciyai utsura u na wa kufuda wa shiba idika ya n kaci ka ni,

²⁷ sai u kece kabundai ka aya a na a ya'in, kata u bonoko n kagimi ki ikebe ka na ka buwai u vuza na u denkei ubuta wa, kata u bono u kana ubuta u ni.

²⁸ Ama da baci u ciyai ikebe i na wa kutsupaka ba, to vuza na u tsulai idika ya wi ta a kulya'a kelime n kucimba idika ya, ali sai kaya ka amangerenkupa ka ku ubaruwi ka yawa. A kaya ka nampa ka da da o kubonoko vuma va n idika i ni.

²⁹ <<Da baci vuza u dengei kpa'a a katsuma ka likuci i na yi ukanji m mashilya, wi ta a kufuda wa tsulasaka ku da a kaya ku uboni ka na u dengei ku da punu a kaya ka nanlo ka, wi ta n utsura u tsulasaka ku da.

³⁰ Ama da baci kaya ka shanai ali ka pasai babu na u fudai u tsulasakai kpa'a ka, kpa'a ku ukanji m mashilya ka ki ta o kokpo ku vuza n na u tsulai ku da va nu ntsukaya n ni. O kubonoko yi kpa'a ka a kaya ka amangerenkupa ka ba.

³¹ Ama i'uwa i wawa'a a likuci i kenke'en babu ukanji ni nshilya, na lo okpo ta likuci ya abali. I ta a kufuda ku tsulasaka kpamu i da, kata o bonoko i da a kaya ka amangerenkupa ku uciyi wu ubaruwi.

³² Aza e Levi i ta n utsura u na a tsulasaka i'uwa i le a likuci i le, a ayin dem.

³³ Vuza va aza e Levi vi yoku u denge baci kpa'a punu a likuci i nampa ya, da a fudai a tsulasakai ku da ba, mayun da o bonoko n ku da a kaya ku uciyi ubaruwi, adama a na i'uwa i na aza e Levi i n i da i kaci ke le i da a ubuta wa aza a Isaraila.

³⁴ Ama ubuta u kalina u na wi punu a likuci i le ya dem, e kudenge u da ba, adama a na ubuta u le u da u na wi u kaci ke le.

Kubanka aza a unambi

³⁵ <<Da baci vuza yoku vu da vuza va aza a Isaraila wi n unambi ali da u kpaɗai kpamu kufuda kubanka kaci ka ni, bankai ni tsu na i kuya'an n komoci ko vuza na u tawai babu kushamgba kau, adama a na u lya'a kelime n kuyongo n ada.

³⁶ Kata i lansa kodokpotsu ko ili i na i ku'uwa da punu adama a ni ba. Ama panai wovon u Kashile u da, adama a na vuza vu likuci i da u lya'a kelime n kuyongo n ada.

³⁷ Kata i neke yi okopu e ikebe n kodokpotsu punu ba, ko i denke yi ilikulya n i na i ku'uwa da punu ba.

³⁸ Mpa da Vuzavagudu Kashile ka da, vuza na wu utakai da a idika i Masar, kata n neke da idika ya aza a Kana'ana, kata kpamu mo okpo Kashile ka da.

³⁹ <<Da baci vuma te a katsuma ka aza a da wo okpoi vuza vu unambi, ali da u dengei kaci ka ni wa nu, kata vu takacika yi u ya'an ulinga tsu kagbashi ba.

⁴⁰ Vi ta a kudika yi wo okpo an vuza zamalinga wa nu, ko kpamu vuza na wi idashi n avu makyan kenu. Wi ta a kuya'anka wu ulinga ali aya amangerenkupa ku uciyi wu ubaruwi.

⁴¹ A ayin a nanlo ayi va m muku n ni i ta a kukasukpa le, kata a laza a kubana a ubuta wu umaci u ni, a ubuta u na ikaya i ni i yongoi.

⁴² Adama a na uma a Isaraila agbashi a va a da, aza a na mu utakai a idika i Masar, kata e denge le tsa agbashi ba.

⁴³ Kata vu lya'aka yi tsugono tsu na va kutakacika yi ba, ama vu pana wovon u Kashile ka nu.

⁴⁴ Da baci vu cigai kutsula agbashi ali n amaci, vi ta a kufuda kutsula le a likuci kakau i na yi ukara'i u nu dem.

⁴⁵ Vi ta a kufuda kutsula agbashi o omoci a na i idashi n ada, kobolo m muku n na ele a matsai a idika i nu. I ta o kokpo uma a nu.

⁴⁶ Vi ta a kufuda vu bonoko le okpo uma a kaci ka nu n uma a muku n nu, adama a na okpo ucanuku u muku n nu. I ta o kokpo da agbashi ali sai uteku u wuma u le. Ama uma a da aza a Isaraila, vuza wa kulya'aka toku tsugono tsu na a kutakacikanai ba.

⁴⁷ <<Da baci komoci ka na ki idashi wa da kokpoi vuza vu uciyi, da toku da, vuza va aza a Isaraila wo okpoi vuza vu unambi ali da u dengei kaci ka ni a ubuta u komoci ka nanlo, ko ubuta u uma o komoci a,

⁴⁸ i ta n utsura u ku tsulasaka vuma vi Isaraila va wana dai baci u denge kaci ka ni. Kumaci ku ni ku te ki ta a kufuda ku tsulasaka yi.

⁴⁹ Ko esheku e ke'en ko vashi vi ni, ko vuza ni yoku vu na i e kefeku ke te, wi ta a kufuda ku tsulasaka yi. Ayi n kaci ka ni u tsurakpa baci ta na, wi ta a kufuda ku tsulasaka kaci ka ni.

⁵⁰ Ayi va n vuza na u tsulai ni va i ta e kukece kabundai ka aya ka na u tsulakai ni va, kata ayi n vuza na u tsulai ni e kece kabundai ka kaya ka na u dengei kaci ka ni wa ni va ali a kubana a kaya ku ubaruwi, ikebe i tsulaga i na a tsulakai ni va yu uta kau n kabundai ka aya ka. Makyan ma na wi ishi u vuza na u tsulai ni va wo okpo derere n katsupu ka vuza zamalinga.

⁵¹ Aya a buwa baci n aḅundai, wi ta a ku tsulasaka kaḅi ka ni derere n kaḅundai ki ikebe i na wi isai a ayin a na u dengei kaḅi ka ni.

⁵² Ama kenu da baci aya a a buwai kafu kaḅiva ka amangerenkupa ka kuciya ubaruwi ka, u kotso u tsupa ikebe i kenu adama a na u tsulasaka kaḅi ka ni.

⁵³ A katsuma ka aya a na wi a kuya'anka komoci ka na ka tsulai ni ulinga, u ya'anka yi tsu na u ci ya'anka vuza vu zamalinga. Kata raka vu da i kasukpa u takacika yi n ka gbani-gbani ba.

⁵⁴ Ama da baci u ciya utsulusuki n uye kakau u nanlo ba, vuma va m muku n ni a kasukpa le a kaya ka amangerenkupa ku ubaruwi.

⁵⁵ Adama a na uma a Isaraila agbashi a va a da, ele agbashi a da a na mu utukai a idika i Masar. Mpa da Vuzavaguḁu Kaḅhile ka da.

26

Unasingai adama a vuza na u tonoi wila (Wil 7:12-24; 28:1-14)

¹ <<Vuzavaguḁu u danai, kata i ya'anka kaḅi ka da kamali ko katali ka na i kuya'anka kavasa ba, ko kpamu i she'we atali adama a na okpo da amali a na i kutono ba, adama a na Mpa da Vuzavaguḁu Kaḅhile ka da.

² Mayun da i ciba n kanna ka Ashibi ka kuvuka ka va, kata kpamu i neke A'isa a va tsugbayin. Mpa da Vuzavaguḁu.

³ <<Da baci i tonoi wila u va, da kpamu i banai u da, da i ya'in ulinga n u da,

⁴ mi ta a kutuka da n lyushi a ayin a na o yotsoi, idika yi ta a kumatsa ili n aḅundai, ndanga feu mi ta a kumatsa umaci u le.

⁵ Ashina a da i ta a kumatsa ili n aḅundai, kata i yongo a vikya'a ali i cina ayin a na i kuta'a umaci wu ndanga u da, kata kpamu i yongo a kuta'a umaci wu ndanga ali a kubana a ayin a vica'a. Yi ta a kulya'a ilikulya i na i cikalai, Kata i dasangi a idika i da m matana.

⁶ Mi ta e kuneke da matana a idika ya, ada yi ta a kuvaku babu wovon wi ili i yoku. Mi ta o kuloko nnama n kakamba n na n kuzuwa da wovon a idika ya, kuvon kpamu ka kusa'wa likuci i da ba.

⁷ Ada yi ta a kuna irala i da n aḅundai a ubuta u kuvon.

⁸ Ada uma a tawun yi ta a kukiyangu uma amangatawun, kata ada uma amangatawun i kiyangu uma akpan kupa. Kata yu una irala i da n kotokobi.

⁹ Mpa mi ta a kinda da n tsuloboi, kata n zuwa da i matsasaka i yimkpa n kaḅundai. Kata Mpa ta na n shatangu uzuwakpani u va n ada.

¹⁰ I kuyongo ta a kulya'a ili i balu'u i na i kya'i, ali i lansa ubuta u na i kutakpa ya zuwa adama a na i ciya ubuta u na i kuzuwa i savu ya.

¹¹ Mpa mi ta o kuyongo wa da a Mavali ma cida ma va, mpa ma kupana unata u da ba.

¹² Mpa mi ta a kuwala punu a katsuma ka da kata mo okpo Kaḅhile ka da, kata ada kpamu yo okpo uma a va

¹³ Mpa da Vuzavaguḁu Kaḅhile ka da, ka na ka utakai da a idika i Masar, adama a na kata i doku yo okpo agbashi a uma a Masar ba. Mpa m gbatya ta kogboli ka tsugbashi e edeku a da adama a na yo okpo bari.

Atakaci adama a aza a na a kpadai kutono wila (Wil 28:15-68)

¹⁴ <<Dada Vuzavaguḁu u danai, ama da baci i kpadai kupana ka va, da kpamu i kpadai kutono wila u nampa dem,

¹⁵ ɗa i iwain wila u va ɗa i goyoi u ɗa, ali ɗa i kpaɗai kutono u ɗa, ɗa kpamu i pasai uzuwakpani u va,

¹⁶ to na ɗa atakaci a na n kuneke ɗa. Mi ta a kusu'uku ɗa n wunlai u gbani-gbani, mbala kakau m mayuna ma na ma kulangasa ɗa ashi, kata i kana kuyamba. Gbani ɗa ya kuya'an vica'a, adama a na irala i ɗa i ɗa i kulya'aka ɗa i ɗa.

¹⁷ Mpa mi ta a kuzuwa tsurala n aɗa adama a na kata irala i ɗa i lya'a ɗa n kuvon, irala i ɗa yi ta a kulya'aka ɗa tsugono, kata i kana iladi babu vuza u saba ɗa.

¹⁸ Da baci ili i nampa raka i lazai ɗa i kpaɗai kupanaka mu, kata n doku atakaci a ɗa ali kucindere.

¹⁹ Mpa mi ta a kutakpa ugbamukaci u ɗa kata m kpaɗa kuyo'oko ɗa mini, ashina a ɗa a na yi a kucimba kpamu i ta e kudekpe kata idika i gbama tsu kakpanlai.

²⁰ Yi ta a kutakacika kaci ka ɗa n ulinga gbani, adama a na ashina a ɗa a kumatsa ili i makara kpamu ba, ndanga kpamu ma ashina a ɗa n kumatsa imacishi yi ndanga ba.

²¹ <<Da baci i lya'i kelime n kuya'anka mu ugbamukaci ɗa i kpaɗai kupana ka va, Mpa mi ta o kudoku ɗa atakaci ali kucindere adama a unushi u ɗa.

²² Mpa mi ta a kusu'uku ɗa nu nnama n kakamba m gbani-gbani, aza a na a kuya'an koli ka muku n ɗa, kata a una ilikuzuwa i ɗa, kata e jebe ɗa kabundai ali tsu na a kukpaɗa kene uma a uye wu nwalu u ɗa.

²³ <<Da baci ali n gogo na i kpaɗai kupana ka va, ama ɗa i lya'i kelime n kuya'anka mu ugbamukaci,

²⁴ Mpa feu mi ta o kokpo a tsurala n aɗa. Mpa n kaci ka va mi ta e kuneke ɗa atakaci a na a la'i a cau ali kucindere adama a unushi u ɗa.

²⁵ Mi ta a kutuka ɗa n kuvon ku na ka kuya'anka mu katsupu adama a na i iwan ta uzuwakpani u va. Da baci i sumai o kubono n kacapa a ku'uwa a likuci i gbayin i ɗa adama a na i shedeku, mi ta a kusu'uku ɗa m madukpa ma gbani-gbani ma na ma kuzuwa ɗa i neke utan a ubuta wa irala a ɗa.

²⁶ Da baci m kpanduki uye u kuciya wi ilikulya u ɗa, amaci kupa i ta a kuyanaka ɗa e kenle ke te, kata a peceke ɗa ugisanki. Yi ta a kulya'a i ɗa ama ya kucuwa ba.

²⁷ <<Da baci kpamu i kpaɗai kupana ka va, ɗa i lya'i kelime n kuya'anka mu ugbamukaci,

²⁸ mpa a katsuma ku unamgbukatsuma ka va mi ta a kuzuwa tsurala n aɗa, kata n neke ɗa atakaci adama a unushi u ɗa ali kucindere u la'a ci cau.

²⁹ Kata ta na i kana kutakuma inyama i muku mo olobo ni nkere n ɗa adama a kambulu.

³⁰ Kata Mpa m boso ubuta u kutoni u ɗa, n langasa atalialyuka a ili i magulani n ɗa, n kingira even a ikyamba a ɗa zuva va amali a ɗa a babu wuma. Kata yo okpo ili yu unata wa va.

³¹ Mpa mi ta o kubonoko likuci i gbagba'in i ɗa agali, n langasa nvali n ɗa, kata m kpaɗa kuciga magulani me kune'e ma ɗa.

³² Kata n langasa idika i ɗa, ciya irala i ɗa i na i tawai kudasangun punu i ɗa, a namba i na a kudansa adama a unamgbi wi idika ya.

³³ Mpa mi ta a kuwacuwa ɗa a idika kakau, kata n tala kotokobi ka va n guva ɗa. Kata n zuwa idika i ɗa yo okpo agali, likuci i gbagba'in i ɗa yo okpo lekefi.

³⁴ <<Kata idika i ɗa i ciya aya a ni a wuvuki a ayin a na yi ishi yo okpoi agali, a ayin a na yi ishi idashi a likuci yi irala i ɗa. Kata idika ya yu uvuka mayin.

³⁵ Ayin a na baci idika ya yo okpoi agali, i da yi ta a kuciya wuvuki u ni u na ishi a sankai ni a aya a kuvuka a na i yongoi punu a i da.

³⁶ Ama ada vu na i buwai, kata n zuwa adu a da okpo n wovon punu a likuci yi irala i da ali izumgbi i wunlai ya ayuku koci i zuwa da iladi. Kata i suma uteku tsa aza na i o kutono n kotokobi, kata i kana kuta datsa n i yikpai a idika gbani, ashe babu ta na vuza na wi o kutono da.

³⁷ Yi ta a kuka magamanai uteku tsa aza a na i a kusuma ukpa u kotokobi, babu ta na vuza na wi lo a kusaba da. Yi a kufuda kushilika n irala i da ba.

³⁸ A kutawa a ukocishi, yi ta a kukuwa a idika kakau, idika yi irala i da yi ta o kusodongu da.

³⁹ Ada vu na i buwai ta ya kuka kukotso nannai a likuci yi irala i da adama a unushi u da kobolo n unushi wi ikaya i da.

⁴⁰ <<Ama a ushuku baci n unushi u le kobolo n unushi wi ikaya i le, tsu na a kasukpai mu da kpamu a ya'ankai mu ugbamukaci,

⁴¹ i da i zuwai da n ya'in feu wupa a kubana we le ali da n lokoi le a kubana a idika yi irala i le, a ayin a na baci adu a ugbami e le o bonoi a uye da a shikai unushi u le, da a kasukpai ka gbani-gbani ke le,

⁴² mi ta a kuciba n uzuwakpani u va n Yakubu, n Ishaku, n Ibrahi kata n ciba n idika ya.

⁴³ Kafu i nanlo i gita, uma a va i ta a kuzuwa uma a kasukpa idika i le, kata i da i pana uyo'o u wuvuki u ni a ayin a na yi ishi agali. I ta a kutakacika adama a unushi u na a ya'in adama a na a iwan ta wila u va n kadanshi ka va.

⁴⁴ Ko n nannai dem, a ayin a na i a idika yi irala i le mi a ku'iwan le ba, ko n ya'an wupa n ele ciya mu una le raka ko n kodo uzuwakpani u na n ya'in n ele. Mpa da Vuzavagudu Kashile ke le.

⁴⁵ Ama adama e le, mi ta a kuciba n uzuwakpani u va n ikaya i le i na mu utakai a idika i Masar aduniyan e kene adama a na mo okpo Kashile ke le. Mpa da Vuzavagudu.>>

⁴⁶ Na da wila n kadanshi n ili i kutono i na Vuzavagudu u ya'in n aza a Isaraila a ubuta u Musa a Kusan ku Sinai.

27

Wila adama a akucina

¹ Vuzavagudu u danai Musa,

² <<Ya'an kadanshi n uma a Isaraila kata vu dana le, da baci vuza u ya'in akucina a na u kuneke vuma u ya'anka mu ulinga, vuza na e nekei mu va i ta a kufuda kushiba yi n ikebe i na vuza yoku u kutsupa ganu n vuma va.

³ Zuwai katsupu ka mavali vuza va aya kamanga a kubana aya aman-gatatsu derere n ikebe i shekelu amangerenkupa, uteku tsa agisana agisamkpatsu ya A'isa,

⁴ ama mavuka ma baci ma na mi n aya tsu nanlo feu, zuwai katsupu ka ni derere n ikebe i shekelu kamangankupa.

⁵ Ama maku mo kolobo ma baci ma aya a tawun a kubana kamanga, zuwai katsupu ka ni derere n ikebe i shekelu kamanga, maku ma vuka tamkpamu a zuwaka yi ikebe i shekelu kupa.

⁶ Ama maku mo wotoi u te ma baci a kubana aya a tawun, zuwai katsupu ka mavali derere n ikebe i shekelu vu tawun, mavuka tamkpamu derere n ikebe i shekelu vu tatsu.

⁷ Ama vuma va aya amangatatsu da baci ko ulaji, zuwai katsupu ka vali derere n ikebe i shekelu gendu, vuka tamkpamu ikebe i shekelu kupa.

⁸ Da baci vuma na u ya'in akucina wo okpoi vuza vu unambi u na wi a kufuda kutsupa ikebe i na a zuwakai ni ba, sai u banka n vuma va a ubuta u ganu, ayi da vuza na u kufuda kujebeke yi ugana wa uteku tsu na wa kufuda kutsupa.

⁹ <<Ili i na u ya'ankai akucina a ilikuzuwa i da baci i na a kufuda kuya'anka Vuzavaguđu kune'e, to ilikuzuwa i nanlo i na e nekei va yo okpo ta cida.

¹⁰ Kata u saba'a ma ba ko kpamu u ya'ansaka ma singai ma m ma gbani-gbani ba. Da baci u saba'i nannai, dem vu le i ta o kokpo cida, kata kpamu a lyuka le aya

¹¹ Ama da baci akucina a okpoi a manama ma na mi cida ba, ma na mi kuya'anka kune'e a ubuta u Vuzavaguđu ba, mayun da a dika e neke ma ganu,

¹² vuza na u kukondo ma'a, ko ma singai ma'a ko ma singai ma'a ba. Ikebe i na baci de dem ganu u kidakai ma'a, wo kokpo nannai.

¹³ Ama vuza va akucina va u ciga baci wa tsulasaka manama ma, to sai u doku u gboku u te a katsuma ku u tawun ki ikebe i na a zuwai.

¹⁴ <<Da baci vuza u nekei kpa'a ku ni tsu kune'e ki ili i cida a ubuta u Vuzavaguđu, kata ganu u kidaka yi ikebe derere n tsu uga'in ko unamgbi u kpa'a wa. Ikebe i na baci de dem ganu u kidai ta tana wo kokpo nannai.

¹⁵ Da baci vuza na u nekei kpa'a ka u cikalai ku tsulasaka ku da, to sai u doku ugboku u te a katsuma ku u tawun ki ikebe i na a tsupai ni, kata kpa'a ka kokpo ku ni kpamu.

¹⁶ <<Da baci vuza u nekei Vuzavaguđu upecu u idika i ni, u ga'an ta a zuwa ikebe i ni yo okpo derere n icu'u i na i ga'in a ca'a a kashina ka. I ta e kukece ikebe ya yo okpo azurufa kupa a natsu kamanga dem vi ili i kashina.

¹⁷ Da baci u nekei kashina ka a ayin a kaya ka mazanga ka amangerenkupa, ikebe i na e kecei de va o kudoku a saba'a i da ba.

¹⁸ Ama da baci u nekei kashina ka wana dai aya amangerenkupa a ubaruwi a laza, to sai ganu wi indana derere wu untukpa aya a na a buwai a kubana a kaya ka amangerenkupa ka. Kata e jebe kabundai ki ikebe ka na a kutsupa.

¹⁹ Da baci vuza na u nekei kashina ka u cikalai kubono ku tsulasaka ka'a, to sai u doku ugboku u te a katsuma ku u tawun wi ikebe i na yi derere, kata kashina ka kpamu ko okpo ka ni.

²⁰ Ama u tsulasaka baci kashina ka ba, ko ta na u denke baci vuza yoku kau, kashina ka ka buwa ku tsulasaka ba.

²¹ Da baci e nekei kashina ka a kaya ku ubaruwi, ki ta o kokpo kune'e ku cida u Vuzavaguđu, kata kokpo ucanuku u anan ganu.

²² Da baci vuza u nekei Vuzavaguđu kashina ka na u tsulai, ka na kokpoi ili i kaci ka ni m kpa'a ku ni koci ba,

²³ ganu wi ta a kuzuwaka ka'a ikebe derere n aya a na a buwai a kaya ka amangerenkupa ku ubaruwi, kata vuma va ta na u tupa i na i kuya'an derere a kanna ka nanlo ka, ci ili i na yi cida a ubuta u Vuzavaguđu.

²⁴ A kaya ka amangerenkupa ku ubaruwi, kashina ka ki ta o kubono e ekiye a vuza na u denkei ni, vuza na kashina ka kishi ka ni.

²⁵ Katsupu ka na a zuwai dem i ta e kukece ka'a kokpo derere n kagisamkpatsu ka A'isa.

²⁶ <<Da Vuzavaguđu u danai, babu vuza na u kuneke maku mu ugiti ma manama, adama a na maku mu ugiti dem ma Vuzavaguđu ma'a, ko kanaka ko malala.

²⁷ Ama manama ma na mi cida ba, wi ta a kufuda kushiba ma'a derere n katsupu ka na a zuwakai ni kata u doku ugboku u te a katsuma ka tawun

ki ili i na yi derere va. U tsulasaka baci ma ba, sai e denge ma'a derere n katsupu ka na ko yotsoi ni.

²⁸ <<Ama ili i na baci de dem vuma u kuzuwa adama a Vuzavaguđu, ko vuma ko manama, ko kashina ka kpa'a, o doku a shiba i ɗa ba, adama a na ili i na a kanzakai Vuzavaguđu yi ta cida.

²⁹ Babu vuma na e kuneke adama a kuna, kaṭa o doku a tsulasaka yi kpamu. Mayun vuma vu nanlo a una yi.

³⁰ <<Ili i te a kaṭsuma ka kupa ki ili i kashina dem, ko ili i na a ca'i ɗa a kya'i ko umaci wu ndanga, dem i Vuzavaguđu i ɗa. I ɗa yi ta cida u Vuzavaguđu.

³¹ Vuza u ciga baci u tsulasaka ili i te a kaṭsuma ka kupa ki na wu utaṭai, mayun ɗa u doku ugboku u te a kaṭsuma ka tawun ki ili i na e kecei.

³² Ili i te a kaṭsuma ka kupa yu ushiga wa anaka, wu nraḍika ko nkyon, i Vuzavaguđu i ɗa. Ayin a na e kukece nnama ma, ma kupa dem ma Vuzavaguđu ma'a.

³³ Kaṭa u ya'an kazagba u ɗika vuza singai u kaṣukpa vuza gbani-gbani ba. Ko kasaba'a kaṭa vi ya'an ba. Da baci vi ya'in kasaba'a, to dem vu le i ta o kokpo cida. I ta na a kufuɗa ku tsulasaka le ba.>>

³⁴ Nava ɗaɗa wila u na Vuzavaguđu u nekei Musa a Kusan ku Sinai adama a uma a Isaraila.

MEKECU Katagarda ke Kubayuwa

Katagarda ke Mekecu ka dana ta ukuna u tsumani tsa aza a Isaraila devu n aya amangere, a ayin a na a kasukpai Kusan ku Sinai, ali a kubana a ayin a na a yawai a ubon u kasana wu uteku u na Kashile ka ya'ankai le uzuwakpani u kuneke le. Kula ku katagarda ka ki ta a kadanshi ki ili i na katagarda ka ki a kudansa mayin, da da mekecu ma na Musa u kecei aza a Isaraila a Kusan ku Sinai kafu a laza lo, m Mowabu feu a kasana ke Kuyene ku Urudu wana dai tsukaya ci yoku tsu laza. A katsuma ka ayin e mekecu e re a nanlo, aza a Isaraila a banai a Kadeshi Baniya a ubon u daka u kure ku Kana'ana. Ama a ubuta wa de a fuda a uwa a idika yu uzuwakpani ya ba. Ana a ya'in lo aya n abundai a ubon wa, da o bonoi a kasana ke Kuyene ku Urudu a ubuta u na uma e le o yoku a vaki da aza o yoku tamkpamu o fobusoi kupasa kuyene ka a kubana a Kana'ana.

Katagarda ke Mekecu ke neke ta kadanshi ka tsumani tsu uma a na ubuta u yoku asuvu a gusai le n wovon adama atakaci. Ka ya'an ta kpamu kadanshi ka uma a na o yongoi a kuya'anka Kashile ugbamukaci m Musa feu, vuma na Kashile ka zagbai adama a na u uka le kelime. Ki ta feu a kadanshi ku uneki u kadu u Kashile a kubana u uma a ni n ukani u kadu a ubuta u uma a ni ko a na a wo okpoi a tsurukpai ba, da kpamu i n ugbamukaci. Da feu ka ya'in kadanshi ku ukani wa asuvu u Musa a kubana u Kashile kobolo n ubuta u uma a ni, ko ana wo okpoi makyan mo yoku asuvu a tsu gusa yi ta.

Ili i na yi punu udari a katagarda ka nampa

Aza a Isaraila o fobusoi kukasukpa Kusan ku Sinai (1:1--9:23)

a. Mekecu ma iyain (1:1--4:49)

b. Wila kakau (5:1--8:26)

c. Kadiva ka Kupasamgbani ke ire (9:1-23)

Ili i na i dikai a Kusan ku Sinai ali a Mowabu (10:1--21:35)

Ili i na i ya'in de a Mowabu (22:1--32:42)

Kadanshi ka gbati ka nwalu n na a gitai a Masar ali a kubana a Mowabu (33:1-49)

Wila kafu a pasa Kuyene ku Urudu (33:50--36:13)

Mekecu ma iyain ma aza a Isaraila

¹ A kanna ka iyain ko wotoi u ire, a kaya ke ire ka ayin a na aza a Isaraila a kasukpai Masar, da Vuzavagu du u ya'in kadanshi m Musa a Kusan ku Sinai e meremune, a Mavali mo Obolo. Da u danai,

² <<Avu n Haruna ada da i kukece uma a Isaraila kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a, kata i dana kula ku mavali dem,

³ aza a na a yawai aya kamanga ko vuza gbayin dem vuza na u kufuda ulinga u tsusoji.

⁴ I folono vuza te a katsuma ku umaci dem ayi na wi kesheku ka kpa'a, a banka da.

⁵ Ula a ali a na a kubanka da a da da na. A kumaci ku Ruben, Elizu kolobo ka Shedeyu.

⁶ A kumaci ku Simiyon, Shelumiye kolobo ka Zurishada.

⁷ A kumaci ku Yahuda, Nashon kolobo ka Aminadabu.

- ⁸ A kumaci ku Isaka, Nataniya kolobo ka Zuwaru.
- ⁹ A kumaci ku Zabalun, Eliyabu kolobo ka Helon.
- ¹⁰ A kumaci ko olobo a Isufu, n ku Ifirayimu, n ku Elishama kolobo ka Amihudu, n kumaci ka aza a Manasa, Gamaliya kolobo ka Pedazuru.
- ¹¹ A kumaci ku Bayami, Abidan kolobo ka Gidiyon.
- ¹² A kumaci ku Dan, Ahiyeza kolobo ka Amishada.
- ¹³ A kumaci ku Ashera, Pagiyelu kolobo ka Okiran.
- ¹⁴ A kumaci ku Gadu, Eliyasafa kolobo ka Dewuyelu.
- ¹⁵ A kumaci ku Nafutali, Ahira kolobo ka Enanu.>>
- ¹⁶ Nava daɗa ali a na a zagbai a kaɗsuma ka kaɗsura dem, aza e kelime e kelentsu ku umaci dem, ele da aza e kelime a kumaci ka a aza a Isaraila.
- ¹⁷ Da Musa n Haruna e dekei uma a, aza na e nekei ula e le,
- ¹⁸ da e dekei uma a likuci raɗa a kanna ku ugiti o wotoi u ire. Da e kecei mawali dem kpa'a-kpa'a n kumaci-kumaci, ula a aza na a yawai aya kamanga n kapashi. A dana le ta da e kecei le.
- ¹⁹ Uteku tsu na Vuzavaguɗu u danai Musa, ta u kecei le nannai de e meremune ma Sinai.
- ²⁰ I na i dikai a kumaci ku Ruben kolobo ku ugiti ki Isaraila. Ali dem aza na a yawai aya kamanga n kapashi, aza na a yawai kuɗika ulinga u tsusoji a kecei le n ula e le, vuza te-te, u teku tsu na i kumaci-kumaci n kpa'a-kpa'a.
- ²¹ Kabundaɗi ka uma ka na e kecei a kumaci ku Ruben ka yawa ta akpan amangere n a tali n amangatawantawun (46, 500).
- ²² A kumaci ku Simiyon, ali raɗa a na a yawai aya kamanga n kapashi, aza a na a yawai kubana tsusoji raɗa, e kece le ta da a danai ula e le vuza te-te dem, uteku tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.
- ²³ Kabundaɗi ka uma ka na e kecei a kumaci ku Simiyon, a yawa ta akpan amangerenkupa n kuci n amangatawantatsu (59, 300).
- ²⁴ A kumaci ku Gadu, ali raɗa a na a yawai aya kamanga n kapashi, aza na a yawai kubana tsusoji raɗa, e kece le ta da a danai ula e le vuza te-te, uteku tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.
- ²⁵ Kabundaɗi ka uma ka na e kecei a kumaci ku Gadu, a yawa ta, akpan amangere n a tawun n amangatawantali n amangerenkupa. (45, 650).
- ²⁶ A kumaci ku Yahuda, ali a na a yawai aya kamanga n kapashi, aza a na a yawai kubana tsusoji raɗa, e kece le ta da a danai ula e le vuza te-te, uteku tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.
- ²⁷ Kabundaɗi ka uma ka na e kecei a kumaci ku Yahuda, a yawa ta akpan amangatatsunkupa n anashi, n amangatawantali (74, 600).
- ²⁸ A kumaci ku Isaka, ali a na a yawai aya kamanga n kapashi, aza a na a yawai kubana tsusoji raɗa, e kece le ta da a danai ula e le vuza te-te, uteku tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.
- ²⁹ Kabundaɗi ka uma ka na e kecei a kumaci ku Isaka, a yawa ta akpan amangerenkupa n anashi, n amangatawanashi (54, 400).
- ³⁰ A kumaci ku Zabalun, ali a na a yawai aya kamanga n kapashi, aza a na a yawai kubana tsusoji raɗa, e kece le ta da a danai ula e le vuza te-te, uteku tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.
- ³¹ Kabundaɗi ka uma ka na e kecei ka kumaci ku Zabalun, a yawa ta akpan amangerenkupa n e cindere, n amangatawanashi (57, 400).
- ³² A kumaci ku Ifirayimu, ali a na a yawai aya kamanga n kapashi, aza na a yawai kubana tsusoji raɗa, e kece le ta da a danai ula e le vuza te-te, uteku tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.

³³ Kabundaj ka uma ka na e kecei ka kumaci ka Ifirayimu, a yawa ta akpan amangere n amangatawantawun (40, 500).

³⁴ A kumaci ku Manasa, ali a na a yawai aya kamanga n kapashi, aza na a yawai kubana tsusoji raka, e kece le ta da a danai ula e le vuza te-te, uteku tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.

³⁵ Kabundaj ka uma ka na e kecei ka kumaci ka Manasa, a yawa ta akpan kamangankupa n e re n amangatawenre (32, 200).

³⁶ A kumaci ku Bayami, ali a na a yawai aya kamanga n kapashi, aza na a yawai kubana tsusoji raka, e kece le ta da a danai ula e le vuza te-te, uteku tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.

³⁷ Kabundaj ka uma ka na e kecei ka kumaci ku Bayami, a yawa ta akpan kamangankupa n a tawun n amangatawanashi (35, 400).

³⁸ A kumaci ku Dan, ali a na a yawai aya kamanga n kapashi, aza a na a yawai kubana tsusoji raka, e kece le ta da a danai ula e le vuza te-te, uteku tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.

³⁹ Kabundaj ka uma ka na e kecei ka kumaci ku Dan, a yawa ta akpan amangatatsu n re n amangatawencindere (62, 700).

⁴⁰ A kumaci ku Ashera, ali a na a yawai aya kamanga n kapashi, aza a na a yawai kubana tsusoji raka, e kece le ta da a danai ula e le vuza te-te, uteku tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.

⁴¹ Kabundaj ka uma ka na e kecei ka kumaci ku Ashera, a yawa ta akpan amangere n kete n amangatawantawun (41, 500).

⁴² A kumaci ku Nafutali, ali a na a yawai aya kamanga n kapashi, aza na a yawai kubana tsusoji raka, e kece le ta da a danai ula e le vuza te-te, uteku tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.

⁴³ Kabundaj ka uma ka na e kecei ka kumaci ku Nafutali, a yawa ta akpan amangerenkupa n a tatsu n amangatawanashi (53, 400).

⁴⁴ Nava ele da ali a na Musa n Haruna e kecei kobolo n aza e kelime kupa n ere a Isaraila, yaba dem wi ta a kashani ka kpa'a ku ni.

⁴⁵ Nannai da e kecei ali raka a Isaraila a na a yawai aya kamanga n kapashi, aza a na a yawai kubana tsusoji, e kece le ta kumaci-kumaci.

⁴⁶ Ubolongi u mekecu wa raka-raka u da da akpan amangatawantali n akpan a tatsu n amangatawantawun n amangerenkupa, (603, 550).

⁴⁷ Ama e kece kumaci ka aza e Levi kobolo n kumaci ku na ku buwai ba.

⁴⁸ Adama a na Vuzavagudu u dana ta Musa.

⁴⁹ <<Kata i kece kumaci ka aza e Levi, ko kpamu i bolongu le e mekecu n aza a Isaraila a na a buwai ba.

⁵⁰ N tsu nanlo, yi ta a kufuda ya zagba aza e Levi okpo aza a na a kulana Mayali ma Kashile n ucanuku u na wi punu raka kobolo n ili raka i na yi punu. Ele da a kudika Mali ma Kashile ka n ucanuku u na wi punu kobolo n ili raka i na yi punu, ele da a kulana kata a dasangu ukara'i n ka'a.

⁵¹ Ayin a na baci de dem i cigai kuya'ansaka ubuta u na a cigai kubana n Mayali ma Kashile ma, aza e Levi a da a kubanka n ka'a, ele da kpamu a kushikpa ka'a. Yaba dem vu na u yawai devu i ta a kuna yi.

⁵² Aza Isaraila a na a buwai i ta a kushikpa apam e le katsura-katsura, yaba dem n kapam ka ni, a uteku u tsugbayin tsu ni.

⁵³ Kata aza e Levi a a shikpa apam e le ukara'i n Mayali ma Kashile ka. Adama a na kata Vuzavagudu u dangusa wupa u ni wa aza a Isaraila ba. Ulinga wa aza e Levi u da a lana Mayali ma Kashile.>>

⁵⁴ Da aza a Isaraila a ya'in ili dem derere tsu na Vuzavagudu u danai Musa u ya'an.

2

Ugeri wi idashi ye elentsu kakau a ubuta wa apam

- ¹ Da Vuzavagudu u ya'in kadanshi m Musa n Haruna, u danai.
- ² <<A ayin a na baci de dem aza a Isaraila a kudasangū, yaba dem u shamgba n kakashi ka kumaci ka kpa'a ka ni a katsura ka ni ukara'i m Mavali mo Obolo da'angi m ma'a.
- ³ Aza a na a kudasangū a ubon u kasana, ele da kumaci ka aza a Yahuda. I ta a kushamgba n kakashi ka kpa'a ke le, uteku tsu na e peciki le kefeku-kefeku. Vuza kelime va aza a Yahuda ayi da Nashon kolobo ka Aminadabu.
- ⁴ Kabundai ka uma a ni, ka yawa ta akpan amangatatsunkupa n nashi n amangatawantali (74, 600).
- ⁵ Kata kumaci ka aza a Isaka ku tono devu n ele. Vuza kelime va aza a Isaka ayi da Nataniya kolobo ka Zuwaru.
- ⁶ Kabundai ka uma a ni, ka yawa ta akpan amangerenkupa n a nashi n amangatawanashi (54, 400).
- ⁷ Kata kumaci ka aza e Zabalun ku tono. Vuza kelime va aza e Zabalun ayi da Eliyabu kolobo ke Helon.
- ⁸ Kabundai ka uma a ni, ka yawa ta akpan amangatawenre n kupa n e cindere n amangatawanashi (57, 400).
- ⁹ Kabundai ka uma a Yahuda a na i punu a katsura ka raka a yawa ta uma akpan amangatawun n amangatawunkunlai n a tali n amangatawanashi (186, 400). Ele da aza a na a kugita kudanga.
- ¹⁰ <<N ubon u daka tamkpamu, kumaci ka aza Ruben ku da a kushamgba de n kakashi ka kpa'a ku le, uteku tsu na i kefeku-kefeku. Vuza kelime va aza Ruben ayi da Elizu kolobo ka Shedeyu.
- ¹¹ Kabundai ka uma a ni ka yawa ta uma akpan amangatawun anashi n a tali n amangatawantawun (46, 500).
- ¹² Aza a na o kutono kumaci ku Ruben ka ele da kumaci ku Simiyon. Vuza kelime vu kumaci ku Simiyon va ayi da Shelumiye maku ma Zurishada.
- ¹³ Kabundai ka uma a ni a yawa ta akpan amangerenkupa n kuci n amangatawantatsu (59, 300).
- ¹⁴ Kumaci ku Gadu ele da aza na o kutono. Vuza kelime vu kumaci ku Gadu va ayi da Eliyasafa maku ma Dewuyelu.
- ¹⁵ Kabundai ka uma a ni ka yawa ta akpan amangere n a tawun n amangatawantali n amangerenkupa (45, 650).
- ¹⁶ Kabundai ka raka-raka ka kumaci ku Ruben ka yawa ta uma akpan amangatawun n amangerenkupa n kete, n amangatawanashi n amangerenkupa (151, 450). Ele da aza a na o kokpo ugboku u ire a makyan ma na baci aza a Isaraila a cigai kuta kuya'an nwalu.
- ¹⁷ <<Kumaci ku na ko kutono ku dada, kumaci ka aza e Levi, i ta a kuta a kudanga punu e mere ma katsura ma, udiki m Mavali mo Obolo ma. Kumaci kakau i ta a kuwala tsu na o tonukoi le o yongo punu a katsura ka, yaba dem n kakashi ka kumaci ku ni.
- ¹⁸ <<De a kalivi, katsura ka kumaci ku Ifirayimu ele da a kushamgba de. Vuza kelime vu kumaci va ayi da Elishama maku ma Amihudu.
- ¹⁹ Kabundai ka uma a ni ka yawa ta akpan amangere n amangatawantawun (40, 500).
- ²⁰ Kumaci ku na ku tonoi Ifirayimu ku dada kumaci ku Manasa. Vuza kelime vu kumaci vu Manasa va ayi da Gamaliya maku ma Pedazuru.
- ²¹ Kabundai ka uma a ni ka yawa ta akpan kamangankupa n e re n amangatawenre (32, 200).

²² Kumaci ku Bayami ele ɗa aza a na i o kutono. Vuza kelime vu kumaci va ayi ɗa Abidan maku ma Gidiyon.

²³ Bayami n Abidan maku ma Gidiyon i ta uma akpan kamangankupa n uma a tawun n amangatawanashi (35, 400).

²⁴ Aza a na e kecei a katsuma ka kumaci ki Ifirayimu a katsura ke le ka, i ta uma akpan amangatawun n kunlai n amangatawun (108, 100). Ele ɗa aza a na o kokpo ugboku u tatsu a makyan ma na baci aza a Isaraila a cigai kuta kuya'an nwalu.

²⁵ <<Aza a na a kushikpa apam e le a ubon u gadi ele ɗa kumaci ku Dan, kata a shamgba a ubuta u kakashi ka kpa'a ke le uteku u kefeke ke le. Vuza kelime vu kumaci ku Dan va ayi ɗa Ahiyeza maku ma Amishada.

²⁶ Kabundai ka uma a ni a ka yawa ta uma akpan amangatatsu n ere n amangatawencindere (62, 700).

²⁷ Kumaci ku Ashera ele ɗa a kuvaku o tono le. Vuza kelime vu kumaci ku Ashera ka ayi ɗa Pagiyelu maku ma Okiran.

²⁸ Kabundai ka uma a ni ka yawa ta uma akpan amangere n kete n amangatawantawun (41, 500).

²⁹ Kumaci ku Nafutali ku ɗa ko kutono le kacapa. Vuza kelime vu kumaci ku Nafutali va ayi ɗa Ahira maku ma Enanu.

³⁰ Kabundai ka uma a ni ka yawa ta uma akpan amangerenkupa n a tatsu n amangatawanashi (53, 400).

³¹ Kabundai raka-raka ka uma a Dan a, ka yawa ta uma akpan amangatawun n amangerenkupa n e cindere n amangatawantali (157, 600). Ele ɗa aza a na o ko okpo a ukocishi a makyan ma na a kudanga a kasukpa katsura n kakashi ke le.>>

³² Nava ɗaɗa aza a Isaraila, aza a na e kecei va, yaba dem m kpa'a ku ni. N ikaya i le n kumaci ku le a yawa ta uma akpan amangatawantali n a tatsu n amangatawantawun n amangerenkupa (603, 550).

³³ Ama Vuzavaguɗu u ya'an ta ɗe kadanshi m Musa u danai, kata e kece aza e Levi ubuta u te n aza a Isaraila ba.

³⁴ Da aza a Isaraila a ya'in raka i na Vuzavaguɗu u danai Musa. Da yaba dem u ɗasangi a ubuta u kakashi ka kpa'a ka ni, tsu nanlo tsu ɗa kpamu a utai, yaba dem n kefeke ka ni m kpa'a ku ni.

3

Aza e Levi

¹ Nava ɗaɗa kabundai ka limata ka Haruna m Musa a makyan ma na Vuzavaguɗu u ya'in kadanshi m Musa a Kusan ku Sinai.

² Ula a muku n ali n Haruna ma ele ɗa Nadabu maku ma iyain kobolo n Abihu, n Eliyaza n Itama.

³ Na lo va ɗaɗa ula a muku n ali n Haruna, aza na e erengi adama a na a ya'an ulinga u tsuganu.

⁴ Ama Nadabu n Abihu a kuwai e kelime ka Vuzavaguɗu ɗe e meremune ma Sinai, a makyan ma na a ya'in alyuka n ili i magulani a akina tsu na u kpaɗai kuga'an. Da a kuwai babu vicu'u, adama a nannai Eliyaza n Itama ele ɗa a ya'in ulinga u tsuganu kobolo n esheku e le Haruna.

Ulinga wa aza e Levi

⁵ Da Vuzavaguɗu u ya'in kadanshi m Musa u danai,

⁶ <<Tuka n kumaci ka aza e Levi kata vu zuwa le okpo abanki a Haruna a ubuta wu ulinga u tsuganu.

⁷ Kaṭa kpamu a ya'anka Haruna aganda kobolo n likuci kaḃala, punu m pulai vu Maṃali mo Obolo ma.

⁸ I ta kpamu o kokpo aza a na a kinda ucanuku wu ulinga u Maṃali mo Obolo ma, a kuya'anka aza a Isaraila ulinga punu a asuvu a Maṃali ma.

⁹ Ili i na aza e Levi a kuya'an i daḃa a ḃanka Haruna m muku n ali n ni ulinga.

¹⁰ Zagba Haruna m muku n ali n ni a ya'an ulinga u tsuganu, vuma na baci wi uzagbi ba da u yawai devu m Maṃali ma i ta a kuna yi.>>

¹¹ Da Vuzavaguḃu u doku u danai Musa.

¹² <<Lana, n zagba ta aza e Levi a kaṭsuma ka aza a Isaraila a una u maku ma iyain ma na anaku a ni a gitai kumatsa. Aza e Levi raka i ta o kokpo uma a va.

¹³ Muku n iyain dem n va n da. Ili i na i dikai a makyan ma na mu unai muku n iyain ma aza a Masar, da kpamu n kanzakai kaci ka va muku n iyain ma aza a Isaraila, ko maku ma vuma ko ma manama. Mi ta o kokpo ma va. Mpa da Vuzavaguḃu.>>

¹⁴ Da Vuzavaguḃu u ya'in kadanshi m Musa de e meremune ma Sinai, u danai,

¹⁵ <<Vu kece muku n ali ma aza e Levi a kaṭsuma ki i'uwa i le n kumaci ku le. Kaṭa vu kece mavalali lakam ma na wuma u ni u yawai wotoi ute n umaci a kubana gaḃi.>>

¹⁶ Da Musa u kecei le tsu na kadanshi ka Vuzavaguḃu ka danai u ya'an.

¹⁷ Nava daḃa ula a muku n ali ma aza e Levi. Geshon, n Kohatu, kobolo m Merari.

¹⁸ Nava tamkpamu daḃa ula a muku n ali n Geshon, Libini n Shime.

¹⁹ Na tamkpamu daḃa muku n ali n Kohatu a kaṭsuma ka muku mu umaci n le, Amuram, n Iziharu, kobolo n Heburon, n Uziyelu.

²⁰ Muku n ali m Merari ele da Mahali m Mushi. Ele da kumaci ka aza e Levi a kaṭsuma ki i'uwa ki ikaya i le.

²¹ A kaṭsuma ko mogbodo me Geshon ma'a a ciyai kumaci ku Libini n ku Shime. Na lo va daḃa mogbodo me Geshon.

²² A kumaci ku re ku nanlo, e kece ta muku n ali aza a na a yawai wotoi a kubana gaḃi, i ta uma akpan e cindere n amangatawantawun (7, 500).

²³ Kumaci ku Geshon ele da aza a na a kudasangu a kalivi a kacapa ka Maṃali ma Kaṣhile ka.

²⁴ Eliyasafa maku ma Laye ayi da vuza kelime vu kpa'a ku tsukaya ku Geshon.

²⁵ Punu a Maṃali mo Obolo ma, ele da a kulana Maṃali ma Kaṣhile n ili i na a tsu palaka ka'a, n kakashi ku utsutsu u Maṃali mo Obolo ma dem,

²⁶ n akashi a ulanga a na i ukara'i m Kapam ka n katalikalyuka, n kakashi ku utsutsu ku ulanga ka feu n ashiyatsu e le. Ele da a kuya'an ulinga u kulana akashi a na i punu dem.

²⁷ A kaṭsuma ko mogbodo ma Kohatu daḃa a ciyai kumaci ku Amuram, n Iziharu, kobolo n Heburon, n Uziyelu. Na lo va daḃa mogbodo ma Kohatu.

²⁸ Mekecu ma muku n ali aza a na a yawai wotoi u te n umaci a kubana gaḃi, i ta uma akpan kunlai n amangatawantali (8, 600). Aza a Kohatu tamkpamu ele da a kulana Ubuta u Cida.

²⁹ Kumaci ku Kohatu ele da aza a na a kudasangu a ubon u daka u Kapam wa.

³⁰ Vuza kelime vu kumaci ku Kohatu va ayi da Elizafan maku ma Uziyelu.

³¹ Ulinga u le u daḃa kulana akpati vu uzuwakpani, n kirukpa, n kashamkpatsu, n katalikalyuka, n ucanuku wu ulinga wu ubuta u cida, u na

anan ganu a ci ya'an̄ka ulinga n kakashi ku utsutsu n ulinga u na u buwai adama a nanlo dem.

³² Eliyaza, maku ma Haruna ganu ayi d̄a vuza kelime vu kumaci ka aza e Levi, kaṭa k̄pamu u laṇa aza na a kuya'an̄ ulinga a ubuta u ciḁa.

³³ A kaṭsuma ko mogbodo ma Merari d̄aḁa a ciyaṇi kumaci ka aza Mahali n ku Mushi. Nava ele d̄a kumaci ku Merari.

³⁴ Mekecu ma muku n ali aza na a yawai wotoi u te n umaci a kubana gaḁi i ta uma akpan a tali n amangatawenre (6, 200).

³⁵ Vuza kelime vu kumaci ku Merari ayi d̄a Zuriye kolobo ka Abihayi. Ele d̄a a kudasangu a ubon u gaḁi u Mayali ma Kashile ka.

³⁶ Ulinga u na e nekei muku n ali m Merari d̄aḁa kulana nshikpu n kapam a, n aburakpatsu a ni, nu nshikpu, n kumi, n ucanuku wu ulinga u ni dem, n ulinga u na u buwai adama a nanlo dem,

³⁷ kobolo n kulana ku nshikpu mu ulanga wa n kumi ku ni, n aguta ali n awin e le dem.

³⁸ Musa n Haruna m muku n ali n ni ele d̄a a kudasangu a ubon u kasana u kapam ka, e kelime ka Mayali mo Obolo. Ele d̄a a kulana ubuta u ciḁa adama a aza a Isaraila. Vuma vi yoku kau vu na baci u yawai devu n ubuta u ciḁa wa, i ta a kuna yi.

³⁹ Da Musa n Haruna e kecei kabundai ka aza e Levi tsu na Vuzavagudu u danai le a ya'an. Tsu na e kecei le mogbodo-mogbodo dem, ali rak̄a aza a na ayin e le a yawai wotoi u te n umaci a kubana gaḁi, a yawa ta akpan kamanga n e re (22,000).

A shibai muku mu ugiti

⁴⁰ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Kece muku n ali n iyain ma aza a Isaraila, muku n na n yawai wotoi u te n umaci a kubana gaḁi, kaṭa vu dana ula e le.

⁴¹ Kaṭa i zagbaka mu aza e Levi okpo una u muku n ali n iyain ma aza a Isaraila, kobolo n ilikuzuwa ya aza e Levi a una wi ili i iyain yi ilikuzuwa ya aza a Isaraila. Mpa d̄a Vuzavagudu.>>

⁴² Da Musa u kecei muku n ali n iyain ma aza a Isaraila tsu na Vuzavagudu u danai ni.

⁴³ Kabundai ka muku n ali n iyain n na e kecei ula e le, aza na kpamu a yawai wotoi u te n umaci a kubana gaḁi, a yawa ta uma akpan amangatawenre n e re n amangatawenre n amangatatsunkupa n a tatsu (22, 273).

⁴⁴ Da Vuzavagudu u ya'in kadanshi m Musa,

⁴⁵ <<Zagba aza e Levi a una u muku n iyain ma aza a Isaraila. Kaṭa k̄pamu vu zagba ilikuzuwa i iyain ya aza e Levi a una wi ili i iyain yi ilikuzuwa ya aza a Isaraila. Aza e Levi i ta kokpo uma a va. Mpa d̄a Vuzavagudu.

⁴⁶ A na wo okpoi kabundai ka muku n ali n iyain ma aza a Isaraila ka la'a ta ka aza e Levi n uma amangatawenre n amangatatsunkupa n aza a tatsu (273), mayun d̄a u bono u shiba muku n na m pasai va.

⁴⁷ Kaṭa vi isa azurufa a tawun adama a vuma vi te lakam, tsu na kagisamkpatsu ka a'isa ka na amiki a ni a yawai gera kamanga.

⁴⁸ Vi neke ikebe i na vi shibakai muku n na m pasai va u Haruna m muku n ali n ni.>>

⁴⁹ Da Musa wi isai ikebe i na a shibakai muku mi Isaraila n na m pasai va n na n la'i kabundai ka muku ma aza e Levi.

⁵⁰ A maku ma iyain ma aza a Isaraila, d̄a wi isai azurufa a na amiki a ni a yawai kakpan ke te n amangatawantatsu n amangatatsu n i tawun (1, 365), tsu kagisamkpatsu ka a'isa.

⁵¹ Da Musa u nekei Haruna m muku n ali n ni ikebe yu ushibi ya, tsu na vuzavaguđu u danai ni.

4

Ulinga wa aza a Kohatu

¹ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa kobolo n Haruna u danai,
² <<Kecei muku n ali n Kohatu kau a kumaci ka aza e Levi, tsu na i n limata i le n i'uwa yi ikaya i le.

³ Kecei muku n ali dem aza a na a yawai aya kamangankupa a kubana amangerenkupa, aza a na kpamu a yawai a ya'an ulinga a Mayali mo Obolo.

⁴ <<Nava dađa ulinga u muku n ali n Kohatu a Mayali mo Obolo, a lana ucanuku u na u la'i n cida dem.

⁵ A makyan ma na yi a kuciga kudanga kusaba'a ubuta, avu Haruna m muku n nu ada da ya kugita ku uwa punu a Kapam ka, kata i shikpa kakashi ka na ki a ubuta u na u la'i n cida kata i palaka akpati vu Uzuwakpani va.

⁶ Kata kpamu o doku a palaka n ukpan u maradika u singai, kata o polo a mayaga ma na mi an mini mu usuni. Yeve a zuwaka akpati vu Uzuwakpani va aburakpatsu a na a kubanaka yi.

⁷ <<A gadi vu kirukpa ku na a kuzuwa boroji vu na a zagbai va, o polo mayaga ma na mi tsu mini mu usuni ma, a kiyangu de feu ebelyu, ni nvene, n apara, kobolo n edele, adama e kune'e ki ili i kuso'o kata a kiyangu de boroji vu na a zagbai va.

⁸ Kata kpamu i pala ucanuku wa m mayaga ma shili, kata i pala le n ukpan u maradika u singai. Yi ta kpamu a kuzuwaka yi aburakpatsu a na a kubanaka yi.

⁹ A dika kpamu kakashi ka mini mu usuni ko yoku a pala kashamkatsu ka makuni nu nkuni n ni dem, n ili i kukimaka akina, n ambu a ni kobolo n edele a na a tsu tsunku mani'in ma na a tasuku akina a.

¹⁰ Kata kpamu a kuma ka'a n ucanuku wu ulinga u ni dem n ukpan u maradika u singai, kata kpamu a zuwa yi a aburakpatsu a na a kubanaka yi.

¹¹ Kata a pala katalikalyuka ka azanariya ka m mayaga ma na mi tsu mini mu usuni, i kuma kpamu n ukpan u maradika u singai, yeve a zuwaka yi aburakpatsu a kubanaka yi.

¹² I ta kpamu a kudika ucanuku wu ulinga u na a ci ya'anka ulinga a ubuta u cida, kata a katale le m mayaga ma mini mu usuni ma, a kuma n ukpan u maradika u singai, kata a zuwa le a aburakpatsu a kubanaka yi.

¹³ I ta a kupura kokomo ka na ki asuvu a katalikalyuka ka, kata a pala ka'a m mayaga ma mini ma madiya.

¹⁴ Gadi vu ni va kata a zuwa ucanuku u na a ci ya'an ulinga n u da a katalikalyuka ka, ili i dađa ambu a na a tsu puraka akina, n aya a na i n ajivu, n ili i kupuraka kayala, n apara a gbara-gbara, n ucanuku u na a ci ya'anka ulinga a ubuta u katalikalyuka ka, kata kpamu a kuma le n ukpan u maradika u singai. I ta kpamu a kuzuwaka katalikalyuka ka aburakpatsu a kubanaka.

¹⁵ A ayin a na baci Haruna m muku n ali n ni o kotsoi kufobuso ubuta u cida n ili yu ulinga i ni dem, dađa o fobuso kudanga a kubana a ubuta u yoku, kata muku n ali n Kohatu a tawa a dika ili ya. Ama kata a sa'wa ili i cida ya ba, a ya'an baci nannai i ta a kukuwa. Nava dađa ulinga u muku n ali n Kohatu a makyan ma na baci de i a kukatala Mayali mo Obolo ma.

¹⁶ <<Eliyaza maku ma Haruna, ganu, ayi da vuza na wa kulana mani'in ma kutasuku akina, n ili i magulani, n kune'e ki ishina ku na a kiwanai, kobolo m mani'in me kerengu. Kata kpamu u lana Mayali ma Kashile kobolo n ili i na yi punu dem, n ubuta u cida wa kobolo n ili yu ulinga i ni.>>

¹⁷ Da Vuzavaguđu u danai Musa n Haruna,

¹⁸ <<Kata i kasukpa kumaci ku Kohatu ku kotso a katsuma ka aza e Levi ba.

¹⁹ Ya'in nannai n ele adama a na o yongo lo n wuma kata a kuwa ba. A ayin a na baci a yawai devu n ubuta u cida, Haruna m muku n ni n da a ku'uwa punu a ubuta u cida wa, kata e neke yaba dem ulinga u na u kuya'an n ucanuku u na u kudika.

²⁰ Ama muku n Kohatu n uwa baci ubuta u cida wa a ubuta u na kpamu ucanuku u cida wi, ali enei ili i cida na yi punu asuvu ko kenu da baci, i ta a kukuwa.>>

Ulinga wa aza a Geshon

²¹ Da Vuzavaguđu u danai Musa,

²² <<Kece muku n ali n Geshon tsu na i o mogbodo me le n kumaci ku le.

²³ Vu kece aza a na a yawai aya kamangankupa n umaci a kubana amangerenkupa, n aza a na a yawai a ya'an ulinga a Mayali mo Obolo.

²⁴ Na va daɗa ulinga u kumaci ku Geshon, ili i na o kuyongo a kuya'an i daɗa ulinga n kudika ku ucanuku.

²⁵ Ele da aza a na a kudika kakashi ku utsutsu ka Mayali ma Kashile, m Mayali mo Obolo, kobolo n kabayamkpatsu ka ni ku ukpan u maradika, n kakashi ku utsutsu u Mayali mo Obolo ma.

²⁶ I ta kpamu a kudika kakashi ka nshilya mu ulanga u kapam wa, ma na ma kara'i Mayali ma Kashile ka n katalikalyuka feu, n kakashi ka na ka pasamgbana'i ulanga u kapam wa dem, n ashiyatsu kobolo n ili raka yu ulinga. Aza e Geshon i ta a kuya'an ulinga tsu na u ga'in a ya'an n ili i nampa dem.

²⁷ Ulinga raka u na muku n Geshon n kuya'an, wi ta a kuwala n uzuwi u ashi u Haruna m muku n ni. Vu peceke yaba dem n i na u kuya'an.

²⁸ Na lo va daɗa ulinga u kumaci ku Geshon a Mayali mo Obolo. Itama maku ma Haruna, ganu, ayi da u kutono n ele tsu na a kuwalaka n ulinga wa.

Ulinga wa aza a Merari

²⁹ <<Vuzavaguđu u doku u danai Musa, kece muku n ali m Merari tsu na i o mogbodo me le n kumaci ku le.

³⁰ Vu kece aza na a yawai aya kamangankupa n umaci a kubana amangerenkupa, aza a na o yotsoi a ya'an ulinga a Mayali mo Obolo.

³¹ Na va daɗa ulinga u na a kuya'an a makyan ma na i a kuya'an ulinga punu a Mayali mo Obolo ma. Ulinga u daɗa: kudika ku nshikpu mu utsutsu u Mayali ma Kashile, n aburakpatsu a ni, nu nshikpu kobolo n ashampatsu e le,

³² kobolo kpamu nu nshikpu n na a kukaraka mashilya mu ulanga n ami e le, n aguta, n awin kobolo n ucanuku wu ulinga u nanlo dem. Vu peceke yaba dem i na u kuya'an.

³³ Na lo va daɗa ulinga u kumaci ku muku n ali m Merari a Mayali mo Obolo. Itama kolobo ka Haruna, ganu, ayi da vuza na u kulana le.>>

Kabundai ka aza e Levi

³⁴ Da Musa n Haruna kobolo n aza e kelime a uma e kecei olobo a Kohatu tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.

³⁵ Ali raka a na a yawai aya kamangankupa n umaci a kubana amangerenkupa, aza na a yawai kuya'an ulinga u Mavali mo Obolo,

³⁶ tsu na e kecei le kumaci-kumaci raka a yawa ta akpan e re n amangatawencindere n amangerenkupa (2, 750).

³⁷ Na va dada kabundai ka kumaci ka Kohatu, raka vi le vu na a ya'in ulinga a Mavali mo Obolo, da Musa n Haruna e kecei tsu na Vuzavaguđu u danai ni u ya'an.

³⁸ Da kpamu e kecei kumaci ku Geshon, tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.

³⁹ Da e kecei muku n ali aza a na a yawai aya kamangankupa n umaci a kubana amangerenkupa, ele na a kufuda kuya'an ulinga punu a Mavali mo Obolo.

⁴⁰ Kabundai ke le ka yawa ta uma akpan e re, n amangatawantali n kamangankupa (2, 630).

⁴¹ Na va dada mekecu ma kumaci ku Geshon, aza na a yawai kuya'an ulinga a Mavali mo Obolo, ele na Musa n Haruna e kecei tsu na Vuzavaguđu u ya'ankai Musa kadanshi.

⁴² Da kpamu e kecei kumaci ku Merari, tsu na i kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.

⁴³ Ali raka a na a yawai aya kamangankupa n umaci a kubana amangerenkupa, aza a na a yawai kuya'an ulinga a Mavali mo Obolo.

⁴⁴ Kabundai ke le ki ta akpan a tatsu, n amangatawenre (3, 200).

⁴⁵ Na lo va dada kabundai ka kumaci ka Merari, ele na Musa n Haruna e kecei tsu na Vuzavaguđu u danai ni.

⁴⁶ Da Musa kobolo n Haruna n aza e kelime a uma a Isaraila e kecei kabundai ka aza e Levi tsu na i a kumaci-kumaci m kpa'a-kpa'a.

⁴⁷ Da e kecei muku n ali raka aza a na a yawai aya kamangankupa n umaci a kubana aya amangerenkupa, aza a na a yawai kuya'an ulinga a Mavali mo Obolo.

⁴⁸ Kabundai ke le ka yawa ta akpan kunlai n amangatawantawun n amanganashi (8, 580).

⁴⁹ Da e pecekei yaba dem n ulinga u na u kuya'an n ucanuku u na kpamu u kufika, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa. Tsu nanlo tsu da e kecei uma raka derere tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

5

Ucidatangi u katsura

¹ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa da u danai,

² <<Dana aza Isaraila a utaka vuza na wi nu mbala mu ukutu ko mali ma tsali ko unata u yoku u na u ciyai a ubuta u kusa'wa keven ki ikyamba ka vuma punu a katsura.

³ Utakai vali ko vuka punu a katsura ka, adama a na talo wa uka katsura ke le unata, a ubuta u na mpa n kudasangu n ele.>>

⁴ Da aza a Isaraila a utakai le punu a katsura ka, tsu na Vuzavaguđu u danai le a ya'an.

Kushika n katsupu adama a unushi

⁵ Da Vuzavaguđu u danai Musa,

⁶ <<Ya'an kadanshi n uma a Isaraila. A ayin a na baci vali ko vuka vu nusakai toku, u ya'anaka ta Vuzavaguđu unushi, vuma vu nanlo u ronoko ta kaci ka ni unushi,

⁷ vuza va wi ta a kushika unushi u na u ya'in va. Kata kpamu u bonoko ili i na wi ishi u langasai va, yeve kpamu u doku ugboku u te a katsuma ku u tawun.

⁸ Da baci vuza na a nusakai va u kuwai, wi baci n vuza na e kuneke katsupu ka ba, katsupu ka e neke Vuzavaguđu a kubana u ganu kata kpamu u neke malala adama a kushika ku unushi u ni.

⁹ Kune'e ku cida ku na a ya'in dem e neke ku da a kubana u ganu, ku da kokpo ku ni.

¹⁰ Ganu dem wi ta e kureme kune'e ku na a tukai ni dem ku da kokpo ku ni.>>

Tsu na o tsu kondo ukuna u tsugbani

¹¹ Da Vuzavaguđu u danai Musa,

¹² <<Ya'an kadanshi n aza a Isaraila, vuka vu vuza vu kpađa baci kukana kaci ali da uneki u kađu n vali ni va u kotsoi,

¹³ ali da u vaki n vali vu yoku, ama vali vi ni va vi yeve ba, babu kpamu vuza na we enei a na wa dana, adama a na a sa'wa kucina yi a kuya'an ba.

¹⁴ Da baci vali vu kanai kene nwalu n vuka vi ni m kpađai kuga'an, ko a na u namgbai de, ko kusheshe ku ni kuta magaba ba,

¹⁵ u dika vuka vi ni a kubana u ganu, u dika kpamu ugboku u te u ifa a katsuma ka kupa ka kiya ki ishina. U kutsungu mani'in ko ili i magulani ba, adama a na kune'e ku da ciya u yeve ko vuka va vi ta n unushi ko wi n u da ba.

¹⁶ <<Ganu wi ta a kutawaka n vuka vu nanlo kata u zuwa yi u shamgba kelime ka Vuzavaguđu.

¹⁷ Wi ta e kuenuku mini ma cida a madiki, kata u kenuku kubuta ku kayala ku ubuta u mayali u tsungu punu a mini ma.

¹⁸ Kata ganu u zuwa vuka va vu shamgba e kelime ka Vuzavaguđu, yeve ganu u shikpa kanji ka vuka ka kata u kiyanku vuka va alyuka a ili i kashina e ekiye a ni wo okpo yi ili i kuciba, ayi tamkpamu u kana madiki ma mini mo okono e ekiye a ni ma na a ci ya'anka vuza una.

¹⁹ U zuwa vuka va akucina kata u dana yi, <Da baci vali vi yoku vu vaki n avu ba, kasukpa vu la'aka m mini mo okono ma nampa ma na ma tsu zuwa una u wuya.

²⁰ Ama vi baci a ku vakusu n vali vi yoku vu na vi vu nu ba,

²¹ ya'an Vuzavaguđu u zuwaka wu una u wuya a katsuma ka uma a nu a ubuta u kubonoko wu madari, vo kudoku va matsa ba, katsuma ka nu ki ta a kushita.

²² Ya'an mini mu una u wuya ma nampa ma uwa a katsuma ka nu, kata ma zuwa ka'a ka shita ali kamatsatsu ka nu ka padara.> Kata vuka va wu ushuku, <Ta nannai, ta nannai.>

²³ <<Kata ganu va u dana una u wuya u nampa wa a magbaganla, kata u za'a idani ya gbende m mini mo okono.

²⁴ Kata u zuwa vuka va vu so'o mini mo okono ma, ma na ma tsu tuka n ukuna wu una u wuya wa. Mini ma nampa ma mi ta a ku'uwa yi a katsuma kata me neke yi mbala n katsuma m gbani-gbani.

²⁵ Ayi ganu wi ta a kudika kune'e ki ishina ka adama e cishe'e tsa e ekiye a vuka a, kata u dangusaka Vuzavaguđu, yeve u tuka a katalikalyuka.

²⁶ Ayi ganu va kata u shatangu kukiye ku ni n kiya adama e kune'e ka alyuka a kucibasa, kata u songu a da a katalikalyuka, u kotso baci u zuwa vuka va u so'o mini ma.

²⁷ U langasa baci kaci ka ni, u shiya kpamu kaci a ubuta u vali vi ni ba, da baci a zuwai ni u so'i mini ma na a ci ya'anka una, mi ta e kuneke yi mbala

kau. Kata katsuma ka ni ka shita, kata ta na u yamba, wi ta ta na o kokpo vuza na a ya'ankai una a katsuma ka uma a ni.

²⁸ Ama vuka va u langasa baci kaci ka ni ba wi kpamu n unata ba, wi ta o kokpo vuza babu unushi wi ta a kufuda wa ciya maku.

²⁹ <<Na dada wila adama e cishe'e, a ayin a na baci vuka vu langasai kaci ka ni a ubuta u kuya'an tsugbani n vali vi yoku,

³⁰ ko da baci vali u ciyai kadu ke cishe'e adama a na wi ta e kusheshe vuka vi ni n tsugbani. U zuwa vuka va e ekiye a Vuzavagudu, kata ganu u zuwa yi u tonu wila u nampa dem,

³¹ Vali vi ta o kokpo babu unushi a katsuma ki ili i na u ya'in dem, ama vuka wi ta a kudika atakaci a ili i na yi punu dem.>>

6

Vuma na a zagbai

¹ Da Vuzavagudu u danai Musa,

² <<Ya'an kadanshi n aza a Isaraila kata vu dana le, ayin a na baci vuka ko vali vi a kuciga kuya'an akucina, a na u kutono Vuzavagudu vi ni tsu vuza na a zagbai,

³ u ga'an ta u kasukpa kuso'o ku mara ko ili i kuso'o yu utsura. Ka ta kpamu u so'o ili i kalam ba ko mara ma na a ya'in n umaci wu ndanga ba, kpamu ka ta u so'o makyan ma savu ba, kata kpamu u lya'a mambulu ma taku ko u takuma me dekpu.

⁴ Wi baci de o kuyongo tsu vuza na a zagbai, kata u so'o makyan ma na a ya'in n ayu ko n icu'u i madanga mi inabi ba.

⁵ <<A makyan ma na wi a katsuma ka kukucina a uzagbi a ni, kata u kasukpa kutanu ku sa'wa kaci ka ni ba, sai ayin a na u ya'in akucina n Vuzavagudu va o kotsoi raka-raka. U ga'an ta u yongo cida, kata u kasukpa kani ka kaci ka ni ka ya'an ugadi.

⁶ <<A katsuma ka ayin a na u pecei kaci ka ni adama a Vuzavagudu, kata u bana devu n keven ki ikyamba ba.

⁷ Ko anaku ko esheku ko vuza ni vi yoku da baci u kuwai, kata u yawa devu ba ta lo wa natukpa kaci ka ni. Adama a na u pece kaci ka ni adama a Kashile.

⁸ A ayin a na u pecei kaci ka ni dem, wo okpo ta cida a kubana u Vuzavagudu.

⁹ <<Vuza u yikpa baci da u kuwai gogo lo devu n ayi, na lo u natukpa ta kaci ka ni, adama a nannai u puna kani ka a kanna ke cindere ka na a kutakpaka yi nshinda.

¹⁰ A kanna ka kunlai u tuka m modoi n re ko ntapambara n re aza wawa'a a kubana u ganu lo a utsutsu u Mavali mo Obolo.

¹¹ Ganu u lyuka me te tsu alyuka a unushi, me te kpamu adama a alyuka o kusongu, adama a na u takpaka kaci ka ni unushi. Adama a na u nusa ta a na u kasukpai keven ki ikyamba ka yikpai devu n ayi. Kata a kanna ka nanlo kpamu u doku u pece kaci ka ni.

¹² U ga'an ta u doku u pece kaci ka ni u Vuzavagudu derere tsu na u ya'in de a ayin a na a lazai. U tawa m magiri ma na ma yawai kaya ke te, u neke adama a alyuka a unushi. Ayin a na a lazai e kukece a da ba, adama a na wi ishi ta u natukpa kaci ka ni a ayin a nanlo a.

¹³ <<Gogo na wila u da na a kubana u vuza na a zagbai, a ayin a na baci ayin a upeci a ni o kotsoi. A tuka n vuza va a utsutsu u Mavali mo Obolo.

¹⁴ Ta ðe u kuya'an kune'e ku ni a kubana u Vuzavagudu, u lyuka magiri ma na ma yawai kaya ke te ða mi babu u'iwin u Kashile adama alyuka o kusongu. M mashan ma kaya ke te feu ma na mi babu u'iwin u Kashile adama e kune'e ku unushi, n kagiri kpamu ka babu u'iwin u Kashile adama e kune'e ki idashi i matana,

¹⁵ kobolo n kune'e ki ishina n ki ili i kuso'o, m mabana mo boroji vu na vi n yisiti ba, n akala a na a ya'in n kiya ku singai usatari m mani'in, n emeshe a na kpamu a putalai m mani'in.

¹⁶ Kata ganu u tuka u Vuzavagudu, yeve e neke kune'e ku unushi ku ni n kune'e ku kusongu ku ni.

¹⁷ Wi ta e kuneke mabana mo boroji vu na vi n yisiti ba, kata u lyuka kagiri tsu kune'e ku matana u Vuzavagudu, kobolo n kune'e ki ishina n ki ili i kuso'o dem.

¹⁸ Lo a utsutsu u Mayali mo Obolo ma, ayi vuma vu na e pecei va u puna kanji ka ni ka na u nekei kaci ka ni ka. Kata u ðika kanji ka u zuwa ka'a akina lo a ðaka vu katalikalyuka ka, punu a ubuta wa alyuka a matana.

¹⁹ Ana vuma va u kotsoi kupuna kanji ka ni, ayi ganu wi ta a kuðika mavatsu ma kagiri ka na a su'wain va, n kemeshe ke te n kakala feu ke te a na i punu a mabana ma dem vi le a ya'an babu yisiti. Kata u zuwa le e ekiye a vuza na u pecei kaci ka ni va.

²⁰ Ayi ganu va kata u dengusa le e kelime ka Vuzavagudu tsu kune'e ku kudangusa, ku ða ki ta ciða kpamu ku ganu ku ða, kobolo m makanga ma na a dengusai m makuta ma na e nekei. O kotso baci kata vuza na e pecei va wi ta a kufuda wo so'o makyan.

²¹ <<Na va ðaða wila u vuza na u ðikai uzuwakpani u kupece kaci ka ni adama a Vuzavagudu. Kune'e ku ni a kubana u Vuzavagudu n tsu na u pecei kaci ka ni, n ili i na baci de dem wa kufuda we neke. U shatangu akucina a na u ya'in dem tsu na wila u vuza na e pecei kaci ka ni u danai.>>

Unaŋingai u na ganu u kuzuwaka uma

²² Da Vuzavagudu u danai Musa,

²³ <<Dana Haruna m muku n ali n ni, tsu nampa tsu ða va kuzuwaka aza a Isaraila unaŋingai. Dana le,

²⁴ <<Vuzavagudu u zuwaka ða unaŋingai
kata kpamu wi inda ða,

²⁵ ayi Vuzavagudu u zuwa aŋhi a ni akana ða,
kata u pana asuvayali a ða kpamu,

²⁶ ayi Vuzavagudu u lana ða,
kata u neke ða matana.

²⁷ <<Ta a kuzuwa a pana kula ku va wa aza a Isaraila nannai, kata ta na n zuwaka le unaŋingai.>>

7

Alyuka kakau adama e kerengu Mayali ma Kashile

¹ Ana Musa u kotsoi kushikpa kapam, ða we erengi ka'a ða u ciðatangi ka'a n i na yi punu dem. Da kpamu we erengi katalikalyuka ða u ciðatangi ka'a n ucanuku u ni dem.

² Da aza a gbagba'in a Isaraila, umaci u kpa'a dem aza a na i aza e kelime a kpa'a, uma a na a bankai a ubuta u mekecu, a tawai a kapam ka Kashile,

³ ɗa a tukai kune'e ku le a ubuta u Vuzavagufu. Ili i nampa i ɗa e nekei: ekeke a anaka a tali n obomburon kupanere, aza kelime e re a tukai n keke vu te, kobomburon dem adama a vuza kelime vi te. A tukai le lo a kapam ka.

⁴ Da Vuzavagufu u danai Musa,

⁵ <<Isa ili nampa ya we le, i ɗa a kuya'anka ulinga a ubuta u Mayali mo Obolo ma. Neke aza e Levi tsu na yaba dem ulinga u ni wi.>>

⁶ Da Musa u dikai ekeke a anaka a n obomburon a, ɗa u nekei aza e Levi.

⁷ Da u nekei ekeke a anaka e re n obomburom a nashi a kubana u muku n ali n Geshon, tsu na ulinga u le wi.

⁸ Da feu u nekei ekeke a anaka a nashi n obomburon kunlai a kubana muku ali m Merari, tsu na ulinga u le u wi. Dem vi le i ta o kutono Itama, kolobo ka Haruna, ganu.

⁹ Ama Musa u neke ili a kubana u muku n ali n Kohatu ba, adama a na i ta a kudika amiki a ukuna wi ili i cida i na a tsu canuku a avangatsu e le.

¹⁰ Ana e erengi katalikalyuka ka m mani'in me kerengu, ɗa aza e kelime a a tukai n kune'e ku le adama a na ele feu e neke, ɗa e nekei ku ɗa e kelime ka katalikalyuka.

¹¹ Adama a na Vuzavagufu u dana ta Musa, <<Kanna lakam vuza kelime vu kumaci ku te ki ta a kutuka n kune'e adama kerengu ku katalikalyuka.>>

¹² Vuza na u nekei kune'e ku ni a kanna ka iyain ayi ɗa Nashon kolobo ka Aminadabu a katsuma ka kumaci ka Yahuda.

¹³ Kune'e ku ni ku ɗaɗa: kebelyu ka azurufa ke te, ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatawun n kamangankupa (130), n azurufa e kebelyu ke te kpamu ka kuvishangu ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatatsunkupa. Raka tsu na kakunzukupatsu ke shekelu va a'isa ki, dem vi le ushatangi n kiya ku singai usatari m mani'in tsu kune'e ki ishina,

¹⁴ azanariya kpamu kebelyu ke te, ka yawa ta kagisamkpatsu ka amiki kupa ushatangi n ili i magulani.

¹⁵ Da kpamu u tukai n kobomburon ke kenu ke te, n kagiri, m magiri kpamu vuza na u yawai kaya ke te adama e kune'e ku kusongu,

¹⁶ m magaji me te adama e kune'e ku unushi,

¹⁷ n obomburon e re, agiri a tawun, ngaji n tawun, ni ngiri n tawun feu, aza a kaya ke te ke te a lyuka le tsu alyuka a matana. Na va ɗaɗa kune'e ku Nashon kolobo ka Aminadabu.

¹⁸ A kanna ke ire Nataniya kolobo ka Zuwaru, vuza kelime a katsuma ku umaci u Isaka, ɗa u tukai n kune'e ku ni.

¹⁹ Kune'e ku na u tukai ku ɗaɗa: azurufa kebelyu ku te a na a yawai kagisamkpatsu ka amiki ke shekelu amangatawun n kamangankupa (130), n azurufa kasasu kpamu tukpa ka na kagisamkpatsu ka ni ka yawai amiki amangatatsunkupa. Dem vi le derere n kagisamkpatsu ka a'isa, kagisamkpatsu dem ushatangi n kiya ku singai ku na a satarai m mani'in tsu kune'e ki ishina.

²⁰ Kebelyu ke te ka azanariya ka na amiki a ni a yawai shekelu kupa, ki feu tukpa n ili i magulani,

²¹ m kobomburon me te, kagiri ke te m magiri ma na ma yawai kaya ke te adama e kune'e ku kusongu,

²² m magaji me te adama e kune'e ku unushi,

²³ n obomburon e re, agiri a tawun, ngaji n tawun, ni ngiri kpamu n tawun n na n yawai kaya ke te, e neke kune'e tsa alyuka a matana. Na va ɗaɗa kune'e ku Nataniya kolobo ka Zuwaru.

²⁴ A kanna ka tatsu, Eliyabu kolobo ka Helon, vuza kelime vu kumaci ku Zabalun, u tukaj n kune'e ku ni.

²⁵ Kune'e ku ni ku daɗa: kebelyu ka azurufa ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatawun n kamangankupa (130) n kebelyu ke te ushatangi n azurufa a kuvishangu amiki e le a yawai shekelu amangatatsunkupa, raka tsu na kakunzukupatsu ka a'isa ki, raka vi le a shatangi n kiya ku singai tsu kune'e ki ili i kashina,

²⁶ kebelyu ka azanariya ke te ka yawa ta kagisamkpatsu ka amiki e shekelu kupa, ushatangi n ili i magulani,

²⁷ mobomburon, n kagiri, m magiri me te ma na ma yawai kaya ke te, dem adama e kune'e ku kusongu,

²⁸ m magaji me te adama e kune'e ku unushi,

²⁹ n obomburon e re, n agiri n tawun, ngaji n tawun feu ni ngiri n tawun n na n yawai kaya ke te, e neke alyuka tsu kune'e ku matana. Na va daɗa kune'e ku Eliyabu kolobo ke Helon.

³⁰ A kanna ka nashi Elizu kolobo ka Shedeyu, vuza kelime vu kpa'a vu Ruben u tukaj n kune'e ku ni.

³¹ Kune'e ku ni ki ta kebelyu ka azurufa ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatawun n kamangankupa (130), n kebelyu ke te ka azanariya ki ili i kuvishangu ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatatsunkupa. Derere n kagisamkpatsu ka a'isa, raka ushani n kiya ku singai usatari m mani'in tsu kune'e ki ishina,

³² n azanariya kebelyu ke te ka na amiki a ni yawai shekelu kupa, n ili i magulani,

³³ n kobomburon ke te, n kagiri ke te m magiri me te feu ma na ma yawai kaya ke te adama e kune'e ku kusongu,

³⁴ m magaji me te adama e kune'e ku unushi.

³⁵ Obomburon e re n agiri a tawun, ngaji kpamu n tawun ni ngiri kpamu n tawun n na n yawai kaya ke te, adama a alyuka e kune'e ku matana. Na va daɗa kune'e ku Elizu kolobo ke Shedeyu.

³⁶ A kanna ka tawun, Shelumiye maku ma Zurishada, vuza kelime vu uma a Simiyon u tawaj n kune'e ku ni.

³⁷ Kune'e ku ni ku daɗa: azurufa kebelyu ke te ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatawun n kamangankupa (130), n kebelyu ka azurufa ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatatsunkupa, derere n kagisamkpatsu ka a'isa, dem vi le ushani n kiya ku singai usatari m mani'in adama e kune'e ki ishina.

³⁸ U tukaj feu n kebelyu ka azanariya ke te ka na amiki a ni a yawai shekelu kupa, ushatangi n ili i magulani,

³⁹ n kobomburon ke te, n kagiri ke te, m magiri me te ma na ma yawai kaya ke te, adama e kune'e ku kusongu,

⁴⁰ m magaji me te adama e kune'e ku unushi,

⁴¹ n obomburon e re n agiri a tawun kobolo kpamu nu ngaji n tawun feu, ni ngiri n tawun kpamu, n na n yawai kaya ke te, tsa alyuka a matana. Na va daɗa kune'e ku Shelumiye kolobo a Zurishada.

⁴² A kanna ka tali, Eliyasafa kolobo ka Dewuyelu vuza kelime vu kumaci ku Gadu, u tuka n kune'e ku ni.

⁴³ Kune'e ku ni ku daɗa: kebelyu ke te ka azanariya ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatawun n kamangankupa (130), n kebelyu ke te ka azanariya ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatatsunkupa, derere n tsu na kagisamkpatsu ka a'isa ki. Dem vi le ushatangi n kiya ku singai ku na ki usatari m mani'in adama e kune'e ki ishina.

⁴⁴ Kebelyu ka azurufa ke te ka na amiki a ni a yawai shekelu kupa, ushatangi n ili i magulani,

⁴⁵ mobomburon me te n kagiri ke te, m magiri me te feu ma na ma yawai kaya ke te, adama e kune'e ku kusongu,

⁴⁶ m magaji me te adama e kune'e ku unushi,

⁴⁷ n obomburon e re n agiri a tawun, ngaji n tawun ni ngiri n tawun feu aza a na a yawai kaya ke te, tsa alyuka a matana. Na va dada kune'e ku Eliyasafa kolobo ka Dewuyelu.

⁴⁸ A kanna ke cindere Elishama kolobo ka Amihudu vuza kelime vu kumaci ku Ifirayimu, u tukai n kune'e ku ni,

⁴⁹ kune'e ku ni ku dada: kebelyu ke te ka azurufa ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatawun n kamangankupa (130), n kebelyu ka azurufa ke te ki ili i kuvishangu ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatatsunkupa, derere n tsu na kagisamkpatsu ka a'isa ki, dem vi le ushatangi n kiya ku singai usatari m mani'in adama e kune'e ki ishina.

⁵⁰ N Kebelyu ka azurufa ka na amiki a ni a yawai shekelu kupa, ushatangi n ili i magulani,

⁵¹ m mobomburon me te, n kagiri ke te m magiri me te ma na ma yawai kaya ke te, adama e kune'e ku kusongu.

⁵² Magaji me te adama e kune'e ku unushi,

⁵³ n obomburon e re n agiri a tawun, ngaji n tawun kobolo ni ngiri n tawun feu ele na a yawai kaya ke te, tsa alyuka a matana. Na va dada kune'e ku Elishama kolobo ka Amihudu.

⁵⁴ A kanna ka kunlai, Gamaliya kolobo ka Pedazuru, vuza kelime vu kumaci ku Manasa, u tukai n kune'e ku ni.

⁵⁵ Kune'e ku ni ku dada: kebelyu ka azurufa ke te ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatawun n kamangankupa (130), n kebelyu ke te ka azurufa ka na amiki a ni feu a yawai shekelu amangatatsunkupa, derere tsu na kagisamkpatsu ka a'isa ki ushatangi n kiya ku singai usatari m mani'in adama e kune'e ki ishina,

⁵⁶ n azurufa kebelyu ke te ka na amiki a ni a yawai shekelu kupa, ushatangi n ili i magulani,

⁵⁷ m mobomburon me te, n kagiri ke te kobolo m magiri me te, ma na ma yawai kaya ke te, adama e kune'e ku kusongu,

⁵⁸ m magaji me te adama e kune'e ku unushi,

⁵⁹ n obomburon e re, n agiri a tawun, ngaji n tawun feu kobolo ni ngiri n tawun n na n yawai kaya ke te, tsa alyuka a matana. Na va dada kune'e ku Gamaliya kolobo ka Pedazuru.

⁶⁰ A kanna ka kuci Abidan kolobo ko Gidiyon, vuza kelime vu kumaci ku Bayami,

⁶¹ kune'e ku ni ku dada: kebelyu ke te ka azurufa ka na amiki a ni a yawai kagisamkpatsu ke shekelu amangatawun n kamangankupa, (130), n kebelyu ka azurufa ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatatsunkupa, derere n tsu na kagisamkpatsu ka a'isa ki. Dem vi le ushatangi n kiya ku singai ku na ki usatari m mani'in adama e kune'e ki ishina.

⁶² Kebelyu ka azurufa ka na amiki a ni a yawai shekelu kupa, ushatangi n ili i magulani,

⁶³ m mobomburon me te, n kagiri ke te, m magiri me te feu ma na ma yawai kaya ke te, adama e kune'e ku kusongu,

⁶⁴ m magaji me te adama e kune'e ku unushi

⁶⁵ n obomburon e re n agiri a tawun, nu ngaji n tawun kobolo ni ngiri n tawun feu n na n yawai kaya ke te tsa alyuka a matana. Na va dada kune'e ku Abidan kolobo ka Gidiyon.

⁶⁶ A kanna ka kupa da Ahiyeza kolobo ka Amishada, vuza kelime vu kumaci ku Dan, u tukai n kune'e ku ni.

⁶⁷ Kune'e ku ni ku dada: kebelyu ka azurufa ke te ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatawun n kamangankupa (130), n kebelyu ke te ka azurufa ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatatsunkupa, derere n kagisamkpatsu ka a'isa,

⁶⁸ n kebelyu ka azurufa ka na amiki a ni a yawai shekelu kupa ushatangi n ili i magulani,

⁶⁹ m mobomburon me te, n kagiri ke te m magiri me te kpamu, ma na ma yawai kaya ke te, adama e kune'e ku kusongu,

⁷⁰ m magaji me te adama e kune'e ku unushi,

⁷¹ n obomburon e re, n agiri a tawun, nu ngaji n tawun feu, kobolo ni ngiri n tawun, n na n yawai kaya ke te tsa alyuka a matana. Na va dada kune'e ku Ahiyeza kolobo ka Amishada.

⁷² A kanna ka kupa n ke te, Pagiyelu kolobo ko Okiran, vuza kelime vu kumaci wa aza a Ashera u tukai n kune'e ku ni,

⁷³ kune'e ku ni ku dada: kebelyu ka azurufa ke te ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatawun n kamangankupa (130), n kebelyu ka azurufa ke te ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatatsunkupa, derere n tsu na kagisamkpatsu ka a'isa ki, dem vi le ushatangi n kiya ku singai usatari m mani'in adama e kune'e ki ishina.

⁷⁴ Kebelyu ka azurufa ka na amiki a ni a yawai shekelu kupa ushatangi n ili i magulani,

⁷⁵ m mobomburon me te, n kagiri ke te feu, m magiri me te ma na ma yawai kaya ke te, adama e kune'e ku kusongu,

⁷⁶ m magaji me te adama e kune'e ku unushi,

⁷⁷ n obomburon e re, n agiri a tawun, nu ngaji n tawun feu, kobolo ni ngiri n tawun, n na n yawai kaya ke te tsa alyuka a matana. Na va dada kune'e ku Pagiyelu kolobo ka Okiran.

⁷⁸ A kanna ka kupa n e re, da Ahira kolobo ka Enanu vuza kelime vu kumaci wa aza a Nafutali u tukai n kune'e ku ni.

⁷⁹ Kune'e ku ni ku dada: kebelyu ka azurufa ke te ka na amiki a ni a yawai shekelu amangatawun n kamangankupa (130), n kebelyu ke te ka azurufa a na amiki a ni feu a yawai shekelu amangatatsunkupa, derere tsu na kagisamkpatsu ka a'isa ki, dem vi le ushatangi n kiya ku singai ku na ki usatari m mani'in adama e kune'e ki ishina,

⁸⁰ n kebelyu ka azurufa ke te ka na amiki a ni a yawai shekelu kupa,

⁸¹ m mobomburon me te, n kagiri ke te feu, m magiri me te ma na ma yawai kaya ke te, adama e kune'e ku kusongu,

⁸² m magaji me te adama e kune'e ku unushi,

⁸³ n obomburon e re, n agiri a tawun, nu ngaji n tawun feu, kobolo ni ngiri n tawun kpamu n na n yawai kaya ke te tsa alyuka a matana. Na va dada kune'e ku Ahira kolobo ka Enanu.

⁸⁴ Na da kune'e ka aza e kelime a Isaraila adama e kerengu ku katalika-lyuka, a kanna ka na a tsungi ka'a mani'in: ebelyu kupa n e re a azurufa, n ebelyu kupa n e re a azurufa a ili i kuvishangu, kobolo n ebelyu kupa n e re kpamu a azanariya.

⁸⁵ Kebelyu dem ka azurufa amiki a ni a yawa ta shekelu amangatawun n kamangankupa (130), kebelyu dem ka azurufa amiki a ni a yawa ta shekelu

amangatatsunkupa. Azanariya a ulinga a dem amiki e le a yawa ta shekelu akpan e re n amangatawanashi (2, 400), derere n tsu na kagisamkpatsu ka a'isa ki.

⁸⁶ Ebelyu kupa n e re a azanariya a na i n amiki e shekelu kupa e kebelyu dem, ushatangi n ili i magulani ya tsu kagisamkpatsu ka a'isa, azanariya a dem amiki e shekelu e le a yawa ta amangatawun n kamanga (120).

⁸⁷ M bomburon a na a ya'ankai kune'e ku kusongu ka dem a daa kupa n e re, n agiri kupa n e re feu, ni ngiri kupa n i re kpamu, aza a na a yawai kaya ke te, kobolo n kune'e ki ishina ku le, nu ngaji kupa n u re adama e kune'e ku unushi.

⁸⁸ Obomburon a alyuka e kune'e ku matana raka a daa kamanga n a nashi, agiri amangatatsu, ngaji amangatatsu, ngiri n kaya ke te ke te amangatatsu feu. Na da kune'e ku kerengu ku katalikalyuka.

⁸⁹ Ana Musa u uwai a Mavali mo Obolo adama a na u ya'an kadanshi n Vuzavaguđu, da u panai kalakatsu a kadanshi n ayi e mere mi icorobi i re ya, i na yi a gadi vu kakuyamkpatsu ka akpati vu Uzuwakpani va. Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi n ayi.

8

Kuzuwa ku nkuni

¹ Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa, u danai,

² <<Ya'an kadanshi n Haruna vu dana yi, makyan ma na baci vi a kuzuwa nkuni n cindere, nkuni ma mi ta e kuneke kutashi a ubon u kashamkpatsu ka makuni ka dem.>>

³ Da Haruna u ya'in tsu na o tonokoi ni, u zuwai nkuni adama a na a inda kelime ka kashamkpatsu ka, tsu na Vuzavaguđu u tonokoi Musa.

⁴ Tsu nampa tsu da a yimai kashamkpatsu ka makuni ka, a yima ta ka'a n azanariya, ili i na i dikai daka ali a kubana a ubon u gadi, derere tsu na Vuzavaguđu u tonokoi Musa u ya'an.

Kucidatangu ka aza e Levi

⁵ Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa, u danai,

⁶ <<Utaka aza e Levi a katsuma ka aza a Isaraila kata vu takpaka le nshinda.

⁷ Tsu na va kuya'anka le u da na, vu vishanku le mini ma kutakpaka nshinda, kata vu zuwa le a puna cileme ci ikyamba i le gbende, a za'a akashi e le kata kpamu a sumba.

⁸ Yeve vu zuwa le a dika mobomburon, n kune'e ki ishina, usatari m mani'in, kata avu vi dika mobomburon mo yoku adama e kune'e ku unushi.

⁹ Kata vu tuka n aza e Levi a e kelime ka Mavali mo Obolo, kata vu bolongu aza a Isaraila raka a ubuta u te.

¹⁰ Ayin a na baci vu tukai n aza e Levi a ubuta u Vuzavaguđu, kata uma a Isaraila a zuwaka aza e Levi a ekiye e le a aci,

¹¹ kata Haruna u neke aza e Levi a a ubuta u Vuzavaguđu tsu kune'e ku kudangusa ku na kutai wa aza a Isaraila, adama a na a ya'an ulinga u Vuzavaguđu.

¹² Aza e Levi tamkpamu a kiyangu ekiye e le a gadi va aci o mbomburon a, kata vi lyuka ka na ki adama e kune'e ku unushi, ka na ka buwai tamkpamu adama e kune'e ku kusongu u Vuzavaguđu, adama kutakpaka aza e Levi unushi u le.

¹³ Vu zuwa aza e Levi a a shamgba e kelime ka Haruna m muku n ni, kata vu neke le u Vuzavaguđu tsu kune'e ku kudangusa.

¹⁴ N tsu nampa tsu da, ve kupece aza e Levi kau n uma a Isaraila, kata na o okpo uma a va.

¹⁵ <<A ayin a na baci vu kotsoi kutakpaka aza e Levi nshinda da vu nekei le u Vuzavaguđu tsu kune'e ku kudangusa, kata aza e Levi a uwa punu a Mayali mo Obolo ma a ya'an punu ulinga.

¹⁶ A katsuma ka uma a Isaraila raka, anan Levi a da a zagbai adama a na okpo uma a va koci. N kana le ta n kaci ka va a una u muku n iyain mi Isaraila, aza e Levi okpo ta una u le.

¹⁷ Muku n ali n iyain ma aza a Isaraila raka, n va n da, vuma m manama dem. A kanna ka na mu unai muku n iyain a idika i Masar, da da n kanzakai kaci ka va n da.

¹⁸ Da n dikai aza e Levi o okpoi una u muku n iyain ma aza a Isaraila.

¹⁹ Ele aza e Levi tamkpamu, n neke le ta u Haruna m muku n ni tsu kune'e ku na kutai wa aza a Isaraila, adama a na a ya'anka uma a Isaraila ulinga punu a Mayali mo Obolo, a takpaka le unushi. Nannai babu kpamu madukpa ma na ma kutawa wa aza a Isaraila, a ayin a na baci a yawai devu n ubuta wa a'isa.>>

²⁰ Da Musa, n Haruna kobolo n uma a Isaraila raka, a ya'in n aza e Levi tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

²¹ Aza e Levi a a takpakai kaci ke le nshinda, da kpamu a za'i akashi e le. Da Haruna u nekei le tsu kune'e ku kudangusa u Vuzavaguđu, da u takpakai le unushi ciya o okpo cida.

²² Ana nannai u kotsoi da aza e Levi a a tawai kuya'an ulinga u le punu a Mayali mo Obolo n utsura u Haruna m muku n ni. O tonoi n anan Levi a tsu na Vuzavaguđu u tonokoi Musa.

Kuzuwa ku ulinga ka aza e Levi

²³ Da Vuzavaguđu u danai Musa,

²⁴ <<Ili i nampa yi ta a kuyikpa wa aza e Levi feu, vali vu na vi yawai aya kamanga n tawun a kubana gadi, u yawa ta u tawa u ya'an ulinga punu a Mayali mo Obolo.

²⁵ Ama vuza na u yawai aya amangerenkupa, wu uvuka n ulinga u na u kuya'an punu a Mayali ma, u doku u sa'wa ili ba.

²⁶ I ta a kufuda kubanka aza e le adama a na a fuda a ya'an ulinga punu a Mayali mo Obolo ma, ama ele a kaci ke le kata a sa'wa ili punu ba. Tsu nampa tsu da uteku u na ve kupeceke aza e Levi ulinga u le.>>

9

Kadiva ka kupasamgbantai

¹ Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa a kakamba ka Sinai, o wotoi u iyain a kaya ke ire, ana a utai a idika i Masar, u danai,

² <<Zuwa aza a Isaraila a ya'an Kadiva ka Kupasamgbantai ka nampa, a ayin a na o yotsoi.

³ A kanna ka kupa n ka nashi ko wotoi u nampa, n kulivi, a ya'an kadiva ka kupasamgbantai tsu na wila u danai.>>

⁴ Da Musa u danai aza a Isaraila a ya'an Kadiva ka Kupasamgbantai.

⁵ Da ta na a ya'in Kadiva ka Kupasamgbantai ka a kanna ka kupa n ka nashi ko wotoi ka n kulivi, a kakamba ka Sinai. Aza a Isaraila a ya'in derere tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

⁶ Ama aza o yoku e le a kuya'an Kadiva ka Kupasamgbantai ka a kanna ka nanlo ka ba, adama a na kata a cidatangu kaci ke le ba, ana wo okpoi

a sa'wa ta keven ki ikyamba ka vuma. Dada a tawai u Musa n Haruna a kanna ka nanlo ka,

⁷ da a danai Musa va, <<Tsu sa'wa ta keven ki ikyamba da tsu ukai kaci ka tsu nshinda. Ama yidai i kusan ka tsu kuneke kune'e ku tsu u Vuzavaguđu a kanna ka nanlo feu, kobolo n aza a Isaraila a na a buwai?>>

⁸ Dada Musa wu ushuki le, <<Ya'in bi'i n yeve i na Vuzavaguđu u kudana adama a da.>>

⁹ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa u danai,

¹⁰ <<Ya'an kadanshi n aza a Isaraila vu dana le, da baci vuza yoku a katsuma ka da, ko a katsuma ka ntsukaya n da u sa'wai keven ki ikyamba ko u banai nwalu n da'in, wi ta a kufuda kuya'an kadiva ka kupasamgbantai ka.

¹¹ A ya'an kadiva ka a kanna ka kupa n ka nashi o wotoi u ire n kulivi. A takuma magiri kobolo m boroji vu na vi n yisiti ba, n ayuku o okono kpamu.

¹² Kata a kasukpa ili i nanlo ya asa ali a kubana usana u yoku ba, ko kpamu o boso etele a ni ba. I baci a kuya'an Kadiva ka Kupasamgbantai ka, u ga'an ta o tononwila u ni raka.

¹³ Ama da baci vuza yoku vu na vi cida, u ya'an kpamu nwalu ba da u kpadai kuya'an Kadiva ka Kupasamgbantai ka. Mayun da e pece vuma vu nanlo n uma a ni, adama a na u tuka n kune'e ku Vuzavaguđu a ayin a na o yotsoi ba, mayun da unushi u ni wo okpo a kaci ka ni.

¹⁴ Komoci ki baci idashi n ada da u cigai kuya'an Kadiva ka Kupasamgbantai ka Vuzavaguđu ka, mayun da u tononwila u kuya'an. Mayun da wilu u vuza likuci n komoci feu wo okpo u te.>>

Keleshu ka na ka palai Mayali ma Kashile (Kut 40:34-38)

¹⁵ A kanna ka na a shikpai Mayali ma Kashile ka, da keleshu ka palai ka'a. N kulivi ali a kubana usana, kata keleshu ka ko bono tsa akina.

¹⁶ Ta ka lya'i kelime n kuya'an nannai ayin tutu, ka pala ka'a n kanna, kata n kayin kokpo tsa akina.

¹⁷ A ayin a na baci keleshu ka ka kasukpai ubon u Kapam wa, kata aza a Isaraila o fobuso kulaza, a ubuta u na baci ka shamgbai, kata ele feu a dasangu lo.

¹⁸ Nannai da a tsu danga kata a bana a dasangu a ubuta u yoku tsu na Vuzavaguđu u tsu zuwa le. Keleshu ka ka laza baci ka kasukpa Kapam ka ba, ta lo ele feu o kuyongo a ubuta u na a dasangi va.

¹⁹ Keleshu ka shamgba baci a gadi vu Kapam va ali ka ya'in ayin e re, aza a Isaraila i ta o kuyongo lo kata a ya'an i na i ga'in a ya'an a ubuta u Vuzavaguđu.

²⁰ A makyan mo yoku keleshu ka ke ci geshe a gadi vu Kapam ba, ele feu i ta a kushamgba lo a ubuta wa tsu na Vuzavaguđu u zuwai a ya'an. Kata a tawa a laza kpamu tsu na u danai le.

²¹ A makyan mo yoku kpamu keleshu ka ci shamgba ta a ubuta u te n kulivi ali a kubana usana, ayin a na baci ka lazai n usana, kata aza a Isaraila feu a laza. Ko n kayin ko n kanna, keleshu ka danga baci de dem, ele aza a Isaraila feu a tsu danga ta.

²² Ko keleshu ka ka shamgba baci a gadi vu Kapam va ali ayin e re ko wotoi, ko kaya, ele aza a Isaraila feu i ta o kuyongo a ubuta u na a dasangi va babu kubana ubuta u yoku. Ama ayin a na baci ka lazai, ele feu i ta o kutono ka'a.

²³ Tsu na Vuzavaguđu u danai, ta a kulaza nannai, tsu na kpamu u danai a shamgba, ta a kushamgba nannai. O tonoi wilā u Vuzavaguđu n kadanshi ka ni nannai, tsu na a panai ka'a a una u Musa.

10

Ishiyaun ya azurufa

¹ Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa u danai,

² <<Ya'an ishiyaun i re, i na a yimai n azurufa, vi ta a kuya'an ulinga n ele adama e kuđeke kobolo ka uma, n kuzuwa uma a denga a wala.

³ Da baci a likai le raka, kata uma raka o bolongu wa nu a utsutsu u Mavali mo Obolo.

⁴ Ama da baci a likai vi te, aza a gbagba'in, n aza kelime a Isaraila, i ta o kubolongu kaci ke le wa nu.

⁵ Da baci ta na a likai kavana vu urotu wu nwalu, kata katsura ka kumaci kakau ka na ki a ubon u kasana ka Kapam ka Kashile ka kana nwalu.

⁶ Da baci kpamu a likai vi ire va, katsura ka kumaci kakau ka na ki a ubon u daka ka Kapam ka Kashile ka kana nwalu. Ciliki tsu nanlo tsa tsu dada urotu u kudanga.

⁷ Ama da baci yi a kuciga kubolongu uma, kata i ya'an ciliki tsu kavana tsa kau n tsu na tsu buwai va.

⁸ Muku n ali n Haruna, anan ganu, ele da a kulika ishiyaun ya. Na wi ta o kokpo da wilā u ko wanai, ali a kubana wu ntsukaya n da n na n kutawa.

⁹ I yawa baci a idika i da da i banai kuvon a ubuta wi irala i da i na i a kutakacika da, kata i ya'an urotu n ciliki tsu ishiyaun tsa. Nannai da Vuzavaguđu Kashile ka da u kuciba n ada, kata wi isa da e ekiye a irala i da.

¹⁰ I lika kavana a kanna ka mazanga ka da feu, n kanna ka kađiva ka na a zuwakai da, n kađiva ku ugiti u wotoi, yi ta a kulika ishiyaun ya a makyan ma na ya kuya'an kune'e ku kusongu n kune'e ku matana. N nannai da Kashile ka kuciba n uzuwakpani u na u ya'in n ada. Mpa da Vuzavaguđu Kashile ka da.>>

¹¹ A kanna ka kamanga, ko wotoi u ire, a kaya ke ire ka na a kasukpai Masar, da keleshu ka ka dangai a Kapam ka.

¹² Da aza a Isaraila a utai katsura-katsura e meremune ma Sinai n a yawai a ubuta kakau, ali sai ayin a na keleshu ka ka shamgbai e meremune ma Paran.

¹³ Na lo da ugiti u kudanga u le, tsu na Vuzavaguđu u danai le a una u Musa.

¹⁴ Katsura ka aza a Yahuda ka'a ka gitai kulaza, tsu na i udari. Nashon maku ma Aminadabu ayi da vuza kelime vi le.

¹⁵ Da katsura ka kumaci ki Isaka ko tonoi, Nataniya maku ma Zuwaru, ayi da vuza kelime vi le.

¹⁶ Eliyabu maku ma Helon, ayi da tamkpamu vuza kelime vu kumaci ku Zabalun.

¹⁷ Ana a mudai Kapam ka, da muku n ali n Geshon kobolo m muku n ali m Merari, a dikai Kapam ka da a laza.

¹⁸ Da katsura ka kumaci ku Ruben ko tonoi tsu na i udari. Vuza kelime vi le ayi da Elizu maku me Shedeyu.

¹⁹ Kobolo n katsura ka kumaci ka Simiyon o kutono, vuza kelime vi le ayi da Shelumiye maku ma Zurishada.

²⁰ Da katsura ka kumaci ka Gadu ko tonoi, vuza kelime vi le ayi da Eliyasafa maku ma Dewuyelu.

²¹ Aza a na o tonoi ele da katsura ka kumaci ka aza a Kohatu uma e Levi, aza na i ucaniki n ili i cida, a tsu shikpaka le ta Kapam ka de kafu a yawa.

²² Da katsura ka Ifirayimu ko tonoi, vuza kelime vi le ayi da Elishama maku ma Amihudu.

²³ Ayi Gamaliya maku ma Pedazuru, ayi da vuza kelime vu kumaci ka aza a Manasa.

²⁴ Katsura ka kumaci ka aza a Bayami ele da o tonoi, da Abidan maku ma Gidiyon mo okpoi vuza kelime vi le.

²⁵ Aza a na o kotsosoi kugebengu uma a, ele da kumaci ku Dan, tsu na i udari. Ahiyeza maku ma Amishada ayi da vuza kelime vi le.

²⁶ A kumaci ka aza a Ashera, Okiran da vuza kelime vi le.

²⁷ A kumaci ka aza a Nafutali, Ahira da vuza kelime vi le feu.

²⁸ Na va dada tsu na aza a Isaraila a darai katsura-katsura ele a kuta.

²⁹ Dada Musa u danai Hobabu kolobo ka Reyuwe va aza a Midiya, akaya a Musa, <<Tsu dangata a kubana a ubuta u na Vuzavaguđu u danai, <Mi ta e kuneke da u da.> Bana n a tsu, ci ta a kuya'anka wu ili i singai, adama a na Vuzavaguđu u ya'anka ta aza a Isaraila uzuwakpani u singai.>>

³⁰ Da wu ushuki ni, <<Mpa ma kubana ba. Mi ta a kulaza a kubana a idika i va, a ubuta u uma a va.>>

³¹ Dada Musa u danai, <<N folono wu ta kata vu kasukpa tsu ba, adama a na vi yeve ta ubuta u na tsa kubana tsa dasangu e meremune ma, vi ta ta na o kokpo vuza na u ku'uwaka tsu kelime.

³² Vu bana baci n a tsu, ci ta e kupece kobolo ili i singai i na de dem Vuzavaguđu u kuneke tsu.>>

³³ Da o fobusoi a kasukpai kusan ku Vuzavaguđu, da a ya'in nwalu n ayin a tatsu. A lazakai n Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavaguđu va kelime a katsuma ka ayin a tatsu a nampa, adama a na vu lansaka le ubuta u na a kuvaku.

³⁴ Keleshu ka Vuzavaguđu ko ci yongo ta gadi vi le n kanna, a ayin a na baci a kasukpai katsura ke le.

³⁵ A ayin a na baci de dem akpati vu uzuwakpani vu dangai kulaza, kata Musa u dana, <<Denga kashani, avu Vuzavaguđu, kata vu zuwa irala i nu i wacuwa, kata aza a na a iwain nu a suma a bana da'in a kasukpa wu.>>

³⁶ Ayin a na baci akpati va vu yawai a ubuta u na u kuvuka, kata u dana, <<Bono, avu Vuzavaguđu a ubuta u kabundai ka gbayin ka aza a Isaraila.>>

11

Aza a Isaraila a ya'in mololo

¹ Kanna ke te da aza a Isaraila a kanai mololo adama atakaci e le. Ana Vuzavaguđu u panai i na i a kudansa, da u ya'in wupa. Da u suki n akina da o songi uma a na i a kakina ka apam e le.

² Da uma a bankai m masi me le u Musa, yeve u vasai u Vuzavaguđu da akina a a kimai.

³ Da e dekei ubuta wa n kula Tabera, adama a na akina a Vuzavaguđu a kula ta a katsuma ke le.

⁴ Da katsura ka uma a kavama ko yoku ka na ka dangai nwalu kobolo n aza a Isaraila, a dangai kazagba ki ili kulya'a. A na a gitai mololo da aza Isaraila feu a dengusai mololo, a danai, <<Yayi u kuneke tsu inyama tsu takuma?

⁵ Ci ciba ta n adan a na tsu takumai gbani a Masar gbani kobolo n kokumba*, n guna, n aluwashi arambasa kobolo n arambasagawan.

* **11:5 11:5** Kokumba Ili i kulya'a i da i na i yotsoi umaci wa adala.

⁶ Ama gogo na a_tsu da na a kambulu, utsura u tsu u kotso ta, babu ilikulya sai mana koci.>>

⁷ Mana ili yoku i da i na i yotsoi igebetsu wari n usumbi tsu mini mo tsulo.

⁸ Uma a_tsu uta ta_kata o bolongu, kata a iya le a kutali ko o soyo le a masuku. Kata a_yana le o mogbodo ko ta na a ya'anaka emeshe. Kata o yokpo an ili i na a kangalai m mani'in ma zaitu.

⁹ Ayin a na baci de dem ciza tsu matsai lo a_ubuta wa_apam n kayin, kata mana feu vu uta.

¹⁰ Da Musa u panai uma raka a_mashi, yaba dem a kashani a utsutsu u kapam ka_ni. Da Vuzavaguđu u ya'in wupa kau, da Musa u namgbai katsuma.

¹¹ Da Musa u danai Vuzavaguđu, <<Yidai i zuwai da vi a kutakacika kagbashi ka_nu? Yidai n ya'in i na i namgbai nu katsuma ali da vu kasukpai amiki a uma a nampa raka wa_va?

¹² Mpa da n dikai katsuma ka uma a nampa raka? Mpa da m matsai le? Yidai i zuwai da vu danai mu n dika le ekiye a_va, uteku tsu na kowo'i ka maku ke ci kebe merebu, a kubanka idika i na vu kucinai va kuneke ikaya i le?

¹³ Te dai ma_kuciya inyama i na me kuneke kabundai ka uma a nampa raka? Ele na a dakakai kushi'ika_mu, a kudana, <Neke tsu inyama, tsu takuma.>

¹⁴ Mpa n kufuda kudika amiki a uma a nampa raka_ende'en va_ba, a ya'an mu ta_amiki n abundai.

¹⁵ Tsu nampa tsu da baci vu sheshei kuya'an nu mpa, una mu gogo na, da baci n ciyai mapasa ma singai wa_nu, jebeke mu atakaci a nampa.>>

¹⁶ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Bolonku mu nkoshi m gbara-gbara amangatatsunkupa ma aza a Isaraila, aza na vu yevei ele da aza e kelime a uma, n aza a gbagba'in kpamu, kata vu tuka le a_Mavali mo Obolo, a shangba de kobolo n avu.

¹⁷ Mpa mi ta_a_kucipa n ya'an kadanshi n avu de, kata n ja'wan utsura wa ayinviki a_nu n neke le. I ta_a_kubanka_wu kudika amiki a uma, adama a na kata vu dika amiki a_ende'en nu ba.

¹⁸ Kata vu dana uma a, cidatangi kaci ka_da, makpa'a yi ta_a kutakuma inyama, adama a na Vuzavaguđu u pana ta_mashi ma_da, ma na i danai, <Yayi u kuneke tsu inyama i kutakuma? U la'a ta n kuga'an tsu bono a Masar.> Vuzavaguđu wi ta_e kuneke da inyama i kutakuma, kata i takuma.

¹⁹ Yi a kutakuma i da a kanna kete, ko ayin e re, ko ayin a tawun, ko ayin kupa, ko ayin kamanga ba.

²⁰ Ama o wotoi kabula, yi ta_a kumaka i da ali i yo okpo da ili yu unata. Adama a na i iwan ta Vuzavaguđu vu na wi a_katsuma ka_da n vuza na i shi'ikai, i danai, <Yidai da vu utakai tsu a Masar?> >>

²¹ Da Musa u danai, <<Mpa da a_katsuma ka uma akpan amangatawantalali (600,000) a nwalu e ene. Vu dana ta_kpamu, <Mi ta_e kuneke le inyama, i na a kutakuma wotoi kabula.>

²² Ko da baci a kidai ushiga wa anaka n ushiga wu nlala yi ta_a kuyawa le? Ko o bolongu baci adan a mala raka da e nekei le, i ta_a kuyawa le?>>

²³ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Vu sheshe ta_kukiye ku Vuzavaguđu ki ta gbati? Gogo na ve kene ta, ko i na n dansai yi ta_a kushana ko ya kushana ba.>>

²⁴ Musa wu utai u danai uma kadanshi ka na Vuzavaguđu u danai. Da u bolongi nkoshi m gbara-gbara amangatatsunkupa aza a Isaraila, u zuwai le ukara'i n kapam ka.

²⁵ Da Vuzavagudu u cipai punu e eleshu da u ya'in kadanshi n ayi, da u nekei le utsura wa ayinviki a na i u Musa da u zuwakai nkoshi m gbara-gbara ma. Ana ayinviki a a cipai we le, a ya'in kene. Ama a lya'a kelime n kene ba.

²⁶ Uma e re a katsuma ko nkoshi m gbara-gbara ma, okpoi a ubuta u katsura wa, kula ku vuza te ku dada Elidadu, vuza ire da Medadu, da ayinviki a cipai we le. I ta a katsuma ka aza na e kecei, ama a bana a mayali ba, da a ya'in kene ubuta u na o bolongi.

²⁷ Da kolobo ko yoku ka sumai ka banai ka danai Musa, <<Elidadu m Medadu i ta de a kuya'an kene a ubuta u na i a katsura ka.>>

²⁸ Jesuwa maku ma Nun, kabanke ka Musa ali ayi maku, u danai, <<Vuzagbayin vu va Musa, sankale.>>

²⁹ Ama Musa u danai, <<Vi ta e cishe'e adama a va? N kuciga ku va, wi ishi a kuga'an a dana uma a Kashile raka eneki a da. Ufolu u va u da, Vuzavagudu u zuwa utsura wa ayinviki a ni u uma dem.>>

³⁰ Da Musa nu nkoshi m gbara-gbara ma aza Isaraila o bonoi a katsura e le.

Vuzavagudu u suki nu nroni

³¹ Da Vuzavagudu u zuwai wunlai wu utai a mala da u tukai nu nroni, da a yikpai ukarali wa apam e le dem. A kakambu ka apam dem i ta a kufuda kene le da'in ali u yawa tsu na vuza u kuliva a nwalu. Kashani ku imkpi u le kpamu a kubana gadi ka la'a udashi u tatsu n idika ba.

³² Da ta na uma a dangai n kanna ka nanlo n kayin ka ni dem, da kpamu o doki an kayin kasai a kanai kureme nroni ma. Aza na o bolongi kenu ele da o bolongi homa kupa. Da e ecikpei le ukarali wa apam e le.

³³ Ele bi'i a kutakuma inyama ya da Vuzavagudu u yotsongi wupa u ni we le. Da u su'uki le m madukpa ma gbani-gbani, ma na mu unai uma n abundai.

³⁴ Adama a nannai da e ne'i ubuta wa kula Kiburotu-hatava, dada asaun a aza kutsan.

³⁵ De a Kiburotu-hatava va, da aza a Isaraila a lazai a kubana a Hazerotu ubuta u na a dasangi.

12

Miriyamu n Haruna a kpadai kushuku m Musa

¹ Ele de da Miriyamu n Haruna a kpadai kushuku m Musa adama a na u zuwa ta vuka a kumaci ka aza a Kush.

² Da a kanai kudana, <<U Musa u da Vuzavagudu u ci ya'an kadanshi koci? A tsu tamkpamu? U ci ya'an kadanshi n a tsu ba?>> Da Vuzavagudu ta na u panai i na a dansai.

³ Ayi Musa ta na u la'a ta uma a aduniyan a na a buwai dem a mariki.

⁴ Gogo lo da Vuzavagudu u danai Musa, n Haruna kobolo m Miriyamu, <<Utai i tawa tsu gasai na a Mayali mo Obolo ada uma a tatsu a da dem.>> Da ele uma a tatsu e le a utai.

⁵ Da Vuzavagudu u cipai a kabashi ke keleshu, da u shamgbai a utsutsu u Mayali ma, da u dekei Haruna kobolo m Miriyamu. Ana a yawai de a mayali ma,

⁶ da u danai, <<Panai kadanshi ka va, Ayin a na baci keneki ka Vuzavagudu ki kobolo n ada, n tsu yotsongu ta kaci ka va wa ni n tsalatani, n ci ya'an ta kadanshi n ayi n alatani.

⁷ Ama ta n ci ya'an kadanshi nannai n kagbashi ka va Musa ba, mu ushuku ta n ayi a ubuta u uma a va aza a Isaraila.

⁸ N ayi da n ya'in kadanshi ashi n ashi, hawun ba n ite'e ba, we ene ta Vuzavaguđu tsu na wi, yidai i zuwai da i kpađai kupana wovon u kuya'an kadanshi ka wuya u kagbashi ka va Musa?>>

⁹ Da Vuzavaguđu u ya'in wupa n ele kau da u lazai da u kasukpai le.

¹⁰ Ana keleshu ka kasukpai mavaļi ma, da Miriyamu wa arumai n ukutu pushe-pushe. Ana Haruna u kpatalai wi indai ni da we enei ni n ukutu.

¹¹ Da Haruna va u danai Musa, <<Vuzagbayin, kata vu takacika tsu adama a unushi u nampa n tsulau tsu na ci ya'in ba.

¹² Kata vu kasukpai yi wo okpo tsu merebu ma na ma kuwai a ayin a limata n ikyamba kashami kakambu ke te ba.>>

¹³ Da Musa u folonoi Vuzavaguđu, u danai, <<Kashile, n folono wu ta, potsotongu yi.>>

¹⁴ Ama da Vuzavaguđu wu ushuki Musa, u danai, <<Ishi baci esheku a ni, a jiraka yi ntsan a ashi, wi ishi o kokpo n wono ali ayin e cindere ba? Zuwai ni u yongo a pulai vu katsura ali ayin e cindere, yeve kata vu bonoko n ayi asuvu.>>

¹⁵ Da a utakai Miriyamu a pulai vu katsura ali ayin e cindere, ama da uma a kpađai kulaza ali sai ayin a na o bonokoi n ayi.

¹⁶ Ana ka nanlo ka ko kotsoi, da uma a kasukpai Hazerotu, da a banai a daşangi a kakamba ka aza a Paran.

13

A suki n aza a tsusaki a Kana'ana (Wil 1:19-33)

¹ Vuzavaguđu u danai Musa,

² <<Suku uma a bana a saka idika i Kana'ana, i na mi a kuciga me neke aza a Isaraila a. Suku vuza kelime vi te a katsuma ka kumaci dem.>>

³ Da Musa u ya'in uteku tsu na Kashile ka danai ni u ya'an da u suki uma kupa n ere aza a Isaraila, dem vu le aza e kelime a kumaci a da. Da u suki le a utai de a kakamba ka Paran.

⁴ Ula a uma a na a zagbai a da na.

A kumaci ka aza a Ruben, Shamuwa kolobo ka Zakuru,

⁵ a kumaci ka aza a Simiyon, Shafatu kolobo ko Hori,

⁶ a kumaci ka aza a Yahuda, Kelepu kolobo ka Jefune,

⁷ a kumaci ka aza a Isaka, Igalu kolobo ka Isufu,

⁸ a kumaci ka aza a Ifirayimu, Hosiya kolobo ka Nun,

⁹ a kumaci ka aza a Bayami, Paliti kolobo ka Rafu,

¹⁰ a kumaci ka aza a Zabalun, Gadiyelu kolobo ko Sodi,

¹¹ a kumaci ka aza a Manasa, Gadi kolobo ka Susi,

¹² a kumaci ka aza a Dan, Amiyelu kolobo ka Gemali,

¹³ a kumaci ka aza a Ashera, Seturu kolobo ka Makelu,

¹⁴ a kumaci ka aza a Nafutali, Nabi kolobo ko Vopusi,

¹⁵ a kumaci ka aza Gadu, Geyuwelu kolobo ka Maci

¹⁶ Na da ula a uma a na Musa u suki a bana a ya'an tsusaki ki idika ka. Da Musa u ne'i Hosiya kolobo ka Nun kula, Jesuwa.

¹⁷ Ana Musa u suki le a bana a saka idika i Kana'ana, da u danai le, <<Da baci yi a kubana, kata i tonoko n Negebu *n ubon wu nsasan u likuci wa.

¹⁸ Kata i lana yene tsu na idika ya yi, ko uma a na i punu idashi a likuci ya aza a utsura a da ko babu utsura n abundai ko kenu.

* **13:17 13:17** *Negebu* Idika i da i na yi a ubon u daka wa aza a Isaraila, ubuta u na kpamu u ci ya'an yutushi kau nannai ba, u ci ya'an feu n lyushi kau ba. Uma kakau da feu i de a ubuta wa.

¹⁹ Icu'u yi idika ye ne i dai i idashi? I singai ko i gbani-gbani? Icu'u i likuci ye ne i dai i idashi? Ukanji ko babu ukanji?

²⁰ Nini dai idika ya yi? N tsuta ko babu tsuta? Idika ya yi ta nu ndanga ko babu? Ya'in tsu na i kufuda, kata i ta'a umaci u mambulu wi idika ya i bonoko.>> Ayin a nanlo a da da ayin a na umaci wu ndanga u tsu kugita kuge'we.

²¹ Da a banai a sakai idika ya, ili i na i gitai e meremune ma Zinu ali a kubana a Rehobu a ubon u Lebo-hamata.

²² Da o tonoi n Negebu, a yawai Heburon, a ubuta u na Ahiman, n Shishayi, n Talimayi, ntsukaya n Anaku i n idashi. (A ma'a ta Heburon aya e cindere a na a lazai kafu Zowa a idika i Masar.)

²³ Ana a yawai a kara'a ka Eshikolu, da o kodoi kacaka ka mambulu ka na ki n amiki ali sai a na uma e re a dikai ka'a n kalangu, kobolo n umaci wu ndanga m ruman m mabiri.

²⁴ Ubuta u nanlo e ci deke ta u da Kara'a ke Eshikolu adama a na ta de aza a Isaraila o kodoi kacaka ku umaci wi itacishi yi inabi.

²⁵ A ukocishi u ayin amangere da o kotsoi tsusaki, da o bonoi.

A danai i na a ciyai a ubuta u tsusaki

²⁶ Da o bonoi u Musa n Haruna kobolo n aza a Isaraila raka a na i e Kadeshi vu kakamba ka Paran. Da o tonokoi le n aza a Isaraila ukuna wi ili raka u na a ciyai a ubuta u tsusaki wa, da kpamu o yotsongi le umaci wu ndanga wi idika wa.

²⁷ Da a danai Musa ukuna u nampa, <<Tsu bana ta a idika i na vu suki tsu va, idika ya yi ta m mani'in n tsuta, umaci wu ndanga wi idika u da na.

²⁸ Ama uma a na i de a idika ya i ta n utsura, likuci ya feu i gbagba'in i da n ukanji mayin. Ali ce ene ta de kumaci ka aza Anaku.

²⁹ Aza a Emeleki i ta punu de idashi a idika i Negebu, aza a Hitiya, n aza a Jebusiya kobolo n aza a Amoriya i ta idashi a akambu a nsasan. Aza a Kana'ana tamkpamu i ta idashi a kakina ka mala, devu n Kuyene ku Urudu.>>

³⁰ Da Kelepu u danai uma a pada bini e kelime ka Musa da u danai, <<Tsu bana ci isa idika ya, adama a na ci ta a kufuda.>>

³¹ Ama aza a na a banai kobolo n ayi va a danai, <<Tsa kufuda kurono n uma a nanlo ba, adama a na a la'a tsu ta utsura.>>

³² Da a lya'i kelime n kukaraka aza a Isaraila n kadanshi ka gbani-gbani adama a ukuna wi idika i na a banai a sakai va. A danai, <<Idika i na tsu banai tsu sakai va, yu una ta aza na ishi punu idashi de. Kpamu uma a na ce enei de aza a gbagba'in a da.

³³ Kpamu ce ene ta de aza e Nefilim kumaci ka aza Anaku aza na utai Nefilim. Da ce enei kaci ka tsu tso okpoi tsa akyun a ashi e le, ta ta na ci nannai we le.>>

14

Aza a Isaraila a ya'in ugbamukaci

¹ N kayin ka nanlo da aza a Isaraila raka a lapasai una kau adama atakaci.

² Da a ya'ankai Musa n Haruna mololo, a danai, <<Wi ishi u la'a n kuga'an tsu kuwa a Masar, ko kpamu e meremune ma nampa.

³ Yidai i zuwai da Vuzavagu du u tukai tsu idika i nampa adama na tsu bana ukpa u kotokobi? I ta a kupura amaci a tsu m muku n tsu gbani. Wishi a kula'a n kuga'an tsu bono a Masar ba?>>

⁴ Da a dananai, <<Kasukpai tsu zagba vuza kelime kata tsu bono a Masar.>>

⁵ Da Musa n Haruna a kudangi sapu a lya'i kayala e kelime ka kabundai ka aza a Isaraila ka na ko bolongi lo va raka.

⁶ Da Jesuwa kolobo ka Nun kobolo n Kelepu kolobo ka Jefune, ele na i a katsuma ka aza a na a banai tsusaki ki idika ka, a karai ntogu n le adama a unambukatsuma,

⁷ da a danai kobolo ka aza a Isaraila ka na ka buwai, <<Idika i na tsu banai tsu sakai va, i da i ga'an ta kau.

⁸ Vuzavaguđu wi baci a kupana uyo u tsu, wi ta a kubanka tsu a idika i nanlo kata u neke tsu i da, idika i na yi m mani'in n tsuta.

⁹ Adama a nannai kata i ya'an ka Vuzavaguđu ugbamukaci ba. Kpamu kata i pana wovon u uma a idika a ba, adama a na ci ta a kulya'a le. Kabanki ke le ka buwa lo ba, ama Vuzavaguđu wi ta kobolo n a tsu. Kata i pana wovon u le ba.>>

¹⁰ Da kabundai ka uma raka a ya'in kadanshi adama a na a vara le. Ama da tsugbayin tsu Vuzavaguđu tsu tawai lo a Mavali mo Obolo ma e kelime ka aza a Isaraila raka.

¹¹ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Ali wanai dai uma a nampa a kulya'a kelime n kugoyo mu? Ali wanai dai a kukpada kushuku nu mpa, n ili i mereve i na n ya'ansakai le a ubuta dem?

¹² Mi ta a kulapa le m madukpa kata m pece le n ili yu ukani i le, ama kata m bonoko wu idika ya aduniyan i na i la'i le m gbayin n utsura.>>

¹³ Ama da Musa u danai Vuzavaguđu, <<Aza a Masar i ta a kupana ukuna u nampa, adama a na avu da vu utakai le we le n utsura u nu.

¹⁴ Kata a dana aza a na i punu idashi a idika i nampa ukuna wa. Ele na a panai de an avu Vuzavaguđu vi ta kobolo n uma a nampa, n tsu na kpamu vu yotsongi kaci ka nu we le ashi n ashi, n tsu na vu tonoi n ele n keleshu ka nu ka na ka shamgbai gadi vi le. E yeve ta vu tono ta n ele n kabashi ke keleshu n kannu, n kayin tamkpamu n kabashi ke keleshu ka akina.

¹⁵ Da baci vu unai uma a nampa raka a makyan me te, aduniyan a na a panai ukuna u nampa i ta a kudana,

¹⁶ <Vuzavaguđu u fuda u banka n uma a idika i na u ya'ankai le uzuwakpani u na u kucinai ba, da wu unai le e meremune.>

¹⁷ Gogo na ya'an Vuzavaguđu u yotsongu utsura u ni tsu na u ya'in uzuwakpani, adama a na u dana ta,

¹⁸ <Vuzavaguđu u ci ya'an wupa gogo ba, wi ta kpamu tukpa n ucigi u na u tsu kpada kujebe, ayi na u tsu cinukpaka vuza vu unushi n vuza vu ka gbani-gbani. N nannai dem u tsu kasukpa vuza vu unushi babu u takacikai ba, u tsu takacika ta muku adama a unushi wi isheku i le ali a kubana a tsukaya tsu tatsu n tsu nashi dem.>

¹⁹ N utsura wu ucigi u gbayin u nu, cinukpaka uma a nampa unushi u le, tsu na vu cinukpakai le a ayin a na a kasukpai idika i Masar ali a kutawa gogo na.>>

²⁰ Da Vuzavaguđu u danai, <<N cinukpaka le ta unushi u le, tsu na vu folonoi.

²¹ Dem n nannai, n kucina ta n wuma u va, tsu na tsugbayin tsu Vuzavaguđu ci a kushana aduniyan dem,

²² babu vuza te a katsuma ka uma ka nampa ka ku'uwa idika i na n kucinai me kuneke le. Ko an enei tsugbayin tsu va, n ili mereve i na n ya'in a Masar m meremune, dem n nannai da a kanai kukondo mu babu uteku,

²³ babu vuza te vi le vu na u kene idika i na n kucinai kuneke ikaya i le. Babu vuza te vi le vu na u goyoi mu wa kene i da.

²⁴ Ama kagbashi ka va Kelepu, adama a na kaḍu ka ni ki kau kpamu, u tonoi mu n kaḍu ke te, ayi ḍa n kubanka a idika i na u banai va, kaṭa ntsukaya n ni n kaṇa i ḍa yo okpo yi ukaṇi i le.

²⁵ A na wo okpoi aza a Emeleki n aza a Kana'ana i ta ḍe idashi a kara'a, mkpa vu kpatala kaṭa vu tonono a kubana e meremune a uye u na u walai m Mala ma Shili.>>

Vuzavaguḍu u takacikai uma adama a ugbamukaci

²⁶ Da Vuzavaguḍu u ya'in kadanshi m Musa kobolo n Haruna u danai,

²⁷ <<Ali wanai dai uma a gbani-gbani a nampa a kulya'a kelime n kuya'an mololo adama a va? M pana ta mololo ma aza a Isaraila ma nampa.

²⁸ Gogo na dana le, <Vuzavaguḍu u dana ta, n kucina ta n wuma u va, n kuya'anka ḍa ta ili dem derere tsu na m panai ḍa i dansai.

²⁹ Raḱa vu ḍa yi ta a kukuwa punu e meremune ma nampa, aḍa na e kecei a ubuta u mekecu, aḍa na i yawai aya kamanga a kubana gaḍi, aza a na a ya'ankai mu mololo.

³⁰ Babu vuza na u ku'uwa idika i na n kucina kuneke ḍa adama a na yo okpo kpa'a ku ḍa, sai Kelepu kolobo ka Jefune n Jesuwa kolobo ka Nun koci.

³¹ Ama adama a muku n ḍa tamkpamu n na i danai i ta a kupura le gbani, mi ta a kutuka le punu a pana uyo wi idika i na i iwain va.

³² Ama aḍa tamkpamu, even a ikyamba a ḍa i ta o kokpo e meremune ma nampa.

³³ Muku n ḍa mi ta a kukaṇa ka karaṣa e meremune ali aya amangere, kaṭa a takacika adama a unambi u kuneke wa aḍu u ḍa, ali sai ayin a na vuza na u buwai n wuma u kotsoi u kuwai punu e meremune ma nampa.

³⁴ Yi ta a kutakacika adama a unushi u ḍa ali aya amangere, kaya ke te a una u kanna ke te dem, ka ayin amangere a na i sakai i dika ya. Nannai ḍa i kudika amiki a unushi u ḍa, kaṭa kpamu i yeve a na ili i kenu i ḍa ba, wupa u va u tsuwan u vuza.>

³⁵ Mpa Vuzavaguḍu n dansa ta, mayun mi ta a kuya'an ili i nampa u uma a gbani-gbani a nampa raḱa a na o bolongi kaḱi ke le adama a na a iwain mu. E meremune ma nampa ma'a o kukotso raḱa, ta punu a kukuwa.>>

³⁶ Uma a na Musa u suki a bana a saka idika ya, aza na o bonoi ḍa a zuwai uma raḱa a ya'ankai Vuzavaguḍu mololo ma, a ubuta u kudansa ukuna wa a'uwa adama a idika ya,

³⁷ ele ḍa aza na Vuzavaguḍu u zuwai maḍukpa mu unai le e kelime ka ni.

³⁸ A kaṭsuma ka aza a na a banai tsusaki ki idika ka, Jesuwa kolobo ka Nun n Kelepu kolobo ka Jefune ele ḍa koci a la'i n wuma.

³⁹ Ana Musa u danai aza a Isaraila ukuna u na Vuzavaguḍu u danai raḱa, ḍa uma a a namgbai kaṭsuma kau.

⁴⁰ Da ḍaṅgai n usana kali-kali a banai a kusan ku na ku la'i n ugaḍi kau a idika ya, ḍa a danai, <<Tsu nusa ta, ci ta a kubana a ubuta u na Vuzavaguḍu u ya'ankai tsu uzuwakpani.>>

⁴¹ Ama ḍa Musa u danai, <<Yidai i zuwai ḍa yi a kukpaḍa kutono kadanshi ka Vuzavaguḍu? Nannai wa kuya'an ba.

⁴² Kaṭa i bana ubuta ba, adama a na Vuzavaguḍu wi kobolo n aḍa ba. Irala i ḍa yi ta a kulya'a kaḱi ka ḍa,

⁴³ adama a na aza a Emeleki n aza a Kana'ana i ta a kuzuwa ḍa kelime ḍe. Adama a na i kaṣukpa ta Vuzavaguḍu, wi o kuyongo n aḍa ba, yi ta a kubana ukpa u kotokobi.>>

⁴⁴ N nannai dem, ɗa e sheshei kubana a kusan ki idika ku na ku la'i n ugadi wa, ama ko akpati vu uzuwakpani u Vuzavaguɗu, ko Musa u kaṣukpa katsuṛa ka ba.

⁴⁵ Dada aza a Emeleki n aza a Kana'ana a na i idashi ɗe a nsasan mi idika ma, a cipai ɗa a lya'i le n kuvon, ali o lokoi le sai a kubana a likuci i Horuma.

15

Wila wa alyuka

¹ Vuzavaguɗu u danai Musa,

² <<Ya'an kadanshi n aza a Isaraila vu dana le, ayin a na baci i uwai idika i na mi e kuneke ɗa yo okpo i'uwa i ɗa,

³ ɗa i nekei Vuzavaguɗu alyuka a na a ci ya'an n akina a kaṣuma ki ili yu ushiga, ko anaka ko wu nlala, tsa alyuka a ili i magulaṇi u Vuzavaguɗu, ko kune'e ku kusongu, ko kune'e ka kushatangu akucina, ko kune'e ka alyuka bari, ko kune'e ka adiva a na i ci ya'ansa a kaya lakam,

⁴ vuza na baci ɗe dem u kutuka n kune'e ku ni, u neke Vuzavaguɗu ifa vi te a kaṣuma ka kupa ka kiya ku singai uteku tsu kune'e ki ishina, usatari n kagimi ka mani'in ma zaitu.

⁵ A magiri me te dem ma na i kuya'an ka kune'e ku kusongu ko alyuka a, i bolongu n kagimi ke kedeke ka maḳyaṇ tsu kune'e ku kuso'o.

⁶ Kagiri ka'a baci vu nekei adama alyuka a, mayun ɗa vu tuka n agimi e re a ifa a kaṣuma ka kupa ka kiya ku singai usatari n edele a tatsu a mani'in ma zaitu,

⁷ kobolo n edele a tatsu a maḳyaṇ adama e kune'e ku kuso'o. Nekei a ɗa ci ili i magulaṇi u Vuzavaguɗu.

⁸ Yi baci a kuya'an kune'e ku kusongu n kobomburon tsa alyuka o kusongu ko kune'e adama a kushatangu a kucina, ko kune'e ku maṭaṇa u Vuzavaguɗu.

⁹ Kaṭa vuza u neke kobomburon ka kobolo n kune'e ki ishina ku kiya ku singai ku ifa vu tatsu a kaṣuma ka kupa, usatari n kagimi ke kedeke ka mani'in ma zaitu.

¹⁰ Kaṭa kpamu vu neke kagimi ke kedeke ka maḳyaṇ tsu kune'e ki ili i kuso'o, ili i magulaṇi i singai u Vuzavaguɗu.

¹¹ <<Nannai ɗa a kuya'an n kobomburon, ko kagiri, ko maraɗika dem a ubuta wa alyuka.

¹² Ta ya kuya'an nannai n kune'e ku na ye kuneke dem.

¹³ Yaba dem va aza a Isaraila wi ta a kuya'an ili tsu nampa, a ayin a na u kuya'an kune'e ki ilikulya i magulaṇi i singai u Vuzavaguɗu.

¹⁴ Ama komoci ka taṛa baci ka ɗaṣangi kobolo n aɗa, ko ta na wi punu n idashi n aɗa, ɗa u cikalai kuneke kune'e ki ilikulya i magulaṇi i singai u Vuzavaguɗu, mayun ɗa u ya'an derere tsu na i ci ya'an.

¹⁵ Aza a ubuta a i ta a kukaṇa wila u te, wila u te u ɗa i kuyonko aɗa n omoci a ɗa. Kaṭa wo okpo ɗa wila u ko wannai nu ntsukaya n ɗa feu raka n na n kutawa, aɗa n omoci a ɗa yi ta o kokpo vi te a ubuta u Vuzavaguɗu.

¹⁶ Wila u te u ɗa ɗa n i na feu i kutono aɗa n omoci a na i idashi kobolo n aɗa va.>>

¹⁷ Vuzavaguɗu u doku u ya'in kadanshi m Musa kpamu, u danai,

¹⁸ <<Ya'an kadanshi n aza a Isaraila vu dana le, Ayin a na baci i uwai a idika i na mi a kubanka ɗa va,

¹⁹ ɗa baci i lya'i ilikulya yi idika ya, mayun ɗa i fobo i yoku a kakambu adama a na i neke Vuzavaguɗu tsa alyuka a kuɗangusa.

²⁰ kaya dem i fobo paki ishina yu ugiti i yoku i na i lapai. Kaṭa i ya'an ilikulya n kiya ku ugiti ku na yi iyai, kaṭa i tuka mu ku na ku kokpo kune'e ku kudangusa.

²¹ kaya lakam aḍa n ntsukaya n ḍa, mayun ḍa i lya'a kelime n kutuka n ilikulya i na a ya'in n kiya ki ishina yu ugiti tsa alyuka a kudangusa.>>

Wila adama a unushi wu unambi u kuyeve

²² <<Ama ḍa baci i ya'in unushi wu unambi u kuyeve, ḍa i kpaḍai kutono wila u na Vuzavaguḍu u tonokoi Musa na,

²³ i na raḳa Vuzavaguḍu u danai ḍa a ubuta u Musa, ili i na i dikai a kanna ka na Vuzavaguḍu u nekei ḍa wila, ali a kubana ntsukaya n ḍa n na n kutawa.

²⁴ Da baci uma a a ya'in unushi u na e yevei n u ḍa ba, raḳa vi le e neke mobomburon me te ma na a utukai ushiga tsu kune'e ku kusongu, ili i magulani i singai u Vuzavaguḍu, kobolo n kune'e ki ishina n ki ili i kuso'o, kobolo m magaji adama e kune'e ku unushi.

²⁵ Kaṭa ganu u takpaka aza a Isaraila unushi u le raḳa, kaṭa ta na a cinukpaka le u ḍa, adama a na n uyeve u le u ḍa a ya'in u ḍa ba, kpamu a tuka ta n kune'e adama a unushi u le, n kune'e ki ili i kulya'a u Vuzavaguḍu, n kune'e ku unushi.

²⁶ Kaṭa a cinukpaka aza a Isaraila raḳa unushi u le, kobolo n unushi wo omoci a na i punu idaṣhi n ele, adama a na uma raḳa ḍa a nusai.

²⁷ <<Ama vuma te ḍa baci u nusai babu u yeve, wi ta e kuneke maraḍika ma kaya ke te, adama e kune'e ku unushi.

²⁸ Kaṭa ganu u takpaka vuza na u nusai babu na u yevei va unushi u ni u Vuzavaguḍu, a takpaka yi baci unushi wa, kaṭa ta na a cinukpaka yi u ḍa.

²⁹ Kaṭa i yongo n wila u te raḳa, ḍa baci vuza u nusai babu u yeve, ko vuza vi idika, ko komoci ka na ki punu idaṣhi n ele.

³⁰ Ama vuza na baci u ya'in unushi n uyeve u ni, ko vuza vi idika ko komoci, ali ḍa u ya'ankai Vuzavaguḍu kadanshi ki ishikushi, vuma vu nanlo va mayun ḍa e pece yi n uma a ni.

³¹ Adama a na u goyo ta kadanshi ka Vuzavaguḍu ḍa kpamu u kodoi wila u ni, mayun ḍa e pece vuma nanlo n uma a ni, kpamu unushi u ni wi ta o kokpo a kaci ka ni.>>

Atakaci adama a vuza na u sulai wila wa Ashibi

³² Kanna ke te, ayin a na aza a Isaraila i de e meremune, a kana ta vuma a kuzama ndanga a kanna ka Ashibi.

³³ Aza na a cinai ni a kuzama ndanga ma, ḍa a tukai ni u Musa n Haruna n ubuta u uma a Isaraila a na a buwai,

³⁴ ḍa a gbaguri ni a kunu, adama a na kaṭa e yeve uteku tsu na a kuya'an n ayi kaṭa ba.

³⁵ Da Vuzavaguḍu u danai Musa, <<Mayun ḍa vuza va u kuwa. Dem vu ḍa ḍa ya kuvara yi n atali kaṭa u kuwa a pulai vu katsura.>>

³⁶ Da raḳa vu le a dikai vuma va a bankai pulai vu katsura ḍa a varai ni n atali ḍa u kuwai, tsu na Vuzavaguḍu u danai Musa.

Kuzuwa ki itaza ya aminya

³⁷ Da Vuzavaguḍu u danai Musa,

³⁸ <<Dana aza a Isaraila ukuna u nampa. Aḍa nu ntsukaya n ḍa dem, mayun ḍa i ca'a tsugbere ubuta u te i ya'an itaza, kaṭa i kobo i ḍa n awin a mini mu usuni a vutaza dem.

³⁹ Ayin a na baci ye enei itaza ya, yi ta a kuciba n wila u na n nekei da raka, kata i tono u da, an ya kuya'an i na i cikalai kata nannai u zuwa da yo okpo ili yu unata wa va.

⁴⁰ Ayin a na baci dem ye enei itaza i nanlo, yi ta a kubanka da i ciba an mayun da i tono wila u va raka, kata kpamu yo okpo uma a cida a ubuta u Kashile ka da.

⁴¹ Mpa da Vuzavagudu Kashile ka da, ayi na wu utakai da a idika i Masar adama a na wo okpo Kashile ka da. Mpa da Vuzavagudu Kashile ka da.>>

16

Ugbamukaci u Kora n Datan kobolo n Abiram

¹ Kanna ke te Kora, kolobo ka Izaharu, matsukaya ma Kohatu, kumaci ka aza Levi, u bolongi una n Datan kobolo n Abiram, muku n ali n Eliyabu, n Onu kolobo ke Peletu. Uma a tatsu a nampa uta ta a kumaci ku Ruben.

² Uma a nashi a nampa o bolongi una n aza e kelime a aza a Isaraila o yoku amangatawenre n amangerenkupa (250), a banka le adama a na a ya'anka Musa ugbamukaci.

³ Da o bolongi kaci ke le da a tawai u Musa n Haruna. Da a danai le, <<Ada uma ere a nampa, yi ta a kulya'a kakamba. Kashile ka zagba tsu ta raka a tsu aza a Isaraila, kpamu wi ta kobolo n a tsu. Ama yidai i zuwai da i ci ya'an ili adanshi ada da i la'i uma raka uga'in u Vuzavagudu?>>

⁴ Ana Musa u panai ka na a dansai, da u kudangi sapu u lya'i kayala.

⁵ Da u danai Kora n aza na i kobolo n ayi, <<Makpa n usana Vuzavagudu wi ta o kuyotsongu uma yayi u zagbai wo okpo ganu vu ni, n vuza na wi cida da kpamu u kasukpai ni u yawa devu n ayi. Vuza na u zagbai va wi ta a kuzuwa yi u yawa devu n ayi.

⁶ Adama a nannai, avu Kora n uma a nu raka mayun da makpa i fobuso ambu a da adama o kusongu ili i magulani.

⁷ Mayun da i kenuku akina punu kata i songu ili i magulani e kelime ka Vuzavagudu. Kata ce ene yayi a katsuma ka tsu Vuzavagudu u zagbai wo okpo kagbashi ka cida ka ni. Ada kumaci ka aza e Levi, ada da aza na i lya'i kakamba.>>

⁸ Da Musa u doku u danai Kora, <<Ada kumaci ka a aza e Levi, panai.

⁹ Kashile ka tsu ka aza a Isaraila ka zagba da ta raka adama na i yawa devu n ayi adama na i ya'anka yi ulinga a mavalu ma cida, kata kpamu i ganda'a uma. Nannai va uga'in u da ba? Ashe na lo va ili i gbani i da wa da?

¹⁰ Kora avu n uma a nu aza e Levi Vuzavagudu u tuka da ta devu n ayi. Gogo na avu vu cikala ta vo okpo ganu feu?

¹¹ Mayun da avu n uma a nu yi ta o mololo adama a Haruna, yayi Haruna, ali da yi a kuya'anka yi mololo? Vuzavagudu da yi a kuya'anka ugbamukaci.>>

¹² Da Musa u suki e deke Datan kobolo n Abiram muku n ali n Eliyabu. Ama da a danai, <<Ci a kutawa ba.

¹³ U yawa ba ana vu utakai tsu a idika i Masar, idika i na yi m mani'in n tsuta, adama a na tsu kuwa a kakamba ka nampa? Da kpamu gogo na vi cigai vo okpo mogono ma tsu?

¹⁴ Da na kata vu banka tsu a idika i na yi n ilikulya bari ba, vi neke tsu ta na ashina ko ashina a itacishi adama a na yo okpo yu ukani i tsu ba. Kudoro ku da koci vi o kudoro uma. Atsu tsa kutawa wa nu ba!>>

¹⁵ Da Musa u ya'in wupa kau da u danai Vuzavaguđu, <<Kaṭa vi isa kune'e ku le ba. N sa'wa kisa majaki we le ba, n sa'wa feu kunusaka vuza te vi le ba.>>

¹⁶ Da Musa u danai Kora, <<Avu n otoni a nu raḳa i taṭa u Vuzavaguđu mkpa'a. Haruna feu wi ta a kutaṭa.

¹⁷ Avu kobolo n uma amangatawenre n amangerenkupa (250) va, yaba dem u dika kambu ko kusonku ili i magulaṇi ka na u kusonku ili i magulaṇi, kaṭa u tsungu ili i magulaṇi punu adama a na u songu i da, yo okpo kune'en u Vuzavaguđu. Haruna feu u ya'an nannai.>>

¹⁸ Da yaba dem u dikai kambu ka ni, u kenuki akina da a tsungi ili i magulaṇi, da a shamgbai a utsutsu u Mayaḷi mo Obolo kobolo m Musa n Haruna.

¹⁹ Da Kora u bolongi uma a raḳa ubuta u te, da u zuwai le a ya'an ka Musa n Haruna ugbamukaci, a utsutsu u Mayaḷi mo Obolo ma. Da tsugbayin tsu Vuzavaguđu tsu taṭa u yaba dem.

²⁰ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa n Haruna, u danai,

²¹ <<Pece kaḱi ka da n uma a nampa, adama a na mu una le gogo na.>>

²² Ama da Musa kobolo n Haruna a kudangi sapu a lya'i kayala, da a danai, <<Avu Kaṣhile, Kaṣhile ka'a, avu da vu zuwai uma raḳa o yongo n wuma, vuma te wi ta a kunusa kaṭa vo okpo a wupa n uma dem?>>

²³ Da Vuzavaguđu u danai Musa,

²⁴ <<Dana uma raḳa a kaṣukpa ubuta wa apam anan Kora n Datan kobolo n Abiram i.>>

²⁵ Da Musa u dangai u banai u Datan kobolo n Abiram, da nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila n tonoi ni.

²⁶ Da u danai kobolo ka uma ka, <<Kaṣukpai ubuta wa apam a uma a gbani-gbani a nampa. Kpamu kaṭa i sa'wa ko ili i te i le ba, ta lo ya kuwa adama a unushi u le.>>

²⁷ Da uma raḳa a kaṣukpai ubuta u kapam ka Kora, n ka Datan, kobolo n ka Abiram. Da Datan n Abiram a utai pulai va apam e le a shamgbai utsutsu kobolo n amaḱi e le, m muku n le ali ni nrebu n le dem.

²⁸ Da Musa u danai, <<Nannai da i kuyeve a na Vuzavaguđu da u suki mu n taṭa n ya'an ili i nampa dem, kpamu n uyeve u kaḱi ka va u da mi a kuya'an i da ba.

²⁹ Da baci uma a nampa a kuwai a ukpa u na a kiwanai, kpamu ili i na i ci ciya daḱa feu i ciyaḱi le, u ko okpo ta an mayun da Vuzavaguđu u suki mu ba.

³⁰ Ama Vuzavaguđu u ya'an baci ili i savu i yoku, da idika i bayuwai una ali da i soḱongi le kobolo n ili i na i n i da dem, da a lazai punu a asuvu a idika n wuma, nannai da i kuyeve a na uma a nampa o goyo ta Vuzavaguđu.>>

³¹ Ana Musa u kotsoi kuya'an kadanshi ka nampa, da idika i na i kashani i bayuwai una,

³² da i soḱongi le n limata i le kobolo n otoni o Kora dem, n i na i n i da feu.

³³ A lazai punu a idika nannai n wuma u le kobolo n i na i n i da raḳa. Da idika i bayangi, da a kuwai a aṣhi a uma.

³⁴ Ana aza a Isaraila a na i lo raḳa a panai yoroli i uma ya da a sumai, a kudana, <<Idika ya yi ta o kusodongu tsu feu.>>

³⁵ Da akina utai u Vuzavaguđu da e lebecei uma amangatawenre n amangerenkupa (250), a na i e kuneke ili i magulaṇi ya.

³⁶ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa, u danai,

³⁷ <<Dana Eliyaza kolobo ka Haruna ganu, u takpa ambu a na i n ili a kukula n ili i magulani ya raka. Kata u vishuwa even a ikyamba a da'angi kau, adama a na i ta cida.

³⁸ Ama ambu a uma a nampa tamkpamu aza na a ya'an unushi ali da a kuwai va, dikai a da kata i jara okpo apalatsu a katalikalyuka, adama a na e neke ta a da u Vuzavaguđu, okpo ta ili i cida. Nannai da u kokpo urotu wu ubarangi a ubuta wa aza a Isaraila.>>

³⁹ Da Eliyaza ganu u dikai ambu a uma a na a kulai da u jarai le da u ya'in kapalatsu ka katalikalyuka,

⁴⁰ adama a na wo okpo ili i kucibasa ya aza a Isaraila, ciya komoci ka na ki kumaci ku Haruna ba, ka tawa devu kusongu kune'e ki ili i magulani u Vuzavaguđu ba, ta lo yo kokpo tsu Kora n uma a ni, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

⁴¹ Ama a na kayin ka asai da uma a aza a Isaraila raka a ya'ankai Musa n Haruna mololo, a danai, <<Yu una ta uma a Vuzavaguđu.>>

⁴² Ama a na uma a o bolongi a kuya'anka Musa n Haruna mololo, da anan Musa a a kpatalai a kinda ubon u Mayali mo Obolo, da enei keleshu ka palai ka'a, da tsugbayin tsu Vuzavaguđu tsu tawai.

⁴³ Da Musa kobolo n Haruna a banai kelime ku utsutsu u Mayali wa.

⁴⁴ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa, u danai,

⁴⁵ <<Pecei kaci ka da n uma a nampa a, adama a na mu una le gogo na.>> Da Musa n Haruna a kudangi sapu da a lya'i kayala.

⁴⁶ Da Musa u danai Haruna, <<Dika kambu vu kenuku tsikina a katalikalyuka vu tsungu ili i magulani, yeve vi ya'an moloko vu bana a ubuta u uma a, vu takpaka le nshinda, adama a na wupa u Vuzavaguđu u danga ta, kpamu madukpa ta na feu ma gita ta de.>>

⁴⁷ Da Haruna u ya'in tsu na Musa u danai ni, u sumai u banai u uwai e mere ma uma ma, madukpa ta na ma gita ta de, ama ana Haruna u songi ili i magulani ya da u takpakai le unushi wa.

⁴⁸ Da u shamgbai e mere ma aza a wuma n aza na a kuwai, da ta na madukpa ma kasukpai.

⁴⁹ Uma a na madukpa ma mu unai, a yawa ta uma akpan kupa n a nashi n amangatawencindere (14, 700), babu ta na aza na a kuwai kobolo n Kora.

⁵⁰ Da Haruna u bonoi a ubuta u Musa, a utsutsu u Mayali wa, adama a na madukpa ma mo kotsoi.

17

Kalangu ka Haruna ko topoi

¹ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa, u danai,

² <<Ya'an kadanshi n aza a Isaraila kata vi ciya alangu kupa n ere a ubuta u le, ke te dem u vuza kelime vu umaci dem. Vu dana kula ku yaba dem a kalangu ka ni.

³ A kalangu ka aza e Levi, vu dana de kula ku Haruna, mayun da vuza kelime a kumaci dem u ya'an n kalangu ke te.

⁴ Vu zuwa le a Mayali mo Obolo, e kelime ka Akpati vu Uzuwakpani, a ubuta u na n tsu gasa n ada.

⁵ Kalangu ka na baci ki ka vuza na n zagbai, ki ta o kutopo, dada n kuyawaka uteku u mololo ma na aza Isaraila i a kuya'anka wu na.>>

⁶ Da Musa u ya'in kadanshi n aza a Isaraila, da ta na aza e kelime e le e nekei ni alangu kupa n ere, ke te ka vuza kelime vu umaci dem, n kalangu ka Haruna feu.

⁷ Da Musa u zuwai alangu a e kelime ka Vuzavaguđu a Mayali ma Kashile.

⁸ An kayin kasai da Musa u uwai a Mavali mo Obolo ma da u cinai kalangu ka Haruna ka na a zuwai a una u kpa'a ku Levi ko topoi de, ali ka ya'in apalu ka matsai umaci u alumo u na u ge'wei.

⁹ Da Musa wu utakai n alangu a na i punu uzuwi e kelime ka Vuzavaguđu ka raka, da u tukai ubuta wa aza a Isaraila. Ana a indanai a da, da vuza kelime dem u dikai kalangu ka ni.

¹⁰ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Bonoko n kalangu ka Haruna ka e kelime ka Akpati vu Uzuwakpani va, a zuwa lo ka'a kokpo urotu u kanananai ka aza a ugbamukaci. Nannai va wi ta a kuzuwaka mololo ma na i a kuya'an ka wu va uteku, ciya a kuwa ba.>>

¹¹ Da Musa u ya'in derere tsu na Vuzavaguđu u tonokoi ni.

¹² Da aza a Isaraila a danai Musa, <<Ci ta a kukuwa. Tsu puwanka ta. Dem vu tsu, tsu puwanka ta.

¹³ Vuza na baci de dem u yawai devu n Kapam ka Vuzavaguđu ka, wi ta a kukuwa. Ci ta a kukuwa raka vu tsu?>>

18

Ulinga u anan Ganu kobolo n aza e Levi

¹ Vuzavaguđu u danai Haruna, <<Avu, m muku n ali n nu, n aza a da a na yu utai a kumaci ke esheku a nu, ada da i kudika amiki a unushi u na u sa'wai a'isa. Ama avu m muku n ali n nu koci, ada da i kudika amiki a unushi dem a na a sa'wai ubuta wu ulinga u tsuganu.

² Kata vu tuka n aza a nu, aza e Levi, aza na yi kumaci ku te, adama a na o bolongu ekiye n avu, m muku n nu, kata a banka da a ayin a na yi a kuya'an aganda punu a Mavali mo Obolo.

³ Ulinga u le u da a banka da, kata kpamu a ya'ansa ulinga u na wi punu a Mavali dem. Ama kata a yawa devu n ili yu ulinga i Mavali ya ba, ko katalikalyuka ba, ta lo dem vu da ya kuwa.

⁴ I ta o kubolongu ekiye n avu kata a lana Mavali mo Obolo ma, kata a ya'an ulinga dem, ama kata vuza yoku kau u yawa devu n ubuta u na yi ulinga ba.

⁵ <<Avu m muku n ali n nu n da i kudika amiki a ulinga u kulana Mavali ma Kashile kobolo n katalikalyuka, adama a na kata wupa u Vuzavaguđu u doku u cipa wa aza a Isaraila kpamu ba.

⁶ Mpa n kaci ka va n zagbaka da ta aza ada aza e Levi a katsuma ka aza a Isaraila, o okpo ta tsu kune'e wa da, e nekei le u Vuzavaguđu adama a na a ya'an ulinga u na wi punu a Mavali mo Obolo.

⁷ Ama avu da koci m muku n nu i kuya'an ulinga u tsuganu, kobolo n ili i na i buwai i na a kuya'an a katalikalyuka dem n asuvu a kakashi ku utsutsu ka. N neke da ta ulinga u tsuganu tsu kune'e ku gbani. Da baci vuza yoku kau u yawai devu m Mavali ma, wi ta a kukuwa.>>

Upecu u anan ganu n aza e Levi

⁸ Da Vuzavaguđu u danai Haruna, <<Mpa a kaci ka va n zuwa wu ta vo okpo vuza na u kulana kune'e ku na a kutukasa wa va. Kune'e ku cida ku na aza a Isaraila a kutusaka dem, mi ta e kuneke wu ku da avu m muku n nu ciya wo okpo upecu u da u ayin dem.

⁹ Mayun da vo okpo n ugboku u kune'e ku na ku la'i n cida, ku na a kpadai kusongu. A katsuma ke kune'e raka ku na a tukai mu ku na kula'i n cida, ko ki ishina, ko kune'e ku unushi, ko ku kutakpa ku unushi, ugboku u nanlo wi ta o kokpo u nu m muku n nu.

¹⁰ Lya'a i ɗa ci ili i na i la'i n cida, mavalı dem u lya'a i ɗa. Dikai i ɗa yo okpo ɗa ili i na i la'i n cida.

¹¹ Na va feu ku ɗa ku ɗa, kune'e dem ku na baci a tukaj mu, a ayin a na aza a Isaraila a dengusaj ku ɗa gaɗi a katalikalyuka. N neke wu ta ku ɗa avu n olobo a nu ni nkere n nu feu, wo okpo ɗa ta upecu u ayin tutu. Yaba dem a kpa'a ku nu, vuza na nshinda n ni n ya'in utakpi wi ta a kulya'a i ɗa.

¹² N neke wu ta mani'in ma zaitu ma na ma la'i n kuga'an, m makyan ma na ma la'i n kuga'an, kobolo n ishina i na a tsu gitaj kuneke Vuzavaguɗu.

¹³ Imacishi i kashina yi idika i na i gitaj kuge'we, i na uma a kutuka u Vuzavaguɗu yi ta o kokpo i nu. Yaba dem vu na wi babu nshinda a kpa'a ku nu, wi ta a kufuɗa kulya'a i ɗa.

¹⁴ <<Ili rakaj i na yi punu a Isaraila ɗa e nekei i ɗa u Vuzavaguɗu, i nu i ɗa.

¹⁵ Maku ma na a gitaj kumatsa, vuma ko manama, ɗa e nekei ma'a u Vuzavaguɗu, mo okpo ta ma nu. Ama mayun ɗa ayin dem vi shibaj maku ma vali ma vuma ma na a gitaj kumatsa, ko manama ma na a gitaj kumatsa ɗa mi n unata.

¹⁶ Ayin a na baci i wotoi u te n umaci, katsupu ka kushibaj ka ka ya'an azurufa a tawun. U wala derere n kagisamkpatsu ka alisa ka.

¹⁷ <<Ama kata vu shibaj maku ma kanaka, ko mokyon, ko maradika ma na a gitaj kumatsa ba, adama na i ta cida. Vu vishangu mpasa n le a katalikalyuka, kata kpamu i songu ushuma u le wo okpo ili i kune'e ku na a ya'in n akina, ci ili i magulani a kubana u Vuzavaguɗu.

¹⁸ Inyama yi nnama n nanlo yi ta o kokpo i nu, tsu na kpamu ubon u makanga kobolo m makuta mu usingai ma na e nekei tsu kune'e ku kudangusa yo okpoi i nu.

¹⁹ Kune'e ku cida dem ku na aza a Isaraila e kuneke Vuzavaguɗu, n neke wu ta ku ɗa n olobo a nu kobolo ni nkere n nu dem, tsu ugboku u nu u ayin dem. Uzuwakpani wa akucina, a kubana u Vuzavaguɗu adama a nu m muku n nu.>>

²⁰ Da Vuzavaguɗu u danai Haruna, <<Va kuciya punu ili yu ukani i nu a idika ya ba, ko vi ciya ugboku punu we le ba. Mpa ɗa ugboku u nu n upecu u nu a katsuma ka aza a Isaraila.

²¹ <<N neke ta anan Levi i te dem a katsuma ka kupa punu a Isaraila wo okpo ili i kaci ke le, tsu katsupu ku ulinga u na a ya'in, a ayin a na i a kuya'an ulinga a Mavalı mo Obolo.

²² Ili i na i dikai gogo na, aza a Isaraila o kudoku kuyawa ɗevu m Mavalı mo Obolo ba, a ya'an baci nannai i ta a kuɗika amiki a unushi u le kata a kuwa.

²³ Aza e Levi a ɗa a kuya'an ulinga u Mavalı mo Obolo, kata kpamu a dika amiki a unushi a ubuta u nanlo. Na va uzuwakpani u ɗa u na u kukotso ba, ali a kubana ntsukaya n ntsukaya n na n kutawa. A kuciya ili i kaci ke le a ubuta wa aza a Isaraila ba.

²⁴ Adama a na n neke ta aza e Levi i te a katsuma ka kupa i na aza a Isaraila a tsu tuka, adama a na wo okpo upecu u le wi ili i te a katsuma ka kupa i na aza a Isaraila e nekei ci ili i kune'e u Vuzavaguɗu. I ɗaɗa i zuwai ɗa n danai, ele a kuciya ili i kaci ke le a ubuta wa aza a Isaraila ba.>>

²⁵ Da Vuzavaguɗu u ya'in kadanshi m Musa u danai,

²⁶ <<Ya'an kadanshi n aza e Levi vu dana le, <Yi isa baci ili i te a katsuma ka kupa i na aza a Isaraila a tukaj, n neke ɗa ta i ɗa yo okpo i ɗa, mayun ɗa i neke ili i te a katsuma ka kupa ki ili i nanlo ya u Vuzavaguɗu tsu kune'e.

²⁷ Kune'e ku nanlo i ta e kukece ku ɗa tsu kune'e ku na kacimbi ka ya'in, ɗaɗa kune'e ki ishina i na i gitaj kuge'we, m makyan ma savu feu.

²⁸ Ta feu aḍa i kuya'an nannai i neke kune'e u Vuzavaguḍu a ubuta wi ili i te a kaṭsuma ka kupa i na i ciyai a ubuta wa aza a Isaraila. Punu a kaṭsuma ki ili i te i nampa, mayun ḍa i neke ugboku u Vuzavaguḍu u Haruna ganu.

²⁹ A kaṭsuma ke kune'e ku na e nekei ḍa raka, i neke ku na ku la'i n kuga'an u Vuzavaguḍu.>

³⁰ <<Dana aza e Levi, <Da baci e nekei ugboku u na u la'i n kuga'an, i ta e kukeceke ḍa u ḍa tsu kune'e ki ishina kobolo n ku maḵyan ma savu.

³¹ Aḍa n aza a kpa'a a ḍa yi ta a kulya'a i na i buwai va a ubuta dem, adama a na i ḍaḍa katsupu ka ḍa ku ulinga u na i ya'in a Maḃali mo Obolo.

³² Nannai wi ta a kuzuwa yo okpo babu unushi, i neke baci ugboku u na u la'i n kuga'an. Yi feu a ku'uka kune'e ku ciḍa ka aza a Isaraila nshinda ba, yi feu a kukuwa ba.> >>

19

Mini ma kutakpaka nshinda

¹ Da Vuzavaguḍu u ya'in kadanshi m Musa kobolo n Haruna, u danai.

² <<Na va ḍaḍa wila u na Vuzavaguḍu u zuwai. Uma a Isaraila i ta a kutuka Musa n kobomburon ka shili ka na ki babu u'iwin u Kaṣhile, n ka na kaṭa a ya'ankai kunima ba.

³ Wi ta e kuneke ka'a Eliyaza, ganu, kaṭa a ḍika ka'a a uta ka ka'a a pulai vu kaṭsura va, kaṭa a kiḍa ka'a ayi e kene.

⁴ Kaṭa Eliyaza, ganu va u dyabasa mpasa ma n kajivu kaṭa u vishangu n ḍa kucindere a Maḃali mo Obolo ma.

⁵ Yeve o songu kobomburon ka n ukpan u ni, ni nyama i ni, nu mpasa kobolo n aḃiyan a ni dem ayi e kene.

⁶ Kaṭa ganu u ḍika ndanga n sida, n izobu, n tsugbere ci shili kaṭa a taḍuku punu a akina a na o kusongu kobomburon ka.

⁷ Ayin a na baci o kotsoi kaṭa ganu u za'a akashi a ni kaṭa u sumba m mini, kaṭa u bono a kapam. Ama wi ta o kuyongo n unata ali a kubana kulivi.

⁸ Vuza na u songi kobomburon ka feu wi ta a kuza'a akashi a ni m mini, kaṭa u sumba. Ama ayi feu wi ta o kuyongo n unata ali a kubana kulivi.

⁹ <<Vuma vu na wi babu nshinda ayi ḍa u kupura kokomo ko kobomburon ka u fobo ka'a a ubuta u ciḍa a pulai vu kapam. Aza a Isaraila i ta o kufobo kokomo ka adama a ulinga u mini ma kutakpaka nshinda. Na lo ḍa wila u kutakpa nshinda.

¹⁰ Vuza na u purai kokomo ka kobomburon ka wi ta a kuza'a akashi a ni kaṭa u yongo n unata ali a kubana kulivi. N nannai ḍa wo kokpo wila u maḵyan dem wa aza a Isaraila, n omoci a na i punu idaṣhi we le.

¹¹ <<Vuza na baci de dem u sa'wai keven ka vuma, wi ta o kuyongo n unata ali ayin e cindere.

¹² Mayun ḍa u takpaka kaṭi ka ni nshinda m mini a kanna ka tatsu n ke cindere, kaṭa wo okpo ciḍa. Ama ḍa baci u takpakai kaṭi ka ni nshinda a kanna ka tatsu, n kanna ke cindere ba, wi o kokpo ciḍa ba.

¹³ Vuza na baci de dem u sa'wai keven ka vuma na u kuwai, ḍa u kpaḍai kutakpaka kaṭi ka ni nshinda, u langasa ta kapam ka Vuzavaguḍu. Vuma nanlo va mayun ḍa a takpa yi a kaṭsuma ka aza a Isaraila, adama a na kaṭa a vishangu yi m mini ma kutakpaka nshinda ba, wi ciḍa ba. Nshinda n ni m buwa ta kobolo n ayi.

¹⁴ <<Na ḍa wila u na wi punu, ḍa baci vuma u kuwai a maḃali. Vuza na baci u ta'wai a maḃali n vuza na wi punu a maḃali ma dem a ayin a na vuza va u kuwai, wi ta o kokpo n unata ali ayin e cindere.

¹⁵ Kpamu apara a na i punu a kapam ka dem a na i babu akuyamkpatsu i ta o kokpo n unata.

¹⁶ <<Vuza na baci de dem wi e keteshe da u sa'wai vuma na a unai n kotokobi, ko u kuwai nannai, ko u sa'wai ketele ka vuma ko kasaun, wi ta o kokpo n unata ali ayin e cindere.

¹⁷ <<Adama a na a takpaka uma nshinda, yi ta e kukenuku kokomo ko kobomburon ka shili ka na o songi va kata a tsungu o mogbodo, kata a tsungu mini ma singai punu.

¹⁸ Vuza na wi babu unata ayi da u kudika izobu va kata u rumbuku punu a mini ma, kata u vishanku mavali ma n i ili i na yi punu n uma a na i punu dem, n vuza na u sa'wai ketele ka, ko vuma na a unai ko vuza na u kuwai ko kasaun ka.

¹⁹ Vuza cida ayi da u kuvishangu aza a unata a kanna ka tatsu n kanna ke cindere, kata a kanna ke cindere ka, u cidatangu yi. Vuza na a cidatangu yi va mayun da u za'a aminya a ni kata u sumba m mini, kata yeve a kubana kulivi ku nanlo ka wo okpo cida.

²⁰ <<Ama da baci vuza vu unata u iwain kubonoko kaci ka ni cida, i ta a kutakpa yi a katsuma ka uma, adama a na u langasa ta alisa a Vuzavaguđu n unata. Kata a vishanku yi mini ma kutakpa nshinda ba, kpamu wi ta n unata.

²¹ Na va dada le wila u na u kukotso ba. Vuma na u vishangi mini ma kutakpa nshinda ma, mayun da feu u za'a aminya a ni, da baci vuza u sa'wai mini ma kutakpa nshinda ma wi ta o kokpo n unata ali kulivi.

²² Ili i na baci de dem vuza vu unata va u sa'wai, yi ta o kokpo n unata, kpamu da baci vuza u sa'wai ili ya, wi ta feu o kokpo n unata ali a kubana kulivi.>>

20

Mini a katali (Kut 17:1-7)

¹ O wotoi u iyain u kaya ka na aza a Isaraila raka a yawai e meremune ma Zinu, da a cipai a Kadeshi. Ta de Miriyamu u kuwai da a cidangi ni.

² A ubuta wa, mini mi lo ma na uma o kuso'o ba, da o bolongi kaci ke le ubuta u te a kuya'anka Musa n Haruna mololo.

³ Da a ya'ankai Musa mololo, a danai, <<Wi ishi u la'a n kuga'an tsu kuwa tsu na aza a tsu a kuwai a ashi a Vuzavaguđu.

⁴ Yidai i zuwai da vu tukai uma a Vuzavaguđu a kakamba ka nampa, adama a na tsu kuwa, a tsu n ilikuzuwa i tsu dem?

⁵ Yidai da vu utakai tsu a Masar vu tukai tsu tsu kuwa a ubuta u gbani-gbani u nampa? Ubuta u na wi babu ishina, a mbiri, n itacishi yi inabi, ko umaci u ruman. Kpamu babu mini mo kuso'o.>>

⁶ Da Musa n Haruna a kasukpai uma a banai a utsutsu u Mavali mo obolo da a kudangi sapu a lya'i kayala. Da tsugbayin tsu Vuzavaguđu tsu tawai we le.

⁷ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa, u danai,

⁸ <<Dika kalangu ka, avu kobolo m mokoshi ma nu Haruna kata u bolongu uma a ubuta u te, kata vi ya'an kadanshi n katali ka nanlo ka ele e kene, mini mi ta a kuta. Vi ta a ku utaka m mini a katali adama na uma n ilikuzuwa i le o so'o.>>

⁹ Da Musa u takpai kalangu ka e kelime ka Vuzavaguđu, tsu na u danai ni.

¹⁰ Da Musa n Haruna o bolongi uma a katali ka, da u danai le, <<Gogo na panai, ada aza a ugbamukaci, i ciga ta tsu neke da mini a katali ka nampa?>>

¹¹ Da Musa u dangusai kukiye ku ni da u lapai katali ka n kalangu kure, da mini mu utai a katali ka n abundai, da uma n ilikuzuwa i le o so'i.

¹² Ama da Vuzavaguđu u danai Musa n Haruna, <<A na wo okpoi i iwan ta kuneke adu a da mayin adama a na i cikpa mu an mi cida e kelime ka aza a Isaraila, adama a nannai ada da ya kubanka uma a nampa a idika i na n nekei le ba.>>

¹³ Na va da da mini ma Mariba, ubuta u na uma a Isaraila a ya'ankai Vuzavaguđu mololo, da u yotsonki le an wi cida a katsuma ke le.

Aza Edom a sankai aza Isaraila uye wu nwalu

¹⁴ Musa u suki alingata n akaka a utai a Kadeshi a kubanka mogono ma aza a Edom, a danai, <<Ili i na vuza nu Isaraila u danai i da na. Vu yeve ta atakaci dem a na ci o kuso'o.

¹⁵ Ikaya i tsu i bana ta Masar, da ci dasangi de aya n abundai. Ama da aza a Masar a takacikai tsu kau n ikaya i tsu dem.

¹⁶ Ana tsu shikai u Vuzavaguđu, da u panai masi ma tsu da u su'uki kalingata ka Kashile kutaka tsu a Masar. Gogo na a tsu da na a Kadeshi, a likuci i na yi e kure'e ki idika i nu.

¹⁷ Tsu folono wu ta, vu kasukpa tsu tsu tono n idika i nu. Tso kutono a ashina a nu ko a ashina a ndanga mi itacishi a nu ba, ko tsu so'o mini ma kayinva ka nu ba. Ci ta o kutono uye u gbayin koci. Ci ta na a kubatsa ugula ko usingai ba, ali tsu utai uteku u nu.>>

¹⁸ Da mogono ma Edom mu ushuki, <<A'a, ma kukasukpa da i tono n idika i va ba, da baci i kondoi, ci ta a kuta tsu lya'a da n kuvon.>>

¹⁹ Da aza a Isaraila a danai ni, <<Ci ta o kutono uye u gbayin, da baci vuza te u so'i mini ma nu, ko ilikuzuwa i tsu, ci ta a kutsupa. Ya'an tsu tono n ene koci, da da i na tsa kuya'an.>>

²⁰ Da kpamu o doku a danai, <<Kata i tono punu ba.>> Da aza a Edom utai n kabundai ko osoji n aza a utsura adama a na a shilika n ele.

²¹ Ana aza a Edom a sankai le uye wu nwalu punu a idika i le, da a kpatalai o tonoi uye u yoku.

Ukpa u Haruna

²² Da aza a Isaraila a kasukpai Kadeshi, da a banai a Kusan ku Horu.

²³ De a Kusan ku Horu ka, ku na ki devu n kure'e ku Edom, da Vuzavaguđu u danai Musa n Haruna,

²⁴ <<Ayin a yawa ta a na avu Haruna va kukuwa. Ayi wa ku'uwa a idika i na me kuneke aza a Isaraila ba, adama a na raka vu da i ya'anika mu ta ugbamukaci a ubuta u mini ma Mariba,

²⁵ Dika Haruna m maku ma ni Eliyaza vu kumba gadi na a Kusan ku Horu.

²⁶ Ta de va kufodo kuminya ku Haruna kata vu uka maku ma ni Eliyaza. Adama a na Haruna wi ta a kukuwa de.>>

²⁷ Da Musa u ya'in uteku tsu na Vuzavaguđu u danai. Da a kumbai a Kusan ku Horu a ashi o kobolo ka uma.

²⁸ Da Musa u fodoi aminya a Haruna da u ukai maku ma ni Eliyaza. Da Haruna u kuwai de a gadi vu Kusan va. Da Musa n Eliyaza a cipai a Kusan ka,

²⁹ ana uma a panai a danai Haruna u kuwa ta, da a ya'in kpalu ku ni ali ayin kamangankupa.

21

A unai Aradu

¹ Ana vuza va aza a Kana'ana, mogono ma Aradu ma na mi idashi a idika i Negebu, u panai aza a Isaraila i ta lo a kutawa n uye u Atarimu, da wu utai u shilikai n ele, u remei aza o yoku a kubana ugbashi.

² Da aza a Isaraila a kucinai n Vuzavaguđu a danai, <<Vi baci e kuneke uma a nampa e ekiye a tsu, ci ta a kuna likuci i le raka.>>

³ Da Vuzavaguđu u panai ufolu wa aza a Isaraila da u nekei le aza a Kana'ana e ekiye le, da a unai le n likuci i le raka. Da e ne'i ubuta wa kula Horuma.

Koko ka viyum vi shili

⁴ Dada aza a Isaraila a dangai a Kusan ku Horu, o tonoi n uye u mala ma shili, a kara'a n idika i Edom. Ana i a nwalu da a kpadai kugbama asuvu.

⁵ Uma a ya'ankai Kashile mololo m Musa, a danai, <<Yidai i zuwai vu utukai tsu a Masar tsu kuwa punu a kakamba? Ubuta u na ko ilikulya ko mini, mana ilikulya i gbani i nampa, tso o'wo ta n vu da!>>

⁶ Da Vuzavaguđu u suki n oko o tsukono a katsuma ka aza a Isaraila, a kapai le, uma a abundai a aza a Isaraila a kuwai.

⁷ Uma a tawai u Musa a danai, <<Tsu nusa ta, adama a na ci ya'anka ta Vuzavaguđu mololo n avu. Folono Vuzavaguđu, u takpaka tsu oko a.>> Da Musa u ya'in avasa adama a uma.

⁸ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa u danai, <<Yima koko ka viyum ka na ki n tsukono kata vu shiya ka'a a gadi vu madanga, vuza na baci koko ka kapai dem, da wi indanai koko ka nu, wi ta a kula'a.>>

⁹ Dada Musa u ya'in koko n iyum i shili, da u saki gadi vu madanga. Koko ka luma baci vuza, vuza va wi ta a kulanuku koko ka kata ta na u la'aka n wuma.

Nwalu ma aza a Isaraila a kubana a Mowabu

¹⁰ Da aza Isaraila a dangai a kanai uye a banai a dasangi a Obatu.

¹¹ Da a dangai a Obatu, a banai a dasangi agali a Abarim, a kakamba ka na ki a kinda Mowabu, a kubana gadi vu ubon u na kanna ka tsu uta.

¹² A ubuta wa de da a dangai a banai a dasangi a kadaki ka Zaredu.

¹³ De kparamu a dangai a banai a dasangi u ukambu u Aruno, u na wi a kakamba ka na ka yawai e kure'e ka aza a Amoriya, kuyene ku Aruno da kure'e ka aza a Mowabu, uteku wi idika i Mowabu n idika i Amoriya,

¹⁴ Adama a nannai i dada i zuwai da Katagarda ka Arabali o kuvon ku Vuzavaguđu, ka danai, <<Likuci i Wehabu i na yi a ubon u Sufa, a kara'a ke kuyene ku Aruno,

¹⁵ kagidalau ka ara'a a na a banai e kuyene ku Aru, a na o tonoi e kure'e ku likuci i Mowabu.>>

¹⁶ A ubuta wa lo da a lya'i kelime a kubana a Biya, kayinva ka na Vuzavaguđu u danai Musa, <<Bolongu uma a ubuta u te mi ta e kuneke le mini.>>

¹⁷ Da aza a Isaraila a cananai vishipa vu nampa, <<Avu kayinva, tuka m mini,

a tsu ci ta a kucanana ka yi vishipa,

¹⁸ kayinva ka na anan ganu a gavai ka na aza a gbagba'in a gavai

Ka na aza a gbagba'in a gavai n alangu o tsugono e le n alangu a nwalu e le.>>

A ubuta wa lo a kakamba ka, a lazai a kubana a kakamba ka Matana,

¹⁹ Da a lazai a Matana a kubana Nahaliyelu, a kaşukpaı kpmu Nahaliyelu a kubana a Bamotu,

²⁰ a lazai a Bamotu a kubana a kađaki ka Mowabu a ubuta u na a kufuđa kene gađi ka u vu kaginda ka Pisiga ka na ki a kinda keteshe.

*A lya'i Sihon n Ogu n kuvon
(Wil 2:26--3:11)*

²¹ Aza a Isaraila a suki alingata a kubana u Sihon mogono ma Amoriya, a danai,

²² <<Tsu folono wu ta, vu kaşukpa tsu tsu tonon idika i nu. Tso kutono a ashina a nu ko a ashina a ndanga mi itacishi a nu ba, ko tsu so'o mini ma kayinva ka nu ba. Ci ta o kutono uye u gbayin koci.>>

²³ Ama Sihon wi a kukaşukpa o tonon idika i ni ba. Da u bolongi uma a ni rađa u banai kuya'an vishili n aza a Isaraila a kakamba, da u cinai le a Jahaza da u kumbai le n kuvon.

²⁴ Da aza a Isaraila a lya'i ni n kuvon nu utsura u kotokobi, da a isai ubuta wu uka ni u ni, ili i na i đikai e kuyene ku Aruno a kubana e kuyene ku Jaboku, da a shamgbai uteku wi idika i Amona, adama a na a kpada ta uteku wa aza a Amona n utsura mayin.

²⁵ Aza a Isaraila a lya'i likuci ya aza a Amoriya rađa, da a daşangi punu a likuci ya, a Heshibon, n likuci i kenke'en i ni rađa.

²⁶ Adama a na Heshibon da likuci i mogono ma aza a Amoriya, vuza na u ya'in vishili m mogono ma cau ma Mowabu da wi isai idika i ni rađa e ekiye a ni, ali a kubana e kuyene ku Aruno.

²⁷ N nannai da nzubi mi ishpa n danai,

<<ta wai a Heshibon, tsu ma'asakai,
ya'an tsu dangusa likuci i Sihon

²⁸ Adama a na akina uta ta a Heshibon,
kelentsu ka akina kutai a likuci i Sihon,
da ka lya'i likuci i Aru i Mowabu,
u lya'i aza o tsugono tsu Aruno.

²⁹ Ili ya atakaci i da a kubana wa da, aza Mowabu
ka da ka buwa ba, ađa uma a kamali ka Kemoshi,
u bonoko ta muku n ni aza a iladi a la'aka n wuma u le,
m muku mu nkere feu, aza na wi isai ubuta u kuvon cau, ayi Sihon
mogono ma aza Amoriya.

³⁰ Gogo na tsu una le ta,

Heshibon u ya'an ta wuni ali a kubana Dibon,
Tsu una ta Nofa
ali a kubana a Medeba.>>

³¹ Aza a Isaraila o yongoi a idika ya aza a Amoriya.

³² Da Musa u suki aza a tsusaki a kubana Jaza, a banai da a lya'i likuci i wawa'a i ni n kuvon, da o lokei aza a Amoriya a na i de a ubuta wa.

³³ Da o bonoi o tonoi n uye u na u banai Bashan, da Ogu mogono ma Bashan wu utai n uma a ni rađa a banai kuya'an kuvon n ele a Edire.

³⁴ Da Vuzavagudu u ya'in kadanshi m Musa, <<Ka ta vu pana wovon u ni ba, adama na n neke yi ta ekiye a nu, n uma a ni dem, n idika i ni. Vi ta a kuya'anka yi tsu na vi ya'ankai Sihon mogono ma aza a Amoriya, vuza na wi a Heshibon.>>

³⁵ Da a unai ni m muku n ni n uma a ni dem, babu vuza na u buwai n wuma. Aza Isaraila a isai idika i le ya.

22

Balaku mogono u dekei Balam

¹ Aza a Isaraila a lazai a kubana e keteshe ka Mowabu a daṣangi a ubon u kuyene ku Urudu n tsu upashi u Jeriko.

² Ana Balaku maku ma Ziporu we enei ili i na aza a Isaraila a ya'ankai aza a Amoriya.

³ Da aza a Mowabu a rikpai kau adama a kaḅundai ka uma ka. Da a panai wovon wa aza a Isaraila.

⁴ Aza a Mowabu a danai nkoshi m gbara-gbara m Midiya, <<Kaḅundai ka uma ka nampa ki ta e kupede tsu n idika i na yi ukara'i n a tsu, tsu na kobomburon ke tsu pefe mita e keteshe.>>

Da Balaku maku ma Zipo, vuza na wi mogono ma Mowabu a makyan ma nanlo,

⁵ u suki alingata a kubana u Balam maku ma Biyo e Peto, vuza na wi devu n kuyene a idika i uma a Amawu, e dekei da a danai, <<Pana, kaḅundai ka uma ka tawa ta a Masar. A palai ubuta raka a idika ya, da kpamu a daṣangi devu nu mpa.

⁶ Tawa gogo na, vu ya'anka uma a nampa una, adama na a la'a ta utsura u va. U ga'an ba mi ta a kufuda kulya'a le kata n loko le a idika ya. Adama na n yeve ta vuza na baci vu zuwakai unaṣingai wi ta o kokpo nannai, vuza na baci kpamu vi ya'ankai una ta wo kokpo nannai.>>

⁷ Da nkoshi m Mowabu nu nkoshi m Midiya a dangai a kubana u Balam n ikebe i kulana e ekiye le. Da a danai ni akaka a Balaku.

⁸ Da u danai le, <<Asai punu na, mi ta a kushuku, tsu na Vuzavaguḁu u kudana mu.>> Da nkoshi m Mowabu n shamgbai n ayi.

⁹ N kayin ka nanlo da Kaṣhile ka tawai u Balam u danai, <<Anan yayi vi kobolo n ele na lo va?>>

¹⁰ Balam wu ushuki Kaṣhile, <<Balaku maku ma Ziporu, mogono ma Mowabu ma'a, ma suki le wa va u danai,

¹¹ <Pana, uma a da lo a tawai a utai a Masar, da a palai idika raka. Tawa gogo na, vi ya'anka le una. U ga'an ba mi ta a kufuda kuya'an vishili n ele ali n loko le a idika ya.> >>

¹² Kaṣhile ka danai Balam, <<Vi a kubana kobolo n ele ba. Vi ta na a kuya'anka uma una ba, adama na i ta n unaṣingai.>>

¹³ Ana Balam u dangai nu usana da u danai nkoshi m gbara-gbara m Balaku, <<Bono i idika i da, adama a na Vuzavaguḁu u sanka mu ta kulaza n ada.>>

¹⁴ Da nkoshi m gbara-gbara m Mowabu n dangai n lazai a kubana u Balaku a danai, <<Balam u iwan ta kutawa n a tsu.>>

¹⁵ Da Balaku u doku u suki nkoshi m gbara-gbara n aḅundai aza na a la'i aza a ugiti n tsugbayin.

¹⁶ A tawai u Balam a danai ni, <<Balaku maku ma Ziporu u danai, <Kata ili i yoku i kpada wu kutawa wa va ba.

¹⁷ Adama a na mi ta e kuneke wu tsugbayin kau, kata kpamu n ya'an ili i na baci vu danai dem. Tawa, vu ya'anka mu uma a nampa una.> >>

¹⁸ Ama da Balam wu ushuki u danai kagbashi ka Balaku, <<Ko da baci Balaku wi e kuneke mu kpa'a ku ni tukpa n azurufa n azanariya, mi a kuya'an ili i kenu ko i gbayin i na Vuzavaguḁu Kaṣhile ka va u sanakai mu kuya'an ba.

¹⁹ Ada feu, asai punu tsu na aza o yoku a ya'in, adama a na n doku m pana ili i na Vuzavaguḁu u kudana mu.>>

²⁰ Da Kashile ka tawai u Balam n kayin u danai ni, <<A na wo okpoi uma a a tawa ta kudeke wu, danga, bana kobolo n ele, ama vi ya'an ili i na n danai nu koci.>>

²¹ Balam u dangai n usana, u fobusoi majaki ma ni a walakai nu nkoshi ma a kubana a Mowabu.

²² Da Kashile ka ya'in wupa kau a na u banai n ele, da kalingata ka Vuzavaguđu ka kpada ni uye, ayi a nwalu a majaki ma ni n agbashi ere a na i kobolo n ayi.

²³ Da majaki me enei kalingata ka Vuzavaguđu kashani a uye, n kotokobi utali. Da majaki ma katsukpai uye, u uwai ubuta u teshe. Da Balam u lapai ma'a u bonokoi a uye.

²⁴ Da kalingata ka Vuzavaguđu ka banai ka shamgbai e mere a ubuta u na uye wa u boroi, e mere mu ukanji wa ashina a ndanga mi itacishi.

²⁵ Ana majaki me enei kalingata ka Vuzavaguđu, da u gbabarangi kune ku Balam n ukanji wa. Da kpamu u doku lapai ni.

²⁶ Kalingata ka Vuzavaguđu ko doki n kelime u shamgbai a ubuta u na wi ugbabarangi, a ubon u na wi babu ubuta u kukatsukpa a usingai ko a ugula.

²⁷ Ana majaki me enei kalingata ka Vuzavaguđu, da u vaki. Da wupa u Balam u kulai kau, da u lapai majaki ma n kalangu ka ni.

²⁸ Da Vuzavaguđu u bayuwai una u majaki wa, u danai Balam, <<Yidai n ya'ankai nu, ali da vu lapai mu kutatsu?>>

²⁹ Balam u danai majaki, <<Adama a na vu bonokoi mu kalau, ishi baci mi ta n kotokobi e kukiye ku va, mi ishi a kuna wu.>>

³⁰ Da majaki ma danai Balam, <<Mpa majaki ma nu ma ba, ma na vi a kukumbasa ali a kutawa anana ba? N sa'wa ta de kuya'anka wu nannai?>> Da wu ushuki, <<A'a.>>

³¹ Da Vuzavaguđu u bayuwai ashi a Balam, da we enei kalingata ka Vuzavaguđu kisani a uye, n kotokobi utali e kukiye ku ni. Da Balam u kudangi sapu u lya'i kayala.

³² Da kalingata ka Vuzavaguđu ka danai ni, <<Yidai da vu lapai majaki ma nu ali kutatsu? Pana, n tawa ta na adama a na n sanku wu n ka na vi a kuciga kuya'an, ka ga'an wa va ba.

³³ Ana majaki ma me enei mu da u katsukpai mu ali kutatsu. Ishi baci u katsukpa mu ba, ana gogo na mu una wu ta de n kasukpa yi n wuma.>>

³⁴ Da Balam u danai kalingata ka Vuzavaguđu, <<N nusa ta, n yeve an avu da vu kpada mu uye ba. Gogo na, ka gbani-gbani ka'a baci wa nu, mi ta a ku kpatala m bono.>>

³⁵ Kalingata ka Vuzavaguđu ka danai Balam, <<Wala kobolo n uma a, ama vu dansa ili i na n kudana wu koci.>> Da Balam u lazai nu nkoshi ma a kubana u Balaku.

³⁶ Ana Balaku u panai Balam wi ta lo uye a kutawa, da wu utai kugasa n ayi a likuci i Mowabu, a kakina ke kuyene ku Aruno, devu n kure'e.

³⁷ Da Balaku u danai Balam, <<Ashe n suku e deke wu ba? Yidai da vu kpada kutawa wa va m makyan ma nanlo? Mi a kufuda me neke wu tsugbayin ba?>>

³⁸ Balam u danai Balaku, <<Pana, n tawa ta wa nu gogo na, mi ta n utsura n dana ili i na n kudana raka? Ama kadanshi ka na Kashile ka zuwai a una u va, ka daa n kudansa.>>

³⁹ Da Balam u lazai kobolo m Balaku, a tawai a likuci i Kiriyatu-huzotu.

⁴⁰ Ta de Balaku u ya'in alyuka e kune'e ku kanaka m mokyon, u su'uki Balam nu nkoshi m gbara-gbara n na mi kobolo n ayi.

⁴¹ N usana da Balaku u dikai Balam u tukai ni a Bamotu-ba'alu, a ubuta wa de da we enei ubon u uma a Isaraila.

23

Balam u zuwakai aza a Isaraila unasingai

¹ Da Balam u danai Balaku, <<Ma'aka mu atali alyuka e cindere na, kata vu tuka mu mbomburon n cindere n agiri e cindere feu.>>

² Balaku u ya'in tsu na Balam u danai. Da Balaku m Balam a ya'in alyuka a katalikalyuka dem n kobomburon n kagiri.

³ Da Balam u danai Balaku, <<Shamgba devu n ubuta u kune'e ku kusongu ku nu, mpa kpamu mi ta a kulaza, yoku Vuzavaguđu wi ta a kutawa u gasa nu mpa. Ili i na baci u yotsonki mu mi ta a kudana wu.>> Da u lazai u banai a ubuta u kaginda.

⁴ Kashile ka cinai Balam, da Balam u danai ni, <<N gere ta atali alyuka e cindere da n ya'ankai le kune'e ku kobomburon n ku kagiri a katalikalyuka dem.>>

⁵ Da Vuzavaguđu u zuwakai Balam kadanshi una u ni u danai, <<Bono u Balaku, kata vu dana yi.>>

⁶ Da u bonoi wa ni, u cinai ni kisani ayi nu nkoshi m gbara-gbara m Mowabu dem a ubuta u kune'e ku kusongu ku ni.

⁷ Balam ta na u danai ni kadanshi ke kene ka ni, u danai, <<Balaku mogono ma Mowabu wu uta ta nu mpa a Aram da u tukai mu na, na de a nsansa n kasana u danai, <Tawa, vi ya'anka mu Yakubu una, tawa, vi ya'anka mu aza a Isaraila una.>

⁸ Nini dai n kuya'anka vuza una, a na Kashile ka ya'ankai ni ba? Nini dai kpamu n kuya'anka, vuza na Vuzavaguđu u ya'ankai una ba?

⁹ E, na de gadi vu katali me ene le ta, na de gadi vu nsansa me ene le ta, aduniyan a da a na i idashi ende'en ni, e yeve ta a ciya ta unasingai u na u la'i aduniyan dem.

¹⁰ Yayi u kufuda kukece kumaci ku Yakubu? Kabundai ke le an kubuta ki idika, kabundai ke le ka la'a ta kukece.

Ya'an ukpa u va wo okpo ukpa u mejege, Ya'an ukocishi u va wo okpo tsu le.>>

¹¹ Da Balaku u danai Balam, <<Yidai vi ya'ankai mu na? N dika wu ta adama a na vi ya'anka irala a va una, da na, vi ya'an ili ba, da kucikpa vu zuwakai le unasingai.>>

¹² Da wu ushuku ni u danai, <<Kadanshi ka na Vuzavaguđu u zuwai una u va ka dafa n kudansa koci ba?>>

¹³ Balaku u danai ni, <<N folono wu ta tawa tsu bana ubuta u yoku, ubuta u na ve kene le. Vi ta e kene kagimi, ama ve kene le dem ba, kata vi ya'anka mu ele una.>>

¹⁴ Da u dikai ni a kubana e keteshe ka Zofim, a gadi vu Pisiga. U ma'i atali alyuka e cindere, da u ya'in kune'e n kobomburon n kagiri a katalikalyuka dem.

¹⁵ Balam u danai Balaku, <<Shamgba punu na a ubon u kune'e ku kusongu ku nu, mi ta a kubana kucina Vuzavaguđu na de.>>

¹⁶ Da Vuzavaguđu u gasai m Balam da u zuwai kadanshi una u ni u danai, <<Bono u Balaku, vu dana yi ili i na n danai nu.>>

¹⁷ Ana Balam u bonoi u Balaku, u cinai ni kisani a ubon u kune'e ku kusongu, nu nkoshi m gbara-gbara m Mowabu kobolo n ayi. Da Balaku we ecei ni, <<Yidai Vuzavaguđu u dansai?>>

¹⁸ Balam u dikai kadanshi u tonoi,
<<Danga, Balaku, vu panaka mu,
panaka mu maku ma Ziporu.

¹⁹ Kashile vuma da ba, a na wa ya'an a'uwa,
ko maku ma vuma, a na wa saba'a kađu ka ni.
U ci ya'an ta kadanshi kaťa u kpađa kushatangu?
Ko u ya'an uzuwakpani, kaťa u kpađa ku kushatangu?

²⁰ Pana, a dana mu ta n zuwa unaŋingai,
u vuza na u zuwakai unaŋingai, mi ta na a kusaba'a ili i na u danai ba.

²¹ We ene unushi a ubuta u Yakubu ba,
we ene atakaci a ubuta wa aza a Isaraila ba.
Vuzavaguđu Kashile ke le wi ta kobolo n ele,
i ta a kudansa n kaca'a adama a na ayi mogono me le ma'a.

²² Kashile ka utaķa le ta a Masar,
da kpamu wi a kushilika adama e le an kujima.

²³ Babu tsuboci tsu na tso kudoro Yakubu,
babu kpamu nkunu n na n kuya'an tsurala n aza a Isaraila,
gogo na uma i ta a kuya'an kadanshi ka aza a Isaraila a dana,
<Lana ili i na Kashile ka ya'in!>

²⁴ Uma a Isaraila i ta an kawu vu gbayin.
A tsu uvuka ba ali a ciya ili i na e remei da unai,
kaťa o so'o mpasa mi ili i na a unai.>>

²⁵ Balaku u danai Balam, <<Kaťa vu ya'anka le una ba, kaťa kpamu vu ya'anka le unaŋingai ba.>>

²⁶ Ama da Balam wu ushuki Balaku, <<N dana wu ba, ili na Vuzavaguđu u danai, I dađa n kuya'an?>>

²⁷ Da Balaku mogono u danai Balam, <<Tawa gogo na, mi ta a kudika wu a kubana a ubuta u yoku. Yoku ta de Kashile ka kupana uyo'o ali u zuwa vi ya'anka mu ele una.>>

²⁸ Balaku u dikai Balam a kubana gađi vu kusan ku Piyo, ku na ki a kinda keteshe.

²⁹ Da Balam u danai Balaku, <<Ma'aka mu atalilyuka e cindere na kaťa vu tuka obomburon e cindere n agiri e cindere.>>

³⁰ Balaku u ya'in tsu na Balam u danai, u ya'in alyuka n kobomburon n kagiri a katalikalyuka dem.

24

¹ Ana Balam we enei u yokpo ta Vuzavaguđu u zuwaka aza a Isaraila unaŋingai, da u kpađai kubana kulansa aza o tsuboci, tsu na wi ishi u tsu bana, da u vadalukpai a kinda kakamba.

² Ana Balam u dangusai aşı a ni da we enei aza a Isaraila a daŋangi kumaci-kumaci. Da Ayinviki a Kashile a cipai wa ni.

³ Da Balam u danai kadanshi ka na wi n ka'a.

<<Kene ku Balam maku ma Biyo,
Kene ku vuza na aşı a ni i ubayuwi,

⁴ Kene ku vuza na u tsu pana kadanshi ka Kashile,

- vuza na u ci ya'an kene ku tsalatani u Mala'imili,
vuza na wi u kudangi n ashi a ni ubayuwi.
- ⁵ Aḍa kumaci ku Yakubu apam a ḍa a ga'an ta,
ubuta wi idaṣhi u ḍa, wi ta n uga'in.
- ⁶ I ta kisani tsu nshuwa,
an kashina a kaḱina ka mini,
a na ndanga n na Vuzavagudu u ca'i,
a na ndanga n sida a kaḱina ka mini.
- ⁷ I ta a kuciya mini ma Kaṣhile n abundai,
kaṭa a ca'a icu'u i le a ubuta u na mini mi gbani,
mogono me le mi ta o kokpo vuza gbayin n Agagu,
tsugono ci le ci ta a kuciya tsugbayin.
- ⁸ Kaṣhile ka na ka utakai le a Masar,
u tsu shilika ta adama e le tsu kujima,
wi ta a kuna uma a na i a tsurala n ele,
kaṭa u kodoso etele e le miri-miri,
ḍa kpamu u tawai le n aya e le.
- ⁹ Aza a Isaraila i ta tsu kawu vu utsura,
wi baci alavu babu vuza na u yawai u dangusa yi.
Vuza na u zuwakai Isaraila unaṣingai dem, ayi feu i ta a kuzuwaka yi,
Vuza na baci u ya'ankai ni una ayi feu i ta a kuya'anka yi.>>
- ¹⁰ Da Balaku u ya'in wupa kau adama Balam, ḍa u basai ekiye a ni. Balaku u danai Balam, <<N ḍeke wu ta kutatsu adama na vi ya'anka irala a va una, ama ḍa vu zuwakai le unaṣingai ali kutatsu.
- ¹¹ Adama nannai puwanka punu na vu bono a kpa'a, n dana wu ta, mi ta e kuneke wu tsugbayin, Ama Vuzavagudu u sanka wu ta kuciya tsu ḍa.>>
- ¹² Balam u danai Balaku, <<Mpa n dana alingata a na vu suki wa va ba?
- ¹³ <Ko Balaku wi baci e kuneke mu kpa'a ku ni tukpa n azurufa kobolo n azanariya, mi a kufuda kupasa kadanshi ka Vuzavagudu ba, ko n ya'an kasingai ko ka gbani-gbani n tsu va ba. Ili i na Vuzavagudu u danai, i ḍaḍa n kudana.>
- ¹⁴ Gogo na, mi ta o kubono ubuta u uma a va, ama kaṭa vu tawa n dana wu ili i na uma a kuya'anka wu a ayin a kutawa.>>
- ¹⁵ Balam u dikai kadanshi u danai,
<<Kadanshi ke kene ka Balam maku ma Biyo,
kene ku vuma vu na ashi a ni i ubayuwi,
- ¹⁶ Kene ku vuma vu na u tsu pana kadanshi ka Kaṣhile,
ayi na wi n kuyeve ku Mala'imili,
n kuya'an kene tsalatani ku Mala'imili,
vuza na u tsu kudangu, kaṭa wi isa akaka ashi a ni ubayuwi.
- ¹⁷ Mi ta e kene yi, ama gogo na ba,
Mi ta e kene yi, ama devu ḍa ba,
Kazangata ki ta a kuta a kumaci ku Yakubu.
Kalangu ko tsugono ki ta a kuta wa aza a Isaraila,
kaṭa u lapa aza Mowabu,
kaṭa kpamu u kodoso muku n Shitu.
- ¹⁸ I ta a kulya Edom,
Siyaru feu, irala yi Isaraila i ta a kuya'an ulya'i.
Ama aza Isaraila i ta a kulya'a kelime n kuya'an utsura.
- ¹⁹ A kumaci ku Yakubu ku ḍa tsugono tsa kuta,
kaṭa wu una aza a na a la'akai n wuma a likuci i Iru.>>

- ²⁰ Da Balam wu indanai aza Ameleki, u ya'in kadanshi ke kene u danai,
 <<Ameleki idika i da yi utsura a aduniyan,
 ama o kukotsoso ku ni ukpa u da.>>
²¹ Da wu indanai aza e Kenetu, da u ya'in kadanshi ke kene u danai,
 <<Ubuta wi idashi u da u tsurakpa ta,
 i'uwa i da yi ta uma'i a kakpanlai.
²² N nannai dem kumaci ku Kenetu ki ta a kuya'an wuni
 ayin a na baci aza a Asiriya a dikai da yo okpoi agbashi e le.>>
²³ Da kpamu u doku u ya'in kadanshi ke kene u danai,
 <<Ili ya atakaci i da, yayi u kula'a ayin a na baci Kashile ka ya'in ka nanlo?
²⁴ Antsu i ta a kuta a Kitimu,
 i ta a kutakacika aza Asiriya n Eberu,
 ele n kaci ke le i ta a kukuwa.>>
²⁵ Da Balam u dangai u bonoi a likuci i ni, Balaku tamkpamu u ya'in nwalu
 n ni.

25

Aza a Isaraila a cikpai amali a Balu

- ¹ Ana aza Isaraila i idashi a Shitim, da a kanai tsugbani nu nkere ma aza a Mowabu.
² Nkere ma a banuki aza a Isaraila a kubana a ubuta u kadiva ka alyuka wa amali e le, da uma a Isaraila a kudanki amali a.
³ Ta aza a Isaraila e nekei kaci ke le o kutono amali a Balu vu Piyo. Da Vuzavaguđu u ya'in wupa kau adama aza a Isaraila.
⁴ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Dika aza e kelime a uma a nampa, vu saku le a ndanga n kanna, a ashi a Vuzavaguđu, adama a na wupa u Vuzavaguđu wu uta wa aza a Isaraila.>>
⁵ Musa u danai azafada a Isaraila, <<Mayun da vuza dem wu una uma a ni a na e nekei kaci ke le wa amali a Balu vu Piyo.>>
⁶ Ana i lo, da vuza te va aza a Isaraila wu utakai n vuka a Midiya u tukai a kapam ka ni, a ashi a Musa n ashi a uma a Isaraila raka, a makyan ma na i a mashi a utsutsu u Mayali mo Obolo.
⁷ Ana Finihasu maku ma Eliyaza, matsukaya ma Haruna ganu, we enei nannai, da u dangai u kasukpai uma a, u dikai masara e kukiye ku ni.
⁸ U tonoi vuma vi Isaraila va punu a kapam ka, da u sapai aza e re le dem m masara ma, masara ma uwai a katsuma ka vuza ka ali a kubana ka vuka ka. Ta ukuna u madukpa u uma a Isaraila u kotsoi nannai.
⁹ N nannai dem wana dai madukpa ma mu una uma akpan kamanga n anashi (24,000).
¹⁰ Vuzavaguđu u danai Musa,
¹¹ <<Finihasu maku ma Eliyaza, matsukaya ma Haruna ganu, u takpa ta wupa u va u uma a Isaraila, wi ta n cish'e tsu na mpa mi, adama a tsugbayin tsu va we le, i dada i zuwai n takpai aza a Isaraila a ashi aduniyan a katsuma ka wupa u va ba.
¹² Adama a nannai, dana yi mi ta a kuya'anka yi uzuwakpani u matana
¹³ Uzuwakpani wa wi ta o kokpo ayi nu ntsukaya n ni, dada uzuwakpani u tsuganu a kubana a makyan dem, adama a na u ya'an ta cish'e tsu ucigi u Kashile ka ni ali u takpakai aza a Isaraila unushi le.>>
¹⁴ Kula ku vuza vi Isaraila vu na a unai kobolo n vuka vu Midiya va, ayi da Zimiri maku ma Salu, vuza kelime a kumaci ku Simiyon.

¹⁵ Kula ku vuka va aza a Midiya vu na a unai, ayi da Kozibi mekere ma Zura, vuza kelime vu kumaci ku yoku a Midiya.

¹⁶ Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa, u danai,

¹⁷ <<Banka aza Midiya n kuvon ali vu una le,

¹⁸ Adama a ili i gbani-gbani i na a ya'ankai da, ana o doroi da a Piyo, n ukuna u Kozibi, mekere ma vuza kelime a Midiya, vuza na a unai a kanna ka madukpa o Piyo.>>

26

Mekecu me ire

¹ Ana madukpa mo kotsoi, Vuzavaguđu u danai Musa n Eliyaza maku ma Haruna, ganu.

² <<Kece uma a Isaraila aza na aya e le a yawai kamanga n kapashi, tsu na i e cisheku ci le dem, aza na a kufuđa kubana kuvon.>>

³ Da Musa n Eliyaza ganu a ya'in kadanshi n uma a Isaraila e meremune ma Mowabu a ubon u kuyene ku Urudu a upashi u Jeriko, a danai,

⁴ <<Kece ali aza a na aya e le a yawai kamanga n kapashi, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.>>

Uma a Isaraila a na a utai a Masar ele da:

⁵ Ruben, maku mu ugiti ma Yakubu, muku n ali n ni ele da Hanoku, m Palu,

⁶ n Hezuron n Karimi.

⁷ Na da kumaci ku Ruben. Kabundai ke le ka yawa ta akpan amangere n a tatsu n amangatawencindere n kamangankupa (43, 730).

⁸ Maku ma Palu ayi da Eliyabu.

⁹ Muku n Eliyabu ele da, Nemuwelu, Datan, n Abiram. Datan n Abiram va ele da aza a gbagba'in a Isaraila a na a ya'ankai Musa n Haruna ugbamukaci, i ta a katsuma ko otoni a Kora, a na a ya'ankai Vuzavaguđu ugbamukaci.

¹⁰ Da idika i bayuwai una da i sodongi le kobolo n Kora, kobolo ka nanlo ka ka kuwa ta, ana akina o songi uma amangatawenre n amangerenkupa (250), da o okpoi urotu a ubuta u uma a na a buwai.

¹¹ Ama muku n Kora a kuwa ba.

¹² Muku n ali n Simiyon ele da, Nemuwelu, n Jamin n Jaki,

¹³ n Zera n Shawu, ele da kumaci ku Simiyon.

¹⁴ Na da kabundai ka kumaci ka aza a Simiyon, ele akpan kamanga n ere n amangatawenre (22, 200)

¹⁵ Muku n ali n Gadu kumaci ku le ku da, Zefon, n Hagi, n Shuni,

¹⁶ kobolo n Ozini, n Eri,

¹⁷ n Arodu n Areli.

¹⁸ Na da kumaci ku muku n ali n Gadu. Kabundai ke le ka yawa ta akpan amangere n amangatawantawun (40, 500).

¹⁹ Muku n ali n Yahuza ele da Eri n Ona, ayi Eri n Ona a kuwa ta a idika i Kana'ana.

²⁰ Kagimi ka muku n ali n Yahuza kumaci ku le ku da, Shela, m Pereza, kobolo n Zera.

²¹ Muku n ali m Pereza ele da, Hezuron, n Hamulu.

²² Na da kumaci ku Yahuza tsu na i ukeci, ele da akpan amangatatsunkupa n a tali n amangatawantawun, (76, 500).

²³ Muku n ali n Isaka kumaci ku le ku da, Tola, m Puwa,

²⁴ n Jashubu kobolo n Shimiron.

²⁵ Na da kumaci ku Isaka tsu na i ukeci, kabundai ke le ka'a akpan amangatatsu n a nashi n amangatawantatsu (64, 300).

²⁶ Muku n ali n Zabalun, kumaci ku le ku ɗa, Seredu, n Elon kobolo n Jahile.

²⁷ Na ɗa kumaci ka aza a Zabalun tsu na i ukeci, kaɓundaj ka ɗaɗa akpan amangatatsu n amangatawantawun (60, 500).

²⁸ Muku n ali n Isufu kumaci ku le ku ɗa, Manasa n Ifirayimu.

²⁹ Muku n ali m Manasa ele ɗa Makiri, Makiri ɗa esheku a Giliyadu ayi na wo okpoi akaya a kumaci ku Giliyadu,

³⁰ Muku n ali n Giliyadu ele ɗa, Izaru, n Heleki,

³¹ n Asiriyelu, kobolon n Shekem,

³² n Shemida kobolo n Hefa.

³³ Zelofahadu maku ma Hefa wi m muku mo olobo ba, ama wi ta ni nkere. Ula a nkere n Zelofahadu a ɗaɗa Mahala, Nowa, Hogula, Milika, kobolon n Tiraza.

³⁴ Na ɗa kumaci ku Manasa. Kaɓundaj ke le ka yawa ta akpan amangerenkupa n ere n amangatawencindere (52, 700).

³⁵ Na ɗa muku n ali n Ifirayimu tsu na kumaci ku le ki, ele ɗa Shutela, m Beka, kobolo n Tahan.

³⁶ Eran ɗa maku ma Shutela.

³⁷ Na ɗa kumaci ku Ifirayimu, tsu na i ukeci, ele ɗa akpan kamangankupa n e re n amangatawantawun (32, 500). Na ɗa kumaci ku Isufu.

³⁸ Muku m Bayami, tsu na i a kumaci ku le, ele ɗa Bela, n Ashibelu, kobolo n Ahiram,

³⁹ n Shufam n Hufam.

⁴⁰ Na ɗa muku m Bela n kumaci ku le, Arudu n Na'aman.

⁴¹ Na ɗa tamkpamu muku n Bayami n kumaci ku le, i ta ukeci uma akpan amangere n a tawun n amangatawantaɓi (45, 600).

⁴² Ele na ɗa kumaci ku Dan m muku n le: Shuham, ele ɗa kumaci ku Dan.

⁴³ Kaɓundaj ke le ka yawa ta akpan amangatatsu n a nashi n amangatawanashi (64, 400).

⁴⁴ Kumaci ku Ashera tsu na i e kefeke ke le ele ɗa, Imuna n Ishivi, kobolo n Beriya.

⁴⁵ Muku n ali m Beriya ele ɗa Heberu m Malikiyelu.

⁴⁶ Ashera wi ta m mekere kula ku ni Shera

⁴⁷ Na ɗa kumaci ku Ashera tsu na i ukeci, kaɓundaj ke le ka yawa ta uma akpan amangerenkupa n a tatsu n amangatawanashi (53, 400).

⁴⁸ Kumaci ku Nafutali ku ɗa na tsu na i m muku n le, Jazilu n Guni,

⁴⁹ n Jeza, n Shilem.

⁵⁰ Na ɗa uteku u kumaci ku Nafutali. Kaɓundaj ke le ka yawa ta uma akpan amangere n a tawun n amangatawanashi (45, 400).

⁵¹ Kaɓundaj ka uma a Isaraila aza na e kecei, uma akpan amangatawantaɓi n ke te n amangatawencindere n kamangankupa (601, 730).

⁵² Kashile ka danai Musa,

⁵³ e peceke uma a idika ya tsu ili yi ukani tsu kaɓundaj ka kumaci ke le.

⁵⁴ Vi ta e kuneke kumaci ka abundaj upecu u gbayin, kumaci ku kenu e neke yi upecu u kenu. Kumaci dem i ta e kuneke yi tsu kaɓundaj ka ni.

⁵⁵ Ama e kupecuku le ta idika ya n kazagba a kumaci dem.

⁵⁶ N kazagba ka'a e kupecuku idika yi ukani ya a katsuma ka kumaci ku gbagba'in n ku kenke'en.

⁵⁷ Na ɗa aza e Levi a na e kecei tsu kumaci ku le, Geshon; n Kohatu, m Merari.

⁵⁸ Muku ma aza e Levi n na m buwai a kumaci ka aza a Libini ele ɗa, Heburon, m Mahali, m Mushi, n Kora. Kohatu ɗa u matsai Amuram,

⁵⁹ vuza na u zuwai Jocebe mekere ma Levi vuza na a matsakai ni a Masar. Jocebe u matsakai Amuram Haruna, Musa, n Miriyamu taku vu le.

⁶⁰ Haruna wi ta m muku m ali n nashi, Nadabu, n Abihu, n Eliza, n Itama.

⁶¹ Ama Nadabu n Abihu a kuwa ta adama na a ya'anka ta Vuzavaguđu kune'e ka akina ku na ku ga'in ba.

⁶² Ali a na e kecei a kugita vuza na wi wotoi u te n umaci a kubana gadi, a yawa ta akpan kamanga n a tatsu (23,000). O bolongu le raka n aza a Isaraila ba, a na wo okpoi e neke le upecu wu ukani u le ba.

⁶³ Na da ali a na Musa n Eliza ganu e kecei a makyan ma na a ya'in mekecu ma aza a Isaraila e keteshe ka Mowabu, a kasana ke Kuyene ku Urudu n tsu upashi u Jeriko.

⁶⁴ Ama a katsuma ka aza na e kecei, babu vuza na wi a katsuma ke mekecu mu ugiti ma na Musa n Haruna ganu a ya'in, ana e kecei aza a Isaraila a kakamba ka Sinai.

⁶⁵ Adama na Vuzavaguđu u ya'an ta de kadanshi ke le, <<U danai a kakamba ka'a a kukuwa.>> Babu vuza te vu na u buwai a katsuma ke le, Kelepu da maku ma Jefune, n Jesuwa maku ma Nun.

27

Nkere n Zelofahadu

¹ Kanna ke te da nkere n Zelofahadu maku ma Hefa, Hefa maku ma Giliyadu, Giliyadu maku ma Makiri, Makiri maku ma Manasa vuza na wu utai a kumaci ku Isufu, a banai ufolu. Ula a nkere a da da Mahala, Nowa, Hogula, Milika, kobolo n Tiraza.

² Nkere ma, a banai a shamgbai e kelime ka Musa n Eliyaza, ganu, nu nkoshi m gbara-gbara n kobolo ka uma raka, a utsutsu u Mavali mo Obolo, a danai,

³ <<Esheku a tsu a kuwa ta a kakamba, ko a na wo okpoi wi punu a katsuma ka aza na a ya'ankai Vuzavaguđu ugbamukaci a Kora ba, ama u kuwa ta adama a unushi u ni. Wi ta na m muku n ali ba.

⁴ Nini dai a kukasukpa kula ke esheku a tsu kukuwa adama na wi n muku n ali ba? Nekei tsu upecu wi ili yu ukani ya esheku a tsu a katsuma ka aza a ni.>>

⁵ Musa u tonokoi Vuzavaguđu masshi me le.

⁶ Da Vuzavaguđu u danai Musa,

⁷ <<Kadanshi ka nkere n Zelofahadu derere da ka'a ki, neke le ili upecu wi ili yu ukani ye esheku e le a katsuma ka aza a ni, kata vu sa'waka le upecu wa ekiye e le.

⁸ Vi ta tana a kuya'an kadanshi n aza a Isaraila, vu dana, <Da baci vuza u kuwai wi ta na m maku ma vali ba, yi ta e kuneke mekere ma upecu wi ili yu ukani ye esheku e le.

⁹ Da baci ta na wi m mekere ba, yi ta e kuneke upecu wu ukani u ni wa wa aza a wawa'a a ni.

¹⁰ Wi baci ta na n aza a wawa'a ba, kata i neke isheku i ni i ke'en upecu wu ukani i ni ya.

¹¹ Da baci kpamu wi n isheku i ke'en ba, kata i neke kumaci ku dedevu n ayi upecu wi ili yu ukani i ni ya. N nannai wi ta o kokpo wila wa aza a Isaraila, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.> >>

*Jesuwa u kanakai Musa
(Wil 31:1-8)*

¹² Dada Vuzavaguđu u danai Musa, <<Bana gađi a kusan ku Abarim ve ene idika i na n nekei aza a Isaraila.

¹³ Da baci ve enei i da, vi ta a kukuwa tsu vangu vu nu Haruna,

¹⁴ adama na vi ya'anka mu ta ugbamukaci a kakamba ka Zinu, ana uma a ya'in mololo a Mariba, vu kpađai kuneke mu tsugbayin e kelime ke le.>> (Na da mini ma Mariba ma Kadeshi a kakamba ka Zinu.)

¹⁵ Da Musa u danai Vuzavaguđu,

¹⁶ <<Avu da Vuzavaguđu, Kashile, vi yeve ta ili i na yi a kađu ka vuma dem, zagba vuza na u kuwalaka uma a nampa kelime.

¹⁷ Vuza na u kushamgba kelime ke le n kačapa ke le, vuza na u kuta n ele kaťa kpamu u bono n ele, adama na kaťa uma a va o yongo tsu nkyon n na mi babu magubi ba.>>

¹⁸ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Dika Jesuwa maku ma Nun, vuza na ayinviki i wa ni, kaťa vu zuwaka yi kukiye ku nu a kaci ka ni.

¹⁹ Vu zuwa yi u shamgba kelime ka Eliyaza, ganu n kobolo ka uma dem, kaťa vu zuwa yi wo okpo vuza gbayin vi le e kelime ke le.

²⁰ Vu neke yi utsura u tsugbayin u nu u yoku, adama a na kobolo ka uma ka aza a Isaraila raķa ka ya'an ili i na u danai.

²¹ Wi ta a kuzuwa katsura ka ni u Eliyaza, ganu, vuza na u kulansaka yi kuyeve ku Vuzavaguđu a kuya'an ulinga n yurim n tumi. Nannai da Jesuwa n uma a Isaraila e kuyeve kađu ka Vuzavaguđu adama a kakuna ke le.>>

²² Da Musa u ya'in tsu na Vuzavaguđu u danai ni. U dikai Jesuwa u zuwai ni u shamgbai kelime ka Eliyaza, ganu n kobolo ka uma dem.

²³ Da u zuwakai ni ekiye a ni, u bonokoi ni vuza gbayin tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

28

Kune'e ku kanna dem (Kut 29:38-46)

¹ Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa, u danai.

² <<Ya'an kadanshi n aza a Isaraila vu dana le, <I neke mu ilikulya tsu kune'e ka alyuka ku na a ya'in n akina a makyan ma na mo yotsoi i ya'an, ci ili i magula ni ma singai wa va.>

³ Dana le, na da kune'e ku na a ya'in n akina ku na i kuneke Vuzavaguđu: ngiri n re n na mi kaya ke te ke te, n na mi babu u'iwini u Kashile tsu kune'e ka alyuka o kusongu ku kanna dem.

⁴ Yi ta a kuya'an kune'e m me te n usana me te kpamu n kulivi,

⁵ kobolo n kagisamkpatsu ka ifa vi te a katsuma ka kupa ka kiya ku singai usatari n kedele ka mani'in ma zaitu, dađa i kuya'anka kune'e ki ishina.

⁶ Na da kune'e ku kusongu ku kanna dem, ku na a zuwai a Kusan ku Sinai, adama a magula ni ma singai, kune'e ka akina ku na a ya'ankai Vuzavaguđu.

⁷ A ya'an baci kune'e ku kusongu ku nampa, mayun da o bolongu n Kune'e ki ili i kuso'o i kagimi ke te a katsuma ka tatsu i kedele a magari dem. Ubuta u cida u da i kutsungu kune'e ki ili i kuso'o yu utsura u Vuzavaguđu.

⁸ N kulivi yi ta a kuya'an kune'e ku magari me ire n kune'e ki ishina n kune'e ki ili kuso'o tsu na i ya'in n usana. Adama a magula ni ma singai u Vuzavaguđu.

Kune'e ku kanna ka Ashibi

⁹ <<A Kanna ka Ashibi i neke, muku ma agiri n re ma kaya ke te ke te aza na i n u'iwini u Kashile ba n agisamkpatsu a ifa e re a katsuma ka kupa ka

kiya ku singai ku kune'e ki ishina, usatari m mani'in ma zaitu, n kune'e ki ili i kuso'o.

¹⁰ Na da kune'e ku kusongu ku kanna ka Ashibi dem, kobolo n kune'e ku kusongu n kune'e ki ili i kuso'o ku na i ci ya'an a kanna dem.

Kune'e ku wotoi dem

¹¹ <<A kanna ka iyain ko wotoi dem, yi ta a kuya'an kune'e ku kusongu u Vuzavaguđu. Mbomburon n re, n kagiri ke te, ni ngiri n cindere aza a kaya ke te ke te, aza na i n u'iwin u Kashile ba.

¹² Yi baci e kuneke mobomburon dem, i neke feu kagisamkpatsu ka ifa vu tatsu a katsuma ka kupa ka kiya ku singai usatari m mani'in ma zaitu. A kagiri dem i neke feu kagisamkpatsu ka ifa vi re a katsuma ka kupa ka kiya ku singai usatari m mani'in ma zaitu.

¹³ A magiri dem i neke kagisamkpatsu ka ifa ke te ka kiya ku singai usatari m mani'in ma zaitu tsu kune'e ki ishina. Na da kune'e ku kusongu ku magulani ma singai, kune'e ku na a ya'in n akina a kubana u Vuzavaguđu.

¹⁴ O mobomburon dem, i neke kagimi ke kedeke ka makyan, a kagiri dem, i neke kagimi ke te a katsuma ka tatsu ke kedeke ka makyan, a magiri dem. I neke kpamu kagimi ke te a katsuma ka nashi ka makyan, tsu kune'e ki ili i kuso'o. Na da kune'e ku kusongu ku na a kuya'an o wotoi dem ali kaya.

¹⁵ E neke magaji adama e kune'e ku unushi u Vuzavaguđu. I ta e kuneke ku da kobolo n kune'e ku kusongu n ki ili i kuso'o a kanna dem.

Kune'e ku kupasamgbani

(A Gan 23:5-14)

¹⁶ <<A kanna ka kupa n ka nashi o wotoi u iyain da kanna ka kađiva ka kupasamgbani ka Vuzavaguđu.

¹⁷ A kanna ka kupa n ka tawun ko wotoi ka, da kanna ka kađiva, i ta a kuya'an ayin e cindere a kutakuma boroji vu na vi n yisiti ba.

¹⁸ A kanna ka iyain ka kađiva ka, yi ta a kuya'an kobolo ka ciđa, yi ta na a kuya'an ulinga ba,

¹⁹ ama yi ta a kuya'an kune'e ki ilikulya, n kune'e ku kusongu u Vuzavaguđu. Mbomburon n re n kagiri ke te, ni ngiri n cindere aza aya ke te ke te, aza na i n u'iwin u Kashile ba.

²⁰ Kobolo n ilikuzuwa ya, i neke agisamkpatsu a tatsu a ifa a katsuma ka kupa ku kiya ku singai usatari m mani'in ma zaitu, adama o mobomburon dem, n kagisamkpatsu kure ka ifa a katsuma ka kupa a kagiri.

²¹ I neke kagisamkpatsu ka ifa ke te a katsuma ka kupa a magiri dem.

²² Yi ta feu a kuya'an kune'e m magaji adama a unushi, adama na a takpaka da unushi.

²³ Yi ta a kuya'an kune'e ka, kobolo n kune'e ku kusongu ku na i ci ya'an a kanna dem.

²⁴ Ta ya kuya'an kune'e ka nannai a kanna dem, ali ayin e cindere, kune'e ki ilikulya, n ili i magulani a kubana u Vuzavaguđu. Yi ta a kuya'an nannai kobolo n kune'e ku kusongu n kune'e ki ili i kuso'o ku na i ci ya'an ayin tutu.

²⁵ A kanna ke cindere yi ta a kuya'an kobolo ka ciđa. Yi ta na a kuya'an ulinga a kanna ka nanlo ba.>>

Kune'e adama a kađiva ka ayin e cindere lakam

(A Gan 23:15-22)

²⁶ <<A kanna ka iyain ka kađiva ka vikya, da baci i ya'in kune'e ki ili i kashina i savu u Vuzavaguđu, yi ta a kuya'an kobolo ka ciđa. Yi ta na a kuya'an ulinga ba.

²⁷ Ama i neke mu kune'e ku kusongu, ku mbomburon n re, n kagiri, ni ngiri n cindere aza kaya ke te ke te ci ili i magulani i singai u Vuzavaguđu,

²⁸ kobolo n ilikuzuwa ya, i neke kiya ku singai usatari m mani'in ma zaitu, n kagisamkpatsu ku tatsu ka ifa a katsuma ka kupa o kobomburon dem, n kagisamkpatsu kure ka ifa a katsuma ka kupa a kagiri,

²⁹ I neke kagisamkpatsu ka ifa ke te a katsuma ka kupa a magiri dem.

³⁰ Yi ta feu a kuya'an kune'e m magaji adama a unushi, adama na a takpaka da u da.

³¹ Kune'e ku kusongu n ki ishina kau, yi ta e kuneke le kobolo n kune'e ki ili i kuso'o ku le. Nnama ma mo okpo aza a na i babu u u'iwini u Kashile.

29

Kadiva ka kulika ishiyaun

(A Gan 23:23-25)

¹ <<A kanna ka iyain ko wotoi u cindere yi ta a kuya'an kobolo ka cida. Yi ta na a kuya'an ulinga ba. Kanna ka kulika ishiyaun i da.

² Yi ta a kuya'an kune'e ku kusongu, ku magulani a kubana u Vuzavaguđu, mobomburon me te, kagiri ke te, ni ngiri n cindere aza aya ke te ke te aza na kpamu i n u'iwini u Kashile ba.

³ Kobolo n ilikuzuwa ya, i neke agisamkpatsu a tatsu a ifa a katsuma ka kupa ku kiya ku singai usatari m mani'in ma zaitu, n adama o mobomburon, n agisamkpatsu e re a ifa a katsuma ka kupa adama a kagiri,

⁴ a magiri dem i neke kagisamkpatsu ka ifa ke te.

⁵ Kata kpamu i tuka m magaji adama e kune'e ku unushi ciya a takpaka da u da.

⁶ Kune'e ku nampa ku da o doki de e kune'e ku kusongu, n kune'e ki ishina ku wotoi u savu, n kune'e ku kusongu kobolo n ki ishina ku na i ci ya'an makyan dem, n kune'e ki ili i kuso'o. Na dada kune'e ku kusongu ku magulani ma singai, kune'e ku na a ya'in n akina a kubana u Vuzavaguđu.>>

Kune'e adama a kanna ka kutakpa unushi

(A Gan 23:26-32)

⁷ <<A kanna ka kupa ko wotoi u cindere wa yi ta a kuya'an kobolo ka cida, kata i yongo n kakuli. Yi ta na a kuya'an ulinga ko kenu ba

⁸ Ama yi ta a kuya'an kune'e ku kusongu a kubana u Vuzavaguđu, magulani ma singai, m mobomburon me te, n kagiri ke te, ni ngiri n cindere aza aya ke te ke te, aza a u'iwini u Kashile ba.

⁹ Kobolo n ilikuzuwa ya, i neke agisamkpatsu a tatsu a ifa a katsuma ka kupa ka kiya ku singai ku na a satarai m mani'in ma zaitu, adama o mobomburon, n agisamkpatsu e re a ifa a katsuma ka kupa adama a kagiri,

¹⁰ a magiri dem i neke kagisamkpatsu ka ifa ke te.

¹¹ Kata kpamu i tuka m magaji adama e kune'e ku unushi ciya a takpaka da u da, n kune'e ku kusongu ku na i ci ya'an kanna dem, kobolo n kune'e ki ishina, n kune'e ki ili i kuso'o.

Kadiva ka Mayali ma Kashile

(A Gan 23:33-44)

¹² <<A kanna ka kupa n ka tawun ko wotoi u cindere, yi ta a kuya'an kobolo ka cida, yi ta na a kuya'an ulinga u na i kiwanai ba. Yi ta a kuya'an kadiva u Vuzavaguđu ali ayin e cindere.

¹³ Yi ta a kuya'an kune'e ku na a ya'in n akina ci ili i magulani ma singai u Vuzavaguđu, kune'e ku kusongu ku mbomburon kupa n tatsu, agiri e re, ngiri kupa n nashi aza kaya ke te ke te, aza a na i n u'iwin u Kashile ba.

¹⁴ Kobolo n ilikuzuwa ya i ta e kuneke kune'e ku kiya ku singai ku na a satarai m mani'in ma zaitu. I ta e kuneke agisamkpatsu a tatsu a ifa a katsuma ka kupa adama o mobomburon dem, n agisamkpatsu e re a ifa a katsuma ka kupa adama a kagiri dem,

¹⁵ n kagisamkpatsu ke te a katsuma ka kupa adama a magiri dem.

¹⁶ Kata kpamu i tuka m magaji adama e kune'e ku unushi ciya a takpaka da u da, n kune'e ku kusongu ku na i ci ya'an kanna dem, kobolo n kune'e ki ishina, n kune'e ki ili i kuso'o.

¹⁷ <<A kanna ke ire i neke obomburon kupa n e re, n agiri e re, kobolo ni ngiri kupa n nashi, aza a kaya ke te ke te aza na i n u'iwin u Kashile ba,

¹⁸ i ta e kuneke kune'e ki ishina n ili i kuso'o kobolo nu mbomburon ma, n agiri a, ni ngiri ma, n tsu na a danai.

¹⁹ Kata kpamu i tuka m magaji adama e kune'e ku unushi ciya a takpaka da u da, n kune'e ku kusongu ku na i ci ya'an kanna dem, kobolo n kune'e ki ishina, n kune'e ki ili i kuso'o.

²⁰ <<A kanna ka tatsu i neke mbomburon kupa m me te, agiri e re, ni ngiri kupa n nashi aza a kaya ke te kete, aza na i n u'iwin u Kashile ba.

²¹ Yi ta e kuneke kune'e ki ishina, n ki ili i kuso'o kobolo nu mbomburon, n agiri, ni ngiri, tsu kabundai ke le n tsu na a danai.

²² Kata kpamu i tuka m magaji adama e kune'e ku unushi ciya a takpaka da u da, n kune'e ku kusongu ku na i ci ya'an kanna dem, kobolo n kune'e ki ishina, n kune'e ki ili i kuso'o.

²³ <<A kanna ka nashi, i neke mbomburon kupa n agiri e re, kobolo ni ngiri kupa n aza a nashi, aza a kaya ke te ke te aza na i n u'iwin u Kashile ba.

²⁴ Yi ta a kuya'an kune'e ki ishina n kune'e ki ili i kuso'o kobolo nu mbomburon, n agiri, ni ngiri tsu kabundai ke le n tsu na a danai.

²⁵ Yi ta a kuya'an kune'e m magaji adama a unushi, n kune'e ku kusongu, kobolo n ki ishina n kune'e ki ili i kuso'o ku na i ci ya'an a makyan dem.

²⁶ <<A kanna ka tawun i neke mbomburon kuci, n agiri e re, ni ngiri kupa n aza a nashi aza a kaya ke te ke te, aza na i n u'iwin u Kashile ba.

²⁷ Yi ta a kuya'an kune'e ki ishina n kune'e ki ili i kuso'o kobolo nu mbomburon, n agiri, ni ngiri tsu kabundai ke le n tsu na a danai.

²⁸ Kata kpamu i tuka m magaji adama e kune'e ku unushi ciya a takpaka da u da, n kune'e ku kusongu ku na i ci ya'an kanna dem, kobolo n kune'e ki ishina, n kune'e ki ili i kuso'o.

²⁹ <<A kanna ka tali i neke mbomburon kulai, n agiri e re, ni ngiri kupa n aza a nashi, aza a kaya ke te ke te aza na i n u'iwin u Kashile ba.

³⁰ Yi ta a kuya'an kune'e ki ishina n kune'e ki ili i kuso'o kobolo nu mbomburon, n agiri, ni ngiri tsu kabundai ke le n tsu na a danai.

³¹ Kata kpamu i tuka m magaji adama e kune'e ku unushi ciya a takpaka da u da, n kune'e ku kusongu ku na i ci ya'an kanna dem, kobolo n kune'e ki ishina, n kune'e ki ili i kuso'o.

³² <<A kanna ke cindere i neke mbomburon n cindere, n agiri e re, ni ngiri kupa n aza a nashi, aza a kaya ke te ke te, aza na i n u'iwin u Kashile ba.

³³ Yi ta a kuya'an kune'e ki ishina n kune'e ki ili i kuso'o kobolo nu mbomburon, n agiri, ni ngiri tsu kabundai ke le n tsu na a danai.

³⁴ Kāṭa kpamu i tuka m magaji adama e kune'e ku unushi ciya a takpaka ḍa u ḍa, n kune'e ku kusongu ku na i ci ya'an kanna dem, kobolo n kune'e ki ishina, n kune'e ki ili i kuso'o.

³⁵ <<A kanna ka kunlai yi ta a kuya'an kobolo ka na i kucikpa mu, yi ta na a kuya'an ulinga u na i kiwanai kuya'an ayin tutu ba.

³⁶ Yi ta a kuya'an kune'e ku na a ya'in n akina ci ili i magulani ma singai u Vuzavaguḍu, kune'e ku kusongu m mobomburon, n kagiri, ni ngiri n cindere aza kaya ke te ke te, aza a na i n u'iwin u Kaṣhile ba.

³⁷ Yi ta a kuya'an kune'e ki ishina n kune'e ki ili i kuso'o kobolo m mobomburon, n kagiri, ni ngiri ma tsu kabundai ke le n tsu na a danai.

³⁸ Kāṭa kpamu i tuka m magaji adama e kune'e ku unushi ciya a takpaka ḍa u ḍa, n kune'e ku kusongu ku na i ci ya'an kanna dem, kobolo n kune'e ki ishina, n kune'e ki ili i kuso'o.

³⁹ <<Na ḍa kune'e ku na i kuneke Vuzavaguḍu a makyan ma na a zuwakai ḍa, kobolo n kune'e ka akucina ku ḍa n kune'e ku ucigi wa aḍu a ḍa, kune'e ku kusongu ku ḍa n kune'e ki ishina ku ḍa, n kune'e ki ili kuso'o, n kune'e ku maṭaṇa.>>

⁴⁰ Musa u tonukoi aza a Isaraila ili ya raḱa, tsu na Vuzavaguḍu u danai.

30

Akucina

¹ Musa u ya'in kadanshi n aza e kelime a kumaci ki Isaraila, <<Ili i na Vuzavaguḍu u danai i ḍa na:

² Vuma na baci u ya'in uzuwakpani n Vuzavaguḍu, ko u kucinai wi ta a kuya'an ili i yoku, kaṭa ta na u kpaḍa kuya'an ba. Wo okpo yi ta mayun u shatangu ili i na u dansai.

³ <<Da baci kpamu mekere ma ya'in uzuwakpani ko akucina u Vuzavaguḍu ali ayi bi'i a kpa'a ke esheku a ni,

⁴ ḍa baci esheku a a panai uzuwakpani ko akucina a na u ya'in ama ta na u dana yi kadanshi ba, uzuwakpani wa ko akucina a i ta a kushamgba.

⁵ Ama ḍa baci esheku a panai ḍa u iwain kushuku n uzuwakpani ko akucina a na u ya'in va, uzuwakpani wa ko akucina a a kukaṇa yi ba, Vuzavaguḍu wi ta a kucinukpa n unushi u ni, adama a na esheku a ni a ushuku yi ba.

⁶ <<Da baci wo oloi vali, ayi a kaṭsuma ka akucina ko uzuwakpani u na u ya'in babu na u sheshei,

⁷ ḍa vali va vu panai akucina a ko uzuwakpani wa, ta na u kebece yi kakuna a kanna ka na u panai a ḍa ba, akucina a ko uzuwakpani wa i ta a kushamgba.

⁸ Ama ḍa baci vali va vu panai kakuna ka ḍa u saṅkaṇi ni kuya'an ka'a, wa kuya'an i na wi ishi u sheshei kuya'an va ba, Vuzavaguḍu kpamu wi ta e kuneke yi ubaruwi.

⁹ Ama akucina a kagapa ko akucina a vuza na wu utaṇi yolo, ili i na baci dem u kucinakai n kaṇi ka ni yi ta e kureme yi.

¹⁰ Ama ḍa baci vuka vu kucinai ko u ya'in uzuwakpani a kpa'a ku vali vu ni, u ḍa wi ta a kushamgba,

¹¹ kpamu vali va vu pana baci akucina a, ta na u kebece yi kakuna ba, akucina a n uzuwakpani wa i ta a kushamgba.

¹² Ama ḍa baci vali va vu panai kakuna ka ḍa u saṅkaṇi ni kuya'an ka'a, wa kushatangu akucina a ko uzuwakpani wa ba. Vuzavaguḍu kpamu wi ta e kuneke yi ubaruwi.

¹³ Akucina ko uzuwakpani u na vuka vi ya'in n kaçi ka ni, vali vi ta n utsura u na u iwan ko wu ushuku.

¹⁴ Ama da baci vali va vu kpađai kukebece yi kakuna a na u panai akucina a ko uzuwakpani wa, mayun da u shatangu akucina a n uzuwakpani wa u na u ya'in, adama na u kebece kakuna ba, a na u panai ka'a.

¹⁵ Ama da baci u panai, u kebece kakuna ba da u iwain a da n kačapa, wi ta a kutakacika adama a nanlo.>>

¹⁶ Na da wila u na Vuzavaguđu u nekei Musa adama a ukuna wa akucina a vali n vuka vi ni, esheku m mekere ma ni ma na ma buwai a kpa'a ku ni.

31

Aza a Isaraila a ya'in kuvon n aza a Midiya

¹ Dada Vuzavaguđu u danai Musa,

² <<Takacika aza a Midiya adama a ili i na a ya'ankai aza a Isaraila. Ayin a na baci vu kotsoi kuya'an nannai, vi ta a kukuwa.>>

³ Da Musa u ya'in kadanshi n uma a u danai, <<Fobusoi uma a da o yoku adama o kuvon, adama a na a shilika n aza a Midiya, a dika wupa u Vuzavaguđu a kubana we le.

⁴ I suku uma kaķpan ke te (1,000), vuza te-te a umaci dem wa aza a Isaraila adama a na a bana kuvon.>>

⁵ Dada uma aķpan kupa n e re (12,000) o fobusoi adama o kuvon, umaci dem a Isaraila uma kaķpan ke te (1,000).

⁶ Musa u suki le a kubana a ubuta u kuvon, umaci dem n uma kaķpan ke te, a banai n Finihasu kolobo ka Eliyaza, ganu, u banai kpamu n ucanuku wu ubuta u cida n avana adama a ili i na e kudekeke kuvon.

⁷ A shilikai n aza a Midiya tsu na Vuzavaguđu u danai Musa, da a unai ali dem raka.

⁸ A katsuma ka aza a na a unai va, Evi wi ta punu, n Rekemu, n Zura, n Huru, n Reba, ele da ngono n tawun ma aza a Midiya. A unai kpamu Balam maku ma Biyo n kotokobi.

⁹ Aza a Isaraila a purai gbani amaci m muku ma aza a Midiya, kobolo n ushiga wa anaka, nu nlala, ali n ucanuku dem.

¹⁰ O songi likuci n atsurā raka i na aza a Midiya i idašhi.

¹¹ A purai uma nu nnama gbani ali n ucanuku dem raka,

¹² da a tukai ili i nanlo raka u Musa kobolo n Eliyaza, ganu, kobolo n ubuta u uma a Isaraila a na a buwai dem, ele na ishi a vaki a kapulaka ka Muwabu devu n Kuyene ku Urudu a mi indanai n Jeriko.

¹³ Da Musa n Eliyaza, ganu kobolo n aza kelime o kobolo ka uma, a banai a cinai osoji a Isaraila a pulai vu ubuta u katšura wa.

¹⁴ Da Musa u ya'in wupa n aza a gbagba'in o osoji, ovonshi a na i o kutono n uma aķpan-aķpan, n ele na i o kutono n uma amangatawun e te e te, ele na a utai a ubuta u kuvon wa.

¹⁵ Da Musa we ecei le, <<Yidai i zuwai da i kaşukpai amaci raka n wuma?>>

¹⁶ Cibai, ele da aza a na o tonoi kusheshe ku Balam, da a zuwai aza a Isaraila kukaşukpa uye u Vuzavaguđu a kusan ku Piyo, ele da a zuwai madukpa ma cipai u uma a Vuzavaguđu.

¹⁷ Gogo na unai muku mo olobo raka, m muku ma amaci aza a na a sa'wai kuyeve mavali.

¹⁸ Ama i buka kaçi ka da muku ma amaci n na a sa'wai kuyeve mavali ba, n wuma.

¹⁹ <<Gogo na ra_{ka} vu _{da} vuza na wu unai vuza ko u sa'wai vuza na a unai, mayun _{da} u shamgba a pulai vu ka_tsu_{ra} _{ka} uma ali ayin e cindere. A kanna ka tatsu n ke cindere, u takpaka ka_{ci} _{ka} ni nshinda_{da} kobolo n agbashi a ni dem.

²⁰ I takpaka aminya a _{da} nshinda_{da} kobolo n ili i na a ca'i n ukpan, n cileme tsu malala ko i na e she'wei m ma_{da}nga.>>

²¹ Da_{da} Eliyaza, ganu u danai osoji a na a banai kuvon ka, <<Na _{da} wila u na Vuzavagu_{du} u nekei Musa.

²² Ili i na baci de dem a ya'in n azanariya, n azurufa, n iyum i shili, n viyum, n a_{ta}mba, n dalma,

²³ ili i na i kukpa_{da} kukula a asuvu a akina dem, i takpaka i _{da} nshinda_{da} n akina ciya yo okpo cida. N nannai feu i doku i takpaka i _{da} nshinda_{da} m mini. Ama i na i tsu kula a akina, i takpaka i _{da} nshinda_{da} m mini koci.

²⁴ A kanna ke cindere i za'a akashi a _{da}, yi ta o kokpo cida. Ka_{ta} yeve i bono punu a ka_tsu_{ra} ka.>>

Upecu wu ucanuku u na a purai gbani

²⁵ Da Vuzavagu_{du} u ya'in kadanshi m Musa u danai,

²⁶ <<Avu n Eliyaza, ganu, kobolo n aza e kelime a kumaci a, i kece uma a na a ka_{na}i tsa agbashi tsa, ali nu nnama dem.

²⁷ I pece ucanuku wa ugboku u re, i neke osoji a na a banai kuvon ka, ali n uma a na a buwai feu.

²⁸ I na i kuneke kosoji ka na ka ya'in kuvon dem, i takpa punu ugboku u yoku wo okpo utafu u Vuzavagu_{du}. I _{di}ka ili i te a ka_tsu_{ma} ki ili amangatawantawun (500) dem adama a utafu u nanlo, ko uma, anaka, njaki, nkyon, ko nra_{di}ka.

²⁹ I _{di}ka ugboku u te wu utafu u nanlo wo osoji wa, ka_{ta} e neke Eliyaza, ganu, da_{da} ugboku u na e nekei Vuzavagu_{du} tsu kune'e ku ku_{da}ngusa.

³⁰ Punu a kagimi ka na ki ka aza a Isaraila, i _{di}ka kagbashi ke te a ka_tsu_{ma} ka agbashi amangerenkupa dem, ko anaka, njaki, nkyon, nra_{di}ka ko nu nnama n na m buwai dem. I neke le u anan Levi, ele vu na i a kinda ulinga u Kapam ka Kashile.>>

³¹ Da_{da} Musa kobolo n Eliyaza, ganu a ya'in tsu na Vuzavagu_{du} u danai le.

³² Ka_bundai ku ucanuku ka na osoji a a purai a ubuta u kuvon: da_{da} nkyon akpan amangatawantali n amangatatsunkupa n a tawun (675,000),

³³ n anaka akpan amangatatsunkupa n e re (72,000),

³⁴ kobolo ni njaki akpan amangatatsu n ke te (61,000),

³⁵ m muku ma ama_{ci} n na n sa'wai kuyeve mavali ba, akpan kaman-gankupa n e re (32,000).

³⁶ Ugboku wu ucanuku u na e pecekei osoji a na a banai kuvon ka u da_{da}, nkyon akpan amangatawantatsu n kamangankupa n e cindere, n amangatawantawun (337, 500),

³⁷ upecu u Vuzavagu_{du} tamkpamu u da_{da} nkyon nu nra_{di}ka aman-gatawantali n amangatatsunkupa n aza tawun (675,000).

³⁸ Anaka kpamu akpan kamangankupa n tali (36,000), ta punu a utukai anaka amangatatsunkupa n e re adama a Vuzavagu_{du}.

³⁹ Njaki akpan kamangankupa n amangatawantawun (30, 500), ta punu a utukai njaki amangatatsu m me te adama a Vuzavagu_{du},

⁴⁰ muku ma ama_{ci} akpan kupa n a tali (16,000), ta punu a dikai kamangankupa n aza e re da e nekei Vuzavagu_{du}.

⁴¹ Da Musa u nekei Eliyaza, ganu utafu wu upecu u Vuzavagudu wa, tsu na Vuzavagudu u tonukoi Musa u ya'an.

⁴² Na da ugboku u na e nekei aza a Isaraila, u na Musa u pecei kau n aza a na a kuya'an kuvon,

⁴³ nkyon akpan amangatawantatsu n kamangankupa n e cindere n amangatawantawun (337, 500),

⁴⁴ anaka akpan kamangankupa n a tali (36,000),

⁴⁵ njaki akpan kamangankupa n amangatawantawun (30, 500),

⁴⁶ nkere kpamu n na sa'wai kuyeve mavalu ba akpan kupa n a tali (16,000).

⁴⁷ A katsuma ka kagimi ku ugboku u uma Isaraila, Musa u dikai vuza te a katsuma ka amangerenkupa dem, ka uma kobolo nu nnama, da u nekei wa aza e Levi, ele vu na a kinda kapam ka Kashile, tsu na Vuzavagudu u danai.

⁴⁸ Da aza a gbara-gbara aza a na a kulana osoji a, a banai u Musa,

⁴⁹ da a danai ni, <<Agbashi a nu e kece ta osoji a na i e ekiye e le babu vuza te a katsuma ke le vu na vu puwankai.

⁵⁰ Tso tuka ta kpamu n kune'e u vuzavagudu a katsuma ki ili i na yaba dem vu tsu u ciyai, ucanuku wi ili ya azanariya, nu nkawani me ekiye, ni nshingi me ekiye, n ili ya atsuvu, n ili i kuduku, adama a na tsu takpaka kaci ka tsu unushi a ubuta u vuzavagudu.>>

⁵¹ Da Musa n Eliyaza, ganu a isai kune'e ka azanariya, kobolo n ili i na a yimai va dem e ekiye e le.

⁵² Azanariya raka a na aza a gbara-gbara e nekei kune'e u vuzavagudu, amiki a ni a yawa ta shekelu akpan kupa n atali, n amangatawencindere n amangerenkupa, (16, 750).

⁵³ Kosoji dem ka pura ta ucanuku u gbani u ni.

⁵⁴ Da Musa n Eliyaza, ganu a isai azanariya a a ubuta wa aza a gbagba'in o osoji akpan-akpan, n aza amangatawun a tawun a, da a tukai a Mavali mo Obolo, ci ili i kucibasa ya aza a Isaraila a ubuta u vuzavagudu.

32

Ruben n Gadu a vaki a Giliyadu (Wil 3:12-22)

¹ Aza a kumaci ku Ruben kobolo n aza a kumaci ku Gadu, i ta n ilikuzuwa n abundai, ana e enei idika i Jaza n Giliyadu yi ta a kuga'an adama a kuzuwa ku le.

² Da a tawai u Musa n Eliyaza, ganu kobolo n aza a gbara-gbara a uma a, da a danai,

³ <<Likuci i Atarotu, n Dibon, n Jaza, n Nimira, n Heshibon, n Eliyali, n Sebam, n Nebo, n Beyon,

⁴ Idika i na Vuzavagudu u lya'i n kuvon adama a uma a Isaraila, idika i singai adama a ilikuzuwa, agbashi a nu ta na i ta n ilikuzuwa.>>

⁵ A danai, <<Ci ciya baci mapasa ma singai wa nu, neke idika i nampa ya agbashi a nu adama a na yo okpo ubuta wu ukani u tsu. Kata vu banka tsu upashi u Kuyene ku Urudu ba.>>

⁶ Da Musa u danai aza a Ruben n aza a Gadu, <<I la'a ta n kuciga i dasangu na, uma a da tamkpamu a kubansa ubuta u kuvon?

⁷ Yidai i zuwai da yi a kuciga kuzuwa mada ka a adu a aza a Isaraila adama a na a kpada kubana a idika i na Vuzavagudu u nekei le?

⁸ Ta ikaya i da i ya'in nannai ana n suki le a utai a Kadeshi-baniyan adama a na a bana a saka idika ya.

⁹ Ana a yawai ɗe a Kara ke Eshikolu ɗa a indanai idika ya, ɗa o bonoi a zuwai maɗaka a aɗu a aza a Isaraila adama a ukuna u ku'uwa a idika i na Vuzavaguɗu u nekei le.

¹⁰ Da wupa u Vuzavaguɗu u ɗasai we le a kanna ka nanlo, ɗa u kucinai u danai,

¹¹ <Adama a na o tonon mu n kaɗu ke te ba, babu vuza na u yawai aya kamanga n kapashi, vu na wu utai a idika i Masar, u kene idika i na n ya'in uzuwakpani n akucina a kubana wi Ibirahi, n Ishaku kobolo n Yakubu,

¹² babu vuza na u ku'uwa sai Kelepu kolobo ka Jefune vuza va aza e Kenezu, n Jesuwa kolobo ka Nun, adama a na ele o tonon ta Vuzavaguɗu n kaɗu ke te.>

¹³ Wupa u Vuzavaguɗu u ɗasai wa aza a Isaraila, ɗa u zuwai le kuya'an kaƙarasa e meremune ali aya amangere, sai ayin a na tsukaya tsu na tsu nusai va tsu kuwai raka.

¹⁴ Da na, ada na yi aza a unushi, yi a kuya'an tsu na ikaya i ɗa i ya'in, a kuzuwa Vuzavaguɗu kudoku kuya'an wupa n aza a Isaraila u la'i tsu na u sa'wai kuya'an.

¹⁵ I kasukpa baci kutono yi, wi ta kpamu a kukasukpa uma a nampa raka e meremune, ada ɗa ta na i zuwai uma a nanlo kukuwa.>>

¹⁶ Da a tawai ɗevu m Musa a danai, <<Ci ta a kuciga tsu kanza ushiga punu na adama a ilikuzuwa i tsu, n likuci kpamu adama amaci a tsu m muku n tsu.

¹⁷ Ama a tsu ci ta ufobushi n yunatsu adama a na tsu uka aza a Isaraila kelime ali ci yawaka le a ubuta u na wi u le. Ama limata i tsu yi ta o kuyongo a likuci i na yi ukanji mayin, adama a na o yongo ukeɗi a ubuta wa aza a na i punu a idika ya.

¹⁸ Ci o kubono a i'uwa i tsu ba, sai ayin a na aza a Isaraila a kanai idika yu ukan i le.

¹⁹ Ci a kisa ili yu ukan i tsu a ubuta u le a upashi u Kuyene ku Urudu ba, adama a na ili yu ukan i tsu ta ɗe yi a ubon u kasana u Kuyene ku Urudu ka.>>

²⁰ Da Musa u danai le, <<I ya'an baci nannai, i dika baci yunatsu i banai kuvon e kelime ka Vuzavaguɗu,

²¹ raka vu ɗa yi baci a kudika yunatsu i pasa Kuyene ku Urudu, kata i gita kuvon ali sai ayin a na Vuzavaguɗu u lokoi irala i ni a ubuta u ni.

²² Ayin a na baci Vuzavaguɗu u lya'i idika ya n kuvon, kata i bono. I shatangu ta ulinga u ɗa a kubana u Vuzavaguɗu kobolo n aza a Isaraila. Idika i nampa ta na yi ta o kokpo ili yu ukan i ɗa a ubuta u Vuzavaguɗu.

²³ Ama i fuda baci i ya'an nannai ba, i ya'an ta unushi a kubana u Vuzavaguɗu, kata ta na i yeve, unushi u ɗa wi ta a kukaɗa ɗa.

²⁴ Ma'akai muku n ɗa n amaci a ɗa likuci, kata kpamu i kanzaka kuzuwa ku ɗa ubuta u kuyongo, ama i shatangu uzuwakpani u na i ya'in.>>

²⁵ Dada aza a Gadu kobolo n aza a Ruben a ushuki Musa, a danai, <<A tsu agbashi a nu, ci ta a kuya'an tsu na vu danai.

²⁶ Muku n tsu n amaci, ushiga wi ilikuzuwa i tsu, wi ta o kokpo na a likuci i Giliyadu.

²⁷ Ama agbashi a nu, aza a na o fobusoi yunatsu adama o kuvon dem, i ta a kupasa a ya'an kuvon e kelime ka Vuzavaguɗu tsu na vuza kelime vu tsu u danai.>>

²⁸ Da Musa u nekei kadanshi adama e le u Eliyaza, ganu n Jesuwa kolobo ka Nun kobolo n vuza na wi vuza kelime vu kpa'a a ubuta wu umaci wa aza a Isaraila.

²⁹ U danai le, <<Da baci aza a Gadu n aza a Ruben, yaba dem vi le u dīkai yunatsu adama o kuvon, ḏa u pasai kuyene ku Urudu n aḏa e kelime ka Vuzavaguḏu, ḏa baci i lya'i idīka ya, i neke le idīka i Giliyadu yo okpo ukaṇi u le.

³⁰ Ama a pasa baci kobolo aḏa ba, n yunatsu e ekiye feu ba, mayun a ushuku kisa ukaṇi u le kobolo n ḏa a idīka i Kana'ana.>>

³¹ Da uma a Ruben n aza a Gadu a ushuki a danai, <<Agbashi a nu i ta a kuya'an i na Vuzavaguḏu u danai.

³² Ci ta a kupasa Kuyene ku Urudu a kubana a Kana'ana, ufobushi mayin n ucanuku u kuvon adama a na ci ya'anaka Vuzavaguḏu vishili, ama ci ta a kukaṣukpa ucanuku u tsu n upashi u Urudu wa n tsu nampa.>>

³³ Daḏa Musa u karai idīka i yoku ḏa u nekei umaci u Gadu, n Ruben kobolo n kagimi ku umaci u Manasa kolobo ka Isufu. U nekei le ubon u tsugono tsu Sihon mogono ma aza a Amoriya, kobolo kpamu n idīka raḁa ali n likuci punu n oyonto o tsugono tsu Ogu mogono ma Bashan.

³⁴ Muku n Gadu m ma'i likuci i Dibon, n Atarotu, n Arowa,

³⁵ n Atarotu vu Shefam, n Jaza, n Jogbeha,

³⁶ m Betu-nimira, m Betu-haran. Likuci i nampa raḁa yi ta ukanji mayin n ubuta wu ushiga u kuzuwa feu punu.

³⁷ Da aza a Ruben a ma'asakai likuci i Heshibon, Eliyali n Keritiya,

³⁸ n Nebo, m Balu-meyon, n Sibima. Da e ne'i likuci i na a ma'asakai va ula o yoku kau n a na ishi e yevei le.

³⁹ Da uma a kumaci ku Makiri maku ma Manasa a banai a Giliyadu, ḏa a lya'i i ḏa n kuvon ali o loko i aza a Amoriya a na ishi ḏe.

⁴⁰ Da Musa u nekei uma a Makiri, kolobo ka Manasa ubon u Giliyadu ḏa a ḏaṣangi ḏe.

⁴¹ Uma a Jayiru a kumaci ku Manasa a banai a lya'i likuci i wawa'a a ubon u Giliyadu n kuvon, ḏa e ne'i i ḏa kula Havotu-jayiru.

⁴² Da Noba u lya'i likuci i Kenatu n kuvon n ukara'i u ni feu, ḏa u saba'i kula ku likuci ka ḏa ku bonoi Noba a una u kula ku ni.

33

Nwalu ma aza a Isaraila utai a Masar a kubana Mowabu

¹ Na ḏa uye kakau tsu na aza a Isaraila a ya'in nwalu n le a ayin a na a utai a Masar, n tsu na Musa n Haruna o tonoi n ele.

² Tsu na Vuzavaguḏu u danai, ḏa Musa u danai ubuta u na a utai, n ubuta u na a cipai, ali n ubuta u na a shamgbai kaṣura-kaṣura feu.

³ Aza a Isaraila a gitai nwalu n le a Ramase, a kanna ke gendu ko wotoi u iyain u kaya wa, a kanna ke ire ka na o kotsoi kaḏiva ka kupasamgbana. A utai a kuya'an nwalu n le kaḏu idaṣhi a aṣhi a aza a Masar,

⁴ ele aza a Masar tamkpamu a kucidangu muku n iyain n le n na Vuzavaguḏu wu unai le n ḏa, adama a na Vuzavaguḏu u tuka ta n afada a ubuta wa amaḓi e le.

⁵ Daḏa aza a Isaraila a utai a Ramase, ḏa a yawai a vaki a Sukotu.

⁶ A ḏangai o Sukotu ḏa a banai a vaki a Etam, a uteku u meremune.

⁷ A kaṣukpai Etam ḏa o gosoi o kubono a Pi-hahiro, a kasana ka Bal-zefo, ḏa a vaki ḏevu m Magidolu.

⁸ A kaṣukpai Pi-hahiro ḏa a pasai m mala punu e meremune ma, ana a ya'in nwalu ali ayin a tatsu e meremune ma Etam, ḏa a vaki a Mara.

⁹ A kaṣukpai Mara kpamu ḏa a yawai a Elim, a Elim va ḏe aṣhi a mini i ta ḏe ali kupa n e re nu nshuwa amangatatsunkupa, ḏa ta na a vaki lo.

- 10 Dada a kasukpai Elim da a banai a vaki devu m Mala ma Shili.
- 11 Da kpamu a dangai a ubon u Mala ma Shili da a banai a vaki e meremune ma Sin.
- 12 A dangai e meremune ma Sin da a banai a vaki a Dofuka.
- 13 O doku a dangai kpamu a Dofuka da a banai a vaki a Alushi.
- 14 Da a kasukpai Alushi, da a vaki a Refidim, a ubuta u na wi m mini ma na uma o kuso'o ba.
- 15 Da a kasukpai Refidim, da a vaki a kakamba ka Sinai.
- 16 Da a kasukpai kakamba ka Sinai, da a vaki a Kiburotu-hatava.
- 17 Da a kasukpai Kiburotu-hatava, da a vaki a Hazerotu.
- 18 Da a kasukpai Hazerotu, da a vaki a Ritima.
- 19 Da a kasukpai Ritima, da a vaki a Rimon-pereza.
- 20 Da a kasukpai Rimon-pereza, da a vaki a Libina.
- 21 Da a kasukpai Libina, da a vaki a Risa.
- 22 Da a kasukpai Risa, da a vaki a Kehelata.
- 23 Da a kasukpai Kehelata, da a vaki a Kusan ku Shifa.
- 24 Da a kasukpai Kusan ku Shifa, da a vaki a Harada.
- 25 Da a kasukpai Harada, da a vaki a Makelotu.
- 26 Da a kasukpai Makelotu, da a vaki a Tahatu.
- 27 Da a kasukpai Tahatu, da a vaki a Tera.
- 28 Da a kasukpai Tera, da a vaki a Mitika.
- 29 Da a kasukpai Mitika, da a vaki a Hashimona.
- 30 Da a kasukpai Hashimona, da a vaki a Moserotu.
- 31 Da a kasukpai Moserotu, da a vaki a Bene-jakan.
- 32 Da a kasukpai Bene-jakan, da a vaki a Horu-hagidagadu.
- 33 Da a kasukpai Horu-hagidagadu, da a vaki a Jotubata.
- 34 Da a kasukpai Jotubata, da a vaki a Aburona.
- 35 Da a kasukpai Aburona, da a vaki a Ezion-gebe.
- 36 Da a kasukpai Ezion-gebe, da a vaki a kakamba ka Zinu, dada Kadeshi.
- 37 Da a kasukpai Kadeshi, da a vaki a kusan ku Horu, a uteku wi idika i Edom.
- 38 A uteku tsu na Vuzavagudu u dansai, Haruna ganu u kumbai a kusan ku Horu. Da u kuwai de a kanna ka iyain ka wotoi u tawun u kaya ka amangerenkupa ka na aza a Isaraila a utai a Masar.
- 39 Haruna wi ta n aya amangatawun n kamanga n a tatsu (123) a na u kuwai a kusan ku Horu.
- 40 Mogono ma Aradu, vuza va aza Kana'ana, ayi na wi idashi a Negebu vi idika i Kana'ana u pana ta a na aza a Isaraila i lo a kutawa.
- 41 Da a kasukpai kusan ku Horu, da a vaki a Zalamona.
- 42 Da a kasukpai Zalamona, da a vaki a Punon.
- 43 Da a kasukpai Punon, da a vaki a Obatu.
- 44 Da a kasukpai Obatu, da a vaki a Iye-abarim a uteku u Mowabu.
- 45 Da a kasukpai Iyim, da a vaki a Dibon-gadu.
- 46 Da a kasukpai Dibon-gadu, da a vaki a Alumon-dibilatayim.
- 47 Da a kasukpai Alumon-dibilatayim, da a vaki an nsansa n Abarim devu n Nebo.
- 48 Da a kasukpai nsansa n Abarim, da a vaki a kakamba ka aza a Mowabu, n kasana ka kakina ka Kuyene ku Urudu a kinda likuci i Jeriko.
- 49 Da a vaki a kakina ke kuyene ku Urudu, da a zuwai apam e le, ali de a Betu-jeshimotu ali a kubana Ebelu-shitimu a kakamba ka aza a Mowabu.

⁵⁰ De a kakamba ka aza a Mowabu ka, n kasana o Kuyene ku Urudu ka, ku na ki a ubon u Jeriko, ta de Vuzavagudu u danai Musa,

⁵¹ <<Ya'an kadanshi n aza a Isaraila kata vu dana le, <A ayin a na baci i pasai Kuyene ku Urudu a kubana Kana'ana,

⁵² I loko aduniyan a na i kelime ka da raka. Kata i langasa mululu n na e she'wei nu n na a ma'i raka, kata i langasa nvali ma amali e le raka.

⁵³ Kata yi isa idika ya, i dasangu punu i da, adama na n neke da ta i da yo okpo idika yu ukani i da.

⁵⁴ Kata i peceke uma a da idika ya kumaci-kumaci n tsu ubuta u kazagba. Aza na i n kabundai i neke le ubuta wu ukani gbara, aza na i kenu e neke le u kenu. Ubuta dem u na kazagba ka yikpai vuza dada wa kokpo ubuta wu ukani u ni. I pece u da uteku wu ukani u tsukaya u da.

⁵⁵ Ama da baci i kpadai kuloko aduniyan a idika i na yi na kelime ka da, aza na i kasukpai punu va, i ta o kokpo da ibele a ashi a da, n awana a ikyamba i da. Kata a kana ko o'uso da a ubuta u na i dasangi.

⁵⁶ Kata n kucikpa n ya'anaka da i na mi ishi n sheshei kuya'anaka le.>>

34

Kure ki idika i Kana'ana

¹ Da Vuzavagudu u danai Musa,

² <<Ya'an kadanshi n aza a Isaraila kata vu dana le, ayin a na baci i uwai Kana'ana, idika i na n kuneke da yo okpo yi ukani u da, yi ta o kokpo n kure kakau tsu nampa.

³ N tsu ubon u daka u da wi ta a kukana ubuta u yoku wa aza a kakamba ka Zinu, kata u laza a kubana e kure ku Edom. N tsu kasana, kure ku ubon u daka u da wi ta a kugita de a uteku u Mala ma Mkpadi.

⁴ Kata u pasa n tsu daka a kubana Akarabim, u pasai a kubana a Zinu, kata u laza a kubana a daka vu Kadeshi-baniyan, kata yeve u gadukpa a kubana a Hazaru-adaru, kata u bono u tono n tsu Azemonu.

⁵ A Azemonu de kata kure ka ku kpatala kubono a Masar, kata ku da ku zuwa uteku a Mala me Mere.

⁶ <<Mala me Mere ma mi ta o kokpo kure n kalivi ka da.

⁷ <<Kure ku da n tsu gadi, ki ta a kugita de a Mala me Mere, kata ku tono n ubon u gadi u bono a kusan ku Horu,

⁸ kata de a Kusan ku Horu ka, u bono a Lebo-hamata. Yeve kure ka kulaza a kubana a Zedadu,

⁹ kata kulya'a kelime a kubana a Ziforu, yeve kuzuwa uteku a Hazaru Enanu. Na va ayi da kure ku da n tsu gadi.

¹⁰ <<Kure ku da n kasana tamkpamu, ki ta a kugita de a Hazaru-enan, kata u tono a kubana a Shefam.

¹¹ Kata ku da ku gidala a kubana a Ribula, kasana n Ayi. Kata yeve kpamu ku da kugidala a kubana de o Kuyene ku Galili n tsu kasana.

¹² Kata kure ka ku gidala n Kuyene ku Urudu, kuzuwa uteku a Mala ma Mkpadi. Na da kure ki idika ku da.>>

¹³ Da Musa u danai aza a Isaraila. <<Pecei idika i nampa ya n kazagba ka singai, wo okpo ukani u da. Idika i da i na Vuzavagudu u danai e neke kumaci kuci n kagimi ka kumaci ka aza a Manasa,

¹⁴ Adama a na kumaci ka aza a Ruben n ka aza a Gadu, kobolo n kagimi ka kumaci ka aza a Manasa ka, a isa ta de upecu wu ukani u le.

¹⁵ Kumaci ku re ku uma a nampa n kagimi ka kumaci ka aza a Manasa ka, a isa ta de ubuta wu ukani u le de a upashi u Kuyene ku Urudu n kasana ka Jeriko.>>

Aza a gbara-gbara a na e kupece idika

- ¹⁶ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa u danai,
¹⁷ <<Na da ula a uma a na a kubaṅka wu ulinga u kupece ku ukani wi idika ya, Eliyaza, ganu n Jesuwa maku ma Nun.
¹⁸ Kata kpamu vu dika vuza kelime vu te a kumaci dem adama a na a banka ubuta u kupece ku ukani wi idika ya.
¹⁹ Ula ele a da na: Kelepu kolobo ka Jefune, a kumaci ka aza Yahuda
²⁰ Samaila kolobo ka Amihudu, a kumaci ku Simiyon,
²¹ Elidadu kolobo ka Kisilon, a kumaci ku Bayami.
²² Buki kolobo ka Joguli, a kumaci ku Dan.
²³ Haniyelu kolobo ka Efodu, vuza kelime vu kumaci ku Manasa kolobo ka Isufu.
²⁴ Kemuwe kolobo ka Shifta a kumaci ka aza Ifirayimu.
²⁵ Elizafan kolobo ka Panaku, a kumaci ku Zabalun
²⁶ Patiyelu kolobo ka Azan, a kumaci ku Isaka,
²⁷ Ahihudu kolobo ka Shelomi, a kumaci ku Ashera.
²⁸ Pedahelu kolobo ka Amihudu, a kumaci ku Nafutali.
²⁹ Na va ele da uma a na Vuzavaguđu u zuwai, adama a na e pecike aza a Isaraila ukani wi idika i Kana'ana.>>

35

Likuci ya aza e Levi

- ¹ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa de a agbata aza a Mowabu a kaina ke Kuyene ku Urudu n upashi u Jeriko, u danai,
² <<Dana aza a Isaraila e neke aza e Levi likuci i na a kudasangu punu a likuci yu ukani i da. Kata kpamu i neke le ubuta u kalina a ukara'i u likuci wa.
³ Nannai da a kuciya likuci yi idashi n ubuta u kalina wa anaka e le, n ushiga wu nlala kobolo n ilikuzuwa i na i buwai dem.
⁴ Ubuta u kalina u na i kuneke le a ukara'i u likuci wa, wi ta a kuyawa udashi kakan ke te n amangatawantawun (1, 500), n asaka a likuci a.
⁵ N tsupulai tsu likuci ya yi ta e kukece ngonashi derere udashi akan a tatsu (3,000) n tsu kasana, n tsu daka, n tsu kalivi, kobolo n tsu ubon u gadi feu dem nannai. Na va wi ta o kokpo ubuta u kalina u uma a likuci, kata likuci ya yokpo e mere.
⁶ <<Likuci i tali i na ve kuneke aza e Levi a, yi ta o kokpo ubuta u kushedeku u vuma dem vu na baci wu unai vuma n ucikali u ni ba, wa kusuma wa bana. Kata vu doku le likuci amangere n ire.
⁷ Raka-raka yi ta e kuneke aza e Levi likuci amangere n kunlai, kobolo n ubuta u kalina u le.
⁸ Aza a Isaraila raka i ta e kuneke aza e Levi likuci ya a katsuma ku upecu u na a ciyai. Kumaci ku na i n ubuta wa abundai e neke n abundai, kumaci ku na i n ubuta u kenu e neke kenu.>>

*Likuci i kushedeku
(Wil 19:1-13; Jes 20:1-9)*

- ⁹ Da Vuzavaguđu u danai Musa.
¹⁰ <<Ya'an kadanshi n aza a Isaraila kata vu dana le, a ayin a na baci i pasai Kuyene ku Urudu da i uwai a Kana'ana,
¹¹ zagbai likuci kakau i yoku yo okpo da ubuta u kushedeku, adama na vuza na baci wu unai vuma n ucikali u ni ba, wi ta a kufuda wa suma wa bana de.

¹² Wi ta o kokpo ubuta u kushedeku adama a uma a na a kuciga kutsupaka vuma vu le. Nannai va wi ta a kuzuwa vuza munuka u la'aka n wuma u ni ali sai ayin a na a dasanki ni a ubuta wa afada e kelime ka uma.

¹³ Likuci i tali i nampa i na e nekei va, yi ta o kokpo da ubuta u kushedeku.

¹⁴ I neke likuci i tatsu n tsu ubon u Urudu, i tatsu kpamu punu a idika i Kana'ana, wo okpo da ubuta u kushedeku.

¹⁵ A likuci i tali i nampa yi ta o kokpo ubuta u kushedeku wa aza a Isaraila, omoci n aza o yoku a na i punu idashi n ele, adama na vuza na baci de dem wu unai vuza n ucikali u ni ba, u suma u bana de.

¹⁶ <<Ama da baci vuma u sovoi toku n viyum adama a na wu una yi, ayi va vuza vu magalaka da. Vuza magalaka ta na i ta a kuna yi.

¹⁷ Ko kpamu da baci vuza u varai vuza n katali ali da u kuwai, ayi feu wo okpo ta vuza magalaka, vuza magalaka va i ta a kuna yi.

¹⁸ Ko kpamu da baci u lapai vuza n kalangu ali da u kuwai, ayi feu wo okpo ta vuza vu magalaka, vuza vu magalaka va i ta a kuna yi.

¹⁹ Ayi na a unai toku ni va, ayi da wa kuna vuza vu magalaka na wu unai toku ni va, ayin a na baci u ciyai ni.

²⁰ Da baci vuza wu unai toku ni adama e cishe'e, ko u tecengi ni n ucikali u ni, ko u varai ni n ili ali u kuwai, na lo vuza vu magalaka da,

²¹ ko kpamu da baci u lapai ni n kakun adama e cishe'e ali da u kuwai, ayi va vuza magalaka da. Toku ni wi ta a kuna yi, ayin na baci u ciyai ni.

²² <<Ama da baci vuza wu unai vuza ba adama e cishe'e ba, ko utecengi, ko uvari n ucikali u ni ba,

²³ ko kpamu u vara vuza n katali n uyevi u ni ba, ali da u kuwai, a na wo okpoi vurala ni da ba, kpamu n ucikali u ni u da u foro yi ba.

²⁴ Nannai va uma i ta a kuya'anka vuza vu magalaka va n vuza na wi a kuciga kutsupaka toku va afada tsu nampa.

²⁵ Kobolo ka uma ki ta a kisa vuza vu magalaka va ekiye vuma na wu unai ni vuma va. Kata o bonoko vuza magalaka va a likuci i kushedeku i na u sumai u banai va. Ta de u kudasangu sapu ayin a na ganu vu gbayin na e erengi va u kuwai.

²⁶ Ama da baci vuza vu magalaka va wu utai u lazai kure ku likuci i kushedeku i na u sumai u banai va,

²⁷ da vuza na a unai ni vuma va u cinai ni a pulai vu likuci ya, wi ta a kufuda kuna yi, kpamu na lo va wo kokpo unushi u munuka ba.

²⁸ Vuza vu magalaka va mayun da u dasangu a likuci i kushedeku ya sapu ayin a na ganu gbayin u kuwai, ta lo wa kufuda wo bono a kpa'a ku ukani ku ni.

²⁹ Na va wi ta o kokpo da wila n odoki a tsukaya n tsukaya a ubuta u na i dasangi dem.

³⁰ <<Vuza na baci wu unai vuma, ayi feu i ta a kuna yi derere n uteku tsu na ngan n tonoi. Ko vuza te a kuna adama a magan me te ma na ma dansai ba.

³¹ Kata yi isa ikebe adama na yi isa wuma u vuza vu magalaka na u yawai kuna ba. Mayun da a una vuza vu magalaka.

³² Kata yi isa ikebe adama a vuza na u sumai a kubana a likuci i kushedeku, adama na a kasukpa yi u bono a likuci yu ukani i ni kafu ukpa u ganu gbayin ba.

³³ Kata i langasa likuci i na ada yi idashi ba. Adama a na munuka ma tsu langasa ta idika, babu kpamu uye u yoku u na a kutakpaka idika i munuka nshinda, mayun da a una vuza magalaka na wu unai vuma va.

³⁴ Kàtā i lāngāsā idīka i na aḍa yi idāshi ba, idīka i na mpa feu mi punu idāshi. Adama a na mpa Kāshīle feu mi tā punu idāshi a kātsūmā ka aza a Isaraila.>>

36

Ili yu ukani ya amaci o yolo

¹ Da aza e kelime a kumaci ku Giliyadu, maku ma Makiri, matsukaya ma Manasa, Manasa maku mā Isufu, a tawai da a ya'in kadanshi m Musa n tsugbayin tsu uma a Isaraila a na a buwai.

² A danai, <<Vuzavaguḍu u zuwa wu tā vu peceke aza Isaraila ukani wi idika u le n uye u kazagba. U zuwa wu tā kpamu vu neke muku mā amaci ukani vuza tsu Zelofahadu.

³ Gogo na ḍa baci oloi kumaci ka aza a Isaraila ku yoku, i tā a kuḍika ukani wi ikaya i tsu e neke kumaci ku na a banai o oloi va. Da baci a ya'in nannai, a ḍika tā ukani wu upecu tsu a lazakai n u ḍa.

⁴ Da baci kaya ku ubaruwi ka aza a Isaraila ka yawai, i tā a kugbaba ukani u le n ukani u kumaci ku na o oloi. Nannai va wi tā o kokpo a ḍika tā ili yu ukani i le a kātsūmā ki ili yu ukani yi ikaya i tsu.>>

⁵ Da Musa u danai aza a Isaraila derere uteku tsu na Vuzavaguḍu u danai ni u dansa, u danai, <<I na kumaci ka aza a Isufu ku dansai va derere ḍa.

⁶ I na Vuzavaguḍu u danai nkere n Zelofahadu i ḍa na, <I tā a kufuḍa kolo yaba dem vu na a cigai, ama punu a kātsūmā ka kumaci ki ikaya i le,

⁷ babu ukani wa aza a Isaraila u na u kupasa a kubana a kumaci ku yoku, adama a na kumaci ka aza a Isaraila raka ki tā a kukaṇa ukani wi idika wi ikaya i le.

⁸ Mekere dem ma na mā ciyai ukani wi idika a kumaci ku yoku ka aza a Isaraila, mayun ḍa u ya'an yolo a kātsūmā ki ikaya i ni, adama a na kumaci ka aza a Isaraila raka ki tā a kulya'a ukani wi ikaya i le.

⁹ Babu ukani wa aza a Isaraila u na u kukaṇa'a a kumaci kakau. Adama a na kumaci ka aza a Isaraila raka ki tā a kulya'a ukani wi ikaya i le.> >>

¹⁰ Adama a nannai ḍa nkere n Zelofahadu a ya'in uteku tsu na Vuzavaguḍu u tonukoi Musa.

¹¹ Da nkere n Zelofahadu raka, Mahala, n Tiraza, n Hogula, m Milika kobolo n Nowa dem vu le oloi muku mi isheku i le.

¹² Da a ya'in yolo a kumaci ka aza a Manasa maku mā Isufu. Da upecu wu ukani wi ikaya i le u yongoi e ekiye le.

¹³ Na ḍa kadanshi n wila u na Vuzavaguḍu u nekei aza a Isaraila e ekiye a Musa a kubana wa aza a Mowabu a kakaṇa ko Kuyene ku Urudu vu ubon u Jeriko.

Kacibiki ka wila Kubayuwa

Katagarda ka Kacibiki ka Wila, o fobuso ta ka'a tsa akaka a kadanshi ka Musa a kubana wa aza a Isaraila a idika i Muwabu, a ubuta u na a shamgbai ana o kotsoi nwalu mu ugadi n le n na a ya'in e meremune, an i devu n ku'uwa kudasangu a idika ya aza a Kana'ana.

I na i la'i n kuga'an da yi punu udani a katagarda ka i da'a: (1) Musa u cibai ukuna u gbagba'in wa aya amangere a na a lazai. U folonoi uma a ciba n tsu na Kashile ko tonoi n ele e meremune uteku tsu na o kutono yi n e nekei Kashile tsugbayin. (2) Musa u wu uranasukai wila kupa, da u zuwai katsura a ili i na wila u iyain wi a kadanshi, e kudeke uma a cikpa Vuzavaguđu koci. Da kpamu wu uranasukai wila kakau u na u kutono n wuma wa aza a Isaraila a idika yu uzuwakpani. (3) Musa u cibakai uma ili i na i zuwai Kashile ka ya'in uzuwakpani n ele, da u folonoi le o tonosokoi wila u na a zuwakai le. (4) Erengu ta Jesuwa wo okpo vuzagbayin vu uma a Kashile. Ayin a na a kotsoi vishipa vu kadiva vu uneki u kadu n Kashile, da u dansai ukuna wu unasingai a ubuta wa aza a Isaraila, da Musa u kuwai a Muwabu, a ubon u kasana u Kuyene ku Urudu.

Ukuna u kadanshi ka gbayin punu a katagarda ka da'a, Kashile kisa ta da u zuwakai uma a uzagbi a ni unasingai, aza na u cigai. U ga'an ta uma a ni a ciba n ukuna u nampa, adama na a ciga yi kata kpamu o tono kadanshi ka ni, adama a na a ciya wuma kata a lya'a kelime n kuciya unasingai.

Aba'in a utsura a katagarda ka a da'a: Kaba'in ka 6:4-6, a na a dikai kadanshi ku udani u Yesu ka na u dekei wila u na u la'i n utsura dem u da'a ta na <<Ciga Vuzavaguđu Kashile ka nu n kadu ka nu kobolo n wuma nu raka, kobolo n utsura u nu feu dem.>>

Ili i na yi punu udari a katagarda ka nampa:

Kadanshi ka Musa ka iyain (1:1--4:49)

Kadanshi ka Musa ke ire (5:1--26:19)

A. Wila kupa (5:1--10:22)

B. Wila, m tsubari (11:1--26:19)

Wila tsu na a ku'uwa Kana'ana (27:1--28:68)

Uranasukai uzuwakpani (29:1--30:20)

Kadanshi ka Musa ku ukocishi (31:1--33:29)

Ukpa u Musa (34:1-12)

Kadanshi tsu na a kukasukpa Horebu

¹ Nava da'a kadanshi ka na Musa u ya'ankai aza a Isaraila raka e meremune a ubon u kasana ke kuyene ku Urudu a Araba, vu na vi a kinda Sofu, e mere ma Param n Tofelu, n Laban, n Hazerotu n Dizahabu.

² Nwalu n ayin kupa n kete n da i na i dikai o Horebu a kubana Kadeshi-baniyan, tsu uye u kusan ku gbayin ku Siyaru.

³ A kanna ka iyain ko wotoi u kupa n u te u kaya ka a amangere, ka na aza a Isaraila a kasukpai idika i Masar, da Musa u ya'in kadanshi n aza a Isaraila, uteku tsu na Kashile ka danai ni u dana le.

⁴ Ili i nampa ya i tawa ta a na u lya'i Sihon mogono ma Amoriya, ayi na wi a kulya'a tsugono a Heshibon, n Ogu mogono ma Bashan, ayi na u lya'i tsugono a Ashitarotu n Edire.

⁵ N kasana ke kuyene ku Urudu punu a idika i Mowabu, da Musa u gitai kudansa ukuna u kadanshi ka Kashile, u danai,

⁶ <<Cibai n uteku tsu na Vuzavaguđu Kashile ka tsu ka ya'in kadanshi n atsu a Horebu, u danai, <Idashi i da a kusan ku gbayin ku nampa ka i yawa ta.

⁷ Dangai, i kana uye a kubana a likuci yi nsasan ya aza a Amoriya kobolo n aza a na i idashi dedevu n ele a ubon u Araba. Uwai a nsansa m gbagba'in kobolo n ubuta u kenke'en, n Negebu, n ubon u kuyene, n idika ya aza a Kana'ana, nu nsasan m gbagba'in n Lebano, ali a kubana a uteku u kuyene ku gbayin, ku na e ci deke Yufiretu.

⁸ Lana, n neke da ta idika i nampa ya raka ekiye a da. Uwai kata i lya'a i da wo okpo ukani u da u na Kashile ka kucinai an we neke ikaya i da, Ibrahi, n Ishaku, n Yakubu, u danai u kuneke le ta nu ntsukaya n le n na n kutawa.>

*A zuwai aza e kelime
(Kut 18:13-27)*

⁹ <<A ayin a nanlo n dana da ta, <I la'a ta utsura u na mpa ende'en va ma kufuda kudika amiki a da.

¹⁰ Vuzavaguđu Kashile ka da u doku ta kabundai ka da, ali da gogo na i yimkpai tsa azangata a gadi.

¹¹ Ya'an Vuzavaguđu Kashile ki ikaya i da u doku kabundai ka da ali akpan-akpan, kata u zuwaka da unasingai tsu na u ya'in uzuwakpani.

¹² Ama nini dai mpa ende'en n kufuda kudika amiki a da, n kadama ka da, n vishili vu da?

¹³ Zagbai vuza te te aza a ugboji, n kuyeve ele vu na uma a cikpai, a kumaci kakau ku da dem, mpa mi ta a kuzuwa le okpo aza e kelime a da.>

¹⁴ Da yu ushuki mu, i danai, <I na vi sheshei kuya'an i singai i da.>

¹⁵ Da n dikai aza e kelime a na i zagbai a katsuma ka kumaci ka da, aza a ugboji, n aza na i cikpai, da n zuwai le n nekei le utsura wa da, okpo aza e kelime a uma akpan-akpan n amangatawantawun, n amangerenkupa n kupa, n ka uma kupa tsa aza kelime a kumaci.

¹⁶ Da m barangi a ya'in a fada a da a ayin a nanlo a n danai le, <Yi baci a kuya'anka aza a da afada kata i kida afada a na a ga'in mayin, ko kadanshi ka vuza va aza a Isaraila n vuza ni, ko kpamu komoci ka na ki idashi n ada.

¹⁷ Kata i ya'an kazagba a ubuta u kuya'an wa afada u da ba. Panai afada a vuza gbayin n vuza kenu derere. Kata i pana wovon u vuza ba, adama a n afada a Kashile a da. Tukai mu n afada a na a la'i utsura u da, kata mpa n ya'an a da.>

¹⁸ A ayin a nanlo n tonuko da ta ili raka i na i kuya'an.>>

*A suki aza a tsusaki
(Mkc 13:1-33)*

¹⁹ <<Derere uteku u na Vuzavaguđu Kashile ka tsu ka danai tsu, da tsu kasukpai Horebu da tsu walai n likuci yi nsasan ya aza Amoriya e meremune ma gbayin ma karikpani ma na yi e kene. Da tsu yawai Kadeshi-baniyan.

²⁰ Da n danai da, <I yawa ta a likuci yi nsasan ya aza Amoriya, n na Vuzavaguđu Kashile ka tsu wi e kuneke tsu.

²¹ Lana, Vuzavaguđu Kashile ka da ke neke da ta idika ya. Banai kata yi isa i da yo okpo ili yu ukani i da uteku tsu na Vuzavaguđu Kashile ki ikaya i da ko tonokoi da. Kata i pana wovon ba, kata ta na feu asuvu a da a mudu ba.>

²² Da dem vu da i tawai wa va da i danai, <Kasukpa tsu suku uma kelime ka tsu a bana a sakaka tsu idika ya, kata o bonoko tsu n kadanshi ku uye u na tso kutono n likuci i na tsa ku'uwaka.>

²³ Da me enei kusheshe ka kuga'an mu ta, da n zagbai uma kupa n aza e re, vuma te a kumaci dem.

²⁴ Da a dangai a lazai a kubana a likuci yi nsasan ya, da a yawai a kara ka Eshikolu da a sakai idika ya.

²⁵ Da a tabai umaci wu ndanga u yoku mi idika ya, da a tukai tsu, da feu o tonukoi tsu, <Idika i singai i da Vuzavagudu Kashile ka tsu ki e kuneke tsu.>

Uma a Isaraila a ya'ankai Vuzavagudu ugbamukaci

²⁶ <<Ama da i iwain kubana de, da i ya'ankai Vuzavagudu Kashile ka da ugbamukaci.

²⁷ Da i kanai mololo punu a apam a da da i danai, <Vuzavagudu u iwan tsu ta, da wu utakai tsu a idika yi Masar, adama a na u neke tsu e ekiye a aza a Amoriya a una tsu.

²⁸ Tedai tsa kubana? Aza a tsusaki a tsu a zuwa ta adu a tsu a mudai. A danai, <<Uma a likuci a a la'a tsu ta utsura n ugadi, likuci ya yi ta gbara, nshilya n ni ma n kungba ta a kubana gadi kau, ali ce ene ta aza a Anaki de.>> >

²⁹ Da n danai da, <Kata i rikpa, ko i pana wovon u le ba.

³⁰ Vuzavagudu Kashile ka da, ayi na wi a kuwalaka da kelime, wi ta a kushilika adama a da, tsu na u ya'ankai da a Masar ada e kene,

³¹ e meremune. Ta de ye enei tsu na Vuzavagudu Kashile ka da ka dikai da tsu na kesheku ka tsu dika maku ma ni, a nwalu n na i ya'in dem ali a kutawa a ubuta u nampa.>

³² Ama n nannai dem, i neke adu a da u Vuzavagudu Kashile ka da ba,

³³ vuza na u walai a kelime ka da n kutashi ka akina n kayin, n kanna kpamu u palai da n keleshu, adama a na u lansa ka da ubuta u kuvaku, kata kpamu u yotsongu da uye u na yi o kutono.>>

*Vuzavagudu u takacikai aza a Isaraila
(Mkc 14:20-45)*

³⁴ <<Ana Vuzavagudu u panai mololo ma na i ya'in, da u ya'in wupa kau da u kucinai.

³⁵ <Ko vuma a katsuma ka uma a nampa, ka ayin a gbani-gbani a nampa wa kene idika i singai i na n kucinai kuneke ikaya i da ba,

³⁶ sai Kelepu koci kolobo ka Jefune. Ayi da we kene i da, kata n neke yi i da kobolo nu ntsukaya n ni, idika i na u dasai n ene a ni, adama a na ayi u tono ta Vuzavagudu n kadu ka ni derere.>

³⁷ Adama a da a da Vuzavagudu u ya'in wupa nu mpa feu da u danai, <Avu feu va ku'uwa idika yu uzuwakpani ya ba.

³⁸ Ama kabanke ka nu Jesuwa kolobo ka Nun, wa ku'uwa ta i da. Doku yi utsura u kadu adama a na wi ta o kutono n aza a Isaraila a lya'a ukani wi i da.

³⁹ Da Vuzavagudu u danai, muku n da aza a na yi e kene i ta a kupura le a ubuta u kuvon, aza na kata e yevei ka gbani-gbani n ka singai kau ba, i ta a ku'uwa a idika ya. Mpa n kuneke le ta i da, kata a uwa a kana i da.

⁴⁰ Ama ada, i kpatala i bono e meremune n uye u Mala ma Shili.>

⁴¹ <<Da yu ushuki i danai, <Ci ya'anke ta Vuzavagudu unushi. Ci ta a kubana kata ci shilika, uteku tsu na Vuzavagudu Kashile ka tsu u tonukoi tsu ci ya'an.> Da yaba dem u dikai ucanuku u kuvon u ni, e kusheshe adanshi gbani da a kulya'a likuci yi nsasan ya.

⁴² Ama da Vuzavagudu u danai mu, <Dana le, kata i bana de i ya'an vishili ba, adama a na mpa mo kuyongo de n ada ba. Ta lo irala i da ya kuna da.>

⁴³ N tonuko da ta nannai, ama da i iwain kupanaka mu. Da i ya'ankai kadanshi ka Vuzavaguđu ugbamukaci, n ugbamukaci da i kanai uye a kubana a likuci yi nsasan ya.

⁴⁴ Da ta na aza a Amoriya aza a na i punu idashi a kusan ka a utai n kabundai uteku ci ishigi, da a guvai da, a kanai kuna da a Siyaru ali a kubana a Horuma.

⁴⁵ Da i bonoi i kanai kushi'aka Vuzavaguđu, ama da u iwain kupana asuvayali a da. U votsuki atsuvu a ni adama a da.

⁴⁶ I dafa i zuwai da i ya'in idashi i megeshe a likuci i Kadeshi.>>

2

Kakarasa e meremune

¹ <<Da tsu kpatalai tsu banai e meremune n uye u Mala ma Shili, uteku tsu na Vuzavaguđu u tonkoi mu. Ayin n abundai a tsu a kudasa nwalu a kukara'a likuci yi nsasan i Siyaru.

² Da Vuzavaguđu u danai mu,

³ <I geshe ta a kakarasa punu a likuci yi nsasan i nampa. Gogo na kpatalai, kata i tono a kubana a ubon u gadi.

⁴ Dana uma kadanshi ka nampa. Gogo na yi ta devu an ya pasamgbanai a idika ya aza a da ntsukaya n Isuwa, aza na a dasangi a idika i Siyaru. I ta a kupana wovon u da ama i ya'an mayin.

⁵ Kata i zama le vishili ba, adama a na mpa mi e kuneke da ko idika i te i le ba, ko ubuta u kudasa ya kuciya ba. Mpa n neke ta Isuwa likuci yi nsasan i Siyaru yo okpo i ni.

⁶ Ilikulya i le i na ya kulya'a m mini ma na ya kuso'o dem yi ta a kutsupa le n azurufa.

⁷ Vuzavaguđu Kashile ka da ka zuwaka da ta unasingai a ubuta wu ulinga we ekiye u da dem. U lana da ta mayin a ubuta wu nwalu u da e meremune. Aya amangere a nampa Vuzavaguđu Kashile ka da ko yongo ta n ada, ko ili i te i namba ba.> >>

⁸ Da ta na tsu kanai nwalu tsu katsukpai aza a tsu uma a Isuwa, aza na i idashi a idika i Siyaru. Da tsu kpatalai tsu kasukpai uye u Araba, u na wu utai n tsu ubon u likuci u Ilatu n Eziyon-gebe.

<<Da tsu tonkoi n uye u meremune ma aza a Mowabu.

⁹ Da Vuzavaguđu u danai mu, <Kata i zama aza a Mowabu vishili ko kpamu i langasa le adu adama a na i ya'an kuvon n ele ba, adama na mpa mi e kuneke da idika i le ko kapashi ke te ba. Mpa n neke ta Aru a kumaci ku Lotu yo okpo idika yu ukani i le.>

¹⁰ Aza a Emimu ta de ishi n idashi, uma a i ta n abundai n utsura kobolo n aza a ugadi-ugadi tsa aza a Anaki.

¹¹ Uteku tsu uma a Anaki ele feu a tsu deke le ta aza a Refimu, ama aza a Mowabu a ci deke le ta aza a Emimu.

¹² N tsu cau aza a Horitu a da ishi n idashi a likuci i Siyaru, ama da ntsukaya n Isuwa n lokoi le. Unai aza a Horitu da a dasangi a idika ya, derere uteku tsu na aza a Isaraila a ya'in a idika i na Vuzavaguđu u nekei le yo okpo i le.

¹³ Da Vuzavaguđu u danai, <Gogo na dangai kata i pasa Kara ka Zaredu.> Da tsu pasai kara ka.

¹⁴ Aya a da kamangankupa n kunlai an tsu kasukpai likuci i Kadeshi-baniyan ali tsu lazai Kara ka Zaredu. A ayin a nanlo a de aza a na a yawai kuya'an kuvon a kuwai gbende, uteku tsu na Vuzavaguđu u kucinakai le.

¹⁵ Utsura u Vuzavaguđu u yongo ta a vishili n ele ali sai ayin a na u kotsoi kuna le a katsura raka.

¹⁶ <<Ana aza a na a yawai kuya'an kuvon a kuwai raka,

¹⁷ da Vuzavaguđu u danai mu,

¹⁸ <Anana yi ta a kupasa kure'e ka aza a Mowabu n tsu Aru

¹⁹ Ayin a na baci i yawai a likuci ya aza i Amona, kata i zama le vishili ko kpamu i langasa le adu i ya'an kuvon n ele ba, adama a na mpa mi e kuneke da idika yu ukani ya aza Amona ba. Mpa n neke ta i da yo okpo yu ukani u kumaci ka aza a Lotu.>

²⁰ N tsu cau ta na ubuta wa aza a Refimu u da wi ishi, ele da aza na ishi punu idashi, ama aza a Amona e ci deke le ta aza a Zamazumi.

²¹ Ele uma a utsura a da n kabundai, n ugađi kpamu tsa aza a Anaki. Ama da Vuzavaguđu wu unai le raka e kelime ka aza a Amona da o lokoi le da a dasangi i da.

²² Vuzavaguđu u ya'an ta nannai kpamu n kumaci ka aza a Isuwa, aza a na a dasangi a idika i Siyaru, a ayin a na wu unai aza a Horitu e kelime ke le. O lokoi le da a dasangi a idika i le ali anana.

²³ Ta feu aza Avimu a na i n idashi a likuci i wawa'a i na yi ukara'i n Gaza, aza a Kafutori ele vu na utai a Kafutorimu, da a unai le da a dasangi a idika ya.

A lya'i Sihon mogono ma Heshibon n kuvon (Mkc 21:21-30)

²⁴ <<Da Vuzavaguđu u danai, <Dangai i kana uye i pasa makariki ma Aruno. Adama na n neke ta Sihon vuza va aza a Amoriya ayi na wi o tsugono a Heshibon a ekiye a da kobolo n idika i ni dem. Gitai kulya idika ya a ubuta u kuya'an kuvon n ayi.

²⁵ A kugita anana mi ta a kuzuwa idika ya aduniyan raka i gita kupana wovon u da. Uma dem i ta a kupana wovon a ayin a na baci a panai arabali a da, i ta e kujeleke ikyamba kata a takacika kau.>

²⁶ Da n suki alingata a na a utai e meremune me Kedemotu a kubana u Sihon mogono ma Heshibon n akaka a kulansa idashi i matana, n danai,

²⁷ <Kasukpa tsu wala a idika i nu. Uye u gbayin u da tsa kutono koci, ci a kukpatala usingai ko ugula ba.

²⁸ Ilukulya i na tsa kulya'a dem, m mini ma na tso kuso'o feu, ci ta a kutsupa wu n azurufa. Avu de kasukpa tsu tsu wala n idika i nu,

²⁹ uteku tsu na kumaci ka aza a Isuwa, aza na i n idashi a Siyaru, n aza a Mowabu a na i n idashi a Aru, a ushuki da a kasukpai tsu tonon idika i le. Adama a na tsu ciga ta tsu pasa Kuyene ku Urudu tsu bana idika i na Vuzavaguđu Kashile ka tsu ki e kuneke tsu.>

³⁰ Ama Sihon mogono ma Heshibon ma iwain kukasukpa tsu tsu pasamgbana i idika i ni. Adama a na Vuzavaguđu Kashile ka da ka zuwa ta kadu ka ni ka kpanduki n ugbamukaci, adama na u neke da ayi e ekiye a da, uteku tsu na wi gogo na.

³¹ Da Vuzavaguđu u danai mu, <Lana, mpa n gita ta kuneke Sihon mogono n idika i ni e ekiye a da. Gogo na gitangi kuvon kata yi isa idika i ni kata i kana i da.>

³² Da Sihon mogono kobolo n osoji o kuvon a ni a utai da a gasai n atsu a ubuta u kuvon a Jahaza.

³³ Ama da Vuzavaguđu Kashile ka tsu ke nekei ni e ekiye a tsu, da ta na tsu unai ni kobolo n olobo a ni n osoji a ni raka.

³⁴ A ayin a nanlo a da tsu lya'i likuci ya da tsu unai le raka, amaci n ali kobolo m muku dem. Ko vuza tsu kasukpa ba.

³⁵ Ama ilikuzuwa i da koci n ucanuku u likuci u le u na ci lya'i n kuvon, u da tsu purakai kaci ka tsu gbani.

³⁶ Vuzavaguđu Kashile ka tsu, u bankai tsu da tsu lya'i likuci i uma a Aruno i na yi a ubon u makariki ma Arowa, kobolo n likuci i yoku i na yi punu o kuyene ka, ali a kubana a likuci i Giliyadu. Babu likuci i na yi ni nshilya i na i la'i tsu.

³⁷ Ama i gbaga devu n idika ya aza a Amona ba, ko ta na idika i na yi a ubuta u kuyene ku Jaboku, kobolo n likuci i na yi a ubon u kusan ku ubuta u na Vuzavaguđu Kashile ka tsu ko tonukoi tsu kata tsu uwa ba.>>

3

Aza a Isaraila a lya'i Ogu mogono ma Bashan n kuvon (Mkc 21:31-35)

¹ <<Da tsu kpatalai a kugadukpa a kubana a ubon u Bashan, da Ogu mogono ma Bashan wu utai kobolo n osoji a ni dem adama a na a ya'an kuvon n atsu a likuci i Edire.

² Ama da Vuzavaguđu u danai mu, <Kata vu pana wovon u ni ba, adama na mpa n neke yi ta de e ekiye a da, kobolo n osoji a ni n idika i ni dem. Ya'ankai ni derere uteku tsu na i ya'ankai Sihon mogono ma aza a Amoriya vuza na u lya'i tsugono tsu likuci i Heshibon.>

³ Da kpamu Vuzavaguđu Kashile ka tsu u nekei Ogu mogono ma Bashan n osoji a ni ekiye a tsu da ta na tsu unai le raka ali babu vuza na u buwai n wuma.

⁴ A ayin a nanlo a da ci lya'i likuci i ni raka, likuci amangatatsu dem ko likuci i te tsu buwaka ba, kobolo n ubon u likuci u Agobu, n ubon wu uteku u tsugono u Ogu vu Bashan.

⁵ Likuci ya dem yi ta ukanji ni nshilya mu ugadi-ugadi, n agbaguratsu a gbagba'in kobolo n aburakpatsu a iyum, kpamu likuci i wawa'a i yoku yi ta lo feu n abundai i na yi babu nshilya.

⁶ Da tsu unai le raka, uteku tsu na ci ya'ankai Sihon mogono ma Heshibon, da tsu unai likuci kakau raka ali n amaci kobolo m muku feu.

⁷ Ama ilikuzuwa i da raka n ucanuku u likuci u le u na ci lya'i n kuvon, u da tsu purakai kaci ka tsu gbani.

⁸ A ayin a nanlo a da ci isai idika e ekiye a ngono n re ma aza a Amoriya, da da likuci i na yi ubon u kasana ke Kuyene ku Urudu, ku na kutai e makariki ma Aruno a kubana a kusan ku Hamonu.

⁹ (Hamonu va, aza a Sidon e ci deke yi ta Siriyon, aza a Amoriya tamkpamu e ci deke yi ta Siniya.)

¹⁰ Da ci lya'i likuci kakau i na yi a ubon wu nsasan raka n kuvon, kobolo n akamba a likuci a Giliyadu, n likuci i Bashan, ali a kubana a likuci i Saleka n Edire, aza na i a ubon wi idika i Ogu mogono ma Bashan.>>

¹¹ Ogu va ayi da koci u buwai ende'en ni a kumaci ku uma a Refimu. Kajiba ki iva'in ka ni n iyum i da a ya'ankai, ugadi wa da u la'i udashi kupa n u tatsu, wanshi wa u da da udashi u tali. A da i ta de a likuci i Raba va Amona ali gogo na.

Kupece ki idika (Mkc 32:1-42)

¹² <<A ayin na ci isai idika i nanlo, da n nekei kumaci ku Ruben n ka aza a Gadu i na i dikai de e kure'e ku Arowa, i na yi a magaba ma makariki ma Aruno, kobolo n kagimi ka likuci yi nsasan n Giliyadu n likuci i ni.

¹³ Kagimi ki idika ka Giliyadu n idika i Bashan raka, a ubuta u tsugono tsu Ogu, n neke ta i da a kagimi ka kumaci ka uma a Manasa. Ubuta u uma a Agobu wa aza a Bashan u nanlo raka, u da ishi e ci deke idika ya aza a Refimu.

¹⁴ Jayiru, punu a kumaci ku Manasa, wi isai idika ya aza a Agobu raka ali a kubana e kure'e ku likuci ya aza a Geshuwa n aza a Maka. Da u ya'ansakai kula ku ubuta ka, ku na u gbabai n kula ku ni da u dekei ubuta wa likuci i Jayiru. Ta kpamu e ci deke yi nannai ali n gogo na.

¹⁵ Da n nekei idika i Giliyadu ya wa aza a Makiri

¹⁶ Ama ele aza e Ruben tamkpamu kobolo n aza a Gadu, ele da n nekei ubon u na wu utai a idika ya aza a Giliyadu ali a kubana a makariki ma Aruno, e mere me kuyene ma dada kure'e ku le, da u lazai a kubana e kuyene ku Jaboku ku na ko okpoi kure'e ki idika ya aza a Amona.

¹⁷ Da kpamu n nekei le Araba, Kuyene ku Urudu ku dada kure'e n Kineretu, ali a kubana a mala ma Araba, dada mala ma mkpadi, a kumi'i ku kusan ku gbayin ku Pisiga n tsu kasana.

¹⁸ <<Da n nekei da kadanshi ka nampa a makyan ma nanlo n danai, <Vuzavagudu Kashile ka da ke neke da ta idika i nampa yo okpo yu ukani i da. Gogo na uma a da a na a yawai kuya'an kuvon o fobuso, kata a pasa Kuyene ku Urudu, a laza kelime ka aza a Isaraila, adama a na a banka le.

¹⁹ Amaci a da m muku n da n ilikuzuwa i da i da koci i kukasukpa punu a likuci kakau i na n nekei da, adama a na n yeve ta yi ta n ilikuzuwa n abundai,

²⁰ ali sai ayin a na Vuzavagudu u nekei aza a da wuvuki tsu da, kpamu da ele feu a isai idika i na Vuzavagudu Kashile ka da ka cigai kuneke le a upashi u Kuyene ku Urudu, kata i yeve yaba dem vu da u bono a idika i na n nekei da.>

A sankai Musa kupasa Kuyene ku Urudu

²¹ <<A ayin a nanlo da n danai Jesuwa <Ashi a nu ene ta raka uteku tsu na Vuzavagudu Kashile ka da ka ya'ankai ngono n re n nanlo ma, Sihon mogono n Ogu mogono. Ta feu wa kuya'anka tsugono tsa aza na yi a kupasa a kubana we le na.

²² Kata vu pana wovon u le ba, Vuzavagudu Kashile ka da ki ta a kushilikaka da.>

²³ <<A ayin a nanlo n folonoi Vuzavagudu n danai,

²⁴ <Mogono Vuzavagudu, na da magiti ma na vu gitangi kuyotsongu tsugbayin tsu nu n kukiye ku utsura ku nu a ubuta u kagbashi ka nu. Kamali ko yoku ki ta lo, gadi ko punu na a idika, ka na ka kufuda kuya'an ili i gbagba'in i na vu ya'in na?

²⁵ N folono wu ta, kasukpa m pasa Kuyene ku Urudu n ciya me ene idika i singai i na yi upashi u nan de, n idika yi nsasan i singai kobolo nu nsasan n singai n Lebano.>

²⁶ Ama Vuzavagudu u ya'an ta wupa nu mpa adama a da, adama a nanlo u pana ufolu u va ba. Da u danai mu, <U yawa ta nannai, kata vu doku vu folono mu adama a kadanshi ka nampa ba.

²⁷ Kumba gadi vu kusan ku Pisiga kata ve ene idika ya n ashi a nu, lana raka a kasana, n kalivi, n gadi kobolo n daka. Kata vu lana mayin, adama a na ma kukasukpa vu pasa Kuyene ku Urudu ba.

²⁸ Ama ya'anka Jesuwa kadanshi, kata vu doku yi utsura u kadu, adama na ayi da vuza na u kutono n ele a kupasa Kuyene ku Urudu a lya'a idika ya. Ayi da kpamu vuza na we kupeceke le ukani wi idika i na ve kene na.>

29 Nannai da ci yongoi punu a kara'a ka a kinda Betu-peyo.>>

4

Musa u zuwai aza a Isaraila o tonon kadanshi

1 <<Panai ada uma a Isaraila, ili i kutono n wila u na mi a kuciga kupi'isaka da gogo na. Tonoi u da adama a na i ciya wuma, kata i ciya i kana idika i na Vuzavaguđu Kashile ki isheku i da ki e kuneke da na.

2 Kata i doku ko kpamu i jebe ili a katsuma ki ili i nampa, i na mi o kutonoko da ba. Ama i tonon wila u na Vuzavaguđu Kashile ka da ke nekei mu n neke da.

3 Ada ye ene ta n ashi a da i na Vuzavaguđu u ya'in a Ba'alu-Piyo, uteku tsu na Vuzavaguđu Kashile ka da kunai aza a na o tonoi kamali ka Ba'alu-Piyo a katsuma ka da.

4 Ama ada vu na yu ushuki n Vuzavaguđu Kashile ka da, ada da i buwai n wuma ali n gogo na.

5 Lanai, mpa m pi'isaka da ta ili i kutono n wila, uteku tsu na Vuzavaguđu Kashile ko tonukoi mu, adama a na ada i tonon u da punu a idika i na yi a kuciga ya uwa kata i kana i da.

6 Kanai u da mayin, adama a na nannai da yo kuyotsongu ugboji n kuyeve ku kađu, a ubuta u uma a aduniyan aza na a kupana ukuna u wila u nampa raka kata a dana, <Mayun uduniyan u nampa wi ta n ugboji n kuyeve.>

7 Uduniyan we ne u dai tamkpamu wi n tsugbayin uteku tsu nampa, ali da a kuciya amali e le devu n ele, uteku tsu na Vuzavaguđu Kashile ka tsu ki o kuyongo devu n atsu a kupanaka tsu ayin dem a na tsu vasai wa ni?

8 Babu kpamu uduniyan u na wi n tsugbayin, u na wi n wila n ili i kutono yu usubi, uteku tsu na mpa mi e kuneke da anana.

9 <<Ya'in mayin, kata i kana kaci ka da n tsuloboi adama a na kata i cinukpa n i na ada ye enei n ashi a da ba. Kata kpamu i kasukpa ili i nampa yu uta adu a da, a ayin a na yi n wuma ba. Yotsongi muku n da, kata ele feu o yotsongu ntsukaya n da.

10 Cibai n kanna ka na i shamgbai e kelime ka Vuzavaguđu Kashile ka da a Horebu, ana u danai mu, <Bolonku mu uma adama a na a pana kadanshi ka va, kata a ciya kuyeve uteku tsu na e kuneke mu tsugbayin a ayin a na i n wuma, kata o yotsonku muku n le feu.>

11 Da i yawai devu i shamgbai a kumi'li ku kusan ku na ki a kutasa n akina a kubana gadi, upali n keleshu ka lima n kayimbi ka kpaam.

12 Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi n ada punu e mere ma akina ma. I pana ta kalakatsu ka ni ama ye ene ikyamba ba, kalakatsu ka koci i panai.

13 Da u tonukoi da uzuwakpani u ni, dada wila kupa u na u zuwai da i tonon, da kpamu u danai u da a nshemberu ma atali n re.

14 Da Vuzavaguđu u danai mu m pi'isaka da wila n ili i kutono i na yo kutono a idika i na ya kuciga ku'uwa kata yi isa i da yo okpo i da.

A sankai kutono ka amali

15 <<Ama kata i ya'an mayin, adama a na ye ene iyoci yi ili i yoku ba, ana Vuzavaguđu Kashile ka da ka ya'in kadanshi e mere ma akina a Horebu.

16 Adama a na kata yi ilakpa kaci ka da a ubuta u kushe'weke kaci ka da amali, n iyoci yi ili i yoku i mavuka ko mavali ba,

17 ko ci iyoci i manama a idika ko manunu ma na ma ci dimkpa gadi,

18 ko n iyoci yi ili i yoku i na yi a nkufaru a idika ko tsu kadan a nwalu a mini.

¹⁹ Ayin a na baci i dangusai ashi a da gadi da ye enei kannan, n wotoi, n azangata, n kobolo ki ili i na a ya'in gadi dem. Kata i zuwa da kukudangu kuneke le tsugbayin ba. Vuzavaguɗu Kashile ka da ke neke ta ili i nampa raka ekiye a uma a aduniyan.

²⁰ Ama da Vuzavaguɗu wu utakai da a idika i Masar a ubuta wu usudukpi wa akina, adama a na yo okpo uma a ni, uteku tsu na yi na gogo na.

²¹ Vuzavaguɗu u ya'an ta wupa nu mpa adama a da, da kpamu u kucinai u danai mpa ma kupasa Kuyene ku Urudu kata n uwa a idika i singai i na Vuzavaguɗu Kashile ka da ki e kuneke da, kata yo okpo idika yu ukani i da ba.

²² Mpa mi ta a kukuwa punu a idika i nampa, mpa mi a kupasa kuyene ku Urudu ba, ama ada yi ta devu an ya pasa kata i kana idika i singai i nanlo.

²³ Ama kata i ya'an mayin, adama na i ciba n uzuwakpani u Vuzavaguɗu Kashile ka da, u na u ya'in uzuwakpani n ada, kata i she'weke kaci ka da kamali n iyoci yi ili i yoku ba. Adama na Vuzavaguɗu Kashile ka da ka sanke ta.

²⁴ Adama na Vuzavaguɗu Kashile ka da wi ta tsa akina a munuka, ayi Kashile ke cishe'e ka'a.

²⁵ <<Ayin a na baci i matsai muku, da kpamu i ciyaji ntsukaya, kpamu da i geshei punu n idashi a idika ya. Da baci i langasai kaci ka da da i ya'ankai kaci ka da kamali, da kpamu i lya'i kelime n kuya'anke Vuzavaguɗu Kashile ka da ukuna u gbani-gbani, ali da i zuwai ni u ya'an wupa,

²⁶ anana n deke ta zuwa n idika o okpo nga'an adama a da, yi ta a kukuwa gogo'o a idika i na yi a kuciga kupasa Kuyene ku Urudu an ya bana ya kana i da. Yi e kugeshe punu a i da ba, ama yi ta a kukuwa raka.

²⁷ Adama a na Vuzavaguɗu wi ta a kuwacuwa da a uduniyan, ada kenu da koci i kubuwa n wuma a katsuma ku uduniyan u na wa kuwacuwa da a kubana.

²⁸ Ta de yo kutono amali a na a ya'in n ekiye, amali a ndanga n atali, aza na i e kene ba, i ta na feu a kupana ba, aza na a kulya'a ba, ko a tsumgba.

²⁹ Ama da baci i lansa Vuzavaguɗu Kashile ka da de, yi ta a kuciya yi. I lansa yi baci n kadu ke te n wuma u da dem.

³⁰ A ayin a na yi a katsuma ka atakaci, da ili i nampa raka i ciyaji da, yi ta o kubono a ubuta u Vuzavaguɗu Kashile ka da, kata i tono kadanshi ka ni.

³¹ Adama na Vuzavaguɗu Kashile ka da vuza va asuvayali da, ayi wa kuvakangu da ko wu una da ko kpamu u cinukpa n uzuwakpani u na u ya'ankai ikaya i da ba.

Vuzavaguɗu koci ayi da Kashile

³² <<Ya'an keci ku ukuna u ayin a cau, m megeshe de kafu a ya'an da, i na i dikai a kannan ka na Kashile ka ya'in vuma aduniyan. Ya'in kpamu keci ku ugiti u zuwa n tsu nampa a kubana a ukocishi u zuwa n tsu nan de. Ko ili yoku i gbayin tsu nanlo i sa'wa ta kuya'an, ko i panai kadanshi ka na ko yotsoi tsu nanlo?

³³ Ko uma o yoku i ta lo aza na a sa'wai kupana kalakatsu ka kamali a kadanshi e mere ma akina tsu na i panai, da i buwai n wuma?

³⁴ Kamali ko yoku ki ta lo ka na ka sa'wai kukondo kudikaka kaci ka ni uduniyan a katsuma ku uduniyan u yoku, n ubuta u kukondo, n kuya'an ki ili i mereve n utsura, n kuvon, n kukiye ku utsura ku gbayin, ko kpamu n utsura u kuya'an ili i gbagba'in, derere n i na ye enei n ashi a da. Tsu na Vuzavaguɗu Kashile ka da ka ya'ankai da de a idika i Masar.

³⁵ U yotsongu da ta ili i nampa, adama a na i yeve an Vuzavagudu Kashile ka'a. Babu kpamu vuza yoku, sai ayi koci.

³⁶ Zuva de da u kasukpai da i pana kalakatsu ka ni, adama a na u gbara da. Punu na a aduniyan u yotsongi da akina a gbayin a ni, kpamu da i panai kalakatsu ka ni punu a akina a.

³⁷ Adama a na ayi u ciga ta ikaya i da, da u zagbai ntsukaya n le wana dai ele o kotso, da wu utakai da a idika i Masar n utsura u gbayin u ni.

³⁸ U lokoi idika kakau i na i la'i da utsura kau e kelime ka da, adama a na u banka da a idika ya kata u neke da i da yo okpo idika yu ukani i da tsu na wi anana.

³⁹ Adama a nannai, i ciba n ka'a anana, kata i zuwa ka'a a adu a da mayin. Vuzavagudu ayi da Kashile na de gadi m punu na aduniyan, babu vuza yoku.

⁴⁰ Tono i wilaj u ni n kadanshi ka ni, ka na mpa mi a kudana da anana, adama na i ciya idashi i matana ada m muku n da n na i kumatsa, adama na wuma u da u geshe punu a idika i na Vuzavagudu wi e kuneke da ali a kubana uteku n uteku.>>

Likuci i kushedeke

⁴¹ Da Musa u zagbai likuci i tatsu i na yi a kasana n Kuyene ku Urudu,

⁴² adama a vuza na wu unai vuma babu ucikali u suma u bana de, da baci wu unai vuza babu ucikali, kpamu i a tsurala ba, wi ta a kufuda kusuma kubana a likuci i te i nampa ya adama a na wi isa wuma u ni.

⁴³ Likuci ya ele da, Beza vu na vi e meremune mu ubon wu nsansa yi idika ya aza a Ruben, n Ramotu vu Giliyadu vi idika ya aza a Gadu, n Golan vu na vi punu idika i Bashan ya aza a Manasa.

Kadanshi adama a ukuna u wilaj

⁴⁴ Na va da da wilaj u na Musa u nekei uma a Isaraila.

⁴⁵ Na da wilaj n ili i kutono n kadanshi ka na Musa u tonukoi uma a Isaraila, a ayin a na a utai a idika i Masar,

⁴⁶ ana a dasangi a kasana n Kuyene ku Urudu, punu a ka daki ka na ki a kinda likuci i Betu-peyo. N tsu cau ta na ubuta u nanlo wa idika i Sihon mogono va Amoriya da, vuza na u lya'i tsugono a likuci i Heshibon da Musa n uma a Isaraila a lya'i ni n kuvon ana a utai a idika i Masar.

⁴⁷ Da a isai idika i ni kobolo n idika i Ogu mogono ma Bashan, ngono n re ma aza a Amoriya n na mi a kasana ka Urudu.

⁴⁸ Idika ya i da da i gitai a Arowa, vu na vi a kakina ka kara'a ka Aruno, ali a kubana a kusan ku gbayin ku Siyon*, da da Hamonu.

⁴⁹ Da u ghabai n Araba vu kasana ka Urudu, a kubana a Mala ma mkpadi ma aza a Araba, a idika n kumi'i ku kusan ku gbayin ku Pisiga.

5

Wila kupa

(Kut 20:1-17)

¹ Da Musa u dekei uma a Isaraila raka da u danai le, <<Zuwai atsuvu kata i pana mayin wilaj n ili i kutono i na mi o kutonuko da anana, pi'isai u da kata kpamu i tono u da mayin.

² Vuzavagudu Kashile ka tsu ka ya'an ta uzuwakpani n atsu de a kusan ku Horebu.

³ N ikaya i tsu i da Vuzavagudu u ya'in uzuwakpani u nampa ba, ama n atsu na ci n wuma na anana.

⁴ Vuzavagudu u ya'in kadanshi n ada una n una a kusan, e mere ma akina.

* **4:48 4:48** Siyon Atagarda o yoku a dana yi ta Siriyon.

⁵ Da n shamgbai e mere ma da n Vuzavaguđu a ayin a nanlo, adama a na n dana da kadanshi ka Vuzavaguđu, adama na ada yi ishi ta a kupana wovon wa akina, da i kpađai kufuda kukumba kusan ka. Da u danai.

⁶ << <Mpa da Vuzavaguđu Kaşhile ka da, vuza na wu utakai da a idika i Masar, a ubuta u tsugbashi.

⁷ << <Yo kutono kamali ba, sai mpa Kaşhile koci.

⁸ << <Kata i ya'an ka ci ka da kamali ki iyoci yi ili i yoku i na yi gadi ko i na yi a idika ba, ko kpamu ili i na yi a mini a daka vi idika ba.

⁹ Kata i kudanku le, ko i cikpa le ba, adama a na mpa Vuzavaguđu Kaşhile ka da, Kaşhile ke cishe'e ka'a, n tsu takacika ta muku adama a unushi wi isheku n tsukaya tsu tatsu ali a kubana tsu nashi wa aza a na a iwain mu,

¹⁰ ama n tsu yotsongu ta ucigi u babu uteku a kubana u uma ali n tsukaya tsa abundai tsu na ci cigai mu da tsu tonoi wila u va.

¹¹ << <Kata i deke kula ku Vuzavaguđu Kaşhile ka da gbani ba, adama a na mpa Vuzavaguđu mi a kukpada kutakacika vuma vu na u dekei kula ku va gbani ba.

¹² << <Zukai n kanna ka Ashibi kata i kana ka'a cida, uteku tsu na Vuzavaguđu Kaşhile ka da ka danai da.

¹³ Ayin a tali a da ya kuya'an ulinga u na i kiwanai raka,

¹⁴ ama a kanna ke cindere kanna ka Ashibi ka Vuzavaguđu Kaşhile ka da ka'a. A kanna ka nanlo kata i ya'an ulinga ko u te ba, ko ada, ko muku n da olobo ni nkere, ko kpamu agbashi a da amaci n ali, ni njaki n da n obomburon, ko vicu'u vi ilikuzuwa i kpa'a i da dem, ko kpamu omoci a da a na i punu n idashi a likuci i da, adama na agbashi a da feu ali n amaci a ciya kuvuka uteku tsu da.

¹⁵ Kata i ciba an ada va agbashi a da yi ishi de a idika i Masar, da Vuzavaguđu Kaşhile ka da kutakai da n utsura u gbayin u ni n kukiye ku utsura ku ni feu. I da da i zuwai da Vuzavaguđu Kaşhile ka da u danai, i zuka n kanna ka Ashibi ka mayin.

¹⁶ << <Cikpai ishekpu i da n inakpu i da, uteku tsu na Vuzavaguđu Kaşhile ka da ka danai da, adama a na wuma u da u geshe, kata kpamu i ciya i dasangu m matana punu a idika i na Vuzavaguđu Kaşhile ka da ki e kuneke da.

¹⁷ << <Kata i ya'an munuka ba.

¹⁸ << <Kata i ya'an tsugbani ba.

¹⁹ << <Kata i ya'an uboki ba.

²⁰ << <Kata i ya'an otoku a da kadanshi ka a'uwa ba.

²¹ << <Kata i ya'an ashi a wuya n amaci o otoku a da ba. Kata feu i cikala i'uwa i itoku i da ba, ko ashina e le, ko agbashi e le ali ko amaci, ko anaka e le, ko njaki n le, ko ili de dem i na yo okpoi i toku i da.>

²² <<Na va da da wila u na Vuzavaguđu u salai n kalakatsu ka gbayin a ubuta u kobolo ka da dem, de a zuva vu kusan a katsuma ke mere ma akina, n eleshu n kayimbi ka kpaam. Da u danai le e nshemberu ma atali n re, babu i yoku i na u doki, da u nekei mu.

²³ Ana i panai kalakatsu punu a kayimbi ka, a ayin a na kusan ka ki a kutasa akina, da aza e kelime a kumaci a da dem n aza a gbara-gbara a da raka, a tawaj wa va.

²⁴ Da a danai, <Vuzavaguḍu Kashile ka tsu ko yotsongu tsu ta tsugbayin n utsura u ni, kpamu tsu pana ta kalakatsu ka ni punu a mere ma akina. Anana ce ene ta Kashile ka dansai n vuma da kpamu u buwai n wuma.

²⁵ Ama gogo na, yidai i zuwai da tsa kukuwa? Akina a gbayin a nampa i ta a kulya'a tsu, ci ta a kukuwa da baci tsu panai kalakatsu ka Vuzavaguḍu Kashile ka tsu kpamu.

²⁶ Adama a na yayi vuma u sa'wai kupana kalakatsu ka Kashile ka wuma a kadanshi e mere ma akina, uteku tsu na atsu tsu panai da u la'i?

²⁷ Bana devu, vu pana i na Vuzavaguḍu Kashile ka tsu ka kudansa raka, kata vu bono vu tonuko tsu ili dem i na u danai nu, atsu tsa kupana ta kata tsu tono.>

²⁸ <<Vuzavaguḍu u pana ta kadanshi ka da, a ayin a na yi a kadanshi nu mpa, da u danai mu, <M pana ta kadanshi ka uma a nampa, ka na o tonukoi nu, i na o tonoi raka i singai i da.

²⁹ Mayun, ishi baci o kuyongo n adu tsu nampa ayin tutu, a kupana wovon n o tonoi wila u va uteku tsu nampa, i ta a kuciya idashi i matana, ele m muku n le, ali a kubana uteku.

³⁰ Bana vu dana le, <<Yaba dem u bono a kapam ka ni.>>

³¹ Ama avu shamgba na kobolo nu mpa, adama a na n dana wu wila raka, n ili i kutono i na va kuyotsonku le o tono, adama a na o tono ka'a a idika i na mi e kuneke le yo okpo yu ukani i le.>

³² Adama a nannai, kata i co'oko, i ya'an derere uteku tsu na Vuzavaguḍu Kashile ka da ka danai, kata i kpatala a ugula ko a usingai ba.

³³ Walai derere uteku tsu na Vuzavaguḍu Kashile ka da ka danai da, adama na i yongo wuma m matana, kata i ciya wuma wu ugadi punu a idika i na i kulya'a yo okpo yu ukani i da.

6

Wila u na u la'i nu mgbayin

¹ <<Na va ele da wila n ili i kutono n kadanshi ka na Vuzavaguḍu Kashile ka da ka danai mu m pi'isaka da, adama na i tono u da mayin de a idika i na yi a kuciga kupasa kulya'a yo okpo yu ukani i da,

² adama a na ada m muku n da, nu ntsukaya n da, i pana wovon u Vuzavaguḍu Kashile ka da a ayin a wuma u da dem, a ubuta u kukana wila u ni n ili i kutono i na n nekei da, adama a na wuma u da u geshe.

³ Adama a nannai panai ada uma a Isaraila, kata i tono u da mayin adama a na i ciya matana, kata i yimkpa n kabundai punu a idika i na yi m mani'in n tsuta, derere uteku tsu na Vuzavaguḍu Kashile ki ishekpu i da ka ya'in uzuwakpani.

⁴ <<Panai ada aza a Isaraila, Vuzavaguḍu Kashile ka tsu, ayi da Kashile ke te koci.

⁵ Cigai Vuzavaguḍu Kashile ka da n adu a da, n wuma u da raka, kobolo n utsura u da dem.

⁶ Kata wila u nampa u na n nekei da anana wo okpo a adu a da.

⁷ Kata i pi'isaka muku n da u da ayin tutu, kata i ya'ansa kadanshi ku da a ayin dem, ana yi idashi a i'uwa i da, n ayin a na yi a nwalu, n ayin a na i vaki, n ayin a na i dangai.

⁸ Kata i shiya le e ekiye a da n acan a da okpo da urotu ci ili i kucibasa.

⁹ Danai le a iga'in yi utsutsu yi i'uwa i da n utsutsu u likuci i da.

¹⁰ <<Ama ana Vuzavagudu Kashile ka da ka bankai da a idika i na u kucinakai ikaya i da Ibirahi, n Ishaku n Yakubu, an wa kuneke da idika n likuci i gbagba'in i singai i na ada i ma'in ba,

¹¹ n i'uwa tukpa n ucanuku u singai, u na ada i shatangi ba, n ayinva a ugavi a na ada i gawai ba, n ashina a itacishi, nu ndanga n zaitu n na ada i cali ba, ana i lya'i kpamu da i cuwai,

¹² kata i ya'an mayin, ta lo ya kutawa ya cinukpa n Vuzavagudu, ayi na wu utakai da a Masar, a idika i tsugbashi.

¹³ Panai wovon u Vuzavagudu Kashile ka da, ayi da koci i kucikpa, n kula ku ni ku da feu i kukucina.

¹⁴ Kata i tono amali ba, amali a uma a na i ukarai n ada,

¹⁵ adama a na Vuzavagudu Kashile ka da ka na ki kobolo n ada, Kashile ke cishe'e ka'a, ta lo wupa u ni u kukula a kaci ka da, kata wu una da raka a katsuma ka aduniyan.

¹⁶ <<Kata i kondo Vuzavagudu Kashile ka da uteku tsu na i kondoi ni a Masaha ba.

¹⁷ Mayun da i tono wila u na Vuzavagudu Kashile ka da ke nekei da mayin, kobolo n ili i kutono n kadanshi ka na u tonukoi da.

¹⁸ Kata i ya'an kakuna ke mejege n i singai a ubuta u Vuzavagudu, adama a na i ciya matana, kata i fuda i bana yi isa idika i singai i na Vuzavagudu u kucinakai ikaya i da an we neke le,

¹⁹ kata u loko irala i da e kelime ka da, uteku tsu na u ya'in uzuwakpani.

²⁰ <<A kubana megeshe, da baci muku n da me ecei da, <Yidai i zuwai da e nekei da wila n ili i kutono n kadanshi ka nampa raka, ka na Vuzavagudu Kashile ka tsu u danai da i tono?>

²¹ Ushuki le, atsu agbashi a da ci ishi a ubuta u Firi'auna a idika i Masar, da Vuzavagudu wi isai tsu n tsugbayin tsu utsura u ni,

²² a ashi a tsu da u ya'in ili i mereve n ili i gbagba'in a ubuta wa aza a Masar, n ubuta u Firi'auna kobolo m kpa'a ku ni dem.

²³ Da wu utakai tsu a idika i Masar da u tukai tsu na, adama na u neke tsu idika i nampa, i na u ya'in uzuwakpani an wa neke ikaya i tsu.

²⁴ Dada Vuzavagudu Kashile ka tsu ka danai tsu tsu tono wila u nampa raka, kata tsu pana wovon u ni, adama a uga'in u kaci ka tsu ayin tutu, n adama a na ci yongo n wuma, tsu na ka ki anana.

²⁵ Da baci ci ya'in mayin da tsu tonoi wila u nampa u Vuzavagudu Kashile ka tsu raka, uteku tsu na u danai tsu, wi ta o kokpo ili yu usubi wa tsu.

7

O lokoi uma a idika kakau (Kut 34:11-16)

¹ <<A ayin a na baci Vuzavagudu Kashile ka da u tukai da a idika i na ya ku'uwa kata i lya'a ukani wi da, wi ta o kuloko uduniyan n abundai e kelime ka da, aza a Hitiya, aza a Girigeshiya, aza a Amoriya, n aza a Kana'ana, n aza a Periziya, n aza a Hiviya, kobolo n aza a Jebusiya. Ele da likuci i cindere i na i la'i da utsura n kabundai,

² ama ayin a na baci Vuzavagudu Kashile ka da ke nekei le wa da, da i lya'i le n kuvon, mayun da yu una le raka, kata i ya'an uzuwakpani n ele ba, kata kpamu i pana asuvayali e le ba.

³ Kata i nekpenei yolo ba, ko kpamu i neke muku mo olobo n le nkere n da ba, ko i kasukpa muku mo olobo n da n zuwa muku mu nkere n le ba.

⁴ Adama a na ta lo a kuzuwa muku n da m kpatala kata a kpaɗa kutono mu, o tonon amali o yoku, nannai va ta na da wa kuzuwa wupa u Vuzavaguɗu u kula wa da, kata ta na wu una da gogo lo.

⁵ Ama na da uteku tsu na ya kuya'an n ele, i langasa atali alyuka e le, kata i boso atali avasa e le, kata i kapa ashamkpatsu a kamali ka Ashera ke le, kata kpamu i songu amali a ushe'wi e le n akina.

⁶ <<Adama na aɗa uma a uzagbi a da a cida a Vuzavaguɗu Kashi le ka da. U zagba da ta yo okpo uma a ni, ili i kuzuwa i ni, a katsuma ka uma aduniyan dem.

⁷ Ba adama a na i la'a ta aza na a buwai kabundai da Vuzavaguɗu u zuwai ucigi u ni wa da, da kpamu u zagbai da ba, adama a na aɗa da i la'i n kenu a katsuma ku uduniyan,

⁸ ama adama a na ayi Vuzavaguɗu u ciga da ta, da kpamu u shatangi uzuwakpani u na u kucinakai ikaya i da, an wu utukai da n kukiye ku utsura ku ni, da u shibai da a kpa'a ku ugbashi, e ekiye a Firi'auna mogono ma aza a Masar.

⁹ Adama a nannai kata i yeve an Vuzavaguɗu Kashi le ka da, ayi da Kashi le, Kashi le ka mayun, Kashi le ka na ka ci shatangu uzuwakpani n ucigi u babu kukotso wa aza na a cigai ni da e remei uzuwakpani u ni, a ubuta u tsukaya n abundai,

¹⁰ ama
u tsu kpaɗa kutakacika,

kata wu una aza na a iwain ni ba.

¹¹ Adama a nannai, i ya'an mayin a ubuta u kutono kadanshi, n ili i kutono n wila u na mi o kutonuko da anana.

¹² <<I zuka baci n wila u nampa da i tonoi u da mayin, Vuzavaguɗu Kashi le ka da ki ta a kuzuwa uzuwakpani wu ucigi u ni n aɗa, tsu na u kucinakai ikaya i da,

¹³ wi ta a kuciga da, kata u zuwaka da unasingai, u zuwa da i yimkpa n kabundai, kata kpamu u zuwaka muku n da unasingai, n ica'ashi ya ashina i da, n ishina i da, m makyar ma savu m mani'in ma da, ni ndendem mu ushiga n da nu nlala n da feu, a idika i na u ya'ankai ikaya i da uzuwakpani an wa kuneke da.

¹⁴ Yi ta o kokpo aza a unasingai i la'a uma raka, Babu mavali ko mavuka ma da ma na mo ko okpo madari, ko a katsuma ki ilikuzuwa i da.

¹⁵ Vuzavaguɗu wi ta a kukpadaka da mbala raka. Wi a kutakacika da n icu'u yi mbala n na i yevei a idika i Masar ba, ama wi ta a kutakacika irala i da raka n icu'u yi mbala ya.

¹⁶ Kata yu una uma a na Vuzavaguɗu u nekei e ekiye a da raka, ko asuvayali e le ya kupana ba, ko ta na i tonon amali e le, adama na i ta o kokpo da maza.

¹⁷ <<U ga'an ba i kusheshe ta, <Uma a nampa a la'a tsu ta n kabundai. Nini dai tsa kufuɗa tso loko le?>

¹⁸ Kata i pana wovon u le ba, ama i ciba n ili i na Vuzavaguɗu Kashi le ka da ka ya'ankai Firi'auna n uma a idika i Masar,

¹⁹ Ye ene ta n aashi a da, ndukpa m gbagba'in, n urotu kakau n ili i mereve, n kukiye ku utsura ku na Vuzavaguɗu Kashi le ka da ka utakai da n ku da. Ta feu u kuya'an n uma a na yi a kupana wovon u le nannai.

²⁰ Ko n nannai, Vuzavaguɗu Kashi le ka da ki ta a kusu'uku le n atakaci a na a kurikpasa le, ali sai aza na a buwai da i ushedeki a kuwai.

²¹ Kata i pana wovon u le ba, adama a na Vuzavaguɗu Kashi le ka da, vuza na wi kobolo n aɗa wi ta n tsugbayin, ayi da vuza na i kupana wovon.

²² Vuzavagudu Kashile ka da ki ta o kulokoko da uduniyan a nampa sawu e kelime ka da. Kata i dakaka uteku tsu na yu una uma a nampa makyan ku te ba, ta lo nnama n kakamba n kuyimkpa n abundai wa da.

²³ Ama Vuzavagudu Kashile ka da ki ta e kuneke le ekiye a da, kata u zuwa le a ripula ali a una le.

²⁴ Kata u neke ngono n le e ekiye a da, kata ada tamkpamu i takpa ula e le a katsuma ka aduniyan, babu vuza na wa kufuda kushilaka n ada, ali sai yu una le raka.

²⁵ Kata i songu iyoci ya amali e le n akina, kata i cikala azurufa ko azanariya e le ba, ko i dikaka kaci ka da a da ba, ta lo a kaza da n i da, adama a na ili yu unata i da a ubuta u Vuzavagudu Kashile ka da.

²⁶ Kata i dika ili yu unata i nanlo i bonoko a i'uwa i da ba, adama a na kata yo okpo ci ili yu unata i na a utakai kuna tsu nanlo ba, mayun da i iwan i da, adama a na ili da i na a takpai adama a kuna.

8

Kata i cinukpa n Vuzavagudu ba

¹ <<Kata i ya'an mayin, i tono wila u na mi e kuneke da anana, adama na i ciya wuma, kata i yimkpa n kabundai, i uwa i lya'a ukani wi idika i na Vuzavagudu u kucinakai ikaya i da.

² Cibai n uteku tsu na Vuzavagudu Kashile ka da ka gubai da a uye wu nwalu e meremune a katsuma ka aya amangere a nampa, adama na u goso da kata u kondo da ciya u yeve adu a da, ko yi ta o kutono wila u ni ko yi o kutono ba.

³ U gosoi da, da u kasukpai da n kambulu, da u lya'atangi da m mana, ilikulya'a i na ada ko ishekpu i da i yevei ba, u ya'in nannai adama a na i yeve n ilikulya'a i da koci vuma u kuya'an wuma ba, ama n kadanshi dem ka na kutai a una u Vuzavagudu.

⁴ A katsuma ka aya amangere ka nwalu a nampa, ntogu n da mo o'wo ba, ene a da feu a shitasa ba.

⁵ Kata i cinukpa ba, Vuzavagudu Kashile ka tsu ka gbara tsu ta, uteku tsu na kesheku ka tsu gbara muku n ni.

⁶ Adama a nannai, tonoi wila u Vuzavagudu Kashile ka da mayin, tonoi u da uteku tsu na u cigai da i tono, kata kpamu i pana wovon u ni.

⁷ Adama a na Vuzavagudu Kashile ka da ki ta a kutuka n ada a idika i singai, idika i na yi ni nyeneke nu nkariki m mini, n ashi a mini a na i e kuyene a ara'a nu nsasan,

⁸ idika i na yi n alkama n itabi, n itacishi kobolo nu ndanga m mabiri, n ruman, idika i na yi nu ndanga n zaitu n ishigi,

⁹ idika i na ya kulya'a ilikulya'a bari babu kukotso, babu i na ya kunamba, idika i na atali a ni iyum i da. Yi ta a kufuda ya gava iyum i shili de a nsansa ma.

¹⁰ Da baci i lya'i da i cuwai, kata i cikpa Vuzavagudu Kashile ka da adama a idika i singai i na u nekei da.

¹¹ <<Kata i ya'an mayin, ta lo ya tawa ya cinukpa n Vuzavagudu Kashile ka da, kata i iwan kutono kadanshi ka ni n wila n ili i kutono i na mi e kuneke da anana ba.

¹² Ayin a na baci i lya'i da i cuwai da i ma'in i'uwa i singai-singai, da i dasangi punu a i da,

¹³ da baci ushiga wi ilikuzuwa i da nlala n anaka a yimkpai, da azanariya n azurufa a da, n ili raka i na yi n i da i yimkpai n kabundai,

¹⁴ ta lo ya ya'an araḍi kaṭa i cinukpa n Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa ka na ka utaḱai ḍa a iḍika i Masar, iḍika i tsugbashi,

¹⁵ vuza na u gubai ḍa punu e meremune ma gbayin ma karikpani, a iḍika i kakuli i babu mini, tukpa n oko a gbani-gbani n adyabu. Da u nekei ḍa mini a katali ku ugbami,

¹⁶ Da u nekei ḍa mana i lya'i e meremune, ili na ikaya i ḍa i sa'wai kuyeve ba, adama na u goso ḍa kaṭa u kondo ḍa, ciya a kutawa ukocishi, u ga'an ḍa.

¹⁷ Kaṭa i tawa i sheshe i dana, <N ugboji u va u ḍa kobolo n utsura we ekiye u va, ḍaḍa n ciyai uciyi u nampa.>

¹⁸ Ama kaṭa i ciba n Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa, adama na ayi ḍa vuza na u nekei ḍa utsura u kuciya uciyi, uteku tsu nampa, ḍa u shatangi uzuwakpani u na u kucinakai ikaya i ḍa, tsu na ka ki anana.

¹⁹ Da baci ali ḍa i cinukpai n Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa, ḍa i tonoi amaḷi o yoku ali i kudangi ḍa i cikpai le, to anana n dana ḍa mayun i ta a ku una ḍa.

²⁰ Uteku tsu uduniyan a na Vuzavaguḍu wu unai e kelime ka ḍa, nannai ḍa aḍa feu a kuna ḍa adama na a iwan ta kutono wila u Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa.

9

Ugbamukaci u uma a Isaraila

¹ <<Pana i aḍa uma a Isaraila. Anana yi ta an ya pasa Kuyene ku Urudu, adama na i bana kaṭa i uwa yi isa iḍika ya aza na a la'i ḍa kabundai n utsura. Aza na i n likuci i gbagba'in ni nshilya n na n gadukpai zuva a kubana.

² Uma a i ta n utsura n ugadi, kumaci ka aza a Anaki a na i yevei, i tsu pana arabali e le kpamu a kudana, <Yayi wa kufuḍa kushilika n uma a Anaki?>

³ Ama anana i yeve, an Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa ki ta a kupasa kelime ka ḍa tsu melentsu ma akina a munuka. Kaṭa u la'a utsura u le kaṭa wu una le, kaṭa aḍa i fuḍa i loko le ali yu una le gogo lo, uteku tsu na Vuzavaguḍu u ya'ankai ḍa uzuwakpani.

⁴ <<Ayin a na baci Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa ko lokoi le kelime ka ḍa, kaṭa i sheshe n aḍu a ḍa i dana, <Ai adama a usubi u tsu u ḍa Vuzavaguḍu u tawai n atsu ci lya'a ukaṇi wi iḍika i nampa ba.> A'a, ba ta nannai ba, ama adama a ka gbani-gbani ka uma a nampa ka ḍaḍa Vuzavaguḍu wi o kuloko uma a aṣhi a ḍa.

⁵ Ba adama a usubi u ḍa ko kasingai ka ḍa ḍa u zuwai yi a kubana kulya'a ukaṇi a likuci i le ya ba. Ama adama a kawuya ku uduniyan u nampa, ḍa Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa ki o kuloko le e kelime ka ḍa, u ciya u shatangu uzuwakpani wa akucina u na u ya'ankai ishekpu i ḍa, Ibrahi, n Ishaku, n Yakubu.

⁶ Kaṭa i yeve, a na ba adama a usubi u ḍa u ḍa Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa ki e kuneke ḍa iḍika i singai i nampa ya adama na i lya'a ukaṇi wi ḍa ba, adama a na aḍa uma a ugbamukaci a ḍa yi.

Medendem ma azanariya

(Kut 32:1-35)

⁷ <<Cibai, kaṭa i cinukpa ba, n tsu na aḍa i zuwai Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa wupa e meremune. Ali a kanna ka na i kasukpai iḍika i Masar ali i yawai na, i kana ta kuya'anka Vuzavaguḍu ugbamukaci.

⁸ Ali a Horebu i langasa ta Vuzavaguḍu kaḍu ali ḍa u namgbai katsuma uteku tsu na wa ciga kuna ḍa.

⁹ Ana n kumbai gadi vu kusan adama a na mi isa nshemberu ma atali mu uzuwakpani u na Vuzavaguđu u ya'in n aďa, n shamgbai a kusan ali ayin amangere kanna n kayin dem, n lya'a ilikulya'a ba ko n so'o mini.

¹⁰ Vuzavaguđu u nekei mu nshemberu ma atali n re n na mu uďani n kukiye ku ni. A nshemberu ma, kadanshi raķa ka na u tonukoi ďa ěe a kusan e mere ma akina, a kanna ka na uma o bolongi.

¹¹ A kanna ku ukocishi ka ayin amangere kanna n kayin dem, ďa Vuzavaguđu u nekei mu nshemberu ma atali n re ma, nshemberu ma atali mu uzuwakpani.

¹² Ğa Vuzavaguđu u danai mu, <Ğanga, vu ya'an moloko vu cipa a idika a kusan ka, adama a na uma a nu a na vu utaķai a idika i Masar ya a ya'an ta ili yu unata, ďa a kaŗukpai uye gogo lo, a kaŗukpai wilā u na n tonukoi le, a ya'an ka ta ķaci ke le kaŗali.>

¹³ <<Ğa Vuzavaguđu u danai mu kpamu, <Mpa me ene ta uma a nampa, uma a aza a ugbamukaci a ďa.

¹⁴ Kaķa vu sańka mu ba. Mpa mi ta a kuna le raķa, uteku tsu na babu vuza na wa kudoku wa ciba n ula e le punu a aduniyan. Kaķa n zuwa wu vo okpo uduniyan u na wi n kaŗundai n utsura u na u la'i le.>

¹⁵ <<Ğa m kpatalai ďa n cipai a ďaka vu kusan ka, ni nlentsu ma akina lo a kutasa a kusan a ubuta dem, mpa uremi ni nshemberu ma atali n re mu wilā kupa n na u ďanai va e ekiye a va.

¹⁶ Ana n lańai, ďa me enei uteku tsu na i ya'ankai Vuzavaguđu Kaŗhile ka ďa unushi, i ya'an ka ta ķaci ka ďa kaŗali ki iyoci i kobomburon. I kpatala ta gogo'o i kaŗukpai uye u na Vuzavaguđu u yotsongi ďa i tono.

¹⁷ Ğa n ďikai nshemberu ma atali n re n wilā ma, ďa m baŗangi n ďa a idika, ďa m bosoi miri-miri aďa e kene.

¹⁸ Ğaďa kpamu n vaki maķpaŗa e kelime ka Vuzavaguđu ayin amangere kanna n kayin dem, n lya'a ilikulya ba ko ta na n so'o mini, uteku tsu na n ya'in n ugiti. N ya'an ta nannai adama na i nusaka ta Kaŗhile ďa i zuwai ni wupa.

¹⁹ Ğa m panai wovon u wupa n unamgbukaŗsuma u Vuzavaguđu, adama na u ya'an ta wupa n aďa ķau u na u yawai kuna ďa. Ama ďa u doku u panakai mu.

²⁰ Ğa Vuzavaguđu kpamu u ya'in wupa n Haruna ķau ali u cigai kuna yi. Ama ďa n ya'in kavasa adama a ni feu.

²¹ Ğa n ďikai ili yu unushi i na i ya'in va, Ğaďa kaŗali ke medendem ka na i ya'in, ďa n songi ka'a akina, mi iruwai ka'a m bonokoi ka'a tsu kubuta, ďa n vaŗai e kuyene ku na kutai a kusan.

²² <<Ğa aďa kpamu i zuwai Vuzavaguđu u ya'an wupa adama ili i na i ya'in a idika i Tebira, m Masaha, n Kiburotu-hatava.

²³ A ayin a na Vuzavaguđu u lokoi ďa a idika i Kadeshi-baniyan, u dana ďa ta, <Ğaŗukpai a kubana, kaķa yi isa idika i na mi a kuciga me neke ďa.> Ama ďa i ya'ankai ni ugbamukaci. I kpaŗai ku ushuku n ayi, kpamu i tono kadanshi ka ni ba.

²⁴ Yi ta a kuya'ansaka Vuzavaguđu ugbamukaci ali n ayin a na n yevei ďa.

²⁵ <<Ğaďa n vaki maķpaŗa e kelime ka Vuzavaguđu ali ayin amangere kanna n kayin a nanlo dem, adama na Vuzavaguđu u dana ta wi ta a kuna ďa.

²⁶ Ğa n vasai u Vuzavaguđu n danai, <Vuzavaguđu Mala'imili, kaķa vu una uma a nu ba, aza a uķani a nu a na vu shibai n utsura u gbayin u nu ďa vu utaķai le n kukiye ku utsura ku nu a idika i Masar.

²⁷ Ciba n agbashi a nu Ibirahi, n Ishaku, n Yakubu. Kata vu kebece n ugbamukaci u uma a nampa ko asuvawuya e le n unushi u le ba.

²⁸ Ta baci nannai ba, uma a idika i na vu utakai tsu we le i ta a kudana, <<Adama a na Vuzavaguđu u fuda u banka le a idika i na u ya'ankai le uzuwakpani ba, u iwan le ta da wu utakai le adama a na wu una le e meremune.>>

²⁹ Ama ele uma a nu a da, aza a ukani a nu, a na vu utakai n utsura u gbayin u nu, n kukiye ku utsura ku nu.>

10

Nshemberu ma atali n savu mu wila (Kut 34:1-10)

¹ <<A ayin a nanlo da Vuzavaguđu u danai mu, <She'we nshemberu ma atali n re uteku tsu cau, yeve vu tawa gadi wa va na a kusan. Kata vi ya'an akpati vu madanga.

² Mpa mi ta a kudana a nshemberu ma atali ma, idani i na n danai a nshemberu mu ugiti da vu bosoi. Kata vu uka le asuvu a akpati va.>

³ Da n she'wei akpati va, n she'wei vu da m madanga ma akashiya. Da n she'wei nshemberu ma atali n re tsu ugiti, da n kumbai kusan ka nu nshemberu ma atali n re ma e ekiye a va.

⁴ Da Vuzavaguđu u doku u danai a nshemberu ma atali ma tsu na u danai cau va. Ele da wila kupa u na u tonukoi da de a kusan e mere ma akina, a kanna ka na uma o bolongi a kumi ku kusan. Da Vuzavaguđu u nekei mu ele.

⁵ Da m kpatalai n cipai a kusan. Da n zuwai nshemberu ma atali ma a akpati vu na n she'wei va, uteku tsu na Vuzavaguđu u danai mu. Kpamu i ta de uzuwi ali n anana.>>

⁶ Da aza a Isaraila a kanai uye utai a ubuta wa ayinva a aza a Bene-jakan a kubana a Mosera. Ta de Haruna u kuwai da a cidangi ni, da kolobo ka ni Eliyaza wo okpoi ganu vu gbayin a una u ni.

⁷ Ali de da a banai a Gudogoda da a lazai a kubana a Jotubata a idika i na yi ni nyeneke.

⁸ A ayin a nanlo Vuzavaguđu u zagba ta aza e Levi adama a na okpo aza na a kudika akpati vu uzuwakpani u Vuzavaguđu, kata a shamgba e kelime ka ni a ya'an ka yi ulinga, kata kpamu a zuwaka uma unasingai n kula ku ni, uteku tsu na ka ki ali n gogo na.

⁹ I dada i zuwai, ele aza e Levi i n upecu ko ili yu ukani a katsuma ka aza e le ba. Vuzavaguđu da ili yu ukani i le, uteku tsu na Vuzavaguđu Kashile ka da ko tonukoi le.

¹⁰ <<Da n dasangi de a kusan ka ali ayin amangere kanna n kayin dem, uteku tsu na n ya'in n ugiti. Da Vuzavaguđu wu ushuki kavasa ka va a ayin a nanlo kpamu. Ucigi u ni u da wu una da ba.

¹¹ Da Vuzavaguđu u danai mu, <Wala vu bana vu guba uma, adama a na a ciya a bana kata a lya'a ukani wi idika i na n kucinai kuneke ikaya i le.>>

Ili i na Vuzavaguđu u Cigai

¹² <<Gogo na ada uma a Isaraila, yidai Vuzavaguđu Kashile ka da ka cigai wa da? U ciga ta i pana wovon u ni, i ya'an nwalu a uye u ni, kata i ciga yi, i cikpa yi n adu a da raka n wuma u da raka feu.

¹³ Kata kpamu i tono wila n ili i kutono i Vuzavaguđu i na mpa mi e kuneke da anana, adama a uga'in u da.

¹⁴ Lanai, na ɗe gaɗi vu zuva kau n idika, n ili i na yi punu dem i Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa i ɗa.

¹⁵ N nannai dem Vuzavaguɗu u ciga ta ikaya i ɗa, ɗa u zagbai kumaci ku le kaɗa ke le, a kaɗsuma ku uduniyan u na u buwai dem, tsu na ka ki ali anana.

¹⁶ Adama a nannai, tonoi Vuzavaguɗu kata i kaɗukpa ugbamukaci.

¹⁷ Adama a na Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa, ayi ɗa Kaṣhile ka amaɓi, n Vuzagbayin va aza a gbagba'in n Kaṣhile ka gbayin, n utsura, n ili i wovon, wi n kazagba ba, kpamu u tsu ciga kalya'a ba.

¹⁸ U tsu shamkpa ta mkpa'an n agapa a amaɓi dem. U tsu ciga ta komoci, kata u neke yi ilikulya'a n akashi.

¹⁹ Aɗa feu cigai aza na i omoci, adama a na aɗa feu omoci a ɗa yi ishi a idika i Masar.

²⁰ Panai wovon u Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa. Kata i cikpa yi, i gbagba yi mayin, n kula ku ni ku ɗa ya kuya'an akucina.

²¹ Cikpai ni, ayi ɗa Kaṣhile ka ɗa, vuza na u yawai i cikpa, ayi na u ya'in ili i mereve i na ye enei n aɗi a ɗa.

²² Ikaya i ɗa aza a na a banai a idika i Masar, ele ɗa uma amangatatsu n kupa koci, ama gogo na Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa ka zuwa ɗa ta yo okpoi n kaɓundai uteku tsa azangata a gaɗi.>>

11

Cigai Vuzavaguɗu kata i tono yi

¹ <<Cigai Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa, kata i ya'an ili i na u cigai, i tono wila u ni n ili i kutono, n kadanshi ka ni ayin tutu.

² Cibai anana, a na muku n ɗa n ɗa me enei ko a ciyai ugbari u Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa ba, ama aɗa ɗa n kaɗi ka ɗa ye enei tsugbayin ci ni, n utsura u ni, kobolo nu ubanki,

³ n urotu wi ili i gbagba'in i na u ya'in a Masar u Firi'auna mogono ma Masar n idika i ni raka,

⁴ n i na u ya'ankai osoji aza a Masar, n odoku e le n ekeke o odoku e le feu. Kobolo n tsu na kpamu u zuwai mini ma mala ma shili ma lya'i le raka a ayin a na i a kuguva ɗa, n uteku tsu na Vuzavaguɗu wu unai le raka.

⁵ Muku n ɗa me ene i na u ya'ankai ɗa ɗe e meremune ba, ali i yawai punu a ubuta u nampa,

⁶ n i na u ya'in n Datan kobolo n Abiram, olobo a Eliyabu kumaci ka aza a Ruben. Tsu na idika i bayuwai una a aɗi a aza a Isaraila ɗa i sodongi le kobolo m muku n le n apam e le n ili i wuma i na yi i le dem.

⁷ Ama aɗi a ɗa a ɗa e enei ili i gbagba'in i na Vuzavaguɗu u ya'in raka.

⁸ <<Adama a nannai, tonoi wila raka u na mi e kuneke ɗa anana, adama a na i ciya utsura u na ya kufuda ya bana kata yi isa ukani wi idika i na yi a kuciga ya pasa Urudu kata yi isa,

⁹ adama a na kpamu wuma u ɗa u geshe ɗe a idika i na Vuzavaguɗu u kucinakai ikaya i ɗa an wa neke le kobolo nu ntsukaya n le, idika i na yi m mani'in n tsuta.

¹⁰ Idika i na yi a kuciga ya bana kata i uwa yi isa, i ɗa yi ci idika i Masar a ubuta u na yu utai ba, ubuta u na i ci ya'an vica'a kata i tsungu mini n kaɗi ka ɗa tsu ubuta wi ishuwan.

¹¹ Ama idika i na yi a kuciga kupasa kata yi isa ukani wi ɗa, idika i ɗa i na yi nu nsansa kobolo n ara'a a na a tsu shamgba m mini ma Kaṣhile.

¹² Idika i ɗa i na Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa wi a kulana, aɗi a ni i ta a idika ya, ili i na i ɗikai a ugiti u kaya ali a kubana a ukoci u kaya wa.

13 <<Adama a nannai, ɗa baci i tonoi wilā u na mi e kuneke ɗa anana mayin, ɗaɗa i ciga Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa, kaṭa i tono yi n aɗu a ɗa n wuma u ɗa dem,

14 tsu nampa mi ta o kuyo'oko ɗa mini a idika i ɗa a ayin a ni, ayin a lyushi m kpandari dem, adama a na i ciya i bolongu ishina i ɗa m maḳyaṇ ma savu m mani'in.

15 Vuzavaguɗu wi ta a kuzuwa mita mu uta a apulaka a ɗa adama a ilikuzuwa i ɗa. Kaṭa i lya'a ali i cuwa.

16 Ya'in mayin, ta lo ya ciya mali ma na i kpatala kaṭa i tono aṃali o yoku, ali i cikpa le.

17 Ta lo Vuzavaguɗu wa ya'an wupa n aɗa, ali u kpanduku gadi u kpaɗa kuyo'o mini, kaṭa idika i kpaɗa kumatsa ili, gogo lo kaṭa aɗa i kuwa de a idika i singai i na Vuzavaguɗu u nekei ɗa.

18 <<Zuwai kadanshi ka va ka nampa a aɗu a ɗa n wuma u ɗa, shiyai ka'a ko okpo tsu urotu e ekiye, kaṭa i paɗa ka'a a acaṇ a ɗa.

19 Pi'isakai muku n ɗa ka'a, dansai ka'a yi baci idashi a kpa'a dem, n ayin a na yi a nwalu a uye, n ayin a na i vaki n ayin a na i ɗangai.

20 Danai le a iga'in yu utsutsu wi i'uwa i ɗa n utsutsu u likuci u ɗa,

21 adama a na aɗa m muku n ɗa i geshe n idashi de a idika i na Vuzavaguɗu u kucinai an wa neke ikaya i ɗa, ali gadi wi baci de zuwa n idika.

22 Ali ɗa baci de i tonoi wilā u nampa raka mayin u na mi e kuneke ɗa adama a na i tono, ɗaɗa i ciga Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa, kaṭa i ya'an nwalu a uye u ni, kaṭa i gbaga yi mayin,

23 kaṭa Vuzavaguɗu u loko uduniyan a na wi kelime ka ɗa na dem, kaṭa aɗa feu i loko uduniyan u na u la'i ɗa utsura n kaḃundai.

24 Ubuta u na dem i dasai n ene a ɗa, wo okpo ta u ɗa. Kaḃundai ki idika ka ɗa ki ta a kugita de e meremune ali a kubana a Lebano, kaṭa u bono a ubon u kuyene ku Yufiretu a kasana ka Mala me Mere ma na mi indai kalivi.

25 Babu vuza n na wa kufuɗa kushilika n aɗa. Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa ki ta a kuzuwa uma a idika i na de dem i banai a pana wovon u ɗa, tsu na u ya'ankai ɗa uzuwakpani.

26 <<Laṇai, anana mi ta a kuzuwaka ɗa kazagba ku unaṣingai n una u wuya,

27 yi ta a kuciya unaṣingai, i tono baci wilā u Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa u na mi e kuneke ɗa anana,

28 yi ta o kokpo aza a una u wuya i kpaɗa baci kutono wilā u Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa, i kaṣukpai uye n kadanshi ka na mi e kuneke ɗa anana, ɗa i bonoi i tonoi aṃali o yoku a na i yevei ba.

29 Ayin a na baci Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa ka tukai ɗa a idika i na yi a kuciga ya uwa kaṭa yi isa, sai i sala unaṣingai u nanlo a kusan ku gbayin ku Garizim, kaṭa kpamu i sala una u wuya u nanlo a kusan ku Ebalu.

30 Tsu na i yevei, nsansa n nampa ma mi ta a upashi u Urudu, n kalivi ku uye ka a kubana a ubuta u na kanna ka ci yikpa, ɗevu nu ndanga m gbagba'in m More, a idika ya aza a Kana'ana a nanlo a na i idashi a idika i Araba, n upashi u na wi a kinda Giliga.

31 Adama a na yi ta ɗevu an ya pasa Kuyene ku Urudu, kaṭa i uwa i ciya yi isa idika ya, i na Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa ke nekei ɗa. Ayin a na baci yi isai i ɗa kpamu ɗa yi idashi punu a i ɗa,

32 kaṭa i yeve, i tono wilā n ili i kutono raka i na mi e kuneke ɗa anana.>>

12

Ubuta u na Vuzavagudu u zagbai a cikpa yi

¹ <<Na da wilā n ili i kutono i na yo kutono mayin, punu a idika i na Vuzavagudu Kashile ki ikaya i da ke nekei da i lya'a ukaṇi wi da, i daṣangu punu a i da ali uteku u wuma u da aduniyan.

² I langasa ubuta dem u na uduniyan u na i kuloko a ci cikpa aṃali e le, a nsasan n na n kumbai n aginda dem, kobolo n daka vu ndanga ma ayuku kau n na mi n kayimbi.

³ Fadaṣi atali alyuka e le, kata i boso atali avasa e le, i songu ashampatsu a Ashera n akina. Kata kpamu i kapa aṃali e le, i takpa ula e le a ubuta wa.

⁴ Kata i cikpa Vuzavagudu Kashile ka da tsu na a ci cikpa aṃali e le ba.

⁵ Ama i lansa ubuta u na Vuzavagudu Kashile ka da ka kuzagba a katsuma ka kumaci ka da dem, adama a na u zuwa Kula ku ni kata wo okpo ubuta wi idashi i ni, ta de ya kubana,

⁶ ta de ya kubanka n kune'e ku kusongu ku da n alyuka, ili i te a katsuma ka kupa i da n kune'e ku makara adama na i shatangu akucina a na i ya'in n kune'e ku ucigi u kaḍu, n kune'e adama a muku mu ugiti mi ili i kuzuwa ya anaka, nkyon nu nradika n da.

⁷ E kelime ka Vuzavagudu Kashile ka da, avu n aza a kpa'a a nu a da ya kutakuma i da n i ya'in mazanga adama a ili i na i sa'wai n ekiye a da, adama a na Vuzavagudu Kashile ka da ka zuwaka da ta unasingai.

⁸ <<Kata i ya'an tsu na ci ya'in a ubuta u nampa anana ba, yaba dem a kuya'an tsu na u ga'in ni,

⁹ an wo okpoi kata i yawa a ubuta u kuvuka ba, n ubuta wu ukaṇi u na Vuzavagudu Kashile ka da ki e kuneke da.

¹⁰ Ama yi ta a kupasa Urudu kata i daṣangu a idika i na Vuzavagudu Kashile ka da ki e kuneke da ukaṇi, ayi kpamu wi ta e kuneke da wuvuki a ubuta wi irala i da i na yi akambu a da raka, adama a na i daṣangu m matana.

¹¹ Kata i banka n ili dem i na n tonukoi da i tuka a ubuta u na Vuzavagudu Kashile ka da ka zagbai, adama a na i cikpa yi n Kula ku ni. Ili i dafa, kune'e ku kusongu ku da n alyuka, kobolo n i te a katsuma ka kupa i da, n kune'e ku makara ku da, n kune'e ku ucigi u kaḍu ku na i ya'in akucina i kuneke Vuzavagudu.

¹² Ta de ya kuya'an mazanga e kelime ka Vuzavagudu Kashile ka da, ada m muku mo olobo ni nkere n da, n agbashi a da ali n aṃaci, kobolo n aza e Levi aza na i punu idashi a idika i da, aza na i n upecu ko ili yu ukaṇi kobolo n ada ba.

¹³ Ya'in mayin, kata i neke kune'e ku kusongu ku da a ubuta dem ba.

¹⁴ Nekei ku da koci a ubuta u na Vuzavagudu wi a kuzagbaka da a katsuma ki idika i kumaci ku da, ta de ya kuya'an i na dem n tonukoi da i ya'an.

¹⁵ <<Ama yi ta a kufuda kukida nnama n da i takuma a likuci i na baci de yi a makyan ma na baci i cikalai. Yi ta kufuda ya takuma n aḃundai tsu na Vuzavagudu u nekei da unasingai. Vuma cida ko vuza vu unata wi ta a kufuda kutakuma, uteku tsu na a tsu takuma inyama i mere'en ko mesheun.

¹⁶ Ama kata i takuma mapasa ba, vamaṣi n da a idika tsu mini.

¹⁷ A likuci i da kata i lya'a ili i te a katsuma ka kupa ki ishina i da m makyan ma savu, m mani'in, n ili yu ugiti yi ili i kuzuwa i da ba, nkyon n nradika ko anaka, ko kpamu ili de dem i na vu kucinai an va kuneke, ko kune'e ku ucigi wa aḍu a da, ko kune'e ku makara.

¹⁸ Ama yi tā a kulya'a ili i nampa dem e kelime ka Vuzavaguđu Kashile ka_đā a ubuta_ u na u kuzagba, a_đā m muku n_đā olobo ni nkere, kobolo n agbashi a_đā ali n_ama, n aza e Levi a na i punu idašhi a likuci i_đā. Kāta i kana_ māzanga_ e kelime ka Vuzavaguđu Kashile ka_đā kobolo n i na raka_ i ya'in n ekiye a_đā.

¹⁹ Ama i ya'an mayin, adama a na kāta_ i cinukpa n aza e Levi ba, yi baci de idašhi a idika i_đā.

²⁰ <<A ayin na baci Vuzavaguđu Kashile ka_đā ko doki kabundai_ ki idika i_đā, uteku tsu na u ya'ankai_đā uzuwakpani, đā kpamu yi n kutsan_ ki inyama đā i danai, <Mi tā a kutakuma inyama.> To yi tā a kufuda ya takuma kabundai_ ki inyama ka na i cigai.

²¹ Da baci ubuta_ u na Vuzavaguđu Kashile ka_đā ka zagbai an wa zuwa Kula ku ni u ya'an_đā tā_đā'in n_abundai, to yi tā a kufuda ya kida vicu'u vu manama dem uteku tsu na n tonukoi_đā, ko punu a_ka_tsuma_ ku ushiga wa anaka, ko wu nkyon, ko wu nradika, ele na Vuzavaguđu u nekei_đā. Yi tā a kufuda ya takuma i_đā uteku tsu na i cigai a_ ubuta_ wi idašhi u_đā.

²² Takumai le uteku tsu na i tsu takuma mesheun ko mere'en. Vuma cida ko vuza vu unata wi tā a kufuda kutakuma.

²³ Ama i yeve, kāta_ i takuma mapasa ba, adama a na mpasa wuma u_đā, kāta_ i takuma wuma kobolo ni nyama i ni ba.

²⁴ Kāta_ i takuma mapasa ba, vama_ n_đā a idika tsu mini.

²⁵ Kāta_ i takuma ma ba adama na i yongo m ma_tana, a_đā m muku n_đā nu ntsukaya n_đā, adama a na yi tā a kuka_ kuya'an ili i singai a_ ubuta_ u Vuzavaguđu.

²⁶ Ama dikai ili i cida i_đā n ili i singai i na i kucinai an ya kuneke, kāta_ i dika i banka a_ ubuta_ u na Vuzavaguđu u kuzagba.

²⁷ Nekei kune'e ku kusongu ku_đā a katalikalyuka ka Vuzavaguđu Kashile ka_đā, inyama ya kobolo nu mpasa ma. Kāta_ i tsungu mpasa ma alyuka n_đā a kaga'in ka katalikalyuka ka Vuzavaguđu Kashile ka_đā. Ama yi tā a kufuda ya takuma inyama ya.

²⁸ Ya'in mayin kāta_ i tono wila_ u na mi e kuneke_đā na, adama a na i yongo mayin a_đā kobolo m muku n_đā nu ntsukaya n_đā. Ciya i ya'an ili i singai kobolo n i na yi derere a_ashi a Vuzavaguđu Kashile ka_đā.>>

²⁹ <<Vuzavaguđu Kashile ka_đā ki tā o kulokoko_đā uma a_likuci a na yi a kuciga an ya uwa adama a na i lya'a ukani_ wi_đā. Ama ayin a na baci i lokoi le_đā i da_sangi a idika ya,

³⁰ kpamu ayin a na baci a unai le e kelime ka_đā, ya'in mayin, adama a na kāta_ wo okpo_đā maza a_ ubuta_ u keci wu ukuna wa_ama_ e le ba, n i danai, <Nini dai uma a nampa o tsu tono_ama_ e le? Adama a na atsu feu ci ya'an uteku tsu na a ci ya'an.>

³¹ Kāta_ i cikpa Vuzavaguđu Kashile ka_đā tsu na a ci cikpa_ama_ e le ba, adama a na i baci a kucikpa_ka_ama_ ke le a ci ya'ansa tā_ili i gbani-gbani i na Vuzavaguđu u iwain. O tsu songu tā_ muku mo olobo n le m muku mi nkere n le a akina adama alyuka a_ka_ama_ ke le.

³² <<Lanai kāta_ i tono wila_ dem u na n tonukoi_đā, kāta_ i doku ili ba, kāta_ ta na feu i jebe ili ba.>>

13

*A_sanka tā kutono ka_ama_*

¹ Da baci keneki ko vuza na u ce ene a_ ubuta_ wa alatani, wu utai punu a_ka_tsuma_ ka_đā_đā u danai_đā ukuna wu urotu wi ili i mereve i na i kutawa,

² ali ða baci ili i mereve i na u danai va i ya'in mayun, ða u danai <<Tawai tsu tono amali o yoku, kata ci cikpa le.>> Amali a na i yevei ba,

³ kata i pana kadanshi ke keneki ka ko vuza na u ce ene a ubuta wa alatani ba. Vuzavaguðu Kashile ka ða ka ciga ta ko kondo ða adama a na u yeve ko i ciga yi ta n adu a ða kobolo n wuma u ða raka.

⁴ Vuzavaguðu Kashile ka ða ka'a ya kutono, ayi ða koci ya kucikpa. Tonoi wila u ni, kata i pana kadanshi ka ni, ayi ða koci ya kukudanku, kata i gbaga yi.

⁵ Ama ayi keneki ko vuza na u ce ene a ubuta wa alatani wa, mayun ða yu una yi, adama a na u ya'an ta kuyotsongusu ku gbani-gbani a ubuta u Vuzavaguðu Kashile ka ða, ka na ka utakai ða a idika i Masar, ða kpamu u shibai ða a kpa'a ku ugbashi. U ciga ta u zuwa ða i kasukpa uye u na Vuzavaguðu Kashile ka ða ka danai ða i tono. Mayun ða yu utaka ukuna u gbani-gbani a katsuma ka ða.

⁶ <<Da baci tovu, ko kolobo ka nu ko mekere ma nu, ko vuka vu na vi cigai, ko kpamu kaja'a ka nu, ða baci u tawai wa nu adama na u doru wu usokongi, ða u danai, <Tawa tsu tono amali o yoku,> amali a na aña n ikaya i ða i yevei ba,

⁷ amali a uma a na i ukara'i n aña, ko aza ða'in ko aza e ðevu, aza na i a uteku wi idika n tsu nampa a kubana uteku u nan ðe,

⁸ kata yu ushuku ko i panaka yi ba. Ko i pana asuvayali a ni ba. Kata feu i kasukpa yi n wuma ko i sokongu yi ba.

⁹ Mayun ða yu una yi, aña vu na yi aza a ni, aña ða i kugita kuvara yi, kata aza na a buwai feu raka a kana kuvara yi ali u kuwa.

¹⁰ Varai ni n atali ali u kuwa. Adama na u sheshe ta u kpatala ða ciya i kasukpa kutono uye u Vuzavaguðu Kashile ka ða, vuza na wu utakai ða a idika i Masar, a ubuta u tsugbashi.

¹¹ Aza a Isaraila raka i ta a kupana kata a pana wovon, babu vuza te kpamu a katsuma ka ða u kuya'an ili i gbani-gbani tsu nanlo.

¹² <<A ayin a na baci i panai a katsuma ka likuci i ða i yoku i na Vuzavaguðu Kashile ka ða wi e kuneke ða i ðasangu punu, a danai,

¹³ aza a gbani-gbani o yoku a katsuma ka ða uta ta ða a ukai aza a likuci i le a kakamba, a danai, <Kasukpa tsu bana tsu tono amali o yoku,> a na aña i yevei ba,

¹⁴ to sai i lana mayin kata i godumo kpamu i ya'an keci, mayun ða baci icu'u yi ili yu unata i nampa i gitai a katsuma ka ða,

¹⁵ mayun ða yu una aza a likuci a raka n otokobi, ali n ilikuzuwa i likuci ya dem.

¹⁶ I bolongu ucanuku u na i purai gbani va e keteshe e mere ma likuci, kata i songu likuci ya kobolo n ili i na i purai va dem tsu kune'e ku kusongu u Vuzavaguðu Kashile ka ða. Likuci i nanlo yi ta o kokpo agali ali ko wannai, i o kudoku kuma'asaka i ða ba.

¹⁷ Kata i kasukpa a ciya ða n ili i na a zuwai adama a kuna e ekiye a ða ba, ciya Vuzavaguðu u kasukpa wupa wa abundai u ni, kata u pana asuvayali a ða a ubuta u kasingai ka ni. Kata kpamu u zuwa ða i yimkpa n kabundai uteku tsu na u ya'ankai ikaya i ða uzuwakpani n akucina.

¹⁸ Wi ta a kuya'an nannai ða baci i tonoi kadanshi ka Vuzavaguðu Kashile ka ða, ða kpamu i kana wila u ni raka u na mi e kuneke ða anana, ða i ya'in i na yi derere a ubuta u Vuzavaguðu Kashile ka ða.>>

14

Ilikulya i cida n ilikulya yu unata

¹ Musa u danai aza a Isaraila, <<Aḏa muku n Vuzavaguḏu Kaḥile n ḏa yi. Adama a nannai, kaṭa i ḏana kaṭi ka ḏa ko kpamu i gbonduwo aci* a ḏa a ayin na yi a kuya'an kpalu ku vuza na u kuwai ba.

² Adama a na aḏa uma a cida a Vuzavaguḏu Kaḥile ka ḏa a ḏa. Ayi u zagba ḏa ta adama a na yo okpo uma a ukani a ni a kaṭsuma ka uma a na i aduniyan raka.

³ <<Kaṭa i takuma ili na yi n unata ba.

⁴ Na ḏa nnama n na ya kutakuma: anaka, nu nkyon ni nradika,

⁵ nren, ni nsheun, nu nnama n kakamba n na mi ni iyoci i mere'en, n aza na i ni iyoci ya nsheun, n kyanci, n azu, n agiri a kusan,

⁶ yi ta a kufuḏa kutakuma nnama dem n na mi n okotsu abaci e re n aza na kpamu a tsu gara n a takumasakai.

⁷ Ama n nannai dem, a kaṭsuma ka aza a na a tsu gara n a takumasakai n aza na i n okotsu a ubaci. Yi a kutakuma karakuma, n kyalu, n rema ba. Bonokoi le ili yu unata wa ḏa, ko an wo okpoi a tsu gara ta n a takumai, ama i n ubaci wo okotsu ba.

⁸ Kaṭa i takuma magurusunu ba. Bonokoi ni ili yu unata, wi ta n okotsu ubaci ama u tsu gara n u takumai ba. Kaṭa i takuma inyama i ni ko kpamu i sa'wa agifa a ni ba.

⁹ <<A kaṭsuma ki ili i wuma i na yi a mini dem, yi ta a kufuḏa kutakuma aza na i n ugiza kobolo n afaḃu.

¹⁰ Ama ili i na dem yi babu ugiza kobolo n afaḃu kaṭa i takuma le ba, ili yu unata i ḏa wa ḏa.

¹¹ <<Yi ta a kufuḏa ya takuma manu dem ma na mi cida.

¹² Ama nnu n na ya kutakuma ba ele ḏa na: ajimba, asakali, agawun,

¹³ nshangi, nradagbede n icu'u i le dem,

¹⁴ n icu'u ya agaun dem,

¹⁵ aḏala, obobili, n mapapadan,

¹⁶ mkpoyonlo, mkpaṭuwan, ntokutoku m mini,

¹⁷ mkpaṭuwan kakamba, asakali, agbagba a mini,

¹⁸ ajimba, obobili, n icu'u ya ajimba dem, oborou, n agan.

¹⁹ <<Icu'u yi ili i cidinkpi dem, ili yu unata i ḏa wa ḏa, kaṭa i takuma le ba.

²⁰ Ama ili ye evelyu dem i na yi cida, yi ta a kufuḏa ya takuma.

²¹ <<Kaṭa i takuma agifa ba, ama yi ta a kufuḏa ye neke omoci a na i punu idashi kobolo n aḏa a takuma, ko kpamu i denke omoci a. Adama na aḏa uma a cida a ḏa u Vuzavaguḏu Kaḥile ka ḏa.

<<Kaṭa i su'wan maku ma maradika ma na ma buwai a kapa mani ba.>>

I te a kaṭsuma ka kupa

²² <<Mayun ḏa yu utaka i te a kaṭsuma ka kupa ki ili ya ashina i ḏa a kaya dem.

²³ Lya'i i te a kaṭsuma ka kupa ki ishina i ḏa, makyan ma savu m mani'in kobolo m muku mu ugiti mi ili i kuzuwa i ḏa, anaka nu nlala e kelime ka Vuzavaguḏu Kaḥile ka ḏa a ubuta wi idashi i na u kuzagba adama a na i cikpa yi n Kula ku ni, ci i ciya wovon n kuyeve tsu na ya kutono Vuzavaguḏu Kaḥile ka ḏa ayin dem.

²⁴ Ama ḏa baci ubuta u na yi a kubanka n i te a kaṭsuma ka kupa ka, ili i na Vuzavaguḏu Kaḥile ka ḏa ka zuwakai ḏa unaṣingai ḏa u ya'in ḏa ḏa'in,

* **14:1 14:1** Gbonduwo aci A ubuta u uma a Isaraila ele ubon u kucan u ḏa a tsu puna i baci a kuya'an kpalu.

adama a na ubuta u na Vuzavaguđu Kashile ka da ki a kuzagba a na ya cikpa Kula ku ni u ya'an da ta da'in, ili i na i kuya'an i da da na

²⁵ kucukpai i denge i da kata i banka n ikebe ya a ubuta u na Vuzavaguđu Kashile ka da ki a kuzagba va.

²⁶ Kata yu una ikebe ya i tsula ili i na i cikalai, ko kanaka, ko malala, ko makyān, ko ili i na de i tsu maka vuza, ko ili dem i na kađu ka da ka cigai. Ta de i kulya'a i da n i ya'in mazāngā e kelime ka Vuzavaguđu Kashile ka da, a da n aza a kpa'a a da dem.

²⁷ Ama kata i cinukpa n aza e Levi a na i punu ida shi a likuci i da ba, adama a na ele i n upecu ko ili yu ukani u kaci ke le, tsu na a da yi ba.

²⁸ <<A kubana ukocishi wa aya a tatsu dem, yi ta a kutuka n ili i te a katsuma ka kupa ya ashina a da a na i kya'i a kaya ka nanlo ka raka, kata i zuwa a likuci i da.

²⁹ Ilikulya'a i nampa ya, adama a aza e Levi a da, ele na i n upecu n ili yu ukani i kaci ke le tsu na a da yi ba, kpamu adama o omoci, mkpan n agapa a na i punu ida shi a likuci i da. Adama na ele feu a tawa a lya'a a cuwa, kata Vuzavaguđu Kashile ka da ka zuwaka da unasingai a ubuta wu ulinga we ekiye a da.>>

15

kaya ka kucinukpa n atan

(A Gan 25:1-7)

¹ <<A katsuma ku ukoci u kaya ke cindere dem, mayun da i cinukpa n atan.

² Na da uteku tsu na ya kuya'an. Vuza dem va aza a Isaraila vu na vi o kutono kutan, i cinukpa n kutan ku toku ni vuza va aza a Isaraila. Kata u lansa katsupu u vutoku ni vuza va aza a Isaraila ko vuza ni ba, adama a na a sala ta makyān ma kuna atan ma Vuzavaguđu.

³ Yi ta a kufu da kece katsupu a ubuta u komoci, ama mayun da i cinukpa n kutan ku toku da na u ya'in okopu wa da.

⁴ Mayun da, u ga'an a ciya vuza vu unambi punu a katsuma ka da ba. Adama a na Vuzavaguđu Kashile ka da ki ta a kuzuwaka da unasingai n abundai a idika i na wi a kuciga kuneke da yo okpo yu ukani i da,

⁵ da baci de i tonoi wila u Vuzavaguđu Kashile ka da mayin, kpamu da yu ushuki n kadanshi ka ni ka na mi o kutonuko da anana.

⁶ Adama a na Vuzavaguđu Kashile ka da ki ta a kuzuwaka da unasingai tsu na u ya'in uzuwakpani, kata a da i neke uduniyan n abundai okopu. Ama a da ya kulya'a kutan u vuza ba, yi ta a kulya'a tsugono a idika ya abundai, ama a da babu vuza na wa kulya'aka da tsugono.

⁷ <<Da baci a katsuma ka da, vuza yoku wi n unambi, punu a likuci i na yi punu a idika i na Vuzavaguđu Kashile ka da ki a kuciga kuneke da, kata i kpanduku ađu a da, ko i kpa da kubarukpa ekiye a da an ya banka aza a da aza a unambi ba.

⁸ Ama, barukpai ekiye a da, i kopuku yi i na wi a kuciga.

⁹ Ya'in mayin, ta lo ya kudika kusheshe ku gbani-gbani ku nampa, i dana. <kaya ke cindere, ka kucinukpa atan ka yawa ta devu,> ali i langasa ashi a da adama o toku vu da vuza vu unambi, kata i iwan kuneke yi ili. Wi ta a kubanka m mashi ma ni u Vuzavaguđu adama a da, kata ta na yo okpo aza a unushi.

¹⁰ Nekei ni bari babu mololo a kađu, kata adama a ili i nampa Vuzavaguđu Kashile ka da ka zuwaka da unasingai a ubuta wu ulinga wa ekiye a da.

¹¹ Adama na babu tsu na a kunamba vuza vu unambi a idika ya. I dāda i zuwai dā mi a kudana dā <I neke aza a dā, aza a unambi n alānshi a idika ya.> >>

Tsu na a kuya'an n agbashi

(Kut 21:1-11)

¹² <<Da baci toku nu vuza va aza a Ibrahi mavuka ko mavali, u dengei kaci ka ni wa nu ali dā u ya'ankai nu tsugbashi aya a tali. Mayun dā vu kasukpa yi u laza gbani a kaya ke cindere.

¹³ I kasukpa yi baci, kata i kasukpa yi u laza ekiye agaḁa ba.

¹⁴ I neke yi kune'e bari a katsuma ko nkyon n dā nu nraḁika, ko ishina i na i lapai a kashina, m maḁyaḁ na na i pishai feu. I neke yi derere tsu na Vuzavaguḁu u zuwakai dā unaṣingai.

¹⁵ Cibai an aḁa feu agbashi a dā yi ishi a idika ya aza a Masar, ama dā Vuzavaguḁu Kaḁhile ka dā ka shibai dā. I dāda i zuwai dā mi o kuneke dā kadanshi ka nampa anana.

¹⁶ Ama dā baci kagbashi ka ka danai, <Mpa ma kufuḁa ma kasukpa dā ba,> adama a na u ciga dā ta n aza kpa'a ku dā, kpamu u pana ta uyo'o wi idashi n aḁa,

¹⁷ i dika yi i banka a utsutsu u keḁeku ka kpa'a ku dā, kata i taṣa yi kutsuvu n vubele, kata wo okpo kagbashi ka dā ali a kubana uteku. Ta feu i kuya'an n kagbashi ka maku ma vuka nannai.

¹⁸ <<Kata i namgba atsuma a na i kasukpai agbashi a dā a lazai ba, cibai a ya'anka dā ta aganda ali aya atali, a na katsupu ka ni ka la'i katsupu ka vuza vu zamalinga ali kure. Da baci i ya'in nannai Vuzavaguḁu Kaḁhile ka dā ki ta a kuzuwaka dā unaṣingai a katsuma ki ili i na dem yi a kuya'an.>>

Muku mu ugiti mi ilikuzuwa

¹⁹ <<Zagbakai Vuzavaguḁu Kaḁhile ka dā muku mu ugiti ma anaka kobolo nu nlala. Kata i zuwa muku mu ugiti ma anaka ulinga ba, kata kpamu i puna muku mu ugiti mi nkyon n dā ba.

²⁰ A kaya dem, aḁa n aza a kpa'a a dā yi ta a kutakuma le a ubuta u Vuzavaguḁu Kaḁhile ka dā, ḁe a ubuta u na Vuzavaguḁu u kuzagba.

²¹ Ama manama ma mi baci n usan, kakutsuma, ko kayimba, ko kalana ka gbayin, kata i neke ma'a alyuka u Vuzavaguḁu Kaḁhile ka dā ba.

²² Sai i takuma ma'a punu a likuci i dā. Vuza ciḁa n vuza vu unata, yaba dem wi ta a kufuḁa wa takuma, uteku ci inyama i mesheun ko mere'en.

²³ Ama mapasa ma'a koci i kutakuma ba, vaḁai n dā a idika tsu mini.>>

16

Kaḁiva ka kupasamgbantai

(Kut 12:1-20; A Gan 23:5-8)

¹ Musa u lya'i kelime n kadanshi u danai, <<kaya lakam i ya'an kaḁiva ka kupasamgbantai o wotoi u Abibu* adama a na i cikpa Vuzavaguḁu Kaḁhile ka dā. Adama na o wotoi u nanlo u dā Vuzavaguḁu wu utakai dā a idika i Masar n kayin.

² I neke alyuka a Kaḁiva ka Kupasamgbantai u Vuzavaguḁu Kaḁhile ka dā, manama ma na yu utakai a ushiga ko malala ko kanaka a ubuta u na Vuzavaguḁu u zagbai adama a na i cikpa yi n Kula ku ni.

* **16:1 16:1** Wotoi u Abibu Abibu dāda wi ishi wotoi u iyain u kaya e mekecu ma aza a Ibrahi, derere n tsu na a tsu gita kukece o wotoi u tatsu a kubana u naṣhi gogo na. Dāda kpamu e ci ḁeke Nisan.

³ Kätä i takuma inyama ya m boroji vu na a ya'in n yisiti ba. Ali ayin a cindere i kuyongo ta a kutakuma boroji vu babu yisiti, boroji va atakaci, adama na m moloko ma'a i kasukpai Masar, nannai va da ya kuciba n ayin a na i kasukpai Masar a ayin a wuma a da dem.

⁴ Kätä a kana da n yisiti ufobi a idika i da ba, ali ayin e cindere. Kätä kpamu i kasukpa inyama i na i lyukai n kulivi ku kanna ka ya asa ali a kubana usana ba.

⁵ Kätä i lyuka alyuka a Kaḍiva ka Kupasamgbanai a likuci i da dem i na Vuzavaguḍu Kaḥile ka da wi e kuneke da ba.

⁶ Ama yi ta e kuneke a da a ubuta u na Vuzavaguḍu Kaḥile ka da u kuzagba adama a na i cikpa yi n Kula ku ni. Ta de koci ya kuya'an Kaḍiva ka Kupasamgbanai ka n kulivi, a makyan ma na kanna ka yikpai, derere a makyan ma na yu utai a Masar.

⁷ Su'wain i da kätä i takuma i da a ubuta u na Vuzavaguḍu Kaḥile ka da ka zagbai. Kätä n usana yaba dem u bono a kapam ka ni.

⁸ Ayin a tali a da ya kuya'an ada a kutakuma boroji vu babu yisiti, ama a kanna ke cindere kätä i ya'an obolo a cida u Vuzavaguḍu Kaḥile ka da, kpamu kätä vuza u ya'an ulinga a kanna ka nanlo ka ba.>>

Kaḍiva ka vikya'a

(Kut 34:22; A Gan 23:15-21)

⁹ <<Kecei kuden ku cindere a ayin a na i gitai vikya'a vi ishina.

¹⁰ Kätä i ya'an Kaḍiva ke Kuden dem adama a na i cikpa Vuzavaguḍu Kaḥile ka da, a ubuta u kuneke kune'e ku ucigi u kaḍu tsu na Vuzavaguḍu Kaḥile ka da u zuwakai da unaṣingai

¹¹ Ya'in mazanga e kelime ka Vuzavaguḍu Kaḥile ka da, ubuta u na Vuzavaguḍu Kaḥile ka da u kuzagba adama a na i cikpa yi n Kula ku ni. Ada m muku n da n agbashi a da n aza e Levi n omoci, nu mkpan, n agapa n amaci a na i punu idashi n ada.

¹² Cibai a na ada feu yi ishi agbashi a idika i Masar, kätä i tono wila u nampa wa mayin.

Kaḍiva ka Mavali ma Kaḥile

(A Gan 23:33-43; Mkc 29:12-38)

¹³ <<Ayin a na baci i kotsoi vikya'a da i lapai ishina i da, da kpamu i pishai umaci wi itacishi i da. Mayun da i ya'an Kaḍiva ka Mavali ma Kaḥile ali ayin e cindere.

¹⁴ Ya'in mazanga a ubuta u kaḍiva u da, ada m muku n da n agbashi a da, aza e Levi kobolo n omoci, mkpan kobolo n agapa a amaci a na i punu idashi a likuci i da.

¹⁵ Cikpai Vuzavaguḍu Kaḥile ka da n kaḍiva ka nampa ali ayin e cindere a ubuta u na Vuzavaguḍu Kaḥile ka da u kuzagba. Kätä raka da i yongo a mazanga, adama a na Vuzavaguḍu wi ta a kuzuwaka vikya'a vu da unaṣingai kobolo n ulinga we ekiye a da dem.

¹⁶ <<Ali ku tatsu, a kaya, ali a da o bolongu a cikpa Vuzavaguḍu Kaḥile ka da a ubuta u na wa kuzagba, daḍa kaḍiva ko boroji vu babu yisiti, n kaḍiva ke kuden dem, n kaḍiva ka apam. Babu vuza na u kutawa ekiye agada.

¹⁷ Yaba dem u neke tsu na wa kufuḍa, tsu na Vuzavaguḍu Kaḥile ka da u zuwakai da unaṣingai.>>

A ya'in afada

¹⁸ Da Musa u lya'i kelime n kadanshi u danai, <<Zuwa a ya'in afada n aza gbagba'in a kumaci ku dā a likuci dem i na Vuzavaguđu Kašhile ka dā wi e kuneke dā, i ta kpamu a kuya'anka uma afada a usubi.

¹⁹ Kaṭa i vadalukpa kasingai kokpo kawuya ba, kpamu kaṭa i ciga vuza yoku i kaşukpa vuza yoku ba, kaṭa kpamu yi isa kalya'a ba, adama a na kalya'a ka ci yimbanā ta aşi a vuza vu ugboji ali n vuza vu usubi, kaṭa ka zuwa le a ya'an kusheshe ku gbani-gbani.

²⁰ Ayin lakam i yongo a kuya'an ukuna u mayun n usubi, adama a na i yongo n wuma kaṭa i ciya ku'uwa a idika i na Vuzavaguđu Kašhile ka dā ki a kuciga wa neke dā.

Kusaṅka ku kutono aṃali

²¹ <<Da baci i ya'in katalikalyuka adama a kavasa u Vuzavaguđu Kašhile ka dā, kaṭa i shikpa lo kashamkpatsu ka kaṃali ka Ashera lo devu ba.

²² Kpamu kaṭa i shikpa katali ka avasa ko okpo kaṃali ko kutoni ka dā ba, adama na Vuzavaguđu Kašhile ka dā u iwan ta ili i nanlo.>>

17

¹ <<Kaṭa i ya'anka Vuzavaguđu Kašhile ka dā alyuka a kanaka ko a malala ma na mi n usaṅ ko kalana ba, adama na ili yu unata i dā wa ni.

² <<Da baci a cinai mavali ko mavuka ma na mi idashi kobolo n aḍa, a kaṭsuma ka likuci i na Vuzavaguđu u nekei dā, a kuya'an ka gbani-gbani e kelime ka Vuzavaguđu u na u kodoi uzuwakpani u ni,

³ dā u banai u tonoi aṃali o yoku dā u cikpai le, ko kanna ko wotoi, ko azangata a gaḍi, i na n saṅkai,

⁴ dā a tukai n ka'a wa dā, mayun dā i godumo ka'a mayin. Da baci i cinai an kakuna ka mayun dā i a kuya'ansa ili yu unata i nampa a idika yi Isaraila,

⁵ dikai vuma va, ko vuka vu na vi ya'in ka gbani-gbani ka, yu utuka yi pulai vu likuci, kaṭa i vara yi n atali yu una.

⁶ Ama sai i ciya ngan nre ko n tatsu daḍa ya kuna vuma va, kaṭa yu una vuma va m magan me te koci ba.

⁷ Ngan n na me enei ni va, ele dā aza na a kugita kuvara yi, yeve kaṭa aza na a buwai o tono. Nannai dā ya kutakpa ka gbani-gbani a kaṭsuma ka dā.>>

Ubuta u kukida ka afada

⁸ <<Da baci a tukai nu n afada a atakaci a na a la'i utsura u nu, ko ka munuka, ko ka na vuza wu unai toku n ucikali u ni ba, ko vishili, dika le vu banka a ubuta u na Vuzavaguđu Kašhile ka dā ka kuzagba.

⁹ Bankai n ka'a u anan ganu a na i anan Levi, n kaya'inkafada ka na ki e kefeku a ayin a nanlo, kaṭa i tonuko le i na i balai dā, i ta ta na a kukidaka dā afada a na untsai.

¹⁰ Mayun dā i tono afada a na a kidakai dā, a ubuta u na Vuzavaguđu u kuzagba. Ya'in mayin kaṭa kpamu i ya'an ili raḳa uteku tsu na o tonukoi dā.

¹¹ Ya'in uteku tsu wilā u na o yotsongi dā kaṭa i tono afada a na a kidakai dā. Kaṭa i kpatala a usingai ko a ugula i kaşukpa kadanshi ka na o tonukoi dā ba.

¹² Vuma na de u goyoi kaya'inkafada ko ganu vu na wi a kuya'anka Vuzavaguđu Kašhile ka dā ulinga, mayun dā a una yi. Nannai dā ya kutakpa ukuna u gbani-gbani a kaṭsuma ki Isaraila.

¹³ Uma raḳa i ta a kupana, kaṭa a pana wovon u na o kudoku kuya'an ili tsu nanlo kpamu.>>

Wilā u na mogono mo kutono

¹⁴ <<Makyan ma na baci i uwai a idika i na Vuzavaguđu Kashile ka da ki e kuneke da, ali da yi isai i da, da i dasangi punu a i da, da i danai, <Kasukpa tsu zagba mogono, uteku tsu uduniyan u na wi ukara'i n atsu,>

¹⁵ mayun da i zagbaka kaci ka da mogono ma na Vuzavaguđu Kashile ka da ka kuzagbaka da. Mayun da wo okpo toku da. Kata i zuwa komoci kokpo mogono ma da ayi na wi vuza vi Isaraila ba.

¹⁶ Kata mogono mo bolonku kaci ka ni odoku n abundai ba, ko kpamu u suku uma a ni o bono a idika i Masar o doku a tsulaka yi a da ba, adama a na Vuzavaguđu u dana da ta, <Kata i doku i bono a Masar kpamu ba.>

¹⁷ Kata kpamu u zuwa amaci n abundai ba, ta lo a kusaba'a kadu ka ni u kasukpa Vuzavaguđu, kata kpamu u bolonku kaci ka ni azurufa n azanariya n abundai ba.

¹⁸ <<A makyan ma na baci u dasangi a kakuba ko tsugono tsu ni, wi ta a kupuraka kaci ka ni wila u nampa a katagarda ku ukatali ka na a dikai a ubuta u anan ganu a na i aza e Levi.

¹⁹ Kata ko yongo ekiye a ni, u kece ka'a a kanna lakam a makyan ma wuma u ni, adama na u ciya kuyeve tsu na u kuneke Vuzavaguđu Kashile ka ni tsugbayin, kata u tono wila n ili i kutono i na yi punu udani a katagarda ka nampa mayin,

²⁰ u ya'an baci nannai, wi ta a kusanke yi kudika kaci ka ni adanshi u la'a ta otoku a ni, kata u sanke yi kukpatala a ugula ko a usingai u kasukpa wila, adama a na ayi nu ntsukaya n ni e geshe a kulya'a tsugono a Isaraila.>>

18

Kune'e adama a anan Ganu n aza e Levi (Mkc 18:8-32)

¹ Da Musa u lya'i kelime n kadanshi u danai, <<Anan ganu ele vu na i aza e Levi, da da kumaci ka aza e Levi raka, i a kuciya upecu ko ili yu ukani a katsuma ka aza a Isaraila ba. Ele da a kulya'a alyuka a na a ya'in n akina da e nekei Vuzavaguđu. Adama na da da ili yu ukani i le.

² I a kuciya ili yu ukani kobolo n itoku i le ba, adama na Vuzavaguđu da ili yu ukani i le, tsu na u ya'ankai le uzuwakpani.

³ Ayin a na baci uma a ya'in alyuka n kobomburon ko mokyon, e neke anan ganu nvatsu, nu mgbagulu kobolo n ili i katsuma.

⁴ Kata kpamu i neke le ili i na i gitai kumatsa ya ashina i da, m makyan ma savu ma da, m mani'in kobolo n cileme tsu nkyon n na a gitai kumatsa tsu na i punai.

⁵ Adama a na Vuzavaguđu Kashile ka da u zagba le ta kobolo nu ntsukaya n le, a katsuma ka kumaci ku da raka, a shamgba a ya'an tsugbashi n kula ku Vuzavaguđu ayin tutu.

⁶ <<Da baci vuza va aza e Levi u kasukpai likuci i ni ko tedai baci wi n idashi punu a Isaraila, da u tawai a ubuta u na Vuzavaguđu u zagbai,

⁷ wi ta a kufuda wa ya'an tsugbashi n kula ku Vuzavaguđu Kashile ka ni, derere uteku tsu na otoku a ni aza e Levi a na i lo a tsugbashi a ubuta wa, e kelime ka Vuzavaguđu.

⁸ Wi ta a kisa upecu wi ilikulya i ni derere n itoku i ni anan ganu a na a buwai, kobolo n ili yu ukani i na u dengei yi ikaya i ni.>>

Tsubari adama a kuya'an ki ili yu unata

⁹ <<Makyan ma na baci i uwai a idika i na Vuzavaguđu Kashile ka da ki e kuneke da, kata i dika ili yu unata i uma a a nanlo ba.

¹⁰ Katak a cina vuza yoku a katsuma ka da a kuya'an alyuka m maku mo kolobo ko mekere ma ni n akina ba, ko kpamu a kuya'an tsuboci, ko kulana, ko adabu, ko nkunu ba

¹¹ ko koboci, ko vuza vu ulinga n wunlai u gbani-gbani, ko vuza na wi ulinga n wunlai wa akpisa,

¹² adama na vuza na baci de dem u ya'in ili i nampa wo okpo ta ili yu unata u Vuzavaguđu. Kpamu adama a ili yu unata i nampa i da da Vuzavaguđu Kashile ka da ki o kuloko uduniyan u nampa e kelime ka da.

¹³ Mayun da yo okpo aza a singai u Vuzavaguđu Kashile ka da.

Keniki tsu Musa

¹⁴ <<Adama a uduniyan kakau u na yi a kuciga kuloko na, a tsu ushuku ta n aza a kulana n aza o tsuboci, ama ada Vuzavaguđu Kashile ka da ka san ka da ta kuya'an ili i nampa.

¹⁵ <<Vuzavaguđu Kashile ka da ki ta a kudangusaka da keneki ko yoku tsu va a katsuma ki itoku i da, ayi da vuza na i ku ushuku n ayi

¹⁶ derere uteku tsu na i folonoi Vuzavaguđu Kashile ka da na de a kusan ku Horebu a kanna ka na i bolongi, a na i danai, <Kasukpa tsu doku tsu pana kalakatsu ka Vuzavaguđu Kashile ka tsu ko tsu doku ce ene akina a gbangam kpamu ba, ta lo tsa kuwa.>

¹⁷ Da Vuzavaguđu u danai mu, <Mayun da, uteku tsu na a dansai va.

¹⁸ N kudangusaka le ta keneki ko yoku tsu nu, a katsuma ko otoku e le. Katak n zuwa kadanshi ka va a una u ni, katak u dana le i na ma kudana yi raka.

¹⁹ Vuza na baci de dem u kpadai kupana kadanshi ka na keneki ka ka kudansa n kula ku va, mpa n kaci ka va mi ta a kutakacika yi.

²⁰ Ama keneki ka na baci ka ya'in kadanshi n kula ku va, ba i na mpa n danai ni u dansa ba, ko ta na u dansa n kula ka amali o yoku kau, keneki ka nanlo mayun da ki ta a kukuwa.>

²¹ Yi ta a kufuda ya dana a kadu ka da, <Nini dai tsa kuyeve kadanshi ka na Vuzavaguđu u dansai ba?>

²² Da baci keneki ka dansai n kula ku va da kakuna ka ka shanai ba, ko kpamu da ye enei ka kokpoi mayun ba, na lo va ili i na Vuzavaguđu u dansai i da ba. Keneki ka ka ya'an ta de kadanshi ku ucikali u ni. Katak i pana wovon u ni ba.>>

19

Likuci i kushedeku

(Mkc 35:9-34; Jes 20:1-9)

¹ <<Ayin a na baci Vuzavaguđu Kashile ka da wu unai uma a idika i na wi a kuciga we neke da, e megeshe ma na baci kpamu i lokoi le, da i dasangi a likuci i le n i'uwa i le,

² katak i pecuku idika i na Vuzavaguđu Kashile ka da u nekei da yo okpo ubuta wu ukani u da wa kutatsu, katak i zagbaka kaci ka da likuci i tatsu punu e mere mi idika i na wi a kuciga kuneke da va.

³ Ya'in uye punu adama na da baci vuza wu unai vuma n ucikali u ni ba, u suma u bana de.

⁴ <<Na da wila adama vuza na wu unai vuma babu ucikali, kpamu i a ma'iwansanai ba, wi ta a kufuda kusuma u bana de adama a na wi isa wuma u ni.

⁵ Agisana, vuza u bana baci a kakamba n kaja'a ka ni kukapa ndanga, da u dangusai kogovu an wa kapa madanga, da ka'a ke shemgbei ali ka kapai toku ni da u kuwai. Vuza va wi ta a kufuda wa suma u bana a likuci i te i nanlo ya adama a na u la'aka n wuma u ni,

⁶ ta lo toku vu vuza na a unai va wa saba yi n wupa ali u cina yi, adama na ubuta wa wi ta da'in, kata wu una yi gbani ko an wo okpoi u yotso a una yi ba, adama a na i a tsurala ko vishili ba.

⁷ Adama a nampa a da n danai, i zagbaka kaci ka da likuci i tatsu.

⁸ Kpamu da baci Vuzavaguđu Kashile ka da ko doki da kabundai ki idika, uteku tsu na u ya'ankai ikaya i da uzuwakpani n akucina, da u nekei da idika raka i na u ya'ankai le uzuwakpani.

⁹ I tono baci wila u na n nekei da mayin anana, i ciga Vuzavaguđu Kashile ka da ayin tutu, i wala a uye u ni, yi ta o kudoku ya zagba likuci i tatsu kpamu.

¹⁰ I ya'an nannai adama a na kata a una aza a na i babu unushi a katsuma ki idika i na Vuzavaguđu Kashile ka da ki e kuneke da yo okpo ubuta wu ukani u da ba, adama a na kata mpasa n vuza vu babu unushi m bono a kaci ka da ba.

¹¹ <<Ama da baci vuza u iwain toku ni, da u va'wain ni da wu unai ni, da u sumai a kubana a katsuma ka likuci i te i nampa,

¹² nkoshi m gbara-gbara n likuci n ni mi ta a kusuku a bana a kana vuza munuka va a tuka, kata e neke yi e ekiye a uma a vuza na wu unai va adama a na a una yi feu.

¹³ Kata i pana asuvayali a ni ba, tsu nanlo tsu da i kusanka munuka u vuza na wi babu unushi a katsuma ka aza a Isaraila, adama a na i ciya matana.>>

¹⁴ <<Kata vu takpa katali ku urotu u kure'e u tovu u na ikaya i da i shikpai a ubuta wu ukani u na Vuzavaguđu Kashile ka da ke nekei da i kana ba.>>

Wila adama a ngan

¹⁵ <<Magan me te ma yawa tsu na a kudana vuza u ya'an ta unushi ko ili i gbani-gbani ba, sai de a pana una wu ngan n re ko n tatsu, kafu a ushuku n kadanshi ka.

¹⁶ Da baci vuza vu kusheshe ku gbani-gbani wu utai adama na u dansa kakuna ka a'uwa u vuza yoku,

¹⁷ uma e re a na i a vishili va i ta a kubana u Vuzavaguđu, e kelime ka anan ganu n a ya'in a fada a na i ulinga a makyan ma nanlo.

¹⁸ A ya'in afada i ta a kulana kadanshi ka mayin, da baci a cinai kakuna ka a'uwa da u ya'ankai toku ni va,

¹⁹ ya'ankai ni uteku tsu na u sheshei kuya'anka toku ni va. Nannai da ya kutakpa ka gbani-gbani a katsuma ka da.

²⁰ Kata aza na a buwai a pana, kata a pana wovon u na o kudoku kuya'an ka gbani-gbani tsu nanlo a katsuma ka da.

²¹ Kata i pana asuvayali ba. Wi ta o kokpo wuma n wuma, kashi n kashi, kanga n kanga, kukiye n kukiye, kune n kune.>>

20

Wila adama a ukuna u kuvon

¹ <<Da baci i banai kuvon a ubuta wi irala i da, da ye enei odoku n ekeke odoku n ovonshi a na a la'i da kabundai, kata i pana wovon u le ba, adama a na Vuzavaguđu Kashile ka da ka na ku utakai da a Masar, wi ta kobolo n ada.

² Ayin a na baci i fobusoi an ya gita vishili, ganu wi ta a kuta u ya'an kadanshi n uma,

³ wi ta a kudana le, <Ada aza a Isaraila panai, anana i fobuso ta an ya shilika n irala i da, kata ikyamba i da i kuwa ba. Kata i pana wovon ko adu a da a mada ba, ko i je'eke ikyamba adama e le ba,

⁴ Adama a na Vuzavaguđu Kashile ka da wi ta a kuwala n ada, ciya u shilika n irala i da, kata i lya'a le n kuvon.>

⁵ Kata aza e kelime osoji a ya'an kadanshi n uma, a dana, <Yayi a katsuma ka da u ma'i kpa'a ku savu ku na kata e erengi ba? Kasukpai ni u bana a kpa'a ku ni, ta lo wa kuwa a ubuta u kuvon, kata vuza yoku we erengu ku da.

⁶ Yi ta punu n vuza na u ca'i kashina ki itacishi, ka na kata u la'i umaci u ka ba? Kasukpai ni u bana a kpa'a, ta lo wa kuwa a ubuta u kuvon, kata vuza yoku u lya'aka yi ka'a.

⁷ Ko yi ta n vuza na wi m mazama ma na kata u zuwai ba? Kasukpai ni u bana a kpa'a, ta lo wa kuwa a ubuta u kuvon, kata vuza yoku u dika ma'a.>

⁸ Kata aza e kelime o osoji a doku a dana, <Yayi a katsuma ka da wi a kupana wovon a kadu ka ni? Kasukpai ni u bana a kpa'a, ta lo wa zuwa adu aza ni a kuwa.>

⁹ Ayin a na baci aza e kelime a o kotsoi kadanshi n uma a, kata a zagba ovonshi a katsura dem.

¹⁰ <<Makyan ma na baci i yawai devu n likuci i na ya kuya'an kuvon ka, su'uki le n akaka a kulansa idashi i matana.

¹¹ Da baci a ushuki da m matana kpamu da e nekei ka le wa da, to uma a na i cinai punu idashi a likuci ya raka i ta o kokpo agbashi a da, kata a gandaka da.

¹² Ama da baci a iwain kushuku n ada, da a ya'in kuvon n ada, kanzai likuci ya.

¹³ Da baci Vuzavaguđu Kashile ka da ke nekei da likuci ya e ekiye a da, unai mavali dem n kotokobi,

¹⁴ ama amaci m muku, n ili i kuzuwa, kobolo n ili i likuci i na i buwai raka, n ucanuku u na i purai gbani a ubuta u kuvon, i dikaka ka da i da ci ili na i purai gbani a ubuta u kuvon. Kata i lya'a uyo'o wu ucanuku wi irala i da, i na Vuzavaguđu Kashile ka da ke nekei da.

¹⁵ Nannai da ya kuya'an n likuci raka i na yi da'in n ada, i na yi a katsuma ku uduniyan u na wi devu n ada ba.

¹⁶ Ama a katsuma ka likuci i uma a nampa i na Vuzavaguđu Kashile ka da ki e kuneke da adama a na yo okpo ili yu ukani i da, kata i kasukpa ko ili i te n wuma ba.

¹⁷ Yi ta a kuna le raka-raka, aza a Hitiya, n aza a Amoriya, n aza a Kana'ana, n aza a Periziya, n aza a Hiviya, n aza a Jebusiya, uteku tsu na Vuzavaguđu Kashile ka da ka dansai,

¹⁸ adama a na kata a pi'saka da ili yu unata i na i a kuya'ansaka amali e le ba, ali a zuwa da kuya'anka Vuzavaguđu Kashile ka da unushi.

¹⁹ <<Da baci i kambuki likuci n kuvon ali da i geshei a vishili adama na yi isa i da, kata i kapa ndanga n likuci ma n kogovu ba. Adama na yi ta a kutawa ya lya'a n da, kata i kapa n da i varuku a idika ba. Ndanga n kakamba uma a da, an ya banka le n kuvon?

²⁰ Ama ndanga n na i yevei a tsu lya'a ba, n dada i kukapa, kata i ya'anka adasukpatsu a na ya kukumbaka nshilya mi irala ali i fada n da.>>

21

Wilä u munuka ma na e yevei vuza na u ya'in ba

¹ Da Musa u lya'i kelime n kuya'an kadanshi, u danai, <<Da baci a cinai vuza iva'in ukpa a idika a kakamba, punu a idika i na Vuzavaguđu Kašhile ka da ki e kuneke da yo okpo yu ukani i da, kpamu i yeve vuza na wu unai ni ba,

² ka ta nkoshi m gbara-gbara n a ya'in a fada a da uta a bana, ka ta a gisangu mbari mu ubuta u na keven ki ikyamba ka ki n likuci i na yi lo devu.

³ Ka ta nkoshi m gbara-gbara n likuci i na yi devu n keven ka a dika medendem ma na ka ta a sa'wakai kuya'an ka ulinga u vicimba ba, kpamu ka ta a sa'wa kuzuwaka yi kogboro ka anaka ba,

⁴ ka ta nkoshi n guba ma'a a kugida la a kara'a ka na ka ta a sa'wai kucimba, ko ta na a ca'i ili ba, a ubuta u na mini mi e kuyene, ka ta o kodo kudeku ku medendem ma.

⁵ Ka ta anan ganu, muku n Levi, uta adama a na ele da Vuzavaguđu Kašhile ka da ka zagbai adama na a ya'an ka yi tsugbashi ka ta a zuwaka uma unasingai n kula ku Vuzavaguđu. Ka ta kpamu a una ukuna u vishili n kagbanigbani.

⁶ Ka ta nkoshi m gbara-gbara ra ka n na mi devu n likuci i na ka kpisa ka ki va, a sa'a ekiye e le a a ikyamba i medendem ma na o kodoi kudeku a kara'a ka,

⁷ ka ta a dana, <Ekiye a tsu una vuma nampa ba, a shi a tsu ta na feu e ene vuza na wu unai ni ba.

⁸ Vuzavaguđu, isa katsupu ka kutakpa unushi ka nampa adama a uma a nu aza a Isaraila, ele na vu shibai, kpamu ka ta vu ta duka uma a nu n unushi wu mpasa u vuma vu nampa ba, ka ta ta na a cinukpaka le unushi wu mpasa u nampa.>

⁹ Nannai da ya kutakpa mabin ma vuza vu babu unushi a katsuma ka da, da baci i ya'in i na i ga'in u Vuzavaguđu.>>

Tsu na a kuya'an n amaci a na a purai a ubuta u kuvon

¹⁰ <<Da baci i banai kuya'an kuvon n irala i da, da Vuzavaguđu Kašhile ka da ke nekei da ele e ekiye a da, ali da i purai le okpoi agbashi a da,

¹¹ da ve enei mekere ma singai a katsuma ke le, ali da vu cikalai ma'a, vi ta a kufuda kuzuwa ma'a mo okpo vuka vu nu,

¹² da baci vu dikai ni vu tukai a kpa'a, vu zuwa yi u puna kaci ka ni ka ta u kida akutsulu a ni.

¹³ Ka ta u fodo ntogu n na e remeke ni, ka ta u dasangu u ya'an kpalu ka anaku a ni n esheku a ni ali wotoi u te. U kotso baci da da va kufuda va kasa n ayi vo okpo vali vi ni ayi wo okpo vuka vu nu.

¹⁴ Ama da baci vu doku vu panai mali ma ni ba, vi ta a kufuda va kasukpa yi u laza a kubana a ubuta u na u cikalai. Ama ka ta vu denge yi, ko vu takacika yi tsu kagbashi ba, adama a na vu vaku ta de n ayi.>>

Katsura ka magaji ma kpa'a

¹⁵ <<Da baci vuza wi n amaci e re da u la'i n kuciga vuza te, da ra ka vi le a matsai muku mo olobo, ama maku mu ugiti ma ma vuka vu na u iwain da,

¹⁶ ayin a na baci u cigai kupece uciyi u ni ci ili yu ukani u muku u ni, ka ta u neke tsugbayin u maku ma vuka vu na u la'i n kuciga va ba, adama a na maku ma vuka vu na u iwain va, ayi da maku mu ugiti,

¹⁷ mayun da wu ushuku m maku mu ugiti, maku ma vuka vu na u iwain va, u neke yi ugboku u re a katsuma ki ili i na wi n i da ra ka, adama na ayi

da maku mu ugiti ma ayin a utsura a ni. Katsura ka maku mu ugiti ka ni ka'a.>>

Wilä adama a maku mu ugbamukaci

¹⁸ <<Da baci vuza wi m maku mu ugbamukaci n ugbamiwasuvu ma na ma tsu pana kadanshi ke esheku a ni ko anaku a ni ba, ali a gbarai ni ama da u kpađai kupana,

¹⁹ kasukpa esheku n anaku a ni a kana yi kata a banka nkoshi m gbara-gbara n likuci i ni a utsutsu u likuci,

²⁰ kata a dana nkoshi mgbara-gbara ma, <Maku ma tsu ma nampa mi ta n ugbamukaci, u tsu pana kadanshi ka tsu ba, kalya'i ka'a n koso'i.>

²¹ Kata uma a likuci i ni raka a vara maku ma sai ukpa. Mayun da i shamkpa n kawuya a ubuta u da. Aza a Isaraila raka i ta a kupana ili i nampa kata a pana wovon.>>

Wilä kakau

²² <<Da baci a unai vuza adama a unushi u gbani-gbani ali da a sabangi keven ka ni a madanga,

²³ kata i kasukpa keven ka sai kayin washi ba. Mayun da i cidangu ka'a a kanna ka nanlo ka, adama a na keven ki ikyamba ka vuma ka na a sabangi a madanga, ki ta n una u wuya u Kashile. I cidangu yi ta lo ya langasa idika i na Vuzavagudu Kashile ka da ki e kuneke da.>>

22

¹ <<Da baci ve enei kanaka ko malala mo tovu ma puwankai, kata vu kasukpa ma ba, loko ma'a vu banka yi.

² Vuza vi ili va wi baci idashi devu n avu ba, kpamu vu yeve ko ma yayi ba, dika ma'a vu bonoko a kpa'a ku nu ali sapu na wu utai kulansa. Yeve vi neke yi ma'a.

³ Ta feu va kuya'an nannai m majaki ko motogu ko ili de dem i na i puwankai ni. Kata vu kasukpa i da ba.

⁴ Da baci ve enei majaki ko kanaka ko tovu ka yikpai a uye, kata vu laza vu kasukpa ka ba. Shamgba adama a na vu dangusaka yi ka'a.

⁵ <<Kata amaci a uka ucanuku u ali ba, ali feu kata a uka ucanuku wa amaci ba, adama na vuza na baci de dem u ya'in ili nannai, wo okpo ta ili yu unata u Vuzavagudu Kashile ka da.

⁶ <<Da baci vu cinai manunu a cikinda devu n uye, ko n okowo ko m muku, ko zuva a madanga ko a idika, kata vu pura kanaku ka m muku n ni ba.

⁷ Vi ta a kufuda va dika muku ma, ama vu kasukpa kanaku ka laza, adama na vu ciya idashi i matana, kata kpamu vu ciya wuma wu ugadi.

⁸ <<Da baci vu ma'in kpa'a ku savu, kata vu ma'akai kobisho vu karaka, adama a na kata vu uka kaci ka nu unushi u munuka a kpa'a ku nu a ayin a na baci vuma u fatatsai gadi u yikpai ba.

⁹ <<Kata i ca'a icu'u kakau ugboku u re a kashina ki itacishi ka da ba, da baci i ya'in nannai, raka i na i ca'i kobolo n umaci wa i ta o kokpo n unata.

¹⁰ Kata i bolongu majaki n kanaka a vicimba ba.

¹¹ Kata i uka motogu ma na a ca'i n lilin kobolo n cileme* ba.

¹² <<Ama i ca'aka ntogu n da n na i tsu uka itaza a ngon n nashi dem.>>

Wilä adama a tsugbani

21:23 21:23 Gal 3:13 * **22:11 22:11** cileme Uma a cau a tsu puna ta cileme tsu nlala kata tso okpo an tsugbere ali a ya'anika kuca'a.

13 <<Da baci vuza u zuwai vuka ali da u vaki n vu da, da kucikpa u iwain vu da,

14 a kuya'ansaka yi kadanshi ka gbani-gbani n u langasai ni kula, a kudana, <Ana n zuwai vuka vu nampa, ana n vaki n ayi da n cinai ni u langasa ta de cikere ci ni.>

15 Kata eshekpu e mekere a n anaku a ni a banka n i na i yotsongi cikere ci ni a ubuta wu nkoshi m gbara-gbara a utsutsu u likuci.

16 Kata esheku e mekere a a dana nkoshi m gbara-gbara ma, <N neke ta maku ma va yolo u vuma nampa, ama da u iwain ni.

17 Gogo na da na u langasai ni kula, u danai, <<N cina maku ma da n cikere ci ni ba.>> Ama urotu u cikere tsu maku ma va u da na.> Yeve kata ishekpu i ni i barukpa kakashi ke cikere ci ni e kelime ka nkoshi m gbara-gbara n likuci ma,

18 kata nkoshi m gbara-gbara n likuci ma a dika vuma va a faba yi,

19 kata a kidaka yi ugana azurufa amangatawun (100), e neke esheku e mekere a, adama a na vuma vu nampa u neke ta mekere ma aza a Isaraila ma na kata me yevei vali ba, kula ku gbani-gbani. Kata u lya'a kelime n kokpo vuka vu ni, kpamu wi n tsu na wo loko yi ba, ali a uteku u wuma u ni.

20 <<Ama, da baci ukuna u na vali va vu dansai wo okpoi mayun, kpamu da a nambai urotu u cikere ci ni,

21 kata utaka m mekere ma a utsutsu u kpa'a ke esheku a ni, kata a zuwa uma a likuci a varai n atali ali u kuwa. U ya'an ta ili i wono a katsuma ka aza a Isaraila a ubuta u kuya'an cishakanlai a kpa'a ke esheku a ni. Nannai da ya ku utaka n ka gbani-gbani a katsuma ka da.

22 <<Da baci a cinai vuza a kuya'an tsugbani n vuka vu vuza yoku, vuma va n vuka va dem i ta a kuna le. Nannai da ya kutakpa ka gbani-gbani a katsuma ka aza a Isaraila.

23 <<Da baci e remei vuza a likuci n kamana ka vuza yoku ka na kata ke yevei vali ba, ali da u ya'in tsugbani n ayi,

24 yi ta a ku utaka dem vu le a utsutsu u likuci kata i vara le ali a kuwa, adama a na ko a na mekere ma mi punu a likuci u lapa una ciya u lansa ubanki ba, kpamu adama a na vuma va u langasa ta kamana ka vuza yoku. Nannai da ya kutakpa ka gbani-gbani a katsuma ka da.

25 <<Ama a kakamba ka'a baci vuza u remei kamana ka vuza yoku da u ya'in tsugbani n ayi n utsura, vuza vu meremeke dada koci ya kuna.

26 Kata i ya'an ka mekere ma ili ba, adama a na u ya'an unushi u na u yawai ukpa ba, adama na ukuna u nampa wa u yotso ta an vuza na u kidangi toku ni da wu unai,

27 adama a na vuza va u cina ta mekere ma a kakamba, mekere ma mi ta a kulapa una ama u ciya vuza na u ku isa yi ba.

28 <<Da baci vuza u cinai mekere ma na kata me yevei vali ba, kpamu mi n kamana ba, da u remei ni u ya'in tsugbani n ayi ali da e remei le,

29 vuza va wi ta a kutsupa esheku e mekere a azurufa amangere n kupa, mayun da kpamu u zuwa ma'a, adama a na u langasa yi ta. Wi ta na feu n tsu na wo kuloko yi ba, ali a kubana uteku u wuma u ni.

30 <<Kata vuza u zuwa vuka ve esheku a ni ba, kata feu u goyo esheku a ni ba.>>

23

Aza a na a ku'uwa a katsuma ka uma a Vuzavagudu ba

¹ <<Vuma vu na baci a utakai ko a gbatyai tsali ci ni, kata u uwa a ubuta u kobolo ka uma a Vuzavaguđu ba.

² <<Vuza na baci de dem a matsai babu anaku a ni a ya'an yolo, maku ma katsuma ka pulai ma nanlo mi a ku'uwa a katsuma ka uma a Vuzavaguđu ba. Ali a kubana a tsukaya kupa, babu vuza a katsuma ka kumaci ka ni ka na ka ku'uwa a katsuma ka uma a Kashile.

³ <<Kata vuza va aza a Amona ko vuza va aza a Mowabu u uwa a ubuta u na uma a Kashile i ba. Ali tsukaya kupa, babu vuza te a katsuma ka kumaci ka nanlo vuza na u ku'uwa punu a ubuta u kobolo ka uma a Vuzavaguđu.

⁴ Adama a na a tawa a rabasa da ba, a tuka da feu n ilikulya m mini mo kuso'o a makyan ma na yu utai a idika i Masar ba. A tsupa ta Balamu maku ma Beyo vu Peto m Mosopotamiya adama a na u zuwaka da una u wuya.

⁵ Ama Vuzavaguđu Kashile ka da u iwain kupanaka Balamu, da u kucukpai u bonokoi una u wuya wa u bonoi unasingai, adama a na Vuzavaguđu Kashile ka da u ciga da ta.

⁶ Kata i lansa le n idashi i matana ko kulya'a ku kelime ku le ba, ali uteku n wuma u da.

⁷ <<Kata i goyo aza a Edom ba, adama a na kumaci ku da ku da, kata kpmu i goyo aza a Masar ba, adama a na cau i dasangu ta we le tso omoci punu a idika i le.

⁸ Muku n tsukaya tsu tatsu n na a matsakai le, i ta a ku'uwa ubuta u kobolo ka uma a Vuzavaguđu.>>

Kuyongo cida a ubuta wa apam

⁹ <<Ayin a na baci i shikpai apam a da adama a na i ya'an kuvon n irala i da, kata i ya'an da'angi n ili na yi ni nshinda.

¹⁰ <<Da baci vuza te a katsuma ka da u natukpai kaci ka ni n kayin ali ugapu u loloi ni, kata yu utaka n vuma vu nanlo va a ubuta u katsura ka uma ka, kata u shamgba de pulai.

¹¹ Ama a kubana kulivi u sumba kaci ka ni, da baci kanna ka yikpai kata u bono u uwa a katsura ka.

¹² <<Kata i zagba ubuta u yoku kau a kucina ku katsura ka da adama o kukofongu.

¹³ A katsuma ku ucanuku ka da kata i dika ili i magaya, vuza na baci dem u banai kukofongu kata u cidangu awiyan a ni.

¹⁴ Adama a na Vuzavaguđu Kashile ka da ka tsu kara'a ta a katsura ka da adama a na wi isa da, u neke irala i da ekiye a da. Adama a nannai mayun da i lapula katsura ka da cida adama a na kata Vuzavaguđu u cina ili yi unata a katsuma ka da, kata u kasukpa da ba.>>

Wila u yoku

¹⁵ <<Da baci kagbashi ka sumai a ubuta u vuza vu kpa'a vu ni da u tawaj wa da adama a na u shedeku, kata i loko yi o kubono de ba.

¹⁶ I kasukpa yi u dasangu n ada, ubuta u na baci u zagbai a katsuma ka likuci u na u la'i n kuciga. Kata i goyo yi ba.

¹⁷ <<Kata vuza va aza a Isaraila mavali ko mavuka, u uwa tsugbani punu a alisa ba.

¹⁸ Kata i tuka n ikebe i vuka vu na u ciyai a ubuta u cishakanlai ko vali i na u ciyai a ubuta u tsugbani n ali adama a kutsupa uzuwakpani u na u ya'an de a kpa'a ku Vuzavaguđu Kashile ka da ba, adama a na ili yi unata i da wa ni.

¹⁹ <<Kata i neke tovu okopu n kodokpotsu ba, ko okopu a ikebe, ko ilikulya, ko ili de dem i na baci yi e kuneke kata i lansa kodokpotsu ba.

20 Yi ta a kufuda ya kisa kodokpotsu a ubuta wo omoci, ama ya kisa kodokpotsu a ubuta wa aza a Isaraila ba, adama a na Vuzavagudu Kashile ka da ka zuwaka da unasingai a ubuta wi ili de dem i na baci i zuwai ekiye a da a katsuma ki idika i na yi a ku'uwa ya kisa.

21 <<I ya'an baci uzuwakpani n Vuzavagudu Kashile ka da, kata i ya'an kpatutu a ubuta u kutsupa ba, adama a na Vuzavagudu Kashile ka da ki ta a kuciga i da wa da. Ukpadi u kushatangu uzuwakpani wi ta o kokpo unushi.

22 Ama i ya'an baci akucina ba, wi o kokpo da unushi ba.

23 Ili na baci yi a kuta una u da raka, kata i shatangu, adama a na n una u da u da i ya'in akucina n Vuzavagudu Kashile ka da.

24 <<Vu uwa baci a kashina ki itacishi ka vuza nu, vi ta a kufuda va lya'a ali vu cuwa, ama kata vu dika ko ili vu zuwa a ujika ka nu ba.

25 Kpamu vu uwa baci a kashina ki ilya ka vuza nu, vi ta a kufuda kukodo n ekiye a nu, ama kata vu kya'a m mawun ba.>>

24

Wila u kupece ku yolo

1 <<Da baci vuza u zuwai vuka, n kacapa da vu kpadai kuluwa yi, adama a na u cina yi ta n kuyongo ku wuya, ali u danakai ni katagarda ku uloki, da u nekei ni ka'a da u lokoi ni punu a kpa'a ku ni,

2 da baci wu utai wo oloi vali vi yoku,

3 dafa kpamu vali vu ire va feu vu iwain ni ali u nekei ni katagarda ku uloki, da u lokoi ni a kpa'a ku ni, ko da baci vali va u kuwai,

4 to, kata vali vu ugiti vu ni vu doku u zuwa yi ba, ana wo okpoi u natukpa ta de kaci ka ni, adama a na ili yi unata i da a ubuta u Vuzavagudu. Kata i tuka ni nshinda a idika i na Vazagudu Kashile ka da ki e kuneke da yo okpo da idika yi ukani ba.

5 <<Vuma na baci u ya'in yolo i savu, kata a banka yi a ubuta u kuvon ba, ko i zuwa yi ulinga ba. Wi ta a kudasangu a kpa'a ali kaya ke te, adama a na u zuwa vuka vu na u zuwai va mazanga.

Wila u yoku

6 <<Vu neke baci vuza yoku okopu, kata vu isa yi kutali ko makin tsu kaguta adama o okopu a na vu nekei ni ba. Kuya'an nannai wi ta a kusanaka vuza va kulya'a ku kelime a wuma u ni.

7 <<Da baci a kanai vuza u bokoi vuza ni a kumaci ka aza a Isaraila da u bonokoi ni tsu kagbashi ko u dengei ni, vuza na u bokoi vuza ni va i ta a kuna yi, tsu nanlo tsu da ya kutakpa ka gbani-gbani a katsuma ka da.

8 <<Ukuna wu mbala mu ukutu, i ya'an mayin kata i tono ili i na dem anan ganu va a'isa a danai, ele vu na i kumaci ka aza e Levi. I ya'an ili i na n danai le.

9 Cibai n ili i na Vuzavagudu Kashile ka da ka ya'ankai Miriyamu a makyan ma na yu utai a idika i Masar.

10 <<Vu neke baci vuza na yi idashi dedevu okopu ko a yidai baci, kata vu bana vu uwa a kpa'a ku ni vu isa kaguta ba.

11 Vu shamgba pulai, ayi vuza na vi o kutono kutan ka wi ta a kutuka wu n ku da pulai.

12 Ama vuma va vuza vu unambi da baci, vi a ku asa n kaguta ka na u nekei nu adama a kutan ka ba.

¹³ Kaṭa vu bonoko yi n ogbodo a na u nekei a zuwa adama a kutan ka u ciya wa asa n a ḡa. Wi ta a kuzuwaka wu unaṣingai, tsu nanlo tsa wi ta o kokpo wu kasingai a ubuta u Vuzavaguḡu Kaṣhile ka nu.

¹⁴ <<Kaṭa i doro vuza vu zamalinga ko vuza vu unambi ba, ko kumaci ku ḡa ko omoci a na i idaṣhi a likuci i ḡa ba.

¹⁵ Tsupai ni ikebe yi ulinga i ni ḡem a kannu ka nanlo babu ubuta u yimbanu adama a na ayi vuza vu unambi ḡa, kpamu kaḡu ka ni ki ta a ubuta wi ili i na e kuneke yi. I iwan baci, wi ta a kushika a kubanu u Vuzavaguḡu adama a ḡa, ali wo okpo ḡa unushi.

¹⁶ <<A kuna mmaci adama a unushi u muku n le ba, a kuna muku kpamu adama a unushi wu mmaci n le ba. Vuza na baci u ya'in unushi ayi ḡa vuza na a kuna.

¹⁷ <<Kaṭa i ya'an ka komoci afada a'uwa ko makpa'an ba, ko ta na vu ḡika ogbodo a vuka vu na vali vu ni vu kuwai adama a kutan ba,

¹⁸ Kaṭa i ciba a na aḡa agbashi a ḡa yi ishi a iḡika i Masar ḡa Vuzavaguḡu Kaṣhile ka ḡa ka shibai ḡa ḡe. Adama a nannai ya'in tsu na n danai.

¹⁹ <<Ayin a na baci i ya'in vukya'a i bolongi ili i kashina i ḡa ḡa i cinukpai m makatalu, kaṭa i bono adama a na i ḡika ma ba, i Kaṣukpaḡa omoci nu mkpa'an, n agapa amaci, adama a na Vuzavaguḡu Kaṣhile ka zuwaka ḡa unaṣingai wi ili i na dem ekiye a ḡa a ya'in.

²⁰ Ayin a na baci i lapai umaci wu ndanga n zaitu n ḡa, kaṭa i bono ḡe a acaka a i taba ire ba. Yi ta a kukaṣukpaḡa omoci, nu mkpa'an, n agapa a amaci.

²¹ Ayin a na baci i bolongi umaci u mambulu a kashina ki itacishi ka ḡa, kaṭa i bono ḡe i ya'an kuḡayu ba, i kaṣukpaḡa omoci nu mkpa'an n agapa a amaci ili i na i buwai.

²² Cibai a na aḡa omoci a ḡa yi ishi a iḡika i Masar. I ḡaḡa i zuwai mi a kudana ḡa i ya'an tsu nampa tsa.

25

¹ <<ḡa baci uma e re i a vishili ali ḡa a bankai n kadanshi ka a ubuta wa afada, kaṭa a ya'in afada a a kiḡa afada a e neke vuza vu unushi, unushi u ni, vuza vu babu unushi kpamu e neke yi unambi wu unushi u ni,

² vuza vu unushi va, unushi u ni u yawa baci tsu na a faba yi, kaya'inkafada ka ki ta a kuzuwa vuza vu unushi va u vaku kaṭa a faba yi lo a aṣhi a ni n tsu na u danai a faba yi derere n unushi u na u ya'in.

³ I ta a kufaba yi ali amangere. Ama kaṭa ufabi wa u laza nannai ba, ta lo vuza ḡa wo kokpo ili i kugoyi a aṣhi a ḡa.

⁴ <<Kaṭa i uka kanaka ka vicimba mojuḡo, a makyan ma na wi a kudasasa ilya a kulapa ba.

Yolo i kososo

⁵ <<ḡa baci vuza n vangu vi ni i idaṣhi a ubuta u te ḡa vuza te u kuwai babu u matsa maku, kaḡapa ka vuka ka wi o kolo kumaci ku yoku kau ba. Toku vali ni ḡa u kuḡika yi kaṭa wo okpo vuka vu ni adama a na u shatangu ulinga u na mokoshi ma ni ma ga'in u ya'an.

⁶ Maku mo kolobo mu ugiti ma ni i ta e kune'e yi kula ku magasa, adama a na a cinukpa n kula ku ni a kaṡsuma ka aza a Isaraila ba.

⁷ Ama vuma va u ciga baci kuzuwa kaḡapa ka vuka ka vuza ni ka ba, kaṭa vuka va u bana a utsutsu u likuci u dana nkoshi m gbara-gbara, <Toku vu vali vu va u iwan ta kukaṣukpa kula ku vuza ni kulya'a kelime a kumaci ka

aza a Isaraila, u iwan ta kushatangu ulinga u na vuza ni u ga'in u ya'anka mu.>

⁸ Kata nkoshi n likuci n deke yi adama na e neke yi kadanshi. Da baci u lya'i kelime n kuliwan da u danai, <Ma kuciga kuzuwa yi ba,>

⁹ kata kagapa ka vuka ka vuza ni ka ka danga ka bana wa ni e kelime ko nkoshi ma, kata u fodo kataka ka vuza ka, kata u jiraka yi matsan a ashi kata u dana, <Na da ili na a ci ya'anka vuza na u iwain kukasukpa kpa'a ku vuza ni kulya'a kelime.>

¹⁰ I ta e kudeke kpa'a ku vuza nanlo a katsuma ki Isaraila, <Kpa'a ku vuza na o fodoi kataka.>

¹¹ Da baci uma e re i a vishili, da vuka vu vuza te wu utai adama a na u banka vali ni e ekiye o vutoku, ali u bankai n kukiye ku ni da u remei ni tsali,

¹² gbatyai ni kukiye. Kata i pana asuvayali a ni ba.

¹³ Kata i bana agisamkpatsu e re a ili ya amiki a ajika a da ba, vuza te n amiki, vuza te babu amiki.

¹⁴ Kata i zuwa agisamkpatsu e re asuvu a kpa'a ku da ba, vuza gbayin n vuza kenu.

¹⁵ Mayun da i yongo n kagisamkpatsu ka amiki n kagisamkpatsu ka singai n ku usubi, adama a na i geshe a idika i na Vuzavaguđu Kashile ka da ki e kuneke da.

¹⁶ Adama a na Vuzavaguđu Kashile ka da ki ta e kene unata u yaba dem vu na u ya'in ili tsu nampa, n yaba dem na u ya'in unambi wu usubi.

¹⁷ <<Cibai n ili i na aza a Ameleki a ya'anki da a uye, an yu utai a idika i Masar.

¹⁸ An yo o'oi, da yo okpoi babu utsura, ana a cinai da a nwalu da a unai aza na i kacapa raka, ko wovon u Kashile a pana ba.

¹⁹ Ayin a na baci Vuzavaguđu Kashile ka da ke nekei da kuvuka a ubuta wi irala i da, n ubuta raka asuvu a idika i na Vuzavaguđu Kashile ka da ki e ku neke da ukani, kata i takpa kula ka aza a Ameleki a aduniyan raka. Kata i cinukpa ba.

26

Ava'inka a ili yi ugiti n ili i te a katsuma ka kupa

¹ <<Makyan ma na baci i uwai asuvu a idika i na Vuzavaguđu Kashile ka da ki e kuneke da adama a na i lya'a ukani wi da ali kpamu yi isa i da i dasangi punu,

² Kata i kenuku a katsuma ki ili yu umaci yu ugiti i na i cimbai a idika i na Vuzavaguđu Kashile ka da ki e kuneke da, kata i zuwa i da a mabana. Kata i bana ubuta u na Vuzavaguđu Kashile ka da ka zagbai adama a na i cikpa yi n Kula ku ni,

³ kata i dana ganu vu ulinga a makyan ma nanlo, <Anana n dana ta Vuzavaguđu Kashile ka nu, a na n uwai a idika i na Vuzavaguđu u kucinakai ikaya i tsu an wi e kuneke tsu.>

⁴ Kata Ganu wi isa mabana ma ekiye a da kata u zuwa ma'a a idika e kelime ka katalikalyuka ka Vuzavaguđu Kashile ka da.

⁵ Kata ada yu ushuku e kelime ka Vuzavaguđu Kashile ka da, i dana, <Dada vu va kakarashi ka aza a Aramiyan ka'a a ayin a cau, u lazai n uma kenu a kubana idika i Masar, da wo okpoi uduniyan u gbayin n wu utsura n wa abundai.

⁶ Ama da a aza a Masar o goyoi tsu da a takacikai tsu, a zuwai tsu kuya'an ku ulinga wa atakaci.

⁷ Da tsu shi'ikai Vuzavaguđu Kashile ki ikaya i tsu, da Vuzavaguđu u panai mashi ma tsu da we enei atakaci n ka gbani-gbani n kalya'a ka na i a kuya'anika tsu.

⁸ Da Vuzavaguđu wu utakai tsu a idika i Masar, n kukiye ku utsura kobolo n ili i mereve, n kadanshi ko wovon, kobolo n urotu wi ili i mereve.

⁹ Da u tukai tsu a ubuta u nampa, u nekei tsu idika i nampa, idika i na yi m mani'in n tsuta.

¹⁰ Da gogo na tsu tukai nu n ili yu ugiti yi idika i na avu Vuzavaguđu vu nekei tsu. > Kata i zuwa mabana ma e kelime ka Vuzavaguđu Kashile ka da, kata i kudangu i cikpa yi.

¹¹ Kata ada n aza e Levi n omoci a na i punu idashi n ada, i ya'an mazanga adama a ili i singai i na Vuzavaguđu Kashile ka da ke nekei da kobolo m muku n da.

¹² <<A ayin a na baci i kotsoi kutuka n ili i te a katsuma ka kupa ya ashina i da, a kaya ka tatsu, kaya ka kutuka i te a katsuma ka kupa, i neke aza e Levi, n omoci, nu mkpa'an kobolo n amaci a na ali e le a kuwai, adama a na ele feu a ciya a lya'a a cuwa punu a likuci i da.

¹³ Kata i dana Vuzavaguđu Kashile ka da, <Mu utuka ta ugboku u cida u kpa'a u va da n nekei aza e Levi, n omoci, nu mkpa'an kobolo n amaci a na ali e le a kuwai, uteku tsu na vu tonukoi mu raka. Ko u te n kasukpa ba, ko ta na n cinukpa.

¹⁴ Ko i te n lya'a a katsuma ku ugboku u cida wa a ayin a na mi a kpalu ba, ko ta na mu utuka ko i te a ayin a na mi ni nshinda ba. Ko ta na mu utuka n neke akpisa ba. N tono ta Vuzavaguđu Kashile ka va, da n ya'in ili derere tsu na vu danai mu n ya'an.

¹⁵ Vu lana a idika avu de gadi a ubuta wi idashi u cida u nu, kata vu zuwaka uma a nu aza a Isaraila unasingai, kobolo n idika i na vu nekei tsu, uteku tsu na vu ya'in uzuwakpani n ikaya i tsu, idika i na yi mani'in n tsuta.>

Kutono ku wilä u Vuzavaguđu

¹⁶ <<Anana, Vuzavaguđu Kashile ka da ki ta a kudana da i tono wilä kobolo n ili na u danai. Kata i tono kpamu i ya'an ulinga n i da n adu a da n wuma u da raka.

¹⁷ Anana i dana ta an Vuzavaguđu ayi da Kashile ka da, yi ta o kutono uye u ni, adama a na i tono kadanshi ka ni n wilä u ni, kata i ya'an ili i na u danai da raka.

¹⁸ Kpamu anana Vuzavaguđu u dansa ta an ada da uma a ni, kuzuwa ku ucanuku ku ni, uteku tsu na u ya'ankai da uzuwakpani, ada kpamu yi ta o kutono kadanshi ka ni raka.

¹⁹ Vuzavaguđu kpamu u dana ta wi ta a kuzuwa da gadi vu uduniyan u na u buwai raka. Wi ta a kuzuwa da yo okpo aza a ucikpi, n kula n tsugbayin i la'a uduniyan u na u buwai, kata yo okpo uma a cida a Vuzavaguđu Kashile ka da, uteku tsu na u ya'in uzuwakpani.>>

27

Katalikalyuka a kusan ku Ebalu

¹ Musa nu nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila a ya'ankai uma kadanshi, da a danai, <<Tonoi raka kadanshi ka na n danai da anana.

² Ayin a na baci i pasai Kuyene ku Urudu da i uwai a idika i na Vuzavaguđu Kashile ka da ki e kuneke da, i shikpa atali a gbara-gbara, kata i sura le n kabisaka.

³ Kaṭa i dana de kadanshi ka wila ka nampa, a ayin a na baci i pasai da i uwai a idika i na Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da ke nekei da, idika i na yi m mani'in n tsuta, uteku tsu na Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da ka ya'ankai ikaya i da uzuwakpani.

⁴ Kaṭa a ayin a na baci i pasai Kuyene ku Urudu ka, kaṭa i shikpa atali a nampa a a kusan ku Ebalu, uteku tsu na n danai da anana, kaṭa i sura le n kabisaka.

⁵ Kaṭa kpamu i ma'anaka Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da katalikalyuka de, katalikalyuka ka atali, kaṭa i ya'an ulinga n atali a na e she'wei n vuyum ba.

⁶ I ma'an katalikalyuka ka Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da n atali a na e she'wei ba. Kaṭa i neke kune'e ka alyuka o kusongu a da de u Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da.

⁷ I nekeshe kpamu alyuka e kune'e ku maṭana de, a kulya'a n i ya'in mazanga a ubuta u Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da.

⁸ Kaṭa i dana kadanshi ka wila ka nampa ka uta mayin a atali a na i shikpai va.>>

Una u wuya a kusan ku Ebalu

⁹ Da Musa n anan ganu, ele na i aza e Levi a danai aza a Isaraila raka, <<Paḍai bini, kaṭa i pana, aḍa aza a Isaraila. Gogo na aḍa yo okpo ta uma a Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da.

¹⁰ Tono i Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da, kaṭa i tono kadanshi ka ni n wila u ni u na n nekei da anana.>>

¹¹ A kanna ka nanlo ka daḍa Musa u ya'ankai uma kadanshi da u danai,

¹² <<Ayin a na baci i pasai kuyene ku Urudu, kumaci ku nampa raka ku shamgba a kusan ku Garizim a zuwaka uma unaṣingai. Kumaci ku daḍa: kumaci ku Simiyon, Levi, Yahuda, Isaka, Isufu n ku Bayami.

¹³ Kaṭa kumaci ku nampa tamkpamu ku shamgba a kusan ku Ebalu a ayin a na i a kuya'anaka kumaci ku nampa una u wuya. Kumaci ku daḍa Ruben, Gaduu, Ashera, Zabalun, Dan kobolo n aza Nafutali.

¹⁴ Kaṭa aza e Levi a dangusa alakatsu kau a ya'anaka aza a Isaraila raka kadanshi, a dana,

¹⁵ << <Una u wuya wi ta a kukaṇa vuza na u she'wei ko u luwai kamali. Ili yu unata i da u Vuzavaguḍu, ulinga we ekiye u vuza vi idengushi u na u shikpai usokongi.> Kaṭa uma raka a ushuki, <Tanannai.>

¹⁶ << <Una u wuya wi ta a kukaṇa vuza na u goyoi esheku n anaku a ni.> Kaṭa uma raka a ushuki, <Tanannai.>

¹⁷ << <Una u wuya wi ta a kukaṇa vuza na u takpai urotu u kure'e u vu toku.> Kaṭa uma raka a ushuki, <Tanannai.>

¹⁸ << <Una u wuya wi ta a kukaṇa vuza na u zuwai kayimba ka puwankai uye.> Kaṭa uma raka a ushuki, <Tanannai.>

¹⁹ << <Una u wuya wi ta a kukaṇa vuza na u ya'ankai komoci, ko makpa'an, ko kagapa afada a a'uwa.> Kaṭa uma raka a ushuki, <Tanannai.>

²⁰ << <Una u wuya wi ta a kukaṇa vuza na u vaki n vuka ve esheku a ni, adama a na u goyo ta kajiba ke esheku a ni.> Kaṭa uma raka a ushuku, <Tanannai.>

²¹ << <Una u wuya wi ta a kukaṇa vuza na dem u ya'in tsugbani m manama.> Kaṭa uma raka a ushuku, <Tanannai.>

²² << <Una u wuya wi ta a kukaṇa vuza na u vaki n taku vu ni, maku me esheku ko ma anaku.> Kaṭa uma raka a ushuku, <Tanannai.>

²³ << <Una u wuya wi ta a kukaṇa vuza na u vaki n akaya a ni.> Kaṭa uma raka a ushuku, <Tanannai.>

²⁴ << <Una u wuya wi ta a kukaṇa vuza na wu unai vuza na i idaṣhi dedevu usokongi.> Kaṭa uma raḳa a ushuku, <Tanannai.>

²⁵ << <Una u wuya wi ta a kukaṇa vuza na wi isai ikebe adama a na wu una vuza babu unushi.> Kaṭa uma raḳa a ushuku, <Tanannai.>

²⁶ << <Una u wuya wi ta a kukaṇa vuza na u kpaḍai kutono wila u kadanshi ka nampa, ḍa u kpaḍai kuya'an ulinga n ka'a.> Kaṭa uma raḳa ushuku, <Tanannai.> >>

28

Unasingai adama a kutoni

(A Gan 26:3-13; Wil 7:12-24)

¹ <<Da baci i tonoi kadanshi ka Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa, ḍa kpamu i tonoi wila u ni mayin u na mi e kuneke ḍa anana raḳa, Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa wi ta a kuzuwa ḍa yo okpo kelime ku uduniyan u na u buwai raḳa.

² Unasingai u na mpa raḳa wi ta kutono ḍa, ḍa baci i tonoi Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa.

³ Yi ta a kuciya unasingai punu a likuci, n ashina.

⁴ Muku n ḍa mi ta a kuciya unasingai, n ica'aṣhi ya ashina i ḍa kobolo m muku mi ilikuzuwa i ḍa, ni ndendem mu ushiga n ḍa kobolo nu nlala feu.

⁵ Mbana n ḍa nu nsasu a na i tsu zubuku kiya ku ḍa, i ta a kuciya unasingai.

⁶ Yi ta a kuciya unasingai a ayin a na i uwai n ayin a na yu utai.

⁷ <<Vuzavaguḍu wi ta a kuzuwa irala i ḍa i na i ḍangusai vishili n aḍa a ya'an ulya'i a ubuta u ḍa. I ta a kutawa ḍa n uye u te, ama i ta a kusuma n uye u cindere.

⁸ Vuzavaguḍu wi ta a kuzuwaka mpon n ḍa, n ulinga we ekiye u ḍa raḳa unasingai. Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa ki ta a kuzuwaka ḍa unasingai a idika i na wi e kuneke ḍa.

⁹ Vuzavaguḍu wi ta a kuzuwa ḍa yo okpo uma a ciḍa a ni, uteku tsu na u ya'in uzuwukpani ḍa u kucinai, ḍa baci i tonoi wila u Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa ḍa kpamu i tonoi uye u ni.

¹⁰ Kaṭa uma aduniyan raḳa e yeve an n kula ku Vuzavaguḍu ku ḍa e ci deke ḍa, kaṭa a pana wovon u ḍa.

¹¹ <<Vuzavaguḍu wi ta e kuneke ḍa muku n aḅundai, kaṭa u zuwa ilikuzuwa i ḍa i yimkpa kobolo n ili ya ashina i ḍa a idika i na Vuzavaguḍu u kucinakai ikaya i ḍa we kuneke ḍa.

¹² Vuzavaguḍu wi ta a kuḅayawa gaḍi, ubuta u kuzuwa ku gbayin ku ni, kaṭa u yo'o mini a idika a ayin a lyushi, kaṭa u zuwaka ulinga we ekiye u ḍa unasingai. Yi ta e kuneke uduniyan n aḅundai okopu, ama aḍa yi o kukopuku u vuza ba.

¹³ Vuzavaguḍu wi ta a kuzuwa ḍa yo okpo aza e kelime, ama aza a kaḅapa ba. Da baci de i tonoi kadanshi ka Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa ka na mi e kuneke ḍa anana, ḍa i ya'in ka'a.

¹⁴ Kaṭa i kpatala usingai ko ugula i bono i tono aṃali ali i ya'an ka le tsugbashi, i kaṣukpa wila u na mi e kuneke ḍa anana ba.>>

Atakaci adama a aza a na a kpaḍai kutono wila

(A Gan 26:14-46)

¹⁵ <<Ama ḍa baci i kpaḍai kutono Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa mayin, ḍa kpamu i kpaḍai kutono wila u ni n ili i kutono i na mi e kuneke ḍa anana, una u wuya u nampa wi ta o kutono ḍa kaṭa u kaṇa ḍa raḳa.

¹⁶ <<Yi ta o kokpo aza a una u wuya punu a likuci n ashina feu.

17 <<Una u wuya wi ta a kuka mbana n da nu nsasu n kuzubuku kiya dem.

18 <<Una u wuya wi ta a kuka muku n da, n ili ya ashina, kobolo m muku mi ilikuzuwa, ni ndendem mu ushiga kobolo nu nlala n da feu.

19 <<Una u wuya wi ta a kuka da, a ayin a na yi a ku'uwa n ayin a na yi a kuta.

20 <<Vuzavagu wi ta a kuya'anka da una, kata u ripulasa da, kata kpamu u takacika da a ili raka i na i ya'in n ekiye a da, sapu ayin a na i kuwai i kotsoi raka adama a ka gbani-gbani ka na i ya'in an i kasukpai ni.

21 Vuzavagu wi ta a kulapa da m madukpa ali wu una da a idika i na yi a kuciga ya uwa kata i lya'a ukan wi da.

22 Vuzavagu wi ta a kulapa da nu mbala m gbani-gbani, usudukpi wi ikyamba, nu mbala n kashita, m mavuna kobolo n udekpu, n kerepu, n apar, kata a takacika da sapu i kuwa.

23 Gadi zuwa wi ta o kokpo ci iyum i shili, kata idika i na yi a daka vu da yo okpo ci iyum.

24 Vuzavagu wi ta o kubonoko mini ma gadi mi idika i da mo okpo kubuta an kiya, ki ta a kuta gadi ku cipa a idika ali i kuwa.

25 <<Vuzavagu wi ta a kuzuwa irala i da i lya'a da. Yi ta a kubana we le n uye u te, ama ada yi ta a kusuma e kelime ke le n uye u cindere, kata yo okpo ili i wovon a ubuta u tsugono tsa aduniyan raka a ayin a na e enei i na i ciyai da.

26 Even a ikyamba a da i ta o kokpo ilikulya yi nnu raka, nu nnama n kakamba, babu kpamu vuza na wo kuloko le.

27 Vuzavagu wi ta a kutsunku da mbala ma amici tsa aza a Masar, n kashita, kobolo nu mbala mi iciri nu mbala mo owopo n na yo kupotso ba.

28 Vuzavagu wi ta a kulapa da nu mbala mu ujari, n uyimba kobolo n upuwanki wu ugboji.

29 N kanna a kaci yi ta a kuka nwalu n i tadatsai tsa ayimba a kayimbi. Yi a kuciya ulya'i a ili dem i na i ya'in ba, ayin tutu i ta a kuka kudoro da n a isai da ili n utsura, kata i namba vuza na wa ki isa da.

30 Vi ta a kuzama mekere, ama vuza yoku da u kuvaku m ma'a. Vi ta a kuma'a kpa'a, ama vi a kudasangu a ku da ba. Vi ta a kucimba kashina ki itacishi, ama vi a kulya'a umaci u ka ba.

31 I ta e kureme kanaka ka da a kida ada e kene, ama ko kakidi ka vinyama ka ku'uwa da a una ba. I ta a kisa da njaki n utsura, kpamu i o kubonoko n da ba. I ta a kudika nkyon n da kata e neke irala i da, kata a namba vuza na u kisaka da n da.

32 I ta a kudika muku mo olobo m mu nkere n da kata a banka a idika i yoku, kata i kana modolyo ma ashi a kanna dem a kinda uye ciya ye ene le, ama kata i namba utsura u na ya kuya'an ili adama e le.

33 Uma a na i yevei ba i ta a kutawa kata a lya'a ilikulya'a i na ekiye a da a cimbai n i na i takacikai a kulansa, ama ada ko ili yi o kokpo n i da ba, atakaci a da o kuyongo e kuneke da koci ayin tutu.

34 Ili i na ashi a da e enei yi ta a kuzuwa da kujara.

35 Vuzavagu wi ta a kutuka da m madukpa ma amici a mbala m gbani-gbani n na n kuka da akangatsu n ene, n na n kupotso ba, kata n gita kuka e ene ali a kubana a kaci.

36 <<Vuzavagu wi ta o kuloko da m mogono ma na i zagbakai kaci ka da a kubanka a idika i yoku, i na ada n ikaya i da i yevei ba. Ta de yo kutono amali, amali an ndanga n atali.

³⁷ Kātā yo okpo ili i wovon, ili yi izoshi a ubutā u uma, n ili i maḡaḡi a idika dem, a ubutā u na Vuzavaguḡu wi a kuḡika ḡa a kubana.

³⁸ Yi tā a kuya'an vica'a vi icu'u n aḡundai a ashina a ḡa, ama yi a kuciya ili i mariki ba, adama a na akyun i tā a kutakuma i ḡa.

³⁹ Yi tā a kuca'a kātā i cimba ashina a itacishi, ama yi a kuso'o maḡyan ma ba, ko ta na i bolongu umaci u mambulu wa ba, adama a na azun i tā a kutakuma le.

⁴⁰ Yi tā a kuca'a ndanga n zaitu a ubutā dem a idika i ḡa, ama yi a kuciya mani'in ma kusukuya ba, adama a na umaci wu ndanga wa wi tā a kusaruwa.

⁴¹ Yi tā a kumatsa muku mo olobo ni nkere, ama yi a kusuku n ḡa ba, adama a na i tā a kupura le a kubanka a ubutā u tsugbashi.

⁴² Akyun i tā a kutakuma ndanga n ica'ashi ya ashina yi idika i ḡa.

⁴³ Komoci ka na ki punu idaḡhi a idika i ḡa ki tā a kulya'a kelime n kuḡanga gaḡi-gaḡi, ama kātā aḡa i lya'a kelime n kubono idika-idika.

⁴⁴ Aḡa ḡa i kukopuku we le, ama ele o kukopuku wa ḡa ba. Ele ḡa o kokpo aza e kelime, kātā aḡa yo okpo aza a kaḡapa.

⁴⁵ <<Una u nampa raḡa wi tā a kutono ḡa. Kātā u saba ḡa ali u reme ḡa sai i kuwa, adama a na aḡa i iwan tā kutono wila u Vuzavaguḡu Kaḡhile ka ḡa, n kadanshi ka ni kobolo n wila u na u nekei ḡa.

⁴⁶ I tā o kokpo ḡa urotu n ili i mereve wa ḡa nu ntsukaya n ḡa ali a kubana uteku n uteku.

⁴⁷ Adama a na i cikpa Vuzavaguḡu Kaḡhile ka ḡa m mazanga ma aḡundai a ayin a uciyi ba,

⁴⁸ adama a nannai, n kambulu n kakuli, n tsushombodi, kobolo n unambi u ḡa i kuḡandaḡa irala i ḡa i na Vuzavaguḡu u su'uki ḡa. Wi tā a kuzuwaka ḡa kogboro ka vuyum e kuḡeku sapu a una ḡa.

⁴⁹ Vuzavaguḡu wi tā a kutuka n aza a idika i yoku da'in i ya'an tsurala n aḡa, ḡe a uteku wa aduniyan, i tele a gaḡi vu ḡa tsu mashangi, idika i na i sa'wai kuyeve kelentsu ke le ba.

⁵⁰ Idika i na yi n uma a gbani-gbani, aza na a tsu kpaḡa kuneke nkoshi tsugbayin ko a pana asuvayali a ushan u wawa'a.

⁵¹ I tā a kutakuma muku mi ili i kuzuwa i ḡa kobolo n ica'ashi ya ashina i ḡa ali sai i kuwa. Kātā a kaḡkpa ḡa babu ilikulya'a, babu maḡyan ma savu ko mani'in, ko ushiga wa anaka, ko wu nkyon ko wu nraḡika n ḡa ali yo okpo agali.

⁵² <<Kātā a kanza ḡa a idika i ḡa raḡa, ali nshilya mu utsura n ḡa n na i zuwakai katsura n yikpa. I tā a kulkanza likuci raḡa i na Vuzavaguḡu Kaḡhile ka ḡa ke nekei ḡa.

⁵³ Adama atakaci a na irala i ḡa ya kuneke ḡa a ayin a na a kanzai ḡa va, yi tā a kutakuma inyama i muku n ḡa, n na Vuzavaguḡu Kaḡhile ka ḡa ke nekei ḡa.

⁵⁴ Ali n vuza mariki n kaḡu ka singai a kaḡsuma ka ḡa, wi a kupana asuvayali a vuza ni ba, ko vuka vu ucigi vi ni ko muku n ni n na m buwai n wuma,

⁵⁵ kātā u saḡka toku inyama i muku i ni i na wi a kutakuma. Adama na i ḡaḡa koci i na i buwai ni, adama atakaci a na irala i ḡa i zuwai ḡa a ayin a na a kanzai likuci i ḡa ya raḡa.

⁵⁶ Vuka vu mariki n kaḡu ka singai a kaḡsuma ka ḡa, ayi na u ci ciga kune ku ni ku sa'wa idika ba, adama a usubi m mariki ma ni, wi tā a ku'iwan vali vu ucigi vu ni kolobo m mekere ma ni,

⁵⁷ ali n kamatsatsu m maku ma na u matsai, wi tā a kuciga kutakuma le usokongi adama a na babu ilikulya'a i yoku lo, adama atakaci a na irala i dā i e kuneke dā a likuci i dā a ayin a na a kanzai dā n kuvon.

⁵⁸ <<Da baci i iwain kutono kakuna kā wilā ka na n yotsongi dā na mayin, ka na ki punu udani a katakarda ka nampa, adama a na i pana wovon u kula ku tsugbayin, ku na ku tsu neke wovon ku Vuzavaguđu Kāshile kā dā.

⁵⁹ Vuzavaguđu wi tā a kusu'uku dā, n ntsukaya n dā m madukpa mā mbālā m gbani-gbani n na n kukotso ba, nu mbālā n na n kutānā ba, kātā n kānā dā nu ntsukaya n dā.

⁶⁰ Kātā u tuka dā nu mbālā ma aza a Masar rākā, n na yi o wovon, kātā n dā n kānā dā.

⁶¹ Vuzavaguđu kpamu wi tā a kutuka dā nu mbālā n kawuya rākā ka na ki udani punu a katagarda kā wilā ka nampa, ali a una dā.

⁶² A dā vu na yi ishi i yimkpai kau tsa azangata a gadī yi tā o kokpo ukeci kenu, adama a na i iwan tā kutono kadanshi ka Vuzavaguđu Kāshile kā dā.

⁶³ Uteku tsu na u ga'in Vuzavaguđu dā u kasukpai dā n wuma, dā i yimkpai n kabundai, ta kpamu u kuga'an yi nannai kātā u bonoko dā agali, ali wu una dā. Kātā wu utuka dā a kātsuma ki idika i na yi a kuciga ya bana ya kisa yo okpo ukani u dā.

⁶⁴ <<Vuzavaguđu wi tā e kubetuwe dā a kātsuma ku uduniyan rākā, i na i dīkai a uteku wa aduniyan a nampa a kubana u nan dē. Ta dē ya kutono amali, amali a ndanga n atali a na a dā ko ikaya i dā i yevei ba.

⁶⁵ A kātsuma ku uduniyan u nanlo yi a kuciya matānā ko ubutā u kuvuka ba. Vuzavaguđu wi tā a kuzuwa a dū a dā a namgba, kātā u zuwaka dā uyimba u ašhi u na i kene mayin ba, n wutaki wā a dū.

⁶⁶ Ayin dem yi tā o kuyongo n unamgbukatsuma, kayin n kanna yi tā o kokpo n wovon, n kusheshe ko yi tā a kuyawa usana n wuma ko i kuyawa ba.

⁶⁷ N usana yi tā a kudana, <Ishi baci a dana kulivi ku dā.> Kulivi kuya'an baci kpamu kātā i dana, <Ishi baci a dana usana u dā.> Adama o wovon wā abundai u na u shanai a dū a dā, n i na kpamu ašhi a dā i e kene.

⁶⁸ Vuzavaguđu wi tā o kubono n a dā a idika i Masar a antsu a mini, n uye u na u ya'ankai dā uzuwakpani yo kudoku yo tonon ba. Ta dē i kuciga kudenge kaci kā dā a ubutā wi irala i dā, yo okpo le agbashi a amaci n ali, ama ko vuza wa kutsula dā ba.>>

29

Kutonosuko ku uzuwakpani

¹ Nava dā dā kadanshi ku uzuwakpani ka na Vuzavaguđu u danai Musa u dana aza a Isaraila ele a idika i Mowabu, kau n uzuwakpani u na u ya'ankai le a kusan ku Horebu.

² Da Musa u bolongi aza a Isaraila rākā dā u danai le, <<Ye ene tā n ašhi a dā i na Vuzavaguđu u ya'ankai Firi'auna a Masar n agbashi a ni kobolo n idika i ni rākā.

³ N ašhi a dā, ye ene tā atakaci a gbangam, n iyoci, n ili i mereve i gbagba'in.

⁴ Ama ali n gogo na Vuzavaguđu u neke dā ka dū ke kuyeve, ko ašhi e kene, ko atsuvu a kupana ba.

⁵ A kātsuma kā aya amangere a na n tonoi n a dā a kakamba, ntogu n dā n ataka e ene a dā feu o o'wo ba.

⁶ I lya'a ilikulya ba, kpamu i so'o makyan ko ili yi iso'oshi i yoku yu utsura ba. N ya'an ta nannai adama a na i yeve an mpa da Vuzavaguđu Kashile ka da.

⁷ A ayin a na i yawai a ubuta u nampa, da Sihon Mogono ma Heshibon n Ogu mogono ma Bashan a tukai tsu n kuvon, ama da tsu lya'i le.

⁸ Da ci isai idika i le, da ci nekei da i da yo okpo yu ukani i kumaci ka aza a Ruben, n aza a Gadu, kobolo n kagimi ka kumaci ka aza a Manasa.

⁹ Adama a nannai, kata i tono kadanshi ku uzuwakpani ka nampa mayin adama a na i ciya ulya'i wi ili dem i na yi a kuya'an.

¹⁰ <<Anana, ada da na raka kashani e kelime ka Vuzavaguđu Kashile ka da, n aza e kelime a kumaci a da, aza a gbara-gbara, n aza e kelime o osoji a da kobolo n ali a Isaraila raka,

¹¹ kobolo m muku n da n amaci a da, n omoci a na i idashi n ada a apam, ele vu na a tsu kapasaka da ndanga, kata e kenukuku da mini.

¹² Yi ta a kashani na adama a na i ya'an uzuwakpani n Vuzavaguđu Kashile ka da, uzuwakpani u na Vuzavaguđu wi a kuya'an n ada anana, u na a kuvara n katambari ka akucina,

¹³ Adama a na u bonoko da uma a ni anana, kata ayi wo okpo Kashile ka da uteku tsu na u ya'ankai da uzuwakpani n tsu na kpamu u ya'in akucina n ishekpu i da Ibirahi, n Ishaku kobolo n Yakubu.

¹⁴ Ba n ada da koci mpa mi a kuya'an uzuwakpani u nampa kobolo n akucina a ni ba,

¹⁵ ama ali n ada vu na yi kashani n atsu na anana e kelime ka Vuzavaguđu Kashile ka tsu, kobolo n aza na i n atsu na anana ba.

¹⁶ <<Ada n kaci ka da i yeve ta uteku tsu na tsu dasangi a idika i Masar, n tsu na kpamu tsu urangi a idika kakau a kutawa na.

¹⁷ Ye ene ta amali a unata e le, n amali a ndanga, n atali n azurufa kobolo n azanariya.

¹⁸ Kata i kasukpa a cina mavali ko mavuka, kumaci ko kelentsu a katsuma ka da anana, vuza na kadu ka ni ka kusaba'a kata u kpatala u kasukpa kutono Vuzavaguđu Kashile ka tsu u bono o kutono amali aza a idika i nan de ba. Kata i kasukpa a ciya vuza tsu karalu ka na ko kokpo madanga mo okono n tsukono a katsuma ka da ba.

¹⁹ Da baci vuza u panai kadanshi ka akucina ka nampa, da u zuwakai kaci ka ni unasingai da u sheshei n kadu ka ni u danai, <Babu i na yi a kuciya mu ko da baci n lya'i kelime n kuya'an ugbamukaci.> Nannai va wi ta a kutuka raka vu da n kawuya a ubuta u uma a usubi n aza a babu usubi.

²⁰ Vuzavaguđu wi a kucinukpaka vuma nanlo unushi u ni ba, wupa u ni n cishe'e ci ni ci ta a kukula adama a vuma a nanlo. Una u wuya u na a danai punu a katagarda ka nampa raka wi ta o kutono yi, kata Vuzavaguđu wu utuka kula ku ni punu a idika ya aduniyan.

²¹ Vuzavaguđu wi ta a kutakpa vuma va a katsuma ka kumaci ka aza a Isaraila raka adama a na u takacika, derere n una u wuya raka wu uzuwakpani u na a danai a katagarda ka wila ka nampa.

²² Ntsukaya n da n na n kutawa a kacapa ka da, n omoci a na a kuta a idika i da'in, i ta e kene unangbi wi idika ya nu mbala n na Vuzavaguđu u tsunki le.

²³ Idika ya raka yi ta a kukula n akina a usudukpi kau, kata i da yo okpo tsu mkpadi, babu ica'ashi, babu uga'in wu ulinga, babu ica'ashi i na ya ku uta punu. Wi ta o kokpo derere tsu na Vuzavaguđu wu unai aza o Sodom n Gomora, n aza a Aduma n Zeboyim, a katsuma ku unangbi u kadu ka ni.

²⁴ Aduniyan raka i ta a kudana, <Yidai i zuwai da Vuzavaguđu u ya'ankai idika i nampa nannai? Yidai i zuwai da kađu ka ni ka namgbai kau tsu nampa?>

²⁵ Kata wushuki wa wo okpo, <Adama a na uma a nampa a kasukpa ta uzuwakpani u Vuzavaguđu Kashile ki ikaya i le, uzuwakpani u na u ya'ankai le a makyan ma na wu utukai le a idika i Masar.

²⁶ A kpatalai da o bonoi o kutono amali, a kudanki le, amali a na a sa'wai kuyeve ba, amali a na u nekei le ba.

²⁷ I dafa i zuwai da kađu ka Vuzavaguđu ka kulai adama a idika i nampa ya, da u tukai i da n una u wuya u na a danai punu a katagarda ka nampa raka.

²⁸ N wupa u gbani-gbani u da Vuzavaguđu u takpai le a katsuma ki idika i le da u betuwei le a idika i yoku, uteku tsu na ka ki gogo na.>

²⁹ <<Ili yi usokongi, i Vuzavaguđu Kashile ka tsu i da, ama ili i na a utukai e keteshe i tsu i da kobolo m muku n tsu ali a kubana uteku n uteku, adama a na tsu tono kadanshi ka wila u nampa raka.>>

30

Kubono ka aza a Isaraila a ubuta u Vuzavaguđu

¹ <<Gogo na n neke da ta kazagba a katsuma ku unasingai ko u wuya. A makyan ma na baci ili i nanlo i gitai n afa, da kpamu yi idashi a katsuma ka aduniyan a ubuta u na Vuzavaguđu Kashile ka da u betuwei da, yi ta a kuciba n kazagba ka na n nekei da.

² Afa m muku n da i bonoko baci adu a da a ubuta u kutono Vuzavaguđu Kashile ka da, da i tonoi wila u ni n kađu ke te, n wuma u da raka, uteku tsu na mi a kuya'anka da kadanshi anana,

³ Vuzavaguđu Kashile ka da wi ta o kubonokoko da n unasingai. Wi ta kpamu o kuyotsongu da kasingai ka ni, kata u doku u bolongu da a ubuta u kumaci u na Vuzavaguđu Kashile wi ishi u betuwei da u bankai.

⁴ Ko a betyuwe da baci a kubana da'in vi idika i yoku, Vuzavaguđu Kashile ka da ki ta o kubolongu da kata u bonoko da kpamu.

⁵ Vuzavaguđu Kashile ka da wi ta o kubonoko da asuvu a idika i na yo okpoi yi ikaya i da, kata kpamu yo okpo yi ukani u da. Wi ta kpamu e kuneke da uciyi n abundai, kata kpamu u zuwa da i doku i yimkpa kau ali i la'a tsukaya tsu da.

⁶ Vuzavaguđu Kashile ka da kpamu wi ta a kusaba'a adu a da n a muku n da adama a na i ciga yi n kađu ke te n wuma u da raka, kata i ciya wuma.

⁷ Vuzavaguđu Kashile ka da wi ta a kuya'anka irala i da aza a na a iwain da da i a kutakacika da, una u wuya u nampa raka.

⁸ Kata i tono Vuzavaguđu, kpamu n wila u ni u na mi e kuneke da anana.

⁹ Vuzavaguđu Kashile ka da wi ta e kuneke da uciyi kau a ubuta wu ulinga we ekiye u da dem, kobolo m muku n na yi a kumatsa, m muku mi ili i kuzuwa i da, n icimbishi yi idika i da. Vuzavaguđu wi ta a kupana uyo'o yo okpo aza a uciyi, uteku tsu na u panai uyo'o wi ikaya i da.

¹⁰ Wi ta a kuya'an nannai i tono baci Vuzavaguđu Kashile ka da, da kpamu i tonoi kadanshi ka ni n ili i kutono i na yi udani a Katagarda ka Wila, da kpamu i bonokoi adu a da a ubon u kutono Vuzavaguđu Kashile ka da n adu a da n wuma u da raka.

Kazagba ka wuma ko ukpa

¹¹ <<Mayun, kadanshi ka nampa ka na mi a kudana da anana na, ka la'a utsura u da ba, ko ka la'a da kutono.

¹² Wilä wa ta u da wi gadi ba, an ya dana, <Yayi u kukumba de gadi adama a na u cipaka tsu n u da, ciya tsu pana kata tsu tono u da?>

¹³ Wi de feu na de a upashi u mala ba ali ye ece, i dana, <Yayi u kubana wa pasa mala ma, kata u tuka tsu n u da, ciya tsu pana kata tsu tono u da?>

¹⁴ A'a, akaka a i ta lo devu n ada, i ta punu a una u da, n adu a da dem adama a na i tono.

¹⁵ <<Ama anana n zuwaka da ta wuma n uga'in, ukpa n kawuya.

¹⁶ Anana mi ta a kubarangu da i ciga Vuzavaguđu Kashile ka da, i tono uye u ni kata kpamu i kana wilä u ni n kadanshi ka ni n ili i kutono dem, nannai da i kuyongo n wuma kata feu i doku n kabundai, kata Vuzavaguđu Kashile ka da u zuwaka da unasingai a idika i na yi a ku'uwa adama a na i kana.

¹⁷ Ama i kpanduku baci adu a da da i iwain kupana, adu a da a vadalukpai da i kudangi i cikpai amali,

¹⁸ Mi ta a kudana da anana, i ya'an baci nannai, i ta a kuna da. Yi a kuya'an megeshe a idika i na yi a kupasa e kuyene ku Urudu, kata i uwa yo okpo i da ba.

¹⁹ <<Anana mi ta e kudekushe gadi n idika yo okpo nga'an adama a da. N zuwa ta wuma n ukpa kelime ka da, n unasingai n una u wuya. Zagbai wuma adama a na ada nu ntsukaya n da i yongo n wuma.

²⁰ Cigai Vuzavaguđu Kashile ka da. Kata i tono ili i na u danai dem, i gbaga yi adama a na da da wuma u da n ayin a abundai. Adama a na i dasangu a idika i na Vuzavaguđu Kashile ka da ka kucinai kuneke ikaya i da, Ibrahi, n Ishaku n Yakubu.>>

31

Jesuwa wo okpoi vuzagbayin vi Isaraila

(Mkc 27:12-23)

¹ Da Musa u lya'i kelime n kudansa ili i nampa dem a ubuta wa aza a Isaraila,

² da u danai, <<Gogo na mi ta n aya amangatawun n kamanga (120), mi o kudoku ma fuda mo tono n ada ba. Vuzavaguđu u dana mu ta, <Vi a kupasa kuyene ku Urudu ba.>

³ Ama Vuzavaguđu Kashile ka da n kaci ka ni wi ta a kupasa kafu ada. Ayi da wa kuna uduniyan u na wi lo idashi a ubuta wa raka, adama a na i dasangu. Jesuwa da u ku'uka le kelime uteku u na Vuzavaguđu u danai.

⁴ Vuzavaguđu wi ta a kuya'an n ele uteku u na u ya'in n Sihon n Ogu ngono ma aza a Amoriya, ele vu na wu unai kobolo n idika i le dem.

⁵ Vuzavaguđu wi ta e kuneke da aza a idika a nanlo wa da. Mayun i ya'an ili i na n danai da i ya'anka le dem.

⁶ Ya'in kađu i shamgba n utsura, kata i pana wovon ko i je'eke ikyamba adama e le ba. Adama a na Vuzavaguđu Kashile ka da wi ta kobolo n ada. Ayi wi a kukaşukpa da ko u varuku da ba.>>

⁷ Da Musa u dekei Jesuwa e kelime ka uma a Isaraila dem, da u danai ni, <<Ya'an kađu vu shamgba n utsura, adama a na avu da vo kutono n uma a nampa, a kubana a idika i na Vuzavaguđu u kucinakai ikaya i le u danai u kuneke le. Vu peceke yaba dem u ciya ukani i ni.

⁸ Vuzavaguđu n kaci ka ni wi ta o kutono n ada, wi ta o kuyongo n ada kpamu, ayi wi a kukaşukpa da ko u varuku da ba. Pana wovon ba, ko kađu ka nu ka gusa ba.>>

*Kukece ku katagarda ka wila a kaya ke cindere dem
(Mkc 27:12-23)*

⁹ Da Musa u danai wila u nampa da u nekei u da u anan ganu, muku n Levi, ele vu na a tsu canuku akpati vu uzuwakpani u Vuzavaguđu kobolo n aza a gbara-gbara a Isaraila raka.

¹⁰ Da Musa u danai le. <<A ukoci u kaya ke cindere dem, a kaya ka kuna atan, a ayin a kaɗiwa ka Mavali ma Kashile,

¹¹ a ayin a na uma a Isaraila raka a tawai a ubuta u na Vuzavaguđu Kashile ka da ki a kuzagba, kata i kece wila u nampa e kelime ke le a pana n atsuvu e le.

¹² Deke le dem a ubuta u te ali n amaci, kobolo m muku, n omoci a na i punu idashi asuvu a likuci i da, adama a na a ciya a pana, kata a yeve uteku tsu na a kupana wovon u Vuzavaguđu Kashile ka da, kata o tono ukuna u wila wa mayin.

¹³ Nannai da muku n da aza a na kata e yevei wila u nampa ba a ciya a pana u da, kata e yeve uteku tsu na a kupana wovon u Vuzavaguđu Kashile ka da. Yi baci de idashi punu a idika i na yi a kupasa e kuyene ku Urudu kata i lya'a i da.>>

Kadanshi ku ukocishi ka na Vuzavaguđu u ya'ankai Musa

¹⁴ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Gogo na kanna ka kukuwa ka nu ka yawa ta devu. Deke Jesuwa adama a na i uwa a Mavali mo Obolo, a ubuta u na n kerengu yi.>> Da Musa n Jesuwa a bankai kaci ke le a ubuta u Mavali mo Obolo.

¹⁵ Da Vuzavaguđu u cipai punu a Mavali ma a kabashi ke keleshu, da kabashi ka ka shamgbai a utsutsu u Mavali wa.

¹⁶ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Ayin a yawa ta a na va banka anan koko a nu n kiya, ayin na baci ta na vu lazai uma a nampa i ta a kuka kutono amali a omoci, amali a idika i na i kubana ya uwa. I ta a kukasukpa mu kata a dangusa uzuwakpani u na n ya'in n ele.

¹⁷ A kanna ka nanlo ka, mpa mi ta a kuya'an wupa n ele kata n kasukpa le, kata mpa n sokongu ashi a va we le kata a una le. Atakaci a abundai i ta a kutawa we le, a kanna ka nanlo ka kata a ya'an keci, <Atakaci n kawuya ka nampa ka, a tawa ta wa tsu adama a na Kashile ka tsu ki kobolo n atsu ba?>

¹⁸ A ayin a nanlo, mpa ta na mayun n kusokongu ta ashi a va a ubuta u le adama a unushi u na a ya'in dem, u na o tonoi amali.

¹⁹ <<Gogo na danakai kaci ka da vishipa vu nampa kata i pi'isaka uma a Isaraila, kata i zuwa le a ya'an vu da, adama a na wo okpo mu urotu a ubuta u le.

²⁰ Mi ta a kutuka le a idika i na n kucinai an me neke ikaya i le, idika i na yi e kuyene m mani'in n tsuta. Ta de a kulya uyo'o, a kulya ilikulya i na a cikalai dem, kata a ma'an ikyamba. Ama i ta a kugita kutono amali, o kugoyo mu kata o kodo uzuwakpani u va.

²¹ Ayin na baci madukpa n atakaci abundai a tawai we le, vishipa vu nampa vi ta o ko okpo urotu we le, adama a na vu da vi a kupuwanka a una u muku nu ntsukaya n le ba. Adama na n yeve ta de kusheshe ku uma a nampa ali kafu n tawa n ele punu a idika i nampa i na n kucinai me kuneke le.>>

²² Da Musa u danai vishipa va a kanna ka, da u pi'isakai aza a Isaraila.

²³ Vuzavaguđu u danai Jesuwa kolobo ka Nun. <<Ya'an kaɗu kata vu gbama asuvu, adama a na vi ta a kutawa n uma a Isaraila a idika i na n kucinai mi e kuneke le. Mpa n kaci ka va mi ta o kuyongo kobolo n avu.>>

²⁴ Ana Musa u kotsoi kudana katagarda ka wila ka nampa a ugiti ali a kubana a ukocishi.

²⁵ Da u nekei kadanshi ka nampa wa aza e Levi, ele na a tsu canuku akpati vu uzuwakpani u Vuzavaguđu da u danai,

²⁶ <<Dikai katagarda ka wila ka nampa kata i zuwa ka'a a kakambu ka akpati vu uzuwakpani u Vuzavaguđu Kashile ka da. Ta de ko kuyongo tsu maga'an a kubana wa da.

²⁷ Adama a na n yeve ta ugbamukaci u da n tsu na yi n ukpađi u kupana. I ya'an ka baci Vuzavaguđu ugbamukaci a ayin na mi n wuma kobolo n ađa, te dai tamkpamu ayin na baci n kuwai?

²⁸ Bolonki mu nkoshi n kumaci n da raka kobolo n tsugbayin dem, adama a na n ya'an kadanshi ka nampa atsuvu e le, kata n deke gadi n idika wo okpo nga'an we le.

²⁹ Adama na n yeve ta ayin a na baci n kuwai yi ta a kulangasa kaci ka da kata i kpatala i kasukpa uye u na n danai da i tono. A ayin a kutawa, atakaci i ta a kuka da, adama a na yi ta a kuya'an ili i gbani-gbani a ashi a Vuzavaguđu, kata i zuwa yi u ya'an wupa a ubuta wu ulinga we ekiye u da.>>

Vishipa vu Musa

³⁰ Da Musa u kecei idani i vishipa i nampa a ugiti ali a kubana a ukocishi a atsuvu a uma a Isaraila dem.

32

¹ Gadi panakai mu, n ciga ta n ya'an kadanshi.

Ya'an aduniyan a pana kalakatsu ka va.

² Ya'an kuyotsongusu ku va ku yo'o tsu mini ma zuwa,

kata kelentsu ka va ko doro uteku tsu ciza,

uteku ci ija'ashi a ubuta wi itoponi i mita,

uteku tsu mini ma abundai ma na mi o kuyo'o a gadi vi icashi.

³ Adama na mpa mi ta a kusala ukuna u kula ku Vuzavaguđu,

cikpai tsugbayin tsu Kashile ka da.

⁴ Ayi katali ka'a, ulinga u ni u singai u da,

uye u ni kpamu raka wi ta mejege.

Kashile ka mayun, vuza na u ci ya'an kawuya ba,

ayi vuza cida da n ka mayun kpamu.

⁵ Ama ele a ya'an ka yi ta kawuya e kelime ka ni,

ele muku n ni n da ba,

adama a unamgbi u le, uma a gbani-gbani kpamu.

⁶ Ađa ta yi a kuya'an ka Vuzavaguđu nannai,

ađa alau aza unambi wu ugboji?

Ashe ayi eshekpu a da a da ba, vuza na u ya'in da,

vuza na u ya'in da da kpamu u zuwai da?

⁷ Cibai n ayin a cau,

sheshei kata i lana tsukaya tsu cau tsu na tsu lazai.

Ecei esheku a da kata u tonuko da,

ecei kpamu nkoshi m gbara-gbara i ta a kudana da.

⁸ Ayin a na Mala'imili me pecekei aduniyan ukani u le,

ana u peciki uma raka,

u kidaka ta kumaci dem uteku u ni,

derere vu kabundai ka muku mi Isaraila,

⁹ Adama na upecu u Vuzavaguđu u dađa uma a ni,

Yakubu da upecu wu ukani u ni.

- 10 <<U cinai ni ðe e meremune,
a magbanda a ubuta u na wi babu uma, a ifika i na i kuwai.
Da u kanzai ni, ða u lanai ni
uteku tsu muku n ashi n ni,
11 Uteku tsu mashangi ma na mi a kuyotsongu muku ni uteku tsu na a
ku'imkpa,
u tsu imkpa ta zuva vu muku n ni,
u bapa evelyu a ni kata u kikipatsa le
kata u ðika le zuva va evelyu a ni.
12 Vuzavagudu koci ayi ða u tonoi n ayi
babu komoci ka kamali ko yoku ka na ko yongoi n ayi.
13 U zuwai ni u kumbai a gadi va aginda,
ða u lya'atangi ni n ili i kashina.
Da u banai ni n ishigi i na yi a katali
m mani'in ma zaitu ma na mu utai a kakpanlai,
14 kobolo m mani ma kaguta ma anaka n ma nlala,
n ushuma u na wi a ngiri n agiri,
n kobomburon nu ngaji m Bashan,
n alkama vu na vu la'i n kuga'an.
Da o so'i makyan ma na ma shilyamgbai ma singai.
- 15 <<Ama Jeshuru* u ya'in ikyamba ða u ya'in ugbamukaci,
u ya'in ikyamba, ða kpamu u shanai ða u gboroi,
u kasukpai Kashile ka na ka ya'in ni,
ða u iwain kakpanlai, Kishi ka ni.
16 Da a zuwai ni cishe'e n omoci a mali e le,
ða a zuwai ni wupa adama a ukuna wu unata u le.
17 E nekei alyuka a wunlai u gbani-gbani u na wi Kashile ba,
wa amali a na e yevei ba,
n amali a savu a na a tawai n kacapa,
a na ikaya i ða i tsu pana wovon ba.
18 Da i vakangi kakpanlai ka na ka matsai ða,
ða i cinukpai n Kashile ka na ke nekei ða wuma.
- 19 <<Vuzavagudu we enei nannai ða u iwain le
adama a wupa u na muku mo olobo ni nkere n ni a zuwai ni.
20 Da u danai, <Ya'an n sokongu ashi a va we le,
kata me ene uteku tsu na ukocishi u le u kokpo,
adama na ele tsukaya tsu gbani-gbani tsu ða,
muku mu unambi wu usubi.
21 A zuwai mu n ya'an cishe'e n ili i na yi Kashile ba,
a zuwai mu kuya'an wupa n amali e le.
N kuzuwa le ta a ya'an tsurala n uduniya u na wi uma ba,
kata kpamu n zuwa le a ya'an wupa n uduniya u na wi n ugboji ba.
22 Adama na wupa u va u dyaba ta tsa akina,
kpamu a ða ta na a kana ta kukula ali a ubuta wa akpisa.
A ða i ta a kulya'a aduniyan kobolo n ica'ashi i ni dem,
wi ta o kusongu le ali a kubana a kumi'i ku kusan.
- 23 << <Mi ta o kubolonku le ndukpa,

* 32:15 32:15 Jeshuru Kula ku ða ða <<Vuza vu usubi>> ða ða kpamu kula ku yoku ka aza a Isaraila
32:21 32:21 Rom 10:19

- kaťa n kotso aya a va raķa we le.
 24 Kambulu ki ta a kuna le,
 atakaci a mbala i ta a kuna le,
 ndukpa n wuya mi ta o kukofoso le.
 Kaťa n su'uku le nnama m gbani-gbani n kakamba,
 n ili i tsukono i na i tsu rono atsuma e le a idika.
 25 Uma a na i pulai kotokobi ki ta a kuna le,
 aza a na i asuvu a i'uwa wovon u da wa kuna le,
 u da wi ta a kuna nkere n olobo,
 kobolo nu nrebu nu nkoshi.
 26 Da n danai, <<Mi ta e kubetuwe le,
 n zuwa a cinukpa n ele a katsuma ka uma aduniyan,>>
 27 ama mi a kukaşukpa irala i le i kaga,
 kaťa a dana,
 <<Nu utsura we ekiye u tsu u da ci lya'i,
 Vuzavagudu da u ya'in ka'a ba.>> >
 28 <<Adama na aza a Isaraila uduniyan u da u na wi babu ugboji,
 uma a babu kuyeve.
 29 Ishi baci i n ugboji, ishi ta e kuyeve ili i nampa,
 kaťa e yeve uteku na o kukotsoso.
 30 Nini dai vuma vu te u kufuda wo loko uma kakpan (1,000),
 ko kpanu uma e re a zuwa uma akpan kupa (10,000) a suma,
 sai de Kakpanlai ke le ke denge le baci,
 ko kpanu Vuzavagudu u nekei le.
 31 Adama a na kakpanlai ke le ki uteku tsu Kakpanlai ka tsu ba,
 ko irala i tsu feu e yeve ta nannai.
 32 Adama a na itacishi i le yu uta ta a ubuta wi itacishi i Sodom,
 a ashina itacishi i Gomora.
 Umaci u le wi ta tukpa n tsukono,
 kobolo n okono,
 33 makyan me le tsukono tsu oko tsu da,
 tsukono tsu gbani-gbani tsu keyenku.
 34 << <Ashe mpa n zuwa ili i nampa ya usokongi ba,
 da m padarai i da o mophon ma va ba?
 35 Ka va ka'a n tupa, mpa ta na mi ta a kutsupa,
 ayin i ta lo a kutawa an ene e le e kuderece,
 kanna ka atakaci ke le ka yawa ta devu,
 ukpa u le wi ta a kutawa an ugipi u ashi.
 36 Vuzavagudu wi ta e kuneke uma a ni ubaruwi,
 kaťa u pana asuvayali a agbashi a ni,
 ayin a na baci we enei utsura u le u kotsoi
 da we enei babu vuza na u buwai, kagbashi ko vuza gbani.
 37 Kaťa u dana, gogo na te amali e le i,
 kakpanlai ke kushedeku ke le?
 38 Amali a na a takumai ushuma wa alyuka u le,
 da o so'i makyan me kune'e ku kuso'o me le?
 Ya'an a danga kaťa a banka le.
 Ya'an e neke da ubuta u kushedeku.

- 39 << <Lanai gogo na, an wo okpoi mpa n kaci ka va, mpa da ayi,
babu kamali ko yoku ka na ki lo sai mpa.
N tsu una ta kata kpamu n dangusa n wuma,
N tsu zuwa ta muna, kata kpamu n potsotongu,
babu vuza na wi n utsura u na wa ki isa vuza e ekiye a va.
- 40 Adama a na n dangusa ta ekiye a va zuwa da n kucinai n wuma u va.
Da baci de mi n wuma a kubana uteku,
- 41 ayin a na baci m gboroi kotokobi ka kutasa ka va,
da n remei ka'a e ekiye a va adama a na n ya'an afada,
n kuya'an ta katsupu a ubuta wi irala i va
kata n ya'an katsupa wa aza a na a iwain mu.
- 42 Mi ta a kuzuwa aya a va o so'o mpasa ali m maka le,
kotokobi ka va kpamu ka takuma inyama nu mpasa n uma a na a unai,
n aza na e remei a ubuta u kuvon
n tsugbayin tsa aza e kelime a irala.>
- 43 <<Ya'in mazanga, ada uduniyan, ya'in mazanga kobolo n uma a Vuzav-
agudu,
adama a na wi ta a ku tsupaka agbashi a ni mpasa n le,
u kutsupa ta irala i ni.
Kata u shikpa unushi wi idika i ni n uma.>>
- 44 Musa u tawai kobolo n Jesuwa kolobo ka Nun, da u dansai ukuna wi
idani i vishipa vu nampa atsuva a uma.
- 45 An Musa u kotsoi kudansa kakuna ki idani ka nampa raka a ubuta wa
aza a Isaraila,
- 46 U danai le, <<Remei kadanshi ka wila ka na n kecekei da na anana a
adu a da raka. Kata i pi'isaka muku n da n tono ka'a mayin.
- 47 Ba kadanshi ka'a gbani nannai koci ba, ka da'a wuma u da. N ka'a ya
kuciya wuma wu ugadi a idika i na yi a kuciga kupasa Kudolu ku Urudu ku
isa.>>
- Musa wi ta a kukuwa a kusan ku Nebo*
- 48 A kanna ka nanlo ka da Vuzavagudu u danai Musa,
- 49 <<Kumba gadi a kubana Abarim a kusan ku Nebo a idika i Mowabu a
kinda upashi u Jeriko, kata ve ene Kana'ana, idika i na n cigai kuneke uma
a Isaraila yo okpo ubuta wu ukani u le.
- 50 De a kusan ku na vu kumbai va, ta de va kukuwa kata vu tono ikaya i
nu, derere uteku tsu na Haruna vuza nu u kuwai a kusan ku Horu u tonoi
ikaya i ni.
- 51 Adama a na dem vu da i nusaka mu ta a ashi a aza a Isaraila de a mini
ma Mariba vu Kadeshi a agbata a Zinu. Adama a na i iwan ta kuyotsongu
ukuna u cida a katsuma ka aza a Isaraila.
- 52 Uteku tsu nampa, vi ta e kene idika ya da'angi, ama vi a ku'uwa punu
a idika i na me kuneke aza a Isaraila ba.>>

33

Musa u zuwakai kumaci ka aza a Isaraila unasingai

- 1 Nava da'a unasingai u na Musa vuma vu Kashile u ya'ankai aza a
Isaraila kafu u kuwa.
- 2 Da u danai,
<<Vuzavagudu wu uta ta a kusan ku Sinai da u cipai
tsu na kanna ka tsu uta a Siyaru,

- kaṭa kutashi ku ni ku akana ḁe a kusan ku Param.
 U taṭa ta n kabundai ka aza a ciḁa,
 m melentsu ma akina a kakambu ku usingai ka ni.
- ³ Mayun ayi ḁa vuza na wi a kuciga uma a ni,
 uma a ciḁa raḁa i ta ekiye a ni.
 E kelime ke ene a ni a ḁa kpamu a tsu kuḁangu,
 wa ni u ḁa kpamu i a kuciya odoki.
- ⁴ Wila u na Musa u nekei tsu,
 ili yu ukani i kumaci ku Yakubu i ḁa.
- ⁵ Vuzavaguḁu wo okpoi mogono ma aza a Jeshuru
 a makyan ma na nkoshi m gbara-gbara o bolongi
 kobolo n kumaci ka aza a Isaraila.>>
- ⁶ Musa u dansai ukuna u nampa adama a Ruben, <<Ya'an Ruben u ya'an n
 wuma kaṭa u kuwa ba,
 ama uma a ni o okpo kenu.>>
- ⁷ Da u dansai kakuna adama a Yahuda,
 <<Vuzavaguḁu pana maṣhi ma aza a Yahuda,
 kaṭa vu bolongu le okpo una u te,
 kaṭa kpamu vu neke yi utsura we ekiye adama o kuvon,
 banka yi adama a irala i ni.>>
- ⁸ Adama a kumaci ka aza e Levi tamkpamu ḁa u danai,
 <<Tumi kobolo n Yurim i ḁa,
 i vuza na i banka i ḁa.
 I kondoi ta a Masaha,
 i shilikai n ayi a mini ma kuyene ku Mariba.
- ⁹ U danai esheku a ni n anaku,
 <Mpa n ci cikpa le ba.>
- U ciga a za a ni ba
 be le u kebece muku n ni.
 Ama u bana ta kadanshi ka nu,
 ḁa kpamu kanai uzuwakpani u nu.
- ¹⁰ Da o yotsongi Yakubu ukuna u nu,
 n wila u nu wa aza Isaraila,
 ḁa e nekei nu kune'e ki ili i magulani,
 n alyuka o kusongu a katalikalyuka ka nu.
- ¹¹ Zuwaka kuyeve ku ni raḁa unaṣingai,
 kaṭa vu cikala ulinga we ekiye u ni.
 Una utsura wi irala i le,
 n utsura u ni sapu a kuwa kaṭa a kpaḁa kuḁanga kpamu.>>
- ¹² Adama a Bayami tamkpamu, ḁa u danai,
 <<Kaṣukpa macigi ma Vuzavaguḁu mo yongo m maṭana mayin wa ni,
 adama na Vuzavaguḁu u kanza le ta kanna dem,
 ayi ḁa vuza na ucigi u Vuzavaguḁu u ḁaṣangi avangatsu a ni.>>
- ¹³ Adama a Isufu kpamu ḁa u danai,
 Ya'an Vuzavaguḁu u zuwaka idika i ni unaṣingai,
 n kune'e ku singai n ciza,
 m mini ma na mi punu a ḁaka vi idika,
- ¹⁴ n ili i kashina i singai i na kanna ka tsu banka kaṭa i matsa mayin,
 kobolo n i singai i na a ci ciya o wotoi dem,
- ¹⁵ kobolo n kune'e ku singai ku umaci wu nsansa n ayin a cau,
 n unaṣingai wa abundai u na u tsu uta ubuta wa aginda a na o kukotso
 ba,
- ¹⁶ Kobolo n kune'e ku singai ki idika tsu na i ḁa yi gbaga vi ni,

- kobolo n kasingai ka vuza na wi idashi a madanga ma na mi a kulya'a n akina.
 Kasukpa unasingai u nampa raka u cipa a kaci ka Isufu,
 a cipa u vuza na a zagbai mogono a katsuma ka aza a ni.
 17 Tsugbayin ci Isufu ci ta an kobomburon ka na a gitai kumatsa,
 avana a ni, i ta tsa avana a kyanci.
 N ele da u kusuwan uduniyan,
 ali n aza a na i a uteku wa aduniyan.
 Ta kabundai ka akpan kupa ka aza a Ifirayimu ki nannai,
 n kabundai ka akpan ka aza a Manasa.
 18 Adama a Zabalun tamkpamu da u danai,
 ya'an mazanga avu Zabalun a nwalu* n nu,
 kata avu tamkpamu Isaka vu yongo m matana a avari a nu.
 19 I ta e kudeke uma a kubana a kusan,
 kata de a ya'an alyuka a usubi,
 adama a na i ta a kuciya uciyi a ubuta u mala,
 n uciyi u na wi usokongi a kayala.
 20 Adama a Gadu kpamu da u danai,
 <<Vuza vu unasingai u da ayi na u doki Gadu kabundai ki idika.
 Da Gadu u dasangi de an kawu,
 adama a na u saza ekiye ali a kubana o moko ma kaci.
 21 U zagbakai kaci ka ni idika i singai,
 adama a na ta de a zuwakai vuzagbayin ugboku u ni.
 Ana aza e kelime a uma o bolongi,
 da u ya'in ukuna wu usubi u Vuzavagudu,
 da u tonoi wila u na e nekei aza a Isaraila.>>
 22 Adama a Dan kpamu da u danai,
 <<Dan wi ta tsu maku ma kawu
 a kadikpangusu a Bashan.>>
 23 Adama a Nafutali kpamu da u danai,
 <<Avu Nafutali, vi ta tukpa n kasingai ka Vuzavagudu,
 kpamu vi ta tukpa n unasingai u ni,
 vi ta a kulya'a ukanu wu ukambu u daka ali a kubana a mala ma Galili.>>
 24 Adama Ashera kpamu da u danai,
 Ashera ayi da maku ma na ma la'i n unasingai a katsuma ka aza a ni dem,
 kasukpa wo okpo macigi ma aza ni,
 kasukpa yi u kuma ene a ni m mani'in.
 25 Ya'an utsutsu u likuci i nu u ya'an utsura tsu viyum n viyum vi shili.
 Kata utsura u nu wo okpo derere n ayin a wuma u nu.
 26 <<Babu vuza yoku uteku tsu Kashile ka Jeshuru†,
 ayi na u tsu uta gadi adama na u banka da,
 ayi na u tsu uta gadi n tsugbayin ci ni.
 27 Kashile ku Ubangari ayi da ubuta wi idashi u nu,
 kpamu utsura u babu uteku u ni wi ta a kubanka wu,
 wi ta o kulokoko wu irala i nu,
 kata u dana, <Unai le.>
 28 Uteku tsu nampa tsu da uma a Isaraila a kudasingu m matana,
 kata tsukaya ci Yakubu ci ciya ukanji,
 a idika i na yi n ishina m makyar ma savu,
 a ubuta u na gadi u tsu matsa ciza.

* 33:18 33:18 nwalu Lana Ugi 49:13 † 33:26 33:26 Jeshuru Kula ku te ku da n Isaraila.

29 Unasingai u da, ada aza Isaraila
yayi wi tsu da,
ada uma a na Vuzavaguđu wi isai?
Ayi da maraga ma da n kaban̄ki ka da,
n kotokobi ka tsugbayin ka ni.
Irala i da yi ta a kukudan̄ku da,
kata ada i dasa le.>>

34

Ukpa u Musa

1 Da Musa u dangai a ubon u Mowabu da u kumbai Kusan ku Nebo, a gadi vu Pisiga n upashi u Jeriko. Da Vuzavaguđu u yotsonki ni idika ya raka, punu a Giliyadu ali a kubana u Dan,

2 n Nafutali raka, n idika i Ifirayimu kobolo m Manasa, n idika raka ya aza a Yahuda i na yi a ubon u Mala me Mere a kalivi,

3 n Negebu n kara ka Jeriko, a likuci yi ndanga i dabino, ali a kuyawa Zora.

4 Dada Vuzavaguđu u danai Musa, <<Nava dada idika i na n ya'in uzuwakpani n akucina n Ibirahi, Ishaku n Yakubu ana n danai, <Mi ta e kuneke i da ntsukaya n da.> N kasukpa wu ta ve ene n ashi a nu, ama avu va kupasa kata vu uwa punu a idika ya ba.>>

5 Da Musa kagbashi ka Vuzavaguđu u kuwai lo a idika i Mowabu, uteku tsu na Vuzavaguđu u danai.

6 Da Vuzavaguđu u cidangi ni a kara ki idika i Mowabu, a kindana Betupeyo, ama ali n gogo na babu vuza a na u yevei ubon u na kasaun ka ki.

7 Musa wi ta n aya amangatawun n kamanga (120) n wuma kafu u kuwa. Ama ashi a ni a yimban̄a ba, ko utsura u ni u jebe.

8 Da aza a Isaraila a shi'ikai ukpa'a u Musa punu a kara ka Mowabu ali ayin kamangankupa, ali sai makyan ma na o kotsoi kpalu ka.

9 Gogo na Jesuwa maku ma Nun wi ta tukpa n ayinviki e kuyeve, adama a na Musa u zuwaka yi ta kukiye a kaci. Da aza a Isaraila a panakai ni da kpamu o tonoi ili i na Vuzavaguđu u danai Musa.

10 N ayin a de, o doku a ciya keneki ka na ki lo a Isaraila tsu Musa, vuza na Vuzavaguđu u yevei ashi n ashi ba.

11 Babu keneki ka na ka ya'in ili i mereve i na Vuzavaguđu u suki ni u ya'an a Masar, n u Firi'auna, n aza a ulinga u ni, n idika i ni dem.

12 Babu kpamu keneki ka na ka fudai ka ya'in ili i mereve i wovon tsu na Musa u ya'in a ashi a aza a Isaraila.

Katagarda ka JESUWA Kubayuwa

Katagarda ka Jesuwa ki ta a kadanshi ku uteku u na aza a Isaraila a uwai a idika i Kana'ana n utsura u Jesuwa, vuza na u kanaakai Musa. A katsuma ki ili i makara i na a danai punu a katagarda ka nampa i daɗa kupasa ku Kuyene ku Urudu n uyikpi u Jeriko n kuvon ku na a ya'in a Ai n tsu na Kashile ka ya'ansakai uzuwakpani ayi n uma a ni. Ili i te i na a la'i n kuyeve n uga'in punu a katagarda ka nampa, i daɗa, <<Sheshei anana ko yayi i kutono. Mpa n aza a kpa'a a va, ci ta o kutono Vuzavaguɗu.>> (24.15)

Ili i na yi punu udari a katagarda ka nampa:

Tsu na a lya'i Kana'ana n kuvon, 1:1--12:24

Upecu wi idika 13:1--21:45

a. Idika yi ubon u kasana u Urudu 13:1-33

b. Idika yi ubon u kalivi u Urudu 14:1--19:51

c. Likuci i kushedeke 20:1-9

d. Likuci ya aza e Levi 21:1-45

Umaci u na wi a ubon u kasana o bonoi a uteku wi idika i le 22:1-34

Kadanshi ku ukocishi ka Jesuwa 23:1-16

A ya'ansakai uzuwakpani e Shekem 24:1-33

Vuzavaguɗu u ya'in kadanshi n Jesuwa

¹ Ana Musa kagbashi ka Vuzavaguɗu u kuwai, ɗa Vuzavaguɗu u ya'in kadanshi n Jesuwa maku ma Nun, kaɓaŋki ka Musa.

² U danai, <<Kagbashi ka va Musa u kuwa ta. Adama a nannai, fobuso avu n uma a nampa raka i pasa Kuyene ku Urudu a kubana a idika i na mi a kuciga kuneke le, ele aza a Isaraila.

³ Ubuta u na baci dem ene a da a dasai, n neke da ta u da tsu na n ya'ankai Musa uzuwakpani.

⁴ Kure'e ku da ki ta a kulaza ili i na i dikai a kakamba ka na ki a ubondakai, ali a kubana aginda a gbagba'in a Lebano a na i a ubongaɗi, ili i na i dikai e kuyene ku gbayin ku Yufiretu, n kasana n ubon wa aza a Hitiya ali a kubana a Mala me mere a kalivi.

⁵ A ayin a wuma a nu dem, babu vuza na u kufuɗa wa lya'a wu. Tsu na n yongoi m Musa ta n kuyongo n avu nannai, mi a kusa'wa kuvaruku wu ko n kasukpa wu ba.

⁶ Tsurukpa kata vu gbama asuvu, adama a na vi ta o kutono n uma a nampa ciya a kana idika i na n kucinakai ikaya i le an mi e kuneke le.

⁷ Avu de tsurukpa koci kata vu gbama asuvu kau, vi ya'an mayin vu tono wila raka u na kagbashi ka va Musa u nekei nu, kata vu saba'asa u da a kubana a usingai ko a ugula ba, adama a na vi lya'a kelime ko te dai baci vu banai.

⁸ Kata vu ushuku Katagarda ka Wila ka nampa ka kasukpa una u nu ba, yongo e kusheshe ukuna u ka'a kanna n kayin dem, ciya vu fuɗa vu tono mayin kata kpamu vu ya'an ili i na yi punu uɗani derere. Nannai da vo kokpo vuza vu uciyi n kulya'a ku kelime.

⁹ N dana wu de ba? Tsurakpa kata vu gbama asuvu. Kata vu rikpa ko vu pana wovon ba, adama a na Vuzavaguḍu Kaṣhile ka nu ki ta kobolo n avu a ubuta de dem u na vu banai.>>

Jesuwa u ya'ankai uma kadanshi

¹⁰ Da Jesuwa u nekei aza e kelime a uma a Isaraila kadanshi, u danai,

¹¹ <<Banai a katura ka kata i dana uma, <Fobusokoi kaci ka da ili i kulya'a, adama a na a katura ka ayin a tatsu a da ya kupasa Kuyene ku Urudu kata i uwa punu i kana idika ya, i na Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da u kuneke da yo okpo i da.> >>

¹² Ama Jesuwa u danai kumaci ka aza a Ruben, n aza a Gadu kobolo n kagimi ka kumaci ka aza a Manasa.

¹³ <<Cibai n kadanshi ka na Musa kagbashi ka Vuzavaguḍu u nekei da, <Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da wi ta e kuneke da wuvuki, da u nekei da idika i nampa.>

¹⁴ Ama a da, m muku n da kobolo n kuzuwa ku da i ta a kushamgba a idika i na Musa u nekei da, i na yi a ubon u kasana ka Urudu, ama aza o kuvon a da, n yunatsu i le mayin ufobushi, i ta a kugita kupasa kelime n aza a da. Adama a na ada da i kubanka aza a da

¹⁵ sai ayin a na Vuzavaguḍu u nekei le wuvuki, tsu na u ya'ankai da, ali sai ayin a na ele feu a dikai idika yi ukani i na Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da ke kuneke le. Nannai u kotso baci yeve i bono i bana idika i da i na Musa kagbashi ka Vuzavaguḍu u nekei da, a ubon u kasana ka Urudu a kubana a ubuta u na kanna ka tsu uta.>>

¹⁶ Dada a ushuki Jesuwa, <<Ili i na baci de dem vu danai tsu ci ta a kuya'an, ubuta u na baci kpamu dem vu suki tsu ci ta a kubana.

¹⁷ Tsu na tsu tonoi Musa mayin, ta tso kutono wu nannai. Vuzavaguḍu Kaṣhile ka nu u tonon avu tsu na u tonoi m Musa.

¹⁸ Vuza na baci u ya'in ugbamukaci n kadanshi ka nu da u kpa da kutono ka'a, ili i na baci de dem vu danai le, i ta a kuna yi. Avu de tsurukpa kata vu gbama asuvu.>>

2

Rahapu u bankai aza a tsusaki

¹ Da Jesuwa kolobo ka Nun ka suki aza a tsusaki e re usokongi a utai a likuci i Shitima, u danai le, <<Banai i saka idika ya, ubuta u na u kula'a i saka u dada Jeriko.>> Da a banai da a uwai a kpa'a ku kashakanlai ka na e ci deke Rahapu da a cipai de.

² N kayin ka nanlo da a danai mogono ma Jeriko, <<Lana, aza a Isaraila o yoku a tawa ta kuya'an tsusaki ci idika ya.>>

³ Da mogono ma Jeriko ma su'uki Rahapu n akaka u danai, <<Utaka n uma a na a cipai a kpa'a ku nu ka, adama a na a tawa ta kuya'an tsusaki ci idika ya raka.>>

⁴ Ama da vuka va vu dikai uma e re a da u sokongi, da u danai, <<Mayun da a tawa ta wa va, ama n yeve ubuta u na a utai ba.

⁵ Kpamu n kulivi da a lazai a ayin a na a kubayangu utsutsu u likuci, mpa n yeve uye u na o tonoi ba. Ama kiyangi le gogo'o, u ga'an ba i kucina le ta.>>

⁶ Ama u dika le ta da u ukai le gadi vu kukpa da u sokongi le e egengule a agaruma a na a barukpai gadi vu kukpa.

⁷ Da uma a utai da a guvai aza a tsusaki a n uye u Urudu, gogo lo ele a kuta, u geshe ba, da a gbagurai utsutsu u likuci.

⁸ Kafu aza a tsusaki a a vaku a lata, da Rahapu u kumbai da u cinai le a kukpa_ka,

⁹ da u danai le, <<N yeve ta Vuzavaguḡu u neke da ta idika ya, kpamu wovon u kana tsu ta kau adama a da, ali da aḡu a uma a idika raka a mudai adama a da.

¹⁰ Adama a na tsu pana ta uteku u na Vuzavaguḡu u dekpētengi Mala ma Shili a aḡi a da ana yu utai a idika i Masar, n tsu na kpamu i ya'in nu ngono n re ma aza a Amoriya n na mi a kasana ke Kuyene ku Urudu, n Sihon kobolo n Ogu. Aza a na yu unai raka-raka.

¹¹ Ana tsu panai, da aḡu a tsu a mudai, babu vuza na u buwai n kaḡu ka vuma adama a da. Adama a na Vuzavaguḡu Kaḡhile ka da ayi da Kaḡhile zuva n ki idika

¹² Gogo na kucinakai mu n kula ku Vuzavaguḡu, i dana, ana n ya'ankai da kasingai tsu nampa, aḡa feu i kuya'anka ta kpa'a ku Dada vu va kasingai, kata i neke mu urotu wu usubi,

¹³ a na ya ki isa wuma u Dada vu va n anaku a va, n aza a va nkere n olobo kobolo n ili raka i na i ni i da, kata yi isa wuma u tsu.>>

¹⁴ Da uma a a danai vuka va, <<Ya'an Vuzavaguḡu u dika wuma u tsu, ci ya'anka wu baci ili i na tsu danai ba. Da baci feu vu danai uma i na ci a kuya'an ba, ci ta a kuya'anka wu kasingai n ku usubi, ayin a na baci Vuzavaguḡu u nekei tsu idika ya.>>

¹⁵ Da u dikai kawin u zorukpoi le n katusu, adama a na kpa'a ku Rahapu ka ki ta uma'i a gadi vu mashila ma likuci ma.

¹⁶ Gogo na da u danai le, <<Sumai a kubana a nsasan adama a na aza a na i a kukiyangu da va kata a ciya da ba. Kpa'wan de ali ayin a tatsu sai makyan ma na uma a o bonoi a likuci, yeve i laza tamkpamu nu nwalu n da.>>

¹⁷ Dada uma a a danai ni, <<Akucina a nampa a na vu zuwai tsu ci ya'in na a kana tsu ba.

¹⁸ A ayin a na baci ci a ku'uwa a likuci ya, kata vi shiya tsugbere ci shili tsu nampa a katusu ka na vu zorukpoi tsu va, kata kpamu vu tuka n eshevu n aza a kpa'a a nu raka vu bolongu le a kpa'a ku nu.

¹⁹ Da baci vuza wu utai a kpa'a ku nu da u banai uye, mpasa n ni mi ta o kokpo a kaci ka ni, ili i kubura tsu n ayi ba. Ama vuza na baci wi punu a kpa'a n avu da ili i ciyai ni, mpasa n ni mi ta a kaci ka tsu.

²⁰ Ama vu dana baci uma i na i tukai tsu, ci n unushi a ubuta u kutono akucina a na ci ya'in n avu ba.>>

²¹ Da Rahapu u danai, <<Mu ushuku ta, tsu na i danai va u ya'an ta derere.>> Da u zuwai le a kanai uye, da ta na a lazai. Dada u shiyai tsugbere ci shili a katusu ka.

²² Ana a lazai, da a banai a ubuta wu nsasan da a shamgbai de ali ayin a tatsu, sai a na aza a kukiyangu le va o kotsoi kulansa le a uye kakau dem da o bonoi babu na ta na e enei le.

²³ Dada uma e re a a cipai a nsasan ma da a banai u Jesuwa maku ma Nun, a danai ni ili i na i ciyai le dem.

²⁴ A danai Jesuwa, <<Vuzavaguḡu u neke tsu ta de idika ya raka e ekiye a tsu, uma a raka ikyamba a kukuwa adama o wovon u tsu.>>

3

Aza a Isaraila a pasai Kuyene ku Urudu

¹ Ana kayin ka asai n usana, da Jesuwa n aza a Isaraila raka a dangai da a kasukpai likuci i Shitima, da a banai o Kuyene ku Urudu a vaki lo kafu a pasa.

² Ana a ya'in ayin a tatsu da aza e kelime a kara'i katsura ka dem,

³ e kuneke uma kadanshi, <<Ye ene baci anan ganu, ele na i aza e Levi u'diki n Akpati vu Uzuwakpani u Vuzavagu'du Kashile ka da, kata yu uta a ubuta u na yi dem i tono vu da.

⁴ Nannai da i kuyeve uye u na i kutono, adama a na kata i sa'wa kutono uye u nanlo ba. Ama i shamgba da'in n akpati va, agisana a udashi akpan a tatsu (3,000), kata i tono vu da devu ba.>>

⁵ Da Jesuwa u danai uma a, <<Takpai nshinda n da, adama a na mkpa'a Vuzavagu'du wi ta kpamu a kuya'an ili i mereve e mere ma da.>>

⁶ Jesuwa u danai anan ganu a, <<Dikai Akpati vu Uzuwakpani va i wala kelime ka uma ka,>> Da a dikai vu da a walai kelime ke le.

⁷ Da Vuzavagu'du u danai Jesuwa, <<Ili i na i dikai anana, mi ta a kuya'an ili i na uma a Isaraila a kugita kuneke wu tsugbayin an vuzagbayin. I ta e kuyeve mpa mi ta kobolo n avu uteku u na mi ishi m Musa.

⁸ Dana anan ganu aza a na a dikai Akpati vu Uzuwakpani va, <I yawa baci a kakina ke Kuyene ku Urudu, i uwa i shamgba punu a mini ma.> >>

⁹ Jesuwa u danai aza a Isaraila, <<Tawai na i pana kadanshi ka Vuzavagu'du Kashile ka da.>>

¹⁰ Da Jesuwa u lya'i kelime n kadanshi u danai, <<N tsu nampa da i kuyeve an Kashile ka wuma ki kobolo n ada, babu munlai kpamu wi ta o kulokoko da aza a Kana'ana, n aza a Hitiya, n aza a Hiviya, n aza a Periziya, n aza a Girigeshiya, n aza a Amoriya kobolo n aza a Jebusiya.

¹¹ Lana, Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavagu'du vu uma raka aduniyan vi ta a kupasa Kuyene ku Urudu kelime ka da.

¹² Gogo na zagbai uma kupa n aza e re a kumaci ki Isaraila, vuza te te a umaci dem.

¹³ Da baci anan ganu a na a dikai Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavagu'du, Vuzavagu'du va aduniyan dem a dasuki punu e Kuyene ku Urudu ka, mini ma na mi e kuyene va mi ta a kushamgba, kata mo bolongu ubuta ute.>>

¹⁴ A ayin a na baci a aza a Isaraila a dangai a katsura adama a na a pasa Kuyene ku Urudu, kata Anan ganu a na i u'diki n Akpati vu Uzuwakpani a wala kelime ke le.

¹⁵ A ayin a vukya'a a da Kuyene ku Urudu ku tsu shana belele. N nannai dem a makyan ma na baci anan ganu vu na i ucaniki na Akpati vu Uzuwakpani va, a dasuki ene e le a mini,

¹⁶ kata mini ma na mi e kuyene ma shamgba, mo bolongu a ubuta ute ma ya'an a n kaginda da'angi n likuci i na e ci deke Adamu, devu n Zaretan, mini me kuyene ma na mi e kuyene a kucipa a mala'a ma aza Araba ma (Mala ma mkpadi) me dekpei raka-raka. Da yeve uma a a pasai n ci Jeriko.

¹⁷ Anan ganu a na a dikai Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavagu'du va, da a shamgbai punu a ubuta u dekpu e mere me Kuyene ku Urudu. Da a shamgbai lo a kuvana ali uma a Isaraila a na a buwai raka a pasai.

4

Atali kupa n e re a kucibasa e Kuyene ku Urudu

¹ Ana uma dem o kotsoi kupasa Urudu, da Vuzavagu'du u danai Jesuwa,

² <<Zagba ali kupa n e re a katsuma ka uma ka, vi dika vuza te-te a kumaci dem,

³ kạtạ vu dana le a đika atali kupa n e re punu e mere ma Urudu ma, a ubuta u na anan ganu a shamgbai derere, kạtạ a tawạ na a đạ, a zuwa a đạ a ubuta u na a kucipạ a kayin ka nanlo.>>

⁴ Da Jesuwa u dekei uma kupa n aza e re a na u zagbai a ubuta u uma a Isaraila a, vuza te-te a kumaci dem,

⁵ đada u danai le, <<Walai kelime ka Akpati vu Uzuwakpani u Vuzavaguđu Kashile ka đạ a ku'uwa e mere ma Urudu. Yaba dem vu đạ u đika katali a kawangatsu ka ni, derere tsu na kabundai ka kumaci ka aza a Isaraila ki

⁶ adama a na wo okpo đạ urotu. A ayin a na baci muku n đạ me ecei đạ na kelime, <Yidai atali a nampa i a kadanshi?>

⁷ Kạtạ i dana le Kuyene ku Urudu ku gbatya tạ, ana Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavaguđu vu pasai ku đạ. Atali a nampa i tạ o kokpo ili i kucibasa a ubuta wa aza a Isaraila ali a kubana uteku n uteku.>>

⁸ Dada aza a Isaraila a ya'in derere tsu na Jesuwa u danai le. A đikai atali kupa n e re punu e mere ma Urudu, uteku tsu na kumaci ka aza a Isaraila ki, tsu na Vuzavaguđu u danai Jesuwa. Da a đikai a đạ a walakai a kubana a ubuta u na a cipai, đạ a zuwai a đạ de.

⁹ Da Jesuwa u shikpai atali kupa n e re a punu e mere ma Urudu ma, a ubuta u na anan ganu a na a canuki Akpati vu Uzuwakpani va a shamgbai. Kpamu a buwa tạ de ali n anana.

¹⁰ Gogo na anan ganu a na a đikai Akpati vu Uzuwakpani va o yongoi de kashani e mere ma Urudu ma ali sai ayin a na uma a ya'in ili i na Vuzavaguđu u danai Jesuwa rạka, tsu na kpamu Musa u danai Jesuwa.

Dada uma a pasai m moloko.

¹¹ Ana uma rạka o kotsoi kupasa, đạ yeve anan ganu n Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavaguđu a lazai kelime ka uma.

¹² Kumaci ka aza Ruben n kumaci ka aza Gadu kobolo n kagimi ka kumaci ka aza a Manasa a pasai ufobushi n yunatsu i le e kelime ka aza a Isaraila, tsu na Musa u danai le.

¹³ E kelime ka Vuzavaguđu, uma devu n akpan amangere (40,000) ufobushi adama o kuvon, đạ a pasai e keteshe ke Jeriko.

¹⁴ A kanna ka nanlo ka đạ Vuzavaguđu u cikpai Jesuwa a aishi a aza a Isaraila rạka, đạ e nekei ni tsugbayin ali a kubana a uteku u wuma u ni dem tsu na a ya'ankai Musa.

¹⁵ Da Vuzavaguđu u danai Jesuwa,

¹⁶ <<Dana anan ganu a na i uđiki n Akpati vu Uzuwakpani va, a uta punu e Kuyene ku Urudu ka.>>

¹⁷ Dada Jesuwa u danai anan ganu a, <<Utai punu a Urudu va.>>

¹⁸ Ana anan ganu a na i uđiki n Akpati vu Uzuwakpani u Vuzavaguđu. A utai punu e mere me kuyene ka a dasai idika i dekpu, đạ Kuyene ku Urudu ka ku bonoi a ubuta u na ki ishi e kuyene tsu na ku kiwanai.

¹⁹ Da uma a a pasai Kuyene ku Urudu a kanna ka kupa ko wotoi u iyain, đada a vaki a Giliga a ubon u kasana ka Jeriko.

²⁰ Ta de a Giliga Jesuwa u shikpai atali kupa n e re a na a đikai e Kuyene ku Urudu ka.

²¹ Dada u danai aza a Isaraila, <<Na kelime ntsukaya n đạ me ece baci isheku i le, <Yidai tamkpamu i ciyai n atali a nampa a?>

²² Danai muku n đạ ma, <Aza a Isaraila a pasa tạ Kuyene ku Urudu a kudasa idika i dekpu.>

²³ Adama a na Vuzavaguđu u zuwai Kuyene ku Urudu ku dekpei adama a đạ, ali sai ayin a na i kotsoi kupasa. Tsu na Vuzavaguđu Kashile ka đạ ka

ya'in m Mala ma Shili ma na u dekpetengi ali sai ayin a na tsu kotsoi kupasa raka.

²⁴ U ya'an ta nannai adama a na uma a aduniyan dem e yeve a na Vuzavaguđu wi n utsura, kata kpamu i pana wovon u Vuzavaguđu Kashile ka da ayin dem.>>

5

Kukida ka avaja a Giliga

¹ Ana ngono ma aza a Amoriya raka n na mi a ubon u kalivi ka Urudu, kobolo nu ngono ma aza a Kana'ana dem n na mi a ubon u mala, a panai a na Vuzavaguđu u dekpetengi Kuyene ku Urudu ali aza a Isaraila a pasai, da adu e le a kuwai babu ayinviki a utsura kpamu adama a uma a Isaraila.

² A ayin a nanlo Vuzavaguđu u danai Jesuwa, <<Ya'an muwun ma atali kata vu kida aza a Isaraila avaja.>>

³ Da Jesuwa u ya'in muwun ma atali, da u kidai ali aza a Isaraila avaja a Gibiyata-haralotu, da da kaginda ku ubuta u kukida avaja.

⁴ Ili i na i zuwai da Jesuwa u kidai le avaja i da da na. Adama a na muku n ali n na mu utai a Masar raka, aza a na a yawai kuya'an kuvon dem a kida le ta de avaja, ama a kuwa ta e meremune, a nwalu a uye a ayin a na a kasukpai Masar.

⁵ Uma a na a utai de a Masar dem a ciya ta ukidi wa avaja, ama muku n na a matsai a ayin a na i a nwalu e meremune raka a ciya ukidi ba.

⁶ Aza a Isaraila o yongo ta a kuwala e meremune ali aya amangere, ali uma raka a na a utai a Masar aza a na a fudai kuya'an kuvon dem a kuwai, adama a na o tono wila u Vuzavaguđu ba. Da a kuwai, adama a na Vuzavaguđu u kucina ta u danai e kene idika i na u ya'ankai isheku i le uzuwakpani u kuneke le ba, idika i na yi m mani'in n tsuta.

⁷ Muku n le n da n na Vuzavaguđu u dangusai a una u le, a kida le avaja ele a uye ba. Ele da Jesuwa u kidai avaja.

⁸ Ayin a na o kotsoi kukida avaja a uma a idika ya raka, da a shamgbai punu a ubuta u na i ali sai ayin a na o potsoi.

⁹ Da Vuzavaguđu u danai Jesuwa, <<Anana m purangu ta wono u tsugbashi u da a idika i Masar.>> Ubuta u da da e ci deke Giliga ali n anana.

¹⁰ A ayin a na aza a Isaraila i idashi a Giliga, da a ya'in Kadiva ka Kupasamgbantai n kulivi, a kanna ka kupa n kanashi ko wotoi u iyain u nanlo wa a kabanga ka Jeriko.

¹¹ Ana kayin ka asai a kanna ke ire ka na a ya'in Kadiva ka Kupasamgbantai ka, a lya'i ilikulya i yoku i na yi punu a idika ya, boroji vu babu yisiti kobolo n ishina yu uzungi.

¹² Mana vu kasukpai kuta a kanna ka na a lya'i ilikulya i na i matsai punu a idika i nanlo ya, aza a Isaraila o doku a ciya kpamu mana ba, ama a kaya ka nanlo a lya'i ilikulya i na idika i Kana'ana i matsai.

Jesuwa n vuza kotokobi

¹³ Ana Jesuwa u yawai devu n Jeriko, u dangusai ashi a ni gadi da we enei vuma kashani e kelime ka ni n kotokobi utali a kubana. Da Jesuwa u banai wa ni da we ecei ni, <<Avu vuza tsu da vi, ko vurala vu tsu?>>

¹⁴ Da vuma va u danai, <<A'a, ama mpa kovonshi ko osoji ka Vuzavaguđu ka'a.>> Da Jesuwa u yikpai a idika makpaba da u cikpai ni, da we ecei, <<Akaka e ne a dai Vuzagbayin vu va wi n a da a kubana u kagbashi ka ni?>>

¹⁵ Dada kovonshi vo osoji ka Vuzavaguḍu wu ushuki, <<Fodo ataka a nu, adama a na ubuta u na vi kashani ka ubuta u cida u da.>> Da Jesuwa ta na u ya'in nannai.

6

Uyikpi u Jeriko

¹ A gbagura ta utsutsu u likuci u Jeriko raka asuvu n tsupulai, babu vuza na u ku'uwa ko wu uta punu, adama o wovon wa aza a Isaraila.

² Dada Vuzavaguḍu u danai Jesuwa, <<Indana, n neke ta Jeriko e ekiye a nu, kobolo nu ngono n ni n aza o kuvon a ni dem.

³ Dasai avu n aza o kuvon a nu raka i kara'a likuci ya kute. I ya'an nannai ali ayin a tali.

⁴ Zuwa anan ganu ele uma e cindere a dika avana a agiri e cindere a wala e kelime ka Akpati vu Uzuwakpani va. Kata a kanna ke cindere, avu n osoji a nu i dasa i kara'a likuci ya ali kucindere, kobolo n anan ganu a kulika avana e le.

⁵ I pana baci o bosoi ciliki tsa avana tsa ali tsu geshei a una u te derere, vu zuwa uma raka o orukpo kau, mashilya ma likuci ma mi ta a kuyikpa kata uma o lolukpo a ku'uwa punu a likuci ya.>>

⁶ Dada Jesuwa maku ma Nun u dekei anan ganu a u danai le, <<Dikai Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavaguḍu, kata kpamu vu zuwa anan ganu uma e cindere a dika avana e cindere agiri a, a wala e kelime ke le.>>

⁷ Da u danai uma a, <<Walai, dasai i kara'a likuci ya, n aza o kuvon kelime ka Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavaguḍu va.>>

⁸ Ana Jesuwa u ya'in kadanshi n uma a, da anan ganu uma e cindere a na i ubani n ishiyaun ya avana a agiri e kelime ka Vuzavaguḍu ka a walai kelime, a kulika avana agiri kobolo n Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavaguḍu o kutono le.

⁹ Dada aza o kuvon a walai kelime ka anan ganu a na i a kulika avana a, aza o kuvon o yoku kacapa o kutono Akpati vu Uzuwakpani va. A ayin a nanlo dem a lya'i kelime n ciliki tsa avana.

¹⁰ Ama Jesuwa u danai uma a, <<Kata i ya'an yoroli i kuvon ba, kata i kasukpa a pana alakatsu a da ba, kata feu i kebece ukuna ba, sai kanna ka na n danai da yo orukpo, kata yo orukpo.>>

¹¹ Dada u zuwai a dikai Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavaguḍu va a kara'akai likuci n vu da kute. Da o bonoi a ubuta wi idashi u le da a asai punu.

¹² Jesuwa u dangai n usana da anan ganu feu a dikai Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavaguḍu.

¹³ Anan ganu uma e cindere a na a dikai avana e cindere a, a walai kelime ka Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavaguḍu n a likai avana. Aza a ucanuku u kuvon kelime n aza a ucanuku u kuvon o yoku kpamu o kutono Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavaguḍu va kacapa, aza a avana feu a lya'i kelime n ciliki.

¹⁴ A kanna ke ire da a dasai a kara'i likuci ya kute, da o bonoi a ubuta wi idashi i le. A ya'an ta nannai ali ayin a tali.

¹⁵ A kanna ke cindere da a dangai n usana ubuta kali-kali, da a dasai a kara'i likuci ya tsu na a kiwanai, ama a kanna ka nanlo ka koci a dasai a kara'i likuci ya ali kucindere.

¹⁶ E kucindere ku nanlo, ana anan ganu a likai avana a, da Jesuwa u danai uma, <<Orukpoi, adama a na Vuzavaguḍu u neke da ta likuci ya.

¹⁷ Likuci ya n ili i na yi puna raka i ta e kuneke i da u Vuzavaguđu adama a kulangasa. Sai Rahapu kashakanlai koci n aza a na i punu a kpa'a kobolo n ayi ele da a kubuwa n wuma, adama a na u sokongu ta aza a tsusaki a na tsu suki.

¹⁸ Kata i sa'wa ili i na a zuwai adama o kudomoku ba, ta lo ya tuka ka ci ka da n aza a Isaraila raka m muna n atakaci.

¹⁹ Ama azurufa n azanariya, n ucanuku wu ulinga, u na a ya'in n iyum i shili ko iyum koci raka ili i cida i da a kubana u Vuzavaguđu, mayun da ta na feu a zuwa i da a ubuta u kufobo ki ili u Vuzavaguđu.>>

²⁰ Ana a likai avana a da uma o orukpoi, izumgbi ya avana i nanlo kobolo n yoroli i uma ya, da mashilya ma ma yikpai, da yaba dem u shidai a ku'uwa punu, a kanai likuci ya.

²¹ Da a unai ili i wuma raka i na yi punu a likuci ya n otokobi, ali n amaci, nkoshi n olobo, anaka n nkyon kobolo ni njaki feu.

²² Jesuwa u danai uma e re a na a banai a ya'in tsusaki ci idika tsa, <<Uwai a kpa'a ku kashakanlai ka kata yu utuka n aza a na i punu a kpa'a ku ni ka dem, tsu na i ya'in de akucina kobolo n ayi.>>

²³ Dada ali a na a banai tsusaki tsa a uwai punu a kpa'a ka da a utai n Rahapu, esheku a ni n anaku dem, n aza a ni kobolo n ele vu na i idashi punu n ayi. Utakai aza a kpa'a a ni dem pulai da a zuwai le devu n ukarai u katsura ka aza a Isaraila.

²⁴ Da o songi likuci ya raka n ili i na yi punu dem, sai azurufa n azanariya n ucanuku wu ulinga, u na a ya'in n iyum i shili n iyum koci u dada a zuwai ubuta u kuzuwa u Vuzavaguđu.

²⁵ Ama da Jesuwa wi isai wuma u Rahapu kashakanlai, n aza a kpa'a a ni dem kobolo n aza a na i idashi n ayi feu, adama a na u sokongu ta uma a na Jesuwa u suki adama a na a bana a ya'an tsusaki a Jeriko. Da u yongoi idashi a katsuma ka aza a Isaraila ali n anana.

²⁶ A ayin a nanlo da Jesuwa u ya'in kadanshi n akucina u danai,

<<Una u wuya u Vuzavaguđu wi ta o kutono
vuza na u kudanga
adama a na u ma'asaka likuci i Jeriko i nampa.
Ayin a na baci u varai kuma'a ku nampa
maku mu ugiti ma ni mi ta a kukuwa.
Kpamu a ayin a na u kotsoi kuma'a ku nampa
kata maku mu ukocishi ma ni kpamu ma kuwa.>>

²⁷ Nannai da Vuzavaguđu u yongoi n Jesuwa, da kula ku ni ku kara'i a idika dem.

7

Unushi u Akan

¹ Ama aza a Isaraila a kpa'dai kutono ukuna u wila wi ili i na a takpai adama o kudomoku. Adama a na Akan kolobo ka Karimi matsukaya ma Zabidi, a kpa'a ku Zera, a kumaci ku Yahuda u bokoi ucanuku u na a takpai adama o kudomoku. Da ta na Vuzavaguđu u ya'in wupa kau n aza a Isaraila.

² Dada Jesuwa u suki uma punu a Jeriko a kubana a Ai, ubuta wa wi ta devu n Betu-avin a kasana ka Betelu, da u danai le, <<Banai i saka idika ya.>> Dada uma a a banai a sakai idika i Ai.

³ O bonoi u Jesuwa da a danai ni, <<Kata vu zuwa uma raka a bana de ba, ama ya'an uma devu n akpan e re (2,000) a kubana akpan a tatsu (3,000) a

bana a lya'a Ai n kuvon. Kaṭa vu zuwa uma raḳa a shana de ba, adama a na uma a i gbayin ba.>>

⁴ Dada uma devu n aḳpaṇ a tatsu (3,000) a daṅgai a banai kuya'an kuvon n Ai. Da aza a Ai o lokoi le,

⁵ ali a unai le uma kamangankupa n aza a taḷi. O lokoi aza a Isaraila a punu a utsutsu u likuci u le ali a kubana a Shebarimu, da a unai le a kaḡidaḷau. An enei nannai da ikyamba ya aza a Isaraila i kuwai, okpoi babu katsura.

⁶ Dada Jesuwa u karai ntogu n ni da u yikpai makpaḡa e kelime ka Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavaguḡu ali sai kulivi. Da nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila feu a ya'in nannai, a tsunki kaḳi ke le kubuta adama a unamgbukaṭsuma.

⁷ Da Jesuwa u danai, <<Bobo, Vuzavaguḡu Mala'imili, yidaḡi i zuwai da vu tukai n uma a nampa a Urudu na, adama a na e neke tsu e ekiye aza a Amoriya ciya a una tsu? Ishi ba ci yeve ci shamgba n upashi u Urudu wa n tsu nan de.

⁸ Vuzavaguḡu, yidaḡi n kudana gogo na, an wo okpoi aza Israila sumai o bonoi n kaḳapa a ubuta wi irala i le.

⁹ Aza a Kana'ana kobolo n uma a na i idaḡi a idika ya i ta a kupana ukuna u nampa, kaṭa a kanza tsu o kotso n aṭsu raḳa-raḳa punu a idika ya. Yidaḡi tamkpamu va kuya'an adama a kula ku gbayin ku nu?>>

¹⁰ Da Vuzavaguḡu u danai Jesuwa, <<Daṅga, yidaḡi i zuwai da vu vaki makpaḡa?

¹¹ Aza a Isaraila a nusa ta, a sula ta wila wu Uzuwakpani u na n nekei le. A dika ta ili a kaṭsuma ki ili na a takpai adama a kulangaṡa. A ya'an ta uboki, da kpamu a ya'in a'uwa, da a zuwai i da a kaṭsuma ku ucanuku u le.

¹² Adama a unushi u nampa u da i zuwai aza a Isaraila a fuda kushilika n irala i le ba, da a kpatalai da a sumai adama a na ele o okpo ta de ili i kuna. Mo kudoku mo tono n aḡa ba sai ayin a na i langaṡai raḳa ili i na a takpai adama o kudomoku.

¹³ Daṅga, cidatangu uma a kaṭa vu dana le, <Cidatangi kaḳi ka da adama a makpa, adama a na i dada Vuzavaguḡu Kaḡhile ka aza a Isaraila ka danai, <<Yi ta ubani n ili i na a takpai adama o kudomoku e kiye aḡa, aza a Isaraila. Yi a kufuda kushilika n irala i da ba, sai ayin a na i takpai i da wa da.>>

¹⁴ Kaṭa n usana i taḡa kelentsu-kelentsu. Kelentsu ka na baci Vuzavaguḡu u takpai ka yawa devu kumaci-kumaci. Kaṭa kumaci ku na baci Vuzavaguḡu u takpai ku yawa devu kpa'a-kpa'a. Kaṭa kpa'a ku na baci Vuzavaguḡu u takpai ku yawa devu vuza te te.

¹⁵ Kaṭa vuza na baci de dem a kanaḡi n ili i na a takpai adama a kudomoku, a una yi m kpa'a ku ni dem n akina kobolo n ili i na wi n i da raḳa. Adama a na a sula ta uzuwakpani u Vuzavaguḡu, da kpamu u ya'in ili i wono a kaṭsuma ki Isaraila.> >>

¹⁶ Da Jesuwa u daṅgai n usana da u tukai n aza a Isaraila devu kelentsu-kelentsu, da a takpai kumaci ku Yahuda.

¹⁷ Da u tukai n kelentsu ka Yahuda devu, da a takpai kumaci ku Zera. Da u tukai kumaci ku Zera kpa'a-kpa'a, da takpai kpa'a ku Zabidi.

¹⁸ Da u tukai n aza a kpa'a ku Zabidi devu vuza te te, da a dikai Akan kolobo ka Karimi matsukaya ma Zabidi, maku ma Zera a kumaci ku Yahuda.

¹⁹ Da Jesuwa u danai Akan, <<Maku ma va, adama a Vuzavaguḡu Kaḡhile ki Isaraila. Vu dana mu ili i na vi ya'in, kaṭa vu sokongu mu ili ba.>>

²⁰ Da Akan wu ushuki Jesuwa, <<Mayun n ya'anka ta Vuzavaguḡu Kaḡhile ki Isaraila unushi, ili i na n ya'in i dada na.

²¹ Ana me enei motogu ma singai tsa a aza a Babila,* n azurufa shekelu amangatawenre (200), n azanariya a na amiki e le a yawai shekelu amangere n kupa punu a ucanuku u na a purai gbani va, da m bolongi le da n dikai. I ta usokongi a kayala punu a kapam ka va, kobolo n azurufa a punu daka vi ni.>>

²² Da Jesuwa u suki alingata, da a sumai a banai a uwai a kapam ka, ta tana nannai, a cinai a da usokongi punu a kapam n azurufa a daka vi ni.

²³ Dada a utukai ili ya punu a kapam ka, da a dikai da a bankai Jesuwa n aza a Isaraila raka. Da a tsuwain i da raka e kelime ka Vuzavaguđu.

²⁴ Da Jesuwa kobolo n aza a Isaraila raka a dikai Akan kolobo ka Zera, n azurufa a, n kuminya ka kobolo n kalangu ka azanariya ka, n olobo a ni n nkere n ni, n ushiga wa anaka a ni, nu njaki n ni, ni nkyon n ni, n kapam ka ni kobolo n ili dem i na wi n i da. Da a bankai le a Kara'a ka Akoru.

²⁵ Da Jesuwa u danai, <<Yidai i zuwai da vu tukai tsu n atakaci? Vuzavaguđu u tuka wu ta feu n atakaci anana.>> Da aza a Isaraila a varai ni n aza a kpa'a ku ni n atali. Da o songi le n akina.

²⁶ Da o bolonki ni kaginga ka gbayin ka atali ka na ka buwai de ali anana. Dada Vuzavaguđu u kasukpai wupa u gbangam u ni. Adama a nannai, ali a anana, ubuta wa a ci deke ta u da kula Kara'a ka Akoru.

8

Aza a Isaraila a lya'i Ai n kuvon

¹ Da Vuzavaguđu u danai Jesuwa, <<Kata vu pana wovon ba, kata feu kađu ka nu ka muda ba. Dika osoji a raka, danga vu banka aza Ai n kuvon. Adama a na n neke wu ta de mogono ma aza a Ai, n uma a ni, kobolo n likuci i ni n idika i ni feu ekiye a nu.

² Vi ya'anaka Ai m mogono ma ni tsu na vi ya'ankai Jeriko m mogono ma ni. Ama yi ta a kupura ucanuku u gbani u ni, n ilikuzuwa i le adama a kaci ka da. Fobusoi kata i bana i kpa'wan a kucina ku likuci ya.>>

³ Da Jesuwa n aza o kuvon a ni a dangai adama a na a bana a shilika n Ai. Da u zagbai ovonshi a na a fudai kuvon uma akpan kamangankupa (30,000), da u zuwai le a lazai n kayin.

⁴ Da u nekei le kadanshi u danai, <<I kpa'wan devu n likuci ya, kata i ya'an da'in n likuci ya ba. Ama raka vu da i yongo ufobushi.

⁵ Kata mpa kobolo n aza a na i kobolo nu mpa raka tsu dasa a kuyawa de n likuci ya. Da baci uma a utai kukiyangu tsu, tsu na a ya'in n ci cau, kata tsu suma.

⁶ I ta a kuta a kiyangu tsu ali a kasukpa likuci i le da'in, adama a na i ta a kudana, <Ele da de a kusuma tsu na a ya'in kaikulu.>

⁷ Kata yu uta a ubuta u na i kpa'wain va yeve i kana likuci ya. Vuzavaguđu Kashile ka da wi ta e kuneke da ele e ekiye da.

⁸ Ayin a na baci i kana likuci ya, kata i songu i da n akina. I ya'an tsu na Vuzavaguđu u danai.>>

⁹ Da Jesuwa u danai le a laza, da a banai a ubuta u kukpa'wan da e shedeki e mere me Betelu n Ai, n tsu kalivi ka Ai. Ama Jesuwa wa asai kobolo n uma a nanlo n kayin ka nanlo.

¹⁰ Da n usana Jesuwa u dangusai u bolongi uma a ni, da u banai kobolo n nkoshi m gbara-gbara mi Isaraila a uwai Ai n aza na a buwai.

¹¹ Aza o kuvon a na i kobolo n ayi a dasai sai devu n likuci ya, da a shamgbai a ubon u gadi u Ai, m makariki lo e mere me le n Ai.

* 7:21 7:21 Babila Babila va kpamu e ci deke yi ta Shina. Ene Ugiti 10:10

¹² Cina de Jesuwa u dika uma akpan a tawun (5,000) u zuwai le a kpa'wain e mere me Betelu n Ai, n ubon u kalivi u likuci wa.

¹³ A zuwai osoji a yaba dem u dika kashani ka ni, aza o yoku a shamgbai a ubon u gadi u likuci wa, aza o yoku tamkpamu a kpa'wain n ubon u kalivi. N kayin ka nanlo, Jesuwa wa asai a makariki.

¹⁴ Ana mogono ma Ai me enei nannai, da ayi n uma a likuci a ni a ya'in moloko utai n usana, a gidalai a kara'a ka Araba adama a na a bana a cina aza a Isaraila a ya'an kuvon n e le. Ama u yeve a na a zuwai uma o yoku a kpa'wan adama a ni a ukara'i u likuci wa ba.

¹⁵ Da Jesuwa n aza a Isaraila raka a kasukpai uma a nanlo o lokoi le, da a sumai a kubana e meremune.

¹⁶ Aza a Ai raka e dekpenei da a kiyangi le, a kiyangi aza a Isaraila ali da'angi n likuci.

¹⁷ Babu vuza na u buwai a Ai ko a Betelu vu na u kpa'dai kukiyangu aza a Isaraila. A kasukpai likuci ya fon a kukiyangu aza a Isaraila.

¹⁸ Dada Vuzavaguđu u danai Jesuwa, <<Sapangu masara ma na mi e kukiye ku nu a kinda ubon u Ai, adama a na mi ta e kuneke wu likuci ya.>> Da Jesuwa u ya'in tsu na a danai ni.

¹⁹ Dada uma a na i ukpa'win wa a dangai gogo'o da a zurai punu a likuci ya da a kanai i da. Da a ya'in gogo'o a zuwai i da akina.

²⁰ Ana aza a Ai a lanuki kacapa da e enei kanga a kudanga gadi a likuci ya, ama a buwa n uye u na a kufatatsa kpamu ba. Adama a na aza a Isaraila a na ishi a sumai a kubana e meremune, da kucikpa o bonoi a kukiyangu le.

²¹ Ana Jesuwa n uma a Isaraila raka e enei uma a na ishi a kpa'wain va a kana ta likuci ya n kanga a kudanga gadi, da a kpatalai o bonoi a kanai kuna aza a Ai.

²² Dada aza a Isaraila a na a buwai utai punu a likuci ya a kanai kuvon n e le, da a zuwai aza a Ai e mere, aza a Isaraila a akambu dem. Da aza a Isaraila a unai le gbende ko vicu'u a buwaka ba, bele ta na a fatatsa.

²³ Ama da remei mogono ma Ai ma n wuma da a tukai u Jesuwa.

²⁴ Ana aza a Isaraila o kotsoi ku una aza a Ai na de a ubuta u kuvon e meremune ma na ishi a kiyangi le, ana a unai yaba dem n kotokobi. Da aza a Isaraila raka o bonoi punu a Ai va da a unai aza a na i punu a likuci ya.

²⁵ Uma a Ai a na a unai a kanna ka nanlo amaci n ali dem, ele da uma akpan kupa n e re (12,000).

²⁶ Ama ayi Jesuwa u bonoko n masara ma na mi e kukiye ku ni ma na u sapanki Ai va ba, sapu na u kotsoi ku una likuci i Ai gbende.

²⁷ Ama aza a Isaraila a dikakai kaci ke le ucanuku u gbani, ilikuzuwa n i na yi punu a likuci ya, tsu na Vuzavaguđu u danai Jesuwa.

²⁸ Dada Jesuwa u songi likuci i Ai da u bonokoi i da agali ko wannai, ta i da yi nanai ali anana.

²⁹ U sabangi mogono ma Ai a madanga da u kasukpai ni de ali a kubana kulivi. Ana kanna ka yikpai da Jesuwa u zuwai a dika keven ki ikyamba ka a vakangu a utsutsu u likuci wa. Da a tsugbai ka'a n atali ali a ya'in kazana, ka na ve kene ali a kutawa anana.

Jesuwa wu uranasukai uzuwakpani
(Wil 27:1-26)

³⁰ Dada Jesuwa u ma'i katalikalyuka adama a Vuzavaguđu Kashile ka aza a Isaraila a Kusan ku Ebalu,

³¹ u ya'in derere tsu na Musa kagbashi ka Vuzavaguđu u danai aza a Isaraila, tsu na a danai a Katagarda ka Wila ka Musa, <<Ya'ankai mu katalikalyuka n atali a na i ushe'wi ba, da kpamu a lapulai a da n ili yu ulinga

yi iyum ba.>> Ta de e kuneke Vuzavaguđu kune'e ku kusongu n kune'e ku maṭana.

³² A aṣhi a aza a Isaraila de, da Jesuwa u danai wila u Musa a nshemberu ma atali.

³³ Aza a Isaraila raḳa, n aza a likuci kobolo n omoci dem, nu nkoshi m gbara-gbara, n aza e kelime kobolo n a ya'in afada, a shamgbai a kapashi dem ka Akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavaguđu, a kinda anan ganu aza e Levi ele vu na a dikai vu da. Kagimi ka uma ko yoku ka shamgbai e kelime ka Kusan ku Garizim, aza o yoku tamkpamu e kelime ka Kusan ku Ebalu, tsu na Musa kagbashi ka Vuzavaguđu u danai a ayin a na e nekei ni kadanshi ka nampa u zuwaka uma a Isaraila unaṣingai.

³⁴ Da Jesuwa u kecekei le unaṣingai n una u wuya raḳa u na Musa u danai a Katagarda ka Wila.

³⁵ Babu kadanshi ke te ka na Musa u tonoi da Jesuwa u kpaḍai kukeceke aza a Isaraila, kobolo n aṃaci m muku dem ali n omoci a na i o kuyongo kobolo n ele.

9

Aza a Gibiyon o yaṃsai aza a Isaraila

¹ Ana ngono n na mi a ubon u kalivi ke Kuyene ku Urudu a panai ukuna wu ili i nampa n aza a na i a likuci yi ubon wu nsasan na aza a na i a kara'a, n aza a na i a ubon u kaḍaki ka Mala ma Gbayin a kubana a Lebano. Ele da ngono ma aza a Hitiya, n aza a Amoriya, n aza a Kana'ana, n aza a Periziya, n aza a Hiviya, n aza a Jebusiya,

² o bolongi da a gbabai kaci adama a na a ya'an kuvon n Jesuwa n aza a Isaraila.

³ Ama, ana aza a Gibiyon a panai ili i na Jesuwa u ya'ankai Jeriko n Ai,

⁴ da e sheshei kuya'an ukuna u modoruko ciya a isa kaḳi ke le, da a suki uma a kubana u Jesuwa. A shiyakai njaki n le aburuma a na o o'oi de, kobolo n edele a maḳyan a na a sa'wai kuboso de da a jilyai.

⁵ Uma a a ukai akuci ataka a na e lebengi, n akuci o ntogu a na a paḍangi feu. Ilikulya'a i na a walakai adama a kulya'a raḳa, i ya'in de apaḷu da kpamu i dekpei.

⁶ Daḍa a banai u Jesuwa n aza Isaraila a ubuta u na a zuwai apam e le a Giliga, da a danai ni kobolo n aza a Isaraila dem, <<Tsu uta ta a idika i da'in, gogo na ci ya'an uzuwakpani u maṭana.>>

⁷ Aza a Isaraila a ushuki aza a Hiviya a danai, <<Nini dai tsa kuya'an Uzuwakpani n aḍa. Yayi u yevei ko yi ta idaṣhi devu n atsu?>>

⁸ Da a danai Jesuwa, <<Atsu agbashi a nu a da ci.>> Da Jesuwa we ecei le, <<Aḍa da anan ya? Tedai yu utai?>>

⁹ Daḍa a ushuki ni, <<Agbashi a nu a uta ta a likuci i da'in, adama a kula ku Vuzavaguđu Kaṣhile ka nu. Adama a na tsu pana ta ukuna u ni, n ili i na u ya'in a Masar dem,

¹⁰ n ili i na u ya'ankai ngono n re ma aza a Amoriya ele vu na i a upashi u Urudu, Sihon mogono ma Heshibon n Ogu mogono ma Bashan, ayi vu na wi idaṣhi a Ashitarotu.

¹¹ Daḍa nkoshi m gbara-gbara n tsu kobolo n aza a na i idaṣhi a idika i tsu a danai tsu, <Ci dika ilikulya'a adama a nwalu n tsu, tsu tawa tsu cina da kata tsu dana da, <<Atsu agbashi a da a da ci. Ya'in uzuwakpani n atsu.>> >

¹² Ilikulya'a i tsu i da na, i da yi ishi ta n usuḍukpi u ni an tsu utai n i da a kpa'a adama a nwalu a kutawa wa da, ama gogo na lanai ye ene uteku tsu na i da i dekpei da i palukpai.

¹³ Edele a ma^ƙyaⁿ a nampa ishi ta usavu a na ci dikaⁱ a da m ma^ƙyaⁿ, laⁿai, gogo na o bososo de. Ntogu n tsu n ataka dem a karasa de adama a nwa^{lu} mu mba^{ri} n na ci ya'in na.>>

¹⁴ Da aza a Isaraila a isai ilikulya'a i le i yoku, ama a laⁿsa^ƙ wu ushuki u Vuzavagu^{du} ba.

¹⁵ Da^ƙa Jesuwa u ya'in uzuwakpani u ma^ƙtaⁿa n ele, adama a na u ka^ƙsu^kpa^ƙ le n wuma. Da aza e kelime a uma a kucina^{kai} le.

¹⁶ Ana ayin a tatsu a la^ƙai wana dai o kotso kuya'an uzuwakpani n ele, da a ta^ƙai e yevei a na ta lo i devu n ele, da kpamu i idashi kobolo n ele.

¹⁷ Da aza a Isaraila o fobusoi nwa^{lu} da a yawai a likuci i le a kanna ka tatsu. Likuci i le ya i da^ƙa Gibiyon, n Kepira, m Beyerotu kobolo n Kiriyatu-jerimu.

¹⁸ Ama aza a Isaraila a una le ba, adama a na aza e kelime e le a ya'an ta akucina n kula ku Vuzavagu^{du} Ka^ƙshile ka aza a Isaraila adama e le. Da^ƙa ka^ƙundaⁱ ka aza a Isaraila dem ka ya'in mololo adama a aza e kelime e le.

¹⁹ Ama aza e kelime a ra^ƙa a danai ka^ƙundaⁱ ka uma ka, <<Ci ya'an ta de akucina n kula ku Vuzavagu^{du} Ka^ƙshile ka aza a Isaraila, kpamu tsa a kusa'wa le ba.

²⁰ Ili i na tsa kuya'an^ƙa le i da na, mayun da tsu ka^ƙsu^kpa^ƙ le n wuma, adama a akucina a na ci ya'in, nannai da baci ba, wupa u gbayin wi ta a ku^ƙta^ƙwa^ƙ wa tsu.>>

²¹ Da^ƙa aza e kelime a danai le, <<Ka^ƙsu^kpa^ƙ le o yongo n wuma.>>Adama a na okpo tsu aza a ku^ƙapa ku ndanga kobolo n oroni a mini a^ƙtsu.

²² Da Jesuwa u dekei aza a Gibiyon a, a ubuta^ƙ ute da u danai le, <<Yidai i zuwai da i doroⁱ tsu, i danai, <Tsu uta^ƙ devu ba,> ashe ta ci na idashi a ubuta^ƙ u te?

²³ Adama a nannai gogo na n ya'an^ƙa da ta una, yi o kudoku kokpo ili i makara ba sai akapi a ndanga kobolo n oshori a kpa'a ku Ka^ƙshile ku va.>>

²⁴ Da ushuki Jesuwa a danai, <<Ci ya'an ta nannai adama a na tsu pana ta arabali a na Vuzavagu^{du} Ka^ƙshile ka nu ka ya'an^ƙai ka^ƙba^ƙshi ka ni Musa uzuwakpani u danai, wi ta e kuneke da idika ya gbende, ka^ƙta^ƙ wu una aza a na i punu idashi a idika ya adama a da. Adama a nannai ci ta a kupana wovon u da^ƙau adama a wuma u tsu. I da^ƙa i zuwai da ci ya'in ili tsu nampa.

²⁵ Gogo na a^ƙtsu da na e ekiye aⁿu. Ili i na baci ve enei i ga'in nu da kpamu yi mejege, ya'an^ƙa tsu i da.>>

²⁶ Da Jesuwa wi isai le e ekiye a aza a Isaraila, da ta na a kpa^ƙai ku una le.

²⁷ Ama da u bonokoi le akapi a ndanga kobolo n oshori adama a ka^ƙundaⁱ ka uma kobolo n katalikalyuka ka Vuzavagu^{du}. Wi ta o kokpo ulinga u le u kowanai a ubuta^ƙ u na Vuzavagu^{du} u zagbai.

10

A lya'i aza a Amoriya n kuvon

¹ Ana Adoni-zedeki mogono ma Urushelima, ma panai tsu na Jesuwa u lya'i Ai n kuvon, ali da u wu unai i da ra^ƙa-ra^ƙa, n tsu na u ya'an^ƙai Jeriko m mogono ma^ƙni. Da kpamu u panai tsu na aza Gibiyon a ya'in uzuwakpani u ma^ƙtaⁿa n aza a Isaraila da kpamu i a idashi kobolo n ele,

² ayi n uma a ni a panai wovon ka^ƙu adama a na Gibiyon likuci i gbayin i da, tsu likuci ite a ka^ƙsuma^ƙ ka likuci yi ngono, ali i la'a ta Ai nu m gbayin, uma a ni feu dem ovonshi a da.

³ Da Adoni-zedeki mogono ma Urushelima ma suki n akaka a kubana u Hoham mogono ma Heburon, m Piramu mogono ma Jarumutu, n Jafiya mogono ma Lakishi, n Debiri mogono ma Igulon, u danai,

⁴ <<Tawai wa va i banka mu, tsu una aza a Gibiyon. Adama a na a ya'an ta uzuwakpani u mata na n Jesuwa kobolo n aza a Isaraila.>>

⁵ Dada ngono n tawun ma aza a Amoriya, mogono ma Urushelima, m mogono ma Heburon, m mogono ma Jarumutu, m mogono ma Lakishi kobolo m mogono ma Igulon, o bolongi n ovonshi e le dem da a banai a kanzai Gibiyon a shilikai n ayi.

⁶ Da uma a Gibiyon a su'uki n kadanshi a kubana u Jesuwa na de a ubuta wa apam a Giliga a danai, <<Kata vu obongu ekiye a kinda agbashi a nu ba. Tawa gogo'o vu banka tsu, adama a na ngono ma aza a Amoriya raka n na mi idashi a likuci yi nsasan o bolongu ta kaci ke le adama a tsu.>>

⁷ Dada Jesuwa u dangai a Giliga n osoji a ni raka, kobolo n eyevi o kuvon a ni dem.

⁸ Da Vuzavagu du u danai Jesuwa, <<Kata vu pana wovon u le ba, adama a na n neke le ta de e ekiye a nu. Ko vuma te u kufuda kushamgba e kelime ka nu ba.>>

⁹ Jesuwa u ya'in nwalu kayin kabala wu utai a Giliga da u kanai osoji aza a Amoriya tsu mereve.

¹⁰ Da Vuzavagu du u zuwai le a ripulai a e kelime ka aza a Isaraila, da aza a Isaraila unai le n abundai a Gibiyon. Aza a Isaraila a kiyangi le uye a kubana a Betu-horun, da ta na a kanai kuna le a uye u kubana a Azeka m Makeda.

¹¹ Ana aza a Amoriya i a iladi adama a na a la'aka ekiye osoji a Isaraila, o tonoi uye u Betu-horun a kubana a Azeka, da Vuzavagu du u jarai le m mini ma atali. Da uma e le n abundai a kuwai a la'i ele vu na aza a Isaraila a unai n kotokobi.

¹² A kanna ka na Vuzavagu du u nekei aza a Amoriya e ekiye aza a Isaraila, da Jesuwa u ya'in kadanshi n Vuzavagu du a ashi aza a Isaraila a, u danai, <<Avu kanna shamgba a ubuta u te a Gibiyon,

wotoi tamkpamu shamgba a ubuta u te a Kara'a ka Ayijalon.>>

¹³ Da kanna ka shamgbai a kaci derere, wotoi feu u shamgbai, sai ayin a na uduniyan wa u tsupai i na irala i ni i ya'ankai ni. Ili i nampa yi ta udani a Katagarda ka Jasharu.

Kanna ka shamgbai a ubuta u te e mere ma kaci, ka kpadai kuwala gogo'o an ka yikpa ali kuliva ku te gbaga.

¹⁴ A sa'wa kuya'an kanna tsu nanlo ba, ko n ci cau ko n gogo na, adama a na kanna ka'a ka na Vuzavagu du u panakai vuma. Mayu Vuzavagu du u ya'an ta vishili adama aza a Isaraila.

¹⁵ Dada Jesuwa kobolo n osoji a Isaraila raka o bonoi a ubuta wa apam e le a Giliga.

Jesuwa wu unai ngono n tawun ma aza a Amoriya

¹⁶ Ko a na wo okpoi ngono n tawun ma aza a Amoriya n nampa n sumai da i ushedeki a kabatsu na de a Makeda.

¹⁷ Da aza a o yoku a cinai le, da a danai Jesuwa ngono n tawun n da de a cinai ushedeki a kabatsu a Makeda,

¹⁸ da u danai, <<Gidalakpai atali a gbagba'in i pala una u kabatsu wa, kata i zuwa uma inda ka'a.

¹⁹ Ama kata i shamgba de ba, kiyangi irala i da ya kata feu yu una aza a kacapa e le, i kasukpa a yawa a likuci i le ba. Adama a na Vuzavagu du Kashile ka da u neke le ta de ekiye ada.>>

²⁰ Ana Jesuwa n uma a Isaraila o kotsoi kuna le gbende, n nannai dem da uma kenu a na a la'akai a sumai a uwai a likuci yu ukanji i le.

²¹ Dada osoji aza a Isaraila raka o bonoi u Jesuwa m matana a ubuta u na a vaki a Makeda. Babu kpamu vuza na u fudai u ya'in kadanshi ko kugoyi a kubana wa aza a Isaraila.

²² Da Jesuwa u danai, <<Bayuwai una u kabatsu u nanlo, kata yi utuka mu nu ngono n tawun n na mi punu.>>

²³ Dada a utakai nu ngono n tawun ma punu a kabatsu ka, ele da mogono ma Urushelima, m mogono ma Heburon, m mogono ma Jarumutu, m mogono ma Lakishi m mogono ma Igulonu.

²⁴ Ana a tukai nu ngono n nanlo u Jesuwa, da u dekei aza a Isaraila raka da kpamu u danai ovonshi vo osoji a na a banai n ayi va, <<Tawai na i dasa edeku a ngono n nampa.>> Dada a utai kelime da a dasai ngono ma e edeku n ene e le.

²⁵ Da Jesuwa u danai le, <<Kata i pana wovon ba, kata feu adu a da o kodo ba, gbamai asuvu kata i tsurakpa. Na da ili i na Vuzavaguđu u kuya'an n irala i da raka i na i kuya'an vishili n ele.>>

²⁶ Da Jesuwa wu unai ngono ma ali u saki le a ndanga n tawun, da a kasukpai le a ndanga ma ali a kubana kulivi.

²⁷ Ama kanna de a kuyikpa da Jesuwa u nekei kadanshi a cipaka le a gadi vu ndanga ma, kata o zoku le a kabatsu ka na ishi e shedeki va. Da a bayangi una u kabatsu wa n atali a gbagba'in, ali anana i ta de a buwai a ubuta wa.

²⁸ A kanna ka nanlo, Jesuwa u lya'i Makeda n kuvon, u lya'i likuci ya, da wu unai mogono ma ni n uma a na i punu dem n kotokobi. Ko vuza u kasukpa n wuma ba. U ya'in kpamu m mogono ma Makeda ma tsu na u ya'in m mogono ma Jeriko.

Jesuwa u doku u lya'i likuci ya aza a Amoriya

²⁹ Dada Jesuwa kobolo n aza a Isaraila raka a kasukpai Makeda a banai a ya'in kuvon n Libina.

³⁰ Da Vuzavaguđu u nekei likuci ya m mogono ma ni e ekiye aza a Isaraila. Da a unai aza a na i punu a likuci ya dem n kotokobi. Ko vuza a kasukpa n wuma ba. Da u ya'in kpamu m mogono ma ubuta ma tsu na u ya'in m mogono ma Jeriko.

³¹ Dada kpamu Jesuwa kobolo n aza a Isaraila raka a kasukpai Libina a lazai a kubana a Lakishi. A kara'i likuci ya n kuvon.

³² Da Vuzavaguđu u nekei Lakishi e ekiye aza a Isaraila da tana a unai i da a kanna ke ire. Jesuwa wu unai likuci ya n yaba dem vu na wi punu n kotokobi, derere n tsu na u ya'in n Libina.

³³ Dada Horam mogono ma Geza u tawai adama a na u banka Lakishi. Da Jesuwa wu unai ni n uma a ni ko vuza u buwaka ba.

³⁴ Da kpamu Jesuwa u doku wu utai n aza a Isaraila a ni raka ana o kotsoi n Lakishi da a lazai a kubana a Igulonu. Da a kara'i likuci ya n kuvon.

³⁵ A lya'i ubuta wa n kuvon a kanna ka nanlo, da a unai uma a na i punu dem n ili i na i buwai n kotokobi. Derere tsu na a ya'ankai Lakishi.

³⁶ Da Jesuwa kobolo n aza a Isaraila raka a kasukpai Igulonu, da a lazai a kubana a Heburon da a kara'i likuci ya n kuvon.

³⁷ A kanai likuci ya da a unai i da kobolo m mogono ma ni dem n kotokobi, n likuci i wawa'a i ni n aza a na i idashi de dem. A kasukpa vuza n wuma ba, derere n tsu na a ya'ankai Igulonu.

³⁸ Da kpamu Jesuwa kobolo n aza a Isaraila a kpatalai kacapa a ya'in kuvon n Debiri.

³⁹ A kanai likuci ya kobolo n likuci i wawa'a i ni dem, da a unai le raka n kotokobi. A unai yaba dem punu raka, ko vuza a buwaka n wuma ba. A ya'ankai Heburon m mogono ma ni tsu na a ya'ankai Libina m mogono ma ni kobolo n Debiri feu.

⁴⁰ Nannai da Jesuwa u kotsoi n ubon u nanlo wa raka, likuci yi nsasan, n Negebu, n ara'a a na i a kalivi, n ara'a a na i n tsugadi, kobolo nu ngono n le dem. Ko vuza a kasukpa n wuma ba, wu unai ili dem i na yi n wuma, derere tsu na Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila u danai.

⁴¹ Jesuwa u lya'a le ta n kuvon ili i na i dikai a Kadeshi-baniyan ali a kubana a Gaza, kobolo kpamu n idika i Goshen ali a kubana a Gibiyon.

⁴² Dada Jesuwa u lya'i ngono n nampa n likuci i le raka n kuvon a makyan me te, adama a na Vuzavaguđu Kashile ka aza a Isaraila u shilika ta adama e le.

⁴³ Da Jesuwa n aza a Isaraila a raka o gosoi o bonoi a ubuta u na a vaki a Giliga.

11

Jesuwa u lya'i likuci yi ubon u gadi n kuvon

¹ Ana Jabinu mogono ma Hazoru ma panai ukuna wu ulya'i wa aza a Isaraila, da u suki n akaka a kubana u Jobaba mogono ma Madon, m mogono ma Shimiron kobolo n Akashafa,

² kpamu nu ngono n na mi a nsasan m gbagbain mu ubon u gadi, nu n na mi a ubon Araba a kara'a ka Urudu a ubon u daka u Kineretu, nu n na mi a ubon wu nsasan n wawa'a, kpamu nu n na mi a ubon u Doru n tsu kalivi a kakina ka mala.

³ Da u su'uki aza a Kana'ana feu a na i ubon u kasana n kalivi, n wa aza a Amoriya n aza a Hitiya n aza a Periziya kobolo n aza a Jebusiya a likuci i na yi a nsasan, n aza a Hiviya a na idashi a kumi'i ku kusan ku Hamonu a idika i Mizipa.

⁴ Ngono n nampa raka mu utai n katsura ko osoji e le, osoji abundai n kabundai an kayala ka mala, kobolo n kabundai ko odoku n ekeke odoku.

⁵ Da ngono n nampa raka o bolongi utsura u le da a vaki a ubuta u te e kuyene ku mini ku Meromu, adama a na a shilika n aza a Isaraila.

⁶ Da Vuzavaguđu u danai Jesuwa, <<Kata vu pana wovon u le ba, adama a na makpa tsu nampa mi ta e kuneke le raka e ekiye a aza a Isaraila a una le. Ada da i kugbatyasa agutsu odoku e le kata i songu ekeke o odoku e le feu n akina.>>

⁷ Da Jesuwa kobolo n Osoji a ni raka a banai a kambuki le n vishili e kuyene ku Meromu.

⁸ Da Vuzavaguđu u nekei le e ekiye aza a Isaraila. Da a lya'i le da o lokoi le ali a kubana Sidon vu gbayin m Misirefotu-mayimu, n kara'a ka Mizipe a ubon u kasana, unai le raka sapu babu vuza na u buwai n wuma.

⁹ Jesuwa u ya'ankai le derere uteku tsu na Vuzavaguđu u tonukoi ni. U gbyatasai odoku e le da u songi ekeke o odoku e le raka.

¹⁰ Da Jesuwa u bonoi n kucina u lya'i Hazoru n kuvon da wu unai mogono ma ni n kotokobi, Hazoru va ayi da likuci i gbayin i tsugono raka.

¹¹ Da a unai yaba dem na wi punu n kotokobi ko vuza a buwaka n wuma ba, da kpamu o songi likuci i Hazoru ya n akina.

¹² Jesuwa u lya'i likuci kakau i nanlo dem n kuvon kobolo nu ngono n le. A unai le n otokobi gbende, tsu na Musa kagbashi ka Vuzavaguđu u danai.

¹³ Ama aza a Isaraila o songu likuci i na a ma'i a gadi va aginda ba, Hazoru da koci vu na Jesuwa u songi.

¹⁴ Dada aza a Isaraila a dikai ili singai raka i na yi punu a likuci ya kobolo n ilikuzuwa feu. Ama a una ta uma raka punu n otokobi ali o kotsoi, ko vuma vu te a kasukpa n wuma ba.

¹⁵ A ya'in tsu na Vuzavaguđu u danai kagbashi ka ni Musa, da Musa u danai feu Jesuwa, da tana Jesuwa u ya'in nannai. Ko ili i te i na Vuzavaguđu u danai Musa u kpađa kushatangu ba.

¹⁶ Dada Jesuwa wu isai idika i nanlo raka, likuci ya aginda kobolo n Negebu ali n idika i Goshen raka n ara'a, n Araba kobolo n idika ya aginda a Isaraila n ara'a a ni feu,

¹⁷ ili i na i dikai a Kusan ku Halaku, ku na ku tonoi a kubana a ubon u Siyaru sai a Bala-gadu, a kara'a ka Lebano a kucipa daka vu Kusan ku Hamonu. U kanai ngono n le raka, da u tonoi wu unai le dem.

¹⁸ Jesuwa u ya'an ta megeshe a kuya'an kuvon nu ngono n nampa raka.

¹⁹ Babu likuci i na i lansa idashi i matana aza a Isaraila, sai aza a Hiviya a na i idashi a Gibiyon. Ama aza a na a buwai raka a lya'i le n kuvon.

²⁰ Adama a na Vuzavaguđu da n kaçi ka ni u kpanduki adu e le ciya a shilika n aza a Isaraila, adama a na a ya'an wuni gbende babu asuvayali, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa u ya'an.

²¹ A ayin a nanlo da Jesuwa u banai wu unai aza a Anaki a likuci ya aginda n Heburon n Debiri n Anabu, n likuci ya aginda raka yi ubon u Yahuda, n likuci ya aginda raka i na yi a ubon wi Isaraila. Wu unai le raka da kpamu u langasai likuci i le.

²² Babu aza a Anaki a na a buwai n wuma a ubon wi idika ya aza a Isaraila, sai punu a likuci i Gaza n Gatu kobolo n Ashidodu dada uma a buwai de n wuma.

²³ Dada Jesuwa u dikai idika ya raka tsu na Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Musa, da u nekei i da yo okpoi idika yi ukani ya aza a Isaraila kumaci-kumaci. Da idika ya yu uvukai n kuvon.

12

Ngono n na Musa u lya'i n kuvon

¹ Na da ngono mi idika n na aza a Isaraila a lya'i n kuvon, ali da a dikai ukani wi idika i le dem. A dikai ubon u kasana u Kuyene ku Urudu, a gitai a ubon u kara'a ka Aruno ali a kubana a Kusan ku Hamonu, kobolo kpamu n ubon u kasana raka u Araba.

² Ele da Sihon mogono ma aza a Amoriya ma na mo yongoi a Heshibon, vuza na u lya'i tsugono ili i na i dikai a Arowa a uteku u kakina ka kara'a ka Aruno, e mere ma kara'a ma ali a kubana e kuyene ku Jaboku, a uteku wi idika ya aza a Amona, wi ta kobolo n kagimi ka Giliyadu.

³ U lya'i kpamu tsugono a ubon u kasana ka Araba a ili i na i dikai a Mala ma Kineretu* ali a kubana a Mala ma Araba, dada Mala ma mkpađi, u dikai kpamu a kubana e Betu-jeshimotu, da u bonoi kpamu a ubon u daka a kara'a ka Pisiga.

⁴ N ubon wi idika u Ogu mogono ma Bashan, vuza na u buwai a katsuma ka uma a Refimu da kpamu u lya'i tsugono a Ashitarotu n Edire.

⁵ U lya'i tsugono a Kusan ku Hamonu, n Saleka, n ubon u Bashan raka ali a kubana a uteku wa aza a Geshuru n aza a Makatu, n kagimi ka Giliyadu ali a kubana a uteku wi idika i Sihon, mogono ma Heshibon.

* **12:3 12:3** Kineretu E ci dekei ta kpamu n kula mala ma Galili.

⁶ Musa kagbashi ka Vuzavaguḍu kobolo n aza a Isaraila a lya'i le n kuvon. Dada Musa va u nekei kumaci ka aza a Ruben n ka aza a Gadu, n kagimi ka kumaci ku Manasa idika ya, yo okpoi yi ukaṇi i le.

Ngono n na Jesuwa u lya'i n kuvon

⁷ Ele na ḁa ngono mi idika n na Jesuwa n uma a Isaraila a lya'i n kuvon a ukambu u kaḁivi ka Urudu, ili i na i ḁikai a Bala-gadu punu a kara'a ka Lebano ali a kubana a Kusan ku Halaku ku na ku banai a ubon u Siyaru. Da Jesuwa u nekei idika i le ya a kumaci ka aza a Isaraila yo okpoi yi ukaṇi i le tsu na upecu u kaṇai,

⁸ n idika ya aginda n ubon wa ara'a n kara'a ka Araba n ubon wa agidaḁau n meremune n Negebu, ḁada idika ya aza a Hitiya n aza a Amoriya n aza a Kana'ana n aza a Periziya n aza a Hiviya kobolo n aza a Jebusiya.

⁹ Aza a Isaraila a lya'i ngono mi idika i nampa n kuvon. Mogono ma Jeriko, mogono ma Ai ḁevu m Betelu,

¹⁰ mogono ma Urushelima, m mogono ma Heburon,

¹¹ m mogono ma Jarumutu, m mogono ma Lakishi,

¹² m mogono ma Igulonu, m mogono ma Geza,

¹³ m mogono ma Debiri, m Betu-gada

¹⁴ m mogono ma Horuma, m mogono ma Aradu.

¹⁵ Kobolo m mogono ma Libina, m mogono ma adulam,

¹⁶ m mogono ma Makeda m mogono ma Betelu,

¹⁷ m mogono ma Tapuwa, m mogono ma Hefa,

¹⁸ m mogono ma Afeku, m mogono ma Sharon.

¹⁹ Kobolo kpamu m mogono ma Madon, m mogono ma Hazoru,

²⁰ m mogono ma Shimironu-meronu, m mogono ma Akashafa,

²¹ m mogono ma Tanaku, kobolo m mogono ma Magido,

²² m mogono me Kedeshi m mogono ma Jokinimi a Kamelu,

²³ m mogono ma Doru a Nafata, kobolo m mogono ma Goyim a Giliga.

²⁴ Kobolo kpamu m mogono ma Tiza, ele ḁa ngono kamangankupa m me te raḁa.

13

Idika i na i buwai a kulya'a n kuvon

¹ Gogo na Jesuwa u kutsai kaṁ, ḁa Vuzavaguḍu u danai ni, <<Gogo na vu kutsa taṁ kaṁ, kpamu idika i buwa taṁ n aḁundaṁ an ya kaṁ.

² Idika i na i buwai i ḁa na, a ubon wa aza a Filisitiya n aza a Geshuru raḁa.

³ Ili i na i ḁikai e kuyene ku Shiho ku na ki a kasana m Masar a kubana uteku u Ekoron n tsu gaḁi, na lo va idika ya aza a Kana'ana i ḁa. Idika yi ngono n tawun ma aza a Filisitiya n na mi a Gaza, n aza a Ashidodu n Ashikelon n Gatu n aza a Ekoron, kobolo n idika ya aza a Avimu,

⁴ n idika ya aza a Kana'ana raḁa i na yi a ubon u ḁaka, m Mera va aza a Sidon, a kubana a Afeku, ali a kubana uteku wa aza a Amoriya,

⁵ n idika ya aza a Geba n aza a Lebano raḁa, n i na yi a kasana m Bala-gadu a kumi ku kusan ku Hamonu kaṁa u gaḁukpa a kubana uteku u Hamata,

⁶ n aza na i idaḁi a idika yi nsansa raḁa, ili na i ḁikai ḁe a nsasan n Lebano, ali a kubana Misirefotu-mayimu, ali n aza a Sidon raḁa. Mpa n kaḁi ka va n ku loko le taṁ kafu na aza a Isaraila a yawa. Kaṁa avu tamkpamu vu peceke aza Isaraila idika ya, yokpo idika yi ukaṇi i le, tsu na n tonokoi nu.

⁷ Gogo na peceke kumaci kuci idika i nampa ya n kagimi ka kumaci ku Manasa, yo okpo ili yi ukañi i le.>>

Upecu wi idika u na wi a kasana ka Urudu

⁸ Kagimi ka kumaci ku Manasa, aza a Ruben kobolo n aza a Gadu a isai ili yi ukañi i le u na Musa u nekei le a upashi Urudu n tsu kasana. I na Musa kagbashi ka Vuzavaguđu ke nekei le.

⁹ I na i dikai de a Arowa vu na vi de a uteku u kara'a ka Aruno, n likuci i na yi e mere ma kara'a kobolo n aginda a Medeba raka, ku lazai a kubana a Dibon,

¹⁰ kobolo n likuci i Sihon raka mogono ma aza a Amoriya ma na ma lya'i tsugono a Heshibon ali a kubana uteku wa aza a Amona,

¹¹ n idika ya aza a Giliyadu, kobolo n ubon wa aza a Geshuru n aza a Makatu kobolo nu nsansa n Hamonu raka, m Bashan kobolo n Saleka,

¹² kobolo n tsugono tsu Ogu vu Bashan raka, vuza na u lya'i tsugono a Ashitarotu n Edire. Ayi da koci vuza na u buwai a katsuma ka aza a Refimu. Ele na va, ele da aza na Musa u lya'i n kuvon da u lokoi le.

¹³ Dem n nannai aza a Isaraila o loko aza a Geshuru ko aza a Maka ba, ama da a kasukpai le a dasangi e mere ma aza a Isaraila ali n anana.

¹⁴ Ama a kumaci ka aza e Levi Musa u neke le idika yi ukañi i le ba. Adama na alyuka e kune'e ku kusongu a Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila, da da ili yi ukañi i le, uteku tsu na u danai ni.

¹⁵ Ama Musa u neke ta kumaci ka aza a Ruben ili yi ukañi i le, uteku tsu na i a kumaci ku le.

¹⁶ Adama a nannai kure ku le ki ta a kugita a idika i Arowa vu na vi a uteku u kara'a ka Aruno, n likuci i na yi e mere ma kara'a, kobolo n idika ya aginda a na i n tsu Medeba raka,

¹⁷ n Heshibon kobolo n likuci raka i na yi aginda, ele vu na e ci deke Dibon kobolo m Bamotu-ba'alu m Betu-balu-mayon,

¹⁸ n Jahaza, n Kedemotu kobolo m Mefatu,

¹⁹ n Keritiya n Sibima n Zeretu-shaha, aginda a na i punu a kara'a,

²⁰ m Betu-peyo n kagidalau ka Pisiga, m Betu-jeshimotu.

²¹ Ele da raka likuci i na yi aginda kobolo n tsugono tsu Sihon mogono ma aza a Amoriya, vuza na u lya'i tsugono a Heshibon. Musa u lya'i ni n kuvon kobolo n aza e kelime a Midiya, da da Evi n Rekemu n Zura n Huru n Reba da da ngono n Sihon n na n dasangi a idika ya.

²² Da kpamu aza a Isaraila a unai Balamu maku ma Beyo n kotokobi, vuza na u ci ya'an tsuboci.

²³ Kuyene ku Urudu ku da kokpoi kure ki idika ya aza a Ruben. Nava da da idika yi ukañi ya aza a Ruben, uteku u kumaci ku le, likuci i gbagba'in kobolo n i kenke'en i le.

²⁴ Da Musa kpamu u nekei aza a Gadu ubuta wu ukañi u le, uteku tsu na i a kumaci ku le.

²⁵ Kure ki idika i le ku da, Jaza n likuci i gbagbain i Giliyadu raka kobolo n kagimi ki idika ya aza a Amona, da u lazai a kubana a Arowa vu na vi a kasana ka Raba,

²⁶ da u bonoi a Heshibon, da ku lazai a kubana Ramatu-mizipe kobolo m Betoni, kata kutono de a Mahanayim a kubana e kure ku Debiri,

²⁷ kobolo n kara'a ka Betu-haram n Betu-nimira n Sukotu kobolo n Zafon, n kagimi ko tsugono ka Sihon mogono ma Heshibon. Kuyene ku Urudu ku da da kure ki idika i le ali a kubana uteku u kuyene ku Kineretu vu na vi a kasana ka Urudu.

²⁸ Nava daɗa likuci gbagba'in n i kenke'en yi ukani ya aza a Gadu uteku tsu na i a kumaci ku le.

²⁹ Da Musa kpamu u nekei kagimi ka kumaci ka aza a Manasa ili yi ukani i le. U neke le ta i da, uteku tsu na i kumaci-kumaci.

³⁰ Kure ki idika ku le ku tono ta a kubana ili i an i dikai ubon u Mahanayim, da ku gasai m Bashan kobolo n ubuta u tsugono tsu Ogu mogono ma Bashan kobolo n likuci i Jayiru i na yi a Bashan raka, dem vu le ele da likuci amangatatsu,

³¹ n kagimi ka aza a Giliyadu n Ashitarotu n Edire likuci i tsugono tsu Ogu a Bashan. Nava raka e neke ta aza a Makiri kolobo ka Manasa adama a kagimi ka aza Makiri uteku tsu na i kumaci-kumaci.

³² Na da ili yi ukani i na Musa u pecei a makyen ma na wi e keteshe ka Mowabu a kasana ka Urudu a kinda Jeriko.

³³ Ama Musa u neke kumaci ka aza e Levi ili yi ukani i le ba, adama a na Vuzavaguɗu Kashile ki Isaraila ayi da ili yi ukani i le, tsu na u ya'ankai le uzuwakpani.

14

Upecu wi idika a kalivi ka Urudu

¹ Na da ili yi ukani i na aza a Isaraila a isai a idika i Kana'ana, i na Eliyaza ganu kobolo n Jesuwa kolobo ka Nun n aza e kelime a kumaci ka aza Isaraila e pecekei le.

² E neke le ta u da a ubuta u kazagba, derere uteku tsu na Vuzavaguɗu u tonukoi Musa u neke kumaci kuci n kagimi ka.

³ Adama a na Musa u neke ta de ili yi ukani a kumaci kure n kagimi ka upashi ke Kuyene ku Urudu a ubon u kasana, ama u neke aza e Levi ili yi ukani ba.

⁴ Adama a na muku n Isufu okpo ta kumaci kure, ele da Manasa n Ifirayimu. Ama babu ugboku u na e nekei aza e Levi a idika ya, sai likuci i na a kudasangu n ilikuzuwa i le, n ucanuku u le.

⁵ Da aza a Isaraila a ya'in tsu na Vuzavaguɗu u danai Musa, e pecei idika ya n tsu kazagba.

Jesuwa u nekei Kelepu Heburon

⁶ Kanna ke te aza a Yahuda a banai u Jesuwa a Giliga. Da Kelepu kolobo ka Jefune vuza va aza e Kenizi u danai ni, <<Vu yeve ta i na Vuzavaguɗu u danai Musa vuma Kashile de a Kadeshi-baniyan adama a nu, nu mpa.

⁷ Mpa bi'i n aya amangere ana Musa kagbashi ka Vuzavaguɗu ka suki mu a Kadeshi-baniyan, m bana n saka idika ya. Kpamu n tuka yi ta n akaka uteku tsu na a da i a kaɗu ka va.

⁸ Ama aza aya a na tsu banai kobolo a zuwa ta aɗu a uma a kuwai n wovon, ama mpa n tono ta Vuzavaguɗu Kashile ka va derere.

⁹ Da Musa u kucinai a kanna ka nanlo, da u danai, <N kucina ta, idika i na ene a nu a dasai, yi ta o kokpo ubuta wu ukani u nu m muku n nu ali a kubana uteku n uteku, adama a na vu tono ta Vuzavaguɗu Kashile ka va mayin.>

¹⁰ Gogo na kpamu, Vuzavaguɗu u banka mu ta da u kasukpai mu n wuma ali anana, derere tsu na u dansai, aya amangere n a tawun a da anana, an Vuzavaguɗu u danai Musa ukuna u nampa, a ayin na aza a Isaraila i a nwalu a kakamba. Kpamu gogo na mpa da na n aya amanganashi n a tawun.

¹¹ M buwa ta n utsura ali anana, tsu na mi ishi a ayin a na Musa u suki mu. M buwa ta n utsura u na n ya'an kuvon, a kubana nu m bonoi kpamu.

¹² Adama a nannai, gogo na neke mu idika ya aginda i nampa ya i na Vuzavaguđu u ya'in kadanshi a kanna ka nanlo, adama a na a kanna ka nanlo ve ene ta uteku tsu na aza a utsura a Anaki n likuci gbagba'in yu ukanji i le i yongoi de. U ga'an ba Vuzavaguđu wi ta o kutono nu mpa, kata u banka mu n loko le uteku tsu na u dansai.>>

¹³ Da Jesuwa u zuwakai Kelepu kolobo ka Jefune unasingai, da u nekei ni Heburon wo okpo ubuta wu ukani u ni.

¹⁴ Nannai da Heburon wo okpoi ubuta wu ukani u Kelepu kolobo ka Jefune vuza va aza e Kenizi ali anana, adama a na u tonon ta Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila mayin.

¹⁵ A ayin a cau e ci deke ta Heburon va n kula Kiriyatu-araba. Ayi Araba va vuma vu gbayin da vu utsura vu yoku punu a likuci i Anaki. Da idika ya i kasukpai kuvon.

15

Idika i na e nekei aza a Yahuda

¹ Da e nekei kumaci ku Yahuda upecu uteku tsu na i kpa'a-kpa'a a ubon u daka, e kure ka aza a Edom, a kakamba ka Zinu de da'angi a ubon u daka.

² Kure ku le ku gita ta ubon u daka da ku lazai a kubana e kelime ka mala ma mkpadi ku na ki a kinda a ubon ufaka,

³ da ku lya'i kelime a kubana a ubon u daka u Akarabim, da ku lazai ku tonoi n Zinu, da ku gadukpai n tsu daka tsu Kadeshi-baniyan n tsu ubon u Hezuron a kubana Adaru da ku kpatalai ku bonoi a Karka.

⁴ Kata ku laza a kubana Azemonu, ku tonon ubon u kudolu ku Masar, kata ku zuwa uteku a mala. Nawa da da wo kokpoi kure ku da n tsu daka.

⁵ Kure ku le n ubon u kasana da da mala ma mkpadi a kubana a kakina ka Urudu. Kata kure ku ubon u gadi kugita n kakina ka a ubuta u na kuyene ku Urudu ku gidajai a mala.

⁶ Kata kure ka ku gadukpa a kubana a Betu-hogula kata kutono n tsu gadi tsu Betu-araba. Yewe kata ku da ku bono a katali ka Bohan kolobo ka Ruben.

⁷ Da kure ka ku gadukpai ili i na i dikai a kara'a ka Akoru a kubana a Debiri, da kpamu ku kpatalai n tsugadi o kubono a Giliga vu na vi a kinda kaginda ka Adumi ka na ki n tsu daka tsu kara'a. Kata ku da ku laza o kutono kakina ka mini ma Eni-shemeshi, yewe kata ku da ku zuwa uteku a Eni-rogelu.

⁸ Yewe kata kure ka ku gadukpa a kubana a kara'a ka Hinomu a kagidajai a ubon u daka wa aza a Jebusiya, da da Urushelima. Da kure ka ku bonoi ku gadukpai gadi vu kusan ku na ku vaki a kinda kara'a ko kolobo ka Hinomu, a kakina ka kara'a ka aza a Refimu n tsugadi.

⁹ Kata kpamu ku tonon de n gadi vu kusan a kubana a ashi mini ma Nefutuwa, kata ku lapa a kubana a likuci yi nsansa n Efuron. Yewe kata ku da ku kondorokpo ku bono a Bala, da da Kiriyatu-jerimu.

¹⁰ Kata kure ka ku ya'an mashingi n tsu kalivi n Bala a kubana a kusan kugbayin ku Seyiru, kata ku laza a n ubon gadi kubana a kusan kugbayin ku Jerimu da da Kesalon, da ku gidajai a kubana a Betu-shemeshi, da kpamu ku lazai a kubana a Timuna.

¹¹ Kata kpamu ku da ku tonon a kugidajai a Ekoron n tsugadi, kata ku da ku kpatala a kubana Shikeron, kata ku laza a kubana a katali kagbayin ka Bala, kata ku laza a kubana Jabunilu. Kata ku zuwa uteku a mala.

¹² Kure ku le kpamu n tsu ubon u kalivi da da uteku u mala ma gbayin. Na lo da kure ku na ku kanzai aza a Yahuda, uteku tsu na i kpa'a-kpa'a.

*Kelepu u lya'i Heburon n Dibiri n kuvon
(Aza 1:11-15)*

¹³ Uteku tsu na Vuzavaguđu u danai Jesuwa u neke Kelepu kolobo ka Jefune ugboku wi idika e mere ma aza a Yahuda. Da u nekei Kelepu Kiriyaṭu-araba, daḁa Heburon, Araba va ayi da akaya a Anaki.

¹⁴ Da Kelepu u loḁoi kumaci ku tatsu ka aza a Anaki ḁe a Heburon, Shishayi n Ahiman ḁobolo n Talimayi, kumaci ku Anaki.

¹⁵ Da kpamu u ḁaṅgai u banai u shilikai n aza a Debiri a na n ci cau e ci ḁeke n kula Kiriyaṭu-sefa.

¹⁶ Da Kelepu u danai, <<Yaba dem na baci u lya'i Kiriyaṭu-sefa n kuvon, n kuneke yi ta mekere ma va Akasa u zuwa.>>

¹⁷ Da Otiniyelu kolobo ka Kenazu, vangu vu Kelepu, u lya'i likuci ya da Kelepu u nekei ni mekere ma ni Akasa wo okpoi vuka vu ni.

¹⁸ Ana Akasa u taṁwai a ubuta u ni, da Otiniyelu u kushai ni u folono esheku a ni e ne'e yi kakamba. Ana ta na u cipai a majaki da Kelepu we ecei ni, <<Yidai vu cigai?>>

¹⁹ Da u danai, <<Ya'an n ciya unaṣingai wa nu. Vu neke mu ta ḁe kashina a likuci i Negebu, gogo na n ciga ta vu neke mu ndolu kpamu.>> Da Kelepu u nekei ni ndolu n na mi a kaginda nu n na mi ḁaka vu ara'a.

Likuci i kumaci ku Yahuda

²⁰ Na da ili yi ukaṇi i kumaci ku Yahuda uteku tsu na i kumaci-kumaci.

²¹ Likuci i kumaci ku Yahuda i na yi n tsu ḁaka kau, a kubana e kure ku Edom, i daḁa Kabuzeyelu n Eda n Jaguru,

²² n Kina n Dimona n Adada,

²³ n Kedeshi n Hazoru n Itana,

²⁴ n Zifa n Telem m Bilotu,

²⁵ n Hezuron-hadata n Kiriyaṭu-hezuron, daḁa Hazoru,

²⁶ n Amamu n Shema m Molada,

²⁷ n Haza-gada n Heshimo m Betu-peletu,

²⁸ n Haza-shuwalu m Biyasheba m Biziyotiya,

²⁹ m Bala n Iyim n Izimu,

³⁰ n Elitoladu n Kesili n Horuma,

³¹ n Zikilagu m Madumana n Sansana,

³² n Lebawatu n Shilihim n Ayini n Rimon. Dem vu le ele da likuci kamanga n kuci ḁobolo n likuci i wawa'a i le.

³³ A ubon kumi ku kusan tamkpamu ele da, Eshitawo n Zora n Ashina,

³⁴ n Zanowa n En-ganimu n Tapuwa n Enamu,

³⁵ n Jarumutu n Adulam n Soko n Azeka,

³⁶ n Sharayimu n Aditayimu n Gederu, n Gederotayimu. I ta likuci kupa n i naṣhi ḁobolo n likuci i wawa'a i le.

³⁷ ḁobolo kpamu n Zena n Hadasha m Migidalu-gadu,

³⁸ n Diliyan m Mizipe n Jokiteyelu,

³⁹ n Lakishi m Bozikatu n Igulonon,

⁴⁰ n Kabon n Lahamasu n Kitilishi,

⁴¹ n Gederotu m Betu-dagon n Nama, m Makeda. Dem vu le ele da likuci kupa n i tali ḁobolo n likuci i wawa'a i le.

⁴² ḁobolo kpamu n Libina n Eta n Ashan,

⁴³ n Ipata n Ashina n Nezibu,

⁴⁴ n Kayila n Akizibu m Maresha. Dem vu le likuci kuci ḁobolo n likuci i wawa'a i le.

⁴⁵ N Ekoron, ḁobolo n likuci i gbagba'in n i wawa'a i ni,

⁴⁶ i na i dikai de a Ekoron a kubana a mala, kobolo n likuci i gbagbain ni i wawa'a dem i na yi devu n Ashidodu.

⁴⁷ Ashidodu kobolo n likuci i gbagba'in n i wawa'a i ni, Gaza kobolo n likuci i gbagba'in n i wawa'a i ni, da ku bonoi e kuyene ku Masar a kubana a kaƙina ka Mala ma gbayin.

⁴⁸ Likuci i na kpamu yi a ubuta wa aginda ele da, Shamiru n Jatiru, n Soko,

⁴⁹ n Dana n Kiriyatu-sefa (daɗa e ci deke Debiri),

⁵⁰ n Anabu n Eshitemo Animu,

⁵¹ n Goshen Holon kobolo n Gilo. Dem vu le ele da likuci kupa n i te kobolo n likuci i wawa'a i le.

⁵² Arabu n Ruma n Eshan kpamu feu i ta lo,

⁵³ n Janimu n Betu-tapuwa n Afika,

⁵⁴ n Humuta Kiriyatu-araba (daɗa e ci deke Heburon), kobolo n Ziyo. Ele da likuci kuci kobolo n likuci i wawa'a i le.

⁵⁵ Mawon n Kamelu n Zifa n Juta kpamu i ta lo,

⁵⁶ n Jezirelu n Jokideyam n Zanova,

⁵⁷ n Kayin n Gibiya kobolo n Timuna. Ele da likuci kupa kobolo n likuci i wawa'a e le.

⁵⁸ Halihulu m Betu-zuru kobolo n Gedo feu i ta lo,

⁵⁹ m Maratu m Betu-anotu kobolo n Elitekon. Ele da likuci i tali kobolo n likuci i wawa'a i le.

⁶⁰ Kiriyatu-balu, daɗa feu e ci deke (Kiriyatu-jerimu), kobolo n Raba. Ele da likuci i re kobolo n likuci i wawa'a i le.

⁶¹ Likuci i na tamkpamu yi akamba, ele da, Betu-araba m Midi kobolo n Sekaka,

⁶² n Nibushan likuci yi mkpaɗi, kobolo n Enu-gedi. Ele da likuci i tali kobolo n likuci i wawa'a i le.

⁶³ Ama aza a Yahuda a fudɗa o loko aza a Jebusiya a na i punu idaɗshi a Urushelima ba, kpamu ali n anana aza a Jebusiya i ta punu idaɗshi kobolo n aza a Yahuda a Urushelima.

16

Idika i na e nekei aza a Ifrayimu n aza a Manasa

¹ Upecu wi idika i na e nekei kumaci ku Isufu, ku gita ta e Kuyene ku Urudu, devu n Jeriko a kasana n aɗshi a mini e Jeriko da ku lazai a kubana a kakamba. Da ku gaɗukpai n tsu Jeriko a kubana aginda a likuci i Betelu.

² De e Betelu va, da ku gaɗukpai a kubana Luzu, da ku lazai ku bonoi n Atarotu, e kure ka aza a Ariki.

³ Da ku gidalaɗi a kubana n tsu kaɗi e kure ka aza a Japiletite, ali a kubana e kure ku Betu-horun vu na vi n tsu daka a kara'a, da ku lazai o ku bono a Geza, da ku zuwai uteku a mala.

⁴ Da kumaci ku Isufu, Manasa kobolo n Ifrayimu a isai ubon u nanlo tsu upecu wi ili yi ukani i le.

⁵ Na da upecu wi idika i Ifrayimu tsu na i kumaci-kumaci. Uteku wi idika yi ukani i le n kasana i gita ta a Atarotu-ada da ku lazai a kubana a Betu-horun vu na vi a kaginda,

⁶ da kpamu ku gaɗukpai ku lazai a kubana a mala ma gbayin. N tsu gaɗi kutono ta n tsu Mikimetatu. N tsu kasana kpamu ku kondorokpoi da ku bonoi n Tanatu-shilo, da ku lazai n tsu kasana a kubana a Janowa,

⁷ da ku utai a Janowa ku gidalaɗi a kubana Atarotu n Nara, da ku gasai a Jeriko, da ku lazai a kubana e Kuyene ku Urudu.

⁸ Kure ka n tsu kalivi kutā tā Tapuwa da ku gadukpai a kubana o kuyene ku Kana, da ku zuwai uteku a mala ma gbayin. Ubuta wi idika u nampa wa u dāda ukani u kumaci ka aza a Ifirayimu, tsu na i kumaci-kumaci,

⁹ kobolo n likuci i gbagba'in n i kenke'en i na a utakaj kau adama a kumaci ka aza a Ifirayimu a katsuma ki ili yi ukani ya aza a Manasa.

¹⁰ Dem n nannai, o loko aza a Kana'ana a na i punu idashi a Geza ba, adama a nanlo aza a Kana'ana i ta idashi kobolo n aza a Ifirayimu ali n anana. Ama a zuwa le ta ulinga u tsugbashi.

17

Idika i kumaci ku Manasa

¹ Da e nekei kumaci ka aza a Manasa magaji ma Isufu upecu u ni. Makiri tamkpamu magaji ma Manasa ma'a, esheku a Giliyadu, da e nekei ni Giliyadu m Bashan, adama a na Makiri va kovonshi ka'a.

² Da kpamu e nekei kagimi ka kumaci ka aza Manasa n tsu kalivi ka Urudu, tsu na a ya'in upecu wa kumaci-kumaci, dāda aza a Abiyezeru n aza e Heleki n aza a Asiriyelu n aza e Shekem n aza e Hefa kobolo n aza e Shemida. Nava ele da ali a kumaci ka aza a Manasa olobo a Isufu, kumaci-kumaci.

³ Ayi Zelofahadu maku Hefa, Hefa maku ma Giliyadu, Giliyadu maku ma Makiri, Makiri maku ma Manasa tamkpamu u matsa olobo ba, sai nkere koci. Ula e le a da na, Mahala n Nufu n Hogula m Milika kobolo n Tiriza.

⁴ A banai u ganu Eliyaza n Jesuwa kolobo ka Nun kobolo n aza e kelime da a danai, <<Vuzavagudu u zuwa ta Musa u neke tsu ukani u tsu a ubuta wa aza a tsu ali.>> Da Jesuwa u nekei le ukani u le kobolo n ele vu na a utaj kefeku ke te.

⁵ Da kumaci ka aza a Manasa ku ciyaji ugboku kupa wi idika wa babu bi'i idika i Giliyadu m Bashan, i na yi upashi u Kuyene ku Urudu.

⁶ Adama a na nkere n kumaci ku Manasa mi isa ta ili yi ukani i le kobolo n olobo a ni. Da e nekei kagimi ka aza a Manasa idika ya aza a Giliyadu.

⁷ Kure ka aza a Manasa ku gita ta a Ashera da ku gadukpai a kubana a Mikimetatu, vu na vi a kasana ka Shekem. Da kure ka ku lazai, ki indanai daka a kubana wa aza a En-tapuwa.

⁸ Idika ya aza a Tapuwa ya aza a Manasa i da, ama likuci i Tapuwa de a kure ka aza a Manasa ka, yi ta ekiye aza a Ifirayimu.

⁹ Da kure ka ku gidajaji daka a kubana e kuyene ku Kana. Likuci i nampa ya i na yi daka vu kuyene va, ya aza a Ifirayimu i da. Ko a na wokpoi i da yi ta a katsuma ka idika i Manasa. Da kure ka aza a Manasa ka ku gadukpai n tsu gadi vu kuyene va, da ku zuwai uteku a mala ma gbayin,

¹⁰ idika i na yi n tsu daka ya aza a Ifirayimu i da, i na kpamu yi n tsu gadi ya aza a Manasa i da. Kure ku le rakā n tsu kalivi dāda mala gbayin. N tsu gadi tsa aza Manasa kpamu, idika ya aza Ashera i da, n ya aza a Isaka tankpamu n kasana.

¹¹ Punu a katsuma ki idika ya aza a Isaka, n ya aza a Ashera ya, aza a Manasa a da n ubuta u nampa, Betu-shen n Ibileyam kobolo n aza a Doru va ayi da kpamu e ci deke Nafatu n aza a Eni-doru n aza a Tanaku n aza a Magido dem vu le n likuci i wawa'a i na yi kobolo n ele.

¹² Dem n nannai aza a Manasa a fuda o loko aza na i idashi kata a kana likuci ya ba, da tana aza a Kana'ana a lya'i kelime n idashi punu a idika ya.

¹³ Ama ana aza a Isaraila a ya'in utsura, da a zuwai aza a Kana'ana ulinga u tsugbashi. Ama a fuda o loko le dem ba.

¹⁴ Da uma a Isufu a danai Jesuwa, <<Yidai i zuwai da vu nekei tsu ugboku u te wu upecu u tsu? A tsu da na ta na n kabundai ka uma, adama a na atsu Vuzavaguđu u zuwaka tsu ta unasingai.>>

¹⁵ <<Da Jesuwa u danai le, da baci yi n kabundai ka uma, kpamu da ye enei ubon wi idika ya aginda a Ifirayimu i a kuyawa da ba, banai n kaci ka da i kapa akamba aza a Periziya n aza a Refimu.>>

¹⁶ Da uma a Isufu a danai, <<Ubon wa aginda aza a Ifirayimu a yawa tsu ba. Kpamu aza a Kana'ana a na i punu idashi i ta n ekeke odoku a iyum, aza na i n idashi a likuci i Betu-shen kobolo n likuci i wawa'a i le, n aza a na i idashi a kara'a ka Jezirelu.>>

¹⁷ Da Jesuwa u danai kpa'a ku Isufu, aza a Ifirayimu, n aza a Manasa, <<Ada yi ta n kabundai n utsura kpamu. U ga'an i ciya ugboku u te a upecu u da koci ba,

¹⁸ Ama ya'an ubon wu nsansa n kutsun feu wo okpo u da, banai i kapa u da i lapula uteku tsu na u kuyawa da, ali a kubana e kure ku ni. Kata i loko aza a Kana'ana, ko an wo okpoi i ta n utsura n ekeke odoku a iyum.>>

18

Upecu wi idika i na i buwai

¹ Ana aza a Isaraila a lya'i idika ya n kuvon, da raka vu le o bolongi a likuci i Shilo, da shikpai Mavali mo Obolo.

² Ali n gogo na kumaci ka aza a Isaraila ku cindere ku buwa ta, ku na kata e nekei idika yi ukani i le ba.

³ Da Jesuwa u danai aza a Isaraila, <<Ali wannai dai ya kana kuvana a na ya kisa ukani wi idika i na Vuzavaguđu Kashile ki ikaya i da ke nekei da?

⁴ Nekei mu uma a tatsu a kumaci dem, kata n suku le a kara'a idika ya raka, kata a gisangu uteku tsu na e kupece ukani wi idika ya a kumaci dem, yeve kata o bono wa va.

⁵ I ta e kupece i da ugboku u cindere. Aza Yahuda i ta a kulya'a kelime n idashi a idika i le n ubon u daka, kata aza a kpa'a ku Isufu tamkpamu a lya'a kelime n idashi i le a idika yu ubon u gadi.

⁶ I gisangu idika ya ugboku u cindere, kata i tuka mu n agisana a na. Kata mpa n taduku da kazagba na e kelime ka Vuzavaguđu Kashile ka tsu.

⁷ Aza e Levi i n upecu kobolo n ada ba, adama a na ulinga u tsuganu tsu Vuzavaguđu tsu da da ili yi ukani i le. Ama kumaci ka aza a Gadu, n aza Ruben n kagimi ka aza a Manasa isa ta idika yi ukani i le a ubon u kasana ka Urudu, u na Musa kagbashi ka Vuzavaguđu ke nekei le.>>

⁸ Da uma a dangai a kanai uye, adama a na a bana a gisanku idika ya, da Jesuwa u danai le, <<Banai i kara'a idika ya raka kata i dana tsu na i da yi, kata i bono i dana mu. Kata mpa n taduku da kazagba na a Shilo u Vuzavaguđu.>>

⁹ Da uma a lazai a banai a kara'i idika ya n a danai agisana a tsu na e pecei idika ya katagarda ali ugboku u cindere. Da e kecei likuci i na yi punu raka, da o bonoi u Jesuwa a katsura a Shilo,

¹⁰ da Jesuwa u nekei le kazagba a Shilo u Vuzavaguđu. Ta de Jesuwa u pecekei aza a Isaraila a na a buwai idika ya, da kumaci dem ku ciyai ugboku u ni.

Idika yi ukani i kumaci Bayami

¹¹ Kazagba ku ugiti ki idika ya, daɗa ka kumaci ku Bayami kpa'a-kpa'a. Upecu wi ili yu ukani wi idika i le i yikpa ta e mere ma aza a Yahuda n aza a Isufu.

¹² N ubon u gadi kure ku le ku gita ta e Kuyene ku Urudu. Da ku da ku gidajai a kubana a ubon u gadi u Jeriko, da kpamu ku gadukpai a kubana a ubon wa aginda n tsu kalivi ali a kubana apulaka e Betu-avin.

¹³ Lo a ubuta wa da kure ka ku tonoi n tsu daka, a kubana a likuci i Luzu daɗa feu Betelu, yeve da ku bonoi ku gidajai a kubana a Atarotu-ada, da ku tonoi n kaginda ka na ki n tsu daka vu kara ke Betu-horun.

¹⁴ Ili i na i dikai a nsasan n mi a kinda Betu-horun n ubon u daka, da ku kpatalai ku bonoi a kinda kalivi kubana a ubon u daka a kakambu ka katali ka, da ku zuwai uteku a Kiriyatu-balu daɗa Kiriyatu-jerimu, likuci ya aza a Yahuda. Nava daɗa kure ku le n kalivi.

¹⁵ N tsu daka tamkpamu kure ka ku gitai a likuci i kenke'en i Kiriyatu-jerimu. Da ku lazai a kubana a Efuron, a kashi ka mini ma Nefutuwa.

¹⁶ Da kure ka ku gidajai a kubana a kumi ku kaginda ku na ki a kinda kara'a ka Hinomu, ka na ki n tsugadi wa aza a Refimu. Da kpamu ku gidajai a kubana a kara'a ka Hinomu, da ku tonoi n tsudaka a likuci ya aza a Jebusiya, da ku gidajai a kubana e Eni-rogelu.

¹⁷ Da ku kpatalai n tsugadi a kubana Eni-shemeshi, da ku lazai a kubana Gelilotu, vu na vi a kinda ubon u ku'uwa Adumi. Da ku gidajai a kubana a katali ka Bohan kolobo ka Ruben.

¹⁸ Da ku lazai ku tonoi n tsugadi vu Betu-araba, da ku gidajai a ku'uwa asuvu a Araba.

¹⁹ Da kure ka ku gidajai ku lazai a kubana gadi vu Betu-hogula. Da kure ka ku zuwai uteku n tsugadi tsu kakina ka Mala ma Mkpadi, a ubuta u na Kuyene ku Urudu ku zuwai uteku. Daɗa kure ku daka.

²⁰ Kuyene ku Urudu tamkpamu ku daɗa uteku wi idika ya n kasana. Daɗa idika yi ukani i na aza a Bayami a ciyai kumaci-kumaci.

²¹ Likuci ya aza a Bayami kumaci-kumaci ele da. Jeriko m Betu-hogula n Emeki-kezi,

²² m Betu-araba n Zemarimu m Betelu,

²³ n Avim m Para n Ofura,

²⁴ n Kefa-amoni n Ofini n Geba raka ele da likuci kupa n i re kobolo n likuci i wawa'a i le.

²⁵ I ta kpamu n Gibiyon n Rama, m Beyerotu,

²⁶ m Mizipe n Kepira m Moza,

²⁷ n Rekemu n Iripel n Tarala,

²⁸ n Zila n Hayelepi n aza a Jebusiya daɗa, Urushelima n Gibiya, kobolo n Kiriyatu-jerimu, dem vu le ele da likuci kupa n i nashi kobolo n likuci i wawa'a i le. Na da ukani wi idika i na e nekei aza a Bayami kumaci-kumaci.

19

Idika yi ukani i kumaci ku Simiyon

¹ Kazagba ke ire ka yikpai a kumaci ku Simiyon m kpa'a ku ni, idika yi ukani i le yi ta e mere ma idika i na e nekei kumaci ku Yahuda.

² Idika yi ukani i Simiyon i daɗa Biyasheba n Sheba m Molada,

³ n Haza-shuwalu, Bala, n Izimu,

⁴ n Elitoladu, Betula, Horuma,

⁵ Zikilagu m Betu-makabotu n Haza-susa,

⁶ m Betu-lebawatu n Sheruhen, likuci kupa n i tatsu n i wawa'a i le.

⁷ Da kpamu u nekei le likuci i Ayin n Rimon n Eta, n Ashan, likuci i naṣhi n i wawa'a i le.

⁸ Kobolo n likuci i wawa'a i na yi ukara'i n likuci i nampa ali a kubana a Belata-biya, Rama vu Negebu. Na da idika yi ukaṇi i na e nekei kumaci ku Simiyon tsu na i kumaci-kumaci.

⁹ Idika yi ukaṇi i uma a Simiyon yi ta punu a katsuma ki idika i na e nekei uma a Yahuda. Adama a na upecu wa aza a Yahuda u ya'an le ta abundai, a katsuma ke le da uma a Simiyon a ciyaji idika yi ukaṇi i le.

Idika yi ukaṇi i kumaci ku Zabalun

¹⁰ Kazagba ka tatsu ka yikpa ta a kumaci ku Zabalun, tsu na i kumaci-kumaci. Uteku wi idika yi ukaṇi i le i da ali a kubana a Saridu.

¹¹ Da ku lazai a kubana a ubon kalivi a Marala da ku yawai a Dabeshetu, n kuyene ku na ki a kasana ka Jokinimi.

¹² N kapashi ka Saridu n tsu nan de, kure'e ka ku vadalukpai ku indanai kasana a kubana e kure'e ku Kishilotu-tabo. Da ku banai a Daberatu, da ku gadukpai a kubana a Jefiya.

¹³ Ku lya'i kelime a kubana a ubon u gadi a Gatu-hefaru n Et-kazin, da u banai a Rimon u kondorokpoi a kubana a ubon u Niya,

¹⁴ Kure'e ka ku kara'i a ubon u gadi u Hanaton da ku zuwai uteku a kara'a ka Ifata-elu.

¹⁵ Kobolo n Kata n Nahala n Shimiron, Idala, m Batalami. Likuci kupa n ire kobolo n likuci i wawa'a i le.

¹⁶ Likuci i nampa n i wawa'a i ni, da da ili yi ukaṇi i kumaci ku Zabalun.

Ili yi ukaṇi i kumaci ku Isaka

¹⁷ Kazagba ka naṣhi ka yikpa ta a kumaci ku Isaka, tsu na i kumaci-kumaci.

¹⁸ Likuci i na yi punu a idika ya ele da, Jezirelu, Kesulot n Shunemu,

¹⁹ n Hafariyim n Shiyon, Anaharatu,

²⁰ Rabatu n Kishiyon n Ibezu,

²¹ n Remetu n En-ganimu n Inhada kobolo n Bet-perezu.

²² Kure'e ka kpamu ku yawa ta a Taboru n Shahazuma m Betu-shemeshi, da ku gidalai a kubana e Kuyene ku Urudu. Ubuta wa wi ta n likuci kupa n i tali n likuci i wawa'a i ni.

²³ Na da likuci i gbagba'in n i wawa'a i na yi punu a idika i na e nekei kumaci ku Isaka yi okpo ili yi ukaṇi i le.

Ili yi ukaṇi i kumaci ku Ashera

²⁴ Kazagba ka tawun ka yikpa ta a kumaci ku uma a Ashera tsu na i kumaci-kumaci.

²⁵ Likuci i na yi e kure'e ki idika i le i da da, Helikatu n Heli m Beten n Akashafa,

²⁶ Alameleki, Amada m Mishal. A ubon u kalivi, uteku wa u tonoi a kubana a Kamelu n Shiho-libinatu,

²⁷ da ku kpatalai a ubon kasana a kubana e Betu-dagon, ali a kubana a Zabalun n kara'a ka Ifata-elu, da u lazai a kubana a ubon u gadi a Betu-emeki n Neiyelu, u lazai Kabulu n ubon u gadi.

²⁸ Ku banai a Abudon n Rehobu n Hamon, kobolo n Kana n Sidon vu gbayin.

²⁹ Kure'e ka ku kpatalai a kubana a Rama, ku tonoi n Taya, likuci yi ukanji, da ku kpatalai a kubana a ubon u Hosa u gidalai a kubana a mala ma gbayin a ubon u Mahalabu n Akizibu,

³⁰ n Umaha n Afeku n Rehobu. Dem vu le likuci kamanga n ire n i wawa'a i le.

³¹ Likuci-likuci i nampa ya n i wawa'a ya dem i ta a katsuma ki idika yi ukani i na e nekei kumaci ku Ashera.

Ili yi ukani i kumaci ku Nafutali

³² Kazagba ka tali ka yikpa ta a kumaci ku Nafutali, tsu na i kumaci-kumaci.

³³ Kure'e ku le ku lazai ku utai a Helefu, m madanga mo oku a Zanimu, ku lazai Adami-nekebu n Jabunilu a kubana a Lekum da ku zuwai uteku e Kuyene ku Urudu.

³⁴ Kure'e ka kpamu ku kpatalai a kalivi a kubana Azanotu-tabo, de da ku lazai a kubana a Hukoku. U yawai ukani u Zabalun a ubon u daka, n ukani u kumaci ku Ashera n tsu kalivi, kobolo n ubon u kumaci ku Yahuda a ubon u kasana ke Kuyene ku Urudu.

³⁵ Likuci yi ukanji i da da, Zidim, Zera, Hamatu, Rakatu, Kineretu,

³⁶ Adama, Rama, Hazoru,

³⁷ Kedeshi, Edire, En-hazo,

³⁸ Iron, Migadal-elu, Horem, Betu-anatu m Betu-shemeshi, na da likuci kupa n kuci n likuci i wawa'a i le.

³⁹ Likuci-likuci i nampa ya n i wawa'a ya dem i ta a katsuma ki idika yi ukani i na e nekei kumaci ku Nafutali.

Ili yi ukani i kumaci ku Dan

⁴⁰ Kazagba ke cindere ka yikpa ta a kumaci ku Dan, tsu na i kumaci-kumaci.

⁴¹ Uteku wi idika yi ukani i le ya da da, Zora n Eshitawo n Iri-shimeshi

⁴² n Shalabin n Ayijalon n Itala,

⁴³ Elon, Timuna n Ekoron,

⁴⁴ n Eliteka, Gibeton m Balata,

⁴⁵ n Jehudu m Beni-beraka n Gatu-rimon.

⁴⁶ Kobolo m Me-jarakon n Rakon, kobolo n idika i na yi a Jopa.

⁴⁷ Ana aza a Dan a nambai idika i le, da a banai a ya'in kuvon n aza a Lishem. Ana a lya'i likuci ya n kuvon, unai uma a n kotokobi da a kanai i da, a dasangi punu. Da kpamu a saba'i kula ku likuci ka o bonokoi ku da Dan.

⁴⁸ Likuci-likuci i nampa ni i wawa'a i le dem da da yi ukani i kumaci ku Dan.

Ili yi ukani i kumaci ku Jesuwa

⁴⁹ Ana uma a Isaraila o kotsoi kupece idika ya, da e nekei Jesuwa maku ma Nun ili yi ukani i ni a katsuma ki idika i le yo okpo i ni.

⁵⁰ Tsu na Vuzavaguđu u danai a ya'an, e nekei ni likuci i na u folonoi, da da Timna-sera a kaginda ki idika i Ifirayimu. U ma'asakai likuci ya da u dasangi punu.

⁵¹ Na da ili yi ukani i na Eliyaza ganu n Jesuwa maku ma Nun n aza e kelime ki i'uwa i kumaci ku uma a Isaraila i na e pecei n kazagba a Shilo e kelime ka Vuzavaguđu, a utsutsu u Mayali mo Obolo. Ta o kotsoi kupecuku idika ya nannai dem.

20

*Likuci i kushedeku
(Mkc 35:9-34)*

¹ Da Vuzavaguđu u danai Jesuwa,

² <<Dana aza a Isaraila a zagba likuci i kushededeku, i na n danai Musa u dana da,

³ adama a na vuza na baci wu unai vuza dem n ucigi u ni ko n uyevi u ni ba, u suma u bana u kpa'wan de a katsuma ki likuci ya. Wi ta o kokpo ubuta u kushededeku adama a na a la'aka n wuma u ni u vuza katsupu vuza ni.

⁴ Vuza na baci wu unai vuza yoku da u sumai a kubana a katsuma ka likuci i te ya, u yawa u shamgba a utsutsu u likuci ya. Kata a u dana nkoshi m gbara-gbara i na i ciyai ni. A pana baci kata a uwa n ayi a likuci ya, e nekei ubuta wi idashi, kata u dasangu n ele.

⁵ Da baci aza a vuma a o tonoi ku tsupa, nkoshi m gbara-gbara n likuci ma i ta a kusanka le vuma va, adama a na wu una ta vuza ta na n ucigi u ni ba, kpamu babu ili i yoku a katsuma ke le ko n cau de.

⁶ Wi ta o kuyongo a likuci ya ali ayin a na a kubanka yi a ubuta wa aza a gbara-gbara adama afada, sai kpamu ayin a na ganu vu gbayin vu ayin a nanlo u kuwai. Makyan ma nanlo vuza munuka va wi ta a kufuda kubono a kpa'a ku ni a likuci i na wi ishi u sumai u kasukpai va.>>

⁷ Da a zagbai likuci i nampa, Kedeshi vu Galili a ubon wa aginda a kumaci ku Nafutali, n Shekem vu ubon wa aginda a kumaci ku Ifirayimu, n Kiriyatu-araba (dada Heburon) ubon wa aginda a idika i Yahuda.

⁸ N upashi u Urudu n kasana ka Jeriko, a zagbai Beza kakamba ka na ki a kaginda ki idika i kumaci ku Ruben, n Ramotu a Giliyadu vu kumaci ku Gadu, n Golan punu a Bashan vu kumaci ku Manasa.

⁹ Na da likuci i kushededeku i na a zagbai adama a uma a Isaraila n omoci a na i idashi a katsuma ke le. Vuza na baci wu unai vuza ama n ucigi u ni ba wi ta e kushededeku de, adama a na kata aza vuma vu na wu unai va a tsupa feu ba, wi ta a kudasangu de ali ayin a na a bankai ni e kelime ka uma.

21

Likuci ya aza e Levi

(1 Ar 6:54-81)

¹ Da aza e kelime a i'uwa ya aza e Levi a tawai u Eliyaza ganu n Jesuwa maku ma Nun, n aza e kelime a kumaci ku uma a Isaraila.

² Da a ya'in kadanshi n ele a Shilo a idika i Kana'ana a danai, <<Vuzavagudu u dana ta Musa e neke tsu likuci yi idashi, n ubuta u kaguba ki ilikuzuwa i tsu.>>

³ Tsu na Vuzavagudu u danai aza a Isaraila, da e nekei aza e Levi likuci i yoku n ubuta u kaguba a idika yi ukani i le.

⁴ Kazagba ka yikpai a kumaci ka aza a Kohatu. Da aza e Levi a kumaci ku Haruna Ganu isai likuci kupa n i tatsu e kiye a kumaci ku Yahuda, n kumaci ka aza a Simiyon, n kumaci ku Bayami.

⁵ Kagimi ka kumaci ku Kohatu ka, a isai likuci kupa n itatsu kazagba a kumaci ku Ifirayimu, n kumaci ku Dan, n kagimi ka kumaci ku Manasa.

⁶ Kumaci ka aza Geshon a isai likuci kupa n i tatsu a kumaci ku Isaka n kumaci ku Ashera n Nafutali, n kagimi ka kumaci ku Manasa a Bashan.

⁷ Kumaci ku Merari tsu na i kumaci-kumaci da a isai likuci kupa n ire i kumaci ku Ruben, n ku Gadu n Zabalun.

⁸ N tsu kazagba ka'a uma a Isaraila e nekei aza e Levi likuci n ubuta u kaguba tsu na Vuzavagudu u danai a una u Musa.

⁹ Na da ula a likuci a na kumaci ku Yahuda n kumaci ku Simiyon e nekei aza e Levi.

¹⁰ Kumaci ku Haruna ki ta punu a katsuma ka muku ma aza a Kohatu aza a na i aza e Levi. Upecu u le u da wo okpoi ugiti,

¹¹ Da e nekei le Kiriyatu-araba, ayi na wo okpoi Heburon, a kaginda ki idika i Yahuda kobolo n ubuta u kaguba u na wi ukara'i n ayi, Araba da esheku a Anaku.

¹² Ama kagimi ka likuci i gbagba'in n likuci i wawa'a i le e nekei Kelepu maku ma Jefune wo okpo ukani u ni.

¹³ Likuci-likuci n ubuta u kaguba u le u na e nekei kumaci ku Haruna ganu i daɗa na, Heburon likuci i kushedekeu adama a vuza na wu unai vuza n ucikali u ni ba n Libina,

¹⁴ Jatiru n Eshitemowa,

¹⁵ n Holon n Debiri,

¹⁶ n Ayini n Juta n Betu-shemeshi. Likuci kuci i da i na yu utai punu a katsuma ka kumaci ku Yahuda n Simiyon.

¹⁷ Punu a kumaci ku Bayami e nekei le likuci i nashi, Gibiyon n Geba n,

¹⁸ Anatotu n Alumanu, dem vu le n ubuta u kaguba u le.

¹⁹ Likuci i na e nekei anan ganu, kumaci ku Haruna, i daɗa kupa n i tatsu n ubuta u kaguba u le.

²⁰ Kagimi ka kumaci ka aza e Levi a kpa'a ku Kohatu e nekei le likuci a ubon u kumaci ka aza a Ifirayimu.

²¹ Ili i na i dikai a ubon wa aginda aza a Ifirayimu, e nekei le likuci i nashi. Daɗa Shekem likuci i kushedekeu adama a vuza na wu unai vuza, n ucikali u ni ba, n Geza,

²² n Kibizaimu, m Betu-horun, dem vu le n ubuta u kaguba u le.

²³ Ili i na i dikai a kumaci ku Dan e nekei le likuci i nashi, daɗa Eliteka n Gibeton,

²⁴ n Ayijalon n Gatu-rimon dem vu le n ubuta u kaguba u le.

²⁵ Punu a kagimi ka kumaci ku Manasa, e nekei le likuci i re, daɗa Tanaku n Gatu-rimon dem vu le n ubuta u kaguba u le.

²⁶ Likuci kupa i kumaci-kumaci n ubuta u kaguba u le u na e nekei kagimi ka aza a Kohatu muku n Levi u daɗa kupa.

²⁷ E nekei kumaci ka aza a Geshon, punu a katsuma ka aza e Levi, likuci i re punu a katsuma ka kumaci ku Manasa, likuci ya i daɗa Golan n ubuta u kaguba u ni punu a Bashan, kpamu likuci i kushedekeu i da i na vuza na baci dem wu unai vuza n ucikali u ni ba, m Bishitera n ubuta u kaguba u ni.

²⁸ Da kpamu e nekei le likuci i nashi punu a kumaci ki Isaka, Kishiyon n Daberatu,

²⁹ n Jarumutu n En-ganimu, dem vu le n ubuta u kaguba u le.

³⁰ Punu a upecu u kumaci ku Ashera, e nekei le likuci i nashi, Mishal n Abudon,

³¹ n Helikatu n Rehobu dem vu le n ubuta u kaguba u le.

³² Punu a katsuma ka kumaci ku Nafutali, e nekei le likuci i tatsu, ele da Kedeshi vu Galili n ubuta u kaguba u ni, i da ta na likuci i kushedekeu adama a vuza na wu unai toku n ucikali u ni ba, Hamota-doru n Karatan dem vu le n ubuta u kaguba u ni.

³³ Likuci raka i na e nekei kumaci ka aza e Geshon kupa n i tatsu i da, dem vu le n ubuta u kaguba u le.

³⁴ E nekei kagimi ka aza e Levi a kumaci ku Merari likuci i nashi punu a katsuma ka kumaci ku Zabalun, likuci ya i daɗa, Jokinimi n Karata,

³⁵ n Dimina n Nahala dem vu le n ubuta u kaguba u le.

³⁶ Da e nekei le likuci i nashi punu a katsuma ka kumaci ku Ruben, Beza n Jahaza,

³⁷ n Kedemotu n Mefatu dem vu le n ubuta u kaguba u le.

³⁸ Punu a katsuma ka kumaci ku Gadu e nekei le likuci i nashi, i daɗa Ramotu a Giliyadu n ubuta u kaguba u ni, na lo likuci i kushedeke i da adama a vuza na wu unai vuza n ucikali u ni ba, m Mahanayim

³⁹ n Heshibon n Jaza dem vu le n ubuta u kaguba u le.

⁴⁰ Upecu u na e nekei kumaci ku Merari aza e Levi, likuci kupa n i re i da.

⁴¹ Kabundai ka likuci n ubuta u kaguba u le u na e nekei aza e Levi punu a katsuma ku upecu wa aza a Isaraila amangere n kunlai da.

⁴² Likuci dem yi ta n ubuta u kaguba ukara'i n ayi.

Aza a Isaraila isai idika ya

⁴³ Ta Vuzavaguɗu u nekei aza a Isaraila idika raka i na u kucinai kuneke ikaya i le nannai. Da a isai idika ya yo okpoi ili yi ukani i le, da a dasangi punu.

⁴⁴ Vuzavaguɗu u nekei le kuvuka a ubuta dem tsu na u kucinakai ikaya i le. Irala i le yi lo i na i kufuɗa kuya'an tsurala n ele ba, adama a na Vuzavaguɗu u neke ta irala i le ekiye e le.

⁴⁵ Vuzavaguɗu ta na u shatangi uzuwakpani u kasingai ka na u kucinakai kpa'a ki Isaraila.

22

Kumaci ku ubon kasana ku bonoi a kpa'a

¹ Da Jesuwa u dekei aza a Ruben, n aza a Gadu n kagimi ka kumaci ku Manasa,

² u danai le, <<I ya'an ta ili raka i na Musa kagbashi ka Vuzavaguɗu ka danai da, kpamu i tono ta ili i na n danai da.

³ A makyan ma abundai ma nampa dem i varuku aza a da ba, ama i tono ta ili i na Vuzavaguɗu Kashile ka da ke nekei da mayin.

⁴ Gogo na Vuzavaguɗu Kashile ka da ke neke ta uma a da kuvuka tsu na u danai. Gogo na walai i bono a kpa'a a idika yi ukani i na Musa kagbashi ka Vuzavaguɗu ke nekei da a upashi u Urudu.

⁵ I ya'an mayin kata i tono wila n ili i kutono i na Musa kagbashi ka Vuzavaguɗu ke nekei da, i ciga Vuzavaguɗu Kashile ka da, i tono uye u ni n wila u ni i gbaga yi, kata i cikpa yi n kaɗu kete n wuma u da dem.>>

⁶ Da Jesuwa u zuwakai le unaŋingai da u danai le a wala, da a laza i o kubono a i'uwa i le.

⁷ Musa u nekei kagimi ka kumaci ku Manasa ili yi ukani a Bashan, kagimi ka kumaci ka na ka buwai tamkpamu, Jesuwa u nekei le ili yi ukani kobolo n aza e le a ubon u daka e Kuyene ku Urudu. Ana Jesuwa u danai le a wala a kubana a i'uwa i le da u zuwakai le unaŋingai,

⁸ u danai le, <<Bono i a i'uwa i da n uciyi wa abundai n ilikuzuwa ya abundai, n azurufa, n azanariya, n iyum i shili, n iyum, n akashi abundai. I pece n aza a da ucanuku u na i purai a ubuta wu irala i da.>>

⁹ Da aza a Ruben n aza a Gadu n kagimi ka kumaci ku Manasa o bonoi a kpa'a, e pecemgbenei n kagimi ka aza a Isaraila a Shilo a idika i Kana'ana, o bonoi a idika i Giliyadu, idika yi ukani i le. Tsu na Vuzavaguɗu u dansai a una u Musa.

A shikpai katalikalyuka ka Vuzavaguɗu e Kuyene ku Urudu

¹⁰ Kumaci ka aza a Ruben n kumaci ka aza a Gadu n kagimi ka kumaci ka Manasa a yawai a Gelilotu devu n Kuyene ku Urudu a idika i Kana'ana. Ana a yawai a ubuta wa da a shikpai katalikalyuka ka gbayin a kakina ke Kuyene ka, katalikalyuka ka ta na ili i kinda i da kau.

¹¹ Ana kagimi ka aza a Isaraila a panai arabali a danai, <<Danna, aza a Ruben n aza a Gadu n kagimi ka kumaci ku Manasa a shikpai katalikalyuka a Giliyotu devu n Kuyene ku Urudu a uteku wu idika i Kana'ana, a kakambu ka tsu aza a Isaraila.>>

¹² Ana aza a Isaraila a panai arabali, da o bolongi kaci ke le a Shilo adama a na a banka le n kuvon.

¹³ Da uma a Isaraila a suki Finihasu maku ma Eliyaza Ganu, a kubana wa aza a Ruben n aza a Gadu n kagimi ka kumaci ku Manasa a idika i Giliyadu.

¹⁴ Aza e kelime kupa da a banai kobolo n ayi, a kumaci dem vuza kelime te, vuza dem vuza kelime da wa aza a ni a kumaci ki Isaraila.

¹⁵ Ana a yawai wa aza a Ruben, n aza a Gadu, n kagimi ka kumaci ku Manasa, a idika i Giliyadu, da a danai le,

¹⁶ <<Kobolo ka uma ka Vuzavaguđu ka danai, <Unambi wu usubi u yidai i ya'ankai Kashile ka aza a Isaraila? Ali yi a kuya'anka yi ugbamukaci i ma'akai kaci ka da katalikalyuka.

¹⁷ Unushi u na tsu ya'in a Piyo u yawa tsu ba? Danna ali n gogo na kata tsu cidatangu kaci ka tsu a unushi u nanlo ba, ko an wo okpoi madukpa ma Vuzavaguđu ma tawai wa atsu uma a ni.

¹⁸ anana yi ta a kukpada kutono Vuzavaguđu? Da baci i ya'ankai ni ugbamukaci anana, mkpa wi ta a kuya'an wupa n uma a Isaraila raka.

¹⁹ Ama da baci idika yi ukani i da yi n unata, kata i pasa a kubana idika i Vuzavaguđu ubuta u na Mavali ma Kashile mi, adama na i ciya ili ukani a katsuma ka tsu. Ama kata i ya'anka Vuzavaguđu ugbamukaci ko atsu a ubuta u kushukpaka kaci ka da katalikalyuka ko yoku kau n ka Kashile ka tsu ba.

²⁰ I ciba m makyan ma na Akan maku ma Zera u kpada kutono wila adama a ucanuku u na a takpai adama o kudomoku, n tsu na wupa u Vuzavaguđu u cipai wa aza a Isaraila ba? Ayi da u kuwai koci ba.> >>

²¹ Da aza a Ruben n aza a Gadu n kagimi ka kumaci ku Manasa a ushuki aza a gbara-gbara a uma a Isaraila a danai,

²² <<Mala'imili, Kashile Vuzavaguđu u yeve ta, ya'an aza a Isaraila feu e yeve! Ugbamukaci u da baci ko unambi wu usubi u da baci tsu ya'ankai Vuzavaguđu, kata i kasukpatsu n wuma anana ba.

²³ Da baci tsu iwain Vuzavaguđu, da tsu ma'akai kaci ka tsu katali ka alyuka adama a kuya'an alyuka e kune'e ku kusongu, ko alyuka e kune'e ku kiya n alyuka e kune'e ku matana, ya'an Vuzavaguđu n kaci ka ni u tsupa tsu tsu na ci ya'in.

²⁴ Adama a na kata kanna ko yoku muku n da n dana muku n tsu, <Yidai i burai da n Vuzavaguđu, Kashile ka aza a Isaraila?

²⁵ Vuzavaguđu u zuwa ta Kuyene ku Urudu ku pecei tsu n ada, aza a Ruben n aza a Gadu. Adama a nannai yi n upecu wi ili u Vuzavaguđu ba,> N nannai da muku n da n kuzuwa muku n tsu m kpada kupana wovon u Vuzavaguđu.

²⁶ Adama a nannai da tsu danai, <Ya'an tsu shikpa katalikalyuka, ama adama e kune'e ku kusongu ko kuya'anka alyuka ba,

²⁷ ama adama a na wo okpo tsu urotu n ada, n kumaci ku tsu n ku da, adama a na ci lya'a kelime n kuya'an ulinga u Vuzavaguđu n alyuka e kune'e ku kusongu a tsu n kune'e ku matana, a ayin a kutawa muku n da ta na mi a kudana muku n tsu, <<Yi n upecu wi ili i Vuzavaguđu ba.>> >

²⁸ Tsu sheshe ta tsu danai, da baci kanna ko yoku a danai tsu ko a danai muku n tsu, kata tsu dana, <Indanai katalikalyuka ka Vuzavaguđu, ka na

ikaya i tsu i shikpai, adama e kune'e ku kusongu ku da ko alyuka ba, ama adama o urotu u da atsu n ada.>

²⁹ Ili yi unata i da wa tsu, tsu ya'anika Vuzavaguđu ugbamukaci tsu kasukpa kutono Vuzavaguđu, tsu shikpa katalikalyuka ko yoku adama e kune'e ku kusongu ko kune'e ku kiya, ko alyuka kau n katalikalyuka ka Vuzavaguđu Kashile ka tsu, ka na ki kelime ka kapam ka Kashile!>>

³⁰ Ana Finihasu ganu n aza gbara-gbara a uma a Isaraila, aza e kelime ka uma a Isaraila, a panai kadanshi ka na aza a Ruben n aza a Gadu n kagimi ka aza a Manasa a danai, da a panai uyo'o kau.

³¹ Da Finihasu maku ma Eliyaza ganu u danai aza a Ruben n aza a Gadu n kagimi ka aza a Manasa, <<Anana ci yeve ta Vuzavaguđu wi ta kobolo n atsu, adama na i ya'anika yi unambi wu usubi ba. Gogo na yi isa ta uma a Isaraila ekiye a Vuzavaguđu.>>

³² Da Finihasu maku ma Eliyaza ganu, n aza e kelime, a kasukpai aza a Ruben n aza a Gadu a idika i Giliyadu o bonoi a idika i Kana'ana u uma a Isaraila, o bonokoi le n kadanshi ka na a panai.

³³ Da aza a Isaraila a panai uyo'o n kadanshi ka na o bonokoi le, da a cikpai Kashile. O doku a ya'in kadanshi ka na a kubana kuvon a una aza a Ruben n aza a Gadu a ubuta u na i idashi ba.

³⁴ Da aza a Ruben n aza a Gadu a zuwakai katalikalyuka ka kula Urotu a danai,<<Katalikalyuka ka nampa urotu u da wa tsu na da, Vuzavaguđu ayi da Kashile.>>

23

Kadanshi ku ukocishi ke Jesuwa wa aza a Isaraila

¹ A makyan ma abundai ana Vuzavaguđu u nekei aza a Isaraila wuvuki a ubuta wu irala i le i na yi ukara'i n ele, Jesuwa ta na u kutsa ta aya a ni a yimkpa ta.

² Da Jesuwa u dekei aza a Isaraila raka, nkoshi m gbara-gbara, aza e kelime, a ya'in afada n ovonshi o osoji, u danai le, <<Gogo na n kutsa ta aya a va a yimkpa ta.

³ Ye ene ta ili i na Vuzavaguđu Kashile ka da ka ya'in n uduniyan u nampa adama a da, adama a na Vuzavaguđu Kashile ka da ka'a kaya'in kuvon adama a da.

⁴ Danna ta na, m peceke ta kumaci ku da ili yi ukani yi idika i uma i na i buwai, kobolo n aza na n lya'i de n kuvon a ubon u Urudu n ubon u mala ma gbayin a ubon u kalivi.

⁵ Vuzavaguđu Kashile ka da ki ta a kuzuwa le a suma e kelime ka da, kata u loko le a idika ya. Kata i kana idika i le ya tsu na Vuzavaguđu Kashile ka da ka ya'ankai da uzuwakpani.

⁶ Adama a nannai, i ya'an utsura u kadu kau kata i bana i tono ili na a danai a katagarda ka wila u Musa, kata i vadalukpa ugula ko usingai ba,

⁷ Adama a na kata i gbaba kaci ka da n uduniyan u na u buwai idashi n ada ba, kata yula ula amali e le ko i kucina ko i cikpa le ko i kudanku le ba,

⁸ ama i gbaga Vuzavaguđu Kashile ka da tsu na i ya'in de ali a kutawa anana.

⁹ Adama a na Vuzavaguđu u loko ta uduniyan u gbagba'in wu utsura e kelime ka da, ali n anana ko vuma te u kufuda kushamgba e kelime ka da ba.

¹⁰ Vuma vu te vu da wi ta o kuloko uma e le kakpan, ana wo okpoi Vuzavaguđu Kashile ka da ka'a ki o kuvon adama ada, tsu na u ya'ankai da uzuwakpani.

¹¹ Adama a nannai i fobuso kaçi ka_đā mayin, i ciga Vuzavagudū Kaṣhile ka_đā.

¹² Ama_đā baci i vadalukpai i bonoi n kaçapa_ i bolongi kaçi ka_đā n kagimi ku uduniyan u na wi idashi n a_đā, ali_đā i ya'in yolo n ele,

¹³ i yeve a na Vuzavagudū Kaṣhile ka_đā wi a_ kukaṇa_ kulokoko_đā uduniyan e kelime ka_đā ba, i ta_ o kokpo_đā ili i ma_đā, m maza wa_ a_đā n mashashawun a_ kucina_ ku_đā n awana a_ aṣhi a_đā. N nannai dem ili i nampa ya yi ta_ o kutono_đā ali i kotso ra_ka_ a idika i singai i na Vuzavagudū Kaṣhile ka_đā ke nekei_đā.

¹⁴ <<Gogo na mi ta_ devu n kutono uye u na aduniyan o tsu tonon. Punu a_ a_đā n wuma u_đā, i yeve ta_ ra_ka_, ili i singai i na Vuzavagudū Kaṣhile ka_đā ka ya'ankai_đā uzuwakpani. Ra_ka_ i_đā i shana ta, babu ili na u kpa_đāi kushatangu.

¹⁵ Ama tsu na Vuzavagudū Kaṣhile ka_đā ka shatangi uzuwakpani u na u ya'ankai_đā, ta Vuzavagudū wi a_ ku su'uku_đā m ma_đukpa_ nannai, ali wu una_đā punu a idika i singai i na Vuzavagudū Kaṣhile ka_đā ke nekei_đā.

¹⁶ Makyan ma na baci i kpa_đāi kushatangu uzuwakpani u na i ya'in n Vuzavagudū Kaṣhile ka_đā, i na u danai_đā, _đā i banai i cikpai a_mali_đā i ku_đānki le. Vuzavagudū wi ta_ a kuya'an wupa n a_đā, wi ta_ a kuna_đā a ka_tsuma_ ki idika i singai i na u nekei_đā.>>

24

A ya'ansakai uzuwakpani u Vuzavagudū e Shekem

¹ Jesuwa u bolongi kumaci ki Isaraila ra_ka_ e Shekem, u dekei nkoshi m gbara-gbara_ n aza e kelime, n a ya'in afada n ovonshi osoji a Isaraila o bolongi le e kelime ka_ Kaṣhile.

² Jesuwa u danai uma ra_ka_, <<Ili i na Vuzavagudū Kaṣhile ki Isaraila ka danai i _đān na, <A makyan ma_đē, ikaya i_đā, Tera vuza na u matsai Ibirahi n Nahoru a_ da_şangi a upashi u mala ma Yufiretu, a cikpai a_mali_.

³ Da n _đikai akaya a_đā Ibirahi_đē a upashi u mala ma Yufiretu n tukai_ ni a idika i Kana'ana, n zuwai kumaci ku ni ku yimkpai. Da n nekei ni Ishaku.

⁴ Ishaku kpamu n nekei ni Isuwa n Yakubu. N nekei Isuwa u ka_ṇa_ idika ya aginda i Siyaru, ama Yakubu m muku n ni a_ gidala_ a kubana a Masar.

⁵ N suki Musa n Haruna, _đā n tsunki aza a Masar m ma_đukpa_ kakau a ubuta_ wi ili i na n ya'in punu, ama_đā mu utukai_đā.

⁶ << <Ana mu utukai_ ikaya i_đā a Masar, _đā a yawai a Mala ma Shili, _đā aza a Masar a guvai ikaya i_đā n ekeke o odoku n akumbi odoku a kubana a Mala ma Shili.

⁷ Ana a_ tukai_ m ma_şhi me le u Vuzavagudū, _đā u zuwai kayimbi e mere me le n aza a Masar, _đā kpamu u zuwai mala ma lya'i le ra_ka_. N a_şhi a_đā ye ene ta_ ili na n ya'ankai_ aza a Masar. I da_şangi_đē e meremune ali ayin n a_bundai_.

⁸ Da n tukai_đā a idika ya aza a Amoriya, aza a na i a_ da_şangi kasana ka Urudu. Aza a na a ya'in vishili n a_đā, n nekei le ekiye a_đā, _đā mu unai le, ali i ka_ṇai idika i le yo okpoi i_đā.

⁹ Ta kpamu Balaku maku ma Ziporu, mogono ma aza a Mowabu, u _đangai kuya'an vishili n aza a Isaraila. Da u suki e dekei Balamu maku ma Beyo adama na u ta_wa_ u ya'anka_đā una,

¹⁰ ama n zuwaka Balamu atsuvu ba. Adama a nannai_đā u zuwakai_đā una_şingai. Nannai_đā mi isai_đā e ekiye a_ ni.

¹¹ Ana i pasai Urudu_đā i yawai e Jeriko, aza e kelime e Jeriko a ya'in vishili n a_đā, tsu na aza a Amoriya n aza a Periziya n aza a Kana'ana n aza a Hitiya

n aza a Girigeshiya n aza a Hiviya n aza a Jebusiya feu a shilikai n ada. Ama da n nekei le ekiye a da.

¹² Babu ada i yawa, n suku ta iranda, ali i lokoi ngono n re ma aza a Amoriya e kelime ka da. Ba n utsura u kotokobi u da ko utan ba.

¹³ N nekei da idika i na i takacikai kisa ba n likuci i na i ma'i ba, ada da na idashi punu, yi kpamu a kulya umaci u kashina ki itacishi n umaci wu ndanga n zaitu n na i ca'i ba.>

Zagbai vuza na i kutono

¹⁴ <<Panaì wovon u Vuzavaguđu, i gandaƙa yi mayin n usubi. I kasukpa ukuna wa amali a na ikaya i da o yongoi o kutono raka a upashi e kuyene ku Yufiretu kobolo m Masar, i cikpa Vuzavaguđu.

¹⁵ Yi baci n kusheshe ku na i kutono Vuzavaguđu ba, anana i zagbaka kaci ka da vuza na i kutono, ko amali a na ikaya i da i tonoi a upashi u kuyene ku Yufiretu ko amali aza a Amoriya aza a na yi idashi a idika i le. Ama mpa m kpa'a kuwa, ci ta o kutono Vuzavaguđu.>>

¹⁶ Da uma a ushuki a danai, <<Kashile ke jebeshe tsu kasukpa Vuzavaguđu tsu tono amali.

¹⁷ Adama a na Vuzavaguđu Kashile ka tsu da wu utukai ikaya i tsu a idika i Masar, a ubuta u tsugbashi, ayi da vuza na u ya'in ili i mereve i gbagba'in a ashi a tsu, da kpamu u tonoi n atsu a uye u na tsu tonoi dem, n idika i uma a na de dem tsu walakai.

¹⁸ Da Vuzavaguđu u lokoi aza a Amoriya raka aza a na i punu idashi a idika ya. Adama a nannai ci ta o kutono Vuzavaguđu, adama a na ayi da Kashile ka tsu.>>

¹⁹ Ama da Jesuwa u danai uma, <<Yi a kufuda kutono Vuzavaguđu ba, adama a na ayi wi ta cida. Ayi Kashile ke cishe'e ka'a, wi ta na a kucinukpa n ugbamukaci u da kobolo n unushi u da ba.

²⁰ Da baci i kasukpai Vuzavaguđu i tonoi amali, wi ta a kuvadalakpaka da kucina kata u takacika da wu una da, ko a na wo okpoi u ya'anka da ta de kasingai.>>

²¹ Da uma a danai Jesuwa, <<A'a, atsu ci ta o kutono Vuzavaguđu.>>

²² Da Jesuwa u danai uma a kpamu, <<Ada da ngan n kaci ka da i zagba ta Vuzavaguđu adama a na i tono yi.>> Da a danai, <<E, atsu da ngan n kaci ka tsu.>>

²³ Da Jesuwa u danai, <<Gogo na i takpa omoci amali a na i punu wa da, i zuwa adu a da a ubuta u Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila.>>

²⁴ Uma ushuki a danai Jesuwa, <<Ci ta o kutono Vuzavaguđu Kashile ka tsu, ci ta ta na o kutono kadanshi ka ni.>>

²⁵ A kanna ka nanlo da Jesuwa u ya'in uzuwakpani n uma a e Shekem, u zuwakai le wila n ili i kutono.

²⁶ Da kpamu Jesuwa u danakai le kadanshi ka nampa a katagarda ka wila ka Kashile. Da u dikai katali ka gbayin u shikpai ka'a a kumi'i ku madanga ma oku a ubuta u cida u Vuzavaguđu.

²⁷ Da u danai uma raka, <<Na da katali ka na ko okpoi magan ma tsu, adama a na u pana ta ili i na Vuzavaguđu u danai tsu raka. Adama a nannai wo okpo ta magan ma da, adama a na kata i ya'anka Kashile ka da a'uwa ba.>>

²⁸ Jesuwa u pecemgbenei n uma, vuza dem u bonoi a ubuta wu ukani u ni.

*Ukpa u Jesuwa n kacida ka ni
(Aza 2:6-10)*

²⁹ Ana ili i nanlo i kotsoi da Jesuwa maku ma Nun, kagbashi ka Vuzavaguḁu, ka kuwai, wi ta n aya amangatawun n kupa (110).

³⁰ Da a cidangi ni a idika yi ukani i ni a Timna-sera vu na vi punu e keteshe ka aginda a Ifirayimu, n ubon u gadi u katali ka Gashi.

³¹ Aza a Isaraila a ya'ankai Vuzavaguḁu aganda a ayin a na Jesuwa u yongoi n wuma raka, n ayin o nkoshi m gbara-gbara raka n na n lya'i kelime n ulinga, aza a na enei ili i mereve i na Vuzavaguḁu u ya'in raka adama aza a Isaraila.

³² Etele a Isufu a na aza a Isaraila a utakai a Masar, a cidangi a da e Shekem a kapashi ka idika ka Yakubu ka na u tsulai n azurufa amangatawun (100) a ubuta u muku n Hamoru vuza na u matsai Shekem. Ubuta wa wo okpoi ili yi ukani a kumaci ku Isufu.

³³ Eliyaza maku ma Haruna ma kuwai, a cidangi ni a Gibiya, a likuci i maku ma ni Finihasu, i na e nekei ni punu a aginda a Ifirayimu.

Katagarda ka azafada Kubayuwa

A ciya kuyeve vuza na u danai Katagarda ke Azafada mayin ba, ama tsu na tsumani tsa aza a Yahuda tsu dansai, a dana ta Samaila da u danai ka'a. Katagarda ka nampa ki ta a kadanshi ka ukuna wa aza a Isaraila a ayin a na a uwai idika i Kana'ana, ama babu e neke tsugono ekiye o mogono.

Tsumani tsu katagarda tsu nampa tsu dansa ta tsu na Kashile ka dangusai aza e kelime a ayin a na aza Isaraila a takacikai adama a unambi wu usubi u le a kubana u Kashile. Kashile ka tsu kasukpa le ta a uwa ekiye uduniya u na wi u karai n ele. Ele aza e kelime a nanlo ele a da aya'inafada, Kashile ka kana ta kuya'an ulinga n ele adama na u kana kisa aza Isaraila. Ko an wo okpoi a ci deke le ta <<Azafada>> ko <<kaya'inkafada,>> ulinga u le u da da kutono n uma a Isaraila kata kpmu a kida afada ayin a na baci nannai u dangai.

Kuyotsongusu ku katagarda ka ku da da, aza a Isaraila i a kuciya ulya'i ba, sai ushuku n Kashile. Ama ayin ana baci vuza kelime va u kuwai, uma a a ci cinukpa ta n kusheshe ku na a ya'in, kata Kashile ka neke le e kiye u duniya adama na a takacika le.

Ukuna una u la'i n kugan kpmu u da da, Kashile ki ta ufobushi ayin tutu adama a na u banka uma a ni a ayin a na a kasukpai u nushi u le da a kpatalai obonoi wa ni.

Ili i na yi punu udari a katagarda ka nampa:

Ili i na i gitai kafu ukpa u Jesuwa 1:1--2:10.

Aza e kelime aza a Isaraila 2:11--16:31.

Ili kakau i na i ya'ansai 17:1--21:25.

Aza a Isaraila a lya'i aza a Kana'ana a na a buwai n kuvon

¹ Ana Jesuwa u kuwai, da aza a Isaraila e ecei Vuzavaguđu, <<Kumaci kene ku dai a katsuma ka tsu ka kugita kubana kushilika n aza a Kana'ana? >>

² Da Vuzavaguđu wu ushuki, <<Yahuda da wa kubana, n neke ta idika ya ekiye a ni.>>

³ Da aza a Yahuda a danai aza a Simiyon otoku e le, <<Tawai kobolo n atsu tsu bana a idika yi upeci i tsu, adama a na ci shilika n aza a Kana'ana a nanlo. Kata atsu feu tsu bana kobolo n ada a idika yi upecu i da.>> Da aza a Simiyon a banai kobolo n ele.

⁴ Ana aza a Yahuda a gitai vishili, da Vuzavaguđu u nekei aza a Kana'ana n aza a Periziya ekiye e le. Da a unai uma akpan kupa (10,000) punu e Bezeki.

⁵ De e Bezeki va ta de a cinai Adoni-bezeki mogono da a shilikai n ayi, da a lya'i aza a Kana'ana n aza a Periziya n kuvon.

⁶ Adoni-bezeki va u sumai ama da aza a Isaraila a guvai ni e remei da a gbatyai ni ajivu a gbagba'in ekiye n ene.

⁷ Da Adoni-bezeki u danai, <<Ngono amangatatsunkupa (70) aza a na a gbatyai ajivu a gbagba'in ekiye n ene a tsu tadasa ta ilikulya i na i yikpai a daka vu kirukpa ku va. Gogo na Kashile ka ya'anka mu ta i na n ya'ankai le.>>A bankai ni a Urushelima da u kuwai de.

Aza a Yahuda a lya'i Urushelima n Heburon n kuvon

⁸ Aza a Yahuda a shilikai n aza a Urushelima da a isai vu da, a unai uma raka n otokobi da a dyabai likuci ya akina.

⁹ Da a gidajai adama a na a shilika n aza a Kana'ana a na i punu a idashi a idika ya nsansa, n ubon u Negebu n aza a na i a daka vu ara'a.

¹⁰ Da kpamu aza a Yahuda a lazai da a shilikai n aza a Kana'ana a na i punu a idashi a Heburon vu na e ci deke Kiriyatu-araba, da a lya'i kumaci ku Shishayi n ku Ahiman n ku Talimayi.

¹¹ De va da uma a Yahuda a kpamu a banai a shilikai n uma a na i punu a idashi a likuci i gbayin i Debiri, i na n cicau e ci deke n kula Kiriyatu-sefa.

¹² Da Kelepu u danai, <<Yaba dem na baci u lya'i Kiriyatu-sefa n kuvon ali da u kanai i da, n kuneke yi ta mekere ma va Akasa u zuwa.>>

¹³ Da Otiniyelu kolobo ka Kenazu, vangu vu Kelepu, u lya'i likuci ya da Kelepu u nekei ni mekere ma ni Akasa wo okpoi vuka vu ni.

¹⁴ Ana Akasa u tawai a ubuta u ni, da Otiniyelu u kushai ni we ece esheku a ni e ne'e yi kapulaka. A na tana u cipai a majaki ma ni da Kelepu we ecei ni, <<Yidai vu cigai?>>

¹⁵ Da u danai, <<Ya'an n ciya unasingai wa nu. Vu neke mu ta de kashina a likuci i Negebu, gogo na n ciga ta vu neke mu ndolu kpamu.>> Da Kelepu u nekei ni ndolu n na mi gadi n ndaka dem.

Kabundai ka a ubuta u na aza a Yahuda n aza a Bayami a lya'i n kuvon

¹⁶ Ana kumaci ka aza e Kenetu akaya a Musa a utai kobolo n aza a Yahuda a likuci yi nshuwa i na e ci deke Jeriko, da a banai e meremune ma Yahuda ma na mi e Negebu n ubon u daka u Aradu.

¹⁷ Da aza a Yahuda a gbabai kaci n aza e le aza a Simiyon da a shilikai na aza a Kana'ana a na i punu idashi a Zefata, da a unai likuci i na yi lo raka. Adama a nanlo da e ne'i likuci ya kula Horuma*.

¹⁸ Da kpamu aza a Yahuda a isai likuci i gbayin i Gaza n Ashikelon kobolo n Ekoron. N ukara'i wu uteku u likuci i le dem.

¹⁹ Vuzavaguđu wi ta kobolo n aza a Yahuda, da a kanai likuci i na yi a ubon wu nsansa, ama a fuda o loko uma a na i punu a idashi e keteshe ba, adama a na ele i ta n ekeke o odoku a iyum.

²⁰ Da e nekei Kelepu idika i Heburon tsu na Musa u ya'in uzuwakpani, da u lokoi kumaci kutatsu ka aza a Anaki aza a na ishi n idashi punu a likuci ya.

²¹ Ama kumaci ka aza a Bayami o loko aza a Jebusiya aza a na i punu a idashi a Urushelima ba. Ali n anana† ta na aza a Jebusiya i ta de a idashi a likuci i Urushelima a katsuma ka uma a Bayami.

Kumaci ka aza Isufu ku lya'i Betelu n kuvon

²² Kumaci ku Isufu ku bana ta adama a na a ya'an kuvon n aza e Betelu, da Vuzavaguđu u yongoi kobolo n ele.

²³ Da a suki aza a tsusaki a bana a saka likuci ya aza a Betelu, vu na ishi e ci deke Luzu.

²⁴ Ana aza a tsusaki enei vuma a kuta punu a suvu a likuci ya, da ecei ni, <<Yotsongu tsu uteku tsu na tsa ku'uwa a suvu a likuci i nampa ya, kata atsu tana ci ya'anka wu kasingai.>>

²⁵ Da u yotsongi le, da a uwai a likuci ya a unai uma a likuci a raka n kotokobi, ama da a kasukpai vuma va n aza a kpa'a a ni dem.

²⁶ Da vuza va u lazai a kubana a idika ya aza a Hitiya, a ubuta u na u ma'in likuci i gbayin i na u dekei Luzu, ta tana e ci deke likuci ya nannai ali n anana.

* **1:17 1:17** Horuma Kula ku nampa n kelentsu ka aza a Ibrahi dada munuka. † **1:21 1:21** Ali n anana Wi ta a kadanshi ali a kubana a ayin a na a danai katagarda ka nampa.

Uma a na aza a Isaraila o lokoi a idika ya ba

²⁷ Ama kumaci ka aza a Manasa feu o loko uma a Betu-shen ko aza a Tanaku ko aza a Doru ko aza Ibileyam ko a Magido kobolo n ukara'i wi i'uwa i le ba, adama a na aza a Kana'ana a ruva ta, ciya a dasangu punu a idika ya.

²⁸ Ana aza a Isaraila a ciyai utsura, da a zuwai aza a Kana'ana ulinga u tsugbashi, ama o loko le a kutaka raka-raka ba.

²⁹ Kumaci ku Ifirayimu feu ku loko aza a Kana'ana a na i punu a idashi a Geza ba, ama da aza a Kana'ana a lya'i kelime n idashi punu a katsuma ke le.

³⁰ Kumaci ka aza a Zabalun feu ku loko aza a Kana'ana a na i punu n idashi a Kitoron n Nahalalu, aza na a buwai a katsuma ke le ba, ama da a zuwai le ulinga u tsugbashi.

³¹ Kumaci ka aza a Ashera feu ku loko aza a na i punu a idashi a Ako ko Sidon ko Ahalabu n Akizibu n Heliba n Afeku kobolo n aza Rehobu ba.

³² Ta aza a Ashera a dasangi punu a katsuma ka aza a Kana'ana nannai adama a na o loko le ba.

³³ Aza a Nafutali o loko aza a na i punu a idashi a Betu-shemeshi n kumaci ka aza a Betu-anatu ba, adama a nannai da a dasangi a katsuma ka aza a Kana'ana a kumaci ki idika ka. Dem n nannai kumaci ka aza e Betu-shemeshi n aza a Betu-anatu okpoi agbashi aza a Nafutali.

³⁴ Da aza a Amoriya a kanai kutakacika aza a Dan, da o lokoi le a kubana a likuci yi nsasan, adama a na a kasukpa le a dasangu a idika ya ba.

³⁵ Ama da aza a Amoriya a ruvai a dasangu a kusan ku Heresu n Ayijalon n Shalubimu, ama a na aza a Isufu a tsurukpai a la'i le utsura, da a zuwai le ulinga u tsugbashi.

³⁶ Uteku wi idika ya aza a Amoriya yu uta ta de a ubon wa aza a Akarabim a Sela da u gadukpai a kubana kelime.

2

Kalingata ka Vuzavaguđu a Bokimo

¹ Kalingata ka Vuzavaguđu kutai de a likuci i Giliga da u banai a Bokimo u danai aza a Isaraila, <<Mpa mu utaka da a idika ya aza a Masar da n tukai da na a idika i na n kucinai me kuneke ikaya i da. N dana ta mpa n kukodo uzuwakpani u na n ya'in n ada ba,

² kata ada feu i ya'an uzuwakpani n uma a idika ya ba, an ya kuya'an nannai, kucikpa i bono i langasa katalikalyuka ke le. Ama da i kpadai kutono kadanshi ka va. Yidai i ya'in nannai?

³ Gogo na mi ta a kudana da, mpa n kulokoko da uma a nampa ba. I ta o kokpo da awana, kata amali e le kpamu okpo da maza.>>

⁴ Ana kalingata ka Vuzavaguđu ko kotsoi kuya'anka aza a Isaraila raka kadanshi ka nampa, da uma a shikai n yoroli wuya-wuya.

⁵ Da e dekei ubuta wa n kula Bokimo aza a na i a masi. Da a ya'ankai Vuzavaguđu alyuka.

*Ukpa u Jesuwa
(Jes 24:29-31)*

⁶ Ana Jesuwa u pecemgbenei na aza a Isaraila a, da yaba dem u lazai adama a na u bana u kana idika yu ukani i ni.

⁷ Da aza a Isaraila a ya'ankai Vuzavaguḍu aganda a ayin a na Jesuwa u yongoi n wuma, n ayin raḳa a na nkoshi m gbara-gbara n na me enei ili i mereve i na Kaṣhile ka ya'in adama aza a Isaraila.*

⁸ Jesuwa kolobo ka Nun, kagbashi ka Vuzavaguḍu, u kuwa ta a ayin a na wi n aya amangatawun n kupa (110).

⁹ Da a ciḍangi ni a idika yu ukani i ni, de a likuci i Timinatu-heresu† a akamba aza a Ifirayimu a ubon u gadi n kusan ku Gashi.

¹⁰ Ana aza a na i ushan u Jesuwa raḳa a kuwai, da kumaci ku yoku ku na ku yevei Vuzavaguḍu ko ulinga u na u ya'ankai aza a Isaraila ba ku dangai.

Aza a Isaraila a kaṣukpai kutono Vuzavaguḍu

¹¹ Da aza a Isaraila a ya'in kagbanigbani u Vuzavaguḍu da o tonoi kamali ka Balu.

¹² Da a kaṣukpai kutono Vuzavaguḍu Kaṣhile ki ikaya i le, ka na kutakai le a idika i Masar. Da a kanai kutono n a cikpai amali kakau a uma a na i ukarai n ele. Da a zuwai Vuzavaguḍu wupa.

¹³ A kaṣukpai kutono Vuzavaguḍu da a kanai kutono kamali ka Balu n ka Ashitoretu.

¹⁴ Da Vuzavaguḍu u ya'in wupa kau n aza a Isaraila, da u nekei le ekiye a irala i le, i na i la'i le utsura. Uteku tsu na aza a Isaraila i a kufuda kisa kaci ke le a ubuta wi irala i le ba.

¹⁵ Ayin a na baci de dem a utai vishili, kata Vuzavaguḍu u shamgba tsurala n ele, derere n uteku tsu na u danai le. Adama a nannai da a uwai a katsuma ka atakaci n abundai.

Vuzavaguḍu u dangusai aya'inafada

¹⁶ Da Vuzavaguḍu u dangusakai le aya'inafada aza a na a ku wawa le ekiye a irala i le, i na yi a ku isa le uciyi.

¹⁷ Ko n nannai da a iwain kupana kadanshi ka aya'inafada a nanlo, ama da a lya'i kelime n tsugbani o kutono amali o yoku n a cikpai le. Ikaya i le i tono ta wila u Vuzavaguḍu, ama ele a kaṣukpai uye u na ikaya i le i tonoi.

¹⁸ A ayin a na baci de dem Vuzavaguḍu u dangusakai le kaya'inkafada, Vuzavaguḍu u tsu yongo ta kobolo n ayi, kata wi isa le ekiye a irala i le, ali da baci de kaya'inkafada ka ki n wuma. Adama a na Vuzavaguḍu u tsu pana ta asuvayali e le a ayin a na i e ekiye aza na i a kutakacika le.

¹⁹ Ama ayin a na baci de dem kaya'inkafada ka ka kuwai, kata uma a o bono a namgba kau ali a la'a ishekpu i le, a kana mo tono ma amali o yoku n a kudanki le. A kaṣukpa kawuya ke le n ugbamukaci u le ba.

²⁰ Da Vuzavaguḍu u ya'an wupa kau n aza a Isaraila da u danai, <<An wo okpoi uma a nampa a dangusai uzuwakpani u na n ya'in n ikaya i le, da a kpadai kutono kadanshi ka va,

²¹ mpa m kudoku mo lokoko le ko uduniyan u te a katsuma ku uduniyan u na Jesuwa u kaṣukpai a ayin a na u kuwai ba.

²² Mpa n kuya'an ta nannai adama a na n kondo aza a Isaraila ciya me ene, ko i ta a kuya'an mariki kata a wala a uye u va tsu na ikaya i le i ya'in, ko a kuya'an ba.>>

²³ Nannai da Vuzavaguḍu u kaṣukpai kumaci ki idika ku uma a nanlo a ku buwa, u loko le makyan me te ba, kpamu u kaṣukpa feu Jesuwa u lya'a le ba.

* 2:7 2:7 † 2:9 2:9 Timinatu-heresu, e ci deke ta i da kpamu Timinatu-sera

3

Uduniya u na u buwai a idika i Kana'ana

¹ Nava ele ɗa uduniya u na Vuzavaguɗu u kaşukpai adama a na u kondo aza a Isaraila a na kaɗa a sa'wai kuyeye kuvon ku uma a Kana'ana ba,

² u ya'an ta nannai adama a na u yotsongu kumaci ka aza a Isaraila kuvon, aza a na e yevei uteku tsu na a ci ya'an kuvon ba.

³ Aza a na a buwai punu a idika ya ele ɗa ngono n tawun ma aza a Filisitiya n aza a Kana'ana dem, n aza a Sidon kobolo n aza a Hiviya a na i n idashi a nsasan n Lebano, ili i na i gitai ɗe a kusan ku Balu-harumon ali a kubana a Hamata.

⁴ A kaşukpa le ta adama a na o kondo aza a Isaraila ene ko i ta o kutono wila u Vuzavaguɗu u na u nekei ikaya i le e ekiye a Musa.

⁵ Adama a nannai ɗa aza a Isaraila a ɗasangi a kaɗsuma ka aza a Kana'ana n aza a Hitiya n aza a Amoriya n aza a Periziya n aza a Hiviya n aza a Jebusiya.

⁶ Da e nekpeni yolo. Olobo aza a Isaraila a zuwai nkere n le, ɗa kpamu o tonoi amaɓi ele.

Otinijelu wo okpoi kaya'inkafada ka aza a Isaraila

⁷ Aza a Isaraila a ya'ankai Vuzavaguɗu unushi, a cinukpai n Vuzavaguɗu Kashile ke le ɗa o bonoi o kutono amaɓi a Balu n Ashera.

⁸ Da Vuzavaguɗu u ya'in wupa kau n aza a Isaraila, ɗa u nekei le e ekiye Kushan-rishatayimu mogono ma Mesopotamiya*, ayi na a ya'ankai tsugbashi aya kunlai.

⁹ Ama a na aza a Isaraila a shi'ikai Vuzavaguɗu, ɗa u ɗangusakai le kishi, Otinijelu kolobo ka Kenazu vangu vu Kelepu.

¹⁰ Da ayinviki a Vuzavaguɗu a cipai wa ni ɗa wo okpoi vuza kelime vu na u kutono n aza Isaraila. Da Otinijelu u banai u ya'in kuvon m Kushan-rishatayimu mogono ma Mesopotamiya, ɗa ta na Vuzavaguɗu u nekei Otinijelu ulya'i a ubuta u mogono.

¹¹ Da idika i ciyai mataɗa aya amangere. Ali Otinijelu kolobo ka Kenazu ka kuwai.

Ehudu wo okpoi kaya'inkafada ka aza a Isaraila

¹² Da kpamu aza a Isaraila o doku a ya'ankai Vuzavaguɗu unushi ɗa u zuwai Igulonu mogono ma Mowabu ma tsurukpai ciya u ya'an tsurala n ele, adama a na a nusaka ta Vuzavaguɗu.

¹³ Da u ghabai kaci n aza a Amona n aza a Ameleki ɗa a lya'i aza a Isaraila n kuvon ɗa a kanai likuci i Jeriko, likuci yi nshuwa.

¹⁴ Da aza a Isaraila a ya'ankai Igulonu mogono ma aza a Mowabu tsugbashi ali aya kupa n kunlai.

¹⁵ Da aza a Isaraila a bankai m mashi me le u Vuzavaguɗu ɗa u ɗangusakai le kishi, Ehudu kolobo ka Gera a kumaci ka aza a Bayami kagula. Da aza a Isaraila a suki ni n kune'e u banka Igulonu mogono ma Mowabu.

¹⁶ Da Ehudu u yumukai kaci ka ni mawun mu una u re ma na ugadi u ni u yawai udashi u te n kagimi, ɗa u shiyai ma'a a makuta me kune mu usingai punu asuvu o motogu mu ugadi ma ni.

¹⁷ Da u dikai kune'e ka u bankai Igulonu mogono ma Mowabu ma. Igulonu ta na vuza vu ikyamba ɗa kau.

* **3:8 3:8** Kula ku yoku ku Mesopotamiya ɗaɗa Naharimu ku na ki a kadanshi <<Aram vu kuyene ku re.>>

¹⁸ Ana Ehudu u nekei kune'e ka, da u pecemgbenei n uma a na a dikakai ni akaka a.

¹⁹ Ama da ayi Ehudu va u kpatalai u bonoi a ubuta wa atali a na e she'wei devu n Giliga, da u danai Igulonu mogono, vuzagbayin, <<Mi ta n akaka a na ma kudana wu usokongi.>>

Da mogono ma danai ni, <<Pada bini.>> Da anan taji a ni raka utai pulai.

²⁰ Da Ehudu u yawai devu n ubuta u na wi idashi ende'en ni o mololo ma yuwu. Da u danai, <<Mi ta n akaka a Kashile a kutawa wa nu.>> Da mogono ma dangai a kakuba ko tsugono ka ni.

²¹ Da Ehudu u talai kotokobi n kukiye ku ugula ku ni, ka na ki ushiyi a makuta ma usingai ma ni ma, da u sovoi ni a katsuma.

²² Da kotokobi ka ka libai asuvu a katsuma ko mogono ka ali n ukutsu u ni dem. Da Ehudu u iwain ku utaka kotokobi ka, da ushuma u katsuma ko mogono wa wu utai pulai.

²³ Da Ehudu wu utai pulai da u gbagurai utsutsu u mololo wa dem da u lazai.

²⁴ Ana Ehudu u lazai, da anan taji a yawai da a cinai utsutsu u kunu wa ugbaguri. Da a danai, <<Yoku wi ta bi'i o kukofongu o mololo ma asuvu ma yuwu ma ni punu asuvu a kpa'a.>>

²⁵ Da a kanai kuvana ali o'oi. Ana e enei de u bayuwa utsutsu ba, da a lansa kabayuwatsu da a bayuwa da a cinai vuzagbayin vi le a idika ukpa.

²⁶ A ayin a na anan taji o mogono i a kuvana, ayi Ehudu u suma de, u tonoi n ubuta wa atali a na e she'wei a kubana Siyaru.

²⁷ Ana u yawai de da u likai kavana a idika yi nsansa ma aza a Ifirayimu, da aza a Isaraila a gidajai kobolo n ayi a idika yi nsansa ma. Ayi da wi kelime ke le.

²⁸ Da u danai le, <<Tonoi mu, adama na Vuzavagudu u neke ta vurala vu da vuza va aza a Mowabu ekiye a da.>> Da aza a Isaraila o tonoi ni da a banai isai kapasa ka aza a Mowabu e Kuyene ku Urdu, da a sankai uma raka kupasa.

²⁹ A ayin a nanlo a da a unai aza a Mowabu ali uma akpan kupa (10,000). Dem vu le, ali a utsura a da, babu vuza na u la'akai.

³⁰ A kanna ka nanlo ka da aza a Isaraila a lya'i aza a Mowabu n kuvon. Da idika ya i ciyai matana ali aya amanganashi (80).

Shamagaru wo okpoi kaya'inkafada ka aza a Isaraila

³¹ Vuza na u tonoi Ehudu kpamu ayi da Shamagaru kolobo ka Anatu, vuza na wu unai aza a Filisitiya uma amangatawanta (600) m mashashawun mo kulokoko anaka a vicimba, da kpamu wi isai aza a Isaraila.

4

Debora m Baraku a lya'i Sisera n kuvon

¹ Ana Ehudu u kuwai da kpamu aza a Isaraila o doku a ya'ankai Vuzavagudu unushi.

² Da Vuzavagudu ta na u nekei le e ekiye a Jabinu mogono ma aza a Kana'ana, vuza na u lya'i tsugono a likuci Hazoru. Vuzagbayin vo osoji a ni ayi da Sisera vuza na wi idashi a likuci i Haroshetu-hagoyim.

³ Da aza a Isaraila a shi'ikai Vuzavagudu adama na u banka le, adama a na ayi Jabinu wi ta n ekeke odoku a iyim amangatawunkuci (900), da u takacikai aza a Isaraila ali aya kamanga.

⁴ Gogo na Debora vuka vu Lapidotu keneki ka'a, a ayin a nanlo a ayi da kaya'inkafada ka aza a Isaraila.

⁵ U tsu dasangu ta a kulu ku mashuwa ma na e ci deke mashuwa ma Debora ma na mi e mere ma Rama m Betelu a nsansa ma aza a Ifrayimu. Kata aza a Isaraila a kana kutawasa wa ni adama afada.

⁶ Kanna kete da u suki e dekeke yi Baraku Kolobo ka Abinowam a likuci i Kedeshi de a idika i Nafutali. Da u danai ni, <<Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila ke neke wu ta kadanshi ka nampa, u danai <Bana vu bolongu uma a nu a kusan ku Taboru, kata kparamu vu dika aza a Nafutali kobolo n aza a Zabalun uma akpan kupa (10,000).

⁷ Mpa ta na mi ta a kuzuwa Sisera vuzagbayin vo osoji a idika i Jabinu wu uta n ekeke odoku a ni kobolo n kakuma ko osoji ka ni, kata u cina wu o kuyene ku Kishon. Ta de mpa n kuneke yi ekiye a nu.> >>

⁸ Da Baraku u danai Debora, <<Vi baci a kubana kobolo nu mpa, mi ta a kubana, ama vi baci ta na a kubana ba, mpa feu n kubana ba.>>

⁹ Da u danai, <<Mpa n kubana ta kobolo n avu. Ama uga'in wu nwalu u nampa u kokpo u nu kparamu ba, adama a na Vuzavaguđu wi ta e kuneke Sisera e kukiye ku vuka.>> Da Debora u dangai da u kanai uye kobolo m Baraku a kubana e Kedeshi.

¹⁰ Da Baraku u dekei aza a Zabalun n aza a Nafutali a bana e Kedeshi. Da uma akpan kupa (10,000) a banai kobolo n ayi, da Debora feu u banai kobolo n ayi.

¹¹ A ayin nanlo Heberu vuza va aza e Kenetu u pece de kaci ka ni n aza e Kenatu a, kumaci ka aza a Hobabu, akaya a Musa. U zuwai kavali ka ni de da'angi m madanga mo Oku a Zanimu vu na vi devu n Kedeshi.

¹² Ana a danai Sisera, Baraku kolobo ka Abinowam ka bana ta a kusan ku Taboru,

¹³ da Sisera u bolongi ekeke o odoku a iyum amangatawunkuci (900) kobolo n aza na i kobolo n ayi, a Haroshetu-hagoyimu a kubana e kuyene ku Kishon.

¹⁴ Da Debora u danai Baraku, <<Denga, adama a na anana da kanna ka na Vuzavaguđu u nekei Sisera ekiye a nu, adama a na Vuzavaguđu wi ta kobolo n avu.>> Da Baraku u gidajai u cipai a idika i kusan ku Taboru kobolo n uma akpan kupa (10,000) o kutono yi.

¹⁵ Ana Baraku u gitangi kuvon, da Vuzavaguđu u zuwai Sisera n ekeke o odoku n osoji a ni raka wovon u kotokobi ka Baraku. Da Sisera u cipai e keke vu kodoku vu ni da u fabai iladi n ene.

¹⁶ Da Baraku u sabai ekeke odoku o kuvon a kobolo n osoji ali a kubana Haroshetu-hagoyimu va aza a kayimbi, Da a unai osoji a Sisera n otokobi raka babu vuza na u buwai.

¹⁷ Ama da Sisera tamkparamu u sumai n ene a kubana a kavali ka Jali vuka vu Heberu vuza aza e Kenetu, adama a na Jabinu mogono ma Hazoru ita a idashi i matana m kpa'a ku Heberu vuza va aza a Kenetu.

¹⁸ Da Jali wu utai u gasai n Sisera da u danai ni, <<Uwa asuvu, vuzagbayin va. Kata vu pana wovon ba.>> Da u uwai punu asuvu a kavali ka ni, da u palai ni n kuminya.

¹⁹ Da Sisera u danai, <<Adama a Kashile ne'e mu mini mo kuso'o mi ta a kupana kakuli.>> Da u kuyuwai kedele ka mani da u nekei ni u soli da u kuyangi, da u doku u palai ni n kuminya kparamu.

²⁰ Da Sisera u danai Jali, <<Shamgba a utsutsu u kavali ka, da baci vuza we ecei nu, <Ko vuza wi ta punu na?> Kata vu dana yi <A'a.> >>

²¹ Ama da alavu a purai Sisera da u latai, da Jali vuka vu Heberu tamkparamu u dikai kaguta ka kapam m matalaka da u banai wa ni sawu,

da u kutangi ka'a a vilingi vu kutsuvu ku ni ali ku utai n tsu nan de, da u kuwai.

²² Ana Baraku wi o kutono ene a Sisera, da Jali wu utai u gasai n ayi da u danai ni, <<Tawa n yotsongu wu vuma na vi a kulansa va.>> Da u tonoi ni a kubana a kawai da u cinai de Sisera iva'in ukpa, n kaguta ka kapam a kaci ka ni.

²³ A kanna ka nanlo ka da Vuzavaguđu u nekei aza a Isaraila ulya'i a ubuta u Jabinu mogono ma aza a Kana'ana.

²⁴ Da aza a Isaraila a dakakai kuciya utsura da a kanai kutakacika Jabinu mogono ma aza a Kana'ana ali ubuta u na a unai ni.

5

Vishipa vu Debora n Baraku

¹ A kanna ka nanlo ka, da Debora kobolo m Baraku kolobo ka Abinowam a ya'in vishipa vu nampa va.

² <<Ucikpi u mayun, u Vuzavaguđu.

Ana aza e kelime a Isaraila a ushuki isa tsugbayin ci le a katsuma ki Isaraila,
da kparam uma e nekei kaci ke le n ucigi wa adu e le.

³ <<Zuwai atsuvu mayin ada ngono, panai ada aza e kelime.

Vuzavaguđu da n kuya'anka vishipa,
Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila ka'a n kuya'anka tsuwa'i.

⁴ <<Vuzavaguđu, a ayin a na vu kasukpai ubon wu nsansa n Siyaru,
ana vu utai de a idika i Edom,

idika i gada ta,
da o yo'i mini,
mayun, eleshu o yo'o ta mini.

⁵ Nsansa m gada a ashi a Vuzavaguđu,
ali n kusan ku Sinai e kelime ka Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila.

⁶ <<A ayin o tsugono tsu Shamagaru kolobo ka Anatu,
a tsumani tsu Jali, uma a kasukpa ta kutono uye u gbayin,
aza a nwalu o bono ta o kutono uye wa akamba.

⁷ Likuci ya aza a Isaraila yo okpoi agali,
uma a buwa punu ba,
ali sai a na mpa Debora mo okpoi vuza kelime vi le. Da mo okpoi an
tsu anaku a uma a Isaraila.

⁸ Ana aza a Isaraila a kasukpai Vuzavaguđu da o tonoi amali o yoku,
da kuvon ku dangai a utsutsu u likuci.
Babu vuza na a cinai m maraga ko masara a katsuma ka uma akpan
amangere (40,000) wa aza a Isaraila a.

⁹ Kadu ka va ki ta a ubuta wa aza e kelime o kuvon a Isaraila,
n aza a na e nekei kaci ke le n kadu ke te.
Ci cikpai Vuzavaguđu.

¹⁰ <<Ada raka i neke arabali,
ada vu na i tsu kumba njaki mari
ada na yi idashi ajiba a ikebe,
n ada na ko i iwan i ciga i wala e ene.

- 11 Zuwai atsuvu,
panai alakatsu aza a ishipa a una wa ayinva a mini,
a kadanshi uteku tsu na Vuzavagudu u ciyai ulya'i,
n ulya'i wa aza a Isaraila.
- Da uma a Kashile a gidalai,
a kubana a utsutsu u likuci i le,
da a danai,
- 12 <Danga, danga, Debora.
Danga, vu ya'an vishipa.
Danga avu Baraku vu reme irala i tsu,
avu kolobo ka Abinowam.>
- 13 Yeve da uma a usubi a na a buwai,
a gidalai da a cipai a ubuta wa aza a gbara-gbara,
uma a Vuzavagudu,
a tawai adama a na a shilika n irala i le.
- 14 Aza o yoku utai a kumaci ka aza a Ifirayimu ele na utai e kefeku ka
Ameleki,
kobolo n kumaci ku Bayami n uma a ni.
A likuci i Makiri kpamu da aza e kelime o osoji a utai da a tawai,
da kpamu ovonshi a gbagba'in a utai a Zabalun,
- 15 kolobo ka Isaka mogono u tawai kobolo n Debora,
mayun da, Isaka wi ta kobolo m Baraku,
o tonoi ni kucina a kubana a kara.
Ama kumaci ku Ruben ku pece ta,
a buwa ta bi'i e kusheshe punu a adu e le.
- 16 Yidai i zuwai da i shamgbai a kacapa ka ushiga wu nlala n da,
adama a na i pana yula yu ngubi e kudeke nlala n le m bono ushiga?
Ama kumaci ku Ruben ku pece ta,
a buwa ta bi'i a kusheshe punu a adu e le.
- 17 Kumaci ku Giliyadu ku shamgbai kasana n Urudu,
ama kumaci ku Dan tamkpamu, yidai i zuwai da ku shamgbai n antsu
a mini?
Kumaci ku Ashera kpamu ku shamgbai bini a kakina ka mala'a,
ubuta u na antsu a tsu shamgba.
- 18 Ama kumaci ku Zabalun ku neke ta wuma u le,
aza a Nafutali feu o fobuso ta adama a na a ya'an nannai.
- 19 <<A Tanaku a kakina ka kuyene ku Magido,
ngono n tawai da a ya'in kuvon,
ngono ma aza a Kana'ana n ya'in kuvon,
ama a pura ucanuku u gbani ko azurufa ba.
- 20 De gadi azangata a ya'in kuvon,
a katsuma ku uye u le de gadi,
a ya'an ta a kuvon n aza a Sisera.
- 21 Kuyene ku Kishon ku lya'a le ta,
kuyene ku mani-mani, kuyene ku Kishon.
Lya'a kelime, kadu ka va gbama asuvu.
- 22 <<Da odoku a Sisera a sumai,
uma a kanai kupana izumgbi ya adasukpatsu yo okotsu e le a idika.
- 23 <<Kalingata ka Vuzavagudu ka danai,

Ya'anka aza a Meroza una,
 ya'anka uma a likuci a una u wuya,
 adama a na a tawa a banka Vuzavagudu ba,
 a tawa a banka Vuzavagudu kuvon n irala ni ba.

24 <<Vuza vu unasingai da a katsuma ka amaci avu Jali,
 vuka vu Heberu vuza va aza e Kenetu,
 vuza na u la'i vuka dem unasingai a katsuma ka amaci a na i idashi
 apam.

25 Sisera u folonoi mini,
 da u nekei ni mani
 o moko'o ma singai ma tsugbayin,
 u tukai ni n ukuja u mani.

26 Da u dangusai kukiye ku ni da u dikai katusatsu,
 n kukiye ku usingai ku ni da u dikai matalaka.
 Da u lapai Sisera, u bosoi kaci ka ni,
 u tasai ka'a da u batsai moko ma kaci ma ni.

27 E ene a ni a da u limai,
 u yikpai de u vaki a idika.
 E ene a ni a da u limai,
 da u yikpai u kuwai.

28 <<N katusu ka'a anaku a Sisera indanai,
 n katusu ka ta de u shikai, u danai,
 <Yidai i sankai ekeke odoku a ni kubono gogo'o?
 Yidai i sankai odoku a ni kubono gogo'o?>

29 Da nkere mu ugboji n ni mu ushuki ni,
 a danai mayun da ta nannai, da u lya'i kelime n kadanshi,

30 <I a kulansa ucanuku u na e kupece,
 ucanuku u na a purai a ubuta u kuvon,
 mekere ko nkere n re adama o kosoji ke te,
 aminya a urumbuki o tsuzogu adama a Sisera,
 aminya a ku'uka a singai o tsuzogu,
 aminya o tsuzogu adama a Egbere.>

31 <<Ya'an irala i nu raka i kuwa, avu Vuzavagudu.
 Ama ya'an aza a na a cigai nu okpo uteku tsu kannu a ayin a na kutai
 n utsura u ni.>>

Da idika ya i dasangi m matana ali aya amangere.

6

Gidiyon wo okpoi kaya'inkafada ka aza a Isaraila.

¹ Aza a Isaraila o doku a ya'in ka gbani-gbani u Vuzavagudu, da Vuzavagudu u nekei le ekiye aza a Midiya ali aya e cindere.

² Adama a na aza a Midiya a la'a ta da aza a Isaraila utsura, da aza a Isaraila a kanai kukpa'wan abatsu n ubuta u kukpa'wan a nsansa.

³ Adama a na ayin na baci de dem aza a Isaraila a ya'in vica'a vi icu'u i le, kata aza a Midiya n aza a Ameleki kobolo n aza a kasana a tawa a kanza likuci ya n kuvon.

⁴ Kata a tawa a shikpa apam o kuvon e le a langasa ica'ashi ya ashina ali a kubana Gaza, ko ili ite i a kukasukpa adama a aza a Isaraila ba, nkyon ko kanaka ba, ko tana feu majaki ba.

⁵ Adama a na a tsu tawa ta n ushiga wi ilikuzuwa n apam e le n abundai tsu kakuma ka akyun. A tsu tawa ta kpamu n arakuma e le n abundai tsu na a kufuda ku kece ba, kata a langasa idika ya.

⁶ Da aza a Midiya a lukanasai le. Da aza a Isaraila a shi'ikai Vuzavagudu u banka le.

⁷ Ana aza a Isaraila a shi'ikai Vuzavagudu adama a i na aza a Midiya i a kuya'an ka le,

⁸ da Vuzavagudu u su'uki aza a Isaraila n keneki. Da ka danai le, <<Vuzavagudu, Kashile ka aza a Isaraila ka dana ta. Mpa da mu utakai da a idika i Masar, a kpa'a ku ugbashi.

⁹ Da mi isai da ekiye aza a Masar n ekiye aza na dem i a kutakacika da. Da n lokoi le da n nekei da idika i le.

¹⁰ Da n danai da, <Mpa da Vuzavagudu Kashile ka da, kata i tono amali aza a Amoriya ele na yi idashi a idika i le ba.> Ama da i kpadai kutono kadanshi kava,>>

¹¹ Da kalingata ka Vuzavagudu kutai da ka dasangi a kulu ku madanga mo Oku ma Jowashi vuza aza a Abiyezeru a Ofara, ayi tamkpamu Gidiyon kolobo ka ni a kulapa alkama u sokongi a ubuta u kupisha makyan ta lo aza a Midiya e kene yi.

¹² Da kalingata ka Vuzavagudu kutai da ka danai, <<Avu vuzagbayin vo ovonshi vu utsura, Vuzavagudu wi ta kobolo n avu.>>

¹³ Da Gidiyon u danai, <<Vuzagbayin, Vuzavagudu wi baci kobolo n atsu, yidai i zuwai da u kasukpai ili i nampa raka i ciyai tsu? Te dai tamkpamu ili i mereve i ni i na ikaya i tsu i tsu kana kadanshi a kudana, <Vuzavagudu da wu utakai tsu a idika i Masar ba?> Ama gogo na Vuzavagudu u kasukpa tsu ta, da u nekei tsu ekiye aza a Midiya.>>

¹⁴ Da Vuzavagudu u kpatalai wa ni da u danai, <<Danga n katsura ka nu ka nampa vu isa aza a Isaraila ekiye aza a Midiya. Mpa n kaci ka va n suku ta.>>

¹⁵ Da Gidiyon u danai, <<Vuzavagudu, nini dai ma kisa aza a Isaraila? Lana, aza a va kagimi ka kumaci ku Manasa ele da a la'i n kenu, kpamu mpa da vuza kenu a kpa'a ku tsu.>>

¹⁶ Da Vuzavagudu u danai, <<Mpa n kuyongo ta kobolo n avu, vi ta a kulapa aza a Midiya a idika an vuma te.>>

¹⁷ Da Gidiyon wu ushuki u danai, <<Ali mayun da baci n ciyai mapasa ma singai wa nu, neke mu urotu u na u kuyotsongu a na avu da vi a kadanshi nu mpa.

¹⁸ Adama a Kashile kata vu laza ba, sai ayin a na n tukai n kune'e ku va da n zuwai e kelime ka nu.>> Da u danai, <<Mpa n kushamgba ta sai ayin a na vu bonoi.>>

¹⁹ Da Gidiyon u uwai a kpa'a da u kidai maku ma maradika, da u ya'in ilikulya'a n kiya ku babu yisiti ku na ku yawai kagisamkpatu kupa. Da u zuwai inyama ya a mabana, kpayan tamkpamu da u tsungi ku da o mogbodo, da u bankai ni a kulu ku madanga mo oku ma, da u nekei ni.

²⁰ Da kalingata ka Vuzavagudu ka, ka danai, <<Dika inyama ya kobolo n ilikulya'a i babu yisiti ya vu zuwa gadi vu katali ka nampa, kata vu tsungu kpayan ka gadi vu le.>> Da Gidiyon u ya'in nannai.

²¹ Da kalingata ka Vuzavagudu ka ka dangusai kalangu ka na ki e kukiye ku ni da u sa'wai inyama ya n boroji vu babu yisiti va. Da akina utai a katali

ka da e lebecei inyama ya kobolo n ilikulya i babu yisiti ya. Da kalingata ka Vuzavaguḍu ka ka puwaṅkaṅi.

²² Ana Gidiyon u yevei an kalingata ka Vuzavaguḍu ka'a, ḍa u danai, <<Mpa na, n kuwa ta, Vuzavaguḍu Mala'imili. Anana me ene ta kalingata ka Vuzavaguḍu aṣhi n aṣhi.>>

²³ Ama ḍa Vuzavaguḍu u danai ni, <<Yongo m maṭana. Kaṭa vu pana wovon ba, vi a kukuwa ba.>>

²⁴ Da Gidiyon u ma'akai Vuzavaguḍu katalikalyuka ḍe, ḍa u dekei ka'a <<Vuzavaguḍu maṭana ma'a.>> Ali n anana katalikalyuka ka ki ta ḍe a Ofara va aza a Abiyezeru.

²⁵ N kayin ka nanlo ḍa Vuzavaguḍu u danai ni, <<Dika kobomburon* ka esheku a nu ke ire ka aya e cindere. Kaṭa vu boso katalikalyuka ka Balu ka na esheku a nu i n ka'a, kaṭa kpamu vu kapa kashamkpatsu ka kaṃali ka Ashera ka na ki a kakambu ka ni

²⁶ kaṭa vu ma'aka Vuzavaguḍu Kaṣhile ka nu katalikalyuka ka na ko yotsoi gaḍi vu ubuta wu ukanji u nampa n atali o motonosonoi. Yeve kaṭa vu ḍika kobomburon ke ire, vu neke ka'a tsu kune'e ku kusongu n ashampatsu n kaṃali ka Ashera ka na vu kapai va.>>

²⁷ Da Gidiyon u ḍikai agbashi a ni kupa, ḍa u ya'in tsu na Vuzavaguḍu u tonukoi ni. Ama adama o wovon wa aza a kpa'a ni n uma a likuci a, ḍa u ya'in ka'a n kayin.

Gidiyon u faḍai katalikalyuka ka Balu

²⁸ N usana ana uma a likuci a a jimgbai, ḍa a cinai katalikalyuka ka Balu ufaḍi n kashampatsu ka kaṃali ka Ashera feu ka na ki a kakambu ka ni ukapi, ḍa kpamu a cinai e nekei kobomburon ke ire kune'e a katalikalyuka ka na u ma'i va.

²⁹ Da a kanai mecenshenei, <<Yayi u ya'in ili i nampa?>> Ana o godumoi ka'a mayin ḍa e yevei, <<Gidiyon kolobo ka Jowashi ḍa u ya'in ka'a.>>

³⁰ Da aza a likuci a danai Jowashi, <<Uṭaka n kolobo ka nu, adama a na tsu una yi, adama a na u faḍa ta katalikalyuka ka Balu ḍa kpamu u kapai kashampatsu ka kaṃali ka Ashera ka na ki a kakambu ka ni.>>

³¹ Da Jowashi u danai uma raḱa a na utai vishili n ayi, <<Aḍa yi ta a vishili adama a ili i na i ciyai Balu? Ko yi ta a kisa yi? Vuza na baci de dem u shilikai adama a ni i ta a kuna yi kafu kayin washi. Ayi Kaṣhile ka baci wi, kaṣukpa u ya'anka kaḱi ka ni vishili adama a na a faḍa ta katalikalyuka ka ni.>>

³² A kanna ka nanlo ka ḍa e ne'i Gidiyon kula Jerubalu, ḍaḍa ki a kadanshi, <<Kaṣukpa Balu u shilika n kaḱi ka ni,>> adama na a faḍa ta Katalikalyuka ka ni.

³³ Da aza a Midiya n aza a Ameleki kobolo n aza a kasana o bolongi ḍa a pasai Kuyene ku Urudu, ḍa a vaki a kara'a ka Jezirelu.

³⁴ Ama ḍa Ayinviki a Vuzavaguḍu a cipai u Gidiyon, ḍa u likai kavana ḍa aza a Abiyezeru a tawai o tonoi ni.

³⁵ Da u suki alingata a a kubana wa aza a Manasa raḱa, ḍa ele feu o fobusoi ḍa utai o tonoi ni. Da kpamu u suki akaka a kubana wa aza a Ashera n aza a Zabalun n aza a Nafutali, ḍa a banai o bolongi ekiye n ayi.

³⁶ Da Gidiyon u danai Kaṣhile, <<Mayun ḍa baci vi a kuya'an ulinga nu mpa vi isa aza a Isaraila, uteku tsu na vu dansai,

* **6:25 6:25** *kobomburon* Atagarda a ciḍa o yoku i ta a kadanshi ko obomburon e re.

³⁷ lana, mi ta o kupolo ukpan u cileme a ulanga u kulapu. Da baci u da u matsai ciza koci, da kpamu idika raka yi udekpu, ta lo me kuyeve a na vi a kuya'an ulinga nu mpa vi isa aza a Isaraila, tsu na vu dansai.>>

³⁸ Ta tana wo okpoi nannai. Ana u dangai n usana u pishai ukpan wa, da u ciyai ciza tsu na ci shanai kapara ka mini.

³⁹ Da Gidiyon u danai Kashile, <<Kata vu ya'an wupa nu mpa ba, kasukpa n doku n dansa ku te. Ya'an n doku n kondo kute n ukpan u cileme wa. Ya'an ukpan u cileme wa koci u dekpe, ama idika i yongo n ciza.>>

⁴⁰ Da Kashile ka ya'in nannai n kayin ka nanlo, ukpan u cileme u da na udekpu ama idika n ciza.

7

Gidiyon u lyai aza a Midiya n kuvon

¹ Da Jerubalu vuza vu na e ci deke Gidiyon kobolo n uma a ni raka a na i kobolo n ayi, a dangai n usana da a vaki a kakina ka ashi a mini o Horodu. Ele tamkpamu aza a Midiya a vaki a ubon u gadi n ele a kara ka nsasan devu m More.

² Da Vuzavagudu u danai Gidiyon, <<Osoji a na vi kobolo n ele a yimkpa mu ta an me kuneke aza a Midiya ekiye e le, talo aza a Isaraila a lapa makanga kata a dana, <Utsura utsu u da wi isai tsu.>

³ Gogo na salaka uma vu dana le, <Yaba dem na baci de dem wi a kupana wovon n u je'ekei ikyamba, u kpatala u bono a kpa'a, kata u dakaka u suma u kasukpa kusan ku Giliyadu.> >> Da uma akpan kamanga n e re (22,000) a kpatalai o bonoi a kpa'a, da uma akpan kupa (10,000) a shamgbai.

⁴ Da Vuzavagudu u danai Gidiyon, <<Ali n gogo na uma a yimkpa ta n kabundai. Dika le vu banka e kuyene adama a na n kondo le, kata yaba dem vu na baci n danai nu, <Ayi na va wi ta a kubana n avu,> wi ta a kubana, ama yaba dem na baci n danai nu, <Ayi na va wi a kubana n avu ba,> ayi va wi a kubana ba.>>

⁵ Da Gidiyon u dikai uma a u bankai e kuyene. Da Vuzavagudu u danai ni, <<Pece uma a na e pedei mini n elentsu uteku tsu nshe'e ugboku ute. Kata kpamu vu pece ugboku u na u kudangi n akangatsu e le da o so'i mini n ekiye.>>

⁶ Kabundai ka uma na e pedei mini uteku tsu nshe'e ka yawa ta amangatawantatsu (300). Ama uma a na a buwai raka a kudangu ta n akangatsu e le a idika da o so'i mini n ekiye.

⁷ Da Vuzavagudu u danai Gidiyon, <<N uma amangatawantatsu (300) a na e pedei mini n elentsu a, mpa n kisa da ta kata n neke aza a Midiya ekiye a da, ama aza na a buwai raka, kasukpa le o bono a i'uwa i le.>>

⁸ Da Gidiyon u danai uma a na a buwai o bonoi a i'uwa i le, ama da u kasukpai uma amangatawantatsu (300) a kobolo n ayi. Ama uma a na kpatalai va, da a kasukpai ilikulya n avana a nlala n le ekiye aza e le. Ayali aza a Midiya ta na i ta a kara'a daka n ele.

⁹ N kayin ka nanlo ka da Vuzavagudu u danai Gidiyon, <<Danga, vu bana a katsura ka aza a Midiya, adama a na mpa n neke le ta ekiye a nu.

¹⁰ Ama vi baci a kupana wovon a na va bana ende'en nu, dika Pura kagbashi ka nu i bana kobolo.

¹¹ Vi ta a kupana ili i na i a kudansa, yeve kata vi ciya katsura ka na va kufuda va bana a katsura ke le vu shilika n ele.>> Da Gidiyon ta na u banai kobolo m Pura kagbashi ka ni a igalin i katsura ki irala i le.

¹² Aza a Midiya n aza a Ameleki kobolo n uma a kalivi a na i a idashi a kakina ka kara'a i ta n abundai tsa akyun, kpamu arakuma e le i ta n abundai an kayala ka mala babu vuza na u kufuda kukece le.

¹³ An Gidiyon u yawai, da u cinai vuza va aza a Midiya o kutonuko kaja'a ka ni alatani a na u ya'in. U danai, <<Mpa n ya'an ta alatani a na me enei kakutsu ko boroji vu bali ka gidajai a kutawa a katsura ka aza a Midiya, ana ka yawai da ka varai mavali ma a n utsura ali da ma yikpai a idika.>>

¹⁴ Da kaja'a ka ni kushuki da ka danai, <<Nava ili i yoku i da ba, kotokobi ko Gidiyon kolobo ka Jowashi vuza va aza a Isaraila ka'a. Kashile ke neke ta aza a Midiya kobolo n osoji a tsu n ubuta wi idashi i tsu raka.>>

¹⁵ Ana Gidiyon u panai alatani a kobolo n i na i a kadanshi, da u cikpai Vuzavaguđu. Da u kpatalai u bonoi atsura aza a Isaraila. A na u yawai da u danai, <<Dangai, adama a na Vuzavaguđu u neke ta aza a Midiya ekiye a da.>>

¹⁶ Da u pecei uma amangatawantatsu a (300) ugboku u tatsu da u nekei yaba dem kavana m madiki kobolo nu nkuni punu.

¹⁷ Da u danai le <<Indanai mu, kata i ya'an uteku tsu na n ya'in. Ayin a na baci n yawai a ubuta u vishili, i ya'an uteku tsu na n ya'in.

¹⁸ Da baci mpa n aza a na i kobolo nu mpa ci likai igbala, ada feu i likai igbala i da akambu a katsura dem kata yi orukpo, <Adama a Vuzavaguđu n Gidiyon.> >>

¹⁹ Da Gidiyon kobolo n uma amangatawun (100) a na i kobolo n ayi a yawai a iga'in i katsura ya n kayin kagbayin, a makyan ma na a sabai aza a kindi, da a likai igbala da o bosoi ndiki n na mi ekiye e le.

²⁰ Da ugboku u tatsu wa dem a likai igbala da o bosoi ndiki n le. Da e remei nkuni e ekiye a ugula, igbala tamkpamu ekiye a usingai adama a kulika. Da a salai, <<Kotokobi ka Vuzavaguđu n kotokobi ka Gidiyon.>>

²¹ Da yaba dem u dangai u shamgbai kashani a ubuta u na wi ukara'i n katsura ka, da uma a raka a sumai n a lapai una.

²² Ana uma amangatawantatsu (300) a, a likai igbala i le, da Vuzavaguđu u zuwai aza a Midiya a kanai makapansanai n otokobi. Da a sumai a kubana a Beti-shita a uye u Zerera, a kubana e kure'e ka aza a Ebelu-mehola, devu n likuci i Tabatu.

²³ Da e dekei aza a Isaraila n kumaci ku Nafutali, n aza a Ashera kobolo n aza a Manasa, da a sabai aza a Midiya a kubana.

²⁴ Da Gidiyon u suki alingata a kubana a idika yi nsansa ya aza a Ifirayimu raka, u danai, <<Cipai i shilika n aza a Midiya kata yi isa ubuta wa apasa e le e Kuyene ku Urudu nu nyeneke ali a kubana e Betu-bara adama a na kata a pasa ba.>>

²⁵ Da kpamu e remei ngono ma aza a Midiya n re, Orebu kobolo n Zebu. Da unai Orebu a katali ka Orebu, Zebu tamkpamu a unai ni a ubuta u kupisha ku makyan ma Zebu. Da o lokoi aza a Midiya da a tukai Gidiyon n kaci ka Orebu n ka Zebu a upashi u Urudu.

8

Gidiyon wu unai Zeba n Zalumuna

¹ Da aza a Ifirayimu a danai Gidiyon, <<Yidai i zuwai vu ya'ankai tsu tsu nampa? Vu kpadai kudeke tsu ana vu banai kuya'an vishili n aza a Midiya? >> Da a dansukai ni wuya-wuya.

² Ama ɗa u danai le, <<Gogo na yidai n ya'in ɗa n la'i ɗa? Kudayu ku umaci u mambulu ka aza a Ifirayimu ku la'a ta vukya'a va aza a Abiyezeru. Ili i kenu i na i ya'in va, i la'a ta i na kumaci kuva kuya'in n abundai.

³ Kaɗhile ke neke ɗa ta ngono ma aza a Midiya, Orebu n Zebu. Yidai kpamu i na n ya'in ɗa i la'i i ɗa?>> Ana u dansai nannai ɗa wupa u le u jebei.

⁴ A makyan ma nanlo ma, Gidiyon kobolo n uma amangatawantatsu (300) a, ko a na wo okpoi o o'wo ta, n nannai dem ɗa a kanai kusaba irala i le ali a pasai Kuyene ku Urdu.

⁵ Ana u yawai o Sukotu, ɗa u danai le <<Adama a Kaɗhile ne'e aza a na i kobolo nu mpa ilikulya, adama na o'wo ta, kpamu mi ta a kusaba Zeba kobolo n Zalumuna, ngono ma aza a Midiya.>>

⁶ Da tsugbayin tsa aza Sukotu tsu danai, <<A na vi a kudana tsu ci neke ovonshi a nu ilikulya, vu ciya de vu reme Zeba n Zalumuna e kiye a nu?>>

⁷ Da Gidiyon u danai, <<Ta baci nannai, ɗa baci Vuzavaguɗu u nekei mu Zeba n Zalumuna ekiye va, mi ta o kubono kata m faba ɗa n awana a nkuru.>>

⁸ Da u kanai uye a kubana u Peniyelu, ɗa kpamu u doku u ya'in ufolu uteku tsu na u ya'in n aza o Sukotu, ɗa ele feu a ushuki derere tsu na aza o Sukotu a dansai.

⁹ Da u danai aza a Peniyelu, <<Da baci m bonoi m matana, n kuboso ta mashilya ma ugadi ma nampa ma.>>

¹⁰ Gogo na Zeba kobolo n Zalumuna i ta de a likuci i Karuko kobolo n osoji e le. Osoji aza a kasana raka uma akpan gendu (15,000) koci ɗa a buwai, adama a na una ta osoji aza a otokobi akpan amangatawun n kamanga (120,000).

¹¹ Da Gidiyon u tonoi n uye u yoku u na wi a kasana ka likuci i Nobu n Jogbeha, ɗa u bankai le kuvon babu uyevi.

¹² Da Zeba kobolo n Zalumuna ngono n re ma aza a Midiya ma a sumai, ɗa u sabai le ali u remei le. Nannai va ɗa u zuwai osoji aza a Midiya raka a panai wovon.

¹³ Ana Gidiyon kolobo ka Jowashi wu utai a ubuta u kuvon ɗa u bonoi n uye u Heresu.

¹⁴ Da u remei kolobo ka aza o Sukotu, ɗa we ecei ni. Da u danakai ni ula nkoshi m gbara-gbara ma aza o Sukotu uma amangatatsunkupa n e cindere.

¹⁵ Da Gidiyon u banai a ubuta u uma a ni aza o Sukotu u danai, <<Lanai, Zeba n Zalumuna, aza a na i ya'ankai mu udani, i danai, <Vu ciya de vu reme Zeba n Zalumuna e ekiye a nu? An vi a kudana tsu neke ovonshi a nu ilikulya?> >>

¹⁶ Da u remei nkoshi m gbara-gbara n likuci i Sukotu ɗa u lansai awana a kakamba ɗa u gbarai le n afa.

¹⁷ Da u fadai mashilya mu ugadi ma Peniyelu, ɗa wu unai uma a likuci kpamu.

¹⁸ Da we ecei Zeba n Zalumuna, <<Icu'u i uma e ne a dai yu unai a Taboru?>> Da a ushuki, a danai. <<I ta uteku tsu na vi. I ta tsu muku mu ngono.>>

¹⁹ Da Gidiyon u danai, <<Aza a va a ɗa, anaku a tsu e te. N kucuna ta n Vuzavaguɗu, ishi baci yu una le ba, mpa feu mi ishi a kuna ɗa ba.>>

²⁰ Da u danai Jeta maku ma iyain ma ni, <<Danga vu una le.>> Ama maku ma ma tala kotokobi ka ni ba, adama a na u pana ta wovon, u buwa ta bi'i maku me kenu.

²¹ Da Zeba n Zalumuna a danai, <<Danga n kaci ka nu vu una tsu, adama a na sai vuza wi vali ɗaɗa u ci ya'an ili tsu ali.>> Da Gidiyon u dangai ɗa wu

unai Zeba n Zalumuna, da u dikai idolu i na yi ushiyi a lidoku ya arakuma e le.

Ulinga u Gidiyon u na u buwai

²² Da aza a Isaraila a danai Gidiyon, <<Okpo mogono ma tsu, avu m muku n nu kobolo n ntsukaya n nu dem. Adama a na vi isa tsu ta ekiye a aza a Midiya.>>

²³ Da Gidiyon wu ushuki da u danai, <<Mpa n ko okpo mogono ma da ba, kpamu maku ma va feu mi o ko okpo mogono ma da ba. Vuzavaguđu da u ko okpo mogono ma da.>>

²⁴ Da u danai, <<Ya'an n folono da, yaba dem u neke mu ili i kutsuvu i te, a katsuma ku ucanuku u na i purai a ubuta u kuvon.>> Aza a Midiya a tsu uka ta ili ya atsuva ya azanariya, tsa aza a Ishima'ilu.

²⁵ Da a ushuki a danai, <<Ci ta e kuneke i da m mazanga.>> Yeve da o poloi kuminya, da yaba dem u tafuki de ili i kutsuvu i na u dikai a ubuta u kuvon.

²⁶ Amiki a ili ya atsuva ya azanariya a na u folonoi va, a yawa ta shekelu kakpan n amangatawun cindere (1,700), babu bi'i nshingi, n ili i kudeku, n aminya a shili a na mogono ma aza a Midiya ma tsu uka, n idolu i na yi edeku arakuma e le.

²⁷ Da Gidiyon u ma'in kamali n i da, da u shikpai ka'a a likuci i ni, a Ofara. Da aza a Isaraila raka a uwai cishakanlai, a kasukpai kutono Kashile, da a banai de adama a na o tono ka'a, da ka ko okpoi maza u Gidiyon n aza a kpa'a ni.

²⁸ Nannai da aza a Isaraila a lya'i aza a Midiya n kuvon, o doku a banka aza a Isaraila n kuvon kpamu ba. Da idika ya yu uvukai aya amangere, a ayin o tsugono tsu Gidiyon.

Ukpa u Gidiyon

²⁹ Da Gidiyon kolobo ka Jowashi ko bonoi da ka dasangi a kpa'a ku ni.

³⁰ Gidiyon wi ta m muku mo olobo amangatatsunkupa, n na u matsai, adama a na u zuwa ta amaci n abundai.

³¹ Wi ta kpamu n vuka vu pulai vi yoku vu na vi a likuci i Shekem, u matsakai ni kolobo da u ne'i ni kula Abimeleki.

³² Da Gidiyon kolobo ka Jowashi u kuwai n tsukutsa tsu singai, da a cidangi ni a kasaun ka esheku a ni Jowashi a likuci i Ofara va aza a Abiyezeru.

³³ An Gidiyon u kuwai, da aza a Isaraila o doku a ya'ankai Vuzavaguđu unushi o bonoi o kutono Balu. Da o bonokoi Balu-beritu wo okpoi kamali ke le.

³⁴ Aza a Isaraila a kpadai kudoku kutono Vuzavaguđu Kashile ka na ki isai le ekiye a irala i le i na yi ukara'i n e le.

³⁵ Kpamu o yotsonku aza a Gidiyon ucigi u mayun adama a ukuna u singai u na a ya'ankai aza a Isaraila ba.

9

Tsugono tsu Abimeleki

¹ Kanna ko yoku da Abimeleki kolobo ka Jerubalu ayi na feu e ci deke Gidiyon u banai e Shekem, a ubuta wi isheku i mashani i ni raka u danai le.

² <<Mi ta ufolu u da i ya'an kadanshi n aza e kelime e Shekem raka, i dana, <Yidai i la'akai da n uga'in, olobo a Gidiyon amangatatsunkupa a lya'aka da tsugono, ko vuma te wo ko okpo mogono ma da?> Cibai a na mpa mpasa n da n da.>>

³ Da isheku i mashani i Abimeleki i tonukoi aza e kelime e Shekem ukuna u nampa raḳa adama a ni. Da aḏu e le o bonoi a ubuta u Abimeleki, a danai, <<Ayi toku tsu da.>>

⁴ Da e nekei ni azurufa amangatatsunkupa a na i a kunu ku kaṁali ka Balu-beritu, a na Abimeleki u tsulakai uma a kavama a na o tonoi ni.

⁵ Da u banai a kpa'a ke esheku a ni a Ofara, da wu unai otoku a ni olobo a Jerubalu, uma amangatatsunkupa a katali kete. Ama da u nusai Jotan maku mu ukocishi ma Jerubalu, adama a na u sheḏeku ta.

⁶ Da aza e kelime e Shekem raḳa n aza a Betu-milo o bolongi a ubuta u te a maḏanga gbayin mo Oku, a mashilya me Shekem a zuwai Abimeleki wo okpoi mogono.

⁷ Ana Jotan u panai kakuna ka, da u kumbai kusan ku Garizim, da u dansai n kaḷaḱatsu ka gbayin da u danai le, <<Aḏa aza e kelime e Shekem panakai mu, adama a na Kaṣhile feu ka panaka da.

⁸ Kanna ko yoku da ndanga n bolongi adama a na a zagbaka kaḱi ke le mogono, da a danai maḏanga ma zaitu, <Avu okpo mogono ma tsu.>

⁹ Ama da maḏanga ma zaitu ma ushuki, da u danai, <I ciga ta n kaṣukpa uciyi u va u na u ci neke aṁali n uma tsugbayin, kaṭa m bono a kaḅana ka ndanga?>

¹⁰ Da ndanga ma n danai maḏanga ma maḅiri, <Avu tawa vo okpo mogono ma tsu.>

¹¹ Da maḅiri mu ushuki ma danai, <Ali mpa n kaṣukpa umaci u singai wu uyo'o u va, kaṭa m bono a kaḅana ka ndanga?>

¹² Da a danai maḏanga mi itacishi, <Avu tawa vo okpo mogono ma tsu.>

¹³ Da maḏanga mi itacishi ma, ma danai, <Ali mpa n kaṣukpa ukuna u maḱyan ma va ma na ma tsu zuwa aṁali n uma mazanga, kaṭa m bono kaḅana ka ndanga?>

¹⁴ Da ndanga raḳa n danai vubala, <Avu tawa vo okpo mogono ma tsu.>

¹⁵ Da vubala vu danai, <Mayun da baci, i cigai mo okpo mogono ma da n kaḏu kete, tawai i laṁsa ubuta u ku kpa'wan wa aya, ama ta baci nannai ba, kaṣukpai akina uta punu a vubala kaṭa o songu ndanga n Lebano.>

¹⁶ <<Gogo na, ye ene ta i ya'an ta ili yi usubi n kasingai na va, a na i zuwai Abimeleki tsugono? I ya'anka ta Jerubalu n aza kpa'a a ni kasingai nanai va? Ko na va daḏa katsupu ka aganda ka na u ya'in?

¹⁷ Cibai esheku a va u shilika ta adama a da, u nekei wuma u ni adama a na wu isa da ekiye a aza a Midiya.

¹⁸ Ama aḏa da na gogo na i bonoi a kuya'an tsurala n kpa'a ke esheku a va, ali da yu unai muku n ni uma amangatatsunkupa a katali kete, da kpamu i zuwai Abimeleki kolobo ka kagbashi ka ni mekere ko okpoi mogono ma aza e Shekem, adama a na ayi toku vu da da.

¹⁹ Gogo na i na i ya'ankai Gidiyon kobolo n aza a kpa'a a ni i singai i da baci n yi usubi, to ya'in mazanga n Abimeleki, ya'an ayi feu u ya'an mazanga n aḏa.

²⁰ Ama ta baci nannai ba, kaṣukpa akina uta u Abimeleki kaṭa o songu aza e kelime e Shekem, n aza a Betu-milo, kaṣukpa kpamu akina uta a ubuta wa aza e kelime e Shekem n Betu-milo kaṭa o songu Abimeleki.>>

²¹ Da Jotan u sumai, da u banai u daṣangi a likuci i Beya, adama o wovon o vutoku ni Abimeleki.

Uyikpi u Abimeleki

²² Da Abimeleki u lya'i tsugono tsa aza a Isaraila ali aya a tatsu.

²³ Da Kaṣhile ka zuwai ma'iwanai ma dangai a ubuta u Abimeleki n aza e kelime e Shekem, da a ya'ankai Abimeleki ugbamukaci.

²⁴ Kašhile ka'a ka ya'in nannai adama a na a tsupaka le ka gbani-gbani ka na a ya'ankai olobo n Gidiyon, uma amangatatsunkupa a na Abimeleki toku le wu unai, n ubanki wa aza e kelime e Shekem.

²⁵ Da aza e kelime e Shekem a zuwai uma o bopo a gadi vu kusan adama a Abimeleki, da a kanai kutakacika yaba dem vu na u tonoi uye u nanlo wa. Da o tonukoi Abimeleki.

²⁶ Da Galu kolobo ka Ebedu ka banai ka dasangi e Shekem n aza ani, da aza e kelime e Shekem a ushuki n ayi.

²⁷ Da aza e Shekem raka a banai a ashina a ndanga mi itacishi e le, adama a na a ta'a umaci u mambulu, a pishai da a ya'in kadiva a mavali ma kamali ke le. A lya'i o so'i da a kanai kushika Abimeleki.

²⁸ Da Galu kolobo ka Ebedu ka danai, <<Yayi e ci deke Abimeleki ali da atsu aza e Shekem tsa kuya'anka yi tsugbashi? Ashe kolobo ka Gidiyon ka ba, vuza na Zebulu wi a kuya'anka ulinga? Adama a yidai da tsa kugandaka yi? Ya'ankai Hamoru akaya a da kasingai ayi na wo okpoi ugiti u tsukaya u da, ama adama a yidai tsa kuya'anka yi aganda?

²⁹ Ishi baci a dana mpa da vuza kelime vu uma a nampa, mi ishi a kutakpa Abimeleki. <Kata n dana yi bana vu doku kabundai ko osoji a nu, kata vu uta vu ya'an kuvon.>>

³⁰ Ana Zebulu mogono ma likuci, ma panai kadanshi ka Galu kolobo ka Ebedu, da kadu ka ni ka kulai.

³¹ Da u suki alingata usokongi a bana a dana Abimeleki, u danai, <<Galu kolobo ka Ebedu kobolo n aza ni i ta punu e Shekem, kpamu i ta a ku kusha uma a likuci adama na a ya'an vishili n avu.

³² Gogo na, tono kayin avu n uma a na i kobolo n avu, kata i bopo a mita a kapulaka.

³³ Yeve n usana kanna a ku uta, i dangi i banka likuci ya n kuvon. Da baci ayi kobolo n uma a na i kobolo n ayi a dangai adama na a lapa da, kata i lapa le ulapi uteku tsu na i cigai.>>

³⁴ Da Abimeleki kobolo n uma a na i kobolo, a dangai n kayin da a banai o bopoi devu n Shekem ugboku u nashi.

³⁵ Da Galu kolobo ka Ebedu ka utai da ka shamgbai a utsutsu u likuci, da Abimeleki n uma a ni utai e keteshe a ubuta u na ishi ubopi wa.

³⁶ Ana Galu wu enei uma a, da u danai Zebulu, <<Lana, uma da lo a gidalai a kucipa gadi vu kusan.>>

Da Zebulu u danai, <<Vu nusa ta, uma da ba, nlulu mu nsansa n da vu bonokoi uma.>>

³⁷ Da Galu kpamu u doku u danai, <<Lana bi'i uma a kucipa gadi vu kusan a kutawa, ugboku ute a kutawa n uye u na wu utai a ubon madanga mo Oku ma kulana.>>

³⁸ Da Zebulu u danai ni, <<Tedei wo una u kadanshi u nu wa wi gogo na, avu na vu danai, <Yayi Abimeleki, ali da tsa kuya'anka yi tsugbashi?> Ashe uma a nampa a ele da uma a na vu ya'ankai aradi a ba? Wala a kuta gogo na adama a na vu shilika n ele.>>

³⁹ Da Galu wu utai u uwakai aza e Shekem kelime da a shilikai n Abimeleki.

⁴⁰ Da Abimeleki u guvai ni da u sumai. Uma n abundai a yikpai da a ukai usan, da u tonoi le ali a kubana a utsutsu u likuci.

⁴¹ Da Abimeleki u dasangi a likuci i Aruma, da ayi Zebulu tamkpamu u guvai Galu n aza a ni a ku uta a likuci i Shekem.

⁴² Ana kayin kasai da uma e Shekem a banai a kakamba, da a danai Abimeleki.

⁴³ Da u dikai uma ani da u peciki le ugboku u tatsu da o bopoi a kapulaka a mita. Ana wu enei uma a kuta a likuci a kutawa da wu utai a keteshe da wu unai le.

⁴⁴ Da ayi Abimeleki n ugboku ute u na wi kobolo n ayi a lya'i kelime ke le da a shamgbai a utsutsu u likuci, ugboku ure u na u buwai tamkpamu a uwai a kapulaka a kanai ku una aza a na i punu.

⁴⁵ Da Abimeleki u lya'i kelime n kuya'an kuvon n ele a kanna ka nanlo ka. U kambuki likuci ya da wu unai uma a na i punu, da u dyabai likuci ya akina da u tsunki i da mkpadi.

⁴⁶ Ana aza e kelime a na i a mashilya mu utsura me Shekem a panai ka'a, da a sumai a uwai a kunu ku kamali ke Eli-beritu adama a na a la'aka.

⁴⁷ Ana Abimeleki u panai a danai, aza e kelime aza a na i punu a mashilya mu utsura me Shekem raka obolongu ta a ubuta ute.

⁴⁸ Da Abimeleki n uma a ni raka a gadukpai da a kumbai kusan ku Zalimonu. Da u dikai kogovu e kukiye ku ni da u kapai acaka a ndanga da u sabangi avangatsu a ni. Da u danai yaba dem na wi kobolo n ayi, <<Ya'in gogo'o i ya'an ili i na ye enei mu n ya'in.>>

⁴⁹ Da yaba dem u kapai ndanga da a kanai kutono Abimeleki. Ana a yawai da yaba dem u zuwai ndanga n ni a mavali da a dyabai ma'a akina. Da uma a na i punu a mashilya mu uga di me Shekem raka a kuwai, ele da uma kakpan kete ali n amaci.

⁵⁰ Da Abimeleki u kanai uye a kubana a Tebezu da u kambuki likuci ya da wi isai i da.

⁵¹ Ama punu a likuci ya kuma'a ku utsura ku gbayin ki ta lo, da uma raka amaci n ali n aza e kelime a likuci a raka a sumai a uwai punu da a gbagurai kaci ke le asuvu da a kumbai gadi vu kukpa'a vu kuma'a ka.

⁵² Da Abimeleki u banai u kumbai kuma'a ka da u ya'in kuvon da u yawai devu n utsutsu adama a na u dyaba ku da akina.

⁵³ Ama da vuka vu yoku vu dikai makyin da u varai Abimeleki n ka'a a kaci da u bosoi ni moko ma kaci.

⁵⁴ Da gogo'o lo u dekei kabara ka ni da u danai ni, <<Tala kotokobi ka nu, kata vu una mu, ta lo a kudana, <Vuka da vu unai ni.> >> Da kabara ka ko sovoi ni n mawun da u kuwai.

⁵⁵ Ana uma Isaraila enei Abimeleki u kuwa ta, da yaba dem u banai a kpa'a ku ni.

⁵⁶ Nannai da Kashile ka tsupakai esheku kagbanigbani ka na Abimeleki u ya'ankai ni, a na wu unai aza a ni olobo uma amangatatsunkupa.

⁵⁷ Nannai da kpamu Kashile ka zuwai aza e Shekem a takacikai adama a kagbanigbani ke ele, tsu na Jotan maku ma ukocishi ma Gidiyon u danai le a ayin a na u ya'in kadanshi ka una u wuya adama e le.

10

Tola n Jayiru okpoi azafada a Isaraila

¹ Ana Abimeleki u kuwai da Tola kolobo ka Puwa matsukaya ma Dodo, vuza va aza a Isaka u dangai adama a na wi isa aza a Isaraila, ayi wi ta idashi a likuci i Shamiru punu aginda a idika ya aza a Ifirayimu.

² Da wo okpoi kaya'inkafada ka aza a Isaraila ali aya kamanga n a tatsu. Da u kuwai da a cidangi ni a likuci i Shamiru.

³ Ana Tola u kuwai da Jayiru vuza va aza a Giliyadu u dangai, ayi feu da wo okpoi kaya'inkafada ka aza Isaraila ali aya kamanga n e re.

⁴ Ayi wi ta n olobo kamangankupa aza a na a tsu kumba n njaki kamangankupa. I ta n likuci kamangankupa punu a idika ya aza a Giliyadu i na ali n anana e ci deke likuci i Jayiru.

⁵ Da Jayiru u kuwai da a cidangi ni a likuci i Kamon.

Aza a Amona a takacikai aza a Isaraila

⁶ Da kpamu aza a Isaraila o doku a ya'in kagbanigbani a ubuta u Vuzavaguđu a kanai kutono kamali ka Balu n Ashitoretu, amali a aza a Siriya n aza Sidon n aza Mowabu n aza Amona n aza a Filisitiya kpamu. A cinukpai n Vuzavaguđu da a kasukpai kuya'anka yi tsugbashi.

⁷ Da Vuzavaguđu u ya'in wupa n ele raka. Da u nekei le ekiye aza a Filisitiya n aza a Amona.

⁸ Da a unai le a kaya ka nanlo ka. Da a kanai kutakacika aza a Isaraila ali aya kupa n kunlai, aza a na i a ubon kasana ke Kuyene ku Urudu, a Giliyadu a ubuta u na aza a Amoriya i a idashi.

⁹ Da aza a Amona feu a pasai Kuyene ku Urudu adama a na a ya'an kuvon n aza a Yahuda n aza a Bayami n aza a Ifirayimu. Aza a Isaraila tana a katsuma ka atakaci wuya-wuya.

¹⁰ Da aza a Isaraila a shi'ikai Vuzavaguđu, a danai, <<Atsu tsu nusaka wu ta, adama a na tsu kasukpa ta kutono Kashile ka tsu da tsu bonoi a kuya'anka amali a Balu tsugbashi.>>

¹¹ Da Vuzavaguđu wu ushuki da u danai aza a Isaraila, <<Mpa mi isa da e ekiye aza a Masar n aza a Amoriya n aza a Amona n aza a Filisitiya ba?

¹² Ali n aza a Sidon n aza Ameleki n aza a Mawon a na i a takacikai da, da i tukai m mashi ma da wa a va mi isa da, mpa mi isa da ekiye e le ba?

¹³ Dem n nannai, da i kasukpai mu da i kanai kutono amali o yoku, adama a nannai n kudoku ma ku isa da ba.

¹⁴ Walai i bana i shi'ika amali a na i zagbai va, kata a tawa a isa da a kanna ka atakaci ka da.>>

¹⁵ Da aza a Isaraila a danai Vuzavaguđu, <<Atsu, tsu nusa ta, ya'anka tsu uteku tsu na ve enei u ga'in nu. Ama tsu folono wu ta, isa tsu anana.>>

¹⁶ Da a takpai amali omoci a na ishi we ele, da a kanai kuya'anka Vuzavaguđu tsugbashi, ayi tana u fuda u gbama asuvu adama atakaci a na aza a Isaraila i o kuso'o ba.

¹⁷ Da aza a Amona a gasai, da a zuwai katsura ke le a likuci i Giliyadu. Aza a Isaraila tamkpamu o bolongi a ubuta ute da a zuwai katsura ke le a Mizipa.

¹⁸ Da aza e kelime a Giliyadu e ecenei a danai, <<Yayi vuza na wa kugita vishili n aza a Amona? Ayi da vuza na wo kokpo vuza kelime va aza a na i a idashi a likuci i Giliyadu.>>

11

Jefuta wi isai aza a Isaraila

¹ Vuma vu yoku da e ci deke Jefuta vuza va aza a Giliyadu kovonshi ka gbayin. Ama anaku a ni kashakanlai ka'a, ayi Jefuta va Giliyadu da esheku a ni.

² Da vuka vu Giliyadu u matsai muku mo olobo. Ana muku ma n gbonguroi, da o lokoi Jefuta a kpa'a ka a danai, <<Avu vi a kuciya upecu wi ili yi ukani n atsu a kpa'a ke esheku atsu ba, adama a na avu maku ma vuka vu yoku da.>>

³ Da Jefuta u sumai u kasukpai aza a ni da u banai u dasangi a likuci i Toba, ta de u bolongi n uma a kavama o yoku da a purangbanai kulaza.

⁴ Ana i lo ɗa aza a Amona a bankai aza a Isaraila n kuvon.

⁵ Ana a ya'in nannai ɗa nkoshi m gbara-gbara n Giliyadu a banai a lansaɗi Jefuta a likuci i Toba adama a na o bono n ayi.

⁶ Da a danai Jefuta, <<Tawa vu okpo vuza vu kelime vu tsu, adama a na ci ya'an kuvon n aza a Amona.>>

⁷ Da Jefuta u danai le, <<Ada ɗa i iwain mu ɗa i lokoi mu a kpa'a ke esheku aya ba? Yidai i zuwai ɗa i tawai wa va gogo na, ana yi a atakaci?>>

⁸ Da nkoshi m gbara-gbara ma aza a Giliyadu a danai Jefuta, <<Ili i na i zuwai ɗa tsu tawai wa nu gogo na, ɗaɗa adama a na vu tonon a tsu, tsu bana ci ya'an kuvon n aza a Amona kafa vu okpo vuza kelime vu tsu kobolo n aza a na i punu idashi a idika i Giliyadu raka.>>

⁹ Da Jefuta wu ushuki, u danai le, <<Ya'an bi'i n ciya kuyeye mayin, i dana ta gogo na ɗa baci mu ushuki ɗa n tonoi ɗa a kubana a kpa'a, ɗa Vuzavaguɗu u bankai mu ɗa n ciyai ulya'i a ubuta wa aza a Amona, mi ta o kokpo vuza kelime vu ɗa?>>

¹⁰ Da nkoshi m gbara-gbara ma aza a Giliyadu a ushuki Jefuta a danai, <<Vuzavaguɗu ɗa magan e mere ma tsu, mayun ci ta a kuya'an i na vu danai.>>

¹¹ Da Jefuta u banai nu nkoshi m gbara-gbara n Giliyadu, ɗa uma a a zuwai ni wo okpo kovonshi vo osoji vu le. Jefuta tana u doku u tonosokoi ka na u dansai raka e kelime ka Vuzavaguɗu a Mizipa.

¹² Da Jefuta u suki alingata a kubana u mogono ma aza a Amona, u danai, <<Yidai vu cigai nu mpa, ali ɗa vu tawai vishili a idika i va?>>

¹³ Da mogono ma aza a Amona mu ushuki alingata a Jefuta a, ɗa u danai, <<Ana aza a Isaraila utai a Masar, isa ta idika i va, ili i na dikai de a ubon u kuyene ku Aruno ku na ku banai a Jaboku ali a kubana e Kuyene ku Urudu. Gogo na bonokoi n i ɗa m matana.>>

¹⁴ Da Jefuta u doku u suki n alingata a kubana u mogono ma aza Amona kpamu,

¹⁵ u danai, <<Mpa Jefuta n dana ta, aza a Isaraila a isa idika ya aza a Mowabu ko ya aza a Amona ba,

¹⁶ ama ana a utai a Masar, aza a Isaraila o tonoi e meremune a kubana Mala ma Shili, ɗa a yawai a idika i Kadeshi.

¹⁷ Da aza a Isaraila a suki alingata a kubana u mogono ma Edom, o folonoi ni, <Kasukpa tsu tsu tonon a katsuma ka idika i nu,> ɗa mogono ma Edom ma iwain ɗa u kpaɗai kupanaka le. Da kpamu a su'uki mogono ma aza a Mowabu n akaka, ayi feu ɗa u iwain kupanaka le. Nannai va ɗa u zuwai aza a Isaraila o yongoi a likuci i Kadeshi.

¹⁸ <<Da o tonoi m meremune ɗa a kara'i idika i Edom n tsu ubon kasana ka likuci i Mowabu ɗa a vaki a kakina ke kuyene ku Aruno, adama a na Aruno va ɗaɗa kure'e ka aza a Mowabu.

¹⁹ Da aza a Isaraila a suki alingata a kubana u Sihon mogono ma aza a Amoriya vuza na wi o tsugono a idika i Heshibon, o folonoi ni, <Kasukpa tsu tsu tonon a idika i nu o kubono a idika i tsu.>

²⁰ Ama ayi Sihon wu ushuku aza a Isaraila o tonon a idika i ni ba, adama a nannai ɗa Sihon u bolongi osoji a ni raka ɗa a vaki a Jahaza ɗa a shilikai n aza a Isaraila.

²¹ Da Vuzavaguɗu Kashile ki Isaraila, ke nekei Sihon kobolo n osoji a ni raka ekiye aza a Isaraila ɗa a lyai le n kuvon. Da aza a Isaraila kanai idika ya aza a Amoriya i na i a idashi raka.

²² Da a kanai kure'e ki idika ya aza a Amoriya raka, i na i dikai de e kuyene ku Aruno, a kubana a Jaboku, de e meremune a kubana e Kuyene ku Urudu.

²³ Gogo na ve ene ta, Vuzavagudu Kashile ka aza a Isaraila ka'a ko lokoi aza a Amoriya a idika i le adama a uma a ni aza a Isaraila. Gogo na vu ciga ta vu isa idika ya da?

²⁴ U ga'an vu kana i na Kemoshi kamali ka nu ke nekei nu ba? Kata atsu feu tsu kana i na de dem Vuzavagudu Kashile ka tsu ke nekei tsu tsu kana.

²⁵ Gogo na, avu vu dana ta vu la'a ta Balaku kolobo ka Ziporu, mogono ma aza a Mowabu? Vu pana ta a danai a na u sa'wai kuya'an mawasan n aza a Isaraila? Ko tana vu pana ta a danai u sa'wa ta kuya'an kuvon n ele?

²⁶ Aya amangatawantatsu (300) a da aza a Isaraila a dasangi a likuci i Heshibon n likuci i wawa'a i ni n Arowa n likuci wawa'a i ni, n likuci raka i na yi a kakina ke kuyene ku Aruno, yidai i sankai nu ku isa le a ayin nanlo a?

²⁷ Mpa n nusaka wu ba, ama avu vu nusaka mu ta, a na vi a kuya'an kuvon nu mpa. Vuzavagudu da kaya'inkafada anana, kasukpa u kidaka aza a Isaraila afada n aza a Amona.>>

²⁸ Ama mogono ma aza a Amona ma pana kadanshi ka na Jefuta u su'uki ni ba.

²⁹ Da a Ayinviki a Vuzavagudu a cipai u Jefuta, da u tonoi n likuci i Giliyadu m Manasa a kubana a Mizipa vu Giliyadu, da u gadukpai a kubana wa aza a Amona.

³⁰ Da Jefuta u kucinai n Vuzavagudu u danai, <<Da baci vu nekei mu ulya'i ekiye aza a Amona,

³¹ n ku songu ta ili i na baci de dem i gitai ku uta kugasa nu mpa a kpa'a kuva tsa alyuka e kune'e, ayin a na n ciyai ulya'i wa aza a Amona da m bonoi n matana. Mi ta e kuneke vuma nanlo tsu kune'e ku kusongu u Vuzavagudu.>>

³² Da Jefuta u pasai kuyene adama a na u shilika n aza a Amona, da Vuzavagudu u nekei ni ulya'i.

³³ Da u kanai kuna uma ili i na i dikai a likuci i Arowa a kubana a ubon u Miniti ali n Ebelu-kerami da u lya'i likuci kamanga. Da u ya'in munuka ma abundai, nannai da aza a Isaraila a lya'i aza a Amona.

Mekere ma Jefuta

³⁴ Ana Jefuta u bonoi a kpa'a ku ni a Mizipa. Da mekere ma ni ma utai kugasa n ayi, a kuya'an tsuwa'i n u je'i. Ayi da yi tana maku ende'en wi lo m mo yoku ba.

³⁵ Ana we enei mekere ma, da u karai motogu ma ni adama a unangbi u katsuma da u danai, <<Maku ma va, vu una mu ta. Yidai i zuwai da vu zuwai mu unangbi u katsuma? N ya'an ta uzuwakpani n Vuzavagudu kpamu mi a kukpada kushatangu ba.>>

³⁶ Da maku ma mu ushuki ma danai, <<Vu ya'an baci uzuwakpani n Vuzavagudu, ya'an i na vu dansai va kuya'an nu mpa, a na Vuzavagudu u tsupakai nu i na irala i nu, aza a Amona a ya'ankai nu.>>

³⁷ Da u folonoi esheku a ni, u danai, <<N folono wu ta ya'anka mu ili te i nampa. Kasukpa mu bi'i n yongo wotoi u re adama a na m bana n aja'a a va a kusan tsu shika a na mi a kukuwa mpa mekere.>>

³⁸ Da u danai ni, <<Laza.>>Da u kasukpai ni ali wotoi u re. Da ayi n aja'a a ni a banai a kusan a shikai adama a na wi ta a kukuwa babu u ya'an yolo babu kpamu maku.

³⁹ Ana u kotsoi wotoi u re da u bonoi we esheku a ni da u ya'in i na u ya'ankai Vuzavagudu uzuwakpani, da u kuwai ayi mekere.

Nava da wo okpoi le ili i kutono a idika yi Isaraila,

⁴⁰ kaya lakam kata nkere ma aza a Isaraila uta a bana a kusan a shika adama e mekere ma Jefuta vuza va aza a Giliyadu ali ayin anashi.

12

Aza a Jefuta a shilikai n aza a Ifirayimu

¹ Da aza a Ifirayimu o fobusoi kuvon, da a pasai Kuyene ku Urudu a banai a Zafon da ecei Jefuta, <<Yidai i zuwai da vu pasai kure'e adama a na vu shilika n aza Amona da vu kpaɗai kubanuku tsu, tsu bana kobolo n avu? Gogo na ci ta o kusongu wu m kpa'a ku nu.>>

² Da Jefuta wu ushuki le, <<Mpa n aza a va ci ta a mawansa n aza a Amona wuya-wuya, n dekei da i banka mu ama da i iwain.

³ Ana me enei yi a kisa mu ba, da n nekei wuma u va m pasai a kubana vishili n aza a Amona, da tana Vuzavagudu u nekei le ekiye aya. Yidai i zuwai da i tawai vishili nu mpa anana?>>

⁴ Da Jefuta u bolongi aza a Giliyadu raka da a shilikai n Ifirayimu. Da aza a Giliyadu a lya'i Ifirayimu, adama a na a dana ta, <<Ada aza a Giliyadu aza a kulansa a ubuta u kushedeku a katsuma ka aza a Ifirayimu n aza a Manasa a da.>>

⁵ Da aza a Giliyadu isai kapasa ke Kuyene ku Urudu ka a aza Ifirayimu. Da baci vuza va aza a Ifirayimu u sumai ciya u pasa, kata aza a Giliyadu ece yi, <<Avu vuza va aza a Ifirayimu da?>> Da baci u danai, <<A'a,>>

⁶ kata a dana yi, dana <<Siboletu,>> da baci u danai <<Siboletu,>> adama a na u kufuda wa dansa mayin ba. Kata a una yi a kapasa ke Kuyene ka Urudu ka. Aza Ifirayimu a na a unai ayin a nanlo a i ta akpan amangere n e re (42,000).

⁷ Da Jefuta wo okpoi kaya'inkafada ka aza a Isaraila ali aya a tali. Da yeve Jefuta vuza va aza a Giliyadu u kuwai da a cidangi ni a likuci i ni a Giliyadu.

Ibizanu n Elon n Abadon okpoi aya'inafada aza a Isaraila

⁸ Ana Jefuta u kuwai da Ibizanu vuza va aza a Batalami wo okpoi kaya'inkafada ka aza a Isaraila.

⁹ Wi ta m muku mo olobo kamangankupa m muku mi nkere kamanankupa. Da u nekei muku mi nkere ma yolo a kumaci ku yoku kau, muku mo olobo n ni kpamu da u zamakai le nkere feu a kumaci ku yoku. Da wo okpoi kaya'inkafada ka aza a Isaraila ali aya e cindere.

¹⁰ Da Ibizanu u kuwai, da a cidangi ni a Batalami.

¹¹ Ana Ibizanu u kuwai da Elon vuza va aza a Zabalun wo okpoi kaya'inkafada ka aza a Isaraila aya kupa.

¹² Da Elon feu vuza va aza a Zabalun u kuwai, da a cidangi ni a Ayijalon a idika i Zabalun.

¹³ Ana Elon u kuwai, da Abadon kolobo ka Hililelu vuza va aza a Piraton wo okpoi kaya'inkafada ka aza a Isaraila.

¹⁴ Wi ta n olobo amangere kobolo nu ntsukaya kamangankupa n na n tsu kumba njaki amangatatsunkupa, da wo okpoi kaya'inkafada ka aza a Isaraila aya kunlaji.

¹⁵ Da Abadon kolobo ka Hililelu vuza va aza a Piraton u kuwai, da a cidangi ni a Piraton a idika i Ifirayimu aginda a likuci aza a Ameleki.

13

A matsai Somuson

¹ Da kpamu aza a Isaraila o doku a ya'in kagbanigbani u Vuzavagudu, da Vuzavagudu u nekei le ekiye aza a Filisitiya ali aya amangere.

² A ayin a nanlo a ya'an ta vuma vi yoku vuza na e ci deke Manowa, vuza va aza a Zora a kumaci ka aza a Dan. Vuka vu ni tana madari ma'a wi m muku ba.

³ Da kalingata ka Vuzavaguḍu ka tawai u vuka va ḍa u danai ni, <<Lana, avu madari ma'a, vu matsa ba, ama gogo na vi ta a kuya'an katsuma kata vu matsa maku mo kolobo.

⁴ Vu ya'an mayin, kata vu so'o mara ko tana iso'oshi yu utsura ba, kpamu kata vu lya'a ili i na yi n unata ba,

⁵ adama a na vi ta a kuya'an katsuma kata vu matsa maku. Kata kutanu kusa'wa kanji ka ni ba, adama a na maku ma mi ta o kokpo Nazara, ḍaḍa mazagbi ma Vuzavaguḍu ali ayi bi'i a katsuma, wi ta a kugita kisa aza a Isaraila ekiye aza a Filisitiya.>>

⁶ Da vuka va vu banai ḍa vu danai vali vi ni, <<Vuma vu Kashile u tawa ta wa va, an kalingata ka Kashile iyoci i ashi i ni yi ta n wovon kau. Mpa me ece yi ubuta u na wu utai ba, kpamu u dana mu kula ku ni ba,

⁷ Ama ḍa u danai mu, <Lana, vi ta a kuya'an katsuma kata vu matsa maku mo kolobo. Adama a nannai kata vu so'o mara ko tana iso'oshi yi utsura ba, kpamu kata vu lya'a ili yi unata ba, adama a na maku ma mi ta o kokpo Nazara ḍaḍa mazagbi ma Vuzavaguḍu ali ayi bi'i a katsuma a kubana a ayin a na u kukuwa.> >>

⁸ Da Manowa u ya'in kavasa a kubana u Vuzavaguḍu, u danai, <<Vuzavaguḍu n folono wu ta, kasukpa vuma vu Kashile vu na vu suki va u doku u tawa tsu kpamu, adama a na u yotsongu tsu na tsa kuya'an m maku ma na a kumatsa va.>>

⁹ Da Kashile ka ushuki n kavasa ka Manowa, ḍa kalingata ka Kashile ko doku ka tawai u vuka va a makyan ma na wi a kapulaka. Ama vali ni Manowa wi lo kobolon n ayi ba.

¹⁰ Da vuka va vu sumai u banai a ubuta u vali ni, ḍa u danai, <<Lana, Vuma na u tawai wa aya a kanna ka nanlo ka, u doku ta kpamu u tawa wa aya.>>

¹¹ Da Manowa u dangai u tonoi vuka vu ni. Ana u yawai a ubuta u vuma va, ḍa u danai, <<Avu ḍa vuza vu na vi ya'in kadanshi n vuka vu va?>>

Da wushuki, u danai, <<Mpa ḍa.>>

¹² Da Manowa u danai, <<Gogo na ḍa baci kadanshi ka nu kokpoi mayun, yidai ya ku okpo wila u maku wa a wuma u ni, ninidai tsa ku kumgbasa maku ma?>>

¹³ Da kalingata ka Vuzavaguḍu kadanai Manowa <<Kasukpa vuka va vu tono raka i na n danai ni.

¹⁴ Kata u lya'a ili i na a ya'in n umaci u mambulu ba. Kata u so'o mara, ko iso'oshi yu utsura ba, ko kpamu u lya'a ili yi unata ba. Kasukpa u tono i na n tonokoi ni raka.>>

¹⁵ Da Manowa u danai kalingata ka Vuzavaguḍu, <<N folono wu ta, shamgba n su'wanka wu maku ma maradika.>>

¹⁶ Da kalingata ka Vuzavaguḍu ka ushuki, ka danai Manowa, <<Ko ḍa baci vu zuwai mu m shamgbai, mpa n kulya'a ilikulya'a i na i ya'ankai mu ba. Ama vu fobuso baci kune'e ku kusongu, neke ku ḍa u Vuzavaguḍu.>> Adama a na Manowa u yeve an kalingata ka Vuzavaguḍu ka ba.

¹⁷ Da Manowa we ecei kalingata ka Vuzavaguḍu, <<Yayi kula ku nu? Adama a na ayin a na baci kadanshi ka nu kokpoi mayun, ci neke wu tsugbayin.>>

¹⁸ Da kalingata ka Vuzavaguḍu ke ecei ni, <<Yidai ḍa vu cigai vu yeve kula ku va, ili mereve i ḍa?>>

¹⁹ Da Manowa u dikai maku ma maradika kobolo n kune'e ki ishina, da u lyukai le a katali u Vuzavaguđu, da Vuzavaguđu u ya'in ili i mereve ayi Manowa n vuka vi ni lo a kinda.

²⁰ Ana melentsu ma akina ma na ma utai a Katalikalyuka ma dangai gadi a Kashile, da kalingata ka Vuzavaguđu ka uwai ko tonoi ma'a. Ana Manowa n vuka vi ni e enei nannai, da a yikpai makpaba n ashi e le a idika.

²¹ Kalingata ka Vuzaguđu kodoku ka tawa u Manowa n vuka vu ni ba. Da Manowa u co'okoi a na vuza va kalingata ka Vuzavaguđu ka'a.

²² Da Manowa u danai vuka vu ni, <<Mayun ci ta a kukuwa, adama a na ce ene ta Vuzavaguđu n ashi a tsu.>>

²³ Ama da vuka vu ni vu danai, <<Ishi baci Vuzavaguđu u cikala a na wa kuna tsu, wi ishi a kisa alyuka e kune'e ku kusongu n ki ishina ku tsu ba, u yotsongu tsu ili i nampa, ko kpamu u tonuko tsu ili i nampa raka ba.>>

²⁴ Da tana vuka va vu matsai maku mo kolobo da e ne'i ni kula Somuson. Da maku ma mo gbonguroi da Vuzavaguđu u zuwakai ni unasingai.

²⁵ Da ayinviki a Vuzavaguđu a gitai kutono n ayi a makyan ma na wi a idashi a idika i Mahane-dan, i na yi devu n likuci i Zora n Eshitawo.

14

Somuson u ya'in yolo

¹ Kanna kete Somuson u banai a likuci i Timuna da we enei mekere ma aza a Filisitiya mo yoku.

² Ana u bonoi a kpa'a u danai esheku a ni n anaku a ni, <<Mpa me ene ta mekere ma aza a Filisitiya mo yoku a likuci i Timuna. Zamakai mu ma'a n zuwa yi>>

³ Da esheku n anaku a ni a danai, <<Vu namba ta mekere ma na va kuzuwa a katsuma ka nkere n kpa'a ku nu ko a kumaci ku tsu? Ali da vu kuciga kubana kuzama nkere ma aza ofoto aza a Filisitiya?>>

Ama da Somuson u danai esheku a ni, <<Ayi da n cigai i zamaka mu.>>

⁴ Mmaci n ni e yeve a na ukuna wa u Kashile u da ba, adama a na Vuzavaguđu wi ta a kulansa kofon ka na wa kuya'an kuvon n aza a Filisitiya. Adama a na ayin nanlo a aza a Filisitiya a da i a kulya'a tsugono tsa aza a Isaraila.

⁵ Da Somuson u banai a Timuna kobolo n esheku a ni n anaku a ni. Ana a yawai a kashina ki itacishi a Timuna. Da maku ma kawu mu utai n yura a kutawa wa ni.

⁶ Da ayinviki a Vuzavaguđu a cipai wa ni n utsura da u karai kawu va n ekiye an maku ma maradika. Ama u dana esheku a ni n anaku a ni i na u ya'in ba.

⁷ Da u banai u ya'in kadanshi m mekere ma, da tana mekere ma ma cigai ni.

⁸ Ayin kenu da u banai adama a na u dika yi. Da u batsai adama a na u lana keven ka kawu na wu unai va. Da u cinai kakuma ki ishigi m mani'in punu a ukpan u kawu va.

⁹ Da u kenuki i da e kukiye da u walai n u lya'i. Ana u yawai da u nekei esheku n anaku a ni, ele feu da a lya'i. Ama u dana le a na a katsuma ke keven ka kawu ka u kenuki i da ba.

¹⁰ Da esheku a ni a banai adama a na we ene mekere ma, da Somuson u fobusoi de kadiva, uteku tsu na olobo a ci ya'anka kamana.

¹¹ Ana aza a Filisitiya ene ni, da a zuwai adangani kamangankupa o yongo n ayi.

¹² Da Somuson u danai, <<Kaşukpai n ya'anka ɗa ite'e. Vuza na baci u fudai u danai mu i na ite'e ya yi a kadanshi, a katsuma ka ayin e cindere a kaɗiva ka nampa, mpa n ku neke yi ta ntogu ma arikinla kamangankupa kobolo kpamu n ntogu n yoku kamangankupa.

¹³ Ama ɗa baci i danai mu ba, yi ta e kuneke mu arikinla kamangankupa kobolo ntogu kamangankupa.>>

Da a danai. <<Tonuko tsu ite'e i nu ya tsu pana.>>

¹⁴ Da Somuson u danai,

<<A katsuma ka vuza kulya'a, ɗa a ci ciya ilikulya'a, a katsuma ka vuza vu utsura kpamu, ɗa a ci ciya ili yi uyo'o.>> Ali ayin a tatsu a fuda a dana kaci ki ite'e ka ba.

¹⁵ A kanna ka nashi, ɗa a danai vuka vu ni, <<Le'eshe vali nu u dana tsu ukuna wi ite'e ya, ta baci nannai ba ci ta o kusongu wu m kpa'a ke esheku a nu. I banuku tsu ta tsu tawa na adama a na i doro tsu?>>

¹⁶ Da vuka vu Somuson va u kanai mashe e kelime ka ni n u danai, <<Avu, vu ciga mu ba, mayun ɗa vu ciga mu ba. Vu ya'ankai uma a va ite'e, ama vu dana mu ko yidai ite'e ya yi a kadanshi ba.>> Da u danai ni, <<Lana, ko esheku a va n aza a kpa'a ku va n dana le ba, ninidai n kudana wu?>>

¹⁷ Da u kanai kushi'ika yi ali ayin e cindere a na a buwai a kaɗiva ka nanlo. Da a kanna ke cindere ɗa u danai ni, adama a na u gbagbala yi ta kau. Da u banai u danai aza a ni ukuna wi ite'e ya.

¹⁸ A kanna ke cindere kafu kanna ka yikpa, ɗa uma a likuci a a tawai a ubuta u Somuson a danai,

<<Yidai i la'i ishigi uyo'o?

Yidai kpamu i la'i kawu utsura?>>

Da Somuson u danai le,

<<Ishi baci i ya'an kunima m mashan ma kanaka ma va ba, yi ishi a kuyeve ukuna wi ite'e ya ba.>>

¹⁹ Da ayinviki a Vuzavaguɗu a cipai wa ni, ɗa u banai a likuci i Ashikelon ɗa wu unai uma kamangankupa, ɗa u dikai ntogu n le ɗa u nekei aza na o tonokoi ni ite'e ya. Da Somuson u banai a kpa'a ke esheku a ni n wupa.

²⁰ Da a dikai vuka vu Somuson ɗa e nekei kaja'a ka ni ka na ki kobolo n ayi a ubuta u kaɗiva wa.

15

Somuson wu unai aza a Filisitiya

¹ Ayin kenu, a makyan ma vukya'a vu alkama, ɗa Somuson u banai adama a na we ene vuka vu ni, ɗa u dikai maku ma maradika a na we neke yi. Da u danai akaya a ni, <<N kuciga ta n uwa a kunu ku vuka vu va.>> Ama ɗa u sankai ni.

² Da akaya a ni a danai, <<Mpa n sheshe kudana mayun ɗa vu cigai ni ba, ɗaɗa i zuwai ɗa n dikai ni ɗa n nekei kaja'a ka nu. Vangu ni kenu wi ta lo, ashe u la'a vuka vu nu tsuloboi ba? Dika yi wu okpo a unau u ni.>>

³ Da Somuson u danai le, <<Gogo na mi ta o kokpo vuza vu babu unushi a ubuta wa aza a Filisitiya adama i na ma kuya'anka le.>>

⁴ Da Somuson u banai u kanai nshe'e n kakamba amangatawantatsu (300). Da ugbabi le uma e re e re, ushiyi le winja n winja, ɗa ugbabi winja wa n kayusu ka akina.

⁵ Ana u dyabai akina a kayusu ka, ɗa u kaşukpai nshe'e n kakamba ma a ku'uwa ashina aza a Filisitiya. Da o songi ishina i na yi kashani ni na a kapai, kobolo n ashina a itacishi n zaitu.

⁶ Da aza a Filisitiya a danai, <<Yayi u ya'in ili nampa?>> Da a danai le, <<Somuson kototo ka Timuna da u ya'in ka'a,>> Adama a na esheku a vuka a u dika ta vuka vu Somuson va u nekei kaja'a ka ni.

Da aza a Filisitiya a banai osongi vuka vu Somuson va kobolo n kpa'a ke esheku a ni n akina raka.

⁷ Da Somuson u danai le, <<Nannai da i ya'in, mayun n kucina ta n ku kasukpa ba sai n tsupa.>>

⁸ Da u kumbai le n vishili ali wu unai le n abundai, da u sumai u banai u dasangi punu asuvu a kabatsu ka katali ka Itama.

⁹ Da aza a Filisitiya utai da a zuwai apam e le a Yahuda, da e pecekushi kaci ke le a ubuta dem e Lehi.

¹⁰ Da aza a Yahuda e ecei le, <<Adama a yidai da i tawai kushilika n atsu?>>

Da a danai, <<Tsu tawa ta adama a na tsu shiya Somuson, ci ya'anka yi uteku tsu na u ya'ankai tsu.>>

¹¹ Da uma akpan a tatsu (3,000) aza a Yahuda a banai a kabatsu ka katali ka Itama, da a danai Somuson, <<Vu yeve a na aza a Filisitiya a da i a kulya'aka tsu tsugono ba? Yidai i zuwai da vu ya'anki tsu nannai?>>

Da u danai, <<Tsu na a ya'anki mu ta feu n ya'ankai le nanai.>>

¹² Da a danai ni, <<Tsu tawa ta adama a na ci shiya wu, kata ci neke aza a Filisitiya.>>

Da Somuson u danai, <<Kucinakai mu a na ada n kaci ka da ya ku una mu ba.>>

¹³ Da a danai ni, <<A'a, atsu tsu kucina ta tsa ku una wu ba kushiya ku da koci tsa ku kushiya wu kata ci neke aza a Filisitiya.>> Da a shiya ni n awin a savu e re da a utakai ni a punu asuvu a kabatsu ka katali ka.

¹⁴ Ana u yawai a Lehi, da aza a Filisitiya a tawai n yoroli adama a na a gasa n ayi. Da ayinviki a Vuzavaguđu a utsura a cipai wa ni, da awin a na i ushiyi ekiye a ni a tabai an tsugbere tsu na tsu kanai akina

¹⁵ Da u dikai ketele ka taku ka magbagulu ma majaki, da wu unai uma kakpan (1,000).

¹⁶ Da Somuson u danai,
<<N ketele ka mgbagulu ka majaki ka'a
mu unai uma kakpan.

N ketele ka mgbagulu ka majaki ka'a
mu unai kobolo ka uma.>>

¹⁷ Ana u kotsoi kadanshi, da u variki ketele ka na ki e kukiye ku ni. Da e dekei ubuta wa n kula Ramatu-lehi, da da Kaginda ke Ketele ka Magbagulu ka Majaki.

¹⁸ Da u panai kakuli kau, da u dekei Vuzavaguđu, u danai, <<Avu da vu nekei kagbashi ka nu ulya'i u gbayin u nampa. Kpamu gogo na mi ta a kukuwa adama a kakuli, kata n doku n uwa ekiye a uma ofoto a nampa?>>

¹⁹ Da Kashile ka ya'in kpenle ku mini a idika i Lehi, da tana mini ma utai punu e kpenle ka. Ana u so'i, da ayinviki a ni o bonoi, da e dekei kpenle ka n kula Ene-hakore, ubuta wa wi ta de e Lehi ali n anana.

²⁰ Da Somuson wu okpoi kaya'inkafada ka aza a Isaraila aya kamanga a ayin a na aza a Filisitiya i a kulya'a ka le tsugono.

16

Somuson n Dalila

¹ Kanna ko yoku Somuson u banai a Gaza, da we enei kashakanlai, da u banai wu asai n ayi.

² Da a danai aza a Gaza, <<Somuson da lo a likuci.>> Da a kambuki ubuta wa da a kanai kuvan'wa yi a utsutsu u likuci a kayin ka dem. A padai bini a kayin ka nanlo ka, da a dananai, <<Ci ta a kuvana ali kayi washi kata tsu una yi.>>

³ Ama da Somuson u latai ali kayin ka kutsai. Da u dangai u banai u kanai utsutsu u likuci da u gadaɗi u da, da u fadaɗi utsutsu ure wa n iga'in e le raka n aburakpatsu e le dem, da u dikai a da avangatsu a ni, u bankai gadi vu kaginda ka na ki a kinda Heburon.

⁴ M megeshe da u cigai mekere ma yoku ma na a ci deke n kula Dalila a kara'a ka Soreku.

⁵ Da tsugbayin tsa aza a Filisitiya tsu banai wa a ni da a danai, <<Kparasa yi ali vu yeve utsura u ni, kpamu n tsu na tsa kufuda tsa lya'a utsura u ni, adama a na tsu shiya yi. Yaba dem vu tsu wi ta e kuneke wu kune'e ku shekelu va azurufa kakpan n amangatawun (1,100).>>

⁶ Da Dalila u danai Somuson, <<N folono wu ta, dana mu ubuta u na utsura u nu wi, n tsu na kpamu a kushiya wu kata vu namba utsura u nu.>>

⁷ Da Somuson u danai ni, <<Da baci vuza u shiyai mu n a'in a utan a savu e cindere a na kata e dekpei ba, mi ta a kunamba utsura u va kata mo okpo uteku tsu uma a na a buwai.>>

⁸ Da tsugbayin tsa aza a Filisitiya a tukai ni n a'in a utan e cindere a na kata e dekpei ba, da u shiya ni n ada.

⁹ Da u zuwai uma a kpa'wan o mololo ma asuvu. Da u danai ni <<Somuson, aza a Filisitiya a da lo a tawai adama a na a kana wu.>> Da u dangai u kasai a'in a na i ikyamba i ni, tsu na akina o tsu songu tsugbere. Nannai va e yeve ubuta u na utsura u Somuson wi ba.

¹⁰ Da Dalila u danai Somuson, <<Vu doro mu ta da kpamu vu ya'ankai mu a'uwa. N folono wu ta, tonuko mu uteku tsu na a kuya'an kata a shiya wu.>>

¹¹ Da u danai ni, <<Da baci vuza u shiyai mu n awin a savu a na kata a ya'ankai u linga ba, mi ta a kunamba utsura u va kata mo okpo babu utsura tsu uma a na a buwai.>>

¹² Da Dalila u dikai awin a savu a na a sawai kuya'anaka ulinga ba da u shiyai ni n ada, da u danai, <<Somuson, aza a Filisitiya a da lo a tawai adama a na a kana wu.>> Aza a na i a kuvan'wa yi va tana punu o mololo ma asuvu. Ama da u kasai awin a na a shiyakai ni va an tsugbere.

¹³ Da Dalila u danai Somuson, <<Ali n gogo na vu buwa ta o kudoro mu n vu ya'anki mu a'uwa. Dana mu uteku tsu na a kufuda a shiya wu.>> Da u danai ni, <<Da baci vu ca'i kanji ka kaci ka va ka na ki ugboku u cindere, da vu cindalai ka'a n tsugbere kobolo n ili kuca'a, mi ta a kunamba utsura u va kata mo okpo babu utsura tsu uma na a buwai.>>

¹⁴ Da Dalila u le'eshei ni ali u latai, da u ca'i ka'a n tsugbere tsu kuca'a, da kpamu u danai, <<Somuson, aza a Filisitiya a da lo a tawai adama a na a kana wu.>> Ama da Somuson u jingbai da u kasai kuca'a ka n tsugbere tsa.

¹⁵ Da u danai ni, <<Nini dai va kudana, <Vu ciga mu ta,> kpamu kadu ka nu ki kobolo m mpa ba? Tatsu da na a na vu doro mu, kpamu vu dana mu ubuta u na utsura u nu wi ba.>>

¹⁶ Da u kanai ko'uso yi n kadanshi kagbanigbani a kanna lakam, da u namgbi katsuma adama a mavura ma ni adanshi u kuwa.

¹⁷ Da u tonokoi ni ili raka, u danai, <<A sa'wa kupuna kanji kava n kutanu ba, adama a na mpa Nazara da mazagbi ma Kashile ali mpa bi'i a katsuma. Da baci a punai kanji kava n kutanu mi ta a kunamba utsura u va kata mo okpo babu utsura tsu uma na a buwai.>>

¹⁸ Ana Dalila we enei Somuson u tonuko yi ta ili raka, da u suki e dekei tsugbayin tsa aza a Filisitiya, u danai, <<Doki i bono, adama a na u tonuko mu ta ili raka.>> Da tsugbayin tsu aza a Filisitiya tsu tawai kobolo n ikebe ya azurufa ekiye e le.

¹⁹ Da u zuwai ni u lata a nkuta n ni, da u dekei vuza vi yoku da u zuwa ni u punai uca'i u cindere u kaci wa. Da u gitai ku takacika yi, da utsura u ni u kasukpai ni.

²⁰ Da u danai, <<Somuson, aza a Filisitiya a da lo a tawai ku reme wu.>> Da u jimgbai alavu a ni, u danai <<Ya'an n danga n utsura tsu na n kiwanai.>> Ama u yeve a na Vuzavaguđu u kasukpai ni ba.

²¹ Da aza a Filisitiya e remei ni da o ko'i ni ashi da a dikai ni a kubana a Gaza da a shiya ni, n ikani i shili. Da a zuwa ni u ya'ansa kiya a kutali a kpa'a ku ugbashi.

²² Ama da kanji ka kaci ka ni ka gitai kutopo.

Ukpa u Somuson

²³ M megeshe da aza a gbara-gbara aza a Filisitiya o bolongi da a ya'in kadiva kagbayin da a ya'ankai Dagon kamali ke le alyuka, a danai, <<Kamali ka tsu Dagon u neke tsu ta Somuson vurala vu tsu ekiye.>>

²⁴ Ana uma a enei Somuson, da a cikpai kamali ke le. A danai, <<Kamali ka tsu ke neke tsu ta vurala tsu Somuson ekiye tsu,

ayi na u langasai idika i tsu

da wu unai uma atsu n abundai.>>

²⁵ Ele a katsuma ka mazanga n o zosoi, da a danai, <<Dekekei tsu Somuson adama a na u je'eke tsu.>> Da a banai utukai Somuson a kpa'a ku ugbashi, da u je'ekei le. A zuwai ni u shamgba kashani e mere ma ashampatsu.

²⁶ Da Somuson u danai kagbashi ka na ki uremi n ayi e kukiye, <<Kasukpa mu n yawa devu n ashampatsu a kasaka a, adama a na m tsubaku de.>>

²⁷ Kpa'a ka tana ku shana ta n uma n abundai ali n maci. Kpamu tsugbayin tsa aza a Filisitiya ci ta punu raka a kpa'a ka. Kabundai ka uma ka na ki punu a ukpa ka ka yawa ta akpan a tatsu (3,000) ali n amaci a na a tawai kinda Somuson a kuya'an kuje'e.

²⁸ Da Somuson u vasai a kubana u Vuzavaguđu u danai, <<Vuzavaguđu Kashile, ciba nu mpa mi ta ufolu u nu, doku vu neke mu utsura kute, adama a na n tsupa i na aza a Filisitiya a ya'ankai ashi a va.>>

²⁹ Da Somuson u remei ashampatsu e re a kasaka a, da u bonokoi utsura u ni we ele, kukiye ku usingai ku kanai kete, kukiye ku ugula kpamu ku kanai kete.

³⁰ Da Somuson u danai, <<Kasukpa n kuwa kobolo n aza a Filisitiya.>> Da u tecengi n utsura u ni raka-raka, da kpa'a ka kuyikpai da ku tsugbai tsugbayin tsa aza a Filisitiya kobolo n uma a na i punu raka. Uma a na Somuson wu unai punu a kpa'a ka a la'a ta aza a na wu unai a ayin a wuma u ni.

³¹ Da aza a ni kobolo n kumaci ku ni raka a tawai da a dikai ni a cidangi ni a kasaun ke esheku a ni Manowa ka na ki e mere ma Zora n Eshitawo. Somuson wo okpo ta kaya'inkafada ka aza a Isaraila ali aya kamanga.

¹ Vuza yoku wi ta lo a likuci yi nsasan a dika i Ifirayimu, vuza na e ci deke Mika.

² Kanna kete u danai anaku a ni, <<Azurufa kakpan ke te n amangatawun (1,100) a na oboki nu ada va, m pana ta vu ya'ankai vuma va una, lana, a danna wa va, mpa da n dikai.>>

Da anaku a ni a danai, <<Kasukpa Vuzavagudu u zuwaka wu unasingai.>>

³ Ana u bonokoi anaku a ni n azurufa kakpan kete n amangatawun (1,100) a. Da anaku a ni a danai, <<Adama a na kata una u kana maku ma va ba, me erengu ta azurufa a nampa u Vuzavagudu n kadu kete. Adama a na i ta a kufuda kushe'we kamali, kata kpamu a sura ka'a n azurufa a. Adama a nannai mi ta o kubonoko wu n ada.>>

⁴ Ana u bonokoi anaku a ni n ikebe ya, da anaku a ni a dikai azurufa amangatawun (200) da u nekei kawakana, da u she'wei amali a nu ndanga da u surai a da n azurufa. Da a zuwai a da a kpa'a ku Mika.

⁵ Ayi Mika va tana wi ta m mavali. Da u ya'in efodu vu kulansa kuyeve ku Kashile da kpamu u ya'in amali. Da u zagbai maku ma ni mete mo okpo yi ganu.

⁶ A ayin a nanlo aza a Isaraila i m mogono ba. Yaba dem a kuya'an tsu na u cigai.

⁷ A ayin a nanlo a tana, a ya'an ta kolobo ko yoku a kumaci ka aza e Levi vuza na wi idashi a Batalami vu Yahuda.

⁸ Da u katsukpai likuci i Batalami vu Yahuda. Adama a na u lansa ubuta u na wa kudangu. Ayi a nwalu da u yawai a kpa'a ku Mika a likuci ya aginda ya aza a Ifirayimu.

⁹ Da Mika we ecei ni, <<Tedei vu utai?>>

Da wu ushuki u danai, <<Mpa vuza va aza e Levi da a Batalami vu Yahuda, mu uta ta kulansa ubuta u na ma kudangu.>>

¹⁰ Da Mika u danai ni, <<Shamgba vu dangi kobolo nu mpa, kata vu okpo keneki ko odoki ka va, kata kpamu vu okpo ganu vu va. Kata kaya lakam n neke wu azurufa kupa n ntogu kobolo ni ilikulya'a.>>

¹¹ Da vuza va aza e Levi va wu ushuki kudangu m Mika, da wo okpoi an maku ma ni.

¹² Da Mika we erengi vuza va aza e Levi va wo okpoi ganu vu ni, da u dangi a kpa'a ku ni.

¹³ Da Mika u danai, <<Gogo na n yeve ta Vuzavagudu wi ta a kusakpa mu m baruwa, a na n ciyai vuza va aza e Levi wo okpoi ganu vu va.>>

18

Kumaci ku Mika n ku Dan

¹ A ayin a nanlo, aza a Isaraila i m mogono ba. Kpamu a makyan ma nanlo aza a Dan i ta a kulansa idika yi ukani i na a kudangu. Adama a na ele a ciya idika yi ukani i le a katsuma ka aza a Isaraila ba.

² Da aza a Dan a zagbai uma a tawun a na i n utsura u kadu a katsuma ka kumaci ku le dem. Da a suki le utai a Zora n Eshitawo a bana a saka idika ya. Da a banai a likuci yi nsasan ya aza a Ifirayimu, da a cipai a kpa'a ku Mika.

³ Ana a yawai devu n kpa'a ku Mika ka, da a panai kalakatsu ko kolobo ka aza e Levi ka. Da a banai wa ni e dekei ni a kaga'in da ecei ni, <<Yayi u tukai nu na? Yidai vi a kuya'an punu na? Ulinga wu yidai vi a kuya'an na?>>

⁴ Da u tonokoi le, <<Ci ya'an ta uzuwakpani n Mika n ya'anka yi, ulinga u tsuganu kpamu wi ta a kutsupasa mu.>>

⁵ Da a danai ni, <<Ci ta ufolu u nu, folonoko tsu Kashile, ci yeve ko tsa kuciya aga'in a nwalu n na ci a kuya'an na.>>

⁶ Da Ganu va u danai le, <<Walai m maṭana. Vuzavagudu wi ta kobolo n aḍa.>>

⁷ Da uma a tawun a a kanai uye ali a yawai a likuci i Layishi. Da enei uteku tsu na uma a idika ya i a idaṣhi le bari tsu na aza a Sidon i, babu i na yi a kutakacika le. Babu i na a nambai aduniyan i ta n uciyi. Da a daṣangi da'angi n aza a Sidon kpamu ili i bura le n vuza ba.

⁸ Ana aza a tsusaki a obonoi a Zora n Eshitawo, da aza e le ecei le, <<Nini dai i cinai kakuna ka?>>

⁹ Da a danai, <<Daṅgai, tsu bankai le n vishili, adama a na ce ene ta idika ya yi ta n tsuloboi. Kata i shamgba punu na kulangaṣa ayin ba, ya'in moloko i bana i kana i da.

¹⁰ N kuyawa ku da yi ta a kucina uma a idaṣhi i le bari. Idika ya yi ta n wanshi, i da yi ta ni na vuma u cigai aduniyan raka, kpamu Kashile ke neke ta i da ekiye aḍa.>>

¹¹ Da uma amangatawun atali (600) a kumaci ku Dan a kaṣukpai Zora n Eshitawo ufobi n ucanuku u kuvon,

¹² da a banai a shikpai apam ele a ubon u kalivi ka Kiriyatu-jerimu a ubon u Yahuda. I daḍa i zuwai ali n anana e ci deke ubuta wa Kaṣura ka Dan.

¹³ Da a lazai a kubana a likuci yi nsasan Ifirayimu da a yawai a kpa'a ku Mika.

¹⁴ Da uma a tawun a na a banai a sakai idika i Layishi ya, a danai aza a ele, <<I yeve ta an a kaṣuma ka i'uwa i nampa ya kpa'a kute ki punu n kamali ka madanga ka na a surai n azurufa? Kpamu n amali o yoku n efodu vu kulansa kuyeve ku Kashile. Gogo na yidai i yotsoi ci ya'an.>>

¹⁵ Da a kpatalai a uwai a kpa'a ku Mika a ubuta u na kolobo ka aza e Levi ka ki, da a kyasa yi ni.

¹⁶ Da tamkpamu ovonshi amangatawun atali (600) aza a Dan a na i n ucanuku u kuvon wa a shamgbai a utsutsu.

¹⁷ Da uma a tawun a na a banai a sakai likuci ya a uwai, da a dikai kamali ka madanga ka na surai n azurufa a n efodu, n amali a kpa'a a na a buwai. Ayi ganu va tamkpamu u shamgbai kashani kobolo n ovonshi amangatawantaali (600) a utsutsu n ucanuku u kuvon u le.

¹⁸ Ana uma a a uwai a kpa'a ku Mika a dikai kamali ka madanga ka na surai n azurufa a n efodu, n amali a kpa'a a na a buwai, da ganu va we eci le, <<Yidai yi a kuya'an?>>

¹⁹ Da a danai ni, <<Paḍa bini. Kata vu dansa kakuna ba, avu de tono tsu kata vu okpo vuza vu ku neke odoki n ganu vu tsu. U kula'aka wu n uga'in vu okpo ganu vu kumaci ka abundai ka aza a Isaraila, an vo ku okpo ganu vu kpa'a ku vuma te ba?>>

²⁰ Da ganu va u ya'in mazanga. Da u dikai efodu n amali a kpa'a n kamali ka madanga ka na surai n azurufa a da u tonoi le.

²¹ Da a kpatalai a lazai m muku le n ilikuzuwa kobolo n ucanuku n le.

²² Ana a banai da'angi n kpa'a ku Mika, da Mika u dekei uma a na i a idaṣhi dedevu n ayi da a guvai uma a Dan a.

²³ Da a dangusai kalakatsu e dekei uma a Dan, da a kpatalai ecei Mika, <<Yidai vu cigai? Yidai i zuwai da vu tawai n uma a nu adama a na a saba atsu?>>

²⁴ Da Mika u danai, <<I dikai mu amali a na n ya'in kobolo n ganu vu va i lazakai, yidai i kaṣakpakai mu? Nini dai ye kece mu, <Yidai n cigai?> >>

²⁵ Da aza a Dan a danai ni, <<Kaṭa vu ya'an kananai n aṭsu ba, talo aza a yoku aza asuvu a usuḍukpi a kaṭsuma ka tsu a kumba wu n vishili n aza a kpa'a ku nu ali i namba wuma u ḍa.>>

²⁶ Da aza a Dan a lya'i kelime nu nwalu n le, a na Mika we enei uma a la'a ta utsura u ni, ḍa u kpatalai a kubono a kpa'a ku ni.

²⁷ Ana aza a Dan a ḍikai aṃali a na Mika u ya'in kobolo n ganu vi ni va, ḍa a lazai a kubana a likuci i Layishi, a ubuta u na a cinai uma idaṣhi i le bari, ḍa a zamai le vishili ḍa unai le n otokobi ḍa osongi likuci ya n akina.

²⁸ Babu vuza na wi lo a na wa ku isa aza a Layishi, adama a na i ta ḍa'angi n Sidon, kpamu e le ili i burai le n vuza ba. Likuci ya yi ta a kara'a ḍevu m Betu-rehobu.

Da uma a Dan a ma'asakai likuci ya ḍa a ḍaṣangi punu i ḍa.

²⁹ A saba'i kula ku likuci ku Layishi o bonokoi ku ḍa Dan, kula ka akaya e le, maku ma Yakubu.

³⁰ Da aza a Dan a shikpakai kaṣi ka le kaṃali ka na a ḍikai va adama a na a cikpa ka'a. Da Janata kolobo ka Geshon a kumaci ku Musa kobolo n muku n ni okpoi anan ganu e le. Ali ayin a na a purai uma a kubanka ugbashi.

³¹ Da kumaci ka aza a Dan ku lya'i kelime n kucikpa kaṃali ka na Mika u ya'in va, a ayin raḱa a na kpa'a ku Vuzavagudu ku yongoi a Shilo.

19

Vuza va aza e Levi n vuka vu pulai

¹ A ayin a nanlo aza a Isaraila i m mogono ba. A ya'an ta vuma vi yoku a kumaci ka aza e Levi vuza na wi idaṣhi a likuci yi nsansa n Ifirayimu. Kanna Kete ḍa u ḍikai vuka a likuci i Batalami vu Yahuda wo okpo vuka vu pulai vu ni.

² Da vuka vu pulai va vu ya'in unambi usubi, ḍa u lazai u banai a kpa'a ke esheku a ni a Batalami vu Yahuda, ḍa u yongoi ḍe ali wotoi u naṣhi.

³ Da vali ni u ḍangai ḍa u tonoi uye, u bana ta kobolo n kagbashi ni n njaki n re. Ana a yawai a kpa'a ke esheku a ni ḍa u ukai le asuvu a kpa'a ḍa u esheku a ni a rabasai ni m mazanga.

⁴ Da akaya a ni a gutsai ni u shamgba, ḍa u ḍaṣangi n ele ali ayin a tatsu, a kulya'a nu o so'i.

⁵ A kanna ka naṣhi ḍa u fobusoi a dama a na u laza, ama ḍa akaya a ni a danai, <<Ciya bi'i i na vu zuwai a kaṭsuma yeve vu kana uye.>>

⁶ Da ele ejere e le a ḍaṣangi ḍa a lya'i ḍa o so'i kobolo. Da akaya a ni a danai ni, <<N folono wu ta vu doku vu asa, a dama a na vu pana uyo'o u kaḍu ka nu.>>

⁷ Ana vuma va u ḍangai an wa laza, ḍa akaya a ni a gutsakai ni, ali ḍa u doku wa asai.

⁸ A kanna ka tawun ḍa vuma va u ḍangai m kpasani adama a na a laza. Da akaya a ni a danai, <<Ciya bi'i i na vu zuwai a kaṭsuma, kaṭa vu ali kanna ka tana.>> Da ejere ele a ḍaṣangi ḍa a lya'i ili kulya'a kobolo.

⁹ Ana vuma va n kagbashi ka ni n vuka vu pulai vu ni va a ḍangai adama a na a laza, ḍa akaya a ni, a danai, <<Lana bi'i gogo na kulivi kuya'an ḍe. Lana bi'i kanna feu ka kotso ḍe. N folono wu ta i doku yi asa, vu pana uyo'o u kaḍu ka nu, kaṭa makpa'a n usana i ḍanga i kana uye a kubana a kpa'a.>>

¹⁰ Ama ḍa vuma va u iwain kudoku ku asa. Da u ḍangai ḍa u lazai u yawai a ubon u Jebusiya ḍaḍa Urushelima. Wi ta ni njaki n re n ni kobolo n vuka vu pulai vu ni.

11 Kanna de a kuyikpa da a yawai devu n Jebusiya, da kagbashi ka ni ka danai, vuza kpa'a, <<Tawa, tsu uwa a likuci ya aza a Jebusiya i nampa adama a na tsu asa punu.>>

12 Da vuza kpa'a va u danai, <<A'a, ci a ku uwa a likuci yi omoci a na i aza a Isaraila a da ba, ama kasukpa tsu laza ci yawa a likuci i Gibiya.>>

13 Da u doku u danai ni, <<Tawa, tsu dakaka tsu yawa a likuci i Gibiya ko Rama yeve tsu asa de.>>

14 Da a kanai uye a ya'in nwalu n le. Da kanna ka koci le a na a yawai a likuci i Gibiya a idika ya aza a Bayami,

15 da a banuki a likuci i Gibiya adama a na asa. Ana a uwai da a banai a dasangi a kabanga ka likuci, adama a na babu vuza na u dikai le asa a kpa'a ku ni.

16 N kulivi ku nanlo da mokoshi mo yoku mu utai a kashina o kubono a kpa'a. Ayi vuza aza a Ifirayimu da, ama wi ta idashi a Gibiya a ubon wa aza a Bayami.

17 Ana u dengusai ashi a ni da we enei aza a nwalu a idashi a kabanga ka likuci. Da mokoshi ma me ecei le, <<Tedei yi a kubana? Kpamu tedei yi utai?>>

18 Da u danai, <<Tsu uta ta a Batalami vu Yahuda, ci ta a kubono a kpa'a ku tsu a likuci kenu ya aginda ya aza a Ifirayimu a ubata u na mu utai. Mishi ta m bana a Batalami vu Yahuda, kpamu gogo na n ciga ta m bono a kpa'a. Ama n ciya ko vuza te na u dikai tsu tsu asa a kpa'a ku ni ba.

19 Atsu da na tana n ijanu adama a njaki n tsu, kobolo m makyan n ilikulya'a adama a kaci katsu n kagbashi ka maku mavuka n kagbashi ka va. Ko ili i te tsu namba ba.>>

20 Da mokoshi ma ma danai, <<Kasukpa matana mo yongo kobolo n ada. N kuneke da ta ili dem i na i cigai. Ama kata yi asa a kabanga ka likuci ka nampa ba.>>

21 Da u dikai le u bankai a kpa'a ku ni, da u nekei njaki ma ijanu. Da kpamu u keneki le mini a sa'i ene*, da a lya'i da o so'i.

22 A na ilo a idashi i mazanga, babu e yeve da uma a gbani-gbani o yoku a katsuma ka likuci a kambuki kpa'a ka. Da a kanai kuka ka kakpaga ka utsutsu. Na a danai mokoshi ma kpa'a ma, <<Utuka tsu n vuma na vu tukai a kpa'a ku nu ka. Adama a na ci ya'an tsugbani n ayi.>>

23 Da mokoshi ma kpa'a ma wu utai da u danai le, <<A'a, aza aya, kata i ya'an ili i gbani-gbani i nampa ba, adama a na vuma nampa komoci ka kpa'a ka va ka'a, kata i ya'an ili i wono i nampa ba.

24 Lanai mekere maya ma na kata u yeve mavali ba n vuka vu pulai vu kagbashi kava, ya'an mu utuka da n ele. Kata i ya'an n ele tsu na i cigai, ama vuma nampa kata i ya'ankai ili i gbani-gbani i nampa ba.>>

25 Ama da uma a a kpadai kupana. Da vuza va aza e Levi va u dikai vuka vu pulai va da u nekei le. Da a dika ni a banai a ya'in tsugbani n ayi ali a kubana kpasani. Da a kasukpa ni u lazai.

26 M kpasani, da vuka va vu yawai da vu yikpai a utsutsu u kpa'a ku mokoshi ku na vali ni wi, ali ubuta wu akanai.

27 Ana vali vi ni vu dangai n usana, u bayuwai utsutsu u kefeku ka kpa'a, adama a na u kana uye, da we enei vuka vu pulai vu ni iva'in a idika a utsutsu u kefeku, n ekiye a ni a kaganda ku ulanga.

28 Da u dana ni, <<Danga, tsu kana uye.>> Ama u kebece kakuna ba. Da u dikai ni u zuwai a majaki, da u kanai uye a kubana a kpa'a.

* 19:21 19:21 mini a sa'i ene Ama o kuyongo ku tsu mini ma'a e neke vuza koci u so'o ba u sa'a ene ba

²⁹ Ana u yawai a kpa'a ku ni da u laṣai mawun. Daɗa u gbatyai keven ka akidi-akidi, ali ugboku kupa n ure, da u su'uki m mavatsu a ubuta wi Isaraila dem.

³⁰ Yaba dem na baci we ene i da kata u dana, <<Tsu sa'wa kene ili tsu nampa ko a ayin a Isaraila ba, ali n ayin a na aza a Isaraila a kasukpai Masar sai anana. Sheshei yidai tsa kuya'an adama a kakuna ka nampa.>>

20

Kuvon ka aza a Isaraila n kumaci ku Bayami

¹ Da aza a Isaraila raka utai a Dan a ubon gadi a kubana a Biyasheba a ubon u daka, kobolo n aza a idika i Giliyadu n kasana, da uma o bolongi a ubuta u te e kelime ka Vuzavaguɗu a likuci i Mizipa.

² Aza e kelime a kumaci ki Isaraila raka i ta punu a katsuma ko kobolo ka uma a Kashile a. Kabundai ko osoji ka na ki a nwalu a idika n otokobi, ele da uma akpan amangatawunanaashi (400,000).

³ Aza a Bayami a pana ta arabali a na aza a Isaraila a na a buwai o bolongi a Mizipa. Da aza a Isaraila ecei vuza va aza e Levi va, <<Tonuko tsu, tsu na a ya'in ukuna u gbani-gbani u nampa?>>

⁴ Da vuza va aza e Levi vali vu vuka vu na unai va, u danai, <<Mpa n vuka vu pulai vu va tsu tawa ta a Gibiya a ubon u Bayami adama a na tsu asa.

⁵ Da aza a Gibiya a tawai da a kanzai kpa'a ku na mi n kayin. E sheshei ku una mu, ama a na a ciyai mu ba da a dikai vuka vu pulai vu va, da a ya'in tsugbani n ayi ali u kuwai.

⁶ Adama a nannai da mpa n dikai ikyamba i vuka vu pulai vu va va, da n kidi ni akidi-akidi da n su'uki n akaka a banka a ubuta dem a idika yi ukani i kumaci ka aza a Isaraila, adama a na a ya'an ta ili yi unata n ili wono a Isaraila.

⁷ Gogo na ada aza a Isaraila raka, i dansa tsu na i kuya'an n ukuna u kadanshi ka nampa.>>

⁸ Da uma raka a dangai n kute, a danai, <<Babu vuza te a katsuma ka tsu na wa kubana a kavali ka ni ko kpa'a ku ni.

⁹ Ama gogo na i na tsa kuya'an ka Gibiya i danna. Ya'an tsu ya'an kazagba kata ci ciya vuza na u kushilika n ele.

¹⁰ Ugboku u te a katsuma ka kupa ka kumaci ka aza a Isaraila raka e neke osoji a na a buwai ilikulya'a. Kata osoji a na a buwai a uwa a ya'an ka Gibiya vu Bayami uteku tsu na uga'in adama a ili yi unata n ili wono i na a ya'in a katsuma ka idika yi Isaraila.>>

¹¹ Da aza a Isaraila raka o bolongi n kadu ke te, adama a na a shilika n likuci ya.

¹² Da kumaci ka aza a Isaraila ku suki n akaka a kubana wa aza a Bayami, a danai, <<Ili gbani-gbani yene i dai i ya'in tsu nampa?

¹³ Adama a nannai utukai n uma a kavama a Gibiya aza a na a ya'in ili i gbani-gbani i nanlo adama a na tsu una le. Kata tsu utuka n ili gbani-gbani a katsuma ka idika yi Isaraila.>>

Ama da aza a Bayami a iwan kupana i na aza e le aza a Isaraila i a kudansa.

¹⁴ Da aza a Bayami raka utai a likuci i le o bolongi a Gibiya adama a na a shilika n aza a Isaraila a na a buwai.

¹⁵ A kanna ka nanlo da aza a Bayami o bolongi ovonshi aza a na a fudai kuvon a likuci i le uma akpan kamanga n atali (26,000), kobolo n aza a Gibiya uma amangatawencindere (700) aza a na a fudai kuvon.

¹⁶ A kaṭsuma ka aza o kuvon a Bayami osoji amangatawencindere (700) a na a zagbai va agula a ḡa. I ta a taduku kaṽimḡbaṭsu a kaṅji ke te, kpamu a kunusa ba.

¹⁷ Babu bil'i aza a Bayami aza a Isaraila a na a buwai o bolongi ovonshi aḡpan amangatawunaṅashi (400,000), dem vu le a fudi o kuvon a ḡa.

¹⁸ Da aza a Isaraila a ḡaṅgai ḡa a banai e Betelu adama a na a laṅsa kuyeve u Kaṣhile, <<Kumaci keṇe kudai a kaṭsuma ka tsu ka kugita kubana kuya'an vishili n aza a Bayami?>>

Da Vuzavaguḡu u danai, <<Kumaci ku Yahuda kudai ka kugita kubana.>>

¹⁹ Da aza a Isaraila a ḡaṅgai n usana ḡa a shikpai apam e le devu n Gibiya.

²⁰ Da ovonshi aza a Isaraila utai adama a na a shilika n aza a Bayami, ḡa darai a adama a na a ya'an kuvon devu n likuci i Gibiya.

²¹ Da aza a Bayami utai a likuci i Gibiya ḡa unai aza a Isaraila aḡpan kamanga n e re (22,000).

²² Ama ḡa aza a Isaraila o doku o bolongi a ubuta wa ḡa e nekpeni odoki, ḡa kpamu odoku a darai kaṅi ke le adama a o kuvon.

²³ Adama a na aza a Isaraila a bana ta Aṽisa e Betelu ḡa a shilikai Vuzavaguḡu ali a kubana kulivi. Da o doku ecei ḡe Vuzavaguḡu, a danai, <<U ga'an ta tsu doku tsu utai ci shilika n itoku i tsu aza a Bayami?>> Da Vuzavaguḡu wu ushiki le u danai, <<Banai i shilika n ele.>>

²⁴ Da aza a Isaraila o doku utai adama a na a shilika n aza a Bayami a kanna ke ire.

²⁵ Ama ḡa aza a Bayami o doku utai a Gibiya ḡa unai aza a Isaraila uma aḡpan kupa n kulai (18,000) raḡa vu le tana eyevi a vishili ḡa.

²⁶ Da aza a Isaraila raḡa, a banai e Betelu a shikai. Da a ḡaṅgai e kelime ka Vuzavaguḡu, a ya'in kakuli a kanna ka nanlo ka ali a kubana kulivi, ḡa a nekei kune'e ku kusongu n kune'e ku maṭana e kelime ka Vuzavaguḡu.

²⁷ Da aza a Isaraila kpamu o doku a laṅsai kuyeve ku Vuzavaguḡu, a ukuna u kuvon n kumaci ku Bayami. Adama a na ayin a nanlo a akpati vu uzuwakpani vu Kaṣhile vi ta ḡe e Betelu.

²⁸ Finihasu kolobo ka Eliyaza matsukaya ma Haruna, ayi ḡa ganu na wi a kuya'an ulinga a ayin a nanlo a. Da aza a Isaraila ecei Vuzavaguḡu, a danai, <<Tsu doku tsu bana ci ya'an vishili n itoku i tsu aza a Bayami, ko tsu kaṣukpa?>>

Da Vuzavaguḡu u danai, <<Banai, adama a na makpa'a mi ta e kuneke le ekiye aḡa.>>

²⁹ Da aza a Isaraila a zuwai uma o yoku o bopoi u kaṛai u Gibiya.

³⁰ Da aza a Isaraila a banai adama a na o doku a shilikai n aza a Bayami tatsu. Da o bolongi a ubuta u cau u le adama a na o doku a shilika n Gibiya.

³¹ Ana aza a Bayami utai adama a na a ya'an kuvon, ḡa o rono i le utukai a likuci tsu na a kiwanai, ḡa a kanai kuna aza a Isaraila, uma a na a kuwai e keteshe n uye u gbayin a yawa ta uma kamangankupa, a uye u na u banai e Betelu n uye u na kpamu u banai a Gibiya.

³² Da aza a Bayami a danai, <<Ci ta a kulya'a le uteku tsu na tsu kiwanai,>> Ele a aza a Isaraila feu a kudana, <<Kaṣukpa tsu suma tsu rono le tsu utaka ḡa ḡaṅgai n likuci a kubana a uye u gbayin.>>

³³ Da aza a Isaraila raḡa a kaṣukpai ubuta u na ishi, a na a yawai a Balu-tamaru ḡa a darai adama a na a shilika n aza a Bayami. Da aza a Isaraila a na i punu ubopi utai n tsu ubon ḡa a Gibiya.

³⁴ Da osoji aza a Isaraila aza a na a fudai kuvon aḡpan kupa (10,000) a kanai vishili n aza a Gibiya. Da tana vishili va vu sudukpai, aza a Bayami tana e yeve a na kawuya ki a kucina le ba.

³⁵ Da Vuzavagudfu wu unai aza a Bayami adama aza a Isaraila. Da aza a Isaraila tana unai uma akpan kamanga n a tawun n amangatawun (25, 100) a kanna ka nanlo, uma a nampa raka aza na a fudai vishili da.

³⁶ Da aza a Bayami e yevei a na a lya'i le n kuvon.

Da aza a Isaraila e nekei aza a Bayami uye, adama a na e kede ta apa'a e le a ubuta wa aza a na i ubopi devu n Gibiya.

³⁷ Da aza a na i punu ubopi a dakakai utai a ya'in vishili n Gibiya, da unai likuci ya raka.

³⁸ Urotu u na osoji a Isaraila a zuwakpanai n aza a na i ubopi da da udangi u kanga kagbayin a likuci.

³⁹ Ana aza a Isaraila enei kanga, da a kpatalai kushilika n aza a Bayami. Ama babu kanga ka ka dangi cina de aza a Bayami una aza a Isaraila uma kamangankupa. Da orukpoi, a danai, <<Cita a kuciya u lya'i tsu na tsu kiwanai.>>

⁴⁰ Ama ana urotu u kanga u gitai kudanga a likuci, da aza Bayami a lanuki kacapa da enei kanga a kudanga a likuci i le a kubana gadi vu eleshu.

⁴¹ Ana aza a Isaraila a kpatalai we ele, da aza a Bayami a ripulai, talo e yevei an kawuya ka cina le ta.

⁴² Ana enei nannai, da o bonoi kacapa a kanai iladi a kubana a kakamba, ama n nanai dem a la'aka ba. Adama a na una le ta e mere ma aza a Isaraila n osoji a na i ubopi.

⁴³ Da aza a Isaraila a kanzai aza a Bayami, da a guvai le i na i dikai a Manoha ali a kubana ubon u kasana ka Gibiya.

⁴⁴ A kanna ka nanlo ka da unai aza a Bayami uma akpan kupa n kulai (18,000), raka vu le tana ovonshi a da.

⁴⁵ Da aza a na tamkpamu a buwai n wuma a sumai a kubana a kakamba devu n akpanlai atali a Rimon. Da aza a Isaraila unai uma akpan a tawun (5,000) a uye u gbayin. Da a kanai kuloko le ali a kubana a Gidom, da kpamu o doku unai uma akpan e re (2,000).

⁴⁶ A kanna ka nanlo aza a Bayami a na a kuwai raka, ele da uma akpan kamanga n a tawun (25,000), raka vu le tana eyeve o kuvon a da.

⁴⁷ Ama uma amangatawantali (600) a sumai a kubana a kakamba a kakpanlai ka Rimon da o yongoi de ali wotoi u nashi.

⁴⁸ Da aza a Isaraila o bonoi a kumbai aza a Bayami a na a buwai n vishili. Unai uma n ili i kuzuwa raka, kobolo n ili raka i na enei. Da osongi likuci i na enei a ubon u nanlo dem n akina.

21

Amaci adama a kumaci ku Bayami

¹ Ana o kotsoi kuvon, da aza a Isaraila o bolongi a Mizipa a ya'in akucina a danai, <<Babu vuza a katsuma ka tsu a na we kuneke mekere ma ni yolo a kumaci ka aza a Bayami.>>

² Da uma a banai e Betelu a dangi e kelime ka Kashile ali kulivi, a ya'in kpalu a dengusai alakatsu e le a shikai wuya-wuya.

³ Da a danai, <<Vuzavagudfu Kashile ka Isaraila, yidai i zuwai da ili nampa i ciyai aza a Isaraila? Ali da a kunamba kumaci kute a katsuma ka Isaraila?>>

⁴ Ana kayin kasai da uma a dangai da a ma'in katalikalyuka de, da a ya'in alyuka e kune'e ku kusongu n kune'e ku matana.

⁵ Da aza a Isaraila ecei, <<Yayi a katsuma ka kumaci ka Isaraila u kpadi ku tawa ubata kobolo ka Vuzavagudfu ka nampa?>> A dama a na a ya'an ta

akucina a utsura a danai, vuza na baci de dem u kpaḍai kutawa a ubuta u kobolo ka Vuzavaguḍu a Mizipa, <<Mayun ḍa una yi.>>

⁶ Da aza a Isaraila a panai asuvayali aza e le aza a Bayami ḍa a danai, <<Anana tsu namba ta kumaci ku te a katsuma ka aza a Isaraila.>>

⁷ <<Ninidai tsa kuya'an adama aza a na a buwai a ciya a maci, atsu ḍa na tsu kucina ḍe n Vuzavaguḍu tsu danai, atsu tsa ku neke le nkere n tsu yolo ba?>>

⁸ Da ecei, <<Kumaci kene ku dai ku buwai a katsuma ka aza a Isaraila ku na ku kpaḍai kutawa a ubata u kobolo ka Vuzavaguḍu a Mizipa?>> Da a cinai ashe babu ko vuza te a katsuma a aza Jabeshi-giliyadu na u tawai ubuta u kobolo wa.

⁹ Adama a na ayin a na e kecei uma a, babu vuza va aza a Jabeshi-giliyadu na u yongoi lo.

¹⁰ Da kobolo ka uma ka, a suki eyevi o kuvon akpan kupa n e re (12,000) a bana ḍe, ḍa a danai le, <<Banai yi una aza a Jabeshi-giliyadu, amaci kobolo n muku n wawa'a feu.

¹¹ Ili i na i kuya'an i ḍa na, yi una ali n amaci a na e yevei ali raka.>>

¹² Da a cinai a katsuma ka kumaci ku Jabeshi-giliyadu nkere n na kata n yevei ali ba uma amangatawanashi (400), ḍa a dikai le o bonokoi a katsura a Shilo, a idika i Kana'ana.

¹³ Da kobolo ka aza a Isaraila raka ka suki n akaka a idashi i matana wa aza a Bayami a na i ḍe idashi a kakpanlai ka Rimon.

¹⁴ Da aza a Bayami o bonoi a makyan ma nanlo, ḍa e nekei le nkere amangatawanashi (400) ma aza a Jabeshi-giliyadu n na a kasukpai n wuma wa. Ama n ḍa n yawa le ba.

¹⁵ Da uma a panai a asuvayali a kumaci ka aza a Bayami, adama a na Vuzavaguḍu u ya'an ta devu na wa kuna kumaci ku te a katsuma ka aza a Isaraila.

¹⁶ Da nkoshi m gbara-gbara n kobolo ka aza a Isaraila a danai, <<Nini dai tsa kuya'an tsu ciyaka aza a Bayami a na a buwai amaci, a na tsu unai ḍe amaci le raka?>>

¹⁷ Da a danai, <<Mayun ḍa aza a Bayami a na a la'akai a ciya ili yi ukani, adama a na kata a namba kumaci ku te a katsuma ka aza a Isaraila ba.

¹⁸ Kpamu ci e kuneke le n kere n tsu a zuwa ba.>> Adama a na aza a Isaraila a kucina ta ḍe, a danai, <<Unawuya u ḍa a kubana u vuza na baci u nekei kumaci ku Bayami mekere yolo.>>

¹⁹ Da a danai, <<Lana, kadiva ka Vuzavaguḍu ka na a ci ya'an a Shilo a kaya lakam ka yawa ta devu, Shilo va vi ta n tsugadi tsu Betelu, n tsu kasana tsu uye u gbayin u na wu utai e Betelu a kubana e Shekem, n tsudaka tsu Lebona.>>

²⁰ Da a danai aza a Bayami, <<Banai i bopo a ashina a itacishi

²¹ kata i lana, ayin a na baci yi enei nkere ma aza a Shilo mu utai adama a na e je'e, kata i ya'an moloko yu uta punu ashina a itacishi a, kata yaba dem u kana mavuka mete n utsura u bonoko yi a idika i Bayami wo okpo vuka vi ni.

²² Ayin a na baci isheku i le ko aza e le a tukai ḍa wa atsu adama afada, ci ta a kudana le, <Ci ta ufolu u ḍa i kasukpaka tsu e le, adama a na a ubuta u kuvon u ḍa tsu remei le o kpo amaci a tsu ba. Ama a na i nekei tsu ele ba, yi n unushi u kukodo uzuwakpani ba.> >>

²³ Da aza a Bayami a ya'in tsu na a danai le, yaba dem u zagbai mekere a katsuma ka nkere n na mu utai kuje'e a Shilo wo okpo yi vuka. Da o bonoi a ubuta wu ukani u le. O doku a ma'asakai likuci i le ḍa a dasangi punu.

²⁴ Da aza a Isaraila a na a buwai e pecemgbenei. Yaba dem u bonoi a kumaci ku ni, n kpa'a ku ni.

²⁵ A ayin a nanlo aza a Isaraila i m mogono ba, yaba dem a kuya'an tsu na u cigai.

Katagarda ka RUTI Kubayuwa

Arabali a nampa a a tawa ta a ayin e te n arabali a na i udani a Katagarda ka Afada, ayin a na aza a Isaraila a shirikpakai Kashile kucina. Ushirikpi u kucina u le u nampa wa, u ronoko le ta atakaci. Katagarda ka Ruti ko yotsongu tsu ta ci yeve an Kashile ka'a ka tsu zuwaka aza a na e nekei kaci ke le wa ni unasingai. Ruti va aza a Mowabu feu u ciya ta unasingai u nampa wa ali da u ciyai ku'uwa a kumaci ka aza a Isaraila.

Ukani u kpa'a ku Elimeleki tsu na Buwazu u dikai Ruti wo okpoi ni vuka, u yotsongu tsu ta a na ukuna wu ukani wa, u da da kaci ka kadanshi punu a katagarda ka nampa (Indanai 4:2-10). Ukani u vuka vu nampa u da da u tukai n kumatsa Obedu, a kaya a Dawuda, mogono ma gbayin mi Isaraila, vuza na kpamu wo okpoi koko vi Yesu Kishi.

Ili i na yi punu a katagarda ka nampa:

Nomi u bonoi a Batalami kobolo n Ruti 1:1-22

Ruti u gasai m Buwazu 2:1 3:18

Buwazu u zuwai Ruti 4:1-17

Kumaci ku Buwazu n Dawuda 4:18-22

Elimeleki n aza a kpa'a a ni a lazai a kubana a Mowabu

¹ M megeshe, a ayin a na a ya'in afada i o tsugono ci Isaraila, a ya'an ta kambulu a idika yi Isaraila. Da vuma vi yoku, vuza va aza Batalami a Yahuda, u dikai vuka vu ni m muku n re n ni, adama a na a bana a dasangu a ya'an makyan kenu a idika i Mowabu.

² Kula ku vuma ka ku da da Elimeleki n kula ku vuka vi ni feu Nomi, ula a muku n re e le a da da Malonu n Kiliyonu, ele aza a Efarata a da a na a utai a Batalami vi Yahuda. Da a banai a idika i Mowabu adama a na a dasangu de.

³ Da Elimeleki vali vu Nomi u kuwai, u kasukpai ni m muku n re n ni.

⁴ Da muku ma, a zuwai nkere ma aza a Mowabu, Orufa n Ruti. Ana a yawai devu n aya kupa n idashi ubuta wa,

⁵ da Malonu kobolo Kiliyonu feu a kuwai, da a kasukpai Nomi ende'en ni, babu vali kpamu babu muku.

Nomi n Ruti o bonoi a idika i Batalami

⁶ Megeshe kenu da Nomi u panai a danai, Vuzavagu du u banka ta aza ni n ilikulya bari, da u sheshei an wa kasukpa likuci i Mowabu. Da o fobusoi adama a na o bono a kpa'a n ejene a ni.

⁷ N ejene a ni ere u kasukpai ubuta u na wi ishi a idashi, da a kanai uye o kubono a Yahuda.

⁸ Da Nomi u danai le, <<Bono i i'uwa yi mmaci n da. Kasukpa Vuzavagu du u ya'an ka da kasingai uteku tsu na i ya'ankai mu kasingai n ali a da a na a kuwai de.

⁹ Kasukpa Vuzavagu du u banka da i ciya ali o kolo o yoku, adama a na i ciya kpa'a ku kaci ka da kpamu.>> Da Nomi wo obongi le da e pecemgbenei. Ama da a kanai masi.

¹⁰ Da a danai ni, <<A'a, a tsu ci ta o kutono wu tsu bana a ubuta u uma a nu.>>

¹¹ Da Nomi u danai, <<Walai i bono a kpa'a, ejene a va. Adama a yidai da yi o kutono mu? Ada ye ene ta mpa m buwa o kudoku kumatsa muku n na yo kolo?

¹² Walai i bono a kpa'a ku da, adama a na mpa n kutsa de ana mo kudoku ma ya'an yolo kpamu. Ko da baci n ciyai vali vu na mo kudoku mo kolo, ko anana da baci n ciyai vali vu na mo kolo, kata m matsa muku mo olobo,

¹³ yi ta a kuvana le ali o gbonguro? Nannai va u kusanka da ta kuya'an yolo i yoku? A'a ejene a va, unamgbukatsuma u va u la'a ta u da, adama a na Vuzavaguđu da u sheshei kuya'an tsurala nu mpa, da u zuwai mu n takacika.>>

¹⁴ Da kpamu o doku a gitangi masshi kau. Da yeve Orufa wo obongi anaku e le, da e pecemgbenei u laza, ama da Ruti u iwain, da u tonoi ni.

¹⁵ Da Nomi u danai ni, <<Ruti toku nu kejene u kpatala ta o kubono a ubuta wa aza ni n amali a ni. Avu feu kpatala vu tono yi.>>

¹⁶ Ama da Ruti wu ushuki, <<Da u danai kata vu folono mu n kasukpa wu ba, ko vu sanka mu kutono wu ba. Ubuta u na de dem vu dasai mpa feu mi ta a kudasa. Ubuta u na de dem vu dasangi, mpa feu mi ta a kudasingu. Uma a nu i ta o kokpo uma a va, kata Kashile ka nu kpamu kokpo Kashile ka va.

¹⁷ Ubuta u na de dem vu kuwai, mpa feu ta lo ma kukuwa, ta lo feu a kucidangu mu. Kasukpa Vuzavaguđu u takacika mu kau, da baci n kasukpai ili i yoku i pecei mu n avu sai ukpa koci.>>

¹⁸ Ana Nomi u zukai an Ruti u sheshe ta an wa tono yi, da u kpadai kudoku kudana yi u kpatala.

¹⁹ Da a lyai kelime nu nwalu ali a yawai a Batalami. Ana a yawai da likuci raka i ya'in mazanga, da amaci a likuci a danai, <<Na va Nomi da gaji?>>

²⁰ Da wu ushiki u danai le, <<Kata i doku i deke mu Nomi ba, ama dekei mu Mara, adama a na Mala'imili ma zuwa ta wuma u va wo okpoi n okono.

²¹ A ayin a na n kasukpai na, mi ta n uciyi wa abundai, ama Mala'imili u bono ta nu mpa lekefi. Adama a yidai i kudeke mu Nomi? A na wo okpoi Vuzavaguđu wu utaka mu ta de e keteshe, da u su'uki mu n atakaci?>>

²² Nannai da Nomi wu utai a likuci i Mowabu n Ruti kejene ka ni, vuza va aza a Mowabu. Ayin a na a yawai Batalami ele a kugita vikya'a vi itabi.

2

Ruti a kashina ka Buwazu

¹ Gogo na Nomi wi ta n vuza yoku a kumaci ku vali vi ni Elimeleki, vuza na e ci deke Buwazu, vuza gbayin da, kpamu wi ta n uciyi.

² Kanna ke te, Ruti vuza va aza a Mowabu u danai Nomi, <<Ya'an m bana n ya'an kudayu ki ishina i na aza a zamalinga a nusai a kashina ka vuza na wu ushuki.>> Da Nomi u danai ni, <<Bana kejene ka va.>>

Da Nomi u danai, <<U ga'an ta, kejene ka va wala vu bana.>>

³ Da Ruti wu utai u banai a kashina, da u kanai kudayu a kacapa ka aza a ulinga. A makyan ma nanlo u yeve a na kashina ka Buwazu ka'a, kumaci ku Elimeleki ba.

⁴ Megeshe kenu da Buwazu wu utai a Batalami da u yawai u kyasai aza a ulinga. U danai, <<Kasukpa Vuzavaguđu u yongo kobolo n ada.>> Da a ushuki a danai, <<Ya'an Vuzavaguđu u zuwaka wu unasingai.>>

⁵ Da Buwazu we ecei vuza kelime vu ulinga va, u danai, <<Yayi tamkpamu mavuka ma na de?>>

⁶ Da vuza kelime wu ushuki, u danai, <<Ayi da vuza va aza a Mowabu vu na vu utai a idika i Mowabu n Nomi va.

⁷ U folono mu ta u danai, <Kasukpa mu n tono kucina ka aza a ulinga n ya'an kudayu.> N usana u da u gitai kudayu ka, wu uvuka ta na ba, sai mini ma na u shamgbai u so'i kenu.>>

⁸ Da Buwazu u banai u danai Ruti, <<Pana i na n kudana wu. Kata vu bana kudayu a kashina ko yoku ba, shamgba a kashina ka nampa koci. Tono otoku a nu amaci agbashi e nkere a va.

⁹ Zuka n kashina ka na a kuya'an vukya'a, kata vu tono otoku a nu agbashi e nkere vu yongo de n ele. N ya'an ta kadanshi n uma a va adama a na kata a takacika wu ba. Kpamu ayin a na baci de dem vu panai kakuli, bana a kulu vu kenuku mini mo ku so'o e kedele ka na a shatangi m mini.>>

¹⁰ Da Ruti u dangi ali a idika, da u danai Buwazu, <<Yidai i zuwai da vu panai asuvayali a va nannai, mpa vu na mi komoci?>>

¹¹ Da Buwazu wu ushuki, <<Mpa m pana ta raka ili na vu ya'ankai anaku a vulaka a nu Nomi ali n ayin a na vali nu u kuwai. N yeve ta uteku tsu na vu kasukpai Dada vu nu n anaku a nu, n uteku tsu na vu kasukpai idika i nu, n tsu na vu tawai vi dangi a katsuma ka uma a na vu sa'wai kuyeve ba.

¹² Kasukpa Vuzavaguđu u tsupa wu ili i na vi ya'in dem. Kasukpa vu ciya katsupu ka gbayin u Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila ka na vu tawai wa ni kushedeku.>>

¹³ Da Ruti u danai, <<Vuzagbayin, kasukpa n lya'a kelime n kuciya ubanki wa nu. Vi ya'anka ta kagbashi ka nu kadanshi ku uyo'o u kadu, ko a na wo okpoi mpa mi a katsuma ka agbashi a nu ba.>>

¹⁴ Ana ayin a kulya'a ki ilikulya a yawai da Buwazu u danai Ruti, <<Tawa vu lya'a ilikulya. Kana kudyabusa boroji va n vu ukai punu a makyen ma kalam ma nampa ma.>> Ana u dangi kobolo n aza a vukya'a a, da Buwazu u nekei ni yangi uzungi. Da u takumai a na i yawai ni, da u zuwai kagimi ka na ka buwai.

¹⁵ Ana Ruti u dangi u bonoi a ubuta u kudayu, da Buwazu u danai aza a ulinga a ni, u danai, <<Kasukpai ni u ya'an kudayu a katsuma ki ili i na i bolongi, kata i barangu yi ba.

¹⁶ Ama kanai kutala i yoku a kadamu n i kasukpai adama na u pura, kata i barangu yi ba.>>

¹⁷ Da Ruti u kanai kudayu a kashina ali kanna uyikpi. Ana u lapai ilya i na u dayai, da u ciyai ifa vu te.

¹⁸ Da u dikai a kubanka a kpa'a, ana anaku a vulaka a ni enei i na u ciyai. Da kpamu Ruti wu utukai kagimi ki ilikulya ka da u nekei ni.

¹⁹ Da anaku a vulaka a ni ecei ni, <<Te dai vu ya'in kudayu anana? Te dai vi ya'in ulinga? Vuza vu unasingai u da ayi vuma na u bankai nu.>> Da Ruti u danai anaku a vulaka a ni, vuza na u ya'in kudayu a kashina ka ni. <<Kula ku vuza vu kashina vu na n ya'in ulinga a ni anana, ayi da Buwazu.>>

²⁰ Da Nomi u danai kejene ka ni Ruti, <<Kasukpa Vuzavaguđu u zuwaka yi unasingai. Ayi u kasukpa kubanka aza a wuma n akpisa ba.>> Da kpamu u doku u danai, <<Vuma nanlo va kumaci ku tsu ku da, wi ta feu a katsuma ka aza a na a ga'in a banka tsu.>>

²¹ Da Ruti u danai ni, <<Ali u dana mu ta, <N yongo kobolo n aza zamalinga ali sai ayin a na o kotsoi vukya'a vu kashina vu ni.> >>

²² Da Nomi u danai Ruti kejene ka ni, <<Wi ta a kula'a n uga'in vu yongo kobolo n agbashi e nkere n ni, adama a na a kashina ka vuza yoku ka'a baci i ta a ku'uwaka wu muna.>>

²³ Da Ruti u yongoi ulinga n ele, u kanai kudayu ki ishina ali sapu na o kotsoi vukya'a. Da kpamu u lya'i kelime n kudasangu n anaku a vulaka a ni.

3

Ruti m Buwazu a ubuta u kuyelyukpu

¹ Kanna ko yoku da Nomi u danai Ruti kejene ka ni, <<Mekere ma va u ga'an n lansa wu vali, adama a na vu ciya kpa'a ku kaci ka nu ba?

² Buwazu va, vuza na vi ya'ansai ulinga n amaci a na a ci ya'ansaka yi ulinga, kumaci ku tsu ku da. Gogo na pana, n kulivi ku nampa wi ta a kubana a ubuta u kuyelyukpu ki ishina ya.

³ Gogo na bana vu sumba, kata vu sukuya mani'in, vu bufangu ili i magulani, vu uka akashi a singai. Kata vu bana a ubuta u na wi e kuyelyukpe ishina ya, ama kata vu kasukpa yi u yeve a na vi lo ba sai ayin a na ve enei u kotso ta kulya'a ilikulya n iso'oshi.

⁴ Kata vi indana mayin ve ene ubuta u na u vaki, ayin a na baci u latai, kata vu bana vu palukpa ogbodo a a ubon u ene a ni kata vu vaku de. Wi ta a kudana wu i na va kuya'an.>>

⁵ Da Ruti wu ushuki u danai, <<Mpa n kuya'an ta i na vu danai mu dem n ya'an.>>

⁶ Da Ruti u banai a ubuta u kulapu ki ishina ka, da u ya'in tsu na anaku a vulaka a danai ni.

⁷ Ana Buwazu u kotsoi kulya'a ilikulya n iso'oshi, n kadu ka ni idashi. Da u banai u vaki o kotomo ki ishina u latai. Da Ruti u dangai sayin da u banai u palakpai ene a ni, da u vaki de.

⁸ Ana kayin ke pecei, Buwazu u rikpai n kafura da u cinai mavuka iva'in e ene a ni.

⁹ Da we ecei, <<Avu da ya?>> Da wu ushuki u danai, <<Vuzagbayin mpa da Ruti kagbashi ka nu, pala mu n ogbodo a nu. An wo okpoi avu kumaci ku devu ku da.>>

¹⁰ Da Buwazu u danai, <<Kasukpa Vuzavagudu u zuwaka wu unasingai, kejene ka va. Adama a kasingai ka na vu yotsongi gogo na ka la'i uteku tsu na vu ya'in cau. Adama a na vu iwan ta kulansa kolobo ku uciyi ko vuza vu unambi.

¹¹ Adama a ili i nampa mekere ma va, kata vu pana wovon ba, mi ta a kuya'anka wu i na vu cigai. Adama a na likuci raka i yeve ta avu vuka vu mariki da vi.

¹² Mayun da, mpa kumaci ku devu ku da, ama vuza yoku wi ta lo vuza na u la'i mu m gbagu.

¹³ Gogo na kayin ka'a, ama shamgba ali ubuta wa akana, kata n usana me ece yi ko wa kushuku adama a na u zuwa wu. Ama da baci u iwain, to, n kucina ta ali n Vuzavagudu mpa n kuzuwa wu ta. Ama vaku na ali kayin kasa.>>

¹⁴ Da Ruti u vaki e ene a ni ali kayin washi, Ama m kpasani ubuta kali-kali, da u dangai u kanai uye. U ya'an ta nannai adama a na Buwazu u ciga uma e yeve a na vuka vu tawai a ubuta u kuyelyukpu ba.

¹⁵ Da Buwazu u danai, <<Tuka n kalaba ka nu na vu polo a idika.>> Da ta na u poloi, da Buwazu u kunzuki ni kagisamkpatsu kutali ki ishina da u canuki ni. Da yeve u lazai a kubono a likuci.

¹⁶ Ana u yawai a kpa'a da anaku a vulaku e ecei ni, u danai, <<Kejene ka va, nini dai ka ya'in?>> Da Ruti ta na u tonokoi Nomi ili na Buwazu u ya'ankai ni raka.

¹⁷ Da u doku u danai, <<Da kpamu u nekei mu kagisamkpatsu kutali ki ishina ka nampa, u danai, <Kaṭaṭ vu bono wa aṇaku a vulaka a nu n ekiye agada ba.>>>

¹⁸ Da Nomi u danai Ruti, <<Vana, kejene ka va, ali ve ene i na i kugita. Ama vuma va wa kuvuka ba, sai kakuna ka nampa ka ya'an ukoci anana.>>

4

Buwazu u zuwai Ruti

¹ Gogo na Buwazu u banai utsutsu u likuci da u daṣangi. Ana kumaci ku devu ku na u danai va ku yawai, da Buwazu u danai, <<Kaja'a ka va taṭaṭ bi'i tsu daṣangu na.>> Da u yawai devu da u daṣangi.

² Da Buwazu u dekei aza a gbara-gbara a likuci kupa, u danai le, <<Daṣangi na,>> da ta na a daṣangi.

³ Da Buwazu u danai kumaci ku devu ku ni, <<Nomi vu na wu utai a idika i Mowabu da u bonoi va, u ciga ta u denge kashina ka vali ni, vuza tsu Elimeleki.

⁴ Da me enei u ga'an ta vu yeve n ka'a, adama a na vu tsula ka'a a aṣhi a uma a na i idaṣhi na va, kpamu a aṣhi aza gbara-gbara a nampa. Vi baci a kuciga vu tsula. Ama vi baci a kuciga ba, dana mu n ciya n yeve. Adama a na babu vuza na u ga'in u tsula ubuta u nampa sai avu nu mpa vu na mi o kutono wu.>> Da vuma va wu ushiki, <<Mpa n kutsula ta ka'a.>>

⁵ Buwazu u danai, <<A kanna ka na baci de dem, vu tsulai kashina e ekiye o Nomi, vi ta a kudika Ruti kagapa vuza va aza a Mowabu vu na vali vu ni vu kuwai, adama na vu banka kula ku kakpisa ka adama a na kaṭa kula ka ku kuwa ba n ili yi ukani i ni.>>

⁶ Da kumaci ku devu ka ku danai, <<Ta baci nannai mpa n ciga ba, ta lo ma taṭaṭ ma langasa ili yi ukani i va. Avu tsula, mpa n kutsula ba.>>

⁷ A ayin a na lo a idika yi Isaraila, da baci vuma wu ushiki kuneke toku kofon u tsula ko u tsulasaka ili, u tsu fodo ta ataka a ni kaṭa u neke vuza ni. Nannai da a ci ya'an n ukuna u kutsulasuka idika a Isaraila.

⁸ Da kumaci ku devu ka, ku danai Buwazu, <<Avu tsula ka'a n kaṭi ka nu.>> Da u fodoi ataka a ni.

⁹ Da Buwazu u danai aza a gbara-gbara a likuci n uma a na i lo raṭa, <<Anana yo okpo ta ngan a kaṭsuma ku ukuna u nampa, ana n tsulai kashina ka vuza tsu vali vu Nomi Elimeleki, kobolo n ucanuku u Kiliyonu n u Malonu e ekiye o Nomi.

¹⁰ Kpamu n tsula ta Ruti va aza a idika i Mowabu kagapa ka vuka vu Malonu vu na u kuwai da wo okpoi vuka vu va, adama na a banka kula ku kakpisa ka talo kula ka ka kuwa n ili yi ukani i ni, ciya kula ku ni ku puwanka a kaṭsuma ka uma a ni ko a likuci ba. Anana ada da ngan mu ukuna u nampa.>>

¹¹ Da aza a gbara-gbara kobolo n aza a na i utsutsu wa a danai, <<Mayun, a tsu da ngan. Kasukpa Vuzavaguḍu u zuwa vuka vu na vi a kutawa a kpa'a ku nu vo okpo uteku tsu Rahila n Liya, aza a na okpoi ikaya i kpa'a ka aza a Isaraila. Kasukpa kpamu vo okpo vuza vu uciyi a Efarata kaṭa kpamu vi ya'an kula a Batalami.

¹² A kaṭsuma ka muku n na Vuzavaguḍu u kuneke wu m maku ma vuka ma nampa, kasukpa kpa'a ku nu kokpo tsu Pereza, maku ma na Tamaru u matsakai Yahuda.>>

Buwazu nu ntsukaya n ni

¹³ Da Buwazu u dikai Ruti wo okpoi vuka vi ni. Da u vaki n ayi, da Vuzavaguđu u nekei ni katsuma, da u matsai maku mo kolobo.

¹⁴ Da amaci a danai Nomi, <<Ci cikpa Vuzavaguđu Kashile, ayi na anana u kasukpa wu babu matsukaya ba. Kasukpa maku ma nampa mo okpo vuza vu uyevi a Isaraila.

¹⁵ Wi ta a kuya'ansuka wuma u nu, kata u banka wu a ayin a tsukutsa a nu. Adama a na ayi da maku ma na kejene ka nu, ka na ka cigai nu n abundai ka matsakai nu. Kejene ka ka la'a ta muku n cindere wa nu.>>

¹⁶ Da Nomi u dikai merebu ma da u banai ma'a da u wo'i.

¹⁷ Da amaci a na i lo devu n ayi a danai, <<Nomi u ciya ta maku.>> Da e ne'i ni kula Obedu. Ayi da esheku e Jesi, vuza na u matsai Dawuda.

Tsukaya tsu Dawuda

¹⁸ Nava ele da kumaci ku Pereza, Pereza da u matsai Hezuron,

¹⁹ Da Hezuron tamkpamu u matsai Ramu, da Ramu u matsai Aminadabu.

²⁰ Da Aminadabu u matsai Nashon, Da Nashon tamkpamu u matsai Salumanu.

²¹ Da Salumanu u matsai Buwazu, da Buwazu u matsai Obedu.

²² Da Obedu tamkpamu u matsai Jesi, da Jesi tamkpamu u matsai Dawuda.

Katagarda ka 1 Samaila Kubayuwa

A ciya kuyeve ku vuma vu na u danai katagarda ka nampa ba. Ama tsu na o tonoi ene e yeve ta vuza na u danai katagarda ka nampa ka, u yongo ta n wuma ana ili i nampa i gitai. Katagarda ka ugiti ka Samaila ki ta a kadanshi tsu na saba'i tsugono ili i na i dikai azafada a kubana a ngono a tsumani ci Isaraila. E kece uma a tatsu aza a na a ya'in ulinga u nanlo. Uma a ele da, Samaila kaya'inkafada ka ukocishi a katsuma ka aya'infada a gbagbain a Isaraila, Shawulu ayi da mogono ma ugiti ma aza a Isaraila, n Dawuda vuza na wu unai Goliya vuza va aza a Filisitiya, da wo okpoi mogono a na Shawulu u kuwai.

Katagarda ka ki ta a kadanshi tsu na a zuwai tsugono ci Isaraila. Ushuku ta Vuzavaguđu n kaci ka ni ayi da mogono mi Isaraila, ama a na a lansai e neke le mogono a zuwaka le mogono, da Vuzavaguđu u zagbakai le mogono. Ili i kindana ko i gbayin a ubuta u nampa da da, mogono n uma, vuza vu uciyi ko vuza vu unambi, i ta a katsuma ka atakaci a Kashile da baci a iwain kutono yi 2:7-10.

Ili i na yi punu

A matsai Samaila n ugiti u tsugono ci ni 1:1; 7:17

Shawulu wo okpoi mogono 8:1; 10:27

Aya a ugiti o tsugono tsu Shawulu 11:1; 15:35

Dawuda n Shawulu 16:30-31

Ukpa u Shawulu m muku mo olobo n ni 31:1-13

A matsai Samaila

¹ Vuma yoku wi ta lo a kumaci ku Ifirayimu, vuza kula Elikana. Wi ta idashi a Rama a idika yi nsasan n Ifirayimu. Ayi maku ma Jeroham ma'a, matsukaya ma Elihu, a katsuma ka kpa'a ku Tofu a kumaci ku Zufa.

² Wi ta n amaci ere, vuza te e ci deke yi ta Hanatu, vuza te kpamu e ci de ke yi ta Peninna, ayi Peninna u matsa ta muku ama Hanatu u ciya maku ba.

³ Kaya dem, Elikana u tsu kasukpa ta likuci i ni Rama u bana a Shilo adama a na u ya'anika Vuzavaguđu Mala'imili alyuka, kata u cikpa yi kpamu. Olobo e re e Eli, Hofini n Finehas, ele da anan ganu a Vuzavaguđu de.

⁴ A kanna ka na de dem Elikana u kuneke alyuka a ni, u tsu neke ta Peninna n muku n ni, olobo nu nkere, yaba dem n ugboku u ni.

⁵ Ama u ci neke ta Hanatu ugboku ute u gbayin, adama a na u ciga yi ta kau, ama Vuzavaguđu u neke yi limata ba.

⁶ Sheku vi ni Peninna u tsu pa'in yi ta una ayin dem, ciya u pana wupa kau, adama a na Vuzavaguđu u sanaka yi ta limata.

⁷ Ta a kanai kuya'ansa nannai a kaya dem, ayin a na baci de dem a banai adama a na a cikpa Vuzavaguđu, kata Peninna sheku vu Hanatu u giva yi ali u shika u iwan kulya'a ilikulya'a.

⁸ Da vali vi ni Elikana wu ecei ni, <<Hanatu yidai i zuwai da vi a mashi? Yidai i sankai nu kulya'a ilikulya? Yidai da vu namgbai katsuma? Mpa n la'a muku mo olobo kupa wu a nu ba?>>

Hanatu n Eli

⁹ Kanna ke te ana o kotsoi kulya'a n kuso'o a Shilo, da Hanatu u dangai. A makyan ma nanlo tana Eli Ganu lo idashi a utsutsu wa A'isa a gbayin.

¹⁰ Hanatu n katsuma ku unangbi u kaḍu kau, ḍa u shikai n u vasai u Vuzavaguḍu.

¹¹ Hanatu u kucina ta u danai, <<Vuzavaguḍu Mala'imili dem, vu inda baci atakaci a kagbashi ka nu ḍa vu cibai nu mpa, vu cinukpa nu mpa ba, ḍa vu nekei mu maku, mpa n kuneke ta ma'a u Vuzavaguḍu a ayin a wuma u ni raḱa, kutanu kpamu ka ku sa'awa kaci ka ni ba.>>

¹² Ana u lya'i kelime n kuya'an kavasa u vuzavaguḍu, ḍa Eli u zukai n una u ni.

¹³ Hanatu u kanaḱi kavasa punu a kaḍu ka ni, nlebu mu una n ni izumgbi ama a pana kaḱaḱatsu ka ni ba. Ḍa Eli u sheshei u so'o ta.

¹⁴ Ḍa Eli u danai ni, <<Yidai i zuwai vu so'i mara ali ma makai nu nannai? Kasukpa kuso'o mara.>>

¹⁵ Ḍa Hanatu u danai, <<Vuzagbayin va ta nannai ba, mpa vuka ḍa vu unangbukatsu kau. Mpa n tsuso'o mara ko ili i yoku i na i kumaka mu ba, ama mi ta a kudana Vuzavaguḍu ili i na yi a kaḍu ka va raḱa.

¹⁶ Kaṱa vi ḱika mu mpa vuka vu wasasa ḍa mi ba. Ayin a nampa de dem mi ta a kavasa adama a i na yi a kulya'a mu kaḍu.>>

¹⁷ Ḍa Eli u danai ni, <<Wala m maṱana, ya'an Kaṱhile ki Isaraila ka ushuku avasa a na vi a kuya'an wu ani.>>

¹⁸ Ḍa Hanatu wu ushuki u danai ni, <<Ya'an kagbashi ka nu ka ciya mapasa ma singai wa nu.>> Ḍa Hanatu u lazai u banai u lya'i ilikulya'a, u doku u namgba katsuma kpamu ba.

¹⁹ Kanna ke ire n usana kau Elikana n limata i ni a ḱangai a cikpai Vuzavaguḍu, ḍa a lazai o kubono a i'uwa i le a Rama. Elikana u vaki n vuka vi ni Hanatu. Ḍa Vuzavaguḍu ta na u cibai n ayi.

²⁰ Ana i lo ḍa Hanatu u ciyai katsuma ḍa u matsai maku mo kolobo, ḍa u ne'i ni kula Samaila, ḱaḱa, <<N folono yi ta u Vuzavaguḍu.>>

Erengi Samaila u Vuzavaguḍu

²¹ Ana kaya ko bonoi, ḍa Elikana n limata i ni a banai a Shilo adama a na e neke alyuka u Vuzavaguḍu tsu na a kiwanai, kaṱa kpamu u shatangu uzuwakpani na akucina a na u na u ya'in.

²² Ama a ayin a nampa Hanatu u bana ba, ama ḍa u danai vali vi ni, <<N kasa baci maku ma mi ta a kutuka yi u Vuzavaguḍu, adama a na u ḱasangu ḱe a ayin a wuma u ni dem.>>

²³ Ḍa Elikana u danai ni, <<Ya'an ili i na i ga'an nu, vana ali ayin a na vu kasai ni mani, ya'an Vuzavaguḍu u shatangu kadanshi ka ni,>> Hanatu u shamgbai a kpa'a o kuwo'o maku ma ni ali u kasai ni mani.

²⁴ Ana u kasai ni mani, ḍa u ḱikai ni kobolo n kobomburon ka aya a tatsu, n kapara ka kiya, m maḱiki ma maḱyan, ḍa u bankai ni a kpa'a ku Vuzavaguḍu a Shilo.

²⁵ Ana a kidai kobomburon ka, ḍa a bankai m maku ma u Eli.

²⁶ Ḍa Hanatu u danai Eli, <<Vuzagbayin vu va, vu ciba nu mpa ba? Mpa ḱa vuka vu na vu sa'wai kushamgba e kelime ka nu a kuya'an kavasa u Vuzavaguḍu.

²⁷ Maku ma nampa ma'a n folonoi u Vuzavaguḍu, kpamu u pana ta ufolu u na n ya'in wa ni.

²⁸ Adama nannai mi ta e kuneke yi u Vuzavaguḍu a ayin a wuma a ni dem, wokpo maku ma Vuzavaguḍu.>>

Ḍa a cikpai Vuzavaguḍu ḱe a ubuta wa.

2

Kavasa ka Hanatu

¹ Da Hanatu u ya'in kavasa u danai,

<<Vuzavaguḍu u zuwai kaḍu ka va kashanai m mazanga,
mi ta a mazanga adama a ili i na u ya'in.
Mi ta o kuzo'oso irala i va,
mi ta m mazanga ma abundai adama a na Kashile ka isa mu ta.

² <<Vuza wi lo cida tsu Vuzavaguḍu ba.

Vuza wi lo kpamu uteku ci ni ba,
babu ubuta u kushedeke tsu Kashile ka tsu.

³ Kasukpai kuya'an kadanshi n aradi,
ko kuya'an kadanshi n i kagai,
adama a na Vuzavaguḍu ayi da Kashile, ayi da kpamu keyevi,
ayi da kpamu u kukondo ulinga u uma dem.

⁴ Vuzavaguḍu, avu da vu kodoso i utan wu osoji a utsura,
da vu zuwai aza a babu utsura a tsurukpai.

⁵ Aza a na ishi n ucuwi kau
gogo na ele da o okpoi a kuya'an ulinga a ciya ili i na a kulya'a,
ama aza a na ishi n kambulu,
gogo na ele da okpoi aza a ucuwi.

Vuka vu na wi ishi madari,
gogo na wo okpoi vuza muku n cindere.

Ama vuza na wi ishi m muku n abundai,
da u kucukpa wo okpoi lekeḍi.

⁶ Vuzavaguḍu ayi da u tsu una, kata kpamu u neke wuma,
u tsu banka ta uma ukpisa, kata kpamu u dangusa le.

⁷ Vuzavaguḍu u tsu zuwa ta aza a yoku o okpo aza unambi,
kata kpamu u zuwa aza a yoku o okpo aza a uciyi.
U tsu zuwa ta aza a yoku a ciya ugoyi,
kata kpamu u dangusa aza a yoku.

⁸ U tsu dangusa ta aza a unambi a katsuma ku unambi u le,
kata u zuwa aza a na i a idika a danga.

U zuwa le a lya'a kobolo n muku mu ngono
kata a dasangu a kakuba ko tsugono,
adama a na ugiti wa aduniyan u daḍa Vuzavaguḍu
ta punu ta na u zuwai aduniyan a.

⁹ <<Wi ta a kinda nwalu n uma a usubi a ni,
ama aza a gbani-gbani i ta a kunamgba a kayimbi,
utsura u vuma u da u tsu zuwa vuza u ciya ulya'i ba.

¹⁰ Aza a na i a tsurala n Vuzavaguḍu i ta a kuya'an wuni,
u tsu lapa ta kakpanga de gadi adama a na u barangu le.
Vuzavaguḍu wi ta a kuya'anka aduniyan dem afada.

wi ta kpamu e kuneke mogono ma na u zagbai utsura,
wi ta a kuzuwa mogono ma na u zagbai ma ciya ulya'i.>>

¹¹ Da Elikana n limata i ni a lazai o kubono a kpa'a ku le a Rama. Ama
da maku mo kolobo ma, ma lya'i kelime n kuya'anka Vuzavaguḍu tsugbashi
ekiye e Eli ganu.

Muku mo olobo n Eli

¹² Muku mo olobo n Eli i n usubi ba, o tono kadanshi ka Vuzavaguḍu ba.

¹³ Tsu na anan ganu kobolo n uma a ci ya'ansa dāda, a ayin a na baci vuza u nekei alyuka, a makyan ma na inyama ya yi a kupunaṣa o mogbodo, kagbashi ka ganu ka wi ta a kutawa n kaya ka ajivu a tatsu,

¹⁴ kaṭa u sapa kaya ka o mogbodo, vinyama vu na baci kaya ka ka sapai vu okpo ta vu ganu. Ta a kanai kuya'ansaka uma a Isaraila nannai dem, aza a na a bankai alyuka a Shilo.

¹⁵ Ubuta u yoku kafu o songu ushuma wa, kagbashi ka ganu ki ta a kutawa kaṭa ka dana vuza na wi a kuya'an alyuka a, <<Ne'e ganu inyama i yoku u zungu, adama a na wi a kisa inyama yu usu'win wa nu ba, sai itaku.>>

¹⁶ Vuza va u dana yi baci, <<Ya'an bi'i tsu songu ushuma wa, kaṭa yeve vi dika tsu na va kufuda,>> wi ta a kudana, <<A'a, Neke mu gogo na, vi neke mu baci ba mi ta a kudika n utsura.>>

¹⁷ Unushi u muku n Eli u doku u yinkpasakai kau a ubuta u Vuzavaguḍu, adama a na o goyo ta kune'e ka.

¹⁸ Ama maku ma nanlo Samaila, u lya'i kelime n kuya'an ulinga a kpa'a ku Vuzavaguḍu u uki m motogu ma uca'i ma efodu.

¹⁹ Anaḱu a ci jilyaka yi ta motogu me kenu a kaya dem u banka yi. A ayin a na baci ayi n vali vi ni a banai a Shilo adama a na a ya'an alyuka a kaya dem.

²⁰ Kaṭa Eli u zuwaka Elikana n vuka vi ni unasingai, u dana, <<Vuzavaguḍu u neke wu muku n yoku n vuka vu nampa adama a na a shatangu una u maku ma nampa ma, ma na i nekei Vuzavaguḍu.>> Kaṭa a laza o kubono a kpa'a ku le.

²¹ Da Vuzavaguḍu u lanai Hanatu u zuwakai ni unasingai, da u doku u matsai muku mo olobo n tatsu ni nkere n re. Ayi Samaila u gbonguroi a kuya'anka Vuzavaguḍu ulinga.

²² Gogo na Eli u kutsa ta kau. Wi ta kpamu a kupana ili i na kpamu muku n ni mi a kuya'anka uma a Isaraila n uteku u na kpamu i a kuvaku n amaḱi a na i a kuya'an ulinga a utsutsu u Maṣali mo Obolo.

²³ Da u ya'ankai le kadanshi da u danai, <<Yidai i zuwai da yi a kuya'an ili tsu nampa? Uma n abundai i ta a kadanshi ki ili wasasa i na yi a kuya'ansa.

²⁴ A'a, muku n va, kasukpai kuya'an nannai! Uma a Vuzavaguḍu i ta a kadanshi adama a ili i gbani-gbani i nampa.

²⁵ Vuza yoku u nusaka baci toku, Kaṣhile ki ta a kushamgba adama a ni, ama vuza u nusaka baci Vuzavaguḍu, yayi u kushamgba adama a vuza vu nanlo?>> Ama a tsu panaka esheku e le ba, adama a na Vuzavaguḍu u ciga ta wa kuna le.

²⁶ Da kolobo ka nanlo Samaila u kanai kugbonguro n ciyai mapasa ma singai u Vuzavaguḍu kpamu.

²⁷ Kanna ke te keneki ka Vuzavaguḍu ka tawai u Eli da u nekei ni akaka a nampa u danai, <<Ili i na Vuzavaguḍu u danai i danna, <A ayin a na akaya ada Haruna m muku n ni i a kuya'anka Firi'auna tsugbashi a Masar, n yotsongu ta kaci ka va wa ni.

²⁸ Da kpamu n zagbai limata i ni a katsuma ka kumaci ka aza a Isaraila rakā adama a na o kpo anan ganu vu va, a kana kuya'an ulinga a katalikalyuka n o songi ili i magulani, kaṭa a dika efodu adama a kulansa kuyeve ku va. Mu ushuku le ta kpamu a ciyaka una u le alyuka a na o songi a katalikalyuka ka.

²⁹ Yidai i zuwai da vu goyoi alyuka a na n danai uma a va a ya'anka mu? Avu Eli yidai i zuwai da vi a kucikpa muku n nu, u la'i tsu na vi a kucikpa mu? Da vu kasukpai le i kulya'a ugboku u na u la'i n kuga'an wa alyuka a uma a va aza a Isaraila?>>

³⁰ Mpa Vuzavaguđu Kashile ka aza a Isaraila, mi ishi ta n ya'an uzuwak-pani n danai, <Avu m muku n nu n kumaci ku nu, yi ta a kuya'anka mu ulinga u tsuganu ali uteku.> Ama gogo na n dana ta, <Mi a kushuku n ili i nanlo ba. Aza a na i e kuneke mu tsugbayin, mi ta e kuneke le tsugbayin, aza a na o goyoi mu mpa feu mi ta o kugoyo le.

³¹ Pana, ayin i ta lo a kutawa a na ma ku una muku mo olobo a kpa'a ku nu n kpa'a ki ikaya i nu, tsu na o doku a ciya vuza na u kula'aka n wuma ali wokpo mokoshi a kumaci ku nu ba.

³² Vi ta o kokpo n atakaci n wupa, e kene unaŋingai u na mi a kuzuwaka Isaraila, ama a kumaci ku nu a kusa'wa kuciya vuza na u kuciya wuma ali u kutsa ba.

³³ Mi ta a kukaŋukpa vuza te a kaŋsuma ka kumaci ku nu n wuma, wi ta a kuya'anka mu ulinga u tsuganu, ama wi ta a kuyimbaŋa kaŋa u takpa kaŋa a ubuta wi ili raŋa. Kumaci ku nu raŋa ku na ku buwai kpamu ki ta a kubana ukpa wu utsura.

³⁴ Ayin a na baci muku n re n nu Hofini n Finehas a kukuwa a kannna ke te, daŋa u kuyotsongu i na n danai dem mayun da i kokpo.

³⁵ Mi ta a kuzagba ganu vu usubi vi yoku, vuza na u kuya'anka mu tsugbashi tsu na n cigai n kaŋa ka va. Mi ta e kuneke yi ntsukaya n na n kuya'ansuka mogono ma na n zagbai tsugbashi.

³⁶ A kaŋsuma ka vuza na u buwai va wi ta a kubana u ganu vu usubi vu nanlo, kaŋa u folono ikebe n ilikulya'a, <<Kaŋa kpamu u folono ko a kukaŋukpa yi u ya'an ulinga u tsuganu adama a na u ciya i na u kulya'a.>> > >>

3

Vuzavaguđu u dekei Samaila

¹ Ana i lo Samaila a kuya'anka Vuzavaguđu tsugbashi a ekiye e Eli. A ayin a nanlo Vuzavaguđu u dansa n uma sakadi ba, kpamu e ci ene ili tsa alatani ba.

² Kanna ka yoku n kayin Eli vu na u gitai kuyimbaŋa, ayi alavu a ubuta u na u kiwanai.

³ Ayi Samaila tamkpamu a iva'in punu a'isa a Vuzavaguđu a ubuta u na a zuwai akpati vu uzuwakpani vu Kashile, babu kayin ka asa maŋuni ma Vuzavaguđu lo bi'i a kukula babu ma kima,

⁴ da Vuzavaguđu u dekei Samaila da wu ushuki u danai, <<Mpa da na.>>

⁵ Da u sumai a kubana u Eli, u danai <<Mpa da na, vu deke mu ta.>>

Da Eli u danai, <<Wala mpa n deke wu ba, bana vu lata.>> Da Samaila u banai u vaki.

⁶ Da Vuzavaguđu u doku u dekei ni kpamu, <<Samaila>> da u daŋgai u banai u Eli da u danai, <<Mpa da na vu deke mu ta kpamu.>>

Da Eli wu ushuki u danai, <<Mpa n deke wu ba maku ma va wala vu bana vu vaku.>>

⁷ A ayin a nanlo ta na Samaila u yeve a na meŋevile ma Vuzavaguđu ma ba, adama a na kaŋa Vuzavaguđu u sa'wa kuya'an kadanshi n ayi ba.

⁸ Da Vuzavaguđu u dekei Samaila u kutatsu, da u daŋgai u banai u Eli da u danai, <<Mpa da na vu deke mu ta.>>

Da Eli u co'okoi a na Vuzavaguđu da wi a kadanshi n kolobo ka.

⁹ Da Eli u danai Samaila, <<Bana vu vaku, u doku baci u dekei nu kpamu vu dana yi, <Vuzavaguđu dansa kagbashi ka nu ki ta a kupana.> >> Da Samaila u bonoi a ubuta wi iva'in i ni.

¹⁰ Da Vuzavaguḍu u tawai u shamgbai lo, ḍa u ḍekei tsu na u kiwanai, <<Samaila, Samaila.>> Da Samaila wu ushuki u danai, <<Ya'an kadanshi kagbashi ka nu ki ta a kupanaka wu.>>

¹¹ Da Vuzavaguḍu u danai Samaila, <<Mi ta a kuya'an ili i yoku wa aza a Isaraila i na i kuzuwa vuza na baci u panai n atsuvu a ni u vodotso.

¹² A kanna ka nanlo ka ḍaḍa n kushatangu ili i na n danai m kuya'anka Eli n limata i ni, a ugiti ali a kubana a uteku.

¹³ N dana yi ta ḍe mi ta a kutakacika limata i ni, ali ayin babu uteku, adama a unushi u muku n ni u na u yevei. U yeve ta tsu na i a ku lukanasa kula ku va, ama u goso le ba.

¹⁴ Adama a nannai n kucina ta ḍe adama a kpa'a ku Eli n danai, babu alyuka ko kune'e ku na ka kufuḍa kutakpa unushi u kpa'a ku Eli ayin babu uteku.>>

¹⁵ Da Samaila u vaki lo ali kayin ka asai. Ana u ḍangai ḍa u banai u bayuwai utsutsu wa a'isa a Vuzavaguḍu a. Ama ḍa u panai wovon tsu na u kudana Eli kene ku na we enei tsalatani.

¹⁶ Ama Eli u ḍekei Samaila ḍa we ecei ni, <<Samaila, maku ma va.>>

Da Samaila wu ushuki, <<Mpa ḍa na.>>

¹⁷ Da Eli wu ecei ni, <<Yidai Vuzavaguḍu u danai nu? Kata vu sokongu mu ili ba. Vuzavaguḍu wi ta a kutakacika wu kau vu sokongu baci i na u danai nu raka.>>

¹⁸ Da Samaila u danai ni ili raka, ko i te u sokongu ba. Da Eli u danai ni, <<Ayi ḍa Vuzavaguḍu, kasukpa u ya'an i na we enei dem i ga'in ni.>>

¹⁹ Da Samaila u gbonguroi, Vuzavaguḍu kpamu wi ta kobolo n ayi. Vuzavaguḍu u kasukpa ko kadanshi kete ka Samaila ko okpo gbani ba.

²⁰ Aza a Isaraila dem, i na i dikai a Dan a ubon u gaḍi a kubana a Biyasheba a ubon u dakai, e yevei a na Samaila keneki ka'a ka Vuzavaguḍu.

²¹ Da Vuzavaguḍu u lya'i kelime n kuyotsongu kaci ka ni a Shilo, ta ḍe feu u yotsongi kaci ka ni u Samaila a ubuta u kadanshi ka ni.

4

Aza a Filisitiya a isai Akpati vu Uzuwakpani

¹ A ayin a na baci de dem Samaila u ya'in kadanshi aza a Isaraila raka a tsu panakai ta.

A na i lo ḍa aza a Isaraila utai adama a na a shilika n aza a Filisitiya. Ele aza a Isaraila a shikpai apam e le ḍe a Ibiniza, ele aza a Filisitiya tankpamu a shikpai apam ele ḍe a Afeku.

² Da aza a Filisitiya o fobusoi kuvon, ḍa a banai a shilikai n aza a Isaraila, ana vishili vi ya'in vishili ḍa aza Filisitiya a lya'i aza a Isaraila n kuvon, ali unai osoji akpan a nashi (4,000) a ubuta u kuvon wa.

³ Ana osoji a na a la'akai n wuma o bonoi apam e le, ḍa aza e kelime a Isaraila e ecei, <<Yidai i zuwai ḍa Vuzavaguḍu u kasukpai aza a Filisitiya ḍa a la'i tsu nahannai? Ya'an tsu bana ci dika akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguḍu ḍe a Shilo, adama a na Vuzavaguḍu u yongo n atsu kata kpamu wi isa tsu.>>

⁴ Da a suki uma a Shilo a bana a tawa n akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguḍu vu na vi uzuwi e mere ma Corobi. Muku n Eli n re kpamu mi ta kobolo n ele, Hofini n Finehas i ta ḍe kpamu a ubuta wa akpati vu uzuwakpani vu Kashile va.

⁵ Ana a yawakai n akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguḍu va apam e le, ḍa aza a Isaraila orukpoi adama a mazanga ali ḍa idika i jengedei.

⁶ Ana aza a Filisitiya a panai yoroli, ɗa e ecenei a danai, <<Kaca'a ka yidai nannai a ubuta wa apam wa aza a Ibrahi?>>

Ama ana a tawa e yevei akpati vu Uzuwakpani vu Vuzavagudu ɗa vi yawai a ubuta wa apam e le,

⁷ ɗa wovon u kanai aza a Filisitiya ɗa a danai, <<Kamali ka cipa ta a ubuta wa apam wa.>> Da a danai, <<Tsu buwa n ko yoku ba. Ili tsu nampa kata i sa'wa kuciya tsu ba.

⁸ Tsu kuwai ta, yayi vuza na u ku isa tsu e ekiye amali a nampa? Ele ɗa aza a na a unai aza a Masar e meremune nu ndukpa.

⁹ Ada aza a Filisitiya, ya'in utsura u kaɗu kau, ɗa baci ba yi ta o kokpo agbashi a aza a Ibrahi tsu na e le ishi agbashi a ɗa. Adama a nannai, shilikai an ali.>>

¹⁰ Da aza a Filisitiya a shilikakai kau ali a lya'i aza a Isaraila n kuvon, ɗa aza a Isaraila raka a sumai a kubana apam ele, ɗa munuka ma ma yimkpai ali ɗa osoji a idika akpan kamangankupa a Isaraila a kuwai (30,000).

¹¹ A isai akpati vu uzuwakpani vu Kashiile, ɗa kpamu unai muku n re n Eli, Hofini n Finehas.

Ukpa u Eli

¹² Da vuma vi yoku a katsuma kumaci ku Bayami u sumai ɗe a ubuta u kuvon wa, u bonoi a Shilo a kanna ka nanlo ka, ɗa u yawai nu ntogu n ni ukari, u surai kokomo a kaci ka ni adama a na u yotsongu tsu na wi n unambukatsuma.

¹³ Ana vuma va uwai a likuci i Shilo, Eli lo a idashi a kakuba a kakina ka uye a kuvana, kaɗu ka ni ka namgba ta kau adama akpati vu uzuwakpani vu Kashiile va. Ana vuma va u danai uma i na i ciyai le raka. Da uma dem a lapasai una.

¹⁴ Ana Eli u panai kaca'a ɗa we ecei, <<Kaca'a ka yidai nannai?>> Da vuma va u ya'in gogo'o u banai u Eli adama a na u dana yi.

¹⁵ Gogo na Eli wi ta n aya amanganashinkupa n kunlai (98) kpamu u yimban ta raka-raka.

¹⁶ Da vuza va u danai Eli, <<Ta ɗe mu utai a ubuta u kuvon, anana ɗa n sumai ɗe.>>

Eli we ecei, <<Maku ma va, nini dai ka ya'in?>>

¹⁷ Da vuza na u tukai n akaka a wu ushuki, <<Aza a Isaraila a suma ta a kasukpa aza a Filisitiya, a una ta uma a nu n abundai, muku n re n nu Hofini n Finehas a una le ta, ɗa a isai feu akpati vu uzuwakpani vu Kashiile va.>>

¹⁸ Ana vuza va u ya'in kadanshi ka akpati vu uzuwakpani vu Kashiile va, ɗa Eli u yikpai n kucina u fitikpoi lo a ubon wu utsutsu. Da kudeku ku ni ku kodoi ɗa u kuwai. Adama a na ayi mokoshi ma'a vuza vi ikyamba, u tono ta n aza a Isaraila ali aya amangere.

¹⁹ Ayin a nanlo vuka vu Finehas kejene ke Eli wi ta n katsuma wo'wi. Ana u panai a isa ta akpati vu uzuwakpani vu Kashiile, vali vi ni n esheku a vali vi ni feu a kuwa ta, ɗa katsuma ka ni ka gindalukpai sai aganda a limata, ɗa u matsai.

²⁰ Ana wi devu an wa kuwa, vuka vu na wi a kubanka yi u danai, <<Gbama asuvu kolobo ka'a vu matsai.>> Ama u kebeci le kakuna ba kpamu u dansa ba.

²¹ Da u ne'i maku mo kolobo ma kula Ikabodu, ɗaɗa, <<Tsugbayin tsu kasukpa ta aza a Isaraila>> Adama a na a isa ta akpati vu uzuwakpani vu Kashiile we ele, kobolo n ukpa u vali vi ni n ukpa we esheku a ni.

²² Da u danai, <<Tsugbayin tsu kasukpa ta aza a Isaraila, adama a na a dika ta akpati vu uzuwakpani vu Kashile.>>

5

Aza a Filisitiya isai akpati vu uzuwakpani

¹ Ana aza a Filisitiya isai akpati vu uzuwakpani vu Kashile va, a Ibiniza da a bankai a likuci i Ashidodu.

² Da a uwakai akpati va punu a mayali ma kamali ke le Dagon, da a zuwai a da devu n Dagon va.

³ Ana aza a Ashidodu a dangai n usana da a cinai Dagon uyikpi makpaba e kelime ka akpati vu uzuwakpani vu Vuzavagudu. Da a dangusai ka'a o bonoko ni a ubuta u na wu ishi.

⁴ Ama n usana u yoku da o doku a cinai Dagon va uyikpi makpaba e kelime ka akpati vu uzuwakpani vu Vuzavagudu. Nampa a cinai ekiye a ni n kaci dem ko bosoi miri-miri o okpoi lo iva'in a utsutsu, ikyamba i da yo okpoi koci.

⁵ I dafa i zuwai ali n gogo na* babu ganu vu Dagon ko vuza yoku vu na u ku'uwa mayali ma Dagon punu a Ashidodu kata u dasa utsutsu wa.

⁶ Da Vuzavagudu u takacikai aza a Ashidodu n ukarai u le dem. U tsunki le madukpa ma amici wuya-wuya.

⁷ Ana aza a Ashidodu e enei tsu na ili ya yi a nwalu da a danai, <<Ci a kukasukpa akpati vu uzuwakpani vu Kashile va aza a Isaraila vi yongo wa atsu ba, adama a na atakaci a ni a ya'an tsu abundai n Dagon kamali ka tsu.>>

⁸ Da e deke ngono ma aza a Filisitiya dem ecei le a danai, <<Yidai tsa kuya'an n akpati vu uzuwakpani vu Kashile ki Isaraila?>>

Da ngono ma a ushuki a danai, <<Dikai vu da i banka a Gatu.>> Da a dikai akpati va a bankai de.

⁹ Ama ana a bankai de n vu da, da Vuzavagudu u takacikai aza a likuci i nanlo ya kau, u zuwai i da i panai wovon. Da u tsuwankai le madukpa ma amici maku n vuzagbayin dem.

¹⁰ Da a bankai akpati vu uzuwakpani vu Kashile va a Ekoron, ana akpati va vi yawai de da aza a Ekoron a lapai una a danai, <<A tuka ta n akpati vu uzuwakpani vu Kashile ki Isaraila adama a na a una tsu n uma a tsu.>>

¹¹ Adama a nannai da o doku o bolongi ngono ma aza a Filisitiya da a danai, <<Bonokoi n akpati vu uzuwakpani vi Isaraila a ubuta u na vu da vu utai, ta lo va kuna tsu n uma a tsu.>> Adama a na wovon u kana ta uma a likuci a n abundai, adama a na atakaci a Kashile a uwa ta a likuci ya wuya-wuya.

¹² Amici a kanai aza ana a kpadai kukuwa. Da uma a, a shikai adama a na amali e le isa le.

6

Aza a Filisitiya o bonokoi n akpati vu uzuwakpani

¹ Ana akpati vu uzuwakpani vu Vuzavagudu vi ya'in wotoi u cindere, a likuci ya aza a Filisitiya.

² Da aza a Filisitiya e dekei obolo a anan ganu va amali vi le n oboci, da e ecei le a danai, <<Yidai tsa kuya'an n akpati vu uzuwakpani vu Vuzavagudu va? Danai tsu na tso kubonoko n vu da a ubuta u na vi ishi?>>

* 5:5 5:5 ali n gogo na I ta a kadanshi ali a kubana a makyan ma na a danai katagarda ka Samaila.

³ Da uma a a ushuki, <<Yi baci o kubonoko n akpati vu Kashile ki Isaraila va, i bonoko vu da ekiye agada ba. I ya'an tsu na i kuya'an i suku vu da n kune'e ka alyuka a unushi, nannai da i kupotso kata i yeve i na i zuwai da wi a kutakacika da.>>

⁴ Da aza a Filisitiya a ecei, <<Icu'u i kune'e ku unushi ye ne i dai tsa kusuku a kubana wa ni?>>

Da oboci a n anan ganu a ushuki a danai, <<Ya'in iyoci yi mbala ma amici ya azanariya i tawun, tsu kabundai ka ngono ma aza a Filisitiya, adama a na madukpa me te ma'a ma lapai da n ele dem.

⁵ I ya'an kpamu ili i tawun n iyoci yi mbala ma amici kobolo n iyoci ya abana, ele vu na a langasai idika i da, ta i kuneke Kashile ka aza a Isaraila tsugbayin nannai. U ga'an ba, wi ta a kukasukpa kuneke da atakaci n amali a da n idika i da feu.

⁶ Yidai i zuwai da yi ugbamukaci tsu na aza a Masar n Firi'auna a ya'in? Sai na Kashile ka takacikai le wuya-wuya, da yeve a kasukpai aza a Isaraila a ya'in nwalu n le.

⁷ Gogo na ya'in keke va anaka vu savu, i ciya anaka e re a na i e kuneke ndendem mani, aza ana kata a sa'wai kushiya ka kogboro ba, i shiyaka anaka a keke va, ama kata i shiya ndendem ma a kpa'a.

⁸ Dikai akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguđu va, i zuwa vu da a gadi vu keke va, i zuwa feu iyoci ya amici n iyoci ya abana punu akpati o yoku. Kata i suku ili i nanlo ya kobolo n vu da, adama a kuya'an kune'e ku unushi. Yi utaka vu da a uye i kasukpa keke va vu wala ende'en ni a kubana de,

⁹ kata i lana. Vu laza baci a kubana a idika i Betu-shemeshi na lo wi ta a kudana tsu Vuzavaguđu Kashile ka aza a Isaraila ka'a ki a kutakacika tsu. Ama ili i ya'an baci nannai ba, dada tsa kuyeve an ayi da u nekei tsu atakaci ba, ayin a da de a tawai nannai.>>

¹⁰ Da uma a a ya'in tsu na a danai le, da a ciyai anaka e re da a shiyakai le keke va, da a kanai ndendem ma a shiyai a kpa'a.

¹¹ Da a zuwai akpati vu uzuwakpani punu e keke va, n akpati vu iyoci ya abana a zinariya n mbala ma amici ma.

¹² Da anaka a a kanai uye a kubana a Betu-shemeshi o tonoi uye wa mejege, a batsa ugula ko usingai ba. Da a walai n a shikai. Da ngono ma aza a Filisitiya ma n tonoi le ali a yawai kure'e ki idika i le n Betu-shemeshi.

¹³ A ayin a nanlo aza Betu-shemeshi a vikya'a vu alkama vi le a kara'a. Ana a dangusai aci e le da e enei akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguđu, da a kanai mazanga ana e enei vu da.

¹⁴ Ana keke va anaka va vi yawai a kashina ka Jesuwa vuza va aza a Betu-shemeshi, da a shamgbai lo devu n kakpanlai. Da aza a na i lo a ubuta wa da a batsai kogboro ka keke ka, da a kidai anaka a o songi le tsa alyuka o kusongu u Vuzavaguđu.

¹⁵ Da anan Levi a dikai akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguđu va kobolo n akpati vu na a zuwai punu iyoci yi ili i na a ya'in n azanariya, da a zuwai a gadi vu kakpanlai. Da uma a Betu-shemeshi e nekei kune'en ku kusongu ku le n alyuka o yoku u Vuzavaguđu a kanna ka nanlo.

¹⁶ Ana ngono n tawun ma aza a Filisitiya n kotsoi kinda le a kuya'an ili i nampa, da a lazai o kubono a likuci i le e Ekoron a kanna ka nanlo.

¹⁷ Aza a Filisitiya a suki ili yi iyoci yi mbala ma amici i tawun ya azanariya a na a ya'in va, adama a na e neke Vuzavaguđu kune'e ciya a cinukpa n unushi u le. Kune'e ku te dem adama a likuci i te, ku te adama a Ashidodu, ku te adama Gaza, ku te adama Ashikelon, ku te adama Gatu, ku te kpamu adama Ekoron.

¹⁸ Da a suki kpamu abana a na a ya'in n azanariya, ke te dem a una u likuci u na ngono n tawun ma aza a Filisitiya i o tsugono, likuci i na yi ukanji n i wawa'a i na yi babu ukanji feu. Kakpanlai ka gbayin ka na ki a kashina ka Jesuwa vuza vu Betu-shemeshi, a ubuta u na a zuwai akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguđu, ubuta wa wi ta de tsu magan mi ili i na i dangai de a ubuta wa.

¹⁹ Da Vuzavaguđu wu unai uma amangatatsunkupa a Betu-shemeshi adama a na aza a yoku e le e lele ta adama a na e ene i na yi punu a akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguđu va, da uma a namgbai katsuma kau adama a na Vuzavaguđu u ya'an ta munuka ma abundai.

²⁰ Da uma a Betu-shemeshi a danai, <<Yayi u kushamgba e kelime ka Vuzavaguđu, Kashile ka cida ka nampa? Te dai tsa kusuku akpati vu uzuwakpani va ciya vu kasukpa tsu?>>

²¹ Da a suki alingata a kubana wa aza a Kiriyatu-jerimu, a danai, <<Aza a Filisitiya o bonoko ta n akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguđu. Tawai adama a na i dika vu da i bonoko wa da.>>

7

¹ Da uma a Kiriyatu-jerimu a banai a dikai akpati vu uzuwakpani u Vuzavaguđu, da a bankai vu da a kpa'a ku Abinadabu gadi vu kusan. Da e erengi Eliyaza kolobo ka ni wi inda akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguđu va.

² Akpati vu uzuwakpani va vu geshe ta de a Kiriyatu-jerimu ali aya kamanga. A ayin a nampa dem aza a Isaraila a kanai mashe a kulansa Vuzavaguđu, adama a na u banka le.

³ Da Samaila u danai aza a Isaraila raka, <<Mayu da baci yi a kuciga kubono u Vuzavaguđu n kađu ke te, i jebeke kaci ka da n omoci amali kobolo n kamali ka Ashitoretu. I neke adu a da u Vuzavaguđu, ayi da koci i kutono, wi ta ta na a kisa da e ekiye aza a Filisitiya.>>

⁴ Da aza a Isaraila a vakangi amali a Balu n amali a Ashitoretu da o bonoi o tonoi Vuzavaguđu koci.

⁵ Da Samaila u danai, <<Bolongi aza a Isaraila dem a Mizipa, mpa kpamu mi ta a kuya'an kavasa a ubuta u Vuzavaguđu adama a da.>>

⁶ Ana o bolongi de a Mizipa, da e keneki mini a vama ma'a e kelime ka Vuzavaguđu, a ya'in kakuli a kanna ka nanlo ka, a danai, <<Ci ya'an ka ta Vuzavaguđu unushi.>> Samaila kpamu u dangi a Mizipa u lya'i tsugono tsa aza a Isaraila.

⁷ Ana aza a Filisitiya a panai aza a Isaraila o bolongu ta a Mizipa, da ngono ma aza a Filisitiya o fobuso adama a na a ya'an vishili n ele. Ana aza a Isaraila a panai ka'a, da panai wovon wa aza a Filisitiya.

⁸ Da aza a Isaraila a danai Samaila, <<Kata vu kasukpa ku folonoko tsu Vuzavaguđu Kashile ka tsu ba, adama a na wu isa tsu e ekiye aza a Filisitiya.>>

⁹ Da Samaila u dikai magiri ma na ma buwai a kapa mani da u kidai ma'a tsu kune'e ku kusongu a kubana u Vuzavaguđu, u ya'in ufolu u Vuzavaguđu a una wa aza a Isaraila, da ta na wu ushuki ni.

¹⁰ A ayin a na Samaila wi e kuneke kune'e ku kusongu, da aza a Filisitiya a yawai devu adama a na a shilika n aza a Isaraila. Ama da Vuzavaguđu u lapai kakpanga ka gbangam ali da aza a Filisitiya a ripulai da a kpatalai a sumai adama aza a Isaraila.

¹¹ Da uma a Isaraila a utai a Mizipa da a kiyangi aza a Filisitiya a kuna le ali a kubana a Betika.

¹² Da Samaila u ñikai katali ña u shikpai ka'a e mere ma Mizipa n Shan, ña u ñekei kula ku ni Ibiniza, adama a na u dana ta, <<Ali n gogo na Vuzavagudu u buwa ta a kubanka tsu.>>

¹³ Da a lya'i aza a kuvon Filisitiya. Ili i na i ñikai a ayin a nanlo o doku a uwa ubon wi idika ya aza a Isaraila ba, adama a na Vuzavagudu u kana ta tsurala n aza a Filisitiya a ayin a wuma u Samaila raka.

¹⁴ O bonokoi aza a Isaraila likuci i na aza a Filisitiya isai le i ña, ili i na i ñikai a Ekoron ali a kubana a Gatu. Aza a Isaraila kpamu a isai uteku u likuci u le raka ekiye aza a Filisitiya. Da a ciyai idashi i matana a katsuma ka aza a Isaraila n aza a Amoriya.

¹⁵ Da Samaila wo okpoi kaya'inkafada ka aza a Isaraila ali ayin a wuma u ni dem.

¹⁶ Kaya dem u tsu kara'a ta ubuta dem adama a na u ya'anka aza a Isaraila afada, u gita a Betelu a kubana a Giliga m Mizipa.

¹⁷ U kotso baci kata u bono a kpa'a ku ni a Rama, u ya'an ñe ulinga wa afada a ubuta wa aza a Isaraila. Da Samaila u ma'in katalikalyuka ñe adama a Vuzavagudu.

8

Aza a Isaraila o folonoi a zuwaka le mogono

¹ Ana Samaila u kutsai ña u zagbai muku mo olobo n ni okpo aya'infada a ubuta wa aza a Isaraila.

² Kula ku kolobo ka ugiti ku ni ku ña Juwelyu, vuza i re ña Abija, ele ña aya'infada ñe a likuci i Biyasheba.

³ Ama muku n nampa a ya'an nwalu n singai ce esheku e le ba. A saba'i ashi e le a kubana wi ili i na a kuciya ko n uye u singai ba. Da a kanai ku isa ikebe adama a kalya'a.

⁴ Da nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila o bolongi ña a banai u Samaila a Rama.

⁵ Da a danai ni, <<Lana vu kutsa ta, muku n nu n ña kpamu na o tono ili mejege tsu na vi ya'in ba. Ci ta a kuciga vu zagbaka tsu mogono ma na ma kulya'a tsugono wa atsu, ci idika i na i buwai.>>

⁶ Ama Samaila u nangbai katsuma kau adama a ufolu u le u na a ciya mogono. Da u folonoi Vuzavagudu adama a na u tono n ayi.

⁷ Da Vuzavagudu u danai Samaila, <<Pana ili i na uma i a kudansa adama a nu raka, avu ña a iwain ba, ama mpa ña a iwain mo okpo mogono me le.

⁸ Ili i na i ñikai a ayin a na mu utakai le a idika i Masar ali a kutawa anana a kasukpai mu ña o bonoi o kutono amali o yoku. Gogo na kpamu ta i a kuya'anka wu nannai.

⁹ Gogo na panaka le, ama barangu le kau, kata vu kasukpa le e yeve tsu na mogono ma na ma kulya'a tsugono we le ma kuya'an.>>

¹⁰ Da Samaila u danai aza a na i a kuciga a ciya ngono ili i na Vuzavagudu u dansai raka.

¹¹ Da Samaila u danai le, <<Na ña ili i na mogono ma na ma kulya'aka ña tsugono u kuya'an, wi ta a kuzuwa muku mo olobo n ña mo okpo osoji a ni, aza a yoku i ta a kuya'an ulinga n ekeke o odoku, aza a yoku tamkpamu a kumbi odoku, n aza o kuvon.

¹² Ngono n ña mi ta a kuzuwa muku n yoku n ña okpo ovonshi osoji atsuru abundant n e kenken, aza o yoku i ta o kokpo aza a vicimba n aza a vukya'a a kashina ko mogono. Kata u zuwa aza o yoku okpo ayimi a ucanuku u kuvon adama a osoji, aza o yoku kpamu ayimi a ucanuku we ekeke wo odoku a ni.

¹³ Wi ta a kuzuwa nkere n da mo okpo aza a kuya'anka yi ili i magulani n kuyana kobolo n aza a ikangalishi.

¹⁴ Wi ta a ku isa nvuda n singai n da n ashina a itacishi a da n ashina a ndanga n zaitu, kata u neke agbashi a ni.

¹⁵ Kata kpamu wu isa i te a katsuma ka kupa yi ishina i da n umaci wu ndanga n zaitu u da, kata u neke aza a gbara-gbara a ulinga a ni n agbashi a ni a na a buwai.

¹⁶ Wi ta a ku isa agbashi a muku mu nkere n olobo a da, kobolo n anaka ni njaki n da n na n la'i n kuga'an dem adama a ulinga u ka ci ka ni.

¹⁷ Wi ta a ku isa ili i te a katsuma ka kupa ki ilikuzuwa i da, kata ada a ka ci ka da feu yo okpo agbashi a ni.

¹⁸ Kanna ka nanlo ka yawa baci, yi ta a kushika adama o mogono ma na i zagbai va, ama Vuzavaguđu wa kupana ufolu u da ba.>>

¹⁹ Ama uma a iwain kupanaka Samaila. Da a danai, <<A'a! N nannai dem ci ciga ta mogono,

²⁰ ciya tso okpo ci idika i na i buwai, ayi da u kuya'anka tsu afada kata kpamu u banka tsu kuvon.>>

²¹ Ana Samaila u panai kadanshi ka uma raka, da u bonokoi Vuzavaguđu.

²² Da Vuzavaguđu u danai Samaila, <<Panaka le i na a danai, kata vi neke le mogono.>>

Da Samaila u danai a aza a Isaraila raka, <<Yaba dem u bono a kpa'a ku ni.>>

9

A zagbai Shawulu wo okpo mogono

¹ A ya'an ta vuma vu uciyi vi yoku a katsuma ka kumaci ku Bayami, kula ku ni ku da Kishu maku ma Abiyelu matsukaya ma Zeroru e kefeke ka Bekoratu a kumaci ku Afiya vuza va aza a Bayami.

² Wi ta m maku ma na e ci deke Shawulu*, kolobo ka singai ka'a, kpamu babu vuma a katsuma ki Isaraila vuza vu uga'in ci ni. U la'a ta vuma dem a Isaraila ugadi.

³ Kanna ke te da njaki n Kishu esheku a Shawulu m puwankai, da Kishu u danai maku ma ni Shawulu, <<Pura kagbashi ko yoku kata i bana adama a na i lansa njaki ma.>>

⁴ Da o tonoi n idika yi nsansa n Ifirayimu da a lazai o tonoi n Shalisha, ama ene de njaki ma ba. Da o tonoi kpamu n ukambu u Shalimu ene feu n da ba. A lazai kpamu a kubana a ubon wi idika i Bayami, ama n nannai dem ene de njaki ma ba.

⁵ Ana a yawai a idika i Zufa, da Shawulu u danai kagbashi ka ni, <<Tawa tsu bono a kpa'a, ta lo esheku a va a kucikpa a kana aciba n u balakai katsuma adama a tsu, u kasukpa aciba a njaki.>>

⁶ Da kagbashi ka ni ka danai ni, <<Punu a likuci i nampa ya vuma vu Kashile wi ta punu, vuma da kpamu vu na i a kucikpa kau, ili i na baci u danai dem i da i tsu okpo ta mayun, ya'an tsu bana de wa ni u ga'an ba wi ta o kutonoko tsu uye u na tso kutono.>>

⁷ Da Shawulu u danai kagbashi ka ni, <<Tsu bana baci yidai ci e kuneke vuma va? Ilikulya'a i na ci n i da i kotso ta, ci kpamu n kune'e ku na ci e kuneke vuma vu Kashile va ba. Yidai ci n i da?>>

* **9:2 9:2** *Shawulu* Kula ku nampa ka kute ku da n ku uzuwakpani u savu

⁸ Da kagbashi ka ka ushuki Shawulu u danai, <<Mi ta n kagimi ka azurufa na, mi ta e kuneke a da a kubana u vuma vu Kashile, adama a na u dana tsu ubuta u na tso kutono.>>

⁹ N cica de a idika ya aza a Isaraila, vuma wi baci a kulansa kuyeve ku Kashile u tsu dana ta, <<Tawa tsu bana a ubuta u vuza kene>> Adama a na vuza na e ci deke keneki gogo na, ishi ta e ci deke yi vuza kene.

¹⁰ Da Shawulu u danai kagbashi ka ni ka, <<U ga'an ta a na vu danai mu tawa tsu wala.>> Da a lazai a kubana a likuci ya a ubuta u na vuma vu Kashile va wi.

¹¹ Ana a lazai a kugadukpa a likuci ya. Ele a kuyawa da a gasai ni nkere n yoku a kubana kukenuku mini da e ecei le, <<Vuza kene va wi ta punu?>>

¹² Da a ushuki, <<E, wi ta punu, dakakai ayi da de kelime ka da. Gogo na da u uwai a likuci, adama a na anana uma i ta n alyuka a na a kuya'an a ubuta u kucikpa a kaginda.

¹³ I uwa baci a likuci ya yi ta a kucina yi babu u gadukpa a kubana a ubuta u kucikpa a kaginda adama a na u lya'a ilikulya. Adama a na uma a kulya'a ili ba sai ayin a na u tawai, a na wo okpoi mayun da u zuwaka alyuka a unasingai, yeve kata aza a na a banuki a lya'a. Gogo na banai, yi ta a kucina yi.>>

¹⁴ Da a lazai a kubana a likuci, ele ta na a ku'uwa da e enei Samaila a kutawa we ele, ayi a uye a kubana a ubuta u kucikpa wa.

¹⁵ An kayin ka kasa Shawulu u bana u Samaila, da Vuzavagudu u yotsongi Samaila ili i nampa.

¹⁶ <<Makpa'a nahannai mi ta a kusu'uku wu vuma a idika i Bayami, kata vu tsunki yi mani'in wo okpo mogono ma uma a va aza a Isaraila. Ayi da u ku isa uma a va ekiye aza a Filisitiya. Adama a na me ene ta uma a va, mashe me le kpamu ma yawa ta wa va.>>

¹⁷ Ana Samaila we enei Shawulu, da Vuzavagudu u danai ni, <<Na va da da vuma vu na n ya'ankai nu kadanshi ka. Ayi da vuma vu na u kulya'aka uma a va tsugono.>>

¹⁸ Da shawulu u banai u Samaila a utsutsu u likuci da we ecei ni, <<Tedai kpa'a ku keneki ki?>>

¹⁹ Da Samaila wu ushuki u danai, <<Mpa da keneki ka. Walai n cinasa da a kubana a kaginda a ubuta u kucikpa, adama na anana ci ta a kulya'a ilikulya kobolo, yeve n usana n kasukpa da i laza, kata n tonuko wu i na yi a kadu ka nu raka.

²⁰ Adama a njaki n na m puwankai nu a ayin a tatsu a na a lazai, kata vu takacika kaci ka nu ba, adama na e ene ta de n da. Nannai da koci ba, ukuna wa aza a Isaraila raka u nu u da n kumaci ku nu dem>>

²¹ Da Shawulu wu ushuki u danai, <<Mpa vuza va aza a Bayami da, kumaci ku na kula'i kenu a katsuma ka aza a Isaraila, kpamu kumaci ku va e le da aza na a la'i n kenu a katsuma ka aza a Bayami? Adama a yidai vu danai mu kadanshi uteku tsu nampa?>>

²² Da Samaila u ukai Shawulu n kagbashi ka ni e kefeku da u zuwai le a dasangi e kelime ko omoci a na a banuki, uma kamangankupa.

²³ Da Samaila u danai kayani ka, <<Tuka n kakidi ka vinyama ka na n nekei nu, ka na n danai nu vu zuwa a kakambu ka.>>

²⁴ Da kayani ka ka tukai m makuta ma, da u zuwai e kelime ka Shawulu. <<I na a zuwakai nu i da na. Takuma, a zuwaka wu ta i da adama a makyan ma nampa, adama a na vu takuma i da kobolo n omoci.>> Da Shawulu u lyai kobolo n Samaila a kanna ka nanlo.

²⁵ Ana a cipai a gadi vu ubuta u kucikpa wa da o bonoi a likuci, da Samaila u ya'in kadanshi n Shawulu a gadi vu kunu ku zuva vu kpa'a ku ni.

²⁶ Ana kayin ka asai da Samaila u dekei Shawulu u tawa a ubuta u kunu ku zuva ku na wi, da u danai ni, <<Bana vu fobuso, adama na vu kana uye.>> Ana Shawulu u kotsoi ofobuso, da ayi n Samaila a utai pulai kobolo.

²⁷ Ana a kanai kuyawa devu n uteku u likuci, da Samaila u danai Shawulu, <<Dana kagbashi ka nu ka laza ci cinasa yi,>> Da tana kagbashi ka ka ya'in nannai <<Ama avu tamkpamu shamgba nu mpa na, adama na n neke wu akaka a Kashile.>>

10

E erengi Shawulu wo okpoi mogono

¹ Da Samaila u dikai kedele ka mani'in da u tsunki Shawulu a kaci, da wo obongi ni u danai, <<Vuzavaguđu da u zagbai nu vu lya'a tsugono a ubuta uma a ni aza a Isaraila.

² A makyan ma na baci vu kasukpai mu anana, vi ta a kugasa n uma e re devu n kasaun ka Rahila de a Zeliza uteku wi idika ya aza a Bayami. I ta a kudana wu, <Njaki n na vu utai kulansa va e ene ta n da. Gogo na esheku a nu u kasukpa ta de aciba adama e le, ama u bono ta aciba n u balakaj katsuma adama a nu. A kudana, <<Yidai ma kuya'an adama a maku ma va?>>

³ A ayin a na baci vu lazai a kubana kelime a ubuta u na vu yawai a madanga ma gbayin ma Taboru. Talo va kugasa n uma a tatsu a kubana ku ya'an alyuka u Kashile de e Betelu. Vuma te a ubani nradika n tatsu, vuza te kpamu ubani n akutsu o boroji a tatsu, vuza te tamkpamu ubani kedele ka makyan.

⁴ I ta e kuyasa wu kata e neke wu akutsu o boroji e re, kata ta na vi isa.

⁵ Yeve kata vu laza a kubana a Gibiya kaginda ka Kashile, a ubuta u na katsura ko osoji a Filisitiya ki. Da baci vi a ku uwa a likuci ya, vi ta a kugasa n kobolo ke eneki a nwalu a kucipa utai a ubuta u kucikpa, uma a yoku kpamu i ta a kulaza kelime ke le n umolu nu ndele n igbala a tsuwa'i a kubana, n a ya'in kene feu.

⁶ Ayinviki a Vuzavaguđu i ta a kutawa wu n utsura, kata avu feu vi ya'an kene kobolo n ele, kata vu saba'a vo okpo vuma vi yoku kau.

⁷ Da baci urotu u nampa u shanai, ya'an i na ekiye a nu a fudai kuya'an, adama a na Kashile ki ta kobolo n avu.

⁸ Laza a kubana a Giliga kafu n tawa. Mi ta a kutawa ma cinaka wu adama a na ci neke kune'e ka alyuka o kusongu, n kune'e ku matana, ama mayun da vu vana mu ali ayin e cindere, sapu ayin a na n tawai n danai nu i na va kuya'an.>>

⁹ Ana Shawulu u dangai kulaza kukasukpa Samaila, da Kashile ka sabali kadu ka Shawulu, kpamu da urotu u nampa wa raka u shanai a kanna ka nanlo ka.

¹⁰ Ana a yawai a Gibiya, da a gasai n kobolo ke eneki, da ayinviki a Kashile a cipai wa ni n utsura, ayi feu u gitai kuya'an kene.

¹¹ Ana uma raka a na ishi e yevei ni, e enei ni a kuya'an kene kobolo n eneki, da ecenshenei, a danai <<Yidai tamkpamu i ciyai kolobo ka Kishu ka nampa? Shawulu va feu keneki ka'a?>>

¹² Ama da vuma vi yoku vu na vi idashi lo wu ushuki, u danai, <<Aza a na a buwai va tamkpamu isheku le eneki a da?>> Nanai va da wo okpoi kasan, a kudana, <<Ayi Shawulu va feu keneki ka'a?>>

¹³ Ana Shawulu u kotsoi kuya'an kene da u kumbai a ubuta u kucikpa wa.

¹⁴ Da esheku e ke'en a ni ecei ni n kagbashi ka ni, <<Teda i banai?>>

Da a ushuki a danai, <<Tsu bana ta kulansa njaki, ama ana ce enei n da ba, da tsu banai u Samaila.>>

¹⁵ Da esheku e ke'en a a danai, <<Dana mu i na Samaila u danai nu,>>

¹⁶ Da Shawulu wu ushuki u danai, <<U dana tsu ta, ana e enei de njaki ma.>> Ama u dana esheku e ke'en a ni ukuna u tsugono tsu na Samaila u danai ni ba.

¹⁷ Da Samaila u dekei uma a Isaraila a gasa n Vuzavaguđu a Mizipa.

¹⁸ Da u danai le, <<Ili i na Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila ka dansai i danna. <Mu utaka ta n aza a Isaraila a idika ya aza a Masar, da kpamu mi isai da ekiye aza a Masar n tsugono raka tsu na tsu takacikai da.>

¹⁹ Ama da anana kucikpa i iwain Kashile ka na ka bankai da a ubuta u kawuya n atakaci. I iwain mu i danai, <Zuwaka tsu mogono.> Adama nannai darai kaci ka da e kelime ka Vuzavaguđu kelentsu-kelentsu n kumaci-kumaci.>>

²⁰ Ana Samaila u bolongi kelentsu ka aza a Isaraila raka, da a zagbai kumaci ku Bayami.

²¹ Da u zuwai e dekeke yi kumaci ku Bayami kefeke-kefeke, da a zagbai kefeke ka Matiri. A ukocishi kpamu da a zagbai Shawulu kolobo ka Kishu punu a katsuma ke le. Ama ana a lansa ni e ene yi ba.

²² Da e ecei Vuzavaguđu, a danai, <<Vuma va u yawa ta de?>>

Da Vuzavaguđu wu ushuki u danai, <<E, ayi da na de ushedeki a ubuta wu ucanuku u na o bolongi.>>

²³ Da a sumai a banai a tawai n ayi. Ana u shamgbai kashani da u la'i yaba dem ugadi n udashi ku te.

²⁴ Da Samaila u danai uma, <<Yi ene yi ta? Ayi da vuma na Vuzavaguđu u zagbai, babu vuza na wi ci ni a katsuma ka uma raka.>>

Da uma o orukpoi, <<Wuma u nu u geshe mogono.>>

²⁵ Da Samaila u kecekei uma wila u tsugono. Da u danai u da u zuwai e kelime ka Vuzavaguđu. Da u kasukpai yaba dem u bana a kpa'a ku ni.

²⁶ Da ayi feu u banai a kpa'a ku ni a likuci i Gibiya, da olobo a utsura a na Vuzavaguđu u sa'wai adu e le o soki ni.

²⁷ Ama da aza a ugbamukaci o yoku o goyoi ni a danai, <<Nini dai vuma vu nampa wa kufuda wi isa tsu?>> O goyo yi ni da a kpa'dai kubanka yi n kune'e. Ama da Shawulu u padai bini.

11

Shawulu u lya'i aza a Amona n kuvon

¹ Da Nahashi mogono ma aza a Amona ma banai ma kambuki likuci i Jabeshi-giliyadu n kuvon. Da ali aza a Jabeshi raka a danai ni, <<Ya'an uzuwakpani n atsu kata tsu tono wu.>>

² Ama da mogono Nahashi wu ushuki le u danai, <<N kuya'an ta uzuwukpani n ada adama a ili i te koci, u na n kuzuwa o ko'o kashi ku usingai ka yaba dem.* Nannai da n kuzuwa aza a Isaraila raka a pana wono.>>

³ Da nkoshi m gbara-gbara n Jabeshi mu ushuki n danai, <<Neke tsu ayin e cindere adama na tsu suku n akaka a idika yi Isaraila raka, da baci tsu ciyai vuza na wa ku isa tsu ba, to ci ta e kuneke utan.>>

⁴ Ana aza a usuki a a yawai Gibiya n kadanshi ka a ubuta u na Shawulu wi, da a dansai ka'a a ubuta u uma, da uma a shikai kau.

* **11:2 11:2** Todo kashi ku usingai. Aza a Isaraila i ta ulinga n kashi ku singai a ubuta u ku tawa kaya'a. Kutodo ku kashi ku singai wi ta a kadanshi i a kufuda kuya'an kuvon n utan ba. Na lo wo okpo ta ili i wono.

⁵ Da u ya'in aga'in derere n ayin a na Shawulu u bonoi n kashina, n anaka a vicimba a ni, da we ecei u danai, <<Yidai i ciyai uma a da i a mashi?>> Da o bonokoi ni ukuna wa aza a Jabeshi.

⁶ Ana Shawulu u panai uteku tsu na a dansai, da ayinviki a Vuzavaguđu a cipai wa ni n utsura, da wupa u kanai ni.

⁷ Da wu unai anaka a vicimba e re a ni da u kidasai le akidi-akidi, da u nekei aza a suki e pecuku a ubuta wa aza a Isaraila raka. U danai, ubuta u na baci a banai dem o yotsongu inyama ya a dana, <<Vuza na baci de dem u kpađai ku uta ku banka Shawulu n Samaila kuvon ta a kuya'an nannai n anaka a ni.>> Ana uma a panai nannai da wovon u Vuzavaguđu u kanai aza a Isaraila kau, da ali raka utai n ku te.

⁸ Ana Shawulu u bolongi le a Bezeki, da a ciyai aza a Isaraila uma akpan amangatawantatsu (300,000), aza Yahuda kpamu uma akpan kaman-gankupa (30,000).

⁹ Da a danai aza a usuki a na a tawai va, <<Banai i dana aza a Jabeshi vu Giliyadu, <Makpa'a kafu kanna ka sudukpa, i ta a ki isa da.>> Ana aza a Jabeshi a panai akaka a nampa, da a ya'in mazanga kau.

¹⁰ Ama da a danai aza a Amona, <<Makpa'a ci ta a kuta tsu neke utan, kata i ya'anaka tsu uteku tsu na i cikalai.>>

¹¹ Ana kayin ka asai da Shawulu u pecuki uma a ni ugboku u tatsu, ana ubuta u yimbanai da a banai a kambuki apam aza a Amona, da a kanai kuna le ali kanna a kaci. Kenu vu na a la'akai a katsuma ke le da a wacuwai, yaba dem ende'en ni.

¹² Da uma a banai u Samaila da a danai ni, <<Tedai aza a na a ya'in kadanshi ka a danai, <Adama a yidai Shawulu u kulya'aka tsu tsugono?> Utukai tsu n ele tsu una le.>>

¹³ Ama da Shawulu u danai, <<Babu vuza na a kuna anana, adama a na anana da kanna ka na Vuzavaguđu wi isai aza a Isaraila.>>

¹⁴ Da Samaila u danai uma a, <<Tawai tsu banai a Giliga adama na tsu doku tsu yeve an Shawulu ayi da mogono mayun.>>

¹⁵ Da uma raka a banai a Giliga, da e yevei an Shawulu da mogono ma mayun e kelime ka Vuzavaguđu. Da e nekei alyuka a matana u Vuzavaguđu. Da Shawulu kobolo n uma raka a ya'in mazanga n abundai.

12

Kadanshi ku upecemgbenei ka Samaila

¹ Da Samaila u ya'in kadanshi n uma a Isaraila raka u danai, <<M pana ta ili i na i dansai raka kpamu n ya'anaka da ta i na i cigai, n zuwaka da ta mogono.

² Gogo na i ciya ta mogono vuza kelime vu da, ama mpa n kutsa ta n kanji kari, muku n va kpamu mi ta na kobolo n ada. Mo okpo ta vuza kelime da ali mpa maku, a kutawa anana.

³ Mpa da na e kelime ka da. Dansai e kelime ka Vuzavaguđu n vuza na u zagbai. Ko n sa'wa ta ku isa vuza kanaka ko majaki? Ko n sa'wa ta kudoro vuza da n takacikai ni? Ko n sa'wa ta ku isa vuza ili da m kpađai kutsupa? N ya'an baci ko i te a katsuma ki ili i nampa, n kutsupa ta.>>

⁴ Da a ushuki a danai, <<Vu sa'wa kudoro tsu ko vu lya'a tsu ba. Kpamu vi isa tsu ili n tsura ba.>>

⁵ Da Samaila u danai, <<Vuzavaguđu m mogono ma na u zagbai anana ele da okpoi ngan n va, ana i ciya ko i te a katsuma ki ili i nampa e ekiye a va ba.>>

Da a ushuki a danai, <<Mayun, Vuzavaguđu da magan ma tsu.>>

⁶ Da Samaila u danai uma a, <<Vuzavaguḍu ḍa u zuwai Musa n Haruna a utakai ikaya i ḍa ḍe a idika i Masar.

⁷ Gogo na shamgbai ubuta u na yi, adama na n ya'anke ḍa kadanshi e kelime ka Vuzavaguḍu adama a ulinga wu usubi u na Vuzavaguḍu u ya'ankai ḍa n ikaya i ḍa.

⁸ Ana Yakubu u banai a Masar n uma a ni ḍa aza a Masar a takacikai le, ḍa a shilikai Vuzavaguḍu, ḍa u su'uki le Musa n Haruna, aza a na a utakai ikaya i ḍa ḍe a idika ya, ḍa u zuwai le a ḍasangu a ubuta u te.

⁹ Ama ḍa a cinukpai Vuzavaguḍu Kashile ke le, Adama a nannai ḍa u dengei le e ekiye Sisera kovonshi vo osoji a Hazo, kobolo n aza a Filisiya, m mogono ma aza a Mowabu ayi na u bonoi u shilikai n ele.

¹⁰ Da o folonoi Vuzavaguḍu a danai, <Tsu nusa ta, tsu kasukpa wu ta ḍa kucukpa tsu bonoi kutono kamali ka Balu n ka Ashitoretu. Ama gogo na isa tsu e ekiye a irala i tsu, ci ta o kubono kutono wu.>

¹¹ Da yeve Vuzavaguḍu u suki Jerubalu* m Baraku n Jefata kobolo n Samaila. Da wi isai ḍa e ekiye a irala i ḍa a akambu dem, ḍa ta na i ciyai idashi i matana.

¹² Ama ana ye enei Nahashi mogono ma Amona ma ciga ta kutuka ḍa n kuvon, ḍa i danai, <A'la tsu ciga ta mogono ma na ma kulya'aka tsu tsugono,> ko an wo okpoi Vuzavaguḍu Kashile ka ḍa ayi ḍa mogono ma ḍa.

¹³ Gogo na mogono ma na i zagbai ma danna. I folono ta Vuzavaguḍu, kpamu u neke ḍa ta.

¹⁴ Yi baci a kupana wovon u Vuzavaguḍu, i gandra yi kpamu i tono yi kata i iwan kutono wila u ni ba, ḍa baci kpamu ada m mogono ma ḍa ma na mi a kulya'aka ḍa tsugono i tonoi Vuzavaguḍu Kashile ka ḍa mayin, yi ta o kuyongo m matana.

¹⁵ Ama ḍa baci i iwain kutono Vuzavaguḍu, ḍa kpamu iwain kutono wila u ni, Vuzavaguḍu wi ta wupa n ada m mogono ma ḍa.

¹⁶ Adama a nannai, shamgbai ubuta u na yi, yi ta ta na e kene ili i mereve i na Vuzavaguḍu u kuya'an a ashi a ḍa.

¹⁷ Gogo na ayin a vukya'a vi itabi a ḍa ba? Ayain a kpandari a ḍa. Ama mi ta e kudeke Vuzavaguḍu u lapa akpanga u yo'o mini. Ta lo ye kuyeve unushi u na i ya'in e kelime ka Vuzavaguḍu, a na i folonoi e neke ḍa mogono.>>

¹⁸ Da Samaila u dekei Vuzavaguḍu, ḍa a kanna ka nanlo ka Vuzavaguḍu u lapai akpanga ḍa u yo'i mini. Da uma raka a panai wovon u Kashile kobolo n Samaila.

¹⁹ Da uma a raka a danai Samaila, <<Vasa u Vuzavaguḍu Kashile ka nu n una u tsu, ta lo tsa ku kuwa. Adama a na tsu doku ta kaci ka tsu unushi u gbani-gbani a na tsu folonoi e neke tsu mogono.>>

²⁰ Da Samaila wu ushuki u danai le, <<Kata i pana wovon ba, ko a na wo okpoi i ya'an ta unushi u nampa raka, kata i kpatala i kasukpa Vuzavaguḍu ba, ama gandrai ni n adu a ḍa raka.

²¹ Kata i kpatala i tono amali a gbani ba. A ḍa a kubanka ḍa ba, i ta na feu a ku isa ḍa ba, adama a na ili i gbani ḍa.

²² Vuzavaguḍu wi a ku'iwain ḍa ba, adama a na a cikpa kula ku ni, adama a na ayi n kaci ka ni ka'a u bonokoi ḍa uma a ni.

²³ Ama mpa tamkpamu, Kashile ka jebeshe n nusaka Vuzavaguḍu, a na m kukpada kuya'an kavasa adama a ḍa. Adama a nannai mi ta a kupi'isaka ḍa ili na i ga'in n ili i na i kuya'an.

* **12:11 12:11** Jerubalu E yevei ta kpamu n kula Gidiyon.

²⁴ Ama aḏa de panai wovon u Vuzavaguḏu, kata i gandra yi n usubi n aḏu aḏa raḓa, n i cibai ili i mereve i gbagba'in i na u ya'ankai ḏa.

²⁵ Ama ḏa baci i lya'i kelime n kuya'an ku unushi, i ta a kuna ḏa raḓa m mogono ma ḏa.>>

13

Kuvon ka aza a Isaraila n aza a Filisitiya

¹ Shawulu wi ta n aya kamangankupa ana wo okpoi mogono. U lya'i tsugono ci Isaraila aya amangere n e re.*

² Da Shawulu u zagbai ovonshi akpan a tatsu (3,000), a katsuma ka aza a Isaraila. Da u karai akpan e re (2,000), o yongo n ayi a Mikamashi n ubon wa aginda aza e Betelu. Da u kasukpai kakpan ke te (1,000), ko yongo n kolobo ka ni Janata a likuci i Gibiya a ubon wa aza a Bayami. Ovonshi a na a buwai tamkpamu ḏa u lokoi le a bana a i'uwa i le.

³ Da Janata u bankai aza a Filisitiya kuvon a Geba, ḏa u lya'i le n kuvon. Da aza a Filisitiya a panai a arabali. Da Shawulu u zuwai a likai kavana adama a na a dana aza a Ibrahi uta u kuvon.

⁴ Ana aza a Isaraila raḓa a panai Shawulu u lya'a ta aza a Filisitiya n kuvon, kpamu ḏa aza a Isaraila okpoi ili yu unata a ubuta wa aza a Filisitiya, ḏa a utai o bolongi a ubuta u Shawulu a likuci i Giliga.

⁵ Da aza a Filisitiya a gasai adama a na a shilika n aza a Isaraila. Uta n ekeke odoku akpan kamangankupa (30,000), n akumbi akpan a tali (6,000), kobolo n ovonshi abundai tsu kayala ka Mala. A banai Mikamashi n kasana ka Betu-avin, a zuwai de apam e le.

⁶ Ana aza a Isaraila e enei i ta a katsuma ka atakaci, adama a na a zuwai le ta kelime, ḏa e shedeke a abatsu n atali n enle n ayinva.

⁷ Aza a Ibrahi o yoku kpamu a pasai a gadukpai a kubana a Urudu a ubon u kumaci ka aza a Gadu n Giliyadu. Da ayi Shawulu u dasangi a Giliga, ovonshi a na tamkpamu i n ayi o tonoi ni n wovon.

⁸ Da u vanai Samaila ali ayin e cindere, tsu na Samaila u danai ni u ya'an. Ama Samaila u tawa a Giliga ba, ḏa ovonshi a Shawulu a gitai kuwacuwa.

⁹ Da Shawulu u danai, <<Tukai mu n kune'e ku kusongu n kune'e matana.>> Da ta na a tukai ni, ḏa u nekei ku ḏa alyuka o kusongu.

¹⁰ Gogo lo ana u kotsoi kuneke alyuka a, ḏa Samaila u yawai, ḏa Shawulu u banai u kyaai ni.

¹¹ Da Samaila u danai ni, <<Yidai vi ya'in?>>

Da wu ushuki ni u danai, <<Ana me enei uma a a kuwacuwa a kukasukpa mu, kpamu avu vu tawa a makyan ma na vu ya'in uzuwukpani ba. Kpamu aza a Filisitiya a ḏa na a bolongi a Mikamashi.

¹² Da n sheshei, n danai <Gogo na aza a Filisitiya o fobuso ta kuya'an kuvon nu mpa a Giliga, kata kpamu n lansa ubanki u Vuzavaguḏu ba.> I ḏaḏa i zuwai ḏa wo okpoi mu ugutsuki n neke alyuka o kusongu.>>

¹³ Da Samaila u danai, <<Avu vu ya'an ta tsulau tsu gbangam, vu kpaḏa ta kutono wila u na Vuzavaguḏu Kashile ka nu u nekei nu, vi ishi baci vu tono u ḏa, Vuzavaguḏu wi ishi ta a kuzuwa tsugono tsu nu tsu gbonguro a Isaraila ali a ayin babu uteku.

¹⁴ Ama gogo na tsugono tsu nu tsa kugeshe ba. Vuzavaguḏu u zagba de vuza yoku vuza na kaḏu ka ni ka cigai, ḏa u zuwai ni wo okpo mogono ma uma a ni, adama a na vu iwan ta kutono wila u ni.>>

* **13:1 13:1** N tsa aza a Ibrahi a dana ta, <<Shawulu vuza vu kaya kete, u lya'i tsugono aya e re.>>

¹⁵ Da Samaila u lazai u kasukpai Giliga. Shawulu tamkpamu u kecei kagimi ka uma a na a buwai kobolo n ayi a Gibiya vu ubon u kumaci ka aza a Bayami, da u ciyai uma amangatawanta¹li (600).

¹⁶ Shawulu n Janata kolobo ka ni kobolo n ovonshi a na i n ele da a dasangi a likuci i Geba a ubon u kumaci ku Bayami. Aza Filisitiya tamkpamu da a zuwai apam e le a Mikamashi.

¹⁷ Da ugboku u tatsu wa ovonshi a aza a Filisitiya utai a ubuta wa apam e le. Ugboku u te u gadukpai a kubana a likuci i Ofura vu na vi a ubon wi idika i Shuwalu,

¹⁸ u i re a kubana a ubon u Betu-horon, u tatsu tamkpamu u kanai uye a kubana a kara ka Zeboyimu ka na ki a kinda ubon u meremune.

¹⁹ A makyan ma nanlo, babu kawakana a idika yi Isaraila raka, adama a na aza a Filisitiya a sankata aza a Ibrahi a kuyumaka kaci ke le nsara n otokobi o kuvon.

²⁰ Adama a nannai da aza a Isaraila raka a banai wa aza a Filisitiya adama na a taza mbari nu ngali n ogovu nu nkawun n le.

²¹ A ayin a na baci de dem tazai mbari, nu ngali n le a tsu tsupa ta azurufa e re. Ta feu nannai da baci o gboroi ogovu ko mbari ma anaka a tsu tsupa ta kazurufa ke te.

²² Adama nannai, ana a dangusai kuvon, babu kovonshi ke te ki Isaraila ka na ki m masara ko ta na kotokobi, sai Shawulu ayi m maku ma ni Janata koci.

²³ Da aza a Filisitiya a zuwai ugboku wo ovonshi o yoku inda uye u ku'uwa a Mikamashi.

14

Janata u lya'i aza a Filisitiya n kuvon

¹ Kanna ko yoku da Janata kolobo ka Shawulu u dekei kolobo ka na ka tsu dikaka yi ucanuku u kuvon, u danai ni, <<Tawa, tsu gadukpa a kubana a ubon wa apam aza a Filisitiya.>> Ama Janata u dana esheku a ni Shawulu ba.

² Shawulu tamkpamu u shikpai kapam ka ni a kululu ku madanga ma ruman a likuci i Miguro vu Gibiya. U yongo ta n ovonshi amangatawanta¹li (600) feu,

³ Ali n Ahija ganu vu Vuzavagu²du wi ta lo a ubuta wa, wi ta ukabangi n efodu vu kulansa kuyeve ku Vuzavagu²du. Ahija maku ma Ahitubu vangu vu Ikabodu kolobo ka Finihas a kpa'a ku Eli ganu vu Vuzavagu²du a Shilo. Dem vu le babu vuza na u yevei ayin a na Janata u lazai.

⁴ Ubuta u na Janata u cigai kutono a kubana wa aza a Filisitiya, wi ta n aginda e re. Kaginda ke te e ci deke ta ka'a Bozezu, ke te tamkpamu Sene.

⁵ Kaginda kana ki a ubon u gadi ki ta a kinda Mikamashi, ka na kpamu ki a ubon u dakai ki ta a kinda Geba.

⁶ Da Janata u danai kolobo ku ucanuku ka ni, <<Tawa tsu bana apam aza a ofoto. Ko Vuzavagu²du u kuneke tsu ulya'i, adama na babu i yoku i na ya kusanka Vuzavagu²du kuciya ulya'i, ko n uma abundai ko n uma kenu.>>

⁷ Da kolobo ka ka ushuki, u danai, <<Ya'an raka tsu na kadu ka nu ke nekei nu. Lya'a kelime, mpa mi ta kobolo n ayu n kadu n wuma u va dem.>>

⁸ Da Janata u danai, <<Ta baci nannai, tawa tsu gadukpa a kubana a ubuta wa aza a Filisitiya kpamu ci ta kuya'an tsu na e kene tsu.

⁹ A dana tsu baci, <Shamgbai ali tsu tawa ubuta u da,> kata tsu shamgba a ubuta u na ci, tsa kubana a ubuta u na i ba.

¹⁰ Ama ɗa baci a danai, <Tawaj i cina tsu,> kata tsu kumba tsu bana, adama a na wi ta o kokpo tsu urotu an Vuzavagudu u nekei le e ekiye a tsu.>>

¹¹ Da a kasukpai aza a Filisitiya enei le. Ana aza a Filisitiya enei le ɗa a danai, <<Lanai bi'i na ɗe, aza a Ibrahi a kuta abatsu a ubuta u na ishi e shedekei.>>

¹² Da ovonshi a a danai Janata n kadiki ku ucanuku ka ni, <<Walai a kutawa wa atsu, kata ta na tsu padukpaka ɗa ashi.>> Da Janata u danai kadiki ku ucanuku ka, <<Tono mu, Vuzavagudu u neke le ta ekiye aza a Isaraila.>>

¹³ Da Janata u kumbai kusan ka n nkudaru, n kadiki ku ucanuku ka ni o kutono yi kacapa. Ana a yawai ɗe ɗa Janata u kanai kukapa aza a Filisitiya n u vakangi a idika, kadiki ku ucanuku ka ni o kutono n wu unai.

¹⁴ A ugiti u vishili ɗa Janata n kadiki ku ucanuku ka ni a unai uma kamanga e keteshe ka na ka yawai agisana a kashina ka na anaka a kunima kanna ke te.

Aza a Isaraila o lokoi aza a Filisitiya

¹⁵ Da wovon u kanai ovonshi aza a Filisitiya raka kobolo n aza a na i punu asuvu apam n aza na i pulai, ali feu n aza na i a kabanga kobolo n aza na i o kuvon. Dem vu le a panai wovon ɗa a dagazai, ɗa idika i jengedei. Kashile ka ta na ka tukai n ukuna u nampa.

¹⁶ Da ovonshi a kindi a Shawulu a na i a Gibiya vu ubon wa aza a Bayami a lanaki, ɗa enei ovonshi aza a Filisitiya a iladi a ubuta dem.

¹⁷ Da Shawulu u danai uma na i kobolo n ayi, <<Kecei ovonshi a na i na, ciya ci yeve aza na i lo ba.>> Ana e kecei ɗa a cinai Janata ɗa n kadiki ku ucanuku ka ni, ele ɗa i lo ba.

¹⁸ Da Shawulu u danai Ahija, <<Tukai n akpati vu Kashile va na.>> A ayin a nanlo ta na vu ɗa vi ta a ubuta wa aza a Isaraila.

¹⁹ A ayin a na Shawulu wi a kuya'anaka ganu kadanshi, ɗa aza a Filisitiya o doku a ripulai kau apam ele. Da Shawulu u danai ganu va, <<Avu de ya'an tsu wala.>>

²⁰ Da Shawulu kobolo n uma a na o bolongi raka a uwai kuya'an kuvon. A cinai aza a Filisitiya a ripulai, a makapanai n otokobi.

²¹ Da aza a Ibrahi a na ishi punu n aza a Filisitiya, aza a na o tonoi le a kubana a ubuta wa apam, a kpatalai o bonoi a kubanka aza a Isaraila a na i kobolo n Shawulu n Janata.

²² Ana aza a Isaraila a na ishi e shedekei a nsansa ma aza a Ifirayimu raka a panai kakuna ka na a danai ovonshi aza a Filisitiya a suma ta, ɗa ele feu a uwai kuvon ka n utsura.

²³ Da a kanai kuvon ali a kubana ulaji u Betu-avin. Da Vuzavagudu ta na u bankai aza a Isaraila a kanna ka nanlo.

Akucina a Shawulu

²⁴ A kanna ka na lo ovonshi a aza a Isaraila i ta a katsuma ka atakaci, adama a na Shawulu u kucina ta, u danai, <<N ya'anaka ta vuza na de dem u lya'i ilikulya'a anana kafu kanna ka yikpa una u wuya, babu na n tsupai kutan a ubuta wi irala i va.>> Adama a nannai, babu kovonshi ka na ka lya'i ilikulya'a.

²⁵ Ana ovonshi raka a uwai a kutsun, ɗa a cinai ishigi uvami a idika.

²⁶ Ana a cinai ishigi ya a idika, kpamu babu vuza na u ukai kajivu ka ni u pedei, adama a na i ta o wovon wa akucina a Shawulu a.

²⁷ Ama Janata u yeve ana esheku a ni u ya'in akucina ba. Adama a nannai da u ukai kocombo ka kalangu ka na ki e kukiye ku ni a ishigi ya, da u bankai a una u ni u pefei. Da ashi a ni a akanai.

²⁸ Da kovonshi vu yoku u danai ni, <<Esheku a nu u kucina ta a danai vuza vu una u wuya da dem vuza na baci u lya'i ilikulya'a anana. I da da i zuwai ovonshi raka a nambai utsura.>>

²⁹ Da Janata u danai, <<Esheku a va a uka ta idika i nampa atakaci. Lana tsu na ashi a va a akanai a na m pefei ishigi i nampa kenu.

³⁰ Nini dai wi ishi o kokpo anana, ishi baci ovonshi a tsu a lya'a ilikulya'a i na a purai a ubuta wi irala i le? Ishi a kula'a n kuna aza a Filisitiya n abundai ba?>>

³¹ A kanna ka nanlo, ana aza a Isaraila o kotsoi kuna aza a Filisitiya a na i de a Mikamashi ali a kubana a Ayijalon. Da o'oi n abundai adama a kambulu.

³² Da a kpatara ucanuku u na a dikai gbani a ubuta u kuvon. Da a dikai nlala, n anaka kobolo n obomburon, a kidai le a idika da a takumai nu mpasa n le dem.

³³ Da vuza yoku u danai Shawulu, <<Lana bi'i ovonshi a nu i ta a kunusaka Vuzavaguđu, a kutakuma i nyama nu mpasa n le.>>

Da u danai le, <<Raka vu da i kodo ta akucina, gidalakpai katali ka gbayin i tuka mu na.>>

³⁴ Da u danai le, <<Utai i bana i dana osoji a, <Yaba dem u tuka n kanaka m malala kata i kida n da tsu takuma na. Kata i nusaka Vuzavaguđu i takuma inyama nu mpasa n ni ba.>> Da yaba dem u tukai n manama ma ni, u kidai a katali n kayin ka nanlo.

³⁵ Da Shawulu u ma'i katalikalyuka ka Vuzavaguđu, na va da da katalikalyuka ku ugiti ka na u ma'akai Vuzavaguđu.

³⁶ Da Shawulu u danai, <<Ya'an tsu banka a aza a Filisitiya a nampa kuvon n kayin, kata tsu una le ali a kubana a usana, kata tsu kasukpa ko vuza te n wuma ba.>>

Da a ushuki a danai, <<Ya'an uteku tsu na ve enei u ga'in nu.>>

Ama da ganu u danai, <<Kasukpai bi'i ce ecei Kashile.>>

³⁷ Da Shawulu we ecei Kashile u danai, <<U ga'an ta m bana n ya'an kuvon n aza a Filisitiya? Vi ta e kuneke le e ekiye aza a Isaraila?>> Ama Kashile ku ushuku yi a kanna ka nanlo ka ba.

³⁸ Da Shawulu u danai, <<Tawai na raka vu da ada na yi aza e kelime o ovonshi, adama a na tsu lana unushi u na ci ya'in anana.

³⁹ N kucina ta n Kashile ka wuma ka aza a Isaraila, ko maku ma va Janata da baci u nusai wi ta a kukuwa.>> Ama babu vuza na u danai ni kakuna.

⁴⁰ Da Shawulu u danai uma a Isaraila, <<Raka vu da shamgbai a ubuta u te, mpa n Janata maku ma va tamkpamu tsu shamgba na.>>

Da ovonshi a ushuki a danai, <<Ya'an i na i ga'in nu.>>

⁴¹ Da Shawulu u vasai u Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila, u danai, <<Ushuku tsu mayun, tsu folono wu ta, yotsongu tsu vuza na u nusai.>> Da Kashile kushuki Shawulu m maku ma ni Janata a ubuta u Yurim n Tumi, da uma a na a buwai a la'akai.

⁴² Da Shawulu u danai, <<Taduki kazagba adama a va n kolobo ka va Janata.>> Da kazagba ka ka yikpai u Janata kolobo ka ni.

⁴³ Da Shawulu we ecei Janata <<Dana mu i na vu ya'in.>>

Da Janata u danai ni, <<Ishigi da koci m pefei n kocombo ka kalangu ka va. Na va u yawa ta n kuwa?>>

⁴⁴ Da Shawulu u danai, <<Avu Janata vu kuwa baci ba, ya'an Kašhile kuna mu anana.>>

⁴⁵ Ama da osoji a a danai Shawulu, <<Adama a yidai Janata u kukuwa, ayi vu na u tukai n wishi u gbayin wa aza a Isaraila? Ka nanlo ki a kuya'an ba. Tsu kucina ta n Vuzavaguđu ko cileme tsu kanji tsu kaci ci ni ci te ci o kuto do ci yikpa a idika ba. Adama na u ya'an ta ili i nampa anana n utsura u Kašhile.>> Nannai va da ovonshi a bankai Janata da a kpađai kuna yi.

⁴⁶ Da yeve Shawulu u kaşukpai kutono aza a Filisitiya, da ele ta na o bonoi a idika i le.

Tsugono tsu Shawulu

⁴⁷ Ana Shawulu wo okpoi mogono mi Isaraila, u ya'an ta kuvon n irala i ni a ubuta dem u na wi ukarai n ayi. U ya'an ta kuvon n aza a Mowabu, n aza Amona, aza a Edom, nu ngono ma aza a Zoba kobolo n aza a Filisitiya. Ubuta u na Shawulu u banai kuvon dem u ciya ta ulya'i.

⁴⁸ U ya'an ta kuvon n utsura wa abundai da u lya'i aza a Ameleki, nannai da wi isai aza a Isaraila e ekiye aza a na a purai le ucanuku gbani.

⁴⁹ Muku n Shawulu e le da Janata, n Ishivi kobolo m Maliki-shuwa. Wi ta kpamu m muku ma amaci n re, ele da Meriba mekere mu ugiti, m Makelu vuza kenu.

⁵⁰ Kula ku vuka vu ni ku da Ahinowam mekere ma Ahimazu. Kula ku kovonshi vi ni kpamu ayi da Abuna kolobo ka Neru esheku e ke'en a Shawulu.

⁵¹ Esheku a Shawulu a da Kishu, esheku a Abuna a da Neru, dem vu le olobo a Abiyelu a da.

⁵² Ayin a Shawulu raka i ta tukpa n kuvon n aza a Filisitiya, kpamu ubuta na baci de dem Shawulu we enei vuza vu utsura, kata u rono yi u bonoko a katsuma ko ovonshi a ni.

15

Kuvon n aza a Ameleki

¹ Kanna ke te da Samaila u danai Shawulu, <<Mpa da Vuzavaguđu u suki n tawa me erengu wu, kata kpamu n zuwa wu tsugono u uma aza a Isaraila. Adama a nannai pana i na Vuzavaguđu u danai.

² Ili i na Vuzavaguđu Mala'imili u dansai i danna. <N kutakacika ta aza a Ameleki adama i na a ya'ankai aza a Isaraila a ayin a na a utai a Masar.

³ Gogo na bana vu ya'an kuvon n aza a Ameleki kata vu una le raka. Kata vu kaşukpa ili ba, unai le ali n amaci, muku nu nrebu, anaka nu nlala, arakuma ni njaki.> >>

⁴ Da Shawulu u bolongi ovonshi a ni raka a Telem. U kecei le da u ciyai uma akpan kupa (10,000) wa aza a Yahuda, osoji akpan amangatawenre (200,000) tamkpamu a kumaci ka aza a Isaraila.

⁵ Da Shawulu n osoji a ni a banai a likuci i Ameleki da a kpa'wain a kara'a.

⁶ Da u su'uki aza e Kena n akaka, u danai, <<Utai i kaşukpa aza a Ameleki, ta lo ma kuna da kobolo, adama a na i ya'an ka ta aza a Isaraila kasingai ana a utai a Masar.>> Da aza e Kena a utai a kaşukpai aza a Ameleki.

⁷ Da Shawulu u lya'i aza Ameleki n kuvon, ili i na i dikai a Havila ali a kubana a Shuru vu na vi de a kasana n idika i Masar.

⁸ Da u dikai Agaga mogono ma aza a Ameleki n wuma. Ama wu una ta uma a ni raka n kotokobi.

⁹ Ama Shawulu kobolo n ovonshi a ni a kaşukpa ta Agaga mogono n wuma kobolo nu nlala n singai n singai, n anaka ni ndendem, ngiri, kobolo n i na

i la'i n kuga'an le dem. I nampa ya raka a una i da ba. Ama a una ta nnama raka n na mi nu usan n na n ga'in ba.

¹⁰ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi n Samaila,

¹¹ <<N namgba ta katsuma a na n zuwai Shawulu tsugono, adama a na u shirikpaka mu ta kucina, kpamu u tono wila u va ba.>> Da Samaila u namgba katsuma kau, da u kanai kufolono Vuzavaguđu kayin kabala.

¹² Ana kayin ka asai da Samaila u banai kulansa Shawulu, ama da a dana na ni, <<Shawulu u bana ta a Kamelu, a ubuta u na u ma'akai kaci ka ni ili i na a kucibasa n ayi. A ubuta wa de kata u laza a kubana a Giliga.>>

¹³ Ana Samaila u yawai a ubuta u na wi, da Shawulu u danai, <<Ya'an Vuzavaguđu u zuwaka wu unasingai. Adama a na n tono ta wila u Vuzavaguđu.>>

¹⁴ Da Samaila u danai, <<Ta baci nannai, masshi ma yidai mi a kupana tsu masshi ma nlala n anaka?>>

¹⁵ Da Shawulu wu ushuki, <<Ovonshi a da a tawai n ele de a ubuta wa aza a Ameleki, a zagba ta nlala n anaka a singai adama alyuka a Vuzavaguđu Kashile ka nu, ama tsu una ta aza na a buwai.>>

¹⁶ Da Samaila u danai Shawulu, <<Shamgba! Kasukpa n dana wu i na Vuzavaguđu u danai mu nayi n kayin.>>

Da Shawulu wu ushuki, <<Dana mu.>>

¹⁷ Da Samaila u danai, <<Ko an vi a kinda kaci ka nu avu ili da ba, ama avu da vuza gbayin vu kumaci ka aza a Isaraila. Vuzavaguđu u zagba wu ta vo okpo mogono mi Isaraila.

¹⁸ Da u suki nu vu ya'an ka yi ulinga, u danai, <Bana vu una uma a kavama aza a Ameleki, ya'an kuvon n ele ali vu una le raka-raka.>

¹⁹ Yidai i zuwai da vu iwain kutono wila u Vuzavaguđu? Yidai zuwai vu purai ucanuku gbani u na u la'i n kuga'an? Da vi ya'in ka gbani-gbani a ashi a Vuzavaguđu?>>

²⁰ Da Shawulu wu ushuki u danai, <<N tono ta wila u Vuzavaguđu, m bana ta a ubuta u na u suki mu m bana. Mu una ta aza a Ameleki raka-raka, kpamu da n remei Agaga mogono me le.

²¹ Da ovonshi e kenuki nlala kobolo n anaka a singai a katsuma ku ucanuku u gbani u na a purai, adama na a ya'an ka Vuzavaguđu Kashile ka nu alyuka na de a Giliga.>>

²² Ama da Samaila wu ushuki,
<<Yidai Vuzavaguđu u la'i n kuciga?

Isumi, ko kune'e ka alyuka?

U la'a ta n ku ga'an o tono kadanshi ka ni,
ana e kuneke yi alyuka a nlala n singai.

²³ Adama a na ugbamiwasuvu wi ta derere n unushi u tsuboci.

Arafi kpamu derere da n unushi u tsugbani.

Adama a na vu iwan ta kadanshi ka Vuzavaguđu,

Ayi feu u iwan wu ta o tsugono.>>

²⁴ Da Shawulu u danai Samaila, <<N nusa ta. M kpada ta kutono wila n kadanshi ka Vuzavaguđu. Adama a na m pana ta wovon wa osoji, i dafa i zuwai n ya'in ili i na a cigai.

²⁵ Gogo na n folono wu ta, cinukpaka mu n unushi u va kata vu bono kobolo nu mpa, adama na n cikpa Vuzavaguđu.>>

²⁶ Ama da Samaila u danai ni, <<Mpa n kubono kobolo n ayu ba. Adama na vu iwain ta kadanshi ka Vuzavaguđu, kpamu Vuzavaguđu u iwan wu ta o tsugono tsa aza a Isaraila.>>

²⁷ Ana Samaila u kpatalai a na wa laza, da Shawulu u remei kaga'in ko motogu ma_ni, da ma karai.

²⁸ Da Samaila u danai ni, <<Vuzavaguđu u kara ta tsugono tsa aza a Isaraila wa_nu anana, kpamu u neke ta tsu da u vuza yoku vu na u la'i nu.>>

²⁹ Ayi na wi n Tsugbayin tsa aza a Isaraila u ci ya'an a'uwa ba, ko ta na u saba'a kađu ka_ni, adama na ayi vuma da ba, vuza na u tsu saba'a kađu ka_ni.>>

³⁰ Da Shawulu u danai, <<Mpa n nusa ta. Ama n nannai dem cikpa mu e kelime ko nkoshi m gbara-gbara_n uma a va_n kelime ka aza a Isaraila. Tawa tsu walaka, adama na m bana n cikpa Vuzavaguđu Kashile ka_nu.>>

³¹ Da Samaila u bonoi n Shawulu, da u cikpai Vuzavaguđu.

³² Da Samaila u danai, <<Tukai mu n Agaga mogono ma aza a Ameleki.>> Da Agaga u yawai wu ani m matana_n kađu idashi, <<Kusheshe ku ni a kuna yi ba.>>

³³ Ama da Samaila u danai, <<Uteku tsu na kotokobi ka_nu ko bonokoi amaci babu muku, nannai da feu anaku a_nu o kokpo babu maku.>> Da Samaila wu unai Agaga e kelime ka Vuzavaguđu a Giliga.

³⁴ Da Samaila u lazai a kubana a Rama, da Shawulu u banai a kpa'a ku ni a Gibiya.

³⁵ Ili i na i dikai a kanna ka nanlo Samaila u doku we ene Shawulu ba, ali Samaila u kuwai, ama u namgba ta katsuma kau adama a_ni. Vuzavaguđu ta na u pana uyo'o a na u zuwai Shawulu wo okpoi mogono mi Isaraila ba.

16

Samaila u zuwai Dawuda wo okpoi mogono

¹ Da Vuzavaguđu u danai Samaila, <<Ali wana dai vu kulya'a kelime n ku namgba katsuma adama a Shawulu? N iwai ta de wo okpo mogono ma aza a Isaraila. Gogo na shatangu kavana ka_nu m mani'in, vu bana a likuci i Batalami a ubuta u vuma vi yoku vu na ci deke Jesi, adama na n zagba ta vuma te a katsuma ka_muku n ni wo okpo mogono.>>

² Ama da Samaila u danai, <<Nini dai m kubana de? Shawulu u pana baci ka'a wi ta a kuna mu.>> Da Vuzavaguđu wu ushuki u danai, <<Gogo na dika mashan ma kanaka a kubana, vu yawa baci kata vu dana, <N tawa ta kuneke alyuka u Vuzavaguđu.>>

³ Kata vu banuku Jesi u tawa a ubuta wa alyuka a, mpa ta na n kudana wu ta i na va kuya'an. Vi ta e kerengu vuza na n yotsonki nu.>>

⁴ Da Samaila u ya'in i na Vuzavaguđu u danai ni. Ana u yawai a Batalami, da nkoshi m gbara-gbara_n likuci ma n rabasai ni ikyamba e kuje'e. Da ecei ni, <<Gbaga da vu tawai ko?>>

⁵ Da Samaila wu ushuki, <<E, gbaga da, n tawa ta kuya'anka Vuzavaguđu alyuka. Bonokoi kaci ka da cida, kata i tawa kobolo nu mpa a ubuta wa alyuka.>> Da Samaila we erengi Jesi cida kobolo m muku n ni, da u banuki le a tawa a ubuta wa alyuka wa.

⁶ Ana a yawai de, da Samaila we enei Eliyabu kolobo ka Jesi, da u sheshei, <<Mayun, vuza na wi kashani e kelime ka tsu na va ayi da vuza na Vuzavaguđu u zagbai.>>

⁷ Ama da Vuzavaguđu u danai Samaila, <<Kata vi indana tsuloboi ci ni ko ugadi u ni ba, adama a na n iwain ta de. Vuzavaguđu u ci indana i na vuma u ci indana ba. Vuma u ci indana ta tsuloboi, ama Vuzavaguđu u ci indana ta kađu.>>

⁸ Da Jesi u ɗeƙei Abinadabu, u zuwai ni u laza e kelime ka Samaila. Ama ɗa Samaila u danai, <<Ayi na feu Vuzavaguɗu u zagba yi ba.>>

⁹ Da Jesi kpamu u zuwai Shama u laza e kelime ka Samaila, ama ɗa Samaila u danai, <<A'a, ayi na feu Vuzavaguɗu u zagba yi ba.>>

¹⁰ Jesi u doku u zuwai muku mo olobo n cindere n ni raƙa n lazai e kelime ka Samaila, ama Samaila u danai, <<Vuzavaguɗu u zagba le ba.>>

¹¹ Da we ecei Jesi, <<Uteku wu muku n nu n ɗa na raƙa?>>

Da wu ushuki, <<Vuza na u kotsokoi le mani u buwa ta, Ama wi ta a ubuta u kaguba ka nlala.>>

Da Samaila u danai, <<Suku a bana e ɗeƙe yi, kpamu ci a kuɗaɗaɗu ba, sai ayin a na u yawai.>>

¹² Da u suki a banai a tawai n ayi. Ayi ta na wi ta ushili n tsuloboi kpamu m maɗana mi ikyamba. Da Vuzavaguɗu u danai Samaila, <<Denga vu erengu yi, ayi ɗa vuza na m zagbai.>>

¹³ Da Samaila u ɗikai kavana ka mani'in ɗa we erengi ni e kelime ko otoku a ni, a kanna ka nanlo ka ɗa Ayinviki a Vuzavaguɗu a cipai n utsura u Dawuda. Da yeve Samaila u lazai u bonoi a Rama.

¹⁴ Ayinviki a Vuzavaguɗu ta na a kaɗukpa ɗe Shawulu, ɗa wunlaj u gbani-gbani u na wu utaj u Vuzavaguɗu u kanai kutakacika yi.

¹⁵ Da kagbashi ka ni ka danai ni, <<Danna wunlaj u gbani-gbani u na wu utaj u Vuzavaguɗu a kutakacika wu.

¹⁶ Adama a nannai vuzagbayin ya'an agbashi a nu a lansa vuza na u yevei kuwa'a umolu. Adama a na u wa'a a ayin a na baci wunlaj u gbani-gbani wu utaj u Kaɗhile u tawai nu, vi ta a kuciya maɗana.>>

¹⁷ Da Shawulu u danai agbashi a ni, <<Lansaƙai mu vuza na u fudai kuwa'a umolu mayin i tuka mu.>>

¹⁸ Da vuza yoku a kaɗsuma ka agbashi ka wu ushuki, <<Me ene ta kolobo ka Jesi va aza a Batalami vuza na u fudai kuwa'a umolu. Ayi vuza vu utsura ɗa, kovonshi kpamu. U fuda ta kadanshi mayin, kpamu wi ta n tsuloboi. Vuzavaguɗu kpamu wi ta kobolo n ayi.>>

¹⁹ Da Shawulu u suki muku mu usuki u Jesi, u danai, <<Su'uku mu kolobo ka nu Dawuda, vuza na wi a kaguba ka nlala ka.>>

²⁰ Da Jesi u ɗikai majaki n ucanuku n ilikulya'a, n kedele ka maƙyaƙa kobolo m maku ma magaji u nekei kolobo ka ni Dawuda u banka Shawulu.

²¹ Nannai ɗa Dawuda u uwai kuya'anƙa Shawulu ulinga. Da Shawulu u cigai ni n ƙau, ɗa Dawuda wo okpoi vuza na u tsu ɗika ucanuku u kuvon.

²² Da Shawulu u suki akaka u Jesi, u danai <<Kaɗukpa Dawuda u lya'a kelime n kuya'ansaka mu ulinga, adama a na m pana ta uyo'o wu ulinga u ni.>>

²³ Ayin a na baci de dem wunlaj u gbani-gbani wu utaj u Kaɗhile ɗa u tawai u Shawulu, kaɗa Dawuda u ɗika umolu u ni u wa'a. Kaɗa Shawulu u ciya maɗana, kaɗa u pana uyo'o, kaɗa ayinviki a kavama a Kaɗhile a a kaɗukpa yi.

17

Dawuda n Goliya

¹ Da aza a Filisitiya o bolongi ovonshi e le o Soko vu Yahuda adama o kuvon. A zuwai apaɗa e le a Efesu Damima vu na vi e mere ma likuci i Soko n Azeka.

² Da Shawulu n osoji aza a Isaraila tamkpamu o bolongi a ubuta ute da a zuwai apam e le a kara'a ka Ela, o fobusoi adama a na a ya'an kuvon n aza a Filisitiya.

³ Aza a Filisitiya a darai a kaginda ke te, aza a Isaraila feu a darai a ka nan de, n kara e mere me le.

⁴ Da kovonshi ka aza a Filisitiya ka na e ci deke Goliya vu likuci i Gatu, wu utai a katsura ka aza a Filisitiya da u shamgbai e mere ma aza Isaraila n aza a Filisitiya. Ugaɗi u ni ta na u la'a ta udashi kuci.

⁵ Wi ta m maku ma vuyum vi shili u kapi a kaci ka ni, m motogu ma vuyum ma na amiki a ni a yawai shekelu akpan a tawun (5,000).

⁶ Da u ukai nraga n ene mi iyum i shili e ene a ni, da kpamu u woki kotokobi ka gbayin ka viyum vi shili a kavangatsu ka ni.

⁷ Ukutsu u masara u ni wi ta tsu mashin, amiki a kaci ka masara ka a yawa ta shekelu amangatawantaɗi (600) a vuyum vu lima. Kadiki ka maraga ka ni ki ta a nwalu e kelime ka ni.

⁸ Da Goliya u shamgbai e mere devu n apam aza a Isaraila u danai, <<Yidai i zuwai yu utai i darai adama o kuvon? Mpa vuza va aza a Filisitiya da, ada tamkpamu agbashi a Shawulu a da. Zagbai vuza te a katsuma ka da u tawa tsu shilika.

⁹ Da baci u fudai wu unai mu, ci ta o ko okpo agbashi a da. Ama da baci n ciyai ulya'i da mu unai ni, yi ta o ko okpo agbashi a tsu i ya'anka tsu ulinga.>>

¹⁰ Da u doku u danai, <<Anana n goyo ta ovonshi aza a Isaraila, nekei mu vuza na n kushilika n ayi.>>

¹¹ Ana Shawulu kobolo n ovonshi a ni raka a panai kadanshi ka na vuza va aza a Filisitiya u dansai, da ikyamba i le i kuwai a panai wovon.

¹² Ayi Dawuda tamkpamu kolobo ka Jesi ka a, vuza va aza a Efarata a Batalami vu ubon u Yahuda. Jesi u matsa ta olobo kunlai, kpamu a ayin o tsugono tsu Shawulu ci na de u kutsa.

¹³ Olobo a tatsu a gbara-gbara a ni o tono ta Shawulu a kubana a ubuta u kuvon, maku mu ugiti ma ayi da Eliyabu, vuza ire ayi da Abinadabu, vuza tatsu kpamu Shama.

¹⁴ Dawuda va ayi da u kotsokoi le mani. Ayin a na aza ani uma a tatsu a banai a ubuta u kuvon n Shawulu,

¹⁵ Dawuda va ta na u tsu u bana ta n u bonoi a Batalami adama a na wi inda nlala ma esheku a ni.

¹⁶ Goliya kovonshi ka aza a Filisitiya u kanai kushika aza a Isaraila. Ali ayin amangere usana n kulivi,

¹⁷ Kanna ke te da Jesi u danai kolobo ka ni Dawuda, <<Danga vu dika kagisamkpatsu ka ifa vi ishina yu uzungi n akutsu o boroji kupa a nampa a vu dakaka vu banka aza a nu a ubuta u kuvon.

¹⁸ Kata vu dika kpamu akutsu a mani* kupa vu banka vuza kelime vi le. Ve ene mataɗa me le, vu bono baci kata vu ya'anka mu izumgbi tsu na i de.>>

¹⁹ I ta de kobolo n Shawulu n osoji a aza a Isaraila raka a kara ka Ela o kuvon n aza a Filisitiya.

²⁰ M kpasani, da Dawuda u dangai u kasukpai magubi mo yoku a ushiga wu nlala n ni. Da u fobusoi u kanai uye tsu na Jesi u tonukoi ni. Ayi a kuyawa, osoji tamkpamu a kuta a kubana a ubuta u kuvon u le, n a ya'in icibali i kuvon.

²¹ Ovonshi a Isaraila n aza a Filisitiya a darai kuvon a mindanai.

* **17:18 17:18** akutsu a mani Ili i kulya'a i da i na a ci ya'an m mani ma anaka.

²² Da Dawuda u kasukpai ucanuku u ni e ekiye o kosoji ka na ki kindu ucanuku, da u sumai a kubana a ubuta u kuvon u kyaasai nkoshi n ni.

²³ Ayi a kadanshi n ele, da Goliya kovonshi ka Filisitiya vu Gatu, wu utai a katsura ka aza a Filisitiya u ya'in kadanshi ka ishikushi tsu na u kiwanai, da Dawuda u panai.

²⁴ Ana aza a Isaraila e enei vuma va da raka vi le a sumai adama o wovon.

²⁵ Da aza a Isaraila a kanai kudana, <<Ye ene ta vuma vu nampa tsu na u dakakai ku utasa? U tsu uta ta adama na u shika aza a Isaraila. Mogono mi ta e kuneke uciyi wa abundai u vuza na wu unai ni. Kata kparamu u neke yi mekere ma ni mo olo yi. U sankai aza a kpa'a ku ni kutsupa utafu a idika yi Isaraila.>>

²⁶ Da Dawuda we ecei aza a na i kashani devu n ayi, u danai, <<Yidai a kuya'anka vuza na wu unai vuma va aza a Filisitiya vu nampa, ali u takpakai aza a Isaraila ili wono i nampa? Yayi bi'i vuza vu kofoto va aza a Filisitiya vu nampa vuza na wi o kugoyo ovonshi a Kashile ka wuma?>>

²⁷ Da a dana ni ili i na a kuya'anka vuza na de dem wu unai Goliya.

²⁸ Ana Eliyabu, Dawuda mokoshi ma ni u panai tsu na wi a kadanshi n uma, da u ya'in wupa kau da we ecei, <<Yidai i tukai nu na? Ya yi kparamu vu kasukpakai nlala ma a kakamba? N yeve ta aradi a nu n ugbamukaci u nu. Vu tawa ta koci adama a na vi inda kuvon.>>

²⁹ Da Dawuda u danai, <<Yidai n ya'in? Mi n kofon ka na n dansa ba?>>

³⁰ Da u kpatalai u bonoi o kovonshi ko yoku, u doku we ecei kakuna ka kparamu, da uma a a ushuki ni uteku tsu cau.

³¹ Da ovonshi o yoku a banai a danai Shawulu i na Dawuda u dansai, Da Shawulu wu ushuki a bana a tuka yi n Dawuda.

³² Da Dawuda u danai Shawulu, <<Kata vuza u namgba katsuma ko u pana wovon adama a vuza vu Filisitiya vu nampa ba, mpa kagbashi ka nu mi ta a kubana n shilika n ayi.>>

³³ Da Shawulu wu ushuki, <<Avu vi a kufuda vu bana va shilika n vuza va aza a Filisitiya vu nampa ba. Adama a na avu maku me kenu ma bi'i vi. Ayi ta na u geshe ta a vishili n uma ali ayi kadangani.>>

³⁴ Da Dawuda wu ushuki Shawulu, <<Kagbashi ka nu magubi ma nlala me esheku a ni ma a. Ayin a na baci kawu ko makunzukurunzu mu utai da ma kanai malala punu a ushiga,

³⁵ n tsu bana ta kata n lapa ma'a, kata mu unai mi isa malala ma va a una u ni. Da baci u bonoi wa a va, n tsu kana yi ta e kudeku kata n lapa mu una.

³⁶ Kagbashi ka nu kunasa ta ikawu nu nkunzukurunzu, nannai da feu n kuya'anka vuza vu kofoto va Filisitiya va, adama a na u goyo ta osoji a Kashile ka wuma.

³⁷ Vuzavagudu vu na wu utakai mu a ubuta wi ikawu nu nkunzukurunzu, wi ta feu a kisa mu e ekiye a vuma va aza a Filisitiya vu nampa.>>

Da Shawulu u danai Dawuda, <<Wala vu bana, Vuzavagudu u banka wu.>>

³⁸ Da Shawulu u ukai Dawuda ucanuku u kuvon u ni, da u kapakai ni m makun ma viyum a kaci m motogu ma viyum ma ni.

³⁹ Ana Dawuda u ukai u da, da u sarangi kotokobi e iven a kukyu'un, da u gitangi nwalu. Ama u fuda u walaka ba. Adama a na ayi u kiwana nu n da ba. Da u danai Shawulu. <<Mpa n kufuda ma wala n ucanuku u nampa ba, adama a na mpa n kiwana nu n da ba.>> Da u fodoi u da.

⁴⁰ Da u dikai kalangu ka ni, u zagbai atali a singai a tawun e kuyene, u zuwai a ujika u kaguba u ni. Da u dikai kavimgbaitsu u kanai uye a kubana kugasa n vuma vu Filisitiya va.

⁴¹ Ayi tamkpamu vuma vu Filisitiya va feu wu utai a kugasa n Dawuda. N kadiki ku ucanuku u kuvon u ni e kelime

⁴² Ana Goliya u lanai da we enei Dawuda maku me kenu ma'a ushili n tsuloboi da u goyoi ni.

⁴³ Da u danai Dawuda, <<Vi dika ta mpa meshe'e ma'a da va kutawa wa a va n kalangu?>> Da u shikai Dawuda n kula ka amali aza a Filisitiya.

⁴⁴ Da vuza va aza a Filisitiya va u danai Dawuda, <<Wala a kutawa, anana mi ta e kuneke nnu nu nnama n kakamba ikyamba i nu.>>

⁴⁵ Da Dawuda wu ushuki ni u danai. <<Avu vi ta a kutawa wa va n kotokobi n utsula m masara, ama mpa mi ta a kutawa wa nu n kula ku Vuzavaguđu Mala'imili, Kashile ko osoji ki Isaraila ka na vu goyoi.

⁴⁶ Anana Vuzavaguđu wi ta e kuneke wu ekiye a va, kata mu una wu kata m gbatya kaci ka nu, n neke even a uma a nu wu nnu nu nnama n kakamba. Kata uduniyan dem u yeve an Kashile ki punu a idika yi Isaraila.

⁴⁷ Kata uma a na i na dem e yeve an n kotokobi ka'a ko m masara ma'a Vuzavaguđu u ku isaka uma a ni ba, adama a na kuvon ku Vuzavaguđu ku da, wi ta ta na e kuneke da ekiye a tsu.>>

⁴⁸ Ana vuza va aza a Filisitiya va u dakakai a kutawa, an wa cinaka Dawuda, da Dawuda u sumai u banai a ubuta u kuvon u gasa n ayi.

⁴⁹ Da Dawuda u dikai katali a ujika u ni da u zuwai a kavimgbatsu da u vitalai u taduki da u govoi Goliya vuma vu Filisitiya a kucan, katali ka libai a kucan da u yikpai a idika makpaba.

⁵⁰ Tsu nampa tsu da Dawuda u ciyai ulya'i n kavimgbatsu n katali koci a ubuta u vuma va aza a Filisitiya. U varai ni da wu unai ni babu kotokobi.

⁵¹ Da Dawuda u sumai u banai a ubuta u vuza va aza a Filisitiya va, u talai kotokobi ka ni punu a iven. Da u gbatyai ni kaci.

Ana aza a Filisitiya e enei kovonshi ka gbayin ke le ka kuwai, da a wacuwai n iladi.

⁵² Da uma a Isaraila n Yahuda a shidai kelime, a kiyangi aza a Filisitiya n yoroli ali a kubana utsutsu u likuci i Gatu n Ekoron. Aza a Filisitiya a na ukai muna a yikpasai a uye, ili i na i dikai e Sharayimu ali a kubana a likuci i Gatu n Ekoron.

⁵³ Ana aza a Isaraila o bonoi a ubuta u kuloko aza a Filisitiya, da a purai ucanuku u gbani a ubuta wa apam wa aza a Filisitiya.

⁵⁴ Da Dawuda u dikai kaci ka vuza va aza a Filisitiya va u bankai a Urushelima, da u zuwai ucanuku u kuvon u Goliya wa a kapam ka ni.

⁵⁵ Ana Shawulu we enei Dawuda a kubana kushilika n Goliya, da we ecei Abuna kovonshi vo osoji a ni, u danai, <<Abuna, maku ma yayi na va?>> Da Abuna wu ushuki u danai, <<Vuzagbayin mpa n yeve ba.>>

⁵⁶ Da mogono ma danai, <<Ece kata vu yeve ko maku ma yayi kolobo ka nampa.>>

⁵⁷ Ana Dawuda u bonoi a ubuta u kuna Goliya, da Abuna u bankai ni u Shawulu, Dawuda bi'i ubani n kaci ka Goliya.

⁵⁸ Da Shawulu we ecei ni, <<Avu da kolobo ka ya?>> Da Dawuda wu ushuki u danai, <<Mpa da kolobo ka Jesi kagbashi ka nu a Batalami.>>

18

Shawulu u kanai tsurala n Dawuda

¹ Ana Dawuda u kotsoi kadanshi n Shawulu, da Janata wu ushuki n Dawuda kau, u cigai ni tsu kaci ka ni.

² Ili i na i dikai a kanna ka nanlo ka, da Shawulu u kanai Dawuda u kpadai kukaşukpa yi u bana a kpa'a ku esheku a ni.

³ Da Janata u ya'in uzuwakpani n Dawuda adama a na u ciga yi ta tsu ka ci ni.

⁴ Adama a nannai, da Janata u fodoi motogu ma na u ukai u nekei Dawuda, kobolo n ucanuku u kuvon u ni, n kotokobi ka ni, n utan u ni, n kadambura ka ni kpamu.

⁵ A ubuta u na baci de dem Shawulu u suki Dawuda u tsu bana ta, kata kpamu u ciya ulya'i, adama a nannai va da Shawulu u nekei ni tsugbayin a katsuma ko osoji. Da i nampa ya i zuwai yaba dem mazanga, ali n aza a ulinga a Shawulu feu.

⁶ Ana osoji i o kubono a kpa'a, wana dai Dawuda u kotso kuna Goliya, da amaci a utai a likuci yi Isaraila raka adama a na a gasa n Shawulu mogono. N a cananai ishipa i mazanga n e je'i n a wa'i nkalu n umolu.

⁷ Ele e kuje'e n a ya'in ishipa, a kudana,
<<Shawulu wu una ta akpan,

Ama Dawuda wu unai akpan-akpan babu uteku.>>

⁸ Vishipa vu na nampa va vu zuwa ta Shawulu wupa kau, da u danai, <<Amaci a dana ta Dawuda wu una ta akpan-akpan babu uteku, ama mpa mu una ta akpan. Yidai kpamu yo okpoi ni an wa ciya, tsugono tsu da ba?>>

⁹ Ili i na i dikai a kanna ka nanlo da Shawulu u kanai tsurala n Dawuda.

¹⁰ Ana kayin ka asai da wunlai u gbani-gbani u Kashile u uwai u Shawulu da u kanai kakpawawa an kajarishi. Ayi Dawuda tamkpamu a kuwa'a umolu u ni tsu na u kiwanai. Ayi Shawulu m masara uremi e kukiye ku ni,

¹¹ da u sheshei n kadu ka ni, u danai, <<Mi ta o kusovo Dawuda m gaba yi n kasaka.>> Kure ku da Shawulu u tafari masara, ayi Dawuda n u werei.

¹² Da Shawulu u kanai kupana wovon u Dawuda adama a na Vuzavagu du wi ta kobolo n ayi, ama u kasukpa ta de Shawulu.

¹³ Adama a nannai da u lokoi Dawuda a kpa'a ku tsugono da u zuwai ni wo okpo kovonshi vo osoji kakpan, da u kanai kutono n ele a ubuta u kuvon.

¹⁴ Ili i na baci de dem Dawuda u ya'in u tsu ciya ta ulya'i, adama a na Vuzavagu du wi ta kobolo n ayi.

¹⁵ Ana Shawulu we enei Dawuda wi ta a kuciyasa ulya'i da u doku u panai wovon u ni kau.

¹⁶ Ama aza a Isaraila n aza a Yahuda raka a cigai Dawuda adama na u tono ta n ele mayin a ubuta u kuvon.

Dawuda u zuwai mekere ma Shawulu

¹⁷ Da shawulu u danai Dawuda, <<Meriba da na mekere ma gbayin ma va. N kuneke wu ta ayi yolo. Vi baci a kuya'an ka mu ulinga n utsura u kadu n utsura u nu kpamu vu ya'anka Vuzavagu du kuvon.>> Shawulu u sheshe ta a kadu ka ni u danai, <<Mpa ma kuna Dawuda n ekiye a va ba, ama kasukpai ni u kuwa e ekiye aza a Filisitiya.>>

¹⁸ Ama da Dawuda u danai Shawulu, <<Mpa da ya, yayi kumaci ku va, kpamu yayi esheku a va a idika yi Isaraila a na mo ko okpo kototo ko mogono?>>

¹⁹ Adama a nannai ana ayin a yawai a na Dawuda wa zuwa Meriba mekere ma Shawulu, da Shawulu u dikai ni u nekei vuza yoku vuza na e ci deke Adiriyelu vuza va aza a Mehola.

²⁰ Da Makelu vangu vu ni tamkpamu u cigai Dawuda. Ana Shawulu u panai nannai da u panai uyo'o.

²¹ Da u sheshei a kaḡu ka ni, u danai, <<N kuneke ta Dawuda Makelu, ciya wo okpo yi maza, ali sapu u kuwa e ekiye aza a Filisitiya.>> Da Shawulu u doku u danai Dawuda ire, <<Gogo na vi ta o ko okpo kototo ka va.>>

²² Da Shawulu u danai agbashi a ni, <<Ya'in kadanshi n Dawuda usokongi, i dana yi, <Lana, mogono mi ta a kupana uyo'o u nu n agbashi a ni feu, gogo na ushuku kaḡa vu okpo kototo ka ni.> >>

²³ Da agbashi a Shawulu a danai Dawuda ukuna u nampa. Ama ḡa Dawuda u danai, <<Aḡa i sheshe ta vuza wo okpo kototo ko mogono ili i kenu i ḡa? Mpa maku kenu ma'a kpamu vuza vu unambi.>>

²⁴ Ana agbashi a Shawulu o bonoi a danai ni i na Dawuda u danai,

²⁵ ḡa Shawulu u danai, <<Danai Dawuda, <Mogono ma ciga katsupu adama a vuka vu savu va ba, sai ofoto amangatawun (100) aza a Filisitiya. Adama a na u tsupaka mogono i na irala i ni i ya'ankai ni.> >> Na va ugboji u ḡa u na Shawulu u ya'ankai Dawuda, adama a na u uwa e ekiye aza a Filisitiya.

²⁶ Ana muku mu usuki ma n danai Dawuda ili i na mogono ma danai. Ana Dawuda u panai nannai ḡa u wu ushuki u zuwa mekere mo mogono ma. Babu ayin a na a zuwai a yawa,

²⁷ ḡa Dawuda kobolo n uma a ni a banai a unai aza a Filisitiya amangatawenre (200). U tukai n ukpan wo ofoto u le, u shatangi derere tsu na a danai ni, adama a na wo okpo kototo ko mogono. Yeve ḡa Shawulu u nekei ni mekere ma ni Makelu u zuwa.

²⁸ Ana Shawulu u yevei Vuzavagudu wi ta kobolo n Dawuda, kpamu mekere ma ni Makelu ma ciga yi ta,

²⁹ Da u doku u la'asakai kupana wovon u Dawuda, ḡa wo okpoi a tsurala n ayi a ayin a wuma a ni dem.

³⁰ Da ovonshi a aza a Filisitiya a lya'i kelime n kuta n a ya'in kuvon n aza a Isaraila. Ama ayin tutu, Dawuda u ci ciya ta ulya'i u la'a ovonshi osoji a Shawulu. Nannai va ḡa kula ku Dawuda ku la'i n kuta.

19

Shawulu u kondoi kuna Dawuda.

¹ Da Shawulu u danai maku ma ni Janata kobolo n aza a ulinga a ni, a una Dawuda. Ama Janata u ciga ta Dawuda kau,

² Da u danai ni, <<Esheku a va Shawulu wi ta a kulansa uye u na u kuna wu. Adama a nannai, vu zuka mayin makpa n usana, vu ciya ubuta u na vu sheḡeki.

³ Mpa n kubana ta kaḡa n shamgba kobolo n Esheku a va ḡe a kakamba ka na vi va. Kaḡa n ya'anka yi kadanshi ka nu, i na baci m panai dem mi ta o kutonuko wu.>>

⁴ Da Janata u dansai ukuna u singai adama a Dawuda u Shawulu esheku a ni, u danai, <<Mogono kaḡa vu takacika kagbashi ka nu Dawuda ba, adama na ayi u nusaka wu ba, kpamu i na u ya'in i banka wu ta n abundai.

⁵ U neke ta wuma u ni a ayin na wu unai Goliya. Da Vuzavagudu ta na u nekei aza a Isaraila ulya'i u gbayin. Avu feu a na ve enei ili i nampa ya vu ya'an ta mazanga. Yidai i kuzuwa vu takacika Dawuda vuza babu unushi ali vu una yi gbani?>>

⁶ Da Shawulu u panai kadanshi ka na Janata u dansai, ḡa u ya'in akucina u danai, <<Vuzavagudu wi baci de n wuma, a kuna Dawuda ba.>>

⁷ Da Janata u ḡekei Dawuda ḡa u danai ni ili i na Shawulu u dansai raka. Da u bankai ni u Shawulu. Da Dawuda u lya'i kelime n kuya'anka Shawulu ulinga uteku tsu na u kiwanai.

⁸Da kuvon ku doku ku dangai n aza a Isaraila n aza a Filisitiya, da Dawuda wu utai u ya'in kuvon n aza a Filisitiya wu unai le n abundai, ali aza a na buwai a sumai.

⁹Kanna ke te Shawulu idashi a kpa'a ku ni, ayi ukani m masara, da wunlai u gbani-gbani u Vuzavagudu u uwai ni. Dawuda ta na a kuwa'a umolu u ni,

¹⁰da Shawulu u sheshei u sovo yi u gaba n kasaka, ama da Dawuda u werei. Yeve da masara ma lazai da mo sovoi mashilya. N kayin ka nanlo ka da Dawuda u sumai da u la'akai n wuma u ni.

¹¹Da Shawulu u suki uma a bana a inda kpa'a ku Dawuda adama a na a ciya a una yi n usana. Ama da Makelu vuka vu Dawuda u danai ni, <<Da baci vu sumai n kayin ka nampa adama a wuma u nu ba, makpa n usana vi ta a kukuwa>>

¹²Da Makelu u pusatangi Dawuda n katusu, u sumai da u la'akai.

¹³Da Makelu u dikai kamali da u va'ankai a kajiba, da u zuwai cileme tsu nradika a ubon u kaci da u palai ka'a n akashi.

¹⁴Ana Shawulu u suki agbashi a ni a bana a kana Dawuda, da Makelu u danai, <<Wi gbaga ba.>>

¹⁵Da Shawulu u doku u suki agbashi a o bono de a ciya e ene Dawuda n ashi e le. Da u danai le, <<Tukai ni na n kajiba ka ni adama a na mu una yi.>>

¹⁶Ama ana agbashi a uwai a kpa'a ku Dawuda ka, da a cinai kamali uva'anki a kajiba, kpamu a ubon u kaci a cinai de cileme tsu nradika.

¹⁷Da Shawulu u danai Makelu, <<Yidai i zuwai da vu doroi mu nannai, vu zuwai vurala vu va u suma adama na u la'aka?>>

Da Makelu wu ushuki u danai ni, <<Dawuda u dana ta da baci n kasukpai ni u lazai ba, wi ta a kuna mu.>>

¹⁸Da Dawuda u sumai u la'akai, da u lazai a kubana a Rama a ubuta u Samaila da u danai ni raka i na Shawulu u ya'ankai ni. Da ayi va kobolo n Samaila a lazai a kubana a Nayotu da o yongoi de.

¹⁹Da a danai Shawulu, <<Dawuda va wi ta de a Nayotu a Rama.>>

²⁰Da u suki agbashi a bana e reme yi. Ama ana a yawai da cinai kobolo ka eneki a kuya'an kene, Samaila ta na lo kashani e kelime ke le. Da Ayinviki a Kashile a cipai wa aza a usuki a Shawulu a, da ele feu a ya'in kene.

²¹Ana Shawulu u panai ka'a da u suki aza o yoku, da ele feu a kanai kuya'an kene. Da Shawulu kpamu u doku u suki agbashi tatsu, da ele feu a kanai kuya'an kene.

²²A ukocishi da ayi n kaci ka ni u banai a Rama. Ana u yawai derere vu kayinva ka gbayin ka likuci i Seku, da we ecei, <<Ubuta u na Samaila n Dawuda i?>> Da a danai ni, <<I ta de a Nayotu a idika i Rama.>>

²³Da Shawulu u banai Nayotu de a Rama. Da Ayinviki a Kashile a cipai wa ni feu da u kanai kuwala n u ya'in kene, ali sapu na u yawai a Nayotu.

²⁴Ali u fodoi aminya a ni, u kanai kuya'an kene e kelime ka Samaila. U vaki koshombodi kanna kabaala n kayin feu. Ta de kansa ka nampa ka ka dangai, ka na a tsu dana, <<Shawulu feu keneki ka'a?>>

20

Janata u bankai Dawuda

¹A na i lo da Dawuda u sumai u kasukpai Nayotu a Rama u bonoi u Janata we ecei ni, <<Yidai n ya'in? Yidai unushi u va? Nini dai n nusakai esheku a nu, ali da wi a kulansa wuma u va?>>

² Da Janata wu ushuki ni u danai, <<Mayun ɗa ba, vi a kukuwa ba, adama a na esheku a va a ci ya'an ili ende'en babu mpa ba, ko i kenu ko i gbayin. Yidai i kuzuwa yi u sokongu ili i nampa wa va? Mayun ɗa ba.>>

³ Ama ɗa Dawuda u ya'in akucina u danai, <<Esheku a nu u yeve ta an n ciyai mapasa ma singai wa nu, i ɗaɗa i zuwai ɗa u tonukoi nu ba, ɗa u sheshei, <Kata Janata u yeve ukuna u nampa ba, ta lo wa namgba kaɗu n kau.> Ama n kucina ta n Vuzavaguɗu vu wuma n wuma u nu, n danai mi ta devu n ukpa.>>

⁴ Da Janata u danai Dawuda, <<Dana mu ili raka i na vu cigai n ya'an ka wu, mi ta ta na a kuya'an i ɗa.>>

⁵ Da Dawuda u danai, <<Lana, makpa'a kaɗiva ko wotoi u savu ka'a, kpamu u ga'an m kpaɗa kulya'a ilikulya'a kobolo m mogono ba. Ama n ciga wu ta vu kasukpa mu n suma m bana n shedeke a kakamba ali a kubana n kulivi ku makpa'a koci.

⁶ Da baci esheku a nu e ecei nu mpa, vu dana yi, <Dawuda u folono mu ta kau n kasukpa yi u bana a kpa'a ku ni na ɗe a Batalami, adama a na kune'e ka alyuka ki ta ɗe ku na a ci ya'an a kaya lakam adama a kpa'a ku tsu.>

⁷ Da baci u danai, <Babu u kuna> kagbashi ka nu ki ta o kuyongo gbagu. Ama ɗa baci u ya'in wupa, yeve a na wi ufobi adama a na u ya'an ka mu iforotoi.

⁸ Ama avu tamkpamu, yotsongu kagbashi ka nu ucigi, adama a na vi ya'an ta uzuwakpani n ayi e kelime ka Vuzavaguɗu. Ama n nusa baci, to una mu n kaci ka nu, yidai ɗa va kukaşukpa esheku a nu wu una mu?>>

⁹ Da Janata wu ushuki u danai. <<Ko kenu! Mi shi baci n yevei a na esheku a va wi ofobuso adama na wu una wu, mi ishi a kudana wu.>>

¹⁰ Da Dawuda u danai Janata, <<Yayi u kudana mu, ɗa baci esheku a nu wu ushuki nu n wupa?>>

¹¹ Da Janata u danai Dawuda, <<Tawa, ya'an tsu bana a kapulaka.>> Da a laza i a kubana kapulaka ka kobolo.

¹² Da Janata u danai Dawuda, <<N kucina ta n Vuzavaguɗu Kashile ki Isaraila, mayun n kudana ta esheku a va a makyan ma nampa makpa koci. Da baci u sheshei kagbanigbani wa nu, n kusu'uku wu ta n akaka adama a na vu ciya kuyeve.

¹³ Ama ɗa baci u sheshei kawuya a nu, ɗa n su'uki nu n akaka vu suma ba, kasukpa Vuzavaguɗu u takacika mu. Ya'an Vuzavaguɗu u yongo kobolo n avu uteku tsu na u yongoi n esheku a va.

¹⁴ A ayin a na mi n wuma ya'an vu yotsongu mu ucigi u babu kukotso u Vuzavaguɗu, adama a na n kuwa ba.

¹⁵ Ama ayin a na baci n kuwai vu lya'a kelime n kuyotsongu aza a kpa'a a va ucigi u babu uteku. Ya'an Vuzavaguɗu wu una irala i nu aduniyan raka.>>

¹⁶ Da Janata u ya'in uzuwukpani m kpa'a ku Dawuda, u danai, <<Ya'an Vuzavaguɗu wu una irala i Dawuda.>>

¹⁷ Adama a ucigi u na Janata u cigai Dawuda, ɗa u zuwai ni u doku u kucinasakai adama a ni, adama a na u ciga ta yi kau uteku tsu na u cigai kaci ka ni.

¹⁸ Da Janata u danai Dawuda, <<Makpa'a ɗa kaɗiva ko wotoi u savu. I ta a kunamba wu, adama a na ubuta wi idashi u nu wi ta o kokpo babu vuza.

¹⁹ Makpa koci n kulivi vu bana a ubuta u na vi ishi vi shedeke va a ukara'i u katali a uteku.

²⁰ N kutaɗuku ta aya a tatsu a ubuta u katali ka, n kuya'an ta adanshi ili i yoku i ɗa mi a kutawa.

²¹ Mi ta a kusuku maku n dana yi, <Bana vu lansa aya a.> Da baci n danai ni, <Lana, aya a da lo devu n avu, dika a da vu tuka mu.> Yeve kata vu uta vu tawa, adama na n kucina ta n Vuzavaguđu iforotoi yi lo ba, gbaga da vi.

²² Ama da baci n danai kolobo ka, <Lana! Aya da de kelime ka nu,> wo okpo ta mayun vu laza, adama a na Vuzavaguđu u kasukpa wu ta vu laza.

²³ Ama adama a ukuna wa akucina a na ci ya'in n avu, Vuzavaguđu da magan e mere ma tsu ali ko wanai.>>

²⁴ Da Dawuda u shedekei a kakamba, ana a gitangi kađiva ko wotoi u savu, da mogono ma daşangi kulya'a ilikulya'a.

²⁵ U daşangi a ubuta u na u kiwanai devu n kasaka a mindansanai n Janata, Abuna tamkpamu u daşangi devu n Shawulu, ama ubuta wi idashi u Dawuda lekefi.

²⁶ Shawulu ta na u dansa kakuna a kanna ka lo ba, adama na u sheshe ta, <<Ili i yoku i zuwa ta Dawuda u kpađai ko okpo cida. I dađai i sankai ni kutawa. Mayun ta ka'a ki nannai.>>

²⁷ Ama ana kayin kasai, a kanna ke ire ka kađiva ko wotoi u savu, a ubuta wa idashi i Dawuda i da lo babu vuza. Da Shawulu we ecei Janata u danai, <<Yida i sankai Dawuda kolobo ka Jesi kutawa kulya'a ilikulya'a nayi n anana?>>

²⁸ Da Janata wu ushuki, u danai, <<Mayun Dawuda u folono mu ta n kasukpa yi u bana a Batalami.

²⁹ U dana mu ta, <Kasukpa mu m bana, adama a na aza a kpa'a ku va i ta n kune'e ka alyuka a likuci i tsu. Da baci n ciyai mapasa ma singai wa nu kasukpa mu m bana me ene le.> I dađai i zuwai da u kpađai kutawa a ubuta u kulya'a ki ilikulya'a m mogono.>>

³⁰ Da Shawulu u ya'in wupa n Janata kau da u danai ni, <<Avu maku ma kavama vuza vu ugbamukaci. N yeve ta vu bolongu ta kaci n Dawuda kolobo ka Jesi, adama a na vu neke kaci ka nu wono n anaku nu a na a matsai nu.

³¹ Ya'an n dana wu, maku ma Jesi mi baci de n wuma a aduniyan, vi a kulya'a tsugono o tsugono tsu nu ba, kpamu vi a kuciya matana a wuma u nu ba. Gogo na suku a bana a tuka n ayi, adama a na mayun da una yi.>>

³² Da Janata we ecei esheku a ni u danai, <<Adama a yida i va kuna yi? Yida i u ya'in?>>

³³ Ama da Shawulu u tađuki masara ma ni adama na wu una Janata. Ta lo Janata u yevei an mayun da esheku a ni u cigai kuna Dawuda.

³⁴ Da Janata u dangai u kasukpai kirukpa ki ilikulya'a ka n wupa. A kanna ke ire ka kađiva ko wotoi u nanlo wa, da u iwain kulya'a ilikulya'a. Adama a na kađu ka ni ka namgba ta kau adama a Dawuda, kpamu u pana ta wono kau adama a ili i na esheku a ni a ya'ankai Dawuda.

³⁵ Ana kayin ka asai da Janata u banai a kakamba m maku mo kolobo mo yoku, tsu na a zuwakpanai a gasa n Dawuda,

³⁶ da u danai maku ma <<Suma vu bana vu lansa aya a na n kutaduku.>> Ana maku ma ma sumai a kubana da u tađuki kaya e kelime ka ni.

³⁷ Ana maku ma ma yawai a ubuta u na kaya ka Janata ka yikpai, da Janata u dekei ni da u danai <<Lana, kaya ka da na de kelime ka nu.>>

³⁸ Da Janata u dekei maku ma, <<Dakaka! Suma gogo'o! Kata vu shamgba ba.>> Da maku ma ma dikai aya a, da u bonoi a ubuta u ni.

³⁹ Ama maku ma me yeve ukuna u na wi punu ba. Janata n Dawuda koci ele da e yevei ukuna u na wi punu.

⁴⁰ Da Janata u nekei maku ma ucanuku u kuvon u ni, da u danai ni, <<Wala, dika u da vu bonoko a likuci.>>

⁴¹ Ana maku ma ma lazai, da Dawuda wu utai paki a katali ka na u shedeki va da u kudangi u kyaşai Janata kutatsu, n kucaṇ ku ni a kulya'a kayala a idika. Da obongi kaçi ke le da a shikai kobolo ama maşhi ma Dawuda ma la'a ta n abundai.

⁴² Da Janata u danai Dawuda, <<Wala m maṭana, adama a na tsu kucina ta de n kula ku Vuzavaguḍu, tsu danai, <Vuzavaguḍu ayi da magan e mere ma tsu m mere ma ntsukaya n va kobolo nu ntsukaya n nu ali a kubana ayin babu uteku.> >> Yeve da Dawuda u lazai, Janata tamkpamu da u kpatalai u bonoi a likuci.

21

Dawuda u sumai adama a Shawulu

¹ Dawuda u banai a ubuta u Ahimeleki ganu a likuci i Nobu. Da Ahimeleki u je'lekei ikyamba ana we enei Dawuda, da we ecei ni, <<Yidai i zuwai da vi ende'en nu? Da vi kpamu babu vuza kobolo n avu?>>

² Da Dawuda wu ushuki Ahimeleki ganu u danai, <<N tawa ta kuya'an ulinga u mogono, kpamu u dana mu ta, <Kaṭa n kaşukpa vuza u yeve ukuna wu usuki wa ba, ko u yeve ili i na n danai nu vi ya'an ba.> Ama n dana ta uma a va ubuta u na a kucina mu.

³ Gogo na yidai vi ni da i kulya'a? Neke mu akutsu o boroji a tawun, ko ta na i na de dem vi n i da.>>

⁴ Ama da ganu wu ushuki Dawuda, <<Mpa mi m boroji vu gbani e ekiye a va ba, ama mi ta m boroji vu na e erengi na. Yi ta a kufuḍa ya takuma, da baci de uma a nu asai n amaci ba.>>

⁵ Da Dawuda wu ushuki, ili i munlai yi punu ba, <<Mayun a sanḳa tsu ta kuyongo n amaci tsu na tsu kiwanai. Ucanuku u ali u cida u da a wuti dem, bele ta na wuti u makara u da anana.>>

⁶ Da ganu u nekei ni boroji vu we erengi vu na a zuwai, adama a na boroji vu yoku vi lo ba, sai boroji vu cida vu uzuwi vu na a takpai a ubuta u Vuzavaguḍu, adama a na o sono vu da.

⁷ A kanna ka nanlo ka, kagbashi ka Shawulu ko yongo ta lo, vuza na a kpada i e kelime ka Vuzavaguḍu. Kula ku ni ku da Doyegi vuza va aza a Edom, ayi da vuza kelime vu ngubi mi ilikuzuwa i Shawulu.

⁸ Da Dawuda we ecei Ahimeleki, u danai, <<Vi ta n kotokobi ko masara vu neke mu? Adama a na ulinga u mogono wa u tawa mu ta kpakaru, ali da n dangai babu ucanuku u kuvon.>>

⁹ Da ganu wu ushuki u danai, <<Kotokobi ka Goliya ka vuza va aza a Filisitiya vu na vu unai a kara'a ka Ela ki ta na uzuwi. Ka ki ta upali n kakashi da a zuwai ka'a a kakambu ka efodu. Vu ciga baci ka'a, dika, daḍa kotokobi ka na ki na koci.>>

Da Dawuda u danai, <<Babu kotokobi ka na ka la'i ka nampa, neke mu ka'a.>>

¹⁰ A kanna ka nanlo ka da Dawuda u sumai u kaşukpai Shawulu, da u banai u Akishu mogono ma Gatu.

¹¹ Ama da agbashi o mogono ma Akishu ma a danai ni, <<Ayi na daḍa Dawuda mogono ma likuci ma ba? Ayi da vuza na a ci cikpa n kuje'e n ishipa a kudana, <Shawulu wu una ta akpaṇ,

ama Dawuda akpaṇ-akpaṇ babu uteku ba?> >>

¹² Da Dawuda u zuwai kadanshi ka nampa ka a kaḍu ka ni, da u panai wovon u Akishu mogono ma Gatu ta lo wa ku unai.

¹³ Adama a nannai ɗa u bonokoi kaɗi ka ni an kajarishi. Ayin a na baci de dem wi kobolo n e le, kata wo okpo an vuza na u jarai. Kata u kana ikaɗashi a utsutsu u likuci, kata u kasukpa ntsan a kulala a matsaka.

¹⁴ Da Akishu u danai agbashi a ni, <<Lanai, vuma vu nampa va kajarishi ka'a! Yidaɗi i zuwai ɗa i tukai ni wa va?

¹⁵ A dana ɗa ta n namba ta ajarishi, ɗa i kutuka n ayi u ya'ansa ujari e kelime ka va na? Vuma nampa ɗa u ku'uwa a kpa'a ku va?>>

22

Dawuda u banai a Adulam m Mizipa.

¹ Da Dawuda u kasukpai Gatu ɗa u bonoi a kakpanlai ka Adulam. Ana aza a ni n aza a kpa'a ke esheku a ni a panai wi ta de, ɗa a banai a cina ni de.

² Da uma raka aza a na i a katsuma ka atakaci, n aza na i o kutono atan kobolo n aza a unangbi wa atsuma a banai o bolongi u Dawuda, ɗa wo okpoi vuza kelime vi le. Kabundaɗi ke le ka yawa ta uma amangatawanashi (400).

³ De va ɗa Dawuda u banai a Mizipa vu Mowabu, ɗa u ya'in kadanshi m mogono ma aza a Mowabu ma, u danai, <<Mi ta ufolu u nu vu kasukpa anaku a va n esheku a va a tawa a dasangu n avu bi'i ali n yeve i na Kashi le ki a kuciga kuya'an nu mpa>>

⁴ Da u kasukpai le e ekiye o mogono ma aza a Mowabu. Da a dasangi de a ubuta wa ali a kubana ayin a na Dawuda u ya'in a ubuta u na wi a ushedeki.

⁵ Ama ɗa keneki Gadu ka danai Dawuda, <<Kata vu dasangu punu a ubuta u kushedeku ba. Danga vu bono a idika ya aza a Yahuda.>> Da Dawuda u lazai u bonoi a kutsun ka aza a Heretu.

Shawulu wu unai anan ganu o Nobu

⁶ Kanna ko yoku ana shawulu u yevei ubuta u na Dawuda kobolo uma a ni i. A makyan ma nanlo ta na Shawulu a idashi m masara ma ni uremi a kulu ku madanga ma matana a kaginda ka Gibiya. Agbashi a ni kpamu raka ukara'i n ayi.

⁷ Da Shawulu u danai le, <<Panakai mu ada aza a Bayami. I sheshe ta Dawuda kolobo ka Jesi ki ta a kuneke da akamba kobolo n ashina a itacishi? Wi ta kpamu o kubonoko da ovonshi akpan-akpan n ovonshi amangatawun a tawun?

⁸ Yidaɗi i zuwai ɗa i fobusoi kuya'anka mu kawuya? Ko vuza u dana mu a na maku ma va ma ya'in uzuwukpani m maku me Jesi ba. Vuza wi lo feu adama a va ko u kebecei mu ukuna ba, ko u dana mu an maku ma va ma danai Dawuda kagbashi ka va ka puta mu, uteku tsu na u ya'in anana.>>

⁹ Ama ɗa Doyegi vuza va aza a Edom, vuza na wi kashani n aza a gbara-gbara a Shawulu, u danai, <<Me ene ta kolobo ka Jesi a kubana o Nobu a ubuta u Ahimeleki kolobo ka Ahitubu.

¹⁰ Da Ahimeleki u folonoi Vuzavagudu adama a Dawuda, ɗa kpamu u nekei ni ilikulya'a n kotokobi ka Goliya vuma va aza a Filisitiya.>>

¹¹ Da mogono ma suki e deke Ahimeleki ganu kolobo ka Ahitubu kobolo n aza kpa'a ke esheku a ni raka, n anan ganu a na i a likuci i Nobu. Da raka vi le a tawai a ubuta u mogono.

¹² Da Shawulu u danai Ahimeleki, <<Pana bi'i na, avu kolobo ka Ahitubu.>>

Da wu ushuki, <<Mi ta a kupana, vuzagbayin.>>

¹³ Da Shawulu we ecei ni, <<Yidaɗi i zuwai ɗa avu n kolobo ka nu Jesi i sheshei kuya'anka mu kawuya? Adama a yidaɗi ɗa vu nekei ni ilikulya'a

kobolo n kotokobi da kpamu vu ya'ankai ni kavasa u Kašhile, adama a na u puta mu tsu na u ya'in anana?>>

¹⁴ Da Ahimeleki wu ushuki mogono u danai, <<Yayi a katsuma ka agbashi a nu wi n usubi u la'i Dawuda, ayi da kototo ko mogono, vuza kelime va aza a kindi a nu, vuza na a la'i n kuneke tsugbayin a kpa'a ku nu?>>

¹⁵ Anana da mu ugiti u na n kufolonoko yi Kašhile? Anana da ugiti ba. Kata mogono me ene unushi u kagbashi ka ni ko kpa'a ke esheku a va ba. Adama a na kagbashi ka nu ke yeve ili punu a ukuna u nampa ba.>>

¹⁶ Ama da mogono ma danai ni, <<Mayun vi ta a kukuwa, avu Ahimeleki kobolo n aza kpa'a ke esheku a nu dem.>>

¹⁷ Da mogono ma danai aza a kindi a ni a na i kashani a kakambu ukara'i n ayi, <<Unai anan ganu vu Vuzavaguđu, adama na ele feu a gbaba ta kaci n Dawuda. E yeve ta ayin a na u sumai, ama da a kpa'ai kudana mu.>> Ama aza a gbara-gbara o mogono a, a ciga kuna ganu vu Vuzavaguđu va ba.

¹⁸ Ama da mogono ma danai Doyegi, <<Avu una anan ganu a.>> Da Doyegi va aza a Edom wu unai le raka. A kanna ka nanlo ka, wu unai anan ganu amanganashi n a tawun aza a na i u uki nu ntogu n tsuganu.

¹⁹ Da kpamu u zuwai a unai aza o Nobu, likuci i anan ganu. Da wu unai amaci n ali, nrebu kobolo m muku, anaka ni njaki, kobolo nu nlala.

²⁰ Ama Abiyata kolobo ka Ahimeleki matsukaya ma Ahitubu, u fatatsai da u sumai a kubana u Dawuda.

²¹ U banai u danai Dawuda a na Shawulu wu unai anan ganu a Vuzavaguđu.

²² Da Dawuda u danai Abiyata, <<Ana me enei Doyegi va aza a Edom de a kanna ka nanlo ka, n yeve ta wi ta a kudana Shawulu. Mpa da n zuwai a unai aza a kpa'a ke esheku a nu raka.>>

²³ Shamgba kobolo nu mpa, kata vu pana wovon ba, ayi vuza na wi a kulansa wuma u nu wa, wi ta a kulansa wuma u va feu. Vi ta a kula'aka kobolo nu mpa.>>

23

Dawuda u wawai likuci i Kayila

¹ A na i lo da Dawuda u ciyai izumgbi a na aza a Filisitiya a vishili n aza a Kayila a idika i Yahuda, kpamu a ku isa le ilya a ulanga u kulapu.

² Da Dawuda u folonoi Vuzavaguđu, u danai, <<Ko m bana n shilika n aza a Filisitiya a nampa?>> Da Vuzavaguđu, u danai, <<Bana, vu shilika n aza a Filisitiya adama a na vu wawa aza a Kayila.>>

³ Ama uma a na i kobolo n Dawuda a danai ni, <<Atsu da bi'i na a idika i Yahuda a kupana wovon, nini dai wo ko okpo tsu bana baci a Kayila vishili n osoji a aza a Filisitiya?>>

⁴ Da Dawuda u doku u folonoi Vuzavaguđu kpamu, da Vuzavaguđu wu ushuki, u danai, <<Danga vu kana uye vu bana a Kayila, adama a na n kuneke ta aza a Filisitiya e ekiye a nu.>>

⁵ Da Dawuda na aza a ni a banai a Kayila, da a shilikai n aza a Filisitiya, da unai le na abundai da a purai ilikuzuwa i le. Nannai da Dawuda u wawai aza Kayila.

⁶ A ayin a na Abiyata kolobo ka Ahimeleki u sumai a kubana u Dawuda a likuci Kayila, u bana ta n Efodu ekiye a ni.

Shawulu u guvai Dawuda

⁷ Da a danai Shawulu, a na Dawuda u banai a Kayila. Da Shawulu u danai, <<Kashile ke neke mu ta_yi ekiye, adama a na u gbagura ta_kaci ka_ni asuvu a_likuci i na yi n utsutsu n ugbaguri n agbaguratsu.>>

⁸ Da Shawulu u dekei ovonshi o kuvon a_ni raka, a bana a Kayila a kambuku Dawuda kobolo n uma a_ni.

⁹ Ana Dawuda u panai a na Shawulu u fobuso ta_adama a na wu una yi, da u danai Abiyata ganu, <<Tuka n Efodu va na.>>

¹⁰ Da Dawuda u danai, <<Vuzavaguđu, Kashile ki Isaraila, kagbashi ka_nu ka pana ta_a na Shawulu u fobuso kutawa_a Kayila u langasa_likuci ya adama a_va.

¹¹ Aza a Kayila i ta_e kuneke mu ekiye a_ni? Mayun da Shawulu wi a kutawa_uteku tsu na kagbashi ka_nu ka panai? Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila dana kagbashi ka_nu.>>

Da Vuzavaguđu u danai, <<Mayun da, wi ta_a kutawa.>>

¹² Da Dawuda u danai, <<Uma a Kayila i ta_e kuneke mu n uma a_va e ekiye a Shawulu?>>

Da Vuzavaguđu u danai, <<Mayun da, i ta_e kuneke da.>>

¹³ Da Dawuda n uma a_ni amangatawanta_ali (600) a kasukpai Kayila da kanai kakarasa_a ubuta_kakau. Ana Shawulu u panai Dawuda u kasukpa_ta_likuci i Kayila, da u kpa_dai kubana de.

¹⁴ Da Dawuda u yongoi ushedeki a nsasan ma akamba n Zifa. Da Shawulu u dakakai kulansa_yi kanna lakam, Ama Kashile ka neke Dawuda ekiye a ni ba.

¹⁵ A ayin a na Dawuda u yongoi a Horeshi, a kamba aza a Zifa, da u panai arabali a na Shawulu wu utai ku lansa_yi wu una.

¹⁶ Da Janata kolobo ka Shawulu ka banai u Dawuda a Horeshi, adama na u neke yi kadanshi u neke Kashile ka_du.

¹⁷ Da u dana ni, <<Kata_vu pana wovon ba, esheku a_va Shawulu wi a kufuda kuya'an ili n avu ba. Vi ta_o kokpo mogono mi Isaraila, kata_mpa mo okpo ka_ban_ki ka_nu. Ko ayi esheku a_va Shawulu u yeve ta_ili nampa.>>

¹⁸ Da ejere ele dem a ya'ain Uzuwukpani e kelime ka Vuzavaguđu. Da yeve Janata u banai a kpa'a, da u kasukpai Dawuda a Horeshi.

¹⁹ Da aza a Zifa a banai u Shawulu a likuci Gibiya da a danai, <<Dawuda wi ta_na u shedeki a_katsuma_katsu a_ubuta_u kushedeku a_likuci i Horeshi, gadi va nsansa ma aza a Hakila, daka vu ubon u Jeshimo.

²⁰ Gogo na, mogono tawa_a kanna ka na uga'in nu, kata_ats_u ci dika amiki e ku remeke wu ayi.>>

²¹ Da Shawulu u danai, <<Ya'an Vuzavaguđu u zuwaka da_unasingai a na i cibai nu mpa.

²² Banai i doku i lanasaka_mayin. Kata_i yeve ubuta_u na wi a idashi n vuza na we ene ni de. Adama a na a dana mu ta_ayi ka karashi ka mayun.

²³ Banai i yeve a_ubuta_u na u tsu shedeku mayin, kata_i bonoko mu n arabali a mayun. Yeve kata_m bana kobolo n ada. Ta punu baci wi ubon wa, n ku lansa_ta_a ubuta_dem a likuci ya Yahuda.>>

²⁴ Da o fobuso, a_kanai uye da a la'i ni a kuyawa de a kakamba ka Zifa ka. Dawuda ta na kobolo n uma a_ni ele de akamba aza Mawon, a_likuci Araba n tsu daka tsu Jeshimo.

²⁵ Da Shawulu kobolo n uma a_ni a kanai kulansa_le, ama a na Dawuda u panai arabali, da u banai u shedeki a kakpanlai a kamba aza Mawon. Ana Shawulu u panai ka'a, da ubanai a kamba aza Mawon a, a kusaba Dawuda.

²⁶ Ayi Shawulu n uma ani a nwalu a kakambu ka nampa, Dawuda tamkpamu n uma ani a nwalu a kakambu ka nan de, a dakakai ku suma

a kasukpa Shawulu. Adama a na ayi Shawulu kobolo n uma ani a dakaka ta kuyawa devu adama a na e reme e le.

²⁷ Da vuza vu suki u tukai Shawulu n akaka, u danai, <<Bono gogo. Aza a Filisitiya da de a bankai Isaraila n kuvon.>>

²⁸ Da Shawulu u kasukpai ku guva Dawuda, da u banai adama a na u ya'an kuvon n aza a Filisitiya. I da da i zuwai da a ci deke ubuta wa Hamolekotu da da kusan ku mepecemgbenei.

²⁹ Da Dawuda u kasukpai ubuta wa da u bonoi ubuta u kushedekeu wa aza Enu-gedi.

24

Dawuda wi isai wuma u Shawulu

¹ Ana Shawulu u bonoi, wanai dai u kotso kuvon n aza a Filisitiya, da a dana ni, <<Dawuda wi ta de a kakamba aza a Enu-gedi.>>

² Da Shawulu u zagbai ovonshi a akpan a tatsu (3,000) aza a na a la'i kufuda kuvon a katsuma ka aza a Isaraila raka, da utai kulansa Dawuda kobolo n uma a ni, devu n atali a nradika n kakamba.*

³ Ana Shawulu u yawai a kabatsu ko yoku devu n uye a ubuta u na a tsu zuwa ushiga wa nradika, da Shawulu u uwai punu adama a na u kofongu. Punu asuvu a kabatsu ka Dawuda n uma a ni lo ushedekei.

⁴ Da uma a Dawuda a danai ni, <<Anana da kanna ka na Kashile kaya'in kadanshi n avu, a na u danai, <N kuneke wu ta vurala vu nu ekiye nu, adama a na vu ya'anka yi uteku tsu na vu cigai.>>> Da Dawuda u dangai sawu da u banai u kidai vucombo vu motogu ma Shawulu babu u yeve.

⁵ M megeshe, da kadu ka Dawuda ka namgbai a na u kidai vucombo vu motogu ma Shawulu.

⁶ Da u danai uma a ni, <<Kashile ke jebeshe a na ma kuya'anka vuzagbayin vu va ili i nampa, ali n dangusa kukiye ku va mu una mazagbi ma Vuzavaguđu.>>

⁷ Nannai da Dawuda u dansukai uma a ni, da u sankai le kutakacika Shawulu.

Da Shawulu wu utai u kasukpai kabatsu ka u kanai uye.

⁸ Da Dawuda wu utai a kakpanlai ka da u dekei Shawulu, u danai, <<Vuzagbayin, mogono ma va.>> Ana Shawulu u lanai kucina, da Dawuda u kudangi ali idika da u lyai kayala.

⁹ Da u danai Shawulu, <<Yidai i zuwai da vi a kupana utonu uma, an i a kudana, <Mpa n fobuso ta kuya'anka wu kagbanigbani?>

¹⁰ Anana ve ene ta n ashi a nu uteku tsu na Vuzavaguđu wi ishi nu ekiye aya na de a kabatsu. Aza o yoku a dana mu ta mu una wu, ama da n kasukpai nu n wuma, n danai <Mpa n kudangusa kukiye ku va n takacika vuzagbayin vu va ba, adama a na ayi mazagbi ma Vuzavaguđu ma'a.>

¹¹ Lana, esheku a va, indana bi'i kakashi ka motogu ma nu e kukiye ku va. N kida ta kakashi ko motogu ma nu ama mu una wu ba. Gogo na lana kata vu yeve a na mpa n fobuso adama a kuya'anka wu kagbanigbani ko tana n ya'anka wu ugbamiwasuvu ba. N nusaka wu ba, ama da vi a kutamba mu adama a na vu una mu.

¹² Ya'an Kashile ka kidaka tsu afada mpa n a vu. Kata kpamu u tsupaka mu raka i na vu ya'ankai mu, ama ekiye a va a kusa'wa wu ba.

¹³ Uteku tsu na asan a cau a danai, <Ubuta wa aza a gbani-gbani u da a ci ciya kagbanigbani.> Adama a nanai, ekiye a va a kusa'wa wu ba.

* 24:2 24:2 nradika n kakamba. Da da e ci deke nkurana

¹⁴ Yayi mogono mi Isaraila mu utai kulansa? Yayi vi a ku guva? Meshe'e ma na ma kuwai ko kakupa?

¹⁵ Ya'an Kashile ka kidaka tsu afada kata u uwa e mere ma tsu. Ya'an Vuzavaguđu u shamgba ka mu, wi isa mu ekiye a nu.>>

¹⁶ Ana Dawuda u kotsoi kudana Shawulu kadanshi ka nampa, da Shawulu we ecei ni, <<Dawuda maku ma va, kalakatsu kanu ka na lo va?>> Da u bosoi kadauri kau.

¹⁷ Da u danai, <<Vu la'a mu ta usubi, vu ya'anka mu ta kasingai, ama da n ya'ankai nu kagbanigbani.

¹⁸ Gogo na da vu kotsoi kudana mu ukuna usingai una vu ya'ankai mu, Vuzavaguđu u nekei mu ekiye nu, ama vu una mu ba.

¹⁹ Da baci vuza u gasai n vurala vi ni, u tsu kasukpai ta u laza gbani? Ya'an Vuzavaguđu u tsupa wu, adama a kasingai kana vu ya'ankai mu anana.

²⁰ Gogo na n yeve ta an mayun da vi o ko okpo mogono, kpamu tsugono tsa aza a Isaraila ci ta a kulya'a kelime wu a nu.

²¹ Gogo na kucina n Vuzavaguđu, a na va ku una kumaci ku va a kacapa ka va ba, ko kpamu vu ura kula ku va a katsuma ka kpa'a ke esheku a va ba.>>

²² Da Dawuda u ya'ain uzuwakpani n Shawulu. Da yeve Shawulu u banai a kpa'a ku ni, ama Dawuda n uma a ni a bonoi de a kabatsu.

25

Ukpa u Samaila n Dawuda n Abigelu

¹ Ana kanampa ko kotsoi da Samaila u kuwai, yeve aza a Isaraila raka o bolongi a shikai. Da a cidangi ni a kpa'a kuni a likuci i Rama.

Da Dawuda u bonoi akamba aza a Mawon.

² Punu a likuci Mawon ya vuza yoku wi ta punu, vuza na wi n kuzuwa a likuci Kamelu. vuza vu uciyi da n abundai. Wi ta nu nkyon akpan a tatsu (3,000), n radika kakpan kete (1,000).

³ Kula kuni ku da Nabal, vuka vu ni kpamu Abigelu. Vuka va vi ta n ugboji n tsuloboi kau, ama vali ni vuza vu ulyopi da n tsuya, ayi vuza vu kumaci ku Kalepu da.

⁴ Ana Dawuda wi de a ka kamba, da u panai Nabal wi ta de a kupuna nlala n ni.

⁵ Da u suki muku mo olobo kupa, u danai le, <<Banai a Kamelu a ubuta u Nabal i danai mi ta ikyashi.

⁶ Kata i dana yi. <Vuzagbayin wuma u nu u geshe. Matana mo yongo wa anu n kpa'a kunu dem kobolo n i na vi ni i da raka.

⁷ M pana ta a danai, vi ta a kuki'wan nkyon n nu. A makyan ma na ngubi n mu nkyon n nu o yongoi a kakarasa a ubon u na mpa feu mi a ku karasa n uma a va ama tsu takacika le ba. Babu ili i na yi ile i na o boko i a makyan ma na de dem o yongoi a Kamelu.

⁸ Ece agbashi anu i ta a kudana wu. Adama a nanai, ya'an uma a va a ciya mapasa ma singai wa anu, adama a na anana kanna ka kadiva ka'a. N folono wu ta, neke agbashi anu n kolobo ka nu Dawuda i na de dem vu ciyakai le.>>>

⁹ Ana uma a Dawuda a yawai, da a danai Nabal ili i na Dawuda u danai le raka, da a vanai.

¹⁰ Da Nabal wu ushuki uma a Dawuda, u danai, <<Ya yi bi'i vuma na e ci deke Dawuda? Ya yi e ci deke kolobo ka Jesi? A ayin a nampa, agbashi i ta lo n abundai aza a na a ya'ankai aza a gbagbain e le ugbamiwasuvu.

¹¹ Mi a kuɗika ilikulya i va n mini n inyama i na n kiɗakai aza a na i a kuya'anka mu ulinga m peceke uma a na n yevei ubuta una utai ba!>>

¹² Da uma a Dawuda a kpatalai o bonoi. Ana a yawai da a tonokoi Dawuda kakuna ka na Nabal u dansai raka.

¹³ Da Dawuda u danai uma ani, <<Sabangi otokobi a da.>> Da tana a sabangi otokobi e le, da ayi Dawuda feu u sabangi ka ni. A yawa ta uma amangatawanashi (400) e le na o tonoi Dawuda, uma amangatawenre (200) tamkpamu a shamgbai a ubuta wu ucanuku.

¹⁴ Da vuza te a katsuma ka muku mo olobo n Nabal u danai Abigelu vuka vu Nabal. U danai, <<Dawuda u suku ta n uma ani a kakamba a kyasa vuzagbayin vu tsu, ama da u shikusai le.

¹⁵ Kpamu uma nampa a nusaka tsu ba. A sa'wa ku takacika tsu ba, kpamu idashi i tsu n ele a kakamba raka ko ili i te i tsu i puwanka ba.

¹⁶ Kanna n kayin okpo tsu ta nshilya u karai n atsu a ayin na ci a kaguba ka nlala.

¹⁷ Gogo na vu sheshe kata vu yeve i na va kuya'an, adama a na a ciga ta kutacika vuzagbayin n kpa'a ku ni raka. Danna vuzagbayin va wi ta n kadu kagbanigbani, ka na u tsu panaka vuza ba.>>

¹⁸ Abigelu u langasa makyan ba. Da u dikai akutsu o boroji amangatawenre (200) edele a makyan e re, n nlala n tawun n na a su'wain n ishina yu ukangali agisamkpatsu kupa n a tatsu n umaci wi inabi amangatawun (100) da u shiyakai njaki.

¹⁹ Da u danai agbashi a, <<Kanai uye a kubana, mi ta lo a kutawa.>> Ama u dana vali ni Nabal ba.

²⁰ Ayi a nwalu gadi vu majaki, a na u yawai a kumi ku kusan kugbayin, da u we enei Dawuda kobolo n uma ani a kucipa. Da u gasai n ele.

²¹ Adama a na Dawuda u dana ta de, <<Ulinga u gbani da n ya'in a na n lanai kuzuwa ku Nabal a kakamba, ali da wo okpoi ko ili te i ni i puwanka ba. N ya'ankai ni kasingai ama da kucikpa u bonokoi mu n kawuya.

²² Ya'an Kashiile ka takacika mu, da baci makpa'a n usana n kasukpai vuma te vu ni n wuma.>>

²³ Ana Abigelu wenei Dawuda, da u ya'in moloko u cipai a majaki ma ni da u kudangi e kelime ka ni ali a idika.

²⁴ U kudangi e ene ani, da u danai, <<Vuzagbayin vu va, kasukpa unushi u nampa wo okpo u va. N folono wu ta, kasukpa kagbashi ka nu ka ya'an kadanshi n avu, kata vu pana i na kagbashi ka nu ka kudansa.

²⁵ Vuzagbayin, kata vu takacika kaci ka nu adama kadanshi ka vuza gbani-gbani vu tsu Nabal ba. Adama a na ayi kalau ka'a, tsu na kula ku ni ki dada kalau. Kpamu e kupece yi n tsulau ci ni ba. Ama mpa kagbashi ka nu me ene muku mu usuki ma ba.

²⁶ Gogo na vuzagbayin vu va, a na wo okpoi Kashiile ke neke wu kofon ka na va kuya'an munuka ba, n kucina ta n Vuzavaguɗu n wuma u nu kpamu, ya'an irala a nu raka, aza a na i a kuciga kuya'anka wu ka gbani-gbani okpo tsu na Nabal wi.

²⁷ Gogo na vuzagbayin, isa kune'e ku na mpa kagbashi ka nu Abigelu n tukai nu, kata vu kasukpa m peceke aza a na i o kutono wu.

²⁸ N folono wu ta vuzagbayin, cinukpaka kagbashi ka nu unushi u ni, adama a na Vuzavaguɗu wi ta a kuzuwa wu vo okpo mogono avu n kumaci ku nu, vi ta o kuvon ku Vuzavaguɗu. Kpamu vi a kuya'an kagbanigbani ba a ayin a wuma a nu dem.

²⁹ Ko da baci vuza yoku u dangai kulansa wuma u nu, ya'an wuma u vuzagbayin vu va wo okpo ushiyi n aza a wuma kobolo n Kashiile ka nu,

uteku tsu na a tsu shiya makatalu ma kune'e. Kaşukpa a taduku wuma wi irala i nu tsu katali ka kayimgbatsu.

³⁰ Ayin a na baci Vuzavaguđu u shatangi kasingai ka na u ya'ankai nu uzuwukpani, ɗa kpamu u zuwai nu vo okpoi vuzagbayin vi Isaraila,

³¹ adama a na kata vu ciya ili i na i kuzuwa wu unamgbi u katsuma ba, ko vu namgba kađu adama a na mpasa n vuza na mi a kaci ka nu ba, vi kpamu a kutsupaka kaci ka nu ba. Ayin a na baci Vuzavaguđu u nekei nu u lyai, vu ciba nu mpa kagbashi ka nu.>>

³² Da Dawuda u danai Abigelu, <<Ya'an tsu cikpa Vuzavaguđu Kaşhile ki Isaraila, ayi na u suki nu vu gasa nu mpa anana.

³³ Ya'an unasingai u yongo n avu adama a ugboji u nu. Adama a na vu sanƙa mu ta kuya'an munuka, n tsu na vu sanƙai mu kutsupaka kaci ka va anana.

³⁴ Ta ba nanai ba, n kucina ta n wuma u Kaşhile ki Isaraila kana ka sanƙai mu kuna ɗa, ishi baci vu ta gogo ɗa vu tawai vu gasai m mpa ba, babu mavali ma kpa'a ku Nabalu ma na mi ishi a kubuwa n wuma anana kafu kayin kasa.>>

³⁵ Da Dawuda wi isai ili i na Abigelu u tukai ni, ɗa u danai ni, <<Bana a kpa'a m matana. M pana ta ufolu u nu kpamu n kuya'an ta i na vu dansai.>>

³⁶ Ana Abigelu u bonoi u vali vi ni Nabalu, u cinai ni a kuya'an kaɗiva a kpa'a ku ni uteku tsu na ngono n tsu ya'ansa. A kuya'an ili i na u cigai ali u so'i mara ma makai ni. Adama a nanai ɗa u kpaɗai ku kebecei ka kuna sapu ali kayin ka asai.

³⁷ Ana kayin ka asai, ana mara ma utai, ɗa vuka vi ni u danai ni ukuna wa raka, ɗa ikyamba i ni i kuwai.

³⁸ Ana a ya'an ayin kupa, Da Kaşhile ka lapai Nabalu ɗa u kuwai.

³⁹ Ana Dawuda u panai a danai Nabalu u kuwa ta, ɗa u danai, <<Cikpai Vuzavaguđu, ayi na u bankai mu ayin na Nabalu u goyoi mu. Vuzavaguđu u sanƙai mu kuya'an ka gbani-gbani, ɗa kucikpa u bonokoi n kagbanigbani ka Nabalu a kaci ka ni.>>

Da Dawuda u su'uki Abigelu n akaka adama a na wo okpo vuka vi ni.

⁴⁰ Da uma a ni a banai a Kamelu ɗa a danai Abigelu, <<Dawuda u suku tsu ta ci ɗika wu adama a na vo okpo vuka vu ni.>>

⁴¹ Da Abigelu u kudangi n akangatsu a ni a idika, u danai, <<Mpa ɗa na kagbashi ka ni, mi ta ufobushi adama a na n sa'a ene aza a na i a kuya'anka yi ulinga.>>

⁴² Da Abigelu u fobusoi gogo u kumbai majaki, ɗa u ɗikai agbashi e nkere a tawun, ɗa u tonoi uma a Dawuda ɗa wo okpoi vuka vi ni.

⁴³ Da kpamu Dawuda va u ɗikai Ahinowam mekere ma Jezireyelu, ɗa okpoi ni amaci e re.

⁴⁴ A na i lo nannai Shawulu ta na u neke ɗe Makelu vuka vu Dawuda u Paletiyelu kolobo ka Layishi va aza a Galim wo okpo vuka vi ni.

26

Dawuda u doku wi isai wuma u Shawulu

¹ Da aza a Zifa a banai u Shawulu a likuci i Gibiya ɗa a danai, <<Dawuda ɗa ɗe ushedeki a ginda aza a Hakila va aza a Jeshimo.>>

² Da Shawulu u dengai u gidalai a kubana akamba aza a Zifa n osoji a na a lai n kufuda kuvon akpan a tatsu (3,000) a katsuma ka aza a Isaraila. Da a utai kulansa Dawuda.

³ Da Shawulu va u zuwai apam a ni a kakina ku uye una u tonoi n aginda aza a Hakila a na i a kinda Jeshimon, ama da Dawuda u shamgbai a kakamba. Ana u panai Shawulu wi ta lo u tawai kulansa yi,

⁴ Da u suki aza a tsusaki. Da a danai ni mayun Shawulu u tawa ta.

⁵ Gogo lo da Dawuda u fobusoi u banai a ubuta u na Shawulu u zuwai apam a ni. Da we enei ubuta u na Shawulu n Abuna kolobo ka Neru vuza vu kelime vo ovonshi a ni a vaki. Shawulu u vaki e mere, ovonshi ukara'i n ayi.

⁶ Da Dawuda we ecei Abimeleki vuza va aza a Hititi n Abihayi vangu vu Jowabu aza a na e ci deke anaku e le Zeruya, da u danai le, <<Yayi a katsuma ka da u kutono mu a kubana apam a Shawulu?>>

Da Abihayi wu ushuki u danai, <<Mpa n kutono wu ta.>>

⁷ Da Dawuda n Abihayi a banai apam a Shawulu n kayin, da ta na a cinai Shawulu de ival'in alavu a kapam m masara ma ni ukisangi a idika devu n kaci ka ni. Abuna tamkpamu kobolo n ovonshi a na a buwai alavu u kara'i n ayi.

⁸ Da Abihayi u danai Dawuda, <<Anana Kashile ke neke ta vurala vu nu ekiye a nu. Gogo na ya'an n sovo yi n gaba n idika n masara ma va ku te, adama a na n ciga n sovo yi kure ba.>>

⁹ Ama da Dawuda u danai Abihayi, <<Kata vu sa'wai ba. Ya yi wa ku sa'wa Mazagbi ma Vuzavagu du kata u la'aka?>>

¹⁰ Da u danai, <<N kucina ta n Vuzavagu du, Kashile n kaci ka ni ki ta a kulapa yi kata wu una yi, ko kpamu ayin a ni a yawa kata u kuwa, ko kpamu u bana a ubuta u kuvon, kata u kuwa de.

¹¹ Ama Kashile kejebeshe a na mpa n kusa'wa mazagbi ma Vuzavagu du. Gogo na dika masara n kedele ka na ki devu n kaci ka ni, kata tsu laza.>>

¹² Da Dawuda u dikai masara ma n kedele ka mini ka na ki a ubon kaci ka Shawulu, da a laza'i. Babu vuza vu na we enei le ko u yeve n utawi u le, kpamu ko vuza u jingba ba. Adama a na raka vu le i ta alavu, Vuzavagu du da u zuwai alavu amiki a dikai le.

¹³ Da Dawuda u pasai n kapashi ka nan de, da u shamgbai gadi vu kusan dangi n e le, kabanga ka abundai ki ta e mere me le.

¹⁴ Da u dekei osoji a Shawulu n Abuna kolobo ka Neru, u danai, <<Vi a kushuku mu ba, Abuna?>>

Da Abuna wu ushuki, u danai, <<Ya yi wi a kudakeshe mogono?>>

¹⁵ Da Dawuda u danai Abuna, <<Avu vali da ba? Kpamu ya yi wi uteku tsu nu a idika yi Isaraila? Yidai i sankai nu kinda vuzagbayin mogono ma nu? Vuza yoku u tawa ta adama a na wu una vuzagbayin mogono.

¹⁶ Ili i na vu ya'ain i gan ba. N kucina ta n Kashile, avu n uma a nu i yawa ta ku una, adama a na i kpada ta kinda vuzagbayin mogono ma da, vuza vu na Vuzavagu du u zagbai. Lanai bi'i akambu a da raka. Tedei masara n kedele ka mini ko mogono ka na ki devu n kaci ka ni?>>

¹⁷ Da Shawulu u yevei an kalakatsu ka Dawuda ka'a, da u danai, <<Dawuda kolobo ka va, kalakatsu ka nu ka na lo va?>>

Da Dawuda wu ushuki, <<Mpa da, vuzagbayin mogono.>>

¹⁸ Da Dawuda u doku u danai, <<Vuzagbayin yidai i zuwai da vi a kusaba kagbashi ka nu? Yidai n ya'ain? Kpamu yidai unushi u va?

¹⁹ Gogo na ya'an vuzagbayin mogono u pana ili i na kagbashi ka ni ka kudanasa. Vuzavagu du da baci u zuwai nu wupa m mpa, ya'an wi isa kune'e ki ishina. Ama uma da baci a zuwai nu, ya'an una u wuya u Vuzavagu du u kana le. Kashile ka ta na ayi da wa ko okpo magan ma tsu. O loko mu ta ta

lo ma kuciya upecu a ubuta wu ili yi ukani i Vuzavaguđu, da a danai, <Bana vu tono amali o yoku.>

²⁰ Gogo na kata vu kasukpa una mu a idika i na yi dangi n ubuta u kuyongo u Vuzavaguđu ba. Adama a yidai da mogono mi Isaraila ma kulansa ku una kakupa tsu va? Adama a yidai da va kutamba mu tsu n nnu a kusan?>>

²¹ Da Shawulu wu ushuki u danai, <<Mpa n nusa ta. Bono, maku ma va Dawuda. Adama a na vu dika ta wuma u va ili singai anana, mpa n kudoku ma kondo ku una wu ba. Mayun n ya'an ta tsulau, kpamu n nusa ta n abundai.>>

²² Da Dawuda u danai, <<Masara ma mogono ma dan na.>> Suku maku ma tawa mi isa.

²³ Kashile ka tsupa yaba dem adama a u usubi n kasingai ka ni. Anana Vuzavaguđu u neke wu ta ekiye a va, ama mpa n kuzuwa ekiye a va u mazagbi ma Vuzavaguđu ba.

²⁴ Tsu na me enei ugain u wuma u unu anana, ya'an Vuzavaguđu we ene ugain u wuma u va feu nannai, kata wi isa mu a katsuma ka atakaci dem.

²⁵ Da Shawulu u danai Dawuda, <<Ya'an unasingai u yongo kobolo n ayu, maku ma va Dawuda, vi ta a kuya'an ili gbagba'in kata ta na vu ciya ulya'i.>> Da yeve Dawuda u kanai uye u ni, da a yi Shawulu tankpamu u banai a kpa'a ku ni.

27

Dawuda a katsuma ka aza a Filisitiya

¹ Da Dawuda u sheshei a kadu ka ni, u danai, <<Kanna ko yoku Shawulu wi ta a ku una mu, Ili i na i kula'a n kugan i da'a, ya'an n suma a kubana a idika ya aza a Filisitiya. Kata Shawulu u kasukpa kutamba mu a ubuta raka a Isaraila, kata mpa tamkpamu n fatatsa ekiye a ni.>>

² Da Dawuda kobolo n ovonshi amangatawanta'i (600) a lazai a kubana u Akishi kolobo ka Mawoku mogono ma Gatu.

³ Da Dawuda kobolo n uma a ni n muku n le a dasangi a Akishi vu Gatu. Dawuda u yongo ta n amaci e re a ni, Ahinowam va aza Jezireyelu n Abigelu vuka vu Nabalua va aza Kamelu.

⁴ Ana Shawulu u panai a dana Dawuda u suma ta a kubana Gatu, da u kasukpai ku lansa yi.

⁵ Da Dawuda u danai Akishi, <<Da baci n ciyai mapasa ma singai wu a nu, n folono wu ta vu neke mu ubuta wi idashi a likuci i yoku, adama a na n dasangu de. Adama a na ugan kagbashi ka nu ka dasangu a katsuma ka likuci i tsugono kobolo n ayu ba.>>

⁶ A kanna ka nanlo ka'a da Akishi u nekei ni likuci i Zikilagu, kpamu da i da yi okpoi likuci yi ngono ma a Yahuda ali n anana.

⁷ Da Dawuda u dasangi a ubon wa aza a Filisitiya kaya ke te n wotoi u nashi.

⁸ A ayin a na Dawuda u yongoi a idashi a likuci i Zikilaku, ayi n uma a ni a tsu banka ta aza a Gesheru n aza a Giruzi kobolo n aza Ameleki n kuvon. Adama a na uma a nampa, ele da aza a na a idashi a idika ya, i na i dikai de a Shuru ali a kubana a idika i Masar.

⁹ Ayin a na baci de dem Dawuda u bankai likuci n kuvon, u tsu kasukpa vuka ko vali n wuma ba, ama u tsu dika ta nlala n anaka n njaki n arakuma kobolo n ucanuku. U bonoko Akishi.

¹⁰ Da baci Akishi wu ece ni, <<Anan yayi vu bankai kuvon anana?>> Kata Dawuda u dana, <<M banka ta Negebu vu Yahuda kuvon, ko Negebu vu Jerameyelu, ko kpamu u dana, Negebu vu Kenitu.>>

¹¹ Dawuda u kasukpa vuka ko vali n wuma ba, vuza na u ku tuka n arabali a Gatu, adama a na u ciga a dansa ili i na wi a kuya'an ba, a dana, <<Ili i na Dawuda u ya'in i danna.>> Kpamu ili i na u kana'i kuya'ansa i danna a ayin a na u dasangi a idika ya aza a Filisitiya.

¹² Da Akishi wu ushuki n Dawuda, u sheshei a kaḍu ka ni, u danai, <<Gogo na Dawuda wo okpo ta ili yi unata a ubuta u uma a ni aza a Isaraila, tana wi ta o ko kpo kagbashi ka va ali uteku u wuma u va.>>

28

Shawulu n u banai a ubuta u vuza kene a Eni-doru

¹ Ayin a na i lo aza a Filisitiya o bolongi ovonshi e le adama a na a ya'an kuvon n aza a Isaraila. Da Akishu u danai Dawuda, <<Kaṭa vu yeve a na avu n uma a nu yi ta a kugbaba kaci nu mpa n osoji a va a ubuta u kuvon ku nampa.>>

² Da Dawuda u danai, <<Vi ta e kene n kaṭi ka nu i na kagbashi ka nu ka kuya'an.>>

Da Akishu wu ushuki Dawuda, u danai, <<U ga'an ta, mi ta a kuzuwa wu vo okpo vuza kindi vu va ko wannai.>>

³ Samaila ta na u kuwa de, kpamu aza a Isaraila a shika de da a cidangi ni a likuci i ni a Rama. Kpamu wana dai Shawulu u loko oboci n ali a idika yi Isaraila.

⁴ Da aza a Filisitiya o bolongi da a shikpai apam e le a likuci i Shunemu, Shawulu tamkpamu u bolongi aza a Isaraila raṭa da a shikpai apam e le a likuci i Gilibowa.

⁵ Ana Shawulu we enei ovonshi aza a Filisitiya da u panai wovon, da u je'ekei ikyamba kau.

⁶ Da u folonoi Vuzavaguḍu, ama Vuzavaguḍu wu ushuku yi n alatani, ko n yurim, ko n ubuta u eneki ba.

⁷ Da Shawulu u danai agbashi a ni, <<Laṣakai mu vuka vu yoku vuza kene, adama a na m bana n ya'an kulana ili i na i kugita.>>

Da a danai Shawulu, <<Vuka vu yoku vi ta de a Eni-doru.>>

⁸ Da Shawulu u ukai akashi o yoku adama a na u saba'a kaṭi ka ni. Da u dikai uma e re n kayin, o soki a kubana a ubuta u vuka va. Da u danai ni, <<Ya'an ka mu kulana, kaṭa vu tuka mu n vuma na n dekei kula ku ni.>>

⁹ Ama da vuka va vu danai, <<Mayun vu yeve ta raṭa i na Shawulu u ya'in. Tsu na u loko i aza a kulana n tsuboci a idika i nampa. Yidai i zuwai da vi ya'an ka mu maza adama a na una mu?>>

¹⁰ Da Shawulu u kucinai n Vuzavaguḍu, u danai, <<N kucina ta n Kashile, i a kutakacika wu adama a ka nampa ba.>>

¹¹ Da vuka va vu ecei ni, u danai, <<Yayi vuza na vu cigai n dekeke wu?>>

Da u danai, <<Deke mu Samaila.>>

¹² Ana vuka va vu enei Samaila, da u lapai una kau u danai Shawulu, <<Yidai i zuwai vu yansai mu? Avu da Shawulu!>>

¹³ Da mogono ma danai ni, <<Kaṭa vu pana wovon ba. Yidai vu enei?>>

Da vuka va vu danai, <<Mene ta kakpisa a kuta a katsuma ki idika.>>

¹⁴ Da Shawulu we ecei vuka va, u danai, <<Yidai iyoci i ni?>>

Da wu ushuki, u danai, <<Mokoshi mo yoku ma'a wali n akashi a kutawa.>>

Da yeve Shawulu u yevei a na Samaila da, da u kudangi u lya'i kayala.

¹⁵ Da Samaila u danai Shawulu, <<Adama a yidai vu takacikai mu m bono?>> Da Shawulu wu ushuki u danai, <<Mi ta a katsuma ka atakaci kau, aza a Filisitiya i ta o kuvon nu mpa, kpamu Kashile ka takpaka mu ta ashi da ka

kaşukpai mu. U doku wu ushuku n ukuna u eneki ko n alatani ba. Adama a nannai n deke wu ta ciya vu dana mu i na ma kuya'an.>>

¹⁶ Da Samaila u dana ni, <<Adama a yidai da vu lansa mu, ana vu yevei Vuzavaguđu u kaşukpa wu ta, da kparamu wo okpoi vurala vu nu?

¹⁷ Vuzavaguđu u ya'an ta derere uteku tsu na u danai mu n dana wu. Vuzavaguđu u kara ta tsugono tsa ekiye a nu da u nekei toku nu Dawuda.

¹⁸ Adama a na vu kpađa ta kutono wila u ni da kparamu vu kpađai kuyotsongu wupa u ni wa aza a Ameleki, i dađa i zuwai da Vuzavaguđu u ya'ankai nu ili i nampa anana.

¹⁹ Kparamu Vuzavaguđu wi ta e kuneke wu n aza a Isaraila rakā e ekiye aza a Filisitiya, kata makpa'a avu n olobo a nu i yongo kobolo nu mpa. Vuzavaguđu wi ta o doku kuneke ovonshi aza a Isaraila ekiye aza a Filisitiya.>>

²⁰ Ana Shawulu u panai ili i na Samaila u danai gogo lo da u yikpai a idika adama o wovon. U buwa kparamu n utsura ba adama a na u lya'a ilikulya'a ba, kanna n kayin.

²¹ Ana vuka va vu yawai devu n Shawulu a ubuta u na wi a idika e kuje'eke ikyamba, da u danai ni, <<Lana, mpa kagbashi ka nu n neke ta wuma u va adama a na n ya'an i na vu danai mu n ya'an.

²² Gogo na, kana kađu kata vu pana ka na kagbashi ka nu ka kudansa, kata vu kaşukpa mu n neke wu ilikulya'a vu lya'a adama a na vu ciya utsura u kubana'a.>>

²³ Da u iwain, u danai, <<Mpa n kulya'a ba.>> Da vuka va n agbashi a Shawulu o folonoi ni, da yeve u panai kadanshi ke le. Da u dangai a idika u dasangi a kajiba.

²⁴ Vuka va ta na vi ta n kobomburon ki ikyamba a kpa'a. Da u zuwai a kidai ka'a gogo. Da u kenuki kiya da u ya'in boroji vu babu yisiti.

²⁵ Da u bankai Shawulu n uma a ni a lya'i, da yeve a lazai a kubana'a n kayin ka nanlo.

29

Aza a Filisitiya a iwain Dawuda

¹ Da aza a Filisitiya o bolongi ovonshi e le a Afeku, aza a Isaraila tamkpamu a shikpai apam e le a kakina ke meyenike me Jezirelu.

² Ana ngono ma aza a Filisitiya a utai n katsura ko ovonshi ele aza a yoku amangatawun a tawun aza a yoku akpan-akpan, Dawuda n uma a ni tamkpamu a o kutono kacapa kobolo Akishu mogono.

³ Da ovonshi aza a Filisitiya ecei Akishu, a danai, <<Yidai tamkpamu aza a Ibirahi a nampa i a kuya'an na?>>

Da Akishu wu ushuki u danai, <<Nava Dawuda kagbashi ka Shawulu mogono mi Isaraila ma'a. U la'a ta kaya o kuyongo nu mpa. Kparamu ali ayin ana u kaşukpai Shawulu u tawai wa a va n ciya unushi wa ni ba.>>

⁴ Ama ovonshi aza a Filisitiya a ya'in wupa n Akishu, da a danai ni, <<Loko vuma va u bono a ubuta u na vu zagbakai ni u dasangu, wi o kutono tsu a kubana a ubuta u kuvon ba. Wi ta a kufuda kuya'an ulinga n kofon ka nampa wu una tsu, ciya vuzagbayin vi ni u pana uyo'o.

⁵ Dawuda vu nampa va ayi da vuza na a ci ya'ansaka ishipa n e je'i va ba? Kata a kana kudana,

<Shawulu wu una ta uma akpan,

ama Dawuda wu una ta akpan-akpan babu uteku.> >>

⁶ Da Akishu u dekei Dawuda u danai ni, <<N kucina ta n Vuzavaguḍu vu wuma avu vuza vu usubi ḍa, mi ishi ta n ciga vu bana vu ya'an kuvon n osoji a va. Adama a na n sa'wa kuciya wu n unushi ba ili i na i ḍikai a kanna ka na vu taḡai wa va ali a kutawa gogo na, ama ngono n na m buwai mu ushuku n avu ba.

⁷ Adama a nannai, kana uye vu bana a kpa'a m maṭana, kaṭa vu ya'an ili i yoku i na ya kulangaṣa aḍu a ngono m aza a Filisitiya ba.>>

⁸ Da Dawuda u danai Akishu, <<Ama yidai n ya'in? Unushi wene u ḍai vu remei mu n u ḍa, ali a kanna ka na n taḡai wa anu? Yidai ya kusaṅka mu kubana kuya'an kuvon n irala i vuzagbayin vu va mogono?>>

⁹ Ama ḍa Akishu wu ushuki, u danai, <<N yeve ta vi ta n usubi kau an kalingata ka Kaṣhile a aṣhi a va. N nannai dem, aza a e kelime ovonshi aza a Filisitiya a dana ta, <Vi a kubana a ubuta u kuvon ku nampa n atsu ba.>

¹⁰ Gogo na vu ḍanga n kpasani, kobolo n agbashi a vuzagbayin vu nu a na a taḡai kobolo n avu. Kaṭa i kana uye n usana.>>

¹¹ Da Dawuda kobolo n uma a ni a ḍangai m kpasani a kana uye o kubono a idika ya aza a Filisitiya, ele aza a Filisitiya tamkpamu a kana uye a kubana a Jezirelu.

30

Dawuda u lya'i aza a Ameleki n kuvon

¹ Dawuda kobolo n aza a ni o bonoi a Zikilagu a kanna ka tatsu, ḍa a cinai wana ḍai aza a Ameleki a banka Negebu n aza a Zikilagu kuvon. Ali ḍa o songi likuci Zikilagu.

² Da a ḍikai amaṣi kobolo n aza a na i punu raḡa muku n aza a gbara-gbara, a lazai n ele. Una vuza ba ama ḍa a purai le a lazakai.

³ Ana Dawuda n uma a ni a yawai a Zikilagu, ḍa a cinai likuci ya usongi, kpamu ḍa a purai amaṣi e le n nkere n olobo e le a kubanka ugbashi.

⁴ Da Dawuda kobolo n uma a ni a shikai kau ali ḍa okpoi babu utsura u maṣhi kpamu.

⁵ Da e remei amaṣi e re a Dawuda Ahinowam va aza a Jezirelu n Abigelu vuka vu Nabaluvuza va aza a Kamelu.

⁶ Dawuda u namgba ta kaṣuma kau, adama a na uma a ciga ta ku varai n atali adama a unamgbi u kaṣuma u muku n le nkere n olobo. Ama Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ni ka nekei ta utsura u kaḍu.

⁷ Da Dawuda u danai Abiyata ganu maku ma Ahimeleki, <<Tuka mu n efodu vu kulansa kuyeve ku Kaṣhile.>> Da Abiyata tana u tukai.

⁸ Da Dawuda u we ecei Vuzavaguḍu, u danai, <<N tono uma a nampa a, aza a na a tukai tsu n kuvon? Mi ta a kucina le?>>

Da Vuzavaguḍu wu ushuki, u danai <<E, tono le, vi ta a kucina le, ali vu wawa muku n ḍa.>>

⁹ Da Dawuda n uma amangatawantaḷi (600) a kana uye a kubana e kuyene ku Besoru, ḍa aza o yoku a shamgbai lo.

¹⁰ Dawuda u lya'i kelime n uma amangatawanaṣhi (400) adama a na uma amangatawenre (200) o'wo ta kau ali a fuda pasa kuyene ka ba.

¹¹ Da a cinai vuza va aza a masar a kakamba, ḍa a ḍikai ni a tukai u Dawuda. Da e nekei ni mini u so'i n ilikulya u lya'i.

¹² E nekei ni akutsu a umaci u maḡiri e ḍekpu e re. U takumai ḍa u ciyai utsura, adama na u lya'a ba u so'o ba, ali ayin a tatsu kanna n kayin.

¹³ Da Dawuda we ecei ni, <<Teda vu utai, yayi vuzagbayin vu nu?>>

Da wu ushuki u danai, <<Mpa vuza va aza a Masar ɗa, kagbashi ka aza a Ameleki. Vuzagbayin vu va u kaşukpai mu a na mi gbaga ba, anana ayin a tatsu a ɗa na.

¹⁴ Tsu bankai Negebu vu Keritiya va aza a Yahuda n Negebu va aza e Kelepu kuvon, ɗa kpamu tsu songi likuci i Zikilagu.>>

¹⁵ Da Dawuda u danai ni, <<Ko va kubanka mu ta a ubuta u wo ovonshi a?>>

Da wu ushuki, <<Da baci vu kucinai n Kaşhile a na va ku una mu ko kpamu vu neke mu ekiye a vuzagbayin vu va ba, n kubanka wu ta de we ele.>>

¹⁶ Da u bankai Dawuda de, ɗa u cinai le a wacuwai a ubuta dem ele a kulya n oso'i n e je'i adama a ucanuku u gbani una a purai a idika ya aza a Filisitiya n Yahuda.

¹⁷ Da Dawuda u shilikai n ele, ili i na i dikai kulivi ali sai kayin washi, ko vuza te u la'aka ba, sai olobo amangatawanashi (400) ana a kumbai Arakuma ɗa a sumai.

¹⁸ Da Dawuda u bonokoi n ili i na aza a Ameleki a purai kobolo n amaci e re a ni feu.

¹⁹ Ko i te i puwanka ba. Maku n vuzagbayin, olobo nu nkere, ucanuku n ili dem u na ishi a dikai. Dawuda u bono ta n u da raka.

²⁰ Da u dikai ushiga wu nlala nu nradika n wa anaka aza a Ameleki raka, ɗa uma a ni a gubai le e kelime ko otoku, n a danai, <<Nava ucanuku u gbani u Dawuda u ɗa.>>

²¹ Da Dawuda u bonoi a ubuta u uma amangatawenre (200) a na a fudai o tonoi ni ba, adama o wo'wi, aza a na a kaşukpai e kuyene ku Besoru. Ana e enei ni ɗa a dangai a gasai n Dawuda n uma a ni. Ana Dawuda u yawai devu n ele, ɗa u kyaşai le.

²² Ama ɗa icu'u i gbani-gbani kobolo n aza a kavama a katsuma ka aza a na a banai kuvon n Dawuda a danai, <<A na wo okpoi ele a bana kuvon n atsu ba, ci e kupece ucanuku u na tsu purai a ubuta u kuvon n ele ba. E neke le muku n ele n amaci e le a laza.>>

²³ Ama ɗa Dawuda wu ushuki u danai le, <<Aza a va u ga'an tsu ya'an nannai n ili i na Vuzavaguɗu u nekei tsu ba. U banka tsu ta, ali ɗa u nekei tsu ulyai a ubuta wi irala i tsu.

²⁴ Ko vuza wa kushuku n i na yi a kudansa ba. I ta e kupece ili ya dem derere. Vuza na u daşangi kindi ku ucanuku n aza na a banai kuvon, yaba dem wi ta a kuciya derere n vutoku.>>

²⁵ Da Dawuda u zuwai ukuna u nampa wo okpoi wila n ili kutono ya aza a Isaraila a kanna ka nanlo ali n anana.

²⁶ Ana Dawuda u bonoi a likuci i Zikilagu ɗa u suki a banka nkoshi m gbara-gbara ma aza a Yahuda ucanuku u yoku, ele na i aja'a a ni ɗa u danai, <<Isa yi, kune'e ku ɗa n ne'i ɗa, a katsuma ku ucanuku u kuvon u na ci isai ekiye aza a Ameleki irala i Vuzavaguɗu.>>

²⁷ U su'uki u ɗa a kubana nkoshi n gbara-gbara m Betelu n aza a Ramotu vu Negebu n aza a Jatiru,

²⁸ n aza a likuci i Arowa, n Sifomatu, n aza a Eshitemowa,

²⁹ n aza a Rakalu n likuci ya aza a Jerameyelu, n likuci ya aza a Kena,

³⁰ n aza a Horuma n aza a Boru-ashan n aza a Ataku,

³¹ n aza a Heburon kobolo n aza a ubuta raka u na Dawuda u karaşai n uma a ni.

31

Ukpā u Shawulu n olobo a ni

(1 Ar 10:1-12)

¹ Da aza Filisitiya a kani kuvon n aza Isaraila ali aza Isaraila a sumai. Da unai aza Isaraila n abundai a kusan kugbain ku Gilibowa.

² Da aza Filisitiya a kanzai Shawulu kobolo n olobo ani, da a unai Janata n Abinadabu kobolo n Maliki-shuwa.

³ Da vishili va vu sudukpai ubon u Shawulu, ali da a tawa ni da a ciyai ni n kaya'a da a uka ni muna wuya-wuya.

⁴ Da Shawulu u danai kagbashi ka ni, <<Tala kotokobi ka nu kata vu kotso vu una mu, talo aza ofoto a nampa a tawa una mu kata a shika mu.>> Ama da kagbashi ka ni ka panai wovon da u iwain, da Shawulu u talai kotokobi kani u shikpai ka'a a idika da u yikpakai ka a.

⁵ Ana kagbashi kana ka ci dika yi ucanuku, ka enei Shawulu u kuwa ta da ayi feu wu unai kaci kani uteku tsu na Shawulu u ya'in.

⁶ Ta Shawulu kobolo n olobo a tatsu ani n kagbashi kani kobolo n uma ni a kuwai kanna kete nanai.

⁷ Ana aza a Isaraila ana i upashi u kara'a ka Jezireyelu n aza na i tsu ubon u kalivi ka Kuyene ku Urdu a panai a dana osoji a Isaraila a suma ta kpamu Shawulu kobolo n olobo ani raka a kuwa ta, da a kasukpai likuci i le da a sumai. Da aza a Filisitiya a tawai a dasangi punu a i da.

⁸ Ana kayin ka asai da a za Filisitiya a tawai kupura ucanuku u singai-singai wa osoji a na kuwai, da a cinai keven ka Shawulu kobolon n even olobo ani a kusan kugbain ku Gilibowa.

⁹ Da a gbatyai kaci ka Shawulu da o fodoi u canuku u kuvon uni, da a suki muku ma kaka a kara'a idika ya aza Filisitiya raka n a salai ukuna u singai u nampa a nvali ma amali e le n ubuta u uma a le raka.

¹⁰ Da a zuwai ucanuku u kuvon uni alisa a kamali ke le Ashitoretu, da a bapai keven ki ikyamba kani a mashilya ma likuci i Betu-shan.

¹¹ Ana uma aza a Jabeshi-giliyadu a panai i na aza Filisitiya a ya'ankai Shawulu,

¹² da ali utsura raka aza ugbamukaci a dangai n kayin a banai e Betu-shan. Da a takpai keven ka Shawulu kobolo n ko olobo ani a mashilya ma likuci i Betu-shan. A tukai Jabeshi da osongi.

¹³ Da a purai etele ele da a cidangi a kumi'i ku madanga ma matana a likuci i Jabeshi, da a ya'an kakuli ayin cindere adama a u namgbi u katsuma.

Katagarda ka Ire ka SAMAILA Kubayuwa

E yeve vuza na u ɗanai katagarda ka nampa ka ba. Ama o godumo o yotsongu ta a dana ta ka'a aya amangatawunkuci n kamangankupa (930) kafu umaci u Yesu, megeshe kenu ana Dawuda u kotsoi tsugono.

Katagarda ke ire ka Samaila ka dansa ta ukuna wi ili i na a ya'in a katsuma ka aya amangere ko tsugono tsu Dawuda. Ukuna wa u gbaba ta n ukuna u kuvon kobolo n ulya'i u na Dawuda u ciyai. Katagarda ka ka lya'a ta kelime n kadanshi ku ukuna wu uzuwi u tsugono u Dawuda mogono ma Yahuda 1:1-4, kobolo n ukuna u kuzuwa yi wo okpo mogono mi Isaraila raka 5:1-24.

Ana Dawuda u lya'i Urushelima n kuvon, da u bonokoi likuci ya yo okpoi likuci i gbayin yi idika yi Isaraila. Da kpamu u dikai Akpati vu Uzuwakpani vu Kashile u zuwai punu.

Katagarda ka ka shamgba adama a ukuna wu ulya'i u Dawuda koci ba, ama da ka lya'i kelime n kadanshi ku ukuna wa atakaci a na a ciyai Dawuda, a ubuta wu unushi u na u ya'in m Betusheba vuka vu Uriya kobolo n ugbamukaci u na Abusalom kolobo ka ni ka ya'ankai ni. 15:1--18:18.

Ili i gbangam i na katagarda ka ka ya'in kadanshi i daɗa ukuna u tsumani tsu Dawuda mogono. Ko a na wo okpoi Dawuda mogono ma'a, a ayin a na baci de dem u ya'in unushi, u tsu dakaka ta adama a na u shika unushi u ni kata kpamu wu ushuku n atakaci a Kashile. *Katagarda ka Samaila ka i re* ko yotsongu ta n unushi u Dawuda dem Kashile ka kpaɗa kushatangu uzuwakpani u ni n uma a ni ba.

Ili i na yi punu udari a katagarda ka nampa.

Tsugono tsu Dawuda wa aza a Yahuda 1:1--4:12.

Tsugono tsu Dawuda wa aza a Isaraila raka 5:1--24:25.

a. A kaya ku ugiti 5:1--10:19.

b. Dawuda m Betusheba 11:1--12:25.

c. Igbandarishi n atakaci a Dawuda 12:26--20:26.

b. Aya a na a lazai o tsugono tsu Dawuda 21:1--24:25.

Dawuda u panai ukpa u Shawulu

¹ Ana shawulu u kuwai, ci na de Dawuda n uma a ni o bono n a ubuta u na a lya'i aza a Ameleki n kuvon, da a daɗangi a Zikilagu ali ayin ere.

² A kanna ka tatsu da vuma vu yoku, wu utai de a ubon wa atsuru a shawulu, m motogu ukari, kpamu n kubuta a kaci adama unangbi u katsuma u ni. Ana u yawai u Dawuda da u kudangi a idika da u nekei ni tsugbayin.

³ Da Dawuda we ecei ni, <<Te dai vu utai?>> Da vuma va wu ushuki, <<N la'aka ta a katsura ko osoji ka aza a Isaraila.>>

⁴ Da Dawuda we ecei ni kpamu, <<Nini dai ka ki de? Dana mu.>>

Da u danai, <<Osoji a Isaraila a suma ta a ubuta u kuvon, kpamu osoji abundai a kuwa ta. Shawulu feu n kolobo ka ni Janata a kuwa ta.>>

⁵ Da Dawuda we ecei kolobo ka na ka tukai n arabali a, <<Nini dai vu yevei an Shawulu n kolobo ka ni Janata a kuwa ta?>>

⁶ Da kolobo ka ka ushuki da u danai, <<U ga'aka ta a na mi lo gadi vu kusan ku Gilibowa, da me enei Shawulu u tsubaki a masara ma ni, da me enei ekeke odoku n akumbi odoku a irala dakakai kuyawa devu n ayi.

⁷ Ana u vadalukpai da we enei mu da u dekei mu, da mu ushuki, n danai, <Mpa da na>

⁸ Da wu ecei mu, <Avu da ya?> Da mu ushuki, n danai, <Mpa vuza vu Ameleki da.>

⁹ Da u danai mu, <Yawa devu nu mpa vu una mu, adama a na atakaci a yawa mu ta, kpamu mi a kula'a ba.>

¹⁰ Da n yawai devu n ayi da mu unai ni, adama a na n yeve ta mayun wi a kula'a ba adama a na a ya'anki ta usan kau. Da n dikai orolico a na i a kaci ka ni kobolo m mashingi ma na mi o kubolu ku ni kpamu, a danna n tukai nu raka vuzagbayin vu va.>>

¹¹ Da Dawuda u remei motogu ma ni u karai adama a unangbi u katsuma, ta feu uma a na i kobolo n ayi a ya'in nannai

¹² Da a nangbai katsuma a shikai, kpamu da a ya'in kakuli ali a kubana kulivi adama a Shawulu n kolobo ka ni Janata, kpamu adama a uma a Vuzavagudu m kpa'a ka aza a Isaraila, adama a na a bana ta ukpa u kotokobi.

¹³ Da Dawuda we ecei kolobo ka na ka tukai n arabali a, u danai, <<Tefai vu utai?>>

Da wu ushuki, <<Mpa vuza vu Ameleki da, ama ci ta idashi a idika yi Isaraila.>>

¹⁴ Da Dawuda u danai ni, <<Yidai i zuwai da vu kpadai kupana karikpani ka kudangusa kukiye ku nu vu una Mazagbi ma Vuzavagudu?>>

¹⁵ Da Dawuda u dekei kolobo ke te a katsuma ko olobo a, u danai, <<Bana, vu una yi.>> Da u lapai ni u vakangi a idika.

¹⁶ Da Dawuda u danai vuza vu Amaleki va, <<Mpasa n nu mi ta a kaci ka nu, adama a na nu una u nu u da vu dansai, <Vu una ta Mazagbi ma Vuzavagudu.> >>

Dawuda u ya'in kpalu ku Shawulu n Janata

¹⁷ Da Dawuda u zuba vishipa vu kpalu ku Shawulu n kolobo ka ni Janata.

¹⁸ Da u danai a pi'saka aza a Yahuda vishipa va, vu da vi ta udani a katagarda ka Jasharu.

¹⁹ <<Isaraila una ta tsugbayin tsu nu,
una ta aza a tsugbayin aginda a nu,
Lana bi'i osoji a utsura a yikpai.

²⁰ Kata a dana Gatu ba,
kata feu a sala ka'a a uye kakau u Ashikelon ba,
ta lo nkere ma aza a Filisitiya n kuya'an mazanga,
ta lo nkere ma aza a ofoto a kuya'an mazanga.

²¹ <<Ada Nsasan n Gilibowa,
ya'an o doku a ciya ciza ko mini gadi wa ada ba,
ya'an ashina a da a kpada kudoku kumatsa ili i makara.
Adama a na ta de a langasai nraga mo osoji a utsura gbani,
maraga ma Shawulu kpamu mo doku ma ciya mani'in ba.

²² Utan u Janata u munuka u da,
kotokobi ka Shawulu ki n asuvayali ba,
ka tsu una ta osoji a utsura,
kpamu ka tsu una ta irala.

23 <<Shawulu n Janata ncigi n da, mu usubi kpamu.
A wuma i ta kobolo a ukpa kpamu i ta kobolo,
a la'a ta mashangi o moloko,
a la'a ta kawu utsura.

24 <<Ada nkere mi Isaraila,
shikai adama a Shawulu,
ayi na u ya'ankai da ntogu mi ikebe
ayi na u ukai da ntogu n tsuzogu ma azanariya.

25 <<Osoji a utsura a kuwa ta, una le ta a ubuta u kuvon.
Janata u vaku ta ukpa a nsasan.

26 N namgba ta katsuma kau adama a nu, vuza va Janata,
macigi ma'a vi wa a va,
ucigi u nu wa va u gbani u da ba,
u la'a ta ucigi u maku ma vuka m mavali.

27 <<Danna osoji a utsura a yikpai,
kpamu ucanuku u kuvon u le u namgba ta.>>

2

Erengi Dawuda wo okpo mogono ma Yahuda

1 Ana ukuna u nanlo u kotsoi, da Dawuda we ecei Vuzavagudu, u danai, <<U ga'an ta n gadukpa m bana a likuci i te a katsuma ka likuci i Yahuda?>>

Da Vuzavagudu u danai, <<Bana.>>

Da Dawuda u doku u danai, <<Likuci yi ne i dai m kubana?>>

Da Vuzavagudu wu ushuki u danai, <<Bana a Heburon.>>

2 Da Dawuda u banai de kobolo n amaci a ni ere, Ahinowam vuza vu Jezirelu n Abigelu kagapa ka vuka ka Nabalumu vuma vu Kamelu.

3 Da Dawuda kpamu u dikai uma a na i kobolo n ayi, yaba dem n aza a kpa'a a ni, da a dasangi a likuci i wawa'a i na yi ukara'i n Heburon.

4 Da uma a Yahuda a tawai a Heburon da eregi Dawuda wo okpoi mogono a kpa'a ku Yahuda.

Ana a danai Dawuda aza a Jabeshi-giliyadu ada a cidangi Shawulu,

5 da Dawuda u suki n akaka a kubana wa aza a Jabeshi-giliyadu, u danai, <<Ya'an Vuzavagudu u zuwaka da unasingai, adama a na i neke ta Shawulu mogono ma da tsugbayin a na i cidangi ni.

6 Gogo na ya'an Vuzavagudu u yotsongu ucigi u gbangam n kasingai ka ni wa da. Kata mpa feu n ya'an ka da kasingai a na i ya'in ili i nampa.

7 Gogo na tsurukpai kata i gbama asuvu, adama a na Shawulu mogono ma da ma kuwa ta, kpamu aza a kpa'a ku Yahuda a zagba mu ta mo okpo mogono me le.>>

Ishi-boshetu wo okpoi mogono mi Isaraila

8 Ama Abuna kolobo ka Neru, kovonshi vo osoji a Shawulu, u dikai Ishi-boshetu kolobo ka Shawulu u bankai ni a likuci i Mahanayim.

9 Ta de u zuwa ni wo okpo mogono ma aza a Giliyadu n Ashera n Jezirelu n Ifirayimu m Bayami kobolo n aza a Isaraila raka.

10 Ishi-boshetu kolobo ka Shawulu ki ta n aya amangere n umaci ana u lya'i tsugono ci Isaraila, da u lya'i tsu da aya ere. Ama da aza a Yahuda o tonoi Dawuda.

¹¹ Dawuda u lya'i tsugono tsa aza a Yahuda a aya e cindere n wotoi u tali.

Kuvon ka aza a Isaraila n aza a Yahuda

¹² Kanna ko yoku Abuna kolobo ka Neru n agbashi a Ishi-boshetu kolobo ka Shawulu, utai a Mahanayim a banai a Gibiyon.

¹³ Da Jowabu kolobo ka Zeruya n osoji a Dawuda a utai a gasai n ele a kadaɓa ka Gibiyon. Da a ɗasangi apashi ere, aza o yoku a kapashi ka kadaɓa n tsu nan de aza o yoku tamkpamu a kapashi ka kadaɓa n tsu nampa.

¹⁴ Da Abuna u danai Jowabu, <<Ya'an olobo a ɗanga a gita vishili kafu a tsu.>>

Da Jowabu u danai, ta nannai, <<Ya'an a ɗanga.>>

¹⁵ Da a zagbai uma kupa n ere una wa aza a Bayami aza a na i o kutono Ishi-boshetu kolobo ka Shawulu, n uma kupa n ere kpamu a una u Dawuda.

¹⁶ Da yaba dem u kanai vurala vi ni a kaci, yaba dem u sapai vurala vi ni n kotokobi e mebele, ɗa raka vu le a yikpai kobolo a kuwai. Adama a nannai ɗa e dekei ubuta wa kula Helikatu-hazurimu, vu na vi a Gibiyon.

¹⁷ Kuvon ka tana ku sudukpai a kanna ka nanlo ka. Da o osoji a Dawuda a lya'i Abuna n osoji a ni n kuvon.

¹⁸ Kpamu olobo a tatsu a Zeruya i ta lo, Jowabu n Abishayi kobolo n Asahelu. Asahelu tana vuza vi iladi ɗa kau, iladi an mesheun.

¹⁹ Da Asahelu va u kanai kuguva Abuna n iladi, babu kukpatala ugula ko usungai.

²⁰ Ana Abuna u lanuki kucina ɗa wu ecei ni, <<Avu ɗa Asahelu?>>

Da wu ushuki, <<Mpa ɗa.>>

²¹ Da Abuna u danai ni, <<Guva vuma te a katsuma ko olobo, kata vu isa ucanuku u kuvon u ni.>> Ama Asahelu u kasukpa kuguva yi ba.

²² Da Abuna u doku u danai Asahelu, <<Kasukpa kutono mu. Kata vu zuwa mu una wu ba. Da baci n ya'in nannai, nini ɗai n kudangusa ashi a va ere mi inda toku nu Jowabu?>>

²³ Ama ɗa u iwain ku kpatala. Adama a nannai ɗa Abuna u sovoi ni m masara ma ni a katsuma, ali masara ma ma utai n kucina. Da u yikpai lo u kuwai. Da yaba dem na u yawai a ubuta u na Asahelu u kuwai kata u shamgba wu inda.

²⁴ Ama ɗa Jowabu n Abishayi a guvai Abuna. Kanna a kuyikpa ɗa a yawai a kusan ku Amaha, ku na ki a kinda Giya a uye wa akamba aza a Gibiyon.

²⁵ Da aza a Bayami o bolongi kaci ke le n katsura ka Abuna ɗa okpoi vi te, ɗa a shamgbai kashani de a gadi vu kusan ka.

²⁶ Da Abuna u dekei Jowabu, <<Ci ta a kulya'a kelime m mu unanai ali ayin babu uteku ɗa? Avu feu vi yeve ta a na ukocishi wa wi ta a kutuka n unangbi u katsuma kau. Ali wana ɗai va kudana osoji a nu a kasukpa kusaba otoku e le aza a Isaraila?>>

²⁷ Da Jowabu u danai, <<N kucina ta n Kashile ka wuma, ishi baci vu kebece ukuna ba, mayun osoji a va i a kasukpa kuguva wu ba, ali kayin washi.>>

²⁸ Da Jowabu u likai kavana, ɗa osoji raka a kasukpai kusaba a aza a Isaraila, kpamu o doku a shilika ba.

²⁹ Da Abuna n osoji a ni a dasai nwalu n kayin, o tonoi n Araba. Da a pasai Kuyene ku Urudu, urangi Bituron ɗa a yawai a Mahanayim.

³⁰ Da Jowabu u kpatalai u kasukpai kutono Abuna. Ama ana u bolongi osoji a ni raka, ana a e kecei le ɗa a nambai uma kupa n kuci a Dawuda babu punu tana a Asahelu.

³¹ Kpamu osoji a Dawuda una de aza a Bayami amangatawantatsu n amangatatsu (360) ele vu na i kobolo n Abuna.

³² Da a ɗikai Asahelu a ciɗangi a kasaun ke esheku a ni, ka na ki a Batalami. Da Jowabu n uma a ni a dasai nwalu n kayin ka nanlo ɗa ubuta wakanai le a Heburon.

3

¹ Kpa'a ku Shawulu n ku Dawuda e geshe ta o kuvon, ɗa kpa'a ku Dawuda ku lya'i kelime n kutsurukpa, ama kpa'a ku Shawulu tamkpamu ɗa ku lya'i kelime n ko okpo kaɗapa.

Muku n na a matsakai Dawuda a Heburon (1 Ar 3:1-4)

² Nava ele ɗa muku mo olobo n Dawuda, aza a na a matsakai ni a likuci i Heburon, maku ma ugiti ayi ɗa, Amonn anaku a ni a ɗa Ahinowam vuza vu Jezireyelu.

³ Vuza ire ayi ɗa, Kiliyabu maku ma Abigelu vuka vu magasa Nabalvu vuza vu Kamelu. Vuza tatsu ayi ɗa Abusalom, kula ka anaku a ni ku ɗa Ma'aka, mekere ma Talamayi mogono ma Geshuru.

⁴ Vuza nashi ayi ɗa, Adonija anaku a ni aɗa Hagitu. Vuza tawun ayi ɗa Shefatiya anaku a ni aɗa Abitali.

⁵ Vuza tali ayi ɗa Iturim anaku a ni aɗa Egila. Na va ele ɗa muku n na a matsakai Dawuda a Heburon.

Abuna u bonoi u bankai Dawuda

⁶ Ana wo okpoi kpa'a ku Shawulu n ku Dawuda ku lya'i kelime n kuvon. Da Abuna u kanai kudoku kaɗi ka ni tsugbayin a katsuma ka aza a Shawulu.

⁷ Shawulu wi ta n vuka vu gbani vu na e ci ɗe ke Rizapa mekere ma Ayiya. Kanna ke te ɗa Ishi-boshetu u ɗarangi Abuna, u danai, <<Adama a yidai ɗa vu banai vu vaki n vuka ve esheku a va?>>

⁸ Da Abuna u ya'in wupa kau n kadanshi ka na Ishi-boshetu u ya'ankai ni, ɗa u danai, <<Vu zuwa ta mpa vuza modoruko ɗa, vu zuwa ta mpa mi ta a kubanka aza a Yahuda ɗa? Ali nu ugiti ɗe, ɗa n yotsongi usubi u va a kpa'a ku Shawulu esheku a nu kobolo n aza a ni n aja'a a ni. Kpamu n neke wu e ekiye a Dawuda ba. Ama avu ɗa na anana vu shikai mu, n ukuna wu unushi u tsugbani n vuka vu nampa.

⁹ Ya'an Kashile ka takacika mu Abuna, ɗa baci n kpaɗai kubanka Dawuda u ciya i na Vuzavaguɗu u kucinakai ni,

¹⁰ Adama a na Vuzaguɗu u dana ta wi ta a kutakpa tsugono a kpa'a ku Shawulu, kaɗa u neke Dawuda wo okpo mogono mi Isaraila m ma aza a Yahuda, kaɗa u lya'a tsugono a Dan a ubon u gaɗi ali a kubana a Biyasheba a ubon u ɗakai.>>

¹¹ Ama Ishi-boshetu u ka'wan u doku u kebece Abuna kakuna ba, adama na u pana ta wovon u ni.

¹² Da Abuna u suki aza a usuki kubana u Dawuda, u danai, <<Idika ya i yayi? Ya'an uzuwakpani nu mpa, kaɗa m banka wu n zuwa aza a Isaraila raka o tono wu.>>

¹³ Da Dawuda u danai, <<U ga'an ta, mi ta a kuya'an uzuwakpani n avu. Ama ili te i na n cigai wa nu i ɗaɗa, vi a kugasa aushi nu mpa ba sai ayin a na vu tukai mu m Mikalu mekere ma Shawulu, a makyen ma na vu tawai kene mu.>>

¹⁴ Da Dawuda u suki aza a usuki u Ishi-boshetu kolobo ka Shawulu, u danai, <<Neke mu vuka vu va Mikalu, ayi na n tsupai tsumana ci ni n ukpan wo ofoto aza a Filisitiya amangatawun (100).>>

¹⁵ Da Ishi-boshetu u suki a bana a dika Mikalu a kpa'a ku vali ni Palitiyelu kolobo ka Layishi.

¹⁶ Ama da vali ni u tonoi ni m masshi ali a kubana a Bahurim. Da Abuna u danai ni, <<Wala vu bono a kpa'a.>> Da ta na u kpatalai.

¹⁷ Da Abuna u nekei nkoshi m gbara-gbara ma a aza a Isaraila odoki, u danai, <<M megeshe de i lansa ta Dawuda wo okpo mogono ma da.

¹⁸ Gogo na i ciya ta kofon ka na i kuya'an nannai, adama a na Vuzavaguđu u ya'an ka ta Dawuda uzuwakpani, u danai, <Mi ta a ku isa uma a Isaraila ekiye a irala i le aza a Filisitiya n utsura u kukiye ku kagbashi ka va Dawuda.> >>

¹⁹ Abuna feu u ya'in kadanshi n aza a Bayami. Da u banai u danai Dawuda a Heburon ili raka i na aza a Isaraila n kpa'a ku Bayami enei i ga'an ta a ya'an.

²⁰ Abuna u dikai osoji a ni kamanga a banai u Dawuda de a Heburon. Da Dawuda u ya'in kadiva adama a Abuna kobolo n uma a ni.

²¹ Da Abuna u danai Dawuda, <<Ya'an n danga n bolonku vuzagbayin vu va mogono aza a Isaraila raka adama a na a ya'an uzuwakpani n avu, a zuwa wu vu okpo mogono me le, kata vu lya'a tsugono a ubuta raka tsu na kadu ka nu ka cikalai.>> Da Dawuda wu utukai Abuna, da u lazai m matana.

Jowabu wu unai Abuna

²² Megeshe kenu da osoji o yoku a Dawuda kobolo n Jowabu o bonoi n a ubuta u kuvon, da tukai n ucanuku u gbani wa abundai u na a purai. Ama Abuna u buwa kobolo n Dawuda a Heburon ba, adama a na e pecemgbenei ta de n Dawuda, kpamu u laza de m matana.

²³ Ana Jowabu kobolo n osoji a na i kobolo n ayi raka a yawai, da a danai ni, <<Abuna kolobo ka Neru ka tawa ta a ubuta u mogono, kpamu u kasukpai yi ta u lazai m matana.>>

²⁴ Da Jowabu u banai u danai mogono, <<Yidai vu ya'in nannai? Ali Abuna u tawai wu a nu! Yidai i zuwai da vu kasukpai ni u lazai? Ayi da na tana u laza de.

²⁵ Vu yeve an Abuna kolobo ka Neru ka u tawa ta adama a na u doro wu, ciya u yeve ku'uwa ku nu n ku uta ku nu, n ili i na vu sheshei kuya'an dem.>>

²⁶ Ana Jowabu wu utai u kasukpai Dawuda, da u suki aza a usuki a bana o bono n Abuna, da a cina ni a kayinva ka Sira da o bonoi n ayi. Ama Dawuda u yeve n ka ba.

²⁷ Ana Abuna u bonoi a Heburon, da Jowabu u dekei ni a kaga'in ka utsutsu m likuci, adanshi wi ta a kuya'an ka yi kadanshi paki, da u sovoi ni m mawun a katsuma wu unai, adama a na u tsupa tsu na unai vangu ni Asahelu.

²⁸ Ana Dawuda u panai ka'a, da u danai, <<Vuzavaguđu u yeve ta mpa n uma o tsugono tsu va ci n kukiye adama a ukpa u Abuna kolobo ka Neru ba.

²⁹ Kasukpa mpasa n Abuna m bono a kaci ka Jowabu m kpa'a ke esheku a ni raka. Ya'an ayin tutu a namba vuza vu kudodi ko vuza vu ukutu ko makutsuma ko vuza vu usan u muna ko vuza kambulu a kpa'a ku ni ba.>>

³⁰ Ta Jowabu n toku ni Abishayi unai Abuna nannai, adama a na wu una ta toku le Asahelu a ubuta u kuvon u na a ya'in a Gibiyon.

Dawuda u ya'in kpalu adama a Abuna

³¹ Da Dawuda u danai Jowabu n uma a na i kobolo n ayi raka, <<Karai ntogu n da, kata i uka akashi a kpalu i namgba katsuma adama a ukpa u

Abuna.>> Da Dawuda mogono n kaçi ka ni u tonoi aza a na a ñikai keven ka.

³² A cidangi Abuna a Heburon. Da mogono mu utukai kalakatsu ña u shikai gbani-gbani a kasaun ka Abuna, ña uma raka a shikai.

³³ Da mogono ma ya'ankai Abuna vishipa vu kpalu, u danai,

<<Nini ñai Abuna u kukuwa tsu na kalau ka tsu kuwa?

³⁴ A shiya ekiye a nu ba,
a daza ene a nu n ikani ba,
tsu vuza na uma gbani-gbani unai,
ta una nu nannai.>>

Da kpamu uma raka o doku a shikai adama a ni.

³⁵ Da uma a tawai u Dawuda a kanai kule'eshe yi u lya'a ilikulya'a ali n kagimi ka kanna. Ama ña Dawuda u kucinai, u danai, <<Ya'an Kashiile ka una mu na, ña baci m bankai n ilikulya'a ko ili yoku a una u va babu kanna ka yikpa.>>

³⁶ Ana uma a ya'in cico'o n i na mogono ma ya'in, ña u ga'in le ña kpamu uma raka a panai uyo'o wi ili i na mogono ma ya'in.

³⁷ A kanna ka nanlo ka, ña aza a Yahuda n aza a Isaraila raka e yevei a na n ucigi u mogono u ña a unai Abuna kolobo ka Neru ba.

³⁸ Da mogono ma danai agbashi a ni, <<I yeve a na vuza kelime n vuma gbayin u kuwai a katsuma ki Isaraila anana ba?

³⁹ Anana m pana ta karikpani ko an wo okpoi mpa ña mogono ma na e erengi. Uma a nampa, olobo a Zeruya a la'a mu ta utsura. Ya'an Vuzavagudu u tsupaka vuza kawuya derere vi ili i na u ya'in.>>

4

A unai Ishi-boshetu

¹ Ana Ishi-boshetu kolobo ka Shawulu ka panai a danai Abuna u kuwa ta a Heburon, ña ikyamba i ni i kuwai. Da feu aza a Isaraila raka a panai wovon.

² Ayi Ishi-boshetu kolobo ka Shawulu ka, wi ta n uma ere a na i aza e kelime a aza a vishili, ula e le a ña Ba'ana kobolo n Rikabu, olobo a Rimon vuza vu Beyerotu a idika i Bayami, adama a na e kece ta Beyerotu a katsuma ka ubon idika i Bayami,

³ adama a na aza a Beyerotu a suma ta a banai a Gitayim limoci, ta ñe tana i a idashi i limoci ali n anana*.

⁴ Janata kolobo ka Shawulu wi ta m maku ma na e ci ñe Mefiboshetu ama makutsuma ma'a, maku ma mi ta n aya a tawun. Ana vuka vu na vi o kuwo'o yi u panai arabali a na utai a Jezirelu a danai Janata n Shawulu a kuwa ta, ña u ñikai Mefiboshetu u sumai. Ama ayi o moloko ma a iladi ña maku ma ma yikpai, ña a zuwai wo okpoi makutsuma.

⁵ Da Rikabu m Ba'ana olobo a Rimon vu Beyerotu, a banai a kpa'a ku Ishi-boshetu n kanna a kaci, ña a cinai ni alavu a kanna.

⁶ Da a uwai a kpa'a adanshi i ta a kenuku alkama. Ana o sovoi ni ña a sumai.

⁷ Ana a uwai asuvu a kpa'a ka, ayi iva'in a kajiba a kunu ku ni, ña o sovoi ni unai, ña a gbatyai ni kaci. Da a ñikai ka'a o tonoi uye u Araba n kayin ka nanlo.

⁸ Da a bankai n kaci ka Ishi-boshetu u Dawuda mogono a Heburon. Da a danai ni, <<Kaci ka Ishi-boshetu ka ña a na, kolobo ka Shawulu, vurala vu

* **4:3 4:3** ali n anana I ta a kadanshi ali a kubana a makyan ma na a ñanai katagarda ka i re ka Samaila. **4:4 4:4** 2 Sam 9:12

nu, ayi na u lansaì wuma u nu. Anana Vuzavagudu u tsupaka ta mogono u Shawulu nu ntsukaya n ni.>>

⁹ Ama da Dawuda wu ushuki Rikabu m Ba'ana vuza ni, olobo a Rimon vu Beyerotu, <<N kucina ta n kula ku Vuzavagudu vu wuma ayi na wi isai mu a katsuma ka atakaci dem.

¹⁰ Ana vuza yoku u danai mu, <Lana, Shawulu u kuwa ta,> u sheshe ta u tuka mu ta n arabali a singai, ama da n kanai ni da n zuwai unai ni a Zikilagu, wo okpoi ni katsupu ku ukuna wa akaka a ni.

¹¹ Ada na yi uma gbani-gbani yi unai vuza singai a kpa'a ku ni a kajiba ka ni. Mi ta e ku ece mpasa n ni a kaci ka da, kata n takpa da aduniyan.>>

¹² Da Dawuda u zuwai olobo a ni a una Rikabu m Ba'ana, da a ya'in nannai. A gbatyai ekiye e le n ene e le, da a sabangi even a ikyamba e le devu n kadaa ka Heburon. Ama da a dikai kaci ka Ishi-boshetu a cidangi a kasaun ka Abuna a Heburon.

5

Dawuda wo okpoi mogono mi Isaraila

(1 Ar 11:1-3; 14:1-7)

¹ Da kumaci ka aza a Isaraila raka ku tawai u Dawuda a Heburon a danai ni, <<Lana, atsu mpasa n nu n da.

² N ayin a cau, ana Shawulu wi mogono ma tsu, avu da vuza na vu tsu uta n aza a Isaraila a kubana kuvon, avu da kpamu vu tsu bono n ele. Da Vuzavagudu u danai nu, <Avu da vuza na vo kokpo magubi ma aza a Isaraila, kata kpamu vu okpo mogono me le.> >>

³ Ana nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila raka a tawai u mogono Dawuda a Heburon, da Dawuda u ya'in uzuwakpani n ele de e kelime ka Vuzavagudu, da erengi ni wo okpoi mogono ma aza a Isaraila.

⁴ Dawuda wi ta n aya kamangankupa ana u gitai tsugono, da u lya'i tsugono tsa aya amangere.

⁵ De a Heburon va u lya'a ta tsugono tsa aza a Yahuda ali aya e cindere n wotoi u tali, da u lya'i tsugono tsa aza a Isaraila n aza a Yahuda a aya kamangankupa n a tatsu de a Urushelima.

Dawuda u lya'i Urushelima n kuvon

(1 Ar 11:4-9; 14:1-7)

⁶ Da mogono Dawuda n osoji a ni a banai a Urushelima adama a na a ya'an kuvon n aza a Jebusiya a na i a idashi de. Da a ya'ankai Dawuda ulami a danai, <<Vi a ku'uwa na wa tsu ba. Ko ayimba nu nkutsuma koci n yawa ta o loko wu.>> E kusheshe ku le, <<Dawuda wi a kufuda ku'uwa punu a ubuta wa ba.>>

⁷ N nannai dem, Dawuda u lya'a idika yi ukanji i Sihiyona n kuvon, i na gogo na e ci deke likuci i Dawuda.

⁸ A kanna ka nanlo ka Dawuda u danai uma a ni, <<Vuza na baci u cigai u lya'a aza a Jebusiya n kuvon, mayun da u tono n uye u mini nannai da ya a ku una, <Nkutsuma n ayimba,> aza a na Dawuda u iwain,>> i daa i zuwai da a danai, <<Nkutsuma n ayimba a ku'uwa A'isa a gbayin a ba.>>

⁹ Ana ka nanlo ko kotsoi, da Dawuda u bonokoi likuci yi ukanji ya ubuta wi idashi i ni, u ne'i i da kula Likuci i Dawuda. Da kpamu u ya'in ima'ashi ukara'i u ni. U gitai a Milo ubuta u na a shatangi n kayala, ukara'i n mashilya ma.

¹⁰ Da utsura u tsugono u Dawuda u lya'i kelime n kutsurukpa, adama a na Vuzavagudu Kashiile Mala'imili wi ta kobolo n ayi.

¹¹ Da Hiram mogono ma Taya ma suki n aza a usuki a kubana u Dawuda, a banka yi ndanga n Sida, n ama'i n e she'wei, adama a na a ma'aka Dawuda kpa'a ku tsugono.

¹² Da Dawuda u yevei a na Vuzavaguđu da u zagbai ni mogono mi Isaraila, kpamu tsugono ci ni ci ciyai ucikpi adama a uma a ni aza a Isaraila.

¹³ Ana Dawuda u kasukpai Heburon a kubana a Urushelima, u doku u dikai amaci kobolo n amaci a gbani a Urushelima, da a matsakai ni muku mo olobo ni nkere.

¹⁴ Na da ula a muku n na a matsakai ni a Urushelima. Shimeya n Shobabu n Natan kobolo n Sulemanu,

¹⁵ n Ibaharu, n Elishuwa n Nefegu, kobolo n Jafiya,

¹⁶ Elishama n Eliyada kobolo n Elifeletu.

Dawuda u lya'i aza a Filisitiya n kuvon

(1 Ar 14:8-17)

¹⁷ Ana aza a Filisitiya a panai a zagba ta Dawuda wo okpoi mogono ma aza a Isaraila, da utai raka a banai kulansa Dawuda. Da ta na Dawuda u ciyai izumghi da u banai u shedeki e kpenle ku gbayin.

¹⁸ Da aza a Filisitiya a tawai e peciki kaci ke le a kara'a ka Refimu.

¹⁹ Da Dawuda we ecei Vuzavaguđu, <<M bana n shilika n aza a Filisitiya a? Vi ta e kuneke le ekiye a va?>>

Da Vuzavaguđu u danai Dawuda, <<Bana, mi ta e kuneke wu ele ekiye a nu.>>

²⁰ Da Dawuda u banai a Ba'alu-Perazim, u lya'i le n kuvon da u danai, <<Vuzavaguđu u boso ta irala i va tsu na mini mo tsu boso.>> Da e dekei ubuta wa Ba'alu-Perazim.

²¹ Da aza a Filisitiya a sumai a kasukpai amali e le lo, Da Dawuda kobolo n uma a ni a purai a da.

²² Da kpamu aza a Filisitiya a utai da e pecei kaci ke le a kara'a ka aza a Refimu ka.

²³ Da Dawuda u doku we ecei Vuzavaguđu, u danai, <<Kata vu bana we ele magaba ba, ama kara'a le n kucina, kata vu uta le n tsu ubon wu ndanga m Balasama.

²⁴ A makyan ma na baci i panai izumghi yi nwalu gadi vu ndanga m balasama, kata i wala gogo'o, adama a na urotu u da u na Vuzavaguđu u uwai e kelime ka da, adama a na u shilika kau no osoji a aza a Filisitiya.>>

²⁵ Da Dawuda u ya'in tsu na Vuzavaguđu u danai ni, Dawuda n osoji a ni a guvai aza a Filisitiya ili i na i dikai a Geba ali a kubana a Geza. Unai aza a Filisitiya n abundai.

6

A tukai n akpati vu uzuwakpani a Urushelima

(1 Ar 13:1-14; 15:1-16:3, 43)

¹ Da Dawuda u doku u bolongi osoji a Isaraila aza a na a fudai o kuvon uma akpan kamangankupa (30,000).

² Da u dangai a Ba'ala vu Yahuda da da Kiriyatu-jerimu u banai kobolo n uma raka a na i kobolo n ayi, adama a na a tuka n akpati vu uzuwakpani vu Kashile, vu na e ci deke n kula ku Vuzavaguđu Mala'imili, ayi na wi idashi e mere mi icorobi.

³ Da a dikai akpati vu uzuwakpani vu Kashile a kpa'a ku Abinadabu ku na ki a gadi vu kusan, da a kiyangi vu da e keke va anaka vu savu. Uza kobolo n Ahiyo olobo a Abinadabu, ele da o kutono n keke va anaka a.

⁴ Ahiyo da wi a nwalu e kelime ka akpati vu uzuwakpani vu Kashile va.

⁵ Da Dawuda kobolo n aza kpa'a ki Isaraila raka a kanai tsuwa'i n e je'i, n utsura u le raka e kelime ka Vuzavaguđu, n ishpa n a wa'i umolu n ishari m medele n agundari kobolo n ugogi.

⁶ Ana a yawai a ulanga u kulapu ku Nakon, anaka a na i o kurono keke va a tadatsai, da Uza u barukpai kukiye ku ni da u kanai akpati vu uzuwakpani vu Kashile va.

⁷ Da Vuzavaguđu u ya'in wupa n Uza, adama a ugbamukaci u na u ya'in a na u sa'wai akpati vu uzuwakpani va, da Kashile ku unai ni, da u kuwai lo devu n akpati vu uzuwakpani vu Kashile va.

⁸ Da Dawuda u namgbai katsuma adama a wupa u na Vuzavaguđu u ya'in n Uza. Da tana e dekei ubuta wa kula Pereza-uza, dada atakaci a Uza, ta tana ku da ki de nannai ali n anana.

⁹ Da Dawuda u panai wovon u Vuzavaguđu a kanna ka nanlo, u danai, <<Nini dai n kutuka n akpati vu Vuzavaguđu wa va?>>

¹⁰ Adama a nannai Dawuda wu ushuku kudika akpati vu Vuzavaguđu va a kubanka a Urushelima Likuci i Dawuda ba. Da kucikpa u bankai n vu da a kpa'a ku Obedu-edom vuza vu Gatu.

¹¹ Da Akpati vu Vuzavaguđu vu yongoi a kpa'a ku Obedu-edom vuza vu Gatu ali wotoi u tatsu, da ta na Vuzavaguđu u zuwakai Obedu-edom kobolo n aza a kpa'a a ni raka unasingai.

¹² Da o tonokoi mogono Dawuda, a danai, <<Vuzavaguđu u zuwaka ta kpa'a ku Obedu-edom unasingai kobolo n ili i kpa'a i ni dem, adama a akpati vu Kashile va.>> Da Dawuda u banai u dikai akpati vu Kashile va a kpa'a ku Obedu-edom da u bankai n vu da a likuci i Dawuda m mazanga.

¹³ Ana aza na a dikai akpati vu Vuzavaguđu va a dasai adanga a tali, da u ya'in alyuka o kobomburon kobolo m medendem mi ikyamba.

¹⁴ Dawuda u uki n motogu mu ucali ma efodu n tsuzogu, da u ya'in kuje'e n utsura u ni raka adama a na u cikpa Vuzavaguđu.

¹⁵ Da Dawuda n aza a Isaraila raka a tukai n akpati vu Vuzavaguđu n yoroli i mazanga kobolo n ciliki ci kavana.

¹⁶ Ana a ukai n akpati vu Vuzavaguđu asuvu a likuci i Dawuda, da Makelu mekere ma Shawulu, u lanai n katusu da we enei mogono Dawuda e kuje'e n u dikpangi e kelime ka Vuzavaguđu, da u goyoi ni a kadu ka ni.

¹⁷ Da a ukai n akpati vu Vuzavaguđu asuvu da a zuwai vu da a ubuta wi idashi u ni punu asuvu a Mayali ma Vuzavaguđu, ma na Dawuda u fobusokoi ni. Da Dawuda u ya'in kune'e ku kusongu n ku matana e kelime ka Vuzavaguđu.

¹⁸ Ana Dawuda u kotsoi kuya'an alyuka e kune'e ku kusongu kobolo n kune'e ku matana, da u zuwakai uma unasingai n kula ku Vuzavaguđu Mala'imili.

¹⁹ Da u pecekei le ili kulya'a, aza a Isaraila raka amaci n ali, yaba dem kakutsu ko boroji, n inyama yi uzungi, n kakutsu ka umaci u mambulu u dekpu. Da yaba dem vu le u bonoi a kpa'a ku ni.

²⁰ Ana Dawuda u bonoi a kpa'a ku ni adama a na u zuwaka kpa'a ku ni unasingai. Da Makelu mekere ma Shawulu wu utai u gasai n Dawuda, da u danai, <<Nini dai mogono mi Isaraila ma dikai kaci ka ni anana? U palukpai ikyamba i ni e kelime ka agbashi amaci a ni, tsu na uma a wasasa a ci ya'an.>>

²¹ Da Dawuda u danai Makelu, <<N ya'an ta kuje'e e kelime ka Vuzavaguđu adama a na n cikpa yi, ayi na u zagbai mu a una we esheku a nu n aza a kpa'a

ku ni raḳa, u zagba mu ta mo okpo mogono mi Isaraila, uma a Vuzavaguḍu. Mi ta a kuya'an kuje'e adama a na n cikpa Vuzavaguḍu.

²² Mi ta a kufuḍa kugoyo kaḱi ka va u la'a tsu nampa, ali mo okpo ili i kugoyi wa nu. Ama wa agbashī a amaci a na vi a kadanshi i ta e kuneke mu tsugbayin.>>

²³ Adama a ili i nampa, Makelu mekere ma Shawulu u matsa maku ba, ali a ukpisa u ni.

7

Kashile ka ya'in Uzuwakpani n Dawuda

(1 Ar 17:1-15)

¹ Ana Dawuda u ḁasangi a kpa'a ku ni, ḁa Vuzavaguḍu u nekei ni iḁashi maṭana n irala i na yi ukara'i n ayi,

² ḁa u danai keneki Natan, <<Lana, gogo na mpa ḁa na a kuvuka a kpa'a ku ndanga n sida, ama akpati vu uzuwakpani vu Kashile ḁa ḁe a Maṣali.>>

³ Da Natan u danai mogono, <<Ya'an ili na yi a kaḁu ka nu, adama a na Vuzavaguḍu wi ta kobolo n avu.>>

⁴ Ama n kayin ka nanlo ḁa Vuzavaguḍu u ya'in kadanshi n Natan, u danai,

⁵ <<Bana vu dana kagbashi ka va Dawuda, <Ili i na Vuzavaguḍu u danai i ḁanna. Avu ḁa vuza na va kuma'aka mu kpa'a ku na n kuḁasangu?>

⁶ Ili i na i ḁikai a makyan ma na mu utukai aza a Isaraila a iḁika i Masar, ali a kutawa anana, n sa'wa kuḁasangu a kpa'a ba, ama mi ta a kukarasa a ubuta u maṣali tsu ubuta wi iḁashi u va.

⁷ A ubuta u na n kanai kukarasa n aza Isaraila raḳa, dana mu n sa'wa ta kuya'an kadanshi n vuza te a kaṭsuma ka aza e kelime a Isaraila vuza na n zagbai u tono n uma a va aza a Isaraila n danai, <<Yidai i zuwai ḁa i kpaḁai kuma'aka mu kpa'a ku ndanga n Sida?>> > >>

⁸ <<Dana kagbashi ka va Dawuda, <Ili i na Vuzavaguḍu Mala'imili ma danai i ḁanna, n ḁika wu ta a ubuta u kaguḁa avu maku, adama a na vo okpo mogono ma uma a va aza a Isaraila.

⁹ Kpamu n yongo ta kobolo n avu a ubuta u na vu banai dem, ḁa mu unai irala i nu raḳa. N zuwa wu ta vu ciyai kula ku gbayin uteku tsu ula aza a gbagba'in a aduniyan.

¹⁰ Mi ta e kuneke aza a Isaraila ubuta u kaḱi ke le, kaṭa n zuwa le ḁe a ubuta wa wo okpo u le. Babu vuza na u kugbandarasa le, uma a gbani-gbani o kudoku a gbandarasa le uteku tsu na a kiwanai kuya'ansaka le ba,

¹¹ ili i na i ḁikai a makyan ma na n zagbai aza e kelime adama a na o tono n uma a va aza a Isaraila. Mi ta e kuneke ḁa maṭana e ekiye a irala i ḁa. Mpa Vuzavaguḍu n danai, mi ta a kuzuwa kpa'a ku nu ko okpo kpa'a ku tsugono.

¹² A makyan ma na baci ayin a nu o kotsoi ḁa vu bankai ukpisa, mi ta a kuḁangusa vuza yoku a kaṭsuma ka ntsukaya n nu u lya'a tsugono a una u nu. Kaṭa n zuwa tsugono ci ni tsu tsurukpa.

¹³ Ayi ḁa vuza na u kuma'a A'isa a gbayin adama a kula ku va, kaṭa n zuwa tsugono ci ni ci lya'a kelime ali ayin babu uteku.

¹⁴ Mi ta o kokpo esheku a ni, kaṭa ayi tamkpamu wo okpo maku ma va. U ya'an baci ili i gbani-gbani, mi ta a kuzuwa uma a takacikai yi. Uma a ḁa o ko okpo mashashawun ma va.

¹⁵ Mi a kukpaḁa kuyotsongu yi ucigi u va u babu kukotso ba, tsu na n ya'ankai Shawulu, vuza na n takpai adama a na m bonuko wu mogono.

¹⁶ Kpa'a ku nu kobolo n tsugono tsu nu ci ta a kulya'a kelime ali ayin babu uteku, kakuba ko tsugono tsu nu ki ta o kuyongo ali ayin babu uteku.> >>

¹⁷ Da Natan u tonokoi Dawuda ili ra_ka_i na we enei a_ubuta_u kene ku ni.

Dawuda u ya'in avasa a kucikpa

(1 Ar 17:16-27)

¹⁸ Da Mogono Dawuda u uwai a_ubuta_u na a zuwai akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguđu va, da u da_sangi e e kelime ka Vuzavaguđu u ya'in avasa, u danai. Yayi Mpa, Vuzavaguđu vuzagbayin, kpamu anan yayi aza a kpa'a ku va, ali da vu nekei mu tsugbayin tsu nampa?

¹⁹ Kpamu me ene ta_adanshi kanampa ka yawa ba, Vuzavaguđu Kashile, vi ya'an ta_kpamu kadanshi adama a kpa'a ku kagbashi ka_nu, vu danai kumaci ku ni ki ta o kuyongo ayin n_abundai. Ta vu ci ya'anka vuma nannai Vuzavaguđu Kashile?

²⁰ Yida_i kpamu mpa Dawuda u kudana wu? Adama a na vu yeve mu ta_kagbashi ka_nu, Vuzavaguđu Kashile.

²¹ Adama a uzuwakpani u nu, kobolo kpamu nu ucigi u kađu ka_nu, da vi ya'in ili i gbagbain i nampa da kpamu vu kasukpai mu n yevei i da.

²² Avu vuzagbayin da vi kau, Vuzavaguđu Kashile. Babu vuza na wi tsu nu, babu kpamu Kashile ko yoku sai avu ende'en, uteku tsu na tsu panai n atsuvu a_tsu.

²³ Babu uduniyan u yoku a duniya u na wi tsu uma a_nu aza a Isaraila. Aza a na avu Kashile vu shibai okpo uma a_nu. vu zuwai e yevei nu, vu ya'ankai uma a_nu ili i mereve i gbagbain, da kpamu vu lokoi uduniyan u yoku kelime ka uma a_nu a na vu shibai a idika i Masar.

²⁴ Vu zagbakai kaci ka_nu aza a Isaraila okpoi uma a_nu ali ayin babu uteku. Da avu Vuzavaguđu, vu okpoi Kashile ke le.

²⁵ <<Gogo na, Vuzavaguđu Kashile, shatangu uzuwakpani u nu u na vu ya'ankai kagbashi ka_nu m kpa'a ku ni, kata_kpamu vu zuwa ka'a ka shamgba ayin babu uteku, kpamu vu ya'an uteku tsu na vu dansai.

²⁶ Ya'an e neke kula ku nu tsugbayin ayin babu uteku. Ali uma a dana, <Vuzavaguđu Mala'imili ayi da Kashile ka aza a Isaraila.> Kata_kpa'a ku kagbashi ka_nu Dawuda kutsurukpa.

²⁷ Vuzavaguđu Mala'imili, Kashile ka aza a Isaraila, vu kasukpa ta_kagbashi ka_nu ke yevei ili i nampa, vu danai, <Mi ta_a kuzuwa kpa'a ku nu ku lya'a kelime.> Adama a nannai da kagbashi ka_nu ka_ciyai utsura u kuya'an avasa a nampa wa_nu.

²⁸ Vuzavaguđu Kashile, avu da Kashile, a makyan dem vu tsu shatangu ta_kadanshi ka_nu, kpamu avu vu ya'anka ta_kagbashi ka_nu uzuwakpani wu ili i singai i nampa ya.

²⁹ Gogo na n folono wu ta, zuwaka kagbashi ka_nu n kpa'a ku ni ra_ka_unasingai, u ciya_kulya'a ku kelime ali a kubana ayin babu uteku. Adama a na avu Vuzavaguđu Mala'imili, avu da vi ya'in kadanshi, adama a na avu vu zuwaka ta_kpa'a ku kagbashi ka_nu unasingai, u da wi ta_tana o kokpo yi n unasingai ali a kubana ayin babu uteku.>>

8

Ulyai u mogono Dawuda

(1 Ar 18:1-17)

¹ Ana ilo, da Dawuda u lya'i aza a Filisitiya n kuvon, da u bonokoi le agbashi a_ni. Da wu isai likuci i Metegu-Amah ekiye aza a Filisitiya.

² Da kpamu Dawuda u lya'i aza a Mowabu n kuvon, da u gerei le adaru-adaru a vaki a idika. Da u dikai kawin u gisanki le, ugisanki u kawin kure dem u zuwai una le, ugisanki u kawin kutatsu u kasukpai le n wuma. Da aza a Mowabu okpoi agbashi a Dawuda, a kanai ku tawasaka yi n utafu.

³ Da Dawuda u lya'i Hadadezeru kolobo ka Rehobu mogono ma Zoba n kuvon. Ili i nampa ya i gita ta a makyan ma na Hadadezeru wi a nwalu a kubana e kuyene ku Yufiretu, Adama a na u doku u bonoko n utsura u ni de.

⁴ Da Dawuda wu isai akumbi odoku o mogono ma Zoba kakpan n amangatawencindere (1,700) n osoji a idika akpan kamanga (20,000). Da Dawuda u gbatyasai ene odoku e le raka, ama da u kasukpai o yoku adama ekeke odoku amangatawun (100).

⁵ Ama ana osoji aza a Siriya vu Dimaska a tawai adama a na a banka Hadadezeru mogono ma Zoba, da Dawuda wu unai osoji akpan kamanga n ere (22,000) e le.

⁶ Da Dawuda va u zuwai atsura osoji a ni a Siriya vu Dimaska, da aza a Siriya okpoi agbashi a ni, da a kanai ku tawasaka yi n utafu. Vuzavaguđu u tsu neke ta Dawuda ulya'i a ubuta dem u na u banai.

⁷ Da Dawuda u purai nraga ma azanariya m aza e kelime n Hadadezeru da u bankai a Urushelima.

⁸ Da kpamu u purai iyum i shili n abundai ya aza a Beta m Berotayi vu likuci i tsugono tsu Hadadezeru.

⁹ Ana mogono Toyi ma aza a Hamata u panai arabali a danai Dawuda u lya'a ta osoji a Hadadezeru n kuvon raka,

¹⁰ da u suki kolobo ka ni Joram* u mogono Dawuda adama a na u kyasa yi, da kpamu u cikpai ni adama a na Dawuda u shilika ta n Hadadezeru da kpamu u ciyai ulya'i, Toyi u ya'an ta nannai adama a na ayi Hadadezeru wi ta o kuvon n ayi ayin tutu. Ayi Joram va u tukai ta ucanuku wa azurufa n azanariya kobolo n iyum i shili.

¹¹ Da mogono Dawuda we ereengi ucanuku wa u Vuzavaguđu raka uteku tsu na u ya'in n azurufa kobolo n azanariya a na u purai a uduniyan u na u lya'i n kuvon.

¹² Uduniyan wa ele da Edom m Mowabu n Amon n aza a Filisitiya, n aza a Ameleki. Da kpamu we ereengi ucanuku u na u purai u Hadadezeru kolobo ka Rehobu mogono ma Zoba.

¹³ Da Dawuda u ya'in kula ana u bonoi n ubuta u kuvon, wu unai uma a Edom akpan kupa n kulai (18,000) a kara'a ka mkpadi.

¹⁴ Da Dawuda u zuwai atsura osoji a ni a idika i Edom raka. Da aza a Edom okpoi agbashi a ni. Vuzavaguđu u nekei Dawuda ulya'i a ubuta u na u banai dem.

*Aza e kelime a ulinga a Dawuda
(1 Ar 18:14-17; 2 Sam 20:23-26)*

¹⁵ Da Dawuda u lya'i tsugono wa aza a Isaraila raka. Da u ya'in kasingai n ukuna wu usubi a ubuta u uma raka.

¹⁶ Jowabu vuza na e ci deke anaku a ni Zeruya, ayi da kovonshi vo osoji. Johoshafatu kolobo ka Ahiludu wo okpoi kadani ka tsumani.

¹⁷ Zadoku kolobo ka Ahitubu kobolo n Ahimeleki kolobo ka Abiyata ele da anan ganu. Seraya da kadani.

* **8:10 8:10** Joram Va a ubuta u yoku e ci deke yi ta Hadoram.

¹⁸ Benaya kolobo ka Jehoyida, ayi ɗa vuza kelime va aza a Keritiya n aza a Peletiya, ɗaɗa osoji a kindi ku Dawuda. Da olobo a Dawuda tamkpamu okpoi anan ganu.

9

Dawuda u panai asuvayali a Mefiboshetu

¹ Kanna ke te ɗa Dawuda u ya'in keci, u danai, <<Vuza wi ta lo a kpa'a ku Shawulu vuza na u buwai n wuma, an ma kuya'anka yi kasingai, adama a Janata?>>

² A makyan ma nanlo ma kagbashi ka kpa'a ka Shawulu ko yongo ta lo tana, vuza na e ci deke Ziba. Da e dekei ni u bana a ubuta u Dawuda. Da mogono me ecei ni, <<Avu ɗa Ziba?>>

Da u danai, <<Vuzagbayin, mpa ɗa kagbashi ka nu.>>

³ Da mogono me ecei ni u danai, <<Vuma vi yoku u buwa lo a kpa'a ku Shawulu an ma kuya'anka yi kasingai ka Kashile ba?>>

Da Ziba wu ushuki mogono, <<Kolobo ka Janata ka buwa ta lo. Ama kakutsuma ka'a.>>

⁴ Da mogono Dawuda we ecei u danai, <<Te dai wi?>>

Da Ziba wu ushuki u danai, <<Wi ta de a kpa'a ku Makiru kolobo ka Amiyelu, a likuci i Lodeba.>>

⁵ Da Mogono Dawuda ma suki a bana a tawa n ayi de a kpa'a ku Makiru kolobo ka Amiyelu de a likuci i Lodeba.

⁶ Ana Mefiboshetu kolobo ka Janata, matsukaya ma Shawulu u yawai u Dawuda, ɗa u kuɗangi ali idika u ya'in ikyashi.

Da Dawuda u danai, <<Mefiboshetu.>>

Da wu ushuki, <<Vuzagbayin, wuma u nu u geshe, kagbashi ka nu ka na.>>

⁷ Da Dawuda u danai ni, <<Kata vu pana wovon ba, mi ta a kuya'anka wu kasingai adama esheku a nu Janata. Mi ta o kubonoko wu n idika ya akaya a nu Shawulu raka, kata avu a kaci ka nu vu lya'a ilikulya i va ayin dem.>>

⁸ Da Mefiboshetu u doku u kuɗangi u kyasai mogono, ɗa u danai, <<Mpa ɗa ya, an va kuneke mu tsugbayin, mpa n la'a ta meshe'e ma na ma kuwai?>>

⁹ Da Mogono Dawuda u dekei Ziba, kagbashi ka Shawulu, u danai ni, <<N neke ta Mefiboshetu matsukaya ma Shawulu vuzagbayin vu nu ili raka i na yi i kpa'a ku Shawulu.

¹⁰ Ama avu n olobo a nu n agbashi a nu, yi ta a kuka kucimbasa ka muku n Shawulu, kata i tawasa le n i na i cimbai adama a na a ciya ilikulya'a. Ama Mefiboshetu wi ta a kulya'a ilikulya'a i va ayin tutu.>> Ziba tana wi ta n olobo kupa n a tawun n agbashi kamanga.

¹¹ Da Ziba u danai Mogono, <<Kagbashi ka nu ki ta a kuya'an ili derere uteku tsu na vuzagbayin mogono ma danai ni u ya'an.>> Da Mefiboshetu u lya'i ilikulya i kpa'a ku Dawuda an muku n mogono.

¹² Mefiboshetu wi ta n kolobo ka na e ci deke kula Mika. Da aza na i idashi a kpa'a ku Ziba raka o okpoi agbashi a Mefiboshetu.

¹³ Mefiboshetu u dasangu ta a Urushelima, u tsu lya'a ta ilikulya'a i ni a kirukpa ku mogono ayin tutu. Ayi ta na kakutsuma ka'a e ene e re dem.

10

Dawuda u lya'i aza a Amon n aza a Siriya n kuvon (1 Ar 19:1-19)

¹ Ana i lo da mogono Nahashi ma aza a Amon ma kuwai, da Hanun kolobo ka ni ko okpoi mogono a una u ni.

² Da Dawuda u danai, <<Mpa n kuya'anka ta Hanun kolobo ka Nahashi kasingai, tsu na esheku a ni a ya'ankai mu kasingai.>> Da Dawuda u suki uma adama a na a bana a kyasa Hanun adama a ukpa we esheku ni.

Ama ana uma a Dawuda a yawai de a idika i Amon,

³ da nkoshi m gbara-gbara ma aza a Amon a danai Mogono me le Hanun, <<Avu vu shesheta Dawuda wi ta a kucikpa esheku a nu, a na u suki aza a ikyashi wa nu? Dawuda va ugboji u da yi, adama a na u saka idika ya u yeve utsura u tsu kata u lya'a tsu n kuvon.>>

⁴ Adama a nannai, da Hanun u remei agbashi a Dawuda adama a na u neke le wono, da u punai le ntsaka apashi e te-te, da u karai ntogu n le e mere-mere a ubon wa atagulu, da u kasukpai le a laza.

⁵ Ama o bono a kpa'a ba adama a na a pana ta wono kau. Ana a danai Dawuda ukuna u nampa, da u suki a gasa n ele, da a danai mogono ma dana ta, <<I shamgba a likuci i Jeriko ali ayin a na ntsaka n da n topoi, kata i yeve i bono a kpa'a.>>

⁶ Ana aza a Amon e yevei okpo ta a tsurala n Dawuda kau adama a ili i na a ya'in. Da a banai a dikai osoji a idika i Siriya vu Betu-rehobu n aza a Zoba uma akpan kamanga (20,000), da a dikai kpamu osoji akpan kupa n ere (12,000) a Toba. O doki kpamu m mogono ma Ma'aka kobolo n osoji a ni kakpan ke te (1,000).

⁷ Ana Dawuda u panai nannai, da u suki Jowabu n osoji a ni raka a na fudai kuvon,

⁸ Da aza a Amon utai da a darai kuya'an kuvon, a gitai a utsutsu u likuci, ama ele aza a Siriya vu Zoba n va aza a Rehobu, n aza Toba n aza a Ma'aka tamkpamu a shamgbai ubon u le kau.

⁹ Ana Jowabu we enei kuvon ka ku kanza yi ta kelime n kacapa, da u zagbai ovonshi Isaraila a na fudai kuvon da u zuwai le a shilika n aza a Siriya.

¹⁰ Aza a na a buwai tamkpamu da u kasukpai le e ekiye a Abishayi vuza ni u tonon ele, da u darai le a shilika n aza a Amon.

¹¹ Da Jowabu u danai Abishayi, <<Da baci vi enei aza a Siriya a lya'i utsura u va, kata vu tawa vu banka mu, ama da baci me enei aza a Amon a lya'i utsura u nu, kata n tawa m banka wu.

¹² Gbama asuvu, kata kpamu ci shilika kau adama a uma a tsu n likuci i Kashile ka tsu. Kasukpa Vuzavagudu u ya'an i na i ga'in ni.>>

¹³ Ana Jowabu n osoji a ni a yawai devu adama a na a shilika n osoji a Siriya, da aza a Siriya a sumai.

¹⁴ Ana aza a Amon enei aza a Siriya a suma ta, da ele feu a sumai a kasukpai Abishayi o bonoi a likuci i le a Raba. Da Jowabu n osoji aza a Isaraila a kasukpai kuvon n aza a Amon da o bonoi a Urushelima.

¹⁵ Ama a na aza a Siriya enei aza a Isaraila a lya'a le ta n kuvon, da o doku o bolongi kaci ke le.

¹⁶ Da Hadadezeru mogono ma Zoba u suki a bana a tuka n osoji aza a Siriya a na i upashi u kuyene ku Yufiretu. Da a yawai a Helam ekiye a Shobaka kovonshi vo osoji a Hadadezeru.

¹⁷ Ana Dawuda u panai arabali, da u bolongi osoji a Isaraila raka da a pasai Kuyene ku Urudu a kubana a Helam. Da osoji a Siriya fobusoi kaci ke le a shilikai n Dawuda.

¹⁸ Da aza a Siriya a sumai a kasukpai aza a Isaraila, da Dawuda wu unai osoji aza a Siriya aza ekeke o doku amangatawencindere (700) n aza o doku

akpan amangere (40,000). Da kpamu u lapai Shobaku kovonshi vo osoji a Siriya, ali da u kuwai de.

¹⁹ Ana ngono raka n na mi anan taji a Hadadezeru e enei aza a Isaraila a lya'a le ta, da a lansa matana n aza a Isaraila a, da okpoi agbashi e le. Adama a nannai da aza a Siriya a panai wovon u na o kudoku kubanka aza a Amon.

11

Dawuda kobolo m Betsheba

¹ Ana kaya ko doku ko bonoi, a ayin a na ngono n tsu uta kuvon, da Dawuda u suki Jowabu n aza e kelime ko osoji a ni kobolo n osoji aza a Isaraila raka, a bana una aza Amon. Da kpamu a kanzai likuci i Raba. Ama da Dawuda u shamgbai a Urushelima.

² Kanna ko yoku n kulivi, Dawuda u dangai a ubuta u kuvuka u ni, da wu utai a kukarasa a gadi e kefeku ko tsugono ka ni, da we enei vuka a kusumba a kushiri. Vuka va tana wi ta n tsuloboi kau.

³ Da Dawuda u suki agbashi a ni ece ko vuka vu yayi. Da kabara ka ko bonoi ka danai Dawuda, <<Vuka va kula ku ni ku da Betusheba. Mekere ma Eliyam, vuka vu Uriya vuza vu Hitiya.>>

⁴ Da Dawuda u suki a bana e deke yi, ana u yawai a kpa'a ku mogono ma, da tana mogono ma ma vaki n ayi. Wana dai tana vuka va vu kotso kutakpa nshinda ana we enei kusumbu ku ni, da tana u bonoi a kpa'a.

⁵ Da tana vuka va vu dikai katsuma, da u su'uki n akaka a dana mogono Dawuda, <<Mi ta n katsuma.>>

⁶ Da Dawuda u suki n akaka a dana kovonshi vo osoji a ni, Jowabu, <<Su'uku mu n Uriya vuza vu Hitiya.>> Da Jowabu u suki Uriya u Dawuda.

⁷ Ana Uriya u yawai, da Dawuda we ecei ni ko Jowabu n osoji a ni i ta de m matana, n uteku tsu na kuvon ka ki de.

⁸ Da Dawuda u danai ni, <<Bana vu uvuka bi'i kenu a kpa'a ku nu.>> Ana Uriya wu utai e kefeku ko mogono ka, da mogono ma zuwai o tonoi ni n ili i kulya'a.

⁹ Ama Uriya u bana a kpa'a ku ni ba, da wa asai lo a utsutsu u kefeku ko mogono kobolo n agbashi a vuzagbayin vi ni.

¹⁰ Ana a danai Dawuda Uriya va u wu asa a kpa'a ba, da u deke ni we ecei ni, <<Yidai i zuwai da vu kpadai kubana a kpa'a? Avu na vi ishi vi ya'in nwalu?>>

¹¹ Da Uriya u danai mogono Dawuda, <<Akpati vu uzuwakpani, n osoji a Isaraila n Yahuda i ta de a apam. Vuza vu kelime vu va Jowabu n aza a gbagba'in osoji i ta de e keteshe. Nini dai n kubana a kpa'a ku va n lya'a n so'o kata kpamu n vaku n vuka vu va? N kucuna ta mpa ma kuya'an ili i nanlo ba.>>

¹² Da Dawuda u danai Uriya, <<Doku vu asa na anana, kata mkpa n yeve n dana wu vu wala vu bono de.>> Da Uriya u doku wa asai lo a Urushelima.

¹³ Ana kayin ka asai da Dawuda u dekei ni u tawa u lya'a ilikulya'a, da kpamu u zuwai ni u so'i mara ali ma makai ni. Ama n nannai dem Uriya u bana wa asa a kpa'a ku ni kayin ka nanlo ba, da u vaki a kajiba wa asai e kefeku ko mogono kobolo n agbashi a vuzagbayin vi ni.

¹⁴ Ana kayin ka asai n usana, da Dawuda u danai katagarda ka akaka da u nekei Uriya u banka Jowabu.

¹⁵ Punu akaka a u dana ta Jowabu, <<Banka Uriya kelime a ubuta u na vishili vu la'i n usufukpi, kata i bono n kacapa i kasukpa a una yi.>>

¹⁶ Ana Jowabu u yawai n vishili devu n likuci ya, da u zuwai Uriya u shamgba a ubuta u na u yevei osoji aza a Amon a na fudai kuvon i.

¹⁷ Ana osoji a likuci a utai a shilikai n Jowabu, da a unai osoji a Dawuda o yoku. Kobolo n Uriya vuza vu Hitiya feu punu.

¹⁸ Da Jowabu u suki n akaka a bana a dana Dawuda tsu na kuvon ka ki a nwalu.

¹⁹ Da Jowabu u danai vuza vu usuki va, <<Dana mogono Dawuda uteku tsu na kuvon ki a nwalu raka.

²⁰ Da baci vu enei mogono ma ya'in wupa ali da we ecei nu, <Yidai i zuwai ali da i yawai devu n likuci ya n vishili? Ada i yeve a na a kufuda kutawa da n aya'a n tsu nshilya ba?

²¹ I ciba n ili i na i ciyai Abimeleki maku ma Jerubeshetu ba? Na de a Tebezu vuka da vu tadaki kutali a mashilya ma likuci ma, da tana ku varai ni a kaci da u kuwai lo. Adama a yidai i banai devu m mashilya ma likuci ma?> Dawuda mogono we ece wu baci nannai, kata vu dana yi, <Kagbashi ka nu Uriya vuza vu Hitiya feu u kuwa ta.> >>

²² Da tana vuza vu usuki va u banai u danai Dawuda ili i na Jowabu u danai ni raka.

²³ Da vuza vu suki va u danai Dawuda, <<Irala i tsu yi uta ta adama a na a shilika n atsu e keteshe, da tana tsu lokoi le a kubana a utsutsu u likuci.

²⁴ Da aza a vishili e le a na i a kuya'an vishili nu njiki, a taki aya'a n tsu mashilya da a unai osoji a nu o yoku. Ali kagbashi ka nu Uriya feu u kuwai.>>

²⁵ Da Dawuda u danai vuza vu suki va,<<Bono de vu dana Jowabu kadanshi ka nampa ka, <Kata u namgba katsuma adama a kakuna ka nampa ba, adama a na kotokobi ka tsu zagba vuza na wa kuna ba. Dana yi u lulukpa kata kpamu u doku utsura ali u langasa i da raka-raka.> Dokushi nannai.>>

²⁶ Ana vuka vu Uriya Betsheba u panai vali vu ni vu kuwa ta, da u ya'in kpalu adama a vali vu ni.

²⁷ Ana ayin a kpalu a lazai, da Dawuda u suki a tuka yi m Betsheba va a kpa'a ku ni, da wo okpoi vuka vu ni ali da tana u matsakai ni maku mo kolobo. Ama Vuzavaguđu u pana uyo'o n ili i na Dawuda u ya'in va ba.

12

Natan u barangi Dawuda

¹ Vuzavaguđu u suki Natan keneki a kubana u Dawuda. Ana u yawai, da u danai ni, <<Uma ere o yoku i ta o kuyongo a likuci i yoku, vuza te a katsuma ke le wi ta n uciyi vuza te kpamu vuza yali da.

² Vuza vu uciyi va wi ta n ushiga wu nkyon n wu nradika n wa anaka n abundai.

³ Ama vuza yali va wi n ili ba, maku ma mashan mo mokyon ma'a koci ma na u tsulai. Da u banai ma'a ali mo gbonguroi a kpa'a ku ni kobolo m muku n ni. U tsu lya'a ta ilikulya'a kobolo n ayi, u tsu so'o ta mini o moko'o me te n ayi, kpamu u tsu lata ta a nkuta n ni. Wo okpoi an maku me mekere ma umaci ma ni.

⁴ Da kanna ke te vuza vu uciyi va u ya'in komoci, ama u ciga ku utaka malala me te ko kanaka asuvu a ushiga u ni u kidaka komoci ka ba. Ama da u kucikpa u kidakai komoci ka ni mokyon ma vuza vu yali va.>>

⁵ Da Dawuda u namgbai kadu kau adama a ili i na vuza vu uciyi va u ya'in, da u danai keneki Natan, <<N kucuna ta n Vuzavagudu vu na wi n wuma, vuma vu na u ya'in ili i nampa ya u yawa ta a una yi.

⁶ Mayun da u tsupa vuza yali va mashan mo mokyon ma ali kunashi, adama a unambi wa asuvayali a na u ya'ankai vuza yali va.>>

⁷ Da Natan u danai Dawuda, <<Avu da vuma va! Ili i na Vuzavagudu Kashile ki Isaraila u danai dada, <Mpa da n erengi nu vu okpo mogono mi Isaraila, da kpamu mi isai nu ekiye a Shawulu.

⁸ Da n nekei nu tsugono tsu Shawulu tsa kobolo n amaci a ni dem. Da kpamu n zuwai nu vo okpo mogono ma aza a Isaraila n Yahuda. Ishi baci vu dana mu ta ili i nanlo i yawa wu ba, mishi o kudoku wu i na i la'i i nanlo.

⁹ Yidai i zuwai da vu goyoi kadanshi ka Vuzavagudu ali da vu ya'in ili i gbani-gbani i nampa a ashi a ni? Vu una ta Uriya vuma vu Hitiya n kotokobi ka aza a Amon, da vu dikai vuka vu ni.

¹⁰ Adama a nannai, a tsukaya dem a kunamba vuza na u kubana ukpa u kotokobi a kpa'a ku nu ba, adama a na vu goyo mu ta ali da vu dikai vuka vu Uriya vuza vu Hitiya da wo okpoi vuka vu nu.>

¹¹ Ili i na Vuzavagudu u danai i danna, <Mi ta a kutuka wu n kawuya a kpa'a ku nu. Kata n dika amaci a nu n neke vuza na yi a idashi dedevu, kata kpamu u vaku n amaci a nu n kanna e keteshe.

¹² Avu vu ya'an ta i da u sokongi, ama mpa mi ta a kuzuwa a ya'anka vuka vu nu a ashi aza a Isaraila raka.> >>

¹³ Da Dawuda u danai Natan, <<N ya'anka ta Vuzavagudu unushi.>>

Da Natan wu ushuki, <<Vuzavagudu u cinukpaka wu ta n unushi u nu. Vi a kukuwa ba.

¹⁴ Ama adama a ili i na vu ya'in, i zuwa ta irala i Vuzavagudu i lukanasai kula ku ni. Maku ma na a kumatsaka wu va mi ta a kukuwa.>>

¹⁵ Da Natan u bonoi a kpa'a ku ni. Da Vuzavagudu u zuwakai maku ma na vuka vu Uriya vu matsakai Dawuda va mbala, da tana maku ma ma vaki mbala.

¹⁶ Da Dawuda u folonoi Kashile adama a na u potsokpo maku ma. Da u kanai una u lya'a ili ba da u uwai asuvu a kunu ku ni da u vaki a idika kayin kabula.

¹⁷ Da nkoshi m gbara-gbara m kpa'a ku Dawuda n yawai devu n ayi adama a na n dangusa yi a idika ya, ama da u iwain, ali da kpamu u iwain kulya'a ilikulya n e le.

¹⁸ A kanna ke cindere da maku ma ma kuwai. Da agbashi a Dawuda a panai wovon u kudana yi maku ma ma kuwa ta. Adama a na e sheshe ta, a danai, <<Ayin a na maku ma mi n wuma tsu ya'ankai ni kadanshi ama u kebece tsu ukuna ba, nini dai tsa kudana yi maku ma ma kuwa ta? Wi ta a kufuda kuya'anka kaci ka ni muna.>>

¹⁹ Ana Dawuda we enei agbashi a ni a kuya'ankpanai kadanshi atsuvu, da Dawuda u yevei a na maku ma ma kuwa ta. Da wu ecei agbashi a ni, <<Maku ma ma kuwa ta?>> Da a ushuki, <<E, u kuwa ta.>>

²⁰ Da Dawuda u dangai a idika ya u sumbai u sukuyai mani'in, da u saba'i ucanuku. Da u banai a kpa'a ku Vuzavagudu u cikpai ni. Da u bonoi a kpa'a ku ni, u danai e neke yi ilikulya'a, da u lya'i.

²¹ Da nkoshi m gbara-gbara me ecei ni, a danai, <<Yidai i zuwai da vi ya'in ili tsu nampa? Vu kana ta una ali da kpamu vu shikai a makyan ma na maku ma nu ma mi n wuma, ama ana maku ma ma kuwai, vu danga ta ali da kpamu vu lya'i ilikulya'a.>>

²² Da u danai, <<Ana maku ma mi n wuma, n kana ta una da kpamu n shikai. Nsheshe ta, <Yayi u yevei? U ga'an ba Vuzavagudu wi ta a kupana asuvayali a va ali u kasukpa maku ma n wuma.>

²³ Ama gogo na u kuwa ta. Yidai i kuzuwa mu n kana una u va? Mi ta o kubonoko yi n wuma kpamu? Mpa da n kubana wa ni, ama ayi wi o kubono a va ba.>>

²⁴ Da Dawuda u nekei vuka vu ni Betsheba kadanshi, da u doku vaki n vuka vu ni Betsheba, da u ya'in katsuma. Da u matsai maku mo kolobo, da u nekei ni kula Sulemanu. Da Vuzavagudu u cigai maku mo kolobo ma,

²⁵ da Vuzavagudu u suki n akaka a una u Natan u ne'e maku ma kula Jedidiya*, adama a na u ciga yi ta.

Dawuda u lya'i Raba n kuvon

(1 Ar 20:1-3)

²⁶ Ayin a na i lo da Jowabu u bankai Raba Likuci i gbayin i Amuno n kuvon, ubuta u na mogono me le mi, da a dikai tsugbayin tsu likuci tsa.

²⁷ Da Jowabu u su'uki Dawuda n akaka, u danai, <<N shilika ta n likuci i Raba da mi isai ubuta u na a ci ciya mini.

²⁸ Da u danai, bolongu osoji a nu i banka likuci ya n kuvon, vu isa i da. Da baci ba, mi ta a kisa i da n kaci ka va, kata e dekushe i da n kula ku va.>>

²⁹ Dada Dawuda u bolongi osoji a ni raka da a bankai likuci i Raba n kuvon ali da a lya'i likuci ya.

³⁰ Da Dawuda u zuwai o fodoi makun mo tsugono a kaci ko mogono me le, da a kapaka yi ni ma'a a kaci. Amiki a makun ma azanariya ma a yawa ta amiki kilo kamangankupa n a tawun, makun mo tsugono ma mi ta n tsuzogu tsa atali o tsuloboi upadi. Da tana Dawuda u purai ucanuku wa abundai a suvu a likuci ya.

³¹ Da Dawuda u zuwai aza a likuci a uta raka vu le, u zuwai le a ya'an kuvon n ugangafu, n arigida, n ogovu. Da kpamu u zuwai le a ya'an iputa. Da Dawuda u ya'ankai likuci ya aza a Amuno i na i buwai nannai raka. Da ayi kobolo n osoji a ni raka a kpatalai o kubono a Urushelima.

13

Amunon n Tamaru

¹ Abusalom maku ma Dawuda wi ta n taku vu na wi n tsuloboi vuza na e ci deke Tamaru, da Amunon maku ma Dawuda ma kanai kuciga Tamaru va.

² Da Amunon u ucigi ni gbani-gbani ali u kanai mbala adama taku vu ni Tamaru, we ne ta adanshi wi a kuciya kuya'an tsugbani n ayi ba, adama a na ayi Tamaru va kata u yeve mavali ba.

³ Ama Amunon va wi ta n kaja'a ka ni vuza kula Jonadabu maku ma Shimeya toku vu Dawuda. Jonadabu va wi ta n ugboji kau.

⁴ Da we ecei Amunon u danai, <<Yidai i zuwai usana lakam vu yongo katsuma unangbi? Avu maku mo mogono ma ba? Dana mu.>>

Da Amunon wu ushuki, u danai, <<Mi ta a kuciga Tamaru taku vu mokoshi ma va Abusalom.>>

⁵ Da Jonadabu u danai ni, <<Bana vu vaku kata vu dana vu pana uyo'o wi ikyamba i nu ba. Da baci esheku a nu a tawai ku ene wu, kata vu danai, <Ya'an taku vu va Tamaru u tawa u ne'eshe mu ilikulya'a. Kata kpamu u tawa u ya'anka mu ilikulya'a ya a ashi a va, ali n lya'a i na u ya'in n ekiye a ni.> >>

* **12:25 12:25** Jedidiya Dada vuza vu na Vuzavagudu u cigai.

⁶ Da Amunon u vaki a danshi uga'in ba. Ana mogono Dawuda u tawai kene yi, da Amunon u danai mogono ma, <<Mi ta ufolu u nu danaka mu taku vu va Tamaru u tawa. Mi ta a kuciga u ya'anka mu emeshe mpa e kene kata u ne'eshe mu.>>

⁷ Da Dawuda u suki a kpa'a a dana Tamaru, <<Bana a kpa'a ku taku vu nu Amunon vu ya'anka yi ilikulya'a.>>

⁸ Da Tamaru u banai a kpa'a ku taku vu ni Amunon, a ubuta u na wi iva'in. Da u kenuki kiya da u zubuki, da u ya'ankai ni emeshe ayi e kene.

⁹ Da u dikai kapara da u kenuku ni emeshe a, ama da u iwain kulya'a. Da Amunon u danai aza kuya'anka yi ulinga a uta raka, da raka vu le a utai.

¹⁰ Da Amunon u danai Tamaru, <<Tuka mu n ilikulya'a a kunu ki iva'in ku va. Kata vu ne'eshe mu n kukiye ku nu n lya'a.>> Da Tamaru u dikai emeshe a na u ya'in va da u banai n a da a kunu ki iva'in ku taku vu ni Amunon.

¹¹ Ama ana u yawai devu n ayi adama a na u ne'eshe yi, da u kanai ni u danai, <<Taku vu va, tawa vu vaku nu mpa.>>

¹² Da wu ushuki ni u danai, <<A'a, taku vu va! Nannai va wi a kuya'an ba, kata kpamu vu zuwa mu n ya'an nannai n utsura ba. Adama a na a ci ya'an nannai a Isaraila ba, kata vu ya'an ili i gbani-gbani i wono i nanlo ba.

¹³ N ya'an ba ci nannai, tedai n ku'uwa adama o wono? Avu feu i ta o kubonoko wu vuza gbani-gbani a katsuma ka aza a Isaraila. Ama gogo na mi ta ufolu u nu ya'an kadanshi m mogono, wi a kusanaka mu ku olo wu ba.>>

¹⁴ Ama Amunon u panaka yi ba. Ana wo okpoi u la'a yi ta utsura, da u lya'i ni utsura u ya'in tsugbani n ayi.

¹⁵ Da Amunon u iwain Tamaru kau, ali da u la'i tsu na wi ishi a kuciga yi. Da Amunon u danai ni, <<Danga vu wala.>>

¹⁶ Da Tamaru u danai ni, <<A'a taku vu va, kuloko ku na vi a kuciga kuloko mu na wi ta a kula'a ili i na vu ya'ankai mu de n gbani-gbani.>>

Ama Amuno u panaka yi ba.

¹⁷ Da u dekeshei maku mu ulinga ma ni u danai ni, <<Utuka vuka vu nampa va pulai, kata vu bayangu utsutsu wa.>>

¹⁸ Da maku mu ulinga ma ni mu utukai ni pulai da u bayangi utsutsu wa. Tamaru va tana wi ta u uki m motogu me ekiye a ugadi, adama a na ta nkere m kpa'a ku mogono, aza a na kata e yevei ali ba a tsu uka.

¹⁹ Da Tamaru u tsungi kokomo a kaci ka ni adama o wono, da kpamu u kanai motogu ma ni u karai. Da u kiyangi ekiye a ni a kaci u walai n u lapasai una.

²⁰ Ana taku vu ni Abusalom we enei ni da we ecei ni u danai, <<Amuno taku vu nu da u vaki n avu? Gogo na pada bini taku vu va kata vu dana vuza ba. Kata kpamu wo okpo wu ili i yoku ba, taku vu nu da feu, kata vu kasukpa i da i langasa wu kadu kau ba.>> Da Tamaru u dasangi a kpa'a ku taku vu ni Abusalom ende'en.

²¹ Ana mogono Dawuda u panai ukuna wa raka, da kadu ka ni ka namgbai kau.

²² Ama Abusalom u kebece Amuno kakuna ba, u iwan ta Amuno adama a na u langasa ta taku vu ni Tamaru.

Abusalom wu unai Amuno

²³ Ana aya ere a lazai, da Abusalom u danai a puna nlala n ni cileme de a Ba'alu Hazo likuci i na yi devu n likuci i Ifirayimu. Da Abusalom u banuki olobo o ngono raka.

²⁴ Da Abusalom u banai u mogono u danai ni, <<Wuma u nu u geshe, aza a na a kupuna ka mu cileme tsu nlala tsa a tawa ta kuya'anka mu ulinga. Ko vi ta a kutawa kobolo n abara a nu ci ya'an ka diva ka kobolo?>>

²⁵ Da mogono ma danai Abusalom, <<A'a maku ma va, tsa kubana raka vu tsu ba, ci ta a kuya'an abundai.>> Da Abusalom u gutsai ni, ama u iwain kubana da u zuwakai ni unasingai.

²⁶ Da Abusalom u danai, <<Vi baci a kubana ba, sai vu kasukpa Amuno vuza va u bana kobolo n atsu.>>

Da mogono me ecei ni, <<Yidai i zuwai da vi a kuciga u bana kobolo n ada?>>

²⁷ Da Abusalom u gutsai ni, ali da wu ushuki Amuno u bana kobolo n ayi n olobo a ni a na a buwai, da a banai raka n ayi.

²⁸ Da Abusalom u danai agbashi a ni, <<Zukai, a makyan ma na baci ye enei Amuno mara ma makai ni, da baci i panai n danai da, unai ni, kata yu una yi, i pana wovon ba. Mpa da vuza na n danai da i ya'an. Tsurukpai kata i gbama asuvu.>>

²⁹ Da agbashi a Abusalom a unai Amuno uteku tsu na Abusalom u danai le a ya'an. Da olobo o mogono a na a buwai raka a dangai, a kumbai mkparagi n le a sumai.

³⁰ Ele a uye o kubono, da kadanshi ka yawai u Dawuda a danai ni, <<Abusalom wu una ta olobo o mogono raka, babu vuza na u buwai n wuma.>>

³¹ Da mogono Dawuda u dangai u karai motogu ma ni da u vaki a idika adama a unambukatsuma. Da kpamu agbashi a ni a na i kashani n ayi raka vu le feu a karai ntogu n le.

³² Ama da Jonadabu maku ma Shimeya, toku vu Dawuda, u danai, <<Vuzagbayin, kata vu sheshe a una ta olobo a nu raka ba, Amuno da koci a unai. Abusalom va u fobuso ta ka nampa ka, ali a kanna ka na Amuno u ya'in tsugbani n taku vu ni Tamaru.

³³ Vuzagbayin mogono kata vu dana a una ta olobo a nu raka ba, Amuno da koci u kuwai.>>

³⁴ Da Abusalom u sumai.

Da vuza kindi u dangushi ashi a ni da we enei uma n abundai a kutawa n ubon u dakai u kusan.

³⁵ Da Jonadabu u danai mogono, <<Lana, olobo a nu a da lo o kubono uteku tsu na n danai nu>>

³⁶ Ayi o kukotso kuya'an kadanshi, da olobo o mogono a yawai, da a kanai mashi. Da Dawuda kobolo n agbashi a ni raka a shikai kau.

³⁷ Da Abusalom u sumai a kubana u Talamayi maku ma Amihudu, mogono ma Geshuru. Da Dawuda u nambai katsuma kanna n kayin adama a ukpa u maku ma ni Amunon.

³⁸ Ana Abusalom u sumai a kubana a Geshuru, u yongoi de ali aya a tatsu.

³⁹ Ana mogono Dawuda ma cinukpai n ukpa u maku ma ni Amuno, da u kanai mazanga ma na we ene Abusalom.

14

Abusalom u bonoi a Urushelima

¹ Jowabu vuza na e ci deke anaku a ni Zeruya u yevei an ka du ko mogono Dawuda ko bonoi u Abusalom.

² Da Jowabu u suki a dikaka yi vuka vu ugboji de a likuci i Tekowa. Ana u yawai da Jowabu u danai vuka va. <<Ya'an adanshi vi ta a unambukatsuma, vu uka akashi a kpalu, kata kpamu vu sukuya mani'in

ba. Ya'an adanshi vi geshe ta de a unambukatsuma tsu vuza na vuza u kuwai ni.

³ Kata vu bana a ubuta u mogono vu ya'an kadanshi tsu nampa.>> Da Jowabu u danai vuka va ili i na wa kudana mogono ma.

⁴ Ana vuka va aza a Tekowa u yawai a ubuta u mogono, da u vaki makpaba a idika da u danai, <<Wuma u nu u geshe mogono, banka mu!>>

⁵ Da mogono me ecei ni u danai, <<Yidai mbala n nu?>>

Da wu ushuki, <<Mpa kagapa ka'a, vali vu va vu kuwa ta.

⁶ Mpa kagbashi ka nu mi ta m muku mo olobo n re, da a ya'in vishili de a kashina, babu vuza lo vu na we pece le. Da vuza te wu unai vuza ni.

⁷ Gogo na nahannai, aza a va a tawa ta adama a na n neke le vuza na wu unai vuza ni va, adama a na una yi feu a una vuza ni na wu unai, ama a ya'an baci nannai mi ta a ku namba maku ma na ma ku lya'a ili yi ukani i vali vu va. Maku ma va ma dafa mu koci ili i na mi a kinda, una yi baci i ta a ku kasukpa mu babu ili. Kata kparamu kula ku vali vu va ku puwanka aduniyan a nampa.>>

⁸ Da Mogono ma danai vuka va, <<Bono a kpa'a kunu, mi ta e kuneke kadanshi adama ukuna u nu wa.>>

⁹ Da vuka vuza vu Tekowa va u doku u danai, <<Vuzagbayin vu va mogono, ya'an unushi u nampa wu okpo a kaci ka va kobolo m kpa'a ke esheku a va. Ya'an mogono n kakuba ko tsugono tsu nu tsu okpo babu unushi.>>

¹⁰ Da mogono ma danai ni, <<Vuza yoku u kebece wu baci ukuna, kata vu tukai na a va, wi o kudoku ko'uso wu ba.>>

¹¹ Da u danai, <<Ya'an mogono ma kucina n Vuzavaguđu Kashile ka nu, kata vu kasukpa aza a na a kuciga kutsupa kutan a ya'an munuka ba adama a na una maku ma va ba.>>

Da mogono ma danai vuka va, <<N kucuna ta n Vuzavaguđu vu wuma n danai ko kanji ka ni ke te ki o kutofo ka yikpa a idika ba.>>

¹² Da vuka va vu doku vu danai, <<Mi ta ufolu u nu vuzagbayin, ya'an n doku n dansa koyoku ke nu.>>

Da mogono ma ushuki ma danai, <<Dansa.>>

¹³ Da vuka va vu danai, <<Yidai i zuwai da vu ya'ankai uma a Kashile kusheshe ku gbani-gbani tsu nampa? Adama a kadanshi ka na ka utai una u nu mogono, vu kidaka ta kaci ka nu afada a na vu kpa'dai kukasukpa maku ma nu ma na o lokoi mo bono a kpa'a.

¹⁴ Mayun da raka vu tsu tsu kuwa. Adama a na ci ta uteku tsu mini ma na a vama a idika, ma na babu vuza na wa kufuda kupura ma'a. Ama Kashile ka tsu dika wuma u vuza nannai bini ba. Adama a nannai u tsu lansa ta uye u na aza a na a sumai o bono.

¹⁵ Wuma u nu u geshe mogono, gogo na n tawa ta kudana wu ka nampa, adama a na uma a zuwa mu ta m panai wovon. Da mpa kagbashi ka nu n sheshei n danai, <Mi ta a kuya'an kadanshi m mogono, yoku ba wi ta a kuya'an ili i na kagbashi ka nu ko folonoi.

¹⁶ U ga'an ba mogono mi ta a kushuku ku isa kagbashi ka ni a ekiye a vuza a na wi a kuciga ku una tsu mpa n maku ma va, kata feu e pece tsu n ili yi ukani i na Kashile ke nekei tsu.>

¹⁷ Vuzagbayin, n sheshe ta n danai, <Kadanshi ko mogono ma va ki ta zuwa kadu ka va ka dasangu, adama a na wi ta tsu kalingata ka Kashile, u tsu pece ta kasingai n kagbanigbani.> Ya'an Vuzavaguđu Kashile ka nu ko yongo n avu.>>

¹⁸ Da mogono ma danai vuka va, <<Kaṭa vu sokongu mu ko i te a kaṭsuma ki ili i na mi a ku ece wu ba.>>

Da vuka va vu danai, <<Vuzagbayin mogono ya'an keci ku nu.>>

¹⁹ Da mogono me ecei ni, <<Jowabu wi ta punu n kukiye a kaṭsuma ka kadanshi ka nampa ko?>>

Da vuka vu ushuki, <<Wuma u nu u geshe, vuzagbayin va mogono, babu vuza na wa kukpatala u gula ko u singai a kaṭsuma ke keci kana vu ya'in. Kagbashi ka nu Jowabu da u danai mu n ya'an ka wu keci ka raṭa, ayi da kpamu vuza na u danai mu ili i na ma kudansa.

²⁰ Kagbashi ka nu Jowabu va u ya'an ta nannai, adama a na u saba'a ukuna u na wi an nwalu gogo na. Vuzagbayin vu va wi ta n kuyeve tsa alingata a Kashile, u yeve ta i na yi punu a idika ya.>>

²¹ Da mogono ma danai Jowabu, <<U ga'an ta mi ta a kuya'an i da. Bana vu bono n kolobo ka Abusalom.>>

²² Da Jowabu u kudangi u lya'akai ni kayala, da u zuwakai mogono unasingai. Jowabu u danai, <<Anana n ciya ta mapasa ma singai wa nu, vuzagbayin vu va mogono, adama a na vu ushuku ta n ufolu u va.>>

²³ Da Jowabu u banai a likuci i Geshuru u bonoi n Abusalom a Urushelima.

²⁴ Da mogono ma danai, <<Danai ni u wala o kubono a kpa'a ku ni, kaṭa u ta wa wa va ba.>> Da Abusalom u dasangi kpa'a ku ni, u bana a ubuta u mogono ba.

²⁵ A kaṭsuma ka aza a Isaraila raṭa babu vuza na i a kucikpa tsuloboi tsu Abusalom. Ili i na i dikai a kaci ali a kubana e ene a ni wi n u'iwin u Kashile ba.

²⁶ A kaya dem u tsu puna ta kanji ka ni adama a na ka ci ya'an yi ta amiki. U puna baci kaṭa u gisanku ka'a, amiki a kanji ka a ci yawa ta kilo vu re.

²⁷ A matsaka ta Abusalom muku mo olobo n tatsu n mekere me te, kula kuni ku da Tamaru. Mekere ma tana mi ta n tsuloboi.

²⁸ Abusalom u dasangi a Urushelima aya e re tana we ne o mogono ba.

²⁹ Da Abusalom u suki e dekusheke yi Jowabu adama a na u suku yi u mogono, ama da Jowabu u iwain kubana. Da u doki u suki ire, ama da u iwain kubana.

³⁰ Da u danai agbashi a ni, <<Banai, a kashina ka Jowabu ka na ki devu n ka va, ka na ki m bali. I songu ka'a.>> Da agbashi a Abusalom a banai o songi ka'a.

³¹ Da Jowabu u banai a kpa'a ku Abusalom we ecei ni, <<Yidai i zuwai da vu suki agbashi a nu a bana o songi kashina ka va?>>

³² Da Abusalom wu ushuki u danai ni, <<Vu iwan ta kutawa a makyan ma na n dekushi nu. Mi ishi n ciga kusuku vu bana vu eceke mu mogono ili i na i zuwai da u danai mu n kasukpa Geshuru m bono. Mpa n la'a ta n kuciga n dasangu de. Gogo na n ciga ta tsu gasa ashi m mogono, n ya'an ka yi baci unushi, ya'an wu una mu.>>

³³ Da Jowabu u banai u danai mogono ili i na Abusalom u danai, da mogono ma u suki e dekushe Abusalom da u banai. Ana u yawai da u vaki a idika u lya'i kayala e kelime ko mogono. Da mogono mo obongi Abusalom va.

15

Abusalom u ya'ankai Dawuda ugbamiwasuvu.

¹ Ana ka nanlo ka lazai, da Abusalom u ciyakai kaci ka ni keke vo odoku, kobolo n odoku, n uma amangerenkupa aza a na a kuwala kelime ka ni.

² Abusalom u tsu danga ta n kpasani u shamgba devu uye u na u banai a utsutsu u likuci. Da baci vuza u tawai n kakuna u mogono adama afada, Abusalom u tsu deke yi ta we ece yi, <<Avu a likuci i ne i dai vu utai?>> Da baci vuma va wu ushuki u danai, <<Vuzagbayin mu uta ta a likuci i te a katsuma ka kumaci ka aza a Isaraila.>>

³ Abusalom wi ta a ku dana yi, <<Lana, kadanshi ka nu ki ta n uga'in n kamayun, ama mogono mi n vuza na wa ku panaka wu ba.>>

⁴ Abusalom u tsu dana ta kpamu, <<Ishi baci a dana mpa da kaya'inkafada ka idika ka, mi ta a kuya'anka vuma dem vu na u tawai wa va n kadanshi, afada a mayun.>>

⁵ Da baci vuza yoku u tawai devu n Abusalom da u kudangi kukyasa yi, u tsu kanai ta kukiye kata u dangusai wo obongu yi.

⁶ Da Abusalom u kanai kuya'anka aza a Isaraila nannai aza a na a banai u Dawuda adama a na u ya'anka le afada, ta u kanai ku saba'a adu aza a Isaraila nannai.

⁷ Ana aya a nashi a lazai, da Abusalom u danai Mogono, <<Mi ta ufolu u nu kasukpa mu m bana a Heburon adama a na n shatangu akucina a na n ya'in n Vuzavaguđu.

⁸ Adama a na kagbashi ka nu ka ya'an ta akucina a makyan ma na wi a Geshuru vu Siriya, u danai, <Da baci Vuzavaguđu u bonokoi mu a Urushelima kpamu, mi ta a kugandaka yi de a Heburon.>>

⁹ Da mogono ma danai ni, <<Wala m matana.>> Da u lazai a kubana a Heburon.

¹⁰ Ama Abusalom va u suku ta de aza a usuki n akaka usokongi a ubuta u kumaci ka aza a Isaraila raka, u danai, <<Da baci i panai ciliki tsu kavana, kata i sala, <Abusalom da mogono wi ta de a Heburon.>>

¹¹ Ana Abusalom wu utai a Urushelima a kubana a Heburon, uma a amangatawenre (200) a da o tononi. U banuki le o soki ni usokongi ta na e yeve kusheshe ku ni ba.

¹² A makyan ma na Abusalom wi a kuya'an kune'en kalyuka ka, da kpamu u suki e dekusheke yi Ahitofelu vuza vu Gilo, vuza vo odoki vu mogono Dawuda. Kabundai ka uma ka na ka gabaai kaci n Abusalom aza a na i ufobushi adama a na a ya'an vishili n Dawuda a yimkpai n kabundai.

Dawuda u sumai a Urushelima

¹³ Da vuza vu usuki u tawai u dana yi Dawuda, <<Adu a uma a Isaraila raka o bono ta u Abusalom.>>

¹⁴ Da Dawuda u danai agbashi a ni a na i kobolon n ayi raka a Urushelima, <<Dangai, Tsu sumai, nannai da baci ba Abusalom wi ta a ku una tsu raka. Tsu sumai gogo na, kata Abusalom u cina tsu ali wu una tsu kobolo n uma a likuci n kotokobi ba.>>

¹⁵ Da agbashi o mogono a ushuki ni, <<Wuma u nu u geshe, ili i na baci mogono me enei i ga'an ta, ci ta a kuya'an.>>

¹⁶ Da Mogono ma utai n aza a kpa'a a ni kobolo n agbashi a ni. Da mogono ma kasukpai amaci kupa a gbani a ni adama a na a lana ka yi kpa'a.

¹⁷ Ana mogono kobolo uma a ni raka a utai adama a na a laza a kasukpa likuci ya, da a shamgbai a kpa'a ku ukocishi.

¹⁸ Da uma a ni raka a lazai kelime ka ni, a katsuma ka uma a nanlo osoji aza a na a tsu inda mogono i ta punu, kobolo n osoji ali amangatawantali (600) aza a o tononi a Gatu. Raka vu le a lazai e kelime ko Mogono.

¹⁹ Da mogono ma danai Itayi vuma vu Gatu, <<Yidai i zuwai da avu feu vi na o kutono tsu? Kpatala vu bono vu shamgba n Mogono ma savu Abusalom. Avu komoci ka'a, vuza na o lokoi a idika i nu.

²⁰ Nayin na ɗa vu tawai. Ninidai n kuzuwa wu vu gita ka karasa n atsu anana, mpa n yeve bi'i ubuta u na maku bana ba? Kpatala, avu n uma a nu raka. Ya'an Vuzavagudu u ya'anka wu kasingai ka ni, kata kpamu u yotsongu ucigi u gbayin u ni.>>

²¹ Ama ɗa Itayi wu ushuki Mogono ma, <<N kucuna ta n Vuzavagudu vu na wi n wuma, n wuma u mogono, ubuta u na baci de dem i banai, ko tsu kuwa ko tana tsu ya'an wuma, mpa kagbashi ka nu mi ta o kutono wu.>>

²² Da Dawuda u danai Itayi, <<Wala kelime.>> Da Itayi vuza vu Gatu u walai kelime n uma a ni kobolo n muku n kenke'en n na mi kobolo n ayi.

²³ Da uma a na i punu a idika ya raka a kanai mashi n kaca'a a makyan ma na Dawuda n uma a ni i a nwalu a kulaza ku kasukpa likuci ya. Da Mogono kobolo n uma a ni a pasai kuyene ku Kidiron, ɗa raka vu le a lazai a ku'uwa a kakamba ka na ki n vuza ba.

²⁴ Zadoku ganu wi ta lo, kpamu aza e Levi a na i kobolo n ayi i ta ucaniki n akpati vu uzuwakpani vu Kashiile va. Da a zuwai akpati vu uzuwakpani va a idika devu n Abiyata ganu, ali uma a o kotsoi ku uta punu a likuci ya.

²⁵ Da Mogono ma danai Zadoku, <<Dika akpati vu uzuwakpani vu bonuko punu asuvu a likuci ya. N ciya baci mapasa ma singai u Vuzavagudu wi ta o kubonoko mu kata n doku me ene akpati vu uzuwakpani va, ali n idasamkpatsu i ni.

²⁶ Ama u dana baci, <M pana uyo'o u nu ba,> kata u ya'anka mu ili i na i ga'in ni.>>

²⁷ Da Mogono ma lya'i kelime n kadanshi n Zadoku ganu, u danai, <<Avu va keniki ka'a ba? Kpatala vu bono a likuci ya m mataa, n maku ma nu Ahimazu n Janata maku ma Abiyata.

²⁸ Lana, mi ta a kushamgba na a kapasa ka Urudu ka na ka tonoi a kubana e meremune sapu makyan ma na i tawai i ya'ankai mu kadanshi.>>

²⁹ Da Zadoku kobolo n Abiyata o bonokoi akpati vu uzuwakpani vu Kashiile va a Urushelima, ɗa feu a dasangi de.

³⁰ Da Dawuda u kumbai nsasan mu ndanga n Zaitu a mashi. Da u kanai nwalu babu ataka, ɗa kpamu u palai kaci ka ni adama u unambukatsuma. Da uma a na i o kutono yi feu a palai aci ele a kanai mashi.

³¹ Da a danai Dawuda, <<Ahitofelu wi ta feu a katsuma ka aza a na o fobusoi kuya'anka Abusalom ugbamiwasuvu.>> Da Dawuda u vasai, <<Mi ta ufolu u nu Vuzavagudu, bonuko kadanshi ka Ahitofelu ukuna u gbani.>>

³² Ana Dawuda u yawai gadi vu kusan a ubuta u na uma a tsu cikpa Kashiile, ɗa Hushayi vuza vu aza a Ariki u gasai n ayi. Da Hushayi u karasai ntogu n ni ɗa u kiyangi e kiye a ni gadi kaci adama unangbi u katsuma.

³³ Da Dawuda u danai ni, <<Vu tono mu baci, vi ta o kudoku mu atakaci.

³⁴ Ama ɗa baci vu bonoi a likuci ɗa vu danai Abusalom, <Mi ta o kokpo kagbashi ka nu mogono. N tsu cau n ya'anka ta eshevu tsugbashi, ama gogo na mi ta o kokpo kagbashi ka nu.> Vu ya'an baci nannai, vi ta a kubanka mu n ciya n bonoko kadanshi ka Ahitofelu ukuna u gbani.

³⁵ Anan ganu Zadoku n Abiyata i de ba? Vu dana le i na vu panai a kpa'a ku mogono ma savu.

³⁶ Muku n re n le, Ahimazu maku ma Zadoku, n Janata maku ma Abiyata, i ta de kobolo n ele suku le a tawa a dana mu ili dem i na vu panai.>>

³⁷ Da Hushayi kaja'a ka Dawuda u bonoi a Urushelima a makyan ma na Abusalom wi a ku'uwa a likuci ya.

16

Dawuda n Ziba

¹ Ana Dawuda u wu urangi gaḍi kusan va kenu, ḍa Ziba kagbashi ka Mefiboshetu ka gasai n ayi. Wi ta nu Njaki n re ucaniki n boroji ali amangatawenre (200), kobolon n akala e dekpū kpamu amangatawun (100), n akutsu a umaci u mambulu n kedele ka makyan.

² Da mogono me ecei Ziba, yidai i zuwai ḍa vu tukai n ili nampa?

<<Da Ziba wu ushuki, n tuka ta n njaki ma adama a kpa'a ku mogono a ciya a kumba. Boroji n umaci wu ndanga tamkpamu adama a na uma a ciya a lya'a. Makyan tamkpamu adama a aza a na o'oi a kakamba a ciya o so'o.>>

³ Da Mogono me ecei, <<Tedai Mefiboshetu matsukaya ma vuzagbayin vu nu Shawulu wi?>>

Da Ziba wu ushuki mogono u danai, <<Wi ta de a Urushelima, adama a na wi ta a kusheshe kpa'a ki Isaraila i ta o kubonoko yi n tsugono tsa akaya a ni Shawulu.>>

⁴ Da Mogono ma danai Ziba, <<Ili raka i na yi i Mefiboshetu anana yo okpo ta i nu.>>

Da Ziba u danai, <<Wuma u nu u geshe mogono, n kudanku ta, ya'an kana kuciya mapasa ma singai wa nu nannai, vuzagbayin mogono.>>

Dawuda n Shimeyi

⁵ Ana mogono Dawuda u yawai devu n likuci i Bahurim, ḍa vuma vu yoku wu utai u kanai kushika yi. Vuma va kula kuni ku ḍa Shimeyi, maku ma Gera, a kumaci ku Shawulu.

⁶ Da Shimeya va u kanai ku vara Dawuda n agbashi a ni n atali, ko ana wo okpoi uma a ni n osoji raka a kanza ta mogono Dawuda.

⁷ Shimeya u kanai ku shikusa Dawuda n u danai, <<Wala, wala, vuza munuka, vuma vu gbani-gbani.

⁸ Vuzavaguḍu u tsupaka ta Shawulu mpasa n uma a na vu unai a kpa'a ku ni, vuza na vu isai tsugono ci ni. Gogo na Vuzavaguḍu u neke ta tsugono tsa u Abusalom, maku ma nu. Lana, kagbanigbani ka cina wu ta, adama a na avu vuza vu munuka ḍa.>>

⁹ Da Abishayi vuza na e ci deke anaku a ni Zeruya u danai mogono, <<Wuma unu u geshe, Yidai i zuwai ḍa vu kasukpai kakuwishi ke meshe'e ka nampa ki a ku shikusa Vuzagbayin mogono ma va? Ya'an n bana n gbatya kaci ka ni.>>

¹⁰ Ama ḍa mogono ma danai, <<Yidai i gasai mpa ada, a ḍa muku n Zeruya? Wi baci a kuya'an ishikushi ya adama a na Vuzavaguḍu ḍa u danai ni, <Shika Dawuda,> Yayi u ku ece yi, <Yidai i zuwai ḍa vu ya'in nannai?> >>

¹¹ Da Dawuda u danai Abishayi n aza ulinga a ni raka, <<Maku ma na mpa n matsai, mi baci a kulansa wuma u va kuna, tedai tamkpamu vuza vu Bayami vu nampa. Kasukpai ni u lya'a kelime n kushika mu, adama a na Vuzavaguḍu ḍa u danai ni u shika mu.

¹² U ga'an ba Vuzavaguḍu wi ta a kupana asuvayali a va, kata u kucikpa u ya'an ka mu kasingai adama ishikushi i na mi a kupana anana.>>

¹³ Da Dawuda kobolo n uma a ni a lya'i kelime nu nwalu uye, Shimeya tamkpamu o kutono le n kakambu ka kusan a kushika le n u varai le n atali n u tsunki le kayala.

¹⁴ Da mogono n uma a na i kobolo n ayi a yawai a ubuta u na a kubana n wo'wi kau. Da uvukai lo.

Hushayi u gasai n Abusalom

¹⁵ Da makyan kenu, Abusalom kobolo n aza a Isaraila a na i kobolo n ayi a yawai a Urushelima, Ahitofelu feu wi ta kobolo n ayi.

¹⁶ Ana Hushayi vuza vu Ariki kaja'a ka Dawuda u yawai ubuta u Abusalom da u danai, <<Wuma u nu u geshe mogono! Wuma u nu u geshe mogono!>>

¹⁷ Da Abusalom we ecei Hushayi, <<Ucigi u na vi a kuya'anka kaja'a ka nu u dan na? Yidai i zuwai da vu kpaɗai kutono kaja'a ka nu.>>

¹⁸ Da Hushayi u danai Abusalom, <<A'a, mpa mi ta a kucina ku vuza na Vuzavaguɗu kobolo uma aza a Isaraila a zagbai. N ayi da mpa mi o kuyongo.

¹⁹ N nannai dem, yayi n kuya'anka tsugbashi maku ma Dawuda ma a ba? Uteku tsu na n ya'ankai eshevu, ta feu maku ya'an ka wu nannai.>>

²⁰ Da Abusalom u danai Ahitofelu, <<Ta baci nannai, neke tsu odoki a nu. Yidai tsa kuya'an?>>

²¹ Da Ahitofelu u danai Abusalom, <<Bana vu vaku n amaɗi a gbani e esheku a nu aza a na u kasukpai inda kpa'a ku ni. Vu ya'an baci nannai aza a Isaraila i ta e kuyeve ana vu goyoi eshevu, tsu nanlo tsu da u kuzuwa aza a na i o kutono wu a lasuka kuciga wu.>>

²² Da a ya'an kai Abusalom mavali a kpa'a ku mogono. Da Abusalom u uwai, da u vaki n amaɗi a gbani esheku a ni aza a Isaraila e kene.

²³ A makyan ma nanlo uma raka a tsu pana ta odoki a Ahitofelu adanshi kadanshi ka Kashile ka'a. Ta odoki a Ahitofelu i n utsura u Dawuda n Abusalom nannai.

17

Hushayi u nekei Dawuda odoki

¹ Da Ahitofelu u danai Abusalom, <<Ya'an n zagba uma a kpan kupa n e re (12,000) tsu bana tsu tono Dawuda n kayin ka nampa.

² Mi ta kubanka yi n kuvon a makyan ma na wu o'oi da wi devu n kutakpa kaɗu. Mi ta a ku neke yi wovon kau ali uma a ni raka a suma a kasukpa yi. Ama mogono Dawuda da ende'in da mi a ku una,

³ kata m bonoko wu n uma a na buwai raka. Tsu na a tsu tuka n vuka vu savu kpa'a ku vali vi ni, vuma vu te da koci vi a kulansa, uma a na a buwai raka o yongo n matana.>>

⁴ Odoki nanlo a ya'an ta Abusalom kobolo n nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila raka.

⁵ Ama da Abusalom u danai, <<Deke Hushayi vuza vu Ariki, adama a na tsu pana ili i na wa kudansa.>>

⁶ Ana Hushayi u tawai u Abusalom, da Abusalom u danai ni, <<Odoki a na Ahitofelu u nekei a daɗa na. U ga'an ta ci ya'an ili i na u danai? Ko vi ta n o yoku kau?>>

⁷ Da Hushayi u danai Abusalom, <<Nampa odoki a na Ahitofelu u nekei a ga'an ba.>>

⁸ Da Hushayi u danai, <<Avu vu yeve ta esheku a nu n uma a ni a fudi o kuvon a da, i ta n asuvu usufukpi an kawu na a dikai muku. Ko n tsu nannai ba, esheku a nu keyevi ko kuvon ka'a, wi a ku asa n uma a ni ba.

⁹ U ga'an ba gogo na u bana ta u shedeke a kabatsu ko ubuta u yoku kau. Da baci o kuvon ku giti da osoji a nu o yoku kenu a kuwai, vuza na baci u panai arabali a wi ta a kudana, <A una ta osoji a Abusalom n abundai.>

¹⁰ Nannai va wi ta a kuzuwa kosoji ka na ki n wovon ba tsu kaɗu ka kawu u pana wovon. Adama a na aza a Isaraila raka e yeve ta esheku a nu u yeve ta vishili kau osoji a ni kpamu aza a ugbamiwasuvu a da.

¹¹ Ama odoki a va a da na, o bolonku wu aza a Isaraila raka, ili i na i dikai a Dan a kubana a Beyersheba, kabundai ke le ki ta a kuya'an tsu kayala ka mala'a. Kata avu n kaci ka nu vu wala kelime a kubana a ubuta u vishili wa.

¹² Ta tsa kubana tsa lansa yi a ubuta u na baci de dem wi, kata tsu palai n kuvon tsu na ciza tsu tsupala idika. Ayi n uma a ni, babu vuza na tsa kukaşukpa n wuma.

¹³ Da baci kpamu u sumai a kubana asuvu a likuci ya, osoji a Isaraila raka i ta a kutuka n awin, kata o rono atali a na i a mashilya ma likuci ya a kubana a kara'a, ali wokpo babu vuza na wa kene kpamu katali u katsangbani n vutoku.>>

¹⁴ Da Abusalom n aza a Isaraila raka ushuki n a danai, <<Odoki a Hushayi vuza vu Ariki a la'a ta a Ahitofelu.>> Adama a na Vuzavagudu da u zuwai aza a Isaraila a kpađa kupana odoki a singai a Ahitofelu, adama a na u tuka Abusalom n kawuya.

¹⁵ Da Hushayi u danai anan ganu Zadoku n Abiyata, <<Odoki a na Ahitofelu u danai Abusalom kobolo nu nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila a da da na, ama odoki a na mpa n danai le a da na.

¹⁶ Gogo na ya'in moloko i bana i dana Dawuda, <Kata wa asa devu m meremune anana ba, ama u pasa adama a na talo a ku una yi kobolo n uma a ni raka,> >>

¹⁷ Da Janata kobolo n Ahimazu a shamgbai lo a kuvana yi a ubuta u ashi a mini a na e ci deke Eni-rogelu. Kagbashi ke mekere ka tsu bana ta n ka danai le ili na yi punu asuvu a likuci ya, kata ele tamkpamu a bana a dana mogono Dawuda. A tsu ya'an ta nannai adama a na kata ene le a ku uwa punu asuvu a likuci ya ba.

¹⁸ Ama da maku mo kolobo me enei le da u banai u danai Abusalom. Adama a nannai da Ahimazu n Janata a ya'in moloko da a uwai asuvu a kpa'a ku vuma vu yoku a likuci i Bahurim. Vuma va tana wi ta n kayinva punu asuvu a kpa'a ku ni, da a uwai punu a suvu a kayinva ka da e shedeki.

¹⁹ Da vuka vu kpa'a va u palai una u kayinva wa. Da u tukai n ili i kashina wu ecikpei gadi vu una u kayinva ka. Da u kalukpai i da mayin uteku tsu na vuma u kuyeve a na ili yoku yi punu ba.

²⁰ Ana uma a Abusalom a tawai a kpa'a ku vuka ka, da a danai, <<Tedai Ahimazu kobolo n Janata va i?>>

Da vuka va wu ushuki le u danai, <<A pasa ta de kuyene gogo na>> Da tana a lansa le ama e ne le ba, da uma a a kpatalai o kubono a Urushelima.

²¹ Ana uma a a lazai, da Ahimazu kobolo n Janata va a utai punu a kayinva ka, da a banai u mogono Dawuda a danai ni. <<Ya'an moloko vu pasa kuyene ka, adama a odoki a na Ahitofelu u nekei adama a nu a gbani-gbani a da.>>

²² Da Dawuda kobolo n uma a na n ayi raka a dangai a pasai Kuyene ku Urudu. Kafu kayin ka asa vuza dem u pasai kuyene ka.

²³ Ana Ahitofelu we enei a kpađai kutono odoki a ni, da u fobusoi majaki ma ni da u kumbai, u bonoi a likuci i ni. Ana u fobusoi kpa'a ku ni kobolon n ucanuku u ni, da u saki kaci ka ni a madanga u kuwai, da a cidangi ni a kasaun ke esheku ka ni.

²⁴ Da Dawuda u yawai a likuci i Mahanayim, ana Abusalom kobolo n uma a ni aza a Isaraila raka a pasai Kuyene ku Urudu.

²⁵ Da Abusalom u zuwai Amasa wo okpoi kovonshi vo osoji a ni a una u Jowabu. Amasa maku ma Itahara* ma a, vuza kumaci ku Ishimaila. Itahara u zuwai Abigelu mekere ma Nahashi, taku vu Zeruya, anaku a Jowabu.

²⁶ Da uma a Isaraila kobolo n Abusalom a shikpai apam e le a ubon u likuci i Giliyadu.

²⁷ Ana Dawuda u yawai a likuci i Mahanayim da u cinai lo Shobi maku ma Nahashi vuza na wu utai a likuci i Raba a idika i Amona, Kobolon n Makiru kolobo ka Amiyelu vuza vu likuci i Lodeba, kobolo m Bazila vuza vu Giliyadu vu Rogelim.

²⁸ Da a tukai Dawuda n kajiba, nu nvene, nu mgbodo n kuyana, kobolo n itabi, m bali, n kiya, n yanji yi uzungi, n awaya, nu ngece'in.

²⁹ Da kpamu o doku a tukai n ishigi, nu aruguda a mani ma anaka, n nkyon, n ukuja u mani adama a na e yeve ta Dawuda n uma a ni i ta a kupana kambulu, n wo'i, n kakuli, e meremune.

18

Ukpa u Abusalom

¹ Dawuda u fobusoi osoji a na i kobolo n ayi da u peciki le akpan-akpan n amangatawun a tawun. A katsura dem u zagbakai le vuza e kelime.

² Da Dawuda u pecei le atsura a tatsu. Da Jowabu u tonoi n ugboku u iyain, Abishayi toku vu Jowabu maku ma Zeruya u tonoi n ugboku u ire. Da kpamu Itayi vuza vu Gatu u tonoi n ugboku u tatsu. Da Dawuda u danai le, <<Mpa n kaci ka va mi ta a kubana n ada.>>

³ Ama osoji a a danai, <<A'a, vi a kubana n atsu ba. Adama a na tsu suma baci a ubuta u kuvon, e kukebece ukuna u tsu ba. Ko kagimi ka tsu ka baci a kuwai, e kukebece tsu ukuna ba, adama a na avu ende'in vi ta a una u uma akpan kupa (10,000) a uma a tsu. Wi ta a kula n ku ga'an kpamu avu dasangu asuvu a likuci vu kana ku su'uku tsu n ubanki.>>

⁴ Da mogono ma danai le, <<Ili i na de dem ye enei yi ta n uga'in mi ta a kuya'an i da.>>

Da mogono ma shamgbai a utsutsu u likuci wa a makyan ma na osoji a i nwalu a kubana ubuta u kuvon wa atsura amangatawun tawun n atsura a akpan-akpan.

⁵ Da Mogono ma danai Jowabu n Abishayi n Itayi, <<Adama a va i tono n Abusalom kolobo ka nanlo ka sawu.>> Atsura a raka a pana ta makyan ma na Mogono mi e kuneke ovonshi raka kadanshi u tsu na a kuya'an n Abusalom va.

⁶ Da osoji a Dawuda a lazai a kubana a kakamba, a ya'in kuvon n a osoji a Isaraila a kutsun ku Ifirayimu.

⁷ Da osoji a Dawuda a lya'i osoji a Isaraila n kuvon, da unai uma kau a kanna ka nanlo, ali uma akpa kamanga (20,000).

⁸ Da vishili va vu kara'i asuvu a idika ya raka, aza a na kutsun ku lya'i a la'a ta aza a na unai n kotokobi.

⁹ Ana i lo da Abusalom u gasai n osoji a Dawuda. Ayi tana iladi n makparagi ma ni, da makparagi ma ma uwai daka vu acaka a madanga mo oku, da kacaka ko koyonoi ni a kaci da wokponoi, makparagi ma tamkpamu ma lazai ma kasukpai ni utalakpi.

¹⁰ Ana vuza te a katsuma ko osoji a Dawuda we enei nannai, da u danai Jowabu, <<Me ene ta Abusalom a katallala gadi vu madanga magbayin mo oku.>>

* 17:25 17:25 Itahara E ci deke yi ta kpamu n kula Yetere.

¹¹ Da Jowabu u danai vuza na u danai ni va, <<Yidaj vu danai ve enei? Yidaj i zuwai da vu kpađaj ku unai yi lo vu vakangu a idika? Mi ishi tana e kuneke wu azurufa kupa kobolon kađambura ka tsugbayin.>>

¹² Da Vuma va u danai Jowabu, <<Kukiye ku va ki a ku sa'awa maku ma mogono ba, ko vu neke mu baci azurufa kaḱpaṇ (1,000) e kukiye ku va, adama a na raḱa vu tsu tsu pana ta makyan ma na mogono mi e kuneke da kadanshi, avu n Abishayi n Itayi, <Adama a va i tono n Abusalom kolobo ka nanlo ka sawu.>

¹³ Mi ishi baci mu una yi, babu tsu na a kuya'an mogono ma kpađa kuyeve, kaṭa tana a vu n kaḱi ka nu vu ronono, vu kaṣukpa mu.>>

¹⁴ Da Jowabu u danai, <<Mi a kulangaṣa makyan na ba.>> Da u dikai nsara n tatsu u banai a ubuta u na Abusalom wi. U cina ni a utaḷaḱpi a maḱanga ma gbayin mo Oku ma babu u kuwa, da u sapai Abusalom nu nsara ma a maḱanga,

¹⁵ Da olobo kupa aza a na a tsu bana ucanuku u kuvon u Jowabu wa, a kambuki Abusalom da una ni.

¹⁶ Da Jowabu likai kavana adama a na u shamkpa kuvon. Da osoji a ni kaṣukpai kutono osoji aza a Isaraila.

¹⁷ Da a dikai keve ka ikyamba ka Abusalom da a vakangi ka'a asuvu e kpenle kugbayin a kakamba. Da palai ni n atali kaginga. Da aza Isaraila raḱa a sumai a kubana a i'uwa i le.

¹⁸ A ayin a wuma a ni, Abusalom u ma'aka ta kaḱi ka ni kashamkpatsu ka na a kuciḱa n ayi de a kaṛa'a ko mogono, adama a na u dana ta, <<Mi m maku ma na ma kuzuwa a ciḱa n Kula ku va ba.>> Da u ne'e kashamkpatsu ka kula ku ni, da tana a kanai kuḱekushei n kula ku Abusalom ali n anana.

Dawuda u ya'in kpalu ku ukpa u Abusalom

¹⁹ Da Ahimazu maku ma Zadoku u danai Jowabu, <<Ya'an n suma m bana n dana mogono uteku tsu na Vuzavaguḱu wu isai ni ekiye irala i ni.>>

²⁰ <<Da Jowabu u danai ni vi a kubanka n kadanshi ka anana ba. Ama vi ta a kufuḱa kubanka kadanshi ka nanlo a kannu ko yoku, ama kaṭa vu ya'an nannai anana ba, adama a na maku mo mogono ma kuwa ta.>>

²¹ Da Jowabu u danai vuza vu Kush, <<Bana vu dana mogono ili na ve enei.>> Da vuza vu Kush u kuḱangi ki Jowabu, da u ḱangai u sumai u kaṣukpai ni.

²² Da Ahimazu maku ma Zadoku u doki u danai Jowabu, <<Ko yidaj baci i kuciya mu, kaṣukpa mu n suma n tono kuciṇa ku vuza vu Kushi va.>>

Da Jowabu wushuki, <<Maku ma va yidaj i zuwai da va kusuma, adama a na vi n katsupu ka arabali ka na va kubanka ba?>>

²³ Da u danai, <<Ko yidaj baci ya kucinaka mu sai mpa m bana.>> Da Jowabu u danai, <<Suma.>> Da tana Ahimazu va u sumai u tonoi n uye u na u walai a kapulaḱa ali u lazai vuza vu Kushi va.

²⁴ Dawuda tana idashi e mere ma utsutsu u re u likuci, Da vuza na wi a kinda likuci ya u kumbai mashilya ma likuci ali gaḱi kukpa'a, da u ḱangusaḱ aṣhi ani da we enei vuma yoku a ilaḱi n ende'in ni a kuṭawa.

²⁵ Da vuza vu kindi va u ḱekushei mogono u danai ni.

Da mogono ma ma danai, <<Ayi da baci ende'en ni, u ga'an ba wi ta n kadanshi kasingai.>> Da vuma va u la'asakai kuyawa ḱevu.

²⁶ Da kpamu vuza kindi va u doku we enei vuma vi yoku ilaḱi, da u ḱekushi vuza na wi a kinda utsutsu, <<Lana, vuma vi yoku da lo ilaḱi a kuṭawa ende'in.>>

Da mogono ma danai, <<U ga'an ba ayi feu wi ta a kuṭuka n arabali a kasingai.>>

²⁷ Da vuza kindi va u danai, <<Mene ta adanshi vuza vu gitai va wi ta iladi adanshi Ahimazu maku ma Zadoku ma'a.>>

Da mogono ma danai, <<Ayi vuma vu singai da wi, u tawa ta feu n arabali a singai.>>

²⁸ Da Ahimazu va u dekushei mogono, wuma u nu u geshe <<Ili ya yi ta nwalu derere.>> Da u vaki makpaba n ashi a ni a idika e kelime ko mogono u danai, <<Unasingai u da a kubana u Vuzavaguđu Kashile ka nu, ayi na wu isai nu ekiye aza a na i a tsurala n vuzagbayin mogono.>>

²⁹ Da mogono me ecei, <<Abusalom wi ta n wuma?>>

Da Ahimazu wu ushuki, <<A ayin ana Jowabu u suki mu, kađu ka va ka muđa ta kau ama n yeve ili i na yi lo ba.>>

³⁰ Da mogono ma danai, <<Shamgba a kakambu vu vana punu na.>> Da u bonoi a kakambu u shamgbai.

³¹ Da Vuza vu Kushi va u yawai u danai, <<Vuzagbayin vu va mogono, pana arabali asingai a nampa. Vuzavaguđu wu isa wu ta anana ekiye aza a na i a tsurala n avu.>>

³² Da mogono me ecei vuza vu Kushi va u danai, <<Abusalom kolobo ka nanlo wi ta m matana?>>

Da Vuza vu Kushi va u danai, <<Ya'an aza a na i a tsurala n mogono ma va kobolo n aza a na i o ku fobosuko wu kagbanigbani raka okpo uteku tsu kolobo ka nanlo ka.>>

³³ Da mogono mo vodotsoi. Da u kumbai gadi vu kunu ko obolo ku na ki utsutsu u likuci da u shikai. U kanai masi nu udanai, <<Maku ma va Abusalom, maku ma va Abusalom. Wi ishi u la'a n uga'in mpa n kuwa ana maku ma va Abusalom wa kuwa, maku ma va maku ma va.>>

19

Jowabu u barangi Dawuda

¹ A danai Jowabu, <<Mogono mi ta de a masi m kpalu u adama a Abusalom.>>

² Da u lya'i u kuvon una osoji raka a ciyai a kanna ka nanlo ka wo okpoi le ili unangbi u katsuma, adama a na a kanna ka nanlo ka osoji a pana ta a danai, <<Mogono mi ta de a unangbukatsuma adama a ukpa u maku ma ni.>>

³ Da osoji a o bonoi asuvu a likuci i le n kabini uteku tsu osoji a na a panai wono ana sumai a ubuta u kuvon.

⁴ Da mogono ma palai ashi a ni, da u shikai n kaca'a n u danai, <<Maku ma va Abusalom, maku ma va Abusalom.>>

⁵ Da Jowabu u uwai asuvu a kpa'a ku na mogono ma mi da u danai ni, <<Anana vu neke ta osoji a nu wono. Ele na isai wuma u nu, kobolo n wuma u muku n nu n amaci a nu n amaci a gbani a na vu zuwai.>>

⁶ Adama a na vu la'a ta n kuciga aza a na a iwain nu, da vu iwain aza a na a cigai nu. Anana vu yotsongu tsu ta e keteshe ovonshi n osoji le ili i da i wa nu ba. Mene ta vi ta a kula'a m mazanga anana Abusalom wi baci n wuma, kata a tsu tamkpamu tsu kuwa.

⁷ Ama gogo na uta kata vu neke uma raka kadanshi, vu ya'an baci nannai ba n kucina ta n Vuzavaguđu anana babu vuza te na wa ku asa n a vu n kayi ka nampa. Nannai va wi ta a kula'a nu mbala ali u la'a ili i wuya i na i sa'wai kucina ka wu a ayin a na vi ishi kolobo ali a kutawa anana.>>

⁸ Da mogono ma dangai ma banai ma dasangi a utsutsu u likuci. Ana uma a panai, <<Mogono mi ta de idashi a utsutsu u likuci,>> da uma raka a banai a ubuta u ni.

Da aza a Isaraila raƙa yaba dem u sumai a kubana a kpa'a ku ni.

⁹ Da kumaci ka aza a Isaraila raƙa a ƙanaɪ kanananai n dansai, <<Mogono Dawuda ɗa wi isai tsu a ekiye i rala i tsu. Ayi ɗa vuza na wi sai tsu ekiye a aza a Filisitiya. Ama ɗa gogo na u sumai a idika ya adama a Abusalom.

¹⁰ Ama Abusalom vuza na tsu erengi wu okpo mogono ma tsu u kuwa ta a ubuta u kuvon. Gogo na yidai i zuwai ɗa tsu kpaɗai kukebece kakuna adama ukuna u kubonoko m mogono Dawuda?>>

¹¹ Ana Dawuda u panai ili i na aza a Isaraila i a kudansa, ɗa u suki n akaka a kubana u Zadoku n Abiyata anan Ganu. Da u danai le, <<Ecei nkoshi m gbara-gbara ma aza a Yahuda i dana le, <Yidai i zuwai ɗa yo okpoi aza a ukocishi a ukuna u kubonoko Mogono ma ɗa a kpa'a ku ni?

¹² A ɗa aza a va a ɗa nu mpasa n va. Yidai i zuwai ɗa yo okpoi aza a ukocishi u kubonoko mogono ma ɗa a kpa'a ku ni?>

¹³ Kata i dana Amasa, <Avu va vuza va ɗa nu mpasa n va ba? Kaɗhile ka dika wuma u va n zuwa wu baci vu okpo kovonshi vo osoji a va una Jowabu ba.> >>

¹⁴ Da Amasa u fudai aɗu aza a Yahuda o bonoi a ubuta. Da a su'uki mogono n akaka, <<Bono, avu n uma a nu raƙa.>>

Dawuda u bonoi a Urushelima

¹⁵ Da mogono ma ƙanaɪ uye o kubono a Urushelima. Ana u yawai e Kuyene ku Urudu, ɗa aza a Yahuda a tawai lo a Giliga adama a na a gasa n ayi kpamu a pasa Kuyene Urudu n ayi.

¹⁶ Shimeya maku ma Gera vuza vu Bayami vu likuci i Bahurim, u ya'in moloko a kubana kobolo n uma aza a Yahuda, adama a a gasa m mogono Dawuda.

¹⁷ Shimeya u tawai n aza a Bayami uma kakpan (1,000), kobolo n Ziba vuza vu ulinga vu Shawulu ayi m muku mo olobo n ni gendu n agbashi a ni uma kamanga. Raƙa vu le a lazai a kubana e Kuyene ku Urudu adama a na a gasa m mogono Dawuda.

¹⁸ Da a pasai kuyene ka adama a na a pasaka mogono ma n uma a ni, kata kpamu a ya'anka yi ili i na wi a kuciga.

¹⁹ Da u danai ni, <<Wuma u nu u geshe, mi ta ufolu u nu kata vu reme unushi u va a kaɗu ka nu ba. Kata kpamu vu ciba n tsu na kagbashi ka nu ka nusaka yi nu kanna ka na vu kasukpai Urushelima ba. Ya'an vu takpa ka'a a kaɗu ka nu mogono.

²⁰ N yeve ta mpa kagbashi ka nu n ya'anka wu ta unushi. I ɗaɗa i zuwai ɗa mo okpoi vuza iyain vuna wa kugasa n a vu a katsuma ka kpa'a ku Isufu, adama a na n tawa n gasa n avu vuzagbayin vu va mogono.>>

²¹ Da Abishayi maku ma Zeruya ma ushuki ma danai, <<U ga'an a una Shimeya adama a kakuna ka nampa ba? U shika ta Mazagbi ma Vuzavaguɗu.>>

²² Ama ɗa Dawuda wu ushuki, <<Yayi wu ecei ɗa kakuna aɗa muku n Zeruya? I ciga ta i ronoko mu kadama? Gogo na n yeve ta mpa ɗa mogono ma aza a Isaraila, kpamu babu vuza na a ku una anana a katsuma ka aza a Isaraila.>>

²³ Da mogono ma danai Shimeya, <<N kucina ta babu vuza na wa ku una wu.>>

²⁴ Da Mefiboshetu vashi vu Shawulu u cipai feu adama a na u gasa n mogono. Mefiboshetu va tana u sa'a ene a ni ba u puna kpamu ntsaka n ni ba u za'a kpamu ntogu n ni ba a kanna ka na Dawuda u lazai ali n kanna ka na u bonoi m matana.

²⁵ Ana u yawai a Urushelima adama a na u gasa n mogono, da mogono me ecei ni, <<Yidai i zuwai da vu kpaɗai kubana kobolo nu mpa Mefiboshetu?>>

²⁶ Da Mefiboshetu wu ushuki u danai, <<Wuma u nu geshe, vu yeve ta mpa makutsuma ma'a. A makyan ma na n danai Ziba vuza na wa kuya'an ka wu u linga u fobosuko mu majaki n kumba n tono wu mogono, da Ziba u kparasai mu u lazai.

²⁷ Ama da u ya'ankai mu kadanshi ka uwa. Wuma u nu geshe mogono, avu vi ta tsu kalingata ka Kashile, mi ta a kufolono wu vu ya'anka mu ili i na ve enei i ga'in nu.

²⁸ Adama a na ntsukaya n akaya a va raka u yotso ta a kuwa, adama a nu vuzagbayin mogono, da vu zuwai mu mo okpoi a katsuma ka aza a na i a kulya'a a kirukpa kute n avu. M buwa n una u kadanshi n folono ili i yoku e kiye a nu kpamu ba?>>

²⁹ Da mogono ma danai ni, <<Yidai vi o kufolono kpamu? N sheshe ta de avu n Ziba ada da i kupece idika i Shawulu ya.>>

³⁰ Da Mefiboshetu u danai mogono, <<Vuzagbayin a kasukpaka Ziba ili raka, an me enei vu bonoi m matana.>>

³¹ Da feu Bazila vuza vu Giliyadu wu utai a Rogelim u banai de e Kuyene ku Urudu ka adama a na u pasa kobolo mogono ma kata u kasukpa yi u laza.

³² Bazila u kutsa ta kau wi ta n aya amanganashi. U banka ta mogono Dawuda n ili n abundai a makyan ma na wi idashi a Mahanayim, adama a na ayi vuza vu uciyi da.

³³ Da mogono ma danai Bazila, <<Tawa tsu pasa kuyene ka kobolo a kubana a Urushelima, mpa mi ta a kubanka wu.>>

³⁴ Ama da Bazila wu ushuki mogono, <<Aya e ne a dai a buwai mu a wuma, an ma kubana kobolo m mogono a Urushelima?

³⁵ Mpa gogo na mi ta n aya amanganashi. Mi ta a kufuda kudoku ku kuyeve i singai n i gbani-gbani? Kagbashi ka nu ki ta o kudoku kuyeve uyo wi ili i na u kulya'a n i na wo kuso'o? Mi ta a kufuda kupana alakatsu a aza a ishipa ali ko amaci? Yidai i kuzuwa n doku wu amiki vuzagbayin vu va mogono?

³⁶ U ga'an n ciya katsupu tsunampa ba, kagbashi ka nu ki ta o kusoku wu mogono, kata tsu pasa Urudu ali tsu bana da'angi kenu,

³⁷ Ya'an kagbashi ka nu ka kpatala, adama a na n kuwa a likuci i va devu n kasaun ke esheku a va n ka anaku a va. Ama vuzagbayin, kagbashi ka nu ka na maku ma va Kimham. Ya'an u pasa kobolo n vuzagbayin va mogono. Kata kpamu vu ya'an ili dem i na ve enei i ga'in nu kuya'anka yi.>>

³⁸ Da mogono ma danai, <<Kimham wi ta a kupasa kobolo nu mpa, kata n ya'anka yi ili i na vi cigai. Ili i na vu cikalai wa va dem, mi ta a kuya'anka wu i da.>>

³⁹ Da uma raka a pasai Kuyene ku Urudu ka, da feu mogono mo tonoi. Da mogono mobongi Bazila da u zuwakai ni unasingai, da Bazila u kpatalai u bonoi a kpa'a ku ni.

⁴⁰ Ana mogono ma pasai Giliga, da Kimham feu u pasai kobolo n ayi. Osoji aza a Yahuda raka n kagimi ko osoji ka aza a Isaraila feu, a pasai kobolo n mogono ma.

⁴¹ Da aza a Isaraila raka a banai u mogono da a danai ni, <<Yidai i zuwai da uma atsu aza a Yahuda o bokoi nu da a lazakai n avu n uma a kpa'a ku nu raka a kubana upashi u nampa u Urudu?>>

⁴² Da aza a Yahuda a ushuki aza a Isaraila, <<Tsu ya'an ta nannai va adama a na mogono ma kumaci kutsu ku da ku cika. Yidai i zuwai da yi unambukatsuma adama ili i nampa? Yidai ci lya'i i mogono, ko i pana ta u nekei tsu ili i yoku i ni.>>

⁴³ Da aza a Isaraila ushuki aza a Yahuda, a danai, <<Atsu ci ta kumaci kupa a katsuma ko tsugono ka, kpamu tsu la'a ta n katsura an tsa kudika Dawuda wo okpo mogono ma tsu. Yidai i zuwai da i goyoi tsu? Atsu da tsu gitai kudana mogono ma tsu mo bono ba?>> Ama kadanshi ka na aza a Yahuda a dansai ka la'a ta ka aza a Isaraila usufukpi.

20

Sheba u ya'ankai Dawuda ugbamukaci

¹ A ya'an ta vuza vu ugbamukaci vu yoku vuza kula Sheba, maku ma Bikiri vuza vu Bayami. U likai kavana da u dangusai kalakatsu u danai,

<<Yidai i burai tsu n Dawuda!

Ci n ili yi ukanu u kolobo ka Jesi ba!

Aza a Isaraila yaba dem u bono a kpa'a ku ni!>>

² Da aza a Isaraila raka a kasukpai Dawuda, da a kanai kutono Sheba maku ma Bikiri. Ama aza a Yahuda a gbagai mogono me le, da a walai kobolo n ayi ili i na i dikai e Kuyene ku Urudu ali a kubana a Urushelima.

³ Ana Dawuda u bonoi e kefeku ko tsugono ka ni a Urushelima, Da u dikai amaci a gbani kupa ana u kasukpai a indaka yi kefeku ka. Da u lya'i kelime n ku nekele i na a cigai dem, ama u doku u vaku n ele ba. Da u kasukpai le lo ali a kubana a kanna ku ukpa ke le, ta a kanai idashi i le nannai tsa agapa.

⁴ Da mogono ma danai Amasa, <<Dekushekei mu aza a Yahuda a tawa a katsuma ka a yin a tatsu, kata avu feu vu tawa kobolo n e le.>>

⁵ Ama ana Amasa u banai adama a na u deke aza a Yahuda, da u lazai makyan ma na mogono ma zuwakai ni.

⁶ Da Dawuda u danai Abishayi, <<Gogo na Sheba maku Bikiri wi ta a kurono ko tsu kadama ka na ka la'i ka Abusalom. Dika osoji a vuzagbayin a nu kata vu tono yi, nannai da baci ba wi ta a ku'uwa a likuci yi ukanji kata u la'aka.>>

⁷ Da uma a Jowabu kobolo na aza a Keritiya, n aza a Pelatiya kobolo osoji a na fudai kuvon raka a utai a Urushelima n utsura u Abishayi, adama a na a kiyangu Sheba maku ma Bikiri.

⁸ Ana a yawai a katali kagbayin ka Gibiyon da Amasa u gasai n e le. Jowabu wi ta u uki n motogu mo tsusoji. Asuvu o motogu ma ni ma wi ta n kotokobi a iven i ni ushiyi n kadambura. Ana u doki u walai n kelime da kotokobi ka ka utai a iven ya ka yikpai a idika.

⁹ Da Jowabu u danai Amasa, <<Nini dai vi, vuza va?>> Da Jowabu va u kanai ntsaka n Amasa n kukiye ku sungai ku ni adanshi wi ta o ku obongi.

¹⁰ Ama ayi Amasa va u zuka n kotokobi ka na ki e kukiye ku gula ku Jowabu va ba. Tsu nannai tsu da Jowabu u sapai Amasa a katsuma ali malaki ma Amasa i yikpai a idika. Da Amasa u kuwai lo n u sapai u te u na Jowabu u ya'ankai ni va, da Jowabu n vuza ni Abishayi a lya'i kelime n kutono Sheba maku ma Bikiri.

¹¹ A katsuma ko osoji a Jowabu da vuza te u banai devu n keve ki kyamba ka Amasa va da u danai, <<Vuza na baci de dem wi a kuciga Jowabu, da kpamu wi a kuciga Dawuda, u tono Jowabu.>>

¹² Amasa tana wi ta lo iva'in a mpasa n ni e mere ma uye. Kpamu vuza na baci de dem u yawai lo kata u shamgba. Ana kosoji ka kenei tsu na uma a ci shamgba lo a ubuta u keve ki kyamba ka, da u takpai lo ka'a u zuwai asuvu a mita devu n uye, da u palai ka'a n kakashi.

¹³ Ana a takpai keven ki kyamba ka Amasa lo a uye wa, da osoji raka o tonoi Jowabu a kubana kulansa Sheba maku ma Bikiri.

¹⁴ Ele a katsuma ka kulansa Sheba va, cina de u tono kumaci ka aza Isaraila raka, a kulansa ubanki wa aza a ni. Da tana o bolongi kaci ke le o tonoi ni a kubana a Ebelu vu Betu-maka n ubon wi idika i Berita,

¹⁵ Da Jowabu n uma raka a tawai a kambuki Sheba a suvu a likuci i Ebelu vu Betu-maka. O bolongi kayala a karakai derere vu ugadi u mashilya ma, da tamkpamu uma a yoku a kanai moloko ma na a fada ma'an a varuku.

¹⁶ Da vuka vu ugboji vu yoku u ya'in medevile punu a suvu a likuci ya u danai, <<Panakai mu. Kata i dana Jowabu, <Tawa na, adama a na n ciga ta n ya'an kadanshi n ayi.>>>

¹⁷ Da Jowabu u banai devu n vuka va, da vuka va vu ecei ni, <<Avu da Jowabu?>>

Da wushuki vuka va u danai, <<E, mpa da.>>

Da vuka va vu danai, <<Pana ili i na kagbashi ka nu ka kudansa.>>

Da Jowabu u danai, <<Mi ta a kupanaka wu,>>

¹⁸ Da u lya'i kelime n kadanshi u danai, <<M megeshe ma de a tsu dansa ta, <Banai i lansa odoki a singai a likuci i Ebelu,> kata tana kadanshi ka ko kotso.

¹⁹ Atsu da aza a idashi i matana n usubi a Isaraila. Yidai i zuwai da vi a kuciga ku langasa likuci ya? Vu ciga ta vu langasa ili i na yi i Vuzavaguđu?>>

²⁰ Da Jowabu wu ushuki, <<Kashile kejebeshe! Mpa mi a kulangasa ko mu una likuci i nu ba.

²¹ I dafa n sheshei ba. Ama vuma vu yoku wi ta lo kula ku ni ku da Sheba maku ma Bikiri wu uta ta a ubon u likuci ya aginda a i Ifirayimu, ayi da vuza na u ya'ankai mogono Dawuda ugbamukaci. Nekei mu ayi, Kata mpa n kasukpaka da likuci ya.>>

Da vuka va u danai Jowabu, <<Ci ta a ku tafuku ku wu n kaci ka ni n tsu mashilya.>>

²² Da tana vuka va u bonoi u ya'in kadanshi n uma a likuci ya raka n odoki a ugboji ni. Da a gbatyai kaci ka Sheba maku ma Bikiri da a taki ka'a Jowabu. Jowabu u likai kavana da osoji a a kasukpa likuci ya. Da yaba dem u bonoi a kpa'a ku ni, da Jowabu tamkpamu u bonoi ubuta u mogono a Urushelima.

²³ Jowabu da vuza vu kelime vo osoji a Isaraila raka. Benaya maku ma Jehoyida ayi da vuza vu kelime vo osoji aza a kindi ku mogono Dawuda.

²⁴ Adoramu da vuza kelime vu ulinga wa aganda, Jehoshafatu maku ma Ahiludu da kadani ka ukuna u tsumani.

²⁵ Shewa da kadani, Zadoku kobolo n Abiyata ele da anan Ganu.

²⁶ Ira vuza vu Jayiru wi ta a katsuma ka anan Ganu vu Dawuda.

21

Dawuda u tsupukai aza a Gibiyon

¹ Ayin ana Dawuda wi a kulya'a tsugono, a ya'an ta kambulu ali aya a tatsu. Da Dawuda u ya'in avasa u Vuzavaguđu adama a kambulu ka na ki a idika ya. Da Vuzavaguđu wu ushuki, u danai, <<Mpasa ma aza a Gibiyon mi ta a kaci ka Shawulu m kpa'a ku ni, adama a na wu una le ta.>>

² Da mogono me dekei aza a Gibiyon u danai le, aḏa aza a Isaraila a ḏa ba, ama aḏa kagimi ka aza a Amoriya ka'a. Ama n tsu cau ḏe aza a Isaraila a kucina ta ku una aza a Gibiyon ba, ama ḏa Shawulu u ya'in tsu na u kuya'an adama a na wu una le raḓa, adama a ucigi u na wi n uḏa a kubana wa aza a Isaraila n aza a Yahuda.

³ Da Dawuda we ecei aza a Gibiyon, <<Yidai n kuya'anka ḏa? Nini dai n kulapula kagbanigbani ka na a ya'ankai ḏa, adama a na i zuwaka uma a Vuzavaguḏu unaṣingai, ili yi uḓani i ni?>>

⁴ Da aza a Gibiyon ushuki i ni, <<Ukuna wa azanariya ko azurufa u ḏaḏa u kuzuwa tsu idaṣhi i maṭana n Shawulu m kpa'a ku ni ba. ko ukuna u ku una vuza te a kaṭsuma ka aza a Isaraila ḏa ba.>>

Da Dawuda we ecei le, u danai, <<Yidai i cigai n ya'an ka ḏa?>>

⁵ Da aza a Gibiyon ushuki ni, <<Vuma vu na wu unai tsu va, ḏa kpamu u sheshei ku kotso n a tsu raḓa, adama a na kaṭa tsu ciya ubuta punu a idika ya aza a Isaraila ba,

⁶ neke tsu muku mo olobo n cindere n ni. Ci ta a ku una le, kaṭa tsu sabangu le a ndanga a Gibiyon likuci i Shawulu, mogono ma na Vuzavaguḏu u zagbai.>>

Da mogono ma danai, <<Mi ta e kuneke le ekiye a ḏa.>>

⁷ Ama adama a kucina a na Dawuda n Janata maku ma Shawulu a ya'in e kelime ka Vuzavaguḏu, wu ushuku u neke le Mefiboshetu maku ma Janata vashi vu Shawulu ba.

⁸ Da mogono ma dikai Aromoni m Mefiboshetu muku mo olobo nre n na Rizafa mekere ma Ayiya u matsakai Shawulu, kobolo n muku molobo n tawun n Merabu mekere ma Shawulu, n na u matsakai Adiriyelu maku ma Bazila vuza vu Mehola.

⁹ Da Dawuda u nekei le wa aza a Gibiyon, ḏa unai le raḓa ḏa a kiyangi even ikyamba e le gaḏi vu n ndanga ḏe a kaginda e kelime ka Vuzavaguḏu. Raḓa vu le uma e cindere a a kuwai kobolo. A una le ta a makyan ma na a gitai vikya'a vu bali.

¹⁰ Da Rizafa mekere ma Ayiya, u laṣai akashi a kpalu ḏa u banai u polokoi kaci ka ni aḏa gaḏi vu kakpanlai. Da u ḏaṣangi lo a ubuta wa ali ugiti u vikya'a a kubana a makyan ma na lyushi bonoi ḏa mini ma ciya even ikyamba a. N kanna u tsu loko ta nnu ḏe ubuta we even ikyamba ya, n kayi tamkpamu u tsu loko ta n nama n kakamba a ubuta wa.

¹¹ Ana a danai Dawuda ili i na Rizafa vuka vu gbani vu Shawulu mekere ma Ayiya u ya'in,

¹² ḏa Dawuda u banai u dikai etele a Shawulu kobolo n a maku ma ni Janata, a kumaci ka aza a Jabeshi vu Giliyadu. Ele vu na o bokoi even a ikyamba a e keteshe ka likuci i Betu-shan a ubuta u na aza a Filisitiya ishi a saki a ḏa gaḏi vu ndanga, a kanna ka na a unai Shawulu a Gilibowa.

¹³ Da Dawuda u purai etele a Shawulu n a maku ma ni Janata, n etele a uma e cindere a na a unai va ḏa a saki.

¹⁴ Da a cidangi etele a Shawulu n a maku ma ni Janata a kasaun ka esheku a ni Kishu, asuvu a likuci i Zela a idika i Bayami. Da a ya'in ili raḓa i na mogono ma danai. Ana a ya'in nannai ḏa Kaṣhile ka ushuki avasa e le adama a idika ya.

Kuvon n aza a Filisitiya

(1 Ar 20:4-8)

¹⁵ Ana i lo idaṣhi ḏa vishili vu doki vu ḏangai a kaṭsuma ka aza a Filisitiya n aza a Isaraila. Da Dawuda kobolo n uma a ni a banai a ya'in kuvon n aza a Filisitiya, ḏa wo'wi kau.

¹⁶ Da vuza vi yoku kasagbada vuza na e ci ðeke Ishibibenobu vuza te a kaṭsuma ka ntsukaya n Rafa u sheshei wi ta a kufuda ku una Dawuda. Ayi na amiki a kaci ka masara ma ni a yawai shekelu amangatawantatsu (300), n kotokobi ka savu, adama a na wu una Dawuda.

¹⁷ Ama ða Abishayi maku ma Zeruya ma baṅkaɗi Dawuda. Da u lapai vuza va aza a a Filisitiya va wu unai. Da osoji a Dawuda a kucinai a danai ni, <<Wi o kudoku kutono tsu a kubana kuvon ba, adama a na wu a nu u ða aza a Isaraila e keðei apa'a.>>

¹⁸ Ana kanampa ko kotsoi ða o doku a ya'in vishili n aza a Filisitiya ðe o Gobu. A kaṭsuma ka vishili va ða Sibekayi vuza vu Husha wu unai vuza vu utsura vu na e ci ðeke Safa.

¹⁹ Da o doku a ya'in kuvon n aza a Filisitiya ðe o Gobu. Da Elihana maku ma Jayiru vuza vu Batalami wu unai toku vu Goliya vuza vu Gatu, vuza na kakutsu ka masara ma ni ka yawai mgbayin m mashin.

²⁰ Da o doku a ya'in kuvon ðe a Gatu, ðe va kpamu vuma vu yoku wi ta lo kasagbada n ajivu aṭali e kukiye dem, kobolo n ajivu aṭali e kune dem, raḳa va ajivu a ni kamanga n aṣhi. Ayi feu wi ta a kaṭsuma ka kumaci ka aza a Rafa.

²¹ Ana u goyoi aza a Isaraila, ða Janata maku ma Shimeya toku vu Dawuda wu unai ni.

²² Uma anashi a nanlo dem i ta a kaṭsuma ka kumaci ka aza a Rafa a Gatu. Da Dawuda kobolon m uma a ni unai le.

22

Vishipa vu Dawuda adama a kucikpa Vuzavaguḍu (Ishp 18:1-50)

¹ A kanna ka na Vuzavaguḍu wu isai Dawuda e kukiye ku Shawulu n irala i na i buwai dem, ða Dawuda u ya'in vishipa vu nampa u Vuzavaguḍu. U danai,

² <<Vuzavaguḍu, katali ke kushedeḱu ka va,
mashilya ma va n kishi ka va,

³ Kaṣhile ka va, ubuta Kushedeḱu ka va,
wa a nu ða n tsu shedeḱu.

Maṛaga ma va, n utsura u wishi u va,
mashilya ma va, n ubuta u kushedeḱu u va,
kishi ka va, vu isai mu a ubuta u vishili.

⁴ N tsu ðeke ta Vuzavaguḍu,
ayi na u yotsoi kucikpa,
kpamu u tsu wawa mu ta ekiye a irala i va.

⁵ <<Mayu a abau a munuka a pala mu ta,
wayi u mala u la'a ta utsura u va.

⁶ Kasaun ka shiya mu ta n awin a ni,
ukpa u zuwaka mu ta maza.

⁷ <<A makyan ma na mi a unamgbi u kaṭsuma n tsu ðekushe ta Vuzavaguḍu,
ða kpamu n ðekushi Kaṣhile ka va.

De aṣa a ni u panai kaḷaḱatsu ka va,
ða kpamu maṣhi ma va ma yawai atsuvu a ni.

⁸ <<Aduniyan a gbaɗai,

- ɗa kumi'i ku zuva ku je'i,
 adama a na wi ta a wupa.
- 9 Kanga ka kanai ku uta a vunu vi ni,
 melentsu ma akina, n agaruwashi a ku uta a una u ni.
- 10 Da u bayuwai gadi u cipai a idika,
 eleshu a lima kau a daka vu ene a ni.
- 11 Da u kumbai Corobi da u imkpai zuva,
 a gadi ve evelyu a da enei ni tsu manunu.
- 12 U bonokoi kayimbi ko okpoi kapalatsu ka ni,
 n eleshu a lima kau a na a tsu tuka m mini.
- 13 Da uladi u gbayin wu akanai ni,
 da kpamu agaruwashi utai wu a ni.
- 14 Vuzavagudu u lapai de kakpanga gadi,
 da a panai kalakatsu ka Mala'imili.
- 15 U tawai aya'a a ni u wacuwai irala,
 da u su'uki le n uladi, da u lokoi le.
- 16 Ubarangi u Vuzavagudu,
 n utsura wa ayinviki a vunu vi ni,
 da a bayuwai ashi a mala,
 da kumi'i ka aduniyan ku okpoi e keteshe.
- 17 <<De gadi Vuzavagudu u barukpai kukiye ku ni da u dikai mu,
 a ubuta u mini mu ugayi da wu utukai mu.
- 18 Da wi isai mu a ubuta wi irala i va aza a utsura,
 a ubuta wa aza na a iwain mu, adama a na a la'a mu ta utsura.
- 19 A gbangarangi mu a kanna ka atakaci ka va,
 ama da Vuzavagudu u bankai mu.
- 20 Da u tukai mu a ubuta u na wi isai mu,
 da kpamu wu isai mu adama a na wi ta a kupana uyo'o uva.
- 21 <<Vuzavagudu u tsupa mu ta adama a usubi u va,
 da u zuwakai mu unasingai adama a na mi n unushi ba.
- 22 Adama a na n tono ta uye u Vuzavagudu,
 n kasukpa uye u Kashile ka va da n ya'in ka gbani-gbani ba.
- 23 N tono ta wila u ni raka,
 n kpa da kutono ili i na u dansai ba.
- 24 Da mo okpoi vuza vu babu unushi a ubuta ni.
 Da kpamu me erei kaci ka va a ubuta u kuya'an unushi.
- 25 Vuzavagudu u neke mu ta katsupa mu ta adama a usubi u va,
 adama a na mi nu unushi a ashi a ni ba.
- 26 <<Vuzavagudu avu vuza vu uneki u kadu da, wa aza a na e nekei u adu,
 vuza vu mariki da kpamu wa aza a mariki,
- 27 Wa aza a cida, vu tsu yotsongu ta kaci ka nu vi ta cida,
 ama wa aza a gbani-gbani vu tsu yotsongu ta kaci ka nu an vu la'i le.
- 28 Vu ci isa ta aza a na o goyoi kaci ka le,
 ama vu tsu goyo ta aza aradi.
- 29 Vuzavagudu, avu da kutashi ku va,
 avu da vu lokoi kayimbi ka va.
- 30 N utsura u nu mi ta a ku una katsura ko osoji,
 n utsura u Kashile ka va mi ta a kupasa mashilya dem.
- 31 Uye u Kashile wi ta derere!

Kadanshi ka Vuzavagudu mayun da.
 Wi ta tsu maraga,
 a u vuza na dem u lansa ubuta u kushede ku wa a ni.

- 32 <<Vuzavagudu ayi da Kashile koci,
 Kashile ka'a koci ubuta u kushede ku u tsu.
- 33 Kashile ka'a vuza na u tsu neke mu utsura,
 u tsu zuwa ta kparamu uye u va wo okpo derere.
- 34 Ana n walai a gadi vu n sansan,
 da n walai mayin babu matafa tsu na mesheun ma tsu suma.
- 35 Da kparamu u gbarai e kiye a va adama a kuvon,
 ciya n fuda n kanza utan u vuyum vishili.
- 36 Vuzavagudu vu ere mu ta, da vu isai mu,
 ubanki u nu u zuwa mu ta mo okpoi vuzagbayin.
 37 Da vu zuwai mu a uye u singai,
 n sa'wa kparamu kuyikpa ba.
- 38 Da n guvai irala i va n lya'i le,
 n shamgba ba sai na mu unai le raka.
- 39 Da n lapai le ali a idika, a fuda a danga ba,
 a yikpai a daka vu ene a va.
- 40 Vu neke mu ta utsura adama o kuvon,
 da vu zuwai irala i va a daka vu ene a va.
- 41 Vu zuwai irala i va a kpatalai a sumai,
 da mu unai aza a na a iwain mu.
- 42 Da a lansa ubanki, ama babu vuza na wa ku isa le,
 da e dekushi Vuzavagudu, ama da u iwain ku ushuku le.
- 43 Da n lapai le luba luba ali okpoi tsu kubuta,
 n dasai le uteku tsu kolyo'o ka uye.
- 44 <<Vu isai mu e ekiye a uma a va aza a ugbamukaci,
 da vu zuwai mu mo okpoi vuza kelime ku uduniyan,
 aza a na n yevei ba, da okpoi aza a ulinga a va.
- 45 Da omoci a kana kutawa n a kudanki mu,
 da baci de a panai ukuna u va o tsu tono mu ta.
- 46 Adu e le a gusai
 da utai a ubuta u na ishi ushede ki tawai n kuje'e ki ikyamba.
- 47 <<Vuzavagudu wi ta n wuma. Ucikpi a kubana a katali ke kushede ku ka
 va.
 Ucikpi a kubana u Kashile ka va, katali ka wishi ka va.
- 48 Ayi da Kashile ka na ka kutsupaka mu,
 vuza na u zuwai kumaci ku uduniyan daka vu va.
- 49 u tsu isa mu ta a ubuta wa aza a na i a ku'iwain mu.
 U tsu neke mu ta tsugbayin wa aza a na i a tsurala nu mpa,
 u tsu isa mu ta a ubuta wa aza a adu a vishili.
- 50 <<Adama a nannai Vuzavagudu, mi ta a kucikpa wu a katsuma ku
 uduniyan,
 mi ta a kuya'an ishipa i kucikpa kula ku nu.
- 51 U neke ta ulya'i u gbayin u mogono ma na u zagbai,
 da kparamu u yotsongi ucigi u na u tsu saba'a ba u mazagbi ma ni,
 u Dawuda nu ntsukaya n ni ali ayin babu uteku.>>

23

Kadanshi ka Dawuda ku ukocishi

- ¹ Na ɗa kadanshi ka Dawuda ku ukocishi.
Kadanshi ka Dawuda maku ma Jesi,
Kadanshi ka vuza na Mala'imili ma cikpai,
vuza na Kašhile ka Yakubu ka zagbai mogono
vuma vi Isaraila kaya'in ki ishpa i singai.
- ² <<Ayinviki a Vuzavaguɗu a ya'an ta kadanshi a una u va,
Kadanshi ka ni ki ta e kelentsu ka va.
- ³ Kašhile ka aza a Isaraila ka ya'an ta kadanshi,
Ubuta u kushedeke wa aza a Isaraila u dana mu ta,
Vuza wi baci a kulya'a tsugono tsu usubi a uma a ni,
ɗa kpamu wi a kulya'a tsu ɗa n wovon u Kašhile,
- ⁴ wi ta tsu kutashi ku usana,
n tsu kanna ku usana ka na ka utai babu keleshu ka na ka palai ka'a,
n tsu kutashi a makyan ma na u kotsoi kuyo'o mini, ku na ku tsu zuwa
mi ta ma uta a idika.
- ⁵ <<Ta Kašhile ka kuzuwaka ntsukaya n va unasingai nannai,
adama a na u ya'anka mu ta uzuwakpani u kowanai,
kpamu wi ta u fobushi u tono u ɗa,
i ɗaɗa i na n cigai, ɗaɗa ulya'i u va,
n yeve ta mayun Kašhile ki ta a kuzuwa ili ya yo okpo nannai.
- ⁶ Ama uma a gbani-gbani raka i ta tsa awana a na a variki,
i kudika n ekiye ba.
- ⁷ Ama vuza na baci u ku sa'wa le
u ya'an ulinga m viyum ko ukutsu u masara,
i ta o kusongu le gbende.>>

A fudi o kuvon a Dawuda
(1 Ar 11:10-19)

⁸ Na ɗa ula osoji a Dawuda a na a la'i n kufuda kuvon. Vuza vu ugiti ayi ɗa Joshebu-bashebetu vuza vu Takemon, e yeve yi ta kpamu n kula Adini-izini. Ayi ɗa vuza vu kelime vo osoji a tatsu a. U sa'wa ta kudika masara ma ni wu unai uma amangatawunkunlai (800) a makyan me te.

⁹ Vuza ire a katsuma ka osoji a tatsu a, ayi ɗa Eliyaza maku ma Dodayi a kumaci ku Ahohi. Eliyaza wi ta kobolo n Dawuda a makyan ma na o goyoi aza a Filisitiya wana ɗai o bolongu a ubuta u kuvon. A makyan ma na aza a Isaraila a sumai.

¹⁰ Da ayi u shamgbai u shilikai na aza a Filisitiya a ali kukiye ku ni ku o'oi, ali kotokobi ka padai e kukiye ku ni. Vuzavaguɗu u nekei ni ulya'i u gbayin a kanna ka nanlo ka. Osoji a na ishi a sumai ɗa a kpatalai o bonoi a ubuta u kuvon wa, adama a na a pura ucanuku wa aza a na a unai.

¹¹ Vuza tatsu vu le ayi ɗa Shama maku ma Agi vuza vu Harara. Kanna ke te ana aza a Filisitiya o bolongi adama a na a ya'an kuvon devu n kashina ka awaya, ɗa osoji a Isaraila a sumai.

¹² Ama ɗa Shama u shamgbai e mere ma kashina ma wu isai ka'a, ɗa wu unai aza a Filisitiya. Da Vuzavaguɗu u nekei ni ulya'i u gbayin.

¹³ Kanna ko yoku a ayin a vukya'a, ɗa osoji a tatsu a na la'i n kufuda kuvon a katsuma ko osoji kamangankupa a banai u Dawuda a kabatsu ka Adulam. Cina ɗe katsura ko osoji ka aza a Filisitiya a shikpa apam le a kara'a ka Refimu.

¹⁴ A makyan ma nanlo Dawuda wi ta de a ubuta u na u tsu shedeke. Katsura ko osoji o yoku ka aza a Filisitiya de a Batalami.

¹⁵ Da kakuli ka kanai Dawuda, u danai, <<Ishi baci n kuciya vuza na u ku kenuku mu mini a kayinva ka na ki na de a utsutsu u likuci i Batalami.>>

¹⁶ Da osoji a utsura uma a tatsu aza a na a fudai kuvon ka a uwai punu asuvu a katsura ko osoji a aza a Filisitiya. E keneki mini a kayinva ka na ki a utsutsu u likuci wa. Da a tukai Dawuda, ama da u iwain kuso'o. Da u kucikpa u vama ma'a a idika tsa alyuka u Vuzavaguđu.

¹⁷ Da u danai, <<Vuzavaguđu u jebeshe ke mu n so'o mini ma nanlo. Wi ta o kokpo mu uteku tsu mpasa ma aza a na e nekei wuma u le adama a na e kenuku mini ma.>>Adama nannai, da Dawuda u iwain kuso'o ma'a.

Na lo da ili i na osoji a tatsu a na a la'i n kufuda kuvon a ya'in.

¹⁸ Abishayi toku vu Jowabu maku ma Zeruya ayi da vuza kelime vo osoji a tatsu a na a la'i n kufuda kuvon ka, u dikai masara ma ni da wu unai osoji amangatawantatsu (300). Da u ya'in kula a katsuma ko osoji.

¹⁹ Da u ciyai tsugbayin u la'i kamangankupa va. Da wo okpoi vuza kelime vu le, ko n tsu nannai u yawa aza a tatsu a nan de a ba.

²⁰ Benaya maku ma Jehoyida, vuma da vuza a na u fudai kuvon vuza vu Kabuzeyelu, u ya'an ta ili mereve. Wu una ta aza a utsura a Mowabu e re aza a na tsu ya'an kuvon tsu kawu. Kanna ke te a ayin a utani kau, da u banai wu unai kawu a kabatsu.

²¹ Da kpamu wu unai vuza va aza a Masar vu gbangam. Vuza na wi ukani m masara e kukiye ku ni. Ama ayi Benaya wi ta ukani n kalangu, da wi isai masara ma na mi e kukiye ku vuza va aza a Masar va, da wu unai ni m ma'a.

²² Ili i nanlo i da Benaya maku ma Jehoyida u ya'in ali da u ya'in kula uteku tsu osoji a utsura a tatsu a nanlo a.

²³ Da u ciyai tsugbayin u la'i uma kamangankupa a nanlo a, ama u yawa osoji a tatsu a nanlo ba. Da Dawuda u zuwai ni wo okpo vuza kelime vo osoji aza a kindi a ni.

²⁴ Ele na va i ta punu a katsuma ko osoji kamangankupa a Dawuda aza a na a fudai kuvon.

Asahelu toku vu Jowabu,
Elihana maku ma Dodayi vuza vu Batalami.

²⁵ Shama n Erika aza a Harodu,

²⁶ Helezu vuza vu Paliti,

Ira maku ma Ikesha vuza vu Tekowa,

²⁷ Abiyeza vuza vu Anatotu,

Mebuna vuza vu Husha,

²⁸ Zalimonu vuza vu Ahohi,

Mahara vuza vu Netofa,

²⁹ Helebu maku ma Ba'ana vuza vu Netofa,

Itayi maku ma Rabai vuza vu Gibeya vu ubon u kumaci ku Bayami,

³⁰ Benaya vuza vu Piraton

Hidayi vuza vu ara'a a na i devu n Gashi,

³¹ Abi-albonu vuza vu Araba,

Azamavetu vuza vu Bahurim,

³² Eliyabu vuza vu Sha'albonu,

muku n Jashen,

³³ Janata maku ma Shama vuza vu Harara,

Ahiyam maku ma Shara vuza vu Harara,

³⁴ Elifeletu maku ma Ahasaba vuza vu Makatu,

Eliyam u maku ma Ahitofelu vuza vu Gilo,
³⁵ Heziro vuza vu Kamelu,
 Para vuza vu Araba,
³⁶ Igalu maku ma Natan vuza vu Zoba,
 Bani vuza vu Gatu,
³⁷ Zeleku vuza vu Amona,
 Naharayi vuza vu Beyerotu,
 vuza na u tsu dikaka Jowabu maku ma Zeruya ucanuku u kuvon,
³⁸ Ira n Garebu uma Itiriti,
³⁹ Uriya vuza vu Hitiya.
 Na va ele da osoji kamangankupa n e cindere a na a la'i n kufuda kuvon.

24

Dawuda u kecei uma a ni (1 Ar 21:1-27)

- ¹ Da Vuzavaguđu u doku u ya'ain wupa kau n aza a Isaraila, da u kushangi Dawuda u danai, <<Bana vu kece uma aza Isaraila kobolo n aza a Yahuda.>>
- ² Da mogono ma danai Jowabu kovonshi vo osoji a ni, <<Banai i kece kumaci ka aza a Isaraila raka, i na i dikai a kumaci ku Dan n ubon u gadi ali a kubana a ubon u dikai u Beyersheba adama a na n yeve uma a ya'in a da i.>>
- ³ Ama da Jowabu u danai mogono, <<Ya'an Vuzavaguđu Kashile ka nu ka doku kabundai ka uma a nu ali amangatawun a la'a tsu na ishi, Ali vuzagbayin va mogono wu ene n ashi a ni. Ama yidai i zuwai da vuzagbayin va mogono vu cigai kuya'an ili i nampa?>>
- ⁴ Da mogono ma gutsakai Jowabu kobolo n ovonshi o osoji, da a kasukpai ubuta u na mogono mi adama a na a bana e kece uma a Isaraila.
- ⁵ Ana a pasai Kuyene ku Urudu, da a vaki devu n likuci i Arowa e mere ma kara'a, da o tonokoi n ubon u likuci i Gadu a kubana Jaza.
- ⁶ Da o doku a lazai a kubana a likuci i Giliyadu vuna vi a idika i Tatim vu Hoshi, da o tonokoi n ubon u Dan-jan a kara'i a kubana a Sidon.
- ⁷ Da o tonoi a kubana a ubon u dikai u likuci i Taya i na yi nu nshilya. Da o tonoi n likuci ya aza a Hiviya n aza a Kana'ana. Da a ukocishi a banai a Biyasheba Negebu vu Yahuda.
- ⁸ Ana o kotsoi ku kara'a idika ya raka, da o bonoi a Urushelima wana dai wotoi kuci n ayin kamanga a laza.
- ⁹ Da Jowabu u bonoi u danai mogono kabundai ka ali ka na ka yawai ku uwa tsu soji. Aza a a idika yi Isaraila a yawa ta akpan amangatawunkunlai (800,000), aza a ubon Yahuda tamkpamu ele da akpan amangatawantawun (500,000).
- ¹⁰ Ana Dawuda u kotsoi kukece uma a, da u dagazai u danai, Vuzavaguđu, <<N ya'an ta unushi u gbayin adama ili i na n ya'in. Gogo na Vuzavaguđu n folono wu ta, takpaka mu u nushi u va. N ya'an ta ili i tsulau.>>
- ¹¹ Ana Dawuda u dangai n usana, da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi n keneki Gadu vuza na wi kobolo n Dawuda, u danai,
- ¹² <<Bana vu dana Dawuda, <Ili i na Vuzavaguđu u danai i da da na. N neke yi ta ili i tatsu, adama a na u zagba ite a katsuma ke le i na a kuya'an ka yi.>>
- ¹³ Da Gadu u tawai u Dawuda da u danai ni, <<Vu ciga ta a ya'an kambulu ali aya a tatsu a idika i nu? Ko vu ciga ta vu kana kusuma irala i nu ali wotoi u tatsu? Ko kpamu vu la'a ta ku ciga a ya'an madukpa ayin a tatsu a idika i nu? Gogo na sheshe kata vu dana mu i na n kubonoko Vuzavaguđu.>>

¹⁴ Da Dawuda wu ushuki u danai, <<Mi ta a unamgi u katsuma, u la'a ta n uga'in Vuzavaguđu u takacika tsu, adama a na wi ta n asuvayali, ama kata vu kasukpa vuma u takacika tsu ba.>>

¹⁵ Da Vuzavaguđu u suki m madukpa a kubana wa aza a Isaraila, ili i na i dikai a usana ali a kubana a makyen ma na u zuwai. Da uma akpan amangatatsu n kupa a kuwai (70,000), ili i na i dikai a Dan ali a kubana a Biyasheba

¹⁶ Ana kalingata ka Vuzavaguđu ka ka sapangi kukiye ku ni a adama a na wu una Urushelima, da Vuzavaguđu u panai asuvayali e le adama a madukpa ma, da u danai kalingata ka na ki a ku una uma a, <<U yawa ta, bonoko n kukiye ku nu.>> A makyen ma nanlo ma kalingata ka Vuzavaguđu ka ki ta lo a ulanga u kulapu u Aruna-jebusiya.

¹⁷ Ana Dawuda we enei kalingata ka na ki a ku una uma a, da u danai Vuzavaguđu, <<Mpa da vuza na n ya'ain n unushi. Mpa da kpamu n ya'in kagbanigbani. Uma a nampa a i ta tsa nkyon. Yidai a ya'in? Ya'an kukiye ku nu ku takacika mu n muku n va.>>

Dawuda u ma'in katalikalyuka

¹⁸ A kanna ka nanlo ka'a Gadu u banai u Dawuda da u danai ni, <<Gadukpa vu bana vu ma'aka Vuzavaguđu katalikalyuka de a ulanga u kulapu ku Aruna vuza vu Jebusiya.>>

¹⁹ Da tana Dawuda u dangai u banai tsu na Vuzavaguđu u dansai a una u keneki Gadu.

²⁰ Ana Aruna u lanuki, da we enei mogono n uma a ni a kutawa wa a ni, da wu utai u gasai n e le. Da u kudangi e kelime ko mogono u lya'aka yi ni kayala.

²¹ Da Aruna u danai, <<Vuzagbayin, yidai i tukai mogono na wa a va?>>

Da Dawuda u danai, <<N tawa ta adama a na n tsula ulanga u kulapu u nu, adama a na n ma'aka Vuzavaguđu katalikalyuka. Ta punu n kuya'anka Vuzavaguđu alyuka, adama a na u shamkpa m madukpa ma na ma ku'uwa a ubuta u uma.>>

²² Da Aruna u danai Dawuda, <<Vuzagbayin, dika i na de dem i ga'in nu kata vi kuya'anka alyuka. Kanaka ka'a na adama a kune'e ku kusongu. Alangu a kulapu a dana kobolo n ogboro anaka a vu cimba adama a na vu ciya ndanga n kusongu.

²³ Mogono, ili i nampa ya raka mpa Aruna n neke wu ta i da.>> Da Aruna u doku u danai ni, <<Ya'an Vuzavaguđu Kashile ka nu ka ushuku na alyuka a nu.>>

²⁴ Da mogono ma ushuku ki Aruna, u danai, <<A'a, mi ta a kutsula ubuta wa n ikebe tsu na wu untsai. Adama a na mi a kuya'anka Vuzavaguđu Kashile ka va alyuka o kusongu n ili i na yi i nu ba ko ili i na i kpadai kulya'a mu ili ba.>> Da Dawuda u tsupai Aruna ulanga u kulapu wa kobolo n Kanaka ka, azurufa shekelu amangerenkupa.

²⁵ Da Dawuda u ma'akai lo Vuzavaguđu Katalikalyuka da u ya'in kune'en ku kusongu kobolo n kune'en ku matana. Da Vuzavaguđu u panai ufolu wi idika ya, da tana madukpa ma ma kasukpai aza a Isaraila.

1 Ngono

Tsukutsa tsu Dawuda

¹ Ana Dawuda mogono u kutsai, wana ɗai aya a ni a bana da'in, u tsu pana shen-shen ba ko a pala yi baci.

² Da agbashi a ni a danai ni, <<Ya'an tsu lansaƙa wu maku me mekere ma na ma kulana wu, wi ta a kuvaku ɗevu n avu adama a na u ya'an wu shen-shen.>>

³ A lansaƙi mekere ma singai punu a idika yi Isaraila, da a ciyai Abishagu vuza va aza a Shunemu, da a tukai ni u mogono.

⁴ Maku me mekere ma ma ga'an ta kau, kpamu u lanai mogono ma mayin n u ya'ankai ni ulinga, ama mogono ma ma vaku n ayi ba.

Adonija u bonokoi kaci ka ni mogono

⁵ Adonija kolobo ka na Hagitu u matsakai Dawuda, u lapai makanga ma ni n aradi da u danai, <<Mi ta o kokpo mogono,>> da u lansaƙai kaci ka ni ekeke o odoku n akumbi o odoku a kobolo n uma amangerenkupa, adama a na laza kelime ka ni.

⁶ Esheku a ni a sa'wa kubarangu yi ko ecei yi, <<Yidai i zuwai da vi a kuya'an ili tsu nam pa?>> Wi ta n tsuloboi, ayi da wi o kutono Abusalom.

⁷ Adonija u ya'in kadanshi n Jowabu kolobo ka Zeruya n Abiyata ganu. Da a bankai ni.

⁸ Ama Zadoku ganu, m Benaya kolobo ka Jehoyida, n Natan keneki n Shimeyi n Reyi kobolo n aza a kindi a makara a Dawuda a iwain kutono Adonija.

⁹ Dada Adonija u banai a katali ka Zohelatu ɗevu m meyenike ma Eni-rogelu, a ubuta u na u ya'in alyuka m mokyon, n kanaka, kobolo ni ndendem n na n cuwai mayin. U banuki aza a ni raka, muku n yoku m mogono Dawuda, kobolo nu nkoshi m gbara-gbara n mogono e le na a utai a Yahuda.

¹⁰ Ama u banuku Natan keneki ko Benaya, ko aza a kindi a makara, ko Sulemanu mokoshi ma ni ba.

¹¹ Da Natan u danai Betusheba anaku e Sulemanu, <<Vu pana ta a na Adonija kolobo ka Hagitu ko okpoi mogono babu uyevi u vuzagbayin vu tsu Dawuda?

¹² Gogo na nahannai tawa, ya'an n neke wu odoki, ciya vi isa wuma u nu kobolo n wuma u maku ma nu Sulemanu.

¹³ Bana gogo'o u Dawuda mogono, kata vu dana yi, <Vuzagbayin vu va mogono, vi ya'an akucina vu danai, <<Sulemanu kolobo ka va wi ta o ku okpo vuza na u kukanaka wu tsugono ba? Kata u dasangu a kakuba ka nu>>? Yidai i zuwai da Adonija wo okpoi mogono?>

¹⁴ Ayin a na avu bi'i a kadanshi m mogono ma, mi ta a ku'uwa punu kata n doku n danai yi ili i na vu danai va mayun da.>>

¹⁵ Da Betusheba u banai u cinai mogono a kunu ku kasa ku ni, a ubuta u na Abishagu vuza va aza a Shunemu wi a kulana yi.

¹⁶ Da Betusheba u kudangi e kelime ko mogono, da mogono ma danai, <<Yidai vi cigai?>>

¹⁷ U danai ni, <<Vuzagbayin vu va, avu a kaci ka nu vu kucinaka mu ta mpa kagbashi ka nu n kula ku Vuzavagudu Kashile ka nu. <Maku ma va Sulemanu ayi da vuza na u kukanaka mu tsugono, ayi da u kudasingu a kakuba ka va.>

¹⁸ Ama gogo na Adonija wo okpo ta mogono, avu vuzagbayin vu va mogono vu yeve n ka'a ba.

¹⁹ U ya'in alyuka n anaka ni ndendem mu ucuwi ni nkyon ma abundai, da kpamu u banuki muku mu ngono dem. Kobolo n Abiyata ganu, n Jowabu vuza kelime vo osoji, ama u banuku kagbashi ka nu Sulemanu ba.

²⁰ Gogo na vuzagbayin vu va mogono, aza a Isaraila raka i ta a ku vana wu, vu dana le yayi vuza na u kudasangu a kakuba ko tsugono ka vuzagbayin vu va mogono.

²¹ Ta baci nannai ba, ayin a na baci vuzagbayin u bankai anan koko a ni n kiya, i ta o kubonoko mu m maku ma va Sulemanu aza a unushi.>>

²² Ayin a na ayi bi'i a kadanshi m mogono ma, da Natan keneki u uwai punu.

²³ Da a danai mogono, <<Natan keneki wi ta na.>> A ayin a na u uwai u mogono wa, u kudangi e kelime ko mogono ma n ashi a ni uzaliki.

²⁴ Da Natan va u danai, <<Vuzagbayin vu va mogono, vu dana ta <Adonija da u kutawa wa ku isa ka wu tsugono tsa, kata u dasangu a kakuba ka nu>?

²⁵ Adama a na anana va u bana ta de u ya'an lyuka n anaka ni ndendem mu ucuwi kobolo ni nkyon ma abundai. Da kpamu u banuki muku mu ngono raka, aza e kelime o osoji kobolo n Abiyata ganu. Gogo na i ta de a kulya'a n o so'i kobolo n ayi n a danai, <Wuma u nu u geshe mogono Adonija.>

²⁶ Ama mpa kagbashi ka nu, n Zadoku ganu, m Benaya kolobo ka Jehoyida, n kagbashi ka nu Sulemanu u banuku tsu ba.

²⁷ Vuzagbayin vu va mogono, mayun da ili i na yi a kugita na va n uyevi u nu da? Kpamu vu dana vuza te vu tsu a katsuma ka agbashi a nu ko yayi u kudasangu a kakuba ko tsugono ka nu ba?>>

Sulemanu wo okpoi mogono

²⁸ Da Dawuda mogono u danai, <<Dekekei mu Betusheba.>> Da u tawai a ubuta u mogono shamgbai e kelime ka ni.

²⁹ Da mogono ma ma ya'in akucina u danai, <<Vuzavaguđu wi baci n wuma, ayi na wi isai mu a katsuma ka atakaci dem,

³⁰ anana mi ta a kushatangu akucina a na n ya'ankai nu n kula ku Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila, n danai, <Sulemanu maku ma nu ayi da u ku isa ka mu tsugono, ayi da u kudasangu a kakuba ka va a ubuta u na mpa mi ishi,> ta tana mi a kuya'an nannai anana.>>

³¹ Da Betusheba u kudangi u zalikai ashi a ni e kelime ko mogono, da u danai, <<Ya'an wuma u vuzagbayin vu va mogono u geshe ali ayin babu uteku.>>

³² Da mogono Dawuda u danai, <<Dekekei mu Zadoku ganu, n Natan keneki, kobolo m Benaya maku ma Jehoyida.>>Ana a tawai a ubuta u mogono,

³³ da u danai le, <<Dikai agbashi a vuzagbayin a da, kata i kumbaka Sulemanu maku ma va a o kodoku i banka yi a Gihon.

³⁴ A ubuta wa de kata i zuwa Zadoku ganu n Natan keneki e ereengi yi wo okpo mogono ma aza a Isaraila. I lika vushari i dana, <Wuma u nu u geshe mogono Sulemanu.>

³⁵ Kata i tawa n ayi, ayi da u kudasangu a kakuba ko tsugono ka va. Adama a na wi ta o kokpo mogono a una u va, kpamu n zuwa yi ta u lya'a tsugono ci Isaraila n Yahuda.>>

³⁶ Da Benaya kolobo ka Jehoyida kushuki mogono u danai, <<Tananai, ya'an Vuzavaguđu Kashile ka vuzagbayin vu va mogono u zuwa nannai va u ya'an.

³⁷ Tsu na Vuzavaguđu u yongoi kobolo n vuzagbayin vu va mogono, ya'an u tono n Sulemanu nannai u zuwa tsugono ci ni tsu tsurakpa ali tsu la'a tsu vuzagbayin vu va mogono Dawuda.>>

³⁸ Da Zadoku ganu n Natan keneki, m Benaya kolobo ka Jehoyida, kobolo n aza a kindi ku mogono, aza e Keritiya n aza a Peletiya, a banai a kumbakai Sulemanu o kodoku ko mogono Dawuda, da o soki ni a kubana a Gihon.

³⁹ Ta de Zadoku ganu u dikai kavana ka mani'in, punu a mayali da wu erengi Sulemanu. Da a likai vushari, da uma a dem a danai, <<Wuma u nu u geshe avu mogono Sulemanu.>>

⁴⁰ Da uma raka o tonoi ni de a kubana, n a likai ishari n a ya'in mazanga ma gbayin ma na ali idika i jengedei adama a kaca'a ka nanlo.

⁴¹ Adonija n omoci a na i de kobolo n ayi dem a panai kaca'a ka nanlo a makyan ma na i o kukotso kadiva ke le. Ana Jowabu u panai ciliki ci ishari tsu nanlo da we ecei, <<Kaca'a ka yidai tamkpamu ki de a likuci nannai?>>

⁴² Ayi bi'i a katsuma ka kadanshi, da Janata kolobo ka Abiyata ganu u yawai. Da Adonija u danai, <<Uwa asuvu, vuma vu usubi n yeve ta vu tuka ta n arabali a singai.>>

⁴³ Janata wu ushuki Adonija u danai, <<Ta nannai ba, vuzagbayin vu tsu mogono Dawuda u zuwa ta Sulemanu wo okpoi mogono.

⁴⁴ Da mogono ma zuwai Zadoku ganu n Natan keneki m Benaya kolobo ka Jehoyida, n aza a Keritiya kobolo n aza a Peletiya. A kumbakai Sulemanu o kodoku ko mogono,

⁴⁵ da Zadoku ganu n Natan keneki erengi ni a Gihon adama a na wo okpo mogono. Da a gitai de mazanga a kubana, ali da likuci feu yu ushuki m mazanga ma. Na lo da da kaca'a ka na i panai va.

⁴⁶ Na lo dem ci na de Sulemanu u dasangu de a kakuba ko tsugono.

⁴⁷ Da nkoshi m gbara-gbara m mogono a tawai kuyasa vuzagbayin vu tsu mogono Dawuda da a danai, <Ya'an Kashile ka nu ka zuwa kula ku Sulemanu ku ciya ucikpi kau ku la'a ku nu, kata kpamu tsugono ci ni tsu la'a tsu nu.> Da mogono ma kudangi ma zalikai a kajiba ka ni,

⁴⁸ da u danai, <Ucikpi a kubana u Vuzavaguđu, Kashile ka aza a Isaraila, ayi na u kasakpai mu me enei vuza na u kudangu a kakuba ko tsugono ka va n ashi a va anana.> >>

⁴⁹ Nannai va da u zuwai omoci a Adonija raka a panai wovon da a dangai a lazai yaba dem n uye u ni.

⁵⁰ Ama Adonija adama o wovon u Sulemanu u na wi a kupana, da u banai u kanai avana a katalikalyuka.

⁵¹ Da a danai Sulemanu, <<Adonija wi ta a kupana wovon u nu, da wi de ukani n avana a katalikalyuka. Nu u danai, <Ya'an mogono Sulemanu u kucinaka mu anana u dana, wi a kuna kagbashi ka ni n kotokobi ba.> >>

⁵² Da Sulemanu wu ushuki, <<U yotsongu baci kaci ka ni ayi vuma vu usubi da, ko kanji ka kaci ka ni ki o kutodo kata ka yikpa a idika ba, ama a kana yi baci n kagbanigbani, wi ta a kukuwa.>>

⁵³ Da mogono Sulemanu u suki uma, a cipakai ni de a katalikalyuka ka da a tukai ni. Da Adonija u tawai u kudangi e kelime ko mogono Sulemanu, da Sulemanu u danai, <<Bono a kpa'a ku nu.>>

2

Kadanshi ko odoki ka Dawuda a kubana u Sulemanu

¹ Ana ayin a ukpa a mogono Dawuda a yawai devu, da u nekei maku ma ni Sulemanu kadanshi.

² <<Mi ta devu a na ma kasakpa aduniyan a nampa tsu na yaba dem u ku kasukpa a da, ya'an utsura u kadu, kata vi ya'an tsu maku ma vali,

³ vu ya'an ili i na Vuzavaguđu Kashile ka nu ka danai nu vi ya'an, vi ya'an nwalu a uye u ni, vu tonu wila u ni n kadanshi ka ni, n ili i kutono i ni tsu na i da yi punu udani a katagarda ka wila u Musa, adama a na vu ciya ulya'i u kelime a ili i na vi a kuya'an dem n ko tedai baci vu banai,

⁴ Adama a na Vuzavaguđu u shatangu uzuwakpani u na u ya'ankai mu, u danai, <Ntsukaya n nu a zuka baci uteku u na i o kuyongo, da kpamu o yongoi mayin n uneki wa adu n wuma u le a kutawa wa a va, vi a kukpada kuciya vuza na u kudangu a kakuba ko tsugono ka aza a Isaraila ba.>

⁵ <<Gogo na avu a kaci ka nu vi yeve ta ili i na Jowabu kolobo ka Zeruya ka ya'ankai mu, tsu na u ya'in kagbanigbani wu unai aza e kelime e re a osoji a Isaraila, Abuna maku me Neru n Amasa maku ma Jeta. Wu unai le da u lolotongi mpasa n le adanshi ayin o kuvon a da. Da u surai mpasa ma a kadambura ka na ki a kukyun ku ni kobolo n ataka e ene a ni, da mi atakaci adama a kagbanigbani ka na u ya'in.

⁶ Takacikai ni tsu kuyeve ku da, ama kata vu kasakpa yi u kutsa ali u bana ukpa u matana ba.

⁷ Ama yotsongu ucigi a kubana u muku n Bazila vuza va aza a Giliyadu, kata feu a ya'an a katsuma ka aza a na a kulya'a a kapara ke te n avu. A shamkpa mu ta a ayin a na n sumai a ubuta u vuza nu Abusalom.

⁸ Kata kpamu vi ciba, vi ta kobolo n Shimayi kolobo ka Gera vuza va aza a Bayami na de a Bahurim, ayi da u ya'ankai mu unawuya a kanna ka na m banai a Mahanayim. Ana u tawai ku cina mu a Urudu, da n kucinakai ni n Vuzavaguđu n danai, <Mi a ku una wu n kotokobi ba.>

⁹ Ama gogo na kata vi dika yi tsu vuza vu babu unushi ba. Avu vuza vu ugboji da vi, vi yeve ta tsu na va kuya'an n ayi, Tecengu yi a kasaun u laza.>>

¹⁰ Da Dawuda u bankai ukpisa, da a cidangi ni a likuci i Dawuda.

¹¹ U lya'a ta tsugono ci Isaraila ali aya amangere, wa aza a Heburon aya e cindere, n Urushelima aya kamangankupa n a tatsu.

¹² Ayi Sulemanu u dangu ta a kakuba ko tsugono ke esheku a ni Dawuda, da tsugono ci ni tana ci shamgbai n utsura.

Tsugono tsu Sulemanu ci shamgba ta mayin

¹³ Kanna ko yoku Adonija kolobo ka Hagitu ka banai u Betusheba anaku e Sulemanu. Da Betusheba we ecei ni, <<Vu tawa ta matana?>>

Da wu ushuki u danai, <<E, m matana ma'a n tawai.>>

¹⁴ Da u danai, <<N tawa ta adama a na n tonuko wu ili i yoku.>>

Da Betusheba u danai, <<Dansa i da.>>

¹⁵ U danai, <<Tsu na vu yevei, tsugono tsa tsu va tsu da ci ishi. Aza a Isaraila raka ishi ta a kinda mu tsu mogono me le. Ama da ili i saba'i, tsugono tsa tsu bonoi u vangu va, adama a na tsu da tsu uta ta a ubuta u Vuzavaguđu.

¹⁶ Gogo na mi ta n ili i te i na mi a kuciga kufolono wu. Kata vu sanku mu i da ba.>>

Da Betusheba u danai, <<Ya'an ufolu u nu.>>

¹⁷ Da u lya'i kelime, <<Folono mogono Sulemanu u neke mu Abishagu mekere ma aza a Shunema mo okpo vuka vu va, n yeve ta wa ku'iwani ufolu u nu ba.>>

¹⁸ Da Betusheba u danai, <<U ga'an ta, mi ta a kuya'anka mogono kadanshi adama a nu.>>

¹⁹ Ana Betusheba u banai u mogono Sulemanu kuya'anka yi kadanshi ka Adonija. Da mogono ma dangai adama a na u gasa n ayi, da u kudanki

anaku a, da yevei u bonoi u dasangi a kakuba ko tsugono ka ni. Da u zuwai a tukai anaku a ni n kakuba, da u dasangi e kukiye ku usingai ku mogono ka.

²⁰ Da u danai, <<Mi ta n ili i te i na mi a kuciga kufolono wu, kata vu sanku mu i da ba.>> Da mogono mu ushuki ni u danai, <<Dana i na vu cigai anaku a va, mi a kusanku wu i da ba.>>

²¹ Da u danai, <<Neke Adonija mokoshi ma nu mekere ma na e ci deke Abishagu vuza va aza a Shunama wo okpo yi vuka.>>

²² Da mogono Sulemanu wu ushuki anaku a ni u danai, <<Yidai i zuwai da vu folonoko yi Adonija Abishagu mekere ma vuza va aza a Shunama? Tsugono tsu da wi ishi uga'in vu kufolonoko yi, ayi mokoshi ma va ma'a, wi ta feu kobolo n ganu Abiyata, n Jowabu maku ma Zeruya.>>

²³ Da Sulemanu mogono u kucinai n kula ku Vuzavaguđu u danai, <<Ya'an Kashile ka una mu, ufolu u nampa u ronoko baci Adonija ukpa ba.

²⁴ Vuzavaguđu wi baci de n wuma, ayi na u ya'in mu da u zuwai mu a kakuba ko tsugono ke esheku a va Dawuda, da u zuwai kumaci ku va ko okpoi aza o tsugono tsu na u ya'in uzuwakpani, mayun da a una Adonija anana.>>

²⁵ Da Sulemanu mogono u zuwai Benaya kolobo ka Jehoyida u banai u wu unai Adonija.

²⁶ Da mogono ma danai Abiyata ganu, <<Bono a idika i nu a Anato, u yotso ta vu kuwa. Ama mpa mi a ku una wu gogo na ba, adama a na vi dika ta akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguđu Kashile e kelime ka esheku a va Dawuda, n adama a na vu takacikai n esheku a va a ayin a na wi a katsuma ka atakaci.>>

²⁷ Da Sulemanu mogono u takpai Abiyata a ulinga u tsuganu tsu Vuzavaguđu, nannai da wo okpoi ushatangi u kadanshi ka Vuzavaguđu ka na u ya'in a Shilo ku ukuna u kpa'a ku Eli.

²⁸ Ana arabali a nan lo a yawai u Jowabu ayi na u bankai Adonija, ama u banka Abusalom ba. Da u sumai u banai a mayali ma Vuzavaguđu da u kanai avana a katalikalyuka.

²⁹ Ana a danai Sulemanu mogono, <<Jowabu u suma ta u uwai a mayali ma Vuzavaguđu ayi da de paki n katalikalyuka.>> Da Sulemanu u suki Benaya kolobo ka Jehoyida, u danai, <<Bana, vu una yi.>>

³⁰ Da Benaya u uwai a mayali ma Vuzavaguđu da u danai Jowabu, <<Mogono ma dana ta, <Vu uta punu.>> Ama da wu ushuki, <<A'a, ta n kukuwa punu na.>> Da Benaya u banai u tonokoi mogono u danai, <<Ili i na Jowabu u dansai.>>

³¹ Da mogono ma danai Benaya, <<Ya'an tsu na u danai, una yi kata vu cidangu yi, ta va kutakpaka mu nshinda kobolo m kpa'a ke esheku a va adama a mpasa ma aza a babu unushi, a na Jowabu unai.

³² Vuzavaguđu wi ta a kutsupa yi adama a mpasa n na u tsuwain, babu uyeve we esheku a va Dawuda u unai uma e re a na a la'i ni usubi n kotokobi. Uma a nan lo ele da Abuna kolobo ke Neru, kovonshi ko osoji a aza a Isaraila, n Amasa kolobo ka Jeta, kovonshi ko osoji a aza a Yahuda aza a na a la'i ni n usubi n kasingai.

³³ Ya'an unushi wu mpasa n le m bono a kaci ka Jowabu nu ntsukaya n ni dem ali uteku n uteku. Ama u Dawuda nu ntsukaya n ni, m kpa'a ku ni ali n kakuba ko tsugono ka ni, ya'an matana ma Vuzavaguđu mo yongo punu ali ayin babu uteku.>>

³⁴ Da Benaya kolobo ka Jehoyida ka banai da u lapai Jowabu da wu unai ni, da a cidangi ni a idika i ni a kakamba.

³⁵ Da mogono ma zuwai Benaya kolobo ka Jehoyida wo okpo vuza kelime vo osoji a una u Jowabu. Da kpamu u doku u zuwai Zadoku wo okpoi ganu a una u Abiyata.

³⁶ Da mogono ma suki e dekei Shimeyi da u danai ni, <<Ma'aka kaci ka nu kpa'a a Urushelima kata vu dasangu de, ama kata vu bana a ubuta u yoku ba.

³⁷ Kanna ka na baci vu utai da vu pasai kara'a ka Kidiron, yeve mayun vi ta a kukuwa. Mpa n nu mi ta o kubono a kaci ka nu.>>

³⁸ Da Shimeyi u danai mogono ma, <<Ili i na vu dansai va i ga'an ta, tsu na vuzagbayin vu va mogono ma danai, nannai da kagbashi ka nu ka kuya'an.>> Da Shimeyi u yongoi a Urushelima ali ayin n abundai.

³⁹ Ama ana aya a tatsu a lazai, da agbashi e re a Shimeyi a sumai o bonoi u Akishu kolobo ka Maka mogono ma Gatu. Da a danai Shimeyi, <<Lana agbashi a nu a suma ta o bono a Gatu.>>

⁴⁰ Nannai, da u lapulai idasamkpatsu i majaki i ni, da u banai u Akishu na de a Gatu a kulansa agbashi a ni. Da Shimeyi u lazai u banai u dikai agbashi a a Gatu da u tukai.

⁴¹ Ana Sulemanu u panai a na Shimeyi wu utai a Urushelima da u banai a Gatu ali da u bonoi,

⁴² da mogono me dekei Shimeyi da ma danai ni, <<Mpa n zuwa vu kucina n Vuzavaguđu ba da kpamu n dansukai nu, n danai nu, <Kanna ka na baci vu banai a ubuta u yoku kpamu, vi yeve vi ta a ku kuwa>? A ayin a nanlo a da vu danai mu, <Ili i na vu dansai i ga'an ta, mi ta o kutono i da.>

⁴³ Yidai i zuwai da vu kpađai kubana akucina a na vi ya'in n Vuzavaguđu, n wila una mpa n nekei nu?>>

⁴⁴ Da mogono ma danai feu Shimeyi, <<Vi yeve ta mayin a kađu ka nu ili i gbani-gbani i na vi ya'ankai esheku a va Dawuda. Gogo na Vuzavaguđu wi ta a kutsupa wu adama a kawuya ka na vi ya'in

⁴⁵ Ama Sulemanu mogono wi ta a kuciya unasingai, kata kakuba ko tsugono ka Dawuda ko yongo ufobi mayin e kelime ka Vuzavaguđu ali ayin babu uteku.>>

⁴⁶ Da Sulemanu mogono u zuwai Benaya kolobo ka Jehoyida, da u banai u lapai Shimeyi ali u kuwai. Da tsugono tsa ci shamgbai e ekiye e Sulemanu mayin.

3

Sulemanu u folonoi kuyeve

¹ Sulemanu u lansa kuya'an idashi i matana n Firi'auna mogono ma Masar, da u zuwai mekere ma ni. U tawai m ma'a a likuci i Dawuda ali sai a ayin a na u kotsoi kuma'a kefeku ko tsugono ka ni n A'isa a gbayin a Vuzavaguđu, kobolo m mashilya ma na ma kara'i Urushelima.

² A ayin a nanlo uma o yongo ta a kuya'an alyuka a nvali n yoku kau, adama a na kata a ma'a A'isa a gbayin n kula ku Vuzavaguđu ba.

³ Sulemanu u yotsongi ucigi u ni a kubana u Vuzavaguđu a kuwalaka tsu na esheku a ni Dawuda u ya'in. Ama u ya'an ta alyuka n kune'e n ili i magulani a nvali.

⁴ Da mogono ma banai a Gibiyon ciya u ya'an alyuka, adama a na dađa mavalı ma na ma la'i nu bgayin. Sulemanu u ya'in alyuka o kusongu kakpan (1,000) a katalikalyuka ka nanlo.

⁵ N kayin ka nanlo da Vuzavaguđu u tawai u Sulemanu tsa alatani de a Gibiyon, u danai ni, <<Folono ili i na vi cigai n neke wu.>>

⁶ Da Sulemanu wu ushuki u danai, <<Vu yotsongu ta uga'in n ucigi u gbayin u na wi kugisanku ba, a kubana u kagbashi ka nu Dawuda esheku a va, adama a na u yongo ta n avu n uneki u kađu, kobolo kpamu n usubi, n kađu ka singai. Da vu lya'i kelime n kuyotsongu yi ucigi u gbayin u nampa u na wi kugisanku ba, ali da vi nekei ni kolobo adama a na ka daşangu a kakuba ko tsugono ka ni a ayin a nampa.

⁷ Gogo na Vuzavaguđu Kashile ka va, vu zuwa ta kagbashi ka nu kokpoi mogono a una we esheku a va Dawuda. Ama mpa maku me kenu ma'a mi, n yeve tsu na n kutono n ulinga u tsugono u va ba.

⁸ Mpa kagbashi ka nu ka na e mere ma uma a na vu zagbai, i ta n kabundai ka na ka la'i kukece.

⁹ A dama nanai neke kagbashi ka nu kuyeve, adama a na u fuda u ya'anka uma a nu a fada a singai, ka ta kpamu u fuda u pece i singai n i gbani-gbani. Adama na yayi vuza vu na wa kufuda kutono n uma abundai a nampa?>>

¹⁰ Vuzavaguđu u panai uyo'o a na Sulemanu we ecei ili i nampa.

¹¹ Da Kashile ka danai ni, <<Adama a na ve ece ta ili i nampa, vu kpađai keceke kaci ka nu wuma wu ugađi, ko uciyi, ko adama a na irala i nu i kuwa, ama vu ecekei kaci ka nu kuyeve adama a na vu fuda vi sheshe i na yi i singai,

¹² mi ta e kuneke wu ili i na vu folonoi. Mi ta e kuneke wu kuyeve n kufuda kusheshe i na yi i singai, ku na ka ta vuza u sa'wai kuciya ba, kpamu i o kudoku feu kuciya vuza nannai ba.

¹³ Mi ta e kuneke wu feu ili i na vu ecei ba, da da uciyi n tsugbayin, adama a na a ayin a wuma u nu dem a kpađa kuciya mogono ma na a kugisanku n avu.

¹⁴ Vu wala baci a uye u va, da kpamu vu tonoi wila u va n kadanshi ka va, tsu na esheku Dawuda u ya'in, mi ta o kudoku wu wuma wu ugađi.>>

¹⁵ Da Sulemanu u jimgbai, da u yevei a na alatani a da yi.

U bonoi a Urushelima da u banai e kelime ka akpati vu uzuwakpani u Vuzavaguđu da u ya'in alyuka o kusongu kobolo n kune'e ku ma ta na. Da u ya'in ka di va adama a agbashi a ni ra ka.

Afada a usubi

¹⁶ Kanna ko yoku da ashakanlai e re a ta waj a ubuta u mogono da shamgbai kelime ka ni.

¹⁷ Vuza te a katsuma ke le u danai, <<Vuzagbayin vu va, mpa n vuka vu nampa ci ta o kuyongo a kpa'a ku te. M matsai ayi punu a kpa'a ka kobolo nu mpa.

¹⁸ A kanna ka tatsu wana dai m matsa, da vuka vu nampa va feu u matsai. A tsu da uteku u tsu, vuza yoku wi punu a kpa'a ka kobolo n a tsu ba, sai a tsu aza e re koci.

¹⁹ N kayin da vuka vu nampa vu tsugbai maku ma ni da ma kuwai.

²⁰ Ana kayin ke pecei da u dangai, u dikai maku ma va mpa alavu. U va'ankai ma'a wa ni, da u bonoi u zuwakai mu ma ni ma na ma kuwai va a a suvu a va.

²¹ Ana kayin ka asai, n dangai kune'e maku ma va mani da n cinai ma'a ukpa. Ana n lanai ma'a mayin, da me enei maku ma na m matsai va ma da ba.>>

²² Ama da vuka vu te va vu danai, <<A'a, maku ma wuma ma da da ma va, ma na ma kuwai ma da da ma nu.>> Ama vuka vu iyain va vu gbagbalai, <<A'a, ma na ma kuwai ma da da ma nu, ma wuma ma da da ma va.>> Nannai da o yongoi a kanananai a ubuta u mogono.

²³ Da mogono ma danai, <<Ayi na a kudana, <Maku ma va ma'a mi n wuma, ma nu ma'a mi ukpa,> ayi nan de feu a kudana, <A'a, ma nu ma'a mi ukpa, ma va ma'a mi n wuma.> >>

²⁴ Dada mogono ma danai, <<Tukai mu n kotokobi.>> Da aukai mogono n kotokobi.

²⁵ Da u danai, <<Pecei maku ma wuma ma kure, kata i neke vuza te kagbati ke te, ke te kpamu i neke vuza i re.>>

²⁶ Da vuka vu na maku ma ni mi n wuma wa u danai mogono adama a na wi ta a kupana asuvayali a maku ma ni ma, <<Vuzagbayin vu va, neke yi maku ma wuma ma, kata vu una ma'a ba.>> Ama vuka vu te va vu danai, <<A'a, ko vuza a katsuma ka tsu u kuciya ma'a ba. Pecei ma'a kure.>>

²⁷ Da mogono Sulemanu u kidai afada u danai, <<Nekei vuka vi iyain maku ma wuma ma. Kata yu una ma'a ba, ayi da anaku a maku a.>>

²⁸ Ana aza a Isaraila raka a panai afada a na mogono ma ma ya'in, da a cikpa yi ni adama a na e ene ta u ciya ta kuyeve n ugboji u kuya'an ka afada asingai a ubuta u Kashile.

4

Aza gbagba'in a ulinga a Sulemanu

¹ Sulemanu u lya'a ta tsugono a idika yi Isaraila dem,

² Na da ula aza a gbagba'in a ulinga a ni,

Azariya kolobo ka Zadoku ayi da ganu,

³ Elihorefa n Ahija olobo a Shisha, adani, Jehoshafatu kolobo ka Ahiludu ayi vuza na u tsu u dana tsumani,

⁴ Benaya kolobo ka Jehoyida ayi da kovonshi, Zadoku n Abiyata e le da anan ganu,

⁵ Azariya kolobo ka Natan ayi da wi a kulana aza gbagbain a ubon. Zabuda kolobo ka Natan, ayi ganu da kpamu vuza kuneke mogono odoki.

⁶ Ahisharu vuza na wi a kulana kefeke ko mogono, Adoniram kolobo ka Abuda ayi da wi a kulana ulinga u tsugbashi.

⁷ Sulemanu wi ta n anan gomuna kupa n e re a kulana ubuta kakau a Isaraila dem, ele da kpamu a tsu tuka mogono n ilikulya'a ali n ya aza a kpa'a a ni dem. Yaba dem vi le u tsu tuka ta n ilikulya'a i wotoi u te a kaya dem.

⁸ Uma a ula e le a da na, Ben-huru ayi da vuzagbayin vu idika yi nsasan i Ifirayimu,

⁹ Ben-dika ayi da vuzagbayin vu idika i Makazu, Shalubimu, n Betu-shemeshi, n Elon Beti-hana.

¹⁰ Ben-hese, ayi da vuzagbayin vu idika i Arubotu n Soko, kobolo n ubon u Hefa.

¹¹ Ben-abinadabu ayi da vuzagbayin vu idika i Nafatu-doru, da kpamu u zuwai Tafatu mekere ma Sulemanu.

¹² Ba'ana kolobo ka Ahiludu ayi da vuzagbayin vu idika i Tanaku m Magido. Ayi da kpamu vuzagbayin vu idika u Betu-shen dem devu n likuci i Zaretan daka n Jezirelu ili i na i dikai a Betu-Shen ali a kubana a Ebelu-mehola n ukambu u yoku u Jokamiyam,

¹³ Ben-geba ayi da vuzagbayin vu idika i Ramotu-giliyadu, kobolo n likuci i wawa'a ya aza e kefeke ka Jayiru maku ma Manasa i na yi a Giliyadu feu kobolo n ubon u Agobu a Bashan, likuci amangatatsu i na yi nu nshilya n agbaguratsu a iyum i shili a utsutsu u le.

¹⁴ Da a zuwai Ahinadabu kolobo ka Ido ayi da vuzagbayin vu idika i Mahanayim,

¹⁵ Ahimazu ayi da vuzagbayin vu idika i Nafutali, da kpamu u zuwai Basematu mekere ma Sulemanu.

¹⁶ Ba'ana kolobo ka Hushayi ayi da vuzagbayin vu ubon u Ashera kobolo n Bilotu,

¹⁷ Jehoshafa kolobo ka Paruwa ayi da vuzagbayin vu ubon u Isaka.

¹⁸ Shimeyi kolobo ka Ela ayi da vuzagbayin vu ubon u Bayami,

¹⁹ Geberu kolobo ka Uri ayi da vuzagbayin vu idika i Giliyadu, a ubuta u na mogono Sihon va aza a Amoriya kobolo m mogono Ogu va aza a Bashan o yongoi. Kpamu mogono me te mi ta lo a kulana idika i Yahuda.

Kuyeve ku Sulemanu n uciyi u ni

²⁰ Uma a Yahuda kobolo n aza a Isaraila a yimkpai tsu kayala ka kakina ka mala, a lya'i da o so'i, da kpamu a ya'in mazanga.

²¹ Da Sulemanu u lya'i tsugono a ubuta wa dem, ili i na i dikai a Yufiretu ali a kubana a idika ya aza a Filisitiya, sai kpamu de a uteku n aza a Masar. Likuci kakau i nampa i tukai n utafu u le u Sulemanu da a ya'anka ni tsugbashi ali a uteku u wuma u ni.

²² Ilikulya i na kpa'a ku Sulemanu ku tsu kotso a kanna dem i dada kiya ku lenwu ogbodo a taku kamangankupa n kiya ki ishina ogbodo a taku amangatatsu,

²³ n obomburon kupa a na a banai a kpa'a, n anaka kamanga a na a gubai pulai, nrafika ni nkyon amangatawun (100), kobolo ni nre'e, ni nsheun, ali nu ntoku n na n cuwai.

²⁴ Adama a na u lya'a ta tsugono a ubon u kalivi u Yufiretu dem, ili i na i dikai a Tifasa ali a kubana a Gaza. Da o yongoi m matana a ubuta wa dem.

²⁵ A ayin o tsugono tsu Sulemanu, Yahuda n Isaraila o yongo ta m matana. Ili i na i dikai a Dan ali a kubana a Biyasheba yaba dem vi le n kashina ki itacishi ka ni kobolo ni ndimbi ma Ayahuda.

²⁶ Sulemanu wi ta n afalaka akpan amangere (40,000) adama keke odoku, kobolo na odoku kpamu akpan kupa n e re, (12,000).

²⁷ Da anan gomuna kupa n i re ya dem a tukai n utafu u wotoi u le a kpa'a ku Sulemanu n aza a na tsu lya'a n ayi e kefeku ka. A tsu kasukpa a namba ilikulya'a a ubuta wa ba.

²⁸ A tsu banka ta m bali n ijanu adama a odoku a na o tsu rono e keke, n odoku a na a buwai tsu na e pecekei le.

Kuyeve ku Sulemanu

²⁹ Kashile ke nekei Sulemanu ugboji n kuyeve ka abundai kobolo n tsu co'o kau, tsu na tsu la'i kugisanku tsu kayala ka mala.

³⁰ Kuyeve ku Sulemanu ku la'a ta kuyeve ku uma a na i a ubon u kasana dem, ku doku ku la'i kpamu kuyeve ku uma a Masar.

³¹ U la'a ta uma a na a buwai dem ugboji, U la'a ta Etan vuza va aza a Ezirahitu, kobolo m muku n tatsu m Maholu, Hemanu, Kalikoli n Daruda. Sulemanu wo okpoi vuza vu uyevi a idika ya aduniyan dem.

³² U ya'in kpamu asan ali akpan a tatsu (3,000), n ishipa kakpan n i tawun (1,005).

³³ U ya'in kadanshi ka ukuna wu ndanga, u gitai a ndanga n sida n na mi a Lebano ali a kubana a umaci u kadala u na u tsu tatsu a mashilya. U ya'in kpamu kadanshi adama a nnama, nnu, n ili i na i tsu rono atsuma a idika kobolo n adan feu.

³⁴ Ngono ma aduniyan dem a panai ukuna u kadanshi ku ugboji ka Sulemanu, da a suki uma a bana a pana kuyotsongusu ku ni.

5

Ofobuso adama a kuma'a ka A'isa a Gbayin

¹ Ana Hiram mogono ma Taya u panai e erengu ta Sulemanu da wo okpoi mogono a una wa esheku a ni Dawuda, da u suki anan taji a ni a bana u Sulemanu wa, adama a na u ciga ta Dawuda va.

² Da Sulemanu feu u suki o bonokoi Hiram n akaka a nampa a,

³ <<Vi yeve ta adama a kuvon ku na ku kambuki esheku a va Dawuda kucina n a suvu dem, i dada i zuwai u fuda u ma'a A'isa a gbayin adama a kula ku Vuzavaguđu Kashile ka ni ba, sai a na Vuzavaguđu u bonokoi irala i ni a daka vi idasakpatsu i ni.

⁴ Ama gogo na Vuzavaguđu Kashile ka va u neke mu ta idashi i matana a ubuta dem, mi kpamu n irala ko unambi wi idashi i matana wa va ba.

⁵ N sheshe ta kuma'a a'isa adama a na n cikpa kula ku Vuzavaguđu Kashile ka va, tsu na Vuzavaguđu u danai esheku a va Dawuda. U danai, <Maku ma nu, ma na n kuzuwa tsugono a una u nu, wi ta a kuma'a a'isa adama a kula ku va.>

⁶ Gogo na neke kadanshi adama a na a kapaka mu ndanga n sida n na mi a Lebano. Agbashi a va o kubolngu ta n agbashi a nu kata a ya'an ulinga kobolo, m kutsupa ta agbashi a nu a tsu na vi cigai n tsupa le. Vi yeve ta a katsuma ka tsu babu vuza na u yevei kukida ogboli tsa aza a Sidon.>>

⁷ Ana Hiram u panai kadanshi ka Sulemanu da u ya'in mazanga n abundai da u danai, <<Ucikpi a kubana u Vuzavaguđu anana, adama a na u neke ta Dawuda maku mu ugboji ma na ma kulya'a tsugono tsu uduniyan u gbayin u nampa.>>

⁸ Da Hiram u suki n akaka o kubono u Sulemanu u danai,

<<M pana ta akaka a na vu suki a kutawa wa va. Mi ta ufobushi adama a na n ya'an i na vi cigai dem ukuna wu ndanga n sida kobolo nu ndanga n Firi.

⁹ Agbashi a va i ta a kuta n ele a Lebano a kubana a mala, kata n shiya le kozoro n zuwa le a mala a kutawa a ubuta u na vi ya'in kadanshi, ta de m kupece le kata vi isa le a ubuta wa. Kata avu vu tsupa mu i na n folonoi wa nu adama a kuciya ka kpa'a ku va ilikulya.>>

¹⁰ Nannai da Hiram u lansa kai Sulemanu ndanga n sida nu ndanga n Firi tsu na u cigai,

¹¹ da Sulemanu u nekei Hiram ilikulya aburuma a itabi akpan kamanga (20,000), m mani ma zaitu ma na a luwai ali agisamkpatsu akpan kamanga feu (20,000). Sulemanu u yongoi e kuneshe yi ili i nampa a kaya dem.

¹² Vuzavaguđu u nekei Sulemanu kuyeve, tsu na u ya'ankai ni uzuwakpani. Da Hiram kobolo n Sulemanu o yongoi idashi i matana da aza e re le a ya'in uzuwakpani.

¹³ Da mogono Sulemanu u zuwai ali ulinga u tsugbashi a katsuma ka aza a Isaraila dem ali uma akpan kamangankupa (30,000).

¹⁴ U suki le m masaba'ansanai a kubana a Lebano, u peciki le akpan kupa kupa, ugboku dem wi ta a kubana kuya'an wotoi de. A lya'a baci wotoi u te a Lebano, yeve o bono a ya'an wotoi u re a kpa'a. Adoniram da vuza vu kelime va aza a ulinga u tsugbashi a na a zagbai va.

¹⁵ Sulemanu wi ta n aza a kucanuku atali akpan amangatatsunkupa (70,000), aza a kushe'we atali tankpamu akpan amanganashi (80,000), a likuci yi nsasan

¹⁶ wi ta kpamu n aza e kelime a na a kinda aza a ulinga a ali uma akpan a tatsu n amangatatsu (3,300).

¹⁷ O kutono kadanshi ka na mogono me nekei le, da a cidakpai atali a singai-singai adama a na a varaka kuma'a ka kobolo n a na a kuya'anka a'isa a tsuzogu.

¹⁸ Ama'i a Sulemanu kobolo n ama'i a Hiram n ali aza a Geba a kidai da o fobusoi ogboli a kobolo n atali a adama a kuma'a ka a'isa ka.

6

Sulemanu u ma'i A'isa a gbayin

¹ A katsuma ka aya amanganashi n amanganashi (480) a na aza a Isaraila a kasakpai a idika i Masar, a kaya ka nashi ko tsugono tsu Sulemanu a ubuta wa aza a Isaraila, o wotoi u Zivu u na u daɗa wotoi u ire, da u gitangi kuma'a A'isa a gbayin a Vuzavagudu.

² A'isa a gbayin a na mogono Sulemanu u ma'akai Vuzavagudu, ugadi u ni u yawa ta udashi amanganashinkupa (90), wanshi udashi kamangankupa, n udangi udashi amangere n u tawun.

³ Utsutsu u kafalaka n tsu kelime ka A'isa a, wanshi u ni u yawa ta udashi kamangankupa, Derere n wanshi wa A'isa wa. N tsupulai tsa A'isa a gbayin a wanshi u ni u yawa ta udashi gendu derere.

⁴ U ya'in atusu una wa a suvu u la'i una u pulai n wanshi.

⁵ A ubuta u na a ya'in kuma'a ka u ma'i kpamu unu u karakai a akambu a'isa dem, unu a kpamu i ta ugba'i n kuma'a ka.

⁶ Kpa'a ku zuva ku ukiyangbani u tatsu, anunu a daka wanshi u le u daɗa udashi u cindere n kagimi, anunu a ire wanshi u le udashi kuci, ku tatsu ku na ki gadi gbende-gbende, wanshi u ni u daɗa udashi kupa n kagimi. Unu a i ta ugbatyangi ni nshilya ma A'isa a gbayin. A gbatyangi unu a kobolo ni nshilya ma a'isa ma nu nshikpu mu utsura n na a tsubaki a nshilya ma a'isa ma. A sapa punu ndanga ma a nshilya ma a'isa ma ba.

⁷ A ma'a ta A'isa a n atali a na e she'wei de a ubuta u na a gavai atali a, adama a na kata a pana izumgbi i matalaka, ko i kogovu ko ili yi ulinga dem i na yi viyum, a makyan ma na i a kuma'a A'isa a ba.

⁸ Utsutsu u ku'uwa anunu a daka wi ta a ubon u dakai n a'isa a, adasukupatsu i ta lo a na walai a ku'uwa a unu e mere ali a kubana a kunu ku tatsu.

⁹ Da Sulemanu u kotsoi kuma'a a'isa a, da u shamkpai a da nu ndanga n sida kobolo n aburakpatsu.

¹⁰ U ma'i unu a akambu u karakai a'isa a dem. Udangi u kunu dem u daɗa udashi u cindere n kagimi, da a matyangi le aburakpatsu a ndanga n sida a ubuta u te n a'isa a.

¹¹ Da Vuzavagudu u ya'in kadanshi n Sulemanu,

¹² <<Adama a a'isa a na vi a kuma'a na, vu tono baci kadanshi ka va kobolo n wila u va, da kpamu vi ya'in ili i na n tonokoi nu dem, mi ta a kushatangu wa nu uzuwakpani u na n ya'ankai Dawuda esheku a nu.

¹³ Mi ta o kuyongo a katsuma ka aza a Isaraila, mi a ku kasukpa uma a va aza a Isaraila ba.>>

¹⁴ Daɗa Sulemanu u kotsoi kuma'a a'isa a.

¹⁵ U kumai a suvu a kasaka a, ili i na i gitai daka ali a kubana gadi ni nshemberu mu ndanga n sida, da kpamu u kumai idika ya a'isa a ni nshemberu mu ndanga n Firi.

¹⁶ U ma'i mololo ma a suvu ma de ukocishi punu a'isa a, u ma'i mololo ma na ma la'i n cida. Ugadi u kunu wa udashi kamangankupa, da u kumai idika n kasaka dem ali a kubana a kukpa'a ni nshemberu n sida.

¹⁷ Kefeku ka gbayin ka na ki punu a a'isa a, n tsupulai tsu ubuta u na u la'i n cida ugadi u ni u yawa ta udashi amangatatsu.

¹⁸ Punu a a'isa a nshemberu mu ndanga n sida n da a ya'ankai ulinga. Atali a na a ma'akai kasaka ka dem da a palai a da n sida, ko katali vi e kene pulai ba.

¹⁹ U lapulai mololo ma cida ma na mi punu a suvu a a'isa a adama a na a zuwa de akpati vu uzuwakpani vu Vuzavagudu.

²⁰ Mololo ma cida ma ugadi u ni u da'ada udashi kamangankupa, wanshi u ni feu udashi kamangankupa, u'dangi feu nannai udashi kamangankupa. U kumai a suvu a ni n azanariya koci. U kumai katalikalyuka ka feu m ma'danga ma sida.

²¹ Sulemanu u kumai a suvu a a'isa a n azanariya koci, da u shiyai ikani ya azanariya u pasamgbantai punu kelime ka a ubuta u na u la'i n cida va, u na a kumai feu n azanariya.

²² U kumai a'isa a dem n azanariya. Da u doku u kumai kpamu katalikalyuka ka na ki punu o mololo ma na ma la'i n cida va n azanariya.

²³ O mololo ma cida ma a suvu ma, u ya'in punu corobi vi re m ma'danga ma zaitu, yaba dem vi le ugadi u ni udashi gendu.

²⁴ Kuvelyu ku te ku corobi dem ugadi u ni u yawa ta udashi u cindere n kagimi, ili na i dikai e kuvelyu ku nampa a kubana e kuvelyu ku nan de ugadi u ni udashi gendu da.

²⁵ Corobin vi ire a gisanku yi ta da udashi u ni wu utai derere n udashi u corobi vi iyain, mgbayin n wanshi feu derere.

²⁶ U'dangi u corobi dem u da'ada udashi gendu.

²⁷ U zuwai i corobi ya punu a mololo ma a suvu ma a'isa ma, n evelyu e le upetikpi. Kuvelyu ku corobi vi te ku barukpai ali ku sa'wai kasaka, da kpamu kuvelyu ku corobi vi ire feu ku sa'wai kasaka ka n tsu nan de. Da evelyu a na a buwai a gasai ali a sa'wanai punu o mololo ma.

²⁸ U kumai anan corobi a n azanariya.

²⁹ U karai de corobi u karakai kasaka ko mololo ma a suvu ma a'isa a pulai n a suvu dem, kobolo n ululu a mashuwa ali n apalu feu.

³⁰ U kumai kpamu idika i mololo ma pulai m ma a suvu ma dem punu A'isa a gbayin a n azanariya.

³¹ A utsutsu u mololo ma na ma la'i n cida va, u ya'in abayamkpatsu nu ndanga n zaitu. Urotu wu utsutsu dem wi ta nu ngon n tawun.

³² Abayamkpatsu a na u ya'in nu ndanga n zaitu ma, u karai de anan corobi, n urotu wa avuku e kekeme, kobolo n apalu a na o bosoi, da u doku u kumai le n azanariya.

³³ Nannai kpamu da u ya'in urotu utsutsu wu ngon n nashi adama a utsutsu u mololo ma gbayin nu ndanga n zaitu.

³⁴ Da kpamu u ya'in abayamkpatsu e re m ma'danga ma Firi, a kataka ku te a kubana ugula ku te kpamu a kubana u singai.

³⁵ Da u karai de i corobi, n avuku e kekeme, kobolo n apalu a na o bosoi, da kpamu u surai le n azanariya a na a uluwi a una u te derere.

³⁶ Da u ma'i mashilya ma a ulanga wa asuvu wa n atali a ushe'wi a gbagbain uwalaki a tatsu, n uwalaki u te u kaburakpatsu ka ma'danga ma sida.

³⁷ A zuwa ta kumi'i ka a'isa a Vuzavagudu a nan lo a kaya ka nashi ko wotoi u ire.

³⁸ A kaya ka kupa n kete ko wotoi u Bulu, daɗa wotoi u kunlaj, o kotsoi kuma'a a'isa a tsu na o fobusoi kuma'a a ɗa. U ya'an ta aya e cindere ayi a kuma'a a ɗa.

7

Sulemanu uma'i kefeku ko tsugono

¹ Sulemanu u ya'an ta aya kupa n a tatsu, kafu u kotso kuma'a kefeku ko tsugono ci ni.

² U ma'i kefeku ka nu ndanga n na a kapai a Kuntsu ku Lebano. Ugaɗi u ni u daɗa udashi amangatawun n amangerenkupa (150), wanshi u ni udashi amangatatsunkupa n a tawun. Uɗangi u ni kpamu udashi amangere n a tawun, a ma'i ta ɗa e peciki ni kunaɗshi ni nshikpu mu ndanga n sida, kobolo kpamu aburakpatsu a gbagba'in n sida uzuwi punu a nshikpu ma.

³ A kpa'i gaɗi va n aburakpatsu a ndanga n sida. Aburakpatsu a utsura a raɗa vi le i ta amangere n a tawun, ugeri gendu a kadamu dem.

⁴ A kasaka dem wi ta n atusu gaɗi udari ugboku u tatsu a mindansanai.

⁵ Utsutsu u ku'uwaka wa dem wi ta n urotu wu utsutsu wu ngon n naɗshi ugeri adaru a tatsu, a mindansanai.

⁶ Sulemanu u ma'i kpamu kafalaka ka na ugaɗi wa ashamkpatsu a ni a yawai udashi amangatatsunkupa n a tawun, n wanshi amangere n a tawun. A ma'a ta kpamu kafalaka ko yoku n ashamkpatsu e kelime ka ni, kobolo n kafalaka de feu.

⁷ U ma'i kpamu kunu kakuba ko tsugono, ɗa u dekei ni kefeku ka afada, ubuta u kukiɗa ka afada, ɗa u kumai ka'a nu ndanga n sida ili i na i ɗikai a iɗika ali a kubana a gaɗi vu kukpa.

⁸ Sulemanu u ma'i kpa'a ku na u kuyongo a kucina ku mashilya mo mololo mo yoku n tsuzogu icu'u i te n kefeku ka afada. U doku u ma'akai kpamu vuka vu ni mekere ma Firi'auna kefeku ko tsugono, tsu kefeku ka nampa ka.

⁹ Ima'ashi i nampa dem, a ili i na i ɗikai n tsupulai ali punu a ulanga u gbayin wa, ili i na i ɗikai a kumi'i ali a kubana a kukpa, a ya'an ta ulinga wa n atali a singai n aza ikebe n abundai. Ana a gisanki atali a ɗa a kiɗai a ɗa n ugangafu, pulai n a suvu dem.

¹⁰ Ugiti u kuma'a wa a ya'an ta u ɗa n atali a gbagba'in a singai kau, o yoku ali ugaɗi u le u yawa ta udashi gendu, o yoku kpamu ugaɗi u le udashi kupa n ure.

¹¹ Gaɗi vi ni atali a singai a utsura ɗa, ushe'wi derere, kobolo kpamu n aburakpatsu a ndanga n sida.

¹² Ulanga u gbayin u kefeku ko mogono ka, ulanga wa asuvu u na wi e kelime ka a'isa, n utsutsu u kunu ka a'isa ka ki ta ukanji m mashilya ma na a walakai kutatsu n atali a na e she'wei, e mere ma uwalaki dem u na a ya'in n aburakpatsu a ndanga n sida n kodololo ka ni.

Ucanuku wa a'isa

¹³ Mogono Sulemanu u suki e dekeke yi Hiram vuza va aza a Taya,

¹⁴ Vuza na anaku a ni i kagapa a katsuma ke kelentsu ka aza a Nafutali, esheku a ni tankpamu vuza va aza a Taya, wi ta kpamu n ulinga we ekiye u kuya'an ki iyum i shili. Hiram wi ta n kuyeve kau kobolo n kufuda ku kuya'an ili kakau n iyum i shili. U tawai u mogono Sulemanu ɗa u ya'in ili dem i na a zuwai ni u ya'an.

¹⁵ U luwai ashamkpatsu a iyum i shili e re, yaba dem uɗangi u ni u yawa ta udashi kamanga n u cindere, ugaɗi u kawin ka na ka kara'i le dem daɗa udashi kupa n kunlaj.

¹⁶ A gadi va ashampatsu a, u ma'i de obisho n iyum i shili i gbagba'in a na yaba dem ugadi u ni u yawai udashi u cindere n kagimi.

¹⁷ A gadi vu kobisho dem a ya'in de tsuzogu tsu kuca'a ci ikani ali ugeri u cindere.

¹⁸ U ya'in adaru e re a iyum i shili o tsuzogu ci iyoci yi umaci u ruman.

¹⁹ Obisho a na i a gadi vu ashampatsu a punu a kunu ku na va kugita ku'uwa o yotso ta apulufa, da ugadi u le u yawai udashi u tali.

²⁰ Obisho a na i a gadi vu ashampatsu re a, i ta n ululu a iyoci yu umaci u Ruman ali amangatawenre (200) udari a adaru e re ukaraki dem.

²¹ Hiram u shikpai ashampatsu a utsutsu u kefeku ka alisa ka. Kashampatsu ka na ki a ubon u dakai ka da da e ci deke Jakini, ka na ki a ubon u gadi ka da da Buwazu.

²² Obisho a na i gadi va ashampatsu a ya'an ta a da tsa apulufa. Ta a ya'in nannai ali o kotsoi ulinga u kuya'an ka ashampatsu ka.

²³ U ya'in kebelyu ka gbayin n iyum i na a luwai adama a kutsungu mini. Ugavi u ni u yawa ta udashi u cindere n kagimi wanshi u ni kpamu udashi gendu, n kawin ka na ka kara'i una u kebelyu wa, ka yawa ta udashi amangere n u tawun.

²⁴ U kara'i a una u kebelyu ka a ya'an ta ololu e re a edele a na a ya'in n iyum i shili da a karakai kebelyu ka, a ya'an ta edele a tali a una wu udashi u ute-ute ali ukara'i.

²⁵ A zuwai kebelyu ka gbayin ka a gadi va obomburon kupa n e re iyum i shili, a tatsu a kinda ubon u gadi, a tatsu a kinda ubon u kalivi, a tatsu kpamu a kinda dakai, a tatsu a na a buwai kpamu a kinda kasana. Kebelyu ka tamkpamu a gadi vi le, ogundoi e le punu n a suvu.

²⁶ Aguruzu e kebelyu a, a yawa ta kukiye ku tatsu, una u ni tsu una u mokoko'o da kpamu u yotsoi apulufa a mini. U tsu dika ta mini ma na ma yawai edele akan amangere. (40,000.)

²⁷ Da kpamu u ya'in amalanke a kukaraka n iyum i shili, yaba dem vi le u yawa ta udashi u tali, wanshi ubapi u tali, da ugadi u ni wo okpoi tamkpamu udashi u nashi n kagimi.

²⁸ Na da tsu na a ya'in amalanke a, i ta uya'in apashi a nashi da a gbabai le n urotu wu utsutsu wa.

²⁹ Apashi a nashi a ita ukari n ululu a kawu, n wa Anaka, n Corobi ali n gadi vu ni dem. Gadi n daka vi Ikawu n Anaka a, a ya'an ta de ikari ya apulufa.

³⁰ amalanke dem i ta n anci a nwalu a na a ya'in n iyum i shili a nashi, yaba dem kpamu n kebelyu u kiyangi a nsabu n nashi n na a ya'in n anci o tsuzogu a akambu dem.

³¹ Punu a a suvu a una wi ta punu u na a ya'in n urotu wu utsutsu tsu makawani ali udashi u te n kagimi. Una wa wi ta makurugu, kobolo idasampatsu udashi u re n kagimi. N tsupulai ci ni a ya'in de tsuzogu tsu kanci tsa, kapashi ka fabalya ka amalanke ka a ya'in u da ugadi derere, ba makurugu ba.

³² Anci a nwalu a nashi a i ta daka vu kapashi ka fabalya ka, alangu a na e remei anci a i ta ugbabi n amalanke va. Kisani ka kanci dem ka yawa ta udashi u te n kagimi.

³³ Anci a i ta u ya'in tsu anci e ekeke o odoku, alangu a na a banai anci a n geru va, n ikanatsu i geru, nu mogbodo ma na ma banai le dem a ya'an le ta n iyum i shili.

³⁴ Amalanke dem i ta n ikanatsu i nashi, mogon dem n kakanatsu ke te ka na ka utai a amalanke a.

³⁵ A gadi vu amalanke dem makatsu mi ta de ma na wanshi u ni u yawai udashi kuci. Ikanatsu i kapashi ka fabalya ka ki ta ugbabi n gadi vu amalanke va.

³⁶ U karai de ululu o Corobi, n ikawu kobolo n urotu wu ndanga mu nshuwa a ikyamba ya ikanatsu ya de a na i a gadi vu ubuta u fabalya wa kobolo n ubuta u gbani u na u buwai dem. N ikari ya apulufa a ukara'i dem.

³⁷ Na da tsu na u ya'in ashampatsu kupa a. U ya'in le m moyotsonoi ugisanki le kpamu derere.

³⁸ Da Hiram u ya'in ebelyu e kenke'en kupa a iyum i shili, yaba dem vi le wanshi u ni u yawa ta udashi u tali, u tsu dika ta mini ma na ma yawai edele amangatawenre n kamangankupa (230).

³⁹ U zuwai amalanke a tawun a ubon u dakai wa A'isa a gbayin a, a tawun kpamu n ubon u gadi. U zuwai ebelyu ka a ubon u dakai u mogon ma kasana ma ni.

⁴⁰ U ya'in ebelyu a n ikenekpetsu ali m moko'o ma na a ci ja'anku.

Hiram u kotsoi ulinga wa a'isa a Vuzavagudu u na u dikai kuya'anka mogono Sulemanu,

⁴¹ Ili i na u ya'in i danna, ashampatsu e re a, n asasu a gbagba'in e re a na i tsu ebelyu ka na ki gadi va ashampatsu a, n ololu n re n na mi n tsuzogu adama a kupalaka ebelyu a gbagba'in a na i gadi va ashampatsu a,

⁴² u ya'ankai kpamu ololu e re a ili i na yi tsu umaci u ruman ali amangatawanashi (400) adaru e re e re a ci ili yi umaci u ruman ya o kololu ke te dem, n tsuzogu tsu na a ya'ankai ebelyu a gbagba'in a na i a gadi va ashampatsu a,

⁴³ amalanke kupa kobolo n ebelyu kupa e le,

⁴⁴ ebelyu kobolo n anaka kupa n e re daka vi ni.

⁴⁵ Mgbodo, n ikenekpetsu kobolo m moko'o ma kuja'angu. Ili i nampa ya raka i na Hiram u ya'ankai Mogono Sulemanu adama a a'isa a Vuzavagudu, a ya'an ta i da n iyum i shili.

⁴⁶ Mogono ma zuwai a ya'in i da n ci'in a apulaka a na i devu n Urudu e mere ma Sukotu n Zaretan.

⁴⁷ Sulemanu u kondo amiki a ucanuku u nanlo ba, adama a na u da wi ta n abundai. E yeve amiki a iyum i shili ya ba.

⁴⁸ Sulemanu u ya'in ucanuku wu ulinga u na wi punu a a'isa a Vuzavagudu a, katalikalyuka ka azanariya, n kirukpa ka azanariya ku na a tsu zuwa de boroji vu cida,

⁴⁹ ashampatsu a nkuni ma azanariya koci, a na a zuwai e kelime ka a ubuta u cida, a tawun a kakambu ku usingai, a tawun feu a kakambu ku ugula, n ikari ya apalu raka nu nkuni n ata'an a gbagbain a azanariya.

⁵⁰ nu nkoko'o n wawa'a, n ili i ku kimaasa nkuni, nvene m gbagba'in, ebelyu a kubana ili i magulani, n ambu e ku kenuku akina, n ili i na yi ubani n utsutsu wu ubuta u cida kobolo n a'isa a gbayin a Vuzavagudu. Dem u ya'in le n azanariya.

⁵¹ Ana Sulemanu u kotsoi kuya'an ulinga wa a'isa a Vuzavagudu a, da u tukai punu ili i na esheku a ni Dawuda we erengi, ili i dada azurufa, n azanariya kobolo n ucanuku u kunu, da u zuwai le a kunu ku kuzuwa ku canuku ka a'isa a Vuzavagudu.

8

A tukai n akpati a A'isa a gbayin

¹ Da Sulemanu u bolongi nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila, kobolo n aza e kelime a umaci kakau, n isheku yi i'uwa ya aza a Isaraila a Urushelima, adama a na a bana a utaka n akpati vu uzuwakpani vu Vuzavagudu a likuci i Dawuda dada Sihiyona.

² Ali aza a Isaraila raka o bolongi u mogono Sulemanu a ayin a kadiva ka apam ko wotoi u Etanimu, u dada ta na wotoi u cindere.

³ Ana nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila a yawai, da anan ganu u dikai akpati vu uzuwakpani va,

⁴ da a tukai n akpati vu uzuwakpani vu Vuzavagudu va, m Mavali mo Obolo, kobolo n ili i cida i na yi punu dem. Anan ganu n anan Levi ele a tukai n u da,

⁵ da mogono Sulemanu n kobolo ka aza a Isaraila ka na ka gasai va, a shamgbai lo kelime ka akpati ka a kuya'an alyuka nkyon ma abundai ali n anaka a na e yevei kabundai ke le ba.

⁶ Da anan ganu a tukai n akpati vu uzuwakpani vu Vuzavagudu a ubuta u ni punu a suvu o mololo ma cida a'isa a, ubuta u na u la'i n cida da zuwai vu da a daka ve evelyu o Corobi.

⁷ Da icorobi ya a bapai evelyu e le a gadi va akpati va, a kuya'anaka akpati va n ikanatsu i ni dem kulu.

⁸ Ikanatsu i nan lo yi ta ugadi kau tsu na va kufuda ve kene ko vi baci a ubuta u cida punu a suvu o mololo ma a'isa ma, ama vi baci pulai vu ubuta u cida wa ve kene ba, a da i ta de ali n anana.

⁹ Ili i yoku yi punu ba sai nshemberu ma atali n re n na Musa u zuwai punu a kusan ku Sinai, a ubuta u na Vuzavagudu u ya'in uzuwakpani n aza a Isaraila ayin a na a kashapai idika i Masar.

¹⁰ Ana anan ganu a kashapai ubuta u na u la'i n cida va, da keleshu ka kimbai a'isa a Vuzavagudu a.

¹¹ Anan ganu a fuda a ya'an ulinga u le ba, adama e keleshu ka, Adama a na tsugbayin tsu Vuzavagudu ci shana ta a'isa a ni.

¹² Da Sulemanu u danai, <<Vuzavagudu u dana ta, ayi wi ta a kudasang e keleshu ka kayimbi.

¹³ Gogo na m ma'aka wu ta A'isa a gbayin a singai, a ubuta u na va kudasang ali ayin babu uteku.>>

¹⁴ Ana kobolo ka aza a Isaraila ki lo kashani, da mogono ma kpatalai da u zuwakai le unasingai.

¹⁵ Dada u danai, <<Cikpai Vuzavagudu, Kashile ka aza a Isaraila, ayi na n ekiye a ni a da u shatangi uzuwakpani u na u ya'in n una u ni a kubana u Dawuda esheku a va u danai.

¹⁶ <Ili i na i dikai a kanna ka na mu utakai uma a va aza a Isaraila a Masar, n zagba likuci i yoku a katsuma ka likuci yu umaci ya aza a Isaraila adama a na m ma'a a'isa ciya kula ku va ku yongo de ba. Ama n zagba ta Dawuda u lya'aka uma a va aza a Isaraila tsugono.>

¹⁷ Esheku a va Dawuda u sheshe ta u ma'a a'isa adama a na a cikpa kula ku Vuzavagudu, Kashile ka aza a Isaraila.

¹⁸ Ama da Vuzavagudu u danai esheku a va Dawuda, <U ga'an ta ana wo okpoi vu sheshe ta a kadu ka nu kuma'a a'isa adama a kula ku va.

¹⁹ Ko n nannai dem, avu da vuza na va kuma'aka mu a'isa a ba, ama maku ma nu ma na a ku matsaka wu, ayi da u kuma'a a'isa a adama a kula ku va.>

²⁰ Vuzavagudu u shatangu ta uzuwakpani u na u ya'in. Mi isaka ta esheku a va Dawuda tsugono, da n dasangi a kakuba ko tsugono ka aza a Isaraila tsu na Vuzavagudu u ya'in uzuwakpani, da ta na m ma'i a'isa adama a kula ku Vuzavagudu, Kashile ka aza a Isaraila.

21 N fobuso ta punu ubuta u na a kuzuwa akpati va, vu na vu daa uzuwakpani u na Vuzavagudu u ya'in n ikaya i tsu a ayin a na wu utakai le a Masar.>>

Avasa a Sulemanu e kerengu a'isa

22 Da Sulemanu u shamgbai e kelime ka katalikalyuka ka Vuzavagudu e kelime ko kobolo ka uma ka aza a Isaraila raka, da u dangusai ekiye a ni gadi,

23 u danai, <<Vuzavagudu Kashile ka aza a Isaraila, babu Kashile ka na ki gadi ko a idika tsu nu, a kubana uzuwakpani kobolo n ucigi u babu uteku a kubana wa agbashi a nu a na i a kuwala a uye u nu n adu e le dem.

24 Vu shatangu ta uzuwakpani u na vi ya'ankai kagbashi ka nu esheku a va Dawuda, n una u nu u da vi ya'in uzuwakpani wa, da kpamu vu shatangi u da tsu na u da wi anana.

25 Gogo na Vuzavagudu, Kashile ka aza a Isaraila, shatangu uzuwakpani u na vi ya'ankai kagbashi ka nu esheku a va Dawuda, ana vu danai, <Vi a kusa'wa kunamba vuza na u kudashangu a kakuba ko tsugono ka aza a Isaraila ba, da baci de muku n nu n ya'an mayin a ubuta wi ili i na i a kuya'an dem, da a ya'in nwalu nu mpa tsu na avu vi ya'in.>

26 Gogo na avu Kashile ka aza a Isaraila, ya'an uzuwakpani u na vi ya'ankai kagbashi ka nu Dawuda esheku a va u ya'an mayun.

27 <<Ama Kashile ki ta o kuyongo aduniyan? Gadi, ko gadi vu adangashile wa kuya'an wu ba. Bele a'isa a na mpa m ma'i.

28 N nannai dem pana avasa a kagbashi ka nu kobolo n ufolu u ni wa a asuvayali, Vuzavagudu Kashile ka va. Pana masi n kavasa ka na kagbashi ka nu ki a kuya'an a kubana wa nu anana.

29 Ya'an ashi a nu o yongo upadukpi kanna n kayin dem adama a a'isa a nampa, ubuta u na vu danai, <Kula ku va ki ta o kuyongo de,> adama a na vu pana avasa a na kagbashi ka nu ka ci ya'an adama a ubuta u nam pa.

30 Pana ufolu u kagbashi ka nu kobolo n ufolu uma a nu aza a Isaraila, a ayin a na baci a vasai a ubuta u nampa. Vu pana na de gadi a ubuta wi idashi i nu, vu pana baci, cinukpaka tsu.

31 <<Da baci vuma u nusakai vuza ni ali da ka yawai ka akucina, da ta na u tawai u kucinai a ubuta u katalikalyuka ka nu punu a a'isa a nampa,

32 pana na de gadi kata vi ya'an ili i yoku. Ya'anka agbashi a nu afada, vu takacika vuza vu unushi, kata vu zuwaka yi unushi u na u ya'in va a kaci ka ni. Vuza vu babu unushi vu kasakpa yi u laza babu unushi, kata vu zuwa kasingai ka ni ko tono yi.

33 <<Ayin ana baci de dem a lya'i uma a nu aza a Isaraila n kuvon adama a na a ya'anka wu ta unushi, ama o bono baci wa nu da e yevei kula ku nu ali da a vasai da kpamu o folonoi nu punu a a'isa a nampa,

34 panaka le na de gadi kata vi cinukpaka uma a nu aza a Isaraila unushi u le, kata vu bonoko le a idika i na vi nekei isheku i le.

35 <<A bayangu baci gadi da kpamu o doku o yo'i mini ba, adama a na uma a nu a nusaka wu ta, a vasa baci punu a ubuta u nampa da yeve a shikai u kula ku nu ali da a kasakpai unushi u le adama a na vu sa'wa le ta n kawuya,

36 panaka le na de gadi kata vi cinukpaka agbashi a nu aza a Isaraila unushi u le. Yotsongu le uye u singai u na o kutono, kata vi yo'o mini a idika i na vi nekei uma a nu adama a na yo okpo i le.

³⁷ <<Ayin a na baci kambulu ko maḍukpa ma uwai a idika ya, ko idika ya i pomoi ko i palukpai, akyun ko ntaḍamaci, ko irala i le i kanza le baci a likuci i le, ko kawuya ke ne ka baci ko mbala n na n tawai,

³⁸ Da baci vuza ko uma raka a ya'in avasa ko ufolu, adama a na e yevei ili i na yi a kutakacika aḍu e le, ḍa a barukpai ekiye e le e kelime ka a a'isa a nampa,

³⁹ kata vu pana na ḍe gaḍi, a ubuta wi idashi i nu. Cinukpaka le kata vi ya'an ulinga, ya'anka yaba dem ili i na u ya'in, adama a na vi yeve ta ḍe kaḍu ka ni kpamu avu ḍa koci vi yevei aḍu a uma dem,

⁴⁰ nannai ḍa a kupana wovon u nu a ayin dem i baci de o kuyongo punu a idika i na vi nekei ikaya i tsu.

⁴¹ <<Ama komoci ka na baci ki punu u uma a nu aza a Isaraila ba, ḍa wu utai a ubuta u ḍa'in ḍa u tawai adama a kula ku nu,

⁴² Omoci i ta a kupana ukuna u kula kugbayin ku nu n utsura we ekiye u nu n ili i gbagbain i mereve i na vu ya'in. Ayin a na baci a tawai a vasai punu a a'isa a nampa,

⁴³ kata vu pana na ḍe gaḍi a ubuta wi idashi i nu, kata vi ya'an ili i na omoci a o folonoi nu dem, adama a na uma a aduniyan dem e yeve kula ku nu o doku kpamu a pana wovon u nu, tsu na uma a nu aza a Isaraila i a kuya'an. I ta kpamu a kufuda kuyeve a na a'isa a na m ma'i na va, n kula ku nu ku ḍa m ma'i a ḍa.>>

⁴⁴ <<Uma a nu a bana baci kuvon wi irala i le, a ubuta u na vu zuwai le a bana dem, a vasa baci u Vuzavaguḍu adama a likuci i na vu zagbai kobolo n a'isa a na m ma'i n kula ku nu,

⁴⁵ pana avasa e le n ufolu u le na ḍe gaḍi, kata vu takpaka le kadama.

⁴⁶ <<A ya'anka wu baci unushi, adama a na babu vuza na u kpaḍai kunusa, ḍa vi ya'in wupa n ele ali ḍa vi nekei le wi irala i le. Da a ḍikai le tsa agbashi a kubana a idika i le i na yi ḍa'in ko ḍevu,

⁴⁷ n nannai dem a saba'a baci aḍu e le a idika i na a banai ugbashi wa, ḍa a shikai unushi u le ali ḍa o folonoi nu ḍe a kudana, <Ci ya'an ta unushi, tsu ya'an kasingai ba, ci ya'an ta ka gbani-gbani,>

⁴⁸ a saba'a baci aḍu e le n wuma u le ḍa o bonoi wa nu ḍe a idika yi irala i le i na i ḍikai le ugbashi, ḍa a vasai wa nu a kubana a idika i na vi nekei ikaya i le, n likuci i na vu zagbai n a'isa a na m ma'i n kula ku nu,

⁴⁹ na ḍe gaḍi a ubuta wi idashi i nu, pana avasa e le n ufolu u le kata vu pana asuvayali e le

⁵⁰ Vi cinukpaka uma a nu a na a nusakai nu, vi cinukpaka le unushi wa dem u na a ya'ankai nu, kata vu zuwa aza a na a lya'i le utsura wa a pana asuvayali e le,

⁵¹ adama a na ele uma a nu a ḍa aza a ukani a nu, ele na vu utakai a Masar, a ubuta wu usufukpi wa akina a na e kuderekpe viyum.

⁵² <<Ya'an vu zuwa atsuvu a nu adama a ufolu wa kagbashi a nu, kobolo n ufolu u uma a nu aza a Isaraila. Ya'an vi lya'a kelime n kupanaka le a ayin a na baci de dem a lapai una a kubana wa nu.

⁵³ Adama a na vu pece le ta n uma a aduniyan a na a buwai ḍa vu bonokoi le uma ukani a nu, tsu na vu danai a una u Musa kagbashi ka nu a ayin a na avu Vuzavaguḍu Kashile vu utakai ikaya i tsu a Masar.>>

⁵⁴ Ana Sulemanu u kotsoi kavasa ka nampa raka n ufolu a kubana u Vuzavaguḍu, ḍa u dangai kashani a ubuta u na wi ishi u kudangi n ekiye a ni udengushi ḍevu n katalikalyuka ka Vuzavaguḍu.

⁵⁵ U dangai ḍa u zuwakai kobolo ka aza a Isaraila raka unasingai n kalakatsu kau a kudana,

⁵⁶ <<Ci cikpai Vuzavagudu ayi na u nekei uma a ni aza a Isaraila wuvuki, tsu na u ya'in uzuwakpani. Babu kadanshi ka na u ya'in uzuwakpani a una u kagbashi ka ni Musa da ka kpaḍai kushana.

⁵⁷ Ya'an Vuzavagudu Kaḥile ka tsu ko tono n a tsu tsu na u tonoi n isheku i tsu. Kaṭa u kuḱaḱpa tsu ko u kuvakangu tsu ba.

⁵⁸ Ya'an u bonoko aḍu a tsu wa ni, tsu wala a uye u ni kaṭa kpamu tsu baṇa wila u ni, n kadanshi ka ni kobolo n kusheshe ku ni tsu na u danai ikaya i tsu.

⁵⁹ Ya'an kadanshi ka va ka nampa, ka na n vasai a kubana u Vuzavagudu, ka yawa devu n Vuzavagudu Kaḥile ka tsu kanna n kayin dem, ciya u takpa kadama ka kagbashi kobolo n uma a ni aza a Isaraila derere n i na i a kuciga a kanna dem,

⁶⁰ adama a na uma a aduniyan dem e yeve a na Vuzavagudu da Kaḥile, babu kpamu vuza yoku.

⁶¹ Ama aḍu aḍa a shamgba mayin a ubuta u Vuzavagudu Kaḥile ka tsu, a kuwala a uye u ni mayin n i baṇai wila u ni, tsu na yi a kuya'an ali a kutawa anana.>>

Kerengu ka a'isa

⁶² Da mogono ma kobolo n aza a Isaraila raka a na i n ayi, a ya'in alyuka a kubana u Vuzavagudu.

⁶³ Sulemanu u lyukai alyuka a idashi i matana u Vuzavagudu. U ya'in a da n anaka ali akpan kamanga n e re (22,000), kobolo kpamu ni nkyon nu nradika akpan amangatawun n kamanga (120,000). Dada mogono ma kobolo n aza a Isaraila raka e erengi a'isa a Vuzavagudu.

⁶⁴ A kanna ka nanlo ka feu mogono me erengi mere ma ulanga ma na mi e kelime ka A'isa a Vuzavagudu, punu a ubuta wa da u ya'in alyuka e kune'e ku kusongu, kune'e ki ili i kashina kobolo n ushuma u kune'e ki idashi i matana. Adama a na katalikalyuka ki iyum i shili ka ka ya'an ta kenu a na ka dika kune'e ku kusongu, n kune'e ki ili i kashina kobolo n ushuma u kune'e ki idashi i matana.

⁶⁵ Da Sulemanu u ya'in kaḍiva ka a ayin a nan lo, n kaḅundai ka gbayin ka aza a Isaraila dem, n uma a na a utai a Lebo-hamata a kubana a kara'a ka Masar. A ya'in kaḍiva ka nanlo u Vuzavagudu Kaḥile ka tsu ali ayin e cindere da o doku a ya'in ayin e cindere da wo okpoi ayin kupa n anashi.

⁶⁶ A kanna ka kunlai da u kasukpai uma a wala. A zuwakai mogono ma unasingai da ta na a lazai o kubono a i'uwa i le, m mazanga kobolo n imeshi a aḍu e le adama a ili raka i na Vuzavagudu u ya'ankai kagbashi ka ni Dawuda n uma a ni aza a Isaraila.

9

Vuzavagudu u tawai u Sulemanu u ire

¹ Ana Sulemanu u kotsoi kuma'a A'isa a gbayin a Vuzavagudu kobolo n kefeku ko mogono ali n ili i na u cikalai kuma'a dem,

² da Vuzavagudu u tawai u Sulemanu a utawi u ire, tsu na u sa'wai kutawa wa ni na de a Gibiyon.

³ Vuzavagudu u danai ni,

<<M pana ta avasa n ufolu u na vi ya'in a kutawa wa va, me erengu ta a'isa a nampa a na vu ma'i va a ubuta u na a e kuneke kula ku va tsugbayin ayin babu uteku. Ashi a va n kaḍu ka va o kuyongo ta de ayin tutu.

⁴ Avu tamkpamu, vu wala baci a uye u va n kasingai n kaḍu ka nu derere tsu na eshevu Dawuda u ya'in, da feu vi ya'in ili i na n danai ali n vu tonoi wila kobolo n kadanshi ka va,

⁵ Gogo mi ta a kuzuwa kakuba ko tsugono ka nu a ubuta wa aza a Isaraila ali ayin babu uteku, tsu na n ya'ankai eshevu Dawuda uzuwakpani n danai, <Va kusa'wa kunamba vuza na u kudasangu a kakuba ko tsugono wa aza a Isaraila ba.>

⁶ Ama avu ko muku n nu i zuwakai mu baci kucina da kpamu i kpadai kutono kadanshi ka va ko wila u va u na n zuwai, da i kucukpai i bonoi i tonoi amali o yoku ali i cikpai le,

⁷ mi ta a kutakpa aza a Isaraila a idika i na n nekei le kata kpamu n iwan alisa a nampa a na me erengi n kula ku va. Aza a Isaraila i ta o kubono kacapa kata kpamu o kpo ili i makan a ubuta u uma dem.

⁸ Kata alisa a nampa o bono agali, aza a na a kuwala lo dem i ta a kuya'an kadanshi ke mereve kobolo m makan a kudana, <Yidai i zuwai da Vuzavagu du u ya'ankai idika ya ili i nampa kobolo n alisa a?>

⁹ Uma i ta a kushuku, <Adama a na a kasakpa ta Vuzavagu du Kashile ke le ayi na wu utakai ikaya i le a Masar, da o bonoi a kanai amali o yoku ali da a cikpai a da n o tonoi a da. Dada i zuwai Vuzavagu du u tuka le ta n kawuya ka nampa dem.> >>

Ulinga u yoku u Sulemanu

¹⁰ Sulemanu u ya'an ta aya kamanga ayi kuma'a Alisa a gbayin kobolo n kefeku ko tsugono.

¹¹ Sulemanu mogono u nekei Hiram mogono ma Taya likuci kamanga i na yi a ubon u Galili, adama a na Hiram va u zamaka yi ta ndanga n sida raka, n ogboli, kobolo n azanariya n abundai tsu na u cikalai.

¹² Ama ana Hiram u kasakpai Taya adama a na u bana we ene likuci i na Sulemanu u nekei ni, da wu enei i da i ya'in ba.

¹³ Da u danai, <<Likuci i yidai tamkpamu na i na vi nekei mu, vuza va?>> Da u ne'i likuci ya kula idika i Kabulu*, kula ku dada ku buwai ali a kutawa anana.

¹⁴ Hiram u su'uki mogono n Azanariya a na amiki e le a yawai ngura amangatawun n kamanga (120).

¹⁵ Na da ukuna wu ulinga u tsugbashi u na Sulemanu u danai adama a kuma'a ka alisa a Vuzavagu du, n kefeku ka ni, nu nsongolimo ma akambu, m mashilya ma Urushelima n ma likuci i Hazo m Magido, kobolo n Geza.

¹⁶ Firi'auna mogono ma Masar ma lya'a ta Geza n kuvon, ali da u songi likuci ya n akina. Wu unai aza a Kana'ana a na i punu a idashi da u nekei i da vuka vu Sulemanu mekere ma ni tsu ili i kune'e i kanna ko yolo.

¹⁷ Da Sulemanu u ma'asakai Geza. U ma'i kpamu likuci i kadaki i Betu-horon,

¹⁸ m Balata, kobolo n Tadamoru na de e meremune, dem punu a idika i Yahuda,

¹⁹ kobolo n likuci yi a ubuta u kuzuwa u ni raka, n likuci ye ekeke o odoku a ni kobolo n odoku a, ali n ili i na u cikalai kuma'a a Urushelima dem, a Lebano kobolo kpamu n idika i na yi a ubuta u tsugono u ni dem.

²⁰ Uma o yoku a buwa ta punu a idika ya, aza a na i aza a Isaraila a da ba, ele da aza a Amoriya n aza a Hitiya n aza a Periziya n aza a Hiviya n aza a Jebusiya,

²¹ ele da ntsukaya n na n buwai idika ya, aza a na aza a Isaraila a fuda unai ba, Sulemanu u zagba le ta okpo agbashi a ulinga a ni, ali tana anana dada ulinga u na i a kuya'an.

* **9:13 9:13** Kabulu N kelentsu ka aza a Yahuda dada ili i kavama.

²² Ama Sulemanu u bonoko vuza va aza a Isaraila kagbashi ba, ɗa kucikpa u bonokoi le osoji, n anan taji a ni, n aza a gbara-gbara a ni, n aza e kelime ko osoji, kobolo n ovonshi a na i aza e kelime a ekeke o odoku n akumbi e le.

²³ Ele ɗa kpamu aza a gbagba'in a kinda ulinga u na Sulemanu wi n u ɗa, i ta ali uma amangatawantawun n amangerenkupa (550), ele na i kulana uma a na i a kuya'an ulinga wa.

²⁴ Sulemanu wu utakai vuka vi ni mekere ma Firi'auna punu a likuci i Dawuda, ɗa u bonokoi ni e kefeku ka savu ka na u ma'akai ni. Da kpamu u ma'i nsongolimo lo.

²⁵ A kaya dem kutatsu ku ɗa Sulemanu u ci ya'an alyuka e kune'e ku kusongu n alyuka e kune'e ki idashi i matana a gadi vu katalikalyuka ka na u ma'akai Vuzavaguɗu. U ya'in kpamu alyuka o kusongu a ili i magulani a kubana u Vuzaguɗu, nannai ɗa u kotsoi ulinga wa a'isa wa.

²⁶ Mogono Sulemanu u ya'in kpamu antsu a Eziyon-gebe, ɗevu Ilatu a Edom a kakina ka Mala ma Shili.

²⁷ Dada Hiram u suki a fudi a antsu a bana a ya'an ulinga ɗe kobolo n uma a Sulemanu.

²⁸ Da antiki antsu a kubana a Ofiri, ɗa o bonokoi nu ngura ma azanariya ali amangatawanashi n kamanga (420) ɗa e nekei Sulemanu.

10

Egbere Sheba u banai u Sulemanu

¹ Ana Egbere vu idika i Sheba u panai tsu na Sulemanu wu utai kula n tsu na wi a nwalu n Vuzavaguɗu, ɗa u tawai kukondo yi n keci ku gbagba'in.

² U yawai a Urushelima n kabundai ka uma o kutono yi n arakuma e le ucaniki n ili i wali kobolo n azanariya n abundai ali n atali a singai-singai dem. Da u banai u danai Sulemanu ili i na wi n i ɗa a kaɗu ka ni raka.

³ Sulemanu wu ushuki keci ku vuka ka raka, babu ili i na i ya'in mogono atakaci a kushuku punu.

⁴ Ana Egbere vu Sheba u panai kuyeve ku Sulemanu raka, kpamu wu enei kefeku ka na u ma'i,

⁵ n ilikulya i na a tsu tuka Sulemanu a kanna lakam, n tsu na nkoshi m gbara-gbara ma ulinga u ni i a idashi, n tsu na i a kuya'anka yi ulinga, n aza a na e ci neke yi ili i kuso'o, n alyuka e kune'e ku kusongu a na Sulemanu va u ya'in a a'isa a Vuzavaguɗu, ɗa u ya'in mereve.

⁶ Da u danai mogono ma, <<Ili i na m panai raka na ɗe a likuci i va adama a kadanshi ka singai n kuyeve ku nu dem mayun ɗa,

⁷ Mi ishi mu ushuku n ili i nampa ba, sai na n tawai me enei n ashi a va. Mayun ɗa, i na a danai mu kagimi ka'a. Kuyeve ku nu kobolo n uciyi dem u la'a ta i na m panai.

⁸ Inda tsu na uma a nu i m mazanga, n tsu na aza a ulinga a nu i feu m mazanga, ele na i kashani ɗevu ayin tutu a kupana kadanshi ka ukuna kuyeve ka nu.

⁹ Unasingai u ɗa a kubana u Vuzavaguɗu Kashile ka nu, ayi na u u panai uyo'o u nu ɗa u zuwai nu a kakuba ko tsugono ka aza a Isaraila. Ana wo okpoi Vuzavaguɗu u ciga ta aza a Isaraila ali ayin babu n uteku, dada i zuwai ɗa u zuwai nu mogono adama a na vu ya'an afada a asingai n a usubi kpamu.>>

¹⁰ Da Egbere va u nekei mogono ngura ma azanariya ali amangatawaun n kamanga (120), kobolo n ili i wali n abundai n atali a singai-singai. Babu

vuza na u sa'wai kutuka n ili i wali tsu na Egbere vu Sheba u tukai mogono Sulemanu.

¹¹ Antsu a Hiram a tawai n azanariya na de Ofiri, a Ofiri va a tuka ta nu ndanga n almugu n abundai kobolo n atali a singai.

¹² Da mogono ma ya'in ulinga nu ndanga n almugu, adama a na u doku katsura ka a'isa a Vuzavaguđu a kobolo n kefeku ko mogono ka. Da kpamu u ya'ankai ulinga a ubuta u kuya'an umolu n ugogi adama a awashi. Babu kpamu ndanga n almugu n na o doku a tukai ko e enei ali a kutawa anana.

¹³ Da Sulemanu mogono u nekei Egbere vu Sheba ili i na u cigai dem, babu bi'i i na u nekei ni a katsuma ki ili i tsugono. Da u lazai u bonoi a idika i ni n agbashi a ni.

Uciyi wu abundai u Sulemanu

¹⁴ A kaya dem Sulemanu u tsu isa ta azanariya a na a yawai ngura amangatawantali n amangatatsu n tali (666),

¹⁵ babu punu bi'i utafu wa aza a tsulaga tsu gbagba'in n aza a wawa'a, kobolo nu ngono ma aza Arabiya n anan gomuna a idika a.

¹⁶ Mogono Sulemanu u luwai nraga m gbagba'in ma azanariya ali amangatawenre (200), maraga dem a ya'in i ta n amiki a na a yawai shekelu amangatawantali (600).

¹⁷ Da kpamu u ya'in nraga n wawa'a n na a luwai n azanariya ali amangatawantatsu (300), dem vi le n amiki a na a yawai shekelu vu nashi. Da mogono ma zuwai le e kefeku ka na u ya'in nu ndanga n na a kapai a kutsun ku Lebano.

¹⁸ Da mogono ma ya'in kakuba ko tsugono ka gbayin da a kalai ka'a n anga a kagiwa da u kumai anga a n azanariya.

¹⁹ Kakuba ka ki ta n adasukpatsu a tali, da kacapa ka a ya'in ni makurugu gadi. A akambu e re a kakuba ka da a zuwakai ka'a ubuta u kukiyangu ekiye, n ululu i kawu lo kashani akambu e re dem.

²⁰ Ululu a ikawu kupa n e re uzuwi lo a idasakpatsu i tali ya, ululu ikawu akambu e re a kadasukpatsu dem. Babu ubuta u na a sa'wai kuya'an kakuba ko tsugono tsu nanlo.

²¹ Nkoko'o n ku so'o ko mini m mogono Sulemanu raka a ya'an ta n da n azanariya, ili yu ulinga i kefeku ka na a ya'in nu ndanga n kutsun ku Lebano dem a ya'an ta i da n azanariya feu koci. Babu i na a ya'in n azurufa, adama a na e ene ta azurufa i n amiki a ayin a Sulemanu ba.

²² Mogono ma mi ta n antsu n abundai a tsulaga punu a mala ma kobolo n antsu a Hiram. Aya a tatsu dem o tsu bono ta n ucanuku wa azanariya, azurufa, anga agiwa, ali nu nkalu n ajinna feu.

²³ Mogono Sulemanu u la'a ta ngono n na m buwai a aduniyan dem uciyi kobolo n kuyeve.

²⁴ Aduniyan raka a tsu ciga ta a tawa kulanaşa odoki u Sulemanu adama a na a pana kadanshi ke kuyeve ka na Kashile ke nekei ni a kadu.

²⁵ A kaya dem yaba dem vu na baci wi a kutawa u tsu tawa n ili i kune'e ya azanariya, n ya azurufa, n akashi, n ucanuku u kuvon, n ili i wali, kobolo n odoku, nu mkparagi feu.

²⁶ Sulemanu u bolongi ekeke o odoku kobolo n odoku a, wi ta n ekeke o odoku kakpan ke te n amangatawanashi (1,400), n odoku akpan kupa n e re (12,000). U foboi le a likuci i na o tsu fobo ekeke o odoku, o yoku kpamu na de kobolo n ayi a Urushelima.

²⁷ Mogono mo bonokoi azurufa o okpoi ili i gbani tsa atali a Urushelima, ndanga n sida feu u bonokoi n da n abundai tsu ndanga mu mabiri n na n tsu gbonguro a ubuta wa aginda a Yahuda.

²⁸ Odoku a Sulemanu ta de a utakai ada a idika i Masar kobolo n idika i Kuwe, aza a tsulaga a gbagba'in o mogono a da a tsulai le a idika i Kuwe.

²⁹ A tsula ta ekeke odoku dem a idika i Masar ali Azurufa aman-gatawantali (600), a tsulai odoku feu dem amangatawun n amangerenkupa (150). Da o okpoi aza a na e kudenke ngono ma aza a Hitiya kobolo nu ngono ma aza a Siriya.

11

Amaci a Sulemanu

¹ Ayin a na i lo da Sulemanu mogono u cigai amaci a uduma n abundai, babu bi'i vuka vu na wi n vu da mekere ma Firi'auna. Da u zuwai nkere ma aza a Mowabu n ma aza a Amona n ma aza a Edom n ma aza a Sidon kobolo n aza a Hitiya.

² Uma a nanlo a daɗa Vuzavaguɗu u ya'in kadanshi ke le wa aza a Isaraila u danai, <<Kaɗa i nekpenei yolo ba, ta lo o kubonoko aɗu a da a ubuta u kutono amali e le.>> N nannai dem, Sulemanu u gbagbalai kuciga le.

³ Wi ta n amaci a nkere mu ngono ali amangatawencindere (700), n amaci a gbani amangatawantatsu (300), da amaci a ni a saba'i ni kaɗu.

⁴ Ana Sulemanu u kutsai da amaci a ni a saba'i kaɗu ka ni a kubana a ubuta wa amali o yoku. Kaɗu ka ni ka buwa a nwalu derere a ubuta u Vuzavaguɗu Kaɗhile ka ni ba, tsu na kaɗu ke esheku a ni Dawuda ko yongoi ba.

⁵ Sulemanu u bonoi o kutono Ashitoretu kamali ka vuka da a Sidon, m Moleka kamali ku unata ka aza a Amona.

⁶ Da Sulemanu u ya'in ili i gbani-gbani a kubana u Vuzavaguɗu, u doku u tono Vuzavaguɗu mayin ba, tsu na esheku a ni Dawuda a ya'in.

⁷ A ubuta wu nsasan wu ubon u kasana a Urushelima, Sulemanu u mai mavalai ma kucikpa Kemoshi, kamali ka unata ka aza a Muwabu, kobolo m mavalai ma kucikpa Moleka kamali ku unata ka aza a Amona.

⁸ U ya'ankai kpamu amaci a uduma a ni nannai, adama a na o songi ili i magulani na a ya'in alyuka a kubana a ubuta wa amali e le.

⁹ Vuzavaguɗu u ya'in wupa n Sulemanu adama a na kaɗu ka ni ka kaɗakpa ta uye u Vuzavaguɗu Kaɗhile ka aza a Isaraila, ayi na u tawai wa ni ali kure.

¹⁰ Ko a na u sankai Sulemanu kutono amali o yoku, ama Sulemanu ta na u tono wila u Vuzavaguɗu ba.

¹¹ Da Vuzavaguɗu u danai Sulemanu, <<Ana wo okpoi kagbanigbani ka vu sheshei da vi iwain kukaɗa uzuwakpani u va kobolo n wila u va u na n nekei nu, mayun mi ta e kupece tsugono tsu nu kaɗa n neke kagbashi ka nu.

¹² Ama adama e eshevu a nu Dawuda, mi a kuya'an nannai avu n wuma ba, ama mi ta a kisa tsugono tsa e kiye a maku ma nu.

¹³ N nannai dem mi a kisa tsugono tsa raka wa ni ba, ama mi ta e kuneke yi umaci u te u lya'aka le tsugono, adama a Dawuda kagbashi ka va kpamu n adama a Urushelima, a ubuta u na n zagbai.>>

Irala i Sulemanu

¹⁴ Da Vuzavaguɗu u zuwai Hadadu vuza vu kpa'a ku tsugono tsa aza a Edom u ya'in tsurala n Sulemanu.

¹⁵ A ayin a cau de ana Dawuda u lya'i Edom, da Jowabu kovonshi vo osoji u banai kucidangu osoji a Isaraila a na a kuwai a ubuta u kuvon. Da wu unai muku n ali raka a Edom.

¹⁶ Jowabu n aza a Isaraila raka a shamgbai de ali wotoi u tali, sai a na o kotsoi kuna ali a aza e Edom raka.

¹⁷ Ama Hadadu u sumai a kubana a Masar, kobolo n aza a Edom o yoku a na i agbashi e esheku a ni. Ayin a nanlo Hadadu bi'i maku.

¹⁸ A utai a Midiya da a banai a Param. Da a dikai ali de a Param o kubono a Masar u mogono Firi'auna, ayi na u nekei Hadadu kpa'a n idika da u doku u nekei ni ilikulya feu.

¹⁹ Firi'auna u panai uyo'o u Hadadu ali da u nekei ni vangu vu vuka vu ni egbere Tafene, adama a na wo okpo vuka vu ni.

²⁰ Da vangu vu Tafene va vu matsakai ni maku mo kolobo da u ne'i ni kula Genubatu, maku ma na Tafene va u dikai u banai a kpa'a ku tsugono. Ta de Genubatu u yongoi m muku n Firi'auna.

²¹ Ayi de a Masar, da Hadadu u panai Dawuda u banka ta n anan koko a ni n kiya, ayi Jowabu kovonshi vo osoji feu u kuwa ta. Dada Hadadu u danai Firi'auna, <<Kasukpa mu m bono a idika i va.>>

²² Da Firi'auna we ecei, <<Yidai vu nambai punu na ali da vi a kuciga kubono a idika i nu?>> Da Hadadu wushuki u danai, ko ili, <<Kasakpa mu koci n laza.>>

²³ Da Kashile ka dangusai Rezo kolobo ka Eliyada u ya'an tsurala n Sulemanu, vuza na u sumai a ubuta u vuzagbayin vi ni, Hadadezeru mogono ma Zoba.

²⁴ U bolongi uma a ubuta u ni da wo okpoi vuza vu kelime va aza a ugbamiwasuvu a ayin a na Dawuda wu unai aza a utsura a Zoba. Aza a ugbamiwasuvu a a sumai a banai a Dimaska, a ubuta u na a dasangi da a isai ubuta wa.

²⁵ Rezon u yongo ta a tsurala n aza a Isaraila a ayin a na Sulemanu u yongoi n wuma, u doku u zamai kadama tsu na Hadadu u ya'in. Rezon u lya'a ta tsugono a Siriya da kpamu o yongoi a tsurala n aza a Isaraila.

Jerobuwam u ya'ankai Sulemanu ugbamiwasuvu

²⁶ Da feu Jerobuwam kolobo ka Nebatu u ya'in tsurala m mogono. Ayi wi ta a katsuma ka a za ulinga a Sulemanu, ayi vuza va aza a Ifrayimu da va aza Zereda da, a tsu deke ta anaku a ni kula Zeruya, ayi kagapa ka a.

²⁷ Ili i na i zuwai u ya'ankai mogono ugbamiwasuvu dada, Sulemanu u ma'a ta nsongolimo da kpamu u ma'asakai mashilya ma likuci i Dawuda esheku a ni.

²⁸ Jerobuwam vuma vu utsura da, ana Sulemanu we enei tsu na kadangani ka ka ya'in ulinga u ni mayin, da u zuwai ni wo okpo vuza kinda ulinga u tsugbashi a kumaci ku Isufu.

²⁹ A makyan ma nanlo ana Jerobuwam wu utai Urushelima, da keneki Ahija ka na ka utai wa aza a Shilo ka gasai n ayi a uye. Ahija wi ta m motogu ma savu u uki. Ele da koci uma e re a gasai a ukara'i u likuci babu vuza yoku lo.

³⁰ Da Ahija u kanai motogu ma savu ma na u ukai va da u karai ma'a ali akari kupa n e re.

³¹ Dada u danai Jerobuwam, <<Dikaka kaci ka nu akari kupa a, adama a na ili i na Vuzavaguđu Kashile ka aza a Isaraila ka danai i dada na, <Lana, mi ta e kupece tsugono tsu Sulemanu kata n neke wu kumaci kupa.

³² Ama adama a kagbashi ka va Dawuda n likuci i Urushelima i na n zagbai adama a kumaci ka aza a Isaraila raka, mi ta e kuneke yi kumaci ku te koci.

³³ Mi ta a kuya'an ili i nampa adama a na a kasakpa mu ta da o bonoi o tonoi Ashitoretu kamali ka na ki vuka ka aza a Sidon, n ka Kemoshi ka aza a Muwabu, m Moleka vu Amon, a wala kpamu a uye u va ba, a ya'an kpamu i na i ga'in a ashi a va ba, o tono kadanshi n wila u va tsu na Dawuda esheku a Sulemanu a ya'in ba.

³⁴ Ama mi a kisa tsugono tsa raka e ekiye a Sulemanu ba, mi ta a ku kasakpa yi u lya'a tsugono a ayin a wuma u ni dem adama a kagbashi ka va Dawuda, vuza na n zagbai da kpamu u tonoi wila n kadanshi ka va mayin.

³⁵ Ama mi ta a kisa tsugono tsa e ekiye a maku ma ni, kata n neke wu kumaci kupa.

³⁶ Mi ta e kuneke maku ma ni kumaci ku te adama a na kagbashi ka va Dawuda u ciya muku n tsukaya n na n kulya'a kelime n kulya'a n tsugono a Urushelima, likuci i na n zagbai kuzuwa kula ku va.

³⁷ Kata avu tamkpamu n dika wu, vi lya'a tsugono a ubuta u uma a na kadu ka nu ka cikalai, vo okpo mogono a ubuta wa aza a Isaraila.

³⁸ Vi ya'an baci de dem ili i na n danai nu da kpamu vu walai a uye u va ali da vi ya'in i na i ga'in a kutawa wa va, vu banai wila u va tsu na kagbashi ka va Dawuda u ya'in. Mi ta o kutono n avu, kata kpamu m ma'aka wu kpa'a ku tsugono tsu na m ma'akai Dawuda, kata kpamu n neke wu uma a Isaraila.

³⁹ Adama a unushi u Sulemanu mi ta a kutakacika ntsukaya n Dawuda, ama ali a kubana ayin babu uteku da ba.> >>

⁴⁰ Sulemanu u lansa uye adama a na wu una Jerobuwam, ama Jerobuwam u sumai a kubana a Masar u Shishaka mogono. U shamgbai de ali ayin a na Sulemanu u kuwai.

⁴¹ Ulinga u yoku u Sulemanu n ili i na u ya'ain, kobolo n kuyeve ku ni, yi ta punu udani a katagarda ka tsumani tsu Sulemanu.

⁴² Sulemanu u lya'i tsugono wa aza a Isaraila a Urushelima ali aya amangere.

⁴³ Da u bankai anan koko n kiya, da a cidangi ni a likuci i Dawuda esheku a ni. Da Rehobuwam maku ma ni ma isai tsugono e ekiye a ni.

12

Aza a Isaraila a ya'ankai Rehobuwam ugbamiwasuvu

¹ Rehobuwam u banai e Shekem, adama a na aza a Isaraila raka a bana ta e Shekem ciya a zuwai yi wo okpo mogono.

² Ana Jerobuwam maku ma Nebatu ma panai ili i nampa, ayi de bi'i n idashi a Masar ana u sumai u kasakpai mogono Sulemanu, da u kasakpai Masar.

³ Da aza a gbara-gbara a Isaraila e dekei Jerobuwam, ayi n aza a Isaraila raka a banai u Rehobuwam da a danai ni,

⁴ <<Esheku a nu a zuwaka tsu ta kogboro ka amiki, ama gogo na sadaka tsu ukuna wu ulinga wu utsura wa kobolo n amiki a na i wa tsu va, atsu tso kutono wu ta.>>

⁵ Da Rehobuwam wu ushuki, <<Walai bi'i i ya'an ayin a tatsu kata i bono mpa tankpamu n kusheshe ta kata mu ushuku da.>>Da uma a tana a lazai.

⁶ Da mogono Rehobuwam u banai u cinakai nkoshi m gbara-gbara n na n ya'ankai esheku a ni Sulemanu ulinga a ayin a na wi n wuma, da we ecei, <<Odoki e ne a dai i kuneke mu adama a na n kasana uma a nampa una.>>

⁷ Da ushuki ni a danai, <<Anana vi baci o kokpo kagbashi ka uma a nampa vi ya'anka le ulinga, kata vi neke le una u singai, i ta o kokpo agbashi a nu ayin dem.>>

⁸ Ama Rehobuwam u iwain odoki a na nkoshi m gbara-gbara ma n nekei ni da u banai u cinakai aḍangani ele na i ushan u te, ele na gogo na okpoi ni aza a odoki.

⁹ Da we ecei le, <<Odoki e ne a dai ya kuneke mu? Ciya tsu ushuku uma a nampa a na a danai, <Sadaḱa tsu amiki o kogboro a na esheku a nu a zuwakai tsu?>>>

¹⁰ Da aḍangani a na a dangai ayin e te n ayi va a danai, <<Dana uma a na a danai nu va, <Esheku a nu a zuwaka tsu ta kogboro ka amiki, ama avu sadaḱpa tsu ka'a,> Ama dana le, <Kajivu ke kenu ka va ka la'a ta kukyun ke esheku a va m gbara.*

¹¹ Esheku a va a zuwaka da ta kogboro ka amiki kau, mi ta o kudoku ada la'a tsu na ishi. Esheku a va a faba da ta m mashawuri, ama mpa mi ta a kutakacika da n adyabu.>>

¹² Ana ayin a tatsu a lazai da Jerobuwam n uma a raka o bonoi u Rehobuwam, tsu na mogono ma danai, <<Ayin a tatsu a ya'an baci i bono wa va.>>

¹³ Da Rehobuwam mogono mu ushuki uma a n a suvu usuḍukpi, adama a na wu ushuku n odoki a na nkoshi m gbara-gbara ma n nekei ni ba,

¹⁴ u tonoi odoki a na aḍangani a e nekei ni da u danai, <<Esheku a va a zuwaka da ta kogboro ka amiki kau, mi ta o kudoku a da a la'a tsu na ishi. Esheku a va a takacikai da m mashawuri, ama mpa mi ta a kutakacika da n adyabu.>>

¹⁵ Ama mogono ma panaka uma a ba, adama a na kusheshe ku Vuzav-aguḍu ku da nannai, ciya u shatangu kadanshi ka na u danai Jerobuwam maku ma Nebatu a una u keneki Ahija vuza va aza a Shilo.

¹⁶ Ana aza a Isaraila raka e enei mogono ma panaka le ba, da a ushuki mogono ma a danai, <<Te ugboku u tsu wi a ubuta u Dawuda, yida ci n i da a ubuta u maku me Jesi? Bonoi a apam a da, ada aza a Isaraila, lanai i'uwa i da, ada uma a Dawuda feu i lana i'uwa i da.>> Da aza a Isaraila a lazai o bonoi a i'uwa i le.

¹⁷ Ama aza a Isaraila a na i o kuyongo a likuci i Yahuda, Rehobuwam da wi a kulya'aka le tsugono.

¹⁸ Da Rehobuwam mogono u suki Adoram, vuza na wi vuza kelime vu ulinga u tsugbashi, ama da aza a Isaraila raka a varai ni ali unai. Ana Rehobuwam mogono wu enei nannai, da u ya'in gogo'o u kumbai keke vo odoku a ni da u sumai a kubana a Urushelima.

¹⁹ Ta aza a Isaraila i lo a kuya'ansaka kpa'a ku Dawuda ugbamiwasuvu nannai ali a kutawa anana.

²⁰ Ana aza a Isaraila raka a panai Jerobuwam wu uta ta a Masar u bonoi, da a suki e dekei ni a ubuta u kabundai ka uma da a zuwai ni wo okpo mogono ma aza a Isaraila. Babu vuza na u tonoi kpa'a ku Dawuda, ama sai kumaci ku Yahuda koci.

²¹ Ana Rehobuwam u yawai a Urushelima, u bolongi eyevi a vishili uma akpan amangatawun n amanganashi (180,000), a kumaci ku Yahuda n kumaci ku Bayami, adama a na a ya'an kuvon n aza a Isaraila ciya o bonoko tsugono tsa u Rehobuwam maku ma Sulemanu.

²² Ama da Kashile ka ya'in kadanshi n Shemiya vuma vu Kashile, u danai,

²³ <<Dana Rehobuwam maku ma Sulemanu mogono ma Yahuda n aza a Yahuda raka kobolo n aza a Bayami ali n uma a na a buwai dem,

* **12:10 12:10** *Kajivu ke kenu ka va ka la'a ta kukyun ke esheku a va m gbara.* Ubuta u nampa wa wi ta a kadanshi atakaci a na esheku a ni e nekei le kenu da, a na ayi u kuneke le i ta a kula'a n abundai.

²⁴ <Ili i na Vuzavaguđu u danai i dāda na, kaṭa i bana i shilika n aza n aza a dā ba. Yaba dem u bono a kpa'a ku ni, na va ukuna u va u dā.> >> Da o tonoi kadanshi ka Vuzavaguđu yaba dem u bonoi a kpa'a, tsu na Vuzavaguđu u danai.

Medendem ma azanariya

²⁵ Da Jerobuwam u ma'i likuci i Shekem a ubuta wu aginda de a idika i Ifirayimu da u yongoi de. Ta de wu utai da u banai udoku u ma'i likuci i Peniyelu.

²⁶ Da Jerobuwam u sheshei n kađu ka ni u danai, <<Tsugono tsa ci ta a kufuda kubono a kpa'a ku Dawuda.

²⁷ Uma a nampa a bana baci kuya'an alyuka a a'isa a Vuzavaguđu a Urushelima, ađu e le i ta a kukpatala o bono u vuzagbayin vi le Rehobuwam mogono ma Yahuda, kaṭa a una mu o bono u Rehobuwam.>>

²⁸ Ana u laṣai odoki u uma a ni, da mogono ma ma ya'in ululu a ndendem n re n azanariya. Da u danai uma a, <<Kubansa ku na yi a kubansa a Urushelima ku yawa dā ta nannai. Aza a Isaraila aṃali a dā a dā na, ele na utaṣai dā a idika i Masar.>>

²⁹ U shikpai me te e Betelu, me te kpamu a Dan.

³⁰ Da ili i nampa yo okpoi unushi, uma a banai de a Dan adama a na a cikpa kululu kuna ki de va.

³¹ Jerobuwam u ma'i nvali a ubuta u kucikpa dem, da u zagbai anan ganu a ubuta u uma dem, aza a na i kumaci ka aza e Levi ba.

³² Jerobuwam u zuwai kaḍiva a kanna ke gendu ku wotoi u kunlai, tsu kaḍiva ka na a ya'in a Yahuda ali da a ya'in alyuka a katalikalyuka. Derere tsu na a ya'in e Betelu, a ya'in alyuka a kululu ku medendem ma na u shikpai de e Betelu va. Da u zagbai anan ganu adama a ubuta u kucikpa u na u ya'in va.

³³ A kanna ke gendu ko wotoi u kunlai, wotoi u na u zagbai a kađu ka ni, u ya'in alyuka kakau a katalikalyuka ka na u shikpai e Betelu. U zuwai kaḍiva adama a aza a Isaraila da a kumbai a katalikalyuka ka a ya'in alyuka.

13

Keneki ka barangji Jerobuwam

¹ Ayin a na Jerobuwam wi kashani devu n katalikalyuka adama a na u ya'an alyuka, da keneki ka Kaṣhile ka utai a Yahuda da u banai e Betelu tsu na Vuzavaguđu u danai.

² Da u dengusai kaḷakaṣu da u ya'in kene ku wuya adama a katalikalyuka ka n utsura u kadanshi ka Vuzavaguđu, <<Avu katalikalyuka, katalikalyuka, ili i na Vuzavaguđu u danai i dāda na, <Lana, a kpa'a ku Dawuda i ta a kumatsa maku kula ku ni Josaya. A ubuta u nu u dā u kulyuka anan ganu a na a ya'in ulinga a nvali n kucikpa ma, kaṭa kpamu o songu etele a uma a gaḍi vu nu.> >>

³ A kanna ka nanlo ka kpamu vuma vu Kaṣhile va u nekei urotu, <<Na da urotu u na Vuzavaguđu u danai, <Lana katalikalyuka ka ki ta a kuya'an uboshi, kaṭa kokomo ka na ki punu a vama ka'a.> >>

⁴ Ana mogono Jerobuwam u panai ili i keneki ka danai adama a katalikalyuka ka na ki e Betelu, u barukpai kukiye ku ni de a katalikalyuka ka da u danai, <<Kana ni.>> Ama kukiye ku na u barukpai a kubana u vuma va ku bisai u fuda kubonoko n ku da ba.

⁵ Da katalikalyuka ka ko bosoi ali da kokomo ka na ki punu va ka vama, tsu na urotu u na vuma vu Kaṣhile va u nekei n utsura u kadanshi ka Vuzavaguđu.

⁶ Da Jerobuwam mogono u danai vuma vu Kashile va, <<Folonoko mu Vuzavaguđu Kashile ka nu kaṭa vu vasa u bonoko kukiye ku va derere.>> Da vuma vu Kashile u folonoi Vuzavaguđu, ḁa kukiye ku mogono ku bonoi derere tsuna kishi.

⁷ Da mogono ma danai vuma vu Kashile va, <<Tono mu a kubana a kpa'a adama a na vi ciya ili i na vi lya'i, kaṭa n ya'anka wu kune'e.>>

⁸ Ama vuma vu Kashile va wushuki mogono ma u danai, <<Ko vi baci e kuneke mu kagimi ku uciyi u nu, mo kutono wu ba. ali n lya'a ili i kulya'a ko n so'o mini punu na ba,

⁹ adama a na Vuzavaguđu u dana mu ta, <Kaṭa vu lya'a ili i kulya'a ko vu so'o mini, ko vu bono n uye u na vu bankai ba.> >>

¹⁰ Da u lazai n uye u yoku, u doku u bono n uye u na u bankai e Betelu va ba.

¹¹ A makyan ma nanlo ma kakuci ka keneki ko yoku ki ta lo e Betelu, ayi na muku n ni m bonoi n danai ni raḁa ili i na vuma vu Kashile u ya'in a kanna ka nanlo. A danai kpamu esheku e le ili i na u danai mogono.

¹² Da esheku e le e ecei le, <<Uye we ne u ḁai u tonoi?>> Da muku n ni n yotsongi ni uye u na vuma vu Kashile vu Yahuda va u tonoi.

¹³ U danai muku n ni ma, <<Fobusokoi mu majaki,>> Ana o kotsoi kufobusoko yi majaki ma ḁa u kumbai,

¹⁴ ḁa u kiyangi vuma vu Kashile va. Da u cinai ni idashi a maḁanga mo oku ḁa we ecei ni, <<Avu ḁa vuma vu Kashile vu na vu utaṭa a Yahuda va?>> Wu ushuki u danai, <<Mpa ḁa.>>

¹⁵ Da kakuci ka keneki ka danai ni, <<Tono mu a kubana a kpa'a adama a na vi lya'a ilikulya.>>

¹⁶ Vuma vu Kashile va u danai, <<Mi a kukpatala n tono wu ba, mi a kulya'a ili i kulya'a ko n so'o mini n avu na ba.

¹⁷ Adama a na Vuzavaguđu u dana mu ta, <Kaṭa vu lya'a ili i kulya ko vu so'o mini ko vu bono n uye u na vu bankai ba.> >>

¹⁸ Da kakuci ke keneki ka ushuki, <<Mpa feu keneki ka'a, tsu na vi. Kalingata ka taṭa ta wa va n kadanshi ka Kashile u danai, <Bono n ayi a kpa'a ku nu adama a na u lya'a ilikulya kaṭa u so'o mini.> >> Ama a'uwa a ḁa tana wi a kuya'anka yi.

¹⁹ Da vuma vu Kashile va u bonoi n ayi ḁa u lya'i ali u so'i punu a kpa'a ku ni ka.

²⁰ Ayin a na i a kulya'a ilikulya ḁa kadanshi ka Vuzavaguđu ka taṭaṭa u kakuci ka keneki ka na ka tukai ni a kpa'a ka.

²¹ Da u ḁangusaṭa kaḁakatsu kau u danai vuma vu Kashile vu na wu utaṭa a Yahuda va, <<Ili i na Vuzavaguđu u danai i ḁaḁa na, <Vu langasa ta kadanshi ka Vuzavaguđu, ḁa vu kpaḁai kubana wila u na Vuzavaguđu Kashile ka nu ke nekei nu.

²² Vu bonoi vu lya'i ilikulya'a ali ḁa vu so'i mini a ubuta u na a danai nu, <<Kaṭa vi lya'a ko vu so'o ba.>> Adama a nannai keven ki ikyamba ka nu a kuciḁangu ka'a a ubuta u kasaun ki isheku i nu ba.> >>

²³ Ana vuma vu Kashile na wu utaṭa a Yahuda u lya'i u u so'i, ḁa kakuci keneki ka na ka tukai ni a kpa'a ka u fobusokoi ni majaki ma ni.

²⁴ Ana u lazai ḁa kawu u gasai n ayi ḁa wu unai ni. Da a vakangi keven ki ikyamba ka ni a uye, ḁa majaki ma n kawu dem a shamgbai lo ḁevu n keven ki ikyamba ka.

²⁵ Uma o yoku a na a walai lo e enei keven ki ikyamba uvakangi a uye, n kawu lo kashani ḁevu n keven ka. Da o bonoi a danai a likuci a ubuta u na kakuci keneki ka ki.

²⁶ Ana keneki ka na ko bonokoi ni va ka panai nannai, da u danai, <<Vuma vu Kašhile da vuza na u kpaḍai kutono kadanshi ka Vuzavaguḍu. Vuzavaguḍu da u nekei ni u kawu vu na vi wejelei ni ali da wu unai ni, tsu na kadanshi ka Vuzavaguḍu ka danai ni.>>

²⁷ Da u danai muku n ni, <<Fobusokoi mu majaki.>>Da ta na o fobusoi ma'a.

²⁸ U lazai da u banai u cinai keven ki ikyamba ka uvakangi a uye, m majaki kobolo n kawu va lo kashani devu. Kawu va u takuma keven ki ikyamba ka ko wu una majaki ma ba.

²⁹ Da kakuci ke keneki ka dikai keven ki ikyamba ka vuma vu Kašhile va da u kumbakai ka'a a majaki, u bonokoi ka'a a likuci, a shikai da a cidangu yi ni.

³⁰ Da u cidangu keven ki ikyamba ka a kasaun ka ni. A ya'ankai ni kpalu n a danai, <<Vuza va.>>

³¹ Ana o kotsoi kucidangu yi da u danai muku n ni, <<N kuwa baci, i cidangu mu a kasaun ka na a cidangu vuma vu Kašhile va, i dara etele a va devu n etele a ni.

³² Akaka a na Vuzavaguḍu u danai a ukuna u katalikalyuka e Betelu, kobolo kpamu nu nvali n na a ma'i a ubuta u kucikpa dem a likuci i Samariya, ukuna u nanlo tana wi ta a kuya'an mayun.>>

³³ Ana ili i nampa i kotsoi Jerobuwam u kasukpa kuya'an kagbanigbani ba, ama da u doku u zagbai anan ganu a katsuma ka uma ka raka kpamu a ya'an ulinga a ubuta u kucikpa wa. We ereengi yaba dem vu na u cikalai kokpo ganu a ubuta u kucikpa wa.

³⁴ Da ili i nampa yo okpoi unushi u na u lyai kpa'a ku Jerobuwam, ali kuḍa ku kuwai raka.

14

Kene ku wuya ku Ahija a kubana u Jerobuwam

¹ A ayin a nanlo Abija maku ma Jerobuwam ma kanai mbala,

² da Jerobuwam u danai vuka vi ni, <<Denga kata vu bonoko kaci ka nu, tsu na vuza wa kufuḍa we yeve wu ana avu da vuka vu va ba. Kata vu bana a Shilo. Keneki Ahija vuza na u danai mi ta o kokpo mogono ma u uma a nampa, wi ta de.

³ Vu dika akutsu o boroji kupa, n emeshe kobolo n kedele ki ishigi vu banka yi. Wi ta a kudana wu ili i na i kuciya maku ma.>>

⁴ Da vuka vu Jerobuwam u ya'in ili i na vali vi ni vu danai, u banai a kpa'a ku Ahija a Shilo.

Ahija tana u buwa e kene ba, ašhi a ni a yimbana ta adama a tsukutsa.

⁵ Ama Vuzavaguḍu u dana ta Ahija, <<Vuka vu Jerobuwam wi ta lo a kutawa ciya we ece wu ukuna u maku ma ni, adama a na maku ma mi ta nu mbala, kata vu dana yi ili i na mi a kudana.>> U yawa baci wa nu wi ta a kuya'an adanshi vuza yoku da kau.

⁶ Ama ana Ahija u panai nwalu n ene n ni a kuyawa a utsutsu, da u danai,<<Uwa a suvu, vuka vu Jerobuwam. Yidai i zuwai da vi a kuya'an adanshi avu da ba? E neke mu ta akaka a gbani-gbani n dana wu.

⁷ Wala, bana vu dana Jerobuwam <ili i na Vuzavaguḍu Kašhile ka aza a Isaraila ka danai i danna, <<Mpa da n dengusai nu a katsuma ka uma, da m bonokoi nu vuza vu kelime vu uma a va aza a Isaraila.

⁸ M pecei tsugono tsu kpa'a ku Dawuda da n nekei nu, ama vi ya'an tsu kagbashi ka va Dawuda ba, vuza na u banai wila u va da u tonoi mu n ka du ke te, a kuya'an ili i na yi derere a shi a va.

⁹ Vu ya'an ta unushi u na u la'i aza a na i kelime ka nu. Vu ya'ankai kaci ka nu a mali o yoku, a mali a na a yimai n iyum, vu zuwa mu ta n ya'in wupa da vu zuwakai mu kucina.

¹⁰ Adama a nannai, mi ta a kutuka n atakaci a kpa'a ku Jerobuwam. Mi ta a ku una maku ma vali dem a Isaraila ma kagbashi ko vuza na wi bari a kpa'a ku Jerobuwam dem, mi ta o kusongu kpa'a ku Jerobuwam tsu na o tsu songu kazana, ali ku kula raka-raka.

¹¹ Aza a kpa'a ku Jerobuwam a na a kuwai punu a likuci ya, nshe'e n da n kutakuma le, kata asakali a takuma aza a na a kuwai a kakamba, mpa Vuzavagu du n danai.>> >

¹² Da Ahija u danai vuka vu Jerobuwam, bono a kpa'a. Ene a nu a dasa baci punu a likuci i nu, maku ma mi ta a kukuwa.

¹³ Aza a Isaraila raka i ta a kushika kata a cidangu yi. Ayi da maku mete ma Jerobuwam ma na u kucidangu, adama a na ayi da koci a kpa'a ku Jerobuwam vuza na Vuzavagu du Kashile ka aza a Isaraila n cinai n ili i singai kenu wa ni.

¹⁴ Vuzavagu du wi ta a kudangusa vuza yoku wokpo mogono ma aza a Isaraila, vuza na u ku una kpa'a ku Jerobuwam. Anana, gogo na.

¹⁵ Vuzavagu du wi ta a takacika aza a Isaraila ali okpo tsu na mini ma tsu vukutsa mita. Wi ta a kumudukpa aza a Isaraila punu a idika i singai i nampa i na u nekei ikaya i le kata u wacuwa le ali a upashi kuyene ku Yufiretu, a zuwai Vuzavagu du ku ya'an wupa adama a na a ya'an ta kamali ka Ashera.

¹⁶ Wi ta a kuka sakpa aza a Isaraila adama a unushi u na Jerobuwam u ya'in, da kpamu u zuwai aza a Isaraila feu a ya'in.>>

¹⁷ Dada vuka vu Jerobuwam vu dangai u banai a Tiza. Ana u yawai utsutsu u kpa'a ku ni, da maku ma ma kuwai.

¹⁸ A cidangi ni da aza a Isaraila raka a ya'in kpalu adama a ni, tsu na Vuzavagu du u danai a una u keneki Ahija.

¹⁹ Ili i na i buwai yi ukuna u tsugono u Jerobuwam, kuvon ku na u ya'ansai n tsu na u lya'i tsugono, a dana ta i da a katagarda ka tsumani ko ngono mi Isaraila.

²⁰ U lya'i tsugono ali aya kamanga n e re da u bankai anan koko a ni n kiya. Da maku ma ni Nadabu wo okpoi mogono a una u ni.

Rehobuwam mogono ma Yahuda

²¹ Rehobuwam maku ma Sulemanu u lya'a ta tsugono a Yahuda. Ayi n aya amangere n ke te ana wo okpoi mogono, da u lya'i tsugono a Urushelima ali aya kupa n ecindere a likuci i na Vuzavagu du u zagbai a katsuma ka aza a Isaraila adama a na a cikpa kula ku ni de. Kula ka anaku a ni ku dada Na'ama, vuza va aza a Amona.

²² Da aza a Yahuda a ya'in i na i kpa dai kuga'an a kubana u Vuzavagu du u la'i isheku i le. Unushi u na a ya'in u zuwai Vuzavagu du kuya'an wupa kau.

²³ A ma'akai kaci ke le a'isa, da a shikpai atali kobolo n ashamkpatsu a Ashera a ubuta u kucikpa a amil'in a ndanga dem n na mi n kulu.

²⁴ Nvali ma a ashakanlai a na i ali mi ta feu punu a idika ya, uma a ukai kaci ke le a ubuta u kuya'an ku ukuna u gbani-gbani wa uduniyan u na Vuzavagu du u lokoi adama a aza a Isaraila.

²⁵ A kaya ka tawun ka tsugono tsu Rehobuwam, Shishaka mogono ma Masar u bankai Urushelima n kuvon.

²⁶ U purai ucanuku u singai wa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu nu kefeke ko mogono u lazakai. Da kpamu u purai nraga ma azanariya n na Sulemanu u ya'in.

²⁷ Da mogono Rehobuwam u doku u ya'in nraga n yoku mi iyum i ishili a una wa aza azanariya a, da u nekei n da wa aza e kelime ko osoji a na i a kindi u utsutsu u kefeke ko mogono.

²⁸ Ayin a na baci de dem mogono mi a kubana A'isa a Vuzavaguđu, aza a kindi a i ta a kudika nraga ma, kata megeshe o bonoko n da a kunu ku uwoku.

²⁹ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Rehobuwam, n i na u ya'in, i da yi ta udani raka a katagarda ka tsumani ko ngono ma aza a Yahuda.

³⁰ Rehobuwam n Jerobuwam o yongo ta o kuvon a ayin a wuma e le raka.

³¹ Da Rehobuwam u bankai anan koko a ni n kiya da a cidangi ni a ubuta u na a cidangi ikaya i ni a likuci i Dawuda. Kula ka anaku a ni ku da da Na'ama, vuza vu aza a Amona. Da Abija maku ma ni wo okpoi mogono a una u ni.

15

Abija mogono ma Yahuda

¹ A kaya ka kupa n kunlai ko tsugono tsu Jerobuwam maku ma Nebatu, da Abija u gitai tsugono a Yahuda,

² da u lya'i tsugono a Urushelima aya a tatsu. Kula ka anaku a ni ku da da Ma'aka, mekere ma Abusalom.

³ U ya'in feu unushi tsu na esheke a ni a ya'in n ayin a de, u neke Vuzavaguđu Kashile ka ni kađu ka ni tsu na Dawuda akaya a ni e nekei kađu ba.

⁴ Ama n nannai dem, adama a Dawuda da Vuzavaguđu Kashile ka ni ke nekei Abija maku mo kolobo adama a na u lya'a tsugono a Urushelima kata kpamu Urushelima u tsurukpa.

⁵ Adama a na Dawuda u ya'an ta i na yi mejege a kubana a ashi a Vuzavaguđu kpamu u kpađa kuya'an ili i na Vuzavaguđu u danai ni u ya'an a ayin a wuma u ni ba, sai ukuna u Uriya vu Hitiya koci.

⁶ A ayin a wuma u Abija gbende, Rehobuwam n Jerobuwam o yongo ta o kuvon.

⁷ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Abija kobolo n i na u ya'in dem, i da yi ta udani a katagarda ka tsumani ko ngono n Yahuda. Abija n Jerobuwam o yongo ta o kuvon.

⁸ Da Abija u bankai n anan koko a ni n kiya, da a cidangi ni a likuci i Dawuda. Da Asa maku ma ni wo okpoi mogono a una u ni.

Asa mogono ma Yahuda

⁹ A kaya ka kamanga ka tsugono tsu Jerobuwam mogono ma aza a Isaraila, Asa u wo okpoi mogono ma Yahuda,

¹⁰ u lya'i tsugono a Urushelima ali aya amangere n ke te. Kula ka akaya vuka ku da da Maka mekere ma Abusalom.

¹¹ Asa u ya'in i na yi mejege u Vuzavaguđu, tsu na akaya a ni Dawuda a ya'in.

¹² U lokoi ali ana i a shakanlai a nvali a nanlo punu a idika ya, da kpamu u doku u mudai amali a na ikaya i ni i ya'in dem.

¹³ Ali ɗa kpamu u cipakai akaya a ni Ma'aka o tsugono tsa egbere, adama a na u ya'an ta kululu ki ili yi unata ku kamali ka Ashera. Asa u bosoi kululu ku nanlo ɗa u songi ku ɗa a Kara'a ka Kidiron.

¹⁴ Ama u fada ubuta u kucikpa wa raka ba, n nannai dem Asa u neke ta Vuzavaguɗu kaɗu ka ni a ayin a wuma a ni raka.

¹⁵ U tukai n azanariya n azurufa n ucanuku u yoku u na ayi n esheku a ni e erengi de, punu a a'isa a Vuzavaguɗu.

¹⁶ Asa m Basha mogono ma aza a Isaraila o yongo ta o kuvon a ayin o tsugono e le dem.

¹⁷ Basha mogono ma aza a Isaraila u banai u shilikai n Yahuda, ɗa u mai mashilya ma utsura u karakai Rama adama a na u sanka uma ku'uwa ku uta punu a uteku u tsugono tsu Asa mogono ma Yahuda.

¹⁸ Da Asa u dikai azurufa n azanariya raka a na a buwai punu o mpon A'isa a gbayin a Vuzavaguɗu n e kefeke ko mogono. Da u nekei nkoshi m gbara-gbara a banka Ben-hadadu vuma vu Siriya vu na wi a idashi a Dimaska. Ben-hadadu maku ma Tabarimon vashi vu Heziyon.

¹⁹ <<Ya'an ci ya'ansaka uzuwakpani we esheku a va n esheku a nu. N su'uku wu ta azurufa n azanariya. Adama a na vu kodo uzuwakpani u nu m Basha mogono mi Isaraila, adama a na wu uta a idika i va.>>

²⁰ Ben-hadadu wu ushuki n ili i na mogono Asa u danai, ɗa u suki n kovonshi vo osoji a ni a shilika n likuci ya aza a Isaraila. U lya'i Dan n Ijonu n Ebelu-betu-maka n likuci yi mpon i na yi a ubon u Nafutali dem.

²¹ Ana Basha u panai ukuna u na wi lo, ɗa u kasakpai kuma'asaka Rama ɗa u bonoi a Tiza.

²² Da mogono Asa u banuki aza a Yahuda raka, babu vuza na u buwai, ɗa a purai atali n ogboli a likuci i Rama a na Basha wi ishi a kuya'anka ulinga. A ɗaɗa mogono Asa u ma'akai Geba a Bayami n Mizipa.

²³ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Asa, n i na u ya'in dem, ali n likuci kakau i na u mai, i ɗa yi ta udani a katagarda ka tsumani ko ngono n Yahuda. Ama n tsukutsa ci ni, ɗa u kanai mbala n ene.

²⁴ Da Asa u bankai n anan koko a ni n kiya, ɗa a cidangi ni kobolo n e le a likuci ya akaya a ni Dawuda. Da kolobo ka ni Johoshafatu wo okpoi mogono a una u ni.

Nadabu mogono ma aza a Isaraila

²⁵ Nadabu maku ma Jerobuwam wu okpoi mogono ma aza a Isaraila a kaya ke ire ka na Asa wi mogono ma Yahuda, u lya'i tsugono wa aza a Isaraila ali aya e re.

²⁶ U ya'in i na i kpaɗai kuga'an u Vuzavaguɗu, u tonoi ili i na esheku a ni a ya'in n unushi u ni, u na u zuwai aza a Isaraila a ya'in.

²⁷ Basha maku ma Ahija vuza vu kpa'a ku Isaka u ya'ankai ni nsata, ɗa wu unai ni a Gibeton a likuci ya aza a Filisitiya, u ya'an ta nannai a makyan ma na Nadabu n aza a Isaraila raka a kanzai idika ya.

²⁸ Basha wu unai Nadabu, ɗa wo okpoi mogono ma aza a Isaraila a kaya ka tatsu ka na Asa wi o tsugono tsu Yahuda.

²⁹ Ana u gitai kulya'a tsugono tsa, ɗa wu unai limata i Jerobuwam raka. U kasakpa limata i Jerobuwam i na i buwai n wuma ba, ama wu unai le raka tsu na kadanshi ka Vuzavaguɗu ka na ka tawai a una u kagbashi ka ni Ahija vuza vu aza a Shilo ka danai,

³⁰ adama a unushi u na Jerobuwam u ya'in ɗa zuwai Vuzavaguɗu Kashile ki Isaraila wupa, adama unushi u na u ya'in n unushi u na u zuwai aza a Isaraila a ya'in.

³¹ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Nadabu n ili i na u ya'in raka o tsugono ci ni, i da yita udani a katagarda ka tsumani ko ngono ma aza a Isaraila.

³² Asa m Basha mogono ma aza a Isaraila o yongo ta o kuvon a ayin o tsugono le raka.

Basha mogono ma aza a Israila

³³ A kaya ka tatsu ko tsugono tsu Asa mogono ma Yahuda, Basha maku ma Ahija wu okpoi mogono ma aza a Isaraila raka a Tiza. Da u lya'i tsugono tsa ali aya kamanga n anashi.

³⁴ U ya'in ka gbani-gbani a kubana u Vuzavaguđu, u tonoi uye u Jerobuwam n kuya'an ku unushi ku ni dem, kuna u zuwai aza a Isaraila feu a ya'in.

16

¹ Kadanshi ka Vuzavaguđu ka tawai u Jehu maku ma Hanani adama a ka gbani-gbani ka na Basha u ya'in, ka danai,

² <<Vi ishi ili yoku ba da m bonokoi nu vuza kelime va aza a Isaraila, ama da vu ya'in tsu na Jerobuwam u ya'in ali da vu zuwai aza a Isaraila kuya'an unushi u na u zuwai mu wupa.

³ Mi ta devu a na ma kuna Basha m kpa'a ku ni dem, kata m bonoko kpa'a ku ni tsu kpa'a ku Jerobuwam maku ma Nebatu.

⁴ Vuma vu Basha vu na baci de dem u kuwai punu a likuci ya, nshe'e n da n kutakuma yi, kata asakali a cuwa tamkpamu n inyama ya aza a na a kuwai a kakamba.>>

⁵ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Basha, n ili i na u ya'in n ubuta u na u yawai, i da yi ta udani a katagarda ka tsumani ko ngono ma aza a Isaraila.

⁶ Da Basha u bankai anan koko a ni n kiya da a cidangi ni a Tiza, da Ela maku ma ni wu okpoi mogono a una u ni.

⁷ Da kpamu kadanshi ka Vuzavaguđu ka tawai u keneki Jehu maku ma Hanani a kubana u Basha n kpa'a ku ni, adama a ukuna u gbani-gbani u na u ya'in dem a kubana u Vuzavaguđu, u zuwa ni wupa adama a ili i na u ya'in, u ya'in tsu na Jerobuwam u ya'in, n tsu na kpamu wu unai kpa'a ku Jerobuwam ka.

Ela mogono mi Isaraila

⁸ A kaya ka kamanga n atali o tsugono tsu Asa mogono ma Yahuda, Ela maku ma Basha mo okpoi mogono ma aza a Isaraila, da u lya'i tsugono a Tiza ali aya e re.

⁹ Ama kagbashi ka ni Zimiri, vuza vu kelime vu kagimi ke te ve ekeke o doku a ni, u sheshei kawuya a kubana wa ni. A makyan ma na Ela wi a Tiza, u so'i mara ali ma makai ni a kpa'a ku Aza, vuza na a zuwai wi inda kefeku ka Tiza.

¹⁰ Da Zimiri u uwai u lapai ni wu unai, ili i nampa i gita ta a kaya ka kamanga n ke cindere ka na Asa wi o tsugono tsu Yahuda. Da wo okpoi mogono a una u ni.

¹¹ Ana u gitai kulya'a tsugono, u dasangi a kakuba ka nanlo, da wu unai limata i kpa'a ku Basha raka. U buwaka maku ma vali me te m wuma ba, ko umaci u le ko aja'a e le.

¹² Da Zimiri wu unai kpa'a ku Basha raka, tsu na kadanshi ka Vuzavaguđu ka dansai a kubana u Basha a una u keneki Jehu,

¹³ adama a unushi u na Basha m maku ma ni Ela a ya'in, da kpamu a zuwai aza a Isaraila a ya'in unushi, ali da a zuwai Vuzavaguđu Kašhile ka aza a Isaraila wupa adama a amali a kavama e le.

¹⁴ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Ela n ili i na u ya'in raka a makyan ma na wi o tsugono, yi ta udani a katagarda ka tsumani ko ngono ma aza a Isaraila.

Zimiri mogono mi Isaraila

¹⁵ A kaya ka kamanga n ke cindere a na Asa wi o tsugono a Yahuda, Zimiri u lya'i tsugono a Tiza tsu ayin e cindere koci. Da osoji a kanzai likuci i Gibeton, a idika ya aza a Filisitiya.

¹⁶ Ana osoji a na i de a ubuta u kuvon a panai a danai, <<Zimiri u sheshei kawuya a kubana u mogono ali da wu unai ni.>> da aza a Isaraila raka a zuwai Omiri, vuza vu kelime vo osoji wo okpoi mogono ma aza a Isaraila de a kanna ka nanlo de a katsura.

¹⁷ Da Omiri n osoji a aza a Isaraila raka a utai a Gibeton, da a banai bopoi a kanzai likuci i Tiza n kuvon.

¹⁸ Ana Zimiri we enei a lya'a ta likuci ya, da u uwai a ubuta u wu ukanji e kefeku ko mogono ka, da u songi kpa'a ka n kaci ka ni punu dem, da u kuwai,

¹⁹ adama a unushi u na u ya'in, u yongoi a kuya'an ka gbani-gbani u Vuzavaguđu a kuya'an tsu na Jerobuwam wi ishi a kuya'an ali da u zuwai aza a Isaraila feu a ya'in unushi.

²⁰ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Zimiri n kagbanigbani ka na u ya'ansai, ki ta udani a katagarda ko ngono ma aza a Isaraila.

Omiri mogono mi Isaraila

²¹ Ana Zimiri u kuwai da uma a Isaraila e pecei ugboku u re, ugboku u te u tonoi Tibini maku ma Ginatu wu okpoi mogono, ugboku u te u na u buwai o tonoi Omiri.

²² Ama aza a na i a kuciga Omiri a la'a ta aza na i a kuciga Tibini kolobo ka Ginatu. Da Tibini u kuwai, da Omiri wu okpoi mogono.

²³ A kaya ka kamangankupa n kete ka tsugono tsu Asa mogono ma Yahuda, Omiri u lya'a ta tsugono ci Isaraila, u ya'in aya kupa n e re. A katsuma ka aya ka u ya'an ta atali a likuci i Tiza.

²⁴ U tsulai kaginda ka aza Samariya u Shimeru azurufa akpan atali (6,000) u ma'i de likuci da u dekei i da Samariya, adama a na a ciba sa m Shimeru vuza vu ubuta wa.

²⁵ Ama da Omiri u nusakai Vuzavaguđu u la'i aza a na lya'i tsugono e kelime ka ni raka.

²⁶ Adama a na u tono ta uye u Jerobuwam kolobo ka Nebatu, uteku tsu na u ya'in u nushi u na u zuwai aza a Isaraila kuya'an unushi, u na u zuwai Vuzavaguđu Kašhile ki Isaraila wupa a adama amali kavama e le.

²⁷ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Omiri n ili i na u ya'in kobolo n utsura u tsugono u ni raka yi ta udani a katagarda ka tsumani ka ngono mi Isaraila.

²⁸ Da Omiri u bankai anan koko a ni n kiya da a cidangi ni a Samariya. Da Ahabu kolobo ka ni kokpoi mogono mi Isaraila.

Ahabu mogono mi Isaraila

²⁹ A kaya ka kamangankupa n kunlai ko tsugono tsu Asa, mogono ma Yahuda da Ahabu kolobo ka Omiri ka okpoi mogono mi Isaraila, da u lya'i tsugono ci Isaraila a Samariya aya kamanga n e re.

³⁰ Da Ahabu kolobo ka Omiri ka nusakai Vuzavaguḏu u la'i aza a na lya'i tsugono e kelime ka ni raḁa.

³¹ Kutono ku uye u gbani-gbani tsu Jerobuwam kolobo ka Nebatu wu okpo yi ili ba ḁa u zuwai Jezebelu mekere ma Etaba'alu, mogono ma Sidon, ḁa u tonoi kaḁali ke le Balu ḁa kpamu u ya'anka ni tsugbashi.

³² Da u shikpaḁa yi Balu katalikalyuka a a'isa a Balu ka na u ma'in a Samariya.

³³ Ahabu u shikpai iyoci i kaḁali ka Ashera. Da u doku u ya'in u nushi wa aḁundai adama a na u zuwa ta Vuzavaguḏu Kaḁhile ki Isaraila wupa u na u la'i wu ngono mi Isaraila n na n lya'i tsugono kelime ka ni.

³⁴ A ayin o tsugono tsu Ahabu tsu ḁa Hiyelu vuza va aza Betelu u ma'in Jeriko. A ayin a na u varai kuma'a ka ḁa maku mu ugiti ma ni Abiram ma kuwai, ana kpamu u kotsoi kuma'a ka, ḁa Segubu maku ma ukocishi ma ni ma kuwai, ili ya i ya'an ta derere uteku tsu na Vuzavaguḏu u dansai a una u Jesuwa kolobo ka Nun.

17

Kene ku Iliya adama a unambi u mini

¹ A na i lo ḁa keneki vuza kula Iliya, vuza va aza a Tishibi a likuci Giliyadu, u danai mogono Ahabu, <<Vuzavaguḏu, Kaḁhile ki Isaraila ka na mi o kutono ki baci n wuma, anana kuya'an ciza ko o yo'o mini idika aya a na a kutawa nampa ba sai n dansa.>>

² Da Vuzavaguḏu u danai Iliya.

³ <<Ḑanga vu kasukpa ubuta u nampa wa vu bana a kasana, kata vu sheḁeku e meyenike ma Keritu n tsu kasana ka Kuyene ku Urudu.

⁴ Mini me meyenike ma ḁaḁa va kuso'o, kpamu n zuwa ta agawun a tawaḁaka wu n ilikulya'a.>>

⁵ Da Iliya tana u ḁangai u ya'in i na Vuzavaguḏu u tonokoi ni. U lazai a kubana e meyenike ma Keritu ma na mi a kasana n Kuyene ku Urudu ḁa u dasangi ḁe.

⁶ Agawun a kanai ku tawaḁaka yi n ilikulya'a n inyama usana n kulivi. Mini ma meyenike ma ḁa feu wi o kuso'o.

⁷ A kubana megeshe ḁa meyenike ma me ḁekpei adama a unambi u mini ma Kaḁhile a idika.

Iliya n kagapa ka vuka a likuci i Zarefatu.

⁸ Da Vuzavaguḏu u danai Iliya,

⁹ <<Ḑanga, vu ya'an moloko vu bana a likuci i Zarefatu a ubon Sidon kata vu ḁasangu ḁe. N dana ta kagapa ka vuka vu yoku ḁe u lya'atangu wu.>>

¹⁰ Da u ḁangai u banai a Zarefatu, a na u yawai utsutsu u likuci ya, ḁa u cinai kagapa ka vuka ḁe a kuzama ndanga. Da u ḁekei ni, ḁa u danai, <<Ne'e mu mini o moko'o n so'o.>>

¹¹ Ana u ḁangai kubana ku ne'e yi mini, ḁa u doku u ḁekei ni, ḁa u danai ni, <<N folono wu ta, gbaḁaka mu n kawanshi ko boroji kenu.>>

¹² Da u danai, <<N kucina ta n Vuzavaguḏu Kaḁhile ka nu ka na ki n wuma, m buwa n kawanshi ko boroji ba, kakun ka kiya ka'a koci ka buwai mu o mogbodo n mani'in kenu e mevene. Mi ta a kuzama ndanga adama na m bana a kpa'a n yana kuḁa tsu lya'a n maku ma va, kata tsu vana ukpa.>>

¹³ Da Iliya u danai ni, <<Kata vu pana wovon ba. Wala vu bana a kpa'a vu ya'an uteku tsu na vu danai, ama vu gbaḁaraka mu bi'i vu tuka mu, kata vu ya'anka kaḁi ka nu n kolobo ka nu.

¹⁴ Adama a na ili i na Vuzavagudu Kashile ki Isaraila ka dana i dāda na <Kiya ku na ki punu o mogbodo ma m mani'in ma mi o kukotso ba, sai kanna ka na Vuzavagudu u yo'i mini a idika.> >>

¹⁵ Da u lazai, u banai u ya'in uteku tsu na Iliya u tonokoi ni. Da dem vu le a ciyai ilikulya'a kanna dem.

¹⁶ Kpamu kiya ku mogbodo ka m mani'in ma kukotso ba. Uteku tsu na kadanshi ka Vuzavagudu ka dansai a una u Iliya.

¹⁷ M megeshe da kolobo ka vuka vuza kpa'a va ka vaki mbala. Tana mbala ma potso ba, ali maku ma ma kuwai.

¹⁸ Da u danai Iliya, <<Kawuya kene ka i vu tukai mu, vuma vu Kashile? Vu tawa ta adama a na vu cibaka mu n unushi u va adama a na vu una mu maku ma va?>>

¹⁹ <<Da Iliya u danai tuka mu m maku ma nu ma,>> Da wishi maku ma ekiye ni da u kumbai a kunu ku zuva a kunu ku na u tsu asa, da u va'ankai ni a kajiba ka ni.

²⁰ Da u dangusai kalakatsu u ya'in avasa u Vuzavagudu, <<Vuzavagudu Kashile ka va, adama yidai da vu tukai kagapa ka na mi idashi a kpa'a ku ni na unambukatsuma u nampa, ma na ma unai kolobo ka ni?>>

²¹ Da u vaki a ikyamba i maku ya ali kutatsu n u vasai u Vuzavagudu, n u danai, <<Vuzavagudu Kashile ka va, bonoko maku ma nampa m wuma u ni.>>

²² Da Vuzavagudu u panai avasa a Iliya da kolobo ka ka dangai n wuma.

²³ Da Iliya u dikai kolobo ka da u cipai n ayi idika punu a kpa'a ka. U nekei anaku a ni da u danai, <<Lana, kolobo ka nu ka na n wuma.>>

²⁴ Da vuka va vu danai Iliya, <<Gogo na n yeve ta a na avu vuma vu Kashile da vi, kpamu kadanshi ka Vuzavagudu a una u nu mayun da.>>

18

Iliya n eneki a Balu

¹ Ana a ya'in ayin, a kaya ka tatsu ku unambi u mini wa, da kadanshi ka Vuzavagudu ka tawai u Iliya, ka danai, <<Bana vu yotsongu kaci ka nu u mogono Ahabu, kata mpa tana n yo'o mini a idika.>>

² Da Iliya u banai u yotsongi kaci ka ni u Ahabu.

Kambulu tana ka yimkpa de punu a Samariya,

³ da Ahabu u dekei Obodiya, kagbashi kagbayin ka kpa'a ku ni. Obodiya tana vuza ku pana wovon u Vuzavagudu da.

⁴ A ayin a na Jezebelu u kanai ku una eneki a Vuzavagudu, Obodiya u sokongu ta eneki amangatawun u pecei le kure ugboku u te aman-gerenkupa ugboku u i re feu nannai a kabatsu, da u kanai ku neke le mini n ilikulya.

⁵ Da mogono Ahabu u danai Obodiya, <<Kara nyeneke n ara'a a idika raka ubuta u na mini ma tsu yongo ko va ku ciya ijanu adama odoku nu mkparagi n tsu, ta lo aza o yoku a ku kuwa.>>

⁶ Da e peciki kaci ke le, ayi mogono Ahabu n kaci kanu u tonoi kakambu ke te, Obodiya tan feu u tonoi ukambu u nan de.

⁷ A ayin na Obodiya wi a nwalu uye da a gasai n Iliya. Ayi tana da u yevei ni, da u vaki a idika u lya'i kayala, da u danai, <<Vuzagbayin va Iliya, avu da na va mayun?>>

⁸ Da wu ushuki, <<E, mpa da. Bana vu dana vuzagbayin vu nu, <Iliya wi ta na.> >>

⁹ Da Obodiya wu ecei, <<Unushi wene u dai n ya'in, an vi a kuciga va denge kagbashi ka nu u mogono Ahabu wu una yi?

¹⁰ N kucina ta n Vuzavaguḍu Kaṣhile ka wuma ka nu, babu uduniya u na ko tsugono tsu na vuzagbayin vu va u kpaḍai ku suku vuma a laṣa wu. Kpamu ḍa baci uduniyan wa ko tsugono tsa tsu danai <Vi punu na ba,> kata u zuwa tsugono ko uduniyan wa u kucina an ene nu ba.

¹¹ Da gogo na vi a kudana mu <Bana vu dana vuzagbayin vu nu, <<Iliya wi ta punu na.>> >

¹² Mpa n yeve ubuta u na ayinviki a Vuzavaguḍu a kuḍika wu a kubana ba, ḍa baci n lazai kubana kudana mogono Ahabu mene wu ta. Kpamu ḍa baci n bonoi ḍa n cinai nu ba, wi ta a kuna mu. Ciba, ana mpa kagbashi ka nu vuza wovon u Vuzavaguḍu ḍa a ayin uḍangi u va.

¹³ Vuzagbayin vu va, vu pana i na n ya'in a makyan ma na Jezebelu u kanai kuna eneki a Vuzavaguḍu ba? N sokongu ta eneki a Vuzavaguḍu amangatawun, m peciki le kure ugboku ute amangerenkupa, ugboku u ire feu nannai, kpamu ḍa n kanai kuneke le mini n ilikulya.

¹⁴ Gogo na, nini dai va kudana mu, <M bana n dana mogono vuzagbayin va, <<Avu ḍa na.>> > Wi ta a ku una mu.>>

¹⁵ Da Iliya u danai, <<N kucina ta n Vuzavaguḍu Mala'imili vuza na wi n wuma u nu, anana mi ta a kubanka kaci ka va u mogono Ahabu.>>

Iliya wu unai eneki a Balu

¹⁶ Da Obodiya u banai u danai mogono Ahabu, ḍa mogono ma banai adama a na u gasa n Iliya.

¹⁷ Ana Ahabu we enei Iliya, ḍa u dana ni, <<Avu ḍa, vuza vu na wi a kutakacika aza a Isaraila a?>>

¹⁸ Da Iliya wu ushuki, u danai <<Mpa, n takacika aza a Isaraila ba, ama avu n kpa'a ke esheku a nu ada yi a kutakacika le, adama a na i iwan ta kutono Vuzavaguḍu ḍa i kanai kutono Balu.

¹⁹ Gogo na suku e dekeke mu uma Isaraila raka a cina mu a Kusan ku Kamelu, kobolo n eneki amangatawanashi n amangerenkupa (450) a Balu kobolo n eneki amangatawanashi a Ashera aza a na Jezebelu wi a kubana.>>

²⁰ Da mogono Ahabu u suki akaka a kara'i ubuta raka a Isaraila, ḍa u bolongi eneki raka a Kusan ku Kamelu.

²¹ Da Iliya u yawai devu n ubuta u uma a ḍa u danai, <<Wannai dai ya ku kasukpa kupecuku adu ada? Vuzavaguḍu Kaṣhile ka'a baci, tonoi ni, ama Balu ḍa baci Kaṣhile tonoi ni.>> Ama ḍa uma raka a paḍai bini, e kebece ukuna ba.

²² Da Iliya u danai, <<Mpa ḍa keneki ka Kaṣhile kete ka na ka buwai, ama Balu wi ta n eneki amangatawanashi n amangerenkupa (450).

²³ Da u danai, nekei tsu obomburon e re, kata a zagba ke te a kida, a lapula kata a dara a ndanga ama kata a dyaba a kina ba. Mpa mi ta a ku kida ka na ka buwai va, kata n lapula n dara feu a ndanga ma ama mpa n ku dyaba a kina feu ba.

²⁴ Kata i deke kula ku kamali ka ḍa, mpa feu n deke kula ku Vuzavaguḍu. Kaṣhile ka na baci kushuki n akina, ayi ḍa Kaṣhile.>>

Da uma raka a danai, <<Ka na vu dansai na va ka ga'an ta.>>

²⁵ Da Iliya u danai eneki a Balu, <<Ana wo okpoi, yi ta n kabundai, ada ḍa i kugita kuzagbaka kaci ka ḍa kobomburon i lapula, kata i vasa i deke kula ku kamali ka ḍa, ama kata i dyaba akina ba.>>

²⁶ Da a dikai kobomburon ka na a tukai le ḍa a lapulai ka'a, ḍa a darai an ndanga,

Da a kanai kavasa n e dekei kula ku kamali ke le Balu ili i na i dikai a usana ali a kubana a kanna a kaci, a kanai kudana, <<Avu, Balu ushuku

tsu.>>A kanai kuje'e n a kara'i Katalikalyuka ka na a ma'i va. Ama babu vuza na wu ushuki le.

²⁷ Ana kanna kayawai a kaci derere, da Iliya u ya'ankai le ulami, u danai, <<Dekei ni n kalakatsu kagbayin, adama a na ayi kamali ka'a, yoku wi ta de e kusheshe, ko kpamu wu uta ta ku kara'a, ko u bana ta nwalu. Yoku u ya'an de alavu, kata u jingba.>>

²⁸ Da a kanai medevile n utsura, uteku tsu na a kiwanai, a kanai kudanasa kaci ka le n muwun n atanu ali mpasa n mu utai.

²⁹ A kanai kakpawawa ili i na i dikai a kannu a kaci ali kubana makyan ma kune'e alyuka a kulivi, babu vuza vu na wu ushuki le, ko u kebecei le ukuna, kpamu ko vuza u zuka n ele ba.

³⁰ Da Iliya u danai uma raka <<Tawai na.>> Da a yawai devu n ayi, da u lapulasakai katalikalyuka ka Vuzavagudu ka na a langasai.

³¹ Da u zagbai atali kupa n e re, tsu kabundai ka kumaci ku muku n Yakubu, vuza na kadanshi ka Vuzavagudu ka danai ni, <<Kula ku nu ki ta o kokpo Isaraila.>>

³² N atali a dada u ma'in katalikalyuka n kula ku Vuzavagudu. Da kpamu u gawai kpenle u karakai katalikalyuka ka, ku na ka kudika madiki me te ma mini.

³³ Da u gerei ndanga, da u kidai kobomburon ka a kidi a kidi, da u gerei a da gadi vu ndanga va. Da u danai shatangi ndiki n nashi m mini, kata i tsunku inyama ya n ndanga ma.

³⁴ Da udanai, <<Doku i tsungu i re,>> da o doku a tsungi. Da udanai, <<Doku i tsungu tatsu.>> da o doku a tsungi ali kutatsu.

³⁵ Da mini ma me yeki katalikalyuka ka ali ma yenei da ma shanai kpenle ku na a gawai a karakai va.

³⁶ Ana makyan ma kune'e alyuka ma yawai, da keneki Iliya u yawai devu, da u vasai, <<Vuzavagudu, Kashile ki Ibirahi, Ishaku n ka Yakubu, kasukpa anana uma e yeve ana avu da Kashile ka aza a Isaraila, kpamu mpa kagbashi ka nu ka mi n ya'an ta ili i nampa raka n utsura u nu.

³⁷ Vuzavagudu ushuku mu, adama a na uma a nampa e yeve a na avu, Vuzavagudu avu da Kashile, avu da kpamu vuza vu na vi o kubonoko adu e le wa nu.>>

³⁸ Da akina a Vuzavagudu a cipai da o songi alyuka a, n ndanga ma, n atali a, kobolo n kayala ka dem, da kpamu a da a lebecei mini ma na mi punu e kpenle ka.

³⁹ Ana uma raka enei nannai, da a kudangi a idika da a zalikai aci e le, da a danai, <<Mayun, Vuzavagudu Kashile ka a, Vuzavagudu ayi da Kashile.>>

⁴⁰ Da Iliya u danai, <<Remei eneki a Balu raka. Kata i kasukpa ko vuza te u suma ba.>> Da Iliya u zuwai a banka le e kuyene ku Kishon da a kidai le de raka.

Avasa a Iliya adama a mini

⁴¹ Da Iliya u danai Ahabu, <<Bana vu lya'a vu so'o m pana ta izumgbi i mini mu utsura a kutawa.>>

⁴² Ana Ahabu u lazai ku lya'a ilikulya, da Iliya u kumbai gadi vu Kusan ku Kamelu, da u zalikai kaci ka ni a idika e mere ma akanatsu a ni.

⁴³ Da u danai kagbashi ka ni, <<Bana vu lana ubon u mala.>> Da kagbashi ka ka banai, da ko bonoi, ka danai,

<<Mpa mene ili ba.>> Da u danai ni <<Doku vu bana.>> Ali kucindere Iliya n u danai kagbashi ka ni ka bana ka lanuku.

⁴⁴ Ubani u cindere wa ɗa kagbashi ka ka danai, <<Mene ta maku ma keleshu kenu an kataka ka kukiye ka vuma a kuɗaŋga gaɗi a maɓa.>>

Da Iliya u danai kagbashi ka ni, <<Bana vu dana Ahabu, <Fobuso keke vo odoƙu a nu kaɗa vu kaɗa uye a kubana a kpa'a, ta lo mini ma Kašhile ma kukpada wu.> >>

⁴⁵ Megeshe kenu eleshu a limanai ɗa wunlai u ɗaŋgai, ɗa o yo'i mini ma aɓundai. Da Ahabu u sumai a kubana a Jezirelu.

⁴⁶ Da utsura u Vuzavaguɗu u cipai u Iliya, ɗa u shiyai kaɗambura ka ni, ɗa u sumai u lyai melentsu ma Ahabu a ku yawa a Jezirelu.

19

Iliya u sumai a kubana a kusan ku Sinai

¹ Ana Ahabu u yawai a kpa'a ɗa u danai vuka vu ni Jezebelu i na Iliya u ya'in, n uteku tsu na wu unai eneki a Balu raƙa n kotokobi.

² Da Jezebelu u su'uki Iliya n akaka, u danai, <<Ya'an amaɓi a takacika mu ali u la'a nannai ɗa baci makpa'a makyan ma nampa mu unai nu tsu na vu unai eneki a Balu ba.>>

³ Da Iliya u panai wovon, ɗa u sumai adama na u la'aka n wuma u ni. Ana u yawai a likuci i Biyasheba a Yahuda ɗa u kasukpai kagbashi ka ni lo.

⁴ Ama ɗa ayi u lazai, u ya'an nwalu n kanna kete a kakamba, u yawai u ɗaŋgi a kumi ku maɗanga ma yoku, ɗa u folonoi ukpa, u danai, <<Vuzavaguɗu, kadama ka yawa mu ta. Dika wuma uva. Adama a na mpa n la'a ikaya i va i na i kuwai ba.>>

⁵ Da u vaki a kumi'i ku maɗanga ma ɗa alavu a purai ni. U ya'an megeshe ba ɗa kalingata ka Vuzavaguɗu ka sawai ni ɗa ka danai, <<Danga vu lya'a ilikulya'a.>>

⁶ Ana u lanai, ɗa u cinai emeshe a na a ya'in n katali ka usuɗukpi n kedeɓe ka mini. Da u ɗaŋgai u lya'i u so'i ɗa kpamu u doku u vaki.

⁷ Da kalingata ka Vuzavaguɗu ko doku ka taɗai ire, ɗa ka sa'wa ni, ka danai, <<Danga vu lya'a ilikulya'a, ɗa baci ba nwalu n na mi kelime ka nu mi ta nu mbari.>>

⁸ Da u ɗaŋgai u lya'i ɗa u so'i, ɗa u ciyai utsura wu nwalu, ɗa u ya'in nwalu ayin amangere kanna n kayin ali u yawai a kusan ku Sinai, kusan ku Kašhile.

⁹ Ta ɗe u banai a kabatsu ka katali ɗa wu asai.

Vuzavaguɗu u ya'in kadanshi n Iliya

Da Vuzavaguɗu u ya'in kadanshi n Iliya, u danai, <<Iliya, yidai vi a kuya'an na?>>

¹⁰ Da Iliya wu ushuki, u danai, <<Vuzavaguɗu Kašhile Mala'imili, mi ta e cishe'e adama a nu ayin tutu. Ama aza a Isaraila a iwan ta uzuwakpani u nu, a faɗai katalikalyuka ka nu, ɗa unai eneki a nu n kotokobi. Mpa ɗa koci m buwai, ɗa kpamu a cigai ku una mu.>>

¹¹ Da Vuzavaguɗu u danai ni, <<Uta kata vu Shamgba a kusan e kelime ka Vuzavaguɗu, adama a na wi ta a kuciga kupasamgbanaɓi.>>

Da wunlai wu utsura u batsai nsasan ɗa u bosoi akpanlai okpoi miri-miri e kelime ka Vuzavaguɗu, ama Vuzavaguɗu u wi punu a wunlai wa ba. Ana wunlai u kotsoi, ɗa idika i jengedei, ama Vuzavaguɗu wi punu feu ba.

¹² Ana idika i kotsoi ku jengede, ɗa akina a cipai, ama Vuzavaguɗu wi punu akina a ba. Ana akina o kotsoi, ɗa a panai kaɓaƙatsu e yemeni.

¹³ Ana Iliya u panai kaɓaƙatsu, ɗa u palai ašhi a ni m motogu ɗa wu utai pulai u shamgbai utsutsu wu una kabatsu wa.

Da u panai Kalakatsu ka danai ni, <<Iliya, yidai vi a kuya'an na?>>

¹⁴ Da wu ushuki u danai, <<Vuzavaguđu Kashile Mala'imili, mi ta cishe'e adama a nu ayin tutu. Ama aza a Isaraila a iwan ta uzuwakpani u nu, a fadai katalikalyuka ka nu, da unai eneki a nu n kotokobi. Mpa da koci m buwai, da a cigai ku una mu.>>

¹⁵ Da Vuzavaguđu u danai ni, <<Danga, vu bono n uye u na vu tukai, o kubana e meremune ma Dimaska. Vu yawa baci de, kata vu erengu Haziyele, wo okpo mogono ma Siriya.

¹⁶ Kata kpamu vu erengu Jehu kolobo ka Nimishi, wo okpo mogono mi Isaraila, n Ilisha kolobo ka Shafatu vuza aza a Ebelu-mehola, wo okpo keneki una u nu.

¹⁷ Jehu wi ta a ku una vuza vu na dem u la'akai ukpa u kotokobi ka Haziyele, Kata Ilisha tamkpamu wu una vuza vu na dem u la'akai ukpa u kotokobi ka Jehu.

¹⁸ N nannai dem, mi ta a kukaşakpa uma akpan e cindere (7,000) n wuma punu a Isaraila, aza a na a iwain ku kudanku kamali ka Balu, da kpamu a iwain ku obongu kamali ka.>>

E dekei Ilisha

¹⁹ Da Iliya u dangai da u kanai uye, da u cinai Ilisha kolobo ka Shafatu, vuza vu na wi a vicimba n anaka ugboku kupa n e re. Kpamu ayi n ka kupa n ka ire ka. Da u yawai devu n ayi da u taduku ni motogu ma ni.

²⁰ Da u kasukpai anaka a ni da u sumai u tonoi Iliya, da u danai, <<Kasukpa mu bi'i m bana m pecemgbenei n esheku ava n anaku a va, kata yeve m bono n tono wu,>> Da Iliya wu ushuki u danai,

<<Kpatala, mpa yidai n ya'ankai nu?>>

²¹ Da Ilisha u kasukpa ni u bonoi u remei anaka a na wi a vicimba n ada u kidai, u su'wain inyama ya nu ndanga ma ogboro ma, da u pecekei uma a takumai. Da yeve u kanai uye u banai u cinakai Iliya. Da wu okpoi kabanki ka ni.

20

Ben-hadadu u bankai aza Samariya n kuvon.

¹ Da Ben-hadadu mogono vuza va aza a Siriya u bolongi ovonshi a ni raka, kobolo nu ngono n yoku kamangankupa n ere n odoku kobolo n ekeke odoku e le. A banai a kanzai Samariya likuci igbain yi Isaraila n kuvon.

² Da u suki n akaka a kubana a likuci u mogono Ahabu va aza a Isaraila, u danai, <<Ili i na Ben-hadadu u danai i dan na.

³ <Azurufa n azanariya a nu a va a da, amaci a singai a nu n muku n nu feu n va n da.> >>

⁴ Da Ahabu mogono mi Isaraila wu ushuki, u danai, <<Tsuna vu danai vuzagbayin va mogono, mpa n ili i na mi n i da dem i nu i da.>>

⁵ Da aza a suki a o doku o bonoi de da a danai, <<Ben-hadadu u dana ta, <N su'uku ta n akaka n danai, <<Neke mu Azurufa n azanariya a nu, n amaci a nu kobolo n muku n nu.>>

⁶ Ta baci nannai ba, makpa'a a makyan tsu nampa mi ta a kusu'uku wu n uma ava a tawa a e vece kefeku ka nu n i'uwa ya aza a ulinga a nu, kata a puri i na dem i cigai a lazaka.> >>

⁷ Da mogono mi Isaraila me dekei nkoshi m gbara-gbara ma idika raka, da u danai le, <<Ada yene ta mayin uteku tsu na vuma nampa wi a kulansa una u tsu. U su'uku mu ta n akaka, u danai, n neke yi amaci ava, n muku n va, n azanariya kobolo n azurufa ava, da n nekei ni.>>

⁸ Da nkoshi m gbara-gbara kobolo n uma raka a danai mogono Ahabu, <<Kata vu kebeci yi ukuna ba, kpamu kata vu ushuku ba.>>

⁹ Da u danai aza a u suki a Ben-hadadu, <<Danai vuzagbayin va mogono, <Kagbashi ka nu ki ta a kuya'an ili i na akaka a iyain a dansai raka, ama akaka a ire a mi a kuya'an ba.> >> Da aza a u suki a lazai o bonokoi Ben-hadadu n akaka.

¹⁰ Da Ben-hadadu u doku u suki n akaka o yoku a kubana u Ahabu, u danai, <<Ya'an amali una mu da baci kubuta ku buwai a Samariya ali kushana kakun adama osoji aya raka.>>

¹¹ Da mogono mi Isaraila mu ushuki, ma danai, <<Banai i dana yi, <Kovonshi kamayun ka tsu lapa makanga ba, sai ayin a na u ciyai ulya'i.> >>

¹² Ana Ben-hadadu u panai akaka a nampa, ayi o kuso'o kobolo nu ngono n na m buwai apam e le, da u danai ovonshi a ni, <<Dangai i fobuso.>> Da o fobuso tsu na a ku'uwa a likuci ya n kuvon.

Ahabu mogono u lya'i Ben-hadadu n kuvon

¹³ An i lo, da Keneki ka tawai u Ahabu mogono mi Isaraila, da ka danai ni, <<Vuzavagudu u dana ta, Ve ene ta kabundai ko osoji a nampa? Mi ta e kuneke le ekiye a nu anana. Talo va kuyeve a na mpa da Vuzavagudu.>>

¹⁴ Da Ahabu mogono me ecei keneki ka, u danai, <<Yayi u ko okpo kovonshi ka kuvon ka?>> Keneki ka kushuki, ka danai, <<Ili i na Vuzavagudu u danai i da na, adangani ovonshi a ubon kakau a da, a kuya'an ku da.>> Da mogono Ahabu u danai,

<<Yayi u kugita kuvon ka?>>

Da wu ushuki u danai, <<Avu da.>>

¹⁵ Da mogono Ahabu u bolongi adangani ovonshi osoji aza e kelime a ubon kakau amangatawenre n kamangankupa n e re (232). Da kpamu u dekei ovonshi a Isaraila, dem vu le akan e cindere (7,000).

¹⁶ N kanna a kaci, da a utai kuya'an kuvon, da a cinai mogono Ben-hadadu o kuso'o mara a kpa'a ku mara kobolo nu ngono kamangankupa n e re na m kubanka yi va.

¹⁷ Da adangani ovonshi osoji aza e kelime a ubon kakau va a gitai kuta kuvon.

Da aza a tsusaki o mogono Ben-hadadu o bonoi n akaka, a danai, <<Osoji a da lo utai a Samariya a kutawa.>>

¹⁸ Da u danai, <<Kanai le n wuma i tuka mu, ko vishili da baci ishi a tawai ko ufolu u matana.>>

¹⁹ Ama wanai dai adangani ovonshi osoji a ubon kakau a uta de a likuci ya, n osoji a na a buwai o kutono kacapa.

²⁰ Da yaba dem wu unai vurala vi ni, da aza a Siriya a na a buwai a sumai, da aza a Isaraila tamkpamu o tonoi le. Ama da Ben-hadadu mogono ma aza a Siriya ma kumbai kodoku da u sumai kobolo n akumbi odoku a ni.

²¹ Da mogono mi Isaraila ma utai kobolo n ovonshi a ni da wu unai le n odoku e le kobolo n ekeke odoku e le raka, da a unai aza a Siriya n abundai.

²² Dada keneki ka ko doku ko bonoi u Ahabu mogono mi Isaraila, da u danai ni, <<Fobuso mayin vu ene i na va kufuda va ya'an, adama na mogono ma Siriya mi ta o ku doku kutuka wu n kuvon a makyan ma nampa kaya ku uboni.>>

²³ an i lo da aza a gbara-gbara o mogono Ben-hadadu a danai ni, <<Amali a aza a Isaraila amali a ginda a da, dada i zuwai da a lya'i tsu, ama ci ta a kuciya u lya'i da baci ci tsu shilikai n e le e keteshe.

²⁴ I na va kuya'an i dan na, takpa ngono kamangankupa n e re ma, kata vu saba'a le n ovonshi osoji.

²⁵ Kata vu doka kabundai ko ovonshi, n ko odoku, n ke ekeke odoku uteku tsa aza na unai, nannai da tsa kufuda tsa shilika n ele e keteshe, mayun ci ta a kuciya u lya'i.>> Da mogono Ben-hadadu wu ushuki n odoki e le da u ya'in uteku tsu na a dana ni.

²⁶ An kaya ko bonoi da mogono Ben-hadadu u dangai u bolongi aza a Siriya a kubana a likuci i Afeku kuya'an kuvon na aza a Isaraila.

²⁷ Ana o bolongi aza a Isaraila, da e nekei le ucanuku u kuvon, da a utai kugasa n aza a Siriya. Aza a Isaraila o bolongi atsura e re a kinda le tsu ushiga wu nradika, ama aza a Siriya a wacuwai a kambuki ubuta wa dem.

²⁸ Da keneki ka ka tawai u mogono mi Isaraila u danai, <<Ili i na Vuzavagu du u danai i dan na, <Adama a na aza a Siriya a dana ta, <<Mpa, Vuzavagu du Kashile ka a ubuta wa aginda ka'a, ba Kamali ka a ubuta u keteshe ka ba,>> Mpa n kuneke ta kabundai ko ovonshi ka na ve enei na va ekiye nu. Talo va kuyeve a na mpa da Vuzavagu du.> >>

²⁹ A ya'an ta ayin e cindere e le a mindansanai yaba dem idashi a katsura ka ni. Ama a kanna ke cindere da a gitai kuvon, da aza a Isaraila a unai osoji a idika a Siriya akpan amangatawun (100,000) a kanna ke te.

³⁰ Da aza a na la'akai a sumai a kubana a likuci i Afeku, da kpmu mashilya ma likuci ma ma yikpakai osoji akpan kamanga n e cindere (27,000). Ayi Ben-hadadu tamkpamu u sumai u uwai a likuci da u shedeki punu a kunu ka a suvu.

³¹ Da ovonshi osoji a ni a banai wa ni da a danai ni, <<Lana, tsu pana ta a danai ngono mi Isaraila ngono ma asuvayali n da, ya'an tsu uka ntogu n kpalu akyun n awin aci a tsu, tsu bana u mogono mi Isaraila adama a na tsu folono yi. Ko wa ku kasukpa wu n wuma.>>

³² Da a ukai ntogu n kpalu akyun n awin ushiyi aci e le, da a banai u mogono mi Isaraila, da a danai ni, <<Kagbashi ka nu, Ben-hadadu wi ta ufolu nu u danai, <Kasukpa mu n wuma.> >>

Da mogono ma ushuki, ma danai, <<U buwa ta n wuma? Ayi vutoku va da.>>

³³ Dada tana ili i na ovonshi osoji a Ben-hadadu i a kuciga a pana, gogolo a lamasasai Ahabu mogono. Da ushuki, <<Ayi vutoku nu da Ben-hadadu,>> Da mogono ma danai,

<<Banai i tawa n ayi,>> Ana Ben-hadadu u yawai, da mogono Ahabu u kumbakai ni e keke vo odoku u dasangi kobolo n ayi.

³⁴ Da Ben-hadadu u danai, <<Mi ta o kubonoko wu n likuci i na esheku a va isai e kiye esheku a nu. Kata vu zuwa kuden a likuci i Dimaska, uteku tsu na esheku a va a ya'in a Samariya.>>

Da Ahabu u danai ni, <<Mi ta a ku kasukpa wu vu laza uteku tsu na tsu ushuki kuya'an.>>Da a ya'ankpanai uzuwakpani, da u kasukpai mogono Ben-hadadu u lazai.

Keniki ka barang i Ahabu

³⁵ Tsu na kadanshi ka Vuzavagu du ka danai a katsuma ke eneki, vuza vu yoku u dana ta toku ni <<N folono wu ta lapa mu,>> Da u iwain kulapa yi.

³⁶ Da keneki ka danai, <<Ana wo okpoi vu inwan ta kutono wila u Vuzavagu du, avu a ku kasukpa mu, Kawu wi ta a ku una wu.>>Ana tana vuma va u lazai da Kawu wu unai ni.

³⁷ Da keneki ka, ka gasai n vuma vu yoku kpmu, da u danai, <<N folono wu ta lapa mu.>>Da vuma va u lapai ni ali ukai ni usan.

³⁸ Da keneki ka, ka alai kaci ka ni n akashi a kaci adama a na kaṭa e yevei ba, da u shamgbai a uye a kuvana mogono.

³⁹ A makyan ma na mogono mi a kulaza lo, da keneki ka, ke dekei ni, <<Vuzagbayin, kagbashi ka nu ki ta a ubuta u kuvon, da vuza yoku u tukai mu n kagbashi, da u danai, <Inda vuma vu nampa va. Da baci u sumai, vi ta a kutsupa n wuma u nu ko kpamu vu tsupa n azurufa akpan a tatsu.> (3,000).

⁴⁰ A ayin a na mi a kuya'an koyoku da vuma va u puwankai.>>

Da Ahabu mogono mi Isaraila ma danai, <<N una u nu da vu dansai unushi u nu, adama nannai, vi ta a kudika atakaci a nu.>>

⁴¹ Da keneki ka kaya'in gogo ka shikpai akashi ana wu alai a kaci ka, da mogono ma yeve an vuza yoku da a katsuma ka eneki.

⁴² Da u danai mogono, <<Ili i na Vuzavagudu u danai i da da na, <Vu kasukpa ta vuma na n takpai adama a ku una. Adama nannai, n wuma u nu u da a ku tsupaka wuma u ni, kpamu wuma u uma a nu, u da da a una u uma a ni.> >>

⁴³ Da Ahabu mogono mi Isaraila u bonoi a kpa'a ku ni a Samariya n wupa n unangbi u katsuma.

21

Kashina ki itacishi ka Nabot

¹ N ayin o yoku de a ya'an ta ukuna u kashina ki itacishi ka Nabot vuza va aza a Jezirelu. Kashina ki itacishi ka ki ta a Jezirelu a ubon Samariya devu n kefeku ka Ahabu mogono.

² Kanna ke te, da mogono Ahabu u danai Nabot, <<Neke mu kashina ka nu n cimba ishukwan, a na wokpoi ka ki ta devu n kefeku ka va, ka ta n sabaka wu n koyoku ka na ka la'i ka nampa, ama vu la'a baci n kuciga n ikebe mi ta tsupa wu derere uteku tsu na u ga'in.>>

³ Ama da Nabot wu ushuki Ahabu, udanai, <<Kashile ke jebeshe a na mpa ma kuneke wu ili yi ukani yi ikaya i va.>>

⁴ Da mogono Ahabu u banai a kpa'a n wupa n unangbi u katsuma adama a na Nabot vuza va aza a Jezirelu u dana ta, <<Mpa, n kuneke wu ili yi ukani ye ikaya i va ba.>> Da Ahabu u vaki u vadalukpai a kinda kasaka kpamu u iwain kulya'a ilikulya.

⁵ Ama da Jezebelu vuka vu ni vu uwai punu da we ece ni, <<Yidai i zuwai da vi unangbi u katsuma? Da kpamu vu iwain kulya'a ilikulya.>>

⁶ Da wu ushuki da u danai, <<Adama a na n dana ta Nabot vuza va aza a Jezirelu, <Denke mu kashina ki itacishi ka nu, ko kpamu da baci vu cigai n sabaka wu n koyoku.> Ama da u danai, <Mpa n ku neke wu kashina ki itacishi ka va ba.> >>

⁷ Da Jezebelu vuka vu ni u danai, <<Ta va lya'a tsugono ci Isaraila nanai? Danga vu lya'a ilikulya. Vu ya'an mazanga. Mi ta e kuneke wu kashina ki itacishi ka Nabot vuza va aza a Jezirelu.>>

⁸ Da vuka va u danai atagarda akaka n kula ku mogono Ahabu da u lapakai le katambari ko mogono ka, da u pecekushi atagarda a, a kubana wu nkoshi m gbara-gbara n aza e kelime a likuci i na Nabot wi idashi.

⁹ Punu atagarda a u danai,

<<Salai kanna ka kakuli i deke uma, ka ta, i zuwa Nabot u dasangu a ubuta u tsugbayin e kelime ka uma.

¹⁰ Ka ta i zuwa aza ugbamukaci e re a dasangu a mindanai n ayi, ka ta a dana <Vu nusaka ta Kashile m mogono.> Ka ta i dika yi yu utuka pulai i varai n atali yi una.>>

¹¹ Da nkoshi m gbara-gbara n aza e kelime a na i idashi a likuci i te n Nabot a ya'in derere uteku tsu na Jezebelu u danai le a ya'an punu a atagarda a.

¹² Da a salai kanna ka kakuli, da a dasankai Nabot a ubuta u tsugbayin e kelime ka uma.

¹³ Da aza a ugbamukaci e re a a yawai da a dasangi a mindanai n ayi, da a kanai kulanga Nabot e kelime ka uma, a danai, <<Nabot u shika ta Kashile n mogono.>> Da a dikai ni utukai pulai vu likuci da a vara ni n atali ali u kuwai.

¹⁴ Da a su'uki Jezebelu n akaka, a danai, <<A vara ta Nabot n atali unai.>>

¹⁵ Gogo lo ana Jezebelu u panai a danai a vara ta Nabot n atali ali u kuwai, da u danai Ahabu, <<Danga vu bana vu dika kashina ki itacishi ka a ubuta wu ukani u Nabot vuza va aza a Jezirelu va, ka na u sankai nu va. U buwa n wuma ba, u kuwa ta de.>>

¹⁶ Ana Ahabu u panai a danai Nabot u kuwa ta, da u dangai da u banai wu isai kashina ka ko okpoi ka ni.

¹⁷ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi n Iliya vuza va aza a Tishibi. U danai,

¹⁸ <<Danga. Bana vu cinaka Ahabu mogono mi Isaraila, ma na ma lya'i tsugono a Samariya. Gogo na wi ta de a kashina ka Nabot, u bana ta de adama na wi isa ka'a.

¹⁹ Dana yi, <Ili i na Vuzavaguđu u danai i dan na. <<Ana vu unai vuma va da vu cigai kabangu ucanuku u ni?>> > Doku vu dana yi, <Ili i na Vuzavaguđu u danai i dan na. <<A ubuta u na nshe m pedei mpasa n Nabot ma, ta de feu nshe ma n kupede n nu.>> > >>

²⁰ Ana Ahabu wu enei Iliya da u danai, <<Gogo na vu ciya mu ta vurala va.>>

Da Iliya wu ushuki u danai, <<E, mayun da gogo na n ciya wu ta adama a na vu neke ta kaci ka nu a ubuta u kuya'an ka gbani-gbani a ashi a Vuzavaguđu.

²¹ Mi ta a kutuka wu n madukpa. Mi ta a ku una ntsukaya n nu, avu m muku mo olobo n nu raka, kagbashi ko maku punu a Isaraila.

²² Mi ta a kuna kpa'a ku nu tsu kpa'a ku Jerobuwam kolobo ka Nebatu, n uteku tsu kpa'a ku Basha kolobo ka Ahija, adama a na vu zuwa mu ta wupa, da kpamu vu zuwai aza a Isaraila kuya'an unushi.

²³ Ayi vuka vu nu Jezebelu tamkpamu, Vuzavaguđu u dana ta, <Nshe'e da n m kutakuma yi a katsuma ka likuci i Jezirelu.>

²⁴ Aza a kpa'a ku Ahabu a na a kuwai punu a likuci ya nshe'e n da n kutakuma le, kata asakali tamkpamu n takuma yaba dem na u kuwai a kakamba.>>

²⁵ Babu vuza vu na u sawai kuya'an ka gbani-gbani u Vuzavaguđu aduniyan tsu mogono Ahabu, adama a na vuka vu ni Jezebelu da u zuwai ni kuya'an nannai.

²⁶ U ya'ansa ta ili yi unata n abundai, a ubuta u kutono amali, uteku tsa aza a Amoriya a na Vuzavaguđu u lokoi, e kelime ka aza a Isaraila.

²⁷ Ana Ahabu u panai kakuna ka nampa, da u karai ntogu n ni, da u ukai m kpalu da u ya'in kakuli wu asai n akashi a kpalu a da u kanai nwalu sawu adama a unangbi u katsuma.

²⁸ Da kadanshi ka Vuzavaguđu ka tawai u Iliya vuza va aza a Tishibi, ka danai,

²⁹ <<Ko ve ene ta uteku tsu na Ahabu ugoyi kaci ka ni wa aya? A na wo okpoi u goyo ta kaci ka ni wa aya, n kutuka n madukpa ma nampa a ayin a ni ba, ama n kutuka ta m ma'a a kpa'a ku ni ayin a maku ma ni.>>

22

Mikaya u ya'in kene ku wuya u mogono Ahabu.

¹ A ya'an ta aya a tatsu aza a Isaraila a ya'an kuvon n aza a Siriya ba.

² Ama a kaya ka tatsu da Johoshafatu mogono ma Yahuda u tawai adama a na we ene mogono mi Isaraila.

³ Da mogono mi Isaraila me ecei nkoshi n gbara-gbara n likuci n ni, u danai, <<Ada i yeve a na likuci i Ramotu-giliyadu ya i tsu i da ba? Kpamu da tsu kpaɗai kuya'an ukuna u ki isa i da ekiye o mogono ma aza a Siriya?>>

⁴ Da mogono Ahabu we ecei Johoshafatu, u danai, <<Ko va kutono mu ta tsu bana ci ya'an kuvon n Ramotu-giliyadu?>>

Da mogono Johoshafatu wu ushuki mogono mi Isaraila u danai, <<Mpa, m fobuso ta tsu na vi ufobushi, osoji a va osoji a nu a da, odoku a va tsu odoku a nu a da.>>

⁵ Da Johoshafatu u doku u danai mogono mi Isaraila, <<Ama lansa bili kusheshe ku Vuzavaguɗu.>>

⁶ Da Ahabu mogono u suki e dekeke yi eneki amangatawunanaŋshi (400), da we ecei le, <<M bana n shilika n Ramotu-giliyadu ko n kasukpa?>>

Da raka vu le ushuki, a danai, <<Bana adama a na Vuzavaguɗu wi ta e kuneke wu i da ekiye a nu.>>

⁷ Ama da Johoshafatu we ecei, <<Keneki ka Vuzavaguɗu ko yoku ki lo ka na ka kulansa ka tsu kuyeve ku Vuzavaguɗu ba?>>

⁸ Da Ahabu mogono mi Isaraila wu ushuki Jehoshafatu u danai, <<Vuza vu yoku wi ta lo vuza na tsa kufuda ku ece, ayi da Mikaya kolobo ka Imila, ama mpa n ciga yi ba, adama a na u ci ya'an kene ku singai wa a va ba, sai ku wuya.>>

Da Johoshafatu mogono u danai, <<A'a, kata mogono ma dansa nannai ba.>>

⁹ Da mogono me dekei vuza te a katsuma ka nkoshi m gbara-gbara, u danai, u danai <<Tawakai mu n Mikaya maku ma Imla na gogo'o.>>

¹⁰ Da mogono mi Isaraila n mogono Johoshafatu vu Yahuda a ukai aminya o tsugono e le da a daŋaŋi akuba o tsugono devu n ulanga u kulapu ka utsutsu u likuci i Samariya, da eneki a idika ya raka a kanaɗi kuya'an kene e kelime ke le.

¹¹ Vuza te a katsuma ke le vuza kula Zedekiya kolobo ka Kenana u ya'ankai kaɗi ka ni avana a iyum, da u danai, <<Vuzavaguɗu u dana ta, <N avana a nampa a da va ku sapaka aza a Siriya ali a kuwa.> >>

¹² Da eneki a raka a kanaɗi kuya'an kene ku te, n a danai, <<Bana vu ya'an kuvon n Ramotu-giliyadu vi ta a kuciya ulya'i, adama a na Vuzavaguɗu wi ta e kuneke wu e le ekiye a nu.>>

¹³ Da vuza vu suki na a suki u bana u deke Mikaya va u danai ni, <<Lana eneki a na a buwai raka, a ya'anka ta mogono kene ku singai, avu feu bana vu ya'an nanai.>>

¹⁴ Ama da Mikaya u danai, <<Mpa n kucina ta n Vuzavaguɗu vuza na wi n wuma, ili i na Vuzavaguɗu u danai mu, i daɗa n kudansa koci.>>

¹⁵ Ana u yawai, da mogono ma ecei ni, <<Mikaya, tsu bana ci ya'an kuvon n aza a Ramotu-giliyadu, ko tsu kasukpa?>> Da wu ushuki u danai <<Bana vu ya'in kuvon n ele, vi ta a kuciya ulyai, adama a na Vuzavaguɗu wi ta e kuneke wu e le ekiye a nu.>>

¹⁶ Da mogono ma danai, <<Kuyain ku dai ma kuzuwa wu vu kucina n kula ku Vuzavaguɗu adama a na vu dansa kamayun?>>

¹⁷ Da Mikaya wu ushuki, <<Me ene ta aza a Isaraila raka a wacuwai a nsansa tsu nlala n na mi n magubi, da Vuzavaguđu u danai, <Uma a nampa a i n magubi ba, ya'an yaba dem u bono a kpa'a ku ni n maṭana.> >>

¹⁸ Da mogono mi Isaraila ma danai Johoshafatu, <<N dana wu ba, u ci ya'an kene ku singai wa a va ba, sai ku wuya?>>

¹⁹ Da Mikaya u lyai kelime n kadanshi, u danai, <<Panai kadanshi ka Vuzavaguđu, adama a na me ene ta Vuzavaguđu idashi a kakuba ko tsugono ka ni, n ili i wuma i gadi raka kashani devu n ayi e kukiye ku singai ku ni n ku gula ku ni.

²⁰ Da Vuzavaguđu u danai, <Yayi u ku le'eshe Ahabu mogono mi Isaraila adama a na u bana u ya'an kuvon n aza a Ramotu-giliyadu, a ubuta u na a una yi?> Da yaba dem u tukai n kusheshe ku ni.

²¹ Da a ukocishi, ayinviki o yoku a tawai e kelime ka Vuzavaguđu, da a danai, <Mpa n ku le'eshe yi ta.>

²² Da Vuzavaguđu we ecei ayinviki a, u danai, <Nini dai va kuya'an?> Da u danai, <Mpa n kubana ta kata n zuwa eneki a ni a ya'anka yi a'uwa.> Da Vuzavaguđu u danai, <Mayun da gogo na wala vu bana vu ya'an a nannai.>

²³ <<Gogo na Vuzavaguđu u zuwa ta ayinviki a'uwa una u eneki a nu raka. Adama na u kotso ta de kusheshe kawuya adama a nu.>>

²⁴ Da Zedekiya kolobo ka Kenana ka dangai ka basai Mikaya a maguji. Da u danai, <<Nini dai ayinviki a Vuzavaguđu a kukasukpa mu a bana kuya'an kadanshi n avu?>>

²⁵ Da Mikaya wu ushuki u danai, <<Vi ta e kuyeve, a kanna ka na va kusuma va shedeke a kunu ka a suvu.>>

²⁶ Da mogono Ahabu u danai <<Remei Mikaya va i bonoko yi u Amon, vuza vu kelime vu likuci n Jowashi kolobo ko mogono,

²⁷ da u danai, <Mogono ma dana ta, <<Vu zuwa vuma nampa va a kunu ku ugbashi, kata vu nekei ili i yoku ba sai boroji kenu n mini feu kenu, ali ayin a na m bonoi m maṭana.>> > >>

²⁸ Da Mikaya u danai, <<Ali da baci vu bonoi n maṭana, Vuzavaguđu da u ya'in kadanshi n mpa ba.>> Da u doku u danai, <<Raka vu da i pana ta i na n dansai.>>

A unai Ahabu a ubuta u kuvon

²⁹ Da Ahabu mogono mi Isaraila kobolo n Johoshafatu mogono ma Yahuda a lazai a kubana ku ya'an kuvon n Ramotu-giliyadu.

³⁰ Da mogono mi Isaraila ma danai Johoshafatu, <<Mi ta a kusaba'a iyoci i va kata n uwa kuvon, ama a vu uka ntogu n tsugono n nu.>> Da mogono ma aza a Isaraila ma saba'i iyoci i ni da u uwai kuvon.

³¹ Mogono ma aza a Siriya ma neke ta aza e kelime akunbi e keke odoku kamangankupa n e re kadanshi u danai, <<Kata i shilika n vuza yoku ba, maku ko vuzagbayin, sai mogono mi Isaraila koci.>>

³² Ana aza e kelime e keke odoku enei Johoshafatu, da a danai, <<Munlai mi punu ba na de va mogono mi Isaraila ma a.>> Da a kpatalai adama a na a shilika n ayi, ama a na Johoshafatu u lapai una,

³³ da a zuwukai a na ayi da mogono mi Isaraila ba, da a kasukpai ni.

³⁴ Ama da kosoji ka aza a Siriya ko yoku u talai kaya da u tawai ubuta u gbani u gisanku vuza ba, da tana kaya ka ka kanai mogono e mere ma a ubuta u na motogu ma viyum ma ni ma gasai. Da u danai ka antiki ka keke vu odoku vu ni, <<Kpatala vu uta nu mpa a ubuta u kuvon wa. Adama a na a uka mu ta muna gbani-gbani.>>

³⁵ A kanna ka ɗa kuvon ka kusufukpai, ama ɗa mogono mi Isaraila ma tsubaki a e keke vo odoku vi ni a kinda aza a Siriya. Ɗa mpasa mu ubuta wu usan wa n kanai kuyene ɗaka vu keke vo odoku a ni ali a kubana kanna u koci, yeve ɗa u kuwai.

³⁶ Kanna a kuyikpa ɗa a salakai ovonshi raka, <<Yaba dem u kana uye u bono a likuci ni a idika i ni.>>

³⁷ Ta mogono Ahabu ma kuwai nannai, ɗa a ɗika ni o bonokoi a Samariya a cidangi.

³⁸ Ɗa a za'i keke vu o doku vu na mpasa n langasai e kuyene ku Samariya a ubuta u na ashakanlai a tsu sumba, ɗa nshe n pedei mpasa ma. Uteku tsu na kadanshi ka Vuzavaguɗu ka dansai.

³⁹ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Ahabu mogono n ili dem i na u ya'ansai, kobolo n kpa'a kuna u ma'i n anga a kagiwa, kobolo n likuci dem i na u ma'in, yi ta uɗani a katagarda ka tsumani tsu ngono mi Isaraila.

⁴⁰ Ɗa mogono Ahabu u bankai anan koko a ni n kiya, ɗa kolobo ka ni Ahaziya wo okpoi mogono a una u ni.

Johoshafatu mogono ma Yahuda

⁴¹ A kaya ka nashi ko tsugono tsu Ahabu mogono mi Isaraila, ɗa Johoshafatu mogono kolobo ka Asa ka gitai tsugono a Yahuda.

⁴² Johoshafatu wi ta n aya kamangankupa n a tawun a na u gitai tsugono, ɗa u lya'i tsugono a Urushelima aya kamanga n a tawun. Kula ka anaku a ni ku ɗa Azuba, mekere ma Shilihi.

⁴³ Ɗa u tonoi kuyotsongusu ke esheku a ni Asa, u kpatala ba ko ke nu, a kuya'an kasingai u Vuzavaguɗu. Ama u langasa ubuta wa a'isa ba, ɗa uma a lya'i kelime n kuya'an ka alyuka n kune'e ku kusongu ki ili i magulani.

⁴⁴ Johoshafatu kpamu u ya'an ta idashi i singai n mogono mi Isaraila.

⁴⁵ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu mogono Johoshafatu n utsura u tsugono ci ni, n ulya'i u na u ciyai, n kuvon kuna u ya'in dem. Yi ta uɗani a katagarda ka tsumani tsu ngono n Yahuda.

⁴⁶ Ɗa u lokoi ashakanlai amaci n ali a na ishi a buwai a ayin o tsugono tsa esheku a ni Asa a ubuta wa a'isa.

⁴⁷ A ayin nanlo tana babu mogono a likuci i Edom, kaɓanki ka'a ki o tsugono.

⁴⁸ Ɗa mogono Johoshafatu u ya'in antsu a mini adama a na a bana a idika i Ofiri kudika azanariya. Ama a fuda a bana ba, adama a na antsu a kimba ta n ele a Ezion-gebe.

⁴⁹ A ayin nanlo tana mogono Ahaziya kolobo ka Ahabu ka danai Jehoshafatu <<Ya'an agbashi a va a ya'an nwalu n agbashi a nu a antsu>> Ama ɗa Johoshafatu u iwain.

⁵⁰ Ɗa Johoshafatu u bankai anan koko a ni n kiya, ɗa a cidangi ni a likuci i Dawuda. Ɗa kolobo ka ni Jehoram u wokpoi mogono una u ni.

Ahaziya mogono mi Isaraila

⁵¹ A kaya ka gendu n ka ire ka tsugono tsu Johoshafatu va aza a Yahuda, ka ɗaɗa Ahaziya mogono kolobo ka Ahabu ka gitai kulya'a tsugono ci Isaraila a likuci i Samariya. Ahaziya u ya'an ta aya e re a kulya'a tsugono ci Isaraila.

⁵² Ɗa u ya'in ka gbani-gbani u Vuzavaguɗu, u tonoi uye we esheku a ni n anaku a ni, ɗa kpamu u tonoi uye u gbani-gbani u Jerobuwam kolobo ka Nebatu. U na u zuwai aza a Isaraila kuya'an unushi.

⁵³ U kanai kutono kamali ka balu n u kudanki ni, ɗa u zuwai Vuzavaguɗu Kashiile ki Isaraila wupa, derere uteku tsu na esheku ni a zuwai Vuzavaguɗu wupa.

Ngono

Kubayuwā

Katagarda ko ngono ke ire ka lya'a ta kelime n ukuna u tsugono ci Isaraila n tsa aza a Yahuda, a ubuta u na ngono m ugiti n dasangi. Katagarda ka nampa ki ta upeci kure. (1) Kapashi ka nampa ki ta e kuneke arabali o tsugono ci Isaraila n ci Yahuda a kubana aya amangatawunkunlai n amangere n kupa (850) kafu a matsa Yesu a kubana uyikpi u Samariya, n ukocishi u tsugono ci Isaraila n ubon u gadi, a kaya ka amangatawencindere (722) kafu a matsa Yesu, (2) Arabali o tsugono ci Yahuda ili i na i dikai ali a ayin a na tsugono tsa aza a Isaraila tsu yikpai a kubana Urushelima ekiye e Nebukanezaru vuza va aza a Babila a kaya ka amangatawantawun n amanganashi n atali (586) kafu a matsa Yesu. Katagarda ka ko kotsusata n arabali a Gedaliya vuzagbayin vu Yahuda wa aza a Babila, n arabali a wuti u mogono Jehoyakimu na wi a Yahuda a ubuta u tsugbashi a Babila.

Madukpa ma tawa ta adama a unambi wu usubi wu ngono, n uma a Isaraila n Yahuda. Wuni u Urushelima n uloki u uma a Yahuda wo okpoi usaba'i wa arabali aza a Isaraila. Ukpadi wu usubi wa aza a na Kashile ka zagbai n uyikpi u tsugono tsu le wi ta o kokpo adanshi wi ta a kusanka Kashile ka kpada kushatangu ukuna u wuma u da. Da Kashile ka isai uma kenu aza a na a tsu kpada ku kudangu a kamali ka Balu. Adama aza a usubi a na a buwai dada u nekei Kashile utsura wu uzuwakpani u na u ya'in n uma a ni. I na katagarda ka ki a kudansa i na baci de dem uma a ya'in, i a kufuda kusanka Kashile kushatangu i na u sheshei kuya'anka uma a ni ba, n suku ta n kishi.

Ili i na yi punu udari

Tsuna tsugono tso okpoi upeci 1:1-17, 41

- a.Keniki Ilisha 1:1-8, 15 b.Ngono n Yahuda n mi Isaraila 8:16-17, 4
- c. Uyikpi u Samariya 17, 5-41 Tsugono tsu Yahuda 18:1-25, 30 a. Hezekaya a kubana ayin a Josaya 18:1-21, 26 b.Tsugono tsu Josaya 22:1-23, 30 c Ngono mu ukocishi n Yahuda 23:31-24, 20 d.Uyikpi u Urushelima 25:1-30

Afada a Vuzavaguđu a kubana u mogono Ahaziya

¹ Ayin a na mogono Ahabu mi Isaraila ma kuwai, da aza a Mowabu a ya'ankai aza a Isaraila ugbamiwasuvu.

² Kanna ke te Ahaziya mogono mi Isaraila ma fatatsai a kafalaka ka kunu ku zuva ku ni a idika i Samariya da ukai usan. Da u suki aza a usuki, u danai, <<Banai yi ece Baluzebu kamali ka likuci i Ekoron, ko mbala n va n kutana ta.>>

³ Da kalingata ka Vuzavaguđu ka danai Iliya vuza va aza a Tishibi, <<Danga, vu bana vu gasa n alingata a na mogono mi Isaraila ma suki, utai a Samariya. Kata vu ece le, <Kashile kilo a Isaraila ba da yi a kubana u Ba'alu-zebu amali a Ekoron?

⁴ Gogo na, ili i na Vuzavaguđu u danai i danna, vi a kudanga a kajiba ka na vi iva'in ya ba, vi ta a kukuwa.> >> Da Iliya u lazai.

⁵ Ayin a na aza a usuku a o bonoi u mogono, da mogono me ecei le u danai, <<Yidai i zuwai da i bonoi?>>

⁶ Da a ushuki mogono a danai, <<Vuma vu yoku u cina tsu ta uye da u danai tsu, <Bonoi a ubuta u mogono ma na ma suki da va i dana yi, ili i

na Vuzavaguđu u danai i ɗaɗa na. Kašhile ki ɗe a Isaraila ba? Ana i tsu suku uma a bana ece Ba'alu-zebu kaṁali ka Ekoron? Adama a nannai vi a kuɗaṅa a kajiba ka na vi a iva'in ya ba, mayun vi ta a kukuwa.> >>

⁷ Da Mogono me ecei le, <<Vicu'u vuma vene ɗai u gasai n aɗa, ɗa u danai ɗa ili i nampa?>>

⁸ Da a ushuki a danai, <<U uka ta motogu mu ukpan u manama, n kaɗambura ku ukpan a kuckyun ku ni.>> Da mogono ma danai, <<Iliya ɗa vuza va aza a Tishibi.>>

⁹ Da mogono ma suki kovonshi vo osoji n osoji amangere n kupa a bana e reme Iliya. Vuzagbayin vo osoji a u banai u Iliya ɗa u cinai ni iɗashi a kusan, ɗa u danai ni, <<Vuma vu Kašhile, mogono ma danai <Cipa a iɗika.> >>

¹⁰ Iliya wu ushuki vuzagbayin vu osoji va, <<Mpa ɗa baci vuma vu Kašhile, ya'an akina a uta gaɗi o songu wu n osoji a nu amangere n kupa.>> Gogo lo ɗa akina utai gaɗi o songi vuzagbayin va n osoji amangere n kupa a ni.

¹¹ Da mogono mo doku ma suki vuzagbayin vi yoku n osoji amangere n kupa. Da vuzagbayin va u danai ni, <<Vuma vu Kašhile, mogono ma danai <Cipa gogo o.> >>

¹² Ama ɗa Ilisha wu ushuki u danai, <<Mpa vuma vu Kašhile ɗa baci ya'an akina uta gaɗi o songu wu n osoji amangere n kupa a nu.>> Gogo lo ɗa akina a Kašhile a cipai o songi vuzagbayin n osoji amangere n kupa.

¹³ Mogono mo doku ma suki vuzagbayin vu osoji n uma amangere n kupa ali kutatsu. Da vuzagbayin vu osoji va u kumbai gaɗi ɗa u kuɗaṅi u folonoi Iliya u danai. <<Vuma vu Kašhile, pana asuvayali a va, vu kaşukpa mu n uma amangere n kupa a nampa a agbashi a nu.

¹⁴ Lana, tsu na akina utai zuva o songi aza a gbagba'in osoji e re n uma ele. Mi ta ufolu vu pana asuvayali a va vu isa wuma u va.>>

¹⁵ Da kalingata ka Vuzavaguđu ka danai Iliya, <<Cipa i walaka kata vu pana wovon ba.>> Da Iliya u ɗaṅai u tonoi ni a kubana a ubuta u mogono.

¹⁶ Da Iliya u danai mogono, <<Ili i na Vuzavaguđu u danai i ɗaɗa na, <Yidai i zuwai vu suki alingata a kubana u Ba'alu-zebu kaṁali ka Ekoron, u ya'anka wu kulana ko vi ta a kula'a? Kašhile ki lo a Isaraila ka na ka ku ushuku keci ku nu ba? Adama a nannai, ali vu ya'in ili i nampa, vi a kuɗaṅa a kajiba ka na vi a iva'in ba. Vi ta a kukuwa.> >>

¹⁷ Da Ahaziya u kuwai, tsu na kadanshi ka Vuzavaguđu ka na ka utai a una u Iliya.

Ahaziya tana wi m maku ba, ɗa vuza ni Jehoram u lya'i tsugono a una u ni, a ya'an ta ili nampa a kaya ke ire ko tsugono tsu Jehoram maku ma Jehoshafatu mogono ma Yahuda.

¹⁸ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Ahaziya ci ta uɗani a katagarda ka arabali ko ngono mi Isaraila.

2

A ɗikai Iliya a kubana zuva

¹ Ayin a na Vuzavaguđu u sheshei kuɗika Iliya a kubana zuva a kabatalikpau, Iliya ele n Ilisha ele uye cina a uta a Giliga.

² Da Iliya u danai Ilisha, <<Shamgba na, Vuzavaguđu u dana mu ta m bana e Betelu.>>

Da Ilisha u danai, <<Vuzavaguđu wi baci m wuma ɗa kpamu vi n wuma mi a kukaşukpa wu ba.>> Da a lazai kobolo.

³ Da kakuma ka eneki ka na ki e Betelu a tawai ubuta u Ilisha a danai, <<Vu yeve ta ko anana da Vuzavaguḍu wi a kudika vuzagbayin nu wa nu? >> Ilisha wu ushuki, <<E n yeve ta,>> Ama paḍai bini.

⁴ Da Iliya u danai Ilisha, <<Shamgba na, Vuzavaguḍu u dana mu ta m bana e Jeriko.>>

Da Ilisha wu ushuki u danai, <<Vuzavaguḍu wi baci n wuma, da mpa feu mi n wuma u nu mi a ku kasukpa wu ba.>> Da a lazai kobolo a kubana e Jeriko.

⁵ Da kakuma ka eneki o yoku a na i e Jeriko a banai wu Ilisha da e ecei ni a danai, <<Vu yeve ta a na Vuzavaguḍu wi a kudika vuzagbayin vu nu wa nu anana?>>

Da wu ushuki, <<E n yeve ta, ama paḍai bini.>>

⁶ Da kpamu Iliya u doku u danai Ilisha, <<Shamgba na, Vuzavaguḍu u dana mu ta m bana e Kuyene ku Urudu.>>

Da kpamu wu ushuki u danai, <<Vuzavaguḍu wi baci n wuma, da mpa feu mi n wuma u nu mi a ku kasukpa wu ba.>> Da a lazai aza e re le kobolo.

⁷ Da uma amangerenkupa a katsuma kakuma ka Eneki ka, o tonoi le a banai a shamgbai da'angi n ubuta u na Iliya n Ilisha a shamgbai e Kuyene ku Urudu.

⁸ Iliya u fodoi motogu ma gbanyin ma ni u katalai ma'a, da u lapai mini m motogu ma. Da mini me pecei kure, ayi n Ilisha a pasai a idika i dekpu.

⁹ Ana a pasai kuyene ka, da Iliya u danai Ilisha, <<Dana mu ili i na vu cigai n ya'anka wu babu a dika mu wu a nu.>> Ilisha wu ushuki u danai, <<Neke mu ugboku u re wu utsura wa ayinviki a nu.>>

¹⁰ Iliya u danai vu ece ta ili i na ya kuya'an ba, da baci ve enei makyan ma na a ku dika mu, vi ta a ki isa ayinviki a. Da ba tana ve enei makyan ma ba, vi a kuciya ili i na vu folonoi ba.

¹¹ Ana i nwalu a kadanshi, ko arabali da keke vu odoku akina utai e peci le. Da kabatalikpau ka dikai Iliya a kubana zuva.

¹² Ana Ilisha we enei nannai, da uboshi kadauri u danai, <<Esheku a va, esheku a va, avu na vu tsu kede aza a Isaraila u la'a e keke odoku n akumbi odoku,>> Ana u nambai ni.

Da u karai motogu ma ni kure.

¹³ Da u dikai motogu magbayi ma Iliya ma na ma yikpai ikyamba ni, da u bonoi u shamgbai a kakina ke Kuyene ku Urudu.

¹⁴ Da u dikai motogu magbayi ma u lapai mini me Kuyene ku Urudu ka, da u danai, <<Teda Vuzavaguḍu Kashile ka Iliya?>> Da kuyene ka ku pecei kure, da Ilisha u pasai a kubana a kaga'in ka nan de.

¹⁵ Ana ka kunmai ke eneki a na i e Jeriko enei nannai da a danai, utsura wa ayinviki a Iliya i ta wu Ilisha, da a banai wa ni a kudangi a kyasa ni.

¹⁶ A danai ni, <<Ci ta n ali utsura amangerenkupa punu agbashi a nu. Vu kasukpa le a bana a lansa vuzagbayin nu. Yoku ba ayinviki a Vuzavaguḍu a bankai ta a kagadi ko yoku, ko a kadakai ko yoku.>>

Da Ilisha wu ushuki u danai, <<Kata i suku le ba.>>

¹⁷ Ana a kpakalakai ni n kadanshi ali u nambai ili i kudansa. Da u danai, <<Suki le.>> Da a suki uma amangere n kupa da a kanai kulansa yi ali ayin a tatsu, ama ene yi ba.

¹⁸ Ana obonoi e Jeriko, a ubuta u na Ilisha u shamgbai. Da u danai le, <<N dana da, <Kata i bana ba?> >>

Ilisha u gitai kuya'an ili mereve

¹⁹ Uma a likuci i Jeriko a banai wu Ilisha a danai ni, <<Vuzagbayin, vu yeve ta likuci i nampa ya yi ta a ubuta usingai. Ama mini ma likuci ma maga'an ba, ma tsu zuwa ta idika yo okpo babu tsuta.>>

²⁰ Da Ilisha u danai, <<Tukai mu n masasu ma savu nu mkpadi punu.>> Da a tukai ni.

²¹ Da u banai a ubuta u na ashi a mini a i da u tsungi punu mkpadi ma, da u danai, <<Vuzavaguɗu u danai, ili i na i dikai anana m lapula ta mini ma raka. Mini ma mi o kudoku ma tuka n ukpa ko ukpadi u kumatsa ili a idika ya ba.>>

²² Da mini ma mo okpoi uga'in a ayin a nanlo ali a kutawa anana. Tsu na Ilisha u dansai.

²³ Ana Ilisha u kasukpai Jeriko a kubana e Betelu, ayi uye da u gasai m muku molobo n yoku aza a na utai a likuci. Da muku ma n gitai ku zo'oso yi <<Wala, vuza kukpani.>>

²⁴ Ilisha u vadalukpai wu indai le da u ya'ankai le una n kula ku Vuzavaguɗu. Da akunzu e re utai a kuntsu a karasai muku molobo amangere n e re.

²⁵ Da Ilisha u banai a kusan ku Kamelu ali u bonoi Samariya.

3

Ugbamiwasuvu wa aza a Mowabu

¹ A kaya ka kupa n kulai ko tsugono ka Johoshafatu mogono ma Yahuda, da Jehoram maku ma Ahabu wo okpoi mogono ma Isaraila a Samariya. Jehoram u lya'i tsugono aya kupa n e re.

² U ya'in kagbanigbani a ashi a Vuzavaguɗu, ama kagbanigbani ka ni ka yawa ke esheku a ni n anaku a ni ba. Adama a na u takpa ta kululu ku katali ka amali a Balu aza a na esheku a ni a ya'in.

³ N nannai dem, u lyai kelime n kagbanigbani ka Jerobuwam maku ma Nebatu, vuza na u zuwai aza a Isaraila a ya'in unushi, tana u kasakpa ba.

⁴ Mesha mogono ma Mowabu magubi ma n nkyon ma a. Kaya dem u tsu neke ta mogono ma Isaraila utafu wu nkyon akpan amangatawun (100,000) N cileme tsu agiri akpan amangatawun (100,000) wu nkyon.

⁵ Ayin ana mogono Ahabu ma Isaraila ma kuwai, da mogono ma Mowabu ma ya'ankai mogono ma Isaraila ugbamiwasuvu.

⁶ Da Jehoram mogono ma Isaraila ma utai a Samariya da u bolongi osoji a Isaraila adama o kuvon.

⁷ Da u suki na akaka a kubana u mogono Johoshafatu vuza va aza a Yahuda u danai <<Mogono ma Mowabu ma ya'anka mu ta ugbamiwasuvu. Vi ta a kubana nu mpa tsu ya'an kuvon n Mowabu?>>

Da Johoshafatu wu ushuki u danai, <<E, mi ta a kubana n avu. Mpa tsu nu tsu da mi osoji aya a nu a da odoku aya kpamu a nu a da.>>

⁸ Johoshafatu we ecei, <<Uye wenei u dai tsa kutono?>>

Jehoram u danai, <<Uye u na u tonoi n kakamba ka Edom.>>

⁹ Mogono ma Isaraila n mogono ma Yahuda, n mogono ma Edom da a dangai a laza. Ana a ya'in ayin e cindere ele a ku kara'a, ali a yawai a ubuta u na babu mini mo kuso'o a dama osoji ele nu nnama na mi n ele.

¹⁰ Da mogono ma Isaraila ma danai, <<Nini dai tsa kuya'an, Vuzavaguɗu u bolongu tsu ta matatsu ma tsu adama a na mogono ma mowabu wu una tsu.>>

¹¹ Da Johoshafatu u danai, <<Keneki ka Vuzavaguɗu ki punu na ba vuza vuna wa kuya'an kene ili i na Vuzavaguɗu wi a kuciga ba?>>

Vuza te a ka_tsuma_ka za gbara-gbara a Isaraila u danai, <<Ilisha maku ma Shafatu, vuza vuna u ya'ankai Iliya ulinga, wi ta lo.>>

¹² Johoshafatu u danai, kadanshi ka Vuzavaguđu ki ta n ayi. Adama nannai da mogono mi Isaraila, n mogono ma Yahuda, n mogono ma Edom da a banai a ubuta u Ilisha.

¹³ Ilisha u danai mogono mi Isaraila, <<Yidai i gasai mu n avu? Bana a ubuta u eneki e esheku a nu n eneki anaku a nu.>>

Ama mogono mi Isaraila u danai, <<Ko ili, Vuzavaguđu da u bolongi tsu ngono n tatsu adama a na u neke tsu ekiye aza a mowabu.>>

¹⁴ Ilisha wu ushuki u danai, <<Vuzavaguđu Mala'imili wi baci n wuma, vuza na mi o kutono, ishi ba adama a na mi e kuneke Johoshafatu mogono ma Yahuda tsugbayin ba, ko kindana mi ishi a kindana wu ba.

¹⁵ Gogo na tukai mu n vuza na u tsuwa'a a umolu.>> A makyan ma na wi a kuwa'a umolu, da utsura u Vuzavaguđu u cipai wi Ilisha.

¹⁶ Da u danai, <<Ili i na Vuzavaguđu u danai i dan na, <I gava ayinva a kara'a ka nampa ka.>

¹⁷ Vuzavaguđu u danai, <Yi e kene wunlai ko mini ma Kashile ba, ama kara'a ki ta a kushana m mini, ali a da n anaka a da nnama n na n buwai yi ta o kuso'o.>

¹⁸ Ili ya atakaci i da ba u Vuzavaguđu, wi ta a kuneke aza a Mowabu e kiye ada.

¹⁹ Yi ta a ki isa likuci yi ukanji n likuci i singai. Yi ta kpamu a kukapa ndanga n na n kuya'an ulinga, kata i votsuku ashi a mini, n atali a da i kulangasa ashina a singai ele.>>

²⁰ N usana makyan ma na a ci ya'an alyuka, da mini ma utai ubon Edom ma shanai a ubuta raka.

²¹ Ana aza a Mowabu a panai ngono n tatsu ma uta ta kuya'an kuvon n ele, da muku m ali aza a na a yawai kubana ucanuku u kuvon, ili i na i dikai maku a kubana u vuzagbayin, a zuwai le uteku wu i dikai i le.

²² Ana kayin kasai da a dangai, a na kutashi ku kanna ka ku akanai mini ma da mini ma ma shilyamgbai a na mpasa.

²³ Uma a Mowabu oboshi kadauri a danai, <<Mpasa n da, mayun ngono n nampa unanai ta. Uma a Mowabu tawai tsu banai, tsu pura ucanuku u gbani.>>

²⁴ Ana a yawai a ubuta kuvon wa aza a Isaraila, da uma Isaraila utai ni iladi a lya'i le n kuvon ali a sumai. Osoji a Isaraila a guvai le ali a kubana a idika i Mowabu n unai le.

²⁵ A langasai le likuci, da a kanai ku varuku atali ashina ele ali a palai ada. Da o votsuki ashi a mini ele, da kpamu a kapai ndanga n singai n ele. Kiru-haresetu da koci u buwai, ama osoji a na i n ayingbatsu a da kara'i i da a lya'i i da n kuvon.

²⁶ Ayin ana mogono ma Mowabu ma zukai kuvon ki ta a kulya'a yi, da u dikai osoji amangatawencindere (700) aza a kuvon n otokobi, adama a na wu uta n kapashi ko osoji a Edom u suma, am u fuda ba.

²⁷ Da u dikai maku ma ugiti ma ni vuza na u kulya'a tsugono a una u ni, u ya'ankai kune'e ku kusongu a mashilya ma likuci ma. Adama nannai, aza a Isaraila a ya'in wupa u gbani-gbani da o rononoi o bonoi a i dikai i le.

4

Ilisha u bankai kagapa ka vuka

¹ Kanna kete vuka vu keneki kete punu a kakuma ke eneki u banai u Ilisha, u bankai ni n mas̄hi u danai, <<Kagbashi ka nu vali va u kuwa ta. Vi yeve ta a na vuza vu wovon u Vuzavagudu da. Ama danna vuza yoku na wi o kutono yi kutan u tawai kudika muku n e re n va mo okpo agbashi a ni.>>

² Ilisha we ecei ni, <<Yidai ma kuya'anka wu? Dana mu, yidai vi ni i da a kpa'a?>>

Da u danai, <<Kagbashi ka nu ki n ili a kpa'a ba sai kedele ka mani'in ma zaitu koci.>>

³ Ilisha u danai vuka va, <<Bana vu kara'a aza a nu, vu folono edele a mani'in a na i n ili ba, vu folono a da n abundai.>>

⁴ Kata vu uwa a kunu, n muku mo olobo n nu, i gbagura utsutsu. Kata i tsuwan mani'in ma punu edele a. Kedele ka na baci ka shanai, i zuwai ka'a a kakanbu kata i lya'a kelime n kutsungu.>>

⁵ Da vuka va vu lazai. Da u uwai a kunu kobolo n muku mo olobo n ni, da a gbagurai utsutsu. A gitai ku tsungu mani'in ma Zaitu ma, muku n ni a kutusaka n edele, ayi n utsungi punu mani'in ma.

⁶ Ana edele a mani'in a shanai raka, da u danai maku ma ni, <<Tuka n kedele ko yoku.>>

<<Da u danai ni, babu kedele ko yoku.>> Da mani'in ma kasukpai kutsuwan.

⁷ Da u banai u danai Ilisha vuma vu Kashile, da u danai vuka va, bana vu denge mani'in ma, kata vu tsupa kutan ka, kagimi ka na ka buwai ka dada ka kubana wu n muku n nu.

Ilisha u dangusai maku ma vuka vuza va aza a Shunemu

⁸ Kanna kete Ilisha u banai a likuci i Shunemu, a ubuta u na vuka vu uciyi vi yoku vi. Da vuka va vu danai ni u tawa u lya'a ilikulya a kpa'a ku ni. Da wo okpoi a makyan ma na baci wi a kupasamgbantai lo dem, u tsu shamgba ta u lya'a ilikulya'a.

⁹ Da u danai vali vu ni, <<Babu munlai vuma vu na u tawa na va vuma vu cida vu Kashile da.

¹⁰ Ci ya'anka yi maku ma kunu kenu zuva vu kpa'a kutsu, kata tsu lapulaka yi kufa. Tsu zuwaka yi iva'amkpatsu n kirukpa n kakuba n makuni. Adama a na u ciya ubuta u kupi da baci u tawai dem.>>

¹¹ Kanna kete ana Ilisha u tawai a likuci Shunemu, da u kumbai gadi a kunu ku ni a dama a na wu uvuka.

¹² Da u danai Gehazi vuza na u ci ya'anka yi ulinga <<Deke vuka va.>> Ana u deke ni, Da u uwai u shamgbai kelime ka ni.

¹³ Ilisha u danai ni <<Dana vuka va, <An wo okpoi vu ya'anka tsu ta agenda, yidai va kuciga n ya'anka wu? Vu ciga ta n ya'anka mogono kadanshi ko n ya'anka kovonshi vo osoji kadanshi?> >>

Da wu ushuki u danai, <<A'a, mi ta n uma aya, a na e kuneke mu ili i na n cigai raka.>>

¹⁴ Ilisha we ecei Gehazi, <<Yidai n kuya'anka yi?>> Gehazi u danai, <<Wi n maku mo kolobo ba, tana vali vi ni vu kutsa ta.>>

¹⁵ Da Ilisha u danai, <<Dekei ni u tawa na.>> Ana u deke ni, da u tawai u shamgbai u tsutsu.

¹⁶ Ilisha u danai vuka va, <<Kaya ka kutawa a makyan ma nampa vi ta a kubana maku mo kolobo ma nu n a kiye a nu.>>

Da u danai <<A'a, vuzagbayin vu va, vuma vu Kashile, kata vu doro mu ba.>>

¹⁷ Vuka va tana vu ya'in katsuma, a na kaya ko bonoi da u matsai maku mo kolobo derere a makyan ma na u danai ni.

18 Ana maku ma mo gbonguroi, ɗa kanna kete u banai u cinai esheku a ni, a ubuta wa aza a ulinga.

19 Babu arabali, <<Da u lapai una u danai esheku a ni, kaci ka va, kaci ka va,>>

Da esheku a ni a danai kagbashi kete, <<Dika yi vu banka anaku a ni.>>

20 Ana u bankai anaku a, ɗa u kebe ni a nkuta ali kanna ke pecei, ɗa u kuwai.

21 Da u dikai maku ma u kumbai zuva a kunu ku vuma vu Kashile va, ɗa u va'ankai maku ma a iva'amkpatsu i ni, u gbagurai utsutsu wa ɗa wu utai.

22 Da u dekei vali vi ni u danai, <<N folono wu ta su'uku mu n kagbashi kete m majaki, adama a na n suma a kubana u vuma vu Kashile gogo'o kata m bono.>>

23 Vali vi ni ve ecei ni, <<Yidai ɗa vi a kubana wu a ni anana? Kaɗiva ko wotoi u savu ka a ba, kpamu anana Ashibi a ɗa feu ba.>>

Da wu ushuki u danai,<<Babu ko yoku.>>

24 U fobusoi majaki ma. Da u danai kagbashi ka,<<Zuwa majaki ma ma dakaka, kata vu kasakpai u wala sawu ba sai n dana wu.>>

25 Da u kanai uye, u banai a ubuta u vuma vu Kashile va a kusan kugbayin ku Kamelu.

Ana vuma vu Kashile we enei vuka va a kutawa, ɗa u danai Gehazi, <<Lana, vuza va aza a Shunama ɗa lo a kutawa.

26 Suma vu gasa n ayi, kata ve ece yi, <Vu tawa ta gbaga? Vali vu nu vi ta gbaga? Maku ma nu tana?> >>

Da wu ushuki u danai,<<Babu ko yoku.>>

27 Ana u yawai a ubuta u vuma vu Kashile va a kusan ka, ɗa u remei ene a ni. Da Gehazi u tawai u ka'angu ni, ɗa vuma vu Kashile va u danai,<<Kasukpa yi, adama a na wi ta n unangbi u katsuma kau. Vuzavaguɗu tana u sokongu mu ta, u dana mu ko yidai ba.>>

28 Da vuka va vu danai, <<Vuzagbayin n folono u ta maku? N dana wu ba, <Kata vu doro mu ba?> >>

29 Da Ilisha u danai Gehazi, <<Fobuso vu dika kalangu kava e kukiye ku nu, kata vu suma vu bana a kpa'a ku vuka ka. Vu gasa baci n vuma kata vu kyasa yi ba. Da baci tana vuza yoku u kyasai nu, kata vu ushuku yi ba. Vu va'anku yi kalangu kava ka a ashi a maku a.>>

30 Ama anaku a maku a, a danai Ilisha, <<Vuzavaguɗu wi baci n wuma, mi a kukaşukpa wu ba.>> Da u dangai u banai n ayi.

31 Gehazi u lazai kelime ɗa u va'ankai kalangu ka a ashi a maku ma, ama ko izumgbi, kpamu ko urotu u wuma. Da Gehazi u bonoi kugasa n Ilisha a na wa dana yi, <<Maku ma ma danga ba.>>

32 Ana Ilisha u yawai a kpa'a ka, ɗa u cinai a va'ankai keven ka ikyamba ka a iva'amkpatsu i ni.

33 Da u uwai punu u gbagurai utsutsu, ayi n maku ma koci, u ya'in avasa u Vuzavaguɗu.

34 Da u vaki a makanga ma maku ma, u zuwai una u ni a una u maku wa ashi a ni kpamu a ashi a maku a, n a ekiye a ni a ekiye a maku a. Ana u barukpai kaci ka ni a ikyamba i maku ya, ɗa ikyamba i maku ya i sudukpai.

35 Ilisha u dangai u kanai nwalu a kubana n u bonoi a kunu. Da u doku u barukpai kaci ka ni a ikyamba i maku ya. Da maku ma ma dishai kucindere, ɗa u padukpai ashi a ni.

36 Ilisha u dekei Gehazi u danai, <<Deke anaku a maku a, vuza va aza a Shunama a tawa.>> Da u dekei vuka va. Ana u uwai ɗa Ilisha u danai ni, <<Dika maku ma nu.>>

³⁷ Da u tawai u kudangi e ene a ni, u kudangi ali idika, da u dikai maku ma ni wu utai.

Ilisha u takpai yaza o mogbodo

³⁸ Ilisha u bonoi a Gilga, u cinai kambulu a idika ya. Kanna kete a na kakuma ke eneki ki idashi kobolo n ayi, da u danai kagbashi ka ni, <<Dabamgu mogbodo magbayin akina, vu ya'anka eneki ilikulya'a.>>

³⁹ Vuza vu te a katsuma ka aza a ulinga a u uwai a kakamba kulansa itacishi. Da u tabai umaci u ni u shatangi motogu ma ni, ana u bonokoi a kpa'a. Da u miryai u tsungi o mogbodo mi ilikulya ya, babu vuza na u yeve ko yidai.

⁴⁰ Da a tsuwankai uma adama a na a lya'a. Ana i punu a kulya'a ilikulya'a ya, da o bosoi kadawuri a danai, <<Vuma vu Kashile, yaza yi ta punu o mogbodo ma.>> Da a iwain kulya'a ilikulya'a ya.

⁴¹ Ilisha u danai, <<A tuka n kiya.>> Ana a tukai, da u tsungi punu o mogbodo mi ilikulya'a ya da u danai, <<Pecekei uma adama a na a lya'a.>> Da tana wo okpoi nannai babu koyoku.

Ilisha u lya'atangi uma amangatawun (100)

⁴² Vuma vu yoku wu utai a Balu-shelisha, u tukai vuma vu Kashile n akutsu o boroji kamanga a na a ya'in n ili i kashina i nai gitai kuge'we. Kobolo n aza a taku a kaburma ka ni. Da Ilisha u danai, <<Nekei uma adama a na a lya'a.>>

⁴³ Ama kagbashi ka ni ka danai, <<Vi ta e kene adanshi i da yi ta a kuyawa uma amangatawun?>> Ilisha u danai ni, <<Neke le a lya'a, adama a na Vuzavaguđu u dana ta, <I ta a ku lya'a ali a kasukpa kagimi.> >>

⁴⁴ Da kagbashi ka ka nekei le ilikulya'a, da a lya'i ali a kasukpai kagimi, tsu na kadanshi ka Vuzavaguđu ka dansai.

5

O potsokpoi Na'aman

¹ Na'aman kovonshi vo osoji o mogono ma Siriya. U ciya ta tsugbayin a ubuta vuzagbayin vi ni kpamu wi ta a kupana u yo'o u ni, adama a na n kukiye ku ni kufa Vuzavaguđu u nekei aza a Siriya ulya'i kuvon. Ayi kosoji ka ka na ka fudai kuvon, ama wi ta nu mbala ma ukutu.

² Ana aza a Siriya a bankai Isaraila kuvon, da a dikai maku me mekere de a idika ya, da wo okpoi kagbashi ka vuka vu Na'aman.

³ Kanna kete da mekere ma ma danai vuka vu Na'aman, <<Ishi baci vali vu nu wi ta a kubana u keneki ka na ki a likuci i Samariya, wi ishi ku potsokpo yi mbala mu ukutu n ni.>>

⁴ Da Na'aman u banai u danai vuzagbayin vi ni, <<Ili i na mekere ma na ma utai a Isaraila va ma danai ni.>>

⁵ Da mogono ma Siriya ma danai, <<Bana, mi ta a kudana katagarda ka akaka a kubana u mogono mi Isaraila.>>

Da Na'aman u dangai u dikai azurufa akpan kamangankupa (30,000) n na azanariya akpan a tali (6,000), n ntogu n ku'uka kupa.

⁶ U bankai mogono mi Isaraila n katagarda ka na ka danai, <<N katagarda ka nampa ka'a mi a ku su'uku wu kagbashi ka va Na'aman. N ciga ta vu potsokpo yi mbala mu ukutu u ni.>>

⁷ Ana mogono mi Isaraila me kecei katagarda ka, da gogo lo u karasai ntogu n ni adama u namgbi u katsuma u danai, <<Mpa Kashile ka'a, vuza vu na wa kuna ko vuza vu na u kuneke wuma? Adama yidai da mogono ma

Siriya maku su'uku n akaka m potsokpo vuza vu mbala mu ukutu? Lana bi'i tsu na vuma vu nampa wi a kuzama mu vishili.>>

⁸ Ana Ilisha vuma vu Kashile u panai a danai mogono mi Isaraila ma karasai n ntogu n ni, da u su'uki ni n akaka u danai, <<Adama a yidai da vu karasai ntogu n nu? Dana vuma va u tawa wu aya, wi ta e kuyeve a na keneki ki punu a Isaraila.>>

⁹ Da Na'aman u banai na odoku a ni n ekeke odoku a ni, u shamgbai u tsutsu kpa'a ku Ilisha.

¹⁰ Ilisha u suki vuza vu usuki u danai Na'aman <<Bana e Kuyene ku Urudu vu sumba kucindere punu a mini ma, ukpan wi ikyamba i nu yi ta a kupotso yo okpo gbaga.>>

¹¹ Da Na'aman u lazai n wupa, n u danai, <<Mpa n sheshe ta ko keneki ka ki ta a kutawa wa aya, kata u shamgba e kelime ka va, u ya'an avasa u Vuzavagudu Kashile ka ni, kata u dangusa kukiye ku ni a ubuta wu ukutu wa adama a na u potsokpo mu.

¹² Kuyene ku Abana n kuyene ku Faraparu ndolu n re a Dimaska n nanlo, a la'a mini mi Isaraila raka ba? Ishi baci m sumba ta e kute mi ishi a kupotso.>> Da u kpatalai n wupa u lazai.

¹³ Agbashi a Na'aman a tawai wa ni da a danai ni, <<Vuzagbayin, ishi baci keneki ka Kashile ka u dana wu ta vu ya'in ili i gbayin i yoku, vi a kuya'an ba? Adama a na u danai nu, <Bana vu sumba koci vi ta a o kupotso?> >>

¹⁴ Da Na'aman u gidalai a kubana o Kuyene ku Urudu da u libai kucindere tsu na vuma vu Kashile u danai. Da ukpan wu ikyamba i ni yo okpoi a na ikyamba i maku, da u potsoi.

¹⁵ Da Na'aman n uma a ni o bonoi a ubuta u vuma vu Kashile va. U yawai u shamgbai e kelime ka Ilisha da u danai ni, <<Gogo na n yeve ta babu Kashile ko yoku aduniyan a nampa sai a Isaraila koci. Mi ta ufolu u nu, vuzagbayin, isa kune'e ku kagbashi ka nu.>>

¹⁶ Ilisha wu ushuki u danai, <<Vuzavagudu wi baci n wuma, vuza na mi a kucikpa, mi a kisa ili ba.>> Na'aman u gutsakai ni wi isa, da u iwain.

¹⁷ Da Na'aman u danai, <<Vi baci a kisa ba, kasukpa mu kagbashi ka nu n kenuku kayala ka likuci i nu tsu na odoku e re a kufuda kudika a banka mu a kpa'a. Adama a na mi o kudoku ma ya'an kune'e wa amali o yoku ba, sai u Vuzavagudu koci.

¹⁸ Ama ya'an Vuzavagudu u cinukpaka kagbashi ka ni unushi u ni adama ili i te i nampa. Da baci n tonoi vuzagbayin va a ku uwa a'isa a Rimon adama a kucikpa, ya'an Vuzavagudu u cinukpaka kagbashi ka ni da baci feu n kudanki ka kamali ka.>>

¹⁹ Da Ilisha u danai ni, <<Wala m matana.>>

Ama a na Na'aman u lazai da'angi.

²⁰ Da Gehazi ka gbashi ka Ilisha, vuma vu Kashile, u sheshei a kadu ka ni u danai, <<Lana, tsu na, vuzagbayin va u kasukpai Na'aman vuza va aza a Siriya nanlo u lazai nanai. Wi isa ili wa ni ba, Vuzavagudu wi baci n wuma, mi ta o kutono yi mi isa ili yoku wa ni.>>

²¹ Da Gehazi u tonoi Na'aman n iladi. Ana Na'aman we enei ni a kutawa wa ni n iladi, da u cipai ekeke vu odoku u gasai n ayi u danai, <<Yi dai i gitai?>>

²² Gehazi wushuki u danai, <<Gbaga ko ili. Vuzagbayin va da u suki mu wa nu u danai <Gogo na da eneki e re a katsuma ka eneki a tawai wa va a likuci ya aginda i Ifirayimu. I ta ufolu vu neke le azurufa akpan a tatsu (3,000) n ntogu ku'uka kure.> >>

²³ Na'aman wu shuku u danai, <<Mi ta ufolu nu vi isa azurufa akpan a tali.>> (6,000) u gutsakai Gehazi wi isa azurufa akpan a tali a, da u kataala ka ni an njaki n e re, kobolo n ntogu ku'uka kure. U danai agbashi e re a dikaka Gehazi a kubana a kpa'a.

²⁴ Ana a yawai a kaginda devu n kpa'a ku Ilisha, da Gehazi wi isai ucanuku wa ekiye agbashi a, u ukai a kpa'a. Da u danai le a kpatala o kubono.

²⁵ Gehazi u uwai a kpa'a u shamgbai e kelime ka vuzagbayin vi ni. Da Ilisha we ecei ni,

<<Tedai vi ishi vu banai, Gehazi?>>

Da wu ushuki, <<Kagbashi ka nu kabana a ubuta u yoku ba.>>

²⁶ Ilisha u danai ni, <<Ka du ka va ka dana mu ta ana vuma va u cipai ekeke vu odoku a ni u gasai n avu. Da vi isai ikebe, n ntogu, n kashina ka ndanga n zaitu n kashina ki itacishi, n lala, n ushiga wa anaka, n agbashi ama ci n ali?

²⁷ Adama nannai mbala mu ukutu n Na'aman mi ta o kubono wa nu n uma a nu ali uteku n uteku.>> Gehazi wu utai wu Ilisha n mbala mu ukutu da warumai kparasha.

6

Ilisha u zuwai vuyum vu kogovu vu tadukpai a mala.

¹ Kanna kete da kakuma ke eneki a danai Ilisha, <<Lana, a ubuta u na ci idashi u ya'an ta kenu.

² Ya'an tsu bana e Kuyene ku Urudu a ubuta u na tsa kukapa ogboli a ndanga. Kata tsu doku ubuta wu idashi u na u kuyawa tsu.>>

Da wu ushuki u danai, <<Banai.>>

³ Da vuza te punu a katsuma ke eneki ka, <<U gutsakai Ilisha u bana kobolon n ele.>>

Da wu ushuki, <<Mi ta a kubana.>>

⁴ Da u banai n ele.

Ana a yawai e Kuyene ku Urudu, da a gitai kukapa ndanga.

⁵ Ana vuza te a katsuma ke le wi a kukapa madanga, da kogovu ka ke shemgbei ka yikpai a mini. Da vuma va u bosoi kadawuri u danai, <<Vuzagbayin va, kogovu ko okopu ka'a.>>

⁶ Ilisha we ecei ni, <<Tedai ka ka yikpai?>> Ana u yotsongi ni ubuta wa, da Ilisha u kodoi macaka u variki a ubuta wa, da vuyum vu kogovu ka ka tadukpai.

⁷ Ilisha u danai <<Dika ka'a.>> Da u ukai kukiye u dikai ka'a.

Ilisha u lya'i osoji a Siriya n kuvon.

⁸ Kanna ko yoku an mogono ma Siriya mi o kuvon n aza a Isaraila, u lansa odoki a ubuta wa osoji a gbara-gbara a ni u danai, <<Mi ta a kuzuwa atsura a va a ubuta u kaku.>>

⁹ Da Ilisha vuma vu Kashile u suki n katagarda ka akaka a kubana u mogono mi Isaraila u danai, <<Zukai, kata i tono ubuta u nampa ba, adama a na aza a Siriya i ta a kugidala a kubana de.>>

¹⁰ Da mogono mi Isaraila ma suki uma a bana a lana ubuta u na vuma vu Kashile va u danai. Ayin tutu Ilisha u tsu barangu ta mogono, u yongo ufobushi adama a ubuta u nanlo.

¹¹ Da Mogono ma Siriya ma namgbai katsuma kau. U bolongi osoji a gbara-gbara a ni we ecei le, <<Yayi u tsu banka n kadanshi ka tsu u mogono mi Isaraila?>>

¹² Da vuza te a katsuma ke le wu ushuki u danai, <<Ko vuza, vuzagbayin mogono, Ilisha keneki ka Isaraila ka a ka tsu dana mogono mi Isaraila kadanshi ka na vu tsu dansa, ko a kunu ku asa ku nu.>>

¹³ Da mogono ma danai, <<Banai i lansa ubuta u na Ilisha wi, adama a na n suku e reme yi.>> Da a panai arabali <<Wi ta a Dotan.>>

¹⁴ Da mogono ma suki osoji a bundai, n odoku, n ekeke odoku a kubana de. A banai n kayin a kanzai likuci ya.

¹⁵ Makyan ma na kagbashi ka vuma vu Kashile u dangai n usana wu utai, da we enei osoji, n odoku n ekeke odoku a kanzai likuci ya. Da kagbashi ka ko orukpoi ka danai, <<Vuzagbayin va, yidai tsa kuya'an?>>

¹⁶ Da u danai ni, <<Kata vu pana wovon ba, adama a na aza a na i kobolo n atsu, a la'a ta aza a na i kobolon n ele.>>

¹⁷ Da Ilisha u ya'an avasa u Vuzavaguđu u danai, <<Vuzavaguđu, mi ta ufolu u nu, bayuwa aashi a ni adama a na we ene.>> Da Kashile ka bayuwai aashi a kagbashi a, a na u lanuki da we enei nsansa tukpa n odoku n ekeke odoku akina ukara'i n Ilisha.

¹⁸ Ana aza a Siriya a yawai devu adama a na a ya'an kuvon n ayi, da Ilisha u ya'in avasa u Vuzavaguđu u danai, <<Mi ta ufolu u nu zuwa uma a nampa a a yimbanai>> Da tana u zuwai aashi le a yimbanai tsu na Ilisha u folonoi.

¹⁹ Da Ilisha u danai le, <<Uye u da da ba, kpamu likuci i da da ba. Tonoi mu, mi ta a kubanka da u vuza vu na yi a kulansa.>> Da u purai le a kubana a Samariya.

²⁰ Gogo lo a na a uwai a likuci i Samariya, da Ilisha u vasai u danai, <<Vuzavaguđu bayuwa aashi ele adama a na e ene.>> Da Vuzavaguđu u bayuwai aashi ele da enei kaci ka le e mere ma aza a Samariya.

²¹ Ana mogono mi Isaraila me enei le da u danai Ilisha, <<Vuzagbayin va, mu una le? Mu una le?>>

²² Ilisha wu ushuki, <<Kata vu una le ba. Vi ta a ku una aza a na vu remei a ubuta u kuvon n kotokobi ka nu? Ne'e ele ilikulya'a n mini mo kuso'o, kata vu kasukpa le o bono u vuzagbayin vi le.>>

²³ Da mogono mi Isaraila mo fobusoi kadiva kagbayin adama e le. Ana a lya'i o so'i, da u kasukpai le obonoi u vuzagbayin vi le. A makyan ma nanlo aza a Siriya o doku a banka aza a Isaraila kuvon ba.

Ben-hadadu u kanzai Samariya n kuvon

²⁴ Ayin a na ilo Ben-hadadu mogono ma Siriya u bolongi osoji a ni da a kumbai a kanzai likuci i Samariya n kuvon.

²⁵ Da a ya'in kambulu gbani-gbani adama a na likuci ya i geshe ta ukanji, ali e dengei aci njaki azurufa amanganashi, kagimi ka kagisamkpatsu ka awiyai o modoi tankpamu azurufa a tawun.

²⁶ Kanna kete an mogono mi Isaraila wi a nwalu a mashilya ma likuci, da vuka vu yoku vu bankai ni n masi u danai, <<Banka mu, vuzagbayin va mogono.>>

²⁷ Da mogono mu ushuki ma danai ni, <<Vuzavaguđu u banka wu baci ba, mpa yidai mi a kufuda kuya'an? Tedei mi a kuciya ilikulya ko makyan ma na n kuneke wu?>>

²⁸ Mogono me ecei ni, <<Yidai yi a kubala wu?>>

Da wu ushuki, <<Vuka vu nampa da u danai mu, <Tsu takuma maku ma va anna, kayin ka asa baci kata tsu kotso ma ni.>

²⁹ Da tsu su'wain maku maya tsu takumai. Ana kayin ka asai da n danai ni <Tsu una ma ni tsu takuma.> Da u sokongi ma ni.>>

³⁰ Ana mogono ma panai nannai da u karai ntogu n ni. A na wi a nwalu a mashilya ma likuci, da uma ene ni na akashi a unangbi u katsuma.

³¹ Mogono ma danai, <<Ya'an Kashile ka takacika mu ali u la'a nannai, da baci n kpaḍai kutakpa kaci ka Ilisha anana, maku ma Shafatu.>>

³² Ilisha lo a idaṣhi a kpa'a ku ni kobolo nu nkoshi m gbara-gbara mi Isaraila, Ana mogono ma suki vuza vu usuki u reme Ilisha. Ama babu kalingata ka ka yawa, da Ilisha u danai nkoshi m gbara-gbara ma, <<Yi ene ta? Tsu na vuza vu magalaka vu nampa u suki vuza u tawa u takpa kaci ka va. Da baci vuza vu usuki u yawai, kata i bayangi punu n tsupulai. Makyan kenu, ci ta a kupana izumgbi i vuzagbayin ni o kutono yi kacapa.>>

³³ Babu Ilisha u kotso kadanshi, da mogono ma yawai ma danai, <<Vuzavaguḍu da u tukai tsu n atakaci a nampa. Adama yidaḍi da n kuvana Vuzavaguḍu kpamu?>>

7

¹ Ilisha u danai, <<Panai kadanshi ka Vuzavaguḍu, makpa'a a makyan ma nampa i ta a ku denge kiya ku singai kagisamkpatsu kazurufa kete, n agisamkpatsu e re a icu'u i bale kazurufa kete a u tsutsu u Samariya.>>

² Vuzagbayin vu osoji vuza na wi kobolo m mogono u danai vuma vu Kashile, <<Lana, ko da baci Vuzavaguḍu n kaci ka ni u bayuwai utsutsu u gadi, ili i nampa yi a kuya'an nanai?>>

Ilisha u dana ni, <<Vi ta e kene n aṣhi a nu, vi tana a kulya'a ko i te ba.>>

Nkutu m banai a katsura ka irala i le.

³ A ya'an ta uma anashi, aza a mbaḷa mu ukutu, aza a na idaṣhi u tsutsu u likuci i Samariya. Da a dansai, <<Adama a yidaḍi tsa ku shamgba punu na ali tsu kuwa?>>

⁴ Tsu dana baci, <Ci ta a ku'uwa punu a likuci,> Kambulu ki ta a ku una tsu de. Da baci kpamu tsu daṣangi punu na ci ta a kukuwa. Adama nannai tsu bana tsu neke kaci ka tsu a katsura ka aza a Siriya. Da baci a kasukpai tsu n wuma, derere. Da baci tana a unai tsu, ukpa u daḍa ci ishi a kuvana.>>

⁵ Da a dangai ci na de kanna ka yikpa, a banai a katsura ka aza a Siriya. Ana a yawai a kaga'in ka katsura ka, a cina punu uma ba,

⁶ adama a na Vuzavaguḍu u zuwa ta aza a Siriya a panai izumgbi adanshi odoku a da n ekeke odoku n kakuma ko osoji ka'a ki lo a kutawa. Da a dananai, <<Lana, mogono mi Isaraila ma banuku ta ngono n Hitiya n ngono n Masar adama a na a lya'a tsu n kuvon.>>

⁷ Da a sumai ci na de kanna ka yikpa, da a kasukpai apam e le n odoku le n njaki n le, a kasukpai katsura ka, a sumai adama a na a la'aka n wuma.

⁸ Ana nkutu n anashi ma n yawai a kaga'in ka katsura ka, da a uwai a kapam ke te a lya'i o so'i, da a purai azurufa na azanariya, n akashi, a banai o sokongi. Da o bonoi a uwai a kapam koyoku kpamu, da a purai ucanuku punu, da kpamu o sokongi.

⁹ Da a dananai, <<Ci ya'an mejege ba. Anana kanna ka arabali a singai a da, da baci tsu paḍai bini a kubana usana, atakaci i ta a kufuda kutawa tsu, ya'an tsu bana tsu dana a kpa'a ku mogono.>>

¹⁰ Ana a yawai devu n utsutsu u likuci da a dengusai alakatsu a danai aza a kindi, <<Tsu bana ta a katsura ka aza a Siriya ko vuma tsu cina de ba, babu kpamu izumgbi i vuma. Odoku ada n njaki koci ushiyishi apam e le, i ta lo tsu na a kasukpai le.>>

¹¹ Da aza a kindi a salai arabali a, a danai kpa'a ku mogono.

¹² Da mogono ma dangai n kayin, u danai a gbashi a ni, <<Ya'an n dana da ili i na aza a Siriya a ya'ankai tsu. E yeve ta ci ta n kambulu, daḍa i zuwai da

a sumai e shedeki a kakamba, i ta kusheshe, <Yi ta a kuta a kasukpa likuci ya, kata tsu reme le n wuma, ci isa likuci ya.> >>

¹³ Vuza vu te punu a katsuma ko nkoshi gbara-gbara ma ulinga u n mogono wu ushuki, <<Ya'an uma o yoku a dika odoku a tawun aza a na a buwai, a bana o godumo ili i na tsu panai. Da baci a unai le, wo ko okpo ili i yoku ba n a tsu na ci idashi a likuci, adama a na a tsu va feu ukpa u da ci a kuvana.>>

¹⁴ Da a zagbai ekeke odoku e re n odoku e le, da mogono ma suki uma a u danai le, <<Banai i godumo ili i na i gitai n osoji a Siriya.>>

¹⁵ Da o tonoi le ali a kubana o Kuyene ku Urudu, a cinai akashi n ucanuku u kuvon le uvarukushi a uye raka, u na aza a Siriya a varukushi a makyan ma na i o moloko a suma. Da alingata a o bonoi a danai mogono.

¹⁶ Da uma a likuci i Samariya utai ni iladi a kubana a katsura ka aza a Siriya a purai ucanuku u gbani. Da e dengei kagisamkpatsu ka kiya kete kazurufa, agisamkpatsu e re a icu'u i bali kazurufa feu, tsu na kadanshi ka Vuzavaguđu ka danai.

¹⁷ Vuzagbayin vu osoji vu na mogono ma zuwai wu inda u tsutsu u likuci wa, da kabundai ka uma ka dasa ni ali u kuwai, tsu na Ilisha vuma vu Kashile u danai mogono a na u banai kene yi.

¹⁸ Tsu na kpamu vuma vu Kashile u danai mogono <<Makpa'a a makyan ma nampa, i ta e kudenge agisamkpatsu e re a icu'u i bali kazurufa, n kagisamkpatsu ka kiya kazurufa feu a u tsutsu u likuci i Samariya.>>

¹⁹ Vuzagbayin vu osoji va wu ushuki vuma vu Kashile a makyan ma nanlo, u danai, <<Ko da baci Vuzavaguđu u bayuwai u tsutsu u gadi, ili i nampa ya yi ta a kuya'an nannai?>> Ilisha tana u danai ni, <<Vi ta e kene n ashi a nu, ama vi tana a kulya'a ili ba.>>

²⁰ Ta tana ili ya i ya'in n ayi nannai. Uma a da a dasai ni a utsutsu u likuci ali u kuwai.

8

O bonokoi vuka vuza va aza a Shunemu ubuta u ni

¹ Ilisha u dana ta vuka vuna u bonokoi maku ma ni n wuma, <<Danga vu suma n muku n nu a kubana a ubuta u yoku, adama a na Vuzavaguđu wi ta a kutawaka n kambulu a idika ya ali aya e cindere.>>

² Da vuka va vu dangai u ya'in tsu na vuma vu Kashile va u danai. Da u lazai n aza a kpa'a a ni a dasangi a idika ya aza a Filisitiya aya e cindere.

³ Ana aya e cindere a lazai, da vuka va vu utai a idika i Filisitiya u bonoi. U banai u mogono adama a na o bonoko yi n kpa'a ku ni n kashina ka ni.

⁴ Mogono a kadanshi n Gehazi, kagbashi ka vuma vu Kashile, u danai, <<Dana mu arabali ili i gbagbain i na Ilisha u ya'in.>>

⁵ Ana wi a kudana mogono tsu na Ilisha u dengusai kakpisa, da vuka vu na Ilisha u bonokoi maku ma ni n wuma u uwai n masi u mogono, ufolu o bonoko yi n kpa'a ku ni n kashina ka ni.

Da Gehazi u danai, <<Vuka vu da da na vuzagbayin va mogono, maku ma na Ilisha u bonokoi n wuma u ni ayi da na.>>

⁶ Ana mogono me ecei vuka va, da tonokoi ni ukuna wa.

Da mogono ma zuwai vuza vi te a katsuma ka nkoshi m gbara-gbara n kefeku, u danai, <<Bonokoi ni n ili i na yi i ni, n kodokpotsu ki ili i na a kya'i punu a kashina ka ali a kanna ka na u kasukpai idika ya a kutawa gogo na.>>

Haziyelu wu unai Ben-hadadu

⁷ Ilisha u banai Dimaska, a makyan ma na Ben-hadadu mogono ma Siriya wi a mbala. Ci na de a dana mogono, <<Vuma vu Kashile u tawa ta a likuci i nampa.>>

⁸ Da mogono ma danai Haziyele, <<Dika kune'e vu bana u vuma vu Kashile. Vu dana yi we ece ke wu Vuzavagudu, <Mi ta a kutana a mbala n va?> >>

⁹ Haziyele u banai wi Ilisha n kune'e ku canuku icu'u kakau u Dimaska, u na arakuma amangere a dikai. Ana u yawai da u shamgbai e kelime ki Ilisha da u danai, <<Maku ma nu Ben-hadadu mogono ma Siriya ma a u suku mu me ece wu, <Ko wi ta a kutana a mbala n ni?> >>

¹⁰ Ilisha wu ushuki, <<Bana vu dana yi, <Mayun wi ta a kutana> Ama Vuzavagudu u yotsongu mu ta wi a kula'a ba wi ta a kukuwa.>>

¹¹ Ilisha u kanai kindai Haziyele, ali Haziyele u panai wono. Da vuma vu Kashile va u bosoi n masi.

¹² Haziyele we ecei, <<Yidai i zuwai vuzagbayin va masi?>> Ilisha wu ushuki u danai,

<<Adama a na n yeve ta kawuya ka na vi a kuya'anka aza a Isaraila. Vi ta o ku songu likuci yi nshilya n le, kata vu una muku mo olobo ele n kotokobi, vi ta kpamu a kumasangu aci a muku n le a idika, kata kpamu vu karukpasa a masi le aza atsuma.>>

¹³ Da Haziyele u danai, <<Ninidai kagbashi ka nu ka kufuda kuya'an ili i gbayin i nampa, mpa meshe'e,>> Da Ilisha u dana ni,

<<Vuzavagudu u yotsongu mu ta vi ta o ko okpo mogono ma Siriya.>>

¹⁴ Ana Haziyele u bonoi da Ben-hadadu we ecei ni, u danai, <<Yidai Ilisha u danai ni nu?>> Haziyele u danai, <<U dana mu ta mayun vi ta a kutana.>>

¹⁵ Ama a na kayin kasai da Haziyele u dikai ogbodo u yeki a mini da u palai ashi o mogono, ali u kuwai. Da Haziyele wo okpoi mogono ma Siriya a una u Ben-hadadu,

Jehoram mogono ma Yahuda

¹⁶ A kaya ka tawun ko tsugono tsu Joram maku ma Ahabu mogono mi Isaraila, da Jehoram maku ma Johoshafatu mogono ma Yahuda u gitai tsugono.

¹⁷ Jehoram n aya kamangankupa n e re ana wo okpoi mogono, da u lya'i tsugono a Urushelima aya kunlai.

¹⁸ Jehoram u tonoi uye u mogono mi Isaraila tsu na kpa'a ku Ahabu ku ya'in, adama a na u zuwa ta mekere ma Ahabu. U ya'in kagbanigbani a ashi a Vuzavagudu.

¹⁹ Ama Vuzavagudu u ciga ku una idika i Yahuda ba, adama a na u ya'an ta uzuwakpani n Dawuda, u danai, ntsukaya n ni mi ta a kulya'a kelime n kulya'a tsugono.

²⁰ A ayin a na Jehoram wi a kulya'a tsugono a idika i Yahuda, da aza a Edom a ya'ankai ni ugbamiwasuvu da a zuwai mogono me le.

²¹ Da Jehoram wu utai n ekeke odoku a ni u banai a likuci i Jayiru. Da aza a Edom a kanza ni n akumbi ekeke odoku a ni, ama da Jehoram u lapai le n kayin, da osoji a ni a sumai o kubono a i uwa i le.

²² Ta aza a Edom i a kuya'anka aza a Yahuda ugbamiwasuvu nannai ali n anana. A makyan me te ma'a likuci i Libina feu i ya'ankai aza a Yahuda ugbamiwasuvu.

²³ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Jehoram n ili i na u ya'in raka yi ta udani a katagarda ka arabali ko ngono n Yahuda.

²⁴ Da Jehoram u bankai ukpisa da a cidangini kobolon ni ikaya i ni a likuci i Dawuda. Da Ahaziya maku ma ni wo okpoi mogono a una u ni.

Ahaziya mogono ma Yahuda

²⁵ A kaya ka kupa n ka ire ko tsugono tsu Joram maku ma Ahabu mogono mi Isaraila, Ahaziya maku Jehoram mogono ma Yahuda u gitai tsugono.

²⁶ Ahaziya wi ta na aya kamanga n e re a na wo okpoi mogono. U lya'i tsugono a Urushelima kaya ke te. Kula ka anaku a ni ku da Ataliya, ayi vashi vu Omiri mogono mi Isaraila ma'a.

²⁷ Ana wo okpoi Ahaziya u zuwai mekere ma Ahabu, da u tonoi uye u gbani-gbani u kpa'a ku Ahabu. U ya'in kagbanigbani a ashi a Vuzavaguđu.

²⁸ Ahaziya u gbbai kaci n Jehoram maku ma Ahabu a banai kuya'an kuvon n Haziyele mogono ma Siriya. A Ramotu-giliyadu, da aza a Siriya a ya'ankai Joram usan.

²⁹ Da mogono Joram u bonoi a likuci i Jezirelu, adama a na a lana yi untsu a ni a na aza a Siriya a ya'ankai ni a Ramotu, a na u banai kuya'an kuvon n mogono Haziyele.

Da mogono Ahaziya maku ma Jehoram mogono ma Yahuda u banai adama a na u kyasa yi, a na a uka ni usan.

9

A zagbai Jehu wo okpoi mogono mi Isaraila

¹ Ilisha keneki u dekei vuma vu te a katsuma ke eneki u danai ni, <<Fobuso, vu shiya motogu ma nu n kadambura, vu dika kedele ka mani'in ma zaitu a kukiye ku nu, vu bana a Ramotu-giliyadu.

² Da baci vu yawai de, kata vu lansa Jehu maku ma Jehoshafatu vashi vu Nimshi. Vu zuwa yi u danga a ubon wa aja'a ni kata vu uka yi a kunu ka asuvu.

³ Kata vu dika kedele ka mani'in ma zaitu ma vu tsunki a kaci, kata vu dana, <Ili i na Vuzavaguđu u danai i danna, m zagba wu ta mogono mi Isaraila.> Kata vu bayuwa utsutsu vu suma, kata vu geshe ba.>>

⁴ Da kolobo ka, ayi na wi keneki ka, u ya'ain tsu na a danai ni, u banai a Ramotu-giliyadu.

⁵ Ana u yawai de, da u cinai ovonshi o osoji a idashi a ubuta ute. Da u danai, <<Mi ta n akaka a nu Kovonshi.>> Da Jehu we ecei,

<<Akaka a yayi a katsuma ka tsu?>> Da wu ushuki udanai,

<<Akaka a nu, Kovonshi.>>

⁶ Da Jehu u dangai, a uwai a kpa'a. Da keneki ka ka tsunki Jehu mani'in a kaci, <<Ili i na Vuzavaguđu, Kashile ki Israila ka danai, m zagba wu ta mogono mi Isaraila uma a Vuzavaguđu.

⁷ Avu da va kuna kpa'a ku Ahabu vuzagbayin nu, adama a na n takacika Jezebelu adama a mpasa n eneki n kagimi ka agbashi a na wu unai.

⁸ Kpa'a ku Ahabu ki ta a kuya'an wuni raka, mi ta a ku una maku mo kolobo dem, vuza gbani ko kagbashi.

⁹ Mi ta a kuzuwa kpa'a ku Ahabu ko okpo an kpa'a ku Jerobuwam maku ma Nebatu, n kpa'a ku Basha maku ma Ahija.

¹⁰ Jezebelu tamkpamu nshe'e n da n kutakuma inyama i ni a kapashi ka Jezirelu, babu tana vuza na u kucidangu yi.>> Da keneki ka ka bayuwai utsutsu wu utai u sumai.

¹¹ Ana Jehu wu utai a kubana a ubuta wa aza a ni osoji, da ecei ni a danai, <<Nini dai gbaga da ko? Yidai i tukai kajarishi ka nampa wa anu?>>

Jehu wu ushuki le u danai, <<I yeve tạ vicu'u vu vuma va n ili i na u tsu dansa.>>

¹² Da a danai, <<Mayun dạ ba, dana tsu ili i na u danai nu.>>

Da Jehu u danai le, <<Vuma va u dana mu ta, <Vuzavaguđu u danai, n zagba wu tạ vu okpo mogono mi Isaraila.> >>

¹³ Gogo lo, da o fodoi aminya a gbagbain ele, o poloi a idika adama a na Jehu u dasa zuva. Da ạ likai kavana n orukpoi, <<Jehu dạ mogono.>>

Jehu wu unai Joram n Ahaziya

¹⁴ Jehu maku ma Jehoshafatu vashi vu Nimshi, u ya'in nsata tsu na a ku una Joram mogono. Makyan ma nanlo tana Joram de n osoji a Ramotugiliyadu ele a kinda idika yi Isaraila a kpada Haziyele mogono ma Siriya

¹⁵ Ama makyan ma nanlo wana dai Joram mogono u bono u Jezirelu, a lana usan una aza a Siriya a uka ni a ubuta u kuvon. Da Jehu u danai osoji, <<Da baci i cigai mu mo okpo mogono, kata i kasukpa vuza wu uta ạ likuci u bana u Jezirelu u dana arabali a ili i na ci ya'in ba.>>

¹⁶ Da Jehu u fobusoi keke vu odoku o kuvon a ni u kumbai a kubana u Jezirelu, a ubuta u na Joram wi a iva'in. Ahaziya mogono ma Yahuda feu cina u bana kulana vuza vu usan Joram.

¹⁷ Ana vuza kindi ku mashilya ma Jezirelu, we enei Jehu n uma a ni a kutawa, da u salakai Joram, <<Me ene tạ uma ạ kutawa n e keke odoku.>>

Joram mogono u danai, <<Suku kakumbi ko odoku u bana we ece le, <I tawa tạ m matana?> >>

¹⁸ Kakumbi ko kodoku ka u banai u gasai n Jehu u danai, <<Mogono ma ciga tạ me yeve, <M matana ma'a vu tawai?> >>

Jehu wu ushuki. <<Yidai i burai nu m matana? Tono mu kacapa.>>

Da vuza kindi va u danai mogono, <<Kalingata ka na i suki u gasa ne le va, u bono ba.>>

¹⁹ Da mogono ma suki kakumbi ko odoku ka i re u banai u danai le. <<Mogono ma ciga tạ me yeve <M matana ma'a i tawai?> >>

Jehu wu ushuki, <<Yidai i burai nu m matana? Tono mu kacapa.>>

²⁰ Da vuza kindi va u doku u danai, <<Vuza vu i re vu na vu suki va u cina le tạ ama wi o kubono feu ba. Nwalu ma mi tạ an nwalu n Jehu maku Nimshi, adama a na wi tạ nwalu tsu kajarishi.>>

²¹ Joram mogono me nekei kadanshi, u danai, <<Fobusokoi mu keke vo odoku va,>> Da Joram mogono mi Isaraila n Ahaziya mogono ma Yahuda a dangai, e keke odoku le a kubana kugasa n Jehu. Da a cina ni a kapulaka ka Nabot vuza va aza a Jezirelu.

²² Ana Joram wu enei Jehu, da u we ecei ni, <<Vu tawa tạ m matana? Jehu wu ushuki u danai,>>

<<Nini dai wo ko okpo matana? A na anaku anu Jezebelu u tukai tsu nu nkunu n kagbanigbani a ubuta dem?>>

²³ Joram u kpatalai n kodoku ka ni u sumai, e kudeke Ahaziya, <<Na lo kagbanigbani ka'a Ahaziya!>>

²⁴ Da Jehu u rono i utan u tawai Joram e mere ma kucina n kaya da ka uwai ali a kadu. Da u yikpai e keke vu odoku vi ni.

²⁵ Jehu u danai Bidikaru kagbashi ka ni, <<Dika yi vu taduku yi kapulaka ka Nabot vuza aza a Jezirelu. Ko vu ciba tạ n kanna ka na mpa n avu ci an nwalu kobolon Ahabu esheku a ni, da Vuzavaguđu u ya'in kene ku wuya adama a ni?

²⁶ <Mayun nayi mene tạ mpasa n Nabot n mpasa n maku ma ni, Vuzavaguđu u danai, N kucina tạ mi tạ a kutsupaka yi a vu ya'in a kapulaka

ka nampa.> Adama nanai dika yi vu taduku yi punu a kapulaka ka Nabot ka tsu na kadanshi ka Vuzavagudu ka danai.>>

²⁷ Ana Ahaziya mogono ma Yahuda we enei ili i na i gitai, da u sumai u tonoi uye a kubana Betu-hagan. Da Jehu u guvai ni, n u danai, <<Una ni feu.>>Da a uka ni usan punu e keke vo odoku vi ni ayi a kukumba kaginda ka Guru, kana ki devu n Ibileyam. Da u sumai a kubana a Magido u kuwai de.

²⁸ Agbashi a ni a dika ni e keke vu odoku o kuvon a kubana a Urushelima, a cidangini a kasaun ka ni kobolo n ikaya i ni a likuci i Dawuda.

²⁹ A kaya ka kupa n kete ka tsugono tsu Joram maku ma Ahabu, Ahaziya wo okpoi mogono ma Yahuda.

Ukpa u Jezebelu

³⁰ Ana Jehu u tawai a Jezirelu, da Jezebelu u panai ka'a, da u lapulai ashi a ni n isukumushi, da lapulai kanji ka ni, da u lanuki n katusu ka kunu.

³¹ Ana Jehu u uwai utsutsu u kefeku, da Jezebelu we ecei ni <<Vu tawa ta m matana ko vuza vu magalaka? Vi ta tsu Zimiri vuza na wu unai vuzagbayin vi ni?>>

³² Ana Jehu u dangusai ashi a ni da we enei ni da u danai, <<Yayi wi a kucina kuva?>> Ko vuza yoku wi ta lo? Da ndari n ni n re ko n tatsu indanai ni.

³³ Jehu u danai le, <<Taduku ni a idika.>> Da tana a taku ni n katusu ka kunu ka. Mpasa n ni n tsuwain a ubuta dem a kasaka n ikyamba yo odoku. Da Jehu u zuwai odoku a dasai ni.

³⁴ Da Jehu u uwai a kefeku ko mogono u lyai u so'i. Ana u ya'in nannai da u danai, <<Banai i cidangu vuka vu una u wuya va, adama a na mekere mo mogono ma'a.>>

³⁵ Ana a banai kucidangu vuka va, moko ma kaci ma'a a cinai n ene ne ekiye koci.

³⁶ Da o bonoi a danai Jehu, da u danai, <<Kadanshi ka Vuzavagudu ka shana ta ka na ka utai una u Iliya vuza va aza a Tishibi, <A ubon u Jezirelu u da nshe'e n kutakuma inyama i Jezebelu.

³⁷ Ikyamba i Jezebelu yi ta o ko okpo tsuta a na awiyan nnama punu a kakamba ka Jezirelu, tsuna babu vuza na u kufuda kudana, Jezebelu da na va.> >>

10

Jehu wu unai aza a kpa'a ku Ahabu

¹ Muku n Ahabu aza a na idashi a Samariya uma amangatatsu n kupa. Da Jehu u danai atagarda akaka u suki n ada a kubana a Samariya, n aza o tsugono tsu Jezirelu, n nkoshi m gbara-gbara, n aza a na i a kinda muku n Ahabu. U danai,

² <<Da baci yi isai atagarda akaka a nampa, muku n mogono mi ta ekiye a da, yi ta kpamu n ekeke odoku o kuvon, n likuci yi nshilya n ucanuku u kuvon,

³ Kata i zagba vuza na u yotsoi a katsuma ka muku n mogono ma, i zuwa yi u dasangu a kakuba ko tsugono ke esheku a ni. Kata yi uta i ya'an vishili adama a kpa'a ku vuzagbayin da Ahabu.>>

⁴ Ama da wovon u kanai le, da a danai, <<Lana, ngono n re n fuda baci n shilikai n Jehu ba. Yidai atsu tsa kufuda kuya'an?>>

⁵ Da vuza vu kelime vu ku kpa'a ku mogono, n vuza kelime vu likuci va, n nkoshi m gbara-gbara n aza a na i a kinda muku n mogono, a suki akaka a kubana u Jehu, a danai. <<Atsu agbashi a nu ada, ci ta a kuya'an ili i na

baci vu danai tsu ci ya'an. Ci a kuzagba vuza yoku mogono ba, ya'an ili i na ve enei i la'i n kuga'an.>>

⁶ Da Jehu u doku u danakai le katagarda ka akaka ka ire, u danai, <<Yi baci a kucina ku va, kpamu yi o kutono mu, tukai mu n aci a maku n kpa'a ku mogono vuzagbayin da a Jezirelu makpa a makyan ma nampa.>>

Muku n mogono amangatatsu n kupa, i ta a ubuta wa aza e kelime ka likuci ya, aza a na i a kubana le.

⁷ Ana katagarda ka yawai ekiye le, da e remei muku amangatatsu n kupa a, a kidai da a zuwai aci a a mabana. A su'uki mogono n ada a Jezirelu.

⁸ Ana vuza vu usuki u kayawai, da u danai Jehu, <<A tuka ta n aci a muku n mogono ma.>>

Da Jehu u danai, <<Bolongi le obolo e re, kata i zuwa ada utsutsu u likuci, i kasukpa le lo ali kayin ka asa.>>

⁹ N usana a na Jehu wu utai a kubana a ubuta u na uma i o bolongi a kinda aci, da u danai le, <<Ada kabura da ba mpa da vuza na n ya'in nsata n na a unai mogono vuzagbayin va, ama gogo na yayi wu unai ele na raka?>>

¹⁰ Vu yeve, kadanshi ka na Vuzavaguđu u ya'in adama kpa'a ku Ahabu ki ta a kushana. Vuzavaguđu u shatangu ta ili i na yi utai una u kagbashi ka ni Iliya.>>

¹¹ Da Jehu wu unai kagimi ka uma ka kpa'a ku Ahabu raka, n kumaci ku ni, aza a na i a idashi a Jezirelu, aza a gbara-gbara n aja'a a ni n anan ganu dem. Ta u kasukpai Ahabu nannai ko vuma vite.

¹² Jehu u lazai a kubana a Samariya. Ayi a Betu-ekedu vu ngubi,

¹³ Da u gasai n kumaci ku Ahaziya mogono ma Yahuda. Da we cei le, <<Ada anan yayi?>>

Da ushuki, <<Atsu aza a kpa'a ku Ahaziya ada. Ci ta a kubana ikyashi i muku n Ahabu mogono n muku n Jezebelu Egbere.>>

¹⁴ Jehu u danai uma a ni, <<Remei le n wuma,>> Da e remei le raka n wuma uma amangere n e re da a kidai le a kayinva ka Betu-ekedu. Babu vuza na u la'i.

¹⁵ Ana Jehu u kasukpa ubuta wa, da u gasai n Jehonadabu maku ma Rekabu, ayi uye a kubana kene yi. Ana a kyasana, da Jehu u danai ni, <<Vu dika mu ta a kadu ka nu tsu na mpa n dikai nu?>>

Jehonadabu wu ushuki u danai, <<E, n dika wu ta.>>

Jehu u danai, <<Ta baci nannai, neke mu kukiye ku nu.>> Da u nekei Jehu kukiye ku ni. Da Jehu u ronoi ni kukiye u kumbakai ni ekeke vu odoku vi ni.

¹⁶ Da Jehu u danai, <<Tawa kobolo nu mpa, ve ene tsu na n zuwai kadu kava u Vuzavaguđu.>> Da Jehonadabu u tonoi ni ekeke vu odoku vi ni.

¹⁷ Ana Jehu u yawai a Samariya, da wu unai aza a na a buwai a kpa'a ku Ahabu, tsu na kadanshi ka Vuzavaguđu ka utai una u Iliya.

Jehu wu unai ganu vu Balu

¹⁸ Da Jehu u bolongi uma a Samariya u danai le, <<Ahabu u ganda ka ta Balu kenu, ama Jehu wi ta a ku ganda ka yi kau.

¹⁹ Dekushekei mu eneki a Balu, n aza a ulinga ani kobolo n anan ganu a ni. Kata i kasukpa ko vuma vu te u kpa da kutawa ba, mi ta n alyuka a gbayin a na mi a kuya'anka Balu. Vuza na baci u tawai ba mi ta a kuna yi.>> Ama Jehu ugboji u da wi a kuya'anka le adama a na wu una aza a na o kutono Balu.

²⁰ Da Jehu u danai, <<Zuwai kanna ka na a kucikpa Balu.>> Da a zuwai kanna.

²¹ Jehu u suki akaka a ubuta raka a idika yi Isaraila u banuki uma a na o kutono Balu a tawa, da raka vi le a tawai, babu vuza na u kpaɗai kutawa, ali da a shatangi kpa'a ku Balu tukpa.

²² Jehu u danai vuza vu ulinga wa akashi a cida, <<Neke uma a na i o kutono Balu a uka.>> Da vuma va tana u nekei le a ukai.

²³ Da Jehu u banai a ubuta wa a'isa a Balu a kobolon Jehonadabu maku ma Rekabu. Jehu u danai aza a na i o kutono Balu, <<Lanai mayin, adama a na kata a ciya vuza na wi o kutono Vuzavaguɗu punu a katsuma ko otoni a Balu ba, sai otoni a Balu koci.>>

²⁴ Da a uwai punu a'isa a raka adama a na a ya'an alyuka n kune'e ku kusongu a kubana u Balu. Cina tana Jehu u zuwa uma amanganashi pulai, u danai le vuza na baci u kasukpai vuza te u lazai, wi ta a kutsupa m wuma uni.

²⁵ Gogo lo ana u kotsoi kune'e ku kusongu, da u danai aza a kindi n aza e kelime osoji, <<Uwai punu yi una le raka, kata i kasukpa ko vuza te u la'a ba.>> Da a unai le raka n kotokobi, da aza a kindi a n osoji o ronoi i kyamba i le na a taɗuki pulai. Da uma a Jehu a uwai punu asuvu a a'isa a Balu.

²⁶ Da a utakai katali ka a'isa ka Balu pulai o osongi ka'a.

²⁷ Da o bosoi katali ka ubuta u cida u Balu da kpamu o bosoi a'isa a Balu, da uma o bonukoi ubuta wa ubuta kukofongu ali n anna.

²⁸ Ta Jehu u zuwai a kasukpai kucikpa Balu nanai a Isaraila.

²⁹ Ama Jehu u kasukpa kuya'an unushi u na Jerobuwam maku ma Nebatu ma ya'in ba, a na u zuwai aza a Isaraila kuya'an unushi tsu na a cikpai ndendem ma azanariya e Betelu, n Dan.

³⁰ Da Vuzavaguɗu u danai Jehu, adama a na vu ya'in ta ili i na yi mejege a ashi aya, da kpamu vi ya'ankai kpa'a ku Ahabu ili i na yi a kaɗu kaya, an mi a kuciga kuya'an, adama a nannai ntsukaya n nu mi ta a kudasangu a kakuba ko tsugono ci Isaraila ali tsukaya tsu nashi.

³¹ Ama Jehu u tono wila u Vuzavaguɗu Kashile ka Isaraila n kaɗu ka ni raka ba. U kasukpa kuya'an unushi u na Jerobuwam u zuwai Isaraila a ya'in ba.

³² Ayin a nanlo, da Vuzavaguɗu u gitai kujebe abundai ki Isaraila. Haziye lu mogono ma Siriya ma lya'i ubuta wa abundai wi Isaraila n kuvon.

³³ Ili i na i dikai a kasana ka Kuyene ku Urudu, idika i Giliyadu n Gatu, n aza a Ruben, n aza a Manasa, i na i dikai a likuci i Arowa n kaɗakai ka kuyene ku Aruno daɗa Giliyadu n Bashan.

³⁴ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Jehu n ili i na uya'in, yi ta udani a katagarda ka arabali ko ngono mi Isaraila.

³⁵ Ana Jehu u bankai ukpisa, da a ciɗangini a Samariya. Da Jehowahazu maku ma ni mo okpoi mogono una u ni

³⁶ Jehu u lyai tsugono ci Isaraila a Samariya aya kamanga n kunlai.

11

egbere Ataliya u lya'i tsugono a Yahuda

¹ Ana Ataliya, anaku a Ahaziya mogono ma Yahuda, we enei maku ma ni ukpa, da u gitai kuna muku n kpa'a ku mogono.

² Ama Jehosheba mekere ma Joram mogono, u dikai Jowashi maku ma Ahaziya u sumai n ayi, a katsuma ka muku n mogono ma vuza na ishi a kuna. U sokongi ni kobolo n vuza na wi o kuwo'o yi a kunu ka asuvu. Ta u lakai e kiye a Ataliya nannai u kpaɗai kuciya kuna yi

³ Jowashi u yongoi usokongi a a'isa a Vuzavaguɗu ali aya atali, a makyan ma na Ataliya wi o tsugono ci idika ya.

⁴ A kaya ka cindere ka tsugono tsu Ataliya, Jehoyida ganu u zuwai e dekei osoji aza a kindi ku mogono, n aza a kindi ku kpa'a ku mogono a tawa wa ni a'isa a Vuzavagudu. Da u zuwai le a ya'in uzuwakpani n akucina punu a'isa a Vuzavagudu i ta o kutono yi. Da u yotsonki le Jowashi maku ma Ahaziya mogono.

⁵ Jehoyida u danai le, <<Na da ili i na i kuya'an. Kanna ka na baci yi a kubana ulinga na Ashibi kata i pece ugboku u tatsu, ute a kinda kefeku ko mogono,

⁶ ugboku u re a kinda utsutsu u Sur, ugboku u tatsu tamkpan a shamgba kacapa ko osoji a na i a kinda kpa'a ku mogono.

⁷ Ugboku u re u na wi a kuvuka a kanna ka Ashibi, i ta a kushamgba inda mogono n a'isa a Vuzavagudu.

⁸ I kukarala mogono, vuma dem u bana ucanuku u kuvon ekiye a ni, yi una vuza na baci u cigai ku'uwa an we pece da. I tono mogono a ubuta u na wa kubana dem.>>

⁹ Ovonshi osoji a ya'in tsu na Jehoyida ganu u danai. Kovonshi vo osoji dem u tawa n uma a ni aza a na a kuvuka a kanna ka Ashibi, n aza a na a kugita ulinga kanna ka Ashibi. Raka vi le a tawai u Jehoyida ganu.

¹⁰ Da u nekei kovonshi dem masara nu nraga n na mi ishi n Dawuda mogono, a na u zuwai a'isa a Vuzavagudu.

¹¹ Aza kindi a kara'i mogono, yaba dem n ucanuku u kuvon u ni e kukiye. E gerei kaci ka le a kara'i mogono ili i na i dikai a ubon u gadi a kubana a ubon u dakai a'isa a Vuzavagudu a kara'i katalikalyuka.

¹² Da Jehoyida wu utakai n Jowashi, maku mo mogono, da u ukai ni oroliko a kaci ka ni. Da u nekei Jowashi katagarda ka wila ko tsugono. Da kpamu tsunki ni mani'in me kerengu wo okpoi mogono. Da uma a basai ekiye le a danai, <<Wuma u nu u geshe mogono.>>

¹³ Ana egbere Ataliya u panai kaca'a ko osoji a na i a kindi n kaca'a ka uma, da wu utai u banai a ubuta u uma wa a'isa a Vuzavagudu.

¹⁴ Ana u yawai, da we enei mogono masavu kashani a ubuta u tsugbayin u ni devu n kashamkpatsu, tsu na kadiva ka kuzagba mogono ki. Ovonshi osoji n aza kulika igbala kashani devu n mogono ma, n uma a idika ya a mazanga n likai igbala kau. Da Ataliya u karai aminya a ni da u bosoi kadawuri u danai, <<Ugbamiwasuvu, ugbamiwasuvu.>>

¹⁵ Da Jehoyida ganu u danai ovonshi osoji, <<Utaka ni pulai e mere mo osoji, kata yi una yi n kotokobi n vuza na u banai ku isa yi dem.>> Adama a na Ganu va u dana ta, <<Kata a unai punu a'isa a Vuzavagudu ba.>>

¹⁶ A dikai ni da o tonoi n ayi a utsutsu u na odoku a tsu uwaka a kpa'a ku mogono, ta de a una ni.

¹⁷ Da Jehoyida u ya'in uzuwakpani n Vuzavagudu n mogono kobolo n uma, a danai, i ta o ku okpo uma a Vuzavagudu. Da kpamu u ya'in uzuwakpani n mogono n uma.

¹⁸ Da uma a idika ya raka a banai a ubuta wa a'isa a Balu, o bosoi a da. Da o bosoi katalikalyuka n amali a ni miri-miri. Da a unai Matan ganu vu Balu e kelime ka katalikalyuka ka.

Da Jehoyida ganu u zuwai aza a kindi a inda a'isa a Vuzavagudu.

¹⁹ Da u dikai ovonshi osoji n aza a kindi ku mogono n kpa'a ku mogono, n uma a idika ya raka, o soki mogono Jowashi ili i na i dikai a kpa'a ku Vuzavagudu a kubana a kpa'a ku mogono. A ukai n mogono utsutsu wa aza kindi a kubana a kpa'a ku ni. Da mogono ma kumbai kakuba ko tsugono u dasangi.

²⁰ Da uma a idika ya a ya'in mazanga. Likuci ya feu kpamu i ciyai matana, a na a unai Ataliya n kotokobi a kpa'a ku mogono.

²¹ Jowashi n aya e cindere a na wo okpoi mogono ma Yahuda.

12

Jowashi u lapulai A'isa a Gbayin.

¹ A kaya ke cindere ko tsugono tsu Jehu, Jowashi u gitai tsugono ci idika i Yahuda. Da u lya'i tsugono a Urushelima aya amangere. Kula ka anaku a ni ku da Zibiya, a likuci i Biyasheba.

² Jowashi u ya'an ta ili i na yi mejege a ashi a Vuzavaguđu, adama a na Jehoyida ganu u pi'isaka yi ta tsu na u kuya'an.

³ Ama n nannai dem, u boso i'uwa ya amali a ba, uma tana a lyai kelime n kubana de na ya'in kune'e ku kusongu n ili magulani a ubuta wa.

⁴ Jowashi u danai anan ganu, <<Isai ikebe i na a tukai tsu kune'e ku cida a'isa a Vuzavaguđu, n ikebe i na yi isai a ubuta u mekecu n ikebe i na yi isai wa aza a na a ya'in uzuwakpani, n ikebe i na uma a tukai n kune'e ku ucigi wa adu e le.

⁵ Kata ganu dem u dika punu a katsuma ki ikebe i na a isai ekiye a uma, u tsupa i na baci a lapulai a kpa'a ku Vuzavaguđu.>>

⁶ Ama ali a kubana aya kamanga na tatsu o tsugono tsu Jowashi, anan ganu a fuda a lapula kpa'a ku Vuzavaguđu ka ba.

⁷ Da Jowashi mogono u dekei Jehoyida ganu n anan ganu a na a buwai, u danai le, <<Adama a yidai da i kpa'ai kulapula a'isa a Vuzavaguđu? Gogo na kata i doku yi isa ikebe adama kaci ka da ba. I neke ikebe ya adama kulapula a'isa a Vuzavaguđu.>>

⁸ Da anan ganu ushuki o kudoku ki isa ikebe ekiye a uma ba, da kpamu ushuki i ta a ku kasukpa uma o yoku feu a ya'an ulinga u kulapula a'isa.

⁹ Da Jehoyida ganu u dikai akpati da tasai kakuyamkpatsu ka, u zuwai a da e kukiye ku usingai ku katalikalyuka a utsutsu wa a'isa a Vuzavaguđu. Anan ganu a na i a kinda utsutsu wa, a zuwai ikebe i na uma a tukai raka punu a akpati va.

¹⁰ Ayin a na baci enei ikebe ya i yimkpa ta punu akpati va, kata kadani ko mogono n ganu vu gbayin a tawa e kece ikebe ya i na a tukai a'isa a Vuzavaguđu kata a zuwa i da ujika.

¹¹ Kata e neke ikebe ya wa aza a na a zuwai a lana ulinga wa, aza a na a tsu tsupa uma a na i ulinga wa a'isa a Vuzavaguđu, n aza ulinga u kuma'a n eshe'wi a ndanga,

¹² Ama'in, n aza kushe'we atali. I ta ulinga n ikebe ya adama a na tsula ndanga n atali a na e she'wei adama a'isa a Vuzavaguđu, kata kpamu a tsupa ulinga u na u buwai a'isa a Vuzavaguđu.

¹³ Ikebe i na a tukai a'isa a, a una i da a ubuta u kuya'anka اساس azurufa ba, ko tana ikimatsu yi nkuni ba, na nsasu, n ishiyaun ba, ko ucanuku u yoku wa azanariya n azurufa adama a'isa a Vuzavaguđu ba.

¹⁴ E neke ta ikebe ya adama a na a tsupa aza ulinga a kulapula a'isa a.

¹⁵ A zuwa aza a kulana ulinga wa a tuka n mekecu mi ikebe i na a unai adama ku lapula a'isa a Vuzavaguđu ba, adama a na a ya'an ta ili yi usubi.

¹⁶ Ikebe i na e nekei adama e kune'e ku kutakpa unushi n kune'e ku kucinukpa unushi a tuka n i da a'isa a Vuzavaguđu ba. I nanlo i anan ganu i da.

¹⁷ Makyan ma nanlo, Haziylu mogono ma Siriya u banai u ya'in kuvon n likuci Gatu, u lyai le. Da u kpatalai a kubana kuya'an kuvon n Urushelima,

¹⁸ Jowashi mogono ma Yahuda u purai ucanuku u cida u na ikaya i ni Jehoshafatu, Joram n Ahaziya, ngono n cau n Yahuda, e nekei Vuzavagudu, da u bolongi n ili i na ayi u nekei Vuzavagudu, da u su'uki Haziyele u da raka, kobolo n azanariya a na i uzuwi a kunu ku kuzuwa a'isa a Vuzavagudu n kpa'a ku mogono. Da mogono Haziyele u kasukpai Urushelima.

¹⁹ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Jowashi, n ili i na u ya'in yi ta udani a katagarda ka arabali ka ngono n Yahuda.

²⁰ Da aza a gbara-gbara o yoku a katsuma ka aza ulinga a ni a ya'in nsata, da unai Jowashi a Betu-milo a uye u na u banai a Sila.

²¹ Aza a na a una ni ele da, Jozabadu maku ma Shimeyatu n Jehozabadu maku ma Shomeru. A cidangu ni kobolo n ikaya ni a likuci i Dawuda. Da Amaziya maku ma ni wo okpoi mogono a una u ni.

13

Jehowahazu mogono mi Isaraila.

¹ A kaya ka kamanga n ka tatsu ko tsugono tsu Jowashi maku ma Ahaziya mogono ma Yahuda, Jehowahazu maku ma Jehu u gitai tsugono ci Isaraila a Samariya, da u lya'i tsugono aya kupa na e cindere.

² Da u ya'in ili i gbani-gbani a ashi a Vuzavagudu. U tonoi tsu na Jerobuwam maku ma Nebatu u ya'in, u lyai kelime n kuya'an unushi u na Jerobuwam u zuwai aza a Isaraila a ya'in.

³ Da Vuzavagudu uya'in wupa n aza a Isaraila kau, da u kasukpai Haziyele mogono ma Siriya n maku ma ni Ben-hadadu u kanai kulya'a le n kuvon.

⁴ Da Jehowahazu uya'in avasa u Vuzavagudu u banka le, da u panai avasa a ni, adama a na we ene ta tsu na mogono ma Siriya mi o ko'uso aza a Isaraila.

⁵ Da Vuzavagudu u tukai n vuza na u ki isa aza a Isaraila ekiye aza a Siriya. Da aza a Isaraila a ciyai idashi i matana tsu na ishi cau.

⁶ Ama da aza a Isaraila a lyai kelime n kuya'an unushi, o ku tono uye u Jerobuwam. A kasukpai kashamkatsu ka kamali ka Ashera a Samariya kashani.

⁷ Babu ili i na a kasukpakai osoji a Jehowahazu, akumbi odoku amangere n kupa koci, n ekeke odoku kupa, n osoji a idika akpan kupa (10,000) adama a na mogono ma Siriya ma una ta kagimi da u bonokoi le tsu kubuta ku na wunlai wi a kupura.

⁸ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Jehowahazu, n ili i na u ya'in, n utsura u tsugono ci ni, yi ta udani a katagarda ka arabali ko ngono mi Isaraila.

⁹ Ana Jehowahazu u bankai ukpisa, da a cidangu ni a Samariya. Da maku ma ni Jowashi wo okpoi mogono a una u ni.

Jowashi mogono mi Isaraila

¹⁰ A kaya ka kamangankupa na e cindere ko tsugono tsu Jowashi mogono ma Yahuda, Jowashi maku ma Jehowahazu wo okpoi mogono mi Isaraila a Samariya. Da ulya'i tsugono aya kupa n atali.

¹¹ Da uya'in kagbanigbani a ashi a Vuzavagudu. U iwain ku kasukpa unushi u na Jerobuwam maku ma Nebatu u zuwai aza a Isaraila kuya'an. Da u tonoi uye u le.

¹² Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Jowashi, n ili i na u ya'in, n utsura u tsugono u ni n tsu na u lya'i Ahaziya mogono ma Yahuda n kuvon, yi ta udani a katagarda ka arabali ko ngono mi Isaraila.

¹³ Ana Jowashi u bankai ukpisa, da a cidangu ni a Samariya kobolo n ngono mi Isaraila. Da Jerobuwam wo okpoi mogono a una u ni.

Ukpā u keneki Ilisha

¹⁴ Ana Ilisha u vaki mbala n na u kukuwa ka, Jowashi mogono mi Isaraila u banai kene yi, da u shikai u danai. <<Esheku aya, esheku aya, keke vo odoku n akumbi odoku a Isaraila.>>

¹⁵ Ilisha u danai ni, <<Dika utan n aya'a.>> Da u ya'in tsu na u danai ni.

¹⁶ Da Ilisha u danai mogon mi Isaraila, <<Rono utan u nu,>> Da Ilisha u zuwai kukiye ku ni e kukiye ku mogono ka.

¹⁷ U danai ni, <<Bayuwa katusu ka na ki a kinda kasana.>> Da u bayuwa katusu ka. Da Ilisha u danai ni, <<Tawa,>> da u tawai. Da Ilisha u danai, <<Kaya ka Vuzavaguḡu ka ulya'i, kaya ka na ka kuciya ulya'i a Siriya, adama a na vi ta a kulya'a Siriya kobolo n Afeku n kuvon raka-raka.>>

¹⁸ Ilisha u doku danai ni, <<Dika aya kata vu tawa idika.>> Da mogono ma dikai kaya u tawai idika ali kutatsu da u kasukpai.

¹⁹ Da vuma vu Kashile u ya'in wupa n ayi u danai. <<Vi ishi a ku tawa idika ya kutawun ko kutali, vi ta a kulya Siriya ali vu loko le raka. Ama gogo na kutatsu kuḡa vi a kulya'a le koci.>>

²⁰ Ilisha u kuwai ḡa a cigai ni. Kobolo ka aza Mowabu a tsu tuka ta idika yi Isaraila kuvon kaya dem.

²¹ Ana aza a Isaraila ilo a kucidangu vuma vu yoku, gogolo ḡa enei uma a bundai a kutawa le, ḡa a ya'in gogo'o a taduki keven ka ikyamba ka a kasaun ki Ilisha ḡa a sumai. Ana keven ki ikyamba ka ka sa'wai etele a Ilisha, ḡa vuma va u bonoi n wuma ḡa u dangai kashani.

²² Haziyeḡu mogono ma Siriya u takacikai aza a Isaraila a makyan ma tsugono tsu Jehowahazu.

²³ Ama adama a ucigi u Vuzavaguḡu a kubana a uma a Isaraila. Da u panai asuvayali ele adama a uzuwakpani u na u ya'in n Ibrahim, n Ishaku, kobolon Yakubu. Ali anana u kasukpa una le ba ko u loko le a aḡhi a ni ba.

²⁴ Ana Haziyeḡu mogono ma Siriya ma kuwai, ḡa maku ma ni Ben-hadadu wo okpoi mogono a una u ni.

²⁵ Da Jehowashi mogono mi Isaraila u lyai kelime ka Ben-hadadu maku ma Haziyeḡu ali kutatsu. Da wi isai likuci ya aza Isaraila i na Ben-hadadu wi isai ekiye Jehowahazu esheku a Jehowashi.

14

Amaziya mogono ma Yahuda

¹ Amaziya maku ma Jowashi u gitai tsugono tsu Yahuda a kaya ka ire ko tsugono tsu Jowashi maku ma Jehowahazu mogono mi Isaraila.

² Amaziya na aya kamanga n a tawun ḡa wo okpoi mogono, ḡa u lya'i tsugono a Urushelima aya kamanga n kuci. Kula ka anaku a ni ḡa Jehowadin, vuza na wu utai a Urushelima.

³ Amaziya u ya'an ta ili i na yi mejege a aḡhi a Vuzavaguḡu, n nannai dem u ya'an tsa akaya a ni Dawuda ba. Da u tonoi tsa esheku a ni Jowashi.

⁴ Amaziya u takpa a'isa amali ele ba, ḡa uma a kanai kubana na a ya'in kune'e ka alyuka o kusongu ḡe a ubata wa.

⁵ Ana Amaziya u yevei wo okpo ta mogono, ḡa u zuwai a unai agbashi a na a unai esheku a ni.

⁶ Ama wu una muku ma aza a na a unai esheku a ni ba, u tonoi tsu na a danai a katagarda ka Musa a na Vuzavaguḡu u danai, <<Isheku yi a kukuwa adama unushi u muku n le ba, ko muku n kuwa adama unushi wi isheku i le ba. Yaba dem wi ta a kukuwa adama unushi u ni.>>

⁷ Ayi ɗa wu unai aza a Edom akpan kupa (10,000) a kaɗakai ka mkpaɗi. Da wi isai likuci i Sela n kuvon, ɗa u saba'a ni kula wo okpoi Jokiteyelu. N kula ku ɗaɗa e tsu ɗekushe ubuta wa ali anana.

⁸ Da Amaziya usuki n alingata a kubana u Jehowashi maku ma Jehowahazu, matsukaya ma Jehu mogono mi Isaraila u danai, <<Tawa, tsu gasa aashi n aashi.>>

⁹ Ama ɗa Jehowashi mogono mi Isaraila wu ushuki Amaziya mogono ma Yahuda, u danai, <<Madanga ma kawana a Lebano u suki n akaka a kubana a madanga ma gbayin ma Sida a Lebano, u danai, <Neke kolobo kaya mekere ma nu u zuwa.> Da manama ma kakamba mo yoku a kupasamgbanai ɗa u dasai kawana ka n ene.

¹⁰ Mayun ɗa vu lya'a ta aza a Edom, ɗa vu gitai ugbamukaci. Ama vu ya'an mazanga adama u lya'i u na vu ciyai, vu dasangu a kpa'a. Yidai i zuwai ɗa vi a kuciga ku ronoko kaci ka nu atakaci, n uma a idika i Yahuda kpamu?>>

¹¹ Ama ɗa Amaziya u kpaɗai kupana. Da Jehowashi mogono mi Isaraila u banai vishili n Amaziya, mogono ma Yahuda. A Betu-shemeshi a idika i Yahuda.

¹² Osoji a Isaraila a lya'i Yahuda n kuvon, ɗa yaba dem u sumai o kubono a kpa'a ku ni.

¹³ Jehowashi mogono mi Isaraila u remei mogono Amaziya ma Yahuda, maku ma Jowashi matsukaya ma Ahaziya, ɗe e Betu-shemeshi. Da Jehowashi u banai u bosoi mashilya ma Urushelima ili i na i dikai a utsutsu u Ifirayimu a kubana utsutsu u mogon ma na ugaɗi u ni u yawai udashi amangatawantali (600).

¹⁴ Da u purai azanariya n azurufa, n ucanuku u na wi alisa a Vuzavagudu kobolon n i na yi a kunu ku kuzuwa a kpa'a ku mogono. N uma a na e nekei tsu kaguta, ɗa yeve u bonoi a Samariya.

¹⁵ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Jehowashi n ili i na u ya'in, n utsura u tsugono tsu ni n tsu na kpamu u lya'i Amaziya mogono ma Yahuda n kuvon, yi ta udani a katagarda ka arabali ko ngono mi Isaraila.

¹⁶ Ana Jehowashi u bankai ukpisa, ɗa a cidangu ni a Samariya kobolon nu ngono mi Isaraila. Da maku ma ni Jerobuwam wo okpoi mogono a una u ni.

¹⁷ Amaziya maku ma Jowashi mogono ma Yahuda u yongoi n wuma ali aya gendu a na Jehowashi maku ma Jehowahazu mogono mi Isaraila u kuwai.

¹⁸ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Amaziya yi ta udani a katagarda ka arabali ko ngono n Yahuda.

¹⁹ Da a ya'in nsata adama a na a una Amaziya a Urushelima, ɗa u sumai a kubana a Lakishi. Da a suki uma a kubana a Lakishi, a una ni ɗe.

²⁰ O bonokoi keven ki ikyamba ka ni a Urushelima o kodoku, ɗa a cidangu ni kobolo n ikaya i ni a likuci i Dawuda.

²¹ Da uma a Yahuda raka a dikai maku ma ni Azariya vuza va aya gendu n kete, a zuwai ni wo okpoi mogono a una we esheku a ni Amaziya.

²² Ayi ɗa vuza na u ma'asakai Ilatu ɗa u bonokoi ni idika i Yahuda a na esheku a ni a kuwai.

Jerobuwam vu ire mogono mi Isaraila

²³ A kaya ke gendu ko tsugono tsu Amaziya maku ma Jowashi mogono ma Yahuda, Jerobuwam maku ma Jowashi mogono mi Isaraila, wo okpoi mogono a Samariya. Da u lya'i tsugono aya amangere n kete.

²⁴ U ya'in kagbanigbani a aashi a Vuzavagudu. U iwain ku kasukpa unushi u na Jerobuwam maku ma Nebatu u zuwai aza a Isaraila a ya'in.

²⁵ Ayi da u bonokoi kure'e ki idika yi Isaraila ili i na i dikai a Lebo-hamata a kubana e kuyene ku Araba, tsu na kadanshi ka Vuzavaguđu, Kašhile ka Isaraila ka na ka utai una u Yunana maku ma Amita, keneki ka na ka utai a Gatu-hefaru.

²⁶ Ama Vuzavaguđu we ene ta tsu na aza a Isaraila i atakaci a gbani-gbani, agbashi n aza a na i a gbashi ba, raka vi le atakaci. Babu vuza na u kubaŋka le

²⁷ Vuzavaguđu u dana an wi a kutakpa kula ki Isaraila a duniyan ba, wi ta a kuya'an ulinga n Jerobuwam maku ma Jowashi adama a na u wu isa le.

²⁸ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Jerobuwam, n ili i na uya'in raka, n utsura u tsugono ci ni, n tsu na uya'in kuvon, n tsu na u bonokoi n aza a Isaraila n likuci i Dimaska n Hamata aza a na ishi a idika i Yahuda, raka yi ta uđani a katagarda ka arabali ko ngono mi Isaraila.

²⁹ Jerobuwam u bankai ukpisa nu ngono mi Isaraila. Da maku ma ni Zakariya wo okpoi mogono.

15

Azariya mogono ma Yahuda

¹ A kaya ka kamanga n ke cindere ko tsugono tsu Jerobuwam mogono mi Isaraila, Azariya maku ma Amaziya u gitai tsugono a Yahuda.

² Ayi n aya gendu n kete a na u gitai tsugono, da u lya'i tsugono a Urushelima aya amangerenkupa n e re. Kula ka anaku a ni ku da Jekoliya a Urushelima.

³ U ya'in ili i na yi mejege a ashi a Vuzavaguđu, tsu na esheku a ni Amaziya u ya'in.

⁴ N nannai dem, u takpa a'isa amali ba, da uma a lya'i kelime n kubana n a ya'in kune'e ka alyuka n osongi ili magulani de.

⁵ Da Vuzavaguđu u lapai mogono nu mbala ma ukutu, ali u kuwai. Da u yongoi a kpa'a ku ni kau. Jotan maku mo mogono da a zuwai u lana kpa'a ka, n uma a idika ya.

⁶ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Azariya n ili i na u ya'in raka yi ta uđani a katagarda ka arabali ko ngono n Yahuda.

⁷ Ana Azariya u bankai anan koko a ni n kiya, da a cidangu ni n ikaya i ni a likuci i Dawuda. Da Jotan maku ma ni wo okpoi mogono.

Zakariya mogono mi Isaraila.

⁸ A kaya ka kamangankupa n kulai ko tsugono Azariya mogono ma Yahuda, Zakariya maku ma Jerobuwam u gitai tsugono ci Isaraila. U lya'i tsugono a Samariya wotoi u tali.

⁹ Zakariya u ya'in kagbanigbani u Vuzavaguđu, tsu na ikaya i ni i ya'in. U kasukpa unushi u na Jerobuwam maku ma Nebatu u ya'in ba a na u zuwai aza a Isaraila kuya'an unushi.

¹⁰ Shalum maku ma Jabeshi u ya'in nsata adama a na a una Zakariya mogono, wu unai ni e kelime ka uma, da wo okpoi mogono.

¹¹ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Zakariya wi ta uđani a katagarda ka arabali ngono mi Isaraila.

¹² Da kadanshi ka Vuzavaguđu ka shanai ka na u ya'in a kubana u Jehu u danai, <<Kpa'a ku nu ki ta a kudasangu a kakuba ko tsugono ali tsukaya tsu nashi.>>

Shalum mogono mi Isaraila

¹³ Shalum maku ma Jabeshi u gitai tsugono a idika yi Isaraila a kaya ka kamangankupa n kuci ka tsugono tsu Uziya mogono ma Yahuda, u lya'i tsugono wotoi u te a Samariya.

¹⁴ Da Menahem maku ma Gadi wu utai a Tiza u banai a Samariya, wu unai Shalum mogono. Da wo okpoi mogono.

¹⁵ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Shalum, kobolon nu nsata n na u ya'in, yi ta udani a katagarda ka arabali ko ngono mi Isaraila.

¹⁶ Makyan ma nanlo da Menahem wu unai likuci i Tifasa n likuci i wawa i na yi ukara'i n ayi, adama a na uma a a iwan ta kuneke utan. Da wu unai amaci aza a tsuma u karukpai a da.

Menahem mogono mi Isaraila

¹⁷ A kaya ka kamangankupa n kuci ko tsugono tsu Azariya mogono ma Yahuda. Menahem maku ma Gadi u gitai tsugono ci Isaraila, U lya'i tsugono a likuci i Samariya aya kupa.

¹⁸ Da Menahem u ya'in kagbanigbani a ashi a Vuzavaguđu. A makyan mo tsugono tsu ni raka, u iwain kukaşukpa unushi u Jerobuwam maku ma Nebatu, a na u zuwai aza a Isaraila kuya'an unushi.

¹⁹ Da Pulu mogono ma Asiriya u banai kuvon a idika yi Isaraila. Da Menahem u nekei ni azurufa akpan kamangankupa n e cindere (37,000) adama a na u banka yi tsu na tsugono ci ni tsa kushamgba n utsura.

²⁰ Menahem mogono u ciyai ikebe ya a ubuta wa aza ikebe i Isaraila, u zuwai le utafu vuma dem u tuka n azurufa amangerenkupa u mogono ma Asiriya. Da mogono ma Asiriya ma kucikpa ma kpađai kubanka aza a Isaraila n kuvon kpamu u dasangu a idika ya ba.

²¹ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Menahem n ili i na u ya'in yi ta udani a katagarda ka arabali ko ngono mi Isaraila.

²² Ana Menahem u bankai ukpisa, da Pekahiya maku ma ni wo okpoi mogono a una u ni.

²³ A kaya ke gendu ko tsugono tsu Azariya mogono ma Yahuda, Pekahiya maku ma Menahem u gitai tsugono ci Isaraila a Samariya, da u ya'in aya e re.

²⁴ Da u ya'in kagbanigbani a ashi a Vuzavaguđu. U iwain ku kaşukpa unushi u na Jerobuwam maku ma Nebatu ma zuwai aza Isaraila kuya'an.

²⁵ Da vuzagbayin vo osoji Peka maku ma Ramaliya, u ya'in nsata adama a na una yi. Kobolo m uma amangerenkupa a Giliyadu. Peka wu unai mogono, kobolo n Agobu n Ariya. E kefeke ka ni a Samariya. Da Peka wu unai Pekahiya da wo okpoi mogono a una u ni.

²⁶ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Pekahiya n ili i na u ya'in yi ta udani a katagarda ko ngono mi Isaraila.

Peka mogono mi Isaraila

²⁷ A kaya ka amangerenkupa n ere o tsugono tsu Azariya mogono ma Yahuda. Peka maku ma Ramaliya wo okpoi mogono mi Isaraila a likuci i Samariya, da u lya'i tsugono aya kamanga.

²⁸ Da Peka u ya'in kagbanigbani a ashi a Vuzavaguđu. U iwain kukaşukpa unushi u na Jerobuwam maku ma Nebatu ma zuwai aza a Isaraila kuya'an.

²⁹ Ayin a Peka mogono mi Isaraila, Tigilatu-piliza mogono ma Asiriya u tawai u dikai Ijonu, Ebelu-betu-maka, Janowa, Kedeshi n Hazoru. U dikai Giliyadu n Galili, kobolon n idika i Nafutali, da u bonokoi uma a, a Asiriya.

³⁰ Da Hosiya maku ma Ila ma ya'ankai Peka maku ma Ramaliya nsata da a una ni. Da wo okpoi mogono a una u ni a kaya ka kamanga ko tsugono tsu Jotan maku ma Uziya.

³¹ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Peka n ili i na u ya'in yi ta udani a katagarda ka arabali ko ngono mi Isaraila.

Jotan mogono ma Yahuda

³² A kaya ka ire ko tsugono tsu Peka maku ma Ramaliya mogono mi Isaraila, Jotan maku ma Uziya mogono ma Yahuda u gitai tsugono.

³³ Ayi n aya kamanga na tawun a na wo okpoi mogono, da u lya'i tsugono a Urushelima aya gendu n kete. Jerusha da kula ka anaku a ni mekere ma Zadoku.

³⁴ Jotan u ya'in ili i na yi mejege a ashi a Vuzavaguđu. U ya'in tsu na esheku a ni Uziya a ya'in.

³⁵ Ama u langasa nvali ma amali a ba, da uma a lya'i kelime ku bana de n a ya'in kune'e ku kusongu. Jotan u ma'asakai utsutsu ugadi wa alisa a Vuzavaguđu.

³⁶ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Jotan n ili i na u ya'in yi ta udani a katagarda ka arabali ko ngono n Yahuda.

³⁷ Ayin a nanlo Vuzavaguđu u gitai kusuku Rezin mogono ma Siriya n Peka maku ma Ramaliya a banka aza a Yahuda n kuvon.

³⁸ Ana Jotan u bankai ukpisa, da a cidangini kobolo na anan koko ani a likuci i Dawuda esheku. Da maku mani Ahazu wokpoi mogono.

16

Ahazu mogono ma Yahuda

¹ A kaya ka kupa n ke cindere ko tsugono tsu Peka kolobo ka Ramaliya, da Ahazu kolobo ka Jotan mogono ma Yahuda u gitai tsugono.

² Ahazu wi ta n aya kamanga a na wo okpoi mogono, da u lya'i tsugono a Urushelima aya gendu n ke te. Da u kpadai kuya'an ili i mejege a ashi a Vuzavaguđu Kashile ka ni, tsu na koko ni Dawuda u ya'in.

³ U tonoi uye u mogono mi Isaraila, ali da u ya'in alyuka akina n maku ma ni, o kutono uye wu unata wu uduniyan u na Vuzavaguđu u lokoi kafu aza a Isaraila.

⁴ U ya'in alyuka e kune'e ku kusongu n ili i magulani a nvali, nu nsansa kobolo n ubuta wa nlulu mu ndanga.

⁵ Da Rezin mogono ma Siriya n Peka mogono kolobo ka Ramaliya mogono mi Isaraila a gadukpai adama a na a shilika n Urushelima, da a kanza Ahazu, ama a fudai ba.

⁶ Ayin a nanlo tana Rezin mogono ma aza Siriya wi isa de Ilatu adama Siriya, a na u lokoi aza a Yahuda. Da aza Edom a banai a dasangi de ali n anana.

⁷ Ahazu u suki alingata a bana a dana Tigilatu-piliza mogono ma aza Asiriya na akaka u danai, <<Mpa kagbashi ka nu ka'a, maku ma nu kpmu. Tawa vu isa mu ekiye o mogono ma Siriya m mogono ma aza a Isaraila, aza a na i o kuvon nu mpa.>>

⁸ Da Ahazu u dikai azurufa n azanariya a na u ciyai alisa a Vuzavaguđu n a na i a kunu ku kuzuwa e kefeke ko mogono, da u su'uki na a da tsu kune'e u mogono ma Asiriya.

⁹ Da Tigilatu-piliza u panai ufolu u ni, da u bankai Dimaska n kuvon, da u lya'i ni. Da u purai uma a likuci a, a kubana a Kiru, da wu unai Rezin.

¹⁰ Da mogono Ahazu u banai Dimaska adama a na u gasa n Tigilatu-piliza mogono ma aza Asiriya. Da we enei katalikalyuka. Da u su'uki Uriya Ganu n idani yi iyoci i ka'a, n uteku tsu na a ya'in ka'a.

¹¹ Da Uriya Ganu u ma'in katalikalyuka ka n iyoci tsu na mogono Ahazu u su'uki de a Dimaska, da u kotsoi ka'a kafu mogono Ahazu u bono.

¹² Ana mogono mo bonoi a Dimaska da we enei katalikalyuka ka, da u banai devu u nekei kune'e de.

¹³ U ya'in kune'e ku kusongu ku ni n ki ishina, da u darukpai de kune'e ku makyān da u vishangi mpasa n kune'en ku matana de gadi vu katalikalyuka ka.

¹⁴ Da u takpai katalikalyuka ka viyum vishili ka na ki e kelime ka Vuzavagudu, da u zuwai ka a kakambu n ubon u gadi n katalikalyuka ka savu ka.

¹⁵ Da mogono Ahazu u nekei Uriya ganu kadanshi, u danai <<A katalikalyuka ka gbangam ka savu ka, vu neke de kune'e ka alyuka o kusongu n usana, n ka alyuka a ishina n kulivi, n ka alyuka o kusongu n ki ishina i mogono, kobolo n ka alyuka a kune'e ku kusongu ku uma idika raka, n kune'e ka alyuka ki ishina ku le, n ki ili kuso'o ku le. Kata vu vishangu mpasa ma alyuka n kune'e kusongu n alyuka raka de gadi vu katalikalyuka ka. Ama n kuya'an ta ulinga n katalikalyuka ka viyum vishili ka adama a na n lansa ubanki.>>

¹⁶ Da Uriya ganu uya'in tsu na Ahazu mogono u danai ni.

¹⁷ Da Ahazu mogono u takpai e kedetsu akambu a, da wu utukai n asasu a gbagba'in a na i punu. Da kpamu wu utukai n kebelyu ka gbangam ka na a dabangi gadi vi iyoci yo obomburon n iyum ishili ya, da u zuwai le idika a gadi vu ulanga wa atali.

¹⁸ Da u mudai kafalaka ka na mogono mo tsu tono a kanna ka ashibi, da kpamu u takpai kafalaka ku uye ka ku'uwa alisa a Vuzavagudu, u ya'an ta nannai adama o mogono ma aza Asiriya.

¹⁹ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Ahazu, n ili i na u ya'in dem, yi ta udani a katagarda ko ngono n Yahuda.

²⁰ Da Ahazu u bankai ukpisa da a cidangi ni kobolo n ikaya i ni a likuci Dawuda. Da maku ma ni Hezekaya wo okpoi mogono a una u ni.

17

Hosiya mogono mi Isaraila

¹ A kaya ka kupa n ka ire ko tsugono tsu Ahazu mogono ma Yahuda, da Hosiya kolobo ka Ila ko okpoi mogono mi Isaraila a Samariya, da u lya'i tsugono aya kuci.

² Da u ya'in kagbanigbani u Vuzavagudu, ama ba tsu na ngono mi Isaraila n lya'i tsugono kelime ka ni ba.

³ Da Shalumaneza mogono ma aza Asiriya u bankai Hosiya n kuvon da u ciyai ulyai. Adama a nannai da Isaraila u bonoi o kutono mogono ma Asiriya, da a kanai kubansuka yi n utafu.

⁴ Ama da mogono ma Asiriya u zuwakai an Hosiya vuma gbani-gbani da, adama a na u su'uku ta So mogono ma Masar n akaka, da kpamu u iwain kudoku kuneke mogono ma Asiriya utafu u ni, tsu na u kiwanai kuya'ansa kaya lakam. Adama a nannai da Shalumaneza u remei ni da u gbagurai a kunu ku ugbashi.

⁵ Da mogono ma Asiriya ma bankai idika ya raka n kuvon, da u kara'i Samariya n kuvon ali aya a tatsu.

⁶ A kaya ka kuci ko tsugono tsu Hosiya. Dada mogono ma Asiriya ma lya'i Samariya n kuvon da u purai aza a Isaraila a kubana Asiriya. U zuwai le a Hala, a likuci Gozan a kakina ka kuyene ku Haboru n likuci ya aza a Midiya.

Tsugbashi tsa aza a Isaraila adama unushi

⁷ Ili nampa ya raka i gita ta adama a na aza a Isaraila a nusaka ta Vuzavaguđu Kashile ke le, ayi na wu utakai le a idika i Masar ekiye o mogono Firi'auna. A ubuta u na o tonoi amali o yoku

⁸ n kuyongo ka uduniyan u na Vuzavaguđu o lokoi e kelime ke le, kobolo n kuyongo ku na mogono mi Isaraila ma tukai.

⁹ Aza Isaraila a ya'ankai Vuzavaguđu Kashile ke le kagbanigbani usokongi. A ma'akai kaci ka le ubuta wa amali a likuci i le raka, ili i na i dikai a likuci wawa ali a kubana a likuci i gbagbain yi nshilya.

¹⁰ A shikpakai kaci ka le iyoci i kamali ka Ashera a ubuta wa nsansa m mululu ma ndanga dem.

¹¹ A ya'in alyuka da o songi ili i magulani, tsu na uduniya u na Vuzavaguđu u lokoi e kelime ke le a ya'in. Da a ya'in ili i gbani-gbani i na i zuwai Vuzavaguđu wupa.

¹² Da a cikpai amali a na Vuzavaguđu u danai, <<Kata i cikpa le ba.>>

¹³ Vuzavaguđu u yongo ta a kudanasa n aza a Isaraila n aza a Yahuda n una u eneki n oboci raka, u danai, <<Kpatalai i kasukpa uye u gbani-gbani u da, kata i tono wila n kadanshi ka va, tsu na kuyotsongusu ku va ki, ku na n danai ikaya i da, n ku na kpamu n su'uki da n tsu una wa agbashi a va eneki.>>

¹⁴ Ama da aza a Isaraila a kpadai kupana, da a ya'in ugbamukaci ci ikaya i le, aza a na a iwain kushuku n Vuzavaguđu Kashile ke le.

¹⁵ Da a iwain wila u Vuzavaguđu n uzuwakpani u na u ya'in n ikaya i le kobolo n kadanshi ka na u danai i le. Da o tonoi amali a gbani-gbani, da e le feu okpoi aza a gbani-gbani. O tonoi kuyotsongusu ku uduniyan u na wi ukarai n ele, ko a na Vuzavaguđu u danai i le, <<Kata i tono ili i na i a kuya'ansa ba,>> Ama da a ya'in ili i na Vuzavaguđu u sankai le a ya'an.

¹⁶ A kasukpai kadanshi ka na Vuzavaguđu Kashile ke le ka danai le raka, da a luwakai kaci ke le amali e re tsu iyoci yi ndendem, n iyoci i kamali ka Ashera. A kudangi a cikpai azangata da kpamu a cikpai Balu.

¹⁷ Da a lyukai muku n le nkere n olobo akina. Da a pi'isai tsuboci n adabu, e dengei kaci ka le a ubuta u kuya'an kagbanigbani e kelime ka Vuzavaguđu, ka na ka zuwai ni wupa.

¹⁸ Adama a nannai da Vuzavaguđu u ya'in wupa n aza a Isaraila da u lokoi le a ashi a ni. Kumaci ku Yahuda ku da koci u kasukpai.

¹⁹ Aza Yahuda feu o tono wila u Vuzavaguđu Kashile ke le ba, da a kucikpa o tonoi kupi'isa ku na aza a Isaraila a tukai le.

²⁰ Adama a nannai da Vuzavaguđu u iwain aza a Isaraila raka, da u takacikai le, da u nekei le ekiye irala i le ali u zuwai le a puwankai e kelime ka ni raka-raka.

²¹ Ana u pecei aza a Isaraila n kpa'a ku Dawuda, da a zuwai Jerobuwam kolobo ka Nebatu wo okpoi mogono me le. Da Jerobuwam u zuwai aza a Isaraila a kasukpai kutono Vuzavaguđu, u zuwai le a ya'in unushi u gbayin.

²² Da aza a Isaraila a lya'i kelime n kuya'an unushi u na Jerobuwam u ya'ansai, a kasukpa u da ba,

²³ ali Vuzavaguđu u lokoi le e kelime ka ni, tsu na u dansai a una u wa agbashi a ni eneki. Adama a nannai da a dikai aza a Isaraila a idika i le a bankai tsugbashi a idika i Asiriya, kpamu ta de a buwai ali n anana.

Omoci a dasangi a Isaraila

²⁴ Da mogono ma Asiriya ma purai uma a likuci i Babila, n Kuta, n Ava, n Hamata n Sefarwayim, u zuwai le a dasangi a likuci i Samariya una wa aza a Isaraila. Da isai idika i Samariya da a dasangi a likuci ya.

²⁵ Ana a dasangi de n ugiti, o tono Vuzavagudu ba, da u suki ikawu i banai yi unai aza o yoku a katsuma ke le.

²⁶ Da a su'uki mogono ma Asiriya n akaka, a danai, <<Uduniya u na vu dikai da vu zuwai le a dasangi a likuci i Samariya ya, e yeve ili i na kamali ka likuci ka ka cigai ba. Da u su'uki le n ikawu, i na ya kuna le.>>

²⁷ Da Mogono ma Asiriya me nekei kadanshi ka nampa, <<Lansai ganu vu te a katsama ka aza a na i purai a Samariya a kubana ugbashi, kata i zuwa yi u bono de u dasangu de, kata u yotsongu le ili i na kamali ka idika ya ka cigai.>>

²⁸ Da vuza te a katsuma ka aza a na a purai a kubana ugbashi a likuci i Samariya u bonoi da u dasangi e Betelu da u kanai kuyotsongusu le tsu na o kutono Vuzavagudu.

²⁹ Ama n nannai dem uma a ya'ansai amali a kaci ke le a likuci kakau i na a dasangi, da a shikpai le a ubuta u kucikpa wa aza a Samariya. Uduniyan kakau u ya'an ta nannai feu a likuci i na a dasangi.

³⁰ Aza a Babila a ya'in Sukotu-benotu, da aza a Kuta a ya'in Neregalu, aza a Hamata tamkpamu a ya'in Ashima,

³¹ da aza Avitu a ya'in Nibuhazu n Tarutaku, da aza a Avitu o songi muku n le akina tsa alyuka a kubana u Adurameleki n Anameleki, kamali ka aza Avitu.

³² A cikpai Vuzavagudu. Ama a tsu zagba ta uma o yoku a katsuma ke le okpo anan ganu a'isa a ubuta wu nvali n le.

³³ A tsu cikpa ta Vuzavagudu ama kata kpamu a cikpa amali e le tsu na uduniyan a ubuta una utukai le.

³⁴ Ali n anana a buwa ta de o kutono ka akpisa ku le tsu na a kiwanai. E le o tono Vuzavagudu ba, tana o tono wila u ni n kadanshi ka ni ba, wila n kadanshi ka na Vuzavagudu u nekei kumaci ku Yakubu, a yi na u ne'i kula Isaraila.

³⁵ Ana Vuzavagudu u ya'in uzuwakpani n aza a Isaraila, u danai le ta, <<Kata i tono amali o yoku, ko i kudanku le ba, kata kpamu i cikpa le ko i ya'anka le alyuka ba.

³⁶ Ama Vuzavagudu ayi na wu utukai da n kukiye ku utsura ku gbangam ku ni a Masar, ayi da koci vuza na i kutono. Ayi da ya ku kudanku ayi da kpamu ya kuneke alyuka ada.

³⁷ Mayun da i tono wila, n kadanshi ka ni, n ili i kutono i na u danakai da. Kata i tono amali o yoku ba.

³⁸ Kata i cinukpa n uzuwakpani u na n ya'in n ada ba, kpamu kata i tono amali o yoku ba.

³⁹ Ama i tono Vuzavagudu Kashile ka da, ayi da vuza na u ki isa da ekiye irala i da raka.>>

⁴⁰ Ama n nannai dem da a kpadai kupana, ama da a lya'i kelime n kutono kupi'isa ku na a kiwanai.

⁴¹ Ko a na uma a nampa i a o kutono Vuzavagudu, a lya'a ta kelime n kutono amali e le. Ali n anana muku n le nu ntsukaya n le a buwa ta de a kuya'an tsu na ikaya i le i ya'in.

¹ A kaya ka tatsu ko tsugono tsu Hosiya kolobo ka Ila mogono mi Isaraila, da Hezekaya kolobo ka Ahazu mogono ma Yahuda u gitai kulya'a tsugono.

² Ayi na aya kamanga n a tawun a da wo okpoi mogono, da u lya'i tsugono a Urushelima aya kamanga n kuci. Kula ka anaku a ni ku da Abi mekere ma Zakariya.

³ U ya'in ili i na yi mejege a ashi a Vuzavaguđu, derere tsu na esheku a ni Dawuda u ya'in.

⁴ U fadai nvali n atali a cida, da u kapai kamali ka Ashera. Da u bosoi koko ka viyum vishili ka na Musa u ya'in, adama a na ali n anana aza a Isaraila i ta a kuya'ansaka ka atsakana. E ci deke ta koko ka n kula Nehushatan.

⁵ Hezekaya wushuku ta n Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila. Babu vuza na a kugisanku n ayi a katsama ko ngono n Yahuda raka, ko aza a na a lya'i tsugono kelime ka ni ko kacapa ka ni.

⁶ U gbagai Vuzavaguđu mayin, u kasukpa yi ba, ama u tonoi wila u na Vuzavaguđu u nekei Musa.

⁷ Da Vuzavaguđu u yongoi kobolo n ayi, da u kanai kuciya u lya'i a ubuta wi ili i na u ya'in dem. Adama a nannai da u ya'ankai mogono ma Asiriya ugbamiwasuvu, u iwain ku ya'anka yi tsugbashi.

⁸ Ili na i dikai de a kaginda ka kindi a kubana a likuci yi nshilya, da u lya'i a za Filistiya n kuvon ali a kubana a Gaza n kure'e ku ni.

⁹ A kaya ka nashi ko tsugono tsu Hezekaya, ka na ko okpoi kaya ke cindere ko tsugono tsu Hosiya kolobo ka Ila mogono mi Isaraila, da Shalumaneza mogono ma Asiriya ma bankai Samariya kuvon da u kanzai i da.

¹⁰ A ukocishi u kaya ka tatsu, da Shalumaneza wi isai likuci i Samariya. Adama nanai a isai Samariya a kaya ka tali ko tsugono tsu Hezekaya, ka na ko okpoi kaya ka kuci ko tsugono tsu Hosiya mogono mi Isaraila.

¹¹ Da mogono ma Asiriya ma purai aza a Isaraila a kubana Asiriya, da u zuwai le a dasangi a likuci i Hala i na yi a kakina ka kuyene ku Haboru a Gozan. Da kpamu u zuwai aza a yoku a likuci ya aza Midiya.

¹² I nampa ya i yain ta adama a na aza a Isaraila a iwain kutono Vuzavaguđu Kashile ke le, da kpamu o kodoi uzuwakpani u ni, u na Musa kagbashi ka Vuzavaguđu ka tonokoi le. A iwain kupana, da kpamu a kpafai kutono u da.

Sanakaribu u takacikai Yahuda

¹³ A kaya ka kupa n ka nashi ko tsugono tsu Hezekaya, da Sanakaribu mogono ma Asiriya u bankai likuci yi nshilya ma aza a Yahuda raka n kuvon da u remei le.

¹⁴ Da Hezekaya mogono ma Yahuda u su'uki mogono ma Asiriya n akaka a nampa a Lakishi, u danai, <<N ya'an ta unushi, kasukpa mu, mi ta a kutsupa i na baci vu danai n tsupa.>> Da mogono ma Asiriya ma danai Hezekaya mogono ma Yahuda ma nekei azurufa amangatawantatsu (300) n azanariya kamangankupa.

¹⁵ Da Hezekaya u nekei ni azurufa raka, a na a cinai a'isa a vuzavaguđu kobolo n a na a cinai kunu ku kuzuwa e kefeku ko mogono.

¹⁶ A makyan ma nanlo tana Hezekaya wu ura de azanariya a na u surai utsutsu wu a'isa a Vuzavaguđu n a na u surai a urotu wu utsutsu, da u nekei mogono ma Asiriya.

¹⁷ Da mogono ma Asiriya ma suki vuza kelime vo osoji a ni kobolo n ovonshi a ni n abundai, utai a Lakishi a kubana u mogono Hezekaya a Urushelima. Da a lazai a kubana a Urushelima, a na a yawai da a shamgbai

a ubon uye u mini u na wi a ku'uwa a kaginda, devu n uye u na u lazai a kubana a ubuta u kuza'a.

¹⁸ Ana e dekei mogono Hezekaya, da Eliyakimu kolobo ka Hilikiya, vuzagbayin vu kefeku ko mogono, n Shebuna kadani ka kunu ka afada, kobolo n Jowa kolobo ka Asafu kadani utai.

¹⁹ Da vuza kelime vo osoji u danai le, <<Danai Hezekaya a kaka a nampa, <I na mogono magbayin ma aza Asiriya ma dansai i dana, an yidai vi e kukefe apa'a?

²⁰ Vu dana vi ta n ugboji n utsura wo osoji, na lo kadanshi kagbani ka koci vi a kuya'an. U yayi vu zuwai katsura ka nu, ali da vi a kuya'anka mu ugbamiwasuvu?

²¹ Lana, da baci vu zuwai katsura ka nu a Masar, ayi na wi an kakungu ka na ka ci kida vuma kukiye, kata ka uka yi usan a ayin a na u tsubaki a ka a. Ta Firi'auna mogono ma Masar mi nannai u vuza na baci de dem u zuwai katsura ka ni wa a ni.

²² Ama da baci vu danai mu, <<Tsu zuwa ta katsura ka tsu u Vuzavaguđu Kashile ka tsu.>> Ayi da vuza na Hezekaya u fadai ubuta u cikpa u ni n atialalyuka a ba? Da kpamu udanai aza Yahuda n Urushelima <<A katalikalyuka ka nampa ka koci ya kuya'an kucikpa a Urushelima ba?>>

²³ <<Tawa na, i ya'an tsulaga n vuzagbayin vu va, mogono ma Asiriya. N kuneke wu ta odoku akpan e re (2,000), vi baci a kuciya akumbi e le.

²⁴ Ninidai va kufuda va ciya ulyai n osoji e kenu a nu, ninidai va kusheshe kushilika n kosoji ka babu utsura ka vuzagbayin va, ko nu ubanki wa ekeke odoku n akumbi aza a Masar?

²⁵ Ko n nannai ba, vu ene ta adanshi n utsura u Vuzavaguđu u da tsu lya'i idika ya ba? Vuzavaguđu da n kaci ka ni u danai tsu, bankai likuci ya n kuvon kata yi una i da.>>

²⁶ Da Eliyakimu kolobo ka Hilikiya, n Shebuna kobolo n Jowa a danai Vuza vu kelime vo osoji, <<Tsu folono wu ta ya'an kadanshi n kelentsu ka aza a Arami, adama a na tsu la'a ta n kufuda ka'a mayin. Kata vu ya'anka tsu kadanshi n kelentsu ka aza a Ibrahi ba, talo aza na i a gadi a mashilya ma likuci a pana.>>

²⁷ Ama da vuza kelime vo osoji va wushuki, u danai, <<Ada i sheshe ta ko wu ada u da n vuzagbayin vu da da vuzagbayin vu va u suki n akaka a nampa a koci? Ayi u ciga ta yaba dem u pana ada, adama a na ayin a na baci tsu kambuki likuci i nampa, i ta a ku takacika kobolo n ada. I ta a kupana kambulu n kakuli ali a lya'a awiyan e le, kata kpamu o so'o akyana e le.>>

²⁸ Da vuza vu kelime va u dangai kashani u dekei aza a Ibrahim, u danai, <<Panai akaka o mogono ma gbayin vuzagbayin mogono ma Asiriya.

²⁹ Ili i na mogono ma dansai i dada na. <Kata i kasukpa Hezekaya u doro da ba. Wi a kufuda ku isa da ekiye ava ba.

³⁰ Kata i kasukpa Hezekaya u bono ko da alau i zuwa adu ada a ubuta u kutono Vuzavaguđu, i dana, mayun Vuzavaguđu wi ta a ku isa tsu. E kuneke likuci i nampa ya ekiye o mogono ma Asiriya ba.>

³¹ Kata i pana kadanshi ka Hezekaya ba, ili i na mogono ma Asiriya ma dansai i dada na. <Lansai idashi i matana nu mpa, kata yu uta i tawa wa a va. Kata yaba dem u lya'a umaci u kashina ki itacishi ka ni n ndanga m mabiri, kata kpamu yaba dem u so'o mini o mogbodo ma ni,

³² ali a makyan ma na n kutawa ma pura da a kubana a idika i na yi ci idika i da, idika i na yi n ishina, n makyan ma savu, idika yi ilikulya'a n ashina itacishi kobolo n ndanga n zaitu n ishigi. Zagbai wuma ba ukpa ba.

Kaṭa i pana kadanshi ka Hezekaya ba, adama a na wi ta a kuvaruku da, a na u danai, <<Vuzavagudu wi ta a kisa tsu.>>

³³ kaṁali ku uduniyan u yoku ki ta lo, ka na ka sawai kisa idika ekiye o mogono ma Asiriya?

³⁴ Tedei aṁali a Hamata n Arapadu? Tedei kpamu aṁali a Sefaravim, n Hena, n a Iwa? A fuda ta isa Samariya ekiye aya?

³⁵ Yayi a kaṭsuma ka aṁali a idika i nampa ka na ka kufuda kisai idika i ni ekiye aya? Adama a nannai ninidai Vuzavagudu wi a kufuda ku isa Urushelima ekiye aya?>>

³⁶ Ama da uma a, a paḍai bini, e kebece yi ukuna ba, adama a na mogono ma dana le ta, <<Kaṭa i kebece yi kakuna ba.>>

³⁷ Da Eliyakimu kolobo ka Hilikiya, vuzagbayin e kefeku ko mogono, n Shebuna kadani ka kunu ka afada n Jowa maku ma Asafu, a banai u Hezekaya n ntogu n le ukari, da a danai mogono ili i na vuza kelime vo osoji a Asiriya u dansai.

19

Hezekaya u laṁsai ubaṁki u Vuzavagudu.

¹ Ana Hezekaya mogono u panai i na a danai, da u karai ntogu n ni da u ukai akashi a kpalu da u banai aṭisa a Vuzavagudu.

² Da u suki Eliyakimu vuzagbayin vu kefeku ko mogono, n Shebuna kadani, kobolo n anan ganu a gbagbain, raḱa vu le u uki n akashi a kpalu da a banai u keneki Ishaya kolobo ka Amazo.

³ Da a danai ni, <<I na Hezekaya mogono u danai i ḍanna. Anana kanna ka atakaci ka'a, ki ishikushi, n ko wono. Ki ta an kanna ka aḡanda, kpamu vuka va vu buwa n utsura u na wa kufuda wa matsa ba.

⁴ Ugan ba Vuzavagudu Kaṣhile ka nu ka pana ta kadanshi ka aṛaḍi ka na vuza kelime vo osoji a Asiriya u dansai, a na vuzagbayin vi ni mogono ma Asiriya ma suku ni u dana Kaṣhile ka wuma, yoku ba Vuzavagudu Kaṣhile ka nu ki ta o ku bongo yi adama a kadanshi ka. Adama a nannai vasa adama aṭsu na tsu buwai na.>>

⁵ Ana nkoshi n gbara-gbara o mogono Hezekaya a yawai u Ishaya,

⁶ da Ishaya u danai, <<Dana vuzagbayin vu nu, <I na Vuzavagudu u dansai i ḍanna. Kaṭa vu takacika kaḱi ka nu adama a kadanshi kagbanigbani ka na vu panai adama aya a ubuta wa aza a usuki o mogono ma Asiriya ba.

⁷ Lana, mi ta a kuzuwaka yi ayinviki o yoku a na a kuzuwa yi u pana kadanshi ka na ka kuzuwa yi u kpatala o kubono a idika i ni, a ubuta u na n kuzuwa una yi de n kotokobi.>>

⁸ Ana vuza kelime vu mogono ma u panai a danai mogono ma Asiriya ma kaṣukpaṭi Lakishi, da u loloi da u banai u cinai mogono a vishili n aza a Libina.

⁹ Ana mogono ma panai ukuna adama Tirihaka mogono ma Itopiya, <<Adama na wu utai ku shilika n ayi.>> Da kpamu u doku da u suki aza a usuki u Hezekaya a dana yi.

¹⁰ <<Nanai da ya kudana Hezekaya mogono ma a Yahuda. <Kaṭa vu kaṣukpa Kaṣhile ka nu, ka na vushuki n ayi, ka yaṁsa wu n kadanshi ba, a kudana a kuneke Urushelima ekiye a mogono ma Asiriya ba.

¹¹ Lana, vu pana ta i na ngono n Asiriya n ya'ankai idika raḱa, tsu na a unai le gbende. Avu vi ta a kulaka?

¹² Aṁali uduniyan a nampa isa le ta, uduniyan u na ikaya i va i laṅasaṭi, Gozan, n Haran, n Rezefa, n uma Adini aza a na i a Telasaru?

¹³ Tedei mogono ma Hamata, n mogono ma Arapadu, n mogono ma likuci i Sefaravim, n Hena kobolo n Iva?> >>

Avasa a Hezekaya

¹⁴ Ana Hezekaya wi isai akaka a katagarda ka na aza a usuki a a tukai da u kecei, da u dikai ka'a da u uwai a'isa a Vuzavaguđu da u bayuwai ka'a e kelime ka Vuzavaguđu.

¹⁵ Da Hezekaya u ya'in avasa u Vuzavaguđu, u danai, <<Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila, avu na vi idashi a kakuba ko tsugono e mere mo Corobi, avu ende'in avu da Kashile ko tsugono tsu aduniyan raka. Avu da vu ya'in gadi n idika.

¹⁶ Zuwa atsuvu, vu pana, Vuzavaguđu. Bayuwa ashi a nu kata vu ene. Vu Pana kadanshi ki ishikushi ka na Sanakaribu u ya'ankai nu Kashile ka wuma.

¹⁷ Mayun da, Vuzavaguđu, ngono ma Asiriya n langasa ta uduniyan n idika i le.

¹⁸ Kpamu da u variki amali e le akina. Adama a na e le amali a da ba, ama ndanga n atali a da, a na uma a ya'in n ekiye.

¹⁹ Gogo na, Vuzavaguđu Kashile ka tsu, isa tsu ekiye a ni, adama a na tsugono tsu uduniyan raka ci yeve an avu da koci Vuzavaguđu, Kashile.>>

Kene ku Ishaya adama uyikpi u Sanakaribu

²⁰ Da Ishaya kolobo ka Amazo ka suki n akaka a kubana u Hezekaya. U danai, <<Ili i na Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila ka danai i da da na, m pana ta avasa a nu adama Sanakaribu mogono ma Asiriya.

²¹ Kadanshi ka na Vuzavaguđu u ya'in adama a ni ka da da na,

<<Likuci i Sihiyona
i goyo wu ta da kpamu i zo'oshi nu,
likuci i Urushelima
a kugadafa ka wu kaci tsu na vi iladi.

²² <<Yayi vu goyoi da vi a kushika?

Yayi vi a kudangusaka kalakatsu
yayi kpamu vi a kinda n ashi aradi?

Vuza cida vi Isaraila da.

²³ Vu suku ta aza a usuki a nu a shika Vuzavaguđu,
da vu danai, <N kabundai ka keke odoku a va
a da n kumbai nsasan mu ugadi,

n na n la'i n ugadi raka a Lebano.

Da n poloi ndanga n sida n na n la'i n ugadi,
nu ndanga n Firi n na n la'i n uga'in,

n uwa ta punu e mere ma kutsun,
kutsun ku umaci u singai ku ni.

²⁴ N gawai ayinva a likuci i yoku
da n soli mini mo omoci,
da n deketengi n ataka e ene aya
nyeneke m masar raka.>

²⁵ <<Vu pana ba?

A na n sheshei ukuna u nampa de ali megeshe?

Ili i na n sheshe de megeshe

i da da yi a kushana gogo na,

tsu na vi o kubonoko

likuci yi ukanji agali.

²⁶ Kāta uma a na i idāshi punu okpo babu utsura,
i tā e kuje'eke ikyamba, kātā a ripula.

Okpo tsu mita ma kapulaka,
tsu mita ma na mutai a kashina,
tsu mita ma na mu utai gadi vu kukpa'a,
ma na ma tsu dekpe babu mo gbonguro.

²⁷ <<Ama n yeve tā mayin
ubuta u na vu ci yongo, kutawa ku nu n kulaza ku nu.
N yeve tā tsu na vi a wupa nu mpa.

²⁸ Adama a na vu ya'an tā wupa nu mpa,
n ugbamukaci u nu, m pana tā arabali a nu n kaci kaya,
gogo na mi tā a kuzuwa kudopi a vunu vu nu,
kātā n uka mojubo a una u nu,
kātā n zuwa wu vu kpatala
o kubono n uye u na vu tukai.

²⁹ <<Da Ishaya u danai Hezekaya, na va wi tā o kokpo urotu wa nu, kaya
ka lala yi tā a kulya'a ili i na yi utai n kaci ka ni, kātā kaya ka e re i lya'a
utaci. Ama a kaya ka tatsu i ca'a ishina i da kātā i kya'a, i ca'a ashina itacishi
ali i lya'a umaci u le.

³⁰ Kagimi ka ka kpa'a ku Yahuda, ki tā o kutopo tsu ndanga n na n zuwai
aralu e le a idika da a matsai.

³¹ Kagimi ka uma a na a buwai n wuma utā tā a Urushelima n katsura
ka uma a na a la'akai a kusan ku Sihiyona, adama a na ucigi u Vuzavaguđu
Mala'imili da u sheshei kuya'an nanai.

³² <<Adama a nannai, ili i na Vuzavaguđu u danai i danna a ukuna u
mogono ma Asiriya. Wi a ku'uwa a likuci i nampa ko u taduku kaya'a punu
ba. Wi tana feu a kutawa nu nraga ko u ma'a adasukpatsu adama a na u
kumba mashilya ma ni ba.

³³ Wi tā o kubono n uye u na wu utakai, wi a ku uwa a likuci i nampa ya
ba. Mpa Vuzavaguđu n dansa tā.

³⁴ Mi tā a kubanka likuci i nampa kātā mi isa i da, adama a tsugbayin tsu
va n uzuwakpani u na n ya'in n kagbashi kaya Dawuda.>>

³⁵ N kayin ka nanlo da kalingata ka Vuzavaguđu ka banai da ka unai osoji
aza a Asiriya akpan amangatawun na amanganashi n a tawun (185,000).
Ana kayin kasai da a cinai uma vagali ukpa.

³⁶ Da Sanakaribu mogono ma Asiriya u sumai da u bonoi a Niniva da u
daşangi de.

³⁷ Kanna kete, ayi a mavalı a kucikpa kamali ka ni Nisaroku, da muku nre
n ni Adurameleki kobolo n Shareza unai ni n kotokobi, da a sumai a kubana
idika i Arara. Da kolobo ka ni, Isarahadon wo okpoi mogono a una u ni.

20

Mbala n Hezekaya

¹ A ayin a nanlo, Hezekaya u kanai mbala ali devu n ukpa. Da Ishaya
keneki kolobo ka Amazo ka banai kene yi da u danai ni, ili i na Vuzavaguđu
u danai i danna vu fobuso kpa'a ku nu, adama a na vi a kula'a ba. Vi tā a
kukuwa.

² Da Hezekaya u kpatalai a_{shi} a_{ni} a kasaka da u vasai u Vuzavaguđu. U danai,

³ <<Vuzavaguđu ciba, tsu na kagbashi ka_{nu} ko tonoi nu mayin n kađu ka_{ni} ra_{ka}, kpamu n ya'an ta_{ili} i singai a_{shi} a_{nu}.>> Da Hezekaya u shika_i wuya-wuya.

⁴ Ama babu na Ishaya wu uta_{ulanga} u mere me kefeku ma, da kadanshi ka Vuzavaguđu ka_{tawai} wa_{ni}.

⁵ <<Kpatala vu bono vu dana Hezekaya, vuza kelime vu uma a_{va}, ili i na Vuzavaguđu Ka_{shile}, Ka_{shile} ka esheku a_{nu} Dawuda ka danai i danna, m pana ta_{avasa} a_{nu}, kpamu mene ta_{kujilya} ku nu, adama nannai, mi ta_o kupotsokpo wu, ka_{ta} a kanna ka tatsu vu bana a_{Isa} a Vuzavaguđu,

⁶ ka_{ta} n doku wu aya_{gendu} a wuma. Ka_{ta} kpamu mi isa wu n likuci i nampa ekiye o mogono ma Asiriya, mi ta_{ki} isa likuci i nampa adama a_{kaci} ka_{va} n kagbashi ka_{va} Dawuda.>>

⁷ Da Ishaya u danai, <<Tuka_i n kayu ka ma_{biri} ka_{ta} i pa_{daka} kamici ka, adama na u potso.>>

⁸ Da Hezekaya we ecei Ishaya, <<Yida_i yo kokpo urotu u na Vuzavaguđu u ku potsokpo mu, ali n fuda m bana a_{isa} a Vuzavaguđu a kanna ka tatsu?>>

⁹ Da Ishaya u danai, <<Na da wo kokpo urotu u Vuzavaguđu wa_{nu}, a kudana, Vuzavaguđu u kuya'an ta_i na u ya'in uzuwakpani. Gogo na zagba i na vu la'i n kuciga, kululu ku laza kelime n udashi kupa, ko kubono ka_{capa} n udashi kupa?>>

¹⁰ Da Hezekaya wu ushuki, u danai, <<Ili ya atakaci i da ba kululu kudoku ugadi kelime ali udashi kupa. A na ko kubono ka_{capa} udashi kupa.>>

¹¹ Da Ishaya keneki u vasai u Vuzavaguđu, da Vuzavaguđu u bonokoi kululu ka ka_{capa} ali udashi kupa, cina de ku laza udashi u Ahazu mogono.

Aza a usuki a na utai a Babila

¹² A makyan ma nanlo tana, Merodaka-baladan maku ma Baladan mogono ma Babila, kolobo ka Baladan, u suki n akaka kobolo n kune'e u mogono Hezekaya, adama a na u pana ta_{arabali} a na wi gbaga ba.

¹³ Da Hezekaya u rabasai le, da u yotsongi le unu a kuzuwa a_{ni}, azanariya n azurufa a_{ni}, ili i wali n ili i magula_{ni}, m mani ma singai ma_{ni}, n ucanuku u kuvon u ni kobolo n ili ra_{ka} i na yi punu a_{kunu} kuzuwa ka. Babu i na i buwai a kpa'a ku ni, ko tsugono tsu ni, i na Hezekaya u kpa_{dai} ku yotsongu le.

¹⁴ Da keneki Ishaya u banai u mogono, da we ecei, <<Teda_i uma a nampa utai? Yida_i a cigai?>> Da mogono Hezekaya wu ushuki, u danai, <<Uta_{ta} a idika i da'in, a Babila.>>

¹⁵ Da keneki Ishaya we ecei ni, <<Yida_i vi yotsongi le a kpa'a ku nu?>> Da mogono Hezekaya wu ushuki, <<E ene ta_{ili} ra_{ka} i na yi punu a kpa'a ku va, Babu i na yi a_{kunu} ku kuzuwa ku va, i na n kpa_{dai} kuyotsongu le.>>

¹⁶ Da Ishaya u danai Hezekaya, <<Pana kadanshi ka Vuzavaguđu.

¹⁷ Lana, kanna ki ta_{lo} a kutawa, ka na a kupura ili i na vi ni i da a_{kunu} ku kuzuwa ku nu, n i na ikaya i nu i foboi a ayin cau ali a kutawa anana a banka a Babila. Ko ili ite a kubuka wu ba. Vuzavaguđu da u dansai.

¹⁸ Ka_{ta} muku n nu n yoku n na vu matsai, a dika n da, ka_{ta} o bonoko le ndari e kefeku ko mogono ma Babila.>>

¹⁹ Da Hezekaya u danai Ishaya, <<Kadanshi ka Vuzavaguđu ka na vu danai mu kasingai ka'a,>> Adama a na u sheshe ta, <<Babu ili yoku i baci a kuciya idashi i ma_{tana} a ayin a_{va}.>>

²⁰ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Hezekaya n ili i na u ya'ansai, n ukuna wu utsura u tsugono u ni, n tsu na u gayai kayinva, n nkariki n na n tsu tuka n mini a likuci, i ta udani a katagarda ka tsumani tsu ngono n Yahuda.

²¹ Da Hezekaya u bankai ukpisa. Da Manasa kolobo ka ni ko okpoi mogono a una ni.

21

Manasa mogono ma Yahuda

¹ Manasa wi ta n aya kupa n e re a na u gitai kulya'a tsugono, da u lya'i tsugono tsu Urushelima aya amangerenkupa n tawun kula ka anaku a ni ku da Hafiziba.

² Da u ya'ankai Vuzavaguđu kagbanigbani, o kutono uye wu unata wu uduniyan u na Vuzavaguđu u loko i e kelime ka aza a Isaraila.

³ Adama a na u doku ta u ma'asaka ubuta wa a'isa u na Hezekaya esheku a ni o bosoi, da kpamu u ma'akai kamali ka Balu katalikalyuka, da u ya'in kululu ku Ashera tsu na Ahabu mogono mi Isaraila ma ya'in. Da kpamu u kudanki wotoi n azangata u ya'ankai le tsugbashi.

⁴ Da u ma'in atalikalyuka a'isa a Vuzavaguđu a ubuta u na Kashile kadanai, <<A Urushelima da n kuzuwa kula kuva.>>

⁵ Da u ma'akai wotoi n azangata a gadi atalialyuka a ulanga u re e wa a'isa a Vuzavaguđu.

⁶ Da u lyukai maku ma ni akina. Da u kanai kuya'an tsuboci n kapalan kashi. U kanai kutono aza a na a gbbai kaci n akpisa. Da u ya'in kagbanigbani kau u Vuzavaguđu, ka na ka zuwai Vuzavaguđu wupa n abundai.

⁷ Da u she'wei kululu ku kamali ka Ashera da u shikpai kuda a'isa a Kashile, a ubuta u na Kashile kadanai Dawuda kobolo n Sulemanu kolobo ka ni, <<Punu a kpa'a ku nampa n Urushelima da n zagbai a katsuma ka kumaci ka aza a Isaraila raka, n kuzuwa kula ku va ayin babu uteku.

⁸ Mpa n kudoku kuzuwa ene a aza a Isaraila uta kpamu a idika i na n nekei ikaya i le ba, da baci o tonoi wila u va, n wila u na kagbashi ka va Musa u nekei le.>>

⁹ Ama da uma a kpadai kupana, da tana Manasa u variki le, da a ya'in kagbanigbani ka na ka la'i uduniya u na Vuzavaguđu wu unai kafu a aza Isaraila.

¹⁰ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi a ubuta wa agbashi a ni eneki, u danai.

¹¹ <<Adama ili yu unata i nampa, i na Manasa mogono ma a Yahuda u ya'in, da kpamu u ya'in u nushi u gbayin u na u la'i wa aza Amoriya, e le na ishi punu n idashi kafu ayi, da kpamu u zuwai aza a Yahuda u nushi a ubuta u kutono ka amali a ni,

¹² adama nannai, Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila ka dana ta. Lana, mi ta a kutuka n atakaci a ili i nampa a Urushelima n Yahuda, kata yaba dem na u panai u je'eke ikyamba.

¹³ Kata, n gisangu Israila n vicu'u vu kawin ka na n gisanki Samariya n vicu'u vu kawin ka na kpamu n gisanki kpa'a ku Ahabu, kata n tene'en Urushelima raka-raka tsu na vuza u tsu tene'en mevene, kata u kimba ma'a.

¹⁴ Kata n vakangu kagimi ka kumaci ku uma a va, kata n neke le ekiye a i rala i le aza a na e ku reme kata isa le u canuku u kuvon.

¹⁵ Adama na a ya'an ta kagbanigbani a ashi a va, da kpamu a zuwai mu wupa, a kanna ka na ikaya i le yi utai a idika i Masar, ali a ku tawa anana.>>

¹⁶ Manasa kpamu wu una ta aza babu unushi n aḅundai, ali Urushelima u shanai nu mpasa ma aza babu unushi a uteku u nampa a kubana uteku u nan de, babu bi'i n unushi u na u zuwai aza a Yahuda a ya'ankai Vuzavaguḁu.

¹⁷ Kagimi ku ulinga ka Manasa n ili i na u ya'in a ayin tsugono ci ni, kobolo n unushi u na u ya'in dem, yi ta uḁani a katagarda ka tsumani tsu ngono ma Yahuda.

¹⁸ Da Manasa u bankai ukpisa ḁa a ciḁangi ni a kashina ka kpa'a ka ni, kashina ka Uza. Da Amon kolobo ka ni ko okpoi mogono a una u ni.

Amon mogono ma Yahuda

¹⁹ Amon wi ta n aya kamanga n e re ana u gitai tsugono, ḁa u lyai tsugono tsu Urushelima aya e re. Kula ka anaḁu ni ku ḁa Meshulemetu mekere ma Haruza vuza va aza a Jotuba.

²⁰ Da u ya'in kagbanigbani u Vuzavaguḁu tsu na esheku a ni Manasa u ya'in.

²¹ U tonoi ili na esheku a ni u ya'in raḁa, ḁa u tonoi amaḁi a na esheku a ni u tonoi ḁa u cikpai le.

²² U kaṣukpai Vuzavaguḁu, Kaṣhile ki ikaya i ni, u kpaḁai kutono uye u Vuzavaguḁu.

²³ Da nkoshi m gbara-gbara mu ulinga n Amon mogono a gbaḁai kaci ke le ḁa unai ni a suvu e keḁeku ko tsugono ci ni.

²⁴ Ama ḁa uma a likuci a unai aza a na a ya'in nsata ḁa unai Amon mogono ma, ḁa aza a likuci a, a zuwai Josaya kolobo ka ni tsugono a una u ni.

²⁵ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Amon n ili i na u ya'in, yi ta uḁani a katagarda ka tsumani tsu ngono n Yahuda.

²⁶ Da a ciḁangi ni a kasaun ka ni a kashina ka Uza. Da Josaya kolobo ka ni ko okpoi mogono a una u ni.

22

Josaya mogono ma Yahuda

¹ Josaya wi ta n aya kunlai a na u gitai tsugono, ḁa u lya'i tsugono tsu Urushelima aya kamangankupa n kete. Kula ka anaḁpa ni ku ḁa Jedida mekere ma Adaya va aza Bozukatu.

² Da u ya'in kasingai u Vuzavaguḁu, u tonoi uye wa a kaya a ni Dawuda raḁa, kpamu u kpatala usingai ko ugula ba.

Josaya u lapulai a'isa

³ A kaya ka kupankunlai ka tsugono ci ni, ḁa Josaya u su'uki Shafan kolobo ka Azaliya matsukaya ma Meshulam a kubana a'isa a Vuzavaguḁu. U danai,

⁴ <<Gaḁukpai i bana u Hilikiya ganu vu gbayin, adama a na u kece ikebe i na uma a tukai a'isa a Vuzavaguḁu, i na aza kindi u utsutsu isai ekiye a uma.

⁵ Kaṁa a ḁika ikebe ya e neke aza a kulapu ka a'isa a Vuzavaguḁu. Kaṁa e le tamkpamu a ḁika a tsupa aza ulinga a na i a kulapula a'isa,

⁶ n aza a kukpa'a, n ama'i kobolo n ashewi atali. Kaṁa kpamu a ciya i na a ku tsulaka aburakpatsu n atali a na kulapulaka a'isa a Vuzavaguḁu.

⁷ Kpamu vuza wi a kece le o tono uteku tsu na unai ikebe ya ba, adama a na i ta a kuya'an ulinga u le n kamayun.>>

Hilikiya u ciyai Katagarda ka Wila

⁸ Da Hilikiya ganu vu gbayin u danai Shafan kadani ko mogono, <<N ciya ta katagarda ka wila punu a'isa a Vuzavaguđu.>> Da u nekei Shafan da u keci ka.

⁹ Da Shafan kadani, u banai o mogono, da u danai ni. <<Kagbashi ka nu ka pura ta ikebe i na a ciyai a'isa da e nekei aza kelime na i ulinga a'isa Vuzavaguđu.>>

¹⁰ Da Shafan u danai mogono, <<Ganu Hilikiya u neke mu ta katagarda.>> Da Shafan u keci ka e kelime ko mogono.

¹¹ Ana mogono ma panai kadanshi ka katagarda ka wila ka, da u karai ntogu n ni.

¹² Da mogono ma danai Hilikiya ganu, n Ahikam kolobo ka Shafan, n Akubo kolobo ka Mikaya, n Shafan kadani ko mogono kobolo n Asaya kalingata ka mogono. U danai,

¹³ <<Banai i lansa kuyeve ku Vuzavaguđu adama katagarda kana a ciyai na va, i ya'an keci adama a va, n adama uma kobolo n aza Yahuda dem. Adama a na mayun, wupa u Vuzavaguđu u yimkpa ta n kabundai wa tsu, adama a na ikaya i tsu i tono wila u na katagarda kanampa ko o tonoi ba, kpamu a ya'an i na yi udani a katagarda kanampa adama a tsu ba.>>

¹⁴ Da ganu Hilikiya kobolo n Ahikam, n Akubo, n Shafan, n Asaya a banai u Huluda vuka vu Shalum keneki, kolobo ka Tikuwa, matsukaya ma Haruhasu, kalani ko ntogu n ganu, gogo na wi ta n idashi punu a Urushelima, ubon u i re. Da a ya'in kadanshi n ayi.

¹⁵ Da u danai le, <<Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila ka dana ta. <Danai vuza na u suki da wawa va,

¹⁶ Vuzavaguđu u dana ta. Lana, n ku tuka ta n kawuya ubuta u nampa, n ubuta wa aza ana i punu. Tsu na kadanshi ka ki a katagarda kana mogono ma Yahuda ma kecei.

¹⁷ Adama a na aza a Yahuda a kasukpa mu ta, da a kanai ku ya'anka amali o yoku kune'e ki ili i magulani, adama a na a zuwa mu wupa n ulinga wa ekiye u le raka, adama a nannai wupa u va wi ta a kutasa adama ubuta u nampa, kpamu babu vuza na wa ku kima u da.>

¹⁸ Ama adama a na mogono ma Yahuda, ayi da u suki da i bana i lansa kuyeve ku Vuzavaguđu, <I na ya kudana yi i danna, Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila ka dana ta, adama ukuna u kadanshi ka na vu panai,

¹⁹ adama a na vi ta n kadu ko kutoni, kpamu da vu goyoi kaci ka nu e kelime ka Vuzavaguđu, an vu panai uteku tsu na n dansai adama a ubuta u nampa kobolo n uma a na i punu, a na o kokpo agali kata n ya'anka le una, da vu karai ntogu n nu ali da vu shikai a makanga ma va, mpa feu m pana ta, mpa Vuzavaguđu n dansai.

²⁰ Adama a nannai, n kuzuwa wu ta vu kuwa, vu tono ikaya i nu, kata a cidangu wu a kasaun ka nu n matana. Kata ashi a nu a kpada kene kawuya ka na n kutuka a ubuta u nampa.> >>

Da a banai a danai mogono raka ili i na vuka va vu danai.

23

Josaya u lapulasakai Uzuwakpani

¹ Da mogono me dekei aza a gbara-gbara a Yahuda n Urushelima raka.

² Da u lazai a kubana a'isa a Vuzavaguđu kobolo n aza a Yahuda, n aza a Urushelima, n anan ganu, n eneki kobolo n uma raka, maku n vuzagbayin. Da u kecekei le katagarda ka wila ka na u ciyai a'isa a Vuzavaguđu a.

³ Da mogono ma dangai kashani devu n kashamkpatsu, da u ya'in Uzuwakpani e kelime ka Vuzavaguđu. U danai, yu ushuku ta an wa kutono Vuzavaguđu n wila u ni, n kadanshi ka ni n ili i kutono, n kađu ka ni kobolo n wuma u ni raka, kata kpamu u tono kadanshi ku uzuwakpani ka na ki punu udani a katagarda ka nampa. Da uma raka ushuki n wila wa feu.

⁴ Da mogono ma zuwai Hilikiya vuzagbayin vu anan ganu, n anan ganu na a na i o kutono yi, kobolo n aza a kindi a utsutsu a bana a utuka n ebelu a na a tsu ya'anka kutoni ku kamali ka Balu, n Ashera, n wotoi n azangata. Da ma zuwai o songi i da a ukara'i u Urushelima devu n kara'a ka Kidiron, da u purai kokomo ka da u bankai e Betelu.

⁵ Da u cipakai anan ganu amali a na ngono n Yahuda n zuwai adama a na a ya'ansa alyuka o kusongu a ubuta wu nvali a likuci i Yahuda raka n ukara'i u Urushelima. Kobolo n aza a na o tsu songu ili i magulani u kamali ka Balu, n kannna, n wotoi, n azangata kobolo n ili i na yi gadi tsugbashi.

⁶ Da Josaya wu utukai iyoci i kamali ka Ashera punu a'isa a Vuzavaguđu u bankai pulai vu likuci i Urushelima. Da u bankai ka'a o kara'a ka Kidiron. Da u songi de ka'a, da u wu iruwai ka'a ko okpoi kiya da u bulangi ka'a asaun aza a unambi.

⁷ Da u zuwai o bosoi anunu ashakanlai a maci n ali a na i punu a'isa a Vuzavaguđu a ubuta u na amaci a tsu ya'an kuca'a adama kamali ka Ashera.

⁸ Da Josaya wu utukai anan ganu raka a na i punu a likuci i Yahuda. Da u langasai nvali n le, ubuta u na anan ganu e tsu neke alyuka o kusongu e le. U ya'an ta nannai a likuci i Geba vu ubon u daka n Yahuda, ali a kubana Biyasheba n ubon ugadi u Yahuda. U langasai nvali n na mi utsutsu u likuci ya, ili i na i dikai a utsutsu wa, a kubana utsutsu u Joshuwa, likuci i gomuna i na yi n ubon u daka wu utsutsu wa.

⁹ Dem n nannai anan ganu a ubuta u kucikpa ka a bana a katalikalyuka ka Vuzavaguđu a Urushelima ba, ama a lya'i boroji vu babu yisiti kobolo n itoku e le anan ganu.

¹⁰ Da wilakpai Tofetu vuna wi a kara'a ka Hinomu, tsu na babu vuza vu na wa kudoku we neke kolobo ko mekere ma ni tsa alyuka u Moleki ba.

¹¹ Da u takpai odoku a na ngono ma Yahuda n nekei adama a na a ya'anka kannna tsugbashi. Odoku n nampa i ta punu a ulanga wa a'isa, devu n kunu ku Natan-meleki, kabara ko mogono. Da Josaya u songi ekeke odoku a na e nekei kuya'anka kannna tsugbashi.

¹² U mudai kpamu atalialyuka a na ngono n Yahuda m ma'in gadi vu kukpa'a devu n kunu ku gadi ku Ahazu, kobolo n atalialyuka a na Manasa u ma'in a ulanga u re wa a'isa a Vuzavaguđu. U mudai le, da u bosoi le miri-miri u vama a kara'a ka Kidiron.

¹³ Da kpamu mogono ma ilakpai nvali ma amali n na Sulemanu mogono u ma'in a kasana ka Urushelima a kubana a ubon u daka a kaginda kagbayin ka munuka. Sulemanu u ma'in ubuta u nampa adama kululu ku kamali ku unata ka Ashera ka aza a Sidon, n Kemoshi Kululu ku unata ka aza a Mowabu kobolo n Moleki kululu ku unata ka aza a Amon.

¹⁴ Da u bosoi atali a cida e le, da kpamu u kapai nlulu ma ashampatsu amali n Ashera, da u cidangi ubuta wa n etele uma.

¹⁵ Da kpamu u doku u zuwai o bosoi katalikalyuka ka na ki e Betelu, a ubuta wa a'isa wu unata u na mogono Jerobuwam kolobo ka Nebatu ka ma'in, ka na ka zuwai aza a Isaraila kuya'an unushi, o songi u da, da wu iruwai ka'a u bonokoi ka'a kiya. Da kpamu u songi kululu ku kamali ku Ashera.

¹⁶ Ana Josaya u kpatalai da we enei asaun o yoku a kaginda. Da u zuwai a bana a cidukpa etele e le, da u songi a da gadi vu katalikalyuka, da wilakpai ka a. Tsu na kadanshi ka Vuzavagudu ka na ka utai una u keneki.

¹⁷ Da mogono me ecei, <<Kasaun kene ka tamkpamu mi e kene nade?>> Da aza a likuci a, a danai, <<Kasaun ka vuma vu Kashile ka'a, vuza na wu utai a Yahuda da u ya'in kadanshi adama ili i na vu ya'in n katalikalyuka ka Betelu ka nampa.>>

¹⁸ Da u danai, <<Kasukpai ka'a, Kata vuza u dika etele a ni ba.>> Da a kasukpai etele ni kobolo n etele e eneki a na utai a Samariya.

¹⁹ Tsu na u ya'in a likuci Betelu, ta mogono Josaya u takpai da wilakpai nvali ma amali n na mi a likuci i Samariya raka, n na mogono mi Isaraila ma ma'in da n zuwai Vuzavagudu wupa.

²⁰ Da u lyukai anan ganu vu nvali ma amali n na mi a katalikalyuka ka raka, da u songi etele a uma a gadi vu le. Yeve da u laza o kubono a Urushelima.

²¹ Da mogono ma danai uma dem, <<A ya'ansa kadiva ka kupasamgbanai ka Vuzavagudu Kashile ka da, uteku tsu na ka ki udani a katagarda ku uzuwukpani ka nampa.>>

²² Adama a na o doku a ya'an kadiva ka kupasamgbanai tsu nanlo ba, ali a ayin azafada aza a na o tonoi n aza a Isaraila. Ko a ayin o ngono mi Isaraila m ma aza a Yahuda ba.

²³ Ama a kaya ka kupa n kulai ko tsugono tsu Josaya da a ya'in kadiva ka kupasamgbanai ka Vuzavagudu ka nampa a Urushelima.

²⁴ Da Josaya kpamu u lokoi oboci n aza adabu, n akpisa, nu nlulu ma amali kobolo n ili yi unata dem i na i e kene a Urushelima n Yahuda. U ya'in ili nampa nannai adama a na u shatangu ku yotsongu kadanshi ka wila ka na ki a katagarda ka na ganu Hilikiya u ciyai a'isa a Vuzavagudu.

²⁵ Ko kelime ka ni ko kacapa ka ni, a sa'wa kuciya mogono ma na mo tonoi Kashile n kadu ka ni, n wuma u ni n utsura u ni dem, tsu mogono Josaya ba, tsu na wila u Musa u tonoi ba.

²⁶ Ama nannai dem Vuzavagudu u kasukpa wupa wa abundai u ni n Yahuda ba, adama ili i na Manasa u ya'ansai raka, i na i zuwai Kashile wupa.

²⁷ Da Vuzavagudu u danai, <<Mayun, n kutakpa ta Yahuda e kelime kaya, uteku tsu na n takpai aza a Isaraila. Kata kpamu n takpa ashi aya a Urushelima likuci i na n zagbai, n a'isa a nanlo a na n zagbai n danai, <Ta de kula kuva ko kuyongo.> >>

Ukpa u mogono Josaya

²⁸ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Josaya n ili i na u ya'ansai raka, yi ta udani a katagarda ka tsumani tsu ngono ma Yahuda.

²⁹ A ayin na Josaya wi o tsugono, Firi'auna Neko mogono ma Masar ma banai e kuyene ku Yufiretu, adama na u banka mogono ma Asiriya kuvon. Da Josaya wu utai adama a na u sanku Firi'auna Neko kulaza a kubana a Magido, da tana Firi'auna wu unai ni lo a ubuta wa.

³⁰ Da agbashi o mogono Josaya a ni a dikai ni ekeke vo odoku, da a tukai ni a Urushelima, da a cidangi ni a kasaun ka ni. Da aza a likuci a, a dikai kolobo ka ni Jehowahazu a zuwai ni wo okpoi mogono a una u ni.

Jehowahazu mogono ma a Yahuda

³¹ Jehowahazu wi ta n aya kamanganatatsu a na wo okpoi mogono, da u lyai tsugono a Urushelima wotoi u tatsu. Kula ka anaku ka ni ku da Hamutalu, mekere ma Irimiya vuza va aza a Libina.

³² Mogono Jehowahazu u ya'an̄ka ta Vuzavaguđu kagbanigbani uteku tsu na ikaya i ni i ya'in.

³³ Da Firi'auna Neko mogono ma Masar ma reme ni da u gbagurai ni a likuci i Ribula a idika i Hamata, adama a na kata u lya'a tsugono a Urushelima ba. Da Firi'auna Neko kpamu u zuwai aza a Yahuda a tsupa utafu wa azurufa akpan a tatsu n amangatawanashi, (3,400) n azanariya kamangankupa n anashi.

³⁴ Da Firi'auna Neko mogono ma Masar u zuwai Eliyakimu kolobo ka Josaya tsugono a una wu esheku a ni. Da u ya'ansakai ni kula u dekei ni Jehoyakimu. Ama da u dikai Jehowahazu u bankai a Masar, da u kuwai de.

³⁵ Da Jehoyakimu u tsupai Firi'auna Neko azurufa n azanariya a na we ecei ni u tsupa. Ama da u zuwai uma a tsupa utafu adama a na u ciya ikebe i na Firi'auna u lansa. Da u takacikai uma wuya-wuya uteku wu utsura u le, adama a na e neke yi azurufa n azanariya ciya u shatangu uzuwakpani u ni n Firi'auna Neko mogono ma Masar.

Jehoyakimu mogono ma Yahuda

³⁶ Jehoyakimu wi ta n aya kamanga n a tawun a na wo okpoi mogono, da u lya'i tsugono a Urushelima aya kupa n kete. Kula ka anak u ni kudu Zebida mekere ma Pedaya vuza va aza a Ruma.

³⁷ Da u ya'in kagbanigbani a ashi a Vuzavaguđu, tsu na ikaya i ni i ya'in.

24

¹ A ayin o tsugono tsu Jehoyakimu, da Nebukaneza mogono ma Babila ma bankai Yahuda kuvon. Mogono Jehoyakimu u ya'an ta aya a tatsu a ku gandra mogono ma Babila. N kacapa da Jehoyakimu u bonoi a kuya'an̄ka Nebukaneza ugbamiwasuvu.

² Da Vuzavaguđu u suki katsura ko osoji ka aza a Babila, n aza a Siriya, n aza a Mowabu kobolo n aza Amon adama a na a una aza a Yahuda, ciya a shatangu kadanshi ka Vuzavaguđu ka na eneki a dansai.

³ Mayun i nampa ya i ciya ta Yahuda tsu na Vuzavaguđu u dansai, ciya u loko le wa ni, adama a unushi u Manasa n ili i na u ya'ain dem,

⁴ kobolo nu mpasa ma aza a babu unushi n na u tsuwa in punu a Urushelima. U shatangi Urushelima nu mpasa ma aza babu unushi. Vuzavaguđu tana u sheshe cinukpaka yi unushi wa ba.

⁵ Ulinga u na u buwai u tsugono tsu Jehoyakimu n ili i na u ya'ain raka, yi ta udani a katagarda ko ngono ma Yahuda.

⁶ Da Jehoyakimu u bankai ukpisa. Da Jehoyakini kolobo ka ni ko okpoi mogono a una u ni.

⁷ Ama mogono ma Masar mo doku ma uta kubana kuvon kpamu ba, adama a na mogono ma Babila ma isa ta uteku wu idika i ni raka, ali de a kara'a ka Masar a kubana e kuyene ku Yufiretu.

Jehoyakini mogono ma Yahuda

⁸ Jehoyakini wi ta n aya kupa n kunlai a na wo okpoi mogono, da u lyai tsugono a Urushelima wotoi u tatsu. Kula ka anak u ni ku da Nehushata, mekere ma Elinatan vuza va aza a Urushelima.

⁹ Da u ya'in kagbanigbani a ashi a Vuzavaguđu tsu na esheku a ni u ya'in.

¹⁰ A ayin nanlo da ovonshi o mogono Nebukaneza vu Babila a bankai Urushelima kuvon, a na a yawai da a kanzai likuci ya,

¹¹ da Nebukaneza mogono ma Babila ma uwai a likuci ya, a ayin a na ovonshi a ni a kanzai likuci ya n kuvon.

¹² Da mogono Jehoyakini mogono ma Yahuda, n anaku a ni, n aza ulinga a ni, n tsugbayin tsu likuci kobolo n anan taji a ni, raka vu le e nekei mogono ma Babila utan. Ama da a kaya ka kunlai ko tsugono ci ni, da u bankai Jehoyakini ugbashi.

¹³ Tsu na Vuzavaguḡu u dansai, da Nebukaneza u purai kuzuwa ka a'isa a Vuzavaguḡu n ku na ki e kefeke ko mogono raka, da kpamu u dikai ucanuku wa azanariya u na mogono Sulemanu mi Isaraila u ya'in adama a'isa a Vuzavaguḡu.

¹⁴ Da u purai aza a Urushelima, aza a gbagba'in a likuci, n ovonshi, n aza ulinga wu ekiye, n awakana raka u bankai ugbashi. Kabundai ka uma ka ele da uma akpan kupa (10,000). Babu vuza na u buwai, sai vuza na u lai n unambi.

¹⁵ Da kpamu u dikai Jehoyakini u bankai ni ugbashi a Babila, kobolo n anaku a ni, n amaci a ni, nu nkoshi m gbara-gbara n ni kobolo n aza e kelime ka likuci ya raka.

¹⁶ Da mogono Nebukaneza u purai ovonshi utsura aza a na a fudai kuvon u bankai ugbashi a Babila, kabundai ke le ka yawa ta akpan e cindere (7,000). Kobolo n aza ulinga we ekiye, n awakana kakpan (1,000), raka vu le uma utsura a da n aza a na untsai kuvon.

¹⁷ Da mogono Nebukaneza u zuwai Mataniya, esheku e ke'en a Jehoyakini u lya'a tsugono a una u ni. Da u sabai ni kula Zedekiya.

Zedekiya mogono ma Yahuda

¹⁸ Zedekiya wi ta n aya kamanga n kete a na wo okpoi mogono, da u lyai tsugono a Urushelima aya kupa n kete. Kula ka anaku a ni ku da Hamutalu mekere ma Irimiya vuza va aza a Libina.

¹⁹ Da uya'in kagbanigbani a ashi a Vuzavaguḡu tsu na Jehoyakimu u ya'in.

²⁰ Ili i nampa i ya'an ta adama a wupa u Vuzavaguḡu a kubana a Urushelima n Yahuda, da a ukocishi u lokoi le a ashi a ni.

Da Zedekaya u ya'ankai mogono ma Babila ugbamiwasuvu.

25

¹ Ele lo a kaya ka kuci ko tsugono tsu Zedekiya, a kanna ka kupa ko wotoi u kupa, da Nebukaneza mogono ma Babila u banai kuvon a Urushelima n ovonshi a ni raka. Da a kambuki likuci ya, a mai adasukpatsu a karakai mashilya ma.

² Da a kanzai likuci ya n kuvon ali aya kupa n kete ko tsugono tsu Zedekaya.

³ A kanna ka kuci ko wotoi u nashi, a na kambulu ke ge'wetengi uma, kpamu ilikulya'a i dana yi lo ba, a na uma a lya'a.

⁴ Da a banai o bosoi kakambu koyoku ka mashilya ka, da ovonshi raka a sumai n kayin n ubuta u katusu ka mashilya ka, ka na ki devu n kashina ko mogono. Ama a ayin a nanlo cina de ovonshi a Babila a kanza likuci ya, da mogono Zedekaya n ovonshi a ni a sumai a kubana a ubon u Araba.

⁵ Ama da ovonshi a Babila a sabai mogono Zedekaya da e remei ni akamba e Jeriko. Da ovonshi a ni raka a sumai a kasukpai ni.

⁶ Da e remei ni, a bankai ni u mogono ma Babila a likuci i Ribula, a ubuta u na a kidikai ni afada.

⁷ Da a unai muku n Zedekaya a ashi a ni. Da o kongoroi ni ashi da a shiya ni n ikani a lazai n ayi a kubana a Babila.

Uyikpi wa A'isa a Gbayin

⁸ A kanna ke cindere ko wotoi u tawun, a kaya ka kupa n kuci ko tsugono tsu Nebukaneza mogono ma Babila, da Nebuzaradan vuza kelime va aza a kindi ku mogono ma Babila u tawai a Urushelima.

⁹ Da u dyabai akina a'isa a Vuzavaguđu, n kpa'a ku mogono kobolo n i'uwa ya aza a gbagba'in a Urushelima. Da u songi i'uwa i singai i singai dem a likuci ya.

¹⁰ Da ovonshi a Babila raka, e le na i kobolo n Nebuzaradan o bosoi mashilya ma na ma kara'i Urushelima.

¹¹ Da Nebuzaradan vuza vu kelime va aza a kindi ku mogono u remei uma a na a buwai punu a likuci i Urushelima, n ovonshi a na e nekei kaci ka le wa ni kobolo n uma a na a buwai raka vu le da u bankai le ugbashi a Babila.

¹² Ama da a kasukpai aza unambi o yoku adama na a cimba ashina a itacishi.

¹³ Da osoji a Babila o bosoi ashampatsu a iyum i shili, n ekeke odoku a iyum i shili i na i remei mini, n kasasu ka viyum vi shili kagbayin ka na ki punu a'isa a Vuzavaguđu. Da ovonshi a purai iyum i shili ya raka a kubana a Babila.

¹⁴ Da kpamu a purai mgbodo mi iyum, n ikenekpetsu, n ikimatsu ya akina, n ebelyu kobolo n ucanuku wu iyum ishili raka una a tsu ya'anka ulinga wa a'isa.

¹⁵ Da vuza kelime va aza a kindi va, u dikai kambu ka akina, n kasasu ka ku darukpa, n ili raka i na a ya'in n azanariya n azurufa koci.

¹⁶ Ashampatsu e re a iyum ishili a, n kasasu kagbayin ka na ka tsu bana mini ka na Sulemanu u ya'in adama a'isa a Vuzavaguđu a, a la'a ta kabundai ka kugisangu.

¹⁷ Kashampatsu dem ugadi u ni u yawa ta udashi kamanga n u cindere. A gadi Vu kashampatsu ka viyum vu shili va u yawa ta udashi u nashi n kagimi, da a ya'in igani a kashampatsu dem n umaci u Ruman n iyum ishili a kukara'a.

¹⁸ Da vuza kelime va aza a kindi va u dikai Seraya ganu vu gbayin, n Zafaniya vuza na wi o kutono yi, kobolo n aza a kindi a tatsu a na a tsu inda utsutsu wa a'isa a Vuzavaguđu.

¹⁹ A katsuma ka aza na ishi a buwai a likuci tamkpamu, da u dikai kovonshi vo osoji kobolo n nkoshi n gbara-gbara n tawun n kefeku ko tsugono. Da kpamu u dikai kadani kagbayin ko ovonshi ka likuci ka, vuza na u ci dika uma ulinga u tsusoji kobolo n uma a ni amangatatsu a na u cinai punu a likuci ya.

²⁰ Da Nebuzaradan u purai uma nampa raka u bankai mogono ma Babila a likuci i Ribula.

²¹ De a Ribula va, a idika i Hamatu ya, da mogono ma zuwai una le. Nannai da a purai uma a Yahuda a bankai le ugbashi.

²² Da Nebukaneza mogono ma aza a Babila u zagbai Gedaliya kolobo ka Ahikam matsukaya ma Shafan wo okpo gomuna vu uma a na a buwai a Yahuda.

²³ Ana aza e kelime osoji n uma raka a panai mogono ma Babila ma zagba ta Gedaliya wo okpo gomuna, da a bankai n uma e le wa ani a Mizifa, ula e le da Ishima'ilu kolobo ka Netaniya, n Johanan kolobo ka Kareya, n Seraya kolobo ka Tanhumetu vuza va aza a Netofa, n Jazaniya kolobo ka vuza va za Makatu.

²⁴ Da Gedaliya u kucinakai le n uma e le. U danai, <<Kata i pana wovon u tsugbayin tsa aza a Babila ba, Lamsai ubuta i dasangu punu i dika ya, i ya'anka mogono ma Babila aganda yi ta a kuciya matana mi idashi.>>

²⁵ Ama o wotoi u cindere u kaya wa, da Ishima'ilu kolobo ka Netaniya ma tsukaya ma Ilishama vuza te a katsuma ka kumaci ku mogono ka, u tawai n uma kupa da unai Gedaliya. Da kpamu unai uma a Yahuda kobolo n aza Babila ana i kobolo n Gedaliya a Mizipa.

²⁶ N tsu nampa, da uma raka, maku n vuza gbanyin kobolo n aza e kelime osoji raka a sumai a kubana a idika i Masar, adama na i ta a kupana wovon wa aza a Babila.

Utukai Jehoyakini a kpa'a ku ugbashi

²⁷ A kaya ka kamangankupa n ke cindere, ka tsugbashi tsu Jehoyakini mogono ma Yahuda, a kaya ka na Evili-merodaki wo okpoi mogono ma Babila, ka da da a utukai Jehoyakini a kpa'a ku ugbashi, a kanna ka kamanga n ka cindere ko wotoi kupa n ure.

²⁸ Da mogono Evili-merodaki u nekei ni kadanshi ka singai, da kpamu u neke ni tsugbayin tsu na tsu la'i tsu ngono n na mi ekiye ni a Babila dem.

²⁹ Da Jehoyakini u fodoi ntogu n tsugbashi n ni. Ili i na i dikai a kanna ka nanlo da u kanai kulya'a ilikulya a kirukpa ku mogono ali ukocishi u wuma u ni.

³⁰ Da mogono Evili-merodaki u zuwai a kanai kunekeshe mogono Jehoyakini ikebe i katsupu a kanna dem, ali a kubana u koci u wuma u ni.

Katagarda ka 2 Arabali Ukuna u katagarda ka nampa Kubayuwa

Katagarda ke ire ka Arabali ka gita ta a ubuta u na katagarda ka iyain ka Arabali ko kotsoi, arabali a a gita ta o tsugono tsu Sulemanu ali a kubana ukpa u ni. Katagarda ka ke neke ta arabali a ugbamukaci u na kumaci ka aza Isaraila a na i a ubon u gadi a ya'ankai Rehobuwam, maku ma Sulemanu mogono, ukuna u vishili vu na Jerobuwam u shilikai n Rehobuwam. Arabali a, a shamgbai a ukuna u tsumani tsu tsugono tsu ubon u dakai n Isaraila, dada Yahuda, ali a kubana uyikpi u Urushelima a kaya ka 586 Bc.

Ili i na yi punu ugeri

Tsugono tsu Sulemanu 1:1--9:31

a. Aya a ugiti 1:1-17

b. A ma'i A'isa a gbayin 2:1--7:10

c. Aya a ukocishi 7:11--9:31

Ugbamukaci u kumaci ku ubon u gadi 10:1-1

Ngono n Yahuda 11:1--36:12

Uyikpi u Urushelima 36:13-23

Mogono Sulemanu u folonoi ugboji.

¹ Da Sulemanu kolobo ka Dawuda u zuwai tsugono ci ni tsu tsurukpai mayin, adama a na Vuzavaguđu Kashile ka ni ki ta kobolo n ayi, da u bonokoi ni vuzagbayin vu utsura.

² Da Sulemanu u dekei aza a Isaraila raka, u ya'in kadanshi n ele, uma a ele da ovonshi osoji akpan-akpan n ovonshi osoji amangatawantawun n aya'infada n aza e kelime a Israila n aza e kelime a i'uwa yi Isaraila dem.

³ Da Sulemanu n uma a na i kobolo n ayi raka, a gadukpai a kubana a ubuta u kucikpa de a Gibiyon, adama a na Mayali mo obolo ma Kashile mi ta de, ma na Musa kagbashi ka Vuzavaguđu ka ma'in e meremune.

⁴ Ama ci na de Dawuda u dika akpati vu Kashile de a likuci i Kiriyatu-jerimu a kubana a ubuta u na u fobusokoi vu da, adama a na u ya'anka ta vu da mayali a Urushelima.

⁵ Ama katalikalyuka ka viyum vu shili ka na Bezale kolobo ka Uri matsukaya ma Huru u ma'in, ki ta a Gibiyon e kelime ka akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguđu. Da Sulemanu n kobolo ka uma raka a cikpai Vuzavaguđu de.

⁶ Da Sulemanu u kumbai a kubana a gadi vu katalikalyuka ka viyum vu shili ka, e kelime ka Vuzavaguđu punu a Mayali mobolo ma, da u nekei alyuka o kusongu kakpan de.

⁷ N kayin ka nanlo da Kashile ko tawai yotsongi kaci ka ni u Sulemanu u danai ni, <<Folono ili i na vu cigai dem n neke wu.>>

⁸ Da Sulemanu wu ushiki Kashile u danai, <<Vu yotsongu ta de esheku a va Dawuda ucigi u gbayin da kpamu vu zuwai mu mo okpoi mogono a una u ni.

⁹ Gogo na, Vuzavaguđu Kashile, ya'an vu shatangu uzuwukpani u na vu ya'ankai esheku a va Dawuda. A na vu zuwai mu mo okpoi mogono u uma a nu a na kabundaji ke le ki tsu kubuta ki idika.

¹⁰ mi ta ufolu u nu neke mu kuyeve n ugboji tsu na ma kufuda ku tono n uma a_nu, adama a na yayi u kufuda kuguba uma a_abundai a_nu a nampa? >>

¹¹ Da Kashile ku ushiki Sulemanu, u danai, <<Ana wo okpoi ili i nampa i da kaфу ka_nu ka cigai, kpamu ve ece uciyi ko ili kukiye m tsugbayin ba, ko tana vu ece wuma wi irala i nu ko kpamu wuma wu ugadi adama a_kaci ka_nu ba, ama da vu ecei ugboji n kuyeve adama a na vu guba uma a_va a na n zuwai nu vo okpo mogono me le,

¹² adama a nannai, n kuneke wu ta ugboji n kuyeve. Kata kpamu n neke wu uciyi, ili i kukiye n tsugbayin tsu na babu mogono a_katsuma ko ngono n na n lazai de n sa'wai kuciya, kpamu babu mogono ma na ma_kuciya tsu da a_kacapa ka_nu.>>

¹³ Da Sulemanu u kasukpai ubuta wa A'isa a Gibiyon, a Mayali mo obolo, u bonoi a Urushelima. Da ulya'i tsugono tsa aza a Isaraila.

Uciyi u Sulemanu (1 Ng 10:26-29)

¹⁴ Da Sulemanu u bolongi ekeke o odoku n akumbi e le, da u bolongi ekeke odoku akpan amangatawun n amanganashi (1,400), n odoku akpan kupa n ere (12,000), da u zuwai o yoku a_likuci i na a tsu zuwa ekeke odoku, o yoku tankpamu a Urushelima.

¹⁵ Da mogono ma zuwai azurufa n azanariya okpoi tsa atali a gbani a Urushelima, ta kpamu u zuwai ndanga n Sida n yimkpai n kabundai tsu ndanga mu ndaci n na mi a ubon wa aginda aza a Yahuda nannai.

¹⁶ Da Sulemanu u zuwa ta a_tukai n odoku a Masar a kubana e Kuwe. Da aza a tsulaga o mogono a tsulai a da a Kuwe.

¹⁷ Da kpamu u zuwai a_tukai n ekeke odoku a a_likuci i Masar. Vu za te dem a_una wi ikebe azurufa amangatawantali (600), kodoku dem amangatawun n amangerenkupa (150). Nanai da feu e denke yi ngono ma aza a Hitiya n ma aza a Siriya.

2

Ofobuso adama kuma ka A'isa a gbayin

¹ Sulemanu u nekei kadanshi adama na a ma'a A'isa a gbayin adama a kula ku Vuzavaguđu n kefeku ko tsugono tsu ni.

² Da u zagbai uma a_kupura ucanuku uma akpan amangatawencindere, (70,000) n aza a kuboso atali a nsansa uma akpan amangatawunkunlai, (80,000) n aza a_kulana ulinga uma akpan a tatsu n amangatawantali, (3, 600).

³ Da Sulemanu u suki n akaka a nampa u Hiram mogono ma Taya, u danai, <<Su'uku mu n ndanga n sida tsu na vu su'uki esheku a_va Dawuda adama a na u ma'aka kaci ka_ni kefeku kana u kudasangu.

⁴ Lana, mpa da na ofobuso adama na n ma'a A'isa a gbayin n kula ku Vuzavaguđu Kashile ka_va, kata me erengu ku da adama o kusongu ili i magulani m uyo'o wa_a ni, n adama a kuzuwa boroji vu cida a makyan dem, kpamu n adama alyuka a kune'e ku kusongu kulivi n usana, a kanna ka Ashibi kobolo n kadiva ka wotoi u savu n kadiva kakau ka Vuzavaguđu Kashile ka_va a kanna ka na a kiwanai. Nava wila u da adama aza a Israila a ayin dem.

⁵ A'isa a gbayin a na mi a kuciga ku ma'a a gbayin a da, adama a na Vuzavaguđu Kashile ka tsu ka la'a ta amali dem.

⁶ Ama yayi wa kufuda ku ma'aka yi A'isa a gbayin, a na wo okpoi gadi adangashile a yawai ni ba? Mpa da ya a na ma ku ma'aka yi A'isa a gbayin, sai de m ma'a ubuta u kusongu ili i magulani.

⁷ Gogo na su'uku mu vuza na u keyevi ku ulinga wa azanariya n azurufa n iyim ishili n ilima u yevei kpamu kutsungu usuni m madiya n garula, kata kpamu u fuda kuya'an idani, adama a na a tawa a ya'an ulinga a ubon u Yahuda a Urushelima kobolo n eyeve a ulinga a va, a na esheku a va Dawuda u lansa.

⁸ Kata kpamu vu su'uku mu nu ndanga n sida nu n Firi nu ndanga m mandai ma aza a Lebano, adama a na n yeve ta a na agbashi a nu a fuda ta kukida ogboli mayin. N ciga ta agbashi a va a ya'an ulinga kobolo n agbashi a nu,

⁹ adama na a lansa mu ogboli n abundai, adama a na kpa'a ku na n cigai ku ma'a va, ki ta o kugbonguro n ili i mereve.

¹⁰ Mpa n ku tsupa ta agbashi a nu a na a kidai ogboli a agisamkpatsu akpan kamanga (20,000) a ishina i usoyi n agisamkpatsu a bali akpan kamanga (20,000) n edele a makyan akpan kamanga (20,000) n edele a mani'in ma zaitu akpan kamanga (20,000).>>

¹¹ Da Hiram mogono ma Taya wu ushuki Sulemanu punu a katagarda ka akaka ka, u danai, <<Adama a na Vuzavagu du u ciga ta uma a ni, dada i zuwai da u zuwai nu vo okpo mogono me le.>>

¹² Da Hiram u danai, <<N cikpa ta Vuzavagu du Kashile ki Isaraila, vuza na u ya'in gadi n idika, ayi vu na u nekei mogono Dawuda maku mu ugboji n cico'o n kuyeve, ayi na u kuma'aka Vuzavagu du A'isa a gbayin n kefeke ko tsugono ci ni.

¹³ <<Gogo na mi ta a kusu'uku wu n Hiram-abi, keyevi ka ulinga n abundai,>>

¹⁴ vuza na anaku a ni utai a Dan, esheku a ni kpamu vuza vu Taya. U fuda ta ulinga kau wa azanariya n azurufa n iyim ishili n iyim n atali n ogboli, n ku sura ku usuni n ku madiya n garula, n kuyeve ku ulinga u tsugbere tsu singai. Wi ta n kuyeve ki idani n abundai, u ya'an ta iyoci yi igani i na e nekei ni dem, wi ta a kuya'an ulinga n eyeve a ulinga a nu kobolo n aza a vuzagbayin va Dawuda esheku a nu.

¹⁵ <<Gogo na vuzagbayin vu su'uku agbashi a nu n alkama m bali m mani'in m makyan tsu na vu ya'in uzuwukpani.

¹⁶ Atsu ci ta a kukida ka wu ogboli a Lebano a na vu cigai, kata tsu gidalakpa a da a kutawa a mala yeve tsu zorukpo a da a mini a kubana Jopa. Kata a vu tankpamu vu dika a da a kubana a Urushelima.>>

¹⁷ Da Sulemanu u kecei kabundai ko omoci a na i punu a idashi a idika yi Isaraila, tsu na esheku a ni Dawuda e kecei, da u ciyai uma akpan amangatawun n amangerenkupa n a tatsu n amangatawun atali (153, 600.)

¹⁸ Da u zagbai uma akpan amangatatsunkupa (70,000) okpoi adiki a ucanuku, uma akpan amanganashi (80,000) tankpamu eshe'wi atali a nsansa, n aza a na a kulana ulinga wa uma akpan a tatsu n aman-gatawanta, (3,600).

3

Sulemanu u gitai kuma'a A'isa a gbayin

¹ Da Sulemanu u gitai kuma'a A'isa a gbayin a Vuzavagu du a Urushelima a gadi vu kusan ku Moriya. A ubuta u na Vuzavagu du u gasai n esheku a

ni Dawuda. U ma'in de A'isa a gbayin, a ulanga u kulapu ku Oruna vuza vu Jebusiya.

² U gitai kuma'a ka a kanna ka ire ko wotoi u ire a kaya ka nashi ko tsugono ci ni.

³ Tsu na Sulemanu u gisanki kuma'a ka A'isa a gbayin. Ufangi u ni udashi amanganashinkupa, wanshi tankpamu udashi kamangankupa n mekecu ma cau.

⁴ Kefeku ka na ki e kelime ka A'isa a gbayin a, wanshi u ni derere da wi n wanshi u kpa'a ka udashi kamangankupa, ufangi u ni udashi amangatawun n amanganashi (180). Da a surai asuvu e kefeke ka n azanariya koci.

⁵ Da u gerei ndanga n Firi punu a kunu ku gbayin ka, da u surai n da n azanariya koci, da u karai de ululu a nshuwa gadi va n ikani.

⁶ Da u kalai A'isa a gbayin a n atali a singai azanariya a na a tukai a idika i Paravayim.

⁷ Da u surai kasaka ka A'isa a gbayin ka n aburakpatsu, igalin yi utsutsu, n utsutsu wa A'isa a gbayin a n azanariya, da a karai de i corobi a kasaka ka.

⁸ Da u ma'i mololo ma cida, ugadi u ni derere n wanshi wa A'isa a gbayin a, ugadi u ni udashi kamangankupa, wanshi feu udashi kamangankupa. Da u surai asuvu a kasaka a n azanariya koci a na a yawai ngura amangatawantali, (600).

⁹ Amiki a ikusa ya azanariya a yawa ta kilo amangatawantawun n amangatatsunkupa, (570). Da u surai kunu ku gadi ka n azanariya.

¹⁰ Da Sulemanu u she'wei i Corobi da u surai le n azanariya u zuwai punu asuvu o mololo ma cida ma.

¹¹ Ubapi we evelyu i Corobi ya, da baci a barakpai le a yawa ta udashi kamangankupa. Adama a na ugadi u kuvelyu kute ku yawa ta udashi u cindere n kagimi. Da Corobin vu te u bapai kuvelyu ku ni da sa'wai kasaka ka A'isa a gbayin a, da u bapai kuvelyu kute ku ni kpamu da ku sa'wai ku vu toku vu ni.

¹² Ta feu Corobin vu i re va u bapai kuvelyu ku te ku ni u sa'wai kuvelyu ku vu toku vu ni, da kpamu u bapai kuvelyu ku te da u sa'wai kasaka ka A'isa a gbayin a, kuvelyu ka feu udashi u cindere u da n kagimi.

¹³ Wanshi we evelyu i Corobin i re ya da baci a bapai le a yawa ta udashi kamangankupa. Icorobi ya i ta kashani a kinda utsutsu u kunu ku gbayin ka.

¹⁴ Da Sulemanu u ya'in kakashi ku utsutsu ko mololo ma cida n arikinla a mini mu usuni n mini ma madiya n garula, n tsugbere tsu singai. Da kpamu u karai de i Corobi ya a kakashi ka.

Ashamkatsu e re a iyim ishili.
(1 Ng 7:15-22)

¹⁵ Sulemanu u ya'in ashampatsu e re a iyim ishili e kelime ka A'isa a gbayin a, ufangi u kashampatsu dem u yawa ta udashi kamanga n u cindere. Kashampatsu dem ki ta n kobisho ka na ufangi u ni u yawai udashi u cindere n kagimi.

¹⁶ Da u kalai kobisho ka kashampatsu dem n igani yi ikani i na a ca'i i na i kara'a ka kobisho ashampatsu a. Da kpamu u karai de umaci u ruman amangatawun (100) paki n ikani ya.

¹⁷ Da a shikpai ashampatsu a, e kelime ka A'isa a agbayin. Kashampatsu ka na ki a ubon u dakai, u dekei ka'a Jakin, ka na ki ubon u gadi, u ne'i ka'a kula Bowazu.

4

Ucanuku wa A'isa a gbayin
(1 Ng 7:23-51)

¹ Mogono Sulemanu u ma'in katalikalyuka ka iyim ishili, ka na u ugadi u ni u yawai udashi kamangankupa, wanshi u ni udashi kamangankupa. udangi u ni udashi gendu.

² Da u ya'in kebelyu ka gbayin ka viyum vi shili adama a mini, ugavi u ni udashi u cindere n kagimi, wanshi u ni udashi gendu. N kagisamkpatsu ka kawin ka na ka yawai udashi amangere n tawun da ka tsu kara'a kebelyu ka.

³ A daka vu mashingi me kebelyu ka, a ya'an ta adaru e re a a iyoci yi obomburon a iyum i shili, udangi u kobomburon dem udashi gendu. Iyum i shili i da a luwai da a ya'in obomburon a u matyangi n kebelyu ka.

⁴ Da a kiyangi kebelyu ka a gadi vo obomburom a iyum ishili kupa n e re, ashi obomburon a, a kinda pulai. Aza a tatsu a kinda ubon u gadi, aza a tatsu a kinda kasana, aza a tatsu a kinda ubon u dakai, aza a tatsu a na a buwai a kinda kalivi.

⁵ Aguruzu e kebelyu ka a yawa ta udashi u tatsu. Kebelyu ka ki ta a kudika mini ndiki akpan amangatatsu (60,000), una u kebelyu ka wi ta upetikpi tsu madiki ko apulufa.

⁶ Da kpamu u ya'in ebelyu kupa adama a kuza'a, u zuwai a tawun a ubon u dakai, a tawun a ubon u gadi. A tsu za'a ta ucanuku wa alyuka o kusongu punu ebelyu a. Ama kebelyu ka gbayin ka anan ganu a da a tsu sumba punu.

⁷ Da u ma'in ashampatsu a nkuni kupa ma azanariya tsu na a dansai, da u zuwai le punu A'isa a gbayin a, u zuwai aza a tawun n ubon u dakai, aza tawun kpamu n ubon u gadi.

⁸ Da kpamu u ya'in irikpa kupa da u zuwai le feu punu A'isa a gbayin a, aza a tawun a ubon dakai, aza a tawun kpamu a ubon u gadi. Da u luwai nsasu ma azanariya amangatawun (100).

⁹ Da u lapulai ulanga adama anan ganu, n ulanga u gbayin u yoku n utsutsu u ku uwaka a ulanga wa. Da u surai utsutsu wu ulanga wa n iyum ishili.

¹⁰ Da u zuwai kebelyu ka ubon u dakai n tsu kasana ka kpa'a ka.

¹¹ Da Hiram u ma'in mgbodo n sheburu nu nvene n kuvishangu. Ta Hiram u kotsoi ulinga u na mogono Sulemanu ma zuwai ni u ya'an A'isa a gbayin a Kashile.

¹² Ili i na u ya'in i dda na, ashampatsu e re n obisho e re a na i tsu ebelyu e re a na i gadi va ashampatsu va, n adaru obisho e re n tsuzogu obisho e re a na i gadi va ashampatsu va,

¹³ n nlulu mu umaci u ruman amangatawanashi (400), kadamu dem ki ta n amangatawun adaru e re a gadi vu obisho ka kashampatsu.

¹⁴ Da kpamu u ya'in nsasu, masasu dem n kashampatsu ka ni,

¹⁵ kobolo n kebelyu kagbayin ka mini, n obomburon kupa n e re a na a banai kebelyu ka gbayin ka.

¹⁶ Nu mgbodo n i sheburu n ata'an ajivu adama a ulinga wi inyama, n ucanuku u na Hiram u ya'ankai mogono Sulemanu adama A'isa a gbayin a Kashile, u ya'in ta a da n iyim ishili i na o gboroi.

¹⁷ A kapulaka ka na ki devu n Kuyene ku Urdu, e mere ma likuci i Sukotu n Zereda, da mogono ma zuwai a luwai iyum ya da a tsuwain punu a enle a na lapulai.

¹⁸ Sulemanu u ya'an ta ili n abundai tsu na a fuda a ciya kuyeve ku kabundai ka iyim ishili i na a ya'ankai ba.

¹⁹ Da Sulemanu kpamu u ya'in ucanuku u na wi A'isa a gbayin a Kashile, katalikalyuka ka azanariya n kirukpa ku kuzuwa boroji vu cida,

²⁰ n ashamkpatsu a nkuni ma azanariya koci, adama a na akana o mololo ma cida tsu na a dansai,

²¹ n tsuzogu tsa apalu, nu nkuni n ikenekpetsu ya akina i na a ya'in azanariya koci,

²² n ili i kukimaka nkuni n asasu a gbagbain nu nvene nu nyelyu adama a ili i magulani n na a ya'in a azanariya koci, n utsutsu wa A'isa a gbayin, n ukungulu wu utsutsu u mololo ma, n ukungulu wu utsutsu u mololo ma cida ma A'isa a gbayin a dem a kumai le n azanariya koci.

5

¹ Ana mogono Sulemanu u kotsoi ulinga u kuma'a ka A'isa a gbayin a Kashile ka, da u ukai n ucanuku u na Dawuda esheku a ni erengi raka u Vuzavaguđu, da u tukai azurufa n azanariya kobolo n ucanuku wa raka u foboi a mpon ma A'isa a gbayin.

A tukai n Akpati vu uzuwakpani A'isa a gbayin.

(1 Ng 8:1-13)

² Da Sulemanu u zuwai nkoshi n gbara-gbara ma aza a Isaraila n aza e kelime ka kumaci ya aza a Isaraila n aza e kelime ka i'uwa yi ikaya i uma a Isaraila raka a Urushelima, adama a na a bana a tuka n Akpati vu uzuwakpani vu vuzavaguđu a likuci i Dawuda Sihiyona.

³ Da aza a Isaraila raka a gasai u mogono Sulemanu a makyan ma kadiva ka apam, ko wotoi u cindere.

⁴ Ana nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila a yawai, da aza e Levi a dikai Akpati vu uzuwakpani va.

⁵ a tukai n Akpati vu uzuwakpani va n Mayali mo Obolo n ucanuku u na erengi u na wi punu raka a tukai A'isa a gbayin, aza e Levi n anan ganu a da a dikai ucanuku wa.

⁶ Da mogono Sulemanu n uma a Isaraila raka aza a na o bolongi e kelime ka Akpati vuzuwukpani vu Kashile, a kani kuya'an alyuka a nlala n obomburon abundai, tsu na a kufuda ku kece ba.

⁷ Da anan ganu a bankai n Akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguđu va punu asuvu a kpa'a ka. Da a zuwai vu da a ubuta wu idashi i ni o mololo ma cida, a daka va evelyu a i corobi.

⁸ I corobin ya i bapai evelyu e le a gadi va Akpati vu uzuwakpani va n aburakpatsu a na a ci dikai.

⁹ Aburakpatsu a i ta a kuya'an n ugadi kau a na va kufuda kene aci e le a ubuta u cida, ama vi a kufuda kene le n tsupulai ba. Aburakpatsu a i ta de a buwai a ubuta wa ali anana.

¹⁰ Ili i yoku yi punu akpati a uzuwakpani a ba, nshemberu ma atali n re n da koci n na Musa u zuwai a ayin ana wi a kusan ku Horebu, a ubuta u na Vuzavaguđu u ya'in uzuwakpani n aza a Isaraila, a na utai a idika i Masar.

¹¹ Da anan ganu a utai punu o mololo ma cida ma. Anan ganu a na o bolongi va raka erengu ta de kaci ke le, da utai babu ukuna u katsura.

¹² Da aza a ishipe e Levi, dada Asafa n Heman n Jedutun n muku n le n aza e le a ukai ntogu n tsuzogu n singai. A shamgbai a kasana n katalikalyuka a kuwa'a umolu n agundari n nkala. Kpamu anan ganu amangatawun n kamanga a ku lika ishari (120).

¹³ Aza a ku lika ishari n aza a ishpa a dangusai alakatsu makyan me te a cikpa Vuzavaguđu. A cananai ishpa a makyan ma na aza o yoku i a ku lika avana, a kuwa'a ugogi, n a wa'i ucanuku u tsuwa'i. A cikpai Vuzavaguđu n vishpa a kudana,

<<Ayi vuza kasingai da,

ucigi u gbayin u ni wi ta o kuyongo ko wannai,>>

Da keleshu ka palai A'isa a gbayin,

¹⁴ ali anan ganu a fuda a ya'an ulinga u le a ba, adama a na tsugbayin tsu Vuzavaguđu ci shana ta kpa'a ku Kashile ka.

6

Sulemanu u zuwakai uma unasingai

(1 Ng 8:12-21)

¹ Da Sulemanu u danai, <<Vuzavaguđu u dana ta, wi ta o kuyongo a kayimbi ka kpa'am.

² Ama m ma'aka wu ta A'isa a gbayin, ubuta u na va kudasangu ko wannai.>>

³ A makyan ma na kobolo ka uma a Isaraila i kashani, da mogono Sulemanu u vadalukpai u zuwakai uma unasingai.

⁴ U danai, <<Cikpai Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila, vuza na n ekiye ku ni ku da u shatangi uzuwakpani u na u ya'ankai Dawuda esheku a va, u danai,

⁵ <Ali a kanna ka na mu utukai n uma a va a idika i Masar, n zagba likuci a katsuma ka kumaci ka aza a Isaraila ubuta u na n kuma'a A'isa a gbayin adama a na a cikpa kula ku va ba, kpamu n zagba vuza vu na u kutono n uma a va aza a Isaraila ba,

⁶ ama gogo na n zagba ta Urushelima adama a na kula ku va ku yongo de. Kpamu n zagba ta Dawuda wo okpo mogono ma uma a va aza a Isaraila.>

⁷ Esheku a va Dawuda u sheshe ta a kađu ka ni, a na wa ma'a A'isa a gbayin adama a kula ku Vuzavaguđu, Kashile ki Isaraila.

⁸ Ama da Vuzavaguđu u danai Dawuda esheku a va, <U ga'an ta a na vu sheshe a kađu ka nu vu ku ma'a A'isa a gbayin adama a kula ku va.

⁹ ama ko n nannai, avu da va kuma'a A'isa a ba, ama maku ma na a ku matsaka wu ayi da u kuma'a A'isa a gbayin adama a kula ku va.>

¹⁰ Gogo na Vuzavaguđu u shatangu ta uzuwakpani u na u ya'in. Anana mi isaka ta esheku a va Dawuda, da n dasangi a kakuba ko tsugono ka aza Isaraila, tsu na Vuzavaguđu u ya'in uzuwakpani, da kpamu n ma'in A'isa a gbayin adama a kula ku Vuzavaguđu, Kashile ki Isaraila.

¹¹ Punu A'isa a gbayin a da da n zuwai akpati a uzuwakpani, u na Vuzavaguđu u ya'in n aza Isaraila.>>

Avasa a Sulemanu

(1 Ng 8:22-53)

¹² Da Sulemanu u shamgbai e kelime ka katalikalyuka ka Vuzavaguđu, e kelime ka aza a Isaraila raka, da u dangusai ekiye a ni gadi.

¹³ Sulemanu ta na u lapula ta de kadasukpatsu ka iyim ishili. Wanshi u ni udashi u cindere n kagimi, ugadi u ni udashi u cindere n kagimi, udangi u ni kpamu udashi u cindere n kagimi. Da u shikpai ka'a a ulanga u kpa'a wa, da u kumbai kadasukpatsu ka u kudangi e kelime ko kobolo ka uma, da u dangusai ekiye a ni a kubana gadi.

¹⁴ U ya'in avasa u danai, <<Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila, Kashile ki de gadi ko punu na aduniyan tsu nu ba, avu na vu a kushatangu uzuwakpani

u nu, vi ta kpamu kuyotsongu ucigi u ko wannai u nu wa aza a na i a nwalu a uye u nu n aḍu e le raḱa.

¹⁵ Avu ḁa vu shatangi uzuwakpani u na vu ya'ankai kagbashi ka nu esheku a va Dawuda. Uzuwakpani u na vu ya'ain ḁa tana vu shatangi u ḁa anana.

¹⁶ Gogo na Vuzavaguḁu Kaṣhile ki Isaraila, shatangu uzuwakpani u na vu ya'ankai kagbashi ka nu Dawuda esheku a va, an vu danai, ḁa baci muku n nu n tonoi wilā u va tsu na vu tonoi mu. <A kukpaḁa ku namba vuza na u kuḁaṣangu a kakuba ko tsugono ka aza a Isaraila ba.>

¹⁷ Gogo na Vuzavaguḁu Kaṣhile ki Isaraila, ya'an vu shatangu kadanshi ka nu ka na vu danai kagbashi ka nu Dawuda.

¹⁸ <<Ama mayun ḁa Kaṣhile ka kuḁaṣangu n uma aduniyan? Gaḁi aḁangashile a yawa wu ba, teḁei A'isa e kenu a na n ma'in na.

¹⁹ N nannai dem pana avasa a kagbashi ka nu n ufolu u ni, Vuzavaguḁu Kaṣhile ka va, zuwa atsuvu vu pana maṣhi n kavasa ka na kagbashi ka nu ki a kuya'an e kelime ka nu,

²⁰ ya'an vu indana A'isa a gbayin a mpa kanna n kayin, ubuta u na vu danai vi ta a kuzuwa a cikpa kula ku nu. Pana avasa a va a makyan ma na baci n zuwai aṣhi a va a ubon u nanlo avasa.

²¹ Kata vu pana ufolu u va n uma a nu aza a Isaraila, a makyan ma na baci a ya'in avasa a kinda a ubon u na mpa wa, ya'an vu panaka tsu ḁe gaḁi a ubuta u na vi, vu panaka tsu vu cinukpaka tsu unushi u tsu.

²² <<Da baci vuza u nusakai toku ni, ali ḁa a zuwai ni u kucinai, ḁa u tawai a katalikalyuka A'isa a gbayin a nampa,

²³ Vuzavaguḁu, kata vu pana ḁe gaḁi. Vu ya'anka agbashi a nu afada, vu takacika vuza vu unushi va, vu bonoko unushi wa a kaci ka ni, kata vuza kamayun tankpamu vu yotsongi a na wi n unushi ba.

²⁴ <<Da baci irala i lya'i uma a nu aza a Isaraila, a nusaka wu ta ḁa. Ama ḁa baci uma a nu o bonoi wa nu a cikpai nu ḁa kpamu o folonoi nu punu A'isa a nampa,

²⁵ kata vu panaka le ḁe gaḁi, vu cinukpaka le unushi u le, kata kpamu vu bonoko le a idika i na vu nekei le n ikaya i le.

²⁶ <<Da baci a bayangi gaḁi ali u kpaḁai ku yo'o mini, uma a nu a nusaka wu ta, ama ḁa baci a tawai a ya'in avasa a kinda A'isa a gbayin a nampa ḁa a kaṣukpai ka gbani-gbani ke le, adama a na vu takacikai le,

²⁷ pana ka le ḁe gaḁi, kata vu cinukpa n unushi wa agbashi a nu, uma a nu aza a Isaraila, yotsongu le uye usingai u na o kutono, kata vu yo'o mini a idika i na vu nekei uma a nu yo okpo yi ukani u le.

²⁸ <<Da baci kambulu ka tawai a idika ya ko maḁukpa, ko wunlai u gbani-gbani u na u tsu langasa ashina, ko apaḁu ko udekpu ko nṁaḁamaḁi ko akyun, ko kpamu ḁa baci irala i uwai a likuci i uma a nu ḁa a kambuki i ḁa, ko icu'u i maḁukpa n mbaḁa kakau n na mi punu a likuci ya,

²⁹ ḁa baci vuza ko uma raḱa a vasai, ko o folonoi nu, adama a na e yevei ta unushi u le ali ḁa a dengusaḁi ekiye e le a ku inda A'isa a gbayin a nampa,

³⁰ vu pana ḁe gaḁi a ubuta wu idashi i nu, vu cinukpaka le unushi u le, kata vu tsupa yaba dem wuntsukpi adama a na avu ḁa koci vu yevei kaḁu ka vuma.

³¹ Ta uma a nu a kupana wovon u nu nannai, kata o tonu uye u nu a ayin e le raḱa a na o kuyongo a idika i na vu nekei ikaya i tsu.

³² <<Ta feu nannai, ḁa baci komoci vuza na wi a katsuma uma a nu aza a Isaraila ba, wu utai a idika i ḁa'in ḁa u tawai adama a na u pana ta kula kugbayin n kukiye ku tsura ku nu, n ulinga wi ili mereve i nu, ḁa baci u tawai ḁa u vasai a kinda A'isa a nampa,

³³ vu pana de gadi a ubuta wu idashi i nu, vu ya'an ili dem i na komoci ka ko folonoi nu, adama a na uma aduniyan raka e yeve kula ku nu, kata e neke wu tsugbayin, tsu na uma a nu aza a Isaraila a kupana wovon u nu, i ta kpamu e kuyeve a na A'isa a gbayin a na n ma'i va n ma'a ta da n kula ku nu.

³⁴ <<Da baci uma a nu utai kuya'an kuvon n irala i le, ubuta u na baci dem vu danai le a bana, da baci a vasai a ku inda likuci i nampa i na vu zagbai n A'isa a gbayin a na n ma'i adama a kula ku nu,

³⁵ pana avasa le n ufolu u le de gadi, vu ya'anka le i na a cigai.

³⁶ <<Da baci a nusakai nu, adama a na babu vuma lima na u kukpada kunusa, ali da vu ya'in wupa n e le vu nekei le ekiye irala i le, kpamu ali vu purai le a kubana a idika i yoku da'in ko devu,

³⁷ da baci a sabai adu e le, de a idika i na vu bankai le tsugbashi tsa, da o bonoi a shikai unushi u le da o folonoi nu de a idika i na i a tsugbashi tsa, a danai, <Tsu nusa ta, ci ya'an ta ka gbani-gbani,>

³⁸ da baci kpamu a shikai unushi u le n adu e le raka a idika i na a bankai le tsugbashi tsa, da a vasai a kinda idika i le i na vu neke ikaya i le, n likuci i na vu zagbai n A'isa a gbayin a na n ma'i adama a kula ku nu,

³⁹ pana avasa e le n ufolu u le de gadi a ubuta wu idashi i nu, vu ya'anka le tsu na u yotsoi.

⁴⁰ Gogo na Kashile ka va, ya'an ashi a nu o yongo a ubuta u nampa, kata vu zuwa atsuvu vu pana avasa a na a kuya'an a ubuta u nampa.

⁴¹ <<Vuzavaguđu Kashile, danga vu bana a ubuta u kuvuka u nu, avu n akpati a uzuwakpani a utsura a nu.

Vuzavaguđu Kashile ya'an anan ganu a nu a ciya wishi u nu, ya'an ncigi a nu a ya'an mazanga n kasingai ka nu.

⁴² Vuzavaguđu Kashile, kata vu iwan mazagbi n nu ba.

Ciba n ucigi u kukpada ku kotso u na vu ya'ankai kagbashi ka nu Dawuda.>>

7

Erengi A'isa a gbayin (1 Ng 8:62-66)

¹ Ana Sulemanu u kotsoi kuya'an avasa da akina utai gadi o songi alyuka ku kusongu n alyuka o yoku, da tsugbayin tsu Vuzavaguđu tsu shanai punu A'isa a gbayin a.

² Anan ganu a fuda a uwa punu a kpa'a ku Vuzavaguđu ka ba, adama a na tsugbayin tsu Vuzavaguđu tsu shana ta kpa'a ka.

³ Ana aza a Isaraila raka enei akina a cipai n tsugbayin tsu Vuzavaguđu A'isa a gbayin a, da a zalikai n aci e le a idika, a lya'i kayala da a cikpai Vuzavaguđu, a danai, <<Vuzavaguđu vuza kasingai da, ucigi u ni u tsu saba'a ba ko wannai.>>

⁴ Da mogono kobolo n uma raka a ya'in alyuka u Vuzavaguđu.

⁵ Mogono Sulemanu u ya'in alyuka n obomburon akpan kamanga n ere (22,000) nu nkyon nu nradika akpan amangatawun n kamanga (120,000). Da mogono n uma raka erengi A'isa a gbayin a Kashile.

⁶ Anan ganu a shamgbai a ubuta u na a zuwai le, aza e Levi feu a shamgbai n ucanuku u tsuwa'i n ili yi ilikushi i na mogono Dawuda u ya'in adama a ishipe i kucikpa Vuzavaguđu, n a danai, ucigi u Vuzavaguđu u na u tsu saba'a ba ko wannai. A ya'in ishipe i kucikpa Vuzavaguđu n ucanuku wu

iwashi tsu na Dawuda u danai le, aza a na i a kinda aza e Levi a shamgbai a likai ishari, a makyan ma na aza a Isaraila i kashani.

⁷ Da Sulemanu wu erengi mere mu ulanga mu ma A'isa a gbayin a Vuzavaguđu, ta de u ya'in kune'e ku kusongu n ushuma u kune'e ku maṭana, u ya'an ta nannai adama a na katalikalyuka ka iyum ishili ya ka gusa ta, ka'a ka dika kune'e ku kusongu n kune'e ki ishina n ku ushuma wu nnama ba.

⁸ Da Sulemanu u zuwai a ya'in kaḍiva ka ayin e cindere, aza a Isaraila o bolongi raka, adama a na kaḍiva ka gbangam ka'a, uma utai da'in ili i na i dikai ku'uwatai ku Hamatu n ubon u kasana a kubana a kara'a e kure'e ka aza a Masar n ubon u dakai.

⁹ A kanna ka kunlai a ya'an kobolo kagbayin, adama a na a ya'an ta de ayin e cindere a kaḍiva ke kerengu ku katalikalyuka. Da kpamu o doku a ya'in kaḍiva ka ayin e cindere.

¹⁰ A kanna ka kamanga n ka tatsu ko wotoi u cindere, da Sulemanu u kasukpai uma o bono a i'uwa i le, n maṭana m mazanga adama a kasingai ka na Vuzavaguđu u nekei Dawuda n Sulemanu kobolo n uma a ni aza a Isaraila.

*Vuzavaguđu u doku u yotsongi kaci ka ni u Sulemanu
(1 Ng 9:1-9)*

¹¹ Ta Sulemanu u kotsoi kuma'a A'isa a gbayin a Vuzavaguđu n kefeke ko tsugono ka nannai, u ciyai ulya'i a ili i na u sheshei kuya'an a kaḍu ka ni A'isa a gbayin a Vuzavaguđu n kefeke ko tsugono ka ni.

¹² Da Vuzavaguđu u doku u yotsongi kaci ka ni u Sulemanu n kayin u danai ni. <<M Pana ta avasa a nu kpamu n zagba ta ubuta u nampa wa adama a kaci ka va, wo okpo A'isa a kuya'an alyuka.

¹³ Da baci n kpanduki gadi ali da a kpaḍai kuyo'o mini, ko da baci n suki akyun a takuma ica'ashi yi idika, ko n suku baci m maḍukpa a ubuta u uma a va,

¹⁴ da baci uma a na e ci deke n kula ku va, o goyoi kaci ke le, a vasai, a laṣai aṣhi a va, a kaṣakpai ukuna u gbani-gbani u le, mi ta a kupanaka le de gadi, kata n cinukpaka le unushi u le, m potsokpo idika i le.

¹⁵ Gogo na aṣhi a va i ta a kuyongo upaḍukpi, kata n zuwa atsuvu m pana avasa a na a kuya'an a ubuta u nampa.

¹⁶ Adama a na n zagba ta de A'isa a nampa da kpamu merengi ada, adama a na a cikpa kula ku va a ubuta u nampa ko wannai. Aṣhi a va n kaḍu ka va i ta o yongo de ko wannai.

¹⁷ Ama avu, da baci vu tonoi mu tsu na esheku a nu Dawuda u ya'in, da kpamu vu ya'in ili i na n danai nu vu ya'an, vu tonoi wila u va n ili i kutono,

¹⁸ mi ta a kuzuwa ntsukaya n nu n lya'a kelime n kulya'a tsugono ko wannai tsu na n ya'ankai n esheku a nu Dawuda uzuwakpani n danai, <I a kunamba vuza vu na u kulya'a tsugono a Isaraila ba a kpa'a ku nu.>

¹⁹ <<Ama da baci ntsukaya n nu n kpatalai a iwain kutono wila u va n ili i kutono i va i na n tonokoi da, da i bonoi i tonoi a mali o yoku ali i cikpai le,

²⁰ mi ta a kutakpa da uma a va aza a Isaraila a idika i na n nekei da. A'isa a gbayin a na merengi adama a na a cikpa kula ku va mi ta a kutakpa a da, n bonoko a da okpo ili i maḥan n ili i kadanshi a ubuta u uma raka.

²¹ Ko a na wo okpoi A'isa a gbayin a ciya ta tsugbayin gogo na, makyan ke nu vuza na baci u walai da wu enei wi ta a kunamba ili i kudansa kata u tada kacuru u dana, <Yidai i zuwai da Vuzavaguđu u ya'ankai A'isa a gbayin a nampa n idika i nampa nannai?>

²² Uma i ta a ku ushuku a dana, <Adama a na a iwan ta Vuzavaguđu, Kaṣhile ke le ka na ka utukai le a idika i Masar, da o bonoi o tonoi a mali

o yoku a kucikpa le. Dada i zuwai da Vuzavaguḍu u tukai le n atakaci a nampa raka.> >>

8

Kagimi ka ulinga u Sulemanu

¹ A ukocishi u kaya ka kamanga, a na Sulemanu u ya'in ayi a kuma'a A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu n kefeke ka ni,

² da Sulemanu u doku u ma'asakai likuci-likuci i na Hiram u neke ni, da u zuwai aza a Isaraila a dasangu punu a likuci ya.

³ Da Sulemanu kpamu u banai u lya'i likuci i Hamatu-zoba n kuvon da wu isai i da.

⁴ Da u ma'i likuci i Tadamoru u na wi a meremune, kobolo n likuci i kuzuwa a ubon u Hamatu raka.

⁵ Da kpamu u ma'i likuci i Betu-horon vu a ka gadi, n Betu-horon vu na vi a kadakai, u bonokoi le likuci ni yi ukanji, n asaka a gbagbain n aburakpatsu,

⁶ da kpamu u ma'i likuci i Balata n likuci yi mpon n ubuta wi ili i kuzuwa i ni raka, n likuci yi ekeke odoku a ni n odoku a ni dem, da u ma'in ili raka i na u cikalai a Urushelima n Lebano n uteku wu ubon u tsugono u ni raka.

⁷ Kumaci ku na ku buwai a idika ya, aza a na i aza a Isaraila a da ba, dada aza a Hitiya n aza a Amoriya n aza a Periziya n aza a Hiviya n aza a Jebusiya,

⁸ ele da kumaci kuna ku buwai a idika ya, aza a na aza a Isaraila unai ba, da Sulemanu u zuwai le ulinga u tsugbashi u na i a kuya'an yi ali anana.

⁹ Ama u zuwa vuza vi Isaraila tsugbashi ba, da u bonokoi le okpo osoji a ni n aza e kelime osoji n aza e kelime e keke odoku n akumbi odoku a ni.

¹⁰ Da kpamu okpoi aza a gbara-gbara o mogono ma Sulemanu, kabundai ka aza a na i o kutono aza a ulinga ele da uma amangatawenre n a tawun (250).

¹¹ Da Sulemanu u tukai n vuka vi ni mekere ma Firi'auna de a likuci i Dawuda da u bonoko ni a kpa'a ku na u ma'akai ni, adama a na u dana ta, <<Vuka vu va vi a kudasangu e kefeke ka Dawuda mogon mi Isaraila ba, adama a na ubuta u na baci akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguḍu va a uwai dem ubuta u cida u da.>>

¹² Da Sulemanu u ya'in kune'e ku kusongu u Vuzavaguḍu a katalikalyuka ka na u ma'akai Vuzavaguḍu e kelime ka utsutsu ka A'isa a gbayin a,

¹³ U ya'in kune'e ku kusongu ku kanna dem tsu na wila u Musa u dansai, i ta e kuneke alyuka a kanna ka Ashibi n kune'e ku wotoi usavu n kadiva ka tatsu a kaya, dada kadiva ko boroji vu babu yisiti, n ke kuden n ka apam.

¹⁴ Tsu na Dawuda esheku a ni o tonoi, da u zagbai anan ganu katsura-katsura tsu na a kuya'an ulinga u le, da u zuwai aza e Levi adama a kucikpa a banka anan ganu n ulinga u kanna dem. Da kpamu u zuwai aza a kindi ku kefeke a utsutsu dem, adama a na ta Dawuda vuma Kashile u dansai nannai.

¹⁵ Anan ganu n aza e Levi a ya'in nannai, a kpatalai a kasukpai ili i na mogono ma danai a ya'an ba, ko a ubuta wu ulinga wu mpon ba.

¹⁶ Ta Sulemanu u kotsoi ulinga u kuma'a ka A'isa ka nannai, ili i na i dikai a kanna ka na a varai kuma'a ka ali a kubana a ukocishi wa A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu. Ta o kotsoi kuma'a ka A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu nannai.

¹⁷ Da Sulemanu u banai Eziyon-gebe n Ilatu, likuci i na yi a kakina ka mala, a idika i Edom.

¹⁸ Da Hiram u su'uki Sulemanu n antsu a mini n antiki e le, aza a na a fudai mini mayin. Aza a ulinga a Hiram n aza a Sulemanu a banai a Ofiri a

tukaj n mogono Sulemanu n azanariya a na amiki e le a yawai kilo akpan kupa n a tawun (15,000).

9

Egbere vu Sheba u banai u Sulemanu

¹ Ana egbere vu Sheba u panai arabali tsu na Sulemanu wu utaj kula, da u tawai a Urushelima adama a na u kondo yi n keci ku gbagbain, u yawai a Urushelima n aza a na o soki ni, n arakuma ucaniki n ili i wali, n azanariya abundai n atali a singai-singai. Ana u yawai u Sulemanu, da u tonokoi ni ili i na yi a kaadu ka ni raka.

² Da Sulemanu wu ushuki ni keci ku ni raka, babu keci ku na u kpadai ku ushuku. Ko ili u sokongi ba.

³ Ana egbere vu Sheba wu enei kuyeve ku Sulemanu, n kefeku ka na kpamu u ma'i,

⁴ n ilikulya i na yi a kirukpa ku ni n tsu na nkoshi m gbara-gbara n ni a tsu dasangu, n tsu na i a kuya'anka yi ulinga, n aza a na e ci neke yi ili i kuso'o, n icu'u yi ntogu ma aza a ulinga a ni, n kune'e ku kusongu ku na u ci neke A'isa a gbayin a Vuzavagudu. Da u kanai una.

⁵ Da u danai mogono, <<Mayun da arabali a na m panai a idika i va ukuna wu ulinga u nu n kuyeve ku nu,

⁶ mu ushuku n arabali e le ba, ama n tawa ta me ene n ashi a va. Ko kagimi ka kuyeve ku nu ma a dana mu ba, mayun i na menei i la'a ta i na a danai mu.

⁷ Aza a mazanga a da uma a nu n agbashi a nu aza a na i a kuya'anka wu ulinga kowanai, adama a na makyan dem i ta a kupana kadanshi ke kuyeve ku nu.

⁸ Cikpa Vuzavagudu Kashile ka nu, ayi na u panai u yo'o u nu da u zuwai nu a kakuba ko tsugono ci Isaraila adama a na vu lya'a tsugono a kula ku ni. Adama a na Kashile ka nu ka ciga ta aza a Isaraila kpamu u ciga ta a tsurukpa kowanai, da da i zuwai da u zuwai nu mogono, ciya vu ya'an afada a usubi n a mayun.>>

⁹ Da Egbere u nekei mogono Sulemanu azanariya kilo akpan a nashi (4,000), n ili i wali yi abundai n atali a singai. A sa'wa kuciya ili i wali ci ili i na Egbere vu Sheba u nekei mogono Sulemanu ba.

¹⁰ Antiki a antsu a Hiram kobolo n aza a ulinga a Sulemanu a tukaj n azanariya a Ofiri, da kpamu a tukaj n ogboli a ndanga m mandai n atali a singai.

¹¹ Da mogono ma ya'in adasukpatsu A'isa a gbayin a Vuzavagudu n kpa'a ku mogono nu ndanga ma, da kpamu u ya'in umolu n ugogi adama aza a ishipa. A sa'wa kene icu'u yi ili i singai i nanlo a idika i Yahuda ba.

¹² Da mogono Sulemanu feu u nekei Egbere vu Sheba i na u cikalai n ili i na wu ecei raka, da u nekei ni ucanuku u na u la'i i na u tukaj ni. Da u lazai o kubono a idika i ni n aza a na o soki ni.

Uciyi u mogono Sulemanu

(1 Ng 10:14-25)

¹³ A kaya dem mogono Sulemanu u tsu isa ta azanariya kilo akpan kamanga n a tatsu (23,000),

¹⁴ babu bi'i utafu u na aza a tsulaga a tsu tuka, n kodokpotsu ka aza a tsulaga, kpamu ngono ma aza a Arabiya n anan i gomuna a tsu tuka ta mogono azurufa n azanariya.

¹⁵ Da mogono Sulemanu u yimai nraga m gbagbain amangatawenre (200), u ya'an ta maraga dem n azanariya a na yawai kilo vu cindere.

¹⁶ Da kpamu u yimai nraga n kenke'en amangatawantatsu (300), u ya'an ta maraga dem azanariya a na a yawai kilo vu re. Da mogono ma zuwai le a kefeku ko tsugono ka na u ma'in nu ndanga n Lebano.

¹⁷ Da kpamu mogono ma ya'in kakuba ko tsugono ka gbayin n anga kagiwa, da a padarai ka'a n azanariya koci.

¹⁸ Kakuba ko tsugono ka ki ta n idasakpatsu i tali, n ubuta u ku zuwa ene wa azanariya, da a gba'ai a da n kakuba ka, a kakambu dem ka kakuba ka ki ta n ubuta u kuzuwa kukiye ku na a ya'in kululu ku ikawu i re kashani,

¹⁹ Da kpamu Sulemanu u ya'in nlulu ma i kawu kupa n re, kete dem kashani a u koci u kadasukpatsu ka kapashi dem. Babu tsugono tsu uduniya tsu nampa tsu na a ku gisangu n tsugono tsu nampa.

²⁰ Nkoko'o raka n mogono Sulemanu a ya'an ta n da n azanariya, n ucanuku wu ulinga u kefeku ka na e ci deke kutsun ku Lebano, a ya'an le ta n azanariya koci. A ya'an le n azurufa ba adama a na a ayin o tsugono tsu Sulemanu o bonoko azurufa ili ba.

²¹ Mogono mi ta n antsu a mini a na a tsu tonon mini uma a Hiram a kulansaka ikebe. Aya tatsu dem o tsu bonoko ta azanariya n azurufa n anga agiwa, nu nkalu n omo.

²² Mogono Sulemanu u la'a ta ngono ma aduniyan raka uciyi n kuyeve.

²³ Ngono ma aduniyan raka a kanai kubana sa u Sulemanu adama a na a pana kuyeve ku na Vuzavagudu u nekei ni.

²⁴ Yaba dem vu le u tsu tawa ta n kune'e ka azurufa n azanariya nu ntogu n ucanuku u kuvon, n ili i wali n odoku nu mkparagi a kaya dem.

²⁵ Mogono Sulemanu wi ta n afalaka o odoku akpan anashi (4,000) n ekeke odoku o kuvon a ni, wi ta kpamu n odoku akpan kupa n ere (12,000) a na u zuwai a likuci ye ekeke o kuvon, o yoku tankpamu n mogono a Urushelima.

²⁶ Da u lya'i tsugono tsu ngono m ubon u na u dikai a Yufiretu a kubana a idika i Filisitiya, ali a uteku wi idika ya aza a Masar.

²⁷ Da mogono ma zuwai azurufa okpoi ili i gbani tsa atali a Urushelima, da kpamu u shikpai ndanga n sida n kabundai okpoi tsu ndanga m mahiri a ubon wa aginda aza a Yahuda.

²⁸ Sulemanu u tsula ta odoku a idika i Masar n idika kakau kpamu.

Ukpa u Sulemanu

(1 Ng 11:41-43)

²⁹ Ulinga u Sulemanu u na u buwai ili i na i dikai a ugiti ali a kubana a ukocishi, yi ta udani a katagarda ka arabali e keneki Natan, n kene ku Ahija vuza vu Shilo n Ido koboci n kene ku na u ya'in adama a Jerobuwam maku ma Nebatu.

³⁰ Sulemanu u lya'i tsugono tsa aza a Isaraila raka a Urushelima aya amangere.

³¹ Da u bankai ukpisa da a cidangi ni a likuci i Dawuda esheku a ni. Da Rehobuwam kolobo ka ni ko okpoi mogono a una u ni.

10

Aza a Isaraila a ya'ankai Rehobuwam Ugbamiwasuvu

(1 Ng 12:1-20)

¹ Rehobuwam u banai e Shekem, adama a na aza a Isaraila o bolongu ta de raka adama a na a zuwai wo okpo mogono.

² Ana Jerobuwam kolobo ka Nebatu u panai arabali i ta a kuzuwa Rehobuwam wo okpo mogono, da wu utai a Masar a na wi ishi u sumai a ashi e Sulemanu da u bonoi.

³ Da uma a suki e deke Jerobuwam, da ayi n uma a Isaraila raka a banai u Rehobuwam da a danai.

⁴ <<Esheku a nu a zuwaka tsu ta kogboro ka amiki n abundai, ama gogo na jebe ke tsu atakaci a ulinga n kogboro ka amiki ka, kata atsu ci ya'anka wu tsugbashi.>>

⁵ Da Rehobuwam u danai le, <<Walai kata i bono a kanna ka tatsu.>> Da uma a, a laza.

⁶ Da mogono Rehobuwam we ecei nkoshi m gbara-gbara n na n ya'ankai esheku a ni Sulemanu ulinga a ayin a na wi n wuma. U danai, <<Odoki e ne a dai ya kuneke, adama a na mu ushuku uma a nampa?>>

⁷ Da ushuki ni, <<Da baci vu panai asuvayali a uma a nampa, da vu ya'ankai le i na a cigai, kpamu vu bonoko le n kadanshi ka singai, i ta o ko okpo agbashi a nu makyan dem.>>

⁸ Ama Rehobuwam u iwain odoki a na nkoshi m gbara-gbara ma n nekei ni da u banai u cinakai adangani ele na i ushan u te, ele na gogo na okpoi ni aza a odoki.

⁹ Da we ecei le, <<Odoki e ne a dai ya kuneke mu? Ciya tsu ushuku uma a nampa a, a na a danai, <Sadaka tsu amiki o kogboro a na esheku a nu a zuwakai tsu.>>

¹⁰ Da adangani a na a dangai ayin e te n ayi va a danai, <<Dana uma a na a danai nu va, <Esheku a nu a zuwaka tsu ta kogboro ka amiki, ama avu sadakpa tsu ka'a,> Ama dana le, <Kajivu ke kenu ka va ka la'a ta kukyun ke esheku a va m gbara.>

¹¹ Esheku a va a zuwaka da ta kogboro ka amiki kau, mi ta o kudoku ada la'a tsu na ishi. Esheku a va a faba da ta m mashawuri, ama mpa mi ta a kutakacika da n adyabu.>>

¹² Ana ayin a tatsu a laza da Jerobuwam n uma a raka o bonoi u Rehobuwam, tsu na mogono ma danai, <<Ayin a tatsu a ya'an baci i bono wa va.>>

¹³ Da Rehobuwam mogono mu ushuki uma a n a suvu usu dukpi, adama a na wu ushuku n odoki a na nkoshi m gbara-gbara ma n nekei ni ba

¹⁴ u tonoi odoki a na adangani a e nekei ni da u danai, <<Esheku a va a zuwaka da ta kogboro ka amiki kau, mi ta o kudoku a da a la'a tsu na ishi. Esheku a va a takacikai da m mashawuri, ama mpa mi ta a kutakacika da n adyabu.>>

¹⁵ Ama mogono ma panaka uma a ba, adama a na kusheshe ku Vuzav-agudu ku da nannai, ciya u shatangu kadanshi ka na u danai Jerobuwam maku ma Nebatu a una u keneki Ahija vuza va aza a Shilo

¹⁶ Ana aza a Isaraila raka e enei mogono ma panaka le ba, da a ushuki mogono ma a danai, <<Te ugboku u tsu wi a ubuta u Dawuda, yidai ci n i da a ubuta u maku me Jesi? Bonoi a apam a da, ada aza a Isaraila, lanai i'uwa i da, ada uma a Dawuda feu i lana i'uwa i da.>> Da aza a Isaraila a laza o bonoi a i'uwa i le.

¹⁷ Ama aza a Isaraila a na i o kuyongo a likuci i Yahuda, Rehobuwam da wi a kulya'aka le tsugono

¹⁸ Da Rehobuwam mogono u suki Adoram, vuza na wi vuza kelime vu ulinga u tsugbashi, ama da aza a Isaraila raka a varai ni ali unai. Ana Rehobuwam mogono wu enei nannai, da u ya'in gogo'o u kumbai keke vo odoku a ni da u sumai a kubana a Urushelima.

¹⁹ Ili i na i dikai a ayin a nanlo ali a kutawa anana aza a Isaraila i a kuya'ansaka kpa'a ku Dawuda ugbamiwasuvu.

11

Kene ku Shemaya (1 Ng 12:21-24)

¹ Ana Rehobuwam u yawai a Urushelima, u bolongi eyevi a vishili uma akpan amangatawun n amanganashi (180,000), a kumaci ku Yahuda n kumaci ku Bayami, adama a na a ya'an kuvon n aza a Isaraila ciya o bonoko tsugono tsa u Rehobuwam maku ma Sulemanu.

² Ama da Kashile ka ya'in kadanshi n Shemiya vuma vu Kashile, u danai,

³ <<Dana Rehobuwam maku ma Sulemanu mogono ma Yahuda n aza a Yahuda raka n aza a Bayami ali n aza a Isaraila a na a buwai dem,

⁴ <Ili i na Vuzavaguđu u danai i da da na, kata i bana i shilika n aza n aza a da ba. Yaba dem u bono a kpa'a ku ni, na va ukuna u va u da.>> Da o tonoi kadanshi ka Vuzavaguđu yaba dem u bonoi a kpa'a, tsu na Vuzavaguđu u danai.

⁵ Da Rehobuwam u dasangi asuvu a Urushelima da u ma'in likuci yi ukanji adama aza a Yahuda,

⁶ m Batalami n Etam n Tekowa,

⁷ m Betu-zuru n Soko n Adulam

⁸ n Gatu n Maresha, n Zifa,

⁹ n Adorayim n Lakishi n Azeka

¹⁰ n Zora n Ayijalon kobolo n Heburon. Ele na va e le da likuci yi nshilya ma aza a Yahuda m Bayami.

¹¹ U zuwai a ma'in mashilya ma utsura adama a na a kpada likuci ya, da u zuwakai le ovonshi osoji, a likuci dem a tsu zuwa ta ilikulya'a n mani'in ma zaitu m makyan.

¹² Da u zuwai nraga n abata a likuci ya raka, da u ya'in le n utsura kau. Da Yahuda m Bayami okpoi ubuta u ni.

¹³ Da anan ganu n aza e Levi n ubon wa aza a Isaraila raka o bonoi wa a ni.

¹⁴ Ali aza e Levi a kasukpai a kamba a kalina n ucanuku u le, da o bonoi a ubon u Yahuda a Urushelima adama a na Jerobuwam n olobo a ni a sanaka le ta ku okpo anan ganu a Vuzavaguđu.

¹⁵ Da u zagbai anan ganu a ni adama a na ya'an ulinga a nvali, n amali a ululu a ngaji nu ndendem a na u ya'in.

¹⁶ Ama aza a na a zuwai kađu u Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila, a kumaci dem o tsu tono ta aza e Levi a kubana a Urushelima kuya'an ka alyuka u Vuzavaguđu, Kashile ka ikaya i le.

¹⁷ Da a zuwai tsugono tsu Yahuda tsu ya'in utsura da kpamu a ya'in aya a tatsu a kubanka Rehobuwam kolobo ka Sulemanu matsukaya ma Dawuda, a katsuma ka aya a tatsu a o tonoi uye u Sulemanu n Dawuda.

Aza a kpa'a ku Rehobuwam

¹⁸ Rehobuwam u zuwa ta Mahalatu mekere ma Jerimotu n Abihayi vuka vi ni, mekere ma Eliyabu matsukaya ma Jesi, Jerimotu.

¹⁹ Da u matsakai ni olobo, Jewushi n Shemariya n Zaham.

²⁰ Da kpamu Rehobuwam u zuwai Ma'aka mekere ma Absalom, vuza na u matsakai ni, Abiya n Atayi n Ziza n Shelomitu.

²¹ Rehobuwam u la'a ta n kuciga ma'aka mekere ma Absalom n amaci a ni n amaci a pulai. Amaci a na u zuwai ele da kupa n kunlaj, amaci a

pulai amangatatsu, wi ta n muku mo olobo kamanga n kunlai, nu nkere amangatatsu.

²² Da Rehobuwam u zagbai Abiya kolobo ka Ma'aka wo okpoi vuza vu kelime a katsuma ko otoku a ni, adama na u zuwa yi mogono.

²³ Rehobuwam u ya'in ugboji, da u pecekushi muku mo olobo n yoku n ni ubuta kakau a katsuma ka likuci i ubon u Yahuda m Bayami punu a likuci yi nshilya i na u ma'i raka. U nekei le uciyi n abundai da kpamu dikai le amaci n abundai.

12

Mogono ma Masar ma bankai Urushelima kuvon

(1 Ng 14:25-28)

¹ Ana tsugono tsu Rehobuwam ci shamgbai mayin, da kpamu we enei u ciya ta utsura, da ayi n aza a Isaraila raka a vakangi wila u Vuzavaguđu.

² Adama a unambi wu usubi u le u Vuzavaguđu, da a kaya ka tawun ko tsugono tsu Rehobuwam Shishaka mogono ma Masar ma bankai Urushelima n kuvon.

³ U banai n ekeke odoku kakpan n amangatawenre (1,200), n akumbi odoku akpan amangatatsu (60,000), n kabundai ko osoji a na i kukece ba. A katsuma ke le osoji a Libiya i ta punu, n osoji a Sukim, n osoji a Itopiya.

⁴ Da u lya'i likuci yi nshilya n Yahuda ali a kubana a Urushelima.

⁵ Da keneki Shemaya u tawai u Rehobuwam kobolo n aza e kelime a Yahuda aza a na o bolongi a Urushelima adama a na i ta a kupana wovon u Shishaka, da u danai le, <<Ili i na Vuzavaguđu u dansai i daɗa na, <Aɗa i vakangu mu ta, adama a nannai mpa feu n vakangu da ta n nekei da ekiye a Shishaka.> >>

⁶ Da aza e kelime ka Isaraila m mogono Rehobuwam a shikai unushi u le, a danai, <<Vuzavaguđu u ya'an ta derere.>>

⁷ Ana Vuzavaguđu we enei a shika ta unushi u le, da Vuzavaguđu u doku u ya'in kadanshi n Shemaya, u danai, <<A na wo okpoi a shika ta unushi u le mi ku una le ba, ama mi ta a ku isa le. Mi e kuneke le ekiye a Shishaka u takacika le ba.

⁸ Ama i ta a kuya'anka Shishaka tsugbashi, adama a na e yeve tsu na o kutono mu n tsu na o kutono aza o tsugono tsa aduniyan kau.>>

⁹ Ana Shishaka mogono ma Masar ma bankai Urushelima n kuvon, da u purai ucanuku u singai wa Alisa a gbayin a Vuzavaguđu n u kefeku ko mogono. U purai ili raka, ali nu nraga ma azanariya n na Sulemanu u ya'in.

¹⁰ Da mogono Rehobuwam u doku u ya'in nraga n yoku mi iyum i ishili a una wa aza azanariya a, da u nekei n da wa aza e kelime ko osoji a na i a kinda utsutsu u kefeku ko mogono.

¹¹ Ayin a na baci de dem mogono mi a kubana Alisa a Vuzavaguđu, aza a kindi a i ta a kudika nraga ma, kata megeshe o bonoko n da a kunu ku uwoku.

¹² Adama a na ayi Rehobuwam u shika ta unushi u ni, da wupa u Vuzavaguđu u vaki, da u kpaɗai ku takacika yi kau. Nanai va da a ciyai ili i singai i yoku a Yahuda.

Kagbati ku ukuna u tsugono u Rehobuwam

¹³ Da mogono Rehobuwam u zuwai tsugono ci ni tsu tsurukpai mayin a Urushelima. Wi ta n aya amangere n kete a ayin a na wo okpoi mogono, da ulya'i tsugono a likuci i Urushelima ali aya kupa n e cindere a likuci i na Vuzavaguđu u zagbai a katsuma ka aza a Isaraila adama a na a cikpa kula ku ni de. Kula ka anaku a ni ku daɗa Na'ama, vuza va aza a Amona.

¹⁴ U ya'an ta ka gbani-gbani adama a na u zuwa kaɗu ka ni a ubuta u kutono ku Vuzavaguɗu ba.

¹⁵ Ulinga u na Rehobuwam u ya'in, ili i na i dīkai a ugiti ali a kubana a ukocishi, yi ta uɗani a katagarda ka arabali e keneki Shemaya n ka keneki Ido. A ayin a nanlo a Rehobuwam n Jerobuwam o yongo ta o kuvon.

¹⁶ Da Rehobuwam u bankai ukpisa da a ciɗangi ni a likuci i Dawuda, daɗa Urushelima. Da Abija maku ma ni wo okpoi mogono a una u ni.

13

Abija mogono ma Yahuda (1 Ng 15:1-8)

¹ A kaya ka kupa n kunlai ko tsugono tsu Jerobuwam maku ma Nebatu, da Abija u gitai tsugono a Yahuda,

² da ulyai tsugono tsu Urushelima aya a tatsu. Kula ka anaku a ni ku da Ma'aka, mekere ma Uriyelu vuza va aza a Gibiya. Da vishili vu dangai u Abija n Jerobuwam.

³ Da ayi Abija u banai kuvon ka n ovonshi akpan amangatawanashi (400,000) a na a fudai kuvon, ama da ayi Jerobuwam tamkpamu u darai ovonshi akpan amangatawunkunlai (800,000).

⁴ Ayi Abija u shamgbai a kusan ku gbayin ku Zemarayim ku na ki aginda a likuci i Ifirayimu, da u dangasai kalakatsu u danai, <<Jerobuwam kobolo n aza a Isaraila raka panai.

⁵ Ada i yeve a na Vuzavaguɗu, Kashile ki Isaraila ke nekei tsugono ci Isaraila u Dawuda nu ntsukaya n ni a ubuta wu uzuwakpani wu mkpadi n na mi ali n tsukaya ba?

⁶ Ko n nannai da kpamu Jerobuwam kolobo ka Nebatu, kovonshi ka Sulemanu kolobo ka Dawuda, u ya'anka ta vuzagbayin vu ni ugbamukaci.

⁷ Da u bolonki kaci ka ni aza a kavama n aza a gbani-gbani adama a na a shilika n Rehobuwam kolobo ko Sulemanu a ayin a na wi bi'i kaɗangani, babu utsura n ugboji u na wa kufuda ku shilika n e le.

⁸ <<Ama gogo na i fobuso ta a na ya ku iwan tsugono tsu Vuzavaguɗu, tsu na ci ekiye a kumaci ku Dawuda. Mayun da a na yi n kabundai ko ovonshi kobolo n ululu mo obomburon a azanariya a na Jerobuwam u ya'ankai da, okpo amali a da.

⁹ Ama vu loko ta anan ganu a Vuzavaguɗu olobo a Haruna aza e Levi. Da vu zuwai anan ganu a kaci ka nu, tsu uma a likuci o yoku ba. Yaba dem vu na baci de wu eregi kaci ka ni u tawai n kobomburon nu agiri n cindere wi ta a ku okpo ganu vu amali ka nu ka na ki Kashile ba.

¹⁰ Ama atsu, Vuzavaguɗu da Kashile ka tsu, kpamu ci iwan yi ba. Anan ganu a na i a kuya'anka Vuzavaguɗu ulinga olobo a Haruna a da, kpamu aza e Levi koci a tsu banka le.

¹¹ Usana n kulivi lakam e ci neke ta alyuka o kusongu n ili magulani u Vuzavaguɗu. Kata a dara boroji vu kaɗiva a kirukpa ku cida, kata a dyaba nkuni a kashamkpatsu ka azanariya kulivi lakam. Adama a na atsu ci ta a kutono wila u Vuzavaguɗu Kashile ka tsu. Ama ada i kasukpa yi ta.

¹² Kashile ki ta kobolo n atsu, ayi da mogono ma tsu. Anan ganu a ni kobolo n ishari i le, i ta a kulika i da, i na yi a kuzuwa tsu kuvon n ada. Ada aza a Isaraila kata i ya'an vishili n Vuzavaguɗu Kashile ki kaya i da ba, adama a na yi a kuciya ulya'i ba.>>

¹³ E le a kaṣuma ka ukuna u nampa, ci na de Jerobuwam u fobuso ovonshi a kaṣapa ke le, adama a na ayin a na baci ayi wi kelime ka aza a Yahuda kaṣa aza a ni o bopo kaṣapa ke le.

¹⁴ Ana aza a Yahuda a lanai da enei osoji a Jerobuwam a kambuku ku le ta. Da o folonoi Vuzavaguḍu, da anan ganu a likai ishari,

¹⁵ da ovonshi aza a Yahuda a dengusai alaṣatsu a ya'in isali i kuvon. Ana a ya'in nannai, da Kaṣhile ka nekei le ulya'i u Jerobuwam n ovonshi a ni, da u zuwai le a sumai e kelime ka Abija n osoji a ni.

¹⁶ Da aza a Isaraila a sumai e kelime ka aza a Yahuda, da tana Kaṣhile ke nekei le ekiye osoji a Yahuda.

¹⁷ Da Abija n ovonshi a ni unai ovonshi a utsura aza a Isaraila aḱpaṇ amangatawantawun (500,000).

¹⁸ Ta a lya'i aza a Isaraila n kuvon a ayin a nanlo nannai. Da ovonshi a Yahuda a ciyai ulya'i adama a na e neke ta aḍu e le u Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ikaya i le.

¹⁹ Da Abija u lokoi Jerobuwam da wu isai likuci i gbayin i Betelu kobolo n i wawa'a, Jeshana n Efuron n likuci i wawa'a i na yi ukara'i n ayi.

²⁰ Jerobuwam u doku u ciya utsura a ayin a tsugono tsu Abija kpamu ba. Da Vuzavaguḍu u lapai Jerobuwam da u kuwai.

²¹ Ama da Abija u gbonguroi n utsura. Da u zuwai amaṣi kupa n anashi da a matsakai ni olobo kamanga n ere n nkere kupa nu n tali.

²² Ulinga u na u buwai u Abija n ukuna u ni kadanshi ka ni yi ta udani a katagarda ka arabali e keneki Ido.

14

Asa mogono ma Yahuda

(1 Ng 15:9-12)

¹ Da Abija u bankai ukpisa, da a cidaṅgi ni a likuci i Dawuda daḍa Urushelima. Da Asa maku ma ni wo okpoi mogono a una u ni, da idika i ciyai mataṇa aya kupa.

² Asa u ya'in ili i na yi mejege u Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ni.

³ Da u mudai katalikalyuka ko omoci n ubuta wa avasa a na a ga'in ba, da u bosoi atali a cida da kpamu u kapai ashampatsu a kamali ka Ashera.

⁴ Da u danai uma a Yahuda a lansa Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ikaya i le, kaṣa o tono wila u ni n ku yotsongusu ku ni.

⁵ Da u mudai nvali ma ubuta u kucikpa n katalikalyuka a ko kusongu ili i magulani a likuci yi nshilya raka i na yi ubon u Yahuda. Da a ciyai mataṇa a ayin o tsugono tsu Asa.

⁶ Da u ma'asakai likuci yi nshilya n Yahuda, adama a na idika ya yi ta idashi i mataṇa. Babu kuvon a makyan ma, adama a na Vuzavaguḍu u neke ni wuvuki a ubuta wi irala i ni.

⁷ Da Asa u danai aza a Yahuda, <<Ya'an tsu ma'a likuci i i nanlo ya, tsu kara'a le nu nshilya, n unu a ugadi, n utsutsu u na a ku gbagura n iyum. idika i nampa ya i tsu i da ali n gogo na, adama a na tsu lansa ta Vuzavaguḍu Kaṣhile kaṣu. Tsu tono yi ta kpamu u nekei tsu wuvuki a ubuta dem.>>A kanai kuma'a ali a yimkpai.

⁸ Asa wi ta n ovonshi aḱpaṇ amangatawantatsu (300,000), eyevi a vishili a da a kumaci ku Yahuda, yaba dem vi le ubani m maraga ma gbayin m masara. Kpamu wi ta n osoji aḱpaṇ amangatawenre n amanganashi (280,000), eyevi o kuvon a kumaci ku Bayami, yaba dem ubani m maraga me kenu n utan.

⁹ Da Zera vuza va aza a Itopiya u tawai kuvon n osoji mbana, n ekeke odoku amangatawantatsu (300), wu utai a idika i Maresha adama a na u shilika n e le.

¹⁰ Da Asa wu utai adama a na u gasa n ayi, da a shamgbai a kara'a ka Zefata devu n Maresha a ubuta u na a darai kuya'an kuvon.

¹¹ Da Asa u folonoi Vuzavagudu Kashile ka ni u danai, <<Vuzavagudu, kabanki ki lo tsu nu ba ka na ka tsu banka aza a unambi ba. Banka tsu, Vuzavagudu Kashile ka tsu, adama a na wu a nu u da tsu zuwai kadu Vuzavagudu, n kula ku nu ku da tsu tawai kushilika n kabundai ko osoji a nampa. Vuzavagudu, avu da Kashile ka tsu, kata vu kasukpa vuma vi yoku u lya'a utsura u nu ba.>>

¹² Da Vuzavagudu wu unai osoji aza a Itopiya a ashi Asa n aza a Yahuda. Da osoji aza a Itopiya a sumai,

¹³ da Asa n osoji a ni a guvai le ali a kubana a Gera. A kanai ku una osoji a Itopiya ali a fuda a gasa a ubuta u te kpamu a na a kuya'an kuvon ba, adama a na Vuzavagudu da n osoji a ni wu unai le. Da osoji a Yahuda a purai ucanuku u gbani wa abundai ekiye osoji a Itopiya.

¹⁴ Da banai a likuci wawa'a i na yi ukara'i n Gera raka, unai i da, adama a na Vuzavagudu u zuwa ta wovon u kana uma a. Da a purai ili i na a cigai dem n ucanuku u gbani adama a na likuci ya yi ta n uciyi n abundai.

¹⁵ Da kpamu a banai a talukpai apam a ngubi, a purai nkyon nu nradika n le n arakuma abundai kau. Da o bonoi a Urushelima.

15

Asa u lapulasakai uzuwakpani u ni (1 Ng 15:13-15)

¹ Da ayinviki a Kashile a cipai u Azariya kolobo ka Odedu.

² Da u banai adama a na u gasa n Asa da u danai ni, <<Panaka mu, Asa mogono avu n uma a Yahuda m Bayami raka. Vuzavagudu wi ta kobolo n ada, makyan ma na baci yi kobolo n ayi. I lansa yi baci, yi ta a kuciya yi, ama da baci i kasakpai ni, ayi feu wi ta a ku kasakpa da.

³ Adama a na aza a Isaraila a ya'an ta megeshe babu Kashile ka mayun, a yongoi babu ganu vu na u ku yotsongu le, babu feu wila.

⁴ Ama makyan ma na i a katsuma ka atakaci da o bonoi u Vuzavagudu Kashile ki Isaraila, a lansa ni da tana a ciyai ni.

⁵ A ayin a nanlo babu matana wa aza a na i a ku uwa n ku utai, adama a na uduniya raka wi ta a katsuma ka atakaci.

⁶ Uma okpoi upecekushi. Idika i nampa a vishili n idika i nande, likuci feu a vishili n likuci, adama a na Kashile ka su'uku le ta madukpa kakau.

⁷ Ama ada gbamai asuvu, kata kpamu i neke adu, adama a na yi ta a kuciya katsupu ka ulinga u da.>>

⁸ Ana Asa u panai ili i na Vuzavagudu u dansai a una u keneki Azariya kolobo ka Odedu, da u gbamai asuvu. Da u takpai amali a unata raka a likuci i Yahuda n ya aza a Bayami, n likuci i na wu isai raka a ubon wa aza a Ifirayimu. Da u lapulasakai katalikalayuka ka Vuzavagudu ka na ki e kelime ke kefeke ka kpa'a ku Vuzavagudu.

⁹ Da u bolongi uma a Yahuda n aza Bayami raka, kobolo n aza a Ifirayimu n aza a Manasa n aza a Simiyon a na i punu a idashi kobolo n ele, aza a Isaraila n abundai o bonoi n idashi a ubon u Yahuda, a na enei Vuzavagudu Kashile ka Asa ki ta kobolo n ayi.

¹⁰ O bolongi a Urushelima o wotoi u tatsu a kaya ka kupa n ka tawun ko tsugono tsu Asa.

¹¹ A kanna ka nanlo da e nekei Vuzavaguđu alyuka obomburon aman-gatawencindere (700), n nlala akpan e cindere (7,000), a katsuma ku ucanuku u gbani u na a purai.

¹² Da a ya'in uzuwakpani a na a kulansa Vuzavaguđu, Kashile ki ikaya i le n adu e le n wuma u le raka.

¹³ Yaba dem vu na baci u iwain kulansa Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila, i ta a ku una yi ko maku ko vuzagbayin, vali ko vuka.

¹⁴ A ya'in akucina u Vuzavaguđu n kalakatsu ku utsura, n kaca'a n a likai ishari n avana.

¹⁵ Aza a Yahuda raka a ya'in mazanga n akucina a, adama a na a ya'an ta a da n kadu kete. A lansa ta Vuzavaguđu n wuma u le raka, da tana a ciyai ni. Adama nannai da Vuzavaguđu u nekei le wuvuki a ubuta dem.

¹⁶ Da Asa u cipakai koko ni Ma'aka o tsugono tsa egbere, adama a na u ya'an ta kululu ki ili yi unata ku kamali ka Ashera. Asa u bosoi kululu ku nanlo da u songi ku da a Kara'a ka Kidiron.

¹⁷ Ama u fada ubuta u kucikpa wa amali aza a Isaraila raka ba, n nannai dem kadu ka Asa ki ta u Vuzavaguđu a ayin a wuma a ni raka.

¹⁸ U tukai n azanariya n azurufa n ucanuku u yoku u na ayi n esheku a ni e erengi de, punu a A'isa a gbayin a Vuzavaguđu.

¹⁹ O doku a ya'an kuvon kpamu ba, ali aya kamangankupa n a tawun o tsugono tsu Asa.

16

aya a ukocishi a Asa (1 Ng 15:17-22)

¹ A kaya ka kamangankupa n atali ko tsugono tsu Asa mogono ma Yahuda, da Basha mogono ma aza a Isaraila u banai u shilikai n Yahuda, da u mai mashilya ma utsura u karakai Rama adama a na u sanku uma ku'uwa n ku uta punu a uteku u tsugono tsu Asa mogono ma Yahuda

² Da Asa u dikai azurufa n azanariya a na i punu o mpon n kuzuwa ma A'isa a gbayin a Vuzavaguđu n e kefeke ko mogono, da u bankai u Ben-hadadu mogono ma Siriya vu na wi o tsugono tsu Dimaska. U danai

³ <<Ya'an tsu gbaba kaci mpa n avu, ci ya'an tsu na esheku a va n a nu a ya'in.>> n su'uku ta n azurufa n azanariya. Bana vu kodo uzuwakpani u na vi ya'in m Basha mogono mi Isaraila adama a na u ronono u kasakpa idika i va.

⁴ Ben-hadadu wu ushuki n ili i na mogono Asa u danai, da u suki n kovonshi vo osoji a ni a shilika n likuci ya aza a Isaraila. U lya'i Dan n Ijonu n Ebelu-betu-maka n likuci yi mpon i na yi a ubon u Nafutali dem

⁵ Ana Basha u panai ka na ki lo, da u kasukpai kuma'a nshilya n likuci n Rama da u kasukpai ulinga u na wi a kuya'an.

⁶ Da mogono Asa u banuki aza a Yahuda raka, babu vuza na u buwai, da a purai atali n ogboli a likuci i Rama a na Basha wi ishi a kuya'anka ulinga. A dada mogono Asa u ma'akai likuci i Geba n Mizipa.

⁷ A ayin a nanlo da Hanani keneki ka tawai u mogono Asa u danai ni. <<A na wo okpoi vu zuwa ta kadu ka nu u mogono ma a Siriya, ba u Vuzavaguđu Kashile ka nu ba, n tsu nampa ovonshi aza a Siriya i ta a kula'aka ekiye a nu.

⁸ Ovonshi aza a Itopiya n aza Libiya i ta nu utsura n kabundai ka e keke odoku n akumbi, Ama n kabundai ke le dem, a na wo okpoi vu zuwa ta kadu ka nu u Vuzavaguđu, da u nekei le ekiye a nu.

⁹ Adama a na ashi a Vuzavaguđu i ta a kinda ubuta raka aduniyan, adama a na u neke kadanshi wa aza a na e nekei adu e le wa ni. Avu vu ya'an ta tsulau, adama a nannai gogo na, vi ta a ku kana kuya'an kuvon ayin tutu.>>

¹⁰ Da Asa u ya'in wupa n keneki ka, u zuwai ni a kunu ku ugbashi adama a kadanshi ka na u danai ni va ka langasa yi ta kadu. Da u kanai ku takacika uma.

¹¹ Ulinga u tsugono tsu Asa, ili i na i dikai a ugiti ali a ukocishi, yi ta udani a katagarda ko ngono ma Yahuda n mi Isaraila.

¹² A kaya kamangankupa n kuci ko tsugono ci ni, Da Asa u kanai mbala n ene. Ama n nannai dem Asa u lansa ubanki u Vuzavaguđu ba, da kucikpa u lansa ubanki wa aza e kuneke aguma.

¹³ Da a kaya ka amangere n kete ko tsugono ci ni, da Asa u bankai ukpisa.

¹⁴ Da a cidangi ni a kasaun ka na u gayai n kaci ka ni a likuci i Dawuda, da da Urushelima. A va'ankai ni a iva'amkpatsu i na a shatangi n ili magulani, da a dyabai akina n abundai adama a na e neke yi tsugbayin.

17

Johoshafatu wo okpoi mogono

¹ Da Johoshafatu kolobo ka Asa wo okpoi mogono a una we esheku a ni. Da u zuwai ubon u Yahuda u tsurukpai kau ali a bankai ubon wi Isaraila n kuvon.

² U zuwai atsuru o osoji a likuci yi ukanji yi ubon u Yahuda raka, da kparamu u zuwai kobolo ko osoji aza a kindi a ubon u Yahuda n likuci-likuci yi ubon u Ifirayimu likuci i na esheku a ni Asa u lya'i n kuvon.

³ Vuzavaguđu u yongo ta n Johoshafatu adama a na n ugiti u tonon ta uye we esheku a ni Dawuda. U tonon kamali ka Ba'alu ba,

⁴ ama da u lansa Kashile ke esheku a ni da u tonon kadanshi ka ni, u tonon kuyongo ka aza a Isaraila ba.

⁵ Adama a nannai da Vuzavaguđu u nekei ni utsura u tsugono tsa aza a Yahuda. Da aza a Yahuda raka a tukai n utafu u le u Johoshafatu, da u ciyai uciyi n tsugbayin n abundai.

⁶ Johoshafatu u neke ta kaci ka ni kutono uye u Vuzavaguđu, adama a nannai da u mudai nvali n ashamkpatsu a kamali ka Ashera a idika i Yahuda.

⁷ A kaya ka tatsu ko tsugono ci ni, da u suki nkoshi m gbara-gbara, Benhayila n Obodiya n Zakariya n Netanelu kobolo n Mikaya adama a na a bana o yotsongusu uma a likuci i Yahuda.

⁸ Aza e Levi o yoku Kobolo n anan ganu e re a banai kobolo n e le, ele da Shemaya n Netaniya n Zebadiya n Asahelu n Shemiramotu n Jehonatan n Adonija n Tobiya n Toba-adonija. Anan ganu a ele da Elishama n Jehoram.

⁹ Da a dikai katagarda ka wila ka Vuzavaguđu da a kara'i likuci i Yahuda a kanai kuyotsongusu uma, a kara'i likuci i Yahuda raka a kuyotsongu uma.

Uciyi u Johoshafatu

¹⁰ Da wovon u Vuzavaguđu u kanai uduniya u na wi ukara'i n idika i Yahuda, adama a nannai a banka Johoshafatu n kuvon ba.

¹¹ Da aza a Filisitiya o yoku a tukai mogono Johoshafatu n utafu u kune'e ku ucanuku n ka azurufa. Da aza a Araba tamkpamu a tuka yi ni nu nkyon akpan e cindere n amangatawencindere, (7,700), nu nradika feu nannai, akpan e cindere n amangatawencindere, (7,700).

¹² Da Johoshafatu ulya'i kelime n kuciya utsura, da u ma'i likuci yi nshilya kobolo nu mpon a idika i Yahuda,

¹³ da u ya'in kuzuwa ka abundai a likuci i Yahuda. Da u zuwai osoji eyeve a vishili a Urushelima.

¹⁴ Na da kabundai ka i'uwa yi ikaya i le. Kpa'a ku Yahuda, aza e kelime osoji akpan-akpan ele da, Adana vuza kelime wi ta n osoji akpan amangatawantatsu (300,000).

¹⁵ Vuza na u tonoi a yi da, Jehohanan vuza kelime, wi ta n osoji akpan amangatawenre n amanganashi (280,000),

¹⁶ vuza na u tonoi ni ayi da, Amasiya kolobo ka Zikiri, vuza na u nekei kaci ka ni adama a ulinga u Vuzavagudu, wi ta n osoji akpan amangatawenre (200,000).

¹⁷ A kpa'a ku Bayami, Eliyada da vuza kelime keyevi ko kuvon ka'a mayin, wi ta n osoji akpan amangatawenre, (200,000). Yaba dem ubani n utan n maraga

¹⁸ Vuza na u tonoi ni ayi da, Jehozabadu vuza kelime, wi ta n osoji akpan amangatawun n amanganashi (180,000) eyeve a vishili.

¹⁹ Nava ele da osoji a na a ya'ankai mogono ulinga a Urushelima babu bi'i aza a na Johoshafatu u zuwai a likuci yi nshilya ya aza a Yahuda raka.

18

Johoshafatu u gbabai kaci n Ahabu

(1 Ng 22:1-28)

¹ Mogono Johoshafatu wi ta n uciyi n abundai n tsugbayin, da u lya'i cija'a n Ahabu mogono mi Isaraila da u dikakai kolobo ka ni mekere ma Ahabu.

² Ana a ya'in aya kenu, da Johoshafatu u banai a likuci i Samariya a Isaraila, adama a na we ene mogono Ahabu. Da Ahabu u ya'in kadiva u zuwai a kidikai ni nlala n obomburon n abundai. Da Ahabu u kparasai Johoshafatu u gaba kaci n ayi adama a na a banka Ramotu-giliyadu kuvon.

³ Da mogono Ahabu we ecei Johoshafatu, u danai, <<Ko va kutono mu ta tsu bana ci ya'an kuvon n Ramotu-giliyadu?>> Da mogono Johoshafatu wu ushuki mogono mi Isaraila u danai, <<Mpa, m fobuso ta tsu na vi ufobushi, osoji a va osoji a nu a da, ci ta a kubana kuvon n avu.>>

⁴ Da Johoshafatu u doku u danai mogono mi Isaraila, <<Ama lansa bi'i kusheshe ku Vuzavagudu.>>

⁵ Da Ahabu mogono mi Isaraila mo bolongi eneki amangatawanashi, (400) da wu ecei le, <<Tsu bana tsu shilika n aza a Ramotu-giliyadu, ko tsu kasukpa?>> Da raka vu le ushuki a danai wuma u nu u geshe, <<Bana, adama a na Kashile ki ta a kuneke wu i da ekiye a nu.>>

⁶ Ama da Johoshafatu u doku we ecei, <<Keneki ka Vuzavagudu ko yoku ki lo ka na tsa ku doku ku ece yi ba?>>

⁷ Da Ahabu mogono mi Isaraila ma ushuki mogono Johoshafatu, u danai, <<Keneki ke te ki ta lo ka buwai ka na tsa kufuda ku ece yi kusheshe ku Vuzavagudu, ayi da Mikaya kolobo ka Imila. Ama mpa n ciga yi ba, adama a na u ci ya'an kene ku singai adama a va ba,>> Da mogono Johoshafatu u danai, <<Mogono kata vu dansa nannai ba.>>

⁸ Da Ahabu mogono mi Isaraila ma dekei vuza te a katsuma ka nkoshi m gbara-gbara, u danai, <<Tukai mu n Mikaya maku ma Imila na gogo'o.>>

⁹ Mogono mi Isaraila n mogono Johoshafatu vu Yahuda a ele u ukai n aminya o tsugono e le da a idashi akuba o tsugono devu n ulanga u kulapu

ka utsutsu u likuci i Samariya, da eneki ra_{ka} a ka_{na}i kuya'an kene e kelime ke le.

¹⁰ Vuza te a ka_tsuma ke le Zedekiya kolobo ka Kenana, u ya'in avana a iyum, da u danai, <<Ili i na Vuzavagu_{du} u dansai i danna. <N avana a nampa a da va ku sapa ka aza a Siriya ali a ku_{wa}.> >>

¹¹ Da eneki a ra_{ka} a ka_{na}i kuya'an kene ku te, n a danai, <<Ga_{du}kpa a kubana a Ramotu-giliyadu vi ya'an kuvon n e le vi ta a kuciya ulya'i, adama a na Vuzavagu_{du} wi ta e kuneke wu e le ekiye a nu.>>

¹² Da vuza vu suki na a suki u bana u deke Mikaya va u danai ni, <<Lana eneki a na a buwai ra_{ka}, a ya'an ka ta mogono kene ku na u cigai, avu feu bana vu ya'an nanai.>>

¹³ Ama da Mikaya u danai, <<N kucina ta n kula ku Vuzavagu_{du}, ili i na Kashile ka danai mu i da_{da} n kudansa koci.>>

¹⁴ Ana u yawai, da mogono ma ecei ni, <<Mikaya, tsu bana ci ya'an kuvon n aza a Ramotu-giliyadu, ko tsu ka_sukpa?>> Da wu ushuki u danai, <<Bana vu ya'in kuvon n e le, vi ta a kuciya ulya'i, adama a na i ta a ku neke le ekiye a nu.>>

¹⁵ Da mogono ma a danai, <<Ali kuyain ku dai ma kuzuwa wu vu kucina adama a na vu dana mu kamayun adama a Vuzavagu_{du}?>>

¹⁶ Da Mikaya wu ushuki, <<Me ene ta aza a Isaraila ra_{ka} a wacuwai a nsansa tsu nlala n na mi n magubi ba, da Vuzavagu_{du} u danai, <Uma a nampa a i n magubi ba. Ya'an yaba dem u bono a kpa'a ku ni n ma_{ta}na.> >>

¹⁷ Da mogono mi Isaraila ma danai Johoshafatu, <<N dana wu ba, u ci ya'an kene ku singai wa a va ba.>>

¹⁸ Da Mikaya u danai, <<Panai kadanshi ka Vuzavagu_{du}. Me ene ta Vuzavagu_{du} idashi a kakuba ko tsugono ka ni n ili i wuma i ga_{di} ra_{ka} kashani e kukiye ku singai n ku gula ku ni.

¹⁹ Da Vuzavagu_{du} u danai, <Yayi u ku le'eshe Ahabu mogono mi Isaraila adama a na u bana u ya'an kuvon n aza a Ramotu-giliyadu, a ubuta u na a una yi?> Da yaba dem u tukai n kusheshe ku ni.

²⁰ Da a ukocishi, ayinviki o yoku a tawai e kelime ka Vuzavagu_{du}, da a danai, <Mpa n ku le'eshe yi ta.> Da Vuzavagu_{du} u danai, <Nini dai va kuya'an?>

²¹ Da u danai, <Mpa n kubana ta ka_{ta} mo okpo ayinviki a'uwa, una u eneki a ni. Da Vuzavagu_{du} u danai,> Vi ta a kulya'a, <Bana vu ya'an nannai.>

²² Gogo na Vuzavagu_{du} u zuwa ta ayinviki a'uwa a una u eneki a nu a nampa. Vuzavagu_{du} u sala ta de kawuya adama a nu.>>

²³ Da Zedekiya kolobo ka Kenana ka dangai da ka basai Mikaya a maguji. Da u danai, <<Uye we enei u dai ayinviki a Vuzavagu_{du} a o tonoi a na a ka_sukpai mu da a ya'an kadanshi n avu?>>

²⁴ Da Mikaya wu ushuki, <<Vi ta e kuyeve a kanna ka na va kusuma kushede_{ku} a kunu ka asuvu.>>

²⁵ Da mogono Ahabu u zuwai a reme Mikaya a banka u Amon vuzagbayin vu likuci n ubuta u Jowashi kolobo ko mogono,

²⁶ Da u danai, <<Ili i na mogono ma danai i da_{da} na. Zuwa vuma vu nampa va a kunu ku ugbashi nekei boroji m mini koci ali sai ayin a na m bonoi m ma_{ta}na.>>

²⁷ Da Mikaya u danai, <<Ali da baci vu bonoi n ma_{ta}na, Vuzavagu_{du} da u ya'in kadanshi nu mpa ba.>> Da u doku da u danai uma a, <<Zuwakai n kadanshi kaya.>>

Ukpa u Ahabu
(1 Ng 22:29-35)

²⁸ Da Ahabu mogono mi Isaraila n Johoshafatu mogono ma Yahuda a lazai a kubana a Ramotu-giliyadu.

²⁹ Da mogono mi Isaraila ma danai Johoshafatu, <<Mi ta a kusaba'a iyoci i va kata n uwa kuvon, ama avu uka ntogu n tsugono n nu.>> Da mogono mi Isaraila ma saba'i iyoci i ni da u uwai kuvon.

³⁰ Mogono ma aza a Siriya ma neke ta aza e kelime akumbi e keke odoku kadanshi u danai, <<Kata i shilika n vuza yoku ba, maku ko vuzagbayin sai mogono mi Isaraila koci.>>

³¹ Ana aza e kelime ekeke odoku enei Johoshafatu, da a danai, <<Ayi na de va ayi da mogono mi Isaraila.>> Da a kpatalai adama a na a shilika n ayi, ama da Johoshafatu u lapai una, da Vuzavaguđu Kashile ka bankai ni. Da Kashile ka zuwai a kashkpa yi ni,

³² adama a na aza e kelime ekeke odoku a zuwaka ta ayi da mogono mi Isaraila ba, da a kashkpai ni.

³³ Ama da kosoji ka aza a Siriya ko yoku u talai kaya da u tawai ubuta u gbani u gisanku vuza ba, da tana kaya ka ka kanai mogono e mere ma a ubuta u na motogu ma viyum ma ni ma gasai. Da u danai ka antiki ka ekeke vu odoku vu ni, <<Kpatala vu uta nu mpa a ubuta u kuvon wa. Adama a na a uka mu ta muna gbani-gbani.>>

³⁴ A kannu ka nanlo ka da kuvon ku sudukpai, ama da mogono mi Isaraila ma tsubaki ekeke vu odoku a ni, a kinda aza a Siriya, ana kannu ko kotsoi da ku kuwai.

19

¹ Ana Johoshafatu mogono m a Yahuda mo bonoi a kpa'a ku ni a Urushelima n matana,

² da Jehu keneki, kolobo ka Hanani ka utai ka gasai n ayi da u danai mogono ma, <<U ga'an ta vu banka uma a gbani-gbani kata vu ciga aza a na a iwain Vuzavaguđu? Adama a ili i nampa, wupa u Vuzavaguđu wi ta a kutawa wa nu.

³ Ko n nannai, a ciya ta ili i singai wa nu, adama a na vu muda ta kashampatsu ka kamali ka Ashera a idika ka, da kpamu vu zuwai kadu ka nu a ubuta u kulansa Kashile.>>

Johoshafatu u zagbai aya'infada

⁴ Johoshafatu u dasangu ta a Urushelima, ama u kana ta kubansa a ubuta u uma a ni a Beyersheba n ubon wa akamba aza a Ifirayimu, adama a na u bonoko le u Vuzavaguđu Kashile ki Isheku i le.

⁵ Da u zagbai aya'infada a idika yi ukanji ya aza a Yahuda raka.

⁶ Da udanai le, <<Kata i yeve i na yi a kuya'an, adama a na afada a na yi a kuya'an a vuma da ba, ama a Vuzavaguđu a da. U tsu yongo ta n ada a ayin a na yi a kuya'an afada.

⁷ Gogo na ya'an wovon u Vuzavaguđu u yongo kobolo n ada. Ya'in afada a singai, adama a na u Vuzavaguđu Kashile ka tsu babu ukuna wa uwa n kazagba ko modoruko.>>

⁸ A likuci i Urushelima feu, da Johoshafatu u zagbai aza e Levi o yoku n anan ganu n aza e kelime a i'uwa ya aza a Isaraila, adama a na a pi'isaka uma wila u Vuzavaguđu, kata kpamu a lapula kadanshi. Kpamu a Urushelima da a ku dasangu.

⁹ Da u nekei le kadanshi ka nampa: <<Kaṭa i ya'an ulinga u ḏa n usubi n kaḏu kete, kpamu n wovon u Kaṣhile.

¹⁰ Ayin a na baci aza a ḏa aza a na i a idaṣhi a likuci a tukai ḏa n kadanshi. Yoku ukuna u munuka ko kpamu ukuna u wila u Musa ko wila ko ili i kutono ko kadanshi. A makyan ma na baci de dem a tukai n kadanshi ka i barangu le kaṭa o ronoko kaṣi ke le unushi u Vuzavaguḏu ba, ta baci nannai ba wupa u Vuzavaguḏu wi ta a kutawa wa a ḏa n otoku a ḏa, i ya'an baci nannai yi o ku ronoko kaṣi ka ḏa unushi ba.

¹¹ Lanai, Amariya ganu vu gbayin ayi ḏa u kubanka ḏa a ukuna u Vuzavaguḏu dem, kaṭa ayi Zebadiya kolobo ka Isuma'ilu vuza kelime a kumaci ku Yahuda u banka ḏa n ukuna u mogono raka. Kaṭa aza e Levi tamkpamu okpo aza a gbara-gbara a kubanka ḏa. Gbamai asuvu a katsuma ka ulinga u ḏa. Ya'an Vuzavaguḏu u yongo kobolo n aza a na o tonoi mejege.>>

20

Johoshafatu u lya'i Mowabu n Amona

¹ Ana ka nampa ko kotsoi, ḏa aza a Mowabu n aza a Amona n aza a Meyuniya o yoku a tukai Johoshafatu n kuvon.

² Da uma o yoku a tawai ḏa a danai Johoshafatu, <<Osoji aza a Edom n aḃundai a ḏa de upashi u mala ma mkpaḏi a kutawa kuvon n avu. Gogo na a yawa ta de a Hazazon-tamaru, ḏaḏa Enu-gedi.>>

³ Da Johoshafatu u panai wovon, ḏa u lansa kusheshe ku Vuzavaguḏu, ḏa u zuwai a dana yaba dem u ya'an kakuli a likuci i Yahuda raka.

⁴ Da aza a Yahuda raka o bolongi a ubuta ute a likuci i Urushelima adama a na a lansa ubanki u Vuzavaguḏu.

⁵ Da Johoshafatu u dangai e keteshe e mere mo kobolo ma aza a Yahuda n aza a Urushelima e kelime ka ulanga wa asuvu A'isa a gbayin a Vuzavaguḏu,

⁶ ḏa u danai, <<Vuzavaguḏu Kaṣhile ka ikaya i tsu, avu ḏa Kaṣhile ka na ki gaḏi va ba? Avu ḏa vi a kulya'a tsugono tsa aduniyan raka. Utsura n tsugbayin ci ta ekiye a nu, kpamu yayi u kufuḏa kushilika n avu.

⁷ Vuzavaguḏu Kaṣhile avu ḏa vu lokoi uma a idika i nampa a aṣhi aza a Isaraila ba? Da vu nekei idika ya a kumaci ka aza a Ibrahi kaja'a ka nu adama a na yi okpo ili yi ukani i ko wannai?

⁸ Da a ḏasangi a idika ya ali ḏa a ma'i A'isa a gbayin adama a na a cikpa kula ku nu.

⁹ A danai, <Da baci u kawuya ka tawa ko kuvon ko afada ko maḏukpa ko kambulu. Ili i nanlo i tawa tsu baci, ci ta a kutawa wa a nu A'isa a gbayin a nampa a na e ḏekei n kula ku nu ka ta tsu folono wu adama atakaci a tsu, vi ta a kupana kaṭa vu isa tsu.>

¹⁰ Ama gogo na, na ḏa ili i na osoji aza a Amona n Mowabu n Edom i a kuya'an. Ele ḏa aza a na vu sankai aza a Isaraila ku una a ayin a na utai a Masar. Da a kpatalai o tonoi n kakambu ḏa a kpaḏai ku una le.

¹¹ Lana, tsu na a cigai kuya'an ka tsu, ele ḏa a cigai kuloko tsu a idika i na vu nekei tsu yi okpo yi ukani i tsu.

¹² Kaṣhile ka tsu, va ku ya'an ka le afada ba? Adama a na ci n utsura u na tsa kufuḏa ku shilika n osoji a bundai a na i a kutawa tsu na ba. Ci yeve i na tsa kuya'an ba, ama aṣhi a ḏa zuwai wa a nu vu banka tsu.>>

¹³ Aza a Yahuda raka a shamgbai kashani e kelime ka Vuzavaguḏu n muku n wawa'a n le n amaci e le n muku n le.

¹⁴ A katsuma ka aza a na i kashani ka, da a ayinviki a Vuzavaguḍu a cipai u Jahaziyelu kolobo ka Zakariya, ma tsukaya ma Beniya, kolobo ka Jeyiyelu, maku ma Mataniya vuza va aza e Levi a kumaci ku Asafa.

¹⁵ Da Jahaziyelu u danai, <<Pana avu mogono Johoshafatu n yaba dem vu na wi a idashi a Yahuda n Urushelima. Ili i na Vuzavaguḍu u danai i daḍa na, <Kata i pana wovon ba ko aḍu a da a muḍa adama kabundai ko osoji a na yi e kene na. Kuvon ka ku da ku da ba, ama ku Kashile ku da.>

¹⁶ Makpa'a i bana i ya'an kuvon n ele. I ta a kutawa n ku'uwatai ku Ziza. Kata i cina le a kaga'in ka kara'a ka na ka banai akamba a Jeruyelu.

¹⁷ Ama yi a kuya'an kuvon ka ba. Aḍa de i fobuso kuya'an kuvon koci, i zama ubuta i shamgba kata yi ene tsu na Vuzavaguḍu u kuciya ulya'i adama a da. Aḍa aza a Yahuda n aza a Urushelima kata i pana wovon ko aḍu a da a muḍa ba, adama a na Vuzavaguḍu wi ta kobolo n aḍa. Mkpa'a yi uta i ya'an kuvon n ele.>>

¹⁸ Da mogono Johoshafatu u kuḍangi u lya'i kayala, da a za Yahuda n aza a Urushelima feu raka a kuḍangi a cikpai Vuzavaguḍu.

¹⁹ Da aza e Levi a na utai a katsuma ka aza a Kohatu n aza Kora, a dangai a cikpai Vuzavaguḍu Kashile ki Isaraila, n kalakatsu kagbayin.

²⁰ Da osoji aza a Yahuda a dangai n usana a lazai a kubana a kakamba ka aza a Tekowa. Ele a ukuna u na a ku uta, da Johoshafatu u dangai u danai, <<Panakai mu aḍa aza a Yahuda n aza a Urushelima. Nekei aḍu a da u Vuzavaguḍu kashile ka da, yi ta tana a kuciya ulya'i, ushuki n eneki a ni, yi ta a kuciya ulya'i.>>

²¹ Ana u kotsoi kadanshi n uma a, da Johoshafatu u zagbai uma a na a ku ya'an ka Vuzavaguḍu ishipa, kpamu kata a cikpa Vuzavaguḍu adama a ugain u tsugbayin u kula ku cida ku ni, a na a lya'i kelime ko osoji a da a kani kudana,
<<Cikpai Vuzavaguḍu,

adama a na ucigi u ni wi n uteku ba.>>

²² Ana a gitai ishipa n a cikpai Vuzavaguḍu, da Vuzavaguḍu u zuwai ovonshi aza a Amona m Mowabu n aza a kusan ku Siyaru, aza a na o bopoi adama a aza a Yahuda a, o bonoi a shilika n aza a le.

²³ Osoji aza a Amona n aza a Mowabu a kucikpa o bonoi kushilika n aza a kusan ku Siyaru adama a na una le kata a purangu le raka. Ana o kotsoi ku una aza a Siyaru da ovonshi aza a Amona n aza a Mowabu a kanai kpamu vishili uteku le.

²⁴ Ana aza a Yahuda a yawai a kusan ka, a ubuta u na irala i le ya yi va, da a cinai even a ikyamba osoji n abundai a idika, ko vu za te u la'a ba.

²⁵ Da Johoshafatu n uma a ni a banai a dama a na a pura ucanuku wu irala i le ya, da a cinai ucanuku u kuvon wa n abundai, ili i kuzuwa n ucanuku usingai. Ucanuku wa u yimkpai ali a ya'in ayin a tatsu e le a kupura u da ali a kpaḍai.

²⁶ A kanna ka nashi da osoji aza a Yahuda a gasai a kara'a ka Beraka, da a cikpai Vuzavaguḍu. Da i zuwai da e ci deke ubuta wa KARA'A KA BERAKA daḍa kara'a ka unasingai ali n anana.

²⁷ Da aza a Yahuda n aza a Urushelima raka o bonoi a kpa'a. Mogono Johoshafatu da u walai kelime o kubono a Urushelima n mazanga adama a na Vuzavaguḍu u neke le ta ulya'i a ubuta wi irala i le.

²⁸ A uwai a Urushelima da a banai A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu a kuwa'a umolu n ugogi n a lika ishari.

²⁹ Ana uduniyan u na u buwai raka a panai arabali ili i na Vuzavaguḍu u ya'ankai irala ya aza Isaraila, da wovon u kanai le.

³⁰ Adama a nannai da tsugono tsu Johoshafatu ci yongoi m matana babu kuvon, adama a na Kashile ke neke yi ta wuvuki n idika i na yi ukara'i n ayi dem.

*Ukocishi u tsugono tsu Johoshafatu
(1 Ng 22:41-50)*

³¹ Johoshafatu u lya'i tsugono tsu Yahuda. Ayi n aya kamangankupa n a tawun a na u gitai tsugono. Da u lya'i tsugono a Urushelima aya kamanga n a tawun. Kula ka anaku a ni ku da Azuba mekere ma Shilihi.

³² Da u tonoi kuyotsongusu ke esheku a ni Asa, ayi u kpatala ba, u ya'in ili i na i ga'in u Vuzavaguđu.

³³ N nanai dem u fada ubuta wa amali wa ba, tana aza a Yahuda o doku a zuwa adu e le u Kashile ki ikaya i le ba.

³⁴ Ulinga u na u buwai u Johoshafatu, ili i na i dikai a ugiti ali a ukocishi, yi ta udani a katagarda ka arabali a Jehu kolobo ka Hanani, yi ta kpamu udani a katagarda ka tsumani tsu ngono mi Isaraila.

³⁵ N kacapa, da Johoshafatu mogono ma Yahuda ma lya'i cija'a n Ahaziya mogono mi Isaraila. Vuma vu gbani-gbani.

³⁶ A gbabai ekiye, da a ya'in antsu a tsulaga a na a tsu bana Tarishi. A ubuta u kuzuwa ku antsu ka aza a Eziyon-gebe u da a ya'in antsu a.

³⁷ Da Eliyaza kolobo ka Dodavahu vuza va aza a Maresha u barangi Johoshafatu u danai, <<A na vu gbabai kaci n Ahaziya, Vuzavaguđu wi ta a ku langasa antsu a na i ya'in va.>> Adama a nannai da antsu a obosoi a fuda a wala kpamu a kubana a Tarishi ba.

21

¹ Da Johoshafatu u bankai ukpisa, da a cidangi ni a likuci i Dawuda. Da kolobo ka ni Jehoram u wokpoi mogono a una u ni.

*Tsugono tsu Jehoram a Yahuda
(2 Ng 8:17-24)*

² Otoku a Jehoram olobo ele da, Azariya n Jehiyelu n Zakariya n Azariya n Makelu n Shefatiya. Na va dem muku n Johoshafatu mogono mi Isaraila n da.

³ Esheku le e neke le ta kune'e ka azurufa n azanariya n abundai kobolo n ucanuku wu ikebe, n likuci yi ukanji a katsuma ka Yahuda, ama u neke ta tsugono u Jehoram adama a na ayi da maku ma ugiti ma ni.

⁴ Ana Jehoram u dasangi a kakuba ko tsugono ke esheku a ni, u tsurukpai mayin da wu unai amgbu a ni raka nu nkoshi m gbara-gbara n yoku a Isaraila.

⁵ Jehoram wi ta n aya kamangankupa n e re ana wo okpoi mogono, da u lya'i tsugono a Urushelima aya kunlai.

⁶ Da u tonoi uye wu ngono mi Isaraila u ya'in ka gbani-gbani a ashi a Vuzavaguđu tsu na Ahabu u ya'in, adama a na u zuwa ta mekere ma Ahabu.

⁷ N nannai dem Vuzavaguđu u ciga ku una ntsukaya n Dawuda ba, adama a na u ya'an ta uzuwakpani n Dawuda u danai, ntsukaya n ni mi ta a kulya'a kelime n kulya'a tsugono ko wannai.

⁸ A ayin a na Jehoram wi a kulya'a tsugono a idika i Yahuda, da aza a Edom a ya'ankai ni ugbamiwasuvu da a zuwai mogono me le.

⁹ Da Jehoram u banai a Edom n osoji a ni n ekeke o doku a ni. Da aza a Edom a kambuki ni n akumbi e keke odoku a ni, ama n kayin u sumai da u lakai.

¹⁰ Ili i na i dikai a ayin a nanlo ali a kutawa anana aza a Edom i ta a kuya'ansaka tsugono tsa aza a Yahuda ugbamiwasuvu. A makyan ma dada feu aza a Libina a ya'ankai aza a Yahuda ugbamiwasuvu, adama a na Jehoram u zuwaka ta Vuzavaguđu Kashile ka ikaya i ni kucina.

¹¹ U ma'a ta feu nvali ma amali a ginda aza a Yahuda, a na a zuwai aza a Urushelima tsugbani tsu na tsu vakangi le.

¹² Da keneki Iliya u danakai ni katagarda ka akaka u danai. <<Ili i na Vuzavaguđu Kashile ke esheku a nu Dawuda ka dansai i dada na, <Vu walaka tsu na esheku a nu Johoshafatu a walakai ba, ko tsu na akaya a nu Asa mogono ma Yahuda u ya'in ba.

¹³ Da kucikpa vu tonoi uye wu ngono mi Isaraila, da vu zuwai aza a Yahuda n aza a Urushelima tsugbani, tsu na kpa'a ku Ahabu ku ya'in. Da kpamu vu unai amgbu a nu, aza a nu aza a kpa'a ke esheku a nu, aza a na a lya'i nu mariki.

¹⁴ Gogo na lana, mpa Vuzavaguđu wi ta a kusu'uku wu n madukpa adama na u lapa uma a nu n muku n nu n amaci a nu n ili i na vi n i da raka.

¹⁵ Avu feu vi ta a kuka na mbala n katsuma m gbani-gbani, mi ta a kuka na ku lya'a wu kanna dem ali ci'in tsu nu tsu uta pulai.> >>

¹⁶ Da Vuzavaguđu u zuwai aza a Filisitiya n aza a Araba a na i a idashi devu n Itopiya vishili n Jehoram.

¹⁷ Da a lya'i Yahuda n kuvon, da a purai uciyi u na a cinai punu e kefeku ko mogono a lazakai, da kpamu a purai muku n ni n amaci a ni. Ko vuza a buwaka ba, maku a ukocishi ma ni ma'a koci a kasukpai ayi da Ahaziya.

¹⁸ Ana ka nampa ko kotsoi, da Vuzavaguđu u tsunki Jehoram m madukpa ma mbala n katsuma n na u kupotso ba.

¹⁹ Ana aya ere a lazai, da ci'in ci ni tsu utai pulai adama atakaci a mbala ma. Da u kuwai a katsuma ka atakaci a mbala ma, aza a ni a dyaba akina adama a na a cikpa yi tsu na a ya'ankai esheku a ni ba.

²⁰ Jehoram wi ta n aya kamangkupa n ere n umaci a na u gitai tsugono, da u lya'i tsugono a Urushelima aya kunlai. Da u kuwai, ko vuza u ya'an kpalu adama a ukpa u ni ba, da a cidangi ni a likuci i Dawuda, ama ba ubuta u na a tsu cidangu ngono ba.

22

Ahaziya wo okpoi mogono ma Yahuda (2 Ng 8:25-29; 9:21-28)

¹ Da aza a Urushelima a zuwai Ahaziya, maku mu ukocishi mo mogono Jehoram wo okpoi mogono ma Yahuda a una u ni, adama a na kobolo ka aza a Araba a na a tawai kuvon a katsura ka aza a Isaraila ka una ta otoku a Ahaziya a na a buwai raka. Da Ahaziya kolobo ka Jehoram mogono ma Yahuda ma gitai tsugono.

² Ahaziya wi ta n aya kamanga n e re a na wo okpoi mogono, da u lya'i tsugono a Urushelima kaya ke te. Kula ka anaku a ni ku da Ataliya matsukaya ma Omiri.

³ Ayi feu da u tonoi tsu mogono Ahabu, adama na anaku a ni a kana ta ku nekei odoki tsu na u kuya'an ka gbani-gbani.

⁴ Da u ya'in ka gbani-gbani u Vuzavaguđu, tsu kpa'a ku Ahabu, ama a na esheku ni a kuwai, da aza a kpa'a ku a kana ta ku neke yi odoki a na a zuwai ni kuya'an nannai.

⁵ Da u tonoi odoki e le, u gbaɓai kaci n Joram kolobo ka Ahabu mogono mi Isaraila ɗa a bankai Haziyeɓu mogono ma aza a Siriya a Ramotu-gileyadu kuvon. Da aza a Siriya a ukai Joram muna,

⁶ ɗa u sumai u bonoi a Jezireyeɓu adama a na a ɓana muna ma na a ukai ni va a Ramotu-giliyadu a na wi o kuvon n Haziyeɓu mogono ma Siriya. Da Ahaziya kolobo ka Jehoram mogono ma Yahuda u banai a Jezireyeɓu adama a na we ene Joram kolobo ka Ahabu adama a muna ma na a ukai ni.

⁷ Ama Kaɓhile ka zuwai nwalu n Ahaziya adama a na we ene Joram wo okpoi ni uyikpi. A makyan ma na Ahaziya wi kobolo n Joram ɗa utai adama a na a gasa n Jehu kolobo ka Nimishi. Ayi ɗa vuza na Vuzavaguɗu u we erengi adama a na wu una kpa'a ku Ahabu.

⁸ Ana Jehu wi a kuya'anka kpa'a ku Ahabu afada, ɗa u cina muku mu ngono n Yahuda kobolo n muku n kumaci ku Ahaziya aza a na i a kuya'anka yi ulinga, ɗa wu unai le raɓa.

⁹ Da a kanai kulansa Ahaziya, ɗa a cina ni ushedeki a likuci i Samariya. Da a tukai ni u Jehu ɗa wu unai ni. Da a ciɗangi ni, adama na a dana ta, <<Ayi va matsukaya ma Johoshafatu ma a, mogono ma na ma tonoi Vuzavaguɗu n kaɗu ka ni dem.>> Ko vuza te a buka a katsuma ka kpa'a ku Ahaziya vuza na u kulya'a tsugono ba.

Egbere Ataliya wu isai tsugono

¹⁰ Ana Ataliya anaku a Ahaziya we enei maku ma ni ma kuwa ta, ɗa u wu unai aza a kpa'a ku mogono ma a Yahuda raɓa.

¹¹ Ama Jehosheba mekere mo mogono Jehoram vutaku Ahaziya, u ɗika ta Jowashi kolobo ka Ahaziya a katsuma ka muku n mogono n na a cigai ku una, u sokongi ni a kunu ku ni, ɗa u zuwakai ni vuza vu kindi. Ta Jehosheba mekere mo mogono Jehoram vuka vu ganu Jehoyida wu isai Jowashi nannai ekiye a Ataliya, ali u kpaɗai kuciya ku unai.

¹² Da Jowashi u ya'in aya a tali usongi punu A'isa a gbayin a Kaɓhile, ayin a na Egbere Ataliya wi o tsugono ci idika ya.

23

Jowashi wo okpoi mogono

(2 Ng 11:4-16)

¹ Ama a kaya ke cindere ko tsugono tsu Ataliya, ɗa Jehoyida ganu u gbamai asuvu. Da u ya'in uzuwakpani n kovonshi va amangatawun-amangatawun. Azariya kolobo ka Jeroham, n Ishima'ilu kolobo ka Jehohanan, n Azariya kolobo ka Obedu, n Ma'aseya kolobo ka Adayiya, n Elishafatu kolobo ka Zikiri.

² Da a kara'i likuci i Yahuda raɓa o bolongi aza e Levi a na i a likuci i Yahuda, n aza e kelime ka i'uwa yi ikaya yi Isaraila a tawai a Urushelima.

³ ɗa raɓa vi le o bolongi A'isa a gbayin a Kaɓhile a ya'in uzuwakpani n mogono. Da Jehoyida ganu u danai, <<Maku mo mogono ma'a na, ya'an wu okpo mogono, tsu na Vuzavaguɗu u ya'in uzuwakpani u danai, ntsukaya n Dawuda n ɗa koci a kulya'a tsugono.

⁴ Ili i na ya kuya'an i danna, ayin a na baci anan ganu n aza e Levi a tawai kuya'an ulinga a kanna ka kuvuka, katsura ke te a katsuma ka tatsu inda utsutsu wa A'isa a gbayin a Kaɓhile.

⁵ Katsura ke te a katsuma ka tatsu a katsuma ka ɗa, a bana e kefeke ko mogono, kata katsura ke te ka na ka buwai a katsuma ka tatsu a shamgba a utsutsu u na e ci deke ugiti. Uma na a buwai tamkpamu o bolongu a ulanga wa A'isa a gbayin a Vuzavaguɗu.

⁶ Kaṭa i kaṣukpa vuza u uwa A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu ba, anan ganu a ḍa n aza e Levi a na i a kuya'an ulinga koci a ku'uwa, adama a na erengu le ta, ama aza n a buwai raḳa o tonon wila u na Vuzavaguḍu u zuwakai le.

⁷ Aza e Levi i ta a ku kara'a mogono ma, yaba dem wi ta a kubana kotokobi e kukiye ku ni, i ta o kuyongo devu n mogono wi baci a ku'uwa n ku uta, Vuza na baci u tawai ku'uwa a kpa'a ka, kaṭa una yi.>>

⁸ Da aza e Levi kobolo n aza Yahuda raḳa a ya'in tsu na Jehoyida ganu u danai. Da aza e kelime aza a kindi a, a shamgbatangi aza a na a dangai ulinga n aza a na a tawai kukaṇa ulinga a kanna ka Ashibi. Adama a na Jehoyida ganu u kaṣukpa vuza u bana a kpa'a ba.

⁹ Jehoyida u nekei ovonshi nsara nu nraḡa n na mogono Dawuda ma ya'in ulinga nu n ḍa, n na a zuwai a kpa'a ku Kaṣhile.

¹⁰ Da u zuwai uma raḳa inda mogono, yaba dem n ucanuku u kuvon e kukiye ku ni, ili i na i dikai a kakambu ka ubon u dakai a kubana a kakambu ka ubon u gaḍi ka A'isa a gbayin a, devu n katalikalyuka.

¹¹ Da Jehoyida ganu wu tukai n Jowashi kolobo ko mogono, u ukai ni oroliko. Da u neke ni katagarda ka uzuwakpani ka, ḍa a salai ayi ḍa mogono. Da Jehoyida n muku n ni olobo erengi ni, ḍa a danai,<<Wuma u nu u geshe mogono.>>

¹² Ana Ataliya u panai kaca'a ka uma a kubana n o bonoi n a cibalai mogono, ḍa u banai A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu a ubuta u uma wa.

¹³ U lanaki ḍa tana we enei mogono ma savu kashani a ubuta u na mogono ma ci shamgba devu n mashilya mu utsutsu u kpa'a ka. Ovonshi n aza a kulika ishari ukara'i n ayi, uma a ubuta kakau a mazanga n a likai ishari, aza a ishpa n ucanuku u tsuwa'i u o kutono n kaḍiva ka. Ana Egbere Ataliya we enei nanai, ḍa u karai aminya a ni ḍa u bosoi kadauri n u danai, <<Ugbamukaci! ugbamukaci!>>

¹⁴ Da Jehoyida u zuwai kovonshi ka kaṣura ka amangatawun, <<Kabana ka tuka n Egbere Ataliya kaṭa o tonon ayi a mere m ovonshi, kaṭa una yaba dem vu na u tonon ni.>> Adama a na ganu u dana ta, <<Kaṭa yi una Egbere Ataliya a ubuta wa A'isa a gbayin a Kaṣhile ba.>>

¹⁵ Da e reme ni a utsutsu wo odoku a ulanga u kefeku, ta ḍe unai ni.

Jehoyida u lapulasakai ukuna u kutoni

(2 Ng 11:17-20)

¹⁶ Da ganu Jehoyida u ya'in uzuwakpani u danai, ayi n uma raḳa n mogono i ta o ko okpo uma a Vuzavaguḍu.

¹⁷ Da uma a raḳa a banai a kpa'a ku Balu ḍa o bosoi ku ḍa. Da a faḍai katalikalyuka n amali a ni, ḍa a u nai Matan ganu vu kamali ka e kelime ka katalikalyuka ka.

¹⁸ Da Jehoyida u nekei aza e Levi a na i anan ganu a lana A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu. Ele ḍa mogono Dawuda u zuwai ya'an kune'e ka alyuka o kusongu u Vuzavaguḍu, tsu na wi udani a katagarda ka wila u Musa, i ta kpamu a kuya'an ishpa n mazanga tsu na Dawuda u danai.

¹⁹ Da kpamu u zuwai aza a kindi a utsutsu wa A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu, adama a na kaṭa vuza na wi nu nshinda u uwa ba.

²⁰ Da ganu Jehoyida u zuwai ovonshi osoji amangatawun, n aza gbagbain n aza e kelime a likuci n uma a idika ya raḳa, utukai mogono A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu o tonon n utsutsu u na wi a ubuta u na u la'i n ugaḍi ḍa a uwai a kpa'a ku mogono, ḍa a zuwai mogono ma ḍasangi a kakuba ko tsugono.

²¹ Da uma a idika raḳa a ya'in mazanga. Likuci i Urushelima kpamu i ciyai idashi i mataṇa, adama a na una ta Ataliya n kotokobi.

24

Jowashi u lapulai A'isa a gbayin (2 Ng 12:1-21)

¹ Jowashi wi ta n aya e cindere a na u lya'i tsugono, da u lya'i tsugono tsu Urushelima aya amangere. Kula ka anaku a ni ku da Zibiya, vuza vu Biyasheba.

² Da Jowashi u ya'in i na i ga'in a ashi a Vuzavaguđu a ayin a na ganu Jehoyida u yongoi n wuma raka.

³ Da Jehoyida u zamakai Jowashi amaci e re, da a matsakai ni nkere n olobo.

⁴ Kanna ko yoku da Jowashi u sheshei a na wa ku lapulusuka A'isa a gbayin a Vuzavaguđu.

⁵ Da u dekei anan ganu n aza e Levi raka u danai le, <<Banai a likuci ya Yahuda, kata yi isa ikebe yi utafu i kaya dem wa aza a Isaraila, adama a na i lapula A'isa a gbayin a Kashile ka da. I ya'an ka'a gogo na.>> Ama da aza e Levi a iwain kuya'an ka'a gogo lo.

⁶ Da mogono Jowashi u dekei Jehoyida ganu vu gbayin u dana ni, <<Yidai i zuwai da vu kpadai kuzuwa aza e Levi a bana a likuci i Urushelima n ya aza a Yahuda isa utafu ba? U na Musa kagbashi ka Vuzavaguđu ka danai, kpamu aza a Isaraila ushuku ta o bolongu ikebe adama a na lapula mayali mu uzuwakpani.>>

⁷ Aya a na a lazai muku n vuka vu gbani-gbani vu nampa Ataliya o boso ta A'isa a gbayin a Kashile da a purai ucanuku u na erengi adama a kpa'a ku Kashile, a ya'ankai ulinga a ubuta u kucikpa kamali ka Balu.

⁸ Da mogono Jowashi u zuwai a ya'in akpati o yoku adama a na o bolongu ikebe, da a ya'in akpati va a zuwai a utsutsu wa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu.

⁹ Da a salai ukuna wa a Yahuda n Urushelima, a danai le a tuka Vuzavaguđu n utafu u na Musa kagbashi ka Kashile ka danai aza a Isaraila a tuka a makyan ma na i e meremune.

¹⁰ Da nkoshi m gbara-gbara n uma raka a kanai kutuka n utafu u le n a zuwai punu akpati va n mazanga ali a shanai.

¹¹ A makyan ma na baci akpati a shanai, aza e Levi a ci dika ta a da a banka a ubuta u vuza vu kelime vu na mogono ma zuwai u lana a da, a cina baci akpati a a shanai, kata kadani ko mogono kobolo n ganu vu gbayin a tsuwan i da kata a dika ka'a o bonoko n ka'a de a ubuta wa. Da a kanai kuya'an nannai ayin dem, ali o bolongi ikebe n abundai.

¹² Da mogono Jowashi n Jehoyida e nekei aza a kulana ulinga wa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu ikebe ya. Da a dikai eshe'wi atali n eshe'wi a ndanga adama a na a lapulusuka A'isa a gbayin a Vuzavaguđu, da kpamu a dikai awakana a iyum i lima n aza a iyum i shili adama a na a lapula A'isa a gbayin a Vuzavaguđu.

¹³ Da aza a na a kulana ulinga wa a ya'in u da n kadu ke te, da tana ulinga wa u lya'i kelime mayin. Da a ma'asakai A'isa a gbayin a Kashile a tsu na a da ishi da o doki a da utsura.

¹⁴ Ana o kotsoi kulapulu ka, da o bonokoi n kagimi ki ikebe ka u mogono n Jehoyida ganu, n ikebe i dafa a ya'ankai ucanuku wa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu, ucanuku wu ulinga adama e kuneke alyuka, ata'an n apara a na a ya'in n azanariya n azurufa. A kanai kuya'an alyuka o kusongu a kpa'a ku Vuzavaguđu makyan dem a ayin a Jehoyida ganu.

¹⁵ Da Jehoyida ganu u kutsai kau, da u kuwai ayi n aya amangatawun n kamangankupa, (130).

¹⁶ Da a cidangi ni a likuci i Dawuda a ubuta u na a tsu cidangu ngono, adama a na u ya'an ta kasingai adama a Isaraila m kpa'a ku Kashile.

¹⁷ Ana Jehoyida u kuwai, da nkoshi m gbara-gbara ma aza a Yahuda a tawai ku kyasa mogono Jowashi, da a kudangi a lya'akai ni kayala adama a na u ya'anka le ili i na a cigai da tana mogono ma panakai le.

¹⁸ Da a kasukpai A'isa a gbayin a Vuzavaguđu Kashile ka ikaya i le. da o bonoi kutono amali a Ashera n amali a na a buwai. Da Kashile ka ya'in wupa n aza a Yahuda n Urushelima adama a unushi u le.

¹⁹ Ko n nannai Vuzavaguđu u su'uku le ta n eneki adama a na a barangu le, ama da a iwain kupana.

²⁰ Da ayinviki a Kashile a cipai u Zakariya kolobo ka Jehoyida ganu. Da u shamgbai e mere ma uma da u danai, <<Na da ili i na Kashile ka danai, <Yidai i zuwai da i kpadai kutono kadanshi ka Vuzavaguđu? Adama nanai yi a kulya'a kelime ba. Adama a na i kasukpa ta kutono Vuzavaguđu, da ayi feu u kasukpai da.> >>

²¹ Ama da mogono Jowashi u gbaɓai kaci nu nkoshi m gbara-gbara una Zakariya. Mogono ma zuwai a varai ni punu a ulanga wa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu.

²² Mogono Jowashi u ciba n kasingai ka na Jehoyida ganu esheku a Zakariya a ya'anka yi ni ba, ama da wu unai kolobo ka ni, Zakariya a ku kasa ukpa da u danai, <<Ya'an Vuzavaguđu wu indana ili i na yi a kuya'an kata u tsupa ka mu.>>

Ukocishi u tsugono tsu Jowashi

²³ Ana ilo a ukocishi u kaya wa, da osoji aza a Siriya a tukai Jowashi n kuvon. A tawai a Yahuda n Urushelima da unai nkoshi m gbara-gbara raka. Da a purai ucanuku u uma n abundai da a su'uku yi mogono me le a Dimaska.

²⁴ Ko a na wo okpoi osoji a Siriya a tawa n abundai ba, ama Vuzavaguđu u neke le ta ulya'i wo osoji aza a Yahuda n abundai. Adama a na aza a Yahuda a kasukpa ta Vuzavaguđu Kashile ka ikaya i le, ta Jowashi u takacikai nannai.

²⁵ Ana aza a Siriya a lazai, a kasukpa ta Jowashi n muna gbani-gbani. Da aza e kelime ovonshi a gbaɓai kaci unai ni a kajiba ka ni adama a na wu una ta kolobo ka Jehoyida ganu. Ana u kuwai da a cidangi ni a likuci i Dawuda, ama a cidangi a ubuta wu ngono ba.

²⁶ Aza a na a gbaɓai unai ni ele da, Zabadu kolobo ka vuka vi yoku vuza va aza a Amona vuza kula Shimeyatu, kobolo n Jehozabadu kolobo ka vuka vu na e ci deke Shimiritu mekere vuza va aza a Mowabu.

²⁷ Arabali a muku mo olobo n Jowashi, n kene ku na a ya'in adama a ni, n arabali a ulinga u kulapula ka A'isa a gbayin a Vuzavaguđu a na u ya'in, i ta ufani a katagarda ka arabali a ngono. Da Amaziya kolobo ka ni ko okpoi mogono a una u ni.

25

Amaziya mogono ma aza a Yahuda

(2 Ng 14:2-6)

¹ Amaziya wi ta n aya kamanga n a tawun a na wo okpoi mogono, da u lya'i tsugono a Urushelima aya kamanga n kuci. Kula ka anaku a ni ku da Jehowadin vuza va aza a Urushelima da.

² U ya'an ta ili i na i ga'in a ashi a Vuzavaguđu, ama n kaɗu ka ni raka ba.

³ Ana we enei tsugono ci ni tsu shamgba ta mayin, da wu unai aza a na unai esheku a ni mogono Jowashi.

⁴ Ama wu una muku n le ba, u tonoi i na a danai a wila, u na wi a katagarda ka Musa, u danai, <<Kesheku ki a ku kuwa adama a unushi u maku ma ni ba, maku kpamu feu mi a kukuwa adama a unushi u kesheku ba, yaba dem wi ta a ku kuwa adama a unushi u ni.>>

⁵ Da Amaziya u bolongi aza a Yahuda, u nekei le ulinga tsu na i a kumaci ku le, u nekei ovonshi akpan-akpan n ovonshi amangatawun-amangatawun wa aza a Yahuda n aza a Bayami raka. Da kpamu u bolongi aza a aya kamanga n umaci ko a la'i nannai, da u ciyai uma akpan amangatawantatsu, (300,000) aza a na i ufobushi adama a ulinga u tsusoji da a yawai kpamu kubana nsara nu nraga.

⁶ Da u doku u tsupai osoji aza a Isaraila o yoku ikebe uma akpan amangatawun, (100,000) a una u kilo va azurufa akpan a tatsu n amangatawanashi, (3,400).

⁷ Ama da vuma u Kashile u tawai wa ni u danai, <<Mogono, kata vu kasukpa osoji a Isaraila a bana kobolo n avu ba. Adama a na Vuzavagudu wi kobolo n aza a Isaraila ba, Wi a kubanka aza a Ifirayimu ba.

⁸ Kucikpa vu bana vu ya'an kuvon ka ende'en nu, ko vu gbama baci asuvu a ubuta u kuvon wa, Kashile ki ta a kuvaruku a ashi a irala i nu, adama a na Vuzavagudu wi ta n utsura u banka wu ko u varuku.>>

⁹ Da Amaziya we ecei vuma Kashile va, <<Nini dai tamkpamu n kuya'ansa n ukuna wi ikebe i na n nekei osoji a Isaraila azurufa kilo akpan a tatsu n amangatawanashi a.>> (3,400). Da vuma vu Kashile va wu ushuki, <<Vuzavagudu wi ta a kufuda kuneke wu ili i na i la'i i nampa.>>

¹⁰ Da Amaziya u danai osoji aza a Ifirayimu a na u nekei le ikebe ya o bono a kpa'a. Da a ya'in wupa n aza a Yahuda da a lazai o kubono a kpa'a n wupa kau.

¹¹ Da Amaziya u gbamai asuvu u lazai n osoji a ni a kubana a kara'a ka mkpadi, ta de osoji a ni unai aza a Siyaru akpan kupa, (10,000).

¹² Da osoji a Yahuda a e remei uma akpan kupa n wuma, (10,000), da a dikai le a kubana a kusan ka ugadi ku Sela. Da a taduki le a yikpai o bosoi aci e le.

¹³ Ama osoji aza a Ifirayimu a na Amaziya u sankai le kubana kuvon ka, a bankai likuci ya aza a Yahuda n kuvon, ili i na i dikai a Samariya ali a kubana a Betu-horon. Unai uma akpan a tatsu, (3,000), da a purai ucanuku wa abundai we e le.

¹⁴ Ana Amaziya wu utai a ubuta u na wu unai aza a Edom, da u bonoi n amali e le a na u dikai, u zuwai le okpoi amali a ni, u cikpai le da u ya'ankai le alyuka.

¹⁵ Adama a nannai da Kashile ka ya'in wupa n Amaziya, da u su'uki ni n keneki ko yoku u dana ni, <<Yidai i zuwai da vu dikai amali a uma a na i a kufuda ku isa uma e le ekiye a nu ba?>>

¹⁶ Ayi a kadanshi, da mogono Amaziya wu ushuki we ecei ni, <<Wana dai tsu zagbai nu vuza na u kuneke mogono odoki? Vu pada bini ko una wu.>> Da keneki ka ka padai bini, ama da u danai, <<N yeve ta Kashile ke sheshe ta ku una wu, adama a ili i gbani-gbani i na vu ya'in, kpamu vu iwain kupana odoki a va.>>

Kuvon ka aza a Yahuda n aza a Isaraila

¹⁷ Ana Amaziya mogono ma a Yahuda ma dansai n aza a na e ci neke yi odoki, da u su'uki Jowashi kolobo ka Jehowahazu matsukaya ma Jehu mogono mi Isaraila n akaka, u danai ni, <<Tawa tsu gasa muku n ashi.>>

¹⁸ Ama da Jowashi mogono mi Isaraila wu ushuki Amaziya mogono ma Yahuda, u danai. <<Madanga ma awana me ne ma'in a Lebano ma su'uki madanga ma gbayin ma sida a Lebano n akaka, u danai, <Neke mu mekere ma nu mo olo kolobo ka va.> Ama a na manama ma kakamba mo yoku mi a kupasamgbanai, da u dasai awana a n ene.

¹⁹ Avu da na aradi a kudana, <N lya'a ta Edom,> da kpamu vi a tsugbangam. Ama odoki a na n kuneke wu dada dasangu a kpa'a. Yidai zuwai da vi a kuciga ku zamaka kaci ka nu kadama ka na ka kulya'a wu n aza a Yahuda?>>

²⁰ Ama da Amaziya u iwain kupana, adama a na Kashile ka'a ka zuwai kakuna ka ko okpo nannai, adama a na wu una le, adama a na o bono ta kutono amali a Edom.

²¹ Da Jowashi mogono mi Isaraila ma bankai Amaziya mogono ma a Yahuda n kuvon da tana a gasai e Betu-shemeshi a ubon u Yahuda.

²² Da aza a Isaraila a lya'i aza a Yahuda, ali yaba dem u sumai a kubana a kpa'a ku ni.

²³ Da Jowashi mogono mi Isaraila me remei Amaziya mogono ma a Yahuda, kolobo ka Jowashi matsukaya ma Ahaziya e Betu-shemeshi. Da Jowashi u tukai ni a Urushelima da u fadai mashilya ma Urushelima ili i na i dikai a utsutsu u Ifirayimu ali a kubana a utsutsu u mogon, ma na ma yawai udashi amangatawantali, (600).

²⁴ Da u purai azanariya n azurufa raka kobolo n ucanuku u na a cinai punu A'isa a gbayin a Kashile, u na ishi e nekei muku n Obedu-edom kuzuwa, da kpamu wu isai ucanuku u singai u kefeku ko mogono n agbashi. Da yeve u bonoi a Samariya.

²⁵ Da Amaziya kolobo ka Jowashi mogono ma Yahuda mo yongoi n wuma ali aya kupa n a tawun, a na Jehowashi kolobo ka Jehowahazu mogono mi Isaraila u kuwai.

²⁶ Ulinga u na u buwai u Amaziya n ili i na u ya'in a ayin o tsugono ci ni, ili i na i dikai a ugiti a kubana ukocishi, yi ta udani a katagarda ko ngono n Yahuda n mi Isaraila.

²⁷ A ayin a na Amaziya u kasukpai kutono Vuzavaguđu, da aza a Urushelima a gabaai kaci adama a na una yi. Da u sumai a kubana a Lakishi, ama da a suki uma a banai una ni de.

²⁸ Da a dikai keven ki ikyamba ka ni odoku, da a cidangi ni a ubuta u na a cidangi esheku a ni a likuci i Yahuda.

26

Uziya mogono ma Yahuda (2 Ng 14:21-22; 15:1-7)

¹ Da aza a Yahuda raka dikai Uziya vuza va aya kupa n atali, da a zuwai ni wo okpoi mogono a una we esheku a ni Amaziya.

² U ma'asakai likuci i Ilatu da u bonokoi i da a idika i Yahuda, a na Amaziya u kuwai.

³ Uziya wi ta n aya kupa n atali ayin a na wo okpoi mogono, da u lya'i tsugono a Urushelima aya amangerenkupa n ere. Kula ka anaku a ni ku da Jekoliya, ayi vuza va aza a Urushelima da.

⁴ Da u ya'in i na i ga'in u Vuzavaguđu, tsu na esheku a ni Amaziya u ya'in.

⁵ U bonoko ta kadu ka ni a ubuta u kulansa Kashile, a ayin e keneki Zakariya vuza na u yotsongi ni kutono wila u Kashile. A makyan ma na baci u tonoi Vuzavaguđu mayin, Kashile ki ta e kuneke yi ulya'i.

⁶ Da u banai u ya'in kuvon n aza a Filisitiya, u bosoi nshilya n Gatu n Jabune n Ashidodu. Da u ma'i likuci a ubon u Ashidodu n ubuta u yoku kpamu a katsuma ka Filisitiya.

⁷ Da Kashile ka bankai Uziya u lya'i aza a Filisitiya, n aza a Araba aza a na i a idashi a likuci i Guru-ba'alu n aza a Meyuniya.

⁸ Da aza a Amona a tsupai utafu le u Uziya. Da kula ku Uziya ku kara'i a kubana a idika i Masar raka, adama a na u tsurukpa ta kau.

⁹ Na lo da koci ba, Uziya u ma'i nshilya mu ugadi a Urushelima, a utsutsu u mogon n utsutsu u kara'a derere o mogon ma mashilya ma, da u kanzai le.

¹⁰ Da kpamu u ma'in asaka gbagba'in a kakamba kobolo n ayinva a mini n abundai, adama a na wi ta n ilikuzuwa ya abundai aginda n ara'a. Wi ta kpamu n aza a zamalinga a na i a kuya'anka yi ulinga ashina a itacishi a ni a na i aginda n a na i a kara'a, adama a na ayi kacimbi ka'a mayin.

¹¹ Uziya wi ta n katsura ko ovonshi eyevi o kuvon, a na i lo katsura-katsura tsu na Jeyiyelu kadani n kovonshi vo osoji Ma'aseya e kecei le. A ya'an ta nannai n utsura u tsugono tsu Hananiya kovonshi kagbayin ko mogono.

¹² Kabundai ko ovonshi a na a fudai kuvon tsu na i a i'uwa yi ikaya i le i ta uma akpan e re n amangatawantali, (2,600).

¹³ A kucina ko ovonshi a nampa, osoji akpan amangatawantatsu n e cindere n amangatawantawun (307,500), i ta lo eyevi o kuvon a na i n utsura u na a banka mogono a ubuta wi irala i ni.

¹⁴ Da Uziya u lansa nraga nu nsara, nu nkun mi iyum nu ntogu mi iyum n utan n atali a kavimgbatsu n abundai.

¹⁵ Punu a Urushelima da u ya'in i ucanuku u na aza uyevi a ya'in, i na a kuzuwa de gadi va asaka n ubuta wa akambu wa asaka adama na a taduku aya n atali a bundai. Adama ili nampa, da kula ku ni ku kara'i uduniya dem, adama a na u ciya ta ubanki wa abundai, da tana wo okpoi vuza vu tsura.

A takacikai Uziya adama aradi a ni

¹⁶ Ama a na Uziya we enei u tsurakpa ta mayin, da u gitai aradi, da tana a zamaka ni kadama. Adama a na u ya'an ta unambi wu usubi a ashi a Vuzavaguđu Kashile ka ni, ali u uwai A'isa a gbayin a Vuzavaguđu adama a na u songu ili i magulani a katalikalyuka n kaci ka ni.

¹⁷ Da Azariya ganu kobolo n anan ganu a Vuzavaguđu uma aman-gatawanashi o tonoi ni punu A'isa a gbayin a.

¹⁸ Da a dana ni, <<U ga'an avu Uziya n kaci ka nu vu songu ili i magulani u Vuzavaguđu ba. Na lo va ulinga u anan ganu u da kumaci ku Haruna, ele na erengi adama a na a ya'an ulinga u nanlo koci. Uta punu o mololo ma cida ma, adama a na vu ya'an ili i singai ba. Nanai va vi a kuciya tsugbayin u Vuzavaguđu Kashile ba.>>

¹⁹ Da Uziya u ya'in wupa, ayi kashani devu n katalikalyuka adama a na u songu ili i magulani punu A'isa a Vuzavaguđu, ayi ubani m mevene mo kusongu ili i magulani ekiye a ni n wupa, da mbala mu ukutu n kanai ni a kucan a ashi a anan ganu punu A'isa a gbayin a Vuzavaguđu e kelime ka katalikalyuka ko kusongu ili i magulani.

²⁰ Ana Azariya ganu vu gbayin n anan ganu a na a buwai indanai ni, da enei mbala mu ukutu n kana yi ta a kucan, da utuka ni pulai n moloko, ayi feu o moloko wu uta adama a na Vuzavaguđu u lapa yi ta.

²¹ Da Uziya u yongoi nu mbala mu ukutu ali a kanna ka na u kuwai. U yongoi ende'en ni, u doku u uwa punu A'isa a gbayin a Vuzavaguđu, adama

a na wi ta n ukutu. Da Jotam kolobo ka ni ka lanai kpa'a ku mogono ka, kpamu a kulya'a tsugono tsu uma a likuci a.

²² Ulinga u Uziya u na u buwai ili i na i dikai a ugiti ali a kubana a ukocishi, keneki Ishaya kolobo ka Amozu da u danai i da.

²³ Da Uziya u bankai ukpisa da a cidangi ni devu n ubuta u na a tsu cidangu ngono, ama a cidangi punu ba, adama a na uma a dana ta <<Ayi vuza vu ukutu da.>> Da Jotam kolobo ka ni ko okpoi mogono a una u ni.

27

Jotam wo okpoi mogono ma Yahuda.

(2 Ng 15:35-38)

¹ Jotam wi ta n aya kamanga n a tawun a na wo okpoi mogono, da u lyai tsugono a Urushelima aya kupa n atali. Kula ka anaku a ni Jerusha mekere ma Zadoku.

² Da Jotam u ya'in ili i na i ga'in u Vuzavaguđu, tsu na esheku a ni Uziya u ya'in, ama ayi u uwa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu adama a na u songu ili i magulani tsu a ni ba. Ama da uma a lya'i kelime n ka gbani-gbani ke le.

³ Ayi da u ma'asakai utsutsu u gadi wa A'isa a gbayin a vuzavaguđu u na wi a ubuta u na u la'i n ugadi da kpamu u ya'in kuma'a ka abundai a mashilya ma na mo tonoi n tsu kaginda ka Ofelu.

⁴ Da u ma'ansai likuci yi ubon wa aginda a Yahuda, da kpamu u ma'in nshilya mu gadi a ubuta u na wi kutsun.

⁵ Jotam kpamu u ya'an ta kuvon n aza a Amona da u ciyai ulya'i. A kaya ka nanlo ka, da u zuwai aza a Amona a tsupai utafu wa azurufa kilo akpan a tatsu n amangatawanashi, (3,400) n aburuma a alkama kakpan, n aburuma a Bale feu kakpan (1,000). Ta aza Amona a kanai kutsupa nanai a kaya ka i re n kaya ka tatsu.

⁶ Da Jotam u kanai kutsurukpa adama na u ya'an ta ili i na i ga'in a ashi a Vuzavaguđu Kashile ka ni.

⁷ Ulinga u na u buwai u Jotam n kuvon ku na u ya'in n tsu na u ya'in tsugono ci ni, yi ta ufani a katagarda ka arabali ko ngono mi Isaraila n Yahuda.

⁸ Jotam wi ta n aya kamanga n a tawun a na wo okpoi mogono, da u lyai tsugono a Urushelima aya kupa n atali.

⁹ Jotam u bankai ukpisa da a cidangi ni a likuci i Dawuda. Da Ahazu kolobo ka ni ko okpoi mogono a una u ni.

28

Ahazu wo okpoi mogono ma Yahuda

(2 Ng 16:1-4)

¹ Ahazu wi ta n aya kamanga a na wo okpoi mogono, da u lyai tsugono a Urushelima aya kupa n atali. Ama u ya'an ili i singai u Vuzavaguđu tsu na akaya a ni Dawuda u ya'in ba.

² Ama da u tonoi uye wu ngono mi Isaraila. ali da u yimai ululu amali a Balu a dama a na u ya'anka le tsugbashi.

³ da kpamu u songi kune'e ka alyuka a kara'a ka Beni vu Hinomu, da u songi muku n ni tsu kune'e ka alyuka akina, o kutono uye wu ili yi unata wu uduniyan u na Vuzavaguđu u lokoi adama aza a Isaraila.

⁴ Da u ya'in alyuka n kune'e ku kusongu ki ili i magulani a ubuta wa nvali aginda n na n ga'in ba, n ulu ami'in a ndanga dem.

⁵ Adama a nannai da Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ni ka neke ni ekiye o mogono Haram. Da aza a Haram a lya'i ni n kuvon da a purai aza a ni n abundai a bankai tsugbashi da a bankai le a idika i Dimaska. Da kpamu Kaṣhile ko doku ke neke ni ekiye a Peka mogono mi Isaraila, da unai osoji aza a Yahuda n abundai.

⁶ A kanna kete Peka kolobo ka Ramaliya ka unai osoji akpan aman-gatawun n kamanga, (120,000) aza a Yahuda. Adama a na aza a Yahuda a kasukpa ta Vuzavaguḍu Kaṣhile ki isheku i le.

⁷ Zikiri kovonshi ka gbayin ka aza a Ifirayimu ka unai Ma'aseya kolobo ko mogono Ahazu, n Azirikam vuza kulana kpa'a ku mogono n Elikana kaḥanki ko mogono.

⁸ Da aza a Isaraila a purai agbashi a na e remei, uma akpan aman-gatawenre, (200,000) amaci n olobo nu nkere ma aza a Yahuda. Da kpamu a purai ucanuku u gbani a kubanka a Samariya.

Kene ku Odedu

⁹ Ama keneki ka Vuzavaguḍu ko yoku ki ta lo vuza kula Odedu. Da wu utai u gasai n osoji a Isaraila a na o bonoi a Samariya. Da u danai le, <<Vuzavaguḍu, Kaṣhile ki ikaya i da ke neke ta aza a Yahuda ekiye a da adama a na wi ta a wupa n e le, da u nekei le e kiye a da. Ama da yi unai le n wupa u na u yawai gadi Kaṣhile.

¹⁰ Kpamu gogo na yi ta ukuna u na i bonoko a na ya aza a Yahuda n aza Urushelima ali n amaci okpo agbashi a da. Ama i cinukpa ta a na i nusakai Vuzavaguḍu Kaṣhile ka da?

¹¹ Gogo na panakai mu. Bonokoi n aza a na i purai va, ele feu aza a da a da, Adama a na Vuzavaguḍu wi ta a wupa n a da.>>

¹² Da aza e kelime o yoku a kumaci ku Ifiraimu, Azariya kolobo ka Jehohanan m Berekiya maku ma Meshilemotu, n Jehezekiya maku ma Shalum n Amasa kolobo ka Hadalay, a ushuki n kadanshi ko Odedu. Da a dansukai aza a na o bonoi n ubuta u kuvon wa.

¹³ A danai, <<Kaṭa i uka n aza a na i remei a ubuta u kuvon wa punu na ba, adama a na yi ta a kuzamaka tsu kadama u Vuzavaguḍu. Ko i ciga ta i doku unushi n ka gbani-gbani u Vuzavaguḍu? Ko gogo na u ya'an ta de wupa kau n aza a Isaraila.>>

¹⁴ Da osoji a a kasukpai agbashi a na a purai va n ucanuku wa e kelime ka uma n aza a gbagbain.

¹⁵ Da aza a gbagbain a na e dekei ula e le a dangai e peciki ucanuku u na osoji a a purai da o bonokoi agbashi a na i oshombofi. E nekei le akashi n ataka n ilikulya'a n i kuso'o, da a za'i untsu e le n mani'in ma zaitu. Da a dikai aza a na i n utsura ba a gadi vu njaki, o soki le o kubonoko e Jeriko, likuci yi nshuwa n dabino a ubuta u na aza e le i. Da yeve o bonoi a Samariya.

¹⁶ A makyan ma nanlo mogono Ahazu u lansa ta ubanki u mogono ma aza Asiriya.

¹⁷ Adama a na osoji aza a Edom o doku ta a banka aza a Yahuda n kuvon, da a purai agbashi a lazakai.

¹⁸ Da aza a Filisitiya tankpamu a bankai likuci i wa wa'a i na yi a ubon wu nsasan n na mi a ubon dakai wa aza a Yahuda, da isai likuci i Betu-shemeshi n Ayijalon n Gederotu, Soko n likuci i wawa'a i ni, Timina n likuci i wawa'a i ni, Gimuzo feu n likuci i wawa'a i ni. Da aza a Filisitiya a dasangi punu a likuci ya.

¹⁹ Da Vuzavaguđu u zuwai aza a Yahuda a ciyai ugoyi adama Ahazu mogono ma Yahuda, adama a na u zuwa ta aza a Yahuda a ya'an u nushi, da kpmu u ya'in ili yi unambi wu usubi u Vuzavaguđu.

²⁰ Kucikpa da Tigilatu-pelisa mogono ma Asiriya ma tukai ni kuvon, da u takacikai ni a na wa kubanka yi.

²¹ Da Ahazu u purai ucanuku u cida n abundai u wa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu n kpa'a ku mogono n i'uwa ya aza a gbagba'in a likuci, da u nekei mogono ma Asiriya, ama n nanai dem na lo u banka yi ba.

²² Ama n atakaci a na mogono Ahazu wi e ku ene a makyan ma nanlo, da u doku u lya'i kelime n unambi wu usubi u Vuzavaguđu.

²³ Da u ya'in alyuka wa amali aza a Dimaska aza a na lya'i ni n kuvon, da u danai, <<Adama a na amali a a banka ta ngono ma aza Asiriya ali a lya'i mu n kuvon, mpa feu n ku neke le ta alyuka adama a na a banka mu.>> Ama a na a bankai da kucikpa a zamaka ni kadama, ayi n aza a Isaraila raka.

²⁴ Da Ahazu kpmu u doku u bolongi ucanuku u wa A'isa a gbayin a Kashile raka a ubuta u te da u u bosoi u da. da u gbagurai utsutsu wa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu a, da u makai kaci ka ni atalialyuka a ubuta dem a Urushelima.

²⁵ Likuci dem a Yahuda, Ahazu u ma'in nvali ma amali adama a kuya'anka le alyuka o kusongu. Da u zuwai Vuzavaguđu Kashile ki ikaya i ni kuya'an wupa kau.

²⁶ Ulinga u na u buwa u Ahazu, n tsu na u lya'i tsugono ci ni ili i na i dikai a ugiti ali a kubana a ukocishi, yi ta udani a katagarda ko ngono n Yahuda n mi Isaraila.

²⁷ Da mogono Ahazu u bankai ukpisa da a cidangi ni a likuci i Urushelima. Ama a cidangi a ubuta u na a cidangi ngono mi Isaraila ba. Da Hezekiya kolobo ka ni ko okpoi mogono a una u ni.

29

Tsugono tsu Hezekiya mogono ma Yahuda (2 Ng 18:1-3)

¹ Hezekiya u gitai tsugono ayi n aya kamanga n a tawun, da u lya'i tsugono a Urushelima aya kamanga n kuci. Kula ka anaku a ni ku da Abija, mekere ma Zakariya.

² Da u ya'in ili i na i ga'in u Vuzavaguđu, tsu na Dawuda esheku a ni a ya'in.

Hezekiya u doku u bayuwai A'isa a gbayin

³ A kaya ku ugiti ko tsugono tsu Hezekiya, o wotoi u iyain da Hezikaya u bayuwai utsutsu wa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu u lapulasakai a da raka.

⁴ Da u dekei anan ganu n aza e Levi a bana a gasa n ayi a ulanga u na wi ubon u kasana.

⁵ da udani le. <<Panakai mu ada aza e Levi, gogo na erengi kaci ka da cida, kata kpmu yi erengu kpa'a ku Vuzavaguđu Kashile ki ikaya i da, yi utuka ili yi unata i na yi punu raka a ubuta u cida wa.

⁶ Adama a na ikaya i tsu i ya'an ta unambi wu usubi, a ya'an ta ka gbani-gbani u Vuzavaguđu Kashile ka tsu. A kasukpa yi ta da a vadalukpakai A'isa a gbayin a Vuzavaguđu kucina,

⁷ A gbagurai utsutsu wa A'isa wa da a kimasai nkuni, da a kasukpai ku songu ili i magulani n kuya'an kune'e ku kusongu a ubuta u cida u Kashile ki Isaraila.

⁸ Adama nannai da Vuzavaguḍu u ya'in wupa n aza a Yahuda n aza a Urushelima. Da u zuwai le okpoi n wovon ili i mereve n maḵaṇ tsu na yi e kene n aṣhi a ḍa.

⁹ Adama a ili nampa una ta ikaya i tsu n kotokobi, muku n tsu n aṁaci a tsu a bankai le ugbashi.

¹⁰ Anana n sheshe ta n ya'an uzuwakpani n Vuzavaguḍu Kaṣhile ki Isaraila, adama a na wupa wa aḅundai u na wi a kuya'an n aṣsu u vaku.

¹¹ Muku mo olobo n va, kaṭa i ya'an ugulani n kakuna ka nampa ba. Adama a na Vuzavaguḍu u zagba ta i shamgba e kelime ka ni, i ya'an ka yi ulinga, i ya'an ka yi kune'e ku kusongu ki ili i magulani.>>

¹² Da aza e Levi a nampa a gitai ulinga gogolo, a kumaci ku Kohatu: ele da Mahatu maku ma Amasayi n Juwelu maku ma Azariya. A kumaci ku Merari, Kishu maku ma Abudi, n Azariya maku ma Jehalele. A kumaci ku Geshon, Jowa maku ma Zima, n Adini maku ma Jowa.

¹³ A kumaci ku Elizafan da a dikai Shimiri n Jeyiyelu. A kumaci ku Asafa a dikai Zakariya n Mataniya.

¹⁴ A kumaci ku Heman a dikai Jehiyelu n Shimeyi. A kumaci ku Jedutun a dikai Shemaya n Uziyelu.

¹⁵ Uma a nampa o bolongi aza e le aza e Levi da a takpakai kaḱi ke le nshinda, tsu na mogono ma danai, o kutono kadanshi ka Vuzavaguḍu, adama a na a takpa nshinda A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu

¹⁶ Da anan ganu a uwai A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu adama erengu a da kaṭa utuka ili yi unata i na a cina punu dem. Ana utukai i da, da a zuwai u da a ulanga wa A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu, da aza e Levi a purai u da a vamaḱi a kara'a ka Kidiron.

¹⁷ A kanna ka iyain ko wotoi u iyain, da a gitai ukuna u kerengu. Da a kanna ka kunlai a yawai e keteshe ka ulanga wu u pulai u kpa'a wa. Da o doki ayin kunlai e ku erengu A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu a, da o kotsoi a kanna ka kupa n kaṭali ko wotoi u iyain.

¹⁸ Da aza e Levi a banai u mogono Hezekiya da a danai, <<Tsu erengu ta A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu a raka, n katalikalyuka o kusongu n ucanuku u ni dem, n kirukpa ku boroji vu cida n ucanuku u ni raka.

¹⁹ Ucanuku u na mogono Ahazu u langasai a ayin o tsugono a ni, a ayin a na wi a unambi wu usubi, tsu lapula ta u da, da kpamu tsu erengi le. Gogo na ucanuku wa wi ta de e kelime ka katalikalyuka ka Vuzavaguḍu.>>

²⁰ Da mogono Hezekiya u dangai m kpasani u bolongi nkoshi m gbara-gbara n likuci ma, da a lazai a kubana A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu.

²¹ Da a tukai n obomburon e cindere, n agiri e cindere, nu ngiri n cindere nu ngaji n cindere. Nnama n nampa raka e neke ta n da adama e kune'e ku unushi u tsugono n ku uma a idika i Yahuda n ku ubuta u cida. Da mogono Hezekiya u zuwai anan ganu kumaci ku Haruna, a ya'an alyuka a katalikalyuka ka Vuzavaguḍu.

²² Da a kidai obomburon a, da anan ganu isai mpasa ma, a vishangi n da a katalikalyuka ka. Da kpamu a kidai agiri a vishangi mpasa ma a katalikalyuka ka. Da kpamu a kidai ngiri a vishangi mpasa n le a katalikalyuka ka.

²³ Da a tukai nu ngaji adama e kune'e ku unushi u mogono Hezekiya n ka uma, da a kiyangi ki le ekiye.

²⁴ Da anan ganu a kidai ngaji ma, da a ya'in alyuka e kune'e ku unushi, da a vishangi mpasa ma a katalikalyuka ka, adama a kutakpa unushi wa aza

a Isaraila, mogono Hezekiya da u nekei kadanshi u danai, a ya'an alyuka o kusongu n kune'e ku unushi a adama aza a Isaraila raƙa.

²⁵ Da mogono ma zuwai aza e Levi A'isa a gbayin a Vuzavaguɗu, a wali ugogi n aza a umolu n aza agundari. U ya'in tsu na Vuzavaguɗu u dansai a una u Dawuda n Gadu vuza kene ku mogono n Natan keneki.

²⁶ Da aza e Levi a shamgbai n ucanuku u tsuwa'i n wi ilikushi u Dawuda, anan ganu tamkpamu n igbala.

²⁷ Da Hezekiya u zuwai a ya'an alyuka o kusongu a katalikalyuka ka. Ana a gitai kuya'an alyuka o kusongu a, da a cananai ishipa i kucikpa Vuzavaguɗu, a likai igbala n ucanuku wi ilikushi i na i buwai ucanuku wi wa'ashi i Dawuda mogono mi Isaraila.

²⁸ Da kobolo ka uma ka raƙa a cikpai Vuzavaguɗu, aza a ishipa a kuya'an ishipa, aza a ilikushi a kulika igbala. A kana'i kuya'an nanai ali ayin a na o kotsoi kuya'an alyuka o kusongu a.

²⁹ Ana o kotsoi kuya'an alyuka a, da mogono n aza a na i kobolo n ayi a kuɗangi a cikpai Kašhile.

³⁰ Da mogono Hezekiya nu nkoshi m gbara-gbara a zuwai aza e Levi a kana kuya'an ishipa i kucikpa Vuzavaguɗu n kadanshi ka Dawuda n ka Asafu keneki. Da a ya'in ishipa i kucikpa n mazanga da a kuɗangi a cikpai Vuzavaguɗu.

³¹ Da Hezekiya u danai, <<Gogo na a da aza a Yahuda a na yi erengi kaƙi ka da u Vuzavaguɗu, tawai devu i neke alyuka n kune'e ku kucikpa A'isa a gbayin a Vuzavaguɗu.>> Da kobolo ka uma ka a tukai n alyuka n kune'e ku kucikpa. N yaba dem vu na kaɗu ka ni ka cikalai a tukai n kune'e ku kusongu.

³² Kaɓundai ka alyuka a na uma a tukai ka daɗa, obomburon amangatat-sunkupa, (70) n agiri amangatawun (100), nu nkyon amangatawenre (200). Nnama n nampa raƙa adama e kune'e ku kusongu u Vuzavaguɗu.

³³ Nnama n na erengi adama alyuka a, daɗa obomburon aman-gatawanta'i, (600), n nkyon nu nraɗika aƙpan a tatsu, (3,000).

³⁴ Ama anan ganu i n aɓundai ba, a gusai adama a na fuda a minya nnama ma alyuka o kusongu a raƙa ba, da otoku e le aza e Levi a banka le ali o kotsoi ulinga wa, anan ganu a na a buwai erengi kaƙi ka le. Aza e Levi a fuda ta a banka anan ganu ulinga wa, adama a na a la'a ta anan ganu ku erengu kaƙi ke le n kaɗu ke te.

³⁵ Babu bi'i kune'e ku kusongu ka aɓundai ka, kune'e ki ili i kuso'o ki ta lo n kune'e ku ushuma adama idašhi i maɗana. Ta o bonokoi aganda A'isa a gbayin a Vuzavaguɗu nannai.

³⁶ Da Hezekiya n kobolo ka uma raƙa a ya'in mazanga adama ili i na Kašhile ka ya'ankai uma a ni. Adama a na a ya'an ta ili raƙa n ku te.

30

O fobuso adama a kaɗiva kupasamgbanai

¹ Hezekiya u su'uki aza a Isaraila n akaka n aza a Yahuda raƙa, da kpamu u danakai kumaci ku Ifiraimu n ku Manasa katagarda ka akaka. U banuki yaba dem vu le a tawa a kpa'a ku Vuzavaguɗu a Urushelima adama a na a ya'in kaɗiva ka kupasamgbanai u Vuzavaguɗu Kašhile ki Isaraila.

² Adama a na mogono nu nkoshi m gbara-gbara n kobolo ka uma a zuwa ta kadanshi a na a kuya'an kaɗiva ka kupasamgbanai ka o wotoi u ire.

³ Adama a na a fuda a ya'an kaḍiva ka a makyan ma na a kiwanai ba, adama a na anan ganu a na erengu kaḍi ke le ka a yawa ba, kpamu uma o bolongu a Urushelima ba.

⁴ E kene ku mogono Hezekiya n kobolo ka uma ka enei kakuna ka ya'an ta mayin.

⁵ Da a zuwai a sala wila a Isaraila raka, a Biyasheba a kubana a Dan, e kudeke uma a tawa a Urushelima a ya'an kaḍiva ku pasamgbanai u Vuzavaguḍu, Kaṣhile ki Isaraila. Adama a na kata a sa'wa kuya'an kaḍiva n uma n abundai tsu nanlo ba tsu na wi a uḍani.

⁶ Tsu na mogono ma danai, ḍa muku mu usuki n kara'i idika yi Isaraila n Yahuda n atagarda akaka a na i a kudansa. <<Aḍa uma a Isaraila, bonoi u Vuzavaguḍu Kaṣhile ki Ibirahi n ki Ishaku n ki Isaraila ḍaḍa Yakubu. Bonoi adama a na Kaṣhile ko bono ta wa ḍa, aḍa na i buwai i lakai ekiye aza Asiriya.

⁷ Kata yi okpo ci ikaya i ḍa n aza a ḍa ba, ele na a ya'ankai Vuzavaguḍu unambi wu usubi Kaṣhile ki ikaya i le, ḍa u bonokoi le agali tsu na yi e kene n kaḍi ka ḍa.

⁸ Kata i ya'an ugbamukaci tsu na ikaya i ḍa i ya'in ba, ama nekei kaḍi ka ḍa u Vuzavaguḍu. Tawai A'isa a agbayin a Vuzavaguḍu a ubuta u na wu erengi ko wannai. I cikpa Vuzavaguḍu adama a wupa wa abundai u na wi nu ḍa adama a ḍa u vaku.

⁹ Adama a na i kpatalai baci i bonoi u Vuzavaguḍu, aza a ḍa n muku n ḍa i ta a kuciya mapasa ma singai wa aza a na e remei le, kata a kasukpa le o bono a idika ya, adama a na Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa vuza kasingai ḍa vuza va asuvayali. Da baci i bonoi wa ni, wi a kutakpaka ḍa aṣhi ba.>>

¹⁰ Da tana muku mu usuki ma a bankai n akaka a, a ubuta dem, a kara'i likuci-likuci a ubon wa aza a Ifiraimu n Manasa, ali a kubana ḍe a Zabaluna, ama ḍa uma a o zo'oshi le n kugoyi le.

¹¹ Ama dem n nanai, uma o yoku a Asheru n aza a Manasa n aza a Zabalun o goyoi kaḍi ka le ḍa a banai Urushelima.

¹² A makyan ma nanlo kukiye ku Kaṣhile ki ta wa aza a Yahuda, ḍa u nekei le kaḍu kete adama a na o tono kadanshi ko mogono nu nkoshi m gbara-gbara a danai, ḍa kpamu o kutonoi kadanshi ka Vuzavaguḍu.

Kaḍiva ka kupasamgbanai

¹³ O wotoi u i re, ḍa kobolo ka uma n abundai o bolongi a Urushelima adama a na a ya'an kaḍiva ko boroji vu babu yisiti.

¹⁴ Da uma a ḍangai a mudai atalialyuka a na i punu a Urushelima n atalialyuka o kusongu ili i magulani ḍa a banai a vamaḍi a ḍa a kara'a ka Kidiron.

¹⁵ Da a kidai magiri ma kaḍiva ka kupasamgbanai a kanna ka kupa n ka nashi ko wotoi u ire. Da anan ganu n aza Levi a na erengi kaḍi ka le ba a panai wono ḍa erengi kaḍi ka le ḍa a tukai n kune'e ku kusongu A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu.

¹⁶ Da e remei ulinga u le A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu, tsu na wila u Musa u dansai vuma vu Kaṣhile. Da anan ganu a vishangi mpasa n na aza e Levi e nekei le.

¹⁷ Ana uma n abundai o kobolo ka erengu kaḍi ke le ba, nannai va wo okpo ta mayun a aza e Levi a kidaka yaba dem ngiri n kaḍiva ka kupasamgbanai adama aza a na i cida ba. adama a na erengu n ḍa u Vuzavaguḍu.

¹⁸ Ko a na wo okpoi uma a na utai kumaci ku Ifiraimu n ku Manasa n ku Isaka n ku Zabalun erengu kaḍi ka le ba, n nanai dem a lya'a ta ili i kaḍiva ka kupasamgbanai, ko a na wo okpoi derere ḍa ba tsu na wila u Musa u dansai.

Ama mogono Hezekiya u ya'an̄ka le ta, avasa u danai, <<Ya'an Vuzavaguḏu vuza kasingai u cinukpaka yaba dem unushi u ni,

¹⁹ vuza na baci u nekei kaḏa ka ni, kulansa Vuzavaguḏu Kaṣhile ki ikaya i tsu, ko a na wu erengu kaḏi ka ni cida tsu na wila wa A'isa a gbayin a Vuzavaguḏu o tonoi ba.>>

²⁰ Da tana Vuzavaguḏu u panai avasa a Hezekiya ḏa u potsotongi uma a.

²¹ Da aza a Isaraila a banai a Urushelima a ya'in kaḏiva ka boroji vu babu yisiti ali ayin e cindere m mazanga magbayin, aza e Levi n anan ganu a cikpai Vuzavaguḏu kanna lakam, n a ya'in ishipa n ucanuku u tsuwa'i u Vuzavaguḏu.

²² Da Hezekiya u nekei aza e Levi raḓa kadanshi, adama tsu na e nekei kaḏi ke le a ubuta u kucikpa Vuzavaguḏu. A katsuma ka ayin e cindere a nampa a lya'i ilikulya'a i kaḏiva i na erengi adama e le n nekei alyuka a matana n a cikpai Vuzavaguḏu Kaṣhile ki ikaya i le.

²³ Da kobolo ka uma ka raḓa a ushuki kudoku kuya'an kaḏiva ka ayin e cindere kparam. Da a lya'i kelime n kuya'an kaḏiva ka n mazanga ali ayin e cindere.

²⁴ Da Hezekiya mogono ma Yahuda u nekei kobolo ka uma ka obomburon kaḓpan, (1,000) nkyon nu nraḏika aḓpan e cindere, (7,000) adama alyuka. Da nkoshi m gbara-gbara feu e nekei o bomburon kaḓpan, (1,000) nkyon nu nraḏika aḓpan kupa, (10,000). Da anan ganu n abundai erengi kaḏi ke le.

²⁵ Da kobolo ka aza a Yahuda raḓa, anan ganu n aza e Levi n kobolo ka uma raḓa aza a na utai a Isaraila, n omoci a na u utai a idika yi Isaraila, aza a uduma n omoci a na i a idashi a Yahuda, a ya'in mazanga.

²⁶ A ya'in mazanga ma abundai a Urushelima, adama a na ili i na i dikai a ayin a Sulemanu kolobo ka Dawuda mogono mi Isaraila, a sa'wa kuya'an kaḏiva tsu nanlo a Urushelima ba.

²⁷ Da anan ganu n aza e Levi a dangai a zuwakai uma unasingai, ḏa tana Vuzavaguḏu u panaka avasa e le ḏe gaḏi a ubuta wi idashi u cida u ni.

31

Ofobuso a Hezekiya adama anan ganu

¹ Ana o kotsoi kaḏiva ka, ḏa aza a Isaraila a na a banai a Urushelima raḓa a kara'i likuci-likuci i Yahuda n i Bayami n i Ifirayimu n i Manasa. Da o bosoi amali a Ashera, ḏa a fadai nvali n atalialyuka. Da aza a Isaraila o bonoi a likuci i le n i'uwa i le.

² Da mogono Hezekiya u peciki anan ganu kobolo n aza e Levi katsura-katsura, tsu na a kuya'an ulinga. Aza e kune'e ku kusongu n aza e kune'e ku matana, a ya'an aganda a cikpa Vuzavaguḏu a utsutsu wa A'isa a gbayin.

³ Da mogono feu ma bankai le nu nnama ma alyuka o kusongu, a na a ci ya'an n usana n kulivi n a kanna ka Ashibi n ko wotoi u savu, n ayin a kaḏiva a na a zuwai, tsu na wila u Vuzavaguḏu u dansai.

⁴ Da mogono ma danai aza a na i a idashi a Urushelima e neke anan ganu n aza e Levi ugboku u le, ciya e neke kaḏi ke le a ubuta u kutono wila u Vuzavaguḏu.

⁵ Ana uma a panai kadanshi ka ka kara'i a ubuta dem, ḏa aza a Isaraila a tukai n ili i na i gitai kuge'we ya ashina e le, makyan n mani'in n ishigi n ili ya ashina raḓa. A tukai ili i te a katsuma ka kupa yi ili dem.

⁶ Aza Isaraila n aza a Yahuda a na i a idashi a likuci-likuci i Yahuda feu a tukai n ili i te a katsuma ka kupa ke le ka anaka nu nkyon n ili i te a katsuma ka kupa ki ili i na erengi adama a ulinga u Vuzavaguḏu Kaṣhile ke le, ḏa a zuwai i ḏa obolo-obolo.

⁷ A gitai kubolongusu ucanuku wa o wotoi u tatsu da o kotsoi o wotoi u cindere.

⁸ Ana Hezekiya nu nkoshi m gbara-gbara a tawa enei kobolo ku ucanuku wa, da a cikpai Vuzavaguḏu n uma a ni aza a Isaraila.

⁹ Da Hezekiya we ecei anan ganu n aza e Levi u danai, te dai kobolo ku ucanuku ka nampa ka utai?

¹⁰ Da Azariya ganu vu gbayin vuza vu kpa'a ku Zadoku wu ushuki Hezekiya u danai, <<Ili i na i dikai a ayin a na uma a gitai kutuka n kune'e ku le A'isa a gbayin a Vuzavaguḏu, tsu ci ciya ta ilikulya'a bari ali i buwa, adama a na Vuzavaguḏu u zuwaka ta uma a ni unasingai, daɗa i zuwai da tsu buwai n ili n abundai.>>

¹¹ Da Hezekaya u zuwai a lapula mpon A'isa a gbayin a Vuzavaguḏu, da tana a ya'in nannai.

¹² Da a tukai n kune'e ku le, n ili i te a katsuma ka kupa n ili i na eregi n kaɗu ke te. Da zuwai vuza na u kulana ucanuku wa vuza kula Konaniya vuza va aza e Levi da, toku ni Shimeyi tamkpamu wo okpoi kaɓanki ka ni,

¹³ aza a na a bankai le ulinga wa kpamu ele da, Jehiyelu n Azaziya n Nahatu n Asahelu n Jerimotu n Jozabadu n Eliyelu n Isamakiya m Mahatu m Benaya. Mogono Hezekiya n Azariya ganu vu gbayin va A'isa a gbayin a Vuzavaguḏu a da a zagbai uma nampa a.

¹⁴ Kore kolobo ka Imuna vuza va aza e Levi vuza kindi ku utsutsu u kasana, ayi da a zuwai u lana kune'e ku ucigi u kaɗu, ku na a tukai Kashile, ayi da kpamu u kupecuku kune'e ku na eregi u Vuzavaguḏu n alyuka a na a la'i n cida.

¹⁵ Aza a na a kubanka Kore ele da, Eden m Miniyamin, Jesuwa n Shemaya n Amariya n Shekaniya. N kaɗu ke te ka'a a kanai kupeceke aza e le anan ganu ucanuku katsura-katsura ke le derere vuza gbayin n maku.

¹⁶ Da kpamu o doku e pecekei muku n ali ma aya a tatsu a kubana gadi, aza a na a danai ula e le a katagarda ka kumaci ka aza e Levi, ele na a ku'uwa A'isa a gbayin a Vuzavaguḏu adama a na a ya'an ulinga u kanna dem u na e pecekei katsura ke le.

¹⁷ Da e pecekei anan ganu kune'e, tsu na i a tsumani ci i'uwa yi ikaya i le. Aza e Levi a na a yawai aya kamanga n kapashi, e ci neke le ta feu tsu na ulinga u katsura ke le ki.

¹⁸ Da e peciki ilikulya o kobolo ka uma ka na a cinai ula e le uɗani a katagarda ka tsumani tsu anan ganu n aza e Levi, n amaci e le n muku n le n wawa'a n aza a gbara-gbara. Adama a na erengu kaci ke le n kaɗu ke te.

¹⁹ Anan ganu tamkpamu, kumaci ku Haruna ku na ki idashi ukara'i n likuci-likuci, a zagba ta ali tsu kula ku likuci dem, a kana kupecuku le ucanuku wa. ali raka a na ula e le i punu a uɗani a katagarda ka aza e Levi, da e nekei le upeci wu ucanuku u le.

²⁰ Ta Hezekiya u ya'in nannai a idika i Yahuda. U ya'in ili i na yi derere n usubi u Vuzavaguḏu Kashile ka ni.

²¹ A katsuma ku ulinga u na Hezekiya u ya'in punu A'isa a gbayin a Vuzavaguḏu, n tsu na wila u Musa n kuyotsongusu ku Vuzavaguḏu, u lansa ta Kashile ka ni n kaɗu ka ni raka. Adama a nannai da u ciyai ulya'i u kelime.

32

Senekeribu u takacikai aza a Yahuda
(2 Ng 18:13-37; 19:14-19, 35-37; Ish 36:1-22; 37:8-38)

¹ Ana mogono Hezekiya u kotsoi kakuna ku usubi ka na u ya'in, da mogono Senekeribu vuza va aza a Asiriya u bankai aza a Yahuda n kuvon. Ayi n osoji

a ni a kambuki likuci yi nshilya adama o kuvon, e kusheshe ku ni wi ta a kulya'a le n kuvon, kata wi isa le okpo aza a ni.

² Ana Hezekiya we enei Senekeribu u tuka ta Urushelima kuvon n,

³ da u ya'in kadanshi nu nkoshi m gbara-gbara n likuci n aza e kelime osoji a ni. Da a zuwai kadanshi i ta a cidangu ashi a mini a na i ukara'i u likuci. Da tana a bankai mogono ma.

⁴ Uma n abundai o bolongi a cidangi ashi a mini a nu nyeneke n na mi e kuyene a kubana apulaka. Da a danai, <<Adama a yidai da tsa kukasukpa mogono ma aza Asiriya u tawa u cina mini ma abundai punu na?>>

⁵ Da mogono ma ya'in kadu ma lapulai nshilya ma a ubuta u na n yikpai. Da u ma'i nshilya mu ugadi ma. Da kpamu u uma'i mashilya mo yoku u kara'i n ma ugiti ma. Da kpamu u lapulasakai a ubuta u kindi u na a shatangi n kayala n ubon u kasana n Urushelima. Da kpamu u ya'in ucanuku u kuvon nu nraga ma abundai.

⁶ Da u zagbai ovonshi osoji u tono n uma, u bolongi le wa ni a kabanga ka na ki a utsutsu u likuci, da u nekei le kadanshi u danai,

⁷ <<Tsurukpai i gbama asuvu. Kata i pana wovon ko i rikpa adama mogono ma Asiriya n kabundai ko ovonshi ka ni ba, adama a na utsura u na ci n u da u la'a ta u ni.

⁸ Wi ta n osoji abundai, ama utsura u ni u uma u da, ama atsu ci ta n Vuzavaguđu Kashile ka tsu ka na ka kubanka tsu, ayi da vuza na wa kushilika adama a tsu.>> Da uma a panai u yo'o u kadanshi ka na Hezekiya mogono ma Yahuda u ya'in.

⁹ M megeshe kenu da Senekaribu mogono ma Asiriya vuza na u kambuki Lakishi n osoji a ni raka adama o kuvon, u suki aza a usuki a ni a kubana a Urushelima u Hezekiya mogono ma Yahuda n aza a Yahuda raka. U danai.

¹⁰ <<Ili i na Senekeribu mogono m Asiriya m a dansai i danna, <U yayi tamkpamu i nekei katsura ka da, ali da yi a kusheshe yi ta a ku la'aka n wuma punu a likuci i da Urushelima vu na n kambuki n kuvon?

¹¹ Ili i na Hezekiya da wi a kuripulasa da, adama a na u zuwa da i kuwa n kambulu n kakuli, dada i zuwai u danai, <<Vuzavaguđu Kashile ka da ki ta a ki isa da a ubuta u mogono ma Asiriya.>>

¹² Hezekiya da u fadai ubuta u kucikpa u Vuzavaguđu n atalialyuka a ba, da u danai aza a Yahuda n aza a Urushelima, <<A ya'an alyuka a katalikalyuka ke te>>?

¹³ Ada i yeve ili i na mpa n ikaya i va ci ya'ankai uma a idika kakawu ba? Likuci yi ene i da i na Kashile ke le ka fudai ka bankai le ekiye aya?

¹⁴ Ya yi a katsuma ka amali raka ki idika i nampa i na ikaya i va i langasai u fudai wi isai uma a ni e kiye a va?

¹⁵ Gogo na kata i kasukpa Hezekiya u doro da ko u varuku da ba, Ka ta yi ushuku n ayi ba. adama a na babu Kashile ka likuci ko tsugono tsu na tsu fudai ci isai uma a ni ekiye a va. Nini dai Kashile ka da ka kufuda ku isa da ekiye va.> >>

¹⁶ Da aza a ulinga a Senekeribu o doku a ya'in kavama u Vuzavaguđu Kashile n kagbashi ka ni Hezekiya.

¹⁷ Da kpamu mogono ma danai katagarda u shikai Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila, u danai punu a katagarda ka. <<Tsu na amali a idika o yoku a fuda a isa uma e le ekiye a va ba, ta feu Kashile ka Hezekiya ka kukpada kufuda ku isa uma a ni e kiye a va nannai.>>

¹⁸ Da azusuki a ya'in kadanshi n kalakatsu ka gbayin n kelentsu ka aza a Ibrahi adama a na a rikpasa aza a Urushelima a na i a ku lanuku n mashilya

ma likuci ma, a ya'an ta nannai adama a na isa likuci ya.

¹⁹ Da a kanai kadanshi ka Kashile ka Urushelima adanshi ki ta derere n a_mali a uma aduniyan, a na uma a ya'in n ekiye.

Kashile ka isai aza a Urushelima

(2 Ng 19:35-37; Ish 37:36-38)

²⁰ Da mogono Hezekiya ele n keneki Ishaya kolobo ka Amozu a ya'in avasa u Vuzavagudu adama a kadanshi ka.

²¹ Da Kashile ka suki kalingata ka unai ovonshi eyevi o kuvon n ovonshi osoji n aza e kelime a katsura ko mogono ma Asiriya. Adama nanai da Senekeribu u bonoi a likuci i ni n wono. Kanna ko yoku ana u uwai a mayali ma kamali ka ni, da muku mo olobo n ni n yoku a uwa unai ni punu n kotokobi.

²² Ta Vuzavagudu wi isai Hezekiya kobolo n uma a Urushelima ekiye e Senekeribu mogono ma Asiriya n irala i le i na i buwai. Da u nekei le idashi i matana a idika raka i na yi ukara'i n e le.

²³ Da uma n abundai a tukai Vuzavagudu n kune'e a Urushelima da kpamu a tukai n ucanuku u singai u Hezekiya mogono ma Yahuda. Ili i na i dikai a ayin a nanlo da Hezekiya u ciyai tsugbayin n abundai a ubuta uma aduniyan raka.

Mbala n Hezekiya n aradi a ni

(2 Ng 20:1-3, 12-19; Ish 38:1-3; 39:1-8)

²⁴ A ayin nanlo a da Hezekiya u ya'in n mbala adanshi wi ta a kukuwa. Da u ya'in avasa u Vuzavagudu, da u panai avasa a ni, da u nekei ni urotu a na u kupotso.

²⁵ Ama adama aradi a ni, Hezekiya u bono u cikpa Vuzavagudu adama a kasingai ka na a ya'ankai ni ba, adama a nannai da Vuzavagudu u ya'in wupa n ayi n aza a Yahuda n aza Urushelima.

²⁶ Da Hezekiya u shikai unushi adama aradi a ni, da aza a Urushelima feu a ya'in nannai, adama a nannai Vuzavagudu u takacika le a ayin a na Hezekiya wi n wuma ba.

²⁷ Hezekiya tana wi ta n uciyi wa abundai n tsugbayin, da u ma'akai kaci ka ni mpon adama o kufobo azurufa n azanariya n ubuta wa atali a singai n ili i wali nu nraga n ili i singai raka.

²⁸ Da kpamu u ma'in mpon n kufobo ishina m makyan masavu n mani'in ma zaitu. Da kpamu u ya'in afalaka adama a icu'u yi anaka kakau n ushiga wu nlala.

²⁹ Da kpamu u ma'akai kaci ka ni likuci i kenke'en n abundai, kpamu wi ta n ushiga wu nkyon n wa anaka, adama a na Kashile ka neke yi ta uciyi n abundai.

³⁰ Hezekiya da vuza na u votsuki mini ma na mi e kuyene a kubana a Gihon, da u zuwai mini ma bonoi e kuyene a kubana a ubon u kalivi a likuci i Dawuda. Da Hezekiya u ciyai ulya'i u kelime a katsuma ka ili i na u ya'in dem.

³¹ Ama ana aza a usuki utai a Babila a tawa ece yi ukuna wu urotu wi ili mereve i na yi a idika ya, Da Kashile ka kasukpai ni adama a na u kondo yi kata u yeve ili i na yi a kadu ka ni.

Ukpa u Hezekiya

(2 Ng 20:20-21)

³² Ulinga u na u buwai u Hezekiya n ili i singai i na u ya'in. Yi ta udani a katagarda ka kene ki Ishaya maku ma Amozu n a katagarda ko ngono n Yahuda n mi Isaraila.

³³ Da Hezekiya u bankai ukpisa da a cidangi ni a kaginda ka asaun a muku mo olobo n Dawuda. Aza a Yahuda raka n aza a Urushelima e nekei ni tsugbayin a Makyan ma na u kuwai. Da Manasa kolobo ka ni ko okpoi mogono a una u ni.

33

Manasa wo okpoi mogono ma Yahuda (2 Ng 21:1-9)

¹ Manasa wi ta n aya kupa n e re a na wo okpoi mogono, da u lya'i tsugono a Urushelima aya amangerenkupa n a tawun.

² Da u ya'ankai ka gbani-gbani u Vuzavaguđu, u tonoi uye wu unata wu uduniya u na Vuzavaguđu u lokoi adama a aza a Isaraila.

³ Adama a na u ma'asaka ta nvali n na esheku a ni Hezekiya u bosoi, da u ma'akai kamali ka Ba'alu atalikalyuka, da kpamu u ma'i nlulu n kamali ka Ashera tsu na Ahabu mogono mi Isaraila ma ya'in. Da kpamu u kudanki wotoi n azangata u cikpai le.

⁴ Da u ma'i atialalyuka A'isa a gbayin a Vuzavaguđu, a ubuta u na Vuzavaguđu u danai, <<Kula ku va ki ta o kuyongo a Urushelima ayin tutu.>>

⁵ A ulanga u re wa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu u ma'i atialalyuka adama a na u cikpa kanna n wotoi n azangata.

⁶ Da Manasa u nekei muku n ni alyuka akina a kara ka Hinomu. Da kpamu u kanai kuya'an kulana n adabu n tsuboci nu nkunu u tonoi aza a na a tsu gaba kaci n akpisa. Da u ya'in ka gbani-gbani u Vuzavaguđu, ka na ka zuwai Vuzavaguđu wupa kau.

⁷ Da u dikai kululu ku na u she'wei da u zuwai A'isa a gbayin a Kashile, ubuta u na Kashile ka danai Dawuda n kolobo ka ni Sulemanu u danai, <<Punu A'isa a gbayin nampa a, n a Urushelima ubuta u na n zagbai a katsuma ka kumaci ka aza a Isaraila raka, ta punu a kucikpa kula ku va ayin tutu.

⁸ Da baci aza a Isaraila o co'okoi da a ya'in ili raka i na n danai le, wila n kadanshi n ili i kutono i na e nekei da ekiye a Musa. Mi a kukasukpa u doku a dika le a kubanka tsugbashi a idika i yoku ba.>>

⁹ Ama da Manasa u zuwai aza a Yahuda n aza a na i a idashi a Urushelima a ya'in ka gbani-gbani, ali a la'i uduniya u na Vuzavaguđu u lokoi adama aza a Isaraila.

¹⁰ Da Vuzavaguđu u ya'in kadanshi m Manasa n uma a ni, ama da a kpadai kupana.

¹¹ Adama a nanai da Vuzavaguđu u zuwai ovonshi osoji aza Asiriya e remei Manasa a bankai tsugbashi, da a ukai ni makawani a vunu, da a shiyai ni n ikani yi iyum ishili da a bankai ni a Babila.

¹² Ama ana wi a katsuma ka atakaci da Manasa u lansai ubanki u Vuzavaguđu Kashile ka ni, da u shikai unushi u ni u Kashile ki ikaya i ni.

¹³ Da Vuzavaguđu u panai avasa a ni, da u bonokoi ni a Urushelima a kakuba ko tsugono ci ni. Ta lo Manasa u yevei a na mayun Vuzavaguđu ayi da Kashile.

¹⁴ Ana ka nampa ko kotsoi, da u ma'asakai mashilya ma pulai ma likuci i Dawuda, ma na mi a ubon u kalivi ka kuyene ku Gihon punu a kara'a ka, da u lapai a kubana a utsutsu wa Adan, da u lazai u karai kaginda ka Ofelu, ka na u ma'i n kashani kau. Da u zuwai ovonshi osoji a likuci yi ukanji raka a Yahuda.

¹⁵ Da Manasa u takpai omoci aṁali. Wu utakai kululu ku na u zuwai Aṁisa a gbayin a Vuzavaguḍu, ḍa u faḍai atalialyuka a na u ma'i aginda a Aṁisa a gbayin a Urushelima, u taḍuki le a ukara'i u likuci.

¹⁶ Da u bonokoi katalikalyuka ka Vuzavaguḍu ḍa u ya'in alyuka a kune'e ku maṭana n kune'e ku kucikpa ḍe, ḍa u danai uma Yahuda o tonon Vuzavaguḍu Kaṣhile ki Isaraila.

¹⁷ N nannai dem ḍa uma a lya'i kelime n kuya'an alyuka a nvali ma, ama u Vuzavaguḍu Kaṣhile ke le koci.

¹⁸ Ulinga u na u buwai u Manasa n avasa a ni u Kaṣhile n kadanshi ka na eneki a ya'ansakai ni n kula ku Vuzavaguḍu Kaṣhile ki Isaraila, yi ta uḍani a katagarda ko ngono mi Isaraila.

¹⁹ Avasa o mogono n tsu na Vuzavaguḍu wu ushuki ufolu u ni, yi ta uḍani a katagarda ke eneki. A ḍana ta kṁamu unushi u ni n unambi wu usubi u ni n ubuta u na u ma'ansai nvali n kaṁali ka Ashera ka na u shikpai n aṁali a na u tonoi babu u shika unushi u ni.

²⁰ Da Manasa u bankai ukpisa ḍa a ciḍangi ni a kpa'a ku mogono. Da kolobo ka ni Amon wo okpoi mogono a una u ni.

Amon wo okpoi mogono ma Yahuda (2 Ng 21:19-26)

²¹ Amon wi ta n aya kamanga n e re a na wo okpoi mogono, ḍa u lya'i tsugono a Urushelima aya e re.

²² Da u ya'ankai ka gbani-gbani u Vuzavaguḍu, tsu esheku a ni Manasa. Amon u kanai kuya'anka aṁali a na esheku a ni Manasa a ma'i raka alyuka.

²³ Ama ayi u neke kaci ka ni u Vuzavaguḍu tsu esheku a ni Manasa ba, ḍa kucikpa Amon u lya'i kelime n kuya'an unushi.

²⁴ Da nkoshi m gbara-gbara gbaḍai kaci ke le ḍa uni ni asuvu a kpa'a ku ni.

²⁵ Ama ḍa uma a idika i Yahuda raka uni aza a na a gbaḍai kaci unai mogono Amon, ḍa a zagbaḍi Josaya kolobo ka ni wu okpo mogono a una u ni.

34

Josaya wo okpoi mogono ma Yahuda (2 Ng 23:4-20)

¹ Josaya wi ta n aya kunlai a na wo okpoi mogono, ḍa ulya'i tsugono a Urushelima aya kamangankupa n kete.

² Da u ya'in ili i na i ga'in u Vuzavaguḍu, u tonoi uye wa akaya a ni Dawuda, u kpatala usingai ko ugula ba.

³ A katsama ka kaya ka kunlai ka tsugono ci ni, ayi bi'i maku, ḍa u gitai kulansa Kaṣhile ka akaya ni Dawuda. A kaya ka kupa n ke i re ḍa u gitai kuboso ubuta nvali ma aza a Yahuda n Urushelima n aṁali a Ashera nu nlulu n na e she'wei nu n na a aluwi.

⁴ Da u zuwai o bosoi atalialyuka a Ba'alu, ḍa u kapai atalialyuka o kusongu ili i magulani i na yi gadi vu le miri-miri, ḍa u bosoi kaṁali ka Ashera nu nlulu n na e she'wei, n aza a na a luwai. Da u wu iruwai le tsu kubuta ḍa u bulangi le gadi va asaun aza a na a ya'anka le alyuka.

⁵ Da u songi etele anan ganu vu aṁali e le gadi va atalialyuka. Nannai ḍa we ereṅgi likuci i Yahuda n Urushelima.

⁶ U ya'in nanai a likuci i Manasa dem n i Ifirayimu n i Simeyon ali a kubana a kumaci ku Nafutali.

⁷ U bosoi ataliayuka e le, da wu iruwai kamali ka Ashera nu nlulu ma amali ma okpoi kubuta. Da kpamu u bosoi ataliayuka o kusongu ili i magulani ya aza a Isaraila raka. Da yeve u bonoi a Urushelima.

*A ciyai katagarda ka wila u Musa
(2 Ng 22:3-20)*

⁸ A kaya ka kupa n kunlai ko tsugono tsu Josaya, a na u kotsoi kerengu idika n A'isa a gbayin a, da u zuwai Shafa kolobo ka Azaliya n Ma'aseya gomuna vu Urushelima n Jowa kadani kolobo ka Jowahazu, adama a na a lapula A'isa a gbayin a Vuzavaguđu Kashile ka ni.

⁹ Uma tatsu a nampa a, a banai u Hilikiya ganu vu gbayin, da e nekei ni ikebe i na aza e Levi a na i kinda utsutsu wa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu o bolongi ekiye a kumaci ku Manasa n ku Ifirayimu n wa aza a Isaraila a na a buwai n uma Yahuda m Bayami n aza a na i a idashi a Urushelima raka.

¹⁰ Da e nekei ikebe ya u uma a na a zagbai a lana ulinga u kulapula A'isa a gbayin a Vuzavaguđu a. Da a tsupai aza a ulinga u kulapu A'isa a gbayin a, adama a na o bonoko A'isa a gbayin a tsu na a da ishi.

¹¹ Da kpamu e nekei e she'wei n ama'in ikebe adama na a tsula atali a ushe'wi, n ogboli adama ashampatsu n aburakpatsu a lapula asaka a na ngono n Yahuda a kasukpai a namgbai.

¹² Da aza a ulinga wa a ya'in u da mayin, da a zuwai aza e Levi a na a kulana ulinga wa, ele da: Jahatu n Obodiya vuza va aza a Merari n Zakariya n Meshulam a kumaci ku Kohatu. Aza e Levi nampa raka eyevi a ishipa a da n awashi.

¹³ Ele da kpamu i a kulana aza a kudika ucanuku. Ele da kpamu aza a na a kudana yaba dem ulinga u na u kuya'an. Aza Levi o yoku kpamu adani a da, aza yoku kpamu aza e kelime a da, aza o yoku kpamu aza a kindi ku utsutsu a da.

¹⁴ Ayin ana i a utuka n ikebe ya punu o mopon ma A'isa a gbayin a kashile a, da Hilikiya ganu u ciyai katagarda ka wila ka Vuzavaguđu ka na Musa u danai.

¹⁵ Da Hilikiya u danai Shafan kadani ko mogono, <<N cina ta katagarda ka wila u Musa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu.>> Da u nekei Shafan katagarda ka.

¹⁶ Da Shafan u dikai katagarda ka ukatali ka u bankai mogono, u danai ni. <<Atsu nkoshi m gbara-gbara n nu ci ya'an ta tsu na vu danai tsu.

¹⁷ Tsu utuka ta n ikebe i na tsu ciyai A'isa a gbayin a Vuzavaguđu da tsu nekei aza a kulana aza a ulinga wa.>>

¹⁸ Da Shafan kadani u danai mogono, <<Hilikiya ganu u neke mu ta katagarda.>> Da shafan u kecei ka'a e kelime ko mogono.

¹⁹ Ana mogono ma panai kadanshi ka na ki a wila wa, da u karai motogu ma ni adama a unamgbi u katsuma.

²⁰ Da u dekei Hilikiya, n Ahikam kolobo ka Shafan, n Abadon kolobo ka Mika, n Shafan kadani ko mogono, n Asaya vuza vu odoki o mogono. Da u danai le,

²¹ <<Banai i lansa kusheshe ku Vuzavaguđu, adama a va n adama aza a Isaraila n Yahuda adama a ukuna wu ili i na a danai punu a katagarda ka. Wupa u Vuzavaguđu wi ta a kutawa wa atsu, adama a na ikaya i tsu i tono kadanshi ka Vuzavaguđu ba, ci a kuya'an ili i na yi punu udani a katagarda ka nampa ba.>>

²² Da Hilikiya n aza a na mogono ma suki a bana ya'an kadanshi n keneki Huluda. Ayi da vuka vu Shalum kolobo ka Tokahatu matsukaya ma Hasara. Ayi da vuka vu na wi a kulana ntogu mu ulinga ma A'isa a gbayin a

Vuzavaguḍu. Huluda va wi ta idashi a Urushelima a ubon u i re. Da a danai ni ili i na i gitai.

²³ Da u danai le, <<Ili i na Vuzavaguḍu Kashile ki Isaraila ka danai i danna, banai i dana vuma na u suki ḍa wu a va wa.

²⁴ Mpa Vuzavaguḍu n dana ta. Mi ta a kutuka n kawuya a likuci i nampa n uma a na i punu idashi. Una u wuya u na a danai punu a katagarda ka na e kecei e kelime ko mogono ma Yahuda ma, ki ta a kushana.

²⁵ Adama a na aza a Yahuda a kasukpa mu ta, ḍa o bonoi a kanai kusongu ku amali o yoku ili i magulani. Da a zuwai mu kuya'an wupa adama a ili i na a ya'in n ekiye e le raka, mi ta a kuya'an wupa n e le, kpamu babu vuza na u kuva'anka n u ḍa.

²⁶ Banai i dana mogono ma Yahuda ayi na u suki ḍa i bana i lansa kusheshe ku Vuzavaguḍu i dana yi, <Ili i na Vuzavaguḍu Kashile ki Isaraila ka dansai adama a ukuna wa akaka a na i panai gogo na.

²⁷ Ana wo okpoi vi ta n kaḍu ka kushika unushi, kpamu vu goyoi kaci ka nu u Kashile, a na vu panai kadanshi ka ni adama a likuci ya n uma a ni. Da kpamu vu goyoi kaci ka nu wa a va, vu karai ntogu n nu vu shikai wa a va mpa feu m panaka wu ta.

²⁸ Adama nannai, mi ta a kuzuwa wu vu kuwa, vu tonon ikaya i nu m matana. Ashi a nu i e kene kawuya ka na n kutuka likuci ya n uma a na i punu idashi ya ba.>>> Da tana o bonokoi mogono n kadanshi ka.

²⁹ Da mogono ma ḍekei nkoshi m gbara-gbara n Yahuda n Urushelima raka.

³⁰ Da u banai A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu n aza a Yahuda n aza a Urushelima, n anan ganu n aza e Levi kobolo n uma raka, maku n vuzagbayin. Da u e kecei katagarda ka uzuwakpani ka na a ciyai A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu a.

³¹ Da mogono ma dangai ma shamgbai kashani a ubuta u ni, ḍa u ya'ansakai uzuwakpani e kelime ka Vuzavaguḍu. U danai, wu ushuku ta kutono Vuzavaguḍu n wila u ni n kadanshi ka ni, n kaḍu ke te n wuma u ni raka. Wi ta kpamu o kutono kadanshi ka wila ka na ki punu udani a katagarda ka.

³² Da u zuwai yaba dem a Urushelima n aza a Bayami a ya'in feu a ya'ansakai uzuwakpani u Kashile, Kashile ki ikaya i le.

³³ Da Josaya wu utukai ili yu unata raka punu a idika yi Isaraila. Da u zuwai kpamu uma a na i punu n e le raka o tonon Kashile ke le. A ayin a wuma a ni raka uma a kasukpa ku tonon Vuzavaguḍu Kashile ka ikaya i le ba.

35

Josaya u ya'in kaḍiva ka kupasamgbanai (2 Ng 23:21-23)

¹ Mogono Josaya u ya'in kaḍiva ka kupasamgbanai u Vuzavaguḍu a Urushelima. A kanna ka kupa n ka nashi ko wotoi u iyain, a kidai magari ma kaḍiva ka kupasamgbanai.

² Da mogono Josaya u zuwai anan ganu a ya'an ulinga u le, ḍa kpamu u nekei le kadanshi a ya'an ulinga wa A'isa a gbayin a Vuzavaguḍu mayin.

³ Da u nekei aza e Levi a na a tsu pi'isaka aza a Isaraila raka, n aza a na kpamu erengi adama a ulinga u Vuzavaguḍu, u danai <<Zuwai akpati vu uzuwakpani vu ciḍa a kpa'a ku Vuzavaguḍu ku na Sulemanu kolobo ka Dawuda mogono mi Isaraila u ma'in. Kata i lya'a kelime n kudika vu ḍa

avangatsu a ɗa a kukara'aka ubuta dem ba. Kata i neke kaci ka ɗa a ubuta u kutono Vuzavaguɗu Kašile ka ɗa n uma a ni aza a Isaraila.

⁴ I Pecuku kaci ka ɗa tsu i'uwa yi ikaya i ɗa katsura-katsura, tsu na a ɗanai n tsu na mogono Dawuda n kolobo ka ni Sulemanu a ɗansai.

⁵ I shamgba a ubuta u cida tsu na yi katsura-katsura a kumaci ki ikaya ka aza a ɗa. Ciya i banka a kumaci ku na e nekei ɗa a makyan ma na i a ku tuka n kune'e ku le A'isa a gbayin.

⁶ Yi ta kpamu a kukida magiri ma kaɗiva ka kupasamgbantai, kata yi erengu kaci ka ɗa cida, tsu na Vuzavaguɗu u ɗanai Musa.>>

⁷ Da Josaya u nekei ngiri akpan kamangankupa, (30,000). A kida n ɗa adama a kaɗiva ka kupasamgbantai. Da kpamu u nekei obomburon akpan a tatsu (3,000). Nnama n nampa dem a ushiga u mogono u ɗa a ɗikai le.

⁸ Nkoshi m gbara-gbara feu a tukai n kune'e ku ucigi u kaɗu ku le u anan ganu n aza e Levi. Da Hilikiya n Zakariya n Jehiyelu, aza a kindi ka A'isa a gbayin a Vuzavaguɗu e nekei anan ganu ngiri akpan e re n amangatawantali (2,600), adama a kaɗiva ka kupasamgbantai n obomburom amangatawantatsu (300).

⁹ Da aza e kelime aza e Levi, Konaniya n Shemaya n Netanelu n Hashabiya n Jeyiyelu n Jozabadu e nekei ngiri nu ngaji akpan a tawun (5,000) n obomburon amangatawantawun (500).

¹⁰ Ana o fobusoi ili raka i kaɗiva ka kupasamgbantai, ɗa anan ganu a shamgbai a ubuta u le, a shamgbai tsu na i kumaci-kumaci tsu na mogono ma ɗanai.

¹¹ Da aza e Levi a kidai ngiri n kaɗiva ka kupasamgbantai, ɗa e nekei anan ganu mpasa ma a vishangi a katalikalyuka. Aza e Levi tamkpamu a kuminya nnama ma.

¹² Da a takpai kune'e ku kusongu ka adama a na e peceke uma tsu na i katsura-katsura tsu na i kumaci-kumaci ki ikaya i le, adama a na a ya'anka Vuzavaguɗu kune'e, tsu na a ɗanai a katagarda ka Musa. Nannai ɗa feu a ya'in n obomburon a.

¹³ Da aza e Levi a zungi nnama n kaɗiva ka kupasamgbantai ka tsu na a ɗanai. Da a su'wain kune'e ku cida a mgbodo, ebelyu nu nvene. Gogo lo ɗa utukai a bankai uma raka a takuma.

¹⁴ Ana o kotsoi raka, ɗa yeve aza e Levi a ya'ankai kaci ke le n anan ganu ilikulya'a, adama a na anan ganu muku n Haruna i ta ulinga ili yi usana ali a kubana kayin, a kuya'an alyuka o kusongu n ushuma wu nnama ma.

¹⁵ Aza a ishupa, ntsukaya n Asafa tamkpamu lo a ubuta u na a zuwai le, tsu na Dawuda u ɗansai. Asafa n Heman n Jedutun keneki ko mogono, n aza kindi a utsutsu dem, a kasukpa ubuta wu ulinga u le ba, adama aza e le aza e Levi a ya'anka le ta ɗe ilikulya'a i kaɗiva ka kupasamgbantai ka.

¹⁶ Ta o fobusoi ukuna u kaɗiva ka Vuzavaguɗu a kanna ka nanlo ka, adama a na a ya'an kaɗiva ka kupasamgbantai, kpamu a ya'an lyuka a katalikalyuka ka Vuzavaguɗu, tsu na mogono Josaya u ɗanai.

¹⁷ Aza a Isaraila a na i a Urushelima a ya'an ta kaɗiva ka kupasamgbantai ka n ele, n kaɗiva ko boroji vu babu Yisiti ali ayin e cindere.

¹⁸ Ili i na i ɗikai a ayin a Samaila a sa'wa kuya'an kaɗiva ka kupasamgbantai tsu nampa ba. A sa'wa kuciya mogono mi Isaraila ma na ma ya'in kaɗiva ka kupasamgbantai tsu na Josaya n anan ganu n aza e Levi n aza na i punu idashi a Urushelima n uma a Yahuda n Isaraila raka a ya'in ba.

¹⁹ A kaya ka kupa n kunlaji ko tsugono tsu Josaya ɗa a ya'in kaɗiva ka kupasamgbantai ka.

Ukpa u Josaya
(2 Ng 23:8-30)

²⁰ Ana ka nampa ko kotsoi dem, ana Josaya u kotsoi kulapula A'isa a gbayin a Vuzavagudu, da Neko mogono ma Masar u dangai n osoji a ni adama a na u banka Karikemishi vu ubon u kuyene ku Yufiretu kuvon. Da Josaya wu utai adama a na u shilika n ayi.

²¹ Ama da mogono Neko u suki azusuki n akaka a kubana u mogono Josaya, u danai,

<<Yidai i burai nu, nu mpa avu mogono ma Yahuda? Mpa n tawa kuya'an vishili n avu a makyan ma nampa ba. Ama mi ta a kubana kuya'an vishili n idika i na yi a tsurala nu mpa da. Kpamu Kashile ka dana mu ta n ya'an moloko. Adama a nannai kata vu ya'an tsurala n Kashile ka na ki kobolo nu mpa ba, adama a na kata u una wu ba.>>

²² Ama n nannai dem Josaya u iwain kupana kadanshi ka na Kashile kadansai a una u mogono Neko. Da kucikpa u banai n osoji a ni kuvon a ubon wa apulaka a likuci i Magido. Da u fodoi motogu mo tsugono ma ni u zuwai adama a na e yeve yi ba, da u uwai kuvon.

²³ Ele a katsuma ko kuvon, da kaya'a ko kosoji ka aza a Masar ka tawai mogono Josaya. da u danai ovonshi a ni, <<Utakai mu punu na, adama a na uka mu ta muna wuya-wuya.>>

²⁴ Da ovonshi a ni utukai ni ekeke vo kodoku ka ni, da a zuwa ni ekeke vu kodoku ko yoku. Da o bono n ayi a Urushelima da u kuwai. Da a cidangi ni a ubuta u na a ci cidangu ngono. Da aza a Yahuda raka n aza a Urushelima a ya'in kpalu adama a Josaya.

²⁵ Da keniki Irimiya u zubai vishipa vu kpalu adama a Josaya, vu na ali anana ali n amaci a ci ya'ansa adama a ukpa u ni. Vishipa vu na mpa va, vo okpo le ta ili i kuya'an a Isaraila, vu da vi ta udani a katagarda ka kpalu.

²⁶ Ulinga u na u buwai u Josaya n ulinga wu usubi u na u ya'in tsu na wi udani a wila u Kashile,

²⁷ Ulinga u ni ili i na i dikai a ugiti ali a kubana a ukocishi, yi ta udani a katagarda ko ngono mi Isaraila n ma Yahuda.

36

Jehowahazu wo okpoi mogono ma Yahuda
(2 Ng 23:31-35)

¹ Aza a Yahuda a dikai Jehowahazu kolobo ko mogono da a zuwai ni tsugono a una we esheku a ni a Urushelima.

² Jehowahazu wi ta n aya kamanga n a tatsu a na wo okpoi mogono, Da u lyai tsugono a Urushelima wotoi u tatsu.

³ Da Neko mogono ma Masar ma cipakai ni, da u zuwai uma idika i Yahuda a tsupa utafu wa azurufa kilo akan a tatsu n amangatawanashi, (3,400) n azanariya kpamu kilo kamangankupa n anashi.

⁴ Da mogono ma Masar u zuwai Eliyakimu vangu vu Jehowahazu, wo okpoi mogono ma Urushelima n Yahuda da u saba'a ni kula, Jehoyakim. Da u dikai Jehowahazu u bankai a Masar.

Jehoyakim wo okpoi mogono ma Yahuda
(2 Ng 23:36; 24:7)

⁵ Jehoyakim wi ta n aya kamanga n a tawun a na wo okpoi mogono. Da u lyai tsugono a Urushelima aya kupa n kete. Ama u ya'an ta ka gbani-gbani u Vuzavagudu Kashile ka ni.

⁶ Da kpamu Nebukanezaru mogono ma Babila mo doku ma bankai Jehoyakim n kuvon, da ushiyi ni n ikani yi iyum ishili u bankai ni a Babila.

⁷ Da Nebukaneza kpamu u purai ucanuku wa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu u bankai a Babila, u zuwai u da a kpa'a ku mogono ma Babila.

⁸ Ulinga u na u buwai u Jehoyakim n ili yi unata ukuna u kavama u na u ya'ansai, n unushi u na a remei ni n uda, yi ta udani a katagarda ko ngono mi Isaraila n ma Yahuda. Yeve da kolobo ka ni Jehoyakini wo okpoi mogono a una u ni.

Jehoyakini wo okpoi mogono ma Yahuda

(2 Ng 24:8-17)

⁹ Jehoyakini wi ta n aya kunlai a na wo okpoi mogono. Da u lya'i tsugono a Urushelima wotoi u tatsu n ayin kunlai. Ayi feu da u ya'in ka gbani-gbani n abundai a ashi a Vuzavaguđu.

¹⁰ Ana kaya ko bonoi da mogono Nebukanezaru u suki a bana a tukai ni a Babila n ucanuku u singai wa A'isa a gbayin a Vuzavaguđu. Da u zuwai Zedekiya esheku e ke'en a Jehoyakini wo okpoi mogono ma Yahuda n Urushelima.

Zedekiya wo okpoi mogono ma Yahuda

(2 Ng 24:18-20; Ir 52:1-3)

¹¹ Zedekiya wi ta n aya kamanga n ke te a na wo okpoi mogono. Da ulya'i tsugono a Urushelima aya kupa n kete.

¹² Da u ya'in ka gbani-gbani a ashi a Vuzavaguđu Kashile ka ni, u kpađai kugoyo kaci ka ni e kelime ka keneki Irimiya a makyan ma na wi a kudana yi kadanshi ka na Vuzavaguđu u dansai.

¹³ Da kpamu u ya'ankai mogono Nebukanezaru ugbamukaci, ali da u gutsai ni u kucina n kula ku Vuzavaguđu a na wa kuya'anka yi kasingai. Ama da Zedekiya u ya'in ugbamukaci, u iwain kushika unushi u ni u bono u Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila.

¹⁴ Ta feu nannai aza e kelime a anan ganu n uma okpoi aza a unambi wu usubi, o kutono ili yi unata wu uduniya. Da a natukpai A'isa a gbayin a Vuzavaguđu a na we erengi a Urushelima.

¹⁵ Da Vuzavaguđu Kashile ki ikaya i le ka kanai ku su'uku le n eneki, adama a na wi ta a kupana asuvayali a uma a ni n ubuta wi idashi i ni.

¹⁶ Ama da a kanai ku zo'oso alingata a Vuzavaguđu, o goyoi kadanshi ka Vuzavaguđu, da a kanai ku zo'oso eneki a ni, da Vuzavaguđu u ya'in wupa n uma a ni, u na babu vuza na u kanaşa yi.

A bankai Yahuza tsugbashi

(2 Ng 25:8-21; Ir 39:8-10; 52:12-30)

¹⁷ Adama nannai da Kashile ka zuwai mogono ma Babila ma bankai le n kuvon, da wu unai olobo u tsura e le n otokobi punu A'isa, u pana asuvayali o kolobo ko mekere ko mokoshi, ko aza babu utsura. Kashile ke nekei le raka ekiye a Nebukaneza mogono ma Babila.

¹⁸ Da u purai ucanuku u na wi punu A'isa a gbayin a Kashile u gbagbain n kenke'en n uciyi u na wi punu A'isa a gbayin a Vuzavaguđu n u mogono nu nkoshi m gbara-gbara raka u bankai a Babila.

¹⁹ Da osongi A'isa a gbayin a Vuzavaguđu, da a fadai mashilya ma Urushelima, da o songi i'uwa i mogono raka, n ucanuku u singai u ni raka.

²⁰ Aza a na a la'akai, mogono ma purai le a kubanka ugbashi a Babila. Da okpoi agbashi a ni n agbashi a muku n ni, ali a ayin a na idika i Pashiya i ciyai tsugono,

²¹ Ili i nampa i gita ta adama a na a shatangu kadanshi ka Vuzavaguḏu ka na u ya'in a una u keneki Irimiya. Da idika ya i ciyai wuvuki wu ayin Ashibi a ni, idashi ya atakaci, ali a kubana aya amangatatsunkupa a na o kotsoi,

²² A kaya ka iyain ko tsugono tsu Sayirus mogono ma Pashiya, Da Vuzavaguḏu u zuwai kaḏu ko mogono Sayiru u zuwa yi ni u usala ka a a ubon u tsugono u ni raḳa, adama a na a shatangu kadanshi ka Vuzavaguḏu ka na u ya'in a una u Irimiya. kaṭa kpamu a ḏanai ka'a.

²³ <<Ili i na Sayiru mogono ma Pashiya ma salai i ḏanna, u danai, <Vuzavaguḏu Kaṣhile ka zuva, ke neke mu ta tsugono tsu aduniyan raḳa, ḏa u zagbai n ma'aka yi a A'isa a gbayin a Urushelima a idika i Yahuda. Kaṣukpa yaba dem na wi vuma vu Kaṣhile a kaṭsuma ka ḏa, ya'an Vuzavaguḏu u yongo kobolo n ayi.> >>

Katagarda ke Ezira Kubayyuwa

A ciya kuyeve ku vuza na u danai katagarda ka nampa ba. I ta e kusheshe a dana ta katagarda ke Ezira ka a aya amangatawanashi n amangere (440) kafu a matsa Yesu. Arabali a katagarda ka nampa ka lya'a ta kelime a ubuta u na katagarda ka Arabali ka shamgbai.

Kukiye ku Kashile ki ta punu a katsuma ki ili i na i gitai a katagarda ka. Kashile ka ya'an ta ili i nanlo adama a na u shatangu kadanshi ka na u ya'ain a una u keneki Irimiya.

Na da ili ya i gitai punu:

1 Katsura ka ugiti ka aza a Yahuda a na i a idika i tsugbashi da utai a Babila tsu na Sayiru mogono ma Pashiya ma dansai.

2 O doku a ma'asakai Alisa a gbayin da erengi a da, da kpamu a cikpai Kashile punu a Urushelima.

3 Ana aya o yoku a lazai, katsura ka aza a Yahuda o yoku o bonoi a Urushelima o tsugono tsu Ezira.

Ezira kadani ka'a keyevi ka wila u Musa. Ayi da u bankai uma a lapulasaka kuyongo ku le ku anana n makpa, adama a na o tono wila u le, da da uzuwakpani n Kashile n kuyongo ku ni n uma a ni aza a Isaraila.

Ili i na yi punu

Uboni wu ugiti a ugbashi 1:1--2:70

O doku a ma'asakai Alisa a gbayin da erengi a da u Kashile 3:1--6:22

Ezira u bonoi kobolo n aza o yoku a idika yi ugbashi 7:1--10:44

Mogono Sayiru u danai aza a ugbashi o bono (2 Ar 36:22-23)

¹ A kaya ka ugiti ko tsugono tsu Sayiru mogono ma idika i Pashiya, da Vuzavagu du u shatangi kadanshi ka na u danai a una u keneki Irimiya a ubuta u kusa'wa ka du ko mogono Sayiru u nekei kadanshi aza a Yahuda o bono. Da mogono ma zuwai a salai ukuna wa kata kpamu a dana u da a ubon u tsugono ci ni.

² <<Ukuna u na mogono Sayiru ma Pashiya u salai u da na, Vuzavagu du Kashile ka gadi, ke neke mu ta tsugono tsa aduniyan raka, da kpamu u nekei mu ulinga u kuma'aka yi kpa'a a Urishelima a idika i Yahuda.

³ Yayi a katsuma ka da wu utai a uma a Kashile ki Isaraila? Ya'an u bono a Urishelima vu na wi a idika i Yahuda, u doku u ma'asaka Kpa'a ku Vuzavagu du Kashile ki Isaraila, Kashile ka na ki a Urishelima. Ya'an Kashile ka ni ko yongo kobolo n ayi.

⁴ A ubuta u na baci de dem vuza Yahuda u buwai, aza a na i lo idashi devu n ayi, a banka yi n azurufa n azanariya, n ucanuku n ili i kuzuwa, n kune'e ku ucigi u ka du adama a kpa'a ku Kashile ku na ki a Urishelima.>>

⁵ Da anan ganu n aza e Levi n aza e kelime ka i'uwa i Yahuda m Bayami, aza a na Kashile ka sawai adu e le da kpamu ushuki ku bono a Urishelima a ma'asaka Kpa'a ku Vuzavagu du ku na ki a Urishelima.

⁶ Aza a na i a idashi devu n aza a Yahuda, a banka le n ucanuku u na a ya'in n azurufa n azanariya, n ucanuku u yoku n ili kuzuwa, kobolo n ki ili i singai n kune'e ku uneki u ka du.

⁷ Mogono Sayiru u tukai n ucanuku u na wi u Kpa'a ku Vuzavagudu, u na mogono Nebukadnezar u wishu u purai a Urishelima da u zuwai a kpa'a ka amali a ni.

⁸ Da Sayiru mogono ma Pashiya u nekei ucanuku wa ekiye a Mitiredatu kazuwi ku kpa'a ku mogono, da u kecei u da. U nekei Sheshibazaru vuza vu kelime va aza a Yahuda.

⁹ Na da ucanuku u na Mogono Sayirus u nekei.

Asasu a gbagbain a azanariya kamangankupa n

Asasu a gbagbain a na a ya'in n azurufa, kakpan (1,000) nu

Nsasu ma azurufa kamanga n kuci.

¹⁰ Apar a azanariya kamangankupa

N apar a yoku a azurufa, amangatawanashi n kupa (410) n

Ucanuku u yoku kakpan (1,000).

¹¹ Ucanuku wa azanariya n wa azurufa a yawa ta akpan a tawun n amangatawanashi (5,400). Sheshibazaru u tawai n ucanuku wa raka u na a purai aza a na a bankai ugbashi a Babila da o bonokoi u da a Urishelima.

2

Kabundai ka aza a na o bonoi n ugbashi (Neh 7:4-73)

¹ Nava da da kabundai ka uma a na a kasukpai ubon wu idika i Babila da o bonoi a Urishelima n Yahuda. Yaba dem vu le u bono ta a likuci i ni. Ele da aza a na mogono Nebukadnezar u wishu u dikai ikaya le a kubana ugbashi. Da muku n le n yongoi a Babila.

² Aza e kelime a na o bonoi n e le, ele da, Zerubabelu n Jesuwa n Nehemiya n Seraya n Relaya n Modikaya m Bilishan, n Misaferetu m Bigawai n Rehum m Ba'anahu, nava da da ula aza a na ishi a banai tsugbashi n kabundai ke le.

³ Ntsukaya m Paroshi ele da uma akpan e re n amangatawun n amangatsunkupa n e re (2,172),

⁴ n Shefatiya ele da, uma amangatawantatsu n amangatsunkupa n e re (372),

⁵ ntsukaya n Ara, ele da uma amangatawencindere n amangatsunkupa n a tawun (775),

⁶ ntsukaya n Pahatu-mowabu a kumaci ku Jesuwa n Jowabu ele da uma akpan e re n amangatawunkunlai n kupa n e re (2,812).

⁷ Ntsukaya n Elam, ele da uma kakpan n amangatawenre n amangerenkupa n anashi (1,254).

⁸ Ntsukaya n Zatu ele da uma amangatawunkuci n amangere n a tawun (945).

⁹ Ntsukaya n Zakai, ele da uma amangatawencindere n amangatsutsu (760).

¹⁰ Ntsukaya m Bani ele da uma amangatawantali n amangere n e re (642).

¹¹ Ntsukaya m Bebai, ele da uma amangatawantali n kamanga n a tatsu (623).

¹² Ntsukaya n Azagada ele da, uma kakpan n amangatawenre n kamanga n e re (1,222).

¹³ Ntsukaya n Adonikam, ele da uma amangatawantali n amangatsutsu n atali (666).

¹⁴ Ntsukaya m Bigawai, ele da uma akpan e re n amangerenkupa n atali (2,056).

¹⁵ Ntsukaya n Adini, ele ɗa uma amangatawanashi n amangerenkupa n anashi (454).

¹⁶ Ntsukaya n Ataru n vuza na e ci deke Hezekiya, ele ɗa uma amanganashinkupa n kulai

¹⁷ Ntsukaya m Bezayi ele ɗa, uma amangatawantatsu n kamanga n a tatsu (323).

¹⁸ Ntsukaya n Jora ele ɗa, uma amangatawun n kupa n e re (112).

¹⁹ Ntsukaya n Hashum ele ɗa uma amangatawun n kamanga n a tatsu (123).

²⁰ Ntsukaya n Gibiyon, ele ɗa uma amanganashinkupa n a tawun.

²¹ Na ɗa uma a na ikaya i le i dasangi likuci-likuci i nampa ele feu o bonoi. Aza a Batalami, ele ɗa uma amangatawun n kamanga n a tatsu (123).

²² Aza a Netofa, ele ɗa uma amangerenkupa n atali.

²³ Aza a Anatotu ele ɗa uma amangatawun n kamanga n kunlai (128).

²⁴ Aza a Betu-azamavetu ele ɗa, uma amangere n e re.

²⁵ Aza a Kiriyatu-jerim n Kepira m Beyarotu ele ɗa, uma amangatawencindere n amangere n a tatsu (743).

²⁶ Aza a Rama n Geba ele ɗa, uma amangatawantali n kamanga n ke te (621).

²⁷ Aza a Mikamashi ele ɗa, uma amangatawun n kamanga n e re (122).

²⁸ Aza a Betelu n Ai, ele ɗa uma amangatawenre n kamanga n a tatsu (223).

²⁹ Aza a Nebo, ele ɗa uma amangerenkupa n e re.

³⁰ Muku n Magabishi ele ɗa, uma amangatawun n amangerenkupa n atali, (156).

³¹ Aza a Elam vu yoku, ele ɗa uma kakpan n amangatawenre n amangerenkupa n anashi (1,254).

³² Aza a Harim, ele ɗa uma amangatawantatsu n kamanga (320).

³³ Aza a Lodu n Hadida n Ono ele ɗa uma amangatawencindere n kamanga n a tawun (725).

³⁴ Aza a Jeriko ele ɗa uma amangatawantatsu n amangere n a tawun (345).

³⁵ Aza a Sena'aha ele ɗa uma akpan a tatsu n amangatawantali n kamangankupa (3,630).

³⁶ Na ɗa ula a anan Ganu a na o bonoi n ugbashi. Muku n Jedaya vu kpa'a ku Jesuwa ele ɗa uma amangatawunkuci n amangatatsunkupa n a tatsu (973).

³⁷ Ntsukaya n Imeru ele ɗa uma kakpan n amangerenkupa n e re (1,052).

³⁸ Ntsukaya n Pashuru ele ɗa uma kakpan n amangatawenre n amangere n e cindere (1,247).

³⁹ Ntsukaya n Harim ele ɗa uma kakpan n kupa n e cindere (1,017).

⁴⁰ Na ɗa ula aza e Levi a na o bonoi n ugbashi. Ntsukaya n Jesuwa n Kadimiyelu, vu kpa'a ku Hodeva, ele ɗa uma amangatatsunkupa n anashi.

⁴¹ Aza a ishipa ntsukaya n Asafa ele ɗa uma amangatawun n kamanga n kunlai (128).

⁴² Aza a kulana utsutsu wa A'isa a gbayin a katsuma ka ntsukaya n Shalum nu ntsukaya n Ateru nu ntsukaya n Talumon nu ntsukaya n Akubu nu ntsukaya n Hatita kobolo nu ntsukaya n Shobayi, ele ɗa uma amangatawun n kamangankupa n kuci (139).

⁴³ Na ɗa ula aza a na i a kuya'an ulinga A'isa a gbayin aza a na o bonoi n ugbashi. Ntsukaya n Ziha nu n Hasufa nu n Tabuwatu,

⁴⁴ nu n Kerosu, nu n Siyaha nu n Padon,

⁴⁵ nu n Lebana nu n Hagaba nu n Akubu,

⁴⁶ nu n Hagabu nu n Shalumayi nu n Hanana,

⁴⁷ nu n Gidelu nu n Gaharu nu n Reyaya,

⁴⁸ nu n Rezin nu n Nekoda nu n Gazamu,

⁴⁹ nu n Uza nu n Pasiya nu n Besayi,

⁵⁰ nu n Asana nu n Me'unim nu n Nefusim,

⁵¹ nu n Babuku nu n Hakufa nu n Harihuru,

⁵² nu n Bazilatu nu n Mehida nu n Harisha,

⁵³ nu n Barakosu nu n Sisera nu n Tema,

⁵⁴ nu n Neziya, nu n Hatifa.

⁵⁵ Na da ula aza a na i a kuya'anka Sulemanu ulinga aza a na o bonoi. Ntsukaya n Sotayi nu n Hasoferetu nu n Peruda,

⁵⁶ nu n Ja'ala nu n Darukon nu n Gidelu,

⁵⁷ nu n Shefatiya nu n Hatilu nu n Pokeretu-hazebayim nu n Ami.

⁵⁸ Ntsukaya ma aza a ulinga wa A'isa a gbayin raka n aza a na i a kuya'anka Sulemanu ulinga a na o bonoi n ugbashi. Ele da uma amangatawantatsu n amanganashinkupa n e re (392).

⁵⁹ Na da ula aza a na utai a likuci i Telu-mela n Telu-haresha n Kerebu n likuci i Adon n Imeru. Ama a fuda e yeve i'uwa i le ko ikaya i le aza a Isaraila da ba.

⁶⁰ Ntsukaya n Delaya nu n Tobiya nu n Nekoda, ele da uma amangatawantali n amangerenkupa n e re (652).

⁶¹ A katsuma ka kumaci ku anan Ganu, ntsukaya n Hobaya nu n Hakoza nu m Barizilayi vuza vu na u zuwai mekere ma Barizilayi vuza vu Giliyadu, da u dikai kula ka akaya a ni

⁶² Uma a nampa a da a lansa ulu ele a katagarda ka tsumani ka ikaya i le, ama a ciya ulu ele ba. Adama a nannai da bonokoi le aza a unata, da utukai le ulinga u tsuganu.

⁶³ Da gomuna vi idika ya u danai le i a kulya'a ilikulya'a i cida i na e nekei Kashile alyuka ba, sai Ganu u ya'an ulinga n Yurim n Tumi u lansa kuyeve ku Vuzavaguđu adama a ka nanlo ka.

⁶⁴ Kabundai ka uma ka na ko bonoi a idika i Yahuda, ele uma akpan amangere n e re n amangatawantatsu n amangatatsu (42,360).

⁶⁵ Kpamu o yongo ta n aza a ulinga ali n amaci akpan e cindere n amangatawantatsu n kamangankupa n e cindere (7,337), n aza a ishipa ali n amaci uma amangatawenre (200).

⁶⁶ Da a banai n odoku e le amangatawencindere n kamangankupa n atali (736), nu mkparagi amangatawenre n amangere n a tawun (245).

⁶⁷ Arakuma e le kpamu amangatawanashi n kamangankupa n a tawun (435), kabundai ka njaki n le da da akpan atali n amangatawencindere n kamanga (6,720).

⁶⁸ Ana a yawai a kpa'a ku Vuzavaguđu a likuci i Urushelima, da aza e kelime a i'uwa o yoku a ya'in kune'en ku ucigi u kađu adama a na a ma'asaka Kpa'a ku Kashile a ubata u na kishi.

⁶⁹ Yaba dem vu le u nekei uteku wu utsura u ni adama u linga wa. Da o bolongi azanariya a na a yawai amiki kilo amangatawantawun (500), n azurufa kilo akpan e re n amangatawunkunlai (2,800) nu ntogu n anan ganu amangatawun (100).

⁷⁰ Anan Ganu n aza e Levi n uma a na a buwai n aza a ishipa n aza a a kindi ku utsutsu n aza ulinga a Kpa'a ku Vuzavaguđu da a dasangi a likuci i le. Da aza Isaraila a na a buwai o bonoi a likuci i na ikaya i le i dasangi.

3

Kuma'asaka katalikalyuka

¹ Ana wotoi u cindere u shamgbai, ci na de aza Isaraila a dasangu su a likuci i le, da o bolongi raka a ubuta u te a Urushelima.

² Da Jesuwa maku ma Jozadaku n aza a ni anan ganu, n Zerubabelu maku ma Shiyatiyelu kobolo n otoku ni, a gitai kuma'asaka katalikalyuka ka Kashile ki Isaraila. A ma'i katalikalyuka ka adama e kune'en ka alyuka o kusongu, tsu na ka ki udani a wila u Musa vuma vu Kashile.

³ Da a ma'asakai katalikalyuka ka a ubuta u na ka kishi, adama a na i ta a kupana wovon wa aza a idika ya. Da a ya'in kune'en ku kusongu u Vuzavaguđu usana n kulivi,

⁴ da kpamu a ya'in Kađiva ka Apam tsu na ka ki udani. Nu e nekei kune'en ku kusongu ku kanna dem tsu kabundai ka alyuka ka, tsu na a zuwai.

⁵ Ana ka nanlo ko kotsoi da a lya'i kelime n kune'en alyuka o kusongu a kanna dem, n kune'en ku kađiva ko wotoi u savu, n ku kađiva ka Vuzavaguđu ka na a zuwai kanna, n ku kune'en kakau ku ucigi u kađu u Vuzavaguđu ku na uma e ci neke.

⁶ Ili i na i dikai a kanna ka ugiti ko wotoi u cindere da a gitai kuneke kune'e ku kusongu u Vuzavaguđu. Ama babu na a vara ku kuma'a ka A'isa a gbayin a Vuzavaguđu.

A gitai kuma'asaka A'isa a gbayin

⁷ Da uma e nekei ikebe adama a na a tsupa ama'i n eshe'wi. Da kpamu e nekei aza a Sidon n aza a Taya ilikulya'a, n ili i kuso'o n mani'in ma zaitu, adama a na a tuka n ndanga n sida a Lebano a mala a kubana a ubuta u na antsu a tsu shamgba a Jopa. A ya'an ta ili i nanlo raka tsu na Sayiru mogono ma pashiya me nekei le una.

⁸ A a katsuma ko wotoi u ire a kaya ka i re ana a yawai a kpa'a ku Kashile a Urushelima, Zerubabelu maku ma Shiyatiyelu n Jesuwa maku ma Jozadaku kobolo n aza ni anan ganu n aza Levi n aza na o bonoi a Urushelima a ubuta u tsugbashi. Da a gitai ulinga u kuma'a ka a zuwai aza e Levi aza na a yawai aya kamanga a kubana gadi, adama a na a lana ulinga u kuma'asaka Kpa'a ku Vuzavaguđu.

⁹ Jesuwa kobolo n muku n ni olobo n aza a ni, Kadimiyelu n muku mo olobo n ni, n muku n Hodaviya n muku n Henadadu aza e Levi a da a lanai ulinga u kuma'a ku Kpa'a ku Kashile ka.

¹⁰ Ana a ma'in a a varai kuma'a ka A'isa a Vuzavaguđu, da anan ganu utai a shamgbai lo nu ntogu n le u uki, yaba dem vu le ubani n ishari. Da aza e Levi a na utai a kumaci ku Asafa ele feu utai a shamgbai, yaba dem vu le ubani n ugogi. Uta ta adama a na a cikpa Vuzavaguđu, tsu na a zuwai ali a makyan Dawuda mogono.

¹¹ Da aza o yoku a cananai ishipe i kucikpa Vuzavaguđu, aza o yoku a ku ushuku n a danai,

<<Vuzavaguđu vuza kasingai da,
ucigi u ni u na u tsu saba'a ba ko wannai
wa aza a Isaraila.>>

Da uma raka a dangusai alakatsu n utsura a cikpai Vuzavaguđu Adama a na a vara ta kuma'a ku Kpa'a ku Vuzavaguđu.

¹² Ama a katsuma ka nkoshi m gbara-gbara, n anan ganu n aza e Levi n aza e kelime ka i'uwa a na enei Kpa'a ku Kashile ku ugiti, da o bosoi kadawuri

ana enei kumi'i ku kpa'a ka. Aza o yoku tankpamu a dāngusaī alākatsu adama a mazānga.

¹³ Ali vuza u kufuḍa kuyeve alākatsu a mazānga n a maṣhi ba, adama a na uma a dāngusa tā alākatsu n utsura kau ali uma a na i ḍa'in a panai.

4

Tsurala adama a ulinga u kuma'a ka

¹ Ana irala ya aza a Yahuda n ya aza a Bayami a panai uma a na bonoi n ugbashi wa i tā a kuma'asaka A'isa a Vuzavaguḍu Kaṣhile ki Israila,

² ḍa a banai u Zerubabelu n aza e kelime a i'uwa a danai, <<Ya'an tsu tsu gbbai kaci ci ya'an kuma'a ka kobolo, adama a na a tsu feu ci tā o kutono Kaṣhile ka ḍa tsu na yi a kuya'an. Tsu geshe tā ḍe a kuya'anka yi alyuka, ali a ayin o mogono Esarahadon vuza vu Asiriya, ayi na u tukai tsu punu na n idaṣhi.>>

³ Ama ḍa Zerubabelu n Jesuwa, kobolo n aza e kelime a i'uwa ya aza Israila a danai le, <<Ili i bura ḍa n kuma'a ka A'isa a Vuzavaguḍu Kaṣhile ka tsu ba. Atsu ḍa koci tsa kuya'anka Vuzavaguḍu Kaṣhile ki Israila kuma'a, tsu na Sayiru mogono ma Pashiya u danai,>>

⁴ Da uma a idika ya a ya'in tsu na a kuya'an a saṅka aza a Yahuda a, ḍa kpamu e nekei le wovon adama a na kaṭa a ya'an kuma'a ka ba,

⁵ ḍa e nekei aza odoki o mogono ma Pashiya kalya'a adama a na a langasa kusheshe aza a yahuda, a ayin o tsugono tsu Sayiru mogono ma Pashiya, ali a kubana a ayin o tsugono tsu Dariyu mogono.

Katakarda a kubana u Mogono Atazesu

⁶ A ugiti u tsugono tsu Ahasuru, irala i danai katagarda a bankai azafada adama aza a na i a idaṣhi a Yahuda n Urushelima.

⁷ Da kpamu a makyan mo tsugono tsu Atazesu, ḍa Bishalam n Mitiredatu n Tabiyelu kobolo n aza a na a buwai a danakai Atazesu mogono ma Pashiya Katagarda n kelentsu ka aza Aramiya, ḍa e kecekei mogono ka'a.

⁸ Da Rehum kovonshi vo osoji n Shimashayi kaḍani, a danai katagarda ka kulangasu adama a Urushelima a kubana u mogono Atazesu.

⁹ Da kpamu Rehum kovonshi vo osoji n Shimashayi kaḍani n aza e le, azafada nu nkoshi n agbara-gbara n i gomuna yi ubon u yoku, uma a Pashiya n aza a Ereku n aza a Babila n aza a Susa vu na vi a idika i Elam,

¹⁰ n kagimi ku uduniya u na vuzagbayin Osanaparu u purai ḍa u zuwai le a ḍasangu a likuci i Samariya, n kagimi ka ubon wu upashi u kuyene ku Yufiretu.

¹¹ Na ḍa ili i na a danai punu a katakarda ka akaka a, <<Ikyashi a kubana u mogono Atazesu. Atsu agbashi a na i a idaṣhi a ubon wu upashi u kuyene ku Yufiretu.

¹² Ci ciga tā vuzagbayin mogono vu yeve, a na aza a Yahuda a na utai wa nu a kutawa wa atsu, a laza tā a kubana a Urushelima. A ma'asaka tā ḍe a likuci i gbani-gbani n yi ugbamiwasuvu i nanlo, i tā ḍe o ku kotso kuma'a mashilya ma, n a lapulai kumi'i ku mashilya ma likuci ma.

¹³ Gogo na, ya'an mogono me yeve, ḍa baci uma a nampa o kotsoi kuma'asaka mashilya ma, i o doku ku kutsupa utafu ko ikebe i ku'uwaka n ku utaka n ucanuku, ko ikebe yi uye ba, nannai va wi tā e kujebe ikebe i na a tsu tuka a kpa'a ku tsugono.

¹⁴ A na wo okpoi ci tā a kulya'asa ili i kefeku ko tsugono, u ga'an o goyo mogono a tsu a kinda ba. Dada i zuwai ḍa tsu danakai mogono,

¹⁵ adama a na vu lānā a katagarda ka tsumani ki ikaya i nu, vi tā a kucina punu a katagarda ka tsumani tsa, na lo va likuci yi ugbamiwasuvu i ḏa. Ali n ayin a cau likuci i nampa ya yi tā a ya'ansaka ngono n ubon le ugbamukaci. makyan dem uma a a tsu kānā tā mavura, ili i nampa i ḏa i zuwai ḏa a lāngasai likuci ya.

¹⁶ Adama a nannai mogono ci tā a kudana wu, ḏa baci vu kaṣakpai a ma'asakai likuci ya, ali o kotsoi mashilya ma vi a kuciya upecu u nu u na wi a ubon wu upashi u kuyene ku Yufiretu ba.>>

¹⁷ Da mogono mā ushuki le, u danai, <<Ikyashi a kubana u Rehum kovonshi vo osoji, n Shimashayi kaḏani ka ubon u nanlo wa, kobolo n aza e le a na a buwai i a idaṣhi a Samariya, n aza a na a ubuwai i a ubon wu upashi u kuyene ku Yufiretu.

¹⁸ Katagarda ka akaka a na i su'uki tsu va e keceke tsu tā ka'a kpamu a dana tā ili i na yi punu raka mpa a kupana.

¹⁹ Da n nekei kadanshi a lānā, ḏa a cinai likuci i nampa ya i ya'an ka tā ngono ugbamukaci, kpamu o yongo so tā a mavura n vishili a likuci ya.

²⁰ A ya'an tā ngono n gbagba'in n na a lya'i tsugono a Urushelima, n ubon u na wi a upashi u kuyene ku Yufiretu, isasai utafu n ikebe i ku uwaka n i ku utaka n ucanuku, n ikebe yi uye.

²¹ Adama a nannai nekei kadanshi ka na a kusan ka uma a nampa kulya'a kelime kuma'asaka likuci ya, ali a makyan ma na n nekei kadanshi.

²² Zukai kaṭa i lāngasa makyan ba, adama a na kaṭa o doku a ya'an kulangaṣu ku na ka kuzuwa mogono ku namba ili ba.>>

²³ Gogo lo a na e kecei katagarda ka akaka o mogono Atazesu e kelime ka Rehum n Shimashayi kaḏani n aza e le a na a buwai, ḏa a ya'in moloko a kubana wa aza a Yahuda a Urushelima, ḏa a san kai le kuya'an ulinga u kuma'a ka n utsura.

²⁴ Ta a shamgbatangi ulinga u kuma'a ku Kpa'a ku Kashile a Urushelima nannai, ali a kubana a kaya ke i re ko tsugono tsu Dariyu mogono ma Pashiya.

5

Katagarda ka Tatenayi a kubana u Dariyu

¹ A makyan ma nanlo, keneki Hagai n keneki Zakariya maku ma Ido, a ya'in kene n kula ku Kashile a kubana wa aza a Yahuda a na i a idaṣhi a idika i Yahuda n Urushelima. Kashile ki Isaraila vuza na wi o tsugono ci le.

² Da Zerubabelu maku ma Shiyatiyelu n Jesuwa maku ma Jozadaku a dangai a gitai kuma'asaka Kpa'a ku Kashile ku na ki a Urushelima. Eneki a Kashile a tana o yongoi kobolo n e le, n a bankai le.

³ A makyan ma nanlo kpamu ḏa Tatenayi Gomuna vu ubon wu upashi u kuyene ku Yufiretu, n Shetaru-bozenayi, n aza e le a tawai a Urushelima ḏa ecei a danai, <<Yayi u nekei ḏa kadanshi i ma'a Kpa'a ku nampa, ali i bolongu ucanuku u nampa?>>

⁴ Da kpamu ecei le a danai <<Teda'i ula a uma a na i a kuciga kudangusa kuma'a ka?>>

⁵ Ama utsura u Kashile ka aza a Yahuda wi tā a nkoshi m gbara-gbara n le. Adama a nannai gomuna n aza a ni a fuda a san ka ulinga u kuma'a ka ba, ali arabali a yawai u mogono Dariyu, kpamu ushuku le tā punu a katagarda ka akaka a.

⁶ Na ɗa ili i na yi punu akaka a na Tatenayi Gomuna vu ubon u kapashi ke kuyene ku Yufiretu, n Shetaru-bozenayi n aza a ni nu nkoshi m gbara-gbara n na mi ubon u kapashi ke kuyene ku Yufiretu a su'uki mogono Dariyu.

⁷ A su'uki ni uɗani a danai, <<Maɗana a kubana wa nu mogono Dariyu.

⁸ Tsu ciga ta mogono me yeve, a na tsu banai ubon wa aza Yahuda n ubuta u Kpa'a ku Kashile ka gbayin. I ta a kuma'a ka n atali a gbagba'in a na a lapulai, da kpamu a zuwai ndanga a kasaka ka. Ulinga wa wi ta a kulya'a kelime kpamu i a kuya'an da n kaɗu kete.

⁹ Da tsu ecei nkoshi m gbara-gbara n le tsu danai, <Yayi u nekei da kadanshi i lya'a kelime n ulinga wa ali da i bolongi ucanuku u nampa?>

¹⁰ Da kpamu tsu ecei le ula e le, adama a na tsu dana kata tsu dana wu aza a na i aza e kelime e le.

¹¹ Ushuki tsu a danai, <A tsu aza a ulinga a Kashile ka na ka ya'in gaɗi n idika da, kpamu ci ta a kuma'asaka Kpa'a ku na a ma'i de n aya abundai a na a lazai, kpa'a ku na mogono ma gbayin mo yoku mi Isaraila ma ma'i ali u kotsoi.

¹² Ama adama a na ikaya i tsu i zuwa ta Kashile wupa, da u nekei le ekiye a Nebukanezaru mogono ma Babila, vuza vu Kalidiya. Ayi da vuza na u langasai kpa'a ka, da u purai uma a kubana ugbashi a idika i Babila.

¹³ Ama a kaya ka ugiti ko tsugono tsu mogono Sayiru mogono ma Babila, u nekei kadanshi a ma'asaka Kpa'a ku Kashile ka.

¹⁴ Na lo koci ba, Mogono Sayiru da u bonokoi n ucanuku wa azanariya n wa azurufa u na mogono Nebukadnezar u purai a Kpa'a ku Kashile a Urushelima u banai u zuwai u da a mawali ma amali a Babila. Da mogono Sayiru u zuwai ucanuku wa ekiye a Sheshibazaru, vuza na a zuwai gomuna vu Yahuda.

¹⁵ Da Sayiru mogono ma dana ni, <<Pura ucanuku u nampa, vu bonoko u da a Kpa'a ku Kashile a Urushelima, kata a ma'asaka Kpa'a ku Kashile ka a ubuta u na ki ishi.>>

¹⁶ Da Sheshibazaru u banai u varai kuma'a ku Kpa'a ku Kashile a Urushelima. Ili i na i dikai a makyan ma nanlo ali n gogo na i ta lo ulinga u kuma'a wa, tana o kotso ba.>

¹⁷ Adama a nanai, a ubuta u na baci u ga'in mogono, ya'an a lana punu a kunu ka atagarda a tsumani a Babila, ko i ta e kene ubuta u na mogono Sayiru u danai u nekei kadanshi a ma'asaka Kpa'a ku Kashile a Urushelima ko ta nanai ba. Ya'an mogono ma su'uku tsu n kusheshe ku ni, a ukuna u kadanshi ka nampa.>>

6

Mogono Dariyu u nekei kadanshi a gita kuma'a ka

¹ Da mogono Dariyu u nekei kadanshi, a bana a lana a kunu ka atagarda a tsumani a na i a Babila a ubuta u na a zuwai atagarda a tsumani o tsugono.

² Ama a Ekabatana likuci i gbayin i na yi ubon u Midiya ta de a ciyai katagarda ka ukatali ko yoku n idani i nampa ya, <<Ili i kucibasa.

³ A kaya ka ugiti ko tsugono tsu Sayiru, u nekei kadanshi adama a Kpa'a ku Kashile ku na ki a Urushelima. U nekei kadanshi o doku a ma'asaka Kpa'a ka, ubuta u na a kuya'ansa alyuka. Ya'an a vara kumi'i ku kuma'a ka, udangi u kuma'a wa u yawa udashi amanganashinkupa washu u ni kpamu u yawa amanganashinkupa.

⁴ Na ɗa tsu na a kuma'a kasaka ka. I ta e kukiyangu atali gbagbain a na a she'wei uwalaki ku tatsu, kata a kiyangu ndanga uwalaki ku te. A ubuta u kazuwi ka kpa'a ku mogono ma'a a kutakpa ikebe i kutsupa ulinga wa.

⁵ Kpamu ucanuku wa azanariya n azurufa u na Nebukadnezar u purai A'isa a gbayin a na i a Urushelima da u tukai a Babila. I ta o kubonoko n uda a ubuta u na wi ishi A'isa a gbayin a Urushelima. I ta a ku zuwa uda a Kpa'a ku Kashile.>>

⁶ <<Da mogono Dariyu ushuki u danai, akaka a kubana u Tatenayi gomuna vu ubon wu upashi u kuyene ku Yufiretu n Shetaru-bozenayi n ada na yi aja'a e le, nkoshi n gbara-gbara mu ubon kapashi ka kuyene ku Yufiretu, a danga lo.

⁷ Takpai ekiye ada a ubuta wu ulinga u Kpa'a ku Kashile ka adama a na ulinga wa u lya'a kelime. Kasukpai gomuna vu Yahuda nu nkoshi m gbara-gbara n le a ma'asaka Kpa'a ku Kashile ka a ubuta u na ku da ki ishi.

⁸ Nannai da koci ba, n neke ta kadanshi i ya'an tsu na i kuya'an dem i banka nkoshi m gbara-gbara ma aza a Yahuda adama a na a ma'asaka Kpa'a ku Kashile ka. A tsupa uma a nanlo ikebe yi ulinga i le utaka punu ikebe ya a ubuta u kuzuwa ku kpa'a ku mogono, ikebe yi utafu i na isai ubon kapashi ke kuyene ku Yufiretu. A tsupa le mayin kata a dika makyan ba.

⁹ I neke anan ganu a na i a Urushelima ili i na a cigai a kanna dem kata i tafa ba. I neke le mbomburon ko agiri ko nkyon adama a alyuka o kusongu a Kashile ka gadi. I neke le alkama ko mkpadi ko makyan ko mani'in ma zaitu.

¹⁰ Adama a na a ya'an alyuka asingai u Kashile ka gadi, kata kpamu a ya'an avasa adama o mogono n muku n ni.

¹¹ Kpamu n dana ta vuza na baci u kpadi kutono wila u nampa, i ta a kutakpa madanga a kpa'a ku ni, kata e she'we ma'a, kata o sovo yi n ma'a ali ma utai n tsu nan de a i kyamba i ni. Kpamu i ta a ku na kpa'a ku ni raka-raka.

¹² Ya'an Kashile ka na ka zuwai kula ku ni a Urushelima, u takpa mogono dem ko uma a na i a kuciga ku saba'a wila u nampa ko a langasa Kpa'a ku Kashile a Urushelima. Mpa mogono Dariyu n zuwa ta wila u nampa, ya'an yaba dem u tono u da mayin.>>

Erengi A'isa a gbayin

¹³ Da Tatenayi gomuna vu ubon kapashi ke kuyene ku Yufiretu, n Shetaru-bozenayi n aja'a e le o tonoi wila u na mogono Dariyu u zuwakai le mayin.

¹⁴ Ta nkoshi m gbara-gbara n Yahuda a lya'i kelime n kuma'a n ciyai utsura u kadu adama e kene ku na Hagai n Zakariya maku Ido a ya'in. O kotsoi kuma'a ka tsu na Kashile ki Isaraila ka danai Sayiru n Dariyu n Atazesu kpamu, ngono m Pashiya.

¹⁵ O kotsoi kuma'a ka A'isa a gbayin ka a kanna ka tatsu ko wotoi u tatsu, a kaya ka tali ko tsugono tsu Dariyu mogono.

¹⁶ Da aza a Isaraila, n anan ganu n aza e Levi n kagimi ka uma a na o bonoi n ugbashi a ya'in kadiva ke kerengu ku Kpa'a ku Kashile n mazanga.

¹⁷ A kadiva ke kerengu ku Kpa'a ku Kashile ka, uma a ya'in alyuka n obomburon amangatawun (100), n agiri amangatawenre (200), n muku mu nkyon amangatawunanashi (400). Da kpamu e nekei ngaji kupa n re adama e kune'e ku kutakpa unushi a kadu ka yaba dem a Isaraila.

¹⁸ Da e peciki anan ganu n aza e Levi katsura-katsura adama a ulinga u Kashile a Urushelima, tsu na wi a udani a katagarda ka Musa.

Kadiva ka Kupasamgbani

¹⁹ A kanna ka kupa n ka nashi ko wotoi u iyain, da uma o bonoi n ugbashi a ya'in Kaḍiva ka Kupasamgbanai.

²⁰ Adama a na anan ganu n aza e Levi raḳa a takpaka ta de kaḳi ke le nshinda, raḳa vi le okpoi cida. Da aza e Levi a kidai magiri ma Kaḍiva ka Kupasamgbanai adama a aza a na o bonoi n ugbashi, n adama aza e le anan ganu n adama a kaḳi ke le kpamu.

²¹ Uma a Isaraila a na o bonoi n ugbashi, kobolo n aza a na e pecei kaḳi ke le n ukuna wu unata wu uduniyan u na wi idaṣhi a idika ya, adama a na o tono Vuzavaguḍu Kaṣhile ki Isaraila a takumai magiri ma Kaḍiva ka Kupasamgbanai ka.

²² Da kpamu a ya'in kaḍiva ko Boroji vu na vi n yisiti ba ali ayin e cindere ele a mazanga, adama a na Vuzavaguḍu u zuwa le ta a ya'an mazanga a na u vadalukpai kaḍu ko mogono ma Asiriya we e le, adama a na u banka le ta ulinga u kuma'a Kpa'a ku Kaṣhile, Kaṣhile ki Isaraila.

7

Ezira u yawai a Urushelima

¹ Ana ka nanlo ko kotsoi, a katsuma ka ayin tsugono tsu Atazesu mogono ma Pashiya, da Ezira u yevei kumaci ku ni, a na ayi maku ma Seraya ma'a a kpa'a ku Azariya maku ma Hilikiya,

² Hilikiya maku ma Shalum, Shalum maku ma Zadoku, Zadoku maku ma Ahitubu,

³ Ahitubu maku ma Amariya, Amariya maku ma Azariya, Azariya maku ma Marayotu,

⁴ Marayotu maku ma Zerahiya, Zerahiya maku ma Uzi, Uzi maku ma Buki,

⁵ Buki maku ma Abishuwa, Abishuwa maku ma Finihasu, Finihasu maku ma Eliyaza, n Haruna ganu vu gbayin.

⁶ Ezira vu nampa va ayi da wu utai a Babila. Ayi kadani ka'a, u yeve ta wila u Musa u na Vuzavaguḍu Kaṣhile ki Isaraila ke nekei keniki Musa. Da mogono tana me nekei ni i na u folonoi raḳa, adama a na Vuzavaguḍu wi ta kobolo n ayi.

⁷ A kaya ke cindere ko tsugono tsu mogono Atazesu, da Ezira wu utai a idika i Babila a kubana a Urushelima kobolo katsura ka aza a Isaraila, n anan ganu o yoku n aza e Levi n aza a ishpa n aza a kindi n aza a ulinga a Kpa'a ku Kaṣhile.

⁸ Ezira u yawai a Urushelima o wotoi u tawun a kaya ke cindere ko tsugono tsu mogono Atazesu.

⁹ A kanna ka iyain ko wotoi u iyain u kasukpai Babila, da u yawai a Urushelima a kanna ka iyain ko u tawun, adama a na kukiye ku singai ku Kaṣhile ki ta n ayi.

¹⁰ Adama a na Ezira u neke ta kaḳi ka ni u yeve wila u Vuzavaguḍu n kutono u da, kpamu n u pi'isakai aza a Isaraila ili i kutono n kadanshi.

Mogono Atazesu u nekei Ezira katagarda ka akaka

¹¹ Na da katagarda ka wila ka na mogono Atazesu u nekei Ezira ganu kadani kpamu. Wi ta n kuyeve mayin a ukuna u wila n kadanshi ka Vuzavaguḍu wa aza a Isaraila. U danai,

¹² <<Atazesu mogono mo ngono, ikyashi a kubana u Ezira ganu kadani ka wila u Kaṣhile ka gadi,

¹³ Gogo na n neke ta kadanshi a na vuma vi Isaraila dem ko anan ganu n aza e Levi a na i punu a katsuma ko tsugono tsu va, vuza baci u cigai kubana a Urushelima. U bana a kobolo n avu.

¹⁴ Adama a na mogono ma a n uma e cindere aza a odoki a ni a da a suki nu, vu bana vu lana tsu na uma a Yahuda n aza a Urushelima i a idashi tsu na kuyotsongusu ku wila u Kashile ka nu, ku na wi ekiye a nu.

¹⁵ Kata kpamu vu dika azurufa n azanariya a na mogono n aza a odoki a ni e nekei Kashile ki Isaraila n ucigi wa adu e le, vuza na ubuta wi idashi i ni yi a Urushelima,

¹⁶ n azurufa n azanariya raka a na va kubolongu a ubon u Babila, kobolo n kune'e ku ucigi wa adu a na uma a Isaraila n anan ganu e nekei adama a Kpa'a ku Kashile ke le a Urushelima.

¹⁷ N ikebe i nampa i da va kutsula obomburon n agiri nu ngiri, kobolo n kune'e ki ishina ku le n ki ili i kuso'o, kata vu lyuka le a gadi vu katalikalyuka ka Kpa'a ku Kashile ka nu a Urushelima.

¹⁸ Kata, kagimi ka azurufa n azanariya a na a buwai, avu n aza a nu i ya'an i na yi enei i ga'in da, tsu na Kashile ka da ka cigai.

¹⁹ Ucanuku u na e nekei nu adama a ulinga u Kpa'a ku Kashile, vu banka u da a ubuta Kashile a Urushelima.

²⁰ Ili i na baci i a kuciga dem adama a ulinga Kpa'a ku Kashile ka nu, n ili i na avu feu i yotsoi vi neke. Vu takpa ikebe ya a ubuta u kuzuwa ku mogono.

²¹ <<Mpa mogono Atazesu, n neke ta kadanshi a ubuta wa azuwi a ikebe yi ubon kapashi ke kuyene ku Yufiretu, n danai e neke Ezira ganu, kadani ka wila u Kashile ka gadi, ili raka i na u cigai wa da, i neke yi i da n kadu ke te.

²² Kata i neke yi azurufa a na a yawai kilo akpan a tatsu n aman-gatawanashi (3,400) n aburuma a alkama amangatawun (100), n edele a makyan akpan e re (2,000), n edele a mani'in ma zaitu akpan e re (2,000), n kabundai ka mkpadi n na a kuciga dem.

²³ Ili raka i na Kashile ka gadi ka danai adama a Kpa'a ku ni, kata a ya'an i da n kadu ke te, adama a na kata Kashile ka ya'an wupa n tsugono tsu mogono kobolo n muku n ni ba.

²⁴ Ci ta kpamu a kudana da, kata yi isa ikebe yi utafu, ko ikebe i ku'uwa n i kutaka n ucanuku n ikebe yi uye, ekiye a anan ganu n aza e Levi n aza a ishpa n aza a kindi kobolo n aza a ulinga a kpa'a ku Kashile ku nampa ba.

²⁵ <<Avu Ezra tamkpamu, vu ya'an ulinga n kuyeve ku na Kashile ke nekei nu, vu zagba azafada n aya'infada adama a na o tonon aza a na i a upashi u kuyene ku Yufiretu, aza a na e yevei wila u Kashile ka nu. Kata kpamu vu pi'isaka aza a na e yevei u da ba.

²⁶ Vuza na baci u iwain kutono wila u Kashile ka nu n u mogono, mayun da a kidaka yi afada, a ukpa ko kuloko n a na a ki isa uciyi u ni ko kpamu a gbagura yi a kunu ku ugbashi.>>

Ezira u cikpai Kashile

²⁷ Da Ezira u danai, ucikpi u Vuzavaguđu Kashile ki ikaya i tsu, ayi vuza na u zuwai kusheshe ku nampa a kadu ko mogono adama a na u neke Kpa'a ku Vuzavaguđu ku na ki a Urushelima tsugbayin a ubuta u kuma'asaka ku da.

²⁸ N kasingai ka ni ka'a n ciyai mapasa ma singai u mogono n aza a odoki a ni nu nkoshi m gbara-gbara. Da n ciyai utsura u kadu adama a na kukiye ku Vuzavaguđu Kashile ka va ki ta kobolo n mpa, ali da n fudai n bolongi aza e kelime ka Isaraila o bono kobolo n mpa.

8

Uma a na o bonoi n ugbashi kobolo n Ezira

¹ Na ɗa ula aza e kelime ka i'uwa yi ikaya i le, n kaɓundai ka aza a na o bonoi n ugbashi a idika i Babila kobolo n Ezira a kubana a Urushelima, a ayin o tsugono tsu mogono Atazesu.

² A ntsukaya n Finihasu, Geshon ɗa vuza vu kelime. A ntsukaya n Itama, Daniyelu ɗa vuza vu kelime.

³ A ntsukaya n Dawuda, Hatushi maku ma Shekaniya ɗa vuza vu kelime. A ntsukaya n Paroshi, Zakariya ɗa vuza vu kelime. Da u bonoi n ali amangatawun n amangerenkupa (150) a ntsukaya n ni. A ciya ta ula e le a katsuma ka tsumani ci ikaya i le.

⁴ A ntsukaya n Pahatu-mowabu, Eliyahona maku ma Zerahiya ɗa vuza vu kelime. U bonoi n ali amangatawenre (200).

⁵ A ntsukaya n Zatu, Shekaniya maku ma Jahaziyelu ɗa vuza vu kelime. U bonoi n ali amangatawantatsu (300).

⁶ A ntsukaya n Adini, Ebedu maku ma Janata ɗa vuza vu kelime. Da u bonoi n ali amangerenkupa.

⁷ A ntsukaya n Elam, Jeshaya maku ma Ataliya ɗa vuza vu kelime. Da u bonoi n ali amangatsunkupa.

⁸ A ntsukaya n Shefatiya, Zebadiya maku ma Mikayelu ɗa vuza vu kelime. Da u bonoi n ali amanganashi.

⁹ A ntsukaya n Jowabu, Obodiya maku ma Jehiyelu ɗa vuza vu kelime. Da u bonoi n ali amangatawenre n kupa n kulai (218).

¹⁰ A ntsukaya m Bani, Shelomitu maku ma Josifiya ɗa vuza vu kelime. Da u bonoi n ali amangatawun n amangatatsu (160).

¹¹ A ntsukaya m Bebayi, Zakariya maku ma Bebayi ɗa vuza vu kelime. U bonoi n ali kamanga n kulai.

¹² A ntsukaya n Azagada, Johanan maku ma Hakatan ɗa vuza vu kelime. Da u bonoi n ali amangatawun n kupa (110).

¹³ A ntsukaya n Adonikam, aza a na a tawai n kacapa, Elifeletu n Jeyiyelu n Shemaya ele ɗa aza e kelime. Da o bonoi n ali amangatatsu.

¹⁴ A ntsukaya n Bigawai, Utayi n Zabuda ele ɗa aza e kelime. Da o bonoi n ali amangatsunkupa.

Nwalu n Ezira a kubana a Urushelima

¹⁵ Da n bolongi uma a nampa a kakinā ke kuyene ku tsu yene a kubana a likuci i Ahava, ta lo tsu ɗasangi ayin a tatsu. Da n lanai uma n anan ganu, ama n ciya aza Levi punu ba.

¹⁶ Da n zuwai e dekei mu Eliyaza n Ariyelu n Shemaya n Elinatan n Jaribu n Elinatan n Natan n Zakariya n Meshulam, e le na i aza e kelime. Da kpamu n zuwai e dekekei mu Joyaribu n Elinatan adama a na ele va eyevi a ɗa.

¹⁷ Da n suki le a bana u Ido vuza vu kelime vu Kasifiya, n danai le ili i na a kudana Ido n aza a ni a na i a kuya'an ulinga a Kpa'a ku Kashile. Aza a na i a idashi a Kasifiya, adama a na a su'uku tsu n aza a ulinga a Kpa'a ku Kashile ka tsu a Urushelima.

¹⁸ A na wokpoi kukiye ku singai ku Kashile ki ta kobolo n atsu. Da a su'uki tsu n Sherebiya keyevi, a kumaci ku Mali maku ma Levi maku mi Isaraila. Da u tawai n muku mo olobo n ni n aza a ni. Ele ɗa uma kupa n kulai.

¹⁹ Da kpamu a su'uki tsu n Hashabiya kobolo n Jeshaya a kumaci ku Merari, n aza a ni n muku n le. Ele ɗa uma kamanga.

²⁰ Na lo ɗa koci ba, a su'uki tsu kpamu n uma amangatawenre n kamanga (220), aza a ulinga a Kpa'a ku Kashile a na Dawuda mogono nu nkoshi m

gbara-gbara a zagbai adama a na a banka aza e Levi. Da e kecei kabundai ka le raka n ula e le.

²¹ Lo e kuyene ku Ahava ka, da n salai a ya'an kakuli, adama a na tsu goyo kaci ka tsu a ubuta u Kashile ka tsu, kpamu tsu folono yi u tono n atsu a uye wu nwalu n tsu, n muku n tsu n ucanuku u tsu.

²² Adama a na m pana ta wono a na mo folono mogono me neke tsu osoji a idika n akumbi odoku, adama a na isa tsu a ubuta wi irala i tsu a uye. Adama a na n dana ta de mogono, kukiye ku singai ku Kashile ki ta kobolo n yaba dem vu na u nekei kadu wa a ni, Ama wupa u ni wi ta u vuza na u vadalukpa ka ni kucina.

²³ Adama a nanai da ci ya'in kakuli, tsu folonoi Kashile ka tsu ko tono n atsu, da tana ushuki avasa a tsu.

E pecekushi ucanuku u Kpa'a ku Kashile

²⁴ Da n takpai uma kupa n e re a aza e kelime a katsuma ka anan ganu, ele da Sherebiya n Hashabiya n aza a e le uma kupa.

²⁵ Da n gisanki le azurufa n azanariya n ucanuku, kune'en adama a Kpa'a ku Kashile ka tsu, ku na mogono n aza odoki a ni nu nkoshi m gbara-gbara n ni n aza Isaraila raka a na i lo a ubuta wa e nekei.

²⁶ Na da ili i na n gisangi da n nekei anan ganu ekiye. Kagisamkpatsu ka azurufa ka na amiki a ni a yawai kamanga n e re. Ucanuku u na a ya'in n azurufa amangatawun (100), u na amiki e le a yawai kilo amangatatsunkupa. N Azanariya a na amiki e le a yawai akpan a tatsu n amangatawanashi (3,400).

²⁷ N ebelyu azanariya kamanga (20), a na amiki e le a yawai kilo kakpan (1,000).^{*} N ebelyu e re a iyim i shili a na a lapulai, tsuloboi ci le derere da n azanariya.

²⁸ Da n danai le, <<Ada n ucanuku u nampa me erengu da ta cida u Vuzavaguđu. Azurufa n azanariya tankpamu n kune'en ku ucigi wa adu u Vuzavaguđu Kashile ki ikaya i le.

²⁹ Yi inda u da, kata kpamu i lana u da ali a ayin a na i gisangu u da anunu a Kpa'a ku Kashile e kelime ka anan ganu n aza e Levi n aza e kelime ka aza a Isaraila a Urushelima.>>

³⁰ Da anan ganu n aza e Levi isai azurufa n azanariya n ucanuku u na a gisangi amiki e le, adama a na a banka n u da a Kpa'a ku Kashile ka tsu a Urushelima.

³¹ Da tsu dangai a kakina ke kuyene ku Ahava a kanna ka kupa n ke ire ko wotoi u iyain, adama a na tsu bana a Urushelima. Kukiye ku Kashile ka tsu ki ta kobolo n atsu, da kpamu wi isai tsu ekiye a irala i tsu n aza a magalaka a uye.

³² Ta ci yawai a Urushelima nannai, da tsu uvukai lo ayin a tatsu.

³³ A kanna ka nashi, da tsu banai a Kpa'a ku Kashile ka tsu, tade tsu gisangi azurufa n azanariya n ucanuku, da tsu nekei ganu Meremotu kolobo ka Uriya. Kobolo n Eliyaza kolobo ka Finihasu n aza e Levi o yoku, ele da Jozabadu kolobo ka Jesuwa n Nowadiya kolobo ka Binuyi.

³⁴ Da e kecei ili raka da kpamu a gisangi i da, da a danai kabundai ka amiki a na a gisangi va.

³⁵ Da aza a na o bonoi n ugbashi, e nekei alyuka o kusongu u Kashile ki Isaraila. A lyukai obomburom kupa n e re adama aza a Isaraila dem, n agiri amanganashinkupa n atali, nu ngiri amangatatsunkupa n cindere. Da

^{*} **8:27 8:27** Amiki a ikebe ya yi ta a kukaṇa viyum vi te a katsuma ki i nashi 1/4 ko iyim kunlai n kagimi (8.5).

kpamu a ya'ain alyuka a kutakpa unushi nu ngaji kupa n re. Da e nekei alyuka kusongu a nampa raka u Vuzavaguđu.

³⁶ Da e nekei katagarda ka wila u mogono Atazesu wa aza o tsugono n i gomuna yi ubon upashi kuyene ku Yufiretu. Da ele feu a bankaj uma n Kpa'a ku Kashile.

9

Kavasa ka Ezira adama o yolo n kumaci ku yoku

¹ Ana ka nampa ko kotsoi, da nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila a tawai a danai mu, <<Uma a Isaraila n anan ganu n aza e Levi a takpa kaci ke le kau n ukuna wu unata u uma a idika ya ba, aza Kana'ana n aza a Hitiya n aza a Periziya n aza Jebusiya n aza Amona n aza a Mowabu n aza a Masar n aza a Amoriya ba.

² Adama a na ali a Isaraila a dikaka ta kaci ke le amaci a uma a idika ya, ali a dikaka feu muku le amaci a katsuma ke le. Ta a satarai kumaci ku cida n uma a idika ya. Kpamu aza e kelime n nkoshi m gbara-gbara i ta n kukiye punu a ukuna wi ili i wono i nampa.>>

³ Ana m panai ukuna u nanlo da n karai ntogu n va n mudai kanji ka kaci ka va n ntsaka n va, da n dasangi n nambai ili i na ma kudansa.

⁴ Da yaba dem vu na u je'ekei ikyamba adama a kadanshi ka Kashile ki Isaraila, n adama a ukuna wu unambi wu usubi wa aza a na o bonoi n ugbashi, o bolongi a ukara'i nu mpa a makyan ma na n yongoi unamgbi u katsuma, ali a makyan ma alyuka a kulivi ma yawai.

⁵ Ana makyan ma alyuka ma kulivi ma yawai, da n dangai a unamgbi u katsuma u va u uki n akari a ntogu n va. Da n kudangi a idika, da n dangusai ekiye a va u Vuzavaguđu Kashile ka va,

⁶ da n vasai.

<<Kashile kava, wono u kimba mu ta ali n fuda n dangusa kaci ka va wa anu ba. Adama a na unushi u tsu u la'a ta utsura u tsu, ali u yawai gadi.

⁷ Ili i na i dikai a ayin a ikaya i tsu ali a kutawa anana, ci ya'an ta unushi u gbayin. Adama unushi u tsu, atsu nu ngono n tsu n anan ganu a tsu, da tsu yikpai ekiye ngono ma aza a kayimbi. Da a unai tsu, da a purai tsu a kubana ugbashi n ucanuku u tsu, da a zuwai tsu a katsuma ko wono tsu na ci anana.

⁸ Ama makyan kenu, Vuzavaguđu Kashile katsu u yotsongu tsu ta kasingai ana u kasukpai kagimi ka uma atsu n wuma, ana kpamu u nekei tsu ubuta wi idashi u cida, adama a na u jebeke tsu atakaci a tsugbashi, kata kpamu u zuwa ashi a tsu akana.

⁹ Ko ana wo okpoi atsu agbashi a da. Kashile katsu ka cinukpa n atsu a ubuta u tsugbashi u tsu ba. Ama da u zuwai ngono ma aza Pashiya a ya'ankai tsu ukuna u mariki ali da e nekei ili na tsu cigai adama a na tsu ma'asaka Kpa'a ku Kashile, kata kpamu tsu lapula ubuta u na wi ishi u yikpai adama a na tsu ci ya mashilya mana ma ku kede tsu aza a Yahuda n Urushelima.

¹⁰ Ama gogo na, Kashile kava, yidai tsa ku dansa a ukuna u nampa? Adama a na tsu iwan ta kutono wila u nu.

¹¹ U na vu nekei tsu a ubuta u eneki aza a na i a kuya'anka wu ulinga, a na vu danai tsu, <Idika i na ci a ku'uwa ci lya'a ukani wi i da, idika ya yi ta nu nshinda. Uma a idika ya i ta tukpa n kagbanigbani.

¹² Adama a nannai kata tsu kasukpa nkere n tsu mo olo le ba, ko kpamu olobo a tsu a zuwa nkere n le ba, kata kpamu tsu banka le, ko tsu lansa idashi i matana n i le ba. Ta tsa ku tsurakpa nannai kata kpamu tsu pana

uyo'o wi idika ya, kaṭa aṭsu tsu kaṣukpaḱa muku idika ya yo okpo ili yi ukaṇi i le ko wannai.>

¹³ Ana ili i nampa i ciyai tsu raḱa adama ulinga u gbani-gbani u tsu nu unushi wa bundai tsu, ci yeve ta n nannai dem avu Kaṣhile kaṭsu vu neke tsu atakaci abundai adama u nushi u tsu ba, ali vu kaṣukpaḱai tsu kagimi ka uma tsu nampa ba.

¹⁴ Nini dai tsu ku doku ku kodo wila u nu a ubuta u ku nekpenei yolo n uma a na i a kuya'an ili yi unata i nampa? Ci ya'an baci nannai, vi ta a kuya'an wupa n aṭsu ali vu una tsu raḱa-raḱa, babu aza a na a kubuwa kpamu babu aza a na a kula'a.

¹⁵ Vuzavaguḁu Kaṣhile ki Isaraila, avu vuza vu usubi da, aṭsu tsu la'aka tsu kagimi ka uma a na a buwai, tsu na ci anana. Aṭsu da na e kelime ka nu a kaṭsuma ka unushi u tsu, ko ana wokpoi adama a ili i nampa babu vuza vu na wa kufuḁa kushamgba e kelime ka nu.>>

10

Uma a shikai unushi u le

¹ Ana Ezira wi a kuya'an avasa, a kushika unushi nu shikai, a u kuḁangi e kelime ka A'isa a gbayin a Kaṣhile, da kabundai ka uma ali n amaḱi n muku a Isaraila o bolongi wa a ni. Da uma a shikai gbani-gbani.

² Da Shekaniya maku ma Jehiyelu matsukaya ma Elam u danai Ezira, <<Ci ya'an ka ta Kaṣhile kaṭsu unambi wu usubi a ubuta u kuzuwa omoci amaḱi a uma a idika ya. Ama n nannai dem apa'a a buwa ta wa aza a Isaraila.

³ Adama a nannai ya'an ci ya'an uzuwakpani n Kaṣhile ka tsu, tsu loko amaḱi a nanlo a n muku n le tsu na avu n aza e kelime a na yi o kutono kadanshi ka Kaṣhile i nekei tsu odoki. Ci ta o kutono ili i na kadanshi ka Kaṣhile ka danai.

⁴ Danga adama a na kakuna ka nampa ki ta ekiye a nu. Aṭsu ci ta a kucina ku nu. Adama a nannai ya'an utsura u kaḁu, kaṭa vu ya'an ili i na i yotsoi vi ya'an.>>

⁵ Da Ezira u dangai u zuwai aza e kelime a anan ganu n aza e Levi n uma a Isaraila raḱa a kucinai a danai, ci ta a kuya'an ili i na Shekaniya u danai. A dikai akucina.

⁶ Da Ezira u dangai a ubuta u na wi devu n Kpa'a ku Kaṣhile, u lazai a kubana a kunu ku Jehohanan maku ma Eliyashibu. Punu a kunu ka u lya'a ba u so'o ba, adama a na wi ta a unangbi u kaṭsuma adama a unambi wu usubi wa aza a na o bonoi n ugbashi.

⁷ Da a salai a ubuta dem a Urushelima n ubon u Yahuda a dana aza na obonoi n ugbashi raḱa o bolongu a Urushelima,

⁸ vuza na baci u kpaḁai kubana ali ayin a tatsu, tsu na aza e kelime nu nkoshi m gbara-gbara e nekei kadanshi, wi ta a kunamba ucanuku u ni, kpamu i ta a ku utaka yi a kaṭsuma ko kobolo ka uma a na obonoi n ugbashi.

⁹ Kafu ayin a tatsu a da ali a na i a idashi a ubon u Yahuda nu n Bayami raḱa o bolongi a Urushelima. A kanna ka kamanga o wotoi u kuci da uma raḱa a disangushi e kelime ka ulanga u na wi e kelime ka Kpa'a ku Kaṣhile. Da yaba dem u je'ekei ikyamba adama ukuna u nanlo, kpamu n mini ma abundai ma na Kaṣhile ko yo'i.

¹⁰ Da Ezira ganu u dangai kashani u ya'ankai le kadanshi u danai, <<I ya'an ta ukuna wu unambi wu usubi a ubuta u kuzuwa omoci amaḱi aza a na i aza a Yahuda ba. Tsu nanlo tsu da i doki unushi wa aza Isaraila.

¹¹ Gogo i dana Vuzavaguđu Kašhile ki ikaya i ɗa unushi u ɗa. Kaɗa kpamu i ya'in ili na u cigai. I pece kaɗi ka ɗa a kumaci ki iɗika ya n omoci aɗaci a na i zuwai aza a na i aza a Yahuda ba.>>

¹² Da kaɓundai ka uma raɗa ushuki n kaɗakatsu ka gbayin a danai, <<Ta nanai. Mayun ɗa ci ya'an tsu na vu danai.

¹³ Ama uma a tana i ta n aɓundai, kpamu ayin a mini a ɗa n aɓundai. Adama a nannai ci a kufuɗa ku shamgba e keteshe ba. Ulinga wa tana ulinga u kana kete u ɗa ko u ayin e re ba, adama a na aza o yoku n aɓundai a kaɗsuma ka tsu ci ya'an ta unushi wu uyeve a kakuna ka nampa.

¹⁴ Ya'an aza e kelime a tsu a bana a Urushelima a laɗa kakuna ka adama o kobolo ka uma dem. Kaɗa uma a likuci-likuci aza na a zuwai omoci aɗaci, a taɗa a makyan ma na a zuwakai le derere, kobolo nu nkoshi m gbara-gbara n aya'infada a likuci dem. Ci ta a kuya'an nannai adama a na Kašhile ka tsu ka kaɗsuma wupa adama a kakuna ka nampa.>>

¹⁵ Babu vuza na u ya'in tsurala n ukuna u nampa wa, Janata ɗa koci maku ma Asahelu n Jahazeya maku ma Tikuwa n Meshulam n Shabetayi vuma vu kumaci ku Levi a baɗkai le.

¹⁶ Da aza a na o bonoi n ugbashi a ya'in ili i na a danai. Da Ezra ganu u zagbai ali, aza a na ele ɗa aza e kelime ka kumaci ku le, tsu na i n ula e le. A gasai a kanna ka ugiti o wotoi u kupa adama a na a laɗa ukuna wa.

¹⁷ A kaɗsuma ko wotoi u tatsu, kafu a kanna ka iyain ko wotoi u iyain, ɗa o kotsoi kulana ukuna u ali a na a zuwai omoci aɗaci a.

Ali a na a zuwai omoci aɗaci

¹⁸ Na ɗa ula a anan ganu a na i a kaɗsuma ka aza a na a zuwai omoci aɗaci. A ntsukaya n Jesuwa maku ma Jozadaku n aza a ni, Ma'aseya wi ta punu n Eliyaza n Jaribu n Gedaliya.

¹⁹ A ya'in akucina i ta o kuloko aɗaci e le, yaba dem vu le u nekei kagiri adama e kune'e ku kutakpa unushi u le.

²⁰ A ntsukaya n Imeru n Hanani n Zebadiya.

²¹ A ntsukaya n Harim Ma'aseya n Iliya, kobolo n Shemaya n Jehiyelu n Uziya.

²² A ntsukaya n Pashuru, Eliyoni wi ta punu n Ma'aseya n Isuma'ilu n Netanelu n Jozabadu n Eliyasa.

²³ A kaɗsuma ka aza e Levi, ele ɗa, Jozabadu n Shimeyi n Kelaya vu na kpamu e ci ɗe ke yi Kelita n Petahiya n Yahuda n Eliyaza.

²⁴ A kaɗsuma ka aza a ishpa, Eliyashibu wi ta punu. Aza a kindi ku utsutsu wa A'isa a gbayin Shalum wi ta punu, n Telem n Uri.

²⁵ Ula aza a Isaraila a na a ya'in unushi wa ele ɗa, Paroshi, n Ramiya n Iziya n Malikiya n Mijamin n Eliyaza n Malikiya, n Benaya.

²⁶ A ntsukaya n Elam, ele ɗa Mataniya n Zakariya n Jehiyelu, n Abudi n Jeremotu n Iliya.

²⁷ A ntsukaya n Zatu, ele ɗa Eliyoni n Eliyashibu n Mataniya n Jeremotu n Zabadu n Aziza.

²⁸ A ntsukaya m Bebai, ele ɗa Jehohanan n Hananiya n Zabayi n Atala.

²⁹ A ntsukaya m Bani, ele ɗa Meshulam n Maluka n Adaya n Jashubu n Sheyala n Jeremotu.

³⁰ A ntsukaya n Pahatu-mowabu, ele ɗa, Adana n Kela n Benaya n Ma'aseya n Mataniya m Bezale m Binuyi n Manasa.

³¹ A ntsukaya n Harim, ele ɗa, Eliyaza n Ishiya n Malikiya, n Shemaya n Simiyon,

³² n Bayami n Maluka n Shemariya.

³³ A ntsukaya n Hashum, ele ɗa, Matenayi n Matata n Zabadu n Elifeletu n Jeremayi n Manasa n Shimeyi.

³⁴ A ntsukaya m Bani, ele ɗa, Ma'adaya n Amuram n Uwelu,

³⁵ m Benaya m Bediya n Kela,

³⁶ m Beniya n Meremotu n Eliyashibu,

³⁷ n Mataniya n Matata n Ja'asu.

³⁸ A ntsukaya m Binuyi, ele ɗa, Bani n Shimeyi,

³⁹ n Shelemiya n Natan n Adaya,

⁴⁰ n Makanadeba n Shashayi n Sharayi,

⁴¹ n Azarelu n Shelemiya n Shemariya,

⁴² n Shalum n Amariya n Isufu.

⁴³ A ntsukaya n Nebo, ele ɗa, Jeyiyelu n Matitiya n Zabadu n Zebina n Jadayi n Juwelu n Benaya.

⁴⁴ Uma a nampa a raƙa a zuwa ta omoci aƙaci. Da kpamu o lokoi aƙaci a, ali n muku n le raƙa.

NEHEMIYA Kubayuwā

A ciyā kuyeve vuza na u danai katagarda ke Nehemiya ba. Katagarda ke Ezira n ka Nehemiya i tā an nwalu kobolo. Ali ma a katagarda ka cida ka na a danai n tsa aza a Ibirahi, katagarda ka Ezira n ke Nehemiya katagarda kete ka'a.

Ili i na katagarda ka nampa ki a kadanshi daɗa e neke arabali tsu na Vuzavaguɗu u yotsongi usubi u ni a ubuta u kubono n uma a Isaraila a na utai a idika i tsugbashi a kubana a Urushelima, n tsu na kpamu u ma'asakai mashilya ma likuci ma. Katagarda ka kpamu ko yotsongu ta tsu na e nekei aza a Isaraila kadanshi o yongo n usubi o kuyotsongusu ku Musa.

Na da ili i gitai punu a katagarda ke Nehemiya ka.

1 Uboni u Nehemiya a Urushelima tsu na mogono ma Pashiya me nekei kadanshi adama a na wo okpo vuza vu tsugono a ubon u Yahuda.

2 A ma'asakai mashilya ma Urushelima.

3 Uga'in u kukece kuyotsongusu ku Musa n tsu na uma a Isaraila a shikai unushi u le.

4 Ulinga u Nehemiya u na u buwai o tsugono ci a ubon u Yahuda.

Ili i na yi punu

Nehemiya u bonoi a Urushelima 1:1--2:20

A ma'asakai mashilya ma Urushelima 3:1--7:73

E kecei kuyotsongusu ku Musa da kpamu a sabasakai uzuwakpani 8:1--10:39

Kagimi ka ulinga u Nehemiya 11:1--13:31

Avasa e Nehemiya

1 Na da arabali e Nehemiya maku ma Hakaliya. A katsuma ko wotoi u Kishilebu daɗa wotoi u kuci a kaya ka kamanga ka na Atazesu wi a kulya'a tsugono tsu Pashiya, mpa Nehemiya a ubuta u mashilya a Susa, a likuci i gbayin yi idika ya.

2 Da Hanani vuza te a katsuma ka aza a va kobolo n uma o yoku a na utai a likuci i Yahuda, a tawai adama a na ene mu. Da me ecei le arabali a Urushelima n arabali aza a Yahuda a na utai a ubuta u tsugbashi na de a Babila.

3 Da a danai mu, <<Kagimi ka uma a na utai a ubuta u tsugbashi o bonoi, a na i a ubon u Yahuda, i ta a katsuma ka atakaci kau. Da kpamu a danai mu a fada ta mashilya ma Urushelima da kpamu o songi agbaguratsu a utsutsu a ni.>>

4 Ana m panai ukuna u nampa, da n dasangu n shikai. Ayin n abundai mpa a unangbi u katsuma, da n ya'in kakuli n avasa u Kashile ka gadi.

5 Da n danai, <<Vuzavaguɗu Kashile ka gadi, vuzagbayin Kashile ili i wovon. Avu na vu tsu shatangu uzuwakpani, vuza vu ucigi u na u tsu kpaɗa kusaba'a wa aza a na i a kuciga wu, da kpamu i e kere wila u nu,

6 mi ta ufolu u nu zuwaka mu atsuvu, kata kpamu vu lana mu, vu pana avasa a kagbashi ka nu, a na mi a kuya'an kanna n kayin adama agbashi a nu aza a Isaraila. Mi ta a kushika unushi u na atsu aza a Isaraila ci ya'ankai nu. Mayun mpa ni ikaya i va ci ya'anka wu ta unushi.

7 Tsu nusaka wu ta gbani-gbani a na tsu kpaɗai kuya'an ili i na vu cigai. Da kpamu tsu kpaɗai kutono kadanshi ka nu n ili i kutono i nu n wila u na vu neke kagbashi ka nu Musa.

⁸ Ciba n kadanshi ka na vu danai kagbashi ka nu Musa. <Da baci i kpaɗai kutono wila u va, mi ta a kuwacuwa da a katsuma ka uduniya.

⁹ ama i bono baci wa aya da i tonoi wila uva u na n nekei da, mi ta o kubolngu da ko yi ishi baci i yawa uteku wa aduniyan, mi ta o kubonoko da a ubuta u na n zagbai adama a na i cikpa kula ku va.>

¹⁰ Ele agbashi a nu ada, n uma a nu kpamu. Aza a na vu shibai n utsura u gbayin u nu.

¹¹ Vuzavagudu, pana avasa a va kagbashi ka nu n avasa agbashi a nu a na buwai aza a na i a kupana uyo'o u tsugbayin tsu kula ku nu. N folono wu ta neke kagbashi ka nu ulya'i anana, kata vu zuwa u ciya mapasa ma singai a ubuta u mogono.>>

A makyan ma nanlo ma mpa da vuza na u tsu neke mogono ili i kuso'o.

2

A suki Nehemiya a kubana a Urushelima

¹ Ana wotoi u Nisan u lazai daɗa wotoi u nashi a kaya ka kamanga ko tsugono tsu Atazesu mogono. Ana a tukai ni m makyan, da n dikai ma'a m bankai mogono. Mogono tana ma sa'wa kene unangbi u katsuma u va ba sai makyan ma nampa.

² Da mogono me ecei mu,<<Yidai i zuwai da vi unangbi u katsuma tsu nampa? Tana vi nu mbala ba. Babu ili i na ya kuzuwa wu vu yongo tsu nampa sai vi a unangbi u katsuma.>>

Da m panai wovon kau.

³ Da mu ushuki mogono n danai, <<Wuma u nu u geshe mogono. Yidai i kusanka mu unangbi u katsuma? Likuci i na a cidangi ikaya i va i da yokpo ta agali, da kpamu o songi abayantsu a utsutsu u likuci wa n akina.>>

⁴ Da mogono ma danai mu, <<Yidai vu cigai n ya'anaka wu?>>

Da n ya'in kavasa a kubana a Kashile ka gadi.

⁵ Da n danai mogono,<<U ga'an baci mogono, da kpamu mpa kagbashi ka nu n ciyai mapasa ma singai wa nu, mi ta a kuciga vu suku mu a kubana a likuci i Yahuda, a likuci i na a cidangi ikaya i va, adama a na m ma'asaka likuci ya.>>

⁶ A makyan ma tana Egbere wi ta lo idashi devu n mogono, da mogono me ecei mu, <<Ayin a ya'in a dai ma kuya'an? Wana dai kpamu mo kubono?>> Ana n danai ni. Da wu ushuki ufolu uva, da n danai ni makyan ma nwalu ma va.

⁷ Da n danai mogono,<<U ga'an baci mogono, ya'an u danaka mu katagarda ka na n kuneke i Gomuna yi ubon u dakai e kuyene ku Yufiretu adama a na a kasukpa mu n wala ali n yawa a likuci i Yahuda babu kadama.

⁸ Kata kpamu vu neke mu katagarda ka na n kuneke Asafa vuza na wi a kulana kutsun ku mogono, u dana yi u neke mu ndanga n na ma kuya'anaka aburakpatsu a utsutsu una u kulana a'isa a, kobolo n nshilya n likuci ma, kpamu n kpa'a ku na mpa n kudasangu.>> Da mogono me nekei mu ili raka i na me ecei ni, adama a na kukiye ku Kashile ki ta kobolo nu mpa.

⁹ Da mogono ma suki ovonshi osoji kobolo n kabundai ko odoku a bana kobolo nu mpa, da n ya'in nwalu ma a kubana a kapashi ke kuyene ku Yufiretu da n nekei i gomuna i le atagarda akaka o mogono a.

¹⁰ Ama ana Sanbala vuza vu Horon n Tobiya vuza kelime vu idika ya aza a Amona a panai vuma vu yoku u tawa ta adama a na u lapula idashi i mataña ya aza a Isaraila, da a nangbi katsuma kau.

Nehemiya u lanai aza a kuma'a mashilya

¹¹ Ana n yawai a Urushelima, da n yongoi bi'i lo ali ayin a tatsu.

¹² Da n dangai n kayin, mpa n uma o yoku kenu. N dana ko vuza te ili na Kashile ka zuwai a kadu kava n ya'an adama a Urushelima ba. Babu manama ma na n dikai sai majaki ma na n kumbai koci.

¹³ Mu utai n utsutsu u kara'a a kubana a ashi a mini e kuyene ku Kadi n tsutsu u kakiza, da me enei mashilya ma Urushelima ma na ma yikpai n abayantsu a utsutsu a na akina o songi va.

¹⁴ Da m banai a utsutsu u kashi ka mini n kudolu ku mogono, ama majaki ma na n kumbai va ma ciya ubuta u kutono ba.

¹⁵ Nannai da n tonoi punu a kara'a ka nu n lanai mashilya ma n kayin ka. Da n kpatalai m bonoi n uye u na mu utukai, m bonoi a likuci n utsutsu u kara'a wa.

¹⁶ Babu vuza te a katsuma ka nkoshi m gbara-gbara u yevei ubuta u na mu utai ko u yeve ili i na mi a kuciga kuya'an. Kata kpamu n dana uma aya aza a Yahuda ukuna ba, ko tana anan ganu, ko aza e kelime, ko nkoshi m gbara-gbara ko aza a na i a kuya'an ulinga wa.

¹⁷ Da n danai le, <<Yene ta atakaci a na tsu uwai, ninidai Urushelima wo kokpo agali n tsu na akina o songi abayantsu a ni. Tawai, tsu ma'asakai mashilya ma Urushelima ma, adama a na kata ci lya'a kelime n kupana wono ba.>>

¹⁸ Da tana n danai le tsu na kukiye ku Kashile ka va ki kobolo nu mpa n ili na mogono ma danai mu.

Da ushuki, <<Dangai tsu gita kuma'asaka mashilya ma.>> Da tana a ciyai kadu ka kuya'an ulinga u singai.

¹⁹ Ama ana Sanbala vuza vu Horon, n Tobiya vuza kelime vu idika i Amona n Gesheru vuza vu Araba a panai ili na ci sheshei kuya'an, da a givai tsu n o zosoi. A danai, <<Yidai yi a kuya'an? Yi ta a kuciga kuya'anka mogono ugbamukaci?>>

²⁰ Da mu ushuki le n danai, <<Kashile ka gadi ki ta e kuneke tsu ulya'i u na tsa kuya'an u da. Atsu aza a na ci a kuya'anka yi tsugbashi ci ta a kugita kuma'a ka. Ama ada yi n upecu, ko ili na a kucibasa n ada a Urushelima ba.>>

3

A ma'asakai mashilya ma Urushelima

¹ Da ganu vu gbayin vuza kula Eliyashibu kobolo n aza a ni anan ganu a na a buwai, da a dangai a ma'asakai utsutsu wu ushiga wu nkyon. Da a shikpai ukungulu, da eregi n da. da kpamu a ma'i mashilya ma da eregi ma'a ili i na i dikai a kuma'a ku na ugadi u ni u yawai amangatawun (100) a kubana a kuma'a ku ugadi ku Hananelu.

² Da aza e Jeriko feu a gitai kuya'an kuma'a ka a ubuta u na kuma'a ku Eliyashibu ku shamgbai. Da kpamu Zakuru maku ma Imiri feu u gitai kuma'a ka a ubuta u na aza e Jeriko a shamgbai.

³ Ntsukaya n Hasena a ma'in Utsutsu wa Adan. Da a zuwakai u da aburakpatsu, da a ya'in iga'in yi utsutsu u ku'uwaka n agbaguratsu a iyim a kusabamgu utsutsu wa.

⁴ Meremotu maku ma Uriya vashi vu Hakoza, u gitai ku lapula ubuta u na kumaci ku Hasena ku shamgbai n kuma'a ku le. Meshulamu maku ma Berekiya, vashi vu Meshezabelu u gitai a ubuta u na Meremotu u shamgbai, vuza na u tonoi ayi da Zadoku maku ma Ba'ana.

⁵ Aza Tekowa ele da aza a na a gitai kulapula mashilya ma a ubuta u na Zadoku u shamgbai. Ama da aza a gbara-gbara e le a iwain kuya'an ulinga n aza e kelime a kuma'a ka.

⁶ Joyida maku ma Pashiya n Meshulamu maku ma Besodiya ele da a lapulai Kakuci ka Utsutsu* ka. Da a ukai kaburakpatsu a utsutsu, da a zuwai agbaguratsu a iyum a utsutsu u ni.

⁷ Melatiya vuza vu Gibiyon n Jadon vuza vu Meronotu kobolo n uma a Gibiyon n aza a Mizipa, aza a na i a katsuma ko tsugono tsu gomuna vu ubon kalivi ka upashi u kuyene ku Yufiretu, da a gitai kulapula mashilya ma a ubuta u na Joyida n Meshulamu a shamgbai n ulinga.

⁸ Da Uziyelu maku ma Harahiya kayimi ka azanariya, u ya'in kulapulu ku ni. Hananiya vuza te a katsuma ka aza a na a ci ya'an ili magulani ayi feu u gitai kuma'a mashilya ma a ubuta u na Uziyelu u shamgbai. Da uma a ma'asakai mashilya ma Urushelima ma ali a kubana a Mashilya ma n Washi.

⁹ Refaya maku ma Huru, vuza tsugono vu kagimi ka likuci i Urushelima, da u gitai kulapula mashilya ma a ubuta u na Hananiya u shamgbai.

¹⁰ Jedayiya maku ma Haruma, ayi feu u lapulai mashilya ma devu n kpa'a ku ni, a ubuta u na Refaya u shamgbai. Hatushi maku ma Hashabeniya ayi feu da u lapulai mashilya ma a uteku u na Jedayiya u shamgbai.

¹¹ Malakija maku ma Harim n Hashubu maku ma Pahatu-mowabu ele da a lapulai kapashi ko yoku ka mashilya n kuma'a ku ugaɗi ubuta u na a ci ya'an boroji.

¹² Shalum maku ma Haloshi, vuza kelime vu kagimi ka kapashi ko yoku ka Urushelima, da u gitai kulapula mashilya ma a ubuta u na Malakija n Hashubu a shamgbai. muku mu n kere n ni feu a banka yi ta a ubuta wu ulinga wa.

¹³ Hanun n aza a na a idashi a Zanowa ele da a lapulai Utsutsu u Kara'a. Da a ma'asakai u da, kpamu a shikpai ukungulu u ni, da a zuwai agbaguratsu n aburakpatsu a iyum kobolo ni ili i na ya kuka utsutsu wa. Da kpamu a lapulai mashilya ma ugaɗi kau ma na ma yawai udashi kakpan n amangatawantawun (1,500) ili na i gitai a Utsutsu u Kara'a ali a kubana utsutsu u kakiza.

¹⁴ Malakija maku ma Rekabu, vuza na wi o tsugono tsu Betu-hakeremu, da u lapulai Utsutsu u Kakiza. Da u ma'asakai u da. U zuwai ukungulu n ni n aburakpatsu n agbaguratsu a Utsutsu wa.

¹⁵ Shalum maku ma Kolo-hoze, vuza kelime vu kapashi ka Mizipa, da u lapulai Utsutsu u kashi ka mini. Da u ma'asakai u da, ali da u palai u da. Da u ukai ni Utsutsu u ni, na akanatsu a ni aza a na a ku kana Utsutsu wa. Da kpamu u ma'asakai mashilya ma kadaɓa ka Shela, a tsu dekushe ta ka'a Siluwamu, vu kashina ko mogono, kobolo n ka na ka walai a kubana a likuci i Dawuda.

¹⁶ Nehemiya maku ma Azabuku, vuza kelime vu kapashi ka Betu-zuru, da ayi feu u kanai kulapula mashilya ma a ubuta u na Shalum u shamgbai. Da u ya'in kulapulu ali a kasaun ka Dawuda, a ubon u na a gayai kadaɓa, kobolo n ubon u na a ma'in i'uwa ya aza gbagbain osoji.

Aza e Levi a na a lapulai mashilya ma

¹⁷ Na da aza e Levi a na a gitai kulapula mashilya ma a ubuta u na Nehemiya u shamgbai. Rehum maku ma Bani da u gitai kulapula mashilya

* **3:6 3:6** Kakuci ka Utsutsu Daɗa feu e ci deke utsutsu u Joyida.

ma. Da Hashabiya vuza kelime vu kapashi ka Kayila u gitai kulapula mashilya ma a ubuta u na Rehum u shamgbai.

¹⁸ Na da aza e le a na a bankai le kulapula mashilya ma, ele da Bawai maku ma Henadadu, vuza kelime vu kapashi ka Kayila, u gitai kulapula mashilya ma a ubuta u na Hashabiya u shamgbai.

¹⁹ Ezaru maku ma Jesuwa, vuza kelime vu kapashi ka Mizipa, u gitai kulapula ubon u yoku u mashilya ma a ubuta u na Bawai u shamgbai. Ubon u nanlo u daɗa u pasamgbanaɗi e kelime ka ubuta u na a zuwai ucanuku u kuvon a ubon u na mashilya ma mo kondorokpoi.

²⁰ Baruku maku ma Zabayi, u gitai kulapula kapashi ko yoku n utsura u kaɗu a ubuta u na Ezaru u shamgbai. Da u lapulai ali a kubana a utsutsu u kpa'a ku Eliyashibu Ganu vu gbayin.

²¹ Meremotu maku ma Uriya, vashi vu Hakoza, u gitai kulapula kapashi ko yoku ka mashilya ma a ubuta u na Baruku u shamgbai, ali a kubana uteku u kpa'a ku Eliyashibu.

²² Da a nan Ganu a na utai a ubon u na wi ukara'i n Urushelima a gitai kulapula mashilya ma a ubuta u na Meremotu u shamgbai.

²³ Bayami kobolo n Hashubu da a ma'in mashilya ma na mi a kinda kpa'a ku le, da Azariya maku ma Masaya matsukaya ma Ananiya u lapulai ubon u kpa'a ku ni.

²⁴ Binuyi maku ma Henadadu u gitai kulapula ubon u na Azariya u shamgbai devu n kpa'a ku ni a ubuta u na mashilya ma mo kondorokpoi.

²⁵ Palalu maku ma Uzayi u gitai kulapula mashilya ma a ubon u na mashilya ma mo kondorokpoi n ubon u na mashilya ma ugaɗi ma kpa'a ku mogono a ulanga wa aza a kindi. Da Pedaya maku ma Paroshi u gitai kulapula mashilya ma a ubuta u na Palalu u shamgbai.

²⁶ Pedaya u ya'an ta ulinga kobolo n aza a na a ci ya'an ulinga wa A'isa a gbayin aza a na i a idashi a nsasan n Ofelu. Da a lapulai mashilya ma ali a kubana a utsutsu gbayin u mini ma na mi a ubon u kasana, kpamu n kuma'a ku ugaɗi ku na ki devu n mashilya ma.

²⁷ Da aza a Tekowa a gitai kulapula kapashi ko yoku ka mashilya ma a ubuta u na Pedaya u shamgbai a ubon kuma'a kugbayin ugaɗi ali a kubana a mashilya ma Kaginda ka Ofelu.

²⁸ Da anan ganu o yoku a lapulai mashilya ma na ma lazai a kubana a utsutsu wo odoku, da yaba dem u lapulai mashilya ma na mi e kelime ku kpa'a ku ni.

²⁹ Da Zadoku maku ma Imeru u gitai kulapula mashilya ma a ubuta u na anan ganu a shamgbai. Da u lapulai ubon mashilya ma kpa'a ku ni. Shemaya maku ma Shikaniya, vuza kindi ku Utsutsu u Kasana, u gitai kulapula mashilya ma a ubuta u na Zadoku u shamgbai.

³⁰ Da Hananiya maku ma Shelemiya n Hanun, maku ma tali ma Zalafu, a gitai kulapula mashilya ma a ubon u na Shemaya u shamgbai. Meshulamu maku ma Berekiya u gitai kulapula mashilya ma a ubon u na Hananiya n Hanun a shamgbai n ulinga. Da u lapulai mashilya ma na mi e kelime ku kpa'a ku ni.

³¹ Malikiya, vuza te a katsuma ka aza a na a tsu yima azanariya, u gitai kulapula mashilya ma a ubuta u na Meshulam u shamgbai. Da u lapulai mashilya ma ali a kubana a kpa'a ka aza a ulinga wa A'isa a gbayin n aza a tsulaga, ma na mi a kinda utsutsu u kunu ku gaɗi ku na o tsu bolongu, devu n kunu ku na ki a ubon u na mashilya ma mo kondorokpoi.

³² Awakana a azanariya n aza a tsulaga tsa, a gitai kulapula mashilya ma

a ubon u na Malikiya u shamgbai. Da a lapulai mogon mu ukocishi ali a kubana ubon wu tsutsu wu nkyon.

4

Tsurala adama a ulinga u kuma'a ka

¹ Ana Sanbalatu u panai atsu aza a Yahuda ci gita ta kuma'asaka mashilya ma, da u ya'in wupa kau u zo'oshi tsu.

² Da kpamu u dansai e kelime ka aza a ni n osoji a aza Samariya, u danai, <<Yidai uma a Yahuda aza a unambi wu utsura a nampa i a kuya'an? Ene ta i ta a kufuda kuma'asaka mashilya ma n kaci ke le? Ko i ta a kuya'an alyuka da? I ca ni a kuciga kukotso ulinga wa kanna kete? Ko ene i ta a kufuda o bonoko kaginga ka atali a na a kulai va n wuma tsu na ishi?>>

³ Da Tobiya vuza vu Amona vuna wi kashani devu n ayi u danai, <<Mashilya ma na i a kuma'a va meshe'e ma kakamba ma kumba baci ma'a mi ta a kuyikpa.>>

⁴ Da mpa Nehemiya n ya'in avasa n danai, pana tsu na o goyoi tsu Kashile ka tsu, ya'an ishikushi i na i a kuya'anka tsu i bono a kaci ke le. Kata a pura le a banka tsugbashi a idika i yoku ci ili i gbani i na a purai a ubuta u ku.

⁵ Kata vu cinukpaka le unushi u na a ya'in ba, kata kpamu vu takpaka le unushi u na a ya'ankai nu ba, adama a na a shika tsu ta atsu a ma'in.

⁶ Da tsu lya'i kelime n kuma'a mashilya ma ali ma yawai kagimi ka ugadi ka ni, tsu gasakai likuci ya raka, adama a na uma a ya'an ta ulinga wa n adu raka.

⁷ Ama a na Sanbalatu n Tobiya n aza Arabiya n Amona n Ashidodu a panai ulinga u kulapulu ku mashilya ma Urushelima ma wi ta a kulya'a kelime, kpamu ubon una a langasai va u da u ya'an ta u lapuli, da a ya'in wupa kau.

⁸ Da raka vu le a gba'ai kaci adama a na a bana a ya'an kuvon n aza Urushelima, kata a tuka nu nripula.

⁹ Ama da ci ya'in kavasa u Kashile ka tsu, da tsu zuwai aza a kindi inda le kanna n kayin.

¹⁰ Da aza a Yahuda a danai,
<<Utsura wa aza a ulinga wa wi ta a kugusa,
kaginga ka atali n kayala ka buwa ta n abundai.
Nini dai tsa kufuda kuma'a mashilya ma?>>

¹¹ Da Irala i tsu i danai, <<Kafu e yeve i na i lo ko ene tsu, ci ta a ku'uwa wu e le tsu una le, kata tsu shamgbatangu ulinga u kuma'a wa.>>

¹² Ama makyan n abundai aza a Yahuda a na i a idashi devu n irala i tsu, a tsu tawa ta n a danai kusheshe ku na irala i tsu i a ya'anka tsu.

¹³ Ta n zuwai uma a o fobuso nannai, n peciki le tsu na i a kumaci ku le a ubuta u na kata o kotso kuma'a mashilya ma ba. Uba'i n ucanuku u kuvon u le otokobi n aya'a nu njiki.

¹⁴ Ana menei tsu na kakuna ka ki, da n dangai n bolongi aza gbagbain n nkoshi n gbara-gbara n aza a na a buwai n danai, <<Kata i pana wovon wi irala i tsu ba. Ciba'i Vuzavagudu wi ta n tsugbayin kpamu ili i wovon, ya'in kuvon adama a muku n da olobo nu nkere n da n amaci a da, n i'uwa i da.>>

¹⁵ Ana irala i tsu a ciyai kuyeve tsu yeve ta kusheshe ku le, da kpamu Kashile ka sankai le kushatangu kusheshe ku le. Da raka vu tsu tsu bonoi a ubuta u ma'asaka mashilya ma.

¹⁶ Ili i na i dikai a kanna ka nanlo, aza o yoku a kuya'an ulinga u kuma'a mashilya ma aza o yoku tamkpamu uba'i n ucanuku u kuvon, nsara n

nragā nu njiki nu ntogu mi iyim. Da aza kelime e peciki kaçi ke le a shamgbai a kaçapa ka aza a Yahuda.

¹⁷ Aza a na i a kuma'a mashilya ma n aza a na i a kuḏika ucanuku a kaṇai kuḏika u ḏa n kukiye ku te, kukiye ku te tankpamu ubani n ucanuku u kuvon.

¹⁸ Kama'i dem ki ta u woki n kotokobi ka ni a makyan ma na wi a kuma'a. Ama vuza na wa kulika kavana wi ta devu nu mpa.

¹⁹ Da n danai nkoshi n gbara-gbara n aza a gbagbain n uma a na a buwai, n danai, <<Ulinga wa u gbayin u ḏa, kpamu u ḏa wi ta u pecekushi, atsu feu cita upecekushi dada'in n vu toku a ubuta u kuma'a mashilya ma.

²⁰ Da baci i panai ciliki tsu kavana, kata i bolongu ḏe a ubuta wa, Kašhile ka tsu ki ta a kuya'an vishili adama a tsu.>>

²¹ Ta ci lya'i kelime n kuya'an ulinga u kuma'a wa nannai a kanna lakam n usana ali ubuta u yimba, kagimi ka tsu a ulinga u mashilya, kagimi ka tsu ko yoku tankpamu ubani nu nsara.

²² A makyan ma nanlo n dana ta uma a, <<Ya'an vuma dem kobolo n kaḅanki ka ulinga ka ni a ḏasangu a Urushelima, adama a na a laṇa likuci ya n kayin, kata kpamu a ya'an ulinga n kana.>>

²³ Adama nannai mpa ko aza a va, ko agbashi a va, n aza a kinda a na i kobolo nu mpa, babu vuza na u fodoi motogu ma ni. Yaba dem ubani n ucanuku u kuvon u ni.

5

Nehemiya u baṅkai aza a unambi

¹ A na i lo ḏa uma o yoku amaçi n ali, a kaṇai kuya'anka aza e le aza a Yahuda mololo.

² Adama a na aza o yoku a dana ta, <<Atsu n muku n tsu olobo nu nkere ci ta n abundai, ci ta a kuciga ilikulya'a i na tsa kulya'a adama a na tsu ciya wuma.>>

³ Da kpamu aza o yoku a danai, <<Tsu neke ta ashina a tsu, n ashina a itacishi, n i'uwa i tsa aguta, adama a na tsu ciya ili kulya'a ta lo tsa ku kuwa n kambulu.>>

⁴ Aza o yoku kpamu a dana ta, <<Tsu kopuku ta ikebe adama a na tsu tsupa mogono utafu wa ashina a tsu n ashina a itacishi a tsu.

⁵ A tsu ta na vuza ḏa n vutoku mpasa n te. Muku n tsu nu n le ili i te i ḏa. N nannai dem ḏa a zuwai tsu tsu zuwa muku n tsu olobo nu nkere n tsu okpo agbashi. Muku mu n kere n tsu n yoku e denge le ta ḏe ḏa okpoi agbashi, ama ci n utsura u na ci ya'an ili i yoku ba, adama a na isa ta ashina n ashina a itacishi a tsu.>>

⁶ Ana mpa Nehemiya n panai mololo ma n kadanshi ka, ḏa n namgbai katsuma kau.

⁷ Ana n sheshei a kaḏu kaya, ḏa n nekei aza a gbagba'in nu nkoshi n gbara-gbara unushi. Da n danai le, <<Yi ta o kuḏoro aza a ḏa a ubuta wa okopu ana yi e kunekeshe le, ali ḏa yi a ku isa i pasatangu i na i nekei le,>> Da n bolongi kaḅundai ka uma adama a kakuna ka.

⁸ Da n danai le, <<Ci ya'an ta tsu na tsa kufuḏa adama a na ci shiba aza a tsu aza a Yahuda a na e dengei wa aza a na i aza a Yahuda ba. Ama ali n gogo na yi ta e kudenge aza a ḏa, ali kuyain kuḏai tsa ku tsulasaka le?>> Da a paḏai bini, adama a na a ciya ili i kudansa ba.

⁹ Da n danai le, <<Ili i na yi a kuya'an i ḏa i ga'an ba. U ga'an ta i yongo n wovon u Kašhile, adama a na kata irala i tsu ele na i aza a Yahuda ba, a ciya i na a kuya'anka tsu makaṇ ba.

¹⁰ Mpa n aza a va n agbashi a va feu ci ta e kuneshe uma okopu ikebe n ilikulya'a. Ama gogo na ya'an tsu kasukpa kuneke kutan n ci isai tsu pasatangu i na tsu nekei.

¹¹ Anana i bonoko le ashina e le n ashina itacishi e le n ashina a ndanga n Zaitu n le n i'uwa i le n ili i na yi isai i pasatangi va dem, ugboku u te a katsuma ka amangatawun a ikebe n ilikulya'a n makyan, n ma'in ma zaitu.>>

¹² Da aza e kelime a ushuki a danai, <<Ci ta a kuya'an tsu na vu dansai. Ci ta o kubonoko le n ucanuku le, ci kpamu o kudoku ku isa ili i yoku we le ba.>> Da n dekushei anan Ganu da n zuwai nkoshi n gbara-gbara a kucuna e kelime ke le ka anan ganu a dana i ta a kushatangu i na a dansai.

¹³ Da n zakatsai motogu ma va da n danai, <<Tsu nampa tsu da Kashile ka zakatsa vuza na baci u kpadai kushatangu uzuwakpani u ni. Ya'an kpamu Kashile ka purangu ili kpa'a ku ni raka, kata kpamu u kasukpa babu i li.>> Da kabundai ka uma kana ko bolongi va kucukpai ka danai, <<Wokpo nannai>> Da a cikpai Vuzavagudu. Da aza gbagbain a shatangi uzuwakpani u na a ya'in.

¹⁴ Ko n tsu nannai, makyan ma na a zuwai mu Gomuna a likuci i Yahuda, aya kupa n e re a na a lazai, a kaya kamanga ko tsugono tsu mogono Atazesu, ali a kubana a kaya ka kamangankupa n e re, mpa ko tana aza a va babu vuza na wi isai ilikulya'a tsu mogono.

¹⁵ Anan Gomuna a na a lya'i tsugono kafu mpa a takacika ta uma kau a ubuta u ku isa ilikulya'a n makyan we le, babu bi'i ikebe ya azurufa amangere. Ali olobo aza a na i a kuya'anka le ulinga a kuya'anka uma aradi. Ama mpa n ya'an tsu le ba, adama a na mpa mi ta a kupana wovon u Kashile.

¹⁶ Adama a nannai da n nekei utsura u va a ubuta u kuma'asaka mashilya ma. Da olobo a na i a kuya'anka mu ulinga a gba'ai kaci adama a ulinga u kuma'a ka, raka vu tsu tsu tsula ashina ba.

¹⁷ Ko n nannai aza a Yahuda nu nkoshi n gbara-gbara ele uma amangatawun n amangerenkupa (150) da a lya'i kobolo nu mpa, babu bi'i uma a na a tawai wa atsu aza a na a idashi u kara'i n atsu.

¹⁸ Tsu nampa tsu da a ci ya'anka mu ilikulya'a a kana lakam. A tsu kida ta kanaka kete n nlala n tali n na mi n tsuloboi, nu ntoku n abundai, a kanna dem a tsu tuka ta edele a makyan ma savu. Ama ko n tsu nannai mi isa ilikulya'a tsu gomuna ba, adama a na uma i ta a katsuma katakaci n abundai.

¹⁹ Kashile ka va, ciba vu ya'anka mu kasingai adama ili i na n ya'ankai uma a nampa a.

6

A lya'i kelime n tsurala adama a ulinga u kuma'a ka

¹ Ana i lo da Sanbalatu n Tobiya kobolo n Geshem vuza vu Araba n irala i tsu i na i buwai a panai tsu kotso ta kuma'asaka mashilya ma da kpamu tsu ma'i ubuta u na ishi a langasai. Ko an wo okpoi kata tsu shikpa abayantsu ba,

² da Sanbalatu n Geshem a su'uki mu n akaka, a danai, <<Tawa tsu gasa a likuci i kenu i yoku e Keteshe ko Ono.>> Ama i ta e kusheshe adama a na a ciya a takacika mu.

³ Da n suki aza a usuki a bana dana le. <<Mi ta pa ulinga ma kuciya ku bana de ba. Adama a yidai ma ku kasukpa ulinga u gbayin va n gidala a kutawa wa ada?>>

⁴ Da a kanai kusu'uku mu n akaka e te e te ali kunashi mpa kpmu nu n danai le kadanshi kete kete.

⁵ Akaka a tawun a da Sanbalatu u suki kagbashi ka ni n katagarda ka akaka ka ubayuwi n kadanshi kete kete.

⁶ Ili i na a danai punu a katagarda ka i da da. <<Tsu ciya ta arabali a ubuta wa aza a na i a idashi ukara'i n atsu a danai avu n aza a Yahuda yi ta e kusheshe kugbanigbani. I da da i zuwai da yi a kuma'a mashilya ma, kpmu Geshem feu u dana tsu ta mayu da. Na lo da koci ba tsu pana ta kpmu vu danai vi ciga ta vu okpo mogono me le.

⁷ Ali vu zuwai eneki a sala adama a nu a Urushelima, kata a dana mogono mi ta lo a Yahuda. Mayu mogono Atazesu wi ta a kupana arabali a nampa a, da da i zuwai n danai u ku ga'an ta mpa n avu tsu gasa tsu dansa ukuna u nampa wa.>>

⁸ Da m bonokoi Sanbalatu n akaka a n danai, <<Ukuna u nanlo mayu da ba, avu da vu sheshei ka nanlo raka a ka du ka nu.>>

⁹ Raka vu le a ciga ta e neke tsu wovon da, i ta e kene a danshi ikyamba i tsu yi ta a kukuwa kata tsu kasukpa ulinga u kuma'a wa. Da n ya'in kavasa n danai, <<Kashile, neke mu utsura u ka du.>>

¹⁰ Da kanna kete m banai adama a na me ene Shemaya maku ma Delaya vashi vu Mehetabelu vuza na wi ubayangi a kpa'a ku ni ba. Da u danai mu, <<Ya'an tsu bana tsu shedeke A'isa a gbayin a Kashile, a ubuta u cida wa A'isa a gbayin a, kata tsu bayangu utsutsu, adama a na i ta lo a kutawa ku una wu, i ta a kufuda kutawa ku una wu n kayin.>>

¹¹ Da mu ushuki n danai, <<Mpa vuma tsu va da n kusuma? Vuma tsu va da u ku'uwa a A'isa a gbayin adama a na u la'aka? Ko ubuta mi a kubana ba.>>

¹² Ana n sheshei, da n yevei Kashile ka ya'an kadanshi n Shemaya ba, ama Tobiya n Sanbalatu e neke yi ta ikebe adama a na u ya'anka mu kene ku nampa.

¹³ A tsupa yi ta adama a na u neke mu wovon n ya'an u nushi a ubuta u kuya'an ili i na a dansai, tsu nanlo tsu da a kulanga sa mu kula adama a na a ciya ili yi ishikushi.

¹⁴ Da n ya'in kavasa n danai, <<Kashile ka va, ciba n kagbanigbani ka na Tobiya n Sanbalatu a ya'ankai tsu. kata kpmu vu ciba n keneki ka vuka Nowadiya n eneki a na a buwai raka a cigai kuneke mu wovon.>>

Ukocishi u kuma'a ku mashilya ma

¹⁵ A katsuma ka ayin amangerenkupa n e re a da o kotsoi ulinga u kuma'a mashilya ma a kanna ka kamanga n a tawun o wotoi u Elu*.

¹⁶ Ana irala i tsu n uma a na i a idashi u kara'i n atsu a panai, da wovon u kanai le ikyamba i le i kuwai. Adama a na e yeve ta ulinga wa n utsura u Kashile ka tsu ka'a ci ya'in u da.

¹⁷ A katsuma ka ayin a nanlo a aza a gbagbain a Yahuda a kanai kudanaka Tobiya atagarda akaka, ayi feu n u danakai le.

¹⁸ Adama a na uma n abundai a katsuma ka aza a Yahuda a kucuna ta i ta a kubanka Tobiya, adama a na ayi kototo ka Shekaniya kolobo ka Ara ka'a vuza vu Yahuda. Ko n nannai ba, Jehohanan maku ma Tobiya u zuwa ta mekere ma Meshulam kolobo ka Berekiya.

¹⁹ Da uma a a kanai kudana mu ukuna wu usubi u Tobiya, kpmu o tsu bonoko yi ta ili raka i na mpa n dansai. Da tana u kanai ku su'uku mu n akaka adama a na mpa n pana wovon.

* **6:15 6:15** Elu Wotoi u Elu wa aza a Babila da da wotoi u tali wa aza a Yahuda. Na da a ukocishi u wotoi u kunlaji n wotoi u kuci

7

¹ Ana o kotsoi kuma'a mashilya ma, da a shikpai ukungulu a utsutsu wa raka, da a zuwai aza a kinda ku utsutsu wa n aza a ishipa n aza e Levi.

² Da n zuwai aza a va a lana likuci i Urushelima, Hanani n Hananiya vuza vu kelime vu kulana mashilya, adama a na Hananiya u la'a ta aza a na a buwai usubi n wovon u Kashile.

³ Da n danai le kata a bayuwa utsutsu u Urushelima wa n usana ba ali kana ka uta. Kata kpamu a gbagura u da kafu aza a na i a kinda utsutsu wa a laza n kulivi. A lansa aza a kindi a Urushelima kata a zuwa le a ubuta u na u yotsoi, aza o yoku tankpamu a kinda mashilya ma a ubon wu i'uwa i le.

Kabundai ka agbashi a na o bonoi r (Ezira 2:1-70)

⁴ Likuci i Urushelima yi ta n wanshi nu mgbayin kau, ama aza a na i a idashi punu i n abundai ba, kpamu kata a ma'a i'uwa kau ba.

⁵ Da Kashile kava ka danai mu n bolongu uma nu nkoshi n gbara-gbara n uma a na a buwai adama a na a dana ula e le tsu na i a kumaci ku le. Da n ciyai katagarda ka tsumani ka na a danai ula aza na a gitai kubono a ubuta u tsugbashi. I na n cinai punu i da na.

⁶ Nava da da uma a na o bonoi n ubuta wu ugbashi aza a na Nebukanezaru mogono ma Babila u purai a kubana ugbashi. Da o bonoi a idika i Urushelima n idika i Yahuda, yaba dem u bonoi a likuci i ni.

⁷ Aza e kelime a ele da Zerubabelu n Jesuwa n Nehemiya n Seraya n Ra'amiya n Nahamani n Modikaya n Bilishan n Misaferetu n Bigawai n Nehum, kobolo m Ba'anahu.

Nava da da ula aza a Isaraila a na o bonoi n ugbashi n kabundai ke le.

⁸ Ntsukaya m Paroshi, ele da uma akpan ere n amangatatsukupa n ere (2,172.)

⁹ Ntsukaya n Shefatiya, ele da uma amangatawantatsu n amangatatsukupa n e re, (372).

¹⁰ Ntsukaya n Ara, ele uma amangatawantali n amangerenkupa n e re (652).

¹¹ Ntsukaya n Pahatu-mowabu, a kumaci ku Jesuwa n Jowabu, ele da uma akpan e re n amangatawunkunlai n kupa n kunlai (2,818).

¹² Ntsukaya n Elam ele da uma kakpan n amangatawenre n amangerenkupa n anashi (1,254).

¹³ Ntsukaya n Zatu, ele da uma amangatawunkunlai n amangere n a tawun, (845).

¹⁴ Ntsukaya n Zakai, ele da uma amangatawencindere n amangatatsu (760).

¹⁵ Ntsukaya m Binuyi ele da uma amangatawantali n amangere n kunlai (648).

¹⁶ Ntsukaya m Bebayi, ele da uma amangatawantali n kamanga n kunlai (628).

¹⁷ Ntsukaya n Azagada, ele da uma akpan e re n amangatawantatsu n kamanga n e re (2,322),

¹⁸ Ntsukaya n Adonikam, ele da uma amangatawantali n amangatatsu n e cindere (667).

¹⁹ Ntsukaya m Bigawai, ele da uma akpan e re n amangatatsu n e cindere (2,067).

²⁰ Ntsukaya n Adini, ele ɗa uma amangatawantali n amangerenkupa n a tawun (655).

²¹ Ntsukaya n Ataru nu ntsukaya n Hezekaya ele ɗa uma amanganashinkupa n kunlaji.

²² Ntsukaya n Hashum, ele ɗa uma amangatawantatsu n kamanga n kunlaji (328).

²³ Ntsukaya m Bezayi, ele ɗa uma amangatawantatsu n kamanga n anashi (324).

²⁴ Ntsukaya n Harifa, ele ɗa uma amangatawun n kupa n e re (112).

²⁵ Ntsukaya n Gibiyon, ele ɗa uma amanganashinkupa n a tawun.

²⁶ Na ɗa uma a na ikaya i le i dasangi a likuci-likuci i nampa ele feu o bonoi ta.

Batalami n Netofa, ele ɗa uma amangatawun n amanganashi n kunlaji (188).

²⁷ Aza a Anatotu, ele ɗa uma amangatawun n kamanga n kunlaji (128).

²⁸ Aza a Betu-azamavetu, ele ɗa uma amangere n e re.

²⁹ Aza a Kiriyatu-jerim n Kepira m Beyerotu, ele ɗa uma amangatawencindere n amangere n a tatsu (743).

³⁰ Aza a Rama n Geba, ele ɗa uma amangatawantali n kamanga n ke te (621).

³¹ Aza a Mikamashi, ele ɗa uma amangatawun n kamanga n e re (122).

³² Aza a Betelu n Ai, ele ɗa uma amangatawun n kamanga n a tatsu (123).

³³ Aza a Nebo, ele ɗa uma amangerenkupa n e re.

³⁴ Aza a Elam o yoku, ele ɗa uma kakpan n amangatawenre n amangerenkupa n anashi (1,254).

³⁵ Aza a Harim, ele ɗa uma amangatawantatsu n kamanga, (320).

³⁶ Aza a Jeriko, ele ɗa uma amangatawantatsu n amangere n a tawun (345).

³⁷ Aza a Lodu n Hadida n Ono, ele ɗa uma amangatawencindere n kamanga n kete, (721).

³⁸ Aza a Sena'aha, ele ɗa uma akpan a tatsu n amangatawunkuci n kamangankupa (3,930).

³⁹ Na ɗa ula a kumaci ku anan Ganu a na o bonoi n ugbashi.

Ntsukaya n Jedaya vu kpa'a ku Jesuwa, ele ɗa uma amangatawunkuci n amangatatsunkupa n a tatsu (973).

⁴⁰ Ntsukaya n Imeru, ele ɗa uma kakpan n amangerenkupa n e re (1,052).

⁴¹ Ntsukaya n Pashuru, ele ɗa uma kakpan n amangatawenre n amangere n e cindere (1,247).

⁴² Ntsukaya n Harim, ele ɗa uma kakpan n kupa n e cindere (1,017).

⁴³ Na ɗa ula a kumaci ka aza e Levi a na o bonoi n ugbashi.

Ntsukaya n Jesuwa, n Kadimiyelu vu kpa'a ku Hodeva, ele ɗa uma amangatatsunkupa n anashi.

⁴⁴ Aza a ishipa Al'isa a gbayin.

ele ɗa ntsukaya n Asafa, i ta uma amangatawun n amangere n kunlaji, (148).

⁴⁵ Aza a kulana utsutsu tankpamu,

ntsukaya n Shalum nu ntsukaya n Ateru nu n Talumon nu n Akubu
nu ntsukaya n Hatita nu n Shobayi, ele da uma amangatawun n
kamangankupa n kunlaj, (138).

⁴⁶ Na da ula aza a na i a kuya'an ulinga A'isa a gbayin aza a na o bonoi n
ugbashi.

Ntsukaya n Ziha nu n Hasufa nu n Tabuwatu,

⁴⁷ nu n Kerosu nu n Siya nu n Padon,

⁴⁸ nu n Lebana nu n Hagaba nu n Shalumayi,

⁴⁹ nu n Hanan nu n Gidelu nu n Gaharu,

⁵⁰ nu n Reyiya nu n Rezin nu n Nekoda,

⁵¹ nu n Gazamu nu n Uza nu n Pasiya,

⁵² nu n Besayi nu n Me'unimu nu n Nefushesim,

⁵³ nu n Babuku nu n Hakufa nu n Harihuru,

⁵⁴ nu n Bazilatu nu n Mehida nu n Harisha,

⁵⁵ nu n Barakosu nu n Sisera nu n Tema,

⁵⁶ nu n Neziya nu n Hatifa.

⁵⁷ Na da ula aza a na i a kuya'anka Sulemanu ulinga aza a na o bonoi n
ugbashi,

ele da ntsukaya n Sotayi nu n Soferetu nu n Perida,

⁵⁸ nu n Ja'ala nu n Darukon nu n Gidelu,

⁵⁹ nu n Shefatiya nu n Hatilu nu n Pokeretu-hazebayim nu n Amon.

⁶⁰ Ntsukaya ma aza a ulinga wa A'isa a gbayin nu n ma aza a na i a
kuya'anka Sulemanu ulinga raka aza a na o bonoi n ugbashi. Ele da uma
amangatawantatsu n amanganashinkupa n e re (392).

⁶¹ Na da ula aza a na utai a likuci i Telu-mela n Telu-haresha nu n Kerebu
n likuci i Adon n Imeru, ama a fuda e yeve kumaci ku le ko i'uwa yi ikaya i
le ko ele aza a Isaraila da ba.

⁶² Ntsukaya n Delaya nu n Tobiya nu n Nekoda, ele da uma aman-
gatawanti n amangere n e re (642).

⁶³ Na da ula anan Ganu a na o bonoi a Urushelima,

ntsukaya n Hobaya nu n Hakoza nu n Barizilayi. Ayi Barizilayi vu nampa
ayi da u zuwai mekere ma Barizilayi vuza vu Giliyadu, da u dikai kula
ka akaya a ni.

⁶⁴ Uma a nampa a a lansa'i ula ele a katagarda ka tsumani ka ikaya i le,
ama a ciya' ula ele ba. Adama a nannai da bonokoi le aza a unata, da utukai
le a katsuma ka anan Ganu.

⁶⁵ Da gomuna vi idika ya u danai le i a kulya'a ilikulya'a i cida i na e nekei
Kashile alyuka ba, sai Ganu u ya'an ulinga n Yurim n Tumi u lansa kuyeve
ku Vuzavaguđu adama a kakuna ka nanlo.

⁶⁶ Kabundai ka uma ka na ko bonoi a idika i Yahuda, babu bi'i agbashi e le, i ta uma akpan amangere n e re n amangatawantatsu n amangatatsu (42,360),

⁶⁷ Agbashi e le ali n amaci, ele da uma akpan e cindire n amangatawantatsu n kamangankupa n e cindere (7,337).

Aza a ishipa ali n amaci, ele da uma amangatawenre n amangere n a tawun (245).

⁶⁸ Odoku e le amangatawencindere n kamangankupa n atali, (736)

mkparagi tamkpamu amangatawenre n amangere n a tawun (245),

⁶⁹ Arakuma ele amangatawanashi n kamangankupa n tawun (435) nu njaki akpan atali n amangatawencindere n kamanga (6,720).

⁷⁰ Aza e kelime a i'uwa yi ikaya i le o yoku e nekei kune'en adama a ulinga wa. Gomuna u nekei azanariya kilo kunlai, n akpanu amangerenkupa, nu ntogu n tsuganu amangatawantawun n kamangankupa, (530).

⁷¹ Aza e kelime ka ikaya i le e nekei azanariya amangatawun n amangatatsu n kunlai (168), azurufa kakpan n amangatawanashi n amangerenkupa n kulai (1,458).

⁷² Uma a na a buwai e nekei kune'e ka azanariya amangatawun n amangatatsu n kunlai (168), azurufa kpamu kilo kakpan amangatawantatsu n kamanga n a tawun (1,325), kobolo kpamu nu ntogu n tsuganu amangatatsu n cindere.

⁷³ Anan Ganu n aza e levi n aza a na i a kinda utsutsu wa Alisa a gbayin a Vuzavaguđu n aza a ishipa n aza a na i a kuya'an ulinga a kpa'a ku Vuzavaguđu, n uma o yoku, n aza a Isaraila raka o bonoi a likuci i na ikaya i le i dasangi. Kafu wotoi u cindere u yawa cina de aza a Isaraila a a dasangu a likuci i le.

8

Ezira u kecekei uma wila u Musa

¹ A kannu ka iyain ko wotoi u cindere da uma a Isaraila o bolongi a Urushelima a kabanga ka na ki e kelime ka Utsutsu u mini. Da a danai Ezira u tuka le n katagarda ko kuyotsongusu ku Musa, ka na Vuzavaguđu u nekei uma a Isaraila.

² A kannu ka nanlo ka'a Ezira ganu u tukai katagarda ka ukatali ka wila ka a ubuta u kobolo ka uma. Ali n amaci n aza a na a kufuda kupana e yeve ili i na ki a kadanshi.

³ Da u shamgbai a kabanga ka na ki e kelime ka Utsutsu u mini. Ili i na i dikai a makyan mu usana ali a kubana kannu a kaci, u kanai ku keceke le wila wa e kelime ka ali n amaci n aza a na a kufuda kupana e yeve ili i na ki a kadanshi. Da uma raka a zuwai atsuvu a kupana kuyotsongusu ku Musa ka.

⁴ Ezira kadani u shamgbai gadi vu kirukpa ku na a ya'in adama a ka nanlo ka. Uma a na a shamgbai a ubon kukiye ku singai ku ni ele da, Matitiya n Shema n Anaya n Uriya n Hilikiya, kobolo n Ma'aseya. Ele na tamkpamu a shamgbai e kukiye ku gula ku ni ele da, Pedaya n Mishayel n Malikiya n Hashumu n Hashabadana n Zakariya kobolo n Meshulamu.

⁵ Da Ezira u bayuwai katagarda ka ukatali ka e kelime ka uma raka, adama a na wi ta gadi vu kirukpa ana u bayuwai katagarda ka, da uma raka a dangai kashani.

⁶ Da Ezira u cikpai Vuzavaguđu Kashile vuzagbayin, <<Da uma raka ushuki a danai Tanannai! Tanannai.>>A dangusai ekiye ele gadi da a zalikai aci ele ali a idika, da a cikpai Vuzavaguđu.

⁷ Da aza e Levi a danai uma a ili i na kuyotsongusu ku Musa ka ki a kadanshi a makyan ma na i kashani, aza e Levi a ele ɗa, Jesuwa m Bani n Sherebeya n Jamin n Akubu n Shabetai n Hodiya n Ma'aseya n Kelita n Azariya n Jozabadu n Hanan n Pelaya.

⁸ Da e kecei katagarda ka kuyotsongusu ku Kaṣhile ka, na dansai ili i na yi punu tsu na yaba dem u kufuɗa kuyeve.

⁹ Ana uma a panai ili na wilā wa wi a kudansa, ɗa raḳa vu le a kanai maṣhi. Da Nehemiya vuza na wi Gomuna n Ezira Ganu kaɗani n aza e Levi a na i o kutonuko uma ili i na wilā wa wi a kudansa, a danai, <<Kanna ka nampa kanna ka ciɗa ka Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa ka'a, u ga'an i namgba katsuma ko i shika ba.>>

¹⁰ Da Nehemiya u danai le, <<Bono i a i'uwa, i lya'a ilikulya'a i singai kaṭa i so'o ili na yi nu uyo'o. Kaṭa i su'uku aza na i n ili ba, adama a na kanna ka nampa ka kanna ka ciɗa ka Vuzavaguɗu ka'a. Adama a nanai kaṭa i namgba katsuma ba, adama a na maṙaṙa ma na yi n ma'a u Vuzavaguɗu ɗaɗa utsura u ɗa.>>

¹¹ Da aza e Levi a kanai kutono uma a n a kparasai le n danai, <<Va'anki n aɗu a ɗa, adama a na anana kanna ka ciɗa ka'a ka na a zagbai, kaṭa i namgba katsuma ba.>>

¹² Da uma raḳa o bonosoi a i'uwa i le a lya'i o so'i, ɗa kpamu a kanai ku pecukusu uma ilikulya wa aza a na i ni li ba, adama a na gogo na e yeve ta i na e kecekei le.

¹³ A kanna ke ire ko wotoi ka, ɗa aza e kelime a i'uwa dem n anan Ganu n aza e Levi, ɗa o bolongi a ubuta u Ezira kaɗani adama a na u yotsongusu le wilā u Musa.

¹⁴ Da a cinai a ɗanai punu a wilā u Vuzavaguɗu u na u nekei Musa, u danai aza a Isaraila i ta o kuyongo apam a makyan ma kaɗiva ko wotoi u cindere.

¹⁵ A kana kusala ukuna u wilā wa raḳa punu a Urushelima n likuci i le raḳa, <<Banai gaɗi vu nsasan i tuka n acaka a ndanga n Zaitu n a ndanga n Zaitu n kakamba n a ndanga n Muritilu n a ndanga ma nshuwa n a ndanga n na mi n ayuku adama a na i ya'anka kaɗiva ka na a ɗanai o kuyotsongusu ku Musa.>>

¹⁶ Da uma a banai a lansaɗi acaka a ndanga ɗa a ya'ankai kaɗi ke le apam, yaba dem a gaɗi vu kukpa'a ku kpa'a ku ni, n ulanga wu i'uwa i le n ulanga u kpa'a ku Kaṣhile n ulanga u na wi e kelime n Utsutsu u mini n ulanga u na wi ubon wu utsutsu u Ifirayimu.

¹⁷ Aza a na o bonoi n ubuta u tsugbashi feu a ya'ankai kaɗi ke le apam a na a kudasangu punu. Ili i na i ɗikai a makyan ma Jesuwa maku ma Nun ali a kubana a kanna ka nanlo aza a Isaraila a sawa kuya'an kaɗiva n maṙaṙa tsu nanlo ba, ɗa uma a ya'in maṙaṙa kau.

¹⁸ Kanna lakam Ezra utsu kece ta a katagarda ka wilā u Kaṣhile wa, a kanna ka ugiti ka kaɗiva ka ali a kubana a kanna ka ukocishi. A ya'in ta kaɗiva ka ali ayin e cindere a kanna ka kulai ɗa a ya'in kaɗiva ka kubayangu, tsu na wilā wa u dansai.

9

Uma a shikai unushi u le

¹ A kanna ka kamanga n kanaṣhi ko wotoi u cindere wa, aza a Isaraila o bolongi a ya'in kakuli ɗa a ukai akashi o ntogu, a tsungi kokomo aci e le.

² Da aza a Isaraila e pecei kaɗi ka le kau n omoci a, ɗa a shikai unushi u le n unushi wi ikaya i le.

³ Ele lo kashani a ubuta u na i, da a ya'in iyim i tatsu e kukece ke le katagarda ka wila ka Vuzavaguđu Kashile ke le. Da kpamu a ya'in iyim i tatsu ele a kushika unushi u le, n ya'ankai Vuzavaguđu Kashile ke le aganda.

⁴ Da aza e Levi a shamgbai a gadi vu kirukpa ku na a ya'ankai le. A katsuma ke le, ele da Jesuwa m Bani n Kadimiyelu n Shebaniya m Buni n Sherebeya m Bani n Kenani. Da a ya'in kavasa n kalakatsu ka utsura u Vuzavaguđu Kashile ke le.

⁵ Da aza e Levi a nanpa a, anan Jesuwa n Kadimiyelu m Bani n Hashabiya n Petahiya, a shamgbai kashani e dekei uma a danai,

<<Dangai kashani i cikpa Vuzavaguđu Kashile ka da,

Kashile ka da ka na ki n ugiti ba kpamu ki n uteku ba.

Ucikpi a kubana u kula ku gbayin ku nu,

kula ku na ku la'i n unasingai n ucikpi.

⁶ <<Vuzavaguđu avu da ende'in, avu da vuza na vu ya'in gadi, n adanga a Kashile n azangata a gadi. Avu da kpamu vu ya'in idika n ili i na yi punu a i da. Avu da vuza na vu ya'in mala n ili i na yi punu. Avu da vuza na vu ya'in wuma raka. Da kpamu ili i wuma i gadi yi a kuya'anka wu aganda.

⁷ Vuzavaguđu Kashile, avu da vu zagbai Aburam. Vu utaka ni a idika i Ur vu Kalidiya, da vu saba'i ni kula Ibrahi.

⁸ Vu ene yi ta wi ta n kadu ka singai wa a nu, da vu ya'in uzuwakpani n ayi vi ta e kuneke ntsukaya n ni idika ya aza a Kana'ana n aza a Hitiya n aza a Amoriya n aza a Periziya n aza a Jebusiya n aza a Girigeshiya. Vu shatangu ta kadanshi ka nu, adama a na avu vuza vu usubi da.

⁹ <<Vu ene ta atakaci a ikaya i tsu a idika i Masar, da kpamu vu panai mashe me le a kakina ka mala mashili.

¹⁰ Vu ya'an ta i li mereve n abundai a ubuta u mogono Firi'auna kobolo n nkoshi n gbara-gbara ma ulinga u ni, n uma a idika i ni, adama a na vu yeve ta tsu na o doroi ikaya i tsu. Ta vu ya'in kula nannai, kula ku na vi n kufa ali ananna.

¹¹ Vu pecei mala kure a ashi ikaya i tsu, da a walai punu a mere ma mala ma a idika i dekpu. Da vu ni'watangi aza a na i o kutono le a mala ma, tsu na katali ka tsu ni'wan a mala.

¹² N kanna vu wala ta kelime ke le n kabashi ke keleshu adama a na u yotsongu le uye, n kayin tamkpamu vu wala ta e kelime ke le n kabashi ke keleshu ka kutashi ka akina adama a na wa akana ka le ubuta u na i a kubana.

¹³ Da vu cipai a kusan ku Sinai, da vu ya'in kadanshi n ikaya i tsu de. Vu nekei le wila n ili i kutono n kuyotsongusu ku singai ku nu.

¹⁴ Da vu yotsongi le e yeve kanna ka cida ka ashibi, kata o tonon ka'a mayin, da vu nekei le wila u nu n kadanshi ka nu n ili i kutono u kagbashi ka nu Musa.

¹⁵ Ana kambulu ka kanai le, da vu nekei le mana, kpamu ana a panai kakuli da vu nekei le mini ma na mutai a ka kpanlai, da vu danai le a bana a lya'a ukani wu idika ya, kata yo okpo yi ukani i le i na vu kucinakai le.

¹⁶ <<Ama ikaya i tsu a ya'in aradi n ugbamukaci, da a kpaadi kutono wila u nu.

¹⁷ N ili mereve i na i na vu ya'an ki le, da a cinukpai n i da. Da a ya'in ugbamukaci, da kpamu a kpaadi kupana ukuna, a ugbamiwasuvu u le, da a lansa vuza kelime vu na u kubonoko le a idika i tsugbashi a Masar. Ama avu Kashile ka kucinukpa unushi ka'a, vuza va asuvayali n kasa'a, kpamu vu tsu ya'an wupa gogo ba, vuza vu ucigi u na wi a kusaba'a ba. Avu Kashile vu varuku le ba.

¹⁸ Ko ana a ya'ankai kaçi ke le kaṁaḷi ka viyum ki iyoci i medendem, da a danai, <Na da Kaṣhile ka na ka utukaḷi tsu a idika i Masar,> Na lo kugoyi ku da a ya'ankai nu Vuzavagudu.

¹⁹ Ama vu varuku le a meremune ba, adama a asuvayali a bundaḷi a nu. Kabashi ke keleshu ka kaṣukpa kutono le n kannu ba, kpamu kabashi ka akina ka kaṣukpa ku akana ka le uye n kayin ba.

²⁰ Vu nekei le Ayinviki a singai a na o kuyotsongu le, vu kpaḍa ku neke le ilikulya'a i mana ba, ko tana vu saṅga le mini da baci a panai kakuli ba.

²¹ Aya amangere avu a kuḷana le e meremune, a namba ili ba, ntogu n le n kporo ba, ene ele kpamu a shitasa ba.

²² <<Da vu nekei le tsugbayin n uduniya kakau, da vu pecekei le idika. Da a lya'i idika i Heshibon i mogono Sihon n kuvon, n idika i Bashan i mogono Ogu.

²³ Da vu zuwai muku n le n yimkpa tsu azangata a gaḍi. Da vu tukai le a idika i na vi ya'in uzuwakpani vi ta e kuneke ikaya i le.

²⁴ Da ntsukaya n le n uwai a lya'i ukaṇi wi idika i Kana'ana, da vu lyai le melentsu vu bana vu lya'i irala i le n kuvon. Da vu nekei aza a Kana'ana ekiye e le, nu ngono n uma a idika ya dem adama a na a ya'anka le tsu na a cikalai.

²⁵ Uma a nu isa ta likuci yi ukanji, n idika i na yi n tsuta kau. Da isai i'uwa n ili i singai-singai i na yi punu n ayinva a na a gavaḷi de n ashina a itacishi nu ndanga n zaitu nu ndanga ma umaci n a bundaḷi. Da a lya'i, a cuwai, ali da a ya'in i kyamba, da a panai uyo'o wi ili singai i na avu vu ya'ankai le gbani.

²⁶ <<Ama da a kpaḍaḷi kupana a ya'in ugbamukaci, da a vadalukpakai wila u nu kucina. Da una eneki a nu, aza a na odokushi le o bono wa a nu. Nannai da a ya'ankai nu unushi wa a bundaḷi.

²⁷ Adama a nannai da vu nekei le ekiye a irala i le aza a na a takacikai le. A kaṭsuma ka atakaci e le, da a tukai nu n maṣhi me le, da tana vu panakai le de gaḍi, vu panai asuvayali e le da vu suki aza a na a isai le ekiye a irala i le.

²⁸ Ama a makyan ma na a ciyaḷi wuvuki, da o doku a ya'in kagbanigbani a aṣhi a nu. Da vu nekei le ekiye a irala i le, a lya'akai le tsugono. N nannai dem, a na a tawaḷi n maṣhi me le wa a nu, da vu panakai le de gaḍi, a makyan dem vu tsu isa le ta adama a ucigi wa a bundaḷi u nu.

²⁹ Vu barangu le ta adama a na o bono o tono wila u nu, ama da a ya'in ugbamukaci a iwain kutono wila u nu, a ya'in unushi da o goyoi kadanshi ka nu. Ko a na wo okpoi sai vuma u tono wila daḍa u kuciya wuma. Da a ya'in ugbamukaci n ugbamiwasuvu, a iwain kutono kadanshi ka nu.

³⁰ Adama a ucigi u nu, vu yongo ta n e le aya n a bundaḷi, vu suki n Ayinviki a nu a ya'ankai le kadanshi a una n eneki a nu. Ama n nannai dem da a iwain kupanaka wu. Da vu doku vu nekei le ekiye uduniya u yoku u lya'akai le tsugono.

³¹ Ama adama a ucigi u gbayin u nu, vu una le raḱa-raḱa ba. Adama a na avu Kaṣhile vuza va asuvayali da.

³² <<Gogo na Kaṣhile kaṣu vuzagbayin, vuza vu tsura vuza vu ili i wovon vuza na u tsu shatangu uzuwakpani, n vuza vu ucigi u na u tsu saba'a ba, kaṭa vu goyo atakaci a tsu ba. Atakaci a na a tawaḷi wa aṣu nu ngono n tsu n aza e kelime aṣu n anan ganu aṣu n eneki a tsu n ikaya i tsu n uma a nu raḱa, ili i na i diakai a makyan ma ngono ma aza a Asuriya ali a kutawa ayin a nampa.

³³ Ama ɗa vu ya'ankai tsu kasingai ni ili i na i ciyai tsu raka, vu ya'ankai tsu kamayun ko a na wo okpoi tsu nusaka wu ta.

³⁴ Ngono n tsu n aza kelime a tsu n anan ganu atsu n ikaya i tsu o tono kuyotsongusu ku nu ba. A zuwa atsuvu e le a wila u nu ba. Ko feu a panaka kadanshi ka na vu danai le ba.

³⁵ Ko a na wo okpoi a gandra wu ba a kasukpa kagbanigbani ke le ba. Ko a na wo okpoi i ta n tsugono ci le, kpamu a pana ta uyo'o u kasingai ka nu. Vu nekei le idika i tsuta n abundai.

³⁶ Lana atsu agbashi a da ci, a idika i na vu nekei ikaya i tsu, a lya'a umaci wu ndanga n ili i na yi punu, atsu da na tana agbashi a da.

³⁷ Adama a unushi u tsu, uciyi wa abundai wo okpoi ekiye o ngono n na vu zuwakai tsu, a ikyamba i tsu n ili ku zuwa i tsu, ngono ma a kuya'an tsu na uga'in le. Atsu tsu okpoi a katsuma ka atakaci.

Uma ushuki kutono wila wa

³⁸ <<Adama ili i na i ciyai tsu raka, da atsu uma a Isaraila ci a kuya'an uzuwakpani u nampa, kpamu ci a kudana u da. Aza e kelime a tsu n aza e Levi n anan ganu a tsu da a zuwai atambari e le.

10

¹ <<Na da ula a uma a na a zuwai ekiye a katagarda ka uzuwakpani ka na a lapai n katambari ka, ayi Nehemiya gomuna maku ma Hakaliya n Zedekiya,

² Ula anan ganu a na tankpamu a zuwa ekiye a katakarda ka, ele da Seraya n Azariya n Irimiya,

³ n Pashuru n Amariya n Malikiya,

⁴ n Hatushi n Shebaniya n Maluki,

⁵ n Harim n Meremotu n Obodiya,

⁶ n Daniyan n Gineton n Baruku,

⁷ n Meshulam n Abija n Mijamin,

⁸ n Ma'aziya n Biligai n Shemaya.

⁹ Ula aza e Levi tankpamu ele da, Jesuwa maku ma Azaniya m Binuyi vu kpa'a ku Henadadu, n Kadimiyelu,

¹⁰ n aza e le, Shebaniya n Hodiya n Kelita n Pelaya n Hanan,

¹¹ n Mika n Rehobu n Hashabiya,

¹² n Zakuru n Sherebiya n Shebaniya,

¹³ n Hodiya m Bani m Beninu.

¹⁴ Na da ula aza e kelime a na a zuwai ekiye e le, ele da, Paroshi n Pahatu-mowabu n Elam n Zatu m Bani,

¹⁵ m Buni n Azagada n Bebayi.

¹⁶ n Adonija n Bigawai n Adini,

¹⁷ n Ateru n Hizekiya n Azuru,

¹⁸ n Hodiya n Hashum n Bezayi,

¹⁹ n Harifa n Anatotu n Nebayi,

²⁰ n Magapisha n Meshulam n Heziru,

²¹ n Meshezabelu n Zadoku n Jaduwa,

²² n Pelatiya n Hanan n Anaya,

²³ n Hosiya n Hananiya n Hashubu,

²⁴ n Haloshi n Piliha n Shobeku,

²⁵ n Rehum n Hashabana n Maseya,

²⁶ n Ahija n Hanan n Anan,

²⁷ n Maluka n Harim m Ba'anahu.

²⁸ Uma a na a buwai ele ɗa, anan ganu n aza e Levi n aza a kindi ku utsutsu wa A'isa a gbayin n aza a ishīpa n aza a ulinga wa A'isa a Gbayin n aza a na e pecei kaɗi ke le n uma a idika adama a na o tonon wila u Kashile. Ele na raka n amaci e le n muku n le olobo nu nkere, aza a na e kuyeve ili i na i a kudanasa,

²⁹ ɗa a gɓabai kaɗi n aza e le n aza e kelime, ɗa a ya'in akucina a danai, ya'an una u wuya u tonon tsu ɗa baci tsu kpaɗai kutono wila u Kashila, u na e nekei Musa kagbashi ka Kashile. A kucinai a danai, i ta o kutono wila n kadanshi ka ni n ili i kutono i vuzavaguɗu Kashile ka tsu.

³⁰ Ci ya'an ta uzuwakpani tsu danai ci e kuneke nkere n tsu olo uma a idika ya ko olobo a tsu a zuwa nkere n uma a idika ya ba.

³¹ Da baci uma a idika ya a tukaɗi nu ucanuku u kudenge u le a kanna ka Ashibi ko a kanna ka cida ko yoku, ci a kutsula u ɗa ekiye e le ba, a kaya ke cindere dem ci a kucimba ashina a tsu ba, kpamu ci ta a kucinukpaka yaba dem kutan ku ni.

³² <<Tsu ushuku ta yaba dem vu tsu wi ta e kuneke ngura n tawun ma azurufa a kaya dem adama a ulinga u kpa'a ku Kashile ka tsu,

³³ azurufa a nampa adama o boroji vu na a zagbai n kune'en ku kiya ku kanna dem, nu nnama adama a alyuka o kusongu a kanna dem, a lyuka a kanna ka Ashibi n kaɗiwa ko wotoi u savu, n kaɗiwa ka na a zuwai, n kune'en kakau ku cida n kune'e ka ku takpaka unushi wa aza Isaraila n ku ulinga u kpa'a ku Kashile ka tsu.

³⁴ A tsu anan Ganu n aza e Levi n uma a na a buwai ci ta a kuya'an kazagba adama a na tsu ciya makyan a kaya a na kpa'a dem ka kutuka nu ndanga n na o kusonku alyuka o kusongu a katalikalalyuka ka Vuzavaguɗu Kashile ka tsu, tsu na wila wa wi uɗani.

³⁵ Ci ya'an ta kpamu uzuwakpani ci ta e kuneke ili ya ashina a tsu i na i gitai kuge'we n umaci wu ndanga n na n gitai kuge'we a kaya dem a kpa'a ku Vuzavaguɗu.

³⁶ Ci ta kpamu a kutuka n muku mu ugiti n tsu nu mi ili i kuzuwa i tsu n ushiga wa anaka nu wu nlala a ubuta u anan ganu aza a na i a kuya'an ulinga a kpa'a ku Kashile ka tsu tsu na wi uɗani.

³⁷ Ci ta a kuzuwa ili i ya ashina a tsu i na i gitai ke ge'we a mpon n kpa'a ku Kashile ka tsu. Ci ta a kutuka n anan ganu n kune'e ku kiya ki ishina i na i gitai kuge'we n kune'e ku tsu dem n ku umaci wu ndanga n ku makyan n ku mani'in ma zaitu. Ci ta e kuneke ili i te a katsuma ka kupa wa aza e Levi aza a na i a ku isasa ili i te a katsuma kupa a likuci dem.

³⁸ Ganu vu te a katsuma ka kumaci ku Haruna wi ta a kushamgba n aza e Levi, a makyan ma na i a ki isa kune'en ki ili kashina ya. Ele aza e Levi a i ta a ku utaka feu ili i te a katsuma ka kupa ka na isai va a banka a mpon n kpa'a ku Kashile ka tsu.

³⁹ Aza a Isaraila n aza e Levi i ta a kutuka n kune'en ku le ki i kashina n makyan n ma'in ma zaitu a mpon. A ubuta u na ucanuku wu ulinga wu ubuta u cida wi. Devu n Ubuta u na anan ganu n aza a kuya'an u linga, n aza a kindi n aza a ishīpa i a idashi. Ci a ku kasukpa A'isa a gbayin a Kashile ka tsu ba.>>

11

Aza a na a ɗasangi a Urishelima (1 Ar 9:1-34)

¹ Aza e kelime a uma a Isaraila a ɗasangi a Urishelima. Da aza a na a buwai a ya'in kazagba adama a na a tuka n kumaci ku te a katsuma ka

kumaci kupa, aza a na a kudasingu a Urishelima likuci i cida, da a kasukpai kumaci kuci ku dasangi a likuci i le.

² Da uma a zuwakai aza a na e nekei kaci ke le a dasangu a Urushelima unasingai.

³ Na da aza e kelime a ubon u Yahuda aza a na a dasangi a Urushelima, ko a na wo okpoi uma a Isaraila n anan ganu n aza e Levi n aza a na a kuya'an ulinga a kpa'a ku Kashile n kumaci ka aza a na a kuya'anka Sulemanu ulinga a dasangi yaba dem a ubuta u ni a ubon u Yahuda.

⁴ Na da ula aza e kelime a na utai a Yahuda m Bayami a dasangi a Urushelima. A kumaci ku Yahuda, ele da, Atahiya maku ma Uziya matsukaya ma Zakariya a kpa'a ku Amariya maku ma Shefatiya, matsukaya ma Mahalale a kumaci ku Perezu.

⁵ Maseya maku ma Baruku, matsukaya ma Koli-hoze a kpa'a ku Hazaya maku ma Adaya maku ma Joyaribu maku ma Zakariya a kumaci ku Shela.

⁶ Kumaci ku Perezu ku na ki a idashi a Urushelima i ta uma amangatawanshi n amangatatsu n kunlaji (468). Raka vu le ali utsura a da.

⁷ A kumaci ku bayami ele da, Salu maku ma Meshulam matsukaya ma Joweda a kpa'a ku Pedaya, maku ma Koliya, maku ma Maseya, maku ma Itahiyelu, maku ma Jeshaya,

⁸ aza a ni tankpamu ele da, Gabayi n Salayi i ta uma amangatawunkuci n kamanga n kulaji (928).

⁹ Juwelu maku ma Ziciri ayi da vuzagbayin vi le, n Yahuda maku ma Hasenuwa da kabanke ka vuzagbayin vu likuci ya.

¹⁰ Anan ganu ele da, Jedaya maku ma Joyaribu n Jakin,

¹¹ n Seraya maku ma Hilikiya, matsukaya ma Meshulam, a kpa'a ku Zadoku, maku ma Merayotu, maku ma Ahitubu, vuza vu kelime vu Kpa'a ku Kashile,

¹² n abanki a ni, aza a na i a ulinga kobolo punu a kpa'a ku Kashile ka i ta uma amangatawunkunlaji n kamanga n e re (822). Adaya maku ma Jeroham, matsukaya ma pelaliya, maku ma Amazi, maku ma Zakariya, maku ma Pashuru, maku ma Malikiya,

¹³ n abanki a ni, aza e kelime ka i'uwa ele da, uma amangatawenre n amangere n ere (242), Amashisayi maku ma Azarelu, matsukaya ma Ahazayi, a kpa'a ku Meshilemotu, maku ma Imeru,

¹⁴ n abanki a ni ele da, uma amangatawun n kamanga n kunlaji (128). Vuza kelime vu le ayi da Zabadiyelu maku ma Hagedolim.

¹⁵ Aza e Levi tankpamu ele da, Shemaya maku ma Hashubu, matsukaya ma Azirikam, a kpa'a ku Hashabiya, maku ma Bani,

¹⁶ Shabetayi n Jozabadu ele da, aza e kelime ka aza e Levi, aza a na o kukondo ulinga u pulai u Kpa'a ku Kashile.

¹⁷ Mataniya maku ma Mika, matsukaya ma Zabadi, a kpa'a ku Asafa, ayi da vuza na u tsu canana ishipa i kucikpa i baci avasa, Bakubukiya vuza te a katsuma ka aza a ni, ayi da kabanke ka Mataniya n Abuda maku ma Shamuwa, maku ma Galalu, maku ma Jedutun.

¹⁸ Aza e Levi a na i a dasangi a likuci i cida ele da, uma amangatawenre n amanganshi n anashi (284).

¹⁹ Aza a kinda ku utsutsu ele da, Akubu n Talumon n abanki e le, aza a na a tsu inda utsutsu wa A'isa a gbayin ele da, uma amangatawun n amangatatsunkupa n e re (172).

²⁰ Kagimi ka uma a Isaraila, n anan ganu n aza e Levi, yaba dem u dasangi a ubuta u ni a likuci i Yahuda.

²¹ Ama aza a ulinga wa A'isa a gbanyin i ta idashi a kusan ku Ofelu. Ziha n Gishipa ele da aza a ulinga A'isa a gbayin.

²² Vuzagbayin va aza e Levi a na i a Urushelima ayi da Uzi maku ma Bani matsukaya ma Hashabiya, a kpa'a ku Mataniya maku ma Mika a kumaci ku Asafa da. Kumaci ku nampa ku da aza e kelime ka aza a ishipa a Kpa'a ku Kashile.

²³ Aza a ishipa a ya'an ta ulinga tsu na mogono ma danai le a ya'an a kannan dem.

²⁴ Petahiya maku ma Meshezabelu, a kumaci ku Zera maku ma Yahuda, ayi da kashi ko mogono ma Pashiya a ukuna wi ili raka i uma a Isaraila.

²⁵ Ukuna u likuci i kenke'en n apulaka e le, uma a Yahuda o yoku i ta idashi a Kiriyatu-araba n likuci i kenke'en i ni, a Dibon n likuci i kenke'en i ni, Jekabizelu n likuci i kenke'en i ni.

²⁶ Da kpamu a dasangi a likuci i Jesuwa n Molada, a Betu-peletu,

²⁷ N Hazaru-shuwalu, m Biyasheba n likuci i kenke'en i ni.

²⁸ N Zikilagu n Mekona n likuci i kenke'en i ni.

²⁹ N likuci i Eni-romon n Zora n Jarumutu.

³⁰ N Zanowa n Adulam ni i likuci i kenke'en i le, a dasangi a Lakishi n apulaka a na i devu n ayi, n Azeka n likuci i kenke'en i ni. Ta a dasangi de nannai ili i na i dikai a Biyasheba ali a kubana kadakai ka Hinomu.

³¹ Ntsukaya m Bayami tankpamu a dasangi a Geba n Mikamashi n Ayiya m Betelu n likuci i kenke'en i ni.

³² Da a dasangi a likuci i Anatotu n Nobu n Hananiya,

³³ N Hazoru n Rama n Gitiyim,

³⁴ N Hadida n Zeboyim n Nebalatu,

³⁵ Lodu n Ono n kadakai ka aza a ulinga wa ekiye.

³⁶ Da e pecei aza e Levi o yoku aza a na i a Yahuda, a zuwai le a dasangi a ubon wu idika i Bayami.

12

Anan ganu n aza e Levi

¹ Na da anan ganu n aza e Levi a na o bonoi n ugbashi ele da, Zarubabelu maku ma Shiyatiyelu n Jesuwa.

Anan ganu

Ele da Serayiya n Irimiya n Ezira,

² Amariya n Maluka n Hatushi,

³ N Shekaniya n Rehum n Meremotu,

⁴ n Ido n Ginetoyi n Abija,

⁵ Mijamin n Ma'adiya n Biliga,

⁶ Shemaya n Joyaribu n Jedaya,

⁷ Salu n Amoku n Hilikiya n Jedaya. Ele da aza e kelime anan ganu kobolo na aza e le a ayin Jesuwa.

⁸ Aza Levi ele da,

Jesuwa m Binuyi n Kadimiyelu n Sherebiya n Yahuda n Mataniya vuza na ayi n aza a na a ci canana ishipa i kucikpa.

⁹ Bakubukiya n Uni n aza a ni a na a tsu ushuku ishipa.

Kumaci ku Jesuwa ganu vu gbayin

¹⁰ Jesuwa u matsai Joyakim, Joyakim u matsai Eliyashibu, Eliyashibu u matsai Joyada,

¹¹ Joyada u matsai Janata, Janata tankpamu u maci Jaduwa.

¹² Na ɗa ula aza e kelime ka i'uwa yi ikaya i anan ganu a ayin a na Joyakim wi ganu vu gbanyin, ele ɗa,

Meraya vuza vu kelime vu kpa'a ku Seraya.

Hananiya ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Irimiya,

¹³ Meshulam ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Ezira;

Jehohanan ɗa vuza vu kelime ku kpa'a ku Amariya.

¹⁴ Janata ɗa vuza vu kelime ku kpa'a ku Maluka Isufu ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Shebaniya.

¹⁵ Adana ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Harim, Helekayi ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Merayotu.

¹⁶ Zakariya ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Ido,

Meshulam ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Gineton.

¹⁷ Zikiri ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Abiya,

i ta kpamu n vuza vu kelime vu kpa'a ku Miniyamin. Pilitayi ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Mo'adiya.

¹⁸ Shamuwa ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Biliga,

Jahonata ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Shemaya.

¹⁹ Matenayi ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Joyaribu,

Uzi ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Jedaya.

²⁰ Kalayi ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Salu

Eberu ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Amoku.

²¹ Hashabiya ɗa vuza vu kelime vu kpa' ku Hilikiya,

Netanelu ɗa vuza vu kelime vu kpa'a ku Jedaya.

²² A makyan ma na Dariyu wi o tsugono tsu Pashiya ɗa a ɗanai ula aza e kelime a i'uwa yi ikaya ya aza e Levi n anan ganu a ayin Eliyashibu, ele ɗa Joyada n Johanan n Jaduwa.

²³ Da kpamu a ɗanai ula aza e kelime a i'uwa yi ikaya ya aza e Levi a katagarda ka tsumani a ayin a Johanan maku ma Eliyashibu.

²⁴ Na ɗa ula aza e kelime a i'uwa ya aza e Levi. Hashabiya n Sherebiya n Jesuwa maku ma Kadimiyelu n aza e le a na a tsu shamgba e kelime ka aza a na a tsu canana ishipa i kucikpa, kapashi kete a ku canana kete a kushuku, tsu na Dawuda vuma vu Kaşhile u danai.

²⁵ Aza a kindi ku utsutsu wa A'isa a gbayin a na i ubon u kunu ku kuzuwa ele ɗa, Mataniya n Bakubukiya n Obodiya n Meshulam, n Talumon n Akubu.

²⁶ Raƙa uma a nampa ɗa a ya'in ulinga a ayin a Joyakim maku ma Jesuwa, maku ma Jozadaku, a ayin a na Nehemiya wi o tsugono. A makyan ma nanlo Ezira kadani ɗa ganu.

Erengi mashilya ma Urushelima

²⁷ A makyan ma na i e kerengu Urushelima va, ɗa e dekei aza e Levi a ubuta u na i dem, a tawai n e le a Urushelima adama a na a ya'an kaɗiwa ke kerengu n ishipa i kucikpa n tsuwa'i tsu ugoɗi n umolu nu ndele.

²⁸ A tukai n aza a ishipa kakau a na i a likuci i kenke'en i na yi ukara'i n Urushelima n likuci i kenke'en i Netofa,

²⁹ ili i na i ɗikai a Betu-giliga, n ubon u Geba n Azamavetu, adama a na aza a ishipa a ma'asaka ta kaɗi ke le i'uwa ukara'i n Urushelima.

³⁰ Ana anan ganu n aza e Levi a takpai nshinda n le, ɗa a takpai nshinda n uma n utsutsu n mashilya ma likuci ka.

³¹ Da n zuwai aza e kelime a Yahuda a kumba gaɗi vu mashilya ma. Da kpamu n zuwai aza e kelime a ishipa u gboku u re o tonon mashilya ma. U gboku u te u tonon ubon u ɗakai ali a kubana a Utsutsu u Kaƙiza.

³² Da Hoshaya n kagimi ka aza e kelime a Yahuda o tonon le,

³³ n Azariya n Ezira n Meshulam,

³⁴ n Yahuda m Bayami n Shemaya n Irimiya feu o tonoi le.

³⁵ Kobolo ka anan ganu ko yoku ko tonoi le n a likai igbala n Zakariya maku ma Janata matsukaya ma Shemaya a kpa'a ku Mataniya, n maku ma Mikaya n maku ma Zakuru n maku ma Asafa,

³⁶ A katsuma ka aza a ni, anan Shemaya n Azarelu n Milalayi n Gilalayi n Ma'ayi n Netanelu n Yahuda, kobolo n Hanani. raka vu le i ta n ucanuku wi wa'ashi tsu na Dawuda vuma vu Kashile u danai, Ezira da malum ma na mi o kuto no n e le.

³⁷ A lya'i kelime nu nwalu ili i na i dikai a Utsutsu u ashi a mini a kumbai adasukpatsu a kubana a ubuta u na u la'i n ugadi a mashilya ma likuci i Dawuda ya. O tonoi n tsugadi tsu kpa'a ku Dawuda ali a kubana a Utsutsu u Mini n tsugadi tsu likuci i Urushelima.

³⁸ Kobolo ka aza a ishipa ke i re tankpamu o tonoi ugula n ubon u gadi u mashilya ma. Da n tonoi le ali a gadi vu mashilya ma n kagimi ka uma, tsu tonoi n ubon u kuma'a ku ugadi ku na a ci ya'an boroji ali a kubana a Mashilya ma Wanshi.

³⁹ Da tsu tonoi n Utsutsu u Ifrayimu, n Utsutsu u Jeshana, n Utsutsu wa Adan, n kuma'a ku ugadi ku Hananelu n Kuma'a ku ugadi Amangatawun, a kubana Utsutsu wu Nlala. Ana tsu yawai a Utsutsu wa aza Kindi da tsu shamgbai.

⁴⁰ Ta aza ishipa a ugboku u re wa a shamgbai a ubuta u le a kpa'a ku Kashile. Ta mpa feu n kagimi ka nkoshi m gbara-gbara ci ya'in nannai,

⁴¹ A katsuma ka anan ganu aza a kulika igbala ele da, Eliyakim n Ma'aseya n Miniyamin n Mikaya n Eliyoni n Zakariya n Hananiya feu.

⁴² N anan Ma'aseya n Shemaya n Eliyaza n Uzi, n Jehohanan n Malikiya n Elam n Eza feu. Jezarahiya u tonoi n aza a ishipa ya, da a ci canana ishipa n utsura kau.

⁴³ A kanna ka nanlo ka'a a ya'in kune'e n abundai, da uma a ya'in mazanga kau adama a na Kashile ka ya'anka le ta ili mazanga. Amaci n muku feu a zangana ta. Ali aza a da'in a panai yoroli i mazanga a Urushelima.

Ofobuso adama a ulinga wa A'isa a gbayin

⁴⁴ Makyan ma nanlo ma'a a zuwai aza a na a kinda mpon n na a tsu zuwa ili i kashina i na uma o bolongi, n ili i kashina i na i gitai kuge'we n ili i te a katsuma ka kupa i na a tsu tuka. Uma i ta a kukana kubolongu ili ya ashina a na i ukara'i n likuci ya, kata a tuka punu o mpon ma adama anan ganu n aza e Levi, tsu na kuyotsongusu ku dansai, da tana aza a Yahuda a panai uyo'o tsu na anan ganu n aza e Levi i a kuya'an.

⁴⁵ Da anan ganu n aza e Levi o tonoi wila u kucikpa Kashile ke le, n wila u kutakpa nshinda, tsu na Dawuda n maku ma ni Sulemanu a danai. Ta feu aza a ishipa n aza a kindi ku utsutsu wa A'isa a gbayin a ya'in nannai.

⁴⁶ N ayin a cau de, a makyan ma Dawuda mogono n Asafa, aza e kelime ki ishipa i ta lo, ishipa i kucikpa Kashile feu yi ta lo.

⁴⁷ A ayin a Zerubabelu n ayin e Nehemiya, aza a Isaraila raka e neke ta aza a ishipa n aza a kinda ku utsutsu ili i na a zuwai le e neke. da kpamu a takpakai aza e Levi kune'e ku le, da aza e Levi a feu a takpakai kumaci ku Haruna anan ganu kune'e ku le.

13

Kulapulu ku ukocishi ku Nehemiya

¹ A kanna ka nanlo ka'a e kecei katagarda ka wila u Musa atsuvu a uma dem a kupana da a cinai punu udani a danai, kata vuza vu Amon n vuza vu Mowabu a uwa a ubuta u uma a Kashile ba.

² Adama a na aza a Amon n aza a Mowabu e ne'e aza a Isaraila ilikulya'a n mini mo kuso'o ba, ana utai a idika i Masar. Da a kucikpa e nekei Balam ikebe u ya'anka uma a Kashile unawuya, ama da Kashile ka tsu ko bonokoi unawuya wo okpoi unasingai.

³ Ana aza a Isaraila a panai wila u Musa wa, da o rononoi kaci ka le a katsuma ko omoci.

⁴ Kafu makyan ma nampa ci na de a zuwa Eliyashibu ganu u lana unu a kuzuwa ku Kpa'a ku Kashile ka tsu. Adama a na wi ta n kumaci n Tobiya,

⁵ da u nekei Tobiya kunu ku kuzuwa ku gbanyin ku na ishi a tsu zuwa ili i kashina n ki ili i magulani n ku ucanuku u na a ci ya'anka ulinga A'isa a gbayin, n ili ite a katsuma ka kupa n makyan ma savu n mani'in ma zaitu tsu na e kecei adama aza e Levi n aza a ishipa n aza a kindi ku utsutsu wa A'isa a gbayin, n kune'e adama anan ganu.

⁶ Ana ili i nanlo i gitai, mpa punu a Urushelima ba, adama a na a kaya kamangankupa n ke i re ko tsugono tsu Atazesu vuza vu Babila, da m banai u mogono. Makyan kenu da n folonoi mogono adama a na m bono a Urushelima.

⁷ Ana m bonoi a Urushelima, da n cinai ili i gbani-gbani i na Eliyashibu u ya'in, u fobusokoi Tobiya kunu punu anunu a ulanga u Kpa'a ku Kashile.

⁸ Da n ya'in wupa u kau, mu utukai n ucanuku u Tobiya raka n taduki u da pulai.

⁹ N zuwai a takpa nshinda n unu ka tsu na wila u danai, da n bonokoi punu ucanuku u Kpa'a ku Kashile, kobolo n kune'e ki ili kashina n ki ili i magulani.

¹⁰ Da n yevei uma e neke utafu u na a danai le e neke ba, adama a nannai da aza e Levi n aza a ishipa n aza a na o tsu tonon ukuna wa A'isa a sumai o bonoi a shina e le.

¹¹ Da n dansukai aza a gbara-gbara a me ecei le, <<Yidai i zuwai da i kasukpai kpa'a ku Kashile tsu nampa?>> Da n dekei aza e Levi n aza a ishipa n zuwai le o bono a ubuta wu ulinga u le.

¹² Da aza a Yahuda raka a tukai n ili ite a katsuma ka kupa ki ili i kashina n makyan ma savu n mani'in ma zaitu punu a unu a kuzuwa.

¹³ Da n zuwai Shelemiya ganu n Zadoku kadani n Pedaya vuza vu Levi, a lana n unu a kuzuwa. Da kparam zuwai Hanan maku ma Zakuru, matsukaya ma Mataniya, wo okpo kabanke ke le, adama a na e yeve le ta uma a mariki a da, a zuwai le okpo aza e kupece ku aza e le ili i na uma a tukai.

¹⁴ Kashile ka va, ciba nu mpa a kakuna ka nampa, kata vu purangu ulinga wu usubi una n ya'in adama a Kpa'a ku Kashile ka va ba, n adama a ulinga u na i a kuya'an a kpa'a ka.

¹⁵ A ayin a nanlo me ene ta uma a Yahuda a kuya'an makyan, n a zuwakai njaki le aburuma a ishina n makyan n umaci u mambulu u ucanuku kakau a ku tawasa a Urushelima a kanna ka Ashibi. Da n dansukai le kata e denge ucanuku wi ilikulya'a kanna ka nanlo ba.

¹⁶ Uma a Taya aza a na i a idashi a Urushelima a tuka ta n adan n ucanuku kakau wi idengushi i le wa aza a Yahuda a kanna ka Ashibi, punu Urushelima.

¹⁷ Da n dansukai aza a gbara-gbara a Yahuda n danai le, <<Ili i gbani-gbani i yidai yi a kuya'an na? Yi a kulangasa kanna ka Ashibi.

¹⁸ Ta ikaya i da i ya'in nannai ba? Ali da Kashile ka tukai tsu n madukpa a likuci i nampa ba? Gogo na i ciga ta i zuwa Kashile ya'an wupa n aza a Isaraila, adama a kanna ka Ashibi ka na yi a kulangasa na.>>

¹⁹ Da n zuwai a bayangu su utsutsu u Urushelima a ugiti u kanna ka Ashibi n kulivi, kata kpamu utsutsu wa u yongo ubayangi ali kanna ka Ashibi ka laza. Da n zuwai aza a ulinga a va inda utsutsu, adama a na kata a uwaka n ucanuku punu a kanna ka Ashibi ba.

²⁰ Kute ku da ko ku re ba aza a idengushi asai lo pulai vu mashilya ma likuci i Urushelima ya ba.

²¹ Ama da m barangi le, n danai, <<Yidai i zuwai da yi a ku asusa paki n mashilya? Da baci i doku i ya'in ili i nampa mi ta a kukana da.>> Ili i dikai a kanna ka nanlo odoku a tawa e kuden a kanna ka Ashibi ba.

²² Da n zuwai aza e Levi a takpai nshinda n le kata a bana inda utsutsu, adama a na o tonon wila u kanna ka Ashibi ka ko yongo cida.

Kashile ka va, ciba nu mpa adama a ukuna u nampa, kata vu pana asuvayali a va n ucigi u nu u ko wannai.

²³ A makyan ma nanlo, da me enei aza a Yahuda n abundai a na a zuwai amaci aza a Ashidodu n aza a Amona n aza a Mowabu.

²⁴ Muku n le n yoku a kuya'an kadanshi n kelentsu ka aza a Ashidodu n kelentsu ka uma o yoku kau, ali a kpaɗai kufuda kudansa n kelentsu ke le ka Yahuda.

²⁵ Da n dansukai le kau, da kpamu n ya'ankai le una, n lapai aza a yoku e le ali n mada anji e le, n zuwai le a kucinai n Kashile a danai, <<I o kudoku ku neke nkere n le uma a na i aza a Yahuda ba a zuwa, ko a dika muku n amaci n le ba.

²⁶ Da n danai le, icu'u i kuzuwa ka amaci a nampa a da i zuwai Sulemanu mogono ma Isaraila kuya'an unushi ba? A katsuma ku uduniya dem babu mogono ma na ma ya'in ci ni. Kashile ka ni ka cigai ta, ali da Kashile ka zuwai ni wo okpoi mogono mi Isaraila raka, ama omoci a maci a da a zuwai ni u nusai.

²⁷ Ci a ku ushuku n ili i na yi a kuya'an ba, ali ci ya'an kagbanigbani kanampa ka unambi wu usubi u Kashile ka tsu, ali tsu kuzuwa omoci amaci.>>

²⁸ Maku me te a katsuma ka muku mo olobo n Joyida, maku ma Eliyashibu ganu vu gbayin, u zuwai mekere ma Sanbalatu vuma vu Betu-horon. Da n lokoi ni u dangulo.

²⁹ Kashile ka va ciba n e le, adama a na a natukpa ta ulinga u anan ganu n uzuwakpani wu ulinga u anan ganu n aza e Levi.

³⁰ Ta n takpakai anan ganu n aza e Levi nshinda mi ili i na yi ya aza a Yahuda ba, n zuwai le ulinga, yaba dem n ulinga u ni.

³¹ Da kpamu n fobusoi tsu na a ku tawasa nu ndanga n kuya'anka alyuka o kusongu a makyan ma na wu untsai, n tsu na kpamu a kutuka ili i kashina i na i gitai kuge'we.

Kashile ka va, ciba nu mpa.

Katagarda ka Esta Kubayuwa

Ukuna u na wi punu a katagarda ke Esta, u ɗa u ya'an ta a kpa'a ku mogono ma Pashiya. Ukuna wa u ya'an ta we egbere vu na e ci deke Esta, adama a utsura u kaɗu u na wi n u ɗa, n tsu na u u nekei kaɗi ka ni ɗa wi isai aza a ni a na irala i le yi ishi a kuna. Katagarda ka ka ya'an ta kadanshi tsu na ugiti u kaɗiva ka Purim ki, n tsu na a tsu ya'an ka'a.

Ili i na yi punu udari a katagarda ka nampa:

Esta wo okpoi egbere, 1:1--2:23

Kusheshe ku gbani-gbani ku Hama, 3:1--5:14

A unai Hama, 6:1--7:10

Aza a Yahuda a lya'i irala i le n kuvon 8:1--10:3

Kaɗiva ko Mogono Ahasuru

¹ Ili i na i ya'in a ayin o tsugono tsu Ahasuru i ɗa na. Mogono ma nampa ma lya'a ta tsugono tsu ubon wi idika amangatawun n kamanga n i cindere (127), u gitai a ubon wi idika i Kushi a kubana a Itopiya.*

² A ayin a nanlo mogono Ahasuru ayi a kulya'a tsugono a likuci i gbayin Susa.

³ A kaya ka tatsu ko tsugono ci ni, ɗa u fobusoi kaɗiva adama aza e kelime nu nkoshi m gbara-gbara a ni dem. Ovonsi o osoji a Pashiya m Midiya nu ngono, n aza gbara-gbara a na i ubon u nanlo wa ɗa a o bolongi lo dem.

⁴ Ali ayin amangatawun n amanganashi (180) ayi o kuyotsongu uciyi u ni n tsugbayin ci ni n tsugono ci ni dem.

⁵ Ana ayin a nampa a lazai ɗa mogono mo doku mo fobusoi kaɗiva ko yoku ka ayin e cindere, punu e kefeke ka gbayin ka ni, adama a uma a gbagba'in n aza a na a buwai ɗa i idashi punu a Susa dem.

⁶ Ubuta wa wi ta n arikinla a ari m mini mu usuni u sakushi. A kala ta ubuta wa n eleje ari a singai n aza a na o yotsoi mini ma maɗiya. Da a kalai ubuta wa nu nkawani ma azurufa, a sabangi le a kumi'i ka atali a na i n uga'in u kinda. Akuba o yoku i ta lo kpamu a na a ya'in n azurufa n azanariya. Da a zuwai le lo pulai vu kpa'a ku mogono vu na kpamu a ya'in n atali a singai a na eshe'wei a katali, n usumbi u mini kakau.

⁷ Da e nekei uma makyan n icu'u yi nkoko'o ma azanariya kakau, babu mokoko ma na mi icu'u ite n vu toku, makyan mo mogono kpamu a sanke vuza ba, e nekei yaba dem tsu na uciyi u mogono wi.

⁸ Tsu na mogono ma danai u kasukpa ta komoci dem u so'o ili kuso'o tsu na u cigai, adama a na kpamu u dana ta agbashi a ni e neke yaba dem icu'u i makyan i na u cigai.

⁹ egbere Vashita u ya'ankai feu amaci kaɗiva adama a amaci a na i e kefeke ko Mogono Ahasuru.

A takpai Vashita o tsugono tsu egbere

¹⁰ A kanna ke cindere ka kaɗiva ka, ana mogono Ahasuru wi a katsuma ko kuso'o ɗa u danai ndari n ali n cindere aza a na e ci neke yi ilikulya, ele ɗa anan Mahuma, m Bizata, n Harubone, m Bigata, Abata n Zita kobolo n Kakasu,

* **1:1 1:1** Ahasuru n Atazesu kula kute ku ɗa

¹¹ a tuka₁ yi n egbere Vashita u uki n oroli, adama a na u yotsongu tsuloboi ci ni u uma a₁ ni, n aza a gbagba'in adama a na wi ta₁ n tsuloboi tsu kinda kau.

¹² Ana aza a na i a kinda mogono a danai ni usuki u mogono, da egbere Vashita u iwain kubana usuki u mogono wa. Da mogono ma ya'in wupa da ka₁du ka₁ ni ka₁ kulai₁ kau.

¹³ Da mogono ma la₁nsai odoki a ubuta₁ wu eyevi a kakuna n aza na i n uyevi u wila₁ n afada, tsu na u kiwanai kuya'ansa.

¹⁴ Aza a na i devu m mogono ele da Kashena, n Shitaru, n Adimita, n Tarishisa, m Merasu, m Marsena, m Memukan, uma a gbara-gbara₁ e cindere aza a Pashiya m Midiya, aza a na i n utsura e ene mogono kata₁ a da₁sangu kelime ka₁ ni.

¹⁵ Dada mogono me ecei, <<Tsu na wila₁ wi, yi₁dai i ga'in a ya'anka sangina Vashita? U tono kadanshi ko mogono Ahasuru ba, ka na ndari n ali a danai ni.>>

¹⁶ Da Memukan u dansai lo e kelime ko mogono n aza a gbara-gbara₁ a ni, <<Egbere Vashita mogono ma'a u nusakai koci ba, ali a kubana wa aza a gbara-gbara₁ o mogono feu n aza a na i punu a ubon u mogono Ahasuru feu.

¹⁷ Adama a ili i na sangina u ya'in, ama₁ci a na a buwai i ta₁ a kupana, kata₁ o goyo ali e le a dana, <Mogono Ahasuru u ya'anka ta₁ sangina Vashita kadanshi a tuka₁ yi na wa₁ ni, ama da u iwain.>

¹⁸ A kanna ka nampa da baci ama₁ci aza a Pashiya n ama₁ci a gbara-gbara₁ a Midiya a panai i na sangina u ya'ankai mogono, n tsu nanlo i ta₁ feu a kuya'anka ali e le nannai. Ama₁ci a o kudoku a cikpa ali e le ba, kata₁ ali e le o yongo a kuya'an wupa n ama₁ci e le.

¹⁹ Adama a nannai mogono me ene baci u ga'an yi ta₁, u neke kadanshi ku utsura kata₁ a dana ka'a punu a wila₁ u Pashiya m Midiya, U na a kusaba'a ba, u na u kuzuwa sangina Vashita wo kudoku kubana u mogono Ahasuru ba. Ya'an mogono ma di₁ka tsugbayin tsu vuka tsa u neke vuza yoku vu na u la'i ni usubi.

²⁰ Ayin a na baci wila₁ u mogono u nanlo u ya'in usali, a ubon u tsugono tsu nu dem, ta kpamu ama₁ci ra₁ka o kutono kadanshi ka ali e le nannai, aza a unambi n aza a uciyi dem.>>

²¹ Da mogono n aza a gbagba'in a ni a panai uyo'o u odoki a Memukan. Da mogono ma ya'in ulinga n i na Memuka u danai ni.

²² Da u suki n akaka a ufani a kubana a ubon dem u na wi o tsugono tsa. Da kpamu u suki ubuta₁ dem n kelentsu ka na a kufuda kukece, n umaci dem n tsu na e kuyeve. Vali dem wo okpo vuzagbayin vu kpa'a vi ni, wo okpo vuza na u kudansa kata₁ o tono.

2

Esta wo okpoi sangina

¹ Megeshe kenu ana mogono Ahasuru u ta₁nai a wupa u ni, u la₁nai kadanshi ka adama a Vashita, i na u ya'in n icu'u i wila₁ u na e nekei adama a ni.

² Aza a na i a kuya'anka mogono ulinga a danai ni, <<Ya'an a la₁nsaka mogono nkere n singai n sigai n na kata₁ n yevei ali ba a tuka₁ mogono.

³ Ya'an mogono ma zuwa aza e kelime a na i a ubuta₁ u tsugono u ni a tuka₁ yi ni nkere n singai n singai n na kata₁ e yevei ali ba, a zuwa le a kpa'a ku na a tsu zuwa nkere m mogono a Susa, a ka₁sukpa₁ le e ekiye a Hagai madari

mo mogono ayi vu na e nekei utsura u kinda muku ma amaci. Kata u lana le mayin n u nekei le mani'in ma kusukuya.

⁴ Kasukpa mogono ma zagba mekere ma na ma ga'in ni kata u zuwa yi wo okpo yi sangina a una u Vashita.>> Mogono me ene ta kadanshi ka ka ga'an yi ta, da u tonoi ka'a.

⁵ A ayin a nanlo a vuma vi idika vu Yahuda vi ta punu vuza kula Modikaya punu a kpa'a ku mogono ku Susa, kolobo ke Jeru maku ma Shimayi, maku ma Kishi vuza vu kumaci ka aza a Bayami.

⁶ Modikaya wi ta punu a katsuma ka aza a na a utakai a idika i Urushelima kobolo m mogono Jekoniya vi idika i Yahuda, aza na ayi mogono Nebukadnezaru vi idika i Babila u purai le a kubana a idika i tsugbashi.

⁷ Modikaya wi ta n taku maku me esheku e ke'en n tsuloboi, vu na vi n kula Hadasa da kpamu feu e ci deke yi Esta, ayi makpam ma'a, wi n esheku ba, wi n anaku ba. Ana mmaci n ni n kuwai da Modikaya u dikai ni wo okpoi tsu maku ma ni.

⁸ Ana a salai wila u mogono, dada o bolongi nkere n abundai a Susa a kpa'a ku mogono e ekiye a Hagai. A banka ta feu Esta a kpa'a ku mogono e ekiye a Hagai vuza na u ci inda amaci.

⁹ Esta u uwa ta a kadu ka Hagai dada u ciyai mapasa ma singai wa ni. Gogo'o va lo da u lanskai ni ili kulapulaka ashi n ilikulya i singai. Da u nekei ni abanki e nkere e cindere a na a kubanka yi, a na a zagbai punu o kuyongo e kefeke ko mogono. Dada u dikai ni n abanki a ni a bankai a ubuta u na u lai n kuga'an punu a kpa'a ka.

¹⁰ Kata bi'i Esta u dana tsu na wi n ukuna wu umaci u ni n ubuta una wu utai ba, adama a na Modikaya u kasukpa yi u ya'an nannai kata ba.

¹¹ A kanna dem Modikaya u kana kubana n u bonoi devu n kpa'a ka amaci ka, adama a na u yeve ko nini dai Esta wi n tsu na kpamu wi de.

¹² Kafu ayin a na mekere ma kubana u mogono Ahasuru a yawa, wi ta a kushatangu wotoi kupa n u re ayi a kulapula tsuloboi ci ni tsu na a danai amaci a ya'an. Wotoi u tali a kusukuya mani'in ma muru, u tali kpamu feu a kusukuya mani'in n ili i magulani.

¹³ Tsu na u kubana u mogono u dada na, ili i na u cigai dem i ta e kuneke yi i da a kpa'a ka amaci, kata u laza n i da a kubana e kefeke ko mogono.

¹⁴ Wi ta a kubana a kpa'a ku mogono n kulivi, n usana kata u bono a ubuta u yoku a kpa'a ka amaci ka, a ubuta u na Shamuza wi, kagbashi ko mogono madari vuza na u cinda amaci a gbani o mogono. Wo kudoku wo bono u mogono ba sai kadu ka ni ka dasangu n ayi da kpamu u dekei kula ku ni.

¹⁵ Ana ayin a na Esta u kubana u mogono a yawai, maku mekere ma na Modikaya u banai maku me esheku e ke'en Abihayi, we ece ili i yoku ba sai i na Hagai kagbashi ko mogono madari u danai. Da Esta u uwai adu a uma a na de dem e enei ni.

¹⁶ A dikai ni a kubana u mogono Ahasuru de a kpa'a ku tsugono o wotoi u kupa, u na e ci deke wotoi u Tebatu a kaya ke cindere ko tsugono ka ni.

¹⁷ Da Esta u uwai a ashi o mogono u lai amaci a na a buwai dem, u ciyai mapasa ma singai n wishi u mogono u lai nkere n na m buwai. Da u lai nkere n na n laza dem. Da u zuwai oroli o tsugono wa ni, da u zuwai ni wo okpoi sangina a una u Vashita.

¹⁸ Da mogono ma ya'in kadiva ka gbayin adama a na u cikpa Esta, dada u banuki uma a gbagba'in a ni dem. Da u salai kanna ka kuvuka a kanna ka, lo a ubon wa dem. Da u peciki kune'en n ili i tsugono feu dem.

Modikaya u palakpai kusheshe ku Bigitana n Tarisa

¹⁹ Ana o doku a zuwai nkere n na n yevei ali ba n dara ire, Modikaya lo a idashi a utsutsu u mogono.

²⁰ Ama ayi Esta u sokongu ta ukuna wu umaci u ni n ubuta una wu utai, tsu na Modikaya u danai ni u ya'an. Da u lazai n kutono i na Modikaya u danai ni, tsu na u ya'in a ayin a na wi a kpa'a ku ni.

²¹ A ayin a na Modikaya wi idashi a utsutsu u mogono, Bigitana n Tarisa, uma e re a na i a kinda utsu tsu u kpa'a ku mogono, a ya'in wupa kau da e sheshei tsu na a kuna mogono Ahasuru.

²² Da Modikaya u yevei i na o fobusoi kuya'an da u danai sangina Esta, Da Esta u danai mogono i na Modikaya u panai.

²³ Ana a lanai kadanshi da e enei ka'a mayun da, a unai uma e re a nanlo a a madanga ma kusaku uma. Da kakuna ka, a danai ka'a punu a katagarda ko tsugono tsu mogono.

3

Kusheshe ku Hama adama a na u ciya wu una aza a Yahuda

¹ Ana ili i nampa i lazai, da mogono Ahasuru u nekei Hama kolobo ka Hamadata tsugbayin, Agagu u dangusai ni da u nekei ni idashi i tsugbayin, u la'i aza a gbara-gbara a na a buwai dem.

² Aza a gbagba'in dem a na i e kefeke ko mogono, a kudangi da e nekei Hama tsugbayin, adama a na mogono ma ya'an ta de kadanshi tsu nampa adama a ni, ama Modikaya u iwain kukudanku yi ko u neke yi tsugbayin.

³ Da aza a gbagba'in o mogono a na i a utsutsu wa e ecei Modikaya, <<Yidai i zuwai da vu pasai kadanshi ko mogono?>>

⁴ Ayin n abundai a kanai kuya'an ka yi kadanshi ama da u kpa'ai kutono kadanshi ke le. Da a banai da a danai Hama ko u kuka'sukpa ta Modikaya u lya'a kelime n i na wi a kuya'an, adama a na u dana le ta ayi vuza va aza a Yahuda da.

⁵ Ana Hama we enei Modikaya wi a ku kudangu su ka yi ba, ko u neke yi ta na tsugbayin ba, da u ya'in wupa kau.

⁶ Ana Hama u tawai u yevei Modikaya vuza va aza Yahuda da, da we enei a una Modikaya ende'en u yawa ba, da u lansa'i uye u na u kuna yi n aza a ni aza a Yahuda dem, ele na i punu o tsugono tsa aza Ahasuru raka.

⁷ O wotoi u iyain u Nisan u kaya ka kupa n ke re ko tsugono Ahasuru, da a ya'in kazagba lo a ashi a Hama, adama a na a ciya kanna n wotoi u na u ya'in derere n i na u sheshei kuya'an va. Da kazagba ka ka yikpai derere o wotoi u Adaru, da da wotoi u kupa n u re.

⁸ Da Hama u danai mogono Ahasuru, <<Uma o yoku i ta lo aza na i a idashi punu a ubuta u tsugono u nu, ama i ta a kuya'ansa ili i yoku kau n i na tsugono tsu nu tsu danai. I kpamu o kutono kadanshi ka nu ba, adama a nannai u ga'an mogono ma kasukpa le n wuma ba.

⁹ Nannai da baci u kuzuwa mogono mazanga zuwa a una le raka, mpa mi ta e kuneke vuza dem vu na u zuwai mogono mazanga agisamkpatsu azurufa akpan kupa (10,000) u zuwa ubuta u kuzuwa ku mogono.>>

¹⁰ Adama a nannai mogono ma fodoi makawani ma ni, ma na mi n urotu u ni punu da u nekei Hama ulobo u Hamadata, vuza va aza a Agagu vurala va aza a Yahuda.

¹¹ Da mogono ma danai Hama, <<E neke wu ta ikebe ya, n uma kpamu, vi ya'an n ele uteku tsu na u ga'in nu.>>

¹² Da u dekei adani o mogono a kanna ka kupa n ka tatsu o wotoi u iyan. A zuwai le a danai akaka a ubuta dem n kelentsu ka yaba dem tsu na Hama

u danai le, ngono n anan gomuna vu ubuta dem n aza a gbara-gbara dem. A dana ta i da n kula ku mogono Ahasuru n uzuwi u kukiye u ni dem.

¹³ Da a suki akaka a ubuta dem a kubana idika kakau n kadanshi ka munuka, a una aza a Yahuda dem, adangani nu nkoshi nu mmaçi m muku n wawa'a a una le a kanna ke te, a kanna ka kupa n ka tatsu ko wotoi u kupa n ure, wotoi u Adaru kata a isa le ucanuku u le.

¹⁴ Da mogono Ahasuru u zuwai katagarda ka ko okpo wila a idika dem, uma raka o fobusoi adama a kanna ka nanlo.

¹⁵ Adama a kadanshi ko mogono da alingata a a dangai m moloko adama a na e pecuku atagarda a. Da a ya'in kadanshi ka dem a ubuta u likuci-likuci i Susa dem. Da Mogono n Hama a dasangi adama a na o so'o, likuci i Susa kpamu i kanai kuripulasa adama a kadanshi ka kawuya.

4

Modikaya u folonoi Esta u banka

¹ Ana Modikaya u panai i na dem i ya'in, da u karai aminya a ni, da u ukai akashi a kpalu da u tsunki kaci ka ni kokomo, da wu utai u uwai asuvu a likuci, da u bosoi kadauri yaba dem a kupana lo a likuci ya.

² Da u banai u shamgbai a utsutsu u kefeku ko mogono, adama a na a kukasukpa vuza na u ukai akashi a kpalu u uwa punu ba.

³ A ubuta dem u na a panai kadanshi ko mogono, da aza a Yahuda dem a namgbai katsuma kau ali da a kanai una m mashi n kaca'a kau n abundai da a ukai aminya a kpalu, ali da a vaki o kokomo.

⁴ Ana amaci a na a tsu kuya'anaka sangina Esta ulinga a danai ni, ili i na Modikaya wi a kuya'an, da u namgbai katsuma kau. Da u su'uki Modikaya ntogu n singai, u uka kata u fodo m kpalu ma, ama da u iwain kisa.

⁵ Da Esta u dekei Hataca, vuza te a katsuma ka ndari n ali m mogono aza ulinga a ni, vuza na a zuwai a banka yi, u bana we ecei Modikaya yidai i ya'in ni, yidai kpamu yi a nwalu.

⁶ Da Hataca u banai u Modikaya a kabanga ka likuci e kelime ke kefeku ko mogono,

⁷ Da Modikaya u danai ni ili i na i ya'in ni dem, n ikebe i na Hama u ya'in uzuwakpani i na u kutsupa a ubuta u kuzuwa u mogono, adama a na a una aza a Yahuda dem.

⁸ Da Modikaya u nekei Hataka katagarda ka wila ka na a danai a Susa adama na a una aza a Yahuda, u yotsongu Esta kata kpamu u dana yi ili na yi punu raka, da kpamu u danai ni u ya'an moloko a kubana a kpa'a ku mogono, u folono a pana asuvayali a ni, kata kpamu u folono yi adama a uma a ni.

⁹ Da Hataca u banai u danai Esta ili i na Modikaya u danai ni.

¹⁰ Da Esta u ya'in kadanshi n Hataca, da u suki ni n akaka u bana u Modikaya u dana yi,

¹¹ <<Anan taji raka n uma o mogono dem e yeve ta vuka ko vali vu na u banai u mogono ko e kefeku ka ni babu na mogono me deke yi, vuma vu nanlo i ta a kuna yi. Ili i te i da koci mogono ma sapamgu baci kalangu ka azanariya ka ni wa ni, dada a kasukpa yi n wuma. Ama gogo na ayin kamangankupa a laza ta mogono ta na me deke mu n tawa wa ni ba.>>

¹² Da a danai Modikaya ili i na Esta u danai,

¹³ da Modikaya u su'uki ni n wu ushuki u danai, <<Kata vi indana adanshi avu na vi e kefeku ko tsugono vi ta a kula'aka ende'en nu a katsuma ka aza Yahuda ba.

¹⁴ Vu paḁa baci bini adama a kakuna ka nampa, uḁanki n wishi a kubana wa aza a Yahuda wi ta a kutā a ubutā u yoku, ama avu m kpa'a ke eshevu yi ta a kukuwa. Yayi u yevei ko adama a vicu'u vu kanna ka nampa ḁaḁa i zuwai vo okpoi sangina?>>

¹⁵ Da Esta u suki n kadanshi ka nampa a kubana u Modikaya,

¹⁶ <<Bana vu bolongu aza a Yahuda dem aza a na i a Susa a ya'an kakuli adama a va, Kata i lya'a ko i so'o ili ba ali ayin a tatsu kanna n kayin. Mpa nu nkere n va feu ci ta a kuya'an kakuli tsu na yi. Tsu kotso baci kakuli ka a ayin a nanlo a ḁa ma kubana u mogono, ko a na wila u wu ushuki nannai ba. Mi baci a kukuwa n kuwa de.>>

¹⁷ Da Modikaya u lazai ḁa u banai u ya'in ili i na Esta u danai ni u ya'an dem.

5

Ufolu u Esta a kubana u mogono

¹ A kanna ka tatsu ḁa Esta u ukai ucanuku u tsugono u ni, ḁa u shamgbai o mololo ma asuvu me kefeku, e kelime ko mogono ayi tamkpamu mogono a idashi a kakuba ko tsugono ci ni e kefeku ka ni, a kinda utsutsu u na a tsu uwaka.

² Ana we enei sangina Esta a kashani lo o mololo ma mashilya ma, ḁa u panai uyo'o n ayi ḁa u sapanki ni kalangu ka azanariya ka na ki e ekiye a ni. Da Esta u rononoi ḁa u sa'wai kocombo ka kalangu ko tsugono ka azanariya ka.

³ Da mogono me ecei ni, <<Yidai nannai, sangina Esta? Yidai ufolu u nu? Ko kagimi ke te ka'a baci ku ukuna u tsugono, i ta e kuneke wu.>>

⁴ Da Esta wu ushuki u danai, <<Vu ushuku baci, ya'an avu mogono n Hama i tawa anana a ubuta u kaḁiva ka na n fobusoi adama a nu.>>

⁵ ḁaḁa mogono ma danai, <<Tukai n Hama gogo'o, adama a na ci ya'an i na Esta u cigai.>> Da mogono ma n Hama a banai kaḁiva ka na Esta u fobusoi va.

⁶ Ana i lo o kuso'o makyan, ḁa mogono me ecei Esta kpamu, <<Gogo na yidai vi a kuciga? Vi ta a kuciya i ḁa. Yidai ufolu u nu? Ko kagimi ku ukuna u tsugono u ḁa baci, i ta e kuneke wu.>>

⁷ ḁaḁa Esta wu ushuki, <<I na mi a kuciga n ufolu u va i ḁaḁa na:

⁸ Mogono ma dika mu baci vuma, ḁa baci kpamu wu ushuki u ya'anka mu i na mi a kuciga, kata u shatangu i na n folonoi, kasukpa mogono n Hama a tawa kaḁiva makpa'a, ka na n fobusoi adama e le. Yeve mu ushuku mogono keci ku ni.>>

Kusheshe ku Hama u ciya wu una Modikaya

⁹ Hama wu utai m mazanga a kaḁu ka ni a kanna ka nanlo. Ama ana we enei Modikaya a utsutsu u kefeku ko mogono, ḁa u zukai n ayi u danga n kuje'e ke ki ikyamba ba ko ta na kaḁu umaḁi ko wovon ba, ḁa kaḁu ka ni ko doku ka tasuki adama a Modikaya.

¹⁰ N nannai dem, ḁa Hama u gbmam asuvu u lazai o kubono a kpa'a.

U ḁekei aja'a a ni kpamu n vuka vi ni Zera,

¹¹ Hama u kagai e kelime ke le adama a uciyi wa abundai u na wi n u ḁa, n tsu na wi m muku n abundai, n tsu na kpamu mogono me nekei ni tsugbayin ali ḁa u doki ni utsura u la'i aza a gbara-gbara o mogono a na a buwai.

¹² Da Hama u doku u danai, <<Nannai ḁa bi'i koci ba, mpa ḁa koci egbere Esta u banuki n soku mogono a kubana a kaḁiva ka na u fobusoi. Da u doku u banuki mu m mogono ma tsu bana kaḁiva kpamu mkpa'a.

¹³ Ama ili i nampa dem i yawa mu ba, da baci mi enei Modikaya vuza vu Yahuda nanlo idashi a utsutsu u kefeku ko mogono.>>

¹⁴ Dada vuka vi ni Zera n aja'a a ni dem a danai ni, <<Zuwa a lansa madanga ma kusaku uma kata a sabangi yi de, ma na kashani ka ni ka yawai udashi amangatatsunkupa n u tawun. Makpa'a n usana vu dana mogono ma zuwa a sabangu Modikaya de. Kata vu laza i bana i lya'a ilikulya i kadiva ya ada m mogono babu unambukatsuma.>> Da Hama u panai uyo'o wo odoki a nanlo. Da ta na u zuwai a lansa madanga ma kusaku uma ma gbayin adama a kusabangu uma.

6

Mogono me nekei Modikaya tsugbayin

¹ N kayin ka nanlo mogono ma ma fuda ma lata ba, dada u danai a tuka yi n katagarda ka Arabali, e keceke yi ili na yi punu i na u ya'in ayi o tsugono.

² A cina ta i da udani nannai ana Modikaya u todupoi kadanshi ka Bigitana n Tarisa, ndari n re n na mi a kinda utsutsu u kpa'a ku mogono Ahasuru ka,

³ Mogono ma ya'in keci, <<Tsugbayin ce ne tsu dai n katsupu kene ka i tamkpamu Modikaya u ciyai adama a ukuna u nampa?>> Abanki a ni a ushuki ni, <<Babu ili i na a ya'ankai ni.>>

⁴ Mogono ma danai, yayi wi punu ulanga wa? Gogo na Hama u uwai ulanga u pulai u kefeku adama a na u ya'anka mogono kadanshi ka na u saku modikaya a madanga ma na ayi u lapulai.

⁵ Abanki a ni a ushiki a danai, <<Hama da lo kashani punu a ulanga.>> Da mogono ma danai, <<Ukai ni asuvu.>>

⁶ Ana Hama u uwai, mogono me ecei, <<Yidai n kuya'anka vuma vu na mogono me nekei tsugbayin?>> Gogo lo u kanai kusheshe n kaci ka ni, <<Yayi mogono ma kuciga kuneke tsugbayin, m ba m pa ba?>>

⁷ Da Hama u danai mogono ma, <<Ili i na a kuya'anka vuza vu na mogono mi a kuciga wa neke tsugbayin,

⁸ zuwa le a tuka n aminya o tsugono a na mogono ma ukai de, n kodoku ko tsugono ka na mogono ma kumbai de, kata kpamu a zuwaka ka'a oroli o tsugono.

⁹ Kata i neke kashiyatsu ka n kodoku ka o yongo e ekiye a kabara ka gbayin ka na ko tsu yongo o kutono mogono a kubana nwalu. Kata a kala vuza na mogono ma la'i n kuciga va u ciya tsugbayin, yeve a kumbaka yi o kodoku ka o tono n ayi a nsanji n likuci, n a salakai ni, <Ili i na a ya'ankai vuza na mogono ma cigai e neke tsugbayin i dada na!> >>

¹⁰ Mogono ma danai Hama, <<Wala gogo na, lansa kashiyatsu n kodoku ka vi ya'an tsu na vi sheshei kuya'an m Modikaya vuza va aza a Yahuda, ayi na u ci yongo a idashi a utsutsu u kefeku ko mogono. Kata vu kpa'a kuya'an ili i te a katsuma ki na vi sheshei ba.>>

¹¹ Dada Hama u lansa kashiyatsu n kodoku ka. U kalai Modikaya, da u kumbakai ni o kodoku da kpamu u tonoi n ayi a nsanji n likuci n u salai ukuna u ni, <<Ili i na a ya'ankai vuza na mogono ma cigai e neke tsugbayin i dada na!>>

¹² Ana o kotsoi nannai, da Modikaya u bonoi a utsutsu u kefeku ko mogono ka. Ama da Hama u fangalukpai a kubana a kpa'a, n kaci ka ni upali adama o wono,

¹³ da u danai vuka vi ni Zera n aja'a a ni feu raka ili i na i ciyai ni. Aza odoki a ni n vuka vi ni Zera a danai ni, <<Ana wo okpoi u Modikaya u da

uyikpi u nu u gitai, ayi feu vuza va aza a Yahuda da, vu buwa o kudoku kuya'an ili i makara ba, gogo na vu bana ta uteku raka-raka!>>

¹⁴ Ayin a na ele bi'i a kadanshi n ayi, da ndari m mogono n yawai n dikai Hama va a kubanka a ubuta u kadiva ka na Esta u fobusoi.

7

A sabangi Hama

¹ Mogono n Hama a banai kulya'a n o so'i kobolo n Esta,

² Ana i lo o kuso'o makyan a kanna ke ire ka nanlo, da mogono me ecei kpamu, <<Egbere Esta, yida'i vi a kuciga? I ta e kuneke wu i da. Yida'i ufolu u nu? Ko kagimi ku ukuna u tsugono ka'a baci vi ta a kuciya.>>

³ Egbere Esta wu ushuki, <<Mi baci a kuciya mapasa ma singai wa nu, avu mogono, da baci feu u yokpoi nu, kasukpa mu n wuma kata vu kasukpa uma a va feu o yongo n wuma. Dada ufolu u va.

⁴ Adama a na mpa n uma a va, ci ta udengi adama a kugbasha, n kukida n kuna, ishi baci adama a ukuna wu tsugbashi u da e dengei tsu koci, mi ishi ta a kupada bini, ko kutakacika mi ishi a kutakacika gbani ba. Adama a na babu ili i na a kugisangu n i na mogono ma kunamba.>>

⁵ Mogono ma Ahasuru me ecei egbere Esta, <<Yayi tamkpamu? Te dai a kuciya vuma vu na u kuya'an ili tsu nanlo?>>

⁶ Da Esta u danai, vuza va odoki n vurala vu tsu ayi da Hama vuma vu gbani-gbani vu tsu. Da Hama u panai wovon e mere mo mogono n egbere Esta.

⁷ Da mogono ma dangai n wupa, u kasukpai makyan ma ni da wu utai pulai e kefeku ka ni. Ama Hama u yeve ta ili i na mogono me sheshekei kaci ka ni, shamgba lo devu adama a na vu folono egbere Esta adama a wuma u ni.

⁸ Ana mogono mo bonoi e kefeku ka ni, a kunu ku kuyongo ku ni. Da Hama u yikpai e kelime ke Esta a ubon u na Esta wi idashi. Mogono ma danai, u kushika ta egbere e kelime ka va a kpa'a ku va, mpa e kene? Ana mogono ma dansai nannai, da e remei Hama.

⁹ Da Harubona, a katsuma ka ndari n na mi a kuya'anka mogono aganda u danai, <<Hama u ya'an ta kaburakpatsu ka kusabatangu uma ka na kashani ka ni ka yawai udashi amangatatsunkupa n u tawun punu a kpa'a ku ni. U ya'an ta kaburakpatsu ka adama a na u saku Modikaya vuza na wi isai wuma u mogono.>> Da mogono ma danai, <<Sabangi ni de.>>

¹⁰ Dada a sabangi Hama a madanga ma de ma na u fobusoi adama a Modikaya a. Da ta na wupa u mogono u cipai.

8

Esta wi isai aza a Yahuda.

¹ N kanna ka nanlo da Mogono Ahasuru me nekei Esta kpa'a ku Hama, vurala va aza a Yahuda, n uciyi u Hama raka. Modikaya tamkpamu u banai u Mogono, adama a na Esta u dana ta de ili i na i gasai le n ayi.

² Da mogono ma dikai makawani ma ni ma katambari, ma na wi isai a ubuta u Hama, u nekei Modikaya. Esta kpamu u zuwai Modikaya u lana kpa'a ku Hama.

³ Da Esta kpamu u yikpai a ubon u ene u mogono, u folonoi ni n kujilya u takpa kusheshe ku gbani-gbani ku Hama vu Agagu ku na u ya'in adama a aza a Yahuda.

⁴ Da mogono me nekei Esta kalangu ko tsugono ka azanariya ka singai. Esta ta na u shamgbai kashani e kelime ko mogono,

⁵ ɗa u danai mogono, <<Vu ushuku baci, n ciya baci kpamu utsura wa nu, mogono ma u ga'in baci, u pana baci uyo'o nu mpa, ya'an a ɗana, a takpa akaka a na Hama vu Agagu maku ma Hamadata u ɗanai adama a na a takacika aza a Yahuda a na i punu a kpa'a ku mogono raƙa.

⁶ Nini ɗai n kuzuwa aʃhi a va e kene ili i gbani-gbani i nampa? Nini ɗai kpamu n kuzuwa aʃhi a va e kene kulangaʃu ku uma a va n kumaci ku va? >>

⁷ Da mogono Ahasuru ma danai sangina Esta m Modikaya vuza Yahuda, <<N neke ta de Esta kpa'a ku Hama, a sabatangu yi ta de kpamu gadi vu maɗanga ma kusakuma adama a na u ciga ta wa sa'wa aza a Yahuda.

⁸ Gogo na ɗanai wila u yoku uteku tsu na ya kuciga n kula ku mogono n una wa aza a Yahuda wa, kaƙa i pala m makawani ma kaɗambari ko mogono. Ama i yeve wila u na a ɗanai n kula ku mogono ɗa a lapai n kaɗambari ko mogono, i ɗa i buwa feu kucipaƙa ba.>>

⁹ Gogo va lo ɗa e dekei aɗani o mogono a kanna ka kamanga n a tatsu ko wotoi u tatsu, ɗaɗa wotoi u Sivan. Aɗani a a ɗanai ili dem i na Modikaya u danai adama a uma a Yahuda. ɗaɗa kpamu a su'uki ngono n wawa'a mu ubon dem, kobolo n anan gomuna nu nkoshi m gbara-gbara n na o tsugono tsu ubon wi idika amangatawun n kamanga n i cindere (127), u gitai a ubon wi idika i Kushi a kubana a Itopiya. A vadaluƙpai n kelentsu kakau dem n tsu na a ci ya'an idani i le a ubon u na i. A ɗanakai feu aza a Yahuda n kelentsu ki idika ke le.

¹⁰ Modikaya u ya'in idani n kula ku mogono Ahasuru, u palai kpamu ɗa u zuwakai ni makawani ma na mi kaɗambari ko mogono. Da a bankai n akaka e ekiye a uma a usuki o gogo'o, wa aza a na a tsu kumba oɗoku a ilaɗi ƙau, a na i a kuguba adama a ulinga u mogono.

¹¹ Punu akaka a, mogono mu ushuku ta uma a Yahuda a likuci kakau raƙa o bolongu ubuta u te a isa wuma u le. Kaƙa kpamu a una aza a yunatsu m muku n le n amaɗi e le a na a utai a ubon u yoku ɗa a tawai kugala le. A kiɗa le gbende ko vicu'u a buwaka ba, kaƙa a pura uciyi u le feu,

¹² kanna ka na a zuwakai aza a Yahuda a ya'an kakuna ka nampa raƙa a ubon u mogono Ahasuru ɗaɗa, kanna ka kupa n ka tatsu ko wotoi u kupa n u re, ɗaɗa feu e ci deke wotoi u Adaru.

¹³ Idani i na a purai va yi ta o kokpo wila a kubana a ubon dem, kaƙa a zuwa uma raƙa e yeve n idika kakau dem, adama a na aza a Yahuda o yongo ufobushi a kanna ka nanlo kaƙa a isa kaɗi ke le a ubuta wi irala i le.

¹⁴ Uma a usuki o gogo'o a kumbai oɗoku o mogono, a ɗangai n kafura adama a na e pecuku akaka a na mogono me nekei. A bankai kpamu kaɗanɗi ka wila ka a ubon u Susa.

¹⁵ Modikaya u kasuƙpai ubuta u mogono u uki m motogu mo tsugono ma mini mu usuni n wari, n oroli a aɓunɗai a azanariya, n aminya o tsugono a mini ma maɗiya, n tsuzogu tsu singai. Da likuci i Susa i shanai m mazanga ma aɓunɗai.

¹⁶ Wa aza a Yahuda a ciyai mazanga n kaɗu bari, n tsugbayin.

¹⁷ A ubon dem n likuci kakau feu u na idani i wila u mogono ya i yawai, aza a Yahuda a ya'in mazanga ƙau ɗa a ya'in kaɗiva. Uma n aɓunɗai punu a idika kakau o okpoi aza a Yahuda, adama o wovon wa aza a Yahuda.

9

Aza a Yahuda a unai irala i le.

¹ A kanna ka kupa n ka tatsu o wotoi u kupa n u re, o wotoi u Adaru. A kanna ka nampa ka'a kadanshi ka wila ka na mogono ma ya'in kadanshi ki a kugita ulinga. A kanna ka na irala ya aza a Yahuda e lemecei matsan ma na a kuyawaka le uteku. Ama gogo na kuje'e ku ya'ansaka ta, aza a Yahuda ele da o bonoi a ciyai utsura a ubuta wa aza a na ishi a iwain le.

² Da aza a Yahuda o bolongi raka a likuci i le n ubuta u tsugono tsu Ahasuru dem, adama a na a shilika n aza a na a kuciga kuya'anka le koli. Babu vuza na u kushilika n ele, adama a na wovon u le u da uma a i a kupana.

³ Ngono raka mu ubuta kakau, n aza a gbara-gbara dem, n anan gomuna kobolo nu nkoshi m gbara-gbara dem, a bankai aza a Yahuda adama a na wovon u Modikaya u da i a kupana.

⁴ Modikaya wo okpo ta vuma vu gbayin a kpa'a ku mogono, da kula ku singai ku ni ku kara'i a ubon dem, da ta na u doku u ciyasa kai utsura kpamu.

⁵ Aza a Yahuda a unai irala i le raka n otokobi, da a saruwai le uteku u na a kuciga n aza a na a iwain le va.

⁶ A likuci i Susa aza a Yahuda a unai uma amangatawantawun (500).

⁷ Da kpamu a unai Farshandata, n Dalifon, n Asufata,

⁸ n Forata, n Adaliya, n Aridata,

⁹ n Farmashita, n Arisa, n Arida, n Wazata.

¹⁰ Ele da muku kupa n Hama, maku ma Hamadata, irala ya aza a Yahuda, ama a isa uciyi u le ba.

¹¹ A kanna ka nanlo ka'a a danai mogono kabundai ka uma ka na a unai a likuci i Susa.

¹² Da mogono ma danai sangina Esta. <<Aza a Yahuda a una ta uma amangatawantawun (500) a likuci i Susa, kobolo m muku kupa n Hama. Yidai a ya'in a ubon u mogono u na u buwai va? Yidai kpamu vi a kuciga? Mi ta e kuneke wu i da. Yidai ufolu u nu? I ta kpamu e kuneke wu i da.>>

¹³ Esta u danai, <<Mogono ma mu ushuku baci, ya'an tsu kasukpa aza Yahuda a na i punu a idika i Susa a ya'an nannai makpa, uteku u na a ya'in anana, ya'an a sabangu muku kupa n Hama n na n kuwai va gadi vu madanga ma kusaku uma.>>

¹⁴ Mogono ma danai a ya'an nannai va. Da a ya'in wila a likuci i Susa, da a sabangi even a muku kupa n Hama n na n kuwai va.

¹⁵ Da uma a Yahuda a na i a likuci i Susa o bolongi ubuta u te, a kanna ka kupa n ka nashi ko wotoi u Adaru. Da a unai uma amangatawantatsu (300) ama a sa'wa uciyi u le ba.

¹⁶ Gogo na aza a Yahuda a na a buwai da i punu idashi a ubon wi idika u mogono, da kpamu o bolongi kaci ke le a ubuta u te a ciya a isa kaci ke le a ubuta wi irala i le. A una ta irala i le ya uma akpan amangatatsunkupa n a tawun (75,000). Ama a sa'wa ucanuku u le ba.

¹⁷ Ili i nanlo i gita ta a kanna ka kupa n ka tatsu o wotoi u Adaru, da kpamu kanna ka kupa n ka nashi, da a uvukai. Da o bonokoi kanna ka kanna ka mazanga n kanna ka kadiva.

¹⁸ Aza a Yahuda a na i punu a likuci i Susa o bolongi kaci ke le a kanna ka kupa n ka tatsu n ka kupa n ka nashi. A kanna ka kupa n ka tawun a uvukai vishili n irala i le, a ya'in kadiva m mazanga.

¹⁹ I da da i zuwai aza a Yahuda a na i a likuci i wawa'a n i gbagba'in, o bonokoi kanna ka kupa n ka nashi ko wotoi u Adaru ko okpoi kanna ka kadiva m mazanga, n kanna ke kunekenei kune'e.

Kadiva ka Purim

²⁰ Modikaya u ɗanai ili i na i ya'ansai raƙa, ɗaɗa u suki akaka a kubana wa aza a Yahuda a na i a ubon u mogono ma Ahasuru, aza a na i ɗevu n da'angi feu.

²¹ U ɗanai le a ciba n kanna ka kupa n ka naŋshi n ka kupa n ka tawun ko wotoi u Adaru, a kaya dem.

²² A ayin a na aza a Yahuda a ciyaji wishi e ekiye a irala i le. O wotoi u nanlo u ɗa kpamu unambukatsuma u le wo okpoi mazanga me le, kpalu ku le kpamu kokpoi kanna ka kaɗiva. ɗaɗa u ɗanakai le o tono tsu kanna ka kaɗiva, m mazanga, n kunekenei ki ilikulya'a kobolo n kune'e wa aza a unambi.

²³ ɗa aza Yahuda a ushuki a ya'an kaɗiva uteku tsu na a gitai, n uteku u na Modikaya u ɗanakai le.

²⁴ Hama maku ma Hamadata, vuma vu Agagu, vurala va aza a Yahuda raƙa, u ya'ankai le ugboji u gbani-gbani adama a na wu una le, kaɗa u ya'anka le kazagba adama a na u ciya kanna ka na u kuna le.

²⁵ Ama ana Esta u tawai a ubuta u mogono, ɗa mogono me nekei kadanshi uɗani, u ɗanai ili i gbani-gbani i na Hama u sheshekei aza a Yahuda, yi ta o kubono a kaci ka ni, ayi m muku n ni a sabangi le gaɗi vu maɗanga ma kusaku uma.

²⁶ Adama a nannai, i ta e kuɗeke ayin a nanlo ayin a Purim*, adama a ili raƙa i na yi uɗani a katagarda ka akaka, n adama a ili i na e enei n ili i na i ciyaji le.

²⁷ ɗa aza a Yahuda a ɗikai kaɗi ke le wo okpoi le wila ele n kumaci ku le, n aza a na i kobolo n ele. A ushuki kuya'an kaɗiva ka ayin e re a kaya dem, tsu na Modikaya u ɗanai le a katagarda ka na u ɗanai.

²⁸ I ta a kuciba n ayin a nanlo kaɗa a laɗa a ɗa kowanai nu ntsukaya n na n kutawa dem, n ubon kakau, n likuci i wawa'a n i gbagba'in feu. Ayin a Purim a nanlo a, aza a Yahuda a kusa'wa ku kasukpa n kuya'an kaɗiva ka ni ba, umaci u le kpamu u kukaŋukpa kuciba n ka'a ba.

²⁹ ɗa egbere Esta, mekere ma Abihayi, m Modikaya vuza va aza a Yahuda u ɗanakai le katagarda ku utsura adama a na o doku a laɗa akaka e ire a Purim a.

³⁰ ɗa Modikaya u bankai n akaka wa aza a Yahuda raƙa, a ubon kakau amangatawun n kamanga n aza e cindere (127) punu o tsugono tsu mogono ma Ahasuru n kadanshi ka mazanga n ka mayun,

³¹ a ɗanai a zuka n kanna ka Purim a katsuma ka ayin e le, uteku tsu na Modikaya vuza va aza a Yahuda, n sangina Esta a ɗanai aza a Yahuda, n uteku tsu na kpamu a ya'ankai kaɗi ke le n kumaci ku le, ayin a kuciba n kakuli ke le n unambi wa atsuma u le.

³² N utsura u Esta u ɗa a ciyaji wila u Purim, n u ɗa kpamu a ɗanai u ɗa a katagarda.

10

Tsugbayin tsu Modikaya

¹ Mogono Ahasuru u zuwai a tsupa utafu a idika dem ali a kubana wa aza a na i a kaga'in ka mala.

² A ɗana ukuna wu utsura wu ulinga u ni dem, n tsugbayin tsu Modikaya, n uteku u na mogono mo dokushi ni, i uɗani a katagarda ka wila u Midiya m Pashiya ba?

* **9:26 9:26** *Purim* ɗaɗa ayin a kaɗiva ka na a ci ya'an a kaya dem adama a kuciba n wishi wa aza a Yahuda

³ Modikaya vuza va aza a Yahuda ayi ɗa wi n tsugbayin tsu na tsu tonoi Ahasuru mogono. E neke yi ta tsugbayin ɗa kpamu aza a Yahuda a ni a cigai ni mayin. Wi ta a kuya'anka aza a ni ulinga derere, ɗa kpamu wi a kinda le ali a kubana wu ntsukaya n le n na n kutawa.

KATAGARDA ISHIPA KU'BAYUWA

Katagarda ki Ishipa, ɗaɗa katagarda ki i ishipa n ka avasa a katagarda ka cida. Uma kakau ɗa a ɗanai a katsuma ka makyan n abundai. Ishipa i nampa n avasa a, aza a Isaraila o bolongu ta i ɗa a kanai kuya'an ulinga n i ɗa a ubuta u kucikpa u le. A ukocishi, o bolongi i ɗa n atagarda o kutoni.

Ishipa yi uɗani i nampa n ya avasa i ta u pecekushi. Ishipa i kucikpa Kashile yi ta lo, n yi unaŋgai u Kashile. Avasa a kulansa ubanki i ta lo, n a kulansa ukeɗi n wishi. Avasa a kulansa kucinukpa ku unushi, n a kulansa a takacika irala. Avasa a kulansa ugboji wi idaŋshi i ta lo. Avasa a nwalu a kubana a ubuta u kucikpa i ta lo n a kuzuwa ku mogono.

Avasa a nampa raƙa adama a vuma te n uma raƙa ɗa. Aza o yoku a kudana tsu na vuma wi a kupana a kaɗu ka ni, aza o yoku tankpamu a kudana ili i na uma a Kashile i a kuciga n tsu na uma i a kupana.

Yesu u ya'an ta ulinga n ishipa. Aza a na a ɗanai uzuwakpani u savu a ya'an ta ulinga n i ɗa, kpamu a ya'an ta ulinga n i ɗa a idanishi i le. Ili i na i ɗikai a makyan ma na a ciyai aza o kutoni, ɗa katagarda ka ishipa ko okpoi katagarda ka tsugbayin n ka kucikpa.

Ili i na yi punu

Ishipa amangatawun n amangerenkupa i ɗa, ɗa kpamu e peciki katagarda ka ugboku u tawun, tsu na i ugeri ɗanna.

Ishipa 1-41

Ishipa 42-72

Ishipa 73-89

Ishipa 90-106

Ishipa (107-150)

Katagarda ka iyain

1

(Ishp 1--41)

Mazanga ma mayun

¹ Vuza vu mazanga ɗa,

vuza na u tsu tono odoki a uma a gbani-gbani ba,
ko u tono uye wa aza a unushi ba,
ko u gaba kaci n aza ulami ba.

² Ama wi ta a kupana uyo'o u tono wila u Vuzavaguɗu,
wi ta e kusheshe ku wila wa a kaɗu ka ni kanna n kayin.

³ Wi ta tsu maɗanga,
ma na a shikpai a iga'in i mini,
ma na ma tsu matsa a makyan ma ni,
kpamu avuku a ni e ci dekpe ba,
u tsu ciya ta ulya'i a ili i na u ya'in dem.

⁴ Ama uma a gbani-gbani i nannai ba,
I ta tsu kopo ka na wunlai u tsu purangu.

⁵ Kashile ta na ki ta a kutakacika uma a gbani-gbani,
aza a unushi tamkpamu u pece le n uma a singai.

⁶ Adama a na Vuzavaguɗu wi ta a kulana ukuna u uma a usubi,
Ama ulinga u uma a gbani-gbani wi ta a kubanka le a ukpisa.

2

Mogono ma na Kashile ka zagbai

- ¹ Yidai i zuwai uduniyan wi e kusheshe ka gbani-gbani?
Yidai i zuwai da uma i o kufobuso ka a gbani-gbani ka na a kuciya ili ba?
- ² Yidai i zuwai da ngono ma aduniyan o fobuso kuvon?
Yidai i zuwai da aza o tsugono o bolongi kaci ke le,
a kuya'anka Vuzavaguđu ugbami u kaci m mogono ma na wu eregi.
- ³ A danai, <<Ya'an tsu utaka kaci ka tsu o tsugono ci le,
n tsugono tsu Vuzavaguđu kobolo n mogono ma na u zagbai,
tsu fatatsa ekiye e le.>>
- ⁴ Ama da Vuzavaguđu u zo'oso le de gadi a kakuba ko tsugono ci ni,
u bonokoi le ili yi izoshi.
- ⁵ Da u barangi le n wupa,
wupa u ni u zuwai le a rikpai.
- ⁶ U danai, <<A Sihiyona kusan ku cida ku va,
da n zuwai mogono ma va.>>
- ⁷ Da mogono ma, ma danai, mi ta a kusala ili i na Vuzavaguđu u danai.
U danai mu, <<Avu maku ma va ma'a,
anana mo okpo ta esheku a nu.
- ⁸ Folono mu, mi ta e kuneke wu idika raka yi okpo ili yi ukani i nu,
Kata aduniyan okpo upecu u nu.
- ⁹ Vi ta a kulya'aka le tsugono n kalangu ka viyum,
vu boso le miri-miri tsu mogbodo ma ci'in.>>
- ¹⁰ Adama a nannai, ya'in cico'o, ada ngono,
i va'anku adu a da, ada aza o tsugono.
I bonoko adu a da ubuta u te,
ada aza o tsugono tsa aduniyan.
- ¹¹ Ya'ankai Vuzavaguđu tsugbashi n wovon,
i ya'an mazanga n i je'ekei ikyamba,
- ¹² Kudangi i lya'aka maku ma* kayala,
adama a na kata u ya'an wupa i kuwa ba,
adama a na wupa u ni wi ta a kufuda kudanga n kute,
Aza a mazanga a da aza a na a banai wa a ni kulansa ubuta u kushedekeu.

3

Avasa a usana a kulansa ubanki

Vishipa vu Dawuda a makyar ma na u sumai a ashi a Abusalom kolobo ka ni.

- ¹ Vuzavaguđu, irala i va yi ta n abundai,
aza a na i a tsurala nu mpa a yimkpa ta.
- ² n abundai i ta a kadanshi ka va, a kudana,
<<Kashile ka ku isa yi ba.>>

Kuvuka

- ³ Ama avu Vuzavaguđu, avu da vi a kulana mu a ubuta dem,
avu da vi ci neke mu ulya'i,
vi kpamu e kuneke mu utsura u kadu.
- ⁴ N ci ya'an ta medevile u Vuzavaguđu adama a ubanki,
u tsu ushuki mu ta ta na a kusan ku cida ku ni.

Kuvuka

* 2:12 2:12 maku ma N kelentsu ka Yahuda kakuna ka ka uta e keteshe ba

- ⁵ N tsu vaku ta n lata,
kata n danga gbaga,
adama a na Vuzavaguđu da wi a kulana mu.
- ⁶ Mi a kupana wovon u uma akpan-akpan ba,
aza a na i a tsurala nu mpa ukambu dem.
- ⁷ Danga, Vuzavaguđu!
Vu isa mu Kashile ka va!
Vu lya'a irala i va,
vu una uma a gbani-gbani raka.
- ⁸ Wishi u tsu tawa ta u Vuzavaguđu,
ya'an u zuwaka uma a ni unasingai.

Kuvuka

4

Avasa a kulivi adama a ubanki

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n a'in a umolu.
Vishipa vu Dawuda

- ¹ Ushuku mu a ayin a na baci n ya'in medevile,
Kashile ka va!
Makyan ma na mi a katsuma ka atakaci,
vu okpo kabanki ka va.
Ya'an ka mu kasingai, vu pana avasa a va.
- ² Ada uma a nampa, wannai dai i ku kasukpa kulangasa kula ku va?
Ali n wannai dai i ku kasukpa ku ciga ili gbani,
n kutono ki ili ya a'uwa?

Kuvuka

- ³ I yeve a na Vuzavaguđu da,
u zagbakai kaci ka ni aza a usubi,
Vuzavaguđu wi ta a kupana ka mu ayin a na baci n dekei ni.
- ⁴ I ya'an baci wupa, kata i kasukpa u zuwa da i ya'an unushi ba.
i sheshe mayin adu a da,
a makyan ma na baci i vaki a iva'amkpatsu i da.

Kuvuka

- ⁵ Nekei Vuzavaguđu alyuka a na o yotsoi,
kata i zuwa adu a da wa a ni.
- ⁶ Uma n abundai i ta lo a kudansa,
<<Ishi baci a ku zuwaka tsu unasingai?>>
Vuzavaguđu, indana tsu n asuvayali a nu.
- ⁷ Mazanga ma na vu nekei mu mi ta n abundai,
ali ma la'i aza a na i n ilikulya n makyan n abundai.
- ⁸ Mi ta a kuvaku, n lata m matana,
adama a na avu da koci Vuzavaguđu vi e ku ere mu.

5

Avasa a kulansa ubanki

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda: a
kubana u mazubi ma kulika igbala.

- ¹ Vuzavaguđu, zuwa atsuvu vu pana kadanshi ka va,
Kata vu lana kusheshe ku kadu ka va.
- ² Mogono ma va n Kashile ka va,
pana mashi ma va ma kulansa ubanki,
adama a na wa a nu u da mi a kuya'an avasa.

- ³ Mi ta a kuya'an avasa wa a nu Vuzavaguđu,
m kpasani vi ta a kupana avasa a va,
n kanna vi ta a kupana ufolu u va,
kata n vana wu ushuki.
- ⁴ Adama a na avu Kashile,
vu tsu pana uyo'o u ka gbani-gbani ba,
vu tsu kasukpa uma a gbani-gbani a tawa wa a nu ba.
- ⁵ Aza aradi a kushamgba e kelime ka nu ba,
vu tsu iwan ta aza a kuya'an kagbanigbani.
- ⁶ Vu tsu una ta aza a'uwa dem,
vu tsu ene ta unata wa aza a munuka,
n aza o modoruko.
- ⁷ Ama mpa, adama a ucigi u nu u na u tsu saba'a ba,
mi ta a ku'uwa a kpa'a ku nu.
n uwa Alisa a gbayin a cida a nu n cikpa wu,
n kudangu e kelime ka nu.
- ⁸ Vuzavaguđu, tono nu mpa a uye wu usubi u nu,
adama a na irala i va i yimkpa ta,
yotsongu mu uye u nu e keteshe ciya n tono.
- ⁹ I n kamayun a una u le ba,
adu e le i ta tukpa n ukuna u munuka,
ogboroli e le asaun a da,
elentsu e le kpamu kadanshi ka a'uwa ka'a koci.
- ¹⁰ Kashile, kece le aza a unushi,
ya'an kagbanigbani ke le ko bono a kaci ke le.
Loko le kelime ka nu, adama a unushi wa abundai u le,
adama a na a ya'anika wu ta ugbamukaci.
- ¹¹ Ya'an aza a na e shedeki wa a nu, a ya'an mazanga,
ya'an a kana kuya'an ishipa adama a mazanga.
Vu inda le n kaci ka nu,
adama aza a na a cigai kula ku nu dem
a ya'an mazanga adama a nu.
- ¹² Mayun, Vuzavaguđu vu zuwaka ta aza a usubi unasingai,
kasingai ka nu ka'a ka kanzai le tsu maraga.

6

Avasa a kulansa ubanki a makyana ma atakaci

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n a'in a umolu.
A ya'an vu da n kalakatsu ka Shimenitu. Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Vuzavaguđu kata vu barangu mu a katsuma ka wupa u nu ba,
kata vu gbara mu a katsuma ka wupa wu usudukpi u nu ba.
- ² Pana asuvayali a va adama a na mo o'wo ta kau,
neke mu utsura adama a na mo okpo ta luba.
- ³ Vuzavaguđu, kadu ka va ko vodotso ta kau,
ali wannai dai n kukana kuvana wu?
- ⁴ Tawa, Vuzavaguđu vu isa mu,
isa mu adama ucigi u nu u na u tsu saba'a ba.
- ⁵ A katsuma ka akpisa yayi u kuciba n avu?
Ko vuza u kucikpa wu a kasaun ba.
- ⁶ Mo o'wo ta kau adama unangbi u katsuma,
Kayin dem iva'amkpatsu i va i tsu tana ta adama a masi,
ubuta u ku gbasatangu kaci ka va u tana adama a kujilya.

- 7 A_{shi} a _{va} a shitas_a t_a adama a _{mashi} m_a abunda_i,
 ali a_{shi} a _{va} o doku ene uye ba, adama a irala i va.
 8 Ka_{sukpai} mu, a_{da} aza a ka gbani-gbani,
 adama a na Vuzavagu_{du} u pana t_a mashi m_a va.
 9 Vuzavagu_{du} u pana t_a ufolu u va,
 wu isa t_a avasa a _{va}.
 10 Irala i va ra_{ka} i t_a a kupana wono ali e je'eke ikyamba.
 I t_a a kukpatala n kafura, adama o wono wa _{abunda}i.

7

Avasa a kulansa afada a usubi.

A ya'an vu da n kalakatsu ka Shigiyonotu. Vishipa vu Dawuda vu na u ya'ankai Vuzavagu_{du} adama a Kushi vuza vu aza a Bayami.

- 1 Vuzavagu_{du} Ka_{shile} ka va, wa a nu u da mi a kulansa ubuta u kushede_{ku},
 Wawa mu kata vu isa mu ekiye aza a na i a kulansa wuma u va,
 2 Ta baci nannai ba,
 i t_a a kubanka mu a ubuta u na babu vuza na u ku isa mu.
 Ta de a ku sazasa mu tsu na kawu u tsu saza vuma.
 3 Vuzavagu_{du} Ka_{shile} ka va, da baci n ya'in ili i ite a katsuma ki ili i nampa,
 ali a ciya mu n unushi,
 4 ko n ya'ankai kaja'a ka va ka gbani-gbani,
 ko da baci n lya'i utsura u vurala vu va babu unushi.
 5 Ya'an Irala i va i guva mu ali a kana mu,
 kata a dasa mu a idika,
 a kasukpa mu punu a idika ya ukpa.

Kuvuka

- 6 Vuzavagu_{du}, da_{nga} n wupa u nu,
 vu ya'an tsurala n wupa wu irala i va.
 Da_{nga} vu isa mu, vu ya'an afada a usubi.
 7 Ya'an o bolongu uduniyan ra_{ka} wa a nu,
 vu lya'a tsugono tsu le de gadi.
 8 Vuzavagu_{du} avu da vu ci ya'anka uma afada,
 Vuzavagu_{du} ya'anka mu afada tsu usubi u va
 adama a na mi n unushi ba,
 mi t_a kpamu n mariki.
 9 Avu Ka_{shile} ka cida,
 avu na vu tsu lana kusheshe ku vuma n kadu ka ni.
 Vu shamgbatangu ka gbani-gbani ka uma,
 kata vu zuwa uma a usubi a tsurukpa.
 10 Ka_{shile} ka'a maraga ma va,
 u tsu isa t_a aza a na o tsu tono yi.
 11 Ka_{shile} kaya'inkafada ka usubi ka'a,
 u tsu takacika t_a uma a gbani-gbani makyan dem.
 12 Da baci uma a kpadai kushika unushi u le,
 Ka_{shile} ki t_a e ku temgbe kotokobi ka ni.
 u lapula t_a de utan u ni.
 13 U fobuso t_a de ucanuku u kuvon u ni u tsukono,
 Da u gisanki aya'a akina a ni.
 14 Lana tsu na uma a gbani-gbani e kusheshe adu e le,
 O kufobuso ukuna wa atakaci kpamu a kuya'an a'uwa.
 15 A gava t_a kpenle ku ugavi,
 da a kucikpa a yikpai punu.

- ¹⁶ O fobusokoi aza o yoku kawuya,
ama da ko bonoi a kaci ke le.
o fobusoi vishili, danna vu bonoi a kaci ke le.
- ¹⁷ N cikpa ta Vuzavaguđu adama afada e mejege a ni,
mi ta a kuya'an ishipa i kucikpa u Vuzavaguđu Mala'imili.

8

Tsugbayin tsu Kashile n vuma

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda: a kubana u mazubi a ya'an vu da tsu na <<Giti.>>

- ¹ Vuzavaguđu, Vuzavaguđu tsu,
e yeve ta tsugbayin tsu nu a ubuta dem aduniyan,
avu na ucikpi u nu u yawai de gadi,
- ² Muku nu nrebu a kucikpa wu.
ucikpi u nu wo okpo ta mashilya a irala i nu,
adama a na a shamgbatangu irala i nu,
n aza a na i a kuciga kutsupa.
- ³ Ana mi indai gadi,
ulinga we ekiye a nu,
wotoi n azangata,
a na vu zuwai a ubuta wi idashi i le.
- ⁴ Da n danai, yayi vuma ali vi a kusa'a yi?
Yayi vuma vu lima ali vi a kulana yi?
- ⁵ N nannai dem, avu da baci ba,
babu ili i na i la'i vuma,
ali vu nekei ni tsugbayin n ucikpi.
- ⁶ Vu zuwai ni u lya'a tsugono ci ili i na vu ya'in dem,
Vu zuwai ili raka yi okpoi ekiye a vuma,
- ⁷ nu nlala n anaka,
nu nnama n kakamba feu,
- ⁸ nu nnu n adan,
ni ili i wuma i mini raka.
- ⁹ Vuzavaguđu, Vuzavaguđu tsu,
e yeve ta tsugbayin tsu nu a ubuta dem aduniyan.

9

Ucikpi u Kashile adama afada a mayun.

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda: a kubana u mazubi, a ya'an vu da tsu kalakatsu ka <<Ukpa u maku ma va.>>

- ¹ Vuzavaguđu, mi ta a kucikpa wu n kađu ka va raka,
mi ta a kudansa ili i mereve i na vu yain.
- ² Mala'imili dem, mi ta a kuya'an mazanga adama a nu.
Mi ta a kuya'an ishipa n cikpa kula ku nu.
- ³ Irala i va i bono ta n kacapa ana ene nu,
a yikpai da a kuwai.
- ⁴ Avu na vi kaya'inkafada ka usubi,
vu dasangi a kakuba ko tsugono ka nu.
vu ya'in afada a na a ya'in mu derere.
- ⁵ Vu barangi uduniyan.
da vu unai uma a gbani-gbani,

- vu urai ula e le ko wannai.
⁶ Unai irala i tsu ko wannai,
 vu mutsukpai likuci-likuci i le,
 a cinukpai n ula e le gbende-gbende.
⁷ Ama Vuzavaguđu mogono ma'a ko wannai,
 u zuwa ta kakuba ko tsugono ci ni adama afada.
⁸ Wi ta a kuya'anka aduniyan afada a usubi,
 a kukidaka uduniyan afada derere.
⁹ Vuzavaguđu da ubuta u kushedekeu wa aza a na a takacikai,
 ubuta u kushedekeu u da a makyan ma atakaci.
¹⁰ Vuzavaguđu, aza a na e yevei nu,
 i ta a kuzuwa ađu e le wa a nu,
 vu tsu varuku vuza na u tawai wa a nu ba.
¹¹ Cikpai Vuzavaguđu,
 vuza na wi o tsugono tsu Sihiyona,
 danai uduniyan ili i na u yain.
¹² Kashile ki ta a kuciba n aza a na i atakaci,
 u tsu cinukpa m mashi me le ba,
 ama u tsu takacika ta aza a na i o kudoro le.
¹³ Vuzavaguđu, pana asuvayali a va,
 lana tsu na irala i va yi a kuya'anka mu.
 Isa mu a ubuta wu ukpa, Vuzavaguđu,
¹⁴ adama a na n cikpa wu,
 e kelime ka uma a Sihiyona,
 kata n ya'an mazanga adama a wishi u nu.
¹⁵ Uma a gava ta kpenle, da a yikpai punu,
 a dasai ayakuru e le,
 da ene e le a cilai punu.
¹⁶ Vuzavaguđu u zuwa ta e yeve ni,
 a ubuta u kuya'an ka afada a usubi,
 uma a gbani-gbani a kanai kaci ke le n ka na a ya'in.
- ¹⁷ Uma a gbani-gbani i ta a gidala a kubana asaun e le,
 ta feu nannai uduniyan u na u iwain Kashile.
¹⁸ Makyan dem da a kucinukpa n aza na i a kuciga ubanki ba,
 e kupece vuza vu u unambi n kukeke apa'a ba, ko wannai.
¹⁹ Vuzavaguđu, dangal!
 adama a na kata uma a ciya ulya'i wa a nu ba,
 ya'an a ya'anka uma a gbani-gbani afada e kelime ka nu,
²⁰ Vuzavaguđu, zuwa le e je'eke ikyamba adama o wovon.
 vu zuwa le e yeve a na e le uma a da koci.

Kuvuka

Kuvuka

10

Mashi adama uma a gbani-gbani

- ¹ Vuzavaguđu yidai i zuwai vu shamgbai da'in?
 Yidai i zuwai da vu sokongi kaci ka nu a makyan ma na ci atakaci?
² Uma a gbani-gbani i ta aradi
 a kutakacika aza a unambi,
 zuwa ka gbani-gbani ka na o fobusoi ko bono a kaci ke le.
³ Uma a gbani-gbani aradi n kawuya ka na e sheshei ađu e le,
 aza a ulyopi a tsu shika ta Vuzavaguđu,

- kpamu o tsu goyo yi ta,
⁴ Uma a gbani-gbani i ta ugbamukaci,
 a tsu ciba n Kashile ba.
 E kusheshe ku le dem, a tsu dana ta,
 <<Kashile kilo ba.>>
⁵ Uma a gbani-gbani a ci lya'a ta kelime a ili i na i a kuya'an dem.
 E kuyeve afada a Kashile ba,
 o tsu goyo ta irala i le.
⁶ E kusheshe ku le a tsu dana ta,
 <<Kawuya ka kuciya tsu ba,
 ci tana a kutakacika ba.>>
⁷ Una u le wi ta tukpa n ishikushi, n a'uwa n mavura,
 elentsu e le i ta n ufa ka kadanshi ka gbani-gbani n kavama.
⁸ O tsu bopo ta a n likuci n wawa'a,
 una aza a babu unushi.
 Ashi e le i ta a ubuta wa aza a babu utsura.
⁹ A tsu vana ta a ubuta u na o bopoi tsu kawu,
 a kuvana aza a babu utsura,
 n ayakuru e le a da a tsu kana aza a babu utsura,
 kata a laza n e le.
¹⁰ A tsu dasa ta aza a babu utsura e kpete le,
 o yotsongu le utsura ali a lya'a le.
¹¹ E ci sheshe ta a dana, <<Kabura Kashile ba,
 u pala ta ashi a ni wi e kene tsu ba.>>
¹² Vuzavaguđu, tawa vu wawa mu,
 Kashile, kata vu cinukpa n aza a na i a kutakacika ba.
¹³ Yidai i zuwai da uma a gbani-gbani o ogoyoi Kashile?
 Ali i e kusheshe n a danai, <<Wi a kutakacika tsu ba.>>
¹⁴ Ama Vuzavaguđu vi ta e kene,
 vi ta kpamu a kulana aza atakaci n aza a unangbi u katsuma,
 a makyan dem vi ta ufobushi vu banka.
 Wa a nu u da aza a babu utsura a tsu zuwa adu,
 avu da vu tsu banka mkpa'an.
¹⁵ Jebe utsura u uma a gbani-gbani,
 takacika le adama a unushi u na a ya'in,
 ali utaka ka gbani-gbani ke le e keteshe.
¹⁶ Vuzavaguđu, mogono ma'a ko wannai.
 uduniyan u na u tonoi amali,
 i ta a ku una le a idika ya.
¹⁷ Vuzavaguđu, pana masi ma aza a babu utsura,
 pana avasa e le, vu neke le utsura u kadu.
¹⁸ Vu pana ta masi ma mkpa'an n aza na i n utsura ba,
 vu ya'anka le afada a usubi,
 adama a na kata uma o doku e neke le wovon ba.

11

Ku zuwa ku kadu u Vuzavaguđu

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda: a kubana u mazubi.

- ¹ Vuzavaguđu da ubuta u kushedeke u va,
 adama a n yidai va ku dana mu:
 <<Imkpa tsu manunu a kubana a nsasan,

- ² Uma a gbani-gbani a lapula ta utan u le,
 kpamu a gisangi aya'a e le,
 adama a na a tawa uma a mariki punu a kayimbi.
- ³ Aza a usubi i a kufuda kuya'an ili ba,
 Da baci ili dem i namgbai.>>
- ⁴ Vuzavagudu wi ta A'isa a gbayin a cida a ni,
 kakuba ko tsugono ci ni ki ta de gadi.
 ashi a ni a kindana uma a ubuta dem,
 a kulana ili i na uma i a kuya'an dem.
- ⁵ Vuzavagudu u tsu kondo ta vuza vu usubi,
 n vuza gbani-gbani,
 u tsu iwan ta aza a na a cigai kawuya,
- ⁶ Wi ta a kusuku akina n Farinwuta,
 u uma a gbani-gbani,
 wunlai wu usudukpi u da u ko okpo upecu u le.
- ⁷ Adama a na Vuzavagudu vuza vu usubi da,
 u ciga ta ulinga wu usubi,
 uma a usubi i ta e kene ashi a ni.

12

Avasa a kulansa ubanki

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda: a kubana u mazubi, a ya'an vu da tsu kalakatsu ka<<Shiminitu>>

- ¹ Wawa tsu Vuzavagudu,
 babu aza a mariki a na a buwai tsu Kashile,
 aza a usubi o kotso ta a katsuma ka aduniyan.
- ² Yaba dem a kuya'anka toku a'uwa,
 o modorono i n una wa singai.
- ³ Vuzavagudu, zuwa elentsu aza o modoruko a pada bini,
 vu zuwa una wa aza aradi u pada bini.
- ⁴ Aza a na a tsu dana, <<Ci ta a kuciya ulya'i n elentsu a tsu,
 ci ta a kudansa ili i na tsu cigai,
 yayi u kusanaka tsu?>>
- ⁵ Vuzavagudu u danai,
 <<Mi ta a kutawa gogo na,
 adama a na i ta o kudoro aza a unambi.
 aza a na a takacikai kpamu a yura adama atakaci.
 Mi ta e kuneke le idashi i matana i na i a kulansa.>>
- ⁶ Kadanshi ka Vuzavagudu ki ta cida,
 kadanshi ka ni ki ta tsa azurufa koci,
 azurufa a na a luwai n akina ali kucindere.
- ⁷ Vuzavagudu ere tsu,
 ere tsu ekiye a uma a gbani-gbani,
 vu ere tsu ko wannai
- ⁸ Adama a na uma a gbani-gbani i ta lo a kukara'a a ubuta dem,
 a kucikpa ili i na yi i gbani-gbani.

13

Avasa a kulansa ubanki

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda: a kubana u mazubi.

- ¹ Vuzavagudu, ali n wannai dai va kucinukpa nu mpa?

- Ali n wannai dai va ku sokongu ku mu a_{shi} a_{nu}?
 Ali ko wannai da?
² Ali n wannai dai n kugbama asuvu n atakaci a nampa?
 Kanna dem o kuyongo n unamgbi u ka_{suma}.
 Ali wannai dai irala i va i ku_{ka} ku_{ciya} ulya'i?
³ Indana mu Vuzavagudu Ka_{shile} ka_{va},
 zuwa mu n yongo n wuma,
 ka_{ta} vu ka_{sukpa} mu n kuwa_{ba}.
⁴ Ka_{ta} vu ka_{sukpa} irala i va a dana,
 <<Ci lya'a ta kelime ka ni.>>
 Ka_{ta} vu ka_{sukpa} a ya'an ma_{za}nga,
 adama a uyikpi u va_{ba}.
⁵ Ama mpa n neke ta ka_{du} ka_{va},
 a ucigi u nu u na u tsu saba'a ba.
 ka_{du} ka_{va} ki ta m ma_{za}nga
 adama a na vu isa mu ta.
⁶ Mi ta a kuya'an ishipa, u Vuzavagudu,
 adama a kasingai ka na wi a kuya'an_{ka} mu.

14

Kagbanigbani ka uma n tsulau tsu le *(Ishp 53:1-6)*

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda: a kubana u ma_{zu}bi.

- ¹ Alau a tsu dan_{sa} ta a_{du} e le,
 <<Babu Ka_{shile}.>>
 A na_mgba ta ra_{ka} vu le, ulinga u le ili yi unata i da,
 babu vuza na u ci ya'an ili i na yi derere.
² Vuzavagudu wu indanai uma de gadi,
 we ene ko aza e kuyeve i ta punu,
 vuza a na wi a ku_{la}nsa u yeve Ka_{shile}.
³ Ra_{ka} vi le a ka_{sukpa} ta uye,
 dem vi le a puwa_{nka} ta,
 babu vuza na wi a kuya'an ka ma_{ri}ki,
 ko vuza te.
⁴ Ko i n kuyeve ba?
 Aza a na i kuya'an ka gbani-gbani ka,
 i n kuyeve ba?
 A tsu takuma ta uma tsu boroji,
 kpamu a ci ya'an avasa u Vuzavagudu ba.
⁵ Ama a ri_{kpa} ta adama o wovon,
 adama a na Ka_{shile} ki ta kobolo n uma a usubi.
⁶ A_{da} uma a gbani-gbani,
 i tsu la_nga_{sa} ta ulinga wa aza a unambi,
 ama Vuzavagudu da ubuta u kushede_{ku} u le.
⁷ Ishi baci a dana wishi wi Isaraila,
 wu uta ta a Sihiyona.
 ayin ana Vuzavagudu u bonokoi uma a ni una_{si}ngai u le,
 ntsukaya n Yakubu mi ta a kuya'an ma_{za}nga,
 aza a Israila a pana u yo'o.

15

Aza a na i a idashi a kusan ku cida ku Kashile

Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Vuzavaguḍu,
yayi u ku uwa a Mayali mo obolo ma nu?
Yayi u kudasangu a Sihiyona,
kusan ku cida?
- ² Sai vuza na wi a kuya'an kamayu,
vuza na wi a kuya'an ili yi usubi,
vuza na kpamu wi a kudansa kamayu
a kaḍu kani,
- ³ Vuza na u tsu langasa kula ku vuza yoku ba,
Vuza na u ci ya'an ka aja'a a ni ka gbani-gbani ba,
ko u ya'an kadanshi ka gbani-gbani
adama vuza na i a idashi dedevu ba.
- ⁴ Vuza na u tsu goyo aza a na Kashile ka inwai,
ama u tsu neke ta tsugbayin wa aza na o kutono Vuzavaguḍu.
U tsu shatangu ta uzuwakpani u ni,
ko ninidai baci ka ya'in,
- ⁵ Vuza na u tsu neke okopu babu kodokpotsu,
u ci isa kalya'a adama a na wo okpo magan ma a'uwa,
u vuza babu unushi ba.
Vuza na baci u ya'in nannai wi ta a kushamgba mayin ko wannai.

16

Kuzuwa kaḍu u Vuzavaguḍu

Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Ere mu Kashile,
adama a na avu da ubuta u kushedeku u va.
- ² Da n danai Vuzavaguḍu,
<<Avu da Vuzavaguḍu vu va,
ili i singai i na mi n i da raka, wa a nu u da yi utai.>>
- ³ Adama aza a cida a idika ya,
ele da i n tsugbayin,
ele da a zuwai mu mazanga.
- ⁴ Aza a na a zagbai o tonon amali o yoku,
o tsu ronoko ta kaci ka le atakaci kau.
Mi o kubolongu n e le,
a ubuta u kuya'an ka alyuka ba.
Mi a kucikpa amali e le ba.
- ⁵ Vuzavaguḍu avu da ili i na mi n i da koci,
avu da vu nekei mu ili i na n cigai dem,
wuma u va wi ta ekiye a nu.
- ⁶ Kune'e ku na vu ya'ankai mu,
ki ta n ugain kau,
mayun ku singai ku da.
- ⁷ N cikpa ta Vuzavaguḍu, a na wi o kutono nu mpa,
n kayin kpamu kaḍu ka va ke ci neke mu ta kadanshi.
- ⁸ N yeve ta makyan dem Vuzavaguḍu wi ta nu mpa.
Adama a na wi ta e kukiye ku singai ku va,
mi a kurikpa ba.

- ⁹ Adama a nannai kaḍu ka va ki ta m mazanga,
wuma u va kpamu wi ta a mazanga,
ikyamba i va feu yi ta a kuyongo babu koyoku.
- ¹⁰ Adama a na va ku kasukpa mu,
n yongo a kasaun ba,
ko vu kasukpa vuza vu usubi u shama ba.
- ¹¹ Vi ta a ku yotsongu mu uye,
uye u na u kubana a ubuta u wuma,
kuyongo ku nu kobolo nu mpa ili i mazanga i da,
idashi e kukiye ku usingai ku nu,
uyo'o u da ko wannai.

17

Mashi ma vuza vu babu unushi

Avasa a Dawuda.

- ¹ Vuzavagudu pana ufolu u va a kulansa kamayun,
pana mashi ma va, ma kulansa ubanki.
Zuwa atsuvu vu pana avasa a va,
adama a na mpa vuza va a'uwa da ba.
- ² Ya'an afada a na va kuya'an o yotsongu mi ta n usubi,
adama a na vi yeve ta ili i na yi derere.
- ³ Vu lana baci kaḍu ka va,
da vu tawai wa a va n kayin,
vu kondo mu ba ci,
vi a kuciya ili i gbani-gbani wa a va ba,
n sheshe ta a kaḍu ka va una uva wi a ku nusaka wu ba.
- ⁴ Tsu na uma o yoku a ci ya'an,
mpa n tono ta kadanshi ka nu,
n tono uye u uma a kavama ba.
- ⁵ Ene a va i ta o kutono uye u nu makyan dem,
n sa'wa kukatsukpa ba.
- ⁶ N ya'an ta avasa wa a nu Kashile,
adama a na avu vu tsu ushuku mu ta,
zuwa atsuvu vu pana avasa a va.
- ⁷ Yotsongu ucigi u mereve u nu,
ucigi u nu u na u tsu saba'a ba,
avu da vu tsu isa aza a na i a kulansa ubuta u kushedeku,
aza a na i a kulansa ubuta u kushedeku e kukiye ku usingai ku nu,
a ubuta wi irala i le.
- ⁸ Ere mu tsu maku ma kashi,
sokongu mu a daka ve evelyu a nu,
- ⁹ wa aza a gbani-gbani a na a cigai ku una mu,
n irala i va aza a na i ukara'i nu mpa.
- ¹⁰ I na asuvayali adu e le ba,
una u le sai kadanshi ka aradi.
- ¹¹ Gogo na i ta ukara'i nu mpa a ubuta u na n vadalukpai dem,
a kulansa kabanga adama a na o polo mu a idika.
- ¹² Ana ikawu a kulansa mu adama a na a sazasa,
a na ikawu yi utsura,
a kuvana a ubuta u na i ubopi.
- ¹³ Tawa, Vuzavagudu vu ya'an kuvon n irala i va, vu lya'a le,

- vu isa mu n kotokobi ka nu wa aza a gbani-gbani.
¹⁴ Vuzavagudu, isa mu n kukiye ku nu a icu'u i uma a nanlo,
 isa mu a ubuta u uma aduniyan a nampa,
 a na i n ili i na a cigai dem,
 takacika le n ili i na vu zuwakai le,
 ya muku n le feu n takacika,
 ali a kubana a n tsukaya n le.
¹⁵ Mi ta e kene wu, adama a na mpa vuza vu usubi da,
 da baci n jimgbai dem n ci ya'an ta mazanga adama a na vi ta kobolo
 nu mpa.

18

Vishipa vu ulya'i vu Dawuda *(2 Sam 22:1-51)*

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda.

- ¹ N ciga wu ta Vuzavagudu,
 avu da utsura u va.
² Vuzavagudu, avu da katali ke kushedeke ka va, mashilya ma va n kishi ka
 va,
 Kashile ka'a katali ke kushedeke ka va, wa a ni u da n tsu shedeke.
 maraga ma va n kishi ka va,
 ubuta u kushedeke u va kpamu.
³ N tsu deke ta Vuzavagudu,
 ayi na u yotsoi kucikpa,
 kpamu u tsu wawa mu ta ekiye a irala i va.
⁴ Ukpa u shiya mu ta kpankpa'an n awin a ni,
 ka gbani-gbani ka aya ta ali ka la'i utsura u va.
⁵ Kasaun ka shiya mu ta n awin a ni,
 ukpa u zuwaka mu ta maza.
⁶ A katsuma ka atakaci a va, n deke ta Vuzavagudu,
 N deke ta Kashile ka va adama a kulansa ubanki,
 A'isa a gbayin a ni u panai kalakatsu ka va,
 masshi ma va ma uwa ta atsuvu a ni.
⁷ Aduniyan eje'i ali a gbadai,
 da am'in a nsasan eje'i da a gbadai,
 adama a wupa u Kashile.
⁸ Kanga ka kanai ku uta a vunu vi ni,
 melentsu ma akina n agaruwashi a ku uta una u ni,
⁹ U bayuwai gadi, da u cipai a idika,
 eleshu a lima kau a daka vu ene a ni.
¹⁰ U kumbai gadi ve evelyu i Corobi u imkpai,
 a kucipa n iladi.
¹¹ U zuwai kayimbi ko okpoi kapalatsu ka ni,
 u shedeke eleshu a lima.
¹² Da uladi wu utai eleshu a ni,
 da mini ma atali n melentsu ma akina,
 utai e kelime ka ni.
¹³ Vuzavagudu u lapai de kakpanga gadi,
 da a panai kalakatsu ka Mala'imili.
¹⁴ U tawai aya'a a ni, u wacuwai irala ni,
 n uladi u ni u da u lokoi le.
¹⁵ A palukpai kumi'i ku mala e keteshe,

- kumi'i ka aduniyan ku utai e keteshe,
 ana vu barangi irala i va, Vuzavagudu,
 ana kpamu vu barangi le n wupa.
- 16 Vuzavagudu u barukpai kukiye ku ni de gadi u dikai mu,
 wu utukai mu a mini mu ugavi.
- 17 Wu isa mu ekiye a irala i va yi utsura,
 n wa aza a na o kovo mu,
 adama a na a la'a ta utsura u va.
- 18 A kanna ka atakaci a va, da a tawai a shilikai nu mpa,
 ama da vuzavagudu u wawai mu.
- 19 Wu utukai mu a katsuma ka atakaci,
 da wi isai mu adama a na wi ta a kupana uyo'o u va.
- 20 Vuzavagudu u tsu tsupa mu ta, adama a na mpa vuza vu usubi da,
 da u zuwakai mu unasingai adama a usubi u va.
- 21 N tono ta uye u Vuzavagudu, n kasukpa Vuzagudu Kashile ka va, adama
 a kuya'an ka gbani-gbani ba.
- 22 N tono ta wila u ni raka,
 n kpada kutono ili i na u dansai ba.
- 23 Da mo okpoi vuza vu babu unushi a ubuta ni.
 Da kpamu me erei kaci ka va a ubuta u kuya'an unushi.
- 24 Adama a nannai da Vuzavagudu u nekei mu katsupu adama a usubi u va,
 adama a na u yeve ta mi na unushi a ni ba.
- 25 Vuzavagudu avu vuza vu uneki u kadu da, wa aza a na e nekei u adu,
 vuza vu mariki da kpamu wa aza a mariki.
- 26 Wa aza adu a cida, vu tsu yotsongu le ta vi ta cida,
 ama vi ta a tsurala n aza a ka gbani-gbani.
- 27 Vu tsu isa ta aza a na o goyoi kaci ka le,
 ama vu tsu goyo ta aza aradi.
- 28 Vuzavagudu, avu da vu tsu neke mu kutashi,
 avu da vu lokoi kayimbi ka va.
- 29 N utsura u nu, mi ta a ku una katsura ko osoji,
 n utsura u Kashile ka va mi ta a kupasa mashilya dem.
- 30 Uye u Kashile wi ta derere,
 uzuwakpani u Vuzavagudu mayun da.
 ayi maraga ma'a wa aza a na e shedekei wa a ni.
- 31 Vuzavagudu koci, ayi da Kashile,
 Kashile ka'a koci ubuta u kushedekeu u tsu.
- 32 Ayi da Kashile ka na ke ci neke mu utsura u kadu,
 u tsu ere mu ta a uye wu nwalu n va.
- 33 U tsu zuwa mu ta n wala n iladi ko matafa,
 tsu mesheun e kere mu a gadi vu nsasan.
- 34 U tsu gbara mu adama o kuvon,
 ciya n fuda kuya'an ulinga n utan u viyum vi shili.
- 35 Vuzavagudu vu ere mu ta, da vu isai mu,
 mo okpoi vuzagbayin, adama a na vu lana mu ta,
 utsura u nu kpamu we erei mu,
- 36 Vu zuwa mu ta a ubuta u na wi n matafa ba,
 n sa'wa kuyikpa ba.
- 37 N guvai irala i va ali n remei le,
 mi a kushamgba ba sai mu una le raka.
- 38 Da n lapai le ali a idika, a fuda a danga ba,
 a yikpai a daka vu ene a va.

- 39 Avu da vu nekei mu utsura u kuya'an kuvon,
vu zuwai irala i va a daka vu va.
- 40 Vu zuwai irala i va a kpatalai a sumai,
da mu unai aza a na i a tsurala nu mpa.
- 41 A shikai, ama babu vuza na wa ku isa le,
e dekei Vuzavagudu, ama da u kpaɗai ku ushuku le.
- 42 Da n lapai le luba luba ali okpoi tsu kubuta,
n dasai le tsu kolyo'o ku uye.
- 43 Vu isai mu a ubuta wa aza a ugbamiwasuvu,
vu zuwai mu mo okpo vuza vu kelime vu uduniyan,
uma a na n sa'wai kuyeve ba,
okpoi aza a ulinga a va.
- 44 Da baci a panai ukuna u va,
o tsu tono mu ta.
Omoci a kutawa n e nekei mu tsugbayin,
- 45 a nambai utsura u kaɗu,
n kuje'e ki ikyamba da a utai a ubuta u na e shedeki.
- 46 Vuzavagudu wi ta n wuma, unasingai u katali ke kushedeke ka va,
ucikpi a kubana a Kashile kishi ka va.
- 47 Ayi da Kashile ka na ka kutsupaka mu,
ayi da u zuwai uduniya wo okpoi daka vu va,
48 u tsu isa mu ta e kiye a irala i va,
u tsu neke mu ta tsugbayin a ubuta wi irala i va,
u tsu isa mu ta ekiye a uma a kavama.
- 49 Adama a nannai, Vuzavagudu,
mi ta a kucikpa wu a katsuma ku uduniyan,
mi ta a kuya'an ishipa n cikpa kula ku nu.
- 50 Makyan dem Kashile ke ci neke ta mogono ma na u zagbai ulya'i,
u tsu yotsongu ta ucigi u na u tsu saba'a ba u mazagbi ma ni,
u Dawuda nu ntsukaya n ni ko wannai.

19

Ulinga u Kashile n afada a ni

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda.

- 1 Lana bi'i tsu na gadi adangashile i a kusala tsugbayin tsu Kashile,
lana bi'i kpamu tsu na eleshu i o kuyotsongu ulinga u na u ya'in e
keteshe.
- 2 Kanna dem ka tsu dana ta kanna ke ire tsugbayin ci ni,
kayin dem ko tsu tonuko ta kayin ke ire kuyeve ku ni.
- 3 Babu kalakatsu ko kadanshi ka na a dansai,
babu kalakatsu ka na a panai.
- 4 Ama akaka e le a kara'a ta aduniyan dem,
kadanshi ke le ka kara'a ta a ubuta dem aduniyan.
Kashile ka ya'anka ta kanna kpa'a de gadi,
5 Kuta ku kanna ki ta tsu vali vu savu a ku uta a kunu ku ni,
n mazanga tsu vuza vu na u ciyai ulya'i a ugulani u malamanai.
- 6 U tsu uta ta a uteku wa adangashile,
kata u kara'a a kubana a kapashi ka nan de,
ko ili i kushedeke adama a usudukpi u ni ba.
- 7 Wila u Vuzavagudu wi ta derere,
u tsu bonoko ta wuma u savu.

Kadanshi ka Vuzavagudu ili i kutono i da,
ke tsu neke ta kuyeve u vuza na wi n kuyeve ba.

⁸ Wila u Vuzavagudu wi ta mejege,
u tsu tuka ta m mazanga a kaadu.

Kadanshi ka Vuzavagudu,
ki n kadama ke kuyeve ba,
ka tsu zuwa ta kaadu kuyeve.

⁹ Wovon u Vuzavagudu u tsu zuwa ta kaadu ko yongo cida ko wannai.
Wila u Vuzavagudu mayun da,
makan dem wi ta mejege.

¹⁰ U la'a ta azanariya uga'in,
ali a la'i azanariya a na a luwai koci,
a la'a ta ishigi uyo'o,
ali a la'i ishigi i na a pishai.

¹¹ We e le u da kagbashi ka nu ka tsu ciya odoki,
kutono ku wila ki ta n katsupu ka abundai.

¹² Yayi u kuyeve unushi u ni?
Cinukpaka mu unushi u na n yevei n e le ba.

¹³ Ere mu kata n ya'an unushi wu ucigi u kaadu ba,
kata vu kasukpa lya'aka mu tsugono ba.

Ta m ko okpo vuza vu babu unushi nannai,
kata n la'aka n kuya'an ka gbani-gbani.

¹⁴ Ya'an kadanshi ka va n kusheshe ku va,
ko okpo ili i ku isa wa a nu,
Vuzavagudu, ubuta u kushedeke u va n kashibi ka va.

20

Avasa a kulansa ulya'i

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda.

¹ Ya'an Vuzavagudu wu ushuku wu a ayin atakaci,
ya'an kula ku Kashile ka Yakubu ke ere wu,

² Ya'an u su'uku n ubanki de a ubuta u cida u ni,
kata u zuwaka wu kukiye a Sihiyona.

³ Ya'an u ciba n alyuka a nu raka,
kata kpamu u pana uyo'o u kune'e ku kusongu ku nu.

Kuvuka

⁴ Ya'an u neke wu ili i na kaadu ka nu ka cigai dem,
kata u zuwa vu lya'a kelime n ili i na vu sheshei kuya'an dem.

⁵ Atsu ci ta a kuya'an yoroli i mazanga adama a ulya'i u kelime u nu,
ci ya'an ka diva adama a ulya'i u kelime u nu,

n kucikpa ku Vuzavagudu Kashile ka tsu.
Kashile ka isa ta ufolu u nu.

⁶ Gogo na n yeve ta Vuzavagudu u tsu ere ta mogono ma na u zagbai,
u tsu ushuki yi ta de gadi a ubuta u cida u ni,
n utsura u gbayin u ni u da u tsu zuwa yi u lya'a kelime.

⁷ Aza o yoku a tsu zuwa ta adu e le wu ekeke odoku e le.
aza o yoku wu odoku e le

Ama atsu tsu zuwa ta adu a tsu u Vuzavagudu Kashile ka tsu.

⁸ Icu'u i uma a nanlo i ta a kuta datsa a yikpa,
ama a tsu ci ta a kudanga ci shamgba n utsura.

⁹ Vuzavagudu banka mogono adama a na u ciya ulya'i,

ya'an vu panaka tsu a makyan ma na ci dekei.

21

Ucikpi adama a ulya'i

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Vuzavaguḍu, adama a utsura u nu,
mogono ma ya'an ta a mazanga,
wi ta a mazanga n abundai adama a na vu neke yi ta ulya'i.
- ² Vu neke yi ta ili i na kaḍu ka ni ka cigai,
vu kpaḍa ku ushuku yi ufolu u ni ba.

Kuvuka

- ³ Vu tukai ni n ili i singai n abundai,
da vu zuwakai ni orolico azanariya a kaci ka ni.
- ⁴ U folono wu ta wuma,
da vu nekei ni wuma, n wuma wu ugadi.
- ⁵ Adama a ubanki u nu, u ciya ta ucikpi u gbayin
ucikpi n tsugbayin tsu na vu nekei ni.
- ⁶ Vu zuwai ni wo okpoi vuza unasingai ko wannai,
kuyongo ku nu n ayi u tsu zuwa yi ta mazanga.
- ⁷ Adama a na mogono ma, ma zuwa ta kaḍu wa a ni,
Vuzavaguḍu Mala'imili.
- Adama a ucigi u nu u na u tsu saba'a ba,
wi ta o ko okpo mogono ko wannai.
- ⁸ Kukiye ku nu ki ta e kureme irala i nu raka,
kukiye ku usingai ku nu ki ta e kureme aza a na a iwain nu.
- ⁹ Vi ta a kulya'a le tsu melentsu ma akina,
ayin a na baci vu yotsongi kaci ka nu, Vuzavaguḍu.
- vi ta a ku una le a katsuma ka wupa u nu,
akina i ta o kusongu le raka.
- ¹⁰ Mogono mi ta a ku una ntsukaya n le aduniyan raka,
n muku n le a katsuma ku uduniyan.
- ¹¹ Ko ishi baci e sheshe kuya'anka wu ka gbani-gbani,
ko o fobusoi kuya'anka wu kawuya,
i a kuciya ulya'i ba.
- ¹² Adama a na vi ta a kuzuwa le a kpatala a suma,
a makyan ma na baci vu taduki aya'a a nu.
- ¹³ Ya'an a cikpa wu adama a utsura u nu, Vuzavaguḍu.
Ci ta a kuya'an ishipa tsu cikpa utsura u nu.

22

Maṣhi ma unambukatsuma n ishipa i kucikpa

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Kaṣhile ka va, Kaṣhile ka va, yidai i zuwai da vu kaṣukpai mu?
N shika ta kau adama a kulansa ubanki, ama ali n gogo na vu tawa ba.
- ² Kaṣhile ka va n deke wu ta n kanna,
vu ushuku mu ba,
n deke wu ta n kayin, n nannai dem asuvu a va i a idashi ba.
- ³ Ama n nannai dem avu vuza cida da,
vuza na aza a Isaraila i a kucikpa.
- ⁴ Ikaya i tsu a zuwa ta adu ele wa a nu,

- a zuwa ta aƙu e le wa a nu, da tana vu wawai le.
- ⁵ A banka ta n mas̄hi me le wa a nu, da vu wawai le,
wa a nu u da a zuwai aƙu e le, tana vu neke le wono ba.
- ⁶ Ama mpa vuma da ba, mpa kazun ka'a koci,
mu okpoi ili yi izoshi n ili i maƙan u yaba dem.
- ⁷ Vuza na baci wu enei mu dem,
kaƙa u bonoko mu ili yi izoshi.
o tsu goyo mu ta n a gbaɗai aci e le,
- ⁸ a dana, <<Vu zuwa ta kaƙu ka nu u Vuzavaguɗu baya?
Ya'an wi isa wu,
ya'an Vuzavaguɗu u wawa wu,
wi baci a kupana uyo'o u nu.>>
- ⁹ N nannai dem avu da vu utukai mu a katsuma ka anaku a va,
avu da vu zuwai n yongoi n maƙana ali mpa a ku apa mani.
- ¹⁰ Ili i na i diki a kanna ka na a matsai mu,
da mi a kuzuwa kaƙu ka va wa a nu,
avu da Kashile ka va,
ali a kanna ka na anaku a va a matsai mu.
- ¹¹ Kaƙa vu ya'an da'angi nu mpa ba,
adama a na atakaci i ta devu,
kpamu ko kaƙanƙi ki lo ba.
- ¹² Irala i va i kara'a mu ta tsu obomburon,
a na obomburon a utsura a idika i Bashan.
- ¹³ Apukai una u le a na i kawu,
ci i kawu i na yi a yura a kulansa mu,
adama a na a karasa mu.
- ¹⁴ Utsura u va u kotsoi,
mo okpoi tsu mini ma na ma vama i idika,
etele a va dem a shirikpa ta,
kaƙu ka va ke derikpei a na abashi ishigi
- ¹⁵ Gboroli vu va vu dekepe ta tsu kubuta,
kelentsu ka va ka paɗai punu a kalakpani ka va.
Vu kasukpai mu ukpa a idika.
- ¹⁶ Katsura ki irala i va ka kara'i mu,
tsu kobolo ke nshe'e,
da e wejelei ekiye a va n ene a va.
- ¹⁷ Ali etele dem okpoi e keteshe.
Irala i va i goyo mu ta, da a zuwakai mu a shi.
- ¹⁸ Da a ya'in kazagba n akashi a va,
da e pecekei kaci ke le akashi a va.
- ¹⁹ Vuzavaguɗu, kaƙa vu shamgba da'in nu mpa ba
ta wa gogo'o vi isa mu, avu kawawi ka va.
- ²⁰ Wawa a ubuta u kotokobi,
isa a ubuta wu nshe'e n nampa.
- ²¹ Isa mu ekiye a irala i va,
isa mu adama a na i ta a kusuwan mu n avana e le tsu njuma.
- ²² Mi ta a kudana uma a va ili i na vu ya'in,
mi ta a kucikpa wu a katsuma ko kobolo ka uma.
- ²³ Cikpai ni, aɗa na yi a kupana wovon u Vuzavaguɗu,
nekei ni tsugbayin aɗa kumaci ku Yakubu,
cikpai ni, aɗa aza a Isaraila raka.
- ²⁴ Adama a na u goyo aza a unambi wu utsura ba,
ko u kpaɗa kulana le ba.

- U zuwaka le kucina ba,
ama u tsu ushuku le ta da baci e dekei ni.
- ²⁵ Mi ta a ku cikpa wu e kelime ko kobolo ka uma
adama ili i na vu ya'in.
- E kelime ka aza na i o kutono wu raka,
Kata n shatangu uzuwakpani u na n ya'in.
- ²⁶ Aza a unambi i ta a kulya'a ali a cuwa,
Aza a na i a kulansa Vuzavagudu i ta a kucikpa yi,
adu e le i ta a okpo m mazanga,
ko wannai.
- ²⁷ Aduniyan i ta a kuciba,
i ta o kubono a ubuta u Vuzavagudu,
kumaci ku uma raka i ta a kucikpa yi.
- ²⁸ adama a na tsugono tsu Vuzavagudu tsu da,
Wi ta o tsugono tsu uma raka.
- ²⁹ Aza a uciyi raka i ta a ku kudanki,
n aza a na i o kubono kubuta ki idika,
n aza a na a kufuda kubana wuma u le ba,
i ta a ku kudangu kelime kani.
- ³⁰ kumaci ku na ka kutawa ki ta a kucikpa yi.
Ntsukaya n na mi a kutawa i ta a kupana arabali a Vuzavagudu.
- ³¹ ele feu ta a kusala ukuna u Vuzavagudu,
wa aza a na kata a matsai ba
i ta a kudana le,
Vuzavagudu da u wawai uma a ni.

23

- Vuzavagudu da magubi ma va,*
Vishipa vu Dawuda.
- ¹ Vuzavagudu magubi ma va ma'a,
mi a ku namba ili ba.
- ² U tsu zuwa mu ta n yongo a ubuta u na wi n ijanu i taku,
u tsu tono ta nu mpa a ubon wu nyeneke n na mi e ku yene sawu.
- ³ U tsu doku mu ta utsura.
U tsu tono ta nu mpa a uye wu usubi,
adama a na a cikpa kula ku ni.
- ⁴ Ko da baci n tonoi n kpenle ku kayimbi ku ukpa,
mi a kupana wovon ba,
adama a na vi ta kobolo nu mpa,
kalangu ka nwalu ka nu,
n kalangu ka kaguba ka nu,
i ta a kulana mu,
i ta e ku ere wuma u va.
- ⁵ Vu fobuso ko mu ta kadiva,
e kelime ki irala i va,
vu erengu mu ta n mani'in me kerengu,
meyelyu ma va ma shanai ali ma barakpai.
- ⁶ Mayun, kasingai ka nu n ucigi u nu,
wi ta o kuyongo nu mpa a ayin a wuma u va dem,
kata n dasangu a kpa'a ku Vuzavagudu ko wannai.

24

Mogono ma gbayin

Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Idika i Vuzavagudu i da,
n ili na yi punu dem,
aduniyan a ni a da,
n aza a na i punu idashi dem.
- ² Adama a na u ma'a ta a da a gadi vu mala,
u varai kumi'i ku ni a gadi vu mini.
- ³ Yayi u yawai u kumba kusan ku Vuzavagudu?
Yayi u yawai u uwa a Mavali mo obolo ma ni?
- ⁴ Sai vuza na ulinga we ekiye a ni u cida u da,
kpamu kadu ka ni ki ta cida,
n vuza na u tsu tono oboci ba,
ko u ya'an akucina a uwa ba.
- ⁵ Vuzavagudu wi ta a kuzuwaka yi unasingai.
Kashile kawawi ka ni ki ta a ku isa yi.
- ⁶ Icu'u i uma a nanlo a da,
a tsu lansa e yeve Kashile,
aza a na a tsu bana e kelime ka Kashile ka Yakubu.
- ⁷ Bayuwai utsutsu wa n wanshi,
bayuwai utsutsu u cau,
Adama a na mogono ma gbayin mi ta a ku'uwa punu.
- ⁸ Yayi mogono ma gbayin ma nampa?
Ayi da Vuzavagudu, vuza vu utsura m Mala'imili,
Vuzavagudu da kalya'i ko kuvon.
- ⁹ Bayuwai utsutsu wa n wanshi,
bayuwai utsutsu u cau,
Adama a na mogono ma gbayin mi ta a ku'uwa,
- ¹⁰ Yayi mogono ma gbayin ma nampa?
Ayi da Vuzavagudu, vuza vu utsura Mala'imili,
ayi da mogono ma gbayin ma.

Kuvuka

Kuvuka

25

Avasa a kulansa ucunukpi wu unushi

n we eri

Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Vuzavagudu, n neke ta wuma u va wa nu.
- ² Kashile ka va, wa a nu u da n zuwai kadu ka va,
kata vu kasukpa mu m pana wono ba,
kata vu kasukpa irala i va i ya'an ka mu kindi ku kugoyi ba.
- ³ Aza a na a zuwai adu e le wa a nu,
i kupana wono ba,
ama ya'an aza a unambi wu usubi a pana wono.
- ⁴ Vuzavagudu vu yotsongu mu uye u nu,
vu pi'isaka mu ukuna u nu.
- ⁵ Tono nu mpa tsu na n kuya'an kamayun,
kata vu pi'isaka mu,

- adama a na avu da Kashile kishi ka va,
 makyan dem n tsu zuwa ta kaḍu wa a nu.
- ⁶ Vuzavaguḍu, ciba n kasingai ka nu,
 n ucigi u nu u na u tsu saba'a ba,
 u na vu yotsongi ali n ayin a cau de.
- ⁷ Cinukpa n unushi wu ucigi u kaḍu u va,
 n unushi u na n ya'in a ayin a na mi ishi kolobo,
 adama a ucigi u nu una u tsu saba'a ba n kasingai ka nu,
 vu ciba nu mpa Vuzavaguḍu.
- ⁸ Vuzavaguḍu vuza vu usubi da, n kasingai kpamu,
 u tsu yotsongu ta aza a unushi uye u na o kutono.
- ⁹ U tsu tono ta n aza na o ogoyoi kaci ke le, a ukuna u mejege,
 wi ta a kupi'isaka le tsu na o kutono yi,
- ¹⁰ Uye u Vuzavaguḍu raka,
 ucigi u da u na u tsu saba'a ba n usubi,
 wa aza a na i o kutono uzuwakpani u ni n wila u ni.
- ¹¹ Vuzavaguḍu, shatangu uzuwakpani u nu,
 vu cinukpaka mu unushi u va,
 adama a na wi ta n abundai.
- ¹² Aza a na i a kupana wovon u Vuzavaguḍu,
 wi ta o kuyotsongu le uye u na o kutono.
- ¹³ I ta a kulya'a kelime makyan dem,
 ntsukaya n e le mi ta a kulya'a ukani wi idika ya.
- ¹⁴ Vuzavaguḍu wu ushuku ta n aza na i a kupana wovon u ni,
 u tsu zuwa le ta e yeve uzuwakpani u ni.
- ¹⁵ Makyan dem aashi a va i ta a ubuta u Vuzavaguḍu a kulansa ubanki,
 adama a na ayi da koci u ku ere mu a ubuta u gbani-gbani.
- ¹⁶ Vadalukpa ubon u va Vuzavaguḍu,
 vu ya'anka mu kasingai,
 adama a na mi n vuza ba,
 kpamu ko utsura.
- ¹⁷ Unambukatsuma u kaḍu ka va o doku ta abundai,
 wawa mu a katsuma ka atakaci a va.
- ¹⁸ Zuwaka n unambukatsuma u va,
 vu ene atakaci a va,
 kata vu cinukpaka mu unushi u va.
- ¹⁹ Lana kabundai ka irala i va,
 lana tsu na o kovoi mu.
- ²⁰ Ere mu kata vu wawa mu,
 kata vu kasukpa m pana wono ba,
 adama a na wa a nu u da n tawai kushedeke.
- ²¹ Ya'an kasingai n kamayun ke ere mu,
 adama a na n zuwa ta kaḍu ka va wa a nu.
- ²² Kashile, shiba aza a Isaraila,
 a katsuma ka atakaci e le.

26

Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Vuzavaguḍu, yotsongu a na mpa mi n unushi ba,
 adama a na n ya'an ta ili na yi derere,
 n neke ta Vuzavaguḍu kaḍu ka va,
 ko munlaj.

- 2 Vuzavagudu, kondo mu,
vu kondo kusheshe ku kadu kava,
3 Adama a na n yeve taucigi u nu u na u tsu saba'a ba,
wi tao kutono nu mpa,
kamayun kanu ka'a mi o kutono ayin tutu.
4 N ci yongo n uma a kavama ba,
kabura mu n aza a kapalakashi ba,
5 N kovo takobolo ka uma a gbani-gbani,
n tsu yongo n uma a gbani-gbani ba,
6 Vuzavagudu, n sa'a taekiye ava,
adama a na n yotsongu mi n unushi ba,
n kucikpa ku da n tsu dasa n kara'a katalikalyuka kanu.
7 Mi taa kucanana ishipa i kucikpa n kalakatsu kau,
nu n dansai ili mereve i na vu ya'in raka.
8 Vuzavagudu, n ciga takpa'a ku na vi a idashi,
ubuta u na tsugbayin tsu nu ci a idashi.
9 Katavu una mu kobolo n aza a unushi ba,
ko vu una mu kobolo n aza a munuka ba,
10 Aza a na i a kuya'an ka gbani-gbani a makyan dem,
i taufobushi adama a na isa kalya'a.
11 Ama mpa, mi taa kuya'an ili i na yi mejege,
pana asuvayali ava vu shiba mu.
12 N la'aka taa ubutaka gbani-gbani dem,
a katsuma ko kobolo ka uma,
mi taa kucikpa Vuzavagudu.

27

Vuzavagudu da kutashi ku va n kishi ka va
Vishipa vu Dawuda.

- 1 Vuzavagudu da kutashi ku va n kishi ka va,
wovon u yayi n kupana?
Vuzavagudu da ubuta u kushedeku va,
wovon u yayi n kupana?
2 Da baci uma a gbani-gbani a tawai waa va,
adama a na una mu,
i taa kutadatsa a yikpa.
3 Ko da baci katsura ko osoji ka kara'i mu,
mi a kupana wovon ba,
ko da baci irala i va a tukai mu n kuvon,
n nannai dem mi tao kuyongo n kadu idashi.
4 Ili i te i da n folonoi u Vuzavagudu,
ili i na n cigai i danna,
dada n dasangu a kpa'a ku Vuzavagudu,
a ayin a wuma u va raka,
katam pana uyo'o u Vuzavagudu
katakpamu n folono yi de Aisa a gbayin a ni.
5 A makyan ma atakaci,
wi tao kufobo mu a ubuta wi idashi i ni,
wi taa kuzuwa mu gadi vu kusan ku ugadi.
6 Ta n kulya'a kelime ka irala i va i na i kara'i nu mpa nannai,
n mazanga ma'a n kuneke alyuka Aisa a gbayin,

- mi ta a kuya'an vishipa, n cikpa Vuzavagudu.
⁷ Panaka mu Vuzavagudu, makyan ma na baci n dekei nu,
 pana asuvayali a va, vu ushuku mu.
⁸ Vu danai, <<Ta wa wa a va.>>
 <<Mi ta ta na a kutawa wa a nu, Vuzavagudu.>>
⁹ Vuzavagudu,
 kata vu sokongu ku mu a shi a nu ba,
 kata vu loko kagbashi ka nu,
 a katsuma ka wupa u nu ba,
 avu da vi a kubanka mu,
 ali a makyan ma de,
 Kata vu kasukpa mu ba,
 kata vu varuku mu ba,
 Kashile ka va kishi ka va.
¹⁰ Ko da baci esheku a va n anaku a va a variki mu,
 Vuzavagudu wi ta a kulana mu.
¹¹ Pi'isaka mu ili i na n kuya'an,
 Vuzavagudu,
 vu tono nu mpa a uye u mejege,
 adama a na mi ta n irala na abundai.
¹² Kata vu kasukpa mu n yikpa ekiye a irala i va ba,
 aza a na i a kuya'ansaka mu kadanshi ka a'uwa,
 n kadanshi ka kavama.
¹³ N neke ta kadu, mi ta o kuyongo n wuma,
 adama a na me ene kasingai ka Vuzavagudu,
 ka na u kuya'anka uma a ni.
¹⁴ Zuwa kadu u Vuzavagudu,
 vu gbama asuvu, vu ya'an utsura u kadu
 zuwa kadu u Vuzavagudu.

28

Avasa a ufolu n ucikpi

Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Vuzavagudu avu da mi a kudeke, katali ke kushedeke ku va,
 pana mashi ma va,
 vu ushuku mu baci ba,
 mi ta o kokpo a katsuma ka aza a na a gidalai a kubana ukpisa.
² Panaka mu,
 a makyan ma na mi a mashi
 a kulansa ubanki,
 da baci n dangusai ekiye a va,
 a kindana A'isa a gbayin a nu.
³ Kata vu una mu n uma a gbani-gbani ba,
 kobolo n aza a na a ci ya'an ka gbani-gbani ba,
 aza a na kadanshi ke le adanshi ka matana ka'a,
 ama adu e le i ta tukpa n tsurala.
⁴ Tsupa le derere ci ili i na a ya'in,
 takacika le tsu ka gbani-gbani ke le,
 neke le i na yi untsai le derere.
⁵ A zuwaka n ulinga u na Vuzavagudu u ya'in ba,
 n ili i na ekiye a ni a ya'in ba,
 adama a nannai wi ta a kutakacika le,

- wu una le raka,
⁶ Cikpai Vuzavagudu,
 adama a na u pana ta mashi ma kulansa ubanki ma va,
⁷ Vuzavagudu da utsura u va,
 n maraga ma va,
 n zuwa ta ka du ka va wa a ni,
 u banka mu ta, n ya'an ta mazanga,
 n vishipa vu va da n kucikpa yi.
⁸ Vuzavagudu da katsura ka uma a ni,
 mashilya ma wishi ma'a u mogono ma na u zagbai.
⁹ Isa uma a nu Vuzavagudu,
 vu zuwaka uma a ukani a nu unasingai.
 vu okpo magubi me le,
 vu lana le ko wannai.

29

Kalakatsu ka Vuzavagudu a uguyi

Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Cikpai Vuzavagudu, ada ili i wuma i gadi,
 cikpai tsugbayin ci ni n utsura u ni.
² Cikpai kula ku gbayin ku Vuzavagudu,
 i kudangu e kelime ka vuza cida da baci ubatsai.
³ A pana ta kalakatsu ka Vuzavagudu a mala,
 Kashile ka tsugbayin ka giruwa ta,
 kalakatsu ka tsugiruwu ka ni ka dumgba ta a mala.
⁴ Kalakatsu ka Vuzavagudu,
 ki ta n utsura,
 kalakatsu ka Vuzavagudu,
 ki ta n tsugbayin.
⁵ Kalakatsu ka Vuzavagudu ko tsu kodo ta ndanga n Sida,
 ali nu ndanga n sida n Lebano.
⁶ U tsu zuwa ta nsansa n Lebano n dikpangu tsu ndendem,
 kata kparamu u zuwa kusan ku Hamon ku dikpangu tsu medendem.
⁷ Kalakatsu ka Vuzavagudu,
 ka zuwa ta tsuladi tsu akana.
⁸ Kalakatsu ka Vuzavagudu,
 ka tsu gada ta kakamba,
 kalakatsu ka Vuzavagudu,
 ka tsu gada ta kakamba ka Kadeshi.
⁹ Kalakatsu ka Vuzavagudu,
 ka zuwa ta ndanga n gbagba'in n gada,
 u zuwai ndanga n kutsu n saruwai,
 a na a ya'in isali i mazanga punu A'isa a gbayin a ni,
 a danai,<<Tsugbayin u Kashile.>>
¹⁰ Vuzavagudu wi ta o tsugono tsu mala ma gbayin,
 wi ta a kulya'a tsugono tsu mogono ko wannai.
¹¹ Ya'an Vuzavagudu u neke uma a ni utsura,
 Ya'an Vuzavagudu u zuwaka le unasingai n matana.

30

Ishipa i kucikpa adama a kupotsokpo

Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Vuzavaguđu, mi ta a kucikpa wu,
adama a na vu wawa mu ta,
da vu saṅkaṅ irala i va i lya'a mu.
- ² N folono ta ubaṅki wa nu,
Vuzavaguđu Kaṣhile ka va,
da tana vu potsokpoi mu.
- ³ Vuzavaguđu, vu isa mu ta a ubuta wu ukpisa,
adama a na n kaṅa ta de uye a kugidaḷa e kpenle,
ama da vu isai mu.
- ⁴ Cananai ishipa i kucikpa Vuzavaguđu,
aḍa uma a maṛiki.
Cibai, n ili i na vuza ciḍa u ya'in,
i cikpa yi.
- ⁵ Wupa u ni u tsu geshe ba,
ama kasingai ka ni ki ta lo ko wannai,
a kushika ta n kayin,
ama kata maṅaṅa ma tawa n usana.
- ⁶ Mpa n kaḍu a idaṣhi, da n danai,
<<Ko vuza u kulya'a kelime ka va ba.>>
- ⁷ Vuzavaguđu, adama a kasingai ka nu,
u da vu shikpai mu tsu katali ka gbayin ku utsura.
Ama ayin a na baci vu sokongu ki mu aṣhi a nu,
kata wovon u kaṅa mu kau.
- ⁸ N deke wu ta, Vuzavaguđu,
n folono ta ubaṅki u nu.
- ⁹ <<Yidaṅ a kuciya n kuwa baci?
Kodokpotsu ke ne ka i a kuciya,
da baci n gidaḷaṅ a kubana a kasaun?
Akpisa i ta a kufuda kucikpa wu?
I ta a kusala usubi u nu?
- ¹⁰ Vuzavaguđu, panaka mu,
pana asuvayali a va,
Baṅka mu, Vuzavaguđu.>>
- ¹¹ Vu bonokoi unambukatsuma u va,
wo okpoi kuje'e ku maṅaṅa,
vu fodoi mu akashi a kpalu,
vu ukai mu a maṅaṅa.
- ¹² Adama a nannai, mi a kupada bini ba,
mi ta a kucikpa wu n ishipa.
Vuzavaguđu, avu da Kaṣhile kava,
mi ta a kucikpa wu ko wannai.

31

Avasa a uneki u kaḍu u Kaṣhile

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda.

- ¹ N tawa ta wa a nu Vuzavaguđu,
adama a na vu ere mu,
kata vu kasukpa a ciya ulya'i a va ba,

- avu Kāshile ka usubi ka'a,
 wawa mu mi tā ufolu u nu.
 2 Pana ka mu, vu wawa mu gogo na,
 vu okpo ubuta u kushedeku u va,
 mashilya ma utsura,
 ma na ma ku isa mu.
 3 Avu da ubuta u kushedeku u va, n mashilya ma va,
 tonon mpa tsu na vu ya'in uzuwakpani.
 4 Ere mu a maza ma na a zuwakai mu,
 adama a na avu da ubuta u kushedeku u va.
 5 Ekiye a nu a da n zuwai wuma u va,
 avu da vu shibai mu,
 Vuzavagudu, Kāshile ku usubi.
 6 Niwan tā aza a na i o kuttono amali,
 ama n mpa n zuwa tā kađu u Vuzavagudu.
 7 Mi tā a kuya'an mazanga,
 adama a ucigi u nu u na u tsu saba'a ba,
 vu ene tā atakaci a va,
 Vu yeve tā mbała n va.
 8 Vu neke mu ekiye irala i va ba.
 ama vu zuwa mu tā a ubuta u singai.
 9 Vuzavagudu pana asuvayali a va,
 adama a na mi tā a katsuma ka atakaci.
 aši a va a shitasa tā adama a mashi,
 wuma u va n ikyamba yi o'woi yo okpoi luba.
 10 Unangbukatsuma u jebe tā ayin a va,
 mashi kpamu me jebe tā aya a va,
 utsura u va u kotso tā,
 adama a kabundai atakaci a va,
 ali etele a va a kuwai.
 11 Da mo okpoi ili makañ,
 e kelime ki irala i va,
 ili i kugoyi a ubuta wa aza a na ci idashi dedevu,
 ili i wovon wa aza na e yevei mu,
 ene mu baci a uye, kata a suma.
 12 A cinukpai nu mpa tsu vuza na u kuwai,
 mo okpoi ci ili i na a variki.
 13 M pana tā irala i va a kuyun,
 da wovon u kara'i mu,
 e kusheshe adama a na a una mu.
 14 Ama mpa n zuwa tā kađu ka va wa nu, Vuzavagudu,
 <<Avu da Kāshile ka va.>>
 15 Makyan dem vi tā a kulana mu,
 vu isa mu tā a ubuta wi irala i va,
 ekiye aza a na i a kutakacika mu.
 16 Mpa kagbashi ka nu ka'a,
 indana mu n aši a singai,
 isa mu adama a ucigi u nu u na u tsu saba'a ba.
 17 Kata vu kasukpa m pana wono ba,
 Vuzavagudu, adama a na n deke wu tā,
 zuwa uma a gbani-gbani a pana wono,
 a gidala n kabini a kubana a ubuta wa akpisa.
 18 Kuyangu una wa aza a'uwa,

- aza o kugoyi raka n aza aradi,
 a na i a kuya'anka aza a usubi kadanshi ko kugoyi.
- ¹⁹ Kabundai ka yidai a kugisanku n kasingai ka nu,
 kasingai ka na vu ya'ankai aza a na i a kupana wovon u nu,
 kasingai ka na vu ya'in a ashi a uma,
 wa aza a na i a kulansa ubuta u kushedeku wa a nu.
- ²⁰ Vu tsu sokongu le ta a ubuta u nu,
 a nsata n uma.
 Vu tsu zuwa le ta m matana a ubuta wi idashi i nu.
 kata a pana ishikushi i uma ba.
- ²¹ Cikpai Vuzavaguđu,
 adama a na u yotsongu mu ta ucigi u ni,
 ucigi u ni u na u tsu saba'a ba
 a makyan ma na a kanji mu n kuvon,
- ²² M panai wovon,
 mpa n sheshe ta vu loko mu ta wa a nu,
 Ama da vu panai masshi ma va,
 a makyan ma na n dekei nu kulansa ubanki,
- ²³ Cigai Vuzavaguđu, ada uma a usubi a ni,
 Vuzavaguđu wi ta e kere aza a usubi,
 ama u tsu takacika ta aza aradi.
- ²⁴ tsurukpai kata i gbama asuvu,
 raka vu da na i kedei apa'a u Vuzavaguđu.

32

Kushika ku unushi n kucinukpa ku unushi.

Vicu'u vu tsuwa'i tsu Dawuda.

- ¹ Vuza vu mazanga da,
 vuza na a cinukpai unushi u ni,
 vuza na a takpai unushi u ni.
- ² Vuza vu mazanga da,
 vuza na Vuzavaguđu wi a ku ula yi n unushi ba,
 kpamu a ciya ka gbani-gbani wa a ni ba.
- ³ Ana n shikai unushi u va ba,
 Mo o'usoi kaci ka va kanna dem a masshi.
- ⁴ Vuzavaguđu, vu takacika mu ta kanna n kayin,
 utsura u va u kotsoi raka,
 tsu na mita me ci dekpe,
 adama a usuđukpi u kanna ka ayin a kpandari.
- ⁵ Da n shikai unushi u va wa a nu,
 n sokongu unushi u va ba.
 N danai, <<Mi ta a kushika unushi u va u Vuzavaguđu.>>
 Da tana vu cinukpakai mu unushi u va.

Kuvuka

Kuvuka

- ⁶ Adama a nannai yaba dem na wi o kutono wu,
 wi ta a kuvasa wa a nu, a makyan ma atakaci,
 a makyan ma na kawuya ka tawai le tsu mini ma na ma ayai,
 mi a kuyawa wu e le ba.
- ⁷ Avu da ubuta u kushedeku u va,
 vi ta a ku wawa mu atakaci,
 mi ta a kucanana ishipa,

adama a wishi u nu.

Kuvuka

- ⁸ Vuzavagudu u danai,
mi ta o kuyotsongu wu uye u na vu kutono,
mi ta e kuneke wu kadanshi n neke wu odoki kpamu.
⁹ Ka ta vo okpo n tsulau tsu kodoku ko makparagi ba,
ele na sai n iryangama,
kata yeve o tono wu.
¹⁰ Mayun da aza a gbani-gbani a takacika,
ama aza a na e nekei kadu u Vuzavagudu,
ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta e kere le.
¹¹ Ya'in mazanga, ada aza a usubi raka,
ya'in mazanga adama a ili i na Vuzavagudu u ya'in,
raka vu da na yi o kutono yi,
ya'in isali i mazanga.

33

Vishipa vu ucikpi

Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Ya'in mazanga, ada aza a usubi raka,
adama a ili i na Vuzavagudu u ya'in,
cikpai ni ada na yi o kutono yi.
² Cikpai Vuzavagudu n umolu,
ya'ankai ni ishipa n umolu u na wi n an'in kupa.
³ Ya'ankai ni vishipa vu savu,
wa'akai ni umolu mayin,
i ya'an ishipa i mazanga n kaca'a!
⁴ Adama a na kadanshi ka Vuzavagudu mayun da,
kpamu ulinga u ni raka wu usubi u da.
⁵ Vuzavagudu u tsu ciga ta kamayun n usubi,
aduniyan a shana ta n ucigi u Vuzavagudu u na u tsu saba'a ba.
⁶ N uneki u kadanshi ka'a Vuzavagudu u ya'in gadi,
n kadanshi ka ni ka'a, u ya'in kannu, wotoi n azangata.
⁷ U bolongi mini ma mala a ubuta ute,
u zuwai mala ma ugavi ma,
tsu vuza na u foboi ishina o mophon,
⁸ Ya'an aduniyan raka a pana wovon u Vuzavagudu,
panai wovon u ni uma aduniyan.
⁹ N kadanshi ka'a u ya'in aduniyan,
kadanshi ka'a u nekei da ili raka i shamgbai.
¹⁰ Vuzavagudu u tsu langasa ta ofobuso a uma aduniyan,
u tsu saba'asaka ta kusheshe ku uma.
¹¹ Ama kusheshe ku Vuzavagudu ki ta lo ko wannai,
kusheshe ku kadu ku ni kpamu a makyan dem.
¹² Uduniyan u mazanga u da u na Vuzavagudu da Kashile ka ni,
uma a na u zagbai okpo uma ukani a ni.
¹³ De gadi da Vuzavagudu u tsu indana,
kata wene uma dem.
¹⁴ De a ubuta wi idashi i ni u da u tsu indana,
u tsu ene ta uma a na i a idashi aduniyan raka,
¹⁵ ayi da u ya'in adu e le dem,

- kpamu u tsu yeve ta i na a ci ya'ansa dem.
- 16 Mogono ma tsu ciya wishi adama ovonshi abundai a ni ba,
keyevi ko kuvon ka tsu la'aka adama a utsura u gbayin u ni ba.
- 17 Kuneke ku kađu o kodoku ko kuvon, ili gbani i da,
n utsura u ni rađa, wi a ku isa vuma ba.
- 18 Ama aşı a Vuzavagudu i ta a ku inda aza a na i a kupana wovon u ni,
aza a na e kedai apa'a e le
a ucigi u ni u na u tsu saba'a ba.
- 19 U tsu isa le ta a ubuta wu ukpa,
kata u zuwa le o yongo n wuma a ayin a kambulu.
- 20 U Vuzavagudu u da tsu kedai apa'a,
ayi da maraga ma tsu n kabanki ka tsu.
- 21 Adama a ni a da ci a mazanga,
adama a na tsu neke ta adu a tsu a kula ku cida ku ni.
- 22 Vuzavagudu ya'an ucigi u ni u na u tsu saba'a ba u yongo n a tsu,
a na tsu kedai apa'a a tsu wa a nu.

34

Ucikpi adama a wishi

Vishpa vu Dawuda.

- 1 Mi ta a kucikpa Vuzavagudu makyan dem,
ucikpi u ni wi ta o kuyongo a una u va makyan dem.
- 2 Mi ta a kucikpa Vuzavagudu,
ya'an aza ayali a pana kata a ya'an mazanga.
- 3 Salai tsugbayin tsu Vuzavagudu nu mpa,
tsu cikpa kula ku ni kobolo.
- 4 N folonoi Vuzavagudu, da tana wu ushuki mu,
da wu utukai mu a katsuma ko wovon u va dem.
- 5 Aza a na i o kudoro,
a zuwai aşı e le wa a ni, a ya'in mazanga,
i o kudoku ku namgba katsuma ba.
- 6 Aza a unambi a ya'in medevile,
da ta na Vuzavagudu u panakai le,
da wi isai le a katsuma ka atakaci e le.
- 7 Kalingata ka ni ki ta e kere,
aza a na i a kupana wovon u Vuzavagudu,
wu isai le a katsuma ka atakaci e le.
- 8 Kondoi yene n kaci ka da Vuzavagudu vuza kasingai da.
vuza vu unasingai da ayi na u ciyai ubuta u kushedeku wa a ni.
- 9 Yevei n kaci ka da tsu na
Vuzavagudu wi n kasingai,
vuza vu mazanga vuza na u ciyai
idashi i matana wa ni.
- 10 Ali ikawu feu, i tsu namba ta ilikulya a pana kambulu,
ama aza a na i o kutono Vuzavagudu,
i a kunamba ili i singai ba.
- 11 Tawai, ada muku n va, i panaka mu,
mi ta o kuyotsongu da,
tsu na i kupana wovon u Vuzavagudu.
- 12 Yayi wi a kuciga u pana u yo'o u wuma u ni?
Yayi u cigai wu ene ayin a singai?

- 13 Sai, u kana kelentsu ka ni a ubuta u ka gbani-gbani
kata kpamu u kana una u ni a ubuta u kuya'an ka a'uwa.
- 14 U kasukpa ka gbani-gbani ka ni, u ya'an kasingai,
u lansa matana n kaadu ka ni raka.
- 15 Ashi a Vuzavaguđu i ta a kinda aza a usubi,
atsuvu a ni kpamu i ta a kupana mashi me le.
- 16 Ashi a Vuzavaguđu,
i ta a tsurala n aza a na a ci ya'an ka gbani-gbani,
adama a na,
i ta a kucinukpa n ukuna u le punu aduniyan raka.
- 17 Aza a usubi a tsu shika ta,
Vuzavaguđu tana u tsu panaka le ta,
kata wi isa le
a katsama ka atakaci e le dem.
- 18 Vuzavaguđu u tsu yongo ta devu n aza a ugushi u kaadu,
u tsu isa ta aza a na utukai adu.
- 19 Vuma vu usubi vu tsu takacika ta kau,
ama Vuzavaguđu u tsu isai ta a katsuma ke le dem.
- 20 Adama a na Vuzavaguđu u tsu ere le raka,
ko ketele ke le ke te ka na o kukodo.
- 21 Ka gbani-gbani ki ta a ku una vuma gbani-gbani,
i ta a kutakacika aza a na i a ku'iwan aza a usubi.
- 22 Vuzavaguđu wi ta a kushiba wuma wa agbashi a ni.
aza a na a banai wa a ni kulansa ubuta u kushedeku, i ta a ku kasukpa
le n wuma.

35

Avasa a kulansa ubanki

Vishipa vu Dawuda.

- 1 Vuzavaguđu, ya'an vu shilika n aza a na i a vishili nu mpa,
ya'an kuvon n aza a na i o kuvon nu mpa.
- 2 Vu dika maraga n ucanuku u kuvon u nu,
vu tawa vu banka mu.
- 3 Dangusa masara ma nu n kabata,
vu shilika n aza a na i a ku guva mu!
ya'an m panaka wu a kudana,
<<Mpa da kishi ka nu.>>
- 4 Ya'an aza a na i a kulansa wuma u va, a pana wono,
zuwa aza a na i a kuya'anka mu nsata a lukanasa le okpo n wono a
ripula.
- 5 Zuwa le okpo kopo ka na wunlai u tsu pura,
tsu aza a na kalingata ka Vuzavaguđu ki o kuloko.
- 6 Ya'an uye u le wo okpo kayimbi,
wo okpo n kederi,
a makyan ma na kalingata ka Vuzavaguđu ki a ku guva le.
- 7 Adama a na babu unushi da a zuwakai mu maza,
a gayakai mu kpenle ku ugavi,
adama a na n yikpa punu.
- 8 Ya'an atakaci a cinika le babu uyevi.
Kasukpa maza ma na azuki ma aza le.
kata kpamu a yikpa punu e kpenle ka ali a ukpisa.
- 9 Kata n ya'an mazanga adama a Vuzavaguđu,

- mi ta a kuya'an mazanga adama a na wi isa mu ta.
 10 N kafu kete mi ta a kudana Vuzavagudu,
 <<Vuza wi lo tsu nu ba,
 vu tsu wawa ta aza a unambi wa aza a utsura,
 aza a unambi n ofoloni ekiye aza a na i o kudoro le.>>
 11 Uma a gbani-gbani a kuya'an a'uwa adama a va,
 a bankai n kadanshi ka unushi u na n yevei ba.
 12 A kutsupa kasingai ka va n ka gbani-gbani,
 ali da n nambai i na n kuya'an n wuma.
 13 Ama a makyan ma na i a mbala,
 mpa n tsu uka ta akashi a kpalu,
 n iwain kulya'a ilikulya'a,
 n vasai n kaci ka va uzaliki,
 14 tsu na n kuya'anka kaja'a ko vuza va avasa,
 mu utai ashi u langashi adama a unamgbi u katsuma,
 tsu vuza na wi a mashi ma anaku a ni.
 15 Ama da baci n tadatsai,
 o bolongu a mazanga,
 irala i va o bolongi kaci ke le adama a va n yeve ba,
 a kanai ku zo'oso mu babu kukasukpa.
 16 Tsu aza a na i kupana wovon u Kashile ba,
 a ya'ankai mu makan kau,
 n a lunganai mu,
 adama tsurala tsu na i a tsu da nu mpa.
 17 Vuzavagudu,
 ali wannai da va kana kinda le koci?
 Isa mu ekiye e le,
 wawa wuma u va a ubuta wi ikawu i nampa.
 18 Kata n cikpa wu o kobolo ka uma ka abundai,
 e kelime ka uma abundai mi ta a kucikpa wu.
 19 Kata vu kasukpa irala i va, aza a'uwa a nan lo, ene uyikpi uva ba.
 kata vu kasukpa irala i va i babu unushi,
 n cigipi tsu ashi a ya'an mazanga,
 a pana uyo'o adama atakaci a va ba.
 20 A ci ya'an kadanshi kasingai ba,
 ama kata a kucikpa a ya'an kadanshi ka a'uwa
 wa aza a na i a idashi i matana.
 21 Da a shikai mu a danai, <<Ehen! Ehen
 tsu ene wu ta n ashi a tsu.>>
 22 Ama avu Vuzavagudu vu ene ta ili nampa,
 adama a nannai, kata vu kasukpa le ba.
 Vuzavagudu kata vu bana da'angi nu mpa ba.
 23 Vuzavagudu danga, vu ere mu,
 Kashile ka va, isa ka mu ili i na yi i va.
 24 Avu vuza vu usubi da,
 Vuzavagudu yotsongu le unambi wu unushi u va,
 kata vu kasukpa irala i va,
 a ya'an mazanga adama a va ba.
 25 Kata vu kasukpa le a danaka kaci ke le, <<Ehen! ili i na tsu cigai i danna.>>
 Kata vu kasukpa le a dana,
 <<Tsu fuda yi ta.>>
 26 Kasukpa yaba dem na u ya'in mazanga adama atakaci a va,

- a fudā le ali a ripula,
 ya'an aza a na i a kudika a la'a mu ta,
 okpo n wono n kugoyi.
²⁷ Ya'an aza a na i a mazanga adama a wishu u va,
 a sala m mazanga, n a danai,
 <<Vuzavaguđu vuza gbayin da!
 wi ta a mazanga adama ulya'i u kagbashi ka ni.>>
²⁸ Kata n sala ukuna wu usubi u nu,
 kanna lakam mi ta a kucikpa wu.

36

Ka gbani-gbani ka vuma

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Unushi wu ucigi u kađu u tsu ya'an ta kadanshi n uma a gbani-gbani ađu
 e le,
 i n wovon u Kashile a ashi e le ba,
² Adama a na i ta a kudika ka ci ke le,
 ele ili i yoku i da,
 e kene ku le,
 unushi u le wi a ku uta e keteshe ba.
 ali e neke le unushi.
³ Kadanshi ke le ki ta tukpa n ka gbani-gbani n a'uwa,
 a buwa n ugboji u na a kuya'an kasingai ba.
⁴ E ci sheshe ta ka gbani-gbani a makyan ma na i a iva'in ajiba ele,
 kuyongo kuga'an le ba,
 a ci iwan ka gbani-gbani ba.
⁵ Vuzavaguđu ucigi u nu u na u tsu saba'a ba,
 u yawa ta ali gadi adangashile,
 usubi u nu u yawa ta a gadi vu eleshu.
⁶ Usubi u nu wi ta tsu nsasan n Kashile,
 afada a nu i ta tsu ugavi u mala magbayin,
 Vuzavaguđu a vu da vi a kulana uma nu nnama dem.
⁷ Kashile,
 nu n yida'i a ku gisanku ugain wu ucigi u nu u na u tsu saba'a ba?
 Uma a tsu ciya ta ubuta u kushedeku a daka vu evelyu a nu.
⁸ A ci ya'an ta kadiva n kabunda'i ki ilikulya'a i na yi A'isa a gbayin a nu,
 vu tsu neke le ta mini moku so'o o kudolu ku kasingai ku nu.
⁹ Avu da ashi a mini a na e ci neke wuma,
 n kutashi ku nu ku da tsu ce ene kutashi.
¹⁰ Lya'a kelime n ucigi u nu u na u tsu saba'a ba,
 wa aza a na e yevei nu,
 lya'a kelime n kasingai ka nu wa aza a na i n kamayun ađu.
¹¹ Kata vu kasukpa ene aza a ugbamukaci a dasa mu ba,
 ko kpamu vu kasukpa ekiye aza a gbani-gbani o loko mu ba.
¹² Lana ubuta u na aza a gbani-gbani a yikpai,
 ta de a vaki a fuda a danga ba.

37

Ukocishi wa aza a gbani-gbani n aza a usubi

Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Kata vu namgba katsuma adama a uma a gbani-gbani ba,
 ko kpamu vu ya'an cishe'e tsa aza a na i a kuya'an ka gbani-gbani ba.

- 2 Adama a na, megeshe kenu i ta a kupuwanka tsu mita ma na me dekpei
i ta a ku lumba tsu mita ma savu,
- 3 Neke kadu u Vuzavagudu,
kata vu ya'an kasingai,
kata vu dasangu a idika ya, vu ciya matana.
- 4 Lansa mazanga u Vuzavagudu,
ayi tana wi ta e kuneke wu i na kadu ka nu ka cigai.
- 5 Neke kaci ka nu u Vuzavagudu,
vu neke kadu ka nu wa a ni,
wi ta tana a kubanka wu.
- 6 Wi ta a kuzuwa kasingai ka nu ka tasa tsu kutashi,
usubi u nu kpamu wa akana tsu kanna a kaci.
- 7 Shangba shiriri u Vuzavagudu,
kana kadu ka nu vu vana yi,
kata vu nangba katsuma,
adama a ulya'i u kelime u vuza ba,
ko u vuza vu ulya'i,
a katsuma ka a ubuta wo ofobuso a ka gbani-gbani ka ni ba.
- 8 Kata vu ya'an wupa, ko vu nangba kadu ba.
kata vu nangba katsuma ba,
adama a na, nannai va u tsu tuka n koyoku ba,
sai ka gbani-gbani.
- 9 Aza a na a zuwai adu u Vuzavagudu,
i ta a kuya'an idashi i le m matana a idika ya,
ama i ta o kuloko aza a gbani-gbani,
- 10 M megeshe kenu, uma a gbani-gbani i ta a kupuwanka,
vi ta a kulansa le, ama vi a ku ciya le ba.
- 11 Ama aza a na a dikai kaci ke le ili ba, i ta a kulya'a ukani wi idika ya,
a pana uyo'o u matana mayin.
- 12 Vuma vu gbani-gbani u tsu fobusoko ta vuma vu usubi kawuya,
kata u kana ku lungana yi adama a tsurala,
- 13 ama Vuzavagudu u tsu zo'oso ta vuza vu gbani-gbani,
adama a na u yeve ta makyan ma na a ku una yi, mi ta lo a kutawa.
- 14 Aza a gbani-gbani a tsu tala ta otokobi ele,
o rono ta utan u le,
adama a na a una aza a unambi,
una aza a usubi.
- 15 ama otokobi ele i ta a ku una le,
i ta kpamu o kodoso utan u le.
- 16 Ili i kenu i na vuza vu usubi wi n i da,
i la'a ta uciyi u vuma vu gbani-gbani.
- 17 Adama a na Vuzavagudu wi ta o kukodo utsura u vuza vu gbani-gbani,
ama u tsu ere ta vuza vu usubi.
- 18 Vuzavagudu u tsu lana ta aza a na i o kutono yi,
idika ya yi ta okpo ili yi ukani i le ko wannai,
- 19 I a kupana wono a makyan ma atakaci ba.
i ta a kuciya ilikulya'a bari a ayin a kambulu.
- 20 Ama uma gbani-gbani i ta a ku kuwa,
aza na a iwain Vuzavagudu i ta a kupuwanka tsu apalu,
i ta kupuwanka an kanga laza.
- 21 Vuza vu gbani-gbani u ci lya'a ta kutan kata u iwan ku tsupa,
ama vuza vu usubi vuza kasingai da,

- vuza na u ci neke n kaḍu bari.
- 22 Aza a na Vuzavaguḍu u zuwakai unaṣingai,
i ta a kuciya idashi i maṭana a idika ya,
ama aza a na u ya'ankai unawuya i ta o kuloko le.
- 23 Vuzavaguḍu u tsu tonon ta n vuma,
a uye u na u ga'in u tonon,
u tsu pana ta uyo'o u kuyongo ku ni,
- 24 ko u taḍaṣa baci, wi a kuyikpa a idika ba,
adama a na Vuzavaguḍu u tsu kana yi ta n kukiye ku ni,
- 25 Ali ayin a na mi ishi maku, ama gogo na n kutsa ta,
n sa'awa kene Vuzavaguḍu u vakangi vuza vu usubi ba,
ko ene muku n ni ufolu wi ilikulya ba.
- 26 Makyan dem u tsu neke ta ili bari,
u tsu neke ta okopu wa aza o yoku,
muku n ni unaṣingai u ḍa,
- 27 Kaṣukpai ka gbani-gbani i ya'an kasingai.
yi ta o kuyongo a idika ya ko wannai.
- 28 Adama a na Vuzavaguḍu u ciga ta ili i na yi derere,
u tsu kaṣukpa uma a usubi a ni ba.
- e kere le makyan dem,
ama kumaci ku uma a gbani-gbani i ta o kuloko le.
- 29 Aza a usubi i ta a kulya'a ukani wi idika ya,
ka ta a ḍaṣangu punu i ḍa ko wannai.
- 30 Una u vuza vu usubi u tsu dansa ta kakuna ke kuyeve,
kelentsu ka ni ka tsu dansa ta ili i na yi derere.
- 31 Wila u Kaṣhile ka ni wi ta a kaḍu ka ni,
u tsu kaṣukpa u ḍa ba ko wannai.
- 32 Aza a gbani-gbani a tsu puta ta aza a usubi,
a tsu laṣa le ta adama a na a una le.
- 33 Ama Vuzavaguḍu wi a ku kaṣukpa le ekiye i irala i le ba,
ko kpamu u kaṣukpa a ya'anka le afada a gbani-gbani ba.
- 34 Neke kaḍu u Vuzavaguḍu,
ka ta kpamu vu yongo a uye u ni,
ayi tana wi ta a kuzuwa wu vu ciya ukani wi idika ya,
vi ta e kene o kuloko uma a gbani-gbani.
- 35 Me ene ta vuma gbani-gbani ko asuvayali,
u la'a ta yaba dem ugadi,
a na ndanga n Lebano.
- 36 Ama makyan kenu,
a na m bonoi, me ene yi ba.
n laṣa ni, ama me ene yi ba.
- 37 Indana uma a mariki, vu lana uma a usubi,
vuza vu maṭana u tsu ciya ta ntsukaya.
- 38 Ama i ta a ku una aza a unushi gbende,
kata a purangu ntsukaya n le.
- 39 Vuzavaguḍu u tsu isa ta aza a usubi,
ayi ḍa ubuta u kushedeke u le a ayin atakaci.
- 40 Vuzavaguḍu u tsu banka le ta kata kpamu wu isa le,
u tsu isa le ta ekiye aza a gbani-gbani,
adama a na a laṣa ta ubuta u ku shedeku wa a ni.

38

Avasa a vuza va atakaci

Vishipa vu Dawuda. Adama a ku cibasa.

¹ Vuzavagudu, kata vu barangu mu a katsuma ka wupa u nu ba,
kata vu takacika mu n asuvu a usudukpi a nu ba,

² Vu ya'anka mu ta usan n aya'a a nu,
da feu vu lapai mu ali a idika.

³ Adama a wupa u nu,
ikyamba i va yi ta a mbala,
ikyamba i va raka i ka na ta mbala,
adama a unushi u va.

⁴ Unushi u va u la'a ta utsura u va,
an nu ucanuku wa amiki, u na u la'i utsura u va.

⁵ Adama a tsulau tsu va n ya'in unushi,
untsu a va a shamai ali a ku uta ushami,

⁶ Mbala n va n ya'an ta abundai,
ali m poloi mu, kanna kabula mpa a mashi.

⁷ Mavuna ma kana mu ta wuya-wuya,
mi ta ka mbala kau.

⁸ Mo o'woi kau,
ali mo okpoi luba,
kadu ka va ka namgbai kau,
da n kanai yura adama a usudukpi.

⁹ Vuzavagudu, vu yeve ta ili i na mi a kuciga.
vi ta kpamu a kupana yura i va raka.

¹⁰ Kadu ka va ki ta a ku mudasa,
utsura u va u kotsoi,
da ashi a va a kanai kene yimbi-yimbi.

¹¹ Aja'a a va n aza a na ci a idashi dedevu,
o doku a yawa devu nu mpa ba,
adama a untsu a va,
ali muku n va dem n sumai mu.

¹² Aza a na a cigai ku una mu,
azuki mu maza.
aza a na kpamu a cigai o doro mu,
e kusheshe a ya'anka mu koli,
kanna kabula o kufobuso ka gbani-gbani adama a va.

¹³ Mi ta tsu kagulani n tsu pana ba,
mi ta tsu kebebe n tsu fuda n dansa ba.

¹⁴ Mo okpoi tsu kagulani n tsu pana ba,
adama a na n tsu ushuku n kadanshi ba.

¹⁵ Vuzavagudu, n zuwa ta kadu wa a nu,
Vuzavagudu Kashile ka va, avu da va ku ushuku mu.

¹⁶ << Kata vu kasukpa irala i va,
a ya'an mazanga adama atakaci a va ba,
kata vu kasukpa le a lapa makanga,
adama a uyikpi u va ba.>>

¹⁷ Mi ta devu n kuyikpa,
mi ta a katsuma ka atakaci ayin dem.

¹⁸ N shika ta u nushi u va,
unushi u va u zuwa mu ta atakaci.

¹⁹ Aza a tsurala nu mpa ko unushi i ta n utsura,

- a za a na a iwain mu ko unushi i ta lo n abundai.
²⁰ Aza a na a tsu tsupa kasingai n ka gbani-gbani,
 i ta a tsurala nu mpa,
 adama a na n ciga ta kuya'an kasingai.
²¹ Vuzavagudu, kata vu kasukpa mu ba,
 Kashile ka va, kata vu ya'an da'in nu mpa ba.
²² Ya'an gogo'o vu banka mu,
 Vuzavagudu kishi ka va.

39

Mashi ma asuvayali

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n kalakatsu ka Jedutun. Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Da n danai, <<Mi ta a ku zuwaka n ili i na mi a kuya'an,
 adama a na kata kelentsu ka va,
 ka ya'an unushi ba.
 mi e kukebece ukuna ba,
 a makyan ma na uma a gbani-gbani i devu nu mpa.>>
² M padai bini, n dansa ukuna ba.
 ko a ili i na yi i singai,
 ama n nannai dem atakaci a va o kudokusu.
³ Kadu ka va ka shanai n atakaci.
 tsu kabundai ka aciba a va, ta atakaci a va okpoi nannai,
 mayun da n ya'an kadanshi.
⁴ <<Vuzavagudu, ayin a yain a dai n kuyongo aduniyan?
 Wanai dai n kukuwa?
 Yotsongu mu n yeve tsu na ayin a va i a kulaza gogo'o lo.
⁵ Lana, vu jebe ta kabundai ka ayin a va,
 kabundai ayin a va wa a nu,
 adanshi ili i yoku i da ba,
 mayun wuma u vuza dem u la'a ayinviki ba.
⁶ Wuma u vuma dem wi ta a ku vadalukpasa tsu kulu,
 kubana n kubono ku ni dem gbani da.
 u tsu bolongu ta uciyi,
 ama u tsu yeve ko yayi u kulya'a uyo'o wu ufa ba.
⁷ Vuzavagudu, gogo na a yidai n kuzuwa kadu ka va?
 Wa a nu u da n zuwai kadu ka va.
⁸ Wawa mu a katsuma ka unushi u va,
 Kata vu kasukpa alau o zo'oso mu ba.
⁹ Mi ta a kupada bini. mi a kudansa ukuna ba,
 adama a na vu zuwa mu ta n takacikai tsu nampa.
¹⁰ Kata vu doku vu takacika mu ba.
 n ya'an ta devu n ku kuwa,
 adama a ulapi u na vi a kuya'anka mu.
¹¹ Vu tsu barangu ta,
 ka ta kpamu vu takacika vuma adama a unushi u ni,
 tsu kayan,
 vu tsu langasa ta ili i na vuma u la'i n kuciga,
 mayun, vuza vu wuma dem wi ta tsu wunlai u na u tsu laza.

Kuvuka

Kuvuka

- ¹² Vuzavagudu, pana avasa a va,

vu pana ma_{shi} ma _{va} kpamu,
 ura ma_{shi} ma _{va},
 adama a na mi ta _{kobolo} n avu,
 tsu komoci ka na ka kulaza,
 mpa komoci ka'a,
 tsu na ikaya i va _{yi} ishi cau.
 13 Ka_{shukpa} mu ko ka_{du} ka _{va} ki ta _a kuvaku,
 kafu n laza, n ka_{shukpa} ubuta _u nampa.>>

40

Vishipa vu kucikpa

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda.

- 1 N vana ta _{ubanki} u Vuzavagu_{du},
 u zuwakai mu atsuvu a _{ni},
 da u panai ma_{shi} ma _{va}.
- 2 Wu utukai mu e kpenle ku kederi,
 a ci'in n kolyo'o,
 u kiyangi ene a _{va} a gadi vu katali,
 u takpakai mu wovon.
- 3 U zuwai n cananai vishipa vu savu a _{una} u va,
 vishipa vu kucikpa u Ka_{shile} ka _{tsu}.
 Uma n a_{bundai} ene baci nannai, i ta _{kupana} wovon,
 ka_{ta} e neke a_{du} e le u Vuzavagu_{du}.
- 4 Vuza vu unasingai da,
 vuza na u zuwai ka_{du} u Vuzavagu_{du},
 vuza na u tsu tonon a _{mali} ba,
 ko u gbaba kaci n aza a na a _{tsu} tonon a _{mali} ba.
- 5 Vu ya'anaka tsu ta _{ili} n a_{bundai},
 Vuzavagu_{du} Ka_{shile} ka _{va},
 vuza wi lo tsu nu ba,
 n dana baci n dansa ili i mereve i nu ra_{ka},
 i la'a ta _{utsura} u kudansa.
- 6 Vu ciga kune'e n alyuka ba,
 vu ciga tana e neke wu alyuka o kusongu,
 a nnama a gadi vu katalikalyuka ba,
 ko kune'e adama a kutakpa unushi ba
 kucikpa da vu nekei mu atsuvu a na n ku panaka wu.
- 7 Da n danai,<<Mpa da na, kadanshi ka _{nu} adama a _{va},
 ki ta _a katagarda ka _{wila}.
- 8 Ka_{shile} n ciga ta _{kutono} ku sheshe ku nu ka_u,
 n zuwa ta _{wila} u nu a _{ka}du ka _{va},>>
- 9 Vuzavagu_{du}, o kobolo ka uma a usubi a _{nu} ra_{ka},
 n dansa ta _{ukuna} wu usubi u nu.
 Vu yeve ta,
 mi a _{kukpada} kudansa ukuna u nu ba.
- 10 M ba_{na} arabali a wishi a _{nu},
 adama a _{kaci} ka _{va} koci ba.
 makyan dem n tsu dansa ta,
 kamayun ka _{nu} n wishi u nu,
 o kobolo ka uma usubi a _{nu} dem,
 n tsu pada bini ba
 ama n tsu dansa ta _{kamayun} ka _{nu},

- n ucigi u nu u na u tsu saba'a ba.
- 11 Vuzavagudu,
kaṭa vu kaṣukpa kupana asuvayali a va ba.
ucigi u nu u na u tsu saba'a ba n kamayun ka nu,
i ta e ku ere mu makyan dem.
- 12 Adama a na atakaci a kara'a mu ta,
a la'a ta ku kece.
unushi u va u la'a ta utsura u va,
ali n doku n fuda me ene ubuta ba.
u la'a ta kanji ka kaci ka va abundai,
ali n takpai kaḍu.
- 13 Vuzavagudu, wawa mu,
ya'an gogo'o vu banka mu.
- 14 Ya'an aza a na a cigai ku una mu,
a ya'an wono a ripula.
ya'an kpamu aza a na i a mazanga adama atakaci a va,
okpo n wono.
- 15 Ya'an aza a na i a kuya'anka mu maḵan,
<<A namba ili i kudansa adama o wono.>>
- 16 Ya'an aza a na a tawai wa a nu raka,
a ya'an mazanga, babu unamgbukatsuma,
ya'an aza a na a cigai wishi u nu,
makyan dem a dana, <<Vuzavagudu vuzagbayin da.>>
- 17 Neke mu utsura, mi n kaḅanki ba,
Vuzavagudu tawa wa a va gogo'o,
avu da kishi ka va n kaḅanki ka va,
Vuzavagudu vu va, kaṭa vu geshe ba.

41

Avasa a kulansa upotsokpi

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda.

- 1 Vuza vu mazanga da,
vuza na u tsu lana aza a unambi,
Vuzavagudu wi ta a ku wawa yi,
a makyan ma atakaci.
- 2 Vuzavagudu wi ta e ku ere yi, u fobo wuma u ni.
Vuzavagudu wi ta a kuzuwa yi u pana uyo'o a idika ya.
wi a ku kaṣukpa yi ekiye a irala i ni ba.
- 3 Vuzavagudu wi ta a kuḅanka yi a ayin a na wi a mbala.
wi ta o ku bonoko yi n maṭana mi ikyamba ma ni mayin.
- 4 N danai, <<Vuzavagudu, n ya'anka wu ta unushi.
pana asuvayali a va ka ta vu potsokpo mu.>>
- 5 Irala i va yi ta a kuya'ansa
kadanshi ka gbani-gbani adama a va,
A kudana, <<Wannai dai u ku kuwa,
a cinukpa n ayi?>>
- 6 Aza a na a tsu tawa n a kyasa mu,
n kaḍu kete ka'a a tsu tawa ba,
o tsu bolongu su ta arabali a'uwa adama a va,
kaṭa a bana a kana kudansa ka'a a ubuta dem.
- 7 Irala i va raka i ta a kuyun n otoku ele adama a va,
e kusheshe ku le n la'a ta yaba dem ka gbani-gbani.

- 8 A kudansa, <<Mbala n kana yi ta gbani-gbani,
wi a kufuda ku danga a ubuta mbala n ni ba.>>
9 Ali kaja'a ke devu ka va, vuza na n la'i kuneke ka du ka va,
vuza na tsu ci lya'a kobolo, u bonoi a tsurala nu mpa.
10 Vuzavagu du, pana asuvayali a va,
vu bonoko mu m matana mi ikyamba ma va,
adama a na n tsupa ili i na irala i va i ya'ankai mu.
11 Mi ta e kuyeve vi ta a kupana uyo'o u va,
adama a na i a kufuda kulya'a kelime ka va ba.
12 Vi ta a ku baka mu adama a na mi ta a kuya'an ili i na yi derere,
Vi ta a ku zuwa mu n yongo e kelime ka nu ko wannai.
13 Ya'an tsu cikpa Vuzavagu du, Kashile ka aza Israila,
cikpa ni gogo na a kubana ko wannai Tanannai, Tanannai.

Katagarda ke ire

42

(Ishp 42--72)

Mashi ma aza a na i a ugbashi

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vicu'u vu tsuwa'i tsu muku
n Kora,

- 1 Tsu na mere'e mi a mali ma mini mo kudolu,
ta feu wuma u va wi a mali ma nu nannai, Kashile.
2 Mi ta a kakuli ka nu,
Kashile, Kashile ka wuma.
Wannai dai n kubana e kelime ka nu n cikpa wu?
3 Kanna n kayin dem mi ta a mashi,
kujilya ku da koci ili kulya'a i va,
makyan dem irala i va e ku ece mu,
<<Te dai Kashile ka nu ka?>>
4 Ka du ka va ka tsu namgba ta,
n ciba baci n ili i na i lazai de,
a makyan ma na n tsu bana kobolo n uma A'isa a gbayin,
mi o kutono n e le ugeri.
kobolo ka uma aza a mazanga, a ku canana i ishipa,
a kudangusa alakatsu a kucikpa Kashile.
5 Yidai i zuwai mi unangbi katsuma tsu nampa?
Yidai i zuwai mi a atakaci nannai?
Mi ta a kuzuwa ka du ka va u Kashile,
mi ta o kudoku kucikpa yi,
kishi ka va n Kashile ka va.
6 N namgba ta katsuma kau,
adama nannai mi ta a kuciba n kasingai ka nu,
a ubon u Urdu, n kusan kugbayi Hamon,
n kusan ku Miza.
7 Atakaci a va i ta tsu mini ma ugavi,
mini ma o kubolongu adama a na ma pura mu,
abau raka,
a kulya'a utsura u va.
8 Vuzavagu du u yotsongu ta ucigi u ni u na u tsu saba'a ba kanna lakam,
mpa feu n canana ishipa i kucikpa yi kayin dem,
n ya'an avasa u Kashile, vuza na u nekei mu wuma.
9 N danai Kashile, ubuta u kushedeke u va,

<<Yidai i zuwai vu cinukpai nu mpa?
 Yidai i zuwai n kulya'a kelime n unamgbukatsuma?
 Adama ka gbani-gbani ka irala i va?>>
¹⁰ Kadanshi ki irala i va, ka sapa mu tsu kotokobi a etele a va,
 a makyan ma na i a kudana mu,
 <<Tedei Kashile ka nu ka?>>
¹¹ Yidai i zuwai mi unamgbi katsuma tsu nampa?
 Yidai i zuwai mi a atakaci nannai?
 Mi ta a kuzuwa kadu ka va u Kashile,
 mi ta o kudoku kucikpa yi,
 kishi ka va n Kashile ka va.

43

Avasa a vuza a bankai ugbashi

Vishipa vu Dawuda.

¹ Kashile, yotsongu unambi wu unushi u va,
 vu isaka mu ili i na yi i va,
 wa aza a na a kpadai kupana wovon u nu,
 isa mu a ekiye aza o modoruko,
 n aza a gbani-gbani
² Kashile avu da vi a ku inda mu.
 yidai i zuwai da vu variki mu?
 Yidai i zuwai mi o kuso'o atakaci,
 adama a ka gbani-gbani ka irala i va?
³ Suku kutashi ku nu n kamayun ka nu,
 o tono nu mpa.
 vu zuwa o bono nu mpa a ka kaginda ka cida ka nu,
 o bono nu mpa a ubuta wi idashi i nu.
⁴ Kata m bana a katalikalyuka ka nu Kashile,
 Kashile, wa a nu da, ugiti u mazanga u va.
 mi ta a cikpa wu n umolu,
 Kashile, Kashile ka va.
⁵ Yidai i zuwai mi unamgbi katsuma tsu nampa?
 Yidai i zuwai mi a atakaci nannai?
 Mi ta a kuzuwa kadu ka va u Kashile,
 mi ta o kudoku kucikpa yi,
 kishi ka va n Kashile ka va.

44

Avasa a kulansa wishi

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vicu'u vu tsuwa'i tsu muku n Kora.

¹ Kashile, tsu pana ta na atsuvu a tsu,
 ikaya i tsu i dana tsu ta,
 ili i gbagba'in i na vu ya'in a makyan me le,
 a ayin a cau.
² Tsu na avu n kaci ka nu vu lokoi aza o kutono amali,
 da vu zuwai uma a nu a idika i le.
 tsu na vu lokoi uduniyan u na u buwai,
 ama da vu zuwai uma a nu o yongo bari.
³ N otokobi e le a da a lya'i idika ya ba,
 n utsura u le u da a lya'i idika ya ba,

ama n utsura u nu u ɗa,
 tsu na vu yotsongi le vi ta kobolo n ele,
 vi o kuyotsongu le vu ciga le ta.
⁴ Avu ɗa mogono ma va n Kashile ka va,
 vu zuwai uma a Yakubu a ciyai ulya'i.
⁵ N utsura u nu u ɗa tsu unai irala i tsu.
 N kula ku nu ku ɗa tsu dasasai irala i tsu.
⁶ N zuwa kaɗu ka va a utan u va ba,
 kotokobi ka va ki a ku isa mu ba.
⁷ Ama vu isa tsu ta ekiye a irala i tsu,
 vu lokoi aza a na a iwain tsu.
⁸ Kashile, ci ta a ku cikpa wu makyan dem,
 kata kparamu tsu cikpa kula ku nu ko wannai.

Kuvuka

⁹ Ama gogo na Kashile vu vakangu tsu ta,
 vu kasukpai o lokoi tsu,
 vu doku vu uta vu ya'an nwalu n osoji a tsu ba.
¹⁰ Vu zuwai tsu sumai e kelime ka irala i tsu,
 ɗa isai ili i na ci ni i ɗa yo okpoi i le.
¹¹ Vu kasukpai a kidai tsu tsu nlala,
 ɗa vu wacuwai tsu a katsuma ka idika i yoku.
¹² Vu dengei uma a nu,
 n ikebe kenu,
 vu ciya kodokpotsu ka tsulaga tsa ba.
¹³ Aza a na ci idashi dedevu o ku zo'oso tsu adama a nu,
 a kuya'anka tsu ulami, o bonokoi tsu ili yi ugulani,
¹⁴ Vu zuwai tsu tsu okpoi ili ya agisana a katsuma ku uduniyan,
 uduniyan a kugbadaa ka tsu aci,
 n o goyoi tsu,
¹⁵ Makyan dem mi ta a katsuma ko wono,
 wono u kimba mu ta raka.
¹⁶ Adama aza a kadanshi ka gbani-gbani n ishikushi,
 n adama a irala i va aza a na a tsu ciga ku tsupa kutan.
¹⁷ Ili i nampa ya raka i gita ta n atsu,
 ko a na wo okpoi tsu cinukpa n avu ba,
 tsu kodo kparamu uzuwakpani u na vu ya'in n atsu ba.
¹⁸ Tsu ya'anka wu unambi wu usubi ba,
 tsu kasukpa tana kutono kadanshi ka nu ba.
¹⁹ N nannai dem vu kpaɗai kubanka tsu,
 a nnama n kakamba n nanlo ma,
 vu kasukpai tsu a kayimbi ka kpaɗam.
²⁰ Ishi baci tsu kasukpa ta kutono Kashile ka tsu,
 ci ya'in avasa wa amali,
²¹ mayun vi ta e kuyeve,
 adama a na vu yeve ta kusheshe ku uma.
²² Kashile, adama a nu a ɗa i a ku una tsu makyan dem.
 o bonokoi tsu a na nkyon n na a kukida.
²³ Danga! Vuzavaguɗu, yidai ɗa vi alavu?
 Danga! Kata vu iwan tsu ko wannai ba.
²⁴ Yidai i zuwai ɗa vi o ku sokongu aashi a nu?
 Yidai i zuwai ɗa vi a kucinukpa n atakaci a tsu?
 Adama a yidai vu zuwaka n tsu na i a kutakacika tsu ba.
²⁵ Ci yikpa ta, ɗa a tsugbai tsu a idika

- a kasukpai tsu iva'in a kubuta.
²⁶ Danga, vu banka tsu,
 vu shiba tsu,
 adama a ucigi u nu una u tsu saba'a ba.

45

Vishipa vu kushiya ku yolo i mogono

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n kalakatsu ka <<Lili>> Vishipa vu muku n Kora. Vicu'u vu tsuwa'i tsu vishipa vu yolo.

- ¹ Kadu kava ka shana ta n kadanshi ka singai.
 Makyan ma na mi a ku zuba vishipa vu mogono.
 Kelentsu ka va tsu kayakidani ka'a u kadani.
- ² A katsuma ka uma raka avu da vu la'i n uga'in,
 avu vuza vu ufudi u kadanshi kasingai ka'a.
 Kashile ka zuwaka wu ta unasingai makyan dem.
- ³ Shiya kotokobi ka nu,
 mogono ma tsugbayin,
 avu vuza vu utsura da.
- ⁴ A katsuma ka tsugbayin tsu nu ya'an nwalu n kulya'a kelime,
 vu shamkpa kamayun n ku usubi.
 adama a utsura u nu, vi ta a kulya'a kelime.
- ⁵ Aya'a a nu i ta lyalya'an,
 a tsu sapa ta adu a irala i nu,
 uma a ku yikpasa a daka vu e ene a nu.
- ⁶ Kashile, kakuba ko tsugono ka nu,
 ki ta o kuyongo ko wannai.
 Vi ta a kulya'a tsugono tsu uma a nu n usubi.
- ⁷ Vu tsu ciga ta ili i na yi mejege,
 vu ci iwan ta ili i gbani-gbani.
 Adama a nannai Kashile, Kashile ka nu ka zagba wu ta,
 da u tsunki nu n mani'in me kerengu m mazanga ma abundai ali vu la'a yaba dem.
- ⁸ Akashi a nu a ku uta magulani mi ili magulani i Mariti n aloyes n kashiya kpamu,
 tsuwa'i a i'uwa yi ngono,
 a i'uwa i na a kalai n anga a kagiwa dem,
 a kuzuwa wu mazanga.
- ⁹ Muku mu nkere mo ngono,
 i ta punu a katsuma ka amaci a na a ciyai tsugbayin,
 e kukiye ku usingai ku kakuba ko tsugono tsu nu,
 egbere wi ta kisani,
 a uki na u canuku u singai,
 wa azanariya u na u la'i nu uga'in raka.
- ¹⁰ Pana ili i na n kudansa, avu vuka vu savu vu mogono,
 vu cinukpa n uma a nu n kumaci ku nu.
- ¹¹ Adama a na avu vi ta n uga'in,
 mogono mi ta a kuciga wu,
 ayi da vali vu nu, kata vu tono yi.
- ¹² Uma a Taya i ta a kutuka wu n kune'e,
 aza a uciyi i ta a kutawa a lansa mapasa ma singai wa a nu.
- ¹³ Vuka vu savu vu mogono,

- wi ta a ku uwa a kpa'a ku mogono,
 yidaï a kugisanku n uga'in u ni,
 n tsugbere tsa azanariya tsu da a ca'i motogu ma ni,
 14 A bankai ni a ubuta u mogono u uki na aminya a singai,
 aja'a ni nkere o kutono, a tukai le a ubuta u mogono.
 15 N mazanga ma'a a tawai,
 a uwai e kefeku ko mogono.
 16 Vi ta a kumatsa muku n ali n abundai,
 aza a na a ku kana tsugbayin ci ikaya i nu,
 vi ta a kuzuwa le a lya'a tsugono tsa aduniyan dem.
 17 Vishipa vu va vi ta a kuzuwa,
 a kana kucibasa n kula ku nu ko wannai,
 kata uma raka a cikpa wu,
 ali a tsukaya tsu na tsa kutawa.

46

Kashile ka'a ubuta u kushedeku n katsura ka tsu

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu muku n Kora.

- 1 Kashile ka'a ubuta u kushedeku u tsu n katsura ka tsu,
 a makyan dem ufobushi u da wi u banka tsu a ayin atakaci.
 2 Adama nannai ci a kupana wovon ba,
 ko da baci aduniyan i a kugbada,
 atali kpamu a yikpai a mala mu ugavi,
 3 Ko a dana baci mala mi ta a kuya'an yura ma putsuwai,
 ko da baci n sansan m gbadaï adama ugbaï u mala.
 4 Kudolu ki ta lo ku na ku tsu tuka,
 n mazanga a likuci i Kashila,
 n ubuta wa A'isa a cida a Mala'imili.
 5 Kashile ki ta a idashi punu a likuci ya,
 mayun, i tana a ku una likuci ya ba,
 n kpasani Kashile ki ta a kutuka le n ubanki.
 6 Uduniyan u panai wovon,
 tsugono tsu gbadaï,
 a na Kashile ka lapai kakpanga,
 aduniyan e derikpei
 7 Vuzavaguđu Mala'imili wi ta kobolo n a tsu.
 Kashile ka Yakubu ka'a ubuta u ku shedeku u tsu.
 8 Tawai yi ene ili i na Vuzavaguđu u ya'in,
 indana bi'i ili mereve i na u ya'in aduniyan.
 9 U sankai kuvon ubuta dem aduniyan.
 u kodosoi utan dem, da u langasai nsara.
 o kusongu ekeke o odoku n akina.
 10 <<U danai, pađai bini, i yeve mpa Kashile ka'a.
 Mala'imili ma'a a katsuma ka aduniyan a na a buwai,
 Mala'imili kpamu aduniyan.>>
 11 Vuzavaguđu Mala'imili wi ta kobolo n atsu,
 Kashile ka Yakubu, ayi da ubuta u kushedeku u tsu.

Kuvuka

Kuvuka

Kuvuka

47

Kashile mogono ma aduniyan raka

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu muku n Kora.

- ¹ Basai ekiye, adama a mazanga,
ada uma raka!
Ya'in ishipa n utsura,
cikpai Kashile.
- ² Vuzavagudu Mala'imili,
ili i wovon i da,
ayi mogono ma gbayin ma'a,
vuza vu tsugono tsa aduniyan raka.
- ³ U nekei tsu ulya'i a ubuta u uma raka,
u zuwai uduniyan a daka vu ene a tsu.
- ⁴ U zagbakai tsu idika yi ukani i tsu,
i dafa ili ya aradi i uma a ni,
kumaci ku yakubu ku na wi a kuciga.

Kuvuka

- ⁵ Kashile ka kumba ta a gadi vu kakuba ko tsugono ci ni,
a kanai yoroli i mazanga n a likai ishari,
a makyan ma na Kashile ki a ku kumba.
- ⁶ Cananai ishipa i kucikpa Kashile.
cananai ishipa i kucikpa mogono ma tsu.
- ⁷ Kashile mogono ma,
aduniyan ma'a raka,
canana ka yi ni ishipa i kucikpa.
- ⁸ Kashile ki ta idashi a kakuba ko tsugono ka cida ka ni,
Kashile ki ta a kulya'a tsugono tsa aduniyan.
- ⁹ Aza e kelime a kumaci ka aduniyan o bolongi,
a gasai kobolo n a tsu,
a tsu uma a Kashile ki Ibirahi,
adama a na ngono ma aduniyan raka,
n Kashile n da,
Kashile ka na i a kucikpa mayin.

48

Sihiyona likuci i Kashile

Vishipa vu muku n Kora.

- ¹ Vuzavagudu vuza gbayin da,
u yawa ta a cikpa yi,
a likuci i gbayin Kashile ka tsu,
a kusan ku cida.
- ² Kusan ku Sihiyona ki ta n ugadi,
ili i mazanga ma aduniyan raka,
likuci i mogono ma gbayin,
tsu kusan ku ubon u gadi,
ku na ku la'i nu mgbayin.
- ³ Kashile ki ta punu a likuci yi nshilya ma,
adama a na ayi n kaci ka ni,
ubuta u kushedeku u da.
- ⁴ Da ngono n ghabai aci e le,
adama a na a tuka n kuvon a kusan ku Sihiyona.

- ⁵ Ama a na enei ni,
a_rikpai da a ya'in mereve,
a panai wovon, da a sumai.
- ⁶ E je'ekei ikyamba,
da a takacikai,
tsu vuka vu na vi aganda a limata.
- ⁷ Tsu wunlai u kasana,
u na u tsu bososo antsu a mini a Tarishi.
- ⁸ Tsu na tsu panai arabali ili i nanlo,
gogo na tana tsu ene ta i da,
a likuci i Kashile ka tsu Mala'imili,
wi ta a ku ere likuci ya m matana ko wannai,
- ⁹ Kashile, punu A'isa a gbayin a nu,
ci ta a kusheshe ucigi u nu u na u tsu saba'a ba,
- ¹⁰ Kashile, tsu na kula ku nu ki,
ucikpi u nu u kara'a ta aduniyan raka.
Kukiye ku usingai ku nu,
ki ta a kuya'an afada a usubi.
- ¹¹ Ya'an uma a Sihiyona a ya'an mazanga,
likuci i wawa'a i Yahuda i ya'an mazanga,
adama afada a usubi.
- ¹² Banai i kara'a likuci i Sihiyona,
kata i kece nshilya mu ugadi n ni,
- ¹³ I lana asaka a,
kata kpamu i co'oko n nshilya ma,
adama a na i ciya i na i ku dana,
ntsukaya n da n na n kutawa.
- ¹⁴ Ta Kashile ka tsu ki nannai,
Kashile ka ko wannai,
vuza na u tsu tonon a tsu ko wannai.

Kuvuka

49

Kuzuwa ku kadu a uciyi tsulau tsu da

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu muku n Kora.

- ¹ Panai ili i nampa, yaba dem,
zuwai atsuvu uma a ubuta dem,
- ² Aza a gbara-gbara n muku,
aza a uciyi n aza a unambi raka.
- ³ Mi ta a kuya'an kadanshi n kuyeve,
mi ta a kuya'an kusheshe ku singai.
- ⁴ Mi ta o kubonoko kadu ka va,
a ubuta u asan,
kata n dana ili i na asan a i a kadanshi,
a makyan ma na mi a kuwa'a umolu.
- ⁵ Adama a yidai da n kupana wovon,
a makyan ma atakaci?
A makyan ma na,
uma a gbani-gbani a kara'i mu,
- ⁶ uma a na a zuwai adu a uciyi u le,
aza a na i aradi,
adama a kabundai ka uciyi u le?

- ⁷ Mayun, vuza wi lo a katsuma ke le,
 vuza na wi a kufuḍa kushiba vuza ni ba,
 ko u fuḍa u tsupa Kaṣhile ikebe,
 adama a kaḱi ka ni ba.
- ⁸ Adama a na ikebe i kushiba wuma u vuma,
 i la'a ta agisana,
 a ili i na vuma u kufuḍa ku tsupa,
 ko i ḍa yi a kuyawa ba,
- ⁹ Yi tana kuzuwa yi u yongo n wuma ba,
 ko i saṅka yi ukpa u ko wannai ba.
- ¹⁰ U tsu zuwa ta aza e kuyeve a kuwa,
 ta feu nannai alau n uma a kavama a ku kuwa,
 a kaṣukpa uciyi u le wu ntsukaya n le.
- ¹¹ Asaun e le i ta o kokpo le i'uwa ko wannai,
 ta punu o kuyongo ayin dem,
 ko a na wo okpoi n tsu cau,
 ishi ta n iḍika i kaḱi ke le.
- ¹² Tsugbayin tsu vuma ci a ku saṅka yi ku kuwa ba,
 wi ta a ku kuwa tsu manama.
- ¹³ Lana ili i na i kuciya aza a na,
 zuwakai kaḱi ke le aḍu,
 n aza a na a cuwai n uciyi u le.
- Kuvuka
- ¹⁴ Tsu nlala,
 i ta o kurono le a kubanka a ubuta wi iḍashi wa akpisa,
 ukpa uḍa magubi me le,
 n usana aza a usubi a ḍa a kulya'aka le tsugono,
 Ikyamba i le kpamu yi ta a kushama a kasaun,
 a ubuta wi iḍashi wa akpisa u ḍa wi o ko okpo kpa'a ku le.
- ¹⁵ Ama Kaṣhile ki ta a kushiba mu,
 wi ta a ku isa mu a utsura wu ukpa.
- Kuvuka
- ¹⁶ Kata vu namgba katsuma ba,
 ḍa baci vuza wo okpoi vuza vu uciyi,
 ko kpamu uciyi u ni u yimkpa baci.
- ¹⁷ Adama a na wi a kuḍika u ḍa ba,
 a makyan ma na u kuwai,
 uciyi u ni wi a ku uwa a kasaun n ayi ba.
- ¹⁸ Ko ishi baci vuma ciya ili bari a wuma u nampa,
 ana i a kcikpa yi adama a ulya'i u ni.
- ¹⁹ N nannai dem wi ta a ku cina ikaya i ni i na i kuwai ḍe,
 a ubuta u na kayimbi ki ko wannai.
- ²⁰ Tsugbayin tsu vuma ci a ku saṅka yi ku kuwa ba.
 wi ta a ku kuwa tsu manama.

50

Kaṣhile ka'a vuza va afada

Vishipa vu Asafa.

- ¹ Kaṣhile Mala'imili, Vuzavaguḍu u ya'in kadanshi,
 e kuḍeke aduniyan raka,
 a kasana a kubana a kalivi.
- ² Kaṣhile ki ta a ku akana a Sihiyona,

a_likuci i singai i Sihiyona.

- ³ Kaṣhile ka_tsu ka_tawa_ta, u sokongi u da wi ba.
 akina a munuka a_kutawa_e kelime ka_ni,
 uguyi u gbayin kpamu u kara'i n ayi.
- ⁴ U dekei gadi n aduniyan okpo ngan,
 ene tsu na wi a kuya'anka uma a_ni afada.
- ⁵ U danai, <<Bolongu ku mu uma a usubi a_va,
 aza a na a shatangi uzuwakpani u na mi nu u da n ele,
 a_ubuta_u kune'e ka alyuka.>>
- ⁶ Gadi adangashile a kusala usubi u Kaṣhile,
 adama a na ayi da wi a kuya'an afada.

Kuvuka

- ⁷ <<Panai, ada uma a_va,
 mi ta_a_kuya'an kadanshi,
 mi ta_a_kuya'an kadanshi n dana,
 Isaraila yi ta_n unushi.
 Mpa da Kaṣhile, Kaṣhile ka_da.
- ⁸ M barangu da adama alyuka a_da ba.
 ko adama e kune'e ku kusongu ku na yi e kuneke mu makyan dem ba.
- ⁹ Mi a kuciga kobomburon ushiga u_da ba,
 ko nlala a ushiga u_da ba.
- ¹⁰ Adama a na nnama n kakamba dem n_va n da,
 akpan anaka a na i aginda raka_a_va_a da.
- ¹¹ Nnu n na mi a cidinkpi gadi dem n_va n da,
 n ili i wuma i na yi a idika raka.
- ¹² <<Ko ishi baci mi ta_a kupana kambulu,
 mi a kudana da_ba,
 adama a na aduniyan n ili i na yi punu dem i_va i da.
- ¹³ n tsu takuma ta_inyama yi obomburon da?
 Ko n tsu so'o ta_mpasa mu nradika?
- ¹⁴ Ya'an i neke Kaṣhile kune'e ku kucikpa ku_da,
 kata_i neke mala'imili kune'e raka_ku na i ya'in uzuwakpani.
- ¹⁵ Ya'in medevile wa_a_va,
 a makyan ma atakaci,
 mi ta_a ku isa da,
 ada_kpamu yi ta_a kucikpa mu.>>
- ¹⁶ Ama Kaṣhile ka dana ta_uma a gbani-gbani,
 <<Yidai i zuwai yi e kukece wila_uva?
 Yidai da yi a kuya'an kadanshi ka uzuwakpani u va?
- ¹⁷ I iwain m barangu da,
 da kpamu i variki kadanshi ka_va.
- ¹⁸ Yi ene baci koboki, i ci ya'an ta_cija'a n ayi,
 i tsu gbaba ta_kaci n aza a tsugbani.
- ¹⁹ <<Makyan dem yi ta_fobushi,
 i dansa ka gbani-gbani,
 i tsu pana munlai ma kudansa a'uwa ba.
- ²⁰ A ufobushi u da yi,

- i dansa ka gbani-gbani wa_ aza a_ da,
i neke le unushi.
- 21 I ya'an ta_ ili i nanlo dem,
ama mpa n kebecei ukuna ba.
adama a nannai i zuwa ta_ tsu da_ tsu da mi,
ama gogo na mi ta_ a ku barangu da,
mu utuka_ n unushi u da_ e keteshe.
- 22 <<Panai na, ada_ na i cinukpai nu mpa,
ta baci nannai ba, mi ta_ a ku karasa da,
ko vuza wi a ku isa da_ ba.
- 23 Vuza na u tsu cikpa mu,
a makyan ma na wi e kuneke alyuka a_ ni,
wi ta_ e kuneke mu tsugbayin,
n vuza na kpamu wi o kutono kadanshi ka_ va,
mi ta_ o kuyotsongu yi wi ishi u va_>>

51

Avasa adama a kucinukpa unushi

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda ana keneki Natan u banai wa_ ni a makyan ma na Dawuda u vaki n Besheba vuka vu Uriya.

- 1 Ka_ shile pana asuvayali a_ va,
adama a ucigi u nu u na u tsu saba'a ba.
adama a kasingai ka_ abundai ka_ nu
vu cinukpa n unushi u va_.
- 2 Vu Sa'a ka gbani-gbani ka_ va_ raka,
vu bonoko mu cida
- 3 Adama a na n yeve ta_ unushi u va,
makyan dem unushi u va_ wi ta_ e kelime ka_ va.
- 4 Avu da koci n nusakai,
n ya'an ta_ ka gbani-gbani a_ ashi a_ nu,
derere da afada a na vu kidakai mu.
derere da vu takacika mu.
- 5 Mayun mpa vuza vu unushi da,
ali a makyan ma na anaku a_ va_ a dikai katsuma_ ka_ va.
Mayun mpa vuma vu gbani-gbani da,
ili i na i dikai a makyan ma na a matsai mu.
- 6 Mayun ka_ du kamayun ka_ va_ ka'a vu cigai,
shatangu ka_ du ka_ va_ n kuyeve ku nu.
- 7 Vu za'a_ ta_ unushi u va_ n hisop*, mi ta_ o kokpo cida,
vu za'a_ mu, mi ta_ a ku la'a tsukongoi wa_ ri.
- 8 Kata_ m pana uyo'o n mazanga,
ya'an etele a na vu yokumoi a ya'an mazanga.
- 9 Takpa unushi u va,
kata_ vu purangu ka gbani-gbani ka_ va_ raka.
- 10 Ka_ shile, zuwaka mu ka_ du ka cida,
vu saba'aka mu ayinviki a savu o kutoni.
- 11 Kata_ vu loko mu kelime ka_ nu ba,
kata_ vu takpa ayinviki a cida a_ nu wa_ va ba.
- 12 Zuwa mu mazanga_ tsu na vu ya'in ana vu wawai mu,

* 51:7 51:7 hisop Ayuku a da a na aza a Yahuda a tsu zuwa a mini adama a na ma_ kira,

- ka ta vu neke mu kadanshi n kaḍu ka na n kutono wu.
- 13 N pi'isaka aza a unushi wila u nu,
kata aza a unushi o bono wa a nu.
- 14 Wawa wuma u va,
a ubuta unushi u ku tsuwan ku mpasa,
Kashile kishi ka va,
mi ta tana a kusala kamayun ka nu n mazanga.
- 15 Vuzavaguḍu, banka mu adama a na n ya'an kadanshi,
kata n cikpa wu.
- 16 Alyuka a na n kuneke wu i a kuyawa wu ba,
vi tana a kupana uyo'o u, kune'e ku kusongu ba.
- 17 Kashile, alyuka a va ḍaḍa kaḍu ku usubi,
kaḍu ko kutoni,
Kashile vi a ku iwan a ḍa ba.
- 18 Kashile ya'anka Sihiyona kasingai, vu banka yi,
vu ma'asaka nshilya n Urushelima.
- 19 Kata vu pana uyo'o wa alyuka a usubi,
n alyuka o kusongu raka
i ta ku kuneke obomburon kune'e ka alyuka a katalikalyuka ka nu.

52

Afada a Kashile n kasingai ka ni

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vicu'u vu tsuwa'i tsu Dawuda. A makyan ma na Dowegi vuza va aza a Edom u banai u mogono Shawulu a na Ahimeleki ganu sokongi Dawuda a kpa'a ku ni.

- 1 Yida'i i zuwai ḍa vi araḍi n kawuya ka na vi a kuya'an,
avu vuzagbayin?
Yida'i i zuwai vi araḍi makyan dem,
aḍa na i ya'in ili i wono a ashi a Kashile?
- 2 Kelentsu ka nu e kusheshe ka gbani-gbani,
adama a na vu langasa aza o yoku,
ki ta an kutanu ka alyu,
makyan dem a kuya'an a'uwa.
- 3 Vu la'a ta n ku ciga kawuya n kasingai,
vu la'a ta n ku ciga ka a'uwa n kamayun.
- 4 Vu tsu ciga ta kudoro uma n kadanshi ka nu,
avu kaya'in ka a'uwa.
- 5 Adama a nannai Kashile ki ta a kulangasa wu ko wannai,
wi ta e kureme wu kata wu utuka wu a kpa'a ku nu,
wi ta kpamu a kutakpa wu a idika i wuma.
- 6 Aza a usubi ene baci ili i wovon i nanlo,
i ta o ku zo'oso wu, a dana,
- 7 <<Inda bi'i vuza na u kpaḍai kulansa ubuta u kushedeke u Kashile,
adama a na u ciya idashi i matana ba,
kucikpa u zuwai kaḍu a ubuta wu uciyi u ni,
a kulansa idashi i matana a ka gbani-gbani ka ni>>
- 8 Ama mpa mi ta tsu madanga ma zaitu,
ma na mo topoi mayin a kpa'a ku Kashile.
N neke ta kaḍu a ucigi u ni u na u tsu saba'a ba ko wannai.
- 9 Mi ta a kucikpa wu Vuzavaguḍu,

Kuvuka

Kuvuka

adama ili na vu ya'in.
 mi ta e kuneke kaḍu ka va wa a nu,
 mi ta a ku sala kula ku nu,
 e kelime ka uma a usubi a nu,
 adama a na avu vuza vu kasingai ḍa.

53

Kawuya ka vuma

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu ḍa n kaḷakatsu
 ka <<Mahalatu.>> Vicu'u vu tsuwa'i tsu Dawuda.

(Ishp 14:1-7)

- ¹ Alau a tsu dansa ta aḍu e le,
 <<Kaḥile ki lo ba.>>
 A namgba ta raka vu le, ulinga u le ili yi unata i ḍa,
 babu vuza na u ci ya'an ili i na yi derere.
- ² Vuzavaguḍu wu indanai uma ḍe gaḍi,
 we ene ko aza e kuyeve i ta punu,
 vuza a na wi a kulansa u yeve Kaḥile.
- ³ Raka vi le a kaṣukpa ta uye,
 dem vi le a puwanka ta,
 babu vuza na wi a kuya'an ka mariki,
 ko vuza te.
- ⁴ Aza a na i a kuya'an ka gbani-gbani ka,
 i n kuyeve ba?
 A tsu takuma ta uma tsu boroji,
 kpamu a ci ya'an avasa u Vuzavaguḍu ba.
- ⁵ Ama i ta a kurikpa kau,
 tsu na a sa'wai kuya'an ba,
 Kaḥile ki ta a ku wacuwa etele i irala i uma a ni.
 aza a Isaraila i ta o kuloko le, adama a na u iwan le ta.
- ⁶ Ishi baci a dana wishi wi Isaraila,
 wu uta ta a Sihiyona.
 ana Kaḥile ko bonokoi uma a ni unasingai u le,
 Yakubu wi ta a kuya'an mazaṅga,
 kata Isaraila a zangana.

54

Avasa a kulansa ubanki ekiye a irala i va

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu ḍa n a'in a umolu.
 Vicu'u vu tsuwa'i tsu Dawuda. Ana vuza va aza a Zefata u banai u danai
 Shawulu <<Dawuda ḍa wi ushedeki wa tsu ba?>>

- ¹ Kaḥile, wawa mu n utsura u kula ku nu,
 vu bonuko mu vuza vu babu unushi
 n utsura u nu.
- ² Kaḥile, Pana avasa a va,
 vu pana kadanshi ka una ka va.
- ³ Omoci a tuka mu ta n kuvon.
 uma a gbani-gbani i ta a kulansa mu una.
 ele ḍa aza a na e yevei a na Kaḥile ki lo ba.
- ⁴ N yeve ta Kaḥile ka'a kaḅanki ka va.
 Vuzavaguḍu ḍa wi a kulana mu.
- ⁵ Kaḥile ki ta a kutakacika irala i va tsu ka gbani-gbani ke le,

Kuvuka

- Wi ta a ku una le adama a na ayi vuza vu usubi da.
⁶ N ucigi u kadu mi ta e kuneke wu alyuka,
 mi ta a kucikpa wu, Vuzavagudu,
 adama a na ta uga'in nannai.
⁷ Adama a na wu ere mu ta a ubuta wa atakaci a va raka,
 da me enei o lokoi irala i va.

55

Avasa a kulansa ubanki

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n a'in a umolu.
 Vicu'u vu tsuwa'i tsu Dawuda.

- ¹ Kashile, pana avasa a va,
 ka ta vu iwan kupana ufolu u va ba.
² Panaka mu, vu ushuku mu,
 adama a na unambukatsuma u va wo'uso mu ta kau,
³ Kadu ka va ka danga ta, adama kaca'a ka irala i va,
 adama o modoruko ma uma a gbani-gbani,
 o tsu ronoko mu ta atakaci,
 a kupana wupa u va i a ku iwan mu.
⁴ kadu ka va ki ta tukpa n unambukatsuma,
 wovon wu ukpa u kanai mu.
⁵ Wovon u kanai mu kau, n kuje'eke ki ikyamba,
 n rikpai kau.
⁶ Da n danai, <<Ishi baci mi ta n evelyu tsu modoi,
 mi shi ta a ku imkpa m bana n lansa ubuta u kuvuka.
⁷ m bana da'angi,
 n ya'an de kpa'a ku va e meremune.
- Kuvuka
- ⁸ Mi ta a kuya'an moloko n lansa ubuta u kushedeku,
 a gadi da'angi n wunlai wu utsura n uguyi.>>
⁹ Vuzavagudu, langasa kusheshe ku le,
 ka ta kpamu vu ripula kadanshi ke le.
 adama a na me ene ta ugbamukaci a kudanga a likuci ya.
¹⁰ Kanna n kayin a kukara'asa a nshilya n likuci ma,
 likuci ya tana yi ta tukpa n unushi n ka gbani-gbani.
¹¹ Ukuna u kulangasu u shana ta a ubuta dem a likuci ya.
 modoruko n kawuya ka shana ta a ubuta dem.
¹² Ishi baci vurala vu va da vi o ku zo'oso mu,
 mi shi ta a ku gbama asuvu,
 ishi baci a dana ayi da vuza kelime vu va,
 mi shi ta a kukpa'wan adama a ni.
¹³ Ama avu da kaja'a ka va,
 vuma va, kaja'a ka gbagu ka va kpamu.
¹⁴ Cau ci ishi ta tsu ci yongo,
 tsu tsu bana ta A'isa a gbayin kobolo.
¹⁵ Kashile ka zuwa ukpa u tawa wi irala i va babu uyevi,
 ya'an a bana idika yi ukpisa n wuma u le,
 ka gbani-gbani ki ta a'uwa i le n unata u le.
¹⁶ Ama n deke ta Kashile ka banka mu,
 Vuzavagudu tana wi ta a ku wawa mu.
¹⁷ Kanna n kayin,
 n shikai n mavura,

- da tana u panai ka_la_ka_ts_u kava.
- ¹⁸ Wi ta akushibamu,
aubutau kuvon ku na n ci ya'an,
n irala i vayaabundai.
- ¹⁹ Kashile, vuza na wi o tsugono ali n tsu cau,
wi ta akupanaka mu, ka_tau loko le,
- uma a na a tsu saba'a kuyongo ku le ba.
adama a na a tsu pana wovon u Kashile ba.
- ²⁰ Kaja'akava, ka banka taaja'ani vishili,
u kodoi uzuwakpani u ni.
- ²¹ Kadanshi kani ka la'a tamani'in me epeshe n pete,
ama ma'iwanai mi tapunu aka_du kani,
Kadanshi kani ka la'a tamani'in n leku,
ama ki tan alyu tsu unau kotokobi.
- ²² Banka Vuzavagudu atakaci anu,
wi ta akubankawu.
wi aku kasukpa, a lya'a kelime ka vuza vu usubi ba.
- ²³ Ama avu, Kashile vi ta aku taduku aza a gbani-gbani,
punu a idika aubutawu ugavi,
aza a'uwa n aza akutsuwan ku mpasa,
babu e pece ayin e le a duniya,
ama mpa mi tae kuneke ka_du kavawaanu.

Kuvuka

56

Avasa a vuza na u zuwai ka_du u Kashile

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n ka_la_ka_ts_u ko <<Modoi a gadi vu madanga ma Oku.>> Vishipa vu Dawuda. Ana aza a Filisitiya e remei ni a Gatu.

- ¹ Kashile, pana asuvayali ava,
adama a na uma atukamu tan kuvon,
irala i vayi taa kutakacika mu kanna dem.
- ² Kanna dem irala i vayi taa ku guva mu,
n kabundai ke le i taavishili nu mpa.
- ³ Makyan ma na baci m panai wovon,
mi taa kuzuwa ka_du kavawaanu.
- ⁴ N zuwa taka_du kavau Kashile,
mi taa kucikpa uzuwakpani u ni.
waani u da n zuwai ka_du, mi a ku pana wovon ba.
Yidai vuma vu limau kuya'anka mu?
- ⁵ Irala i vai tsu o'uso mu takanna dem,
makyan dem i tae kusheshe,
tsu na o kudoro mu.
- ⁶ O tsu bolongu tau sokongi,
a ku inda nwalu n va,
a kuvana tsu na a ku una mu.
- ⁷ Kashile, ka_tavu kasukpale a la'aka a ka gbani-gbani ke le ba,
a wupa u nu una uduniyan u nampa.
- ⁸ Dana unambuka_tsumau va,
kece kabundai ka kujilya kava,
i a katagarda kanu ba?
- ⁹ A kanna ka na baci n dekei nu,

- irala i va yi ta o kubono n kacapa,
 adama a na n yeve ta Kashile ki ta kobolo nu mpa.
- ¹⁰ Kashile, mi ta a kucikpa kadanshi ka nu,
 Vuzavagudu, mi ta a kucikpa kadanshi ka nu.
- ¹¹ Kashile, wa nu u da n zuwai ka du,
 mi tana a kupana wovon ba.
 Yida vuma vu lima u kuya'an ka mu?
- ¹² Kashile, mi ta e kuneke wu ili i na n ya'in uzuwakpani.
 mi ta e kuneke wu kune'e ku kucikpa.
- ¹³ Adama a na vu wawa mu ta a ubuta wu ukpa,
 vu erei ene a va a ubuta u mata da,
 adama a na n wala e kelime ka Kashile,
 a kutashi ku na ku tsu neke wuma.

57

Avasa a kulansa ubanki atakaci

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n kalakatsu ka<<Kata a ya'an munuka ba.>> Vishipa vu Dawuda. Ana u sumai u Shawulu u uwai a kabatsu.

(Ishp 108:1-5)

- ¹ Pana asuvayali a va Kashile, pana asuvayali a va,
 adama a na wa a nu u da n lansa ubuta u kushedeku.
 Mi ta e kushedeku a daka vu evelyu a nu.
 ali mita raka ma laza.
- ² Mi ta e kudeke Kashile, Mala'imili,
 ayi Kashile ka na ka ci shatangu ku mu ili dem.
- ³ De gadi Kashile ki ta a ku su'uku mu n wishi.
 o kuloko aza a na i a vishili nu mpa.
- Kashile ki ta o ku yotsongu mu ucigi,
 u ni u na tsu saba'a ba n usubi u ni.
- ⁴ Wuma u va wi ta e mere ma ikawu,
 n vaki e mere ma nnama n na n tsu takuma uma.
 anga e le i ta a na osov u n aya'a,
 elentsu e le i ta n alyu tsu otokobi.
- ⁵ Kashile, ya'an a cikpa wu a gadi vu eleshu,
 ya'an tsugbayin tsu nu kpamu tsu yongo aduniyan dem.
- ⁶ Irala i va i zuwaka mu ta maza adama a na aza mu.
 atakaci a la'a ta utsura u va.
 A gava kai mu kpenle a uye u va,
 ama da a kucikpa o bono a yikpai punu n kaci kale.

Kuvuka

Kuvuka

- ⁷ Kashile, ka du ka va ka muda ba,
 ka du ka va ki ta idashi,
 mi ta a kuya'an ishipa n cikpa wu.
- ⁸ Jimgba, wuma u va
 jimgba umolu u va,
 mi ta a ku jimgba n usana n ishipa i va.
- ⁹ Vuzavagudu, mi ta a kucikpa wu a katsuma ka uduniyan,
 mi ta a kucanana ishipa i kucikpa wu a katsuma ka uma.
- ¹⁰ Ucigi u gbayin u nu u yawa ta gadi,
 usubi u nu u yawa ta eleshu.
- ¹¹ Kashile, ya'an a cikpa wu a gadi vu eleshu,

ya'an tsugbayin tsu nu kpamu tsu yongo aduniyan dem.

58

Avasa adama a na a takacika uma a gbani-gbani

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n kalakatsu <<Kaṭa a ya'an munuka ba.>> Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Aḍa aza o tsugono yi ta e kuneke kadanshi ka mayun?
Yi ta a kuya'anka uma afada a singai?
- ² A'a, aḍu a da kusheshe ku gbani-gbani ku da koci yi a kuya'an.
yi a kuya'an unushi u kuḍaṅgusa vishili a idika.
- ³ Ili i na i dikai ele punu a katsuma, uma a gbani-gbani a kasukpai uye,
babu a matsai le da aza a'uwa a kasukpai uye.
- ⁴ I ta tukpa n tsukono a na tsu koko,
o tsu votsuku ta atsuvu e le tsu kagulani ka kagbaturu,
- ⁵ ka na ka tsu pana kalakatsu ka vuza vu adabu ba.
Ko u panaka mazubi ma adabu ba.
- ⁶ Kaḥile, kodoso anga e le ana i a malumuka n ada.
kodoso anga i muku mi ikawu ma, Vuzavaguḍu,
- ⁷ Ya'an a puwanka tsu na mini me ci yene a kulaza.
ya'an o kodoso aya'a e le, ayin a na baci a katsuki a utan u le.
- ⁸ Ya'an e derikpe tsu na kokoto ke tsu wala u kasukpa kederi,
ya'an okpo tsu merebu ma na a matsai ukpa,
ma na u sa'wai kene kanna ba.
- ⁹ Babu uyeve u le Kaḥile ki ta a kupurangu le tsu mita,
a katsuma ka wupa wu usuḍukpi u ni,
Kaḥile ki ta a kupurangu le ele bi'i n wuma.
- ¹⁰ Aza a usubi i ta a kuya'an mazanga,
ayin a na baci enei a takacikai uma a gbani-gbani.
i ta a kuya'an mazanga
ayin a na baci a unai irala i le raka.
- ¹¹ Ka ta uma a dana,
<<Mayun katsupu ki ta lo a vuza vu usubi,
mayun Kaḥile ki ta lo ka na ki a kuya'anka aduniyan afada.>>

59

Avasa a kulansa wishi a ubuta wi irala

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n kalakatsu <<Kaṭa a ya'an munuka ba.>> Vishipa vu Dawuda. Ana Shawulu u suki uma a bana inda kpa'a ku Dawuda adama a na una yi.

- ¹ Kaḥile ka va, wawa mu a ubuta wi irala i va,
ere mu wa aza na i a ku tuka mu n vishili makyan dem.
- ² Wawa mu a ubuta uma a na a ci ya'an ka gbani-gbani,
wawa mu a katsuma ka aza a ku tsuwan ku mpasa.
- ³ Lana, o bopoi a kuvana adama a na una mu,
uma a gbani-gbani o tsu bolongu ta adama a na a ya'an tsurala nu mpa.
a mataḍa ko unushi wi ili i yoku ba, Vuzavaguḍu.
- ⁴ N ya'an unushi ba, n nannai dem i ta ufobushi a shilika nu mpa.
danga vu banka mu, vu lana atakaci a va.
- ⁵ Avu Vuzavaguḍu Kaḥile Mala'imili Kaḥile ki Isaraila,
danga vu takacika uduniyan,
ka ta vu pana asuvayali a uma a gbani-gbani

a za o modoruko a nanlo ba.

Kuvuka

- ⁶ O tsu bono ta n kulivi,
a kana wali a na nshe'e
n na mi a ka karasa a likuci.
- ⁷ Pana kadanshi ki ishikushi ka na ki a ku uta una u le,
kadanshi ke le ki ta a na otokobi,
ali, a kudana, <<Yayi, u kupanaka tsu?>>
- ⁸ Ama avu Vuzavugudu, zo'oso le,
Vu tsu ya'an ka ta uduniyan dem ulami.
- ⁹ Avu vuza vu utsura u va, Kashile, n zuwa ta katsura kaya wa nu,
avu da ubuta u kushede ku u va.
- ¹⁰ Kashile vuza vu ucigi u na u tsu saba'a ba.
Kashile ki ta a ku wawa mu,
ka ta u zuwa mu n zo'oso irala i va.
- ¹¹ Kata vu una le ba, Vuzavugudu ke kedetsu ka va
adama a na kata uma a va a cinukpa ba.
n utsura u nu zuwa le a kana ka karasa,
kata vu langasa le,
- ¹² Unushi wu una u le,
n kadanshi ku una u le,
ya'an e reme le adama aradi e le.
Adama a ishikushi n a'uwa a na a ci ya'an,
- ¹³ Langasa le a katsuma ka wupa u nu.
langasa le ali o kotso raka,
nannai da e kuyeve a na Kashile ka'a ki o tsugono ci Isaraila
ali a uteku wa aduniyan.

Kuvuka

- ¹⁴ O tsu bono ta n kulivi,
a kana wali a na nshe'e
n na mi a ka karasa a likuci,
- ¹⁵ a kakarasa a ubuta dem a kulansa ilikulya'a
a kana mashi da baci a cuwai ba.
- ¹⁶ Ama mpa mi ta a kucanana ishipa a ukuna wu utsura u nu,
usana mi ta a kucanana ishipa adama a ucigi u nu u na u tsu saba'a ba.
Adama a na avu da ubuta wu ukanji va,
ubuta u kushede ku u va a makyan ma atakaci.
- ¹⁷ Mi ta a ku cikpa wu, avu katsura kaya,
avu Kashile, ubuta wu ukanji uva, Kashile ka na ka cigai mu.

60

Avasa adama a kulansa ubanki

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n kalakatsu
<<Lili vu uzuwakpani.>> Vishipa vu Dawuda. Ana u shilikai n Aram
Naharami n Aram vu Zoba n ayain a na Jowabu u banai wu unai aza a
Edom akpan kupa n ere a kara'a ka mkpadi.

- ¹ Kashile vu iwan tsu ta, ali da kasukpai a lya'i utsura u tsu,
vu ya'an ta wupa n a tsu,
ama gogo na bonoko tsu.
- ² Vu zuwai idika i gbadai da i batsai,
gogo na cidangu enle a, adama a na i tsurukpa kpamu.
- ³ Vu zuwa ta uma a nu a takacikai kau,
vu nekei tsu makyan ma na ma lamkpai

- ali ma zuwai tsu ku tangala.
- ⁴ Ama vu ɗangusa ta urotu u kakashi wa aza a na i ku pana wovon u nu,
adama a na a la'aka a utan.
- Kuvuka
- ⁵ Wawa tsu vu banka tsu n utsura u nu,
adama a uma a na vu cigai a ciya wishi u nu,
- ⁶ Kashile ka ya'an ta kadanshi a ubuta u cida u ni.
<<N ulya'i mi ta e kupece Shekem,
kata m pecukusu kara'a ka Sukotu.
- ⁷ Giliyadu vu va vu da, Manasa feu vu va vu da.
Ifirayimu da maku'un ma viyum ma va,
Yahuda kalangu ko tsugono ka va.
- ⁸ Mi ta o kubonoko Mowabu tsu kasasu ka kuza'a ka va,
Edom wi ta o ko okpo a daka vu ene a va,
Ka ta n ya'an yoroli yi ulya'i wa aza a Filisitiya.>>
- ⁹ Yayi u kubanka mu a likuci yi u ukanji?
Yayi u kutono nu mpa a kubana a idika i Edom?
- ¹⁰ Kashile avu da vu variki tsu,
Vu kpaɗai kudoku kuwala n osoji a tsu ba?
- ¹¹ Banka tsu, tsu shilika ni irala i tsu,
adama a na ubanki u vuma gbani da.
- ¹² Kashile ki baci n atsu ci ta a kuciya ulya'i,
wi ta a kulya'a irala i tsu.

61

Uzuwi u kaɗu a wu eri u Kashile

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n an'in a umolu. Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Kashile, pana mashi ma va,
zuwa atsuvu wa avasa a va.
- ² A uteku wa aduniyan, n dekei nu,
n deke wu ta ana n takpai kaɗu,
vu banka mu a ubuta u kushedeke u na u la'i.
- ³ Adama a na avu da ubuta u kushedeke ali de,
avu da ubuta wu ukanji e kelime ka irala i va.
- ⁴ Ya'an n ɗasangu a mayali ma nu ko wannai.
ya'an n ciya ubuta wu idaɗi a daka vu evelyu a nu.
- Kuvuka
- ⁵ Kashile, vu pana ta akucina a va,
da vu nekei mu ili yi ukan ya aza a na i a kucikpa wu.
- ⁶ Zuwa wuma u mogono u geshe;
vu zuwa yi u yongo n wuma ali a kubana a tsukaya.
- ⁷ Ya'an u lya'a tsugono e kelime ka nu, Kashile, ko wannai,
zuwa ucigi u nu u na u tsu saba'a ba n usubi u nu wu ere yi.
- ⁸ Adama a nannai mi ta a kucanana ishipa n cikpa kula ku nu,
n shatangu uzuwakpani u va u kanna dem.

62

Kashile ka'a koci ubuta u kushedeke

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n kalakatsu ka Jedutun. Vishipa vu Dawuda

- ¹ A Kashile ka'a koci wuma u va u ciyai kuvuka,

- wishi u va wu uta ta wa ni.
² Kashi ka'a koci katali kava n kishi ka va,
 ayi da ubuta wu ukanji u va, mi a kupana wovon ba.
³ Ali n wannai dai raka vu da i ku shilika n vuma vu te?
 Adama a na yi una yi,
 mashilya ma u tsubaki ma nampa,
 ko an mashilya ma na mi a ukuna u kuyikpa?
⁴ Kusheshe ku da ku da i cipuka yi
 a ubuta u tsugbayin ci ni,
 I tsu pana ta uyo'o u kuya'an a'uwa.
 i tsu zuwaka ta vuma unasingai n una u da,
 ama adu a da una u wuya u da.

Kuvuka

- ⁵ A Kashi ka'a koci wuma u va u ciyai kuvuka,
 wa a ni u da n kedei apa'a.
⁶ Ayi da koci katali ka va n kishi ka va,
 ayi da ubuta wu ukanji u va,
 mi a kupana wovon ba.
⁷ Wishi u va n tsugbayin tsu va tsu uta ta u Kashi,
 ayi da katali ka gbayin ka va,
 ubuta u kushedeku u va.
⁸ Uma, zuwai adu a da wa ni makyan dem,
 i dana yi ili i na yi adu a da raka.
 adama a na Kashi ka'a ubuta u kushedeku u tsu.

Kuvuka

- ⁹ Aza a unambi i ta tsu ayinviki,
 aza a uciyi ukuna wa a'uwa u da.
 a gisanku le baci ele ili i da ba,
 raka vu le ayinviki a da koci.
¹⁰ Kata i zuwa adu a da a ukuna u modoruko ba,
 ko i kana aradi n ucanuku wu uboki ba.
 ko a na uciyi u yimkpai,
 kata i zuwa adu a da a u da ba.
¹¹ Ili i te i da Kashi kadanai,
 ama ili i re i da m panai,
 utsura u Kashi u da,
¹² n ucigi u na u tsu saba'a ba, Vuzavagudu
 Mayun vi ta a kutsupa yaba dem
 derere vu ulinga u ni.

63

Uzuwi u kadu a ubuta u Kashi

Vishipa vu Dawuda. A makyan ma na wi a kakamba ka Yahuda.

- ¹ Kashi, avu da Kashi ka va,
 mayun, n lansa wu ta.
 Kadu ka va ki ta a kakuli ka nu,
 ikyamba i va i geshe ta a kuvana wu,
 a idika i wo'i nu udekpu,
 ubuta u na wi n mini ba.
² Ya'an me ene wu a ubuta u cida u nu,
 kata mi inda utsura u nu n tsugbayin tsu nu.
³ Adama a ucigi u nu u na u tsu saba'a ba u la'a ta wuma,
 adama a nannai mi ta a ku cikpa wu n una u va.

- ⁴ Mi ta a kucikpa wu, a ayin a wuma va raka
 mi ta a kudangusa ekiye mi baci a kuya'an avasa.
⁵ Mi ta a kucuwa tsu vuza na u lya'i ilikulya'a i kaɗiva,
 kaɗa n canana ishipa i mazanga n cikpa wu.
⁶ Mpa a iva'in a kajiba ka va n cibai n avu,
 kayin n kaɓula n kanai aciba a nu,
⁷ adama a na avu ɗa kaɓanki ka va,
 n mazanga mi ta a kuya'an ishipa a ɗaka vu evelyu a nu.
⁸ Kaɗu ka va ki ta gbagu n avu,
 kukiye ku singai ku nu ki ta ubani nu mpa.
⁹ Aza a na i a kulansa wuma u va i ta a kuya'an wuni,
 i ta a ku gidala a kubana a ubuta wi idashi ya akpisa,
¹⁰ i ta a kubana ukpa u kotokobi,
 ikyamba i le yi ta o kokpo ilikulya yi nshe'e n kakamba.
¹¹ Mogono mi ta a kuya'an mazanga n Kashiile,
 aza a na a ya'in uzuwakpani,
 n kula ku Kashiile i ta a kucikpa yi,
 Kashiile ki ta a kubayangu una wa aza a'uwa.

64

Avasa adama a ubanki

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Kashiile, panaka mu, n tuka baci n mavura ma va gogo na
 ere wuma u va a karikpani ka irala i va i na yi a kutakacika mu.
² Ere mu a nsata n uma a gbani-gbani,
 n kobolo ka aza a kawuya.
³ O tsu gboro ta elentsu e le a na otokobi,
 kaɗa a gisanku aya'a e le a na i kadanshi ka unangbi u katsuma,
⁴ kaɗa o bopo a tawa aza babu unushi n aya'a,
 a tsu tawa vuza gogo'o lo ko wovon.
⁵ E ci nekpenei ta kadanshi
 a ubuta u kuya'an ka gbani-gbani ke le.
 O ci yongo ta a kadanshi
 tsu na a ku azuku ayakuru e le,
 e kusheshe, <<Ko vuza u kene le ba.>>
⁶ A tsu kana ta kusheshe tsu na a kuya'an kawuya, a dana,
 <<Tsu kotso ta kusheshe mayin.>>
 Kaɗu ka vuma ki ta n awuya e kuyeve.
⁷ Ama Kashiile ki ta a ku tawa le n kaya'a ka ni,
 wi ta a kulapa le gogo'o lo.
⁸ Kadanshi ke kelentsu ke le, ki ta o kubono a kaci ke le ka una le,
 Vuzana baci we enei le dem wi ta a ku gbaɗa kaci ka ni.
⁹ Kaɗa uma raka a pana wovon,
 i ta a kudansa ulinga u Kashiile,
 kaɗa a kana aciba adama ili i na u ya'in.
¹⁰ Vuza vu usubi wi ta a kuya'an mazanga u Vuzavaguɗu,
 wi ta a kuciya ubuta u kushedeku wa a ni,
 aza a mariki raka i ta a kuciya ucikpi.

65

Ucikpi n mazanga

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda. Vishipa.

- ¹ Kāshile mayun ḡa uma a cikpa wu a Sihiyona,
kaṭa e neke ili i na a kucinaṭi kuneke.
 - ² Uma raḡa i ta a kutawa wa a nu,
avu na vu tsu pana avasa.
 - ³ Da baci unushi u tsu u la'i utsura u tsu,
vu takpaka tsu u ḡa.
 - ⁴ Aza a unaṣingai a ḡa aza a na vu zagbai,
ḡa vu tukai le devu o yongo a ulanga u nu.
Ci ta a kucuwa n kasingai ka a ubuta wi idashi i nu,
n unaṣingai wa A'isa a gbayin a cida a nu.
 - ⁵ Kāshile kishi ka tsu,
vu ushuku tsu ta a ubuta u kuya'an ili i mereve,
n kuya'an ili yi usubi.
Avu apa'a a uma a ubuta dem aduniyan,
ali a upashi u mala.
 - ⁶ Avu na vu zuwai nsasan n shamgbai n utsura u nu,
ana vu fobusoi kaṭi ka nu n utsura.
 - ⁷ Avu na vu tsu va'anka kaca'a ka mala,
n kaca'a ka abau a mala,
vu tsu va'anka ta ujari wu uduniyan.
 - ⁸ Uma a na i a idashi a uteku wa aduniyan dem,
a pana ta wovon
adama ili i mereve i na vu ya'in.
Vu zuwa ta mazanga,
u uma a na i a idashi a kasana n aza na i a idashi a kalivi.
 - ⁹ Vu tsu lana ta idika kaṭa vu yo'o ko i ḡa mini,
vu tsu zuwa ta i ḡa yo okpo n tsuta kau.
Ndolu n Kāshile n shanai tukpa m mini.
Vu zuwa ta idika i nekei uma ili i kashina,
ta vu fobusoi nannai.
 - ¹⁰ Vu zuwai abakanla a tanai n mini,
ḡa vu bosoi yolo ya,
ḡa vu zuwa i ḡa i tanai n ija'ashi,
vu zuwakai ica'ashi unaṣingai.
 - ¹¹ Vu zuwa ta kaya ka ko okpoi ka vukya'a n abundai,
mpon n nu n shanai n ili kashina ali n m pasai.
 - ¹² Vu zuwai mita ma utai gbani a kakamba adama a kalina,
ḡa aginda dem a shanai m mazanga.
 - ¹³ Ushiga wu nlala u palai ubuta dem apulaka,
ara'a a shanai n alkama.
- O yoroli n cananai ishipa i mazanga tsu uma.

66

Vishipa vu kucikpa adama a kasingai ka Kāshile

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa. Ishipa.

- ¹ Aḡa aduniyan raḡa,
ya'in yoroli i mazanga u Kāshile.
- ² Cananai ukuna u tsugbayin tsu kula ku ni,
ya'an ucikpi u ni u ciya tsugbayin.

³ Danai Kashile,
 <<Yidai a ku gisanku n ili mereve i na vi a kuya'ansa.
 Adama a utsura ugbayin u nu,
 irala i nu yi ta a ku kudangu ku wu adama o wovon.
⁴ Uma aduniyan dem a kudanku wu ta,
 a ku canana ka wu ishipa,
 a ku canana ishipa i kucikpa kula ku nu.>>

Kuvuka

⁵ Tawai ye ene ili i na Kashile ka ya'in,
 ili i mereve i na u ya'in adama a uma.
⁶ U bonokoi mala mokpoi idika i dekpu,
 uma a pasai kuyene ka n e ene,
 ta de tsu kuya'an mazanga u Kashile.
⁷ Wi ta a kulya'a tsugono n utsura u ni ko wannai,
 ashi a ni i ta a ku inda uduniyan.
 kata aza a ugbamiwasuvu ene i ta n tsugbayin ba.

Kuvuka

⁸ Cikpai Kashile ka tsu, ada uduniyan dem,
 cikpai ni n alakatsu kau.
⁹ Ayi da u tsu fobo wuma u tsu,
 u kasukpa ene a tsu e derece ba.
¹⁰ Adama a na avu Kashile, vu kondo tsu ta,
 vu luwa tsu ta tsa azurufa a na a luwai akina.
¹¹ Vu tuka tsu ta a maza.
 Vu zuwaka tsu ta ucanuku wa amiki a avangatsu a tsu.
¹² Vu zuwai uma a dasai tsu,
 tsu tonoi e mere ma akina m mini,
 ama gogo na vu utuka tsu ta,
 vu tukai tsu a ubuta wu idashi i bari.
¹³ Mi ta a kutawa a kpa'a ku nu,
 n kune'e ku kusongu,
 kata n neke ili i na n kucinai,
¹⁴ n danai mi ta e kuneke wu,
 a makyan ma na mi o kuso'o atakaci.
¹⁵ Mi ta e ku neke wu kune'e ku kusongu ku nnama mi ikyamba,
 n ili i magula i kune'e ku kagiri,
 mi ta a kulyuka obomburon n ngaji.

Kuvuka

¹⁶ Tawai i pana, ada na yi a kupana wovon u Kashile raka,
 ya'an n dana da ili i na u ya'ankai mu.
¹⁷ N banka ta m mashi ma va wa nu,
 n kelentsu ka va n neke wu ta tsugbayin.
¹⁸ Ishi baci n zuwa ta unushi a kadu ka va,
 Vuzavagu du wishi a kupana ka mu ba,
¹⁹ ama mayun da Kashile ka panakai mu,
 da kpamu u panai avasa a va.
²⁰ Unasingai u Kashile,
 vuza na u iwain avasa a va ba,
 ko u kpadai kuyotsongu mu ucigi u ni u na tsu saba'a ba.

67

Vishipa vu kucikpa

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: N an'in a umolu. Ishipa Vishipa

- ¹ Ya'an tsu ciya mapasa ma singai u Kashile,
u zuwaka tsu unasingai,
kata u inda tsu n ashi a singai a ni.

Kuvuka

- ² Adama a na aduniyan dem e yeve uye u nu,
kata kpamu uduniyan u yeve wishu u nu.

- ³ Kashile, ya'an uduniyan u cikpa wu,
ya'an uduniyan raka u cikpa wu.

- ⁴ Ya'an uduniyan u ya'an mazanga,
a canana ishipa i mazanga.

Adama a na vi ta a kuya'anka uduniyan afada a mayun,
kata vu tonon uduniyan raka.

Kuvuka

- ⁵ Kashile, ya'an uduniyan u cikpa wu,
ya'an uduniyan raka u cikpa wu.

- ⁶ Idika i neke ta ili i kashina.
Ya'an Kashile, Kashile ka tsu, u zuwaka tsu unasingai.

- ⁷ Ya'an Kashile ka zuwaka tsu unasingai,
kata uma a uteku wa aduniyan raka, a pana wovon u ni.

68

Vishipa vu lya'i va aza a Isaraila

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n kalakatsu ka <<Lili>> Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Ya'an Kashile ka danga,
ya'an irala i ni i wacuwa,
kata aza a na a iwain ni, a suma e kelime ka ni.

- ² Tsu na kanga ka tsu puwanka,
ya'an vu zuwa le a puwanka nannai.

Tsu na kabashi ki ishigi ke tsu derikpe akina,
ya'an una uma a gbani-gbani nannai e kelime ka Kashile.

- ³ Ama aza a usubi i ta a kuya'an mazanga,
kata a zangana e kelime ka Kashile.
Ya'an a pana uyo'o kau.

- ⁴ Cananai ishipa u Kashile,
ya'in ishipa i kucikpa kula ku ni,
lapulai uye adama a ni, vuzana wi e ku wala eleshu.

Kula ku ni ku da Vuzavagudu,
i zangana e kelime ka ni.

- ⁵ Kashile vuza na wi a idashi a ubuta u cida u ni,
esheku a mkpa'an a da,
n ke eri ka agapa amaci.

- ⁶ Kashile ke ci neke ta aza a na i a idashi ende'in iluwa,
u tsu utuka ta aza a ugbashi a kubana a ubuta wu idashi i bari.

Ama aza a ugbamiwasuvu,
i ta a kudasangu a idika i na yi lekedi.

- ⁷ Kashile, ana vu utai e kelime ka uma a nu,

ana vu walai a kapulaka,

Kuvuka

- 8 aduniya a gbaɗai
 ɗa gaɗi u tukai n mini,
 ali n kusan ku Sinai ku gbaɗai,
 e kelime ka Kashiile ki Isaraila.
- 9 Kashiile vu yo'i mini ma abundai,
 a idika yi ukani i nu,
 vu bonokoi kapulaka ubuta u tsuta.
- 10 Ta de uma a nu a dasangi,
 Kashiile, vu ya'ankai aza a unambi kasingai.
- 11 Vuzavaguɗu u nekei kadanshi,
 kakuma ka amaci ka na ka salai ukuna wa ki ta n abundai.
- 12 <<Ngono mo osoji n sumai kpakaru.>>
 Amaci a na i a i'uwa e peciki ucanuku u na a purai gbani.
- 13 Aɗa na i tsu asa a ushiga wu nlala,
 yi ta a kufuɗa kupala kaci ka ɗa,
 tsu na evelyu o moɗoi a tsu pala yi,
 n ucanuku wa azurufa n azanariya a kutasa.
- 14 Makyan ma na Mala'imili dem,
 u zuwai ngono a idika,
 ya'an egele saruwa a kusan ku Zalimonu.
- 15 Avu kusan ku gbayin, kusan ku Bashan,
 kusan ku ugadi, kusan ku Bashan!
- 16 Yidai i zuwai avu kusan ku ugadi,
 vi o kugoyo kusan ku Kashiile?
- Kusan ku na Kashiile ki a mali,
 adama a ubuta wu idashi i ni,
 ta de Vuzavaguɗu u kudasangu ko wannai.
- 17 Ekeke odoku o kuvon a Kashiile
 a la'a ta ku kece,
 akpan-akpan.
- Vuzavaguɗu u tawai n e le,
 a kusan ku Sinai ubuta u cida u ni.
- 18 Vu gaɗukpai gaɗi,
 vu tonoi n kabundai ka agbashi a na vu kanai,
 a ku isa kune'e kakau a ubuta uma,
 ali aza a ugbamiwasuvu,
 adama a na avu Vuzavaguɗu Kashiile vu kudasangu de.
- 19 Unasingai u Vuzavaguɗu,
 ayi na u ci dika amiki a tsu a kanna dem,
 ayi da Kashiile vuza na u wawai tsu.
- 20 Kashiile ka tsu, Kashiile ka wishi ka'a,
 ayi da Vuzavaguɗu, Vuzavaguɗu vu tsu,
 vuza na u tsu zuwa tsu la'aka a ubuta wu ukpa.
- 21 Mayun Kashiile ki ta o kuboso aci a irala i ni,
 n okolokolo aza a na a gbagbalai kutono uye wu unushi u le.
- 22 Vuzavaguɗu u danai, <<Mi ta a kutawa n irala a Bashan,
 mi ta a ku kutawa n ele a mala ma ugavi.
- 23 Adama a na i wala a gaɗi va even a ikyamba irala i ɗa,
 nshe'e n ɗa feu m pede mpasa tsu na a cigai.>>

Kuvuka

- 24 Kāshile uma ene tā nwalu n nu mu ulya'i,
nwalu n Kāshile kā va, mogono mā va, a kubana ubuta u cida.
- 25 Aza a ishipa e kelime,
aza a tsuwa'i tamkpamu kačapa,
e mere me le nkere a ku wa'a nkala.
- 26 <<Cikpai Kāshile a katsuma ko kobolo ka uma,
cikpai Vuzavagudu a da aza a Isaraila.>>
- 27 Kumaci ku Bayami, ku na ku la'i n kenu ele da kelime,
aza e kelime a Yahuda tankpamu n katsuma ke le,
da aza e kelime a Zabalun n aza a Nafutali o kutono le.
- 28 Kāshile, dangusa utsura u nu,
Kāshile yotsongu utsura u nu adama a tsu,
- 29 A'isa a gbayin a nu a Urushelima.
Ngono mi ta a kutuka wu n kune'e.
- 30 Barangu nnama n na mi a kaga'in ka mini,
barangu uduniyan u na u buwai,
kobolo ko obomburon nu ndendem n le.
Ali a kudangu kata e neke wu azurufa e le,
vu wacuwa uduniyan,
u na u tsu ciga kuvon!
- 31 Anan taji utai a Masar,
aza a Itopiya i ta a ku dangusa ekiye e le gadi u Kāshile.
- 32 Cananai ishipa u Kāshile, ada tsugono tsa aduniyan,
ya'in ishipa i kucikpa Vuzavagudu,
- 33 ayi vu na u kumbai gadi vu adangashile a ayain a cau,
zuwakai n kalakatsu ka utsura ka ni.
- 34 Salai utsura u Kāshile,
vuza na tsugbayin ci ni ci a Isaraila,
vuza na utsura u ni wi a gadi vu eleshu.
- 35 Kāshile ili i wovon i da a ubuta u cida u ni,
Kāshile ki Isaraila,
ki ta e kuneke utsura a uma a ni.
Unaṣingai u Kāshile.

Kuvuka

69

Wawa mu Kāshile

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Tsu kalakatsu ka
<<Apalu.>>Vishipa vu Dawuda.

- 1 Kāshile wawa mu,
adama a na mini ma yawa mu ta e kudeku.
- 2 Mi ta a kuliba a ubuta o kolyo'o kau,
babu ubuta u kudasa,
n yikpa ta a mini mu ugavi,
abau kpamu i ta a ku kimba mu.
- 3 Mo o'wo ta m medevile, a kulansa ubanki,
ali kalakatsu ka va ka padai.
- Ashi a va raka a galai,
adama a na n zuwa ta ashi a kulansa Kāshile ka va.
- 4 Aza a na a iwain mu ko ili,
a la'a ta kanji ka kaci ka va abundai.
- Aza a na a cigai ku una mu ko ili i ta n utsura,

- a gutsakai mu n tsupa ili i na m bokoi ba.
- ⁵ Kāshile, vu yeve tā tsulau tsu va,
unushi u va wi usokongi wā a nu ba.
- ⁶ Kātā vu kāsukpā mu n neke
aza a na a zuwai kaḍu wā nu a pana wono ba,
Vuzaguḍu, Kāshile Mala'imili,
kātā vu kāsukpā mu n tuka n ili wono
wa aza a na i a kulansa Kāshile ki Isaraila ba.
- ⁷ Adama a nu a ḍa mo okpoi ili yi ishikushi,
ali wono u kimbai mu.
- ⁸ Tsu komoci ka'a mi wā aza a va,
ali n aza a kpa'a a va dem mo okpoi o limoci we le.
- ⁹ Mali ma A'isa a gbayin a nu,
ma zuwa mu tā a ku kula tsa akina
ishikushi i na i a kuya'anka wu yi okpo tā a kaci ka va.
- ¹⁰ Ana shikai n ya'in kakuli,
ḍa wo okpoi mu ili yi ishikushi.
- ¹¹ N ukai akashi a kpalu,
ḍa mo okpoi ili ya agivi.
- ¹² Mo okpoi ili i kadanshi a uye dem,
oso'i kpamu a kuya'anka mu ishipa.
- ¹³ Ama mpa mi tā a kuvasa wā a nu, Vuzavaguḍu,
ushuku mu Kāshile, a makyan ma na wu untsai nu,
adama ucigi u gbayin u nu u na u tsu saba'a ba,
adama a na vi tā a kushatangu ukuna u wishi wu usubi u nu.
- ¹⁴ Wawa mu o kolyo'o adama a na kātā n liba ba,
wawa mu ekiye aza a na a iwain mu,
a mini mu ugavi ma nampa kpamu.
- ¹⁵ Kātā vu kāsukpā abau a kimba mu ba,
kātā vu kāsukpā mini mu ugavi ma lya'a mu ba,
kātā vu kāsukpā kpenle ku ukpā ku tsugba mu ba.
- ¹⁶ Vuzavaguḍu, adama a ucigi u singai u nu u na u tsu saba'a ba,
ushuku mu,
adama asuvayali abundai a nu, panaka mu.
- ¹⁷ Kātā vu sokongu kaci ka nu u kagbashi ka nu ba,
mi tā o kuso'o atakaci,
ya'an gogo'o vu ushuku mu.
- ¹⁸ Tawā devu vu shiba mu,
adama a irala i va.
- ¹⁹ Vu yeve tā tsu na i a kushika mu,
n tsu na i a ku lukanasa mu, n tsu na o goyoi mu,
vu yeve tā aza a na i a kutakaci mu raka.
- ²⁰ Kaḍu ka va ka gusa tā adama a ishikushi i na i a kuya'anka mu,
ali n takpai asuvu.
- N zuwa tā kaḍu i tā a kusa'a mu,
ama ko vuza.
- N zuwai kaḍu ko mi tā a kuciya vuza na u kuneke mu kadanshi,
ama n ciya ba.
- ²¹ Makyan ma na m panai kambulu,
ḍa e nekei mu yaza,
ana kakuli ka kanai mu,
ḍa e nekei mu mini ma kalam.

- 22 Kāshile, ya'an kaḍiva ke le ko okpo le yakuru,
ya'an idaṣhi i maṭaṇa i le yo okpo le maza.*
- 23 Zuwa aṣhi ele a ya'an rumbu-rumbu
ali a kukpaḍa ku ene,
kaṭa vu zuwa aḍina e le o kogo ko wannai.
- 24 Tsuwanka le wupa u nu,
ya'an asuvu a usuḍukpi a nu a lya'a utsura u le.
- 25 Kāshile, ya'an kaṭsura ke le ko okpo lekeḍi,
kaṭa vuza u daṣangu punu aṣam e le ba.
- 26 Adama a na a takacika ta aza a na vu ya'ankai uṣan,
i a kadanshi ka mbaḷa ma aza a na vu lapai.
- 27 Doku le unushi a kaṭsuma ka unushi u le,
kaṭa vu kaṣukpa le a ciya upecu wu ili yi uṣubi i nu ba,
- 28 Zuwa a takpa kula ku le a katagarda ka wuma,
kaṭa vu kece le a kaṭsuma ka uma a uṣubi ba.
- 29 Ama mi ta a kaṭsuma ka atakaci nu mbaḷa,
Kāshile, ya'an wiṣhi u nu wu ere mu.
- 30 Mi ta a kucikpa kula ku Kāshile n ishipa,
mi ta a kusala tsugbayin ci ni a ubuta u kucikpa yi.
- 31 Nannai va wi ta a kuzuwa Vuzavaguḍu u pana uyo'o,
u la'a alyuka e medendem,
u la'a kune'e ku kobomburon.
- 32 Ayin a na baci aza a na o goyoi kaḍi ke le enei nannai,
i ta a kuya'an maṣanga.
- Aza a na i a kuḷansa Kāshile,
i ta a kuciya utsura u kaḍu.
- 33 Vuzavaguḍu u panaka ta aza a unambi,
u tsu goyo uma a ni a na i a ugbashi ba.
- 34 Cikpai Kāshile, gaḍi n iḍika, cikpai ni,
mala n ili i wuma i na yi punu dem.
- 35 Adama a na Kāshile ki ta a ku wawa Sihiyona,
u ma'asaka likuci ya aza a Yahuda,
uma a ni i ta a kuḍaṣangu ḍe a lya'a ukaṇi wi iḍika ya.
- 36 Ntsukaya ma agbashi a ni i ta a kulya'a ukaṇi wi i ḍa,
aza a na i a kuciga yi i ta a kuyongo ḍe.

70

Avasa a kuḷansa uban̄ki

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda. Adama a ku cibasa.

(Ishp 40:13-17)

- 1 Kāshile, ya'an moloko vu wawa mu,
Vuzavaguḍu, ya'an moloko vu baṅka mu.
- 2 Ya'an aza a na i a kuḷansa wuma u va,
okpo n wono ali a ripula.
- Ya'an aza a na a cigai ene mu atakaci,
okpo nu nlukana.
- 3 Ya'an aza a na i a kudana, <<U ya'an ta, u ya'an ta,>>
a kpatala n wono.

* 69:22 69:22 Ubuta wa wi ta a kadanshi ugboku u re, aza a yoku e yevei ta, ya'an kaḍiva ke le ko okpo maza wa aja'a e le, aza a yoku tankpamu e yevei ta, ya'an idaṣhi i maṭaṇa i le yo okpo le maza.

- ⁴ Ama ya'an aza a na i a kulansa wu raka,
a pana uyo'o a ya'an kpamu mazanga wu nu.
Ya'an aza a na i a kuciga wishi u nu ko wannai,
a dana, <<Kashile vuzagbayin da.>>
⁵ Ama mpa vuza vu unambi da, n vuza vu yali,
Kashile, ya'an moloko,
adama a na avu da kabanki ka va n kishi ka va,
Vuzavaguđu kata vu geshe ba.

71

Avasa a vuza vu gbara

- ¹ Vuzavaguđu, ya'an n shedekeu wa nu,
kata vu kasukpa mu m pana wono ba.
² Utaka mu, vu banka mu n la'aka,
adama a usubi u nu,
zuwaka mu atsuvu, vu wawa mu.
³ Vu okpo ubuta u kushedekeu u va,
ubuta u na n kubansa makyan dem.
Neke kadanshi a wawa mu,
adama a na avu da ubuta u kushedekeu u va,
m mashilya me ku ere mu.
⁴ Kashile ka va, utaka mu e ekiye aza a kawuya,
a utsura wa aza asuvawuya n ka gbani-gbani.
⁵ Adama a na wa nu da n kedei apa'a, Vuzavaguđu,
Vuzavaguđu, wa nu da n zuwai kadu ali mpa maku me kenu.
⁶ N gbasatangu ta wa nu kafu a matsa mu,
avu da vu utakai mu a katsuma ka anaku a va,
mi ta a kucikpa wu makyan dem.
⁷ Mo okpoi ili yi urotu a ubuta uma n abundai,
adama a na avu da
ubuta u kushedekeu wu utsura u va.
⁸ Una u va wi ta a kucikpa wu, kanna kabula,
a kusala tsugbayin tsu nu.
⁹ Gogo na ana n kutsai na,
kata vu varuku mu ba,
ana utsura u va u kotsoi na,
kata vu kasukpa mu ba.
¹⁰ Irala i va yi ta a kadanshi ka va,
aza a na cigai ku una mu o bolongu ta a nsata adama a va.
¹¹ A danai, <<Kashile ka kasukpa yi ta,
ya'an tsu guva yi tsu reme yi,
adama a na vuza u kubanka yi u la'aka ba.>>
¹² Kashile, kata vu bana da'angi nu mpa ba,
Kashile ka va, tawa gogo'o vu banka mu.
¹³ Ya'an aza a na i e ku ne'eshe mu unushi,
okpo n wono kata a kuwa,
Ya'an aza a na a cigai ene mu atakaci,
a ciya kugoyi nu nlukana.
¹⁴ Ama mpa mi ta a kuzuwa kadu ka va wa nu makyan dem,
mi ta a kulya'a kelime n kucikpa wu.
¹⁵ Una u va wi ta a kudansa ukuna wu usubi u nu,
kanna kabula mpa a kudansa ukuna u wishi u nu,

- ko a na wo okpoi mi a kufuḍa kuyeve le dem ba.
- 16 Vuzavaguḍu Kaṣhile, mi ta a kutawa,
adama a na n sala ulinga u gbayin u nu,
kaṭa n cibaka uma ukuna wu usubi u nu, avu ende'in.
- 17 Kaṣhile, avu ḍa vu pi'isakai mu ali mpa maku me kenu,
ali n anana mi ta a kudansa ukuna u mereve u nu.
- 18 Ko gogo'o na ana n kutsai n ya'in kanji kari,
Kaṣhile, kaṭa vu kaṣukpa mu ba,
ali n dansa ukuna wu utsura u nu n tsugbayin tsu nu
a kubana a ntsukaya n na n kutawa.
- 19 Kaṣhile, usubi u nu,
u yawa ta gaḍi vu eleshu.
Vu ya'an ta ili i gbagba'in.
Kaṣhile, vuza wi lo tsu nu ba.
- 20 Ko ana wo okpoi vu kaṣukpa mu ta me enei atakaci m maḍukpa kau,
vi ta o kubonoko mu n wuma u va ayin tutu.
Punu a kasaun,
vi ta a kuḍangusa mu kpamu ayin tutu.
- 21 Vi ta o kudoku mu tsugbayin,
kaṭa vu kparasa mu kpamu.
- 22 Kaṣhile ka va, mi ta kpamu a kucikpa wu n umolu,
adama a kamayun ka nu.
N umolu u va mi ta a kuya'anka wu ishipa,
vuza ciḍa vi Isaraila.
- 23 Mi ta a ku ḍangusa kaḷakatsu n isali i mazanga,
ayin ana mi a kucikpa wu n ishipa,
adama a na vu shiba mu ta.
- 24 Kaṭa kelentsu ka va ka dansa ukuna wu usubi u nu kanna kaḅula.
Aza a na a cigai ene mu atakaci
okpo n wono n kugoyi.

72

Mogono ma na Kaṣhile ka zagbai

Vishipa vu Sulemanu.

- 1 Kaṣhile, yotsongu mogono tsu na u kuya'an afada a mayun,
vu zuwa maku mo mogono ma ya'an ukuna wu usubi.
- 2 Ya'an u ya'anka uduniyan u nu afada a usubi,
u ya'anka uma u nu aza a unambi ukuna u mayun.
- 3 Ya'an nsasan n tuka n maṭana a ubuta u uma,
kaṭa aginda a tuka n ukuna wu usubi.
- 4 Ya'an mogono ma ya'anka aza a unambi afada a mayun,
u baṅka muku mo ofoloni,
kaṭa u takacika aza o modoruko.
- 5 Ya'an a pana wovon u nu kanna ki baci lo ko wannai,
wotoi kpamu wi baci lo tsukaya a kubana a tsukaya.
- 6 Ya'an mogono mo okpo tsu mini ma na o yo'i a mita ma na a ki'wain,
wo okpo ci ija'ashi a idika.
- 7 Ya'an aza a usubi o gbonguro tsu ndanga a ayin e le,
ya'an a ciya maṭana bari ko wannai wotoi wi baci e kuneke kutashi.
- 8 Ya'an tsugono ci ni ci yawa
a mala ma nampa a kubana a ma nande,
ili i na i dikai e kuyene ku Yufiretu, ali a kubana uteku wa aduniyan.

- 9 Ya'an kumaci ku na ki a kakamba ku kudangu e kelime ka ni,
ya'an irala i ni i ku kuba n kubuta ki idika.
- 10 Ya'an ngono n Tarishi n na mi o kotogu,
a tuka yi n kune'e,
ya'an ngono n Sheba nu n Seba
n neke yi n kune'e.
- 11 Ya'an ngono raka n ku kudanku yi,
ya'an uduniyan raka a ya'anka yi aganda.
- 12 Adama a na wi ta a ku wawa aza a unambi,
ayin a na baci e dekei ni,
aza atakaci, n aza a na i n kabanke ba.
- 13 Wi ta a kusa'a aza a babu utsura n aza a unambi,
kata u wawa wuma wa aza a na i a kulansa ubanki.
- 14 Wi ta a kushiba le ekiye aza o modoruko n ashiliki,
wuma u le wi ta n tsuloboi a ashi a ni.
- 15 Ya'an wuma u mogono u geshe,
ya'an e neke yi azanariya a Sheba,
ya'an uma a ya'anka yi avasa,
a zuwaka yi unasingai makyan dem.
- 16 Ya'an a ciya ishina yi abundai a idika ya,
ya'an ishina i gbugba aginda dem.
Ya'an umaci u le u yimkpa tsu ndanga n Lebano,
ya'an likuci i shana n uma,
tsu mita ma na mi a kakamba.
- 17 Ya'an a cibasa n kula ku mogono ko wannai,
u lya'a kelime n kuya'an kula, kanna ki baci lo ko wannai,
ya'an uduniyan raka u ciya unasingai wa ni,
kata e deke yi vuza vu unasingai.
- 18 Unasingai a kubana u Vuzavagudu Kashile, Kashile ki Isaraila,
vuza na ayi da koci u ci ya'an ili i mereve.
- 19 Unasingai a kubana u kula ku tsugbayin ku ni ko wannai,
ya'an tsugbayin ci ni ci shana aduniyan raka,
Ta nannai! Ta nannai!

- 20 Na da ukocishi wa avasa a Dawuda maku Jesi.

Katagarda ka tatsu

73

(Ishp 73--89)

Kasingai ka Kashile

Vishipa vu Asafa.

- 1 Mayun Kashile ki ta a kuya'anka Isaraila kasingai,
wa aza a na adu e le i cida.
- 2 Ama mpa n ya'an ta devu n kutakpa asuvu,
ali kadu ka va ka ya'in devu n ku uta.
- 3 Adama a na mi ta e cishe'e n aza a ugbamukaci,
da baci me enei uma a gbani-gbani a lya'i kelime n kuciya matana.
- 4 A tsu takacika ba,
ikyamba i le yi ta gbaga n utsura.
- 5 A tsu takacika tsu uma a na a buwai ba,
kawuya ka tsu ciya le tsu aza a na buwai ba.
- 6 Adama a nannai da a dikai aradi okpoi le itali i kuduku,

- 7 ɗa a zuwai vishili vu okpoi le tsu motogu.
 7 Ka gbani-gbani ka tsu ta_ɗu e le,
 kusheshe ku le dem nsata n ɗa.
 8 O tsu zo'oso ta_aza o yoku,
 ka_ ta_ a dansa ka gbani-gbani,
 e kusheshe n ɗa_ɗi tsu na o kudoro aza o yoku.
 9 A tsu dansa ta_ kadanshi ka ishikushi u Kashile ka gaɗi,
 Elentsu e le i ta_ a kadanshi ka_ ɗa_ɗi a ili i na a ya'in aduniyan.
 10 Adama a na uma a_ Kashile o bono we le,
 ushuku n ili i na a ɗansai.
 11 A tsu dana ta, <<Nini ɗai Kashile ke kuyeve?
 Mala'imili mi ta_ e kuyeve?>>
 12 Ta uma a gbani-gbani i nannai,
 makyan dem i n kadama ba,
 uciyi u le o kudoku.
 13 Mayun, gbani ɗa m bonokoi ka_ɗu ka_ va_ ciɗa,
 gbani ɗa mu utaka_ ekiye a_ va_.
 14 Kanna dem mpa e kene kadama,
 usana lakam mpa atakaci.
 15 Ishi baci n dana ta, <<Mi ta_ a kudansa nannai.>> Mi ishi ta_ a_ ku vakangu
 muku n nu.
 16 Ana n ya'in tsu na n kuya'an
 adama a na n yeve,
 yiɗa_ i zuwai ɗa uma a gbani-gbani i a kulya'a kelime,
 ɗa wo okpoi mu n atakaci ka_.
 17 Ama ana n uwai ubuta_ u ciɗa u Kashile,
 ɗa n yevei ili i na i ku_ɗi_ uma gbani-gbani.
 18 Mayun ɗa vi ta_ a kuzuwa le a_ ubuta_ u kedari,
 vu zuwai le a_ yikpa_ ɗa a_ kuwai ra_ka_.
 19 Gogo'o lo ɗa unai le,
 wovon u purangi le n ku te.
 20 Vuzavaguɗu, i ta_ o ko okpo tsa alatani,
 a na a tsu cinukpa n usana,
 tsu na vuza u tsu cinukpa a ɗa u jingba baci.
 21 Makyan ma na baci ka_ɗu ka_ va_ ka_ namgbai,
 ɗa ka_ɗu ka_ va_ ka_ ɗangai,
 22 Kata_ yeve a na mpa kalau ka'a ko ugboji,
 ɗa mo okpoi tsu manama e kelime ka_ nu.
 23 N nannai dem mi ta_ kobolo n avu makyan dem,
 vi ta_ ubani n kukiye ku u singai ku va_.
 24 Vi o kutono nu mpa n odoki a_ nu,
 a ukocishi kpamu vi ta_ a ku isa mu n tsugbayin.
 25 Avu ɗa mi n ayi koci gaɗi,
 a na mi n avu, yiɗa_ kpamu mi a_ kulansa_ aduniyan?
 26 Ikyamba n ka_ɗu ka_ va_,
 i ta_ a kufuɗa ku kuwa,
 ama Kashile avu ɗa utsura u ka_ɗu u va_,
 n ili i na mi n i ɗa ko wannai.
 27 Mayun aza a na i da'angi n avu i ta_ a_ ku kuwa,
 vi ta_ a ku una aza a cishakanlai o kutono ama_ɗi.
 28 Ama n tsu va_,
 u la'aka mu ta_ n kuga'an n yongo ɗevu n Kashile,

m bonoko ta Vuzavagudu Kashile ubuta u kushedeku u vu,
adama a na n sala ili i na u ya'in raka.

74

Avasa a kulansa wishi

Vicu'u vu tsuwa'i tsu Asafa

- ¹ Kashile, yida'i i zuwai da vu variki tsu ko wannai?
Atsu ushiga wu nkyon wu ubuta u kalina u nu u da,
yida'i i zuwai da vi asuvu a usudukpi n atsu?
- ² Ciba n kobolo ka uma a nu a na vu tsulai ali n ayin a cau de,
a na vu shibai okpo kumaci ku ukani ku nu,
ciba n Kusan ku Sihiyona ubuta u na vu dasangi.
- ³ Tawa vu kara'a ubuta u na a langasai na raka raka.
Irala i langasa ta ili i na yi punu raka a ubuta u cida.
- ⁴ Aza a na a iwain nu i ta o yoroli yi ulya'i,
a ubuta u na vu tsu gasa n atsu,
a zuwai urotu u le de.
- ⁵ I ta tsu aza a na i a kukapa ndanga a kutsun
n ogovu e le.
- ⁶ N ogovu e le nu ntalaka n le
a langasai ili i na e she'wei.
- ⁷ Da o songi A'isa a gbayin a nu raka,
a natukpai ubuta wu idashi i kula ku nu.
- ⁸ A danai kaci ke le <<Ci ta a kukana i da gbende,>>
da o songi ubuta u na a tsu gasa n Kashile dem, a idika ya.
- ⁹ Tsu doku tsu ene urotu ba,
eneki kpamu a buwa ba,
kpamu ko vuza a katsuma ka tsu u yeve,
ko wannai dai ili i nampa i kukotso.
- ¹⁰ Kashile, ali n wannai dai irala i ku kana ku zo'oso tsu?
I ta a kukana kugoyo kula ku nu ko wannai da?
- ¹¹ Yida'i i zuwai da vu obongi ekiye a nu?
Dangusa kukiye ku usingai ku nu vu una le.
- ¹² Ama Kashile, avu da mogono ma va ali n cau de,
vu tsu tuka ta n wishi aduniyan.
- ¹³ Avu da vu pecei mala n utsura u tsugbayin u nu,
vu bosoi aci oro'o a mini.
- ¹⁴ Avu da vu minjarai kaci ka kadi ka mala,
da vu nekei ni wo okpoi ilikulya'a yi nnama n kakamba.
- ¹⁵ Avu da vu tasai ashi a mini n ayinva,
vu zuwai kuyene ku dekpei.
- ¹⁶ Kanna n kayin kanu ka'a,
avu da vu zuwai wotoi n kanna a ubuta u le.
- ¹⁷ Avu da vu zuwakai aduniyan kure'e,
avu da vu ya'in lyushi n irana.
- ¹⁸ Vuzavagudu, ciba n tsu na irala i nu yi o ku zo'oso wu,
n tsu na kpamu alau i o kugoyo kula ku nu.
- ¹⁹ Kata vu neke wuma wu nkyon n nu
wa akunzu ba,
kata vu cinukpa n uma a nu a na a takacikai ba, ko wannai.
- ²⁰ Ciba n uzuwakpani u na vu ya'ankai tsu,
obogozu a na i n kayimbi a idika dem,

- i ta tukpa n aza a ujari.
²¹ Kata vu kasukpa aza a na a takacikai
 okpo n wono ba,
 ya'an aza a unambi n aza a kulansa ubanki
 a cikpa kula ku nu.
²² Kashile, danga vu utuka kaci ka nu,
 ciba tsu na alau i o ku zo'oso wu kannu dem.
²³ Kata vu cinukpa n kadanshi ka kaca'a ka aza a na a iwai nu ba,
 kata vu cinukpa m mololo ma aza a na i a kuya'anka wu ugbamiwasuvu
 ba.

75

Kashile ki ta a kuya'an afada derere

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Asafa, a ya'an vu
 da n Kalakatsu, <<Kata a ya'an munuka ba.>>

- ¹ Kashile, tsu cikpa wu ta,
 tsu cikpa ta kula ku nu adama a na vi ta lo,
 tsu dansai ili i mereve i na vu ya'in.
² Vuzavagudu Kashile u danai, <<N zuwa ta makyan ma afada,
 mi ta tana a kuya'an afada a na i derere.
³ Ko da baci aduniyan e jengedei, ali uma a ni e je'ekei ikyamba,
 mpa da n zuwai kumi'i u ni u shamgbai n utsura.

Kuvuka

- ⁴ N dana ta aza aradi, <Kata i ya'an aradi ba.>
 uma a gbani-gbani kpamu,
 n danai, <Kata i ya'an ugbamiwasuvu ba.
⁵ Kata i ya'anka Kashile ugbamiwasuvu ba,
 kata i lapa nkanga n da ba.> >>
⁶ Ko vuza wi a ku uta a kasana ko a kalivi,
 ko a kakamba u tawa u neke aza o yoku tsugbayin ba.
⁷ Ama Kashile ka'a kaya'inkafada,
 u tsu goyo ta aza o yoku,
 kata u neke aza o yoku tsugbayin.
⁸ Vuzavagudu wi ta ubani n moko'o e kukiye ku ni,
 tukpa n makyan ma kalam ma na mi n kusu,
 u belei ma'a, da uma a gbani-gbani aduniyan,
 o so'i ma'a gbende.
⁹ Ama mpa mi ta a kusala ukuna u nampa ko wannai,
 mi ta a kucanana ishipa n cikpa Kashile ka Yakubu.
¹⁰ Ayi da u ku goyo aza a ugbamiwasuvu,
 ama wi ta e kuneke aza a usubi tsugbayin.

76

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: N tsuwa'i tsu an'in a umolu.
 Vishipa vu Asafa.

Yayi u kushamgba e kelime ka nu?

- ¹ Kashile vuza vu uyevi da a yahuda,
 kula ku ni ku gbayin ku da a Isaraila.
² Ubuta wu idashi i ni yi ta a Urushelima,
 Sihiyona da ubuta wu idashi i ni.
³ Tade u kodoso aya'a a irala,

nu nraga_ n le, n otokobi e le, ali n ucanuku u kuvon u le.

Kuvuka

- ⁴ Kāshile, avu vuzagbayin ḡa
vi tā_tsu mogono ḡa baci vu bonoi,
a nsansa a_ubuta_u na vu lya'i irala i nu.
- ⁵ Una tā_osoji a utsura
ḡa a_puraj_ ucanuku u na i n uḡa,
ko kovonshi ka buwa ba,
ka na ka kufuḡa ku ḡangusa_kukiye ku ni.
- ⁶ Kāshile ka Yakubu, tsu na vu barangi le,
ekeke odoku n akumbi e le rakā_a_yikpai_a_kuwai.
- ⁷ Avu ḡa koci a kupana wovon u nu,
yayi u kushamgba e kelime ka_nu,
a makyan ma na baci vu ya'in wupa?
- ⁸ De ḡadi ḡa vu kidai afada,
aduniyan a panai wovon ḡa a paḡai bini,
- ⁹ Kāshile, vu ḡanga_baci kuya'an afada,
adama a na vu wawa aza a na i atakaci aduniyan.
- ¹⁰ Mayun wupa u nu u vuma wi tā_a_ku tuka_wu n ucikpi,
aza a na a lakai a wupa u nu,
i tā_a_kuya'anka wu aganda.
- ¹¹ Ya'in akucina u Vuzavagudu Kāshile ka_ḡa,
kaḡa_i_neke i na i kucina_i_kuneke,
ya'an idika i na yi deḡevu, a_tuka_n_kune'e ku le,
u Vuza na a kupana wovon.
- ¹² U zuwa tā_aza o tsugono tsā_aḡadi okpo n wono,
kaḡa_u zuwa ngono ma aduniyan a pana wovon.

Kuvuka

77

N lansa ta Vuzavagudu a ayin atakaci

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu ḡa n kaḡakatsu ka Jedutun. Vishipa vu Asafa.

- ¹ N shikai n kaḡakatsu kau u Kāshile,
n dengusaḡ kaḡakatsu kau n shikai,
adama a na u panaka mu.
- ² A makyan ma atakaci n tsu vasa tā_u Vuzavagudu,
kayin dem n tsu dengusa_tā,
ekiye a_vā_ḡadi n ya'an a avasa,
ama kaḡu ka_vā_ka_ciya_maḡana_ba.
- ³ Makyan ma na n cibai n Kāshile ḡa n ya'in yura,
a makyan ma na baci mi aciḡa,
n ci ya'an tā_adanshi n takpa asuvu.
- ⁴ U tsu kaḡukpa mu n lata ba,
n namgbai kaḡsuma_ali n kpaḡai kufuḡa kudansa.
- ⁵ N cibasai n ayin a na a lazai de,
n tsu ciba tā_kpamu n aya_a na a lazai de m makyan.
- ⁶ N cibai n vishipa vu vā_kayin kaḡbula,
n sheshei a_kaḡu ka_vā.
- ⁷ ḡa n danai,<<Ayin tutu ḡa Vuzavagudu u ku iwan mu?
Wi kpamu o kudoku kupana asuvayali a_vā_ba?

Kuvuka

- 8 Ucigi u nu u na u tsu saba'a ba
u kotso ta ko wannai?
Wi ta a kukpada kushatangu
uzuwakpani u ni makyan dem?
- 9 Kashile ka cinukpa ta kupana asuvayali da?
Ko wupa u ni u zuwa yi ta u kpada kusa'a tsu?>>
- 10 <<Ili i na i la'i n kubala mu a kaɗu i ɗaɗa,
kukiye ku Mala'imili ku kasukpa ta kubanka tsu.>>
- 11 Mi ta a kuciba n ulinga u na vu ya'ansai Vuzavaguɗu,
mi ta a kuciba n ili mereve i na vu ya'in cau de.
- 12 Mi ta a kana kusheshe ili i na vu ya'in raka,
mi ta a kana kusheshe a ukuna wu ulinga u nu.
- 13 Kashile, uye u nu u cida u da.
Kamali ki lo n tsugbayin tsu Kashile ka tsu ba.
- 14 Avu da Kashile ka na ka ci ya'an ili mereve,
vu yotsongu ta utsura u nu a katsuma ka uma.
- 15 N utsura u nu da vu shibai uma a nu,
ntsukaya n Yakubu nu n Isufu.
- 16 Kashile, ana mini me enei nu,
ana mini me enei nu da ma panai wovon,
mala mu ugayi ma vuzakpai adama o wovon.
- 17 Eleshu o yo'i mini,
da a lapai karpanga de gadi,
da uladi wu akanai ubuta dem.
- 18 Izumgbi i karpanga i nu i kara'i a ubuta dem,
kutashi ku uladi ku akanai aduniyan raka,
aduniyan a panai wovon da a gbaɗai.
- 19 Vu walai a mala,
vu pasamgbantai mala mu ugayi kau,
ama e ne ura'a u ene a nu ba.
- 20 Vu tonoi n uma a nu tsu magubi,
e kiye a Musa n Haruna.

Kuvuka

Kuvuka

78

Usubi u Kashile a uma a ni

- Vicu'u vu tsuwa'i tsu Asafa
- 1 Uma a va, zuwai atsuvu,
i pana kuyotsongusu ku va,
zuwakai n ili i na mi a kudansa.
- 2 Mi ta a kuya'an kadanshi n asan,
n tonuko da ili i na yi usokongi ayin a cau,
- 3 Ili i na tsu panai da kpamu tsu yevei,
ili i na ikaya i tsu i danai tsu.
- 4 Ci o kusokongu ku muku n le i da ba,
ama ci ta a kudana tsukaya tsu na tsa kutawa,
Tsugbayin tsu Vuzavaguɗu n ulinga u gbagba'in u ni,
n ili i mereve i na u ya'ansai.
- 5 U nekei Yakubu ili i kutono
da u zuwai wila a Isaraila,
u na u danai ikaya i tsu,
a pi'isaka muku n le u da.

- 6 Adama a na ntsukaya n na n kutawa e yeve u da,
ali n muku n na a kumatsa,
e le tamkpamu feu a dana muku n le.
- 7 Adama a na a zuwa adu e le u Kashile,
kata a cinukpa n ulinga u na u ya'in ba,
ama a kana kutono kadanshi ka ni,
- 8 Kata okpo ci ikaya i le ba,
ntsukaya mu ugbamukaci n aza a ugbamiwasuvu,
aza a na e neke Vuzavagudu adu e le ba,
aza a na a adu e le i m mariki u Kashile ba.
- 9 Aza a Ifirayimu, aza a na a utai vishili n aya'a,
a kpatalai a sumai a kanna ko kuvon.
- 10 A shatangu uzuwakpani u le n Kashile ba,
a kpadai kutono wila u ni.
- 11 A cinukpai n ulinga u na u ya'in,
n ili i mereve i na u yotsongi le dem.
- 12 U ya'in ili i mereve a ashi a ikaya i le,
a ubon u Zowan a idika i Masar.
- 13 U pecei mala da u tonoi n ele punu,
u zuwai mini ma shamgbai tsu mashilya.
- 14 N kanna da u tonoi n ele n keleshu,
n kayin kabula u tonoi n ele n kutashi ka akina.
- 15 U batsai atali e meremune,
da u nekei le mini n abundai tsu mala mu ugayi.
- 16 U zuwai nyeneke mu utai a katali,
u zuwai mini ma kanai kuyene tsu kuyene.
- 17 Ama da a lya'i kelime
n kuya'anka yi unushi,
a ya'ankai Mala'imili
ugbamiwasuvu de e kakamba.
- 18 N ucigi u kadu u le u da o kondoi Kashile,
a na a danai u neke le ilikulya'a i na a cigai.
- 19 A ya'ankai Kashile kadanshi ka gbani-gbani, a danai,
<<Ko Kashile ki ta o kufobuso kadiva e meremune?
- 20 Ko ana u lapai katali da mini ma utai gbani,
da mini ma utai n abundai,
ama wi ta kpamu e kuneke tsu ilikulya'a?
Wi ta kpamu a kuciyaka uma a ni inyama?>>
- 21 Adama a nannai ana Vuzavagudu
u panakai le da u ya'in wupa kau,
u su'uki uma a Yakubu n akina a usudukpi kau,
u vasai n wupa wa aza a Isaraila,
- 22 Adama a na ushuku n Kashile ba,
kpamu e neke kadu n wishu u ni ba.
- 23 N nannai dem u neke eleshu kadanshi gadi,
da u zuwai le a bayuwai utsutsu u gadi.
- 24 U tsuwankai le Mana tsu mini a lya'a,
da u nekei le ili i kashina i gadi.
- 25 Da a lya'i ilikulya'a ya alingata a Kashile,
Kashile ke nekei le ilikulya'a
n abundai a lya'i ali a cuwai.
- 26 U zuwai wunlai u vugulai de a kasana,

- n utsura u ni ɗa u zuwai wunlai
 wu ubondakai u ɗangai,
 27 u tsuwankai le inyama tsu kubuta,
 nnunu n ci'imkpi,
 tsu kayala ka iga'in i mala,
 28 U zuwai le a yikpasai e mere ma katsura ke le,
 ukara'i n apam e le.
 29 Da uma a takumai ali a cuwai kau,
 adama a na u neke le ta ili i na i mali.
 30 Ama babu a cuwa n ili i na i a mali
 i ɗa bi'i punu a una u le,
 31 ana Kashi le ka panai,
 ɗa wupa u ni u wasai wa aza a Isaraila,
 wu unai uma a utsura a katsuma ke le,
 ɗa u lapai aɗangan aza a Israila.
 32 N ili i nampa raka,
 a lya'i kelime n kuya'an unushi,
 n li i mereve i na u ya'in dem,
 ushuku n ayi ba.
 33 Ta u zuwai ayin e le o kotsoi nannai gbani,
 aya e le okpoi tukpa n atakaci.
 34 Ana Kashi le ka unai aza o yoku,
 a shikai unushi u le,
 a lansa Kashi le o bonoi wa ni kpamu.
 35 A cibai a na Kashi le ka'a ubuta u kushedeku u le,
 a cibai a na Kashi le Mala'imili ma'a kashibi ke le.
 36 Ama ɗa a yansa ni kadanshi ka una u le,
 a kuya'anka yi a'uwa n elentsu e le.
 37 Aɗu ele o tono kadanshi ka ni ba,
 o tono uzuwakpani u ni ba.
 38 N nannai dem Kashi le ka panai
 asuvayali a uma a ni,
 u cinukpakai le unushi u le,
 ɗa u kpaɗai ku una le,
 makyan dem u tsu reme ta kaɗu ka ni,
 kata u va'anka wupa u ni.
 39 U tsu ciba ta ele uma a gbani ɗa i koci,
 tsu wunlai u na u tsu laza kpamu u tsu bono ba.
 40 A ya'ansaka yi ta ugbamiwasuvu e meremune,
 a zuwai ni unambukatsuma a kakamba!
 41 Makyan dem a kanai kukondo Kashi le,
 ɗa a zuwai vuza cida vi Israila kuya'an wupa.
 42 A ciba n utsura u ni
 a ayin a na u shibai le
 ekiye a irala i le ba,
 43 ana u ya'in urotu wi ili i mereve a idika i Masar,
 ili i mereve i na vi ya'in a ubon u Zowan.
 44 U bonokoi ndolu n le mo okpoi mpasa,
 a fuda o so'o mini ma nyeneke n le ba.
 45 U su'uki le n kakuma ka ayun ka takacikai le,
 opodo tamkpamu a langasai idika i le.
 46 U zuwai akyun takumai ucanuku wa ashina e le,

- ntaḡamaci tamkpamu n langasai ashina e le.
 47 U langasai ashina a itacishi e le m mini ma atali,
 ndanga mu mbiri n egele.
 48 Wu unai anaka e le n mini ma atali,
 ḡa kpamu wu unai ushiga wu nkyon le,
 nu nradika n le n akpanga.
 49 U tsuwankai le n wupa u ni,
 asuvu a usuḡukpi,
 n unamgbukatsuma
 u zuwai le atakaci,
 u su'uki le n alingata a munuka.
 50 U tsuwankai le n wupa u gbani-gbani u ni,
 wu ere le a ubuta wu ukpa ba,
 ama ḡa wu unai le m maḡdukpa.
 51 Wu unai muku mu ugiti n ali a masar,
 muku mu ugiti,
 mu utsura u le a Ham.
 52 Ḋa wu utai n uma a ni tsu ushiga,
 u tonoi n ele tsu nkyon e meremune.
 53 U tonoi n ele m maḡana,
 adama a na kaḡa a pana wovon ba,
 ama mala ma lya'a ta irala i le.
 54 U tukai le e kure'e ki idika i ciḡa,
 u tukai le a kusan ku na kukiye
 ku utsura ku ni ku lya'i n kuvon.
 55 U lokoi uduniyan u na wi e kelime ke le,
 ḡa u pecekei aza a Isaraila idika ya,
 yo okpoi ili yi ukani i le,
 u zuwai uma a Isaraila
 a ḡasangi punu a i'uwa i uma ya.
 56 Ama ḡa o kondoi Kashile,
 a ya'ankai Mala'imili ugbamiwasuvu,
 a zuwaka n kadanshi ka ni ba,
 57 a ya'an ili i na i ga'in ba,
 ci ikaya i le,
 i n kamayun ba,
 tsu kokondori ka kaya'a ka na a taḡuki,
 58 A zuwai ni u ya'in wupa,
 adama a nvali ma amali e le,
 ḡa a zuwai ni cishe'e
 adama amali e le.
 59 Ana Kashile ka panakai le,
 ḡa u ya'in wupa n ele kau,
 u iwain aza a Isaraila raka-raka.
 60 U kasukpai Mavali mo obolo a Shilo,
 a ubuta u na wi a idaḡhi e mere ma uma.
 61 U kasukpai akpati vu uzuwakpani vu utsura u ni va,
 a kubana ugbashi,
 u kasukpai tsugbayin ci ni
 a kubana wa aza a na a iwain ni.
 62 U ya'an ta wupa n ili yi ukani a ni
 ḡa u nekei le e ekiye a irala i le
 yi unai le n kotokobi.

- 63 Akina o songi muku mo olobo n le,
nkere tankpamu n nambai ali o ku olo,
- 64 Anan ganu e le a banai ukpa u kotokobi,
agapa amaci e le tana a shika ba.
- 65 Da Vuzavagudu u dangai,
a danshi wishi ta alavu,
tsu vuza na u jingbai
n kagimi ku so'i u mara.
- 66 U lapai irala i ni,
da okpoi n wono ko wannai.
- 67 Vuzavagudu u iwain kefeku ka Isufu,
u zagba kefeku ka Ifirayimu ba.
- 68 Ama da kucikpa u zagbai kefeku ka Yahuda,
kusan ku Sihiyona ku na u cigai kau.
- 69 Ta de u ma'i A'isa a gbayin a ni,
tsu gadi ko wannai,
u ma'i ku da n utsura
tsu na u shikpai aduniyan ko wannai.
- 70 U zagbai kagbashi ka ni Dawuda,
u dikai ni a ubuta u kaguba ko nkyon,
- 71 u tawai n ayi a ubuta u kaguba ko nkyon,
da u zuwai ni magubi ma uma a ni a Yakubu,
da da Isaraila ili yi ukani i ni
- 72 Dawuda tana u gubai le
n kadu ke te,
n kuyeve kpamu.

79

Avasa m mashi adama a Urushelima

Vishipa vu Asafa.

- 1 Kashile, uduniyan u tuka ta,
uma a nu n kuvon,
a natukpai A'isa a gbayin a cida a nu,
o bonokoi Urushelima agali.
- 2 A kasukpai even a ikyamba ya agbashi a nu,
o okpo ilikulya'a yi nnu,
inyama i uma a cida a nu,
okpoi ilikulya'a yi nnama n kakamba.
- 3 A tsuwain mpasa n uma a nu tsu mini,
a ubuta raka a Urushelima,
ko vuza u buwa a na wa cidangu
even a ikyamba a ba.
- 4 Tso okpoi ili i maka, n,
wa aza a na i a idashi dedevu n atsu,
tsu okpoi ili yi izoshi n ulami,
wa aza a na i ukara'i n atsu.
- 5 Vuzavagudu ali n wannai dai,
vu kulya'a ta kelime n wupa ko wannai da?
Ali n wannai dai,
wupa u nu u kukana ku kula tsa akina?
- 6 Vu tsuwan wupa u nu,

a uduniyan u na u kpaḍai ku cikpa wu,
N tsugono dem,
tsu na tsu kpaḍai kuḍeke kula ku nu.

⁷ Adama a na a lya'a ta Yakubu,
a langasai idika i ni.

⁸ Kata vu takacika tsu,
adama unushi wi ikaya i tsu ba,
ama vu pana asuvayali a tsu,
adama a na tsu takpa ta asuvu a tsu.

⁹ Vu banka tsu, Kashile kishi ka tsu,
adama a tsugbayin tsu kula ku nu,
isa tsu kata vu cinukpaka tsu unushi u tsu,
adama a kula ku nu.

¹⁰ Adama a yidai da uduniyan u ku dana,
<<Te dai Kashile ke le?>>
Ya'an tsu ene tsu na va kutakacika uduniyan,
adama a na vu tsupa
mpasa ma agbashi a nu n na a tsuwain.

¹¹ Zuwa atsuvu vu pana,
yura ya aza a na i ushiyi,
n kukiye ku utsura ku nu,
vu wawa aza a na a kidakai afada a ukpa.

¹² Vuzavagudu tsupa,
uduniyan u nanlo ali kucindere,
adama a kadanshi ka ishikushi
ka na a ya'ankai nu.

¹³ Atsu na ci uma a nu,
nkyon mu ushiga u nu,
ci ta a kucikpa wu ko wannai.
Tsukaya a kubana a tsukaya,
ci ta a kucikpa wu.

80

Avasa adama kusaba'asaka Isaraila

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n kalakatsu ka Uzuwakpani u apulufa. Vishipa vu Asafa.

¹ Zuwaka tsu atsuvu,
avu magubi mi Isaraila,
avu vu na vu tonoi n kumaci
ku Isufu tsu ushiga.

Avu na vi a idashi a kakuba
ko tsugono ka nu,
a gadi vu Corobi vu akana,

² e kelime ka Ifirayimu,
m Bayami m Manasa,
yotsongu utsura u nu
ka ta vu tawa vu wawa tsu.

³ Kashile, bonoko tsu,
vu pana asuvayali a tsu,
kata vu wawa tsu.

⁴ Vuzavagudu Kashile Mala'imili,

- Ali n wannai dai va ku kana wupa
n avasa a uma a nu?
- ⁵ N kujilya ku da vu lya'atangi tsu,
n kujilya ku da vu nekei tsu moko ma mini tsu so'i.
- ⁶ Vu bonokoi tsu ili i vishili
wa aza a na ci idashi dedevu,
irala i tsu kpamu o ku zo'oso tsu.
- ⁷ Kashile Mala'imili, bonoko tsu,
vu pana asuvayali a tsu,
kata vu wawa tsu.
- ⁸ Vu utukai uma a nu tsu madanga mi itacishi a Masar,
vu lokoi uduniyan
u na wi idashi a Kana'ana,
da vu shikpai le.
- ⁹ Da vu lapulakai le ubuta adama a na o gbonguro
aralu a ni a uwai a idika kau,
a tatsai a palai ubuta dem a idika ya.
- ¹⁰ A palai aginda n ululu e le,
a palai ndanga m gbagbain n Sida n acaka e le.
- ¹¹ Acaka a ni a lazai,
a kubana a mala me mere,
ali a kubana a Mala ma Yufiretu.
- ¹² Yidai i zuwai da vu bosoi
nshilya n na mi ukara'i
n madanga mi itacishi ma?
Adama a na irala i ni i na yi a kulaza lo dem
a uwa o boko umaci u ni.
- ¹³ Njuma mi ta a kudasa le,
nnama n kakamba n takuma le.
- ¹⁴ Kashile Mala'imili, bono wa tsu,
lanaku de gadi vu ene,
tawa vu wawa kashina ki itacishi ka nu.
- ¹⁵ Tawa vu wawa madanga mi itacishi ma,
ma na avu n kaci ka nu vu shikpai,
ma na vu dangusai
adama a kaci ka nu.
- ¹⁶ Irala i tsu i kapai le i songi le n akina,
vu ya'in wupa n ele
vu unai le raka.
- ¹⁷ Ya'an kukiye ku singai ku nu
ku yongo n uma a nu a na vu zagbai,
maku ma vuma ma na vu kumgbasai
adama a kaci ka nu.
- ¹⁸ Ci a kukpatala tsu kasukpa wu ba,
neke tsu wuma u savu,
adama a na tsu deke a kula ku nu.
- ¹⁹ Kashile Mala'imili, bonoko tsu,
vu pana asuvayali a tsu,
kata vu wawa tsu.

81

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n kalakatsu
ka, <<Gititi.>> Vishipa vu Asafa.

Ishipa i kaḍiva ka apam

- ¹ Cananai ishipa i mazānga u Kaṣhile katsura ka tsu,
orukpoi kau u Kaṣhile ka Yakubu.
- ² Gitai ishipa n i kucuwai medelemishipa,
wa'i umolu, wa'i umolu u gbayin,*
n kaḷakatsu ka uyo'o.
- ³ I lika kavana ka kagiri o wotoi u savu,
i lika kavana ka a makyan ma na wotoi u pecei,
i ya'an kaḍiva ka.
- ⁴ Na lo ili i kutono i ḍa wa aza a Isaraila,
wila u ḍa u na wu utai a Kaṣhile ka Yakubu.
- ⁵ U neke ta wila u nanlo a ubuta uma a Isaraila,
a makyan ma na wu utai u shilikai n uma a Masar.
M panai kaḷakatsu ka na n sa'wai kupana ba, a kudansa,
- ⁶ <<N cipaka ḍa ta ucanuku wa amiki u na wi avangatsu a ḍa,
mbana ma atakaci n na mi ekiye a ḍa n ya'an ta wishi.
- ⁷ A makyan ma na yi o kuso'o atakaci,
i ḍeke mu ta, ḍa tana n wawai ḍa,
ḍa mu ushuki mpa punu eleshu,
n kondoi ḍa a mini ma Mariba.
- ⁸ Panai, aḍa uma a va aza a Isaraila,
n ciga ta i panaka mu.
- ⁹ Kata i cikpa amali ba,
kata kpamu i kudangu a omoci amali ba.
- ¹⁰ Mpa ḍa Vuzavagudu Kaṣhile ka ḍa,
vuza na wu utukai ḍa a idika i Masar,
apukai una u ḍa, mi ta a ku lyatangu ḍa.
- ¹¹ <<Ama uma a va a panaka mu ba,
Isaraila u iwain kutono mu.
- ¹² Adama a nannai,
n kasukpa le ta a lya'a kelime n ugbamukaci u le,
a ya'an ili i na i a kufuda kuya'an.
- ¹³ Uma a va i baci a kupanaka mu,
ishi baci aza a Isaraila o kutono uye u va,
- ¹⁴ mi ishi ta o kuloko irala i le gogo'o lo
n lya'a aza a na a iwai le raka.
- ¹⁵ Aza a na a iwai Vuzavagudu,
i ta a ku kudangu e kelime ka ni adama o wovon,
atakaci e le ko wannai ḍa.
- ¹⁶ Ama mi ta a ku lya'atangu ḍa n alkama i singai,
kata n zuwa ḍa i cuwa n ishigi i na a ja'wain a katali.>>

Kuvuka

82

Vishipa vu Asafa.

Isa aza a unambi n aza a babu utsura

- ¹ Kaṣhile ka dika ta tsugbayin ci ni
o kobolo ka gbayin ka gadi.
Kaṣhile ka tsu kida ta afada
a katsuma ka amali.

* **81:2 81:2** umolu u gbayin Umolu u a'in kupa.

² <<Ali n wannai ɗai i ku kaṇa kuya'an afada a na i mejege ba,
i kaṇa kuḃaṇka aza a gbani-gbani?

Kuvuka

³ I baṇka aza a unambi nu mkpa'an,
i ya'anaka aza a unambi
n aza a na o doroi kasingai.

⁴ Wawai aza a na i n utsura ba n aza a unambi,
wawai le e ekiye aza a gbani-gbani.>>

⁵ I n cico'o ba, ko e yeve ili,
i ta a nwalu a kayimbi,
ami'i a ngon ma aduniyan m gbaɗai.

⁶ N danai, <<Aɗa amali a ɗa,
raḳa vu ɗa muku m Mala'imili n ɗa,

⁷ Ama yi ta a ku kuwa tsu vuma,
i yikpa tsu ngono raḳa.>>

⁸ Kaṣhile, taɓa vu ya'anaka aduniyan afada,
adama a na uduniyan raḳa ili yi ukaṇi i nu i ɗa.

83

Vishipa vu Asafa.

Avasa adama a na una irala i Isaraila

¹ Kaṣhile, kaṭa vu paɗa bini, vu shamgba gbaɓa ba,
Kaṣhile kaṭa vu kpaɗa kukebece ukuna ba.

² Inda, tsu na irala i nu yi araɗi,
laṇa, tsu na i a ugbamukaci.

³ A nsata adama a uma a nu,
a gbaɓai aci e le a ya'an tsurala n uma a na vi a kinda.

⁴ Aza a ugbamukaci a kudansa,
<<Tawai tsu una aza a Isaraila,
adama a na a cinukpa n ele ko wannai.>>

⁵ N kaɗu kete ka'a e sheshei,
a gbaɓai kaci a kuya'an tsurala n avu.

⁶ Ele ɗa aza a Edom n aza a Ishima'ilu,
n aza a Mowabu, n aza a Haga,

⁷ n aza a Gebalu n aza a Amona
n aza a Ameleki n aza a Filisitiya n aza a Taya,

⁸ Asiriya feu o bolongi kaci n ele,
o doki kumaci ku Lotu utsura.

Kuvuka

⁹ Ya'anaka le tsu na vu ya'ankai aza a Midiya,
ya'anaka le tsu na vu ya'ankai Sisera,
n Jabinu e kuyene ku Kishon,

¹⁰ a kuwai a Eni-doru,
even a ikyamba e le a shamai a idika.

¹¹ Ya'anaka aza e kelime e le
tsu na vu ya'ankai Orebu n Zeyibu,
vu lokoi aza o tsugono e le
tsu na vu lokoi Zeba n Zalumuna,

¹² a danai, <<Ci ta a ku isa idika i na yi i Kaṣhile
yi okpo i tsu.>>

¹³ Kaṣhile ka va, loko le tsu wunlai u kabatalikpau,
vu loko le tsu na wunlai u tsu purangu kopo.

¹⁴ Tsu na akina a ci lya'a kutsun,

- tsu na kpamu melentsu ma akina me ci lebece nsasan,
¹⁵ Vu loko le n wunlai wu utsura u nu,
 vu rikpasa le n kabatalikpau ka utsura.
¹⁶ Vuzavagudu zuwa le okpo n wono,
 adama a na a lansa kula ku ni.
¹⁷ Ya'an okpo n wono ko wannai,
 ya'an a bana ukpa u wono,
¹⁸ Adama a na e yeve a na avu da koci, Vuzavagudu,
 avu da koci Mala'imili aduniyan raka.

84

Uzuwi u kaḍu u Kaḥile

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: A ya'an vu da n kalakatsu ka <<Gititi.>>Vishipa vu muku n Kora.

- ¹ Yidai a kugisangu ku uga'in wa A'isa a gbayin a nu,
 Kaḥile Mala'imili?
² Wuma u va wi ta a mali
 ma ulanga wa A'isa a gbayin a Vuzavagudu.
 Kaḍu ka va n wuma u va raka a kucanana ishipa
 u Kaḥile ka wuma.
³ Ali ojironjiron feu a ciya ta de kpa'a,
 mbedukule n ya'an ta de cikinda,
 devu n katalikalyuka a tsu guba muku n le,
 Vuzavagudu Mala'imili, mogono ma va Kaḥile ka va.
⁴ Aza a unasingai a da aza a na i a idashi a kpa'a ku nu,
 makyan dem i ta a kucanana ishipa i kucikpa wu.
- Kuvuka
- ⁵ Aza a mazanga a da aza a na a ciyai utsura wa nu,
 aza a na i a mali a bana a kusan ku Sihiyona.
⁶ Aza a mazanga a da a na o tonoi n kara'a ke dekpu,
 da ko bonoi tsu ashi a mini,
 tsu na mini ma ugiti ma Kaḥile ma tsu shatangu ayivan dem.
⁷ A tsu kana ta kutsurukpa a katsuma ka nwalu n le,
 i ta tana e kene Kaḥile ka amali a Sihiyona.
⁸ Pana avasa a va, Vuzavagudu Kaḥile Mala'imili,
 panaka mu, Kaḥile ka Yakubu.
- Kuvuka
- ⁹ Lana Kaḥile, avu da ubuta u kushedeku u tsu,
 sa'a mazagbi ma nu.
¹⁰ Kanna kete ka na a kuya'an A'isa a gbayin a nu
 u la'a ta ayin kakpan a na a kuya'an a ubuta u yoku kau.
 n la'a ta n kuciga m shamgba utsutsu u kpa'a ku Kaḥile ka va,
 a na ma kudasingu a i'uwa i uma a gbani-gbani.
¹¹ Vuzavagudu Kaḥile,
 ayi da kutashi ku tsu m maraga ma tsu,
 u tsu zuwaka tsu ta unasingai
 n kasingai n tsugbayin,
 u sanaka aza a na i a kuya'an ili i mejege
 ili singai ba.
¹² Aza a unasingai a da aza a na e nekei adu ele wa nu,
 Kaḥile Mala'imili.

85

Mashi ma kulansa kasingai adama a Isaraila

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu muku n Kora.

- ¹ Vuzavagudu, vu ya'anka ta idika i nu kasingai,
vu bonoko ta Yakubu n unasingai u ni.
- ² Vu cinukpaka ta uma a nu unushi u le,
vu cinukpakai le unushi u le.

Kuvuka

- ³ Vu kasukpai kuya'an wupa n ele,
da vu takpai wupa wu usudukpi u nu we le.
- ⁴ Bonoko tsu kpamu, Kashile kishi ka tsu,
vu kasukpa kupana wupa u tsu.
- ⁵ Vi ta a kuya'an wupa n atsu ko wannai da?
Vi a ku sa'awa kutana ba?
- ⁶ Vi o kudoku tsu utsura,
vu dangusa tsu kpamu ba?
Adama a na ci cikpa wu ba?
- ⁷ Vuzavagudu vu yotsongu tsu
ucigi u na u tsu saba'a ba,
vu banka tsu n wishi u nu.
- ⁸ Mi ta a kuzuwa atsuvu wu ili i na,
Vuzavagudu Kashile ki a kudansa,
atsu na ci uma a ni,
u ya'anka tsu ta uzuwakpani u matana,
tsu bono baci a ukuna u tsulau u tsu ba.
- ⁹ Mayun wi ta ufobushi adama a na wu isa aza a na i e kuneke yi tsugbayin,
adama a na tsugbayin ci ni tsu yongo punu a idika ya.
- ¹⁰ Ucigi u na u tsu saba'a ba n usubi i ta o kugasa a ubuta u te,
mariki m matana i ta kpamu o ku obongbonoi
- ¹¹ Mariki ma vuma mi ta a ku uta aduniyan a kubana gadi,
usubi u Kashile wi ta a ku indana de gadi.
- ¹² Vuzavagudu wi ta a ku zuwaka tsu unasingai,
idika i tsu yi ta a kumatsa ili i kashina n abundai.
- ¹³ Usubi wi ta a kulya'a kelime ka ni,
u fobusoko yi uye.

86

Avasa a kulansa ubanki

Avasa a Dawuda

- ¹ Vuzavagudu zuwaka mu atsuvu, vu ushuku mu,
adama a na mpa vuza vu unambi da n vuza yali.
- ² Ere wuma u va a ubuta ukpa,
adama a na mpa vuza vu usubi da,
wawa kagbashi ka nu,
adama a na avu da Kashile ka va.
- ³ Pana asuvayali a va, Vuzavagudu,
mi ta avasa wa nu kanna dem.
- ⁴ Vuzavagudu, zuwa kagbashi ka nu
ka ya'an mazanga,
adama a na n neke ta wuma u va wa nu.
- ⁵ Vuzavagudu, avu vuza vu kasingai da
n kacinukpi ka unushi,

- vi ta n kabundai ka ucigi u na u tsu saba'a ba
wa aza na i e medevile wa nu raka.
- ⁶ Zuwa atsuwu wa avasa a va, Vuzavaguḍu,
pana mashi ma va ma kulansa ubanki.
- ⁷ Mi ta e deke wu a kanna ka atakaci,
adama a na vi ta a ku ushuku avasa a va.
- ⁸ Vuzavaguḍu, a katsuma ka amali
ko vuza te wi lo tsu nu ba,
ko vuza te, wi a kufuda kuya'an ili i na vi a kuya'an ba.
- ⁹ Uduniyan u na vu ya'in raka,
i ta a kutawa a kudangu e kelime ka nu, Vuzavaguḍu,
i ta e kuneke kula ku nu tsugbayin.
- ¹⁰ Adama a na avu vuza gbayin da,
vu na vu ci ya'an ili i mereve,
avu ende'in avu da Kashile,
- ¹¹ Vuzavaguḍu, pi'isaka mu ili i na vu cigai n ya'an,
mpa tana mi ta o kutono wu mayun,
zuwa mu n gandra ka wu n kaḍu kete.
- ¹² Vuzavaguḍu Kashile ka va,
mi ta a kucikpa wu n kaḍu kete,
mi ta a kusala tsugbayin tsu nu ko wannai.
- ¹³ Ucigi u gbayin u nu u na tsu saba'a,
a kubana wa va wi kugisangu ba,
adama a na vu isa mu a kasaun ugavi.
- ¹⁴ Aza a ugbamukaci a tuka mu ta n vishili, Kashile,
kobolo ka uma a gbani-gbani a kulansa wuma u va,
uma a na e ci neke wu tsugbayin ba.
- ¹⁵ Ama avu Vuzavaguḍu, avu Kashile ka asuvayali ka'a n kasingai,
vuza na u ci ya'an wupa gogo ba,
vuza wu ucigi wa abundai m mariki,
- ¹⁶ Lana mu, vu pana asuvayali a va,
vu neke kagbashi ka nu utsura
vu wawa maku ma kagbashi ka vuka ka nu.
- ¹⁷ Vuzavaguḍu, yotsongu mu urotu u kasingai ka nu,
aza a na iwain mu i ta e kene, kata a pana wono,
da baci enei vu nekei mu kadanshi
vu bankai mu kpamu.

87

Vishipa vu muku n Kora.

- ¹ Vuzavaguḍu u vara ta kumi'i ku kuma'a ku ni,
a gadi vu aginda a cida,
² Vuzavaguḍu u la'a ta n kuciga utsutsu u Sihiyona
n ubuta wi idashi i Yakubu raka.
- ³ I ta a kadanshi ka tsugbayin adama a nu,
avu likuci i Kashile.
- ⁴ Mi ta a kuzuwa Masar m Babila,
a katsuma ka aza a na e yevei mu,
Filisitiya n Taya n Habasha
<<Ele feu ta de a matsai le,>>
- ⁵ A Sihiyona tankpamu i ta a kudana,

Kuvuka

- <<Ele na n ele nan ɔe a matsa le ta punu.>>
 Mala'imili wi ta a kuzuwa i ɔa.
 6 Vuzavaguɔu wi ta a kuɔana a katagarda ka ula a uma a ni dem,
 <<Ayi na a matsai ta a Sihiyona.>>
 7 A makyan ma na i a kuya'an tsuwa'i i ta a kucanana ishipa, kaɔa a dana,
 <<Unasingai u va dem wi ta Sihiyona.>>

Kuvuka

88

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu muku n Kora. A ya'an vu ɔa n kaɔakatsu ka Leyonotu. Vicu'u vu tsuwa'i tsu Heman vuza vu aza a Ezirahitu

- 1 Vuzavaguɔu Kaɔhile, vuza na u wawai mu,
 kanna n kayin mpa a maɔhi wa nu,
 2 Ya'an avasa a va a taɔa wa nu,
 zuwa atsuvu vu pana maɔhi ma va.
 3 Wuma u va wi ta tukpa n atakaci,
 ali mi ɔevu n ukpa.
 4 E kece mu ta a katsuma ka aza a na a gidajai
 e kpenle ku ukpa
 mo okpoi tsu vuza na wi n utsura ba,
 5 A variki mu a ubuta wa akpisa,
 tsa aza a na unai,
 punu a iva'in asaun e le,
 aza a na vu cinukpai n e le,
 aza a na a buwai n u ubanki u nu ba.
 6 Vu taɔuku mu ta a kasaun ku ugavi,
 m kpenle ku ugavi ku kayimbi.
 7 Vi ta a wupa nu mpa kau,
 vu vitalasai mu n abau a mala.
 8 Vu zuwai aja'a a va a variki mu,
 vu zuwai e pecei mu kau,
 mo okpoi a ukanji babu tsu na n kula'aka.
 9 Aɔhi a va a galai adama a unamgbukatsuma.
 Vuzavaguɔu kanna dem mi ta e kuɔekushe wu,
 n tsu ɔangusa ta ekiye a va wa nu avasa.
 10 Vu tsu ya'an ka ta akpisa ili i mereve?
 Akpisa a tsu ɔanga ta a cikpa wu?

Kuvuka

Kuvuka

- 11 A ci ya'an ta kadanshi ka
 ucigi u nu u na u tsu saba'a ba a kasaun?
 Ko mariki ma nu a ubuta wa aza a na a unai.
 12 I ta e keɔe ili i mereve i nu a kayimbi?
 Ko ukuna wu usubi u nu a ubuta wa akpisa.
 13 Ama Vuzavaguɔu mi ta e medevile a kulansa ubanki,
 n usana n ci ya'an ta avasa a kubana wa nu.
 14 Vuzavaguɔu, yidai i zuwai ɔa vu variki mu?
 Yidai i zuwai ɔa vu sokongu ki mu aɔhi a nu?
 15 Ili i na i ɔikai mpa kenu ɔa mi atakaci,
 ali a kubana ɔevu n ukpa,
 ɔa n togbolyoi adama atakaci a nu.
 16 Wupa u nu u lya'a mu ta tsu na mini ma tsu aya,

- u_{barangi} u nu wu una mu ta.
 17 Kanna ka_{bula} a ka_{ra}'i mu tsu mini,
 a kanza mu ta a ubuta dem.
 18 Vu zuwai aja'a va n aza a na a cigai mu a iwain mu,
 kayimbi ka'a koci ko okpoi kaja'a ka va.

89

Uzuwakpani u Kashile n Dawuda

Vicu'u vu tsuwa'i tsu Itan vuza va aza a Ezirahitu

- 1 Mi ta a kucanana ishipa
 adama a ucigi u Vuzavagudu
 u na u tsu saba'a ba ko wannai.
 Mi ta a kusala ukuna u mariki ma nu,
 tsukaya a kubana a tsukaya
- 2 Mi ta a kudana,
 <<Ucigi u nu u na u tsu saba'a ba wi ta o kuyongo ko wannai,
 mariki ma nu mi ta o kuyongo tsu gadi adangashile.>>
- 3 Vu danai, <<N ya'an ta uzuwakpani m mazagbi ma va,
 n ya'anka ta kagbashi ka va Dawuda uzuwakpani n danai,
- 4 <A ntsukaya u nu n da a kuciya mogono ko wannai,
 i ta a kudasangu a kakuba ko tsugono ka nu tsukaya n tsukaya.> >>
 Kuvuka
- 5 Vuzavagudu, ili wuma i gadi
 yi ta a kucikpa ili i mereve i na vu ya'in,
 kobolo ka uma a cida feu,
 a kucikpa mariki ma nu.
- 6 Adama a na de e eleshu yayi a kugisanku n Vuzavagudu,
 yayi wi tsu Vuzavagudu a katsuma ki ili wuma i gadi?
- 7 I ta e kuneke wu tsugbayin a katsuma ki ili i wuma i cida,
 aza a na i ukara'i n avu i ta o wovon u nu kau.
- 8 Vuzavagudu Kashile, Mala'imili,
 babu vuza vu utsura tsu nu,
 avu vuza vu mariki da a ili dem.
- 9 Avu da vu tsu lya'a tsugono tsu mala ma ujari,
 vu tsu va'anku ta abau.
- 10 Vu yokumoi kamali ka ugbamukaci ka nanlo vu unai ni,
 n utsura u kukiye ku nu da vu wacuwai irala i nu.
- 11 Gadi adangashile a nu a da, aduniyan feu a nu a da,
 avu da vu ya'in aduniyan n ili i na yi punu dem.
- 12 Avu da vu ya'in ubongadi n ubondakai,
 kusan ku Taboru n Hamonu i ta a kuya'anka wu ishipa adama a
 mazanga.
- 13 Kukiye ku nu ki ta n tsugbayin,
 kukiye ku usingai ku nu kpamu ki ta n utsura.
- 14 Usubi n kamayun ka'a kumi'i ku kakuba ko tsugono ka nu,
 ucigi u nu u na u tsu saba'a ba m mariki i ta e kelime ka nu.
- 15 Vuzavagudu, aza a unasingai a da aza a na i a kucikpa wu n ishipa i
 mazanga,
 aza a na i a nwalu a kutashi ku nu.
- 16 I ta a mazanga a kanna dem adama a nu,
 i a kuciya ucikpi adama a usubi u nu.
- 17 Adama a na avu da tsugbayin ci le n utsura u le,
 n kasingai ka nu ka'a ci ciyai ucikpi.

- 18 Adama a na mayun Vuzavagudu da maraga ma_tsu,
mogono ma_tsu ayi da vuza cida vi Isaraila,
- 19 Vu sa'wa ta_kuya'an kadanshi tsa alatani
u uma a_nu a usubi m makyan de,
vu danaï,<<N neke ta_kovonshi utsura
vuza na n dangusai a_katsuma_ka uma.
- 20 N ciya ta_Dawuda kagbashi ka_vä,
me ereingi ta_m mani'in ma cida,
- 21 Utsura u va_wi ta_o kuyongo n ayi,
kukiye ku va_ki ta_a ku zuwa yi u tsurukpa.
- 22 Vurala vu ni vi a kusa'wa kulya'a yi ba,
uma a gbani-gbani i o kuloko yi ba.
- 23 A_ashi a_ni mi ta_o ku yokumo irala i ni,
mu una aza a na a iwain ni.
- 24 Ukuna u mariki u va
n ucigi u va_u na u tsu saba'a ba wi ta_o kuyongo n ayi,
mi ta_a ku zuwa yi u ciya_ulya'i.
- 25 Mi ta_a kuzuwa tsugono ci ni ci lya'a kelime,
ili i na i dikai a mala,
ali a kubana e kuyene ku Ifiritis.
- 26 Dawuda wi ta_a kudana mu,<Avu esheku a_va_a da n Kashile ka va
avu da vi e ku ere mu avu da ubuta_u kushedeke u va_n kishi ka_va.>
- 27 Mi ta_o kubonoko yi maku mu ugiti ma_va,
vuza na u la'i ngono ma aduniyan m gbayin.
- 28 Ucigi u va_u na u tsu saba'a ba wi o kuyongo n ayi ko wannai,
uzuwakpani u na n ya'in n ayi wi ta_a kushamgba ko wannai.
- 29 A ntsukaya n ni da a_kuciya mogono makyan dem,
tsugono ci ni ci ta_a kushamgba tsa eleshu a gadi.
- 30 Ama da baci muku n ni n kpa_dai kutono wila_u va,
kpamu o tono ili i na n dansai ba,
- 31 Da baci a_kasukpai wila_u kadanshi,
a_kpa_dai kutono uneki u kadanshi ka_va,
- 32 mi ta_a kutakacika le adama a unushi u le,
n faba le adama a kawuya ke le.
- 33 Ama mi a_kukpada ku ciga Dawuda ba,
mi tana a_kukpada kushatangu uzuwakpani u na n ya'anka ni ba.
- 34 Mi o ku kodo uzuwakpani u na n ya'anka ni ba,
mi tana a_ku saba'a ko ili i te a kadanshi ku una ka_va ba.
- 35 N kula ku cida ku va_da n ya'in a kucina kute koci,
mi a kuya'anka Dawuda a'uwa ba.
- 36 Ntsukaya n ni mi ta_o kuyongo ko wannai,
mi ta_a kulana tsugono ci ni kanna ki baci de n kutashi.
- 37 Ki ta_a kushamgba n utsura tsu wotoi,
tsu magan mu usubi ma na mi gadi.>>
- Kuvuka
- 38 Ama gogo na vu ya'an ta_wupa m mazagbi ma_nu,
vu iwain ni da vu variki ni.
- 39 Vu kodoi uzuwakpani u na vu ya'in n kagbashi ka_nu,
vu variki oroliko a_ni a kakiza.
- 40 Vu bosoi asaka a_likuci i ni,
vu bonokoi ubuta_u kushedeke u ni agali.
- 41 Aza a na i a nwalu a uye i ta_o kuboko ucanuku u ni,

- a za a na i a idashi dedevu n ayi o ku zo'oso yi.
- 42 Vu zuwai irala i ni i lya'i kelime,
vu zuwai raka vu le a ya'in mazanga.
- 43 Vu zuwai ucanuku u kuvon u ni
wo okpoi ili i gbani,
vu kasukpai a lya'i ni n kuvon.
- 44 Vu isai ni kalangu ko tsugono ci ni,
vu lapai kakuba ko tsugono ci ni a idika.
- 45 Vu zuwai ni u kutsai babu ayin a ni a yawa,
vu zuwai wono u kimbai ni.
- Kuvuka
- 46 Vuzavaguđu, ali n wannai dai va ku sokongu kaci ka nu?
Ko wannai da?
Ali n wannai dai kađu ka nu ka kukana ku kula tsa akina?
- 47 Vuzavaguđu, ciba a na ayin a vuma kenu da a da i,
ciba tsu na vu ya'in vuma dem vuza vu ukpa da,
- 48 Yayi u kuyongo n wuma ko wannai, u ku kuwa ba?
Nini dai vuma u kusanaka kaci ka ni ku uwa a kasaun?
- Kuvuka
- 49 Vuzavaguđu te dai ucigi u nu u tsu saba'a ba u cau?
Te dai uzuwakpani u nu u na vu ya'ankai Dawuda?
- 50 Vuzavaguđu, kata vu cinukpa tsu na a shikusai mu ba, mpa kagbashi ka
nu,
n tsu na n kanai kađu n kawuya ka na uma i a kuya'anka mu,
- 51 Vuzavaguđu, kata vu cinukpa tsu na irala i nu yi o ku zo'oso mogono ma
na vu erengi ba,
a kanai ku shika yi a ubuta u na u banai dem.
- 52 Tsu cikpai Vuzavaguđu ko wannai,
Tananai! Tananai.

Katagarda ka nashi

90

(Ishp 90--106)

Avasa a Musa, vuma vu Kashile.

- 1 Vuzavaguđu, makyan dem avu da ubuta wi idashi i tsu.
Ali tsukaya n tsukaya.

Kashile vi ta lo ko wannai

- 2 Kafu vu ya'an nsasan,
kafu a idika
kafu kpamu vu ya'an aduniyan,
avu Kashile ka'a ko wannai.
Vi n ugiti ba tana vi n ukocishi ba.
- 3 Vu tsu bonoko ta uma tsu na ishi kubuta,
vu dana, <<O bono kubuta a ubuta u na utai.>>
- 4 Aya kakpan wa nu i ta tsu kanna ke te,
i ta tsu kanna ke te ka na ka lazai,
tsu makyan ma kayin ma na ma lazai.
- 5 Vu tsu purangu ta uma tsu alavu a ukpa
i ta tsu mita ma na ma tsu uta n usana,
- 6 o gbonguro ali a ya'an apalu,
kata n kulivi a lumba e dekpe.

- 7 Tsu kuwa ta adama a wupa u nu,
tsu dagaza ta adama asuvu a usudukpi a nu.
- 8 Vu gere ta unushi u tsu e kelime ka nu,
unushi u tsu wu usokongi kpamu,
vu zuwai u da a ubuta u na ve kene le.
- 9 Wupa u nu u jebe ta ayin a wuma a tsu,
wuma u tsu u kotsoi tsa ayinviki.
- 10 Aya a wuma a tsu raka a dada amangatatsunkupa
ci baci m mata na aya amanganashi,
n nannai dem ili i na aya a nanlo
a tsu tuka tsu dada
atakaci n unambuka tsuma,
gogo'o lo a laza,
atsu tamkpamu tsu puwanka.
- 11 Yayi u yevei utsura u wupa u nu?
Yayi u yevei wovon u na wupa u nu u kutuka?
- 12 Pi'isaka tsu ci yeve a na wuma u tsu u makyan me kenu ma'a,
adama a na tsu okpo aza a ugboji.
- 13 Vuzavaguđu, bono,
ali n wannai dai tsa kuka na kuvana wu?
Pana asuvayali agbashi a nu.
- 14 Usana dem yotsongu tsu,
ucigi u nu u na u tsu saba'a ba,
adama a na tsu canana ishipa i mazanga
a ayin a wuma a u tsu raka.
- 15 Zuwa tsu ci ya'an mazanga,
tsu kabunda i ka ayin a na ci atakaci,
tsu kabunda i ka aya a na tsu takacikai.
- 16 Ya'an atsu agbashi a nu,
ci ene ulinga u gbayin u nu,
ya'an ntsukaya n tsu me ene,
utsura u tsugbayin tsu nu.
- 17 Vuzavaguđu Kashile ka tsu,
ya'an unasingai u nu u yongo n atsu,
vu zuwa tsu ci lya'a kelime a ili i na ci a kuya'an dem,
vu neke tsu ulya'i a ili i na ci a kuya'an dem.

91

Idashi a kulu ku vuza vu utsura dem,

- 1 Vuza na baci wi a idashi a
a ubuta u Mala'imili dem,
wi ta a kuvuka a kulu ku vuza vu utsura dem,
- 2 wi ta a kufuda kudana Vuzavaguđu,
<<Avu da ubuta u kushedeke u va,
m mashilya ma utsura ma va,
avu da vuza na vi a ku inda mu,
avu da Kashile ka va,
wa nu u da n zuwai kađu ka va.>>
- 3 Mayun wi ta a ku utuka wu a maza ma uma a gbani-gbani,

- kpamu wu utuka wu atakaci a na a kutuka n ukpa.
⁴ Wi ta a kupala wu tsu na motoku,
 ma tsu pala muku n ni n evelyu,
 vi ta a kudasangu m matana a daka vi le.
 Mariki ma ni mi ta ke ere wu,
 kata u shamkpa wu.
⁵ Vi a kupana wovon wi ili i wovon i na i kutawa n kayin ba,
 ko vishili vu na a kuya'an n avu n kannu,
⁶ ko madukpa ma na ma kutawa n kayin,
 ko uma a gbani-gbani a na a ci ya'an munuka n kannu a kaci.
⁷ Uma kakpan i ta a kuyikpa devu n avu,
 akpan kupa i ta a kuyikpa e kukiye ku usingai ku nu,
 ama avu ko ili yi a kuciya wu ba.
⁸ Vi ta a ku inda le n ashi a nu,
 vu ene tsu na a kutakacika aza asuvawuya.
⁹ A na wo okpoi avu vu danai,
 Vuzavaguđu da ubuta u kushedeku u va,
 Mala'imili kpamu ubuta wi idashi i va.
¹⁰ Babu madukpa ma na ma kuciya wu,
 ko kpamu ili i gbani-gbani i na i kuya'an devu n kpa'a ku nu.
¹¹ Vuzavaguđu wi ta a kuzuwa alingata a ni inda wu,
 kpamu i ta e kere wu a ubuta u na vu banai dem,
¹² i ta e kukebe wu e ekiye e le,
 adama a na ka ta vu tadatsa a katali ba.
¹³ Vi ta a kudasa ikawu m megu,
 vi ta a kudasa ikawu yi utsura n oko o tsukono.
¹⁴ adama a na u dana ta,
 <<Mi ta a ki isa aza a na a cigai mu,
 mi ta a ku inda aza a na e yeve mu.
¹⁵ Makyan ma na baci u dekei mu,
 mi ta a ku ushuku ku yi,
 mi ta o kuyongo n ayi makyan ma na wi o kuso'o atakaci,
 mi ta a ku isa yi, kata n neke yi tsugbayin.
¹⁶ Mi ta a kuzuwa wuma u ni u geshe,
 mayun tana mi ta a ku wawa yi.>>

92

Ishipa i kucikpa

Vishipa. Adama a kannu ka Ashibi

- ¹ Ili singai i da a cikpa Vuzavaguđu,
 a canana ishipa a kula ku Kashile Mala'imili.
² Ili i singai i da a sala ucigi u nu u na u tsu saba'a ba n usana,
 mariki ma nu n kayin
³ n ili yi iwashi yi umolu,
 n kalakatsu ku umolu ku uga'in.
⁴ Vuzavaguđu,
 ulinga u gbayin u nu
 u tsu zuwa mu ta mazanga kau,

- adama ili i na vu ya'in,
mi ta ishipa i mazanga.
- ⁵ Vuzavagudu, n yida'i a kugisanku ulinga u gbayin u nu,
kusheshe ku nu ki ta n atakaci e kuyeve.
- ⁶ Ili i yoku i da na i na kalau ki e kuyeve ba,
kpamu katam ki a kufuda ku zuwaka ba,
- ⁷ a na wo okpoi aza asuvawuya i ta o kugbonguro tsu mita,
aza a na i a kuya'an ka gbani-gbani a kuciya uciyi,
n nannai dem i ta a ku una le raka-raka.
- ⁸ Adama a na avu, Vuzavagudu da
Mala'imili ko wannai.
- ⁹ Mayun, Vuzavagudu,
irala i nu yi ta a ku kuwa,
i ta a ku kuwacuwa aza a kuya'an ka gbani-gbani.
- ¹⁰ Vu zuwai mu n tsurukpai tsu kanama,
vu zuwakai mu unasingai m mazanga.
- ¹¹ Ashi a va ene ta tsu na irala i va i yikpai,
m pana ta mashi ma uma a gbani-gbani.
- ¹² Aza a usubi i ta o kutopo tsu nshuwa,
o kugbonguro tsu ndanga n sida a Lebano,
- ¹³ n na a shikpai a kpa'a ku Vuzavagudu,
i ta a kulya'a kelime a kpa'a ku Kashile ka tsu.
- ¹⁴ Aza a na i a kumatsa n tsukutsa ci le,
makyan dem i ta o kuyongo n kutanu n tsuloboi.
- ¹⁵ A kusala Vuzavagudu wi ta n usubi,
ayi na wi e kere mu
wi n unushi ba.

93

Kashile mogono ma'a

- ¹ Vuzavagudu wi ta o tsugono,
wi ta n tsugbayin
Vuzavagudu wi ta n tsugbayin kpamu wi ta n utsura
Vu zuwa ta aduniya a ubuta u na i,
i tana a kugbada ba.
- ² Vuzavagudu, kakuba ko tsugono ka nu
ka ya'an ta ushikpi mayin ali n ugiti de,
vi ta lo ali n ugiti.
- ³ Vuzavagudu, abau a danga ta,
abau a dangusa ta alakatsu e le
i ta a kuvuzukpa sa n yura.
- ⁴ Vuzavagudu wi ta o tsugono gadi,
tsugono ci ni ci ta n tsugbayin,
tsu la'a ta yura ya abau a mala,
tsu la'i utsura wo oro'o a mini.
- ⁵ Vuzavagudu, wila u kadanshi u nu u shamgba ta n utsura,
kpa'a ku nu ki ta cida,

ko wannai.

94

Kashile ki a kuvaruku uma a ni ba

- ¹ Vuzavaguḍu, avu Kashile ka kutsupa ili i na a ya'in,
Kashile avu na vu tsu tsupa ili i na a ya'in,
utuka wupa u nu,
- ² kaya'inkafada ka aduniyan,
ḍanga vu tsupa aza araḍi,
ili i na yu untsai le.
- ³ Ali n wannai ḍai aza a gbani-gbani
a kulya'a kelime n kuya'an mazanga?
Ali n wannai ḍai, Vuzavaguḍu?
- ⁴ Ali n wannai ḍai a kukaṇa ku dansa kavama,
ali n wannai ḍai aza asuvawuya a kulya'a kelime n araḍi?
- ⁵ Vuzavaguḍu, i ta o ku yokumo uma a nu,
o kudoro uma a nu ili yi ukani i nu.
- ⁶ A ku una agapa amaci, n omoci,
nu mkpa'an kpamu,
- ⁷ a kudana, <<Vuzavaguḍu wi e kene tsu ba
Kashile ka Yakubu ka zuwaka n ili i na yi lo a kugita ba.>>
- ⁸ Ninidai yi okpoi atam,
alau wannai ḍai i ku gbojo?
- ⁹ Kashile ka na ka ya'in atsuvu, ayi wi a kupana ba?
Kashile ka na ka ya'in aṣhi ayi wi e kene ba?
- ¹⁰ Ayi ḍa wi o kutono n uduniyan u na u buwai,
wi a kutakacika le ba?
Ayi na wi a kupi'isaka uma,
wi n kuyeve ba?
- ¹¹ Vuzavaguḍu u yeve ta kusheshe ku vuma,
u yeve ta kusheshe ku ni gbani ḍa.
- ¹² Vuzavaguḍu, vuza vu mazanga ḍa vuza na vu gbarai,
vuza na vi a kupi'isaka wila u nu,
- ¹³ Adama a na u yongo asuvu a idaṣhi a ayin atakaci,
ali a gavaḱai aza asuvawuya asaun.
- ¹⁴ Adama a na Vuzavaguḍu wi a ku iwan uma a ni ba,
wi tana a ku kasukpa uma a ni,
ili yi ukani i ni ba,
- ¹⁵ Kuya'an ka afada ki ta o kubono a ubuta wa aza a usubi,
aza e mejege i ta a kushuku n a ḍa.
- ¹⁶ Yayi u kushamkpa ka mu u ya'an tsurala n aza a gbani-gbani?
Yayi u kubanka mu adama a na n takacika aza a gbani-gbani?
- ¹⁷ Ishi baci Vuzavaguḍu u banka mu ba,
a na gogo na n yawa ta de a ubuta wa akpisa.
- ¹⁸ N danai, <<Mi ta ukuna u kuyikpa,>> ama Vuzavaguḍu, ucigi u nu u na u
tsu saba'a ba u kede mu ta.
- ¹⁹ Ana atakaci a ya'in mu abundai,
ḍa vu kparasai mu, vu zuwai mu n ya'in mazanga.
- ²⁰ Wi ta a kuya'an vu bolongu tsugono n aza a gbani-gbani?

- Ko n aza a na a tsu zuwa wilā u kavama?
²¹ O tsu fobusoko tā uma a usubi ka gbani-gbani,
 a tsu kidaka tā vuza vu babu unushi afada a ukpa.
²² Ama Vuzavaguḍu u tsu ere mu tā,
 Kaṣhile ka va ayi ḍa ubuta u kushedeḍeku u va.
²³ Ayi ḍa u kutakacika le adama a kawuya ke le,
 wu una le adama a unushi u le,
 Vuzavaguḍu Kaṣhile ka tsu ki tā a ku una le.

95

Ishipa i kucikpa

- ¹ Tawai ci ya'an ishipa i mazanga u Vuzavaguḍu,
 ci cananai ishipa i mazanga u katali ka wishi ka tsu.
² Ya'an tsu tawa e kelime ka ni n kucikpa,
 ci cananai ishipa i mazanga n kucikpa.
³ Adama a na Vuzavaguḍu Kaṣhile ka gbayin ka'a,
 mogono ma gbayin ma'a wa amali raka.
⁴ Wi tā o tsugono tsa aduniyan raka,
 a ḍaka va abatsu atali a kubana,
 a nsasan mu ugadi.
⁵ Mala ma ni ma'a, adama a na ayi ḍa u ya'in ma'a,
 n ekiye a ni a ḍa u ya'in idika i dekpu.
⁶ Tawai tsu kudangi ci ya'ankai ni aganda,
 ya'an tsu kudangu e kelime,
 ka Vuzavaguḍu, vuza na u ya'in tsu.
⁷ Adama a na ayi ḍa Kaṣhile ka tsu,
 atsu ḍa uma a na wi a kuguba,
 atsu ḍa ushiga wu nkyon u na wi a kulana,
 I pana baci kalakatsu ka ni anana,
⁸ kata i ya'an ugbami u kaci tsu na ikaya i ḍa i ya'in a Mariba ba,
 tsu na a ya'in e meremune,
 ma Masaha a kannu ka nanlo ba,
⁹ tade o tonoi mu kune-kune
 ḍa o kondoi mu,
 ko a na wo okpoi ene ta ili i na n ya'in adama e le.
¹⁰ Ali aya amangere mpa a wupa n tsukaya tsu nanlo,
 n danai <<Aḍu a uma a nanlo i wa a va ba,
 kpamu e yeve uye u va ba.>>
¹¹ Adama a nannai n kucina ta a katsuma ka wupa u va,
 n danai, <<I a ku uwa a ubuta u kuvuka u va ba.>>

96

Ya'in ishipa i savu u Vuzavaguḍu (1 Ar 16:23-33)

- ¹ Cananai ishipa i savu u Vuzavaguḍu,
 cananai ishipa u Vuzavaguḍu aduniyan raka.
² Cananai ishipa u Vuzavaguḍu, cikpai kula ku ni,
 i sala ukuna u wishi u ni kannu lakam.
³ Salai tsugbayin ci ni a katsuma ku uduniyan,

- n ulinga wi ili i mereve i na u ya'in a ubuta u uma raḳa.
- ⁴ Adama a na Vuzavaguḍu vuza tsugbayin ḁa,
mayun ḁa a cikpa yi,
mayun ḁa kpamu a la'a n kupana
wovon u ni n aṃali raḳa.
- ⁵ Adama a na aṃali aduniyan raḳa ili i gbani ḁa,
ama Vuzavaguḍu ayi ḁa u ya'in gaḁi.
- ⁶ Ucikpi n tsugbayin ci ta ukara'i n ayi,
utsura n uga'in u shana ta ubuta wu idaṣhi i ciḁa i ni.
- ⁷ Nekei Vuzavaguḍu tsugbayin, aḁa uma aduniyan raḳa,
cikpai Vuzavaguḍu adama a tsugbayin n utsura u ni.
- ⁸ Nekei kula ku Vuzavaguḍu tsugbayin,
tukai n kune'e,
i uwa punu a ulanga u kpa'a ku ni,
- ⁹ i kudangu e kelime ka Vuzavaguḍu n uga'in u ciḁa u ni,
i je'eke ikyamba e kelime ka ni aḁa aduniyan raḳa.
- ¹⁰ Dansai a kaṣsuma ku uduniyan, <<Vuzavaguḍu wi ta o tsugono,
aduniyan a shamgba ta mayin,
i a ku gbaḁa ba,
wi ta a kuya'anka uma afada derere.>>
- ¹¹ Ya'an gaḁi u ya'an mazanga,
kata idika i ya'an mazanga feu,
ya'an mala ma ya'an yura
n ili i na yi punu raḳa.
- ¹² Ya'an apulaka a ya'an mazanga n ili i na yi punu raḳa,
ya'an ndanga n kutsun raḳa n ya'an ishipa i mazanga,
- ¹³ e kelime ka Vuzavaguḍu,
adama a na wi ta a kutawa,
wi ta a kutawa u ya'anka aduniyan afada,
wi ta a kuya'anka aduniyan afada a usubi,
n kuya'an ka afada e mejege u uma raḳa.

97

Kaṣhile ka'a vuza tsugono raḳa

- ¹ Vuzavaguḍu mogono ma'a,
ya'an idika i ya'an mazanga,
ya'an uma a na i a iga'in i mala a ya'an mazanga,
- ² Eleshu n kayimbi a kara'i ni,
n usubi n kamayun ka'a kumi'i ku kakuba ko tsugono ci ni.
- ³ Akina a kuwala e kelime ka ni,
o kusongu irala i ni i na yi ukara'i n ayi.
- ⁴ Ulaḁi u ni wa akana ta aduniyan,
aduniyan tana enei ḁa e je'ekei ikyamba.
- ⁵ Nsasan n derikpei e kelime ka Vuzavaguḍu
tsa abashi ishigi,
e kelime ka Vuzavaguḍu ka aduniyan raḳa.
- ⁶ Gaḁi wi ta a kusala usubi u ni,
uma raḳa i ta e kene tsugbayin ci ni.

- ⁷ Aza a na i o kutono a_mali ra_ka
i ta a kuya'an wono,
aza a na i a_ra_di n a_mali e le feu.
Ganda_kai Vuzavagudu a_da a_mali ra_ka!
- ⁸ Uma a Sihiyona a panai,
da a ya'in mazanga,
aza a likuci i wawa'a i Yahuda a ya'in mazanga,
adama afada a nu Vuzavagudu.
- ⁹ Vuzavagudu Mala'imili,
avu da vi a kulya'a tsugono tsa aduniyan ra_ka,
vu la'a ta a_mali ra_ka tsugbayin.
- ¹⁰ Ya'an aza a na a cigai Vuzavagudu a iwain ka gbani-gbani,
adama a na u tsu ere ta wuma u uma a ni,
kpamu u tsu uta_ka le ta ekiye a uma a gbani-gbani.
- ¹¹ Ula_di wa akana ta aza a usubi,
m mazanga wa aza e mejege.
- ¹² Ra_ka vu da aza a usubi i ya'an mazanga u Vuzavagudu,
i cikpa kula ku ci_da ku ni kpamu.

98

Ucikpi adama usubi u Vuzavagudu

- ¹ Cananai ishipa i savu u Vuzavagudu,
adama ili i mereve i na u ya'in.
Utsura u kukiye ku singai ku ni,
n utsura u kukiye ku ci_da ku ni,
ku ciyakai ni ulya'i.
- ² Vuzavagudu u yotsongu ta utsura u wishi u ni,
da u yotsongi usubi u ni a uduniyan.
- ³ U ciba ta n ucigi u ni u na u tsu saba'a ba n usubi u ni,
a kpa'a ki Isaraila.
Aduniyan ra_ka ene ta
ulya'i u Kashile ka tsu.
- ⁴ Ya'in ishipa i mazanga u Vuzavagudu, aduniyan ra_ka,
cananai ishipa i mazanga i dangusa alakatsu
- ⁵ Cikapai Vuzavagudu n umolu,
n umolu n alakatsu a uga'in.
- ⁶ I lika ishari n avana,
i sala adama a mazanga u Vuzavagudu mogono.
- ⁷ Ya'an mala ma ya'an yura,
n ili i na yi punu dem,
aduniyan n aza a na i punu idashi.
- ⁸ Ya'an mala ma basa ekiye adama a mazanga,
aginda kpamu ra_ka a dangusa alakatsu a mazanga,
- ⁹ e kelime ka Vuzavagudu,
adama a na wi ta a kutawa,
u ya'anka aduniyan afada.
- Wi ta a kuya'anka aduniyan afada a usubi,
n kuya'an ka afada e mejege u uma ra_ka.

99

Vuzavagudu Kashile ka tsu wi ta cida

- ¹ Vuzavagudu mogono ma'a,
ya'an uma e je'eke ikyamba,
u dasangu ta a kakuba ko tsugono ci ni a Icorobi,
ya'an aduniyan a gbaa.
- ² Vuzavagudu vuzagbayin da a Sihiyona,
ayi da wi o tsugono tsu uma raka.
- ³ Ya'an a cikpa kula ku gbayin ku nu,
n ku utsura ku ni, ayi da cida.
- ⁴ Mogono a utsura u nu vi ta a kuciga afada a na i derere,
vu zuwai ukuna u mejege,
n usubi n kamayun,
a kumaci ku Yakubu.
- ⁵ Cikpai Vuzavagudu Kashile ka tsu,
kudangi e kelime ka ni i cikpa yi,
ayi da cida.
- ⁶ Musa n Haruna i ta a katsuma ka anan ganu a ni,
Samaila kpamu feu wi ta a katsuma ka aza a na e ci deke kula ku ni.
a ya'in medevile u Vuzavagudu,
da tana wu ushuki le.
- ⁷ U ya'in kadanshi n ele e keleshu,
da o tonoi kadanshi ka ni n kadanshi ka na u shamkpai.
- ⁸ Vuzavagudu Kashile ka tsu,
vu ushuku le ta,
vu yotsongi le avu Kashile ka kucinukpa unushi ka'a,
ko a na wo okpoi vu takacika le ta.
- ⁹ Cikpai Vuzavagudu Kashile ka tsu,
i ganda ka yi a aginda a cida a ni,
adama a na Vuzavagudu Kashile ka tsu vuza cida da.

100

Vishipa vu kucikpa.

- ¹ Ya'in ishipa i mazanga u Vuzavagudu,
ada aduniyan raka
- ² Ya'ankai Vuzavagudu aganda m mazanga.
Tawai e kelime ka ni n ishipa i mazanga.
- ³ I yeve a na Vuzavagudu ayi da Kashile,
ayi da u ya'in tsu, atsu aza a ni a da,
atsu uma a ni a da n ushiga u ni.
- ⁴ Uwai utsutsu wa A'isa a gbayin a ni n kucikpa.
ulanga u kpa'a ku ni n kucikpa
I cikpa yi kata i neke kula ku ni tsugbayin.
- ⁵ Adama a na Vuzavagudu vuza kasingai da.
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba
wi ta lo ko wannai,
mariki ma ni kpamu tsukaya n tsukaya.

101

Vishipa vu Dawuda.

Uzuwakpani u Mogono

¹ Vuzavaguđu, mi ta a kucanana vishipa
adama a ucigi u na u na u tsu saba'a ba
n kamayun ka nu,
n canana ka wu vishipa vu kucikpa.

² Mi ta a kuzuwaka mayin,
n yongo ko unushi.
wannai dai va kutawa wa a va?

Mi ta o kuyongo a kpa'a ku va,
n kađu ka cida.

³ Mi a kuzuwa aushi a va
a ukuna wi ili i wasasa ba.
N iwan ta ulinga u uma a kavama,
i a kugbaga mu ba.

⁴ Mi ta a kuya'an da'angi n aza ađu a gbani-gbani,
babu i na i kugbaba mu n ka gbani-gbani.

⁵ Mi ta a ku una,
vuza na u tsu langasa
kula ku vuza na i a idashi dedevu n kabini.
Vuza vu ugbamukaci n kugoyi,
mi a kugbama asuvu n ayi ba.

⁶ Aushi a va i ta a kinda aza a mariki a idika ya,
adama a na a dasangu kobolo nu mpa.
Vuza na u tsu yongo n kamayun a kađu ka ni,
ayi da u kuya'anka mu aganda.

⁷ Vuza vu mayansaka,
wi a kudasingu a kpa'a ku va ba.
Vuza vu na u tsu dansa a'uwa,
wi a kushamgba e kelime ka va ba.

⁸ Usana lakam,
mi ta a ku una uma a gbani-gbani a likuci ya,
adama a na n loko aza a gbani-gbani raka,
punu a likuci i Vuzavaguđu.

102

Mashi ma kushika unushi ma vuza na wi atakaci.

Kavasa ka vuza va a atakaci a makyan ma na u nambai utsura a mashi e
kelime ka Vuzavaguđu.

¹ Vuzavaguđu pana avasa a va,
ya'an mashi ma kulansa ubanki ma va,
ma tawa wa a nu.

² Kata vu sokongu ku mu aushi a nu
a makyan ma na mi atakaci ba.

Zuwaka mu atsuvu,
a makyan ma na baci n ya'in medevile,
ushuku mu gogo'o.

³ Adama a na ayin a va i ta a kupuwanka
tsu kanga,
etele a va a kutakuma n usufukpi
tsa a akina.

⁴ Kađu ka va ka kana ta mbala,
da ko okpoi an mita mu udekpu,
ko mali mi ilikulya n tsu pana ba.

- ⁵ Adama a inka ya abundai i va,
 n yambai ali etele a va utai e keteshe.
⁶ Da mo okpoi an makpatuwan ma kakamba,
 an makpatuwan a kagali.
⁷ M asai ashi wuma,
 mo okpoi an kojuronjuron ende'in a gadi vu kukpa'a.
⁸ Irala i va i kanai kushika mu ali kanna kabula,
 a kuya'anka mu makan,
 o bonokoi kula ku va ili yi uya'anki wu una.
⁹ Adama a na n lya'a ta kokomo an tsuwa,
 kata n satara ili i kuso'o i va n kujilya
¹⁰ da vu dangusai mu gadi vu basangi mu a idika,
 adama a wupa nu n asuvu a usufukpi u kadu u nu.
¹¹ Ayin a va i ta an kulu ku kulivi,
 n dekpei an mita.
¹² Ama avu, Vuzavagudu,
 vi ta a kakuba ko tsugono ko wannai,
 i ta a kuciba n kula ku nu
 a tsukaya a kubana tsukaya.
¹³ Vi ta a kudanga
 kata vu sa'a a Sihiyona,
 adama a na makyan ma'a, ma na va kubanka yi,
 makyan ma na o foboi ma yawa ta.
¹⁴ Agbashi a nu i ta a kuciga yi,
 ko a na wo okpoi una yi ta.
 I ta a kusa'a yi
 ko a na wo okpoi agali.
¹⁵ Uduniyan wi ta a kupana wovon u kula ku Vuzavagudu,
 ngono ma aduniyan raka,
 mi ta a kupana wovon u tsugbayin tsu nu.
¹⁶ Adama a na Vuzavagudu,
 wi ta a kuma'asaka Sihiyona,
 kata wu uta a katsuma ka tsugbayin ci ni.
¹⁷ Wi ta a kupana avasa aza a na i n utsura ba,
 kpamu u tsu goyo avasa e le ba.

¹⁸ Kasukpa a dana ili i nampa adama a tsukaya tsu na tsa kutawa,
 adama uduniyan u na kata a matsai ba u cikpa Vuzavagudu,
¹⁹ a dana, Vuzavagudu u tsu inda ta aduniyan de gadi a ubuta u cida u ni,
 de gadi da Vuzavagudu u tsu inda aduniyan,
²⁰ adama a na u pana yura ya aza a na i a tsugbashi,
 kata kpamu u shikpa aza a na a kidikai afada a ukpa.
²¹ I ta a kudansa ukuna u kula ku Vuzavagudu a Sihiyona
 kata a cikpa yi a Urushelima,
²² ana uma nu ngono o bolongi a ubuta u te,
 adama a cikpa Vuzavagudu.
²³ U jebe mu ta utsura kafu tsukutsa tsu va,
 da u gbatyai kabundai ka ayin a wuma u va.
²⁴ Da n danai, <<Kashile ka va,
 kata vu dika mu e mere ma ayin a wuma a va ba,
 avu na aya nu
 tsukaya n tsukaya da.

- 25 A ayin de, an vu ya'in aduniyan,
da gadi kpamu wo okpoi ulinga wa ekiye a nu.
- 26 I ta a kukuwa, ama vi ta a kulya'a kelime,
ra ka vu le i ta o ku o'oi an motogu,
ka ta a saba'asa le tsa a kashi,
ka ta a puwanka.
- 27 Ama avu vi ta lo tsu na vi,
kpamu aya nu i nu uteku ba.
- 28 Muku ma agbashi a nu mi ta o kuyongo m mata na,
kumaci ku le ki ta a kutsurukpa.>>

103

Vishipa vu ucikpi adama kasingai ka Kashile

Vishipa vu Dawuda

- 1 Cikpa Vuzavagudu, ka du ka va,
ili ra ka i na yi a katsuma ka va,
cikpai kula ku cida ku ni.
- 2 Cikpa Vuzavagudu, ka du ka va,
ka ta vu cinukpa n kasingai ka ni ba.
- 3 Ayi da vuza na u kucinukpa nu unushi u nu dem,
ayi da vuza na u kupotsotongu m mbala n nu dem.
- 4 Ayi da vuza na wa kushiba wuma u nu e kpenle ku ukpa,
ka ta u kala wu nu ucigi
u na u tsu saba'a n asuvayali a ni.
- 5 Ayi da vuza na wa ku cuwatangu wu
n ili i singai,
adama a na a saba'a tsuloboi tsu nu
tsu kajimba.
- 6 Vuzavagudu u ci ya'an ta kasingai,
ka ta u banka aza a na o doroi.
- 7 U yotsongu ta Musa uye u ni dem,
ulinga u ni kpamu wa aza a Isaraila.
- 8 Vuzavagudu vuza va asuvayali a da
vuza kasingai da,
u tsu ya'an wupa gogo'o ba,
wi ta tukpa n ucigi u na u tsu saba'a ba.
- 9 U tsu barangu ayin tutu ba,
kpamu u tsu zuwa wupa u ni u yongo ali ayin ko wannai ba.
- 10 U tsu takacika tsu
tsu unushi u tsu ba,
kpamu u ci ya'an katsupu derere vu unushi tsu ba.
- 11 Tsu na gadi wi da'angi n idika,
ta kabundaji ku ucigi u ni u na u tsu saba'a wi nannai
wa aza a na i a kupana wovon u ni.
- 12 Uteku tsu na kasana
ki da'angi n kalivi,
ta u takpai unushi u tsu nannai wa a tsu.
- 13 Uteku u na kesheku
ka tsu pana asuvayali a muku ni,
ta feu Vuzavagudu u tsu pana asuvayali
a uma a na a tsu pana wovon u ni nannai.
- 14 Adama a na ayi u yeve ta tsu na a ya'in tsu,

- da kpamu wi a kucibaka tsu an a_tsu kubuta ku da.
- 15 Vuma dem,
wuma u ni wi ta tsu mita,
u tsu gbonguro ta u yentukpe an apalu a kakamba,
- 16 kata a saruwa da baci wunlai u fabai le,
kata a cinukpa n ubuta u na ishi.
- 17 Ama ucigi u Vuzavagudu u na u tsu saba'a ba
wi n ugiti ba wi n ukocishi ba
wa aza a na i a kupana wovon u ni,
usubi u ni wi ta o kuyongo
a tsukaya n tsukaya,
- 18 kobolo n aza a na i o kutono kadanshi ka ni,
n aza a na a tsu ciba kutono wila u ni.
- 19 Vuzavagudu u shikpa ta
kakuba ko tsugono ci ni gadi,
tsugono ci ni kpamu
a gadi vi ili dem.
- 20 Cikpai Vuzavagudu, ada alingata a ni,
ada aza a utsura, a na yu ushuki n kadanshi ka ni.
- 21 Cikpai Vuzavagudu
ada ili i wuma i gadi raka,
ada na yi a kugandaka yi,
da yi o kutono kadanshi ka ni.
- 22 Cikpai Vuzavagudu
ada ili i wuma
a ubuta u tsugono ci ni dem.
Cikpa Vuzavagudu, avu ka du ka va.

104

Vishipa vu ucikpi u Kashile Mala'imili

- 1 Cikpa Vuzavagudu ka du ka va.
Avu Vuzavagudu Kashile ka va,
avu vuzagbayin da kau,
vu kala ta kaci ka nu n
uga'in n tsugbayin.
- 2 Vu pala ta kaci ka nu n kutashi tsu motogu,
da vu kpa'i gadi tsu mavali.
- 3 Vu ma'in ubuta wi idashi i nu
a gadi vu mini ma gadi,
da vu bonokoi eleshu ekeke odoku a nu,
da vu walai a gadi ve evelyu a wunlai.
- 4 Vu bonokoi wunlai maku mu usuki ma nu,
melentsu ma akina kpamu vuza va aganda a nu.
- 5 Vu shikpai aduniyan a kumi'i ku ni,
kpamu i kumuda ba ko wannai.
- 6 Da vu zuwai mala ma palai aduniyan tsa aminya,
mini kpamu ma palai nsasan.
- 7 Ama a na vu barangi mini da ma sumai,
a na ma panai ulapi u kakpanga ka nu da ma sumai,
- 8 da me yenei a gadi vu nsasan,
ma gidalai a kubana a ara'a,
a ubuta u na vu zuwakai le.

- 9 Vu zuwakai le kure'e ku na a kupasa ba,
adama a na kaṭa o doku a pala idika kpamu ba.
- 10 Vu zuwai mini me yenei a nkariki,
da me yenei e mere ma nsansa,
- 11 e kuneke nnama n kakamba raka mini,
a ubuta u na mkparagi n tsu so'o mini ma takpaka le kakuli.
- 12 A kaka mini ka, ta de nnu n kakamba n tsu dasangu.
e mere ma a nsabu a ndanga a tade a ci ya'an ishipa i le.
- 13 De gadi a ubuta wi idashi u nu,
da vu tsu neke nsasan mini,
kaṭa idika i shana n kasingai ku ulinga u nu.
- 14 Vu zuwai mita mo gbonguro adama a ilikuzuwa,
ica'ashi kpamu adama a na vuma,
u ciya ilikulya a idika,
- 15 makyan kpamu adama a na
u zuwa kadu ka vuma mazanga,
m mani'in adama a na aashi a ni a ga'an,
n ilikulya adama a na vuma u ciya utsura wi ikyamba.
- 16 Ndanga n na Vuzavagudu
u cali n ciya ta mini mayin,
tsu ndanga n sida n Lebano,
- 17 a gadi vu le, tade nnunu n ci ya'an cikinda ci le,
ta de feu mapapadan u ci ya'an ta kpa'a ku ni.
- 18 Nsasan m gbagba'in mi igeve n da,
abatsu kpamu ubuta u kushedeku n rema n da.
- 19 Vu ya'in wotoi adama a na vu yotsongu ayin,
kanna kpamu ke yeve ta makyan ma na ki a kuyikpa.
- 20 Vu ya'in kayin n kayimbi,
a makyan ma nanlo ma'a
nnama n kakamba raka n tsu uta.
- 21 Ikawu i tsu ura ta a makyan ma na i a kutambu,
a kulansa i na a kulya'a u Kashile,
- 22 kanna ku uta baci,
kaṭa o bono a vaku a enle e le,
- 23 vuma tankpamu wu uta ulinga,
ali a kubana kulivi.
- 24 Vuzavagudu lana
kabundai ku ulinga u nu,
a katsuma ka kuyeve
da vu ya'in ili i nampa raka,
aduniyan a shana ta tukpa ni i na vu ya'in.
- 25 Mala mi ta n wanshi nu mgbayin,
tukpa n imacishi i na i la'i ku kece,
ili i wuma, i gbagba'in ni i kenke'en dem.
- 26 Antsu a mini i ta lo,
a kubana n o bonoi,
oro'o a na vi ya'in,
adama a na o yongo a mini.
- 27 Raka vu le avu da i a kinda
adama a na vu neke le ilikulya
a makyan ma na a cikalai.
- 28 Vi neke le baci i na a cikalai

- kata o bolongu i da,
vu neke le baci ili i na yi e kukiye ku nu,
kata a lya'a a cuwa mayin.
- ²⁹ Da baci vu sokongi ashi a nu,
kata a pana wovon,
vu dika baci ayinviki e le kata a kuwa,
o bono a kubuta ubuta u na utai.
- ³⁰ Da baci vu su'uki n ayinviki a nu,
kata a matsa le,
kpamu vu tsu saba'a ta ashi aduniyan.
- ³¹ Ya'an tsugbayin tsu Vuzavaguđu,
ci yongo ko wannai.
ya'an Vuzavaguđu u ya'an mazanga n ulinga u ni.
- ³² Ayi na wi inda baci aduniyan,
kata a gbađa,
da baci u sa'wai nsasan m gbagba'in,
kata n da mu utuka n kanga.
- ³³ Mi ta a kuya'an vishipa u Vuzavaguđu
a wuma u va dem,
mi ta a kuya'an vishipa vu kucikpa u Kashile ka va
a ayin a wuma u va dem.
- ³⁴ Ya'an kusheshe ku va ku zuwa yi mazanga,
kata mpa tamkpamu
n ya'an mazanga u Vuzavaguđu.
- ³⁵ Ama ya'an aza a unushi a puwanka punu a aduniyan
kata odoku ene aza a gbani-gbani ba.
Cikpa Vuzavaguđu, avu kađu ka va,
Cikpa Vuzavaguđu.

105

Kashile n uma a ni (1 Ar 16:8-22)

- ¹ Cikipai Vuzavaguđu,
dekei kula ku ni,
salai ukuna wu ulinga u ni,
a kumaci ku uduniyan dem.
- ² Ya'ankai ni ishipa,
ya'ankai ni ishipa yu ucikpi.
dansai ukuna wu ulinga
u mereve u na u ya'in raka.
- ³ Ya'in mazanga adama a
kula ku cida ku ni,
ya'an ađu a aza a na a lansaị,
Vuzavaguđu a ya'an mazanga.
- ⁴ Zuwai ađu a da u Vuzavaguđu,
n utsura u ni,
lansaị ashi a ni a makyan dem.
- ⁵ Cibai n ulinga u mereve u ni,
nu urotu u mereve u ni,
n afada a na u kidai,
da u dansai n una u ni,
- ⁶ ađa ntsukaya n kagbashi ka ni Ibirahi,

- aḡa muku n Yakubu nzagbi n ni.
 7 Ayi ḡa Vuzavaguḡu Kashile ka tsu,
 afada a ni i ta a ubuta dem aduniyan.
 8 U tsu ciba ta n uzuwakpani
 u ni u ko wannai,
 kadanshi ka na vu nekei,
 a kubana tsukaya akpan,
 9 uzuwakpani u na u ya'in n Ibirahi,
 akucina a ni a na u ya'an n Ishaku,
 10 u na u dansai u Yakubu mayun ḡa,
 uzuwakpani wa aza a Isaraila ko wannai,
 11 u danai, <<Wa a nu ḡa n ku neke
 idika ya aza a Kana'ana,
 yo okpo ubuta wu ukani u ḡa.>>
 12 A ayin a na bi'i i kenu,
 kenu gbani, kpamu omoci a ḡa
 a idika ya,
 13 a kakarasa a idika-idika,
 o tsugono tsu nampa a kubana tsu nande,
 14 u kasukpa aza o yoku o doro le ba,
 kpamu ḡa u barangi ngono adama e le,
 15 a kudana <<Kata i sa'wa nzagbi n va ba,
 kata kpamu i uka eneki ava muna ba.>>
 16 U tukai n kambulu a idika ya,
 ḡa u langasai ubuta u kuciya ilikulya'a dem,
 17 ḡa u suki vuza e kelime ke le,
 Isufu vu na e dengei tsu kagbashi.
 18 Ayi na a shiyai ene a ni n ikani,
 kudeku ku ni kpamu m kogboro ka viyum,
 19 ali makyan ma na kene ku na
 a ya'in a kaci ka ni ku shanai,
 ali kadanshi ka Vuzavaguḡu
 ko yotsongi ili i na u dansai va mayun ḡa.
 20 Mogono ma suki a kasukpa yi,
 vuza vu tsugono tsu aduniyan wu utaka ni.
 21 Da u zuwai ni wo okpo
 Vuzagbayin vu kpa'a ku ni,
 u bonokoi ni vuza kulana
 ucanuku u kpa'a ku ni dem,
 22 adama a na u barangu
 aza o tsugono a likuci,
 tsu na u cikalai,
 kata kpamu u pi'isaka
 nkoshi m gbara-gbara kuyeve.
 23 Da Isaraila u uwai a Masar,
 Yakubu tamkpamu
 u dasangi limoci a idika i Ham.
 24 Vuzavaguḡu u zuwai,
 uma a ni a matsasakai n kabundai,
 u zuwai a la'a irala i le utsura.
 25 Da Vuzavaguḡu u saba'i aḡu a irala i le,

- a iwan uma a ni,
e sheshei ka gbani-gbani adama e le.
- 26 U suki kagbashi ka ni Musa,
n Haruna aza na u zagbai.
- 27 A ya'ansai ukuna u gbagba'in e kelime ke le,
a ya'in ili i mereve a idika i Ham.
- 28 U suki n kayimbi,
da tana a ya'in kayimbi a idika ya,
adama a na aza a Masar,
a ya'an ta ugbamiwasuvu
n kadanshi ka ni.
- 29 U bonokoi mini me le mpasa,
u zuwai adan e le a kuwai.
- 30 Idika i le i shanai n opodo,
ali a uwai anunu a ku asa o ngono n le.
- 31 U ya'in kadanshi
da kakuma ka ayun ka tawai,
da nkula'in n shanai a idika ya.
- 32 U yo'okoi le mini ma atali,
a na wo yo'okoi le m mini ma gadi,
n uladi u na wu akanai idika i le raka,
- 33 da ma lapai ashina a itacishi,
nu ndanga n zaitu n le,
da o kodosoi ndanga mi idika n le,
- 34 U ya'in kadanshi da kakuma ka akyun ku utai,
ntadamaci a na a la'i kukece.
- 35 A takumai ica'ashi yi idika i le raka,
a takumai ili ya ashina e le dem.
- 36 Da u lapai muku mu ugiti mi idika n le raka,
muku mu ugiti mu utsura u le,
- 37 Wu utakai n aza a Isaraila
tukpa n azanariya n azurufa,
ko vuza te a kumaci ku le u tadatsa ba.
- 38 Aza a Masar a ya'in,
mazanga n wu utai u le,
adama a na i ta a kupana wovon
wa aza a Isaraila kau.
- 39 U zuwai keleshu n kanna,
adama a na u neke le kulu,
akina kpamu n kayin
adama a na u neke le kutashi.
- 40 O folonoi da u nekei le nroni,
da kpamu u nekei le ilikulya'a i gadi,
a lya'i a cuwai.
- 41 U kagalukpai katali
da mini mu utai,
da me yenei a kakamba tsu kuyene.
- 42 Adama a na u ciba ta,
n uzuwakpani u cida u ni,
u na u ya'ankai kagbashi ka ni Ibirahi,
- 43 Wu utukai uma a ni m mazanga,
nzagbi n ni kpamu n ishipa i mazanga.

- 44 Da u nekei le idika ya aza a Kana'ana,
 da u kasukpai le a lya'a ili yu ukani i le,
 45 adama a na o tonon wila u ni,
 kata kparamo o tonon,
 kuyotsongusu ku ni.
 Cikapai Vuzavagudu.

106

- 1 Cikapai Vuzavagudu.
 Cikapai Vuzavagudu adama a na ayi vuza kasingai da,
 ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
 2 Yayi u kusala ili i gbagbain
 i na Vuzavagudu u ya'in,
 ko u dansa ucikpi u ni?
 3 Aza a mazanga a da,
 ele na a kanai ukuna wu usubi,
 ele na a ci ya'an i na yi derere makyan dem.
 4 Ciba nu mpa, Vuzavagudu,
 ayin a na baci vu ya'ankai uma a nu kasingai,
 banka mu Vuzavagudu,
 a ayin a na baci vu wawai le,
 5 ciya m pana uyo'o wu ulya'i u kelime
 wa aza a na vu zagbai,
 ciya n ya'an feu mazanga n uma a nu,
 kata n uwa a katsuma ka
 ili yi ukani i nu n kucikpa.
 6 Tsu nusa ta,
 tsu na ikaya i tsu i ya'in,
 ci ya'an derere ba,
 ci ya'in ka gbani-gbani.
 7 Ayin a na ikaya i tsu yi ishi a Masar,
 a zuwaka n ukuna wu ili i mereve i nu ba,
 a ciba n ucigi u nu u na u tsu saba'a ba.
 da a ya'in ugbamiwasuvu
 a Mala ma Shili.
 8 N nannai dem,
 da u wawai le adama a kula ku ni.
 Ciya u yotsongu utsura u ni,
 u gbayin u da.
 9 U barangi Mala ma Shili,
 da me dekpei.
 U tonoi n ele punu
 adanshi idika i dekpu i da.
 10 U wawai le
 e ekiye a irala.
 U shibai le,
 e ekiye aza a na a iwain le.
 11 Da mini ma lya'i irala i le.
 ko vuza te a katsuma ke le u la'a ba.
 12 Da e nekei adu n uzuwakpani u ni,
 da a cikapai ni.
 13 Ama gogo'o lo da a cinukpai

- n ili i na u ya'ankai le,
a vana odoki a ni ba.
- 14 Ashi a wuya a kanai le e meremune,
da o kondoi Kashile a kakamba ka de.
- 15 Da u nekei le ili i na o folonoi,
ama da u su'uki le nu mbaala m gbani-gbani.
- 16 A ya'in tsurala m Musa a katsura ka de
kobolo n Haruna, ayi na Vuzavagudu we erengi.
- 17 Idika i bayuwai da i sodongi Datan.
da i cidangi uma a Abiram.
- 18 Akina a lya'i aza a na i o kutono le.
da melentsu ma akina me lebecei aza a gbani-gbani.
- 19 A yimai medendem
ma azanariya a Horebu,
da a cikpai kamali ka na a luwai va.
- 20 O bonoi a dikai tsugbayin tsu Kashile
e nekei kamali ko iyoci i kobomburon,
ka na ka tsu takuma ijanu.
- 21 A cinukpai n Kashile ka na ka wawai le,
ayi vu na u ya'in ili i gbagba'in a Masar,
- 22 ili i mereve i na u ya'in a idika i Ham
n ili i gbagba'in kpamu i na u ya'in
a Mala ma Shili.
- 23 Adama a nannai da u danai
wi ta a ku una le,
ama Musa mazagbi ma ni,
u uwai e mere me le n Kashile,
adama a na u sanka wupa u ni ku una le.
- 24 Da uma o goyoi idika i singai ya.
e neke adu n uzuwakpani u ni ba.
- 25 O yongoi o mololo,
punu a apam e le.
Da a kpadai kutono,
kadanshi ka Vuzavagudu.
- 26 Da u kucinakai le,
u dengusai ekiye gadi u danai.
Wi ta a kuzuwa le a kuwa e meremune,
- 27 kata u zuwa ntsukaya n le
n wacuwa a uduniyan kakau,
a kuwa a idika yi uduma.
- 28 A ghabai kaci n kamali ka Ba'alu vu Piyo,
da a lya'i alyuka a na a ya'ankai
kamali ka na ki n wuma ba,
- 29 a zuwai Vuzavagudu wupa
adama a ili i gbani-gbani i na a ya'in,
da ta na madukpa ma uwai le.
- 30 Ama Finihasu u dangai,
da u kidai kadanshi,

- da madukpa ma zuwakai uteku.
- 31 Adama a ili yi usubi i na u ya'in,
da yo okpoi ili i kucibasa,
ali a kubana a tsukaya n tsukaya.
- 32 Devu n kudolu ku Meriba
a zuwai Vuzavagudu wupa,
da kadama ka cinai Musa adama e le,
- 33 adama a na a ya'anka ta
Ayinviki a Kashile ugbamiwasuvu,
ali a zuwai Musa wupa
da u dansai wau.
- 34 Una uma a ba,
tsu na Vuzavagudu u danai le ba,
- 35 ama o bonoi a gba'ai n uduniyan wa,
o tonoi kuyongo ku le.
- 36 A cikpai ama'i uduniyan a,
a na okpoi le maza.
- 37 A lyukai olobo n ni nkere n le
a ubuta u wunlai u gbani-gbani.
- 38 A tsuwai'n mpasa
ma aza a na i n unushi ba,
mpasa m muku le olobo ni nkere,
aza a na a lyukai wa ama'i a Kana'ana,
da idika i namgbai
adama a mpasa n le.
- 39 A natukpai kaci ke le
adama a ili i na a ya'in,
o tonoi ama'i o yoku.
- 40 Adama a nannai,
da Vuzavagudu u ya'in wupa n uma a ni,
ali u kana'i ku ene unata wi ili yi ukani i ni.
- 41 U nekei le e ekiye uduniyan u yoku,
da irala i le i lya'akai le tsugono.
- 42 Irala i le i takacikai le,
a gutsakai le, a ya'anka le ulinga.
- 43 U tsu wawa le ta ayin dem,
ama da a kana'i kuya'anka yi
ugbamiwasuvu,
ali unushi u le u tukai le n kugoyi.
- 44 Ama da u zuwakai n atakaci e le,
ana u panai mas'hi me le,
- 45 da u cibai n uzuwakpani u ni n ele,
da u panai asuvayali e le,
adama ucigi u ni u na u tsu saba'a ba.
- 46 U zuwai aza a na a dikai le,
tsa agbashi a sa'i le.
- 47 Vuzavagudu Kashile ka tsu, Wawa tsu,

kata vu bolongu tsu a ubuta wu uduniyan,
adama a na tsu cikpa kula ku cida ku nu
ci neke wu tsugbayin a ubuta u kucikpa wu.

⁴⁸ Unasingai a kubana u Vuzavaguđu,
Kashile ki Isaraila,
a tsukaya a kubana tsukaya,
Ya'an uma a aduniyan dem a ushuku a dana, <<Ta nannai>>
Cikpai Vuzavaguđu.

107

KATAGARDA KA TAWUN
(Ishp 107--150)

Ishipa i kucikpa u Kashila

Ishipa i kucikpa adama a kasingai

- ¹ Cikpai Vuzavaguđu,
adama a na ayi vuza kasingai da,
ucigi u ni u na u tsu saba'a ba
ko wannai da.
- ² Ya'an aza a na Vuzavaguđu u shibai
a dansa ukuna u nampa,
aza a na u shibai e ekiye a irala,
- ³ n aza a na u bolongi a idika kakau,
a kasana n kalivi,
a ubon u gadi n ubon u dakai.
- ⁴ Aza a Israila a karasa ta e meremune,
a ciya uye a kubana a likuci i na a kudasangu ba.
- ⁵ Kambulu ka kanai le n kakuli,
da a takpai asuvu.
- ⁶ Da a bankai m mashe me le u Vuzavaguđu,
a katsuma ka atakaci e le,
da tana u wawai le, a kadama ke le.
- ⁷ U tonoi n ele n uye u na wu untukai,
a kubana a likuci i na a kudasangu.
- ⁸ Ya'an a cikpa Vuzavaguđu
a dama a ucigi u ni u na u tsu saba'a ba,
n adama a ulinga wi ili i mereve i ni
a ubuta u uma,
- ⁹ adama a na u tsu neke ta
aza a kakuli mini,
u tsu cuwatangu ta
aza a kambulu n ilikulya i singai.
- ¹⁰ Aza a Israila a dasangi a kayimbi,
n kayimbi ka kpabam,
aza a ugbashi atakaci n ikani,
- ¹¹ adama a na a ya'anaka ta
kadanshi ka Kashile ugbamiwasuvu
o ogoyoi odoki a Mala'imili.
- ¹² Da u zuwai le ulinga wa atakaci kau,
a kanai kutadatsasa,

- kpamu ko kaḅanki.
- 13 Da a bankai m maṣhi me le u Vuzavaguḍu,
a kaṭsuma ka atakaci e le,
ḍa tana u wawai le, a kadama ke le.
- 14 Wu utakai le a kaṭsuma ka kayimbi,
n kayimbi ka kpaḅam,
ḍa u tabai ikani i le.
- 15 Ya'an a cikpa Vuzavaguḍu
adama a ucigi u ni u na u tsu saba'a ba,
n adama a ulinga wi ili i mereve i ni,
a ubuta u uma.
- 16 Adama a na u faḍa ta,
ukungulu wi iyum i shili
ḍa u kidai agbaguratsu a iyum.
- 17 Aza a Isaraila okpoi alau
a uye u gbani-gbani u le,
a takacikai adama unushi u le.
- 18 Ili i kulya'a dem
i luwa le ba,
ali ḍa a yawai ḍevu n kukuwa.
- 19 Da a bankai m maṣhi me le u Vuzavaguḍu,
a kaṭsuma ka atakaci e le,
ḍa tana u wawai le, a kadama ke le.
- 20 U nekei kadanshi, ḍa ko potsokpoi le,
u wawai le a ubuta wa a asaun.
- 21 Ya'an a cikpa Vuzavaguḍu
adama a ucigi u ni u na u tsu saba'a ba,
n adama a ulinga wi ili i mereve i ni
a ubuta u uma.
- 22 Ya'an a tuka n kune'e ku ucikpi,
kaṭa kpamu a sala ulinga u ni
a kaṭsuma ki ishipa i mazanga.
- 23 Aza o yoku a wala ta a mala n antsu,
ele aza a tsulaga a ḍa a mini ma gbagba'in.
- 24 Ene ta ulinga u Vuzavaguḍu,
n ulinga u mereve u ni a mala ma ugavi.
- 25 Ana u nekei kadanshi
ḍa wunlai wu utsura u ḍangai
ali u zuwai abau a mini,
- 26 a ḍangai a kubana gadi,
ḍa o bonoi punu a mini ma ugavi,
a kaṭsuma ka atakaci e le
ḍa antiki a antsu a,
a panai wovon.
- 27 A kanai katangalasa n a taḍatsai,
adanshi mara ma maka le ta,
kuyeve ku le raka,
ko okpoi ukuna u gbani.
- 28 Da a bankai m maṣhi me le u Vuzavaguḍu,
a kaṭsuma ka atakaci e le,

- da tana wu utakaj le, a kadama ke le.
- 29 U va'ankai n wunlaj wu utsura wa,
da abau a mini a kpamu a shamgbai bini.
- 30 Da a ya'in mazanga a na ubuta u shiraj,
da u tonoi n ele a kubana
a ubuta u na antsu a ci shamgba.
- 31 Ya'an a cikpa Vuzavaguđu
adama a ucigi u ni u na u tsu saba'a ba,
n adama a ulinga wi ili i mereve i ni
a ubuta u uma.
- 32 Ya'an e neke yi tsugbayin o kobolo ka uma,
kata kpamu a cikpa yi
a katsuma ko kobolo
ko nkoshi m gbara-gbara.
- 33 U bonokoi nyeneke kakamba,
ashi a mini tankpamu kayala ke dekpu,
- 34 idika i singai yo okpoi yi mkpadi
adama a ka gbani-gbani ka uma a idika ya.
- 35 U bonokoi kakamba ko okpoi nyeneke m mini,
idika i dekpu kpamu ashi a mini.
- 36 Ta de u bankai aza a kambulu o yongo,
da a ma'in likuci i na a ku dasangu de.
- 37 A ya'in vica'a ashina, da a shikpai ndanga mi itacishi,
da a ciyai ili n abundai.
- 38 U zuwakai le unasingai,
da kabundai ke le ko doki.
u kasukpa ushiga wi ili kuzuwa i le i jebe ba.
- 39 Ana kabundai ke le ke jebei,
da okpoi ili i kugoyi.
- A ubuta u modoruko,
madukpa n unambukatsuma,
- 40 ayi na u tsu goyo aza a gbagbain,
u zuwai le a kanai ka karasa
a kakamba ka na ki n uye ba.
- 41 Ama wu utaka ta n aza a yali
a katsuma ka a atakaci e le,
kpamu u zuwai muku n le n yimkpai
tsu ushiga wi ilikuzuwa.
- 42 Aza a kadu ka mayun,
enei da a ya'in mazanga,
ama aza a gbani-gbani raka
i ta a ku pada bini.
- 43 Vuza na baci wi n ugboji dem,
u pana ukuna u nampa,
kata kpamu u co'oko
n ucigi u gbayin u Vuzavaguđu.

108

Maṣhi ma kulansa ulya'i adama i irala

Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Kaṣhile n fobuso ta kaḍu ka va mayin,
n canana ishipa,
kaṭa n cikpa wu n utsura u va dem.
- ² Jimgbai umolu u va n ugogi
tsu jimgbasa kannu.
- ³ Vuzavagudu mi ta kucikpa wu
a kaṭsuma ka uma,
mi ta a ku canana ishipa
a kaṭsuma ku uduniyan.
- ⁴ Ucigi u nu u na u tsu saba'a ba u yawa ta gaḍi aḍangashile,
mariki ma nu kpamu u yawa ta a gaḍi ve eleshu.
- ⁵ Kaṣhile, ya'an ene ucikpi u nu a gaḍi ve eleshu,
ya'an tsugbayin tsu nu
ci yongo aduniyan dem.
- ⁶ Wawa tsu vu banka tsu,
n kukiye ku usingai ku nu,
adama a na ncigi n nu n ciya ubanki.
- ⁷ Kaṣhile ka ya'an ta kadanshi
a ubuta u cida u ni, u danai.
<<N ulya'i mi ta e kupece Shekem,
kaṭa n gisanku kara'a ka Sukotu.
- ⁸ Giliyadu vu va vu ḍa,
Manasa feu vu va vu ḍa.
Ifirayimu ḍa ma'ku'un ma viyum ma va.
Yahuda kalangu ko tsugono ka va.
- ⁹ Mi ta o kubonoko Mowabu
tsu kasasu ka kuza'a ka va,
Edom wi ta o ko okpo a ḍaka vu ene a va,
Kaṭa n ya'an yoroli yi ulya'i wa aza a Filisitiya.>>
- ¹⁰ Yayi u kubanka mu a likuci yi u ukanji?
Yayi u kutono nu mpa a kubana a idika i Edom?
- ¹¹ Kaṣhile, avu ḍa vu variki tsu,
Vu kpaḍai kudoku kuwala n osoji a tsu ba?
- ¹² Banka tsu, tsu shilika ni irala i tsu,
adama a na ubanki u vuma gbani ḍa.
- ¹³ N ubanki u Kaṣhile ci ta a kuciya ulya'i,
wi ta a kulya'a irala i tsu.

109

Ufolu u vuza na wi a kaṭsuma ka atakaci

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Kaṣhile ka va ka na mi a kucikpa.
Kaṭa vu paḍa bini ba,
- ² adama a na uma a gbani-gbani
n aza mayansa ka,
a bayuwa ta una u le adama a va,
a kudansa ka a'uwa adama a va.

- ³ A kanza mu ta n kadanshi ka tsurala,
 a kuzama mu vishili ko unushi.
⁴ Kucikpa i o kubonoko mu n ka gbani-gbani,
 ama mpa vuza va avasa da.
⁵ A tsupai mu n ka gbani-gbani,
 a na a kutsupa mu n kasingai,
 n cigai le, ama da a iwain mu.
- ⁶ Da a danai,<<Zuwa vuma vu gbani-gbani
 wo okpo yi vuza vu kanananai,
 ya'an vuza na u shamkpa ni
 u neke yi unushi.
⁷ Makyan ma na i a kuya'anka yi afada,
 ya'an a kana yi n unushi,
 ya'an avasa a ni okpo unushi.
⁸ Ya'an ayin a ni okpo kenu,
 ya'an vuza yoku u dika tsugbayin ci ni.
⁹ Ya'an muku n ni mo okpo mkpa'an,
 vuka vi ni kpamu vo okpo kagapa.
¹⁰ Ya'an muku n ni
 n kana kukara'asa a ufolu,
 kata kpamu o loko le a gali a ana i a idashi.
¹¹ Ya'an vuza na wi o kutono yi kutan
 wi isa i li i na wi n da raka,
 omoci kpamu a pura ili i na u takacikai u ciyai.
¹² Kata vuza u ya'anka yi kasingai ba,
 ko u sa'a a mkpa'an n ni ba.
¹³ Ya'an ntsukaya n ni raka n kuwa,
 ura ula e le a tsukaya tsu na tsa kutawa.
¹⁴ Ya'an Vuzavaguđu u ciba n unushi wi ikaya i ni,
 kata a cinukpa n unushi wa anaku a ni ba.
¹⁵ Ya'an Vuzavaguđu u ciba n unushi u le ayin tutu,
 adama a na a cinukpa n ula ele raka aduniyan,
¹⁶ Adama a na u sa'awa kusheshe kuya'an ka singai ba,
 ama u tsu takacika ta aza a unambi n aza a yali
 n aza a na a takpai adu e le ali a kuwai.
¹⁷ U tsu ciga ta kuya'anka vuza una,
 ya'an u da u bono wa ni,
 u tsu ciga kuzuwaka vuza unasingai ba,
 ya'an vuza u zuwaka yi unasingai ba.
¹⁸ U bonokoi unawuya tsu motogu ma ku uka,
 ya'an unawuya u tono yi tsu mini mo kuso'o,
 u uwa etele a ni tsu mani'in ma kusukuya.
¹⁹ Ya'an wo okpo tsu kalaba
 ka na a lapangi a kavangatsu ka ni.
 tsu kadambura ka na a shiyaka ni ko wannai.>>
²⁰ Ya'an Vuzavaguđu,
 u tsupa aza a na i a kushika mu,
 aza na i a kadanshi ka gbani-gbani
 adama a wuma u va.
²¹ Ama a vu Vuzavaguđu,
 vuzagbayin banka mu,

- adama a na e neke kula ku nu tsugbayin.
 Adama a kasingai ku ucigi u nu u na u tsu saba'a ba,
 wawa mu.
- 22 Adama a na mpa vuza vu unambi da,
 vuza yali kpamu,
 m pana ta mbala kau a kadu ka va.
- 23 M puwankai tsu kulu ku kulivi,
 i a ku kapatsa mu tsu akyun a na utani u kanai.
- 24 Akangatsu a va a kuwa ta
 adama a kakuli n kambulu,
 n yamba ta raka.
- 25 Mo okpoi ili yi izoshi wa aza ishikushi,
 a tsu fila ta aci e le e enei mu baci.
- 26 Banka mu, Vuzavagudu Kashile ka va,
 wawa mu,
 adama a ucigi u nu u na u tsu saba'a ba.
- 27 Vuzavagudu! Ya'an irala i va e yeve
 a na kukiye ku nu ku da, ku ya'in nannai.
- 28 I ta a kuya'anka mu unawuya,
 ama a vu vi ta a kuzuwaka mu unasingai,
 i ta a kutawa n vishili, kata okpo n wono
 kata mpa kagbashi ka nu, n ya'an mazanga.
- 29 Ya'an wono u pala irala i va,
 a pala le n akashi o wono.
- 30 N una u va u da mi a kucikpa Vuzavagudu,
 mi ta a kucikpa yi o kobolo ka uma abundai,
- 31 Adama a na u tsu shamkpa ta
 vuza yali u wawa yi
 e ekiye aza na i a kukidaka yi afada a ukpa.

110

Vuzavagudu m mazagbi ma ni

Vishipa vu Dawuda.

- 1 Vuzavagudu u danai Vuzagbayin vu va,
 <<Dasangu e kukiye ku usingai ku va
 ali a makyan ma na n zuwai irala i nu
 yo okpoi a daka vu ene a nu.>>
- 2 Ili i na i dikai a Sihiyona
 Vuzavagudu wi ta o kudoku wanshi tsugono tsu nu,
 vi lya'a tsugono wa irala i nu.
- 3 Kabundai ko osoji ki ta a kuciga kuya'an kuvon,
 a kanna ko kuvon ka nu.
 A uki nu ntogu n cida n tsugbayin,
 tsu na ciza tsu usana tsu uta
 nannai da adangani a kutawa wu.
- 4 Vuzavagudu u kucinai
 wi a kusaba'a kusheshe ku ni kpamu ba,
 <<A vu ganu da vu ayin ko wannai,
 tsu Melikizedeku.>>

- ⁵ Vuzavaguḍu wi tạ e kukiye ku usingai ku nu,
 wi tạ a ku una ngono
 a kanna ka wupa u ni.
- ⁶ Wi tạ a kukidaka uduniyan afada,
 u shatangu le n even a ikyamba,
 wi tạ o ku bososo aza o tsugono aduniyan.
- ⁷ Wi tạ o ku so'o mini mo kudolu
 ma na mi devu n uye,
 adama a nannai wi tạ a kudengusa
 kạci kạ ni a kạsumạ ku ulya'i.

111

Ulinga u Kashile ili gbayin i da

- ¹ Cikpai Vuzavaguḍu
 mi tạ a kucikpa Vuzavaguḍu
 n kạḍu kạ vạ dem,
 a kạsumạ ko kobolo ka uma a usubi.
- ² Ulinga u Vuzavaguḍu ili gbayin i da,
 aza a na a ci ya'an mạzạngạ n u da,
 i tạ a kucibasa n u da.
- ³ Ulinga u ni wi tạ n tsugbayin n utsura,
 kpamu usubi u ni wi tạ o kuyongo ko wannai.
- ⁴ U zuwai a ciba n ulinga u mereve u ni,
 Vuzavaguḍu wi tạ n kasingai n asuvayali.
- ⁵ U tsu neke tạ aza a na i a kupana wovon u ni ilikulya'a,
 u tsu ciba tạ n uzuwakpani u ni ko wannai.
- ⁶ U yotsongu tạ uma ạ ni utsura wu ulinga u ni,
 u nekei le idika yu uduniyan u yoku,
 yo okpo ili yi ukani i le.
- ⁷ Ulinga wa ekiye ạ ni,
 wu usubi u da n kamayun,
 ili i kutono i ni kpamu i ku ushuku i da rạkạ,
- ⁸ u shikpạ ka'a ko wannai,
 a ya'an ka'a, a kạsumạ ku usubi n kamayun.
- ⁹ U tukai n ushibi u uma ạ ni,
 u zuwai uzuwakpani u ni ko wannai,
 kula ku ni ku Cida ku da n ili i wovon.
- ¹⁰ Wovon u Vuzavaguḍu u da ugiti wu ugboji,
 aza a na o tsu tono wilạ u ni dem,
 ạ tsu ciyạ tạ kuyeve ku singai.
 Ya'an a cikpa yi ko wannai.

112

Mazanga ma vuza vu Usubi

- ¹ Cikpai Vuzavaguḍu, vuza vu mạzạngạ da,
 ayi na u tsu pana wovon u Vuzavaguḍu,
 ayi na u tsu pana uyo'o
 u kutono kadanshi kạ ni.
- ² Muku n vuza vu usubi
 mi tạ a kuciyạ tsugbayin a i idika ya
 ntsukaya
 mi tạ a kuciyạ unạsingai.

- ³ Uciyi n udukuyan u kuyongo ta a kpa'a ku ni,
ka ta ukuna wu usubi u ni u yongo ko wannai.
- ⁴ Ayi kutashi ku da a ku akana,
u vuza na wi o kutono mejege,
u vuza kasingai n asuvayali
n vuza vu usubi.
- ⁵ Kasingai ki ta o kuyongo n vuza na
u ci ya'an kune'e n kuneke okopu n ka du bari,
ayi na u ci ya'an ukuna u mayun.
- ⁶ Mayun wi ku gba da sa ba,
a ku ciba ta n vuza vu usubi ko wannai.
- ⁷ U tsu pana wovon wa arabali a gbani-gbani ba,
ka du ka ni ka shamgba ta mayin
a ubuta u kutono Vuzavagudu.
- ⁸ Ka du ka ni ki ta a idashi cika, ko wovon
a ukocishi wi ta a kulya'a irala i ni.
- ⁹ U tsu neke ta aza a yali kune'e bari,
usubi u ni wi ta o kuyongo ko wannai,
utsura u ni wi ta kuciya ucikpi n tsugbayin.
- ¹⁰ Vuza gbani-gbani wi ta e kene
ka ta u kana wupa
n u lumai una ali u namgba,
ka ta kusheshe ku vuza gbani-gbani
ko okpo ukuna u gbani.

113

Ishipa i kucikpa kasingai ka Vuzavagudu

- ¹ Cikpai Vuzavagudu.
Cikpai ni, ada agbashi a ni,
Cikpai kula ku Vuzavagudu.
- ² Ya'an kula ku Vuzavagudu ku ciya ucikpi,
gogo na n kowanai.
- ³ I na i dikai a wuti u kanna
a kubana ubuta u na ka ci yikpa,
u yotso ta a cikpa kula ku Vuzavagudu.
- ⁴ Tsugbayin tsu Vuzavagudu
tsu la'a ta uduniyan raka,
tsugbayin ci ni kpamu ci ta a gadi va adangashile.
- ⁵ Yayi wi lo tsu Vuzavagudu Kashile ka tsu,
ayi na wi a idashi a kakuba ko tsugono ci ni gadi?
- ⁶ Yayi wi lo ci nu,
ayi na u tsu zalika ka ta u lana
gadi n aduniyan?
- ⁷ U tsu dangusa ta aza a unambi
a katsuma ka unambi u le,
ka ta u zuwa aza a na i a idika a danga.
- ⁸ U zuwa le a lya'a kobolo m muku mu ngono,
m muku mu ngono n uma e le
- ⁹ U tsu zuwa ta madari ma dasangu a kpa'a ku ni,
m mazanga tsu vuka vu na vi m muku.
Cikpai Vuzavagudu.

114

Vishipa vu kaḡḡiva ka kupasamgbantai

- ¹ Ana aza a Isaraila a kaḡḡupai idika i Masar,
kpa'a ku Yakubu ku kaḡḡupai idika yo omoci,
- ² Yahuda wo okpo ta
ubuta wi idashi i cida u Kaḡḡhile,
Isaraila kpamu ubuta u tsugono ci ni.
- ³ Mala mashili me enei da ma sumai,
da kuyene ku Urudu ku bonoi n kaḡḡapa.
- ⁴ Nsansa a kanai ci dikpangi tsa agiri,
aginda tankpamu tsu nkyon.
- ⁵ Yidaḡ i zuwai da vu sumai
avu mala mashili?
Avu kuyene ku Urudu,
a na vu bonoi n kaḡḡapa?
- ⁶ Ada nsansa ada na i dikpangi tsa agiri,
aginda tankpamu tsu nkyon?
- ⁷ Je'ekei ikyamba ada aduniyan,
e kelime ka Vuzavagudu,
e kelime ka Kaḡḡhile ka Yakubu,
- ⁸ ayi na u bonokoi kakpanlai kadaba ka mini,
kpamu katali aḡḡi a mini.

115

Ishipa u Kaḡḡhile ka mayun

- ¹ Vuzavagudu, wa a tsu u da ba,
wa a tsu u da ba,
ama a kula ku nu ku da e ku neke tsugbayin,
adama a ucigi u nu u na u tsu saba'a ba n usubi u nu.
- ² Yidaḡ i zuwai da uduniyan wi a kudansa,
<<Te dai Kaḡḡhile ka da ki?>>
- ³ Kaḡḡhile ka tsu ki ta de gadi,
A kuya'an ili i na u cikalai.
- ⁴ A ya'an ta amaḡḡi e le n azurufa n azanariya,
ulinga we ekiye u uma u da.
- ⁵ I ta nu una, ama a tsu dansa ba,
i ta n aḡḡi, ama e ci ene ba.
- ⁶ I ta n atsuvu, ama tsu pana ba,
i ta n yunu, ama a tsu tsumgba ili ba.
- ⁷ I ta n ekiye, ama a tsu kana ili ba,
i ta n ene, ama a tsu wala ba.
ogboroli e le a tsu utaka alakatsu ba.
- ⁸ Aza a na a ya'in le va i ta o ko okpo ci le,
ta feu wi o ko okpo nannai
wa aza na i o kutono le.
- ⁹ Ada kpa'a ki Isaraila, zuwai adu u Vuzavagudu.
ayi da kabanke ka da m maraga ma da.
- ¹⁰ Ada kpa'a ku Haruna, zuwai adu u Vuzavagudu.
ayi da kabanke ka da m maraga ma da.
- ¹¹ zuwai adu u Vuzavagudu,
ada vu na yi o kutono yi raka,

- ayi da kaḅanki ka da m maraga ma da.
 12 Vuzavaguḍu u tsu ciba ta n atsu,
 wi ta a kuzuwaka tsu unaṣingai.
 Wi ta a kuzuwaka kpa'a ki Isaraila unaṣingai
 wi ta a kuzuwaka kpa'a ku Haruna, unaṣingai
 13 wi ta a ku zuwaka yaba dem
 vu na u tonoi Vuzavaguḍu unaṣingai
 aza a wawa'a n aza gbagba'in dem.
 14 Ya'an Vuzavaguḍu u doku da kaḅundai,
 aḍa n muku n da.
 15 Ya'an Vuzavaguḍu vu na u ya'in gaḍi n idika
 u zuwa ka da unaṣingai,
 16 Gaḍi vu aḍangashile,
 vu Vuzavaguḍu da,
 ama da u nekei vuma aduniya.
 17 Akpisa a ci cikpa Vuzavaguḍu ba,
 aza a na a gidaḷai a kubana a kasaun.
 18 Ama atsu da tsa kucikpa Vuzavaguḍu,
 gogo na a kubana ko wannai.
 Cikpai Vuzavaguḍu.

116

Avasa a ucikpi

- 1 N ciga ta Vuzavaguḍu,
 adama a na u pana ta kaḷakatsu ka va,
 u pana ta maṣhi ma asuvayali ma va.
 2 Mi ta e kudeke yi
 a ayin a wuma u va dem,
 adama a na u tsu zuwaka mu ta atsuvu,
 3 Maza ma ukpa ma kana mu ta,
 wovon u kasaun u kimba mu ta.
 kadama n unambukatsuma u ciya mu ta.
 4 Da n dekei kula ku Vuzavaguḍu, n danai,
 <<Vuzavaguḍu, n folono wu ta, wawa mu.>>
 5 Vuzavaguḍu vuza kasingai da,
 n vuza vu usubi
 Kaṣhile ka tsu vuza va asuvayali da.
 6 Vuzavaguḍu u tsu ere ta
 aza a na o goyoi kaḱi ke le.
 A makyan ma na mi a kulansa ubanki,
 u wawai mu.
 7 Kaḍu ka va va'anku,
 Vuzavaguḍu vuza kasingai da wa nu.
 8 Adama a na Vuzavaguḍu, vu wawa ta,
 wuma u va a ukpa,
 aṣhi a va a ubuta u ku utaka kujilya
 ene a va adama a kutaḍatsa.
 9 Adama a na n fuda n wala
 e kelime ka Vuzavaguḍu,
 a idika ya aza a wuma.
 10 Ko a na n danai, <<A takacika mu ta kau.>>
 n neke ta kaḍu,

- 11 A k̄atsuma k̄a uripuli u va, n danai,
 <<Uma r̄ak̄a a ya'in a uwa ḁa.>>
- 12 Yaḁai n kuneke u Vuzavaguḁu,
 adama a kasingai k̄a ni w̄a v̄a r̄ak̄a?
- 13 Mi t̄a a kud̄angusa kune'e ku maḁyan
 tsu ucikpi adama a wishi
 k̄at̄a n ḁeke kula ku Vuzavaguḁu.
- 14 Mi t̄a e kuneke Vuzavaguḁu,
 ili i na n kucina i kuneke,
 e kelime ka uma a ni dem.
- 15 Vuzavaguḁu u ḁika t̄a wuma wa aza a usubi
 n uga'in kaḁu.
- 16 Vuzavaguḁu, mayun mpa kagbashi k̄a nu ka'a,
 mpa kagbashi k̄a nu ka'a,
 maku ma kagbashi k̄a nu vuka
 vu shikpa mu t̄a a ikani.
- 17 Mi t̄a e kuneke alyuka a ucikpi,
 k̄at̄a n ḁeke kula ku Vuzavaguḁu.
- 18 Mi t̄a e kuneke Vuzavaguḁu,
 ili i na n kucina i kuneke,
 e kelime ka uma a ni dem,
- 19 a ulanga u kpa'a ku Vuzavaguḁu,
 a k̄atsuma k̄a Urushelima.
 Cikpai Vuzavaguḁu.

117

Vishipa vu ucikpi u Vuzavaguḁu

- 1 Cikpai Vuzavaguḁu, uduniyan r̄ak̄a,
 nekei ni tsugbayin, aḁa uma dem.
- 2 Adama a ucigi u ni u na u tsu saba'a ba
 a kubana w̄a tsu wi t̄a n tsugbayin,
 kamayun ka Vuzavaguḁu ko wannai ḁa.
 Cikpai Vuzavaguḁu.

118

Avasa a ucikpi adama a ulya'i

- 1 Cikpai Vuzavaguḁu
 adama a na ayi vuza singai ḁa,
 ucigi u ni u na u tsu saba'a ba ko wannai ḁa.
- 2 Ya'an aza a Isaraila a dana,
 <<Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba ko wannai ḁa.>>
- 3 Ya'an aza a kpa'a ku Haruna a dana,
 <<Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba ko wannai ḁa.>>
- 4 Ya'an aza a na i a kupana wovon u Vuzavaguḁu a dana,
 <<Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba ko wannai ḁa.>>
- 5 A k̄atsuma k̄a kadama k̄a va,
 n ḁekei vuzavaguḁu,
 ḁa wu ushuki, u kaḁkpai mu baṛi.
- 6 Vuzavaguḁu wi t̄a kobolo nu mpa,
 mi a kupana wovon ba.
 yidai vuma u kufuḁa kuya'anka mu?

- 7 Vuzavagudu wi takobolo nu mpa,
 ayi da kabanki kava,
 mi tae kene tsu na a kulya'a irala i va.
 8 U la'a tan kuga'an vu shedeku u Vuzavagudu,
 a na va ku lemece ke vuma matsan.
 9 U la'a tan kuga'an vu shedeku u Vuzavagudu,
 a na va ku lemece ke muku mu ngono matsan.
 10 Uduniyan raka u kanza mu ta,
 ama a katsuma ka kula ku Vuzavagudu
da mu unai le.
 11 A kanzai mu a ubutadem,
 ama a katsuma ka kula ku Vuzavagudu
da mu unai le.
 12 A kpantai mu ci ishigi,
 ama da a kuwai gogo'o lo tsu na awana a tsu kulaakina,
 ama a katsuma ka kula ku Vuzavagudu
da mu unai le raka.
 13 A ya'in tsu na a ku una mu,
 ama da Vuzavagudu u banakai mu.
 14 Vuzavagudu da katura kava n vishipa vu va,
 wo okpo takishi kava.
 15 Ishipa i mazanga n ulya'i,
 yi utai atsura aza a usubi.
 <<Kukiye ku usingai ku Vuzavagudu,
 kuya'an taili i gbagba'in.
 16 Kukiye ku usingai ku Vuzavagudu ku da
 ku nekei tsu ulya'i,
 kukiye ku usingai ku Vuzavagudu
 ku ya'in ili i gbagba'in.>>
 17 Mpa mi a kukuwaba,
 ama mi tao kuyongo n wuma,
 katan neke arabali a ulinga u na Vuzavagudu u ya'in.
 18 Vuzavagudu u gbara mu taka,
 ama wu una mu ba.
 19 Bayuwaka mu utsutsu wa aza a usubi,
 mi taa ku uwa punu n cikpa Vuzavagudu.
 20 Na lo da utsutsu u Vuzavagudu,
 u na uma a usubi a ku uwa.
 21 N cikpa wu taadama a na vu ushuku mu ta,
 vu okpoi kishi kava.
 22 Katali ka na a ma'i a iwain
 ko okpo takenene ke mere.
 23 Na lo ulinga u Vuzavagudu da,
 ili i mereve i da kpamu a ashi a tsu.
 24 Na da kanna ka na Vuzavagudu u ya'in,
 ya'an tsu pana uyo'o ci ya'in mazanga n ka a.
 25 Vuzavagudu wawa tsu,
 Vuzavagudu neke tsu u lya'i.
 26 Vuza vu unasingai da,
 ayi na wi a kutawaa katsuma ka kula ku Vuzavagudu.
de a kpa'a ku Vuzavagudu
 tsu zuwaka wu unasingai.

- 27 Vuzavagudu ayi da Kashile,
 da u zuwai kutashi ku akana tsu.
 Gitai kadiva, i dara n ayuku a nshuwa ekiye a da,
 a kubana a katalikalyuka.
- 28 Avu da Kashile ka va,
 mi ta a kucikpa wu,
 avu da Kashile ka va,
 mi ta e kuneke wu tsugbayin.
- 29 Cikapai Vuzavagudu
 adama a na ayi vuza singai da,
 ucigi u ni u na u tsu saba'a ba ko wannai da.

119

Unasingai wa aza o kutono wila

- 1 Aza a mazanga a da
 aza a na i n unushi ba,
 aza a na i o kutono wila u Vuzavagudu.
- 2 Aza a mazanga a da
 aza a na a cinukpai
 n kadanshi ka ni ba,
 aza a na i a kulansa yi
 n adu ele raka,
- 3 ele na i a kuya'an
 ka gbani-gbani ba,
 ama i ta an nwalu a uye u ni.
- 4 Vu zuwa ta ili i kutono i nu
 adama a na o tonon da mayin.
- 5 Ishi baci kadu ka va ki a saba'a ba,
 a ubuta u kutono ili i na u dansai,
- 6 mi shi o ko okpo n wono ba
 da baci m bonokoi kadu
 a ubuta u kutono ili i na u dansai.
- 7 Mi ta a kucikpa wu n kadu ka mayun,
 A makyan ma na n pi'isai
 afada a usubi u nu.
- 8 Mi ta o kutono ili i na u dansai,
 kata vu varuku mu raka-raka ba.

Kutono wila u Vuzavagudu

- 9 Nini dai kadangani ko kuyongo cida?
 A ubuta u kutono kadanshi ka nu.
- 10 N kadu ka va raka, n lansai nu,
 kata vu kasukpa mu
 n katsukpa kadanshi ka nu ba.
- 11 N sokongu ta kadanshi ka nu a kadu ka va,
 adama a na kata
 n ya'anka wu unushi ba.
- 12 Vuza vu unasingai da vi, avu Vuzavagudu,
 pi'isaka mu ili i na vu dansai.
- 13 N una u va u da n kecei
 afada a na vu nekei tsu raka.

- 14 Mi ta a mazanga mo
kutono kadanshi ka nu,
tsu na vuma u ci ya'an mazanga
ma kuciya udukuyan wa abundai.
- 15 Mi ta a kuka kusheshe,
a ukuna wi ili i kutono i nu,
kata n zuwaka n uye u nu.
- 16 Mi ta a mazanga
n ili i na vu dansai,
mi a kucinukpa n kadanshi ka nu ba.

Mazanga a wila u Vuzavagudu

- 17 Ya'an ka kagbashi ka nu kasingai,
adama a na u ciya wuma,
u kutono kadanshi ka nu.
- 18 Bayuwa aashi a va,
adama a na me ene,
ili i mereve i gbagba'in
a katsuma ka wila u nu.
- 19 Mpa komoci ka'a aduniyan,
kata vu sokongu ku mu
kadanshi ka nu ba.
- 20 Ili i na n la'i n kuciga kau a makyan dem
dada n tono afada a nu.
- 21 Vu tsu barangu ta aza a ugbamukaci,
ele na a katsukpai kadanshi nu.
- 22 Uta ka mu o kugoyi ku le n aradi ele,
adama a na n tono ta ili i na vu dansai.
- 23 Ko a na wo okpoi
aza o tsugono a gaba ta kaci,
a kulanga mu kula,
kagbashi ka nu ki ta
e kusheshe ili i na vu dansai.
- 24 Mayun, n tsu pana ta
uyo'o u kadanshi ka nu,
ke ci neke mu ta odoki.

Uzuwi u ka du o kutono wila u Vuzavagudu

- 25 Mi ta iva'in makpaba a kubuta,
wawa wuma u va
tsu kadanshi ka nu.
- 26 Ana n tonokoi nu ukuna u va
da vu ushuki mu,
pi'isaka mu ili i na vu dansai.
- 27 Banka mu n yeve ili i kutono i nu,
kata n yongo a kucibasa
n ulinga wi ili mereve i nu.
- 28 Ka du ka va ka kula ta
adama a unambukatsuma,
zuwa mu n tsurukpa
tsu kadanshi ka nu.
- 29 Ere mu a uye wa a'uwa,

- ya'an n ciya kasingai a wila u nu.
 30 N zagba ta uye u mariki,
 n zuwa ta kaɗu ka va
 a ubuta wa afada a nu.
 31 Vuzavaguɗu, n kana ta
 kadanshi nu gbagu,
 kata vu kasukpa mu
 n ya'an wono ba.
 32 N iladi i da, mi o kutono
 kadanshi ka nu,
 adama a na vu zuwa ta
 kaɗu ka va ko yongo bari.

Avasa adama e kuyeve ku wila u Vuzavaguɗu

- 33 Vuzavaguɗu, pi'isaka mu
 ili i na vu dansai,
 kata n tono i da ko wannai.
 34 Neke mu kuyeve,
 adama a na n tono wila u nu,
 kata ta na n tono u da
 n kaɗu ka va dem.
 35 Tono nu mpa n tsu uye u kadanshi ka nu,
 adama a na ta de
 mi a kuciya mazanga.
 36 Zuwa kaɗu ka va,
 a ubuta u kutono kadanshi ka nu,
 ba a ubuta u kulansa
 ku udukuyan ba.
 37 Takpa ashi a va
 a ubuta wu ili i kavama,
 ere wuma u va tsu kadanshi ka nu.
 38 Shatangu kadanshi ka nu,
 u kagbashi ka nu,
 u na vu ya'ankai
 aza a na e nekei nu tsugbayin.
 39 Takpa ka mu wono u na
 mi a kupana wovon,
 adama a na afada a nu ili i singai i da.
 40 Mpa da na a mali mi ili i kutono i nu,
 ere mu a katsuma ku usubi u nu.

Kuneke katsura a wila u Vuzavaguɗu

- 41 Vuzavaguɗu, ya'an
 ucigi u nu u na u tsu saba'a ba
 u tawa wa va,
 wishu u nu kpamu u tawa tsu uzuwakpani u nu,
 42 kata n ciya ili i na n ku ushuku
 vuza na wi a kushika mu,
 adama a na n zuwaka ta
 kadanshi ka nu katsura.
 43 Kata vu takpa kadanshi
 ka mariki a una u va ba,

- adama a na a afada a nu u da n kedei apa'a.
- 44 Mi ta o kutono wila u nu
a makyan dem, ko wannai,
- 45 kata n ya'an nwalu n va bari,
adama a na mi ta
a kulansa ili i kutono i nu.
- 46 Mi ta a kudansa ukuna
u kadanshi u nu e kelime ko ngono,
mi ta na a kupana wono ba.
- 47 Adama a na n tsu pana ta
uyo'o u kadanshi ka nu,
adama a na n ciga ta u da.
- 48 Mi ta e kuneke kadanshi ka nu tsugbayin,
adama a na n ciga ta ka'a,
kpamu kata n ka na kusheshe a ili i na vu dansai.

Kuzuwa kadu a wila u Vuzavagudu

- 49 Ciba n kadanshi ka na
vu ya'ankai kagbashi ka nu,
adama a na vu zuwa mu ta n kedei apa'a.
- 50 Mazanga ma va a katsuma ka atakaci
daa uzuwakpani u nu
u tsu ere ta wuma u va.
- 51 Aza a ugbamukaci a ya'anka mu ta ulami,
ama n vadalukpuka wila u nu kucina ba.
- 52 N cibai n afada a Vuzavagudu,
da n ciyai uneki u kadanshi.
- 53 Wupa u tsu kana mu ta kau
adama a uma a gbani-gbani,
aza a na a kasukpai wila u nu.
- 54 Ili i kutono i nu
yo okpo mu ta ishipa,
a kpa'a ku na mi o limoci.
- 55 Vuzavagudu, n ciba ta n kula ku nu n kayin,
mi ta ta na o kutono wila u nu.
- 56 Nava daa n kiwanai kuya'ansa,
adama a na n zuwaka ta n ili i kutono i nu.

Uneki u kaci a wila u Vuzavagudu

- 57 Vuzavagudu da upecu u va,
n ya'an ta uzuwakpani
n tonon kadanshi ka nu
- 58 N lansa wu ta n kadu ka va dem,
ya'an n ciya mapasa ma singai
tsu na vu ya'in kadanshi.
- 59 N co'oko ta n uye u va,
da n kpatalai n tonoi kadanshi ka nu.
- 60 Da n dakakai n langasa makyan ba,
n tonoi kadanshi ka nu.
- 61 Uma a gbani-gbani
a shiya mu ta n awin,
ama n cinukpa n wila u nu ba.

- 62 Kayin ke pece baci n tsu danga ta n cikpa wu,
adama afada a usubi a nu.
- 63 Mpa kaja'a ka'a u yaba dem
na wi a kupana wovon u nu,
n aza na a zuwakai n ili i kutono i nu.
- 64 Vuzavagudu, ucigi u nu
u na u tsu saba'a ba
u shana ta aduniyan raka,
pi'isaka mu ili i na vu dansai.

Uga'in u wila u Vuzavagudu

- 65 Vuzavagudu, vu ya'an ka ta kagbashi ka nu kasingai,
tsu na vu ya'in kadanshi.
- 66 Pi'isaka mu n yeve afada asingai,
adama a na n neke ta katsura
a kadanshi ka nu.
- 67 Kafu vu takacika mu, n nusa ta de,
ama gogo na n tonon ta kadanshi ka nu.
- 68 Avu vuza singai da,
kpamu vi ya'an ta kasingai,
pi'isaka mu ili i na vu dansai.
- 69 Aza a ugbamukaci i ta
a kudansa a'uwa adama a va,
n zuwaka ta n ili i kutono
i nu n ka du ka va raka.
- 70 Adu ele a kpanduku ta,
ama mpa mi ta
a mazanga n wila u nu.
- 71 Uga'an ta a na n takacikai,
adama a na m pi'isa ili i na vu dansai.
- 72 Wila wu una u nu u la'aka mu ta,
n akpan a azanariya n azurufa.

Mariki ma wila u Vuzavagudu

- 73 Ekiye a nu a da a ya'in mu
o fobusoi mu,
neke mu kuyeve, adama a na
m pi'isa kadanshi ka nu.
- 74 Aza a na i a kupana wovon u nu
ya'an ene mu kata a ya'an mazanga,
adama a na n kede ta
apa'a a kadanshi ka nu.
- 75 Vuzavagudu, n yeve ta
wila u nu derere da,
kpamu a katsuma ka mariki ka nu
da vu ya'ankai mu afada a usubi.
- 76 Ya'an ucigi u nu
u na u tsu saba'a ba,
u neke mu utsura u ka du,
tsu na vu danai kagbashi ka nu,
- 77 Ya'an vu sa'a mu, adama a na n yongo n wuma,
adama a na mi ta a mazanga n wila u nu.

- 78 Ya'an aza a ugbamukaci a ya'an wono,
 adama a ka gbani-gbani ka na
 a ya'ankai mu ko unushi,
 ama mi ta e kusheshe a ukuna
 wi ili i na vu dansai.
 79 Ya'an aza a na i
 a kupana wovon u nu,
 o bono wa va,
 ele na e yevei kadanshi ka nu.
 80 Ya'an kaḍu ka va ko yongo ko unushi
 a ukuna wi ili i na vu dansai,
 adama a na kaṭa mo okpo n wono ba.

Avasa a kulansa wishi

- 81 Vuzavagudu, wuma u va wi ta a mali kau
 a kulansa wishi u nu,
 n kede ta apa'a a kadanshi ka nu.
 82 Ashi a va a gala ta
 a kuvana uzuwakpani u nu,
 da n danai,
 <<Wannai dai va kuneke mu kadanshi?>>
 83 Adama a na mo okpo ta
 tsu kedele ku ukpan ka na a saki a kanga,
 dem n nannai n cinukpa
 n ili i na vu dansai ba.
 84 Ali n wannai dai kagbashi ka nu
 ka kulya'a kelime n kugbama asuvu?
 Wannai dai va kuya'anka aza a na
 i a kutakacika mu afada?
 85 Aza a ugbamukaci a gava ka mu ta kpenle
 adama a na n yikpa punu,
 o tonon wila u nu ba.
 86 Kadanshi ka nu raka
 ili i kuzuwaka katsura ka'a,
 banka mu, irala i va i takacika mu ta ko unushi,
 87 Kenu da ubuwai o kotso nu mpa aduniyan,
 ama mpa n kasukpa ili i kutono i nu ba.
 88 Adama a ucigi u nu u
 na u tsu saba'a ba,
 wawa wuma u va,
 kaṭa n tonon kadanshi ka una u nu.

Uneke u kaḍu a wila u Vuzavagudu

- 89 Vuzavagudu, kadanshi ka nu
 ki ta lo ko wannai,
 ka shamgba ta n utsura gadi.
 90 Mariki ma nu a tsukaya a kubana tsukaya raka,
 vu shikpai aduniyan
 da tana a da ashambai mayin.
 91 Ili raka yi ta lo ali n gogo na
 adama afada a nu,
 adama a na ili raka
 agbashi a nu a da.

- 92 Ishi ba ci n ciya mazanga
 a wila u nu ba,
 mi ishi ta a ku kuwa
 a katsuma ka atakaci a va.
- 93 Mi a ku cinukpa n ili i kutono i nu ba,
 adama a i da, da vu erei wuma u va.
- 94 Wawa mu, adama a na mpa wa nu u da mi,
 n lansa ta ili i kutono i nu.
- 95 Uma a gbani-gbani
 i ta a kuvana una mu,
 ama n ciba ta n kadanshi ka nu.
- 96 N zuwaka ta a na ko ili,
 yi lo o kuyongo ko wannai ba,
 ama kadanshi ka nu ki n uteku ba.

Ucigi u wila u Vuzavagudu

- 97 Tsu na n cigai wila u nu,
 n tsu kana ta kusheshe
 ku u da kanna dem.
- 98 Kadanshi ka nu ka zuwa mu ta
 n ciyai ugboji n la'i irala i va,
 adama a na makyan dem
 ka'a ki ta nu mpa.
- 99 N ciya ta kuyeve n la'i nlum n va raka,
 adama a na mi ta e kusheshe
 a ukuna u kadanshi ka nu.
- 100 N la'a ta nkoshi m gbara-gbara kuyeve,
 adama a na n zuwaka ta
 n ili i kutono i nu.
- 101 N tsu suma ta kuyongo ku gbani-gbani,
 adama a na n tono kadanshi ka nu.
- 102 N vadalukpa ka afada a nu kucina ba,
 adama a na avu da vu pi'isakai mu.
- 103 Uyo'o u kadanshi ka nu a una u va,
 u la'a ta ishigi uyo'o.
- 104 A ubuta wi ili i kutono i nu da n ciyai kuyeve,
 adama a nannai n iwan ta
 uye wa a'uwa raka.

Wila u Vuzavagudu kutashi ku da

- 105 Kadanshi ka nu ki ta
 tsu makuni e ene a va,
 kutashi kpamu a uye u va.
- 106 N kucina ta kpamu ka shamgba ta
 a na ma kuzuwaka
 n afada a usubi u nu.
- 107 Vuzavagudu n takacika ta kau,
 bonoko wuma u va tsu kadanshi ka nu.
- 108 Vuzavagudu isa ili i na n kucinakai nu
 pi'isaka mu afada a nu.
- 109 A makyan dem wuma u va
 wi ta a katsuma ka madaaka,

- ama n cinukpa wilā u nu ba.
 110 Uma a gbani-gbani
 a zuwaka mu tā maza,
 ama n katsukpa a ili i kutono i nu ba.
 111 Ili i na vu dansai
 ili yu ukāni i vā i dā ko wannai,
 ka dāda māzāngā mā kaḍu ka vā.
 112 N co'oko tā
 n ili i na vu dansai ko wannai.

Wilā u Vuzavagudu Matānā ma'a

- 113 N iwan tā uma a unā ure,
 ama n ciga tā wilā u nu.
 114 Avu dā ubutā u kushedeku u vā
 m māragā mā vā,
 n kedē tā apā'a a kadanshi ka nu.
 115 Ya'in dā'angi nu mpa
 aḍā uma a gbani-gbani,
 adama a na n tono
 kadanshi ka Kāshile ka vā.
 116 Neke mu wuma tsu na
 vu ya'in kadanshi,
 adama a na n ciyā wuma,
 kaṭā vu kaṣukpa mu n ya'an wono
 a apā'a a na n kedēi ba.
 117 Kānā mu, adama a na n ciyā wishi.
 N tono ili i na vu dansai ko wannai.
 118 Vu iwan tā aza a na a katsukpai
 ili i na vu dansai,
 adama a na māyānsakā me le gbani dā.
 119 Vu tsu vakangu tā
 uma a gbani-gbani
 aduniyan rākā tsā āshinda,
 dāda i zuwai dā n cigai
 kadanshi ka nu.
 120 Ikyamba i vā i je'e tā
 adama o wovon u nu,
 kpamu mi tā a kupana
 wovon wa afada a nu.

Kutono ku wilā u Vuzavagudu

- 121 N ya'an tā ili yu usubī m mejege,
 kaṭā vu kaṣukpa mu
 ekiye a irala i vā ba.
 122 Kaṣukpa kagbashi ka nu
 ko yongo m mānānā,
 kaṭā vu kaṣukpa aza
 a ugbamukaci o doro mu ba.
 123 Aṣhi a vā a galā tā
 a kuvana wishi u nu,
 n kadanshi ku usubī ka nu.
 124 ya'an ka kagbashi ka nu

- tsu ucigi u nu u na u tsu saba'a ba,
vu pi'isaka mu ili i na vu dansai.
- 125 Mpa kagbashi ka_nu ka'a,
neke mu cico'o,
adama a na n yeve kadanshi ka_nu.
- 126 Vuzavagudu makyan ma ya'an ta
a na va kuya'an ili,
adama a na uma o kodo ta_wila_u nu.
- 127 Adama a na n cigai ta
kadanshi ka_nu ali u la'i azanariya,
u la'i azanariya koci.
- 128 Adama a na kpamu mi ta
a kuzuwaka n ili i kutono i nu mayin,
n iwan ta_ukuna wa a'uwa ra_ka.

Mali mo kutono wila_u Vuzavagudu

- 129 Kadanshi ka_nu ili i mereve i da,
da da i zuwai da n zuwai
kadanshi ka_nu a ka_du ka_va.
- 130 Ku utuka_kadanshi ka_nu
e keteshe ku tsu neke ta_kutashi,
ku tsu neke ta_kuyeve u vuza na wi n kuyeve ba.
- 131 M apukai una_u va_kau,
n kanai ayinviki gadi-gadi,
adama a ucigi u kadanshi ka_nu.
- 132 Kpatala wa_va
vu ya'anka mu kasingai,
tsu na wu untukai vu ya'anka
aza a na a cigai kula ku nu.
- 133 Tono nu nwalu n va tsu na vi ya'in kadanshi,
kata_vu kasukpa ka gbani-gbani ka_ciya_mu ba.
- 134 Shiba_mu ekiye aza o modoruko,
kata_n zuwaka n ili i kutono i nu.
- 135 Ya'an kutashi ku nu ku akana
ashi a kagbashi ka_nu,
kata_vu pi'isaka mu ili i na vu dansai.
- 136 Kujilya a_kutsuwan
a_ashi a_va tsu mini,
adama a na uma o tonono wila_u nu ba.

Mariki ma_wila_u Vuzavagudu

- 137 Vuzavagudu, avu vuza vu usubi da,
afada a_nu kpamu i ta_mejege.
- 138 Kadanshi ka na vu nekei ra_ka, ku usubi ka'a,
kpamu ili i kuzuwaka katsura ka'a.
- 139 Mali ma_va wa_nu
ma takacika mu ta,
adama a na irala i va
i iwan ta_kadanshi ka_nu.
- 140 O kondo ta_kadanshi ka_nu mayin,
kpamu mpa kagbashi ka_nu n ciga ta_ka'a.
- 141 Mpa ili i yoku i da ba, ili i kugoyi,

- ama n cinukpa n ili i kutono i nu ba.
 142 Usubi u nu, usubi u da ko wannai,
 wila u nu mayun da ayin dem.
 143 Mi ta n atakaci
 n unambukatsuma,
 ama kadanshi ka nu ke
 ci neke mu ta mazanga a ka du.
 144 Kadanshi ka nu ki ta mejege ko wannai,
 ke ci neke mu ta kuyeve
 adama a na n ciya wuma.

Avasa a kulansa wishi

- 145 Vuzavagu du, ushuku mu
 n ka du ka va ka'a raka mi a mashi,
 mi ta o kutono ili i na vu dansai.
 146 Mi ta e medevile wa nu, wawa mu!
 Kata n tono kadanshi ka nu.
 147 Kafu kayin ka asa n shika ta a kulansa ubanki
 n kede ta apa'a a kadanshi ka nu.
 148 Kayin raka n lata ba,
 e kusheshe a ukuna wu
 uzuwakpani u Vuzavagu du.
 149 Pana kalakatsu ka va
 adama a ucigi u nu
 u na u tsu saba'a ba,
 ere wuma u va tsu afada a nu.
 150 Aza a gbani-gbani a na
 a takacikai mu,
 a yawa ta devu,
 uma a na i da'angi n wila u nu.
 151 Ama avu Vuzavagu du, vi ta devu,
 kadanshi ka nu kpamu mayun da.
 152 Ali n cau da n yevei a kadanshi ka nu,
 vu zuwa ta ka'a ko wannai.

Ufolu adama a ubanki

- 153 Indana atakaci a va kata vu isa mu,
 adama a na n cinukpa n wila u nu ba.
 154 Shamkpa mu kata vu shiba mu,
 ere mu tsu na vu dansai.
 155 Wishi wi ta da'in n aza agbani-gbani,
 adama a na a lansa e yeve ili i na vu dansai ba.
 156 Vuzavagu du, asuvayali a nu a gbayin a da,
 ere wuma u va tsu afada a nu.
 157 Irala i na yi a kutakacika mu, i ta n abundai,
 ama n katsukpa kadanshi ka nu ba.
 158 Mi indai aza a kavama
 da m panai unata u le,
 adama a na o tono
 kadanshi ka nu ba.
 159 Vuzavagu du lana tsu na
 n cigai ili i kutono i nu,

- ere wuma u va tsu
ucigi u nu u na u tsu saba'a ba.
160 Kadanshi ka nu raka mayun da,
afada a usubi a nu ko wannai da.

Kubonoko ku kaḍu a wila u Vuzavagudu

- 161 Aza o tsugono a kutakacika mu ko unushi,
ama kaḍu ka va ki ta
o wovon u kadanshi ka nu.
162 Mi ta a mazanga n abundai
n kadanshi ka nu,
tsu vuza na u ciyai ucanuku
u gbani n abundai.
163 N kovo ta aza a'uwa,
kpamu n tsu pana ta unata u le,
ama n ciga ta wila u nu.
164 A kanna lakam n ci cikpa wu ta kucindere,
adama afada a usubi u nu.
165 Aza a na a cigai wila u nu
a ciya ta idashi i matana kau,
kpamu ko ili yi lo a kuzuwa le a taḍatsa ba.
166 vuzavagudu, mi ta a kuvana wishi u nu,
mi ta o kutono kadanshi ka nu.
167 N tonon ta kadanshi ka nu,
n ciga ta ka'a n kaḍu ke te.
168 N zuwaka ta
n ili i kutono i nu
n kadanshi ka nu,
adama a na vu yeve ta
ili i na mi a kuya'an raka.

Avasa a kulansa ubanki

- 169 Vuzavagudu, ya'an masshi ma va
ma yawa wa nu
neke mu kuyeve tsu na vu dansai
170 Ya'an ufolu u va u tawa wa nu,
isa mu tsu na vu ya'in kadanshi.
171 Ya'an nlabā ma una u va u cikpa wu,
adama a na vu pi'isaka mu ili i na vu dansai.
172 Ya'an kelentsu ka va ka canana kadanshi ka nu,
adama a na kadanshi ka nu raka ku usubi ka'a.
173 Ya'an kukiye ku nu kuyongo
ufobushi kubanka mu,
adama a na n zagba ta ili i kutono i nu.
174 Vuzavagudu, mi ta a mali ma wishi u nu,
n ci ciya ta mazanga n wila u nu.
175 Kasukpa mu n wuma,
adama a na n cikpa wu,
kpamu ya'an afada a nu a banka mu.
176 M puwanka ta tsu mokyon
ma na ma puwankai.
Lansa kagbashi ka nu

adama a na n cinukpa n kadanshi ka nu ba.

120

Mashi ma kulansa ubanki

Vishipa vu kugadukpa a kubana a ubuta wa aganda.

- ¹ N dekushe ta Vuzavagudu,
ana mi a katsuma ka atakaci,
da tana wu ushuki mu.
- ² Vuzavagudu, wawa wuma u va,
we elentsu aza a uwa
n wa aza o modoruko.
- ³ Yidai u kuya'anka da,
afada e ne a dai u kuya'anka da
ada aza o modoruko?
- ⁴ Wi ta a kutakacika da
n aya'a a lyalya'an o osoji
kobolo n agaruwashi akina.
- ⁵ Ili ya atakaci i da wa a va,
a na mi a idashi a likuci i Mesheku
punu apam e Kedaru.
- ⁶ N geshe ta idashi,
a katsuma ka aza a na a cigai idashi i matana ba.
- ⁷ Mpa vuza vu kuciga idashi i matana i da,
ama n dansa baci,
kata a ya'an ukuna u kudangusa vishili.

121

Vuzavagudu da kabanki ka va

Vishipa vu kugadukpa a kubana a ubuta wa aganda.

- ¹ N dengusai ashi a va a ubon wa aginda me ene,
tedai ubanki u va wi a ku uta?
- ² Ubanki u va wi ta a ku uta
a ubuta u Vuzavagudu,
ayi na u ya'in gadi n idika.
- ³ Wi a ku kasukpa wu vu yikpa ba,
magubi ma nu mi a ku gbadika ba.
- ⁴ Magubi ma aza a Israila
ma tsu gbadika ko u lata ba.
- ⁵ Vuzavagudu da ke eri ka nu,
Vuzavagudu kulu ku da wa nu.
- ⁶ Vi o kuso'o kanna ba,
ko kutashi ku wotoi n kayin ba.
- ⁷ Vuzavagudu wi ta e ku ere wu
a ka gbani-gbani dem,
wi ta a ku lana wuma u nu.
- ⁸ Vuzavagudu wi ta e ku ere
ku uwa ku nu n ku uta ku nu,
gogo na a kubana ko wannai.

122

Vishipa adama a Urushelima

Ishipa i kugadukpa a kubana a ubuta wa aganda. Vishipa vu Dawuda.

- ¹ N ya'an ta mazanga ana a danai mu,
 <<Ya'an tsu bana A'isa a gbayin a Vuzavaguđu.>>
- ² A_tsu da na ci yawai,
 ci ta kashani a utsutsu u Urishelima.
- ³ A ma'a ta Urishelima tsu likuci i na
 yi ugbabi a ubuta u te,
- ⁴ ubuta u na kumaci kakau ku tsu bana,
 kumaci ki Isaraila,
 adama a na a cikpa Vuzavaguđu,
 tsu na e nekei aza a Isaraila kadanshi.
- ⁵ Adama a na ta de akuba afada i,
 akuba o tsugono tsu kpa'a ku Dawuda.
- ⁶ Ya'ankai Urushelima avasa a matana,
 <<Ya'an aza na a cigai nu
 a ciya ulya'i u kelime.
- ⁷ Ya'an matana mo yongo a Urushelima,
 idashi i matana kpamu
 e efeku o tsugono a nu.>>
- ⁸ Adama aja'a a va n aza a va,
 n danai Urishelima, <<Matana mo yongo n avu.>>
- ⁹ Adama a kpa'a ku Vuzavaguđu Kashile ka tsu,
 mi ta avasa vu lya'a kelime.

123

Maashi ma asuvayali

- Vishipa vu kugadukpa a kubana a ubuta wa aganda.
- ¹ Vuzavaguđu, wa nu da n zuwai ashi,
 gadi a ubuta u na vi o tsugono.
- ² Tsu na ashi a agbashi i
 a ku inda vuza kpa'a vu le
 tsu na ashi kagbashi ka vuka ki
 a ku inda vuzagbayin vu ni,
 ta ashi a tsu i nannai u Vuzavaguđu Kashile ka tsu,
 ali a makyan ma na u panai asuvayali a tsu.
- ³ Pana asuvayali a tsu Vuzavaguđu,
 pana asuvayali,
 adama a na kugoyi ka, ku yawa tsu ta.
- ⁴ Aza a uciyi e geshe ta o kugoyo tsu,
 aza a gbani-gbani n ugbamukaci
 o goyo tsu ta.

124

Kashile ka'a kawawi ka uma a ni

- Vishipa vu kugadukpa a kubana a ubuta wa aganda. Vishipa vu Dawuda.
- ¹ Ishi baci Vuzavaguđu wi kobolo n atsu ba,
 yida'i yi ishi a kuciya tsu?
 Ya'an Isaraila a dana.
- ² Ishi baci Vuzavaguđu wi kobolo n atsu ba,
 ana uma a tukai tsu n vishili,
- ³ ishi o kusodongu tsu n wuma

- a makyan ma nanlo,
 adama asuvusufukpi a na i a kuya'an n atsu.
⁴ Ishi a kupurangu tsu n wupa tsu mini ma na ma ayai,
 mini ma, mi ishi a kulya'a tsu,
⁵ mini mi iladi mi ishi a kulya'a tsu raka.
⁶ Ucikpi u Vuzavaguđu,
 ana u kasukpai irala i tsu i lya'i tsu ba.
⁷ Tsu la'akai tsu manunu a maza ma vuza kutambu,
 maza ma, ma kasai da tsu la'akai.
⁸ Ubanki u tsu wi ta a ku uta u Vuzavaguđu,
 ayi na u ya'in gadi n idika.

125

Kashile ki ta e ku ere uma a ni

- Vishipa vu kugadukpa a kubana a ubuta wa aganda.
¹ Aza a na a zuwai katsura ke le u Vuzavaguđu,
 i ta tsu kusan ku gbayin ku Sihiyona,
 ku na ku tsu kugbada ba,
 ki ta lo ko wannai.
² Tsu na nsansa m gbagba'in
 mi ukara'i n Urushelima,
 ta feu Vuzavaguđu
 u kanzai uma a ni nannai,
 gogo na a kubana ko wannai.
³ Aza a gbani-gbani i a kulya'a tsugono
 a idika i uma a Kashile ba,
 da baci a lya'i tsugono,
 yoku ba uma a Kashile a feu i ta a ku nusa.
⁴ Vuzavaguđu, ya'anka aza a usubi kasingai,
 ele na i o kutono wila u nu.
⁵ Ama aza a na a vadalukpai
 o tonoi uye u gbani-gbani,
 ya'an Vuzavaguđu wu utuka le
 kobolo n aza a gbani-gbani.

Ya'an matana mo yongo n aza a Isaraila.

126

Vishipa va aza a na a utai a ubuta u tsugbashi

- Vishipa vu kugadukpa a kubana a ubuta wa aganda.
¹ Ana Vuzavaguđu u bonokoi tsu
 n unasingai u tsu,
 atsu na ci o kubono a Sihiyona,
 da wo okpoi tsu tsa alatani.
² Da tsu bosoi izoshi,
 ci ya'in ishipa i mazanga.
 Da uduniyan u yoku u danai,
 <<Vuzavaguđu u ya'anka le ta ili i gbayin.>>
³ E mayun da, Vuzavaguđu u ya'anka tsu ta ili i gbagba'in,
 da tana ci shanai m mazanga.
⁴ Avu Vuzavaguđu,

bonoko tsu n tsugbayin tsu tsu
tsu na o ci yo'o mini ma utsura
a idika i na yi ishi i dekpei.

⁵ Aza a na i a vica'a m mashi,
i ta a kuya'an vikya'a m mazanga.

⁶ Ayi na wu utai m mashi
ucaniki n icu'u i vica'a,
wi ta o kubono n vishipa vu mazanga.
ucaniki nu ntaka mi ili i kashina.

127

Ucikpi u kasingai ka Kashile

Vishipa vu kugadukpa a kubana a ubuta wa aganda. Vishipa vu Sulemanu.

¹ Vuzavagudu da baci u ma'in kpa'a ba,
ulinga wa aza a kuma'a gbani da.

Vuzavagudu da baci we erei likuci ba,
gbani da a zuwa aza a kindi.

² Gbani da i ci danga n usana kali-kali
yi kpamu o kubono a kpa'a gaba ba,
yi atakaci adama a ilikulya'a.

Adama a na u tsu zuwa ta
aza na u cigai a uvuka mayin.

³ Mayun, muku mo olobo kune'e ku da,
a ubuta u Vuzavagudu,
muku katsupu ka'a wa ni.

⁴ Tsa aya'a ekiye o kosoji,
nannai da muku mo olobo n na
a matsakai vuza a ayin a utsura u ni.

⁵ Vuza vu mazanga da,
ayi na majiki ma ni
ma shanai tukpa n ele.

Wi a kuya'an wono ba,
a makyan ma na wi a vishili n irala i ni,
n ubuta u kobolo, a utsutsu u likuci.

128

Unasingai wa aza a ukuna u mayun

Vishipa vu kugadukpa a kubana a ubuta wa aganda.

¹ Aza a mazanga a da raka
aza a na i a kupana wovon u Vuzavagudu,
aza a na i a nwalu a uye u ni.

² Vi ta a kulya'a mele ma ulinga ma nu,
m mazanga n kasingai
i ta o ko okpo wa nu.

³ Vuka vu nu vi ta o ko okpo
tsu madanga mi itacishi ma limata a kpa'a ku nu,
muku n nu kpamu tsu n ndanga n zaitu
ukara'i n kirukpa ku nu.

⁴ Nannai da a kuzuwaka vuma unasingai,
vuza na u tsu pana wovon u Vuzavagudu.

⁵ Ya'an Vuzavagudu u zuwaka wu

- unasingai a Sihiyona,
 a ayin a wuma u nu dem
 ya'an vu ene ulya'i u kelime u Urushelima.
⁶ Ya'an vi yongo n wuma,
 vu ene ntsukaya n nu.
 Maṭaṇa mo yongo kobolo n aza a Isaraila.

129

Avasa a kuya'an tsurala ya aza a Isaraila

- Vishipa vu kugaḍukpa a kubana a ubuta wa aganda.
¹ Aḍa aza a Isaraila,
 ya'in n i dansai ukuna u nampa.
 <<Ali bi'i mpa kenu,
 ḍa i a kutakacika mu kau.>>
² <<Ali bi'i mpa kenu, ḍa i a kutakacika mu kau,
 ama a ciya ulya'i wa a va ba.
³ Da a ya'ankai mu muna
 a batsai mu a kucina kau
 o bonokoi ku ḍa
 tsu kashina ka na a nimai.>>
⁴ Ama Vuzavaguḍu vuza kasingai ḍa,
 u wawai mu a ubuta u tsugbashi.
⁵ Ya'an aza a na a iwain Sihiyona raḱa,
 ya'an o bono n wono.
⁶ Ya'an okpo an mita
 ma na mu utai a gaḍi vu kukpa'a,
 ma ci dekpe ta kafu mo gbonguro,
⁷ ma na ma ci shana ureci
 u kukiye ku vuza vu vikya ba,
 ko ekiye aza o kubolongu ntaḱa ba.
⁸ Kaṭa aza a nwalu a dana ba.
 <<Ya'an unasingai u Vuzavaguḍu
 u yongo a kaci ka ḍa.
 ci ta a ku zuwaka ḍa unasingai
 a kaṭsuma ka kula ku Vuzavaguḍu.>>

130

Maṣhi ma vuza na u shikai unushi u ni

- Vishipa vu kugaḍukpa a kubana a ubuta wa aganda.
¹ Avu Vuzavaguḍu, n deke wu ta
 a kaṭsuma ka atakaci aḅundai a va,
² Avu Vuzavaguḍu, pana maṣhi ma va,
 zuwa atsuvu, vu pana kaḱaḱatsu ka va,
 ka kulansa ubanki.
³ Avu Vuzavaguḍu,
 vi baci e kukece unushi u tsu,
 yayi wa ku shamgba?
⁴ Ama vu tsu cinukpaka ta uma unushi,
 adama a na a pana wovon u nu.
⁵ N zuwa ta kaḍu ka va u Vuzavaguḍu,
 wuma uva wa ni ḍa u ḍa wi,
 kpamu a kadanshi ka ni ka n zuwai kaḍu ka va.

- ⁶ Wuma u va wi ta a mali ma Vuzavaguđu
 ali u la'a tsu na aza a kindi
 a ci ya'an mali ma na ene usana.
 mayun, u la'a ta tsu na aza a kindi
 a ci ya'an mali ma na ene usana.
- ⁷ Avu Isaraila, zuwa katsura u Vuzavaguđu,
 adama a na a ubuta u Vuzavaguđu
 ucigi wi ta lo,
 a ubuta u ni kpamu wishi wi ta lo.
- ⁸ Ayi tana wi ta a ku wawa aza a Isaraila
 a katsuma ku unushi u le dem.

131

Vishipa vu ku zuwa katsura u Kashile

Vishipa vu kugadukpa a kubana a ubuta wa aganda. Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Vuzavaguđu,
 mpa vuza vu aradi da ba,
 mi tana feu n ugbamukaci ba,
 ili i bura mu n ukuna u gbagba'in ba,
 ko kpamu i na i la'i utsura u va ba.
- ² Ama mpa, n kana ta kadu ka va,
 n va'anka ta n ka'a,
 an maku me kenu ma na a kasai mani,
 an maku me kenu ekiye anaku a ni,
 ta kadu ka va ki idashi nannai.
- ³ Avu Isaraila, zuwa kadu ka nu u Vuzavaguđu,
 gogo na a kubana ko wannai.

132

Vishipa adama a likuci i Dawuda

Vishipa vu kugadukpa a kubana a ubuta wa aganda.

- ¹ Vuzavaguđu,
 ciba n Dawuda,
 n tsu na u lulukpai a katsuma ka atakaci a ni.
- ² Ciba n tsu na u kucinakai Vuzavaguđu,
 n akucina a ni u Mala'imili ma Yakubu, u danai,
- ³ <<Mpa mi a kubana a kpa'a ba,
 ko n vaku a kajiba ka va ba,
- ⁴ mi a ku kasukpa ashi a va a yimbatsaka ba,
 mi e kuneke agala ashi a va wuvuki ba,
- ⁵ ali n lansaƙa Vuzavaguđu ubuta,
 ubuta wi idashi adama a Mala'imili ma Yakubu.>>
- ⁶ Danna tsu panai arabali, a danai,
 akpati vu uzuwakpani vi ta a Efarata,
 da ci cinai vu da apulaka a Kiriyatu-jerimu.
- ⁷ Da tsu danai,
 <<Ya'an tsu bana a ubuta wi idashi i Vuzavaguđu,
 ya'an tsu kudangu e kelime ka ni.>>
- ⁸ Vuzavaguđu,
 danga vu bana ubuta u kuvuka u nu,
 avu n akpati vu uzuwakpani a utsura a nu.

- 9 Ya'an anan ganu a nu
 a ya'an ukuna wu usubi,
 Ya'an ncigi n nu
 n dangusa alakatsu
 a canana ishipa i mazanga.
 10 Adama a kagbashi ka nu Dawuda,
 ka ta vu kpatala ashi a nu
 u vuza na vu erengi ba.
 11 Vuzavagudu u ya'an ka ta Dawuda
 uzuwakpani u mariki,
 uzuwakpani u na u kukotso ba, u danai,
 <<Vuza te a katsuma ka muku mo olobo n nu,
 da n kuzuwa a kakuba ko tsugono tsu nu.
 12 Da baci muku mo olobo n nu
 n tonoi uzuwakpani u va,
 n kadanshi ka va ka na m pi'isakai le,
 muku mo olobo ma feu
 i ta a kudangu
 a kakuba ko tsugono tsu nu ko wannai.>>
 13 Adama a na Vuzavagudu
 u zagba ta Sihiyona,
 u ya'in mali ma na wo okpo yi
 ubuta wi idashi i ni.
 14 U danai,
 <<Na va kpa'a ku kuvuka ku va ku da ko wannai,
 ta punu ma ku dangi
 adama a na mi ta a mali ma ku da.
 15 Mi ta a kuzuwaka Sihiyona unasingai n ili bari
 aza a unambi i ta a kucuwa n ilikulya'a.
 16 Mi ta a kuzuwa anan Ganu a ni a dana,
 mi ta a ku wawa uma
 uma a va kpamu i ta a kucanana ishipa,
 a dangusa alakatsu e le adama a mazanga.
 17 Ta punu n kuzuwa vuza te
 a katsuma ka ntsukaya n Dawuda
 wo okpo mogono ma gbayin,
 ta punu kpamu n kuzuwa tsugono tsu mazagbi
 ci lya'a kelime ko wannai.
 18 Mi ta a kuzuwa irala i ni yi okpo n wono,
 ama tsugono ci ni ci ta
 a kulya'a kelime ci shamgba mayin.>>

133

Ishipa i kugadukpa a kubana a ubuta wa aganda. Vishipa vu Dawuda.

- 1 Mayun, ili i singai i da m mazanga kpamu
 uma a dangi kobolo an vuza te.
 2 Wi ta an mani'in me kerengu ma singai,
 ma na mi e kuyene a kucipa
 a gadi vu kaci ka Haruna
 a kutawa a ntsaka n ni,
 ali a kubana e kudeku ku motogu ma ni.
 3 Wi ta an ciza tsu Hamon
 tsu na ci e kuyene a kucipa

a gadi vu kusan ku Sihiyona,
adama a na ta de Vuzavaguḍu u ya'in
uzuwakpani wu unaṣingai u ni,
wuma u ko wannai.

134

Ishipa i kugaḍukpa a kubana a ubuta wa aganda.

- ¹ Cikpai Vuzavaguḍu,
aḍa agbashi Vuzavaguḍu raḁa,
aḍa na yi a kuya'anka yi aganda
a kpa'a ku Vuzavaguḍu n kayin.
- ² Dangusai ekiye a ḁa
a kubana a ubuta u cida,
i cikpa Vuzavaguḍu.
- ³ Ya'an Vuzavaguḍu
ayi na u ya'in gadi n idika
u zuwaka ḁa unaṣingai a Sihiyona.

135

- ¹ Cikpai Vuzavaguḍu,
cikpai kula ku Vuzavaguḍu,
cikpai ni, aḍa agbashi a Vuzavaguḍu,
- ² aḍa na yi aganda a kpa'a ku Vuzavaguḍu,
a ulanga u kpa'a ku Kaṣhile ka tsu.
- ³ Cikpai Vuzavaguḍu,
adama a na Vuzavaguḍu
vuza kasingai ḁa.
Cananai vishipa adama a kula ku ni,
adama a na nannai va u ga'an ta.
- ⁴ Vuzavaguḍu u zagba ka ta kaḁi ka ni Yakubu,
Isaraila tana wo okpo ta upecu u singai u ni.
- ⁵ Adama a na n yeve ta
Vuzavaguḍu vuza gbayin ḁa,
Vuzavaguḍu vu tsu u la'a ta aṁali dem.
- ⁶ Ili i na Vuzavaguḍu u cikalai dem
i ḁaḁa u ci ya'an,
ko de gadi ko a idika,
punu a mala ko a ḁaka vu ugayi u mini dem.
- ⁷ Ayi ḁa u tsu dangusa eleshu a uteku wa aduniyan,
u tsu suku ta kutashi m mini,
kaṁa wu utuka n wunlai a anu a kuzuwa a ni.
- ⁸ Ayi ḁa wu unai muku mu ugiti mi idika i Masar,
muku mu ugiti n uma m mu nnama
- ⁹ U suki iyoci n ili i mereve
a kaṁsuma ka ḁa a Masar
u Firi'auna n agbashi a ni raḁa.
- ¹⁰ Wu unai uduniyan wa abundai,
ḁa wu unai ngono m gbagba'in.
- ¹¹ Sihon mogono ma aza a Amoriya,
n Ogu, mogono ma Bashan
n tsugono tsu Kana'ana raḁa,

- 12 *da* u nekei *idika* i le *tsu* ili *yu* *ukani*,
 ili *yu* *ukani* wa aza a Isaraila.
- 13 Vuzavagudu, kula ku nu ko wannai *da*,
 kula ku nu ili kuciba i *da*
 tsukaya a kubana a tsukaya.
- 14 Adama a na Vuzavagudu,
 wi *ta* o kuyotsongu uma *a* *ni*
 a na i n unushi ba,
 kata u sa'a agbashi *a* *ni*.
- 15 *Amali* a uduniyan wa,
 azurufa a *da* n azanariya,
 a na uma a ya'in n ekiye e le.
- 16 I *ta* n una, ama a *tsu* dansa ba,
 i *ta* n ashi, ama e ci ene ba.
- 17 I *ta* n atsuvu, ama a *tsu* pana ba,
 a ci yinvuka ba.
- 18 Aza a na a ya'in le i *ta* o ko okpo ci le
 aza a na e nekei katsura ke le we le,
 i *ta* o ko okpo ci le,
- 19 Cikapai Vuzavagudu kpa'a ki Isaraila,
 cikpai Vuzavagudu kpa'a ku Haruna.
- 20 Cikapai Vuzavagudu kpa'a ku Levi,
 ada na yi a kupana wovon u Vuzavagudu,
 cikpai Vuzavagudu.
- 21 Unasingai u *da* u Vuzavagudu a Sihiyona
 ayi na wi idashi a Urishelima.
 Cikpa Vuzavagudu.

136

Ishipa i kucikpa Kashile Mala'imili

- 1 Cikapai Vuzavagudu.
 adama a na ayi vuza kasingai *da*,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- 2 Cikapai Kashile
 ayi na u la'i *amali* dem.
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- 3 Cikapai Vuzavagudu,
 ayi na u la'i *amali* dem,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- 4 ayi *da* koci u ci ya'an
 ili i mereve i gbagba'in,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- 5 ayi na n kuyeve ku ni *da* u ya'in gadi,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- 6 ayi na u zuwai aduniyan
 a gadi vu mini mu ugavi,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- 7 ayi na u ya'in kutashi ku gbagba'in,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- 8 kanna adama a na ka lya'a

- tsugono tsu kanna,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ⁹ wotoi n azangata adama a na
 a lya'a tsugono tsu kayin,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ¹⁰ ayi da wu unai muku mu ugiti ma aza a Masar,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ¹¹ wu utukaj aza a Isaraila a katsuma ke le
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ¹² n kukiye ku utsura n ili i mereve,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ¹³ ayi na u pecei mala ma shili ugboku ure,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ¹⁴ u tonoi n aza a Isaraila a walai e mere ma ni,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ¹⁵ ama da u ni'watangi Firi'auna
 n osoji a ni a mala ma shili,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ¹⁶ ayi na u tonoi n uma a ni e meremune,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ¹⁷ ayi na u lapai ngono m gbagba'in,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ¹⁸ da wu unai ngono m gbagba'in,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ¹⁹ Sihon, mogono ma aza a Amoriya,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ²⁰ n Ogu, mogono ma Bashan,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ²¹ U nekei idika i le ci iliyukani,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ²² iliyukani u kagbashi ka ni Isaraila,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ²³ ayi na u cinukpai n atsu ba
 a makyan ma na a lya'i tsu.
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ²⁴ Wi isai tsu e ekiye a Irala i tsu,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ²⁵ ayi na u ci neke ili i wuma raka ilikulya'a,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.
- ²⁶ Cikpai Kashile ka gadi,
Ucigi u ni u na u tsu saba'a ba wi ta lo ko wannai.

137

Maashi ma aza a Isaraila a idika i tsugbashi

- ¹ Akina e nyeneke m Babila,
 ta de tsu dasangi ci shikaj,
 a na ci cibai n Sihiyona.
- ² A gadi vu a nsabu a ndanga,
 ta de tsu sabangi omolu u tsu,
- ³ adama a na ta de aza a na a kanai tsu,
 a zuwai tsu ishipa,

- a danai ci ya'an ka le ishipa.
 Aza a na a tsu takacika tsu a danai,
 ci ya'an ka le ishipa i mazanga,
 a danai, <<Ya'ankai tsu vishipa
 vi te a katsama ki ishipa i Sihiyona.>>
⁴ Nini dai tsa kucanana vishipa vu Vuzavagudu
 a idika yo omoci?
⁵ N cinukpa baci n avu Urushelima,
 ya'an kukiye ku usingai ku va
 ku cinukpa n kufuda ku ni.
⁶ Ya'an kelentsu ka va ka pada
 a kalakpani ku una u va,
 da baci n cibai n avu ba,
 n ciga baci Urushelima
 u la'i ili i na ya kuzuwa mu mazanga ba.
⁷ Vuzavagudu, ciba n unushi
 wa aza a Edom
 a kanna ka na Urishelima u yikpai.
 Orukpoi a danai,
 <<A fadai, a fadai,
 ali a kubana a kumi'i ku ni.>>
⁸ Avu Babila,
 idika i munuka.
 Vuza vu unasingai da
 vuza na u kuya'an ka wu,
 tsu na vu ya'ankai tsu.
⁹ Vuza vu unasingai da
 ayi na wu isai nrebu n nu
 u basangi le atali.

138

Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Vuzavagudu, mi ta a kucikpa wu,
 n ka du ka va dem,
 mi ta a kucanana vishipa
 n cikpa wu e kelime ka amali.
² Mi ta a kudangu a ku inda A'isa a gbayin a nu,
 n cikpa kula ku nu
 adama ucigi u nu
 u na u tsu saba'a ba m mariki ma nu,
 adama a na vu neke ta
 kula ku nu n kadanshi ka nu
 tsugbayin a la'i ili dem.
³ Kanna ka na n dekei nu,
 vu ushuku mu ta,
 vu nekei mu utsura u ka du n utsura.
⁴ Vuzavagudu, ya'an ngono ma aduniyan raka n cikpa wu,
 a makyan ma na a panai kadanshi ka nu.
⁵ Ya'an a canana ishipa
 adama a uye u Vuzavagudu,
 adama a na tsugbayin tsu Vuzavagudu
 tsu gbangam tsu da.
⁶ Ko a na wo okpoi Vuzavagudu wi ta de gadi,

u tsu zuwaka ta aza a na o goyoi ka ci ke le,
 ama u tsu yeve ta
 aza a ugbamukaci e le da'in.
 7 Ko da baci mi a katsuma ka atakaci,
 vi ta e ku ere wuma u va.
 vi shilika n irala i va i na yi a wupa nu mpa
 vi tana a ku wawa mu n utsura u nu.
 8 Vuzavagu du wi ta a kushatangu kusheshe ku ni wa a va.
 Vuzavagu du,
 ucigi u nu u na u tsu saba'a ba
 wi ta lo ko wannai.
 Kata vu kasukpa ulinga we ekiye a nu ba.

139

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda.

1 Vuzavagu du vu lana mu ta,
 kpamu vu yeve ta ko mpa da ya.
 2 Vu yeve ta makyan ma na n dasangi
 m makyan ma na n dangai
 vu tsu yeve ta kusheshe ku va avu da'in.
 3 Vu tsu zuwaka ta n nwalu n va n iva'in i va,
 vu yeve ta ili i na n ci ya'ansa.
 4 Vuzavagu du, kafu kadanshi ka uta una u va,
 vu yeve ta de ka'a dem.
 5 Vu kara'a mu ta a ubuta dem,
 vu zuwai kukiye ku unasingai ku nu a kaci ka va.
 6 Icu'u i kuyeve ku nanlo adama a va
 ku la'a ta utsura u kadanshi,
 ku la'a ta utsura u kuyeve ku va.
 7 Tedai n kubana n katsukpa ayinviki a nu?
 Tedai n kusuma a kubana e kelime ka nu?
 8 N kumba baci gadi ta de vi,
 n vaku baci a ubuta wa ukpisa vi ta de.
 9 N imkpa baci gadi tsu manunu
 n lazai a ubon u kasana,
 ko m banai n telei a ubon u kalivi,
 10 ko de va kukiye ku nu ki ta o kutono nu mpa,
 kukiye ku usingai ku nu ki ta e kureme mu mayin.
 11 Ishi baci mi a kufuda kudana kayimbi ka pala mu,
 kata kutashi ukara'i nu mpa ko okpo kayin,
 12 ko kayimbi feu ki o ko okpo kayimbi wa nu ba,
 kayin ki ta an kutashi ku kanna,
 adama a na kayimbi n kutashi ili i te i da wa nu.
 13 Avu da vu ya'in ili i katsuma i va,
 avu da vu ya'in mu a katsuma ka anaku a va.
 14 N cikpa wu ta,
 adama a tsu na vu ya'in mu,
 ili wovon i da n ili mereve.
 Ulinga u nu ili i mereve i da,
 n yeve ta n ka nanlo mayin.
 15 Etele a ikyamba a va,
 i usokongi wa a nu ba,
 ana a ya'in mu usokongi,

- ana a ya'in mu a kayimbi.
¹⁶ Vu ene mu ta kafu a matsa mu
 ayin a na a zuwakai mu n kuya'an,
 i ta udani a katagarda ka nu,
 kafu a gita kuya'an vuza te a katsuma ke le.
¹⁷ Kashile yidai a kugisanku
 n kusheshe ku singai ku nu wa va,
 n yidai a kugisanku kabundai ke le.
¹⁸ Mi baci e kukece le,
 i ta a ku la'a kayala abundai.
 ko da baci n jingbai,
 mi ta kobolo n avu.
¹⁹ Kashile, ishi baci va a ku ushuku vu una
 aza a gbani-gbani raka,
 kasukpai mu,
 ada aza a munuka,
²⁰ aza a na i a kadanshi ka gbani-gbani adama a nu,
 irala i nu i na yi a kadanshi ka gbani-gbani.
²¹ Vuzavaguđu, n iwan aza a na a iwain nu ba,
 mi kpamu e ke ne unata wa aza a na i a kuya'anka wu ugbamukaci ba.
²² N iwan le ta n kađu ka va raka-raka,
 irala i va i da n idika le.
²³ Vuzavaguđu, lana mu vi ta e kuyeve kađu ka va,
 kondo mu vi ta e kuyeve kusheshe ku va.
²⁴ Lana ko mi ta n unushi a wuma u va
 ubuta wi ta lo una n nusakai nu,
 kata vu tonu nu mpa a uye u ko wannai.

140

Avasa a kulansa wishi wa aza a gbani-gbani

Kadanshi a kubana u vuza vu kelime vi ishipa: Vishipa vu Dawuda.

- ¹ Vuzavaguđu,
 utaka mu e ekiye a aza a gbani-gbani,
 ere mu e ekiye a aza a na
 a ci dangusa vishili,
² aza a na adu ele i tukpa n kusheshe ku gbani-gbani,
 makyan dem a kudangusa vishili.
³ Elentsu ele an oko o tsukono,
 kadanshi ka na ka tsu uta una u le
 ki ta an tsukono tsu kagbaji.

Kuvuka

- ⁴ Vuzavaguđu utaka mu e ekiye aza a gbani-gbani,
 ere mu e ekiye a aza a na a ci dangusa vishili,
 aza a na o fobusoi a varuku mu.
⁵ Aza aradi azuki mu ayakuru
 a zuwakai mu maza a uye u le,
 adama a na a kana mu.

Kuvuka

- ⁶ Da n danai, Vuzavaguđu,
 <<Avu da Kashile ka va.>>
 Pana mashi ma va, ma kulansa ubanki,
 Vuzavaguđu.
⁷ Vuzavaguđu Kashile

kishi ka va ku utsura,
 ayi na wu erei mu m maraga a kanna ko kuvon.
⁸ Vuzavagudu,
 kata vu neke aza a gbani-gbani
 ili i na a cigai ba,
 kata vu kasukpa a ciya ulya'i e kusheshe ku le ba,
 ta lo a kuya'an aradi.

Kuvuka

⁹ Kata vu kasukpa irala i va i ciya ulya'i ba,
 ya'an ka gbani-gbani ka na
 i a kuya'anka mu ko bono a kaci ke le.
¹⁰ Ya'an agaruwashi akina
 a tsuwanka le aci,
 ya'an a taduku le akina
 punu e kpenle ku ugavi,
 kata o doku ku uta ba.
¹¹ Kata aza a kulangasu a ciya
 katsura a idika ya ba,
 ya'an wunlaj u gbani-gbani
 u tamba aza a na a ci dangusa vishili.
¹² N yeve ta Vuzavagudu
 wi ta a kubanka aza a unambi,
 kata kpamu u ya'anka aza a yali kasingai.
¹³ Mayun aza a mariki
 i ta a kucikpa kula ku nu,
 kata aza a ukuna u mayun adu e le,
 a dasangu e kelime ka nu.

141

Vishipa vu Dawuda.

¹ Vuzavagudu, n deke wu ta,
 tawa gogo'o vu banka mu,
 pana kalakatsu ka va
 a makyan ma na baci n ya'in medevile.
² Ya'an avasa a va okpo
 ci ili i magulani wa nu,
 udangushi we ekiye u va tsa alyuka a kulivi.
³ Vuzavagudu, zuwa mu n kana una u va,
 vu lana nlaba mu una n va.
⁴ Kata vu kasukpa kadu ka va ka ya'an mali,
 ma ka gbani-gbani ba,
 ko n gaba kaci a ka gbani-gbani ke le ba
 vu zuwa mu n yongo n ele a kadiva ke le ba.
⁵ Ya'an vuza vu usubi u barangu mu,
 u dansuka mu n kasingai,
 wi ta o ku okpo mu a danshi a putala ta mani'in a kaci ka va,
 adama a na makyan dem mi ta avasa
 adama a ka gbani-gbani.
⁶ A ayin a na baci a basangi
 azafada e le a katali,
 uma a gbani-gbani i ta e kuyeve
 a na kadanshi ka va mayun da.

- 7 Tsu katali ka na vuma u bosoi,
 da u wacuwai ka'a a idika,
 ta a kutsuwan etele e le,
 nannai a una u kasaun.
- 8 Ama n zuwa ta ashi a va wa nu,
 Vuzavagudu Mala'imili,
 wa nu da n lansa ubuta u kushedeke,
 kata vu kasukpa mu n takacika ba.
- 9 Ere mu a maza ma na a zuwakai mu,
 a maza ma na aza a gbani-gbani azuki.
- 10 Zuwa uma a gbani-gbani a yikpa a maza me le,
 ama ya'an mpa n wala m matana.

142

Vicu'u vu tsuwa'i tsu Dawuda. Avasa a Dawuda a makyan ma na wi a kabatsu.

- 1 Vuzavagudu, wa nu da n shikai kau,
 n dangusai kalakatsu ka va
 u Vuzavagudu u pana asuvayali a va.
- 2 M banka ta m mavura ma va wa ni raka,
 n danai ni atakaci a va.
- 3 Ana utsura u va u kotsoi,
 avu da vu yevei uye u va.
- A uye u na mi a nwalu,
 irala i va i zuwakai mu maza usokongi.
- 4 Lanaku usingai u va kata vu ene,
 ko vuza u zuwaka nu mpa ba.
 mi n ubuta u kushedeke ba,
 ko vuza u lana mu ba.
- 5 Vuzavagudu, n shika ta wa nu,
 n danai, <<Avu da ubuta u kushedeke u va,
 upecu u va a idika ya aza a wuma.>>
- 6 Pana mashi ma va,
 adama a na mi ta a kutakpa asuvu.
- Isa mu ekiye aza a na i a kutakacika mu,
 adama a na a la'a mu ta utsura.
- 7 Utaka mu a kunu ku ugbashi,
 adama a na n cikpa kula ku nu.
- Aza a usubi i ta a kukara'a mu
 adama a na vi ta a kuya'anka mu kasingai kau.

143

Vishipa vu Dawuda.

- 1 Vuzavagudu, pana avasa a va,
 pana mashi ma asuvayali a va,
 avu vuza vu usubi da n vuza vu mariki,
 adama a nannai ushuku mu.
- 2 Kata vu ya'anka kagbashi ka nu afada ba,
 adama a na ko vuza
 wi lo babu u nushi wa nu ba.
- 3 Vurala vu va
 vu guva mu ta,
 u basangi mu a idika,
 u zuwai mu idashi a kayimbi,

- tsa aza a na a kuwai de m megeshe.
- 4 Adama a nannai mi ta
a ukuna u kutakpa kadu,
mi ta a unamgbukatsuma kau.
- 5 N ciba ta n ayin a cau,
n kanai kusheshe a ili i na vu ya'in raka,
n ciba ta n ulinga we ekiye u nu raka.
- 6 N dangusa ta ekiye a va
wa nu a kavasa,
mi ta a kakuli ka nu ci idika i na i cigai mini.
- 7 Vuzavagudu, ushuku mu gogo'o,
mi ta devu n kutakpa asuvu,
kata vu sokongu mu ashi a nu ba,
ka ta mo okpo a na aza na a kuwai de ba.
- 8 Zuwa mu n ciba n
ucigi u nu u na u tsu saba'a ba
adama a na n zuwa ta katsura wa nu.
Yotsongu mu uye u na n kutono
n neke ta wuma u va wa nu.
- 9 Vuzavagudu, isa mu ekiye a irala i va,
n tawa ta wa nu kulansa ubuta shedeku.
- 10 Pi'isaka mu n tono kusheshe ku nu,
ya'an ayinviki a singai a nu
o tono nu mpa,
a uye u na wi n agavushi ba.
- 11 Vuzavagudu, adama a kula ku nu
ere wuma u va,
a ukuna wu usubi nu
utuka wuma u va atakaci.
- 12 Adama a ucigi u nu
u na u tsu saba'a ba
una irala i va raka,
adama a na mpa kagbashi ka nu ka a.

Kuvuka

144

Vishipa vu Dawuda.

- 1 Ucikpi u Vuzavagudu ayi na wi
katali ke kushedeku ka va
u pi'isaka mu ta vishili
da u fobusoi mu adama o kuvon,
- 2 ayi da Kashile macigi ma va n ke ere ka va
mashilya ma va n kawawi ka va,
maraga ma va ma na
mi a kulansa ubuta u kushedeku wa ni,
ayi da u zuwai uduniyan o tsugono tsu va.
- 3 Vuzavagudu, yayi vuma
ali da vi a kulana yi?
Maku ma vuma, ali da vi e kusheshe adama a ni?
- 4 Vuma wi ta tsu ayinviki
ayin a ni a kulaza tsu kulu.
- 5 Vuzavagudu bayuwa gadi kata vu cipa,
sa'awa nsansa i ta a kuya'an kanga.
- 6 Zuwa kutashi ku uladi u nu

- ku wacuwa irala i nu,
taku aya'a a nu vu zuwa le a wacuwa n iladi.
- 7 Barukpa kukiye ku nu de gadi,
vu utaka mu a mini u ugavi,
vu isa mu e ekiye omoci.
- 8 Aza a na una u le
u tsu dansa ukuna u mayun ba,
a ci ya'an ta akucina a'uwa.
- 9 Kashile ka va mi ta
a kucanana vishipa vu savu wa nu,
n umolu u a'in kupa,
mi ta a kucanana ka wu ishipa i kucikpa,
- 10 avu na vu ci neke ngono ulya'i,
vuza na u wawai kagbashi ka ni Dawuda.
o kotokobi ka munuka.
- 11 Utaka mu, vi isa mu
e ekiye o omoci,
ele na a ci ya'an kucina a'uwa.
- 12 Zuwa muku mo olobo n tsu
okpo tsu ndanga n na
mi o kugbonguro gogo'o lo,
muku mu nkere n tsu mo okpo
tsa ashampatsu a na a ya'in
adama e kefeke ko mogono,
- 13 Zuwa mpon n tsu n shana,
n ili ya ashina raka,
Zuwa nkyon n tsu n yimkpa,
ushiga a akpan-akpan a shana,
a ubuta u kaguba u tsu.
- 14 Zuwa anaka a tsu a matsa n abundai,
kata atsuma a tsuwan le ko a puwanka ba,
kata a pana mashi ma
unambukatsuma wa tsu ba.
- 15 Aza a unasingai a da
ele na a ciyai ka nampa ka
aza a unasingai a da uma a na Kashile ke le ka'a Vuzavagudu.

145

Vishipa vu kucikpa vu Dawuda.

- 1 Kashile ka va mogono mi ta a kucikpa tsugbayin tsu nu,
mi ta a kucikpa kula ku nu ko wannai.
- 2 Kanna lakam mi ta a kucikpa wu,
kata n cikpa kula ku nu ko wannai.
- 3 Vuzavagudu vuzagbayin da,
mayun da u yotsoi a cikpa yi,
tsugbayin ci ni tsu la'a ta utsura u kuyeve.
- 4 Tsukaya a kubana a tsukaya
i ta a kucikpa ili i na vi ya'in,
kata a dansa ili i gbagba'in i na vi ya'in.
- 5 Uma i ta a kudansa ukuna
wu ucikpi u tsugbayin tsu nu,
mpa kpamu mi ta e kusheshe a ukuna

- wi ili i mereve i na vi ya'in.
- ⁶ I tā a kudansa ukuna wu ulinga u gbagba'in u nu,
mi tā kpamu e kuneke arabali a tsugbayin tsu nu.
- ⁷ I tā a kudansa ukuna u tsugbayin
n kasingai ka nu raka,
kata a canana ishipa a ukuna wu usubi u nu.
- ⁸ Vuzavagudu vuza kasingai da,
vuza va asuvayali,
u ci ya'an wupa gogo'o ba,
n ucigi u na u tsu saba'a ba.
- ⁹ Vuzavagudu vuza kasingai da a uma raka,
u tsu sa'a ta ili i na u ya'in raka.
- ¹⁰ Vuzavagudu, ili i na vu ya'in raka
yi ta a kucikpa wu,
uma a nu kpamu raka i ta a kucikpa wu.
- ¹¹ I tā a kusala tsugbayin tsu tsugono tsu nu.
kata a dansa ukuna wu utsura u nu,
- ¹² adama a na muku n vuma raka
e yeve ulinga ugbayin u nu,
n ucikpi u tsugbayin u tsugono tsu nu.
- ¹³ Tsugono tsu nu tsu ko wannai tsu da,
avu mogono ma'a tsukaya a kubana a tsukaya.
- ¹⁴ Vuzavagudu, u tsu kede ta aza a na i a kuyikpa,
u tsu dangusa ta aza a na a yikpai.
- ¹⁵ Ashi a uma raka i ta wa nu,
vu ci neke le ta ilikulya'a
a makyan ma na ma untsai.
- ¹⁶ Vu tsu neke le ta ili n abundai,
ili i na a cigai dem.
- ¹⁷ Vuzavagudu vuza vu usubi da
a uye u ni raka,
vuza vu mariki kpamu a katsuma ka ulinga u ni raka.
- ¹⁸ Vuzavagudu wi ta devu n aza a na e dekei ni,
aza a na e dekei ni n kadu n ke te.
- ¹⁹ U tsu neke ta aza a na
i a kupana wovon u ni ili i na a cigai raka,
u tsu pana ta mashe me le, kata u wawa le.
- ²⁰ Vuzavagudu u tsu ere ta aza a na a cigai ni raka,
ama u tsu una ta aza a gbani-gbani raka.
- ²¹ Vuzavagudu, ayin tutu mi ta a kucikpa wu
ya'an uma raka a cikpa kula ku cida ku ni ko wannai.

146

- ¹ Cikpa Vuzavagudu,
cikpa Vuzavagudu, wuma u va.
- ² Mi ta a ku cikpa Vuzavagudu ayin a wuma u va raka,
Mi ta a kucanana vishipa
vu kucikpa Kashile ka va ali mi baci n wuma.
- ³ Kata vu zuwa katsura,
wa aza o tsugono ba,
ko u vuma vuza,
wi a kufuda ku wawa wu ba.

- 4 Ayin ana baci a kuwai
kata o bono a idika,
kusheshe ku le ko okpo ta
ili i gbani a kanna ka nanlo.
- 5 Vuza vu unasingai da vuza na
Kashile ka Yakubu ka'a kaḅanki ka ni,
vuza na u kedei apa'a
u Vuzavaguḁu Kashile ka ni.
- 6 Vuza na u ya'in gaḁi n aduniyan,
n kuyene n ili i na yi punu dem,
ayi na u tsu kaṇa maṛiki ma ni ko wannai.
- 7 U tsu kida ta afada e mejege wa aza a na o doroi,
u ci neke ta ilikulya'a wa aza a kambulu,
Vuzavaguḁu u tsu utaḁa ta aza a ugbashi.
- 8 Vuzavaguḁu u tsu zuwa ta ayimba ene,
Vuzavaguḁu u tsu ḁangusa ta aza a na o doroi,
Vuzavaguḁu wi ta a kuciga aza a usubi.
- 9 Vuzavaguḁu u tsu ere ta omoci
u tsu laṇa ta mkpa'an n agapa amaci,
ama u tsu langasa ta
ukuna wa aza a gbani-gbani.
- 10 Vuzavaguḁu wi ta a kulya'a tsugono ko wannai,
Avu Sihiyona, Kashile ka nu ki ta a kulya'a tsugono
tsukaya a kubana a tsukaya.
- Cikpai Vuzavaguḁu.

147

- 1 Cikpai Vuzavaguḁu,
adama a na u ga'an ta a canana,
vishipa vu ucikpi u Kashile ka tsu,
ili i uyo'o i da kpamu derere da a cikpa yi.
- 2 Vuzavaguḁu da u ma'i Urushelima,
da u bolongi aza a Isaraila a na
ishi a tsugbashi a idika i yoku,
- 3 U tsu neke ta kadanshi wa aza a na a takpai aḁu,
tsa aza na i n untsu kaṭa a shiya le.
- 4 U tsu kece ta kaḅundai ka azangata,
u tsu deke le ta n ula raḁa.
- 5 Vuzavaguḁu vu tsu vuza gbayin da,
vuza vu utsura da,
kuyeve ku ni ki kugisanku ba.
- 6 U tsu ḁangusa ta aza a na o doroi,
ama u tsu cipaḁa ta aza a gbani-gbani a idika.
- 7 Cananai vishipa vu kuneke ucikpi u Vuzavaguḁu,
cikpai Kashile ka tsu n umolu.
- 8 U pala ta gaḁi n eleshu,
u yo'okoi idika mini,
da kpamu u zuwai mita,
mo gbonguroi a kaginda.
- 9 U tsu neke ta nnama ijanu i le,
m muku ma agawun a makyan ma na a shikai.
- 10 U tsu zuwa katsura wo odoku a utsura ba,

- ko u ya'an mazanga n utsura u vuma.
- 11 Vuzavagudu u tsu pana ta u yo'o
wa aza na i a kupana wovon u ni,
aza a na e kedei apa'a e le,
a ucigi u ni u na u tsu saba'a ba.
- 12 Cikpa Vuzavagudu, avu Urishelima,
cikpa Kashile ka nu, avu Sihiyona.
- 13 Ayi da wi a ku inda utsutsu u nu mayin,
u tsu zuwaka ta uma a na i punu unasingai.
- 14 U tsu zuwa ta kure'e ki idika i nu,
kuyongo m matana,
u tsu lya'atangu wu ta n alkama vu singai.
- 15 U tsu suku ta n kadanshi ka ni aduniyan,
gogo'o lo da kadanshi ka ni ka tsu
bana a ubuta u na a suki ka'a.
- 16 U tsu suku ta egele a pala idika tsu tsugbere tsu ari,
u tsu vishangu ta a da an kokomo.
- 17 U tsu suku ta m mini ma atali,
tsu atali a wawa'a,
yayi u kufuda kugbama asuvu n utani u ni.
- 18 Utsu neke ta kpamu kadanshi,
kata atali a, a ni'wan
utsu suku ta n wunlai, kata mini me yene.
- 19 U tsu suku ta n kadanshi ka ni u Yakubu,
u tsu yotsongu ta ili i kutono i ni
n afada a ni wa aza a Isaraila.
- 20 U ya'anka uduniyan u yoku ili i nanlo ba,
adama a na e yeve wila u ni ba.
- Cikpai Vuzavagudu.

148

Ya'an ili i na Kashile ka ya'in i cikpa yi

- 1 Cikpai Vuzavagudu!
Cikpai Vuzavagudu na de gadi,
cikpai ni ada na yi de adangashile.
- 2 Cikpai ni ada alingata a ni,
cikpai ni ili i wuma i gadi.
- 3 Cikpai ni, kanna n wotoi,
cikpai ni ada azangata a kutashi raka.
- 4 Cikpai ni, ada gadi adangashile,
Cikpai ni, ada mini ma gadi adangashile.
- 5 Ya'an a cikpa kula ku Vuzavagudu,
tsu na u dansai, ta ka ya'in nannai.
- 6 N kadanshi ka ni da a zuwai le,
a ubuta u le ko wannai,
u nekei le kadanshi ka na,
ka kupuwanka ba.
- 7 Cikpai Vuzavagudu a aduniyan,
ada oro'o a mala n ili i na yi,
a mala mu ugavi,
- 8 uladi, m mini ma atali,
egele n eleshu, n wunlai wu utsura,

- u na wi o kutono kadanshi ka ni,
⁹ nsasan n aginda,
 ndanga mu umaci nu ndanga n sida raka,
¹⁰ nnama n kakamba nu m kpa'a,
 ili i wuma i na yi o kurono atsuma nu nnunu,
¹¹ ngono ma aduniyan n uduniyan raka,
 ada nkoshi m gbara-gbara,
 n aza afada aduniyan raka,
¹² muku mo olobo nu nkere n amaci,
 nkoshi m muku.
¹³ Ya'an raka vule a cikpa kula ku Vuzavagudu,
 adama a na kula ku ni ku da koci ku ciyai ucikpi.
 tsugbayin ci ni tsu la'a ta tsa aduniyan n tsu gadi.
¹⁴ U zuwai mogono ma utsura adama a uma a ni,
 adama a na uma a na i a kuciga yi raka a cikpa yi,
 uma Isaraila, aza a na i devu n ayi.
 Cikpai Vuzavagudu.

149

- ¹ Cikpai Vuzavagudu, cananai vishipa vu savu u Vuzavagudu,
 cikpai ni o kobolo ka uma a mariki.
² Ya'an aza Isaraila a ya'an mazanga,
 n vuza na u ya'in le,
 ya'an aza a Sihiyona a ya'an
 mazanga m mogono me le.
³ Ya'an a cikpa kula ku ni n kuje'e,
 a wa'a umolu m medelemishipa,
⁴ Vuzavagudu wi ta a kupana uyo'o u uma a ni,
 u ci neke ta aza a na o goyoi kaci ke le,
 tsugbayin n ulya'i.
⁵ Ya'an uma a mariki,
 a ya'an mazanga adama a tsugbayin
 tsu na u nekei le,
 a canana vishipa vu mazanga a i'uwa i le.
⁶ Ya'an ucikpi u Kashile u yongo a una u le,
 n kotokobi ka una ure ekiye e le,
⁷ adama a na a tsupa ili i na,
 uduniyan u ya'ankai le,
 kata kpamu a takacika uma,
⁸ kata a shiya ngono n ikani,
 aza a gbagba'in e le n ikani yi iyum,
⁹ adama a na a ya'an afada tsu na wi udani.
 Na da tsugbayin tsu uma a mariki a ni.
 Cikpai Vuzavagudu.

150

- ¹ Cikpai Vuzavagudu!
 Cikpai Kashile a ubuta u cida u ni,
 cikpai utsura u ni de gadi, a ubuta wi idashi i ni.
² Cikpai ni adama
 a ili i gbagba'in i na u ya'in,
 cikpai ni adama a tsugbayin tsa abundai ci ni.

- ³ Cikpai ni n ciliki ci ishari,
cikpai ni n ugogi n umolu.
- ⁴ Cikpai ni n agundari n kuje'e,
cikpai ni n a'in a umolu n igbala.
- ⁵ Cikpai ni n kalakatsu ka makanla,
cikpai ni nu nkanla m mashi kau.
- ⁶ Ya'an ili ya ayinviki raka i cikpa Vuzavagudu.
Cikpai Vuzavagudu.

Katagarda ka Ansa Kubayuwā

Katagarda ka Ansa, katagarda ka'a ka na o bolongi kuyotsongusu ku kuyongo ku mariki n ku kutoni. Kuyotsongusu ka ki tā uḍiki n ansa n cico'o tsu mogono Sulemanu. Kuyotsongusu ka ku pece tā cico'o n tsulau, a idaṣhi i mariki n i gbani-gbani, a na a ya'in kadanshi ke le n uye kakau. Kadanshi ka abundai ki tā a kadanshi ki ili i na yi a kugitaṣa anana m makpa'a. Katagarda ka ka gita tā n kucibaka uma, Wovon u Kaṣhile ḍaḍa ugiti u kuyeve. 1:7 Ili i na i ḍikai lo katagarda ka, ka lya'a tā kelime n kuya'an kadanshi ka na ki idaṣhi i kutoni i ḍa koci ba, ama ili i na a kiwanai kene n kuyongo ku mariki. Icu'u i kadanshi ka wawa'a ka nampa ko yotsongu icu'u i kuyeve ku n lum mi Isaraila n cau, tsu na vuza vu cico'o u kuya'an a makyan ma na ili i yoku i ḍangai. Ukuna u nampa wa wi tā a kadanshi ki idaṣhi i kpa'a, n i tsulaga. U yoku kpamu wi tā a kadanshi ki idaṣhi a kaṣuma ka uma, ko kpamu idaṣhi yu usubi. Ukuna wa abundai wi tā a kadanshi, vu goyo kaṣi ka nu, ukani u kaḍu, n kuḍika aza a unambi n aṣhi a singai n idaṣhi i mariki a kaṣama ka aja'a.

Ili i na yi punu u udari a katagarda ka nampa

Kucikpa ku ansa 1:1-9; 18

Ansa Sulemanu 10:1-22; 16

Kadanshi ka ansa kamangankupa, 22:16-24; 34

Ansa kadanshi o yoku a Sulemanu 25:1-29; 27

Kadanshi ka Agur 30:1-31

Kadanshi ko yoku ka ku yotsongusu 31:1-31

Ugiti u kuyeve

- ¹ Ansa a Sulemanu kolobo ka Dawuda mogono mi Isaraila.
- ² Na ḍa ansa a na a kuḅanka wu,
vu yeve cico'o n odoki a singai,
kaṭa e yeve kudansa i na yi usokongi
- ³ adama a na a ciya,
kuyotsongusu ku cico'o,
n usubi, n afada a mayun,
n ili i na yi mayin,
- ⁴ a zuwa vuza vu unambi u kuyeve,
wo okpo n kuyeve,
o yotsongusu aḍangani tsu na
a kuya'an kusheshe ku singai.
- ⁵ Ya'an vuza vu cico'o u pana kaṭa u doku ciya kuyeve,
vuza vu uyeve kpamu
u ciya ubanki
- ⁶ adama a na e yeve i na ansa i a kadanshi,
kadanshi ka aza o cico'o n ite'e i le.
- ⁷ Wovon u Vuzavaguḍu u ḍaḍa ugiti u kuyeve,
ama kalau ka goyo tā cico'o n odoki.

Odoki u kaḍangani

- ⁸ Pana, Maku maya, pana kadanshi ke esheku a nu,
kpamu kaṭa vu kaṣukpa odoki anaku a nu ba,

- 9 adama a na kuyotsongu ku le
 ki ta o ku doku wu tsugbayin,
 kata okpo ili kudeku i singai a kudeku ku nu.
 10 Maku maya, da baci aza a unushi a kparasai nu,
 kata vu ushuku ba.
 11 Da baci a danai, <<Tawa tsu gaba kaci,
 tsu una vuma yoku,
 tsu bana tsu bopo tsu una aza a babu unushi,
 12 Ya'an tsu sodongu le raka-raka tsu kasaun,
 tsa aza a na a gidala a kubana e kpenle.
 13 kata ci ciya uciyi n abundai,
 ci shatangu i'uwa i tsu n ucanuku u gbani,
 14 tawa vu gaba kaci n atsu,
 kata tsu pece ili i na tsu bokoi.>>
 15 Maku maya, kata vu gaba kaci ka nu n icu'u i uma a nanlo ba,
 ya'an da'angi n ele,
 16 adama a na i ta m moloko a ubuta u kuya'an ka gbani-gbani,
 i ta ufobi ayin tutu adama a munuka.
 17 Gbani da azuku maza
 a ashi a manunu ma na a cigai kukana.
 18 ama icu'u i uma a nanlo,
 kaci ke le ka'a a tsu zuwaka maza.
 e ci reme ili ba, wuma u le da koci.
 19 Ta ukocishi wu uye
 wa aza a kutsan ki ikebe i nannai,
 kutsan ka ki ta o ku okpo magiti mu ukpa me le.
 Ci co'o ci ta e medevile.

Kadanshi a ukuna u ku iwan cico'o

- 20 Panai, cico'o ci ta e medevile a uye n kuden,
 21 ci ta e medevile n utsura a utsutsu i likuci, n ubuta u na uma dem a tsu
 ya'an obolo.
 22 <<Ali wannai da, ada aza a na yi n ugboji ba,
 yi ta o kuyongo nannai ko ugboji?
 Ali wanai dai, ada aza o kugoyi,
 yi ta a kupana uyo'o wu ulami u na yi a kuya'an,
 ada a lau i iwain kuyeve?
 23 Ishi baci i zuwa atsuvu i pana ubarangi u va.
 Mi ishi a ku tsuwanka da n ayinviki a va,
 kata n zuwa da i yeve kadanshi ka va.
 24 Adama a na n deke ta, da i iwain kupana,
 n dengusai ekiye a va wa a da ama ko vuza u zuwaka ba,
 25 I iwain kutono odoki a va raka,
 kpamu i ciga ubarangi da u va ba.
 26 Mi ta o ku zo'oso da,
 a makyan ma atakaci,
 mi ta a kuya'anka da ulami,
 a makyan ma na madukpa ma tawai da,
 27 Ayin a na baci atakaci a tawai da
 tsu kabatalikpau,
 a ayin a na yi o kuso'o atakaci n awuya.
 28 Kata i deke mu,
 ama mi a ku ushuku da ba.

yi ta a ku lansa mu a ubuta dem,
ama yi a kuciya mu ba.

²⁹ Adama a na i iwan ta kuyeve uga'in u kuyeve ba,
kpamu i zagba i pana wovon u Vuzavagudu ba.

³⁰ Yi ushuku n odoki a va ba,
i iwain ubarangi u va.

³¹ Adama a nannai yi ta a kuciya katsupu ku ulinga u da,
yi ta a kucuwa n unambukatsuma u da.

³² Aza a unambi u kuyeve a tsu kuwa ta, adama a na a ushuku n cico'o
ba,

Alau tamkpamu a tsu kuwa ta adama a na a zuwaka ba.

³³ Ama yaba dem vu na baci u panakai mu,
wi ta a kudasangu m matana.

Ko ili tana yi a kuciya yi ba,
babu kpamu ili i na i kuneke yi wovon.>>

2

Ugain u cico'o

¹ Maku ma va,
ushuku n kadanshi ka va.

ka ta vu sokongu kadanshi ka va,

² Zuwa atsuvu a ukuna u cico'o,
vu ya'an moloko ma na vu yeve i da.

³ Mayun,
folono uyeve kata vu lansa kuyeve,

⁴ lansa ku da tsa azurufa,
vu lansa tsu na a tsu lansa uciyi u na wi usokongi.

⁵ Kata vu yeve wovon u Vuzavagudu,
kata vu ciya kuyeve ku Kashile.

⁶ Adama a na Vuzavagudu da u tsu neke cico'o,
kuyeve n cico'o kpamu,
a una u ni u da ku tsu uta.

⁷ U tsu neke ta aza a na
i o kutono mejege cico'o,
ayi da maraga wa aza
a na i o kutono derere.

⁸ Adama a na utsu lana ta
ukuna wa afada a mayun,
u tsu ere ta uye wa aza a na i a kuciga yi.

⁹ Yi ta e kuyeve ukuna wu usubi n afada n ukuna u mejege,
n uye u na u ga'in dem.

¹⁰ Adama a na vi ta a kuciya cico'o a kadu ka nu,
kuyeve kpamu ki ta e kuneke wu mazanga.

¹¹ Kulana ku nu ki ta e ku ere wu
kuyeve ku nu ki ta o kutono n avu.

¹² Cico'o ci ta a ku utaka wu a ka gbani-gbani.
a uma a kadanshi ka kavama.

¹³ Aza a na a kasukpai uye u mayun,
adama a na o yongo a uye u kayimbi,

¹⁴ aza a na a tsu pana uyo'o u kuya'an ka gbani-gbani,
a mazanga n ka gbani-gbani.

¹⁵ aza a na uye u le wi magaba ba,

- a za a na uye u le u modoruko u da.
- 16 Cico'o ci ta e kere wu we ekiye a kashakanlai, vuza wi ukuna u na u kparasa wu n una wu uyo'o u ni.
- 17 vuza na u kasukpai vali vu ni a ayin a utsura a ni, vuza na u tsu kodo uzuwakpani u na u ya'in e kelime ka Kashile.
- 18 Adama a na kpa'a ku ni uye wu ukpa u da, uye u ni a kubana a ubuta wa ukpisa u da.
- 19 Vuza na baci de dem u banai ubuta u ni, u tsu bono ba. Wi o ku doku kubono a uye u wuma ba.
- 20 Adama a nannai, mayun da vu tonon uye, u na uma a singai o tonoi, vu tonon uye wa aza a usubi.
- 21 Uma a na i a kuya'an ukuna u mejege, e le da aza a na a kudasangu a idika ya.
- 22 Ama i ta a ku una aza a gbani-gbani punu a i dika ya, aza a na i m mariki ba, i ta a ku takpa le punu.

3

Odoki adama Adangani

- 1 Maku maya, kata vu cinukpa n kuyotsongusu kuva ba, ama kasukpa ka du ka nu ke reme wila u va.
- 2 Ku yotsongusu ku va ki ta a ku neke wu matana n wuma wu ugadi.
- 3 Kata vu ushuku vu kasukpa kamayun n kasingai ba, shiya le a kudeku ku nu, dana le kpamu a ka du ka nu.
- 4 Da baci vu ya'in nanai, Kashile ki ta a kuya'an mazanga n avu. Vi ta a kuciya ulya'i a katsuma kuyongo kuna vi a kuya'an n uma.
- 5 Ushuku n Vuzavagu du n ka du ka nu dem. Kata vu pi'isa a kuyeve ku nu ba.
- 6 Ciba n Vuzavagu du a ili i na vi a kuya'an dem, ayi tana wi ta a ku yotsongu wu uye u singai.
- 7 Kata vu dika kacikanu vuza vu cico'o da ba, pana wovon u Vuzavagu du vu kasukpa ka gbani-gbani.
- 8 Da baci vu ya'an nanai, wi ta o kokpo an aguma a singai, a na o ku potsotongu untsu a nu kata a banka mbala n nu.
- 9 Neke Kashile tsugbayin ni na vi n i da, n umaci wi ili yu ugiti i kashina i nu raka.
- 10 Da baci vu ya'an nanai, mpon nu mi ta a kushana n ili i kulya'a. Vi ta mini mi inabi ma abundai, ali vu kpada kuciya ubuta una va kutsuwan ma'an raka.
- 11 Maku maya, kata vu goyo udansuki u Vuzavagu du ba, kata kpamu vu iwan u barangi u ba.
- 12 Adama a na Vuzavagu du u tsu barangu ta aza ana u cigai, u teku tsuna kesheku ka tsu barangu maku ma na u cigai.
- 13 Vuza mazanga da vuza na u ciyai cico'o, n vuza na kpamu u ciyai kuyeve.
- 14 Adama ana kodokpotsu ko cico'o ka ni ka la'a ta ka azurufa, uga'in u ni u la'a ta kazanariya.
- 15 U la'a ta katali ku uga'in ikebe, babu ili i na a ku gisangu n ayi.

- 16 Ugboji u tsu doku ta wuma wu ugadi,
tsu udukuyan n tsugbayin.
- 17 Uye uni uye wu uyo'o ufa, raka vu le tana u matana ufa.
- 18 Aza ana i n ugboji,
ita m mazanga,
cico'o ci ta a kuneke le wuma.
- 19 Vuzavagudu u ya'in aduniya n cico'o ci ni,
n kuyeve ku ni kpamu u ya'in gadi.
- 20 N kuyeve kuni da nyeneke mu ugavi n bayuwai,
eleshu kpamu o yo'o mini i dika.
- 21 Maku maya, reme ugboji u nu n kuyeve ku nu.
kata vu kasukpa le a kasukpa wu ba.
- 22 I ta a ku okpo wu wuma,
n uga'in tsu ucanuku wu ili i singai wa nu.
- 23 Ta va kuya'an nwalu a uye u nu nannai m matana
vi tana a kutaatsa ba.
- 24 Da baci vu vaki, vi a kupana wovon ba,
da baci vu vaki alavu a nu i ta o ku yokpo.
- 25 Kata vu pana wovon wa atakaci a na a kutawa wu makyan me te ba.
ko kpamu atakaci a na a kuciya aza gbani-gbani tsu wunla ba.
- 26 Vuzavagudu wi ta a ku ere wu,
wi a ku kasukpa wu vu a za a maza ba.
- 27 Ya'anka aza ana a cigai u banki kasingai,
a makyan mana baci vi a kufuda raku.
- 28 Kata vu dana vutoku nu,
<<Wala bi'i sai makpa'a vu bono,
kata n neke wu,>> wana da tana vi ni i da lo.
- 29 Kata vu sheshe ke vutoku vu nu kagbanigbani ba,
vuza nu na yi idashi i singai n kobolo.
- 30 Kata vu ya'an kanana n vuza babu u kuna ba,
babu tana u nusaka wu.
- 31 Kata vu ya'an cishe'e n aza kuya'an ka gbani-gbani ba,
ko vu zagba uye u yoku u le ba.
- 32 Adama ana Vuzavagudu u iwan ta aza ana a kuya'an ka gbani-gbani,
ama u ci ciga ta aza a kamayun a kadu.
- 33 Unawuya u Kashile wita a kpa'a ku vuza gbani-gbani,
ama u tsu zuwaka ta kpa'a a ka za a usubi unasingai.
- 34 U tsu goyo ta aza izoshi i kugoyi,
ama u ci neke ta kasingai wa aza uremi u kaci.
- 35 Vuza vu cico'o u tsu ciya ta tsugbayin,
ama kalau ki ta o kuso'o wono.

4

Odoki o cico'o wa adangani

- 1 Muku n va, panai odoki ana Dada da u pi'isakai da.
zuwa ugboji, vi ta kpamu a kuciya ku yeve.
- 2 Adama ana n mi ta e kuneke da odoki a singai, kata i kasukpa ku pi'isa ku
va ba.
- 3 A ayin ana mi ishi maku a kpa'a ku Dada va,
mpa maku mo mogono ma'an, maku mu ucigi ma'a wa anaku aya,
- 4 u pi'isakai mu da udanai mu,

- <<Reme kadanshi kava n kadu kanu,
tono wilau vavi taa kuciyawuma.
- 5 Lansa cico'o, lansa kuyeve,
kata vu cinukpa ko vu iwan ka'a,
- 6 Kata vu kasukpa cico'o ba, ci tatana e ku ere wu,
ciga tsu da, tsu da ci tatana feu a kulana wu.
- 7 Ugiti u cico'o u danna, ciya cico'o, n ili i na vu ciyai dem,
ciyaku yeve.
- 8 Ciga tsu da, ci taa kuneke wu tsugbayin.
obongu tsu da, ci tatana kpamu a kuneke wu tsugbayin.
- 9 Wi taa ku okpo wu maku'un ma tsugbayin a kaci kanu,
maku'un ma singai ma ku cikpa kpamu.>>
- 10 Pana, maku mava, ushuku n ili i na n danai,
ayaa wuma anu kpamu i tao ko okpo a kabundai.
- 11 N pi'isa ka wu tade, uye u cico'o,
n tonoi n avu a uye u na wi mejege.
- 12 Vu ya'an baci nwalu n cico'o, babu ili i na ya ku kpada wu uye,
a makyan mana vi a iladi, vi a kutadatsa ba.
- 13 Reme odoki a nanlo a n utsura, kata vu kasukpa a da ba,
reme a da mayin, adama ana wuma uda wanu.
- 14 Kata vu uwa a uye wa aza gbani-gbani ba,
kata kpamu vu ya'an nwalu a uye wa aza a na a kuya'an gbani-gbani
ba.
- 15 Katsukpa, kata vu wala a uda ba,
kpatala vu kasukpa u da, kata vu ya'an nwalu n nu kau.
- 16 Adama ana aza a gbani-gbani a nanlo a tsu lata ba,
sai a ya'an kagbanigbani, alavu a tsu kana ashi e le ba,
sai a zuwa vuza yoku u tadatsa.
- 17 Kagbanigbani ka dada ilikulya i le,
vishili kpamu vu dada ili i kuso'o i le.
- 18 Uye wa aza a usubi witauteku tsu ku utaku kutashi ku kannu ku da,
kutashi kuna ku tsu kana kudokusu ali wa akana kannu a kaci mayin.
- 19 Uye wa aza gbani-gbani witau teku tsu kayimbi ka kpaam,
a tsu yeve i na i tsu zuwa le ku tadatsa ba.
- 20 Maku mava, pana i na mi a kudansa,
zuwa atsuvu mayin vu pana kadanshi kava.
- 21 Pi'isa ka'a kata vu kasukpa ka kauta a kusheshe ku nu ba,
zuwa ka'a a kadu kanu,
- 22 adama ana wuma u da, wa aza ana i a kulansa le.
n upoci wi ikyamba i vuma raka.
- 23 Ere kadu kanu n utsura u nu raka,
adama ana a katsama kani ka wuma u tsu utatsu mini.
- 24 Vu kasukpa kadanshi ka a uwa,
kata kpamu vu ya'an da'in n kadanshi ku unaure, ure.
- 25 Kasukpa ashi a nu a inda magaba mayin,
a ukuna u kadanshi kanu mayun da.
- 26 Vu yeve ana vu yeve taili i na vi a kuya'an,
ili i na vi a kuya'an raka kpamu yi tao ku okpo mayin.
- 27 Kata vu katsukpa usingai ko u gulaba,
takpa kune ku nu a uye u ka gbani-gbani.

5

Udansuki adama tsugbani

- ¹ Maku maku maya, zuwa atsuvu vu pana ugboji u va,
bayuwa atsuvu vu pana kuyeve ku va,
- ² adama ana vu ya'an ili dem n kaɗu idaɗshi,
kata una u nu kpamu u yotsongu ana vi ta n uyevi.
- ³ Adama ana nlebu mu una n kashakanlai ugan ba n ya'an uyo'o ci ishigi,
kpamu kadanshi kani ka la'a ta mani n leku,
- ⁴ ama a ukocishi kuyongo ni i da, okono ada,
wi ta a kusapa wu tsu kotokobi ku una ure ka alyu.
- ⁵ Ene a ni a ukpisa u da i a kubana,
uye uni wita a kubanka wu ubuta wi idaɗshi wa akpisa.
- ⁶ Ili i bura yi n uye u wuma ba,
uye u ni magaba ma wi ba,
ayi tana u yeve ana ta ufa wi nannai ba.
- ⁷ Gogo na maku maya, pana ka mu,
kata vu kasukpa kadanshi ka una u va ba.
- ⁸ Ya'an da'in n uye u ni,
kata vu bana devu n utsutsu u kpa'a ku ni ba,
- ⁹ kata utsura u nu u kotso wa aza yoku ba,
vu kuwa a kaɗangani ekiye aza babu asuvayali.
- ¹⁰ Omoci tana a kupura utsura wi ikyamba i nu,
mele ma nu ma bana ta a kpa'a ku vuza yoku gbani.
- ¹¹ Kata a ukoci u wuma u nu vu kana ci inka a katsuma ku usufukpi,
a makyan mana mbaɓa n takumai i kyamba i nu,
- ¹² Vi ta a kudana, <<Yidaɗ i zuwai da n kpaɗaɗi ku dika udansuki?
Yidaɗ i zuwai da kaɗu kava ko goyoi ubarangi?
- ¹³ N zuwa atsuvu u malum maya ba.
m bonoko kaɗu kava kpamu we ele ba.
- ¹⁴ Danna n yawa ta devu n ku kuwa,
gogo na mi ta devu n kuya'an wono a katsama ka uma.>>
- ¹⁵ Ya'an kamayun u vuka vunu,
vu cigai ayi koci.
- ¹⁶ Derere da aɗshi mini mi ikyamba ma nu, ma kana ku uwa mini ubuta dem?
Ko kpamu wo okpo ma yaba dem?
- ¹⁷ Kasukpa okpo ma nu koci,
vi e kupece n komoci ba.
- ¹⁸ Kasukpa mini ma nu mo okpo n unaɗingai,
ya'an mazanga n vuka vu nu kaɗangani.
- ¹⁹ Uga'in u ku ene an mere'e,
kasukpa mani ma ni ma yawai makyan dem,
kasukpa ucigi u ni kpamu u reme wu.
- ²⁰ Maku maya yidaɗ i kuzuwa vuka vuza cishakanlai ulya kaci ka nu?
Yidaɗ i kuzuwa vu obongu vuka vuza yoku?
- ²¹ Adama ana uye u wuma u vuma, e keteshe ka i a aɗshi a Vuzavaguɗu,
Vuzavaguɗu tana u tsu kondo ta uye u ni dem.
- ²² Unushi u vuza gbani-gbani maza ma'a wa ni,
awin a unushi u ni a tsu remei ta mayin.
- ²³ Utsu kuwa ta adama ukpaɗi u ku reme kacikani
tsulau tsa aɓundai tsu ni tsu da tsa a ku unai.

6

Udansuki adama a tsulau

- ¹ Maku maya vu sa'awa ta ku okpo magan adama a kaja ka nu ubuta u ku isa kutan?
Vu sa'awa ta ku shuku vu tsupaka komoci kutan kuna u lya'i?
- ² Da baci kadanshi kanu ka sa'wai ku kana wu,
ko kadanshi ku una u nu ko okpoi nu maza,
- ³ Gogo na maku maya, ili i na va kuya'an i dana,
adama ana vu isa kacikanu.
vu uwa ta tana de ekiye a vuza yoku,
bana vu goyo kacikanu a kelime kani.
vu o'usoi n ufolu kau.
- ⁴ vu sanku kaci ka nu alavu,
ko agbadiki a ashi a nu.
- ⁵ Utuka kacikanu uteku tsuna manunu ma tsu fatatsa a ubuta u maza,
uteku tsuna mesheun ma tsu fatatsa ekiye a vuza vu kutambu.
- ⁶ Kasukpa vuza vu ukpadi u pi'isa
ubuta wa ariganla.
- ⁷ I m mogono ba,
ko vuzagbayin,
ko vuza tsugono.
- ⁸ N nanai dem a tsu bolongu ta ili i kulya'a adama a kacikale,
a tsu fobuso ta a ayin vikya'a adama a lyushi.
- ⁹ Ali wana dai vi a kulya'a kelime n iva'in, avu vuza wonvoli?
Wanai da vi a kudanga alavu?
- ¹⁰ Megeshe kenu alavu, megeshe kenu agbadiki,
megeshe kenu mo obongu me ekiye adama ana vu uvuka.
- ¹¹ Nanai da unambi u kufabana wu an vuza magalaka,
kata unambi kpamu u tawa wu tsu koboki.
- ¹² Kakarashi ko vuma gbani-gbani,
u tsu karaa ta n kadanshi ka kavama a una u ni,
- ¹³ Utsu ya'an ta iyoci n ashi a ni,
u kana kadanshi n izumgbi i ene ani
a kuya'an ulinga n kajivu ka ni u sokongi.
- ¹⁴ A kadu kani tana we a kusheshe ka gbani-gbani,
a ayin dem u kana ku kudangusa vishili.
- ¹⁵ Adama a nannai atakaci i ta a ku kana yi gogo lo.
m megeshe kenu da i a ku una yi.
- ¹⁶ Ili i tali yi ta lo ali i cindere, i na Vuzavagudu u iwain,
i na wi a ku kyala ba
kindi ku kugoyi na yo okpoi ili yi unata wa ni.
- ¹⁷ Ele da, kindi ku kugoyi,
n Kelentsu ka a uwa,
N ekiye aza munuka ma aza babu unushi.
- ¹⁸ N kadu kana ka tsu sheshe ka gbani-gbani,
N kune ku kuya'an kagbanigbani gogo'o,
- ¹⁹ M magan ma a uwa vuzana utsu dansa u kuna wa uwa,
N vuza na u tsu dangusa vishili wi itoku i ni.

Udansuki adama tsugbani

- ²⁰ Maku maya, bana odoki a Dada nu

- kaṭa kpamu vu kaṣukpa ku yotsongusu ka aṇavu ba.
- 21 Shiya le a kaḍu kanu ayin dem,
shiya le e kuḍeku kunu.
- 22 Ayin ana baci vu walai, i ta a kutono n avu,
ayin ana baci vu vaki, i ta a ku inda wu,
ayin ana baci vu ḍangai, i ta a kuya'an kadanshi n avu.
- 23 Adama ana odoki a nampa maḱuni ma'a,
kuyotsongusu ku nampa kpamu kutashi ku ḍa,
udansuki n ugbari kpamu
uye u wuma u ḍa,
- 24 wiṭa a ku kanza wu ubuta u vuka vu gbani-gbani,
n ubuta wu una wu uyo'o u vuka vu vuza.
- 25 Kaṭa vu cikala uga'in u vuka vu vuza yoku a kaḍu ka nu ba,
ko kpamu vu kaṣukpa aṣhi a ni a ḍika asuvu a nu ba,
- 26 A tsu ciya ta kashakanlai n ikebe yi ilikulya'a koci,
ama vuka vu vuza yoku tsu laṇsa ta wuma u vuma.
- 27 Vuma wiṭa a kufuḍa ku kimba a kina a maḱanga ma ni,
babu na motogu ma ni ma kula?
- 28 Vuma wiṭa a kufuḍa ku wala a gaḍi va aḡaruwaṣhi akina
kaṭa u kpaḍa ku kula adasukpatsu a ene aṇi?
- 29 Ta wi nanai u vuza na u vaki n vuka vu vutoku ni,
vuza na u ya'in nanai dem, wi a kulaka ba.
- 30 Uma a tsu neke koboki wono ba,
ḍa baci a cinai ni u ya'in uboki adama kambulu.
- 31 N nanai dem ḍa baci e reme ni, mayun ḍa u tsupa kucindere,
ko ḍa baci, u ku zuwa u namba uciyi u kpa'a uni raḱa.
- 32 Ama vuma na u vaki n vuka vu vuza yoku wi mayin ba,
ayi na baci de dem u ya'in nanai wu una ta kaḱikaṇi.
- 33 I ta a ku lapai, kaṭa e nekei wono,
wono u na wa kukotso ba.
- 34 Adama ana cishe'e tsu tsu ḍengusa ta wupa u vali,
u tsu kaṣukpa ba makyan ma na wi a kutsupa.
- 35 Wi a ku isa katsupu ba,
babu kaḅundai ka kune'e kana ka ku va'anku wupa u ni ba.

7

Udansuki adama tsugbani

- 1 Maku maya, reme kadanshi kaya
kaṭa kpamu vu zuwa wila u va a kaḍu ka nu.
- 2 Tono wila u va, vi ta a ciya wuma,
ere ku yotsongusu ku va an maku ma kaṣhi ma nu.
- 3 Shiya le ekiye a nu,
ḍana le a magbaganla ma kaḍu ma nu.
- 4 Dana ugboji a vu ḍa taku va,
kaṭa vu dana kpamu kuyeve kumaci ku nu,
- 5 i ta a ku ere wu ubuta u tsugbani,
n ubuta u vuka vu vuza yoku vu na vi n una wu uyo'o.
- 6 Kanna ko yoku mi a ku indana,
n tsu katusu ka kpa'a ka va.
- 7 Da me enei a kaṭsuma ka za a babu kusheshe,
ḍa n zukaṇi vuza yoku a kaṭsuma ko kolobo,

- kaḁanganì koyoku ka na ki babu mariki.
⁸ Ayi nwalu a uye ugbayin devu n ubuta u na wi idashi.
 a nwalu a uye a kubana a kpa'a ku ni,
⁹ n kulivi, makyan mana kanna ki a kuyikpa,
 a makyan ma na kayimbi ka kayin ka gitai.
¹⁰ Da u cinai ni,
 u lapulai kacikani tsu kashakanlai o kufobuso tsuna u kuyansa yi.
¹¹ Ayi tana vuza motonu da, kpamu n ugbamiwasuvu,
 makyan dem ene a ni i a idashi a kpa'a ba.
¹² Makyan mo yoku a uye, makyan mo yoku kpamu a suvu a likuci,
 ubuta dem una uye u kpatalai, ta de vi a kucinai.
¹³ Da wobongi ni,
 n kindi ku ugoyi da u danai ni.
¹⁴ <<Mi ta n kaḁiva ka idashi matana a kpa'a,
 anna mi ta a kushatangu uzuwakpani uva,
¹⁵ I daḁa i zuwai da mu utai adama ana n gasa n avu,
 n ciga ta me ene wu, da tana me enei nu na.
¹⁶ N pala ta agada ava
 n arikinla a tsuzogu tsa aza Masar.
¹⁷ N bufangu de ili magulani agada va,
 n muru vu magulani, n alosu kobolo n sinamon.
¹⁸ Tawa, tsu pana uyo'o wu ucigi, tsu panakpanai ali usana,
 tawa tsu obongbonoi a katsuma ka maciganai.
¹⁹ Vali va wi punu a kpa'a ba,
 u ya'an ta nwalu n da'angi.
²⁰ U dika ta ikebe ya abundai,
 wi a kubono a kpa'a ba, sai kanna ka na wotoi u pecei.>>
²¹ Da u kondoi le n aguma ani,
 n una wu uyo'o u ni da u doroi ni.
²² Gogolo da u tonoi ni
 tsu kanaka kana a ku banka ubuta u ku kida,
 tsu mesheun ma na mi a ka dikpangusu a kubana a maza.
²³ Ubuta u na kaya ka sovoi ni ali a kaḁu kani,
 wita lo tsu manunu mana mo moloko a ku uwa a maza,
 ayi u yeve ana n wuma u ni u da u ku tsupaka ba.
²⁴ Gogo na, muku n va, panakai mu,
 zuwai atsuvu i pana kadanshi ka una u va.
²⁵ Kata yu ushuku n icu'u i vuka vu nanlo,
 u zuwa kaḁu ka da ka cikala kuyongo kuni ba,
 ka ta i tono uye u ni ba.
²⁶ Adama ana ayi da wu una uma n abundai,
 u zuwai uma n abundai ukpa
 ali i kukece ba.
²⁷ Kpa'a ku ni uye u kubana a kpa'a ku ukpisa ufa,
 u na u gidala a kubana a kasaun.

8

Unasingai wu ugboji

- ¹ panai, ugboji wita a medevile,
 kuyeve a ku dengusa kalakatsu ka ni.
² A nsasan, n uye,

- a ubon u na nsanji n gasai, talo u shamgbai.
- ³ a ka_kina ku utsutsu u na u uwai a likuci,
a utsutsu u likuci a medevile n ka_lakatsu kagbayin.
- ⁴ <<Ada ali, a da da mi a medevile,
medevile ma va a u yabadem da.
- ⁵ Ada aza unambi u kusheshe, pi'isai kuya'an ugboji,
a da alau, lansa kuyeve.
- ⁶ Zuwai atsuvu i pana, adama ana mita a kudana da ili singai,
ili i na baci de dem n dansai i singai i da.
- ⁷ Kadanshi kana n dansai mayun da,
kagbanigbani, ili yu unata i da a una u ava.
- ⁸ Kadanshi ku una u va raka kasingai ka'a,
koyoku ki punu ka na ki usokongi ba, ko a uwa.
- ⁹ Raka vu le i ta gadi u vuza kuyeve,
derere da kpamu a ubuta wa aza ana i n kuyeve.
- ¹⁰ Zagba odoki a va, una wa azurufa,
kuyeve kpamu una u kazanariya kasingai,
- ¹¹ adama ana ugboji u lata idolu i singai tsuloboi,
ili i na vu la'i n kuciga raka, wi ku gisanku n ayi ba.
- ¹² <<Mpa, ugboji, mi ta n ugboji,
mi ta n kuyeve kobolo n mariki.
- ¹³ Wovon u Kashile, u dada vu iwan kagbanigbani,
ugbamukaci, n aradi, n uye u kagbanigbani.
n kadanshi ka kuyansa, n iwan ta ka'a.
- ¹⁴ Mita n odoki n ugboji,
mi ta n kuyeve, n utsura.
- ¹⁵ N banka ta ngono ubuta u tsugono u le,
a ya'in a fada kpamu a zuwa odoki a singai.
- ¹⁶ N ubanki u va uda ngono raka mi a kulya'a tsugono,
ta feu aza kelime n a ya'in afada i nanai.
- ¹⁷ N ciga ta aza ana a cigai mu,
aza ana a lansa mu ita a kuciya mu.
- ¹⁸ Uciyi n tsugbayin wi ta wa ava,
uciyi u babu uteku n wu usubi.mayun da.
- ¹⁹ Ili i na vu ciyai wa a va u la'a ta kazanariya ka singai,
i la'a ta azurufa a singai.
- ²⁰ N wala ta a uye wu usubi,
a uye u kamayun,
- ²¹ n neke uciyi wa aza ana a cigai mu,
n shatangu mpon le kpamu n uciyi.
- ²² <<Mpa da vuza vu ugiti vuna Vuzavagudu u gitai kuya'an,
kafu u ya'an ili dem.
- ²³ A ya'an mu ta ali n ayin ugiti,
kafu u gita wa aduniya.
- ²⁴ A matsa mu ta mala mu ugavi,
makyan mana babu ashi a mini.
- ²⁵ Kafu a ya'an nsansa,
da a ya'an mu a ginda,
- ²⁶ kafu uya'an aduniya n akamba

- ko kafu na utuka kayala ku ugiti.
- 27 Mpa mi ta lo ayin ana u ya'in gadi,
a na u pecei uteku u mini,
- 28 a na u ya'in eleshu gadi,
da kpamu u zuwai ugayi wa ndolu,
- 29 a na u zuwakai mala'a u teku,
adama ana kata mini ma laza ubuta u na a zuwa ni ba,
kpamu, a na u zuwai u teku wu uduniya.
- 30 Mpa ugboji mi ta kobolo n ayi, tsu kafudi ku ulinga.
mpa da makyan dem u tsu pana u yo'o,
a yin tutu n tsu ya'an ta mazanga n ayi.
- 31 Mi ta mazanga n aduniya ani raka,
mi ta kpamu a kupana u yo'o vuma lima.
- 32 <<Gogo na, adangani a va panai kadanshi ka va,
ya'in tsu na n danai, vi ta tana a kuya'an mazanga.
- 33 Panai, odoki a va adama ana i gbojo,
kata i iwan a da ba.
- 34 Vuza vu unasingai da vuza na u panakai mu,
wi kashani utsutsu kanna dem,
a ku vana utsutsu u ku wala u va.
- 35 Adama ana vuza na baci dem u ciya mu, u ciya ta wuma.
iyoci i kuciya mapasa ma singai ubuta u Vuzavagudu da.
- 36 Ama vuza na baci dem u kpaadi kuciya mu, u foro ta kacikani,
vuza na baci de dem u iwain mu, u ciga ta ukpa'a.>>

9

Ugboji n tsulau

- 1 Ugboji u ma'a ta kpa'a ku ni
u she'wei nshilya n cindere n ni.
- 2 U zuwai a kidai i nyama adama a kaɗiva, u fobusoi makyan a ni,
da kpamu u fobusoi kaɗiva ka ni.
- 3 U suku ta agbashi a ni a maci,
adama ana u dekushe a kusan ku u gadi a likuci.
- 4 <<Kasukpa a da na yi aza ugboji ba.>>
kpatalai na,
wa aza unambi wu u kani wa asuvu.
- 5 <<Tawai i lya'a ilikulya i va,
so'i makyan ma na n fobusoi.
- 6 Kasukpa unambi u kusheshe, adama ana i ciya wuma,
ya'in nwalu a uye wu u yeve.>>
- 7 <<Yabadem na baci u dansukai vuza vu kugoyi, wi ta a kuronoko kacikani
kugoyi.
vuzana kpamu u dansuka vuza gbani-gbani, ayi da u kuciya mballa.
- 8 Ko kenu ka ta vu dansuka vuza vu kugoyi ba, adama ana wita a ku iwan
wu.
Ama vu dansuka baci vuza vu ugboji, a yi tana wi ta a kuciga wu.
- 9 Neke vuza vu ugboji odoki, kata ayi tana udoku ugboji,
Pi'saka vuza vu usubi, kata ayi tana udoku n kuyeve.
- 10 Wovon u Kashile u da u giti ugboji,
kpamu kuyeve ku Vuza cida nanlo daɗa kuyeve.

- 11 Adama a va, ayin a nu i ta o ku doku kuyimkpa,
kata o doku wu kpamu aya a wuma a nu.
- 12 Vi baci nu ugboji, vi ta nu ugboji adama a kacikanu,
ama, vi baci n kugoyi, a vu da koci vi a ku takacika.>>
- 13 Kalau ka vuka, za kadanshi n abundai,
vuza vu unambi u kusheshe da, u yeve ili ba.
- 14 U tsu dasangu ta u tsutsu u kpa'a ku ni,
a kakuba ki idashi ka ni ku ugadi ka likuci,
- 15 a kudeke aza ana i a nwalu,
aza ana kusheshe ku le ki a ubuta wu ulinga u le.
- 16 Utsu dana ta, <<Ada aza unambi u kusheshe tawai na.>>
wa aza unambi wu ukani u kadu kpamu utsu dana ta.
- 17 <<Mini mu uboki ma tsu yokpo ta,
ilikulya'a i na a tsu lya'a usokongi wita n uyo'o.>>
- 18 Ama aza ana a uwai ekiye a ni, e yeve a na akpisa a da i a ubuta wa ba.
kpamu omoci a ni, i ta a ku gidala kubana ubuta wi idashi ya akpisa.

10

Ansa a Sulemanu

- 1 Ansa a Sulemanu a da na,
maku mu ugboji ma tsu zuwa ta Dada ni mazanga,
ama kalau ka maku, ili yu unamgbi u katsuma i da wa anaku a ni.
- 2 Uciyi una o bolongi a uye u gbanigbani, u tsu neke i li ba,
ama idashi yu usubi u tsu utuka ta vuma ukpa.
- 3 Vuzavagudu wi a kukasukpa vuza vu usubi a katsuma ka kambulu ba
ama u tsu sanka ta kusheshe ka aza a gbani-gbani ku shana.
- 4 Tsurogo tsu tsu zuwa ta vuma unambi,
ama kuya'an ku ulinga ku tsu tuka ta n uciyi.
- 5 Ayi na u bolongi ili i kashina n lyushi ayi da vuza vu ugboji.
ama ayi na u latai a ayin a vikya'a ayi da vuza na u tsu tuka n wono.
- 6 Unasingai wita a kaci ka vuza vu usubi,
ama u vuza gbani-gbani u tsu sokongu ta u kuna u vishili u ni.
- 7 Kucibasa ku vuza vu usubi unasingai u da,
ama kula ku vuza gbani-gbani ki i ta a ku namgba.
- 8 Vuza vu ugboji, ayi da u tsu ushuku n odoki,
ama vuza kadanshi ka tsulau wi ta a ku namgba.
- 9 Vuza na dem wi an nwalu a katsuma ku usubi, utsu ya'an ta nwalu n ni m
matana.
ama vuza vu unambi usubi a tsu yeve yi ta.
- 10 Vuza na u tsu reme ka mayun, u tsu tuka ta n atakaci,
ama vuza na udanshi kamayun utsu tuka ta m matana
- 11 Kadanshi ka vuza vu usubi kashi ka mini ma wuma ma'a,
ama kadanshi ka vuza gbani-gbani ka tsu sokongu ta u kuna u vishili u
ni.
- 12 Tsurala tsu zuwa ta vishili,
ama ucigi u tsu cinukpa ta nu unushi raka.
- 13 Uma ugboji a tsu dansa ta ka mariki,
ama uma a gbanigbani u ga'an ta atakaci ka le.
- 14 Vuza vu ugboji u tsu bolongu ta ku yeve,
ama una u kalau u tsu tuka ta nu u kpa.
- 15 Udukuyan, mashilya ma'a ma vuza vu uciyi,
ama unambi munuka ma'a ma vu za vu unambi.

- 16 Katsupu ka kuya'an kasingai kada wuma,
ama katsupu ka vuza vu unushi ka da atakaci.
- 17 Ayi vuzana u tsu ushuku n ugbari n odoki, wi ta a ku ciya wuma,
ama a yi vuzana u tsu inwan ugbari wi ta a kupuwanka.
- 18 Vuza na dem u tsu sokongu tsurala, kaya'in ka uwa ka'a,
vuzana kpamu dem u tsu langasa ula uma kalau ka'a.
- 19 Kadanshi ka yimkpa baci a bundai da vuma u tsu ciya unushi,
ama vuza vu ugboji da baci vi, sai vu pada bini.
- 20 Kadanshi ka vuza vu usubi, ki ta an azurufa ana a zagbai,
ama kadu ka vuza gbani-gbani ki nu uga'in ba ko kenu.
- 21 Kadanshi vuza vu usubi ku tsu lya'atangu uma n abundai,
ama kalau ka tsu kuwa ta adama unambi wu usubi.
- 22 Unasingai u Vuzavaguđu u tsu tuka ta n uciyi,
ama kabundai ku ulinga ko tsu doku uciyi ba.
- 23 U kalau, kuya'an ku ka gbani-gbani, ili yu ugulani u dai,
ama u vuza kuyeve, ugboji u tsu yokpo ta.
- 24 I na vu za gbani-gbani wi o wovon, i da i kuciyai
ama i na vuza vu usubi u cigai i dada a ku ciya.
- 25 Ayin a na baci kabatalikpau ka gbanigbani ka lazai, i o kudoku ku ene
aza a gbanigbani ba,
ama vuza usubi u tsu shamgba ta n utsura ali a kubana u teku.
- 26 Kata vu zuwa korogo ka ya'anaka wu ili ba,
ta lo wa ko okpo wu tsu mini ma kalam a anga ko kpamu tsu kanga a
ashi a nu.
- 27 Wovon u Kashile u tsu doku ta wuma wu ugadi,
ama wuma u vuza gbani-gbani wi ta gbati.
- 28 Apa a vuza vu usubi mazanga ma'a,
ama apa aza vuza gbani-gbani a tsu tuka n ili ba.
- 29 Uye u Vuzavaguđu mashilya ma ku ere ma'a u vuza vu usubi,
ama ili munuka i da ubuta wa aza kuya'an ka gbani-gbani.
- 30 Aza usubi i ta a kuciya ukanji ayin tutu,
ama a ku kasukpa aza gbani-gbani idika ya ba.
- 31 Aza usubi a tsu dansa ta ugboji,
ama kelentsu kana ka tsu dansa a uwa ki ta a kuya'an ugba.
- 32 Kelentsu ka vuza vu usubi ka yeve ta i na i ga'in,
ama una u vuza gbani-gbani, wi ni yoku ba sai kadanshi ka gbani-gbani
koci.

11

- 1 Vuzavaguđu u tsu iwan ta vuza kagisamkpatsu ka a uwa,
ama u tsu pana ta uyo'o wa za agisamkpatsu a mayun.
- 2 Arađi a tsu tuka ta n wono,
ama vuza babu arađi vuza vu ugboji da.
- 3 Uga'in wa aza kamayun a kadu, u tsu tono ta n ele,
ama aza unambi u kamayun a tsu una ta kacikale adama a ka gbani-
gbani ke le.
- 4 Udukuyan u tsu yongo n uga'in a kanna ka ku kida ka afada ba,
ama idashi yu usubi i tsu utuka ta vuma ubuta wu ukpa.
5 U kuna wu usubi wa aza babu unushi u tsu tono a n ele a uye u magaba,
ama aza a gbani-gbani a tsu yikpa ta adama ka a gbani-gbani ke le.
- 6 Usubi wa aza ka mayun ada u tsu utuka le ta,
ama aza iya'anishi m modoruko o tsu okpo le ta maza.

- 7 Vuza gbani-gbani u tsu kuwa ta n kusheshe ku ni dem,
kata apa a utsura a ni raka a namgba.
- 8 A tsu utuka ta vuza vu usubi atakaci,
kata a da o bono u vuza gbani-gbani.
- 9 Aza gbani-gbani n una u le u da a tsu una a za le,
ama aza usubi a ubuta u kuyeve ku le u da a tsu la'aka.
- 10 Vuza vu usubi u la'aka ba ci, likuci i tsu i ya'an ta mazanga,
da baci vuza gbani-gbani u kuwai, uma a tsu ya'an ta feu mazanga.
- 11 Likuci i ci ciya ta tsugbayin adama unasingai a uma usubi,
ama a tsu fada ta likuci adama una u uma a gbani-gbani.
- 12 Ukuna u tsulau u da vu goyo toku nu,
vuza ugboji u tsu pada ta bini.
- 13 Vuza kadanshi ka abundai n kulangasu u tsu sokongu kakuna ba.
Ama vuma vu usubi u su sokongu ta ka kuna.
- 14 A ubuta una wi babu vuza kelime, uduniya u tsu yikpa ta,
ama kabundai ka aza kuneke odoki ka tsu tuka ta uduniya idashi i
matana.
- 15 Da baci vu ushuki ko okpo magan adama komoci vi ta o ko kpo n wono,
ama vuzana u iwain wi ta a kulaka.
- 16 Vuka vu usubi u su ciya ta tsugbayin,
ama aza asuvu a yali udukuyan u da koci a ku ciya.
- 17 Vuma vu usubi u tsu ciya ka ta kacikani u ga'in,
ama vuza gbani-gbani u tsu ronoko ta kacikani atakaci.
- 18 Aza gbani-gbani a tsu ciya ili i makara ba,
ama uma u usubi a tsu ciya ta uciyi u mayun.
- 19 Usubi usingai u tsu lansa ka ta vuza wuma,
ama vuza na u dakaki kulansa ka gbani-gbani wi ta a ku kuwa.
- 20 Vuzavagudu u tsu iwan ta aza kusheshe ku gbani-gbani,
21 ama u tsu kasukpa ta a aza usubi a la'aka.
- 22 Uga'in u vuka dem wi baci n kadu kasingai ba,
wi ta tsu makawani ma azanari a vunu vu magurusunu.
- 23 Kusheshe ku uma usubi, kuda kasingai,
ama kusheshe ka adu ka aza a gbani-gbani ku da wupa ayin tutu.
- 24 Aza o yoku a tsu neke ta kune'e bari, kata tana uciyi u le u yimkpa,
ama aza o yoku a tsu neke vuza ko kenu ba, ama kata okpo nu unambi.
- 25 Vuza na u tsu neke bari, u ku okpo ta vuza vu uciyi,
banka otoku a nu, a vu feu i ta a ku banka wu.
- 26 Uma a tsu ya'anka ta vuzana u sokongi ishina una,
ama unasingai u da u vuza na u dengei.
- 27 Vuza na u lansa uga'in u tsu ciya ta kasingai,
ama vuza na u lansa unamgbi, wi ta a kuciya u da.
- 28 Vuza na dem u neke kadu wu udukuyan u ni wi ta a ku yikpa,
ama vuza vu usubi wi ta o kutopo uteku tsa ayuku a taku a kakina ka
mini.
- 29 Aza na a tsu tuka n atakaci a i kpa'a le, a u kotsushi utsu ciya ili yi ukani
ba.
kpamu kalau ki ta o ku okpo kagbashi ka vuza vu ugboji.
- 30 Usubi u neke ta vuma wuma,
vuza na wi n ugboji, kpamu utsu isa ta wuma.
- 31 Da baci aza usubi a ciyai u peci u le aduniya,
ni da tamkpamu wo ku okpo wa aza unushi u gbani-gbani.

12

- ¹ Vuza na baci dem u cigai ugbari u ciga ta kuyeve,
ama vuza na u iwain ugbari kalau ka.
- ² Vuma vu usubi u tsu lansa ta ubanki u Kashile,
ama Kashile ka tsu una ta vuza vu kusheshe ku gbani-gbani.
- ³ Vuma u tsu ciya katsura a ubuta u ka gbani-gbani ba,
ama magiti ma aza usubi ma ci shamgba ta n utsura mayin.
- ⁴ Vuka vu usubi ili i mazanga i da u vali ni,
ama vuka vu na vu tsu neke vali ni wono, u tsu okpo ta an ketele ku
ushami i kyamba i ni.
- ⁵ Kusheshe ka aza usubi kusheshe ku mayun ku da,
ama odoki aza a gbani-gbani modoruko ma koci.
- ⁶ Odoki a vuza gbani-gbani o tsu okpo ta an maza,
ama kadanshi ka vuza vu usubi ka tsu tuka le ta.
- ⁷ A tsu una ta vuza gbani-gbani rakuraka,
ama kpa'a ku vuza vu usubi ki ta a ku shamgba n utsura mayin.
- ⁸ A tsu cikpa ta vuma vu usubi adama ugboji u ni,
ama a tsu goyo ta vuza kadu ka a gbani-gbani.
- ⁹ U ku la'a ta n kuga'an n unambi u nu, vi a kulansa ili i kulya,
An va ku bonoko kacikanu avu ili i yoku i da.
tana ili i na va kulya'a i la'a ta utsura u nu.
- ¹⁰ Vuma vu usubi u tsu lana ta matana mi ilikuzuwa i ni,
ama vuza gbani-gbani ili i tsu bankai ba
- ¹¹ Kacimbi kana kaci ya'an ulinga kau,
utsu ya'an ta n ilikulya ya abundai,
tsulau tsu a langasa makyan adama ulinga u gbani.
- ¹² Vuma gbani-gbani kusheshe ku ni ku da u ya'an ka gbani-gbani,
ama vuza usubi u tsu sheshe ta ka singai.
- ¹³ Kadanshi ka vuza gbani-gbani ka tsu okpoi ta maza,
ama vuza vu usubi u tsu utuka ta kacikani a katsuma ka atakaci.
- ¹⁴ Katsupu ka vuma dem ki ta a ubuta u kadanshi kani n ulinga u ni,
wi ta a kuciya ili i na i ga'in ni.
- ¹⁵ Kalau ke ce ene ta uye u wuma u ni derere da,
ama vuza vu ugboji u tsu pana ta odoki.
- ¹⁶ Kalau ka tsu yotsongu ta wupa u ni gogolo,
ama vuza vu ugboji u tsu kebeco koyoku ba.
- ¹⁷ Vuza na u tsu dansa kamayun wi ta a kusala usubi,
ama kaya'in ka uwa ka tsu dansa ta a uwa.
- ¹⁸ Kadanshi kana a ya'in babu kusheshe,
ka tsu tuka ta n usan tsu usapi u kotokobi,
ama kelentsu ka vuza vu ugboji ka tsu tuka ta n matana.
- ¹⁹ Kamayun ki ta a kugeshe a li a kubana u teku,
ama u kuna wa uwa gogolo u tsu kotso ta.
- ²⁰ Ukuna wa uwa u da u tsu shatangu kadu ka aza gbani-gbani,
ama ukuna u mazanga u da wa aza ana a tsu neke odoki a singai.
- ²¹ Ko ka gbani-gbani ka kuciya vuza vu usubi ba,
ama atakaci abundai a da a kuciya vuza gbani-gbani.
- ²² Vuzavagudu u tsu iwan ta vuza kadanshi ka a uwa,
ama u tsu pana ta uyo'o wa aza a na a ci ya'an kamayun.
- ²³ Vuza vu usubi u tsu sokongu ta kuyeve ku ni,
ama kalau ka tsu utuka ta n tsulau tsu ni e keteshe.
- ²⁴ Ulinga wa a wuya utsu neke ta utsura,

- ama tsurogo ci ta a kuzuwa wu vu okpo ka gbashi.
- 25 Unamgbi u kadu, u tsu sanka ta vuma mazanga,
ama kadanshi ko odoki ka tsu zuwa ta wuma mazanga.
- 26 Vuza vu usubi u tsu neke ta kaja'a ka ni odoki a singai,
ama ulinga u vuza gbani-gbani u tsu zuwa ta u puwanka.
- 27 Vi baci korogo, vi a kuciya ili i na vi a kulansa ba,
ama vu ya'an baci ulinga kau, vi ta a kuciya udukuyan.
- 28 Ukuna wu usubi, uye u wuma u da,
nwalu a katsuma ku u da u tsu banka vuza ukpisa ba.

13

- 1 Maku mu ugboji ma tsu isa ta ugbari u Dada ni,
ama maku ma kugoyi ma tsu pana kadanshi ba.
- 2 Vuma vu usubi u ci lya'a ta ili a u tsura wu una u ni,
ama vuma vu unambi wu usubi u tsu bonoko ta apa a ni a ubuta u
vishili.
- 3 Ya'an ci co'o n ili i na vi a kudansa, adama ana vu isa wuma u nu.
Vuma vu na u kpadai kuya'an cico'o n kadanshi ka ni ba,
u tsu uka ta kacikani muna.
- 4 Vuza vu ukpadi u tsu ciga ta udukuyan,
ama u ci ciya ili i yoku ba.
ama kaya'in ku ulinga
ki ta a kuciya ili i na wi a kuciga bari.
- 5 Vuza vu usubi u tsu iwan ta ukuna wa a uwa,
ama vuza gbani-gbani u tsu ya'an ta ili i wono n i kugoyi.
- 6 Usubi u tsu ere ta vuza vu babu unushi,
ama ka gbani-gbani ka tsu vakangu ta vuza vu u nushi.
- 7 Vuza yoku utsu dika ta kacikani vuza vu uciyi da, kpamu tana wi n ili ba,
vuza yoku u dika ta kacikani ayi vuza vu unambi da,
kpamu tana ayi vuza vu uciyi da kau.
- 8 Uciyi u vuma wita a kufuda ku isa wuma u ni,
ama vuza vu unambi babu vuza na u tsu gbandarasa yi.
- 9 Kutashi ka aza usubi ku tsu akana ta kau,
ama kutashi ka aza gbani-gbani u kimushi u da u ci ya'an.
- 10 Ugbamukaci vishili vuda utsu tuka koci,
ama a tsu ciya ta ugboji ubuta wa aza ana a tsu pana odoki.
- 11 Udukuyan u na a ciyai n uye usingai ba, u tsu puwanka ta gogo'o,
ama vuza na de dem u bolongi ikebe kenu kenu i tsu kana ta kudokusu.
- 12 Ku zuwa ku kadu kuna a takpai a kubana kelime ku tsu zuwa ta kadu ka
kana mbala.
ama mali mana a ciwatangi mita tsu madanga ma wuma.
- 13 Vuza na baci de dem u goyoi odoki wita a ku sa'awa odoki ani,
ama vuzana baci de dem u tonoi odoki a wita a kuciya katsupu.
- 14 Kuyotsongu ku vuza vu ugboji, kudolu ku mini ma wuma ma a,
vuza na utsu bonoko vuma a ubuta u maza mu ukpa.
- 15 Kuyeve ku singai kutsu tuka ka ta mapasa ma singai,
ama uye wa a za gbani-gbani wi ta n utsura.
- 16 Vuza vu ugboji u ci yeve ta ili i na wi a kuya'an,
ama kalau ka tsu yotsongu ta tsulau cini e keteshe.
- 17 Kalingata ka gbani-gbani ka tsu uwa ta atakaci,
ama kalingata ka mayun ka tsu tuka ta n matana.

- 18 Vuza na baci de dem u iwain kushuku n odoki, u tsu okpo ta n wono n unambi,
ama vuzana baci dem wu ushuki n odoki utsu ciya ta tsugbayin.
- 19 Ili i singai i da vuma u ciya ili i na u kubanka kacikani,
alau a tsu iwan ta ku kasukpa ka gbani-gbani.
- 20 A yi na wi nwalu kobolo n aza ugboji
utsu doku ta n ugboji,
ama kaja'a ka a lau wita a kulya'a kelime n ku namgba.
- 21 Ka gbani-gbani ko tsu tonon ta aza unushi,
ama unasingai u da katsupu ka vuza vu usubi.
- 22 Vuma vu usubi wita a kuciya udukuyan, ali u kasukpaka ntsukaya n ni,
ama udukuyan wa aza unushi wita o ku okpo wa aza usubi.
- 23 Kashina ka vuza vu unambi i ta a kufuda kuneke ilikulya n abundai,
ama unambi u kamayun ka tsu purangu ta uda raka.
- 24 A yi na utsu gbara maku ma ni ba, u ciga ma ba,
ama ayi na u cigai maku ma ni u tsu gbara ta maku ma ni mayin.
- 25 Vuma vu usubi u tsu lya'a ta ilikulya ali u cuwa,
ama vuma gbani-gbani, n kambulu ka'a utsu yongo ayin tutu.

14

- 1 Vuka vu ugboji vu tsu ma'a ta kpa'a ku ni,
ama kalau ka tsu fada ta kpa'a ku ni n ekiye a ni.
- 2 Vuza na u tsu ya'an kamayun a yi da u tsu pana wovon u Kashile,
ama a yi vuza vu modoruko kugoyo ku da u tsu goyoi.
- 3 Kadanshi ka kalau mashashau ma a kucina ku ni,
ama kadanshi ka vuza vu ugboji ka tsu ere yi ta.
- 4 Ubuta u na wi babu anaka a vicimba, tedai a kuciya ilikulya'a?
Ama ubuta u na wi n obomburon a vicimba, i ta a kuciya ilikulya ya abundai.
- 5 Ngan n vuza vu usubi, mayun da.
ama vuza vu ngan ma a uwa, u tsu karaka ta n a uwa.
- 6 Vuza kugoyi u tsu lansa ta ugboji ama u su ciya ba,
ama kuyeve ki na atakaci u keyevi ba.
- 7 Ya'an da'angi n kalau,
adama ana wi n ili i na wa ku yotsongu ba.
- 8 Ugboji u keyevi u dada u yeve uye wa nwalu n ni,
ama tsulau tsu kalau tsu tsu vakangi ta.
- 9 Kalau ka tsu ya'an ta ugulani n unushi,
ama vuza vu usubi n kadu ka u tsu folono a cinukpa kai unushi.
- 10 Kadu dem ke yeve ta unangbi u katsuma u ni,
kpamu babu vuzana u kufuda ku yeve mazanga ma ni.
- 11 Kpa'a ku vuza gbani-gbani ki ta a ku fada,
ama kpa'a ku vuza vu usubi ki ta o kutopo.
- 12 Ili i na vuma u sheshei ku dana i da uye u singai,
wi ta a kubanka yi ukpa.
- 13 Ko a katsuma ki izoshi, ga'an ba unangbi u katsuma wi ta punu.
mazanga ma laza baci, unangbi u katsuma wi ta punu.
- 14 Vuma gbani-gbani a tsu tsupai ki ta n ka gbani-gbani ka ni,
vuza singai kpamu a tsu tsupai ki ta n kasingai ka ni.
- 15 Kalau ka tsu ushuku ta n ili dem,
ama vuza vu ugboji u tsu indana ta mayin kafu u ya'an ili i yoku.
- 16 Vuma vu ugboji, utsu pana ta wovon u Kashile,

- ama kalau ka tsu ya'an ta ili gogo'o babu cico'o.
- 17 Vuza vu wupa u tsu ya'an ta kakuna n tsulau, ka ta a iwan vuza kusheshe ku gbani-gbani.
- 18 Vuza vu unambi u kusheshe u tsu ciya ta ili u teku u tsulau u ni, ama vuza vu usubi katsupu kani kuyeve ku da.
- 19 Mayun vuza gbani-gbani wi ta a ku kudangu e kelime ka vuza vu usubi, vuza ka gbani-gbani kpamu a utsutsu u vuza vu usubi.
- 20 Babu vuza na wi a kuciga vuza vu unambi, ama vuza vu uciyi wi ta n aja'a n abundai.
- 21 Ayi vuzana u goyoi vutoku ni, u ya'an ta unushi, ama vuza vu unasingai u da vuzana u bankai vuza vu unambi.
- 22 Vuza na u tsu fobuso ka gbani-gbani, uye u da wi a ku kasukpa ba? Ama ucigi n usubi wi ta o ku okpo u vuzana wi o kufobuso ili i singai.
- 23 Ya'an ulinga vi ta ili i wuma, ama vu dasangu baci a kadanshi vi ta o ku okpo vuza vu unambi.
- 24 Katsupu ka vuza vu ugboji udukuyan u da, ama katsupu ka kalau tsulau tsu da.
- 25 Vuza kamayun u cilisa ta wuma, ama ka ya'an ka uwa za modoruko da.
- 26 Ayi vuzana wi n wovon u u Vuzavagudu wi ta a kuciya idashi i matana, kpamu Vuzavagudu wi ta o ku okpo ubuta u kushedeku u muku n ni.
- 27 Wovon u Vuzavagudu u dada ubuta u wuma, u da u ku zuwa vuma u pasa maza mu u kpa.
- 28 Tsugbayin tsu mogono tsu dada kabundai ka uma a na wi na a da, ama uma i lo baci ba, tsugono gbani da.
- 29 Vuma na u tsu namgba katsuma ba, wi ta n kuyeve, ama vuza vu unamgbi u katsuma u tsu tuka ta tsulau tsu ni e keteshe.
- 30 Kadu ki idashi ka tsu neke ta wuma i kyamba, ama cishe'e tsu tsu shamatangu ta etele.
- 31 Ayi vuza na u doroi vuza vu unambi, u goyo ta Vuzavagudu, ama vuza na baci de dem u bankai vuza vu unambi, u cikpa ta Kashile.
- 32 A za gbani-gbani, e le da a tsu vakangu kacikele n ka gbani-gbani ke le, ama aza usubi a tsu ere ta kacikele n ka singai ke le.
- 33 Ugboji wi ta idashi u vuza kuyeve dem, a li a katsuma ka wuma u alau feu u tsu yotsongu ta kacikani.
- 34 Usubi u tsu neke ta uduniya tsugbayin, ama u nushi u tsu neke ta uduniya wono.
- 35 Mogono ma tsu pana ta u yo'o u kagbashi ku ugboji, ama wupa u ni wi ta ubuta u vuza na u tsu ya'an ili wono.

15

- 1 Wushuki u singai u tsu tanatangu ta kadu, ama kadanshi ku usudukpi ka tsu dangusa ta kadu.
- 2 Kelentsu ka vuza vu ugboji ke tsu neke ta kuyeve, ama una u kalau u tsu tsuwan tsulau.
- 3 Ashi a Vuzavagudu i ta a ubuta dem, a kinda aza a singai n aza a gbani-gbani.
- 4 Kelentsu kana ka tsu dansa kasingai, ki ta u teku tsu madanga ma wuma, ama kelentsu ka a uwa ka tsu una ta ayinviki asingai.
- 5 Kalau ka tsu goyo ta ugbari u Dada ni, ama vuzana dem u tsu zuwa atsuvu u pana odoki, vuza vu ugboji da.

- 6 Kpa'a ka aza usubi ki ta n uciyi wa bundai,
 ama uciyi u vuza gbani-gbani u tsu tuka le ta n atakaci.
 7 Unau u vuza vu ugboji u tsu dansa ta u kuna u kuyeve,
 ama kaadu ka kalau ka tsu ya'an nanai ba.
 8 Vuzavaguđu u tsu iwan ta alyuka a vuza gbani-gbani.
 Ama kavasa ka vuza singai ka tsu zuwai ta mazanga.
 9 Vuzavaguđu u tsu iwan ta uye u uma a gbani-gbani,
 ama u ci ciga ta aza na a tsuya'an kasingai.
 10 Da baci vu nusai, mayun da a takacika wu,
 ayi na u iwain kulapulu wita a ku kuwa.
 11 Ukpa n munuka mi ta a ubuta u Kashile,
 tedai tamkpamu adu a uma a lima.
 12 Vuza vu kugoyi u tsu ciga a dansukai ba,
 u tsu bana u vuza vu ugboji ba.
 13 Kaadu ka mazanga ka tsu tuka ta n i meshe,
 ama unangbi u kaadu katsu una ta ayinviki.
 14 Uma ugboji a tsu lansa ta kuyeve,
 ama ilikulya'a i kalau i da da tsulau.
 15 Wuma wa aza unambi raka wi ta tukpa n atakaci,
 ama adu aza mazanga a makyan dem ita a katsuma ka kupana uyo'o.
 16 U lata vu okpo n unambi n wovon u Vuzavaguđu,
 ana va kuciya udukuyan wa abundai kobolo n atakaci.
 17 U lata vu lya'a tsuwa'a tsu babu mkpadi ucigi de wi baci lo,
 ana va ku takuma i nyama i singai tsurala ci baci lo.
 18 Vuza vu usudukpi u kaadu u tsu dangusa ta vishili,
 19 Uye u vuza vu wonvoli tukpa da u da wi n awana,
 ama uye u vuza vu usubi a kaadu ubarukpi u da wi.
 20 Maku mu ugboji u tsu zuwa ta esheku a ni u pana uyo'o
 ama kalau ka tsu goyo ta anaku ni.
 21 Tsulau ili i mazanga i kajarishi i da,
 ama vuza na wi n kuyeve u tsu ya'an ta ili ni derere.
 22 Da baci odoki i lo ba, ka kuna ka tsu nangba ta
 ama n odoki abundai, a tsu ciya ta u lya'i.
 23 Yaba dem u tsu pana ta uyo'o u wu ushuki u kadanshi kasingai,
 ili singai i da a ya'an kadanshi ka singai a ayin ana aga'in.
 24 Uma ugboji a tsu tono ta uye u na u kubanka le ubuta u wuma,
 adama ana wu utuka le a ubuta wu ukpa.
 25 Vuzavaguđu u tsu fada ta kpa'a ku vuza vu ugbamukaci,
 ama u tsu kanza ta kure'e ku kagapa.
 26 Vuzavaguđu u tsu iwan ta kusheshe ku vuza gbani-gbani,
 ama u tsu ya'an ta mazanga n kadanshi ka a singai.
 27 Vuza kalya'a, u tsu ronoko to kpa'a ku ni atakaci,
 ama ayi vuza na u iwain kalya'a wi ta a kuyongo n wuma.
 28 Kaadu ka vuza vu usubi ka tsu sheshe ta kafu kushuku kadanshi,
 ama kelentsu ka vuza gbani-gbani ka tsu dansa ta ka gbani-gbani.
 29 Vuzavaguđu u tsu yongo ta da'angi n vuma gbani-gbani,
 ama u tsu pana ta kavasa ka vuma vu usubi.
 30 Imeshi i tsu zuwa ta vuma u ya'an mazanga,
 kpamu arabali a singai a tsu tuka ta n matana i kyamba.
 31 Vuza na dem u pana odoki a wuma,
 wi ta o kuyongo a katsuma ka aza ugboji.

- ³² Vuza na dem u iwain ugbari, kaçikani ka'a u goyoi,
ama vuza na baci de dem wu ushuki n kulapu, wi ta a ku ciya kuyeve.
- ³³ Wovon u Kaşhile kuyotsongu su ku ugboji ku da,
kpamu sai vu goyo kaçikanu, yeve kaťa vu ciya tsugbayin.

16

- ¹ Kusheshe ku kađu ku vuma ku da,
ama ku ushuku,
ku Vuzavagudu ku da.
- ² E kene ku vuma, ili i na u ya'in dem derere da,
ama Vuzavagudu da kashatangi.
- ³ Zuwa ka Vuzavagudu ulinga u nu,
ofobuso a nu tana i ta a kuciya ulya'i.
- ⁴ Ili i na Vuzavagudu u ya'in dem derere da,
ko vuza gbani-gbani adama a kannu ka atakaci.
- ⁵ Vuzavagudu u tsu iwan ta vuza na de dem wi n ugbamukaci
we a ku kasukpa le a la'aka ubuta wa atakaci ba.
- ⁶ A ubuta wu ucigi n kuya'an kasingai, a tsu cinukpaka ta vuma u nushi,
kpamu ubuta wovon u Vuzavagudu,
vuma u tsu katsukpa ta ka gbani-gbani.
- ⁷ Makyen ma na vu ya'in ili i na Vuzavagudu wi a kuciga,
vi ta a kufuda kubonoko irala i nu yo okpo aja'a.
- ⁸ U la'a ta n kugan vu ciya kenu a uye u singai,
ana va ku bolongu n abundai n uye u kalya'a.
- ⁹ Vuma u tsu sheshe ta a kađu ka ni,
ama Kaşhile ka ka tsu shatangu.
- ¹⁰ Kadanshi a una u mogono ki ta tsu a kaka a Kaşhile,
ayin dem u tsu ki da ta a fada derere.
- ¹¹ Vuzavagudu u ciga ta kagisamkpatsu ka singai,
kaťa kpamu ka wina dem ko okpo derere.
- ¹² Ngono n tsu iwan ta ka gbani-gbani,
adama ana ka singai kada ka tsu zuwa tsugono tsu tsurukpa.
- ¹³ Mogono ma tsu pana ta uyo'o u kadanshi ka singai,
u tsu ciga ta aza kudansa kamayun kau.
- ¹⁴ Wupa u mogono u kutuka n ukpa u da,
ama vuza na wi n ugboji u tsu ya'an ta moloko mana u tanatangu
mogono kađu.
- ¹⁵ Kasingai ka mogono tsu keleshu ka'a kana ka tsu tuka m mini ma gadi n
lyushi,
wuma wi ta punu.
- ¹⁶ U la'a ta kuga'an vu ciya ugboji, ana va kuciya kazanariya,
u la'a ta n kuga'an vu zagba kuyeve ana vaku zagba azurufa.
- ¹⁷ Uye u vuza vu usubi u tsu katsukpa ta ka gbani-gbani,
vuzana u lapulai uye u ni, wuma u ni ufa wi e ku ere.
- ¹⁸ Ugbamukaci u tsu tuka ta n ukpa,
kugoyi kpamu ku tsu vakangu ta vuza.
- ¹⁹ U la'a ta vo okpo vuza vu unambi vuza vu usubi,
ana va ku okpo a katsuma ka aza ugbamukaci, ali na vu ciya ili a
katsuma ke le.
- ²⁰ Ayi na dem wu ushuki n odoki, wi ta a ku la'a ka,
vuza vu unasingai u da a yi na wu ushuki n Vuzavagudu.
- ²¹ Vuza vu ugboji a tsu dekei ta vuza kuyeve,

- adama ana kadanshi ku uyo'o ka ɗaɗa uma a tsu la'a n ku ciga.
- 22 Ugboji kaṣhi ka vuma ka a ubuta wa aza ana i nu ɗa,
ama tsulau tsu tsu tuka ta alau n atakaci.
- 23 Vuma vu ugboji u tsu sheshe ta kafu u dansa,
kata tana ka danshi ka ni ka ciya wu ushuki.
- 24 Kadanshi ku uyo'o ka tsu ya'an ta an kabashi ki ishigi,
n uyo'o a kaɗu, a ku tuka n mataṇa i kyamba.
- 25 A kene ku vuma, wi ta n uye u na u la'i n mayin,
ama a ukocishi, ukpa u ɗa.
- 26 Kambulu ka tsu zuwa ta vuza zamalinga u dakaka u linga,
adama ana u ciga ta u cuwatangu kaɗikani.
- 27 Vuma gbani-gbani u tsu sheshe ta kuya'an kagbani-gbani,
kadanshi ka ni kpamu ka tsu kana ta ku tasa a na akina.
- 28 Vuza vu babu kamayun u tsu ɗangusa ta vishili,
vuza kuyun u tsu pece ta aja'a ni ana i ɗedevu.
- 29 Aza kavama, a tsu doro ta a za ni,
a li u vakangi ubuta u wa atakaci.
- 30 A yi na u tsu ya'an iyoci n aṣhi, modoruko ma'a wi a kuciga kuya'an,
vuza na u tsu ya'an iyoci n una uni, ka gbani-gbani ka'a wi a kuciga ku
ya'an.
- 31 Kanji kari, okokolo a tsugbayin a ɗa,
katsupu ka'a a wuma u vuza vu usubi.
- 32 U lata n kuga'an vu okpo vuza vu u kani u kaɗu, ana va ku okpo vuza vu
utsura,
u la'a ta kpamu n kuga'an vu fuda kaɗikani, u la'a u likuci.
- 33 Uma a tsuya'an ta kazagba adama ana e yeve i na i ga'in,
ama Vuzavaguɗu a yi ɗa ka zagbi.

17

- 1 U la'a ta n kuga'an vu lya'a tsuwa babu kusan n kaɗu idaṣhi
an va kulya'a tsuwa tsu kaɗiva a kpa'a ku vishili.
- 2 Kagbashi ku ugboji, ki ta a kulya'a tsugono
a kpa'a ku maku ma na ma tsu tuka n wono,
ali u ciya upecu wi ili yi ukani derere tsu vuza te punu a kpa'a ka.
- 3 Azanariya n azurufa n akina a tsu kondo le,
ta Vuzavaguɗu u tsu kondo kaɗu nannai.
- 4 Vuza gbani-gbani, u tsu zuwaka ta atsuvu wi ili i gbani-gbani,
kaya'in ka uwa ka tsu bonoko ta n asuvu a ni u vuza na u tsu dansa u
kuna u kavama.
- 5 Vuza na baci de dem ugoyi vuza vu unambi, u shika ta Kaṣhile ka na ka
ya'in ni,
vuza na u ya'in maṇaṇa adama unamgbi u vutoku wi a kulaka ubuta
wa atakaci ba.
- 6 U ga'in wu nkoshi ntsukaya n ɗa,
uga'in u muku kpamu i sheku i le i ɗa.
- 7 Kadanshi kasingai ka tsu untsa n kalau ba,
ko tana a uwa untsa n vuza kelime.
- 8 Kalya'a ki ta an katali ki ili mereve a aṣhi a vuza na u nekei a ɗa,
ubuta u na u kpatalai dem derere ɗa.
- 9 Vuza na u cinukpai u nushi, ucigi u ɗa wi a kulansa,
ama vuza na u tsu reme u nushi a kaɗu, u tsu pece ta aja'a e ɗedevu.
- 10 Ubarangi u kute u yawa ta vuza na wi n kuyeve u yeve

- n ulapi u kalau amangatawun.
- 11 Vuma gbani-gbani u tsu zuwa ta_kaci o kugoyi koci,
i ta_a ku su'uku yi n vuza unambi wa asuvu a yali kata_a lapai.
- 12 U kula'a ta_n uga'in vuza u gasa m makunzukurunzu vuza wupa,
vuza na e pecei ni n muku n ni,
an vuza wa ku gasa n kalau a_katsuma_ka tsulau tsu ni.
- 13 Vuza na u tsupai kasingai n ka gbani-gbani,
ka gbanigbani ki a ku kasukpa_kpa'a ku ni ba.
- 14 Ugiti u vishili, wi ta an kuyene ku mini ku na ku peciki,
sai a shamkpa ma'an ali babu ma lya'a kelime.
- 15 Vuza na wu utukai vuza vu unushi,
n vuza na u takacikai vuza vu usubi
dem vu le ili yu unata i da u Vuzavagudu.
- 16 Gbani da a una ikebe adama ana a_lansa_ka kalau kuyeve,
adama a na wo okpoi a_yi vuza vu usubi da ba.
- 17 Kaja'a_ka tsu ya'an ta_ucigi ayin tutu,
vutoku kpamu adama a_ma_ban_kanai ma'a a matsai ni.
- 18 Vuza vu babu kusheshe da koci,
u kudika amiki a kutan ku vutoku vu ni.
- 19 A_yi na wi a kuciga unushi, vishili vu da wi a kuciga,
A_yi na kpamu u ma'in mashilya mu ugadi u karai n ayi wi ta_a_kulansa_ka kacikani munuka.
- 20 Vuma vu kadu ka gbani-gbani u ci ciya_kulya ku kelime ba,
vuza na de dem u tsu dansa a uwa u tsu uwa ta_atakaci.
- 21 Ili ya atakaci da vuma u matsa maku kalau,
dada vu kalau u tsu yongo n mazanga_ba.
- 22 Kadu ka mazanga, aguma asingai da,
ama kadu ku unambukatsuma_u tsu dekpētengu ta_vuma.
- 23 Vuma gbani-gbani u ci'isa ta_kalya u sokongi
adama ana u sabasa afada a mayun.
- 24 Vuza vu kuyeve, u tsu sheshe ta_ka kuna ku ugboji,
ama kalau ki ta_a kindi ku kavama.
- 25 Kalau ka maku ili ya atakaci da u dada ni,
ili yu unambukatsuma_i da kpamu u vuza na u matsai ni.
- 26 Wi n uga'in a ya'an ka vuza vu babu unushi afada ba,
ko a faba vuzagbayin adama a kamayun ka_ni.
- 27 Vuza na u tsu dansa ke nu, keyevi ka'a,
kpamu ayi na wi n kadu ka_yuwu keyevi ka'a.
- 28 Ko kalau feu u pada baci bini, a tsu dikai ta_vuza vu ugboji da,
da baci u padai bini udansai ka kuna ba,
uma i ta_a kudika yi keyevi.

18

- 1 Vuza na u tsuya'an cija'a_ba,
utsu lansa_ta_u ciya_kulya'a ku kelime ku ni koci,
u tsu iwan ta_n odoki ana i a singai.
- 2 Kalau ka tsu pana uyo'o u ciya_kuyeve ba,
ama u tsu pana ta_uyo'o u dansa kusheshe ku ni koci.
- 3 Makyan mana ka gbani-gbani ka_tawai, kugoyi feu ki ta_tawa,
kobolo n unambi u kasingai, i ta_a_kuciya_kugoyi.
- 4 Kadanshi ku una_u vuma, ki ta_n ugavi tsu mini,

- kashi ku ugboji tankpamu ki ta uteku tsu kudolu ku mini mana mi e kuyene.
- ⁵ U ga'an vu ya'anka vuma gbani-gbani kasingai,
ko vu san̄ka vuza vu babu unushi usubi ba.
- ⁶ Kadanshi ka kalau ka tsu tuka ta n kunani,
una u ni u tsu ronokoi ta ulapi.
- ⁷ Kadanshi ka kalau ka tsu unai ta,
una u ni u tsu okpoi ta maza.
- ⁸ Kadanshi ka vuza kuyun, ki ta tsu ilikulya yu uyo'o,
a kugida la a ku uwa a i kyamba.
- ⁹ Ka iwain ku ulinga,
kaja a ka vuza kulanga su ka'a.
- ¹⁰ Kula ku Vuzavagu du tsu mashilya mu utsura ma a,
vuma vu usubi u tsu suma ta u uwa u dasangu n ma ta na.
- ¹¹ U vuza vu uciyi, udukuyan u ni tsu likuci yi nshilya n da.
a kusheshe ku ni, udukuyan uni u kara i tsu mashilya mu ugadi.
- ¹² Ugbamukaci u tsu vakangu ta vuza,
ama uka ni u kaci u tsu tuka ta n ucikpi.
- ¹³ Vuza na baci wu ushuki kadanshi babu u pana,
tsulau tsu da n ili i wono i ni.
- ¹⁴ Ayinviki ki a vuma i ta a ku fuda kugbama a suvu nu mbala,
ama vuma na ayinviki a ni a takpai apa, ka ni ko kotso ta.
- ¹⁵ Ka du ka vuza ugboji ayin tutu ki ta a kulansa uye u kudoku kuyeve,
atsuvu a vuza vu ugboji a tsu lansa ta kuyeve ayin tutu.
- ¹⁶ Kune'e ku tsu bayuwa ka ta utsutsu,
ali ku banka wu ubuta u ku ene uma gbagba'in.
- ¹⁷ Vuzana u tukai kadanshi ka ni n ugiti, u tsu okpo ta adanshi a yi da vuza kamayun,
sai ayin ana vuza yoku wu utai u ya'ankai ni kece bi'i.
- ¹⁸ Kazagba ka'a ka tsu tuka kanani uteku,
ayi da u tsu pece a katsuma ka aza utsura.
- ¹⁹ Banka aza nu ele tana i ta a ku ere wu tsu mashilya mu utsura,
ama vu shilika baci n ele, i ta a ku bayangu ku utsutsu.
- ²⁰ Adama a katsupu ka kadanshi kanu,
tsu nanai tsu da vi a kuciya wuma.
- ²¹ Ukpa n wuma wi ta a utsura u kelentsu ka nu,
aza ana a cigai ka'a i ta a kula'a uciyi u le.
- ²² Vuza na u ciyai vuka, u ciya ta ili singai,
urotu wu uciyi mapasa ma singai ma'an u Vuzavagu du.
- ²³ Vuza vu unambi u tsu ya'an ta kadanshi n kalakatsu ka kulansa asuvayali,
ama vuza vu uciyi u tsu neke ta wu ushiki babu asuvayali.
- ²⁴ Cija'a tsu yoku tsu tsu geshe ba,
ama cija'a tsu yoku ci ta n kamayun ali ka la'i ka aza nu.

19

- ¹ U la'a ta n kuga'an vuza vu unambi a katsuma ku unambi u ni n kamayun,
ana a kudana wo okpo ta kalau vuza vu kadanshi ka a uwa.
- ² U ga'an vuma u yongo babu kuyeve ba,
ko kpamu vu okpo vuza na u tsu ci ya'an ili gogo'o vu langasa uye.
- ³ Ayin a na baci tsulau tsu vuma tsu vakangi vuma,
kata ka du ka ni ka kana wupa n Vuzavagu du.
- ⁴ Uciyi u tsu bolongu ta aja'a n abundai,

- ama kaja'a ka na vuza vu unambi wi n ka'a u tsu iwain ta.
- ⁵ Vuza maga'an ma a uwa wi a ku sa'wa ku la'aka a ubuta wa atakaci ba, ta feu kaya'in ka uwa nanai, a yi feu wi a ku kasukpa ba.
- ⁶ Yaba dem u tsu lansa ta mapasa ma singai a ubuta u vuza na u tsu neke bari, yaba dem u ciga ta wo okpo kaja'a ka vuza na u ci neke kune'e kau.
- ⁷ Da baci a zani a iwain ni adama unambi u ni, ni dai tamkpamu vuma va u ku kotso'o so n aja'a ni? Ko ni dai baci u folonoi le, babu vuza na u kupana ka yi.
- ⁸ A yi vuzana u ciyai ugboji, wuma u ni u da u cigai, a yi vuzana u we erei kuyeve kpamu wi ta a ku baruwa.
- ⁹ Maga'an ma a uwa mi a ku la'aka a ubuta wa atakaci ba, ta feu nannai kaya'in ka a uwa ki ta a ku kuwa.
- ¹⁰ U ga'an kalau ka ya'an idashi mazanga ba, nannai kpamu u la'a ta n gbani-gbani kagbashi ka lya'a tsugono wu ngono.
- ¹¹ Ugboji u vuma u tsu neke yi ta ukani u kadu, ucikpi u ni ufa u cinukpa n unushi.
- ¹² Wupa u mogono wita tsu yura i kawu, ama kasingai ka ni ka tsu tuka ta n unasingai tsu ciza.
- ¹³ Kalau ka maku ka tsu ronoko ta dada vu ni atakaci, vuka vu vishili vi ta tsu ufa kpi u mini.
- ¹⁴ Kpa'a n uciyi ili yi ukani i da a ubuta wi isheku, ama vuka vu mariki a ubuta u Vuzavagudu da,
- ¹⁵ Wonvoli u tsu zuwa ta vuma alavu abundai, vuza na u tsu iwan ulinga tamkpamu wita a kutakacika.
- ¹⁶ Vuza na u tsu ere kadanshi, wuma u ni u da wi e ku ere, ama vuza na u tsu kpa da ku zuka n uye u ni, wita a ku kuwa.
- ¹⁷ Vuza na baci de dem u tsu ya'an kasingai u vuza vu unambi, Vuzavagudu da wi e kuneke kutan, wi ta kpamu a kuciya katsupu a ili i na u ya'in.
- ¹⁸ Gbara maku ma nu, adama ana n tsu nannai uzuwi u kadu wita punu, ka ta vu banka unangbi u ni ba.
- ¹⁹ Vuza vu usufukpi u kadu wi ta a ku so'o atakaci, da baci vu utukai ni kute, sai vu doku kpamu vu utukai.
- ²⁰ Zuwa atsuvu vu pana odoki, kata vu isa kuyotsongusu, adama ana kanna ko yoku vi ta o ku okpo vuza vu ugboji.
- ²¹ Kusheshe ku kadu ku vuma ki ta n abundai, ama kusheshe ku Vuzavagudu ku da koci ki a kushana.
- ²² I na a cigai u vuma i da da ucigi, u la'a ta n ku ga'an n vuza vu unambi an vuza na u tsu dansa a uwa.
- ²³ Wovon u Vuzavagudu u tsu neke ta wuma, ka ta tana vuza u ciya ku uvuka, babu ili i na i kuciyai.
- ²⁴ Kowonvoni ka tsu uka ta kukiye a mevene ma kusan, ama wi a kufuda wa banka una u ni ba.
- ²⁵ Gbara vuza kugoyi, vuza vu unambi u kusheshe wi ta a kuya'an ugboji, dansuka keyevi, wita o kudoku n kuyeve.
- ²⁶ Vuza na baci de dem u takacikai Dada ni da kpamu u lokoi anaku ni a kpa'a, maku ma'an mana ma tsu tuka n wono n kugoyi.
- ²⁷ Maku maya da baci vu kasukpai kupana kuyotsongusu,

viṭa a kucinukpa n ili i na vu yevei de.

²⁸ Maga'an ma a uwa u tsu ya'an ka ta afada a mayun kavama,
vuma gbani-gbani u shatangu ta una u ni n kawuya ci ilikulya.

²⁹ A fobuso ta atakaci adama aza a kavama,
macaka kpamu adama a kalau.

20

¹ Maḡyan ili modoruko i da, ili ku so'o yu utsura i tuka n vishili i da,
Yaba dem vu na ma vakangi wi nu ugboji ba.

² Usufukpi u wupa u mogono u tsu zuwa ta kuje'e ke ki ikyamba, uteku tsu
yura i kawu,

yaba dem vu na u zuwai ni wupa wi ta a ku kuwa.

³ Ili i tsugbayin i da vuma wu utuka kacikani ubuta u vishili.

⁴ Vuza wonvoli u tsu cimba kashina n lyushi ba,
kata ayin a vukya'a a yawa baci wo okpo lekefi.

⁵ Kusheshe ku kaḡu ku vuma ki ta an mini mu ugavi,
vuza na wi n kuyeve da koci wi a kurono ma'a.

⁶ Uma n abundai a tsu sala ta ukuna wu ucigi u le,
ama yayi wa kufuda kuciya vuma vu usubi?

⁷ Vuza usubi u ci ya'an ta nwalu n singai,
aza unasingai a da muku n na mi a kutawa n kacapa kani.

⁸ Mogono ma na mi idashi a kakuba ka afada,
n ashi a ni da wi a ku utuka aza gbani-gbani raka.

⁹ Ya yi wa kufuda wa dana, <<Mpa n cidatangu ta kaḡu kava,
m buwa nu unushi u yoku ba>>?

¹⁰ Kagisamkpatsu ka uwa n ka modoruko,
raka vu le ili yu unata i da u Vuzavagudu.

¹¹ A tsu yeve ta muku n kenken a ubuta wu ukuna wi ili i na u tsu ya'ansa,
i ta a kufuda kuyeve ko kuyongo ku le ku singai ku da, ko ku mejege.

¹² Atsuvu adama a kupana, ashi kpamu adama e ku ene,
Vuzavagudu da u ya'in le raka.

¹³ Kata vo okpo vuza va alavu ayin tutu ba, adama ana talo unambi wi a ku
kana wu.

bayuwa ashi a nu, vi ta a kuciya ilikulya ya abundai.

¹⁴ <<Katsuli ka tsu dana ta ili ya i ga'an ba, ko kenu,>>
ama makyan ma na baci u lazai, ka ta u ya'an aradi u dana u ciya ta ili
i singai.

¹⁵ Azanariya n atali a singai i ta lo gbani,
ama una u na u tsu dansa ka kuyeve, u la'a le ta n ku ga'an raka.

¹⁶ Isai motogu ma vuza na u shamgbai tsu magan mo komoci ka na kalya'i
kutan,

remei ucanuku u ni wo okpo magan adama o komoci ka.

¹⁷ Ilikulya i na a ciyai a uye wa a uwa yi ta n uyo'o u kulya kau,
ama a ukocishi wita o ku okpo an kayala a una.

¹⁸ N odoki a da kakuna ka tsu ga'an,
lansa odoki a ugboji kafu vu bana kuvon.

¹⁹ Vuza na u tsu kara'a n udansai a uwa, u tsu palukpa ta ili i na yi u sokongi,
adama nanai, ya'an dangi n vuza vu motonu ma abundai.

²⁰ Da baci vuza u shikai dada ni ko anakpa ni,
makuni ma ni mi ta a ku kuwa e mere ma kayimbi.

²¹ Ili yu ukani i na a ciyai gogo'o a ugiti,

- wi o ku okpo wu unaṣingai a ukocishi ba.
- 22 Kata vu dana, <<Mi ta a kutsupa ka gbani-gbani,>>
Ama kaṣukpa Vuzavaguḍu, a yi ḍa u ku wawa wu.
- 23 Kagisamkpatsu ka a uwa ili yu unata i ḍa u Vuzavaguḍu,
kagisamkpatsu ka uwa ka ga'an ba.
- 24 Nwalu n vuma dem, Vuzavaguḍu ḍa u fobusoi,
ni ḍai vuma u kufuḍa kuyeve uye una wi o kutono?
- 25 Maza ma'a u vuma u reme ili i yoku babu kusheshe
kata n kaṣapa kpamu u ciba n uzuwakpani u ni.
- 26 Mogono mu ugboji ma tsu utuka ta uma a gbani-gbani,
kata kpamu u takacika le babu asuvayali.
- 27 Ayinviki a vuma kutashi ku ḍa ku Vuzavaguḍu,
u tsu laṇa ta ali a kaḍu ka ni n kusheshe ku ni.
- 28 Ucigi kobolo n kamayun ka tsu kanza ta mogono,
kakuba ko tsugono ka ni ka shamgba a ubuta wu ucigi.
- 29 Uga'in wa aḍangani wi ta a utsura u le,
ama uga'in wu nkoshi tankpamu wu ḍa ḍa kaṇji kari.
- 30 Ulapi wu usuḍukpi u tsu utuka ta ka gbani-gbani,
u tsu cidatangu ta kaḍu n kusheshe raka.

21

- 1 Kaḍu ko mogono ki ta tsu mini mo kuḍolu
a kukiye ku Vuzavaguḍu,
Vuzavaguḍu tsu vadalukpai ta ubuta una wi a kuciga dem.
- 2 Vuma wi ta a kusheshe uye u ni mayin ḍa wi,
ama Vuzavaguḍu utsu gisanku ta kaḍu.
- 3 Kuya'an kamayun n usubi,
u la'a ta alyuka wishi ubuta u Vuzavaguḍu.
- 4 Ugbamukaci n araḍi,
ḍaḍa maḱuni ma aza gbanigbani.
na lo va tana unushi uḍa.
- 5 Kusheshe ku mariki kpamu ku tsu neke ta uciyi wa aḅundai,
ama vuza na u sheshe gogo'o u tsu okpo ta n unambi.
- 6 Uciyi u na uma a ciyaji ubuta wa elentsu a uwa,
u tsu kotso ta an kanga,
kpamu u tsu banka ta vuma ubuta wu ukpa.
- 7 Unambi wu usubi wa a za gbanigbani wi ta a ku purangu le u lazaka,
a dama na a iwain ta kuya'an ili i na yi i mariki.
- 8 Uye u vuza vu u nushi u tsu yongo ta n o kondo,
ama kaḍu ka vuza vu babu unushi ka ci ya'an ta kamayun.
- 9 U kula'a ta n kuga'an vu ḍaṣangu a kunu ku kenu pulai,
ana va kuḍaṣangu asuvu a kpa'a ku gbayin n vuka vu vishili.
- 10 Kaḍu ka vuza gbanigbani ka ci sheshe ta kuya'an kagbanigbani,
u tsu pana asuvayali a vuza na i a idaṣhi dedevu ba.
- 11 Makyan mana baci a takacikai aza a kugoyi,
vuza vu unambi u kusheshe feu u ci ciya ta ugboji.
makyan ma na a ya'ankai vuza vu ugboji kadanshi,
utsu doku ta n kuyeve.
- 12 Kaṣhile, vuza vu usubi, u tsu zuwa ta aṣhi a kpa'a ku vuza ka gbani-gbani,
utsu goyo ta aza gbani-gbani ali a naṃgba.
- 13 Vuma u kpanduku baci atsuvu a ni adama a maṣhi ma vuza vu unambi,
ayi feu wita a kuya'an maṣhi ma kuḷaṇsa ubaṅki,

- ama wi tana feu a kuciya wushiki ba.
- 14 Kune'e ku usokongi ku tsu loko ta wupa,
kalya kpamu ka va'anku ta wupa u gbayin.
- 15 Ukuna u mazanga uda u vuza vu usubi,
a ya'an afada a mayun,
ama u vuza gbani-gbani, ili yi unangbi u katsuma i da.
- 16 Vuma na u puwankai a ubuta u cico'o,
wi ta a kuvuka o kobolo ka akpisa.
- 17 Vuza na de dem u cigai kupana ku uyo'o, wi ta o ku okpo vuza vu unambi,
vuza na de dem u cigai makyen n mani'in,
wi a ku sa'awa ku okpo vuza vu udukuyan ba.
- 18 A tsu takacika ta vuza gbanigbani adama na isa vuza vu usubi,
vuza vu babu kamayun kpamu
adama ana isa vuza kamayun a kadu.
- 19 U lata n kuga'an vu dasangu a ka kamba,
ana va kudasanu n vuka vu wupa n vishili.
- 20 A kpa'a ku vuza vu cico'o ubuta u kufobo ilikulya m mani ma singai u da.
ama kalau ka tsu lya'a ta ili i ni i na wi n i da raka.
- 21 Ya ba dem vu na u lansa usubi kobolo n ucigi,
u ci ciya ta wuma, n uciyi n tsugbayin.
- 22 Vuza vu cico'o vi te u tsu lya'a ta likuci i gbangam,
vuna a fudi o kuvon i a kpa'a ku ni,
ali u boso mashilya mana i a kukefeke apa.
- 23 Vuza na de dem u kanai una u ni n kelentsu ka ni,
u tsu ere ta kacikani a ubuta wa atakaci.
- 24 Vuza vu ugbamukaci n vuza va aradi,
vuza ku kugoyi da kula kuni,
u tsuya'an ta ili n kugoyi n aradi.
- 25 Mali ma vuza wono mi ta o ku okpo ukpa uni,
adama ana ekiye a ni a iwan ta ku ya'an u linga.
- 26 Kanna lakam uma a gbanigbani a tsu dakaka ta adama a na a ya'an
modoruko,
ama vuza vu usubi u tsu dakaka ta adama na u neke bari.
- 27 Alyuka a vuza gbanigbani ili yu unata i da,
be le kune'e ku na a tukai n kusheshe ku gbanigbani.
- 28 Maga'an ma uwa mita a ku takacika,
ama i ta a ku desukpa vuza na u tsu dansa kasingai.
- 29 Uma a gbanigbani a tsu dika ta kacikale e yeve ta ili raka,
ama a za usubi a tsu sheshe ta u kuna wi na a kuya'an.
- 30 Babu ugboji, ko kuyeve, ko odoki
a na a kula'a Kashile.
- 31 A tsu fobo so ta ko odoku adama a kanna ka kuvon,
ama ulyai u Kashile u da.

22

- 1 Kula ku usingai ku la'a ta udukuyan wa abundai,
mapasa ma singai ma la'a ta uciyi wa azurufa n wa azanariya.
- 2 Vuza vu uciyi n vuza vu unambi ili i te i da,
adama a na Kashile ka'a ka ya'in le dem.
- 3 Vuza vu usubi u ce ene ta kawuya kata u shedeku,
ama kalau ka tsu uka ta kaci ka ni kata ta na u takacika.
- 4 U kani u kaci n wovon u Kashile,

- udukuyan u ɗa n tsugbayin n wuma.
- ⁵ Awana n maza i ta uye wa aza a gbani-gbani,
vuza na dem u fobusoi kaɗu ka ni wi ta a ku ya'an da'angi n a le.
- ⁶ Yotsongu maku uye u na wa ku tono,
ko u kutsa ba ci wi a kucinukpa nu ɗa ba.
- ⁷ Vuza vu uciyi u tsu lya'aka ta vuza vu unambi tsugono,
vuza kutan kpamu kagbashì ka'a e kiye a ka nekei.
- ⁸ Ya ba dem vu na uca'i ka agbanigbani, wi ta ku kya'a kagbanigbani,
kpamu kalangu ka modoruko ka ni ki ta o ku kodo.
- ⁹ Ya ba dem na u tsu neke bari wita a ku ciya unasingai,
adama ana ilikulya i ni i ɗa u tsu pece ke aza unambi.
- ¹⁰ Utuka vuza kugoyi, yeve kata vishili vu kotso,
kata vishili n ishikushi i kotso.
- ¹¹ Ayi na u tsuya'an kasingai kata u dansa mayin,
wita o ku okpo kaja'a ko mogono.
- ¹² Ashi a Kashile i ta a kinda kuyeve,
ama u tsu taduku ta kadanshi ka gbanigbani.
- ¹³ Korogo ka tsu dana ta, <<Kawu wita lo pulai.
mu'uta baci wita a ku una mu uye.>>
- ¹⁴ Una u kashakanlai kpenle ku ugayi ku ɗa,
vuza na Kashile ki a wupa n ayi wita a ku yikpa a ku ɗa.
- ¹⁵ Tsulau cita ugbaburangi n kaɗu ka maku,
ama mashashau mu ugbari mi ta o ku lokoi u ɗa.
- ¹⁶ Vuza na de dem u takacikai vuza vu unambi adama ana u doku udukuyan
u ni,
ko kpamu u nekei vuza vu udukuyan ili, wi ta a ku okpo n unambi.
- ¹⁷ Zuwa atsuvu vu pana kadanshi ka vuza vu ugboji,
kata vu ya'an cico'o a kaɗu ka nu,
- ¹⁸ adama ana, wita a kuga'an, ɗa baci vu zuwai le a nu,
ɗa dem vu le a ciyai idashi una u nu.
- ¹⁹ Adama ana kamayun ka nu ko yongo u Vuzavaguɗu,
n yotsongu wu ta e le anana.
- ²⁰ Kadanshi ka kamangankupa ka'a na kana n ɗana kai nu,
kadanshi ko odoki n kuyeve ba,
- ²¹ adama ana n yotsongu wu ili i na yi kamayun,
adama ana vu neke wushuki u mayun.
- ²² Kata vu yansa vuza vu unambi, adama ana wi nu unambi ba,
ko kpamu vu doro aza unambi ubuta wa afada,
- ²³ adama ana Vuzavaguɗu u tsu shamgba ta adama e le,
kata wu una wuma u vuza na u yansa le.
- ²⁴ Kata vu ya'an cija'a n vuza wupa ba,
kata vu gaba kacikanu n ka ya'in ka vishili ba,
- ²⁵ Talo va tono uye u ni
kata vu uka kacikanu a maza.
- ²⁶ Kata vu ushuku ku tsupa ka vuza kutan ba,
ko kpamu vu okpo magan adama vuza kutan ba,
- ²⁷ adama ana ɗa baci vi n ili i na vu kutsupaka ba,
i ta a ku ɗika kajiba ki iva'in ka nu a laza ka.
- ²⁸ Kata vu takpa katali ka kure'e ka aza a cau,
kana ikaya i nu i shikpai ba.
- ²⁹ Vu tsu e ene ta kafuɗi ku ulinga ubuta wu ulinga u ni?

U tsu shamgba ta e kelime ko ngono,
ama wa ku shamgba u ya'an ka aza ana e yevei ni ulinga ba.

23

- ¹ Da baci vu daṣangi kulya'a ilikulya n mogono,
laṇa kaṭa vindana mayin i na yi e kelime ka nu.
- ² Avu vuza kalya da baci,
to, reme kaṣikanu,
- ³ Kaṭa vu ya'an mali mi ilikulya i ni ba,
adama ana i daḍa cico tsu nu ba.
- ⁴ Kaṭa vu takacika kaṣikanu adama a kulansa udukuyan ba,
gbojo ko kaṣikanu adama ana vu suma ka'a,
- ⁵ adama ana, ayin ana baci de dem vu laṇai u da wi ta o ku kotso,
adama ana sawu da o tsu topo evelyu,
a tsu imkpi tsu shafu gaḍi a Kaṣhile.
- ⁶ Kaṭa vulya ilikulya i vuza vu ulyopi ba,
kaṭa vu ya'an mali mi ilikulya yu uyo'o i ni ba,
- ⁷ adama na ayi vuza cico ci na wa kuna da.
Kaṭa u dana <<Lya'i n i so'i.>> Ama kaḍu ka ni ki lo kobolo n aḍa ba.
- ⁸ Vi ta a kushama i kenu i na vu lya'i va,
kaṭa vu laṅaṣa kadanshi ka singai ka nu.
- ⁹ Kaṭa vu ya'an kadanshi atsuvu a kalau ba,
adama na wita a kugoyo ugboji u kadanshi ka nu.
- ¹⁰ Kaṭa vu muḍa urotu u kure'e wi idika u tsumani ba
ko kpamu vu pasa visa ashina a mkpan ba,
- ¹¹ adama ana kishi ke le, vuza vu utsura da,
wita a ku shamgba adama e le kaṭa u shilika n na vu.
- ¹² Zuwa asuvu, kaṭa vu pana kuyotsongu,
vu zuwa atsuvu a nu kpamu ubuta u kadanshi ku ugboji.
- ¹³ Kaṭa vu kaṣukpa ku gbara maku ba,
adama na ko ninidai baci vu lapai ni wi a ku kuwa ba.
- ¹⁴ Adama na da baci vu lapai ni n kafabatsu,
vu baṅka ta wuma u ni ubuta wa atakaci a munuka.
- ¹⁵ Maku maya, da baci vu gbojoi,
kaḍu kava feu ki ta o ku yokpo.
- ¹⁶ Wuma u va u kuya'an ta mazanga,
da baci una nu udanshi kasingai.
- ¹⁷ Kaṭa vu ya'an tsurala tsu vuza vu unushi ba,
ama ayin tutu vu yongo n tsurala tsu wovon u Kaṣhile.
- ¹⁸ Da baci vu ya'an nanai, vi ta a ku ya'an mazanga a ayin a kelime,
kpamu Kaṣhile ki ta a ku ya'an kawu i na vu cigai u ya'an ka wu.
- ¹⁹ Maku maya, zuwa atsuvu mayin vu pana adama na vu ciya ugboji,
kaṭa vu zuwa kaḍu ka nu uye u singai.
- ²⁰ Kaṭa vu gbaba kaṣikanu n oso'i ba,
ko kpamu aza kalya ba,
- ²¹ adama na oso'i kobolo n aza kalya a i ta o kokpo aza unambi,
kaṭa agbaḍiki a pala le n akashi.
- ²² Pana kadanshi ka eshevu a yi na u neke nu wuma,
kpamu kaṭa vu goyo anaku a nu a ayin a na u kuci ba.
- ²³ Tsula kamayun ka ta vu denge ba,
kaṭa kpamu vu ciya ugboji n ugbari n kuyeve.
- ²⁴ Muku mu usubi n tsu zuwa ta i sheku e le mazanga.

- 25 Ya'an i na dada nu n anakpa nu a kuya'an mazanga,
kata kpamu vu kasukpa anakpa nu a na a maci nu feu a ya'an mazanga.
- 26 Maku ma va, neke mu kađu ka nu,
kata vu kasukpa ashi a nu o tono uye u va.
- 27 Adama ana kashakanlai kpenle ku da ku ugavi,
vuka vu vuza kpamu uye wa atakaci u da.
- 28 U tsu vaku ta a ku vana an vuza magalka,
kata u kana ku doku kabundai ka aza tsugbani.
- 29 Ya yi da wi a malapa mu? Ya yi da wi u namgbi u katsuma?
Ya yi da u tsu zama vishili babu unushi? Ya yi da u tsu kana mololo an
de'en ni?
- Ya yi da vuza na wi n muna babu munlai?
Ya yi da tsu yongo n ashi a shili?
- 30 Ayi da vuza na u ci geshe ubuta u kuso'o ku mara,
Aza na u tsu kana kuso'o mara icu'u kakau.
- 31 Kata vu kasukpa mara ma langasa wu ba,
ko ana mo okpoi ushili n uga'in u kene,
nu uyo'o u kuso'o.
- 32 Kata u koci u kana kuluma yi an koko,
a matafaka an kudyabu.
- 33 Kata ashi a nu a kana kene ili kakawu,
kata vu kana kusheshe u kuna n kadanshi ka kavama.
- 34 Kata vokpo an vuma na u vaki a mala,
ko an vuma na wi a katalala gadi vu madanga ma kpantsu a mini.
- 35 Kata vu dana, ai vuza yoku u lapa mu ta, <<Ama u foro mu ba,
a lapa mu ta ama n pana n bala ba.
Wanai da ma ku jingba n so'o ma yoku.>>

24

- 1 Kata vu ya'anka uma a kavama tsurala ba,
ko vu ya'an mali ma kuyongo n a le ba,
- 2 adama na kađu ke le, ka ci sheshe i yoku ba, sai vishili,
una u le kpamu sai kavama.
- 3 N ugboji u da a ma'in kpa'a,
n ubuta u kuyeve u da kpamu da kushamgba yi,
- 4 n ubuta u kuyeve u da a shatangi unu
n ucanuku u singai raka n uciyi.
- 5 Vuza vu ugboji u tsu ya'an ta n utsura,
keyevi kpamu ka tsu lya'a ta kelime n kudoku n utsura,
- 6 adama na ubuta wu ugboji u uma u da a tsuya'an kuvon,
kpamu ubuta wa odoki u uma u da a ci ciya u lya'i.
- 7 Ugboji wi ta n atakaci a kuyeve ubuta u kalau,
a u ubuta u kadanshi uma a tsu fuda a dansa u kuna u mariki ba.
- 8 Ya ba dem na u tsu sheshe kuya'an ka gbani-gbani,
a ku dekei ta, mogono ma vishili.
- 9 Kusheshe kuya'an ka gbani-gbani, u nushi u da,
vuza kugoyi kpamu ili yu unata i da ubuta u uma.
- 10 Da baci vu o'oi a kanna ka atakaci,
mayun da an vi nu utsura ba.
- 11 Isa aza na i a kurono a ku banka ubuta u munuka,
Geshe aza na i a katambalusa a ku bana u kpi'isa.
- 12 Da baci vu danai, <<Mpa n yeve ili nampa ya ba,

- adama nanai mpa, ili i bura mu ba.>> Cibai an Kashile ka yevei i na ci ya'an, kpamu u yeve ta i na ci a kusheshe, ashe wa ku tsupa ka tsu derere vi na tsuya'an va ba?
- 13 Maku maya, lya'a ishigi, adama i da yi ta n ugain.
kpamu kudaḱpa ku kabashi ki ishigi ko tsu yokpo ta una.
- 14 Yeve an ta ugboji wi a kaḱu ka nu nanai,
da ba ci vu ciyai u da, vi ta a kuyongo n apa kelime,
kpamu apa a nu i a ku puwanka ba.
- 15 Kaṭa vu va'anku a kava'awan tsu vuma gbanigbani, a kpa'a ku vuza vu usubi,
kaṭa vu langasa kpa'a ku vuza vu usubi ba,
- 16 adama na vuza vu usubi u su yikpa ta ku cindere kaṭa u danga kpamu,
ama u namgbi u te u tsuna ta aza gbanigbani.
- 17 Kaṭa vu ya'an mazanga, adama ili gbanigbani i na i ciyai vu rala nu ba,
kpamu kaṭa vu ya'an mazanga a ayin ana u faṭatsai u yikpai ba,
- 18 talo, Vuzavaguḱu wa kene, kaṭa u namgba kaṭsuma,
kaṭa kucikpa u vadalukpa wupa u ni.
- 19 Kaṭa vu takacika kaṭikanu adama vuza gbanigbani ba,
kpamu kaṭa vu ya'an tsura tsa aza gbanigbani ba,
- 20 adama na vuma gbanigbani wi n apam kelime ba,
kutashi ku vuza gbanigbani ki ta a ku kima.
- 21 Maku ma va pana wovon u Kashile n mogono,
kpamu kaṭa vu gbaba kaṭikanu n akarashi ba,
- 22 adama ana kawuya ki ta a ku danga n moloko we le,
ya yi u yevei uteku u munuka ma na dem vu le a ku tuka?

Kadanshi ka abundai ka aza ugboji

- 23 Nava feu kadanshi ka aza ugboji ka.
- 24 Ya ba dem vu na baci de dem u danai vuza gbanigbani, <<Avu vu nusa ba,>>
uma i ta a kuya'an kai una, kaṭa uduniya kpamu e ne unata u ni,
- 25 Ama aza na de dem u tsu dansuka vuma gbanigbani wita a kuciya unau usingai,
unau usingai wa abundai wi ta a ku cipa wa le.
- 26 Vuza dem u danshi kamayun
u yotsongu ta cija'a ci singai.
- 27 Lapula bi'i ulinga u nu raka pulai,
kotso ku lapula ili ya ashina i nu raka,
kaṭa yeve a ukocishi vu ma'a kpa'a ku nu.
- 28 Kaṭa vu neke nga'an adama vu toku nu babu ili ba,
kaṭa vu dansa a uwa ba.
- 29 Kaṭa vu dana <<Mpa sai n tsupa u teku tsu na u ya'an kai mu ba,
n ku tsupa ta i na u ya'ankai mu.>>
- 30 N wala ta n kashina ka korogo,
n kashina ka vuza vu babu ugboji,
- 31 da menei ka ka shana ta na a wana,
i dika ya kpamu i shanai n mita,
kpamu nshilya n ni n bosoi a li idika.
- 32 A na menei, da n sheshei u kuna wa,
da n ciyai odoki a nampa.
- 33 Da baci alavu n agbadiki a la'i nu gan,
ayin kenu, vo obongu ekiye nu adama na vu vuka,

- ³⁴ nanai ɗa unambi wa kufabana wu i li, an vuza magalaka,
kata kpamu u ɗa u kana wu an koboki.

25

Ansa o yoku a Sulemanu

- ¹ Nava feu ansa a Sulemanu a ɗa a na uma Hizekiya mogono ma Yahuda ma purai.
- ² U Kashile tsugbayin tsu ni tsu ɗa a pala ka kuna,
ama u mogono tsugbayin tsu ni tsu ɗa u palakpusa ka kuna.
- ³ U teku tsu na gadi wi da'angi n idika,
ta adu an ngono i na atakaci a ku palakpusa nanai.
- ⁴ Utuka unata u azurufa wa,
kata kawakana tamkpamu ka ciya azurufa ana wa ku ya'anka u linga,
- ⁵ u tuka n vuza gbanigbani e kelime ka mogono,
kata kakuba ka tsugono ka ni ka ciya ushikpi wu usubi.
- ⁶ Kata vu utuka kacikanu e keteshe e kelime ko mogono
ko a ubuta wa za a gbagba'in ba,
- ⁷ adama ana u ku lata n uga'in e deke wu, <<Avu tawa gadi na,>>
an a ku neke wu wono ubuta wa aza a gbara-gbara.
I na ashi a nu enei,
- ⁸ kata vu ya'an moloko ma ku banka ubuta wa afada ba,
adama a na kata a ukocishi vu namba ili i na va ku ya'an ba,
da baci vutoku nu u nekei nu wono.
- ⁹ Dasangi i panakpanai n tovu,
kpamu kata vu utuka vutoku nu e keteshe ba,
- ¹⁰ adama ana kata aza ana i a kupana kada a zuwa da yo okpo n wono ba,
ta lo tsugbayin tsu nu tsa yikpa.
- ¹¹ Kadanshi kana ka utai de, derere da ka ki,
tsu uga'in u kazanariya a gadi va azurufa.
- ¹² Kupana ko odoki a vuza vu ugboji,
u la'a ta ucanuku u tsuloboi u na a kalai n azanari koci.
- ¹³ Kalingata ku usubi,
ka tsu zuwa ta kadu ka aza u suki a ni mazanga,
u teku tsu katali ku utani a ayin usudukpi.
- ¹⁴ Vuma na u ya'in uzuwukpani u na wa ku neke kune'e, kpamu u ciya u
neke ba,
wi ta tsu wunlai n eleshu a babu mini.
- ¹⁵ N ukani u kadu u da a tsu fuda a lya'a vuza vu utsura,
kelentsu kasingai kpamu ka tsu boso ta etele.
- ¹⁶ vu ciya baci ishigi, lya'a i da u teku wu u tsura u nu,
ta lo i da ya la'a wu abundai kata vu shama i da.
- ¹⁷ Kata vu dakaka kubana a kpa'a ku tovu ba,
ta lo wa ko'o n avu kata u iwan wu.
- ¹⁸ Vuma na dem wu ushuki ku okpo magan ma a uwa u vutoku ni
wi ta o ku okpo an kalangu ka kuvon ko kotokobi, ko kaya ka alyu.
- ¹⁹ Ku ushuku kutono vuza babu usubi a ayin atakaci
wi ta a ku okpo an kanga ka na ka shamai, ko kpamu nwalu n kune
kuna ku kodoi.
- ²⁰ Vuza na baci de dem u ya'ankai vuza vu unangbi u katsama vishipa
wi ta an vuza na o fodoi motogu a ayin utani,
ko kpamu tsu mini ma kalam ko kakpadi a kuntsu.

- 21 Da baci vu enei vurala nu a kambulu, neke yi ilikulya u lya'a n mini kpamu u so'o,
 22 nanai da va ku dyaba agaruwashi akina a kaci ka ni, kata Vuzavagudu tana u zuwa ka wu unasingai.
 23 Tsu na wunla u kasana u tsu tuka n mini, ta feu una u vuza gbani-gbani u tsu karaa n wupa nanai.
 24 U ku la'a ta n uga'in vu dasangu a kunu ku kenu pulai vu kpa'a, ana va dasangu a kpa'a n vuka vu vishili.
 25 Tsu mini ma taku a kadu ka vu za kakuli, ta kadanshi kasingai ki idika i da'angi ki nanai.
 26 Vuza vu usubi na u kasukpai ka gbani-gbani ka lyai ni, wi ta an kashi ka mini ma na ma namgbai, ko kayinva ka mini ma tsukono.
 27 U ga'an vu lya'a ishigi n abundai ba, ta feu kulansa ku tsugbayin ki nanai.
 28 Vuma na baci u fuda u remei kacikani ba, wi ta an likuci i na o bosoi mashilya ma ni.

26

- 1 Uteku tsu mini mu utani a ayin a kpandari, ta tsugbayin tsu kpa'ni kuga'an n kalau nanai.
 2 Unawuya wi a kulya vuza babu unushi ba. wi ta tsu nnu n na n tsu imkpa gadi, an nwalu babu kucipa idika.
 3 A ya'an ta mashashau a dama majaki, iryangama kpamu adama odoku, ama kalangu adama alau.
 4 Kata vu ushuku kalau n kadanshi ka tsulau tsu ni ba, ta lo va tawa vo okpo tsu ni.
 5 Ushuku kalau, derere n tsulau tsu ni, ta lo wa tawa we ene kacikani vuza vu ugboji.
 6 Ya ba dem vu na u tsu neke kalau a kaka u gbatya ta njuvu n ene a ni, kpamu da u lansa kai kaci ka ni atakaci.
 7 Uteku tsu na ene a makuta i upindari ta ansa i una u kalau nannai,
 8 Uteku tsu na a tsu kpa'ni kushiya katali a kayimgbatsu, nanai da feu a tsu kpa'ni ku neke kalau tsugbayin nannai.
 9 Ansa a una u kalau, i ta tsu kawana a kukiye, ka na ko so'i ki a ku ya'anka ugulani.
 10 Uteku tsu katain ka na ka tsu ya'an matawuka babu ku zuwaka, ali kata u ya'anka uma n abundai muna, nannai da vuza na u dikai kalau ulinga wi, ta feu vuza na u dikai kakarashi wi nannai.
 11 Uteku tsu na meshe ma tsu shama kata u bono u pede, ta kalau ka tsu doku su tsulau tsu ni nannai.
 12 Vu ene baci vuza na we enei kacikani vuza vu ugboji da, kalau ki ta n apa a na a la'i ni.
 13 Korogo ka tsu dana ta, <<Mi a ku uta ba, Kawu wi ta lo uye. Kadi ki ta lo a uye u gbayin.>>
 14 Uteku tsu na kaka pa ka tsu kana kukpatala n ko obonoi utsutsu, ta korogo ka tsu kana ku ba'inkpusa a kajiba ka ni nannai.
 15 Korogo ka tsu uka ta kukiye a mevene ma kusan, ama kata u kpa'ni kufuda ku banka una.

- 16 Korogo ka ce ene ta kaçikani,
vuza vu ugboji da ali u la'a uma e cindere usubi.
- 17 Ayi na u cinai vishili vu na vu burai ni ba da u ukai una,
wita tsu vuma na u tsu reme meshe'e a kutsuvu.
- 18 Tsu kajarishi ka na ka tsuya'an ugulani n akina n aya kobolo n ukpa,
19 ta ayi vuma na u doroi vutoku ni,
da udanai, <<Ai, mpa ugulani u da koci mi a kuya'an.>>
- 20 Ndanga mi lo baci ba, da akina a tsu kima,
kpamu vuza kuyun wi lo baci ba, vishili vu feu vu tsu kotso ta.
- 21 Tsu na cikina tsu yongo n agaruwashi usudukpi wa akina, n tsu na ndanga
kpamu n tsu yongo akina,
ta vuza kulansa ku vishili u tsu yongo nanai.
- 22 Kadanshi ka vuza kuyun ci ilikulya yi uyo'o da ki,
ka tsu laza ta, kata ka uwa a katsuma ki ikyamba.
- 23 Una wu uyo'o kobolo n kađu ka gbani-gbani,
ki ta tsu mogbodo ma ci'in mana a padarai n azurufa.
- 24 Vuza cishe'e u tsu sokongu ta cishe'e tsu ni n una wu uyo,
ama kađu kani ki ta ushani tukpa n ka gbani-gbani.
- 25 A makyan ma na baci udansai kadanshi ka singai,
ka ta vu ushuku n ayi ba,
adama ana kađu ka ni tukpa da ka ki n kusheshe ki ili yi unata.
- 26 Ko ana wo okpoi wi ta a kusokongu tsurala ci ni n ugboji,
ama ka gbani-gbani ka ni ki ta a ku uta e keteshe a katsuma ko obolo a
u uma.
- 27 Ya ba dem vu na u gawai kpenle adama a ka gbani-gbani, wi ta a ku yikpa
punu a ku da,
ayi vuza na kpamu u gindalukpai katali, ayi da ka ka ku tsugba.
- 28 Kaya'in ka uwa ka ci iwan ta vuza na u ya'ankai a uwa,
kata vuza vu una uyo'o tamkpamu u ya'an ta koli.

27

- 1 Kata vu kede apam n makpa'a ba,
adama ana vu yeve u teku tsu na makpa'a va uku uta ba.
- 2 Kata vu cikpa kaçikanu ba,
kasukpa uma a cikpa wu, ama ba avu nu una u nu ba.
- 3 Katali ki ta n amiki, kayala feu ta nanai,
ama atakaci a na kalau ka tsu rono a la'a le ta amiki dem.
- 4 Wupa ili gbanigbani i da, u tsuna ta,
ama dem n nanai u yawa tsurala ba.
- 5 U la'a ta vu dansuka vuza e keteshe,
an va ku yotsongi cigai u sokongi.
- 6 Kaja'a ko ana u langashi nu kađu,
vurala vu da ko ana wo obongi nu n abundai.
- 7 Vuza vu ucuwi u tsu cikala n ku so'o ishigi ba,
ama u vuza kambulu ko ili yo okono i da, uyo'o u da wi a kupana.
- 8 Tsuna manunu ma tsu kasukpa cikinda ci ni,
ta feu vuza na u kasukpai kpa'a ku ni feu wi nanai.
- 9 Ili magulani n mani ma magulani ma tsu neke ta mazanga a kađu,
ama mazanga ma cija'a mi ta ubuta wa odoki a singai.
- 10 Kata vu iwan kaja'a ka nu ba, ko kaja'a ka Dada vu nu ba,
kpamu kata vu bana a kpa'a ku tovu, a kanna kana vi nu unangbi u
katsuma ba.

- u la'a ta n kuga'an n vuza na yi idashi dedevu
n toku nu vu na wi da'angi.
- 11 Gbojo, maku maya adama ana kadu kaya ka ya'an mazanga,
adama ana n neke wu ushuki u vuza na u goyoi mu.
- 12 Vuza vu ugboji u tsu ene ta ka gbani-gbani ka ta u suma,
ama vuza vu unambi wu ugboji u tsu bana ta kata tana u takacika.
- 13 Isa motogu ma vuza na wu ushuki ku okpo magan mo komoci,
n ma vuza na wu ushuki ku okpo magan ma kashakanlai.
- 14 Vuza na baci de dem u jingbasai vutoku n kaca'a n usana,
derere da n ishikushi i ni.
- 15 Vuka vu vishili,
vita an kaca'a ki ija'ashi i mini,
- 16 da baci vu danai vi ta a ku sankai, kata wo okpo an usanki u wunla
ko tsu ku reme ku mani ma aguiyan n kataka ka kukiye.
- 17 Tsu na vuyum vu tsu gboro vuyum
ta feu vuma n vuma o tsu bankanai nanai.
- 18 Vuza na u tsu lana madanga ma mabiri u tsu lya'a ta umaci u ni,
ama vuza na u tsu lana vuzagbayin vu ni, wi ta a kuciya tsugbayin.
- 19 Tsu na vuma u tsu inda kacikani a mini,
ta feu kadu ka vuma ka tsu yotso vuma nanai.
- 20 Asaun n ukpisa a tsu cuwa ba
ta feu ashi a uma a tsu kpada kucuwa nanai.
- 21 Azanariya n azurufa n akina ada a tsu kondo a da,
ta feu vuma nanai a tsu kondoi ta ubuta u kucikpa u ni.
- 22 Jara kalau n mashin a masuku
tsu kiya ku ilya,
dem n nanai tsulau tsu ni ci a ku kotso ba.
- 23 Lana ushiga wi ili kuzuwa i nu,
kata kpamu vu yeve mata na ma anaka a nu,
- 24 adama ana uciyi u tsu geshe ali a kubana u teku ba,
ta feu tsugono ci nanai, tsu ci geshe ali n tsukaya ba.
- 25 A tsu kana ta mita kata masavu mo topo
a tsu bolongu ta kpamu avuku adama anaka,
- 26 a tsu tsuya'an ta aminya n cileme tsa nlala,
a tsu cimba ta kpamu kashina n ikebe ya nradika.
- 27 I ta a kuciya mani ma nradika ma kulya'a bari,
mana ma ku lya'atangu kpa'a ku nu
kobolo n a kabashi n nkere n nu.

28

- 1 Vuma gbanigbani u tsu kana ta iladi gbani, babu vuza na wi a kusaba yi,
ama aza usubi a tsu shamgba ta bari an kawu.
- 2 Idika yi baci a kuya'an kagbanigbani, da i tsu kana kusaba'a ngono,
ama ubuta u na baci mogono mi n ugboji n kuyeve,
idika i tsu shamgba ta kata i geshe.
- 3 Vuza tsugono na utsu doro uma a ni,
wita an mini ma atali ma na ma tsu langasa ili kashina.
- 4 Ayi na u tsu iwan kutono wila, wita kobolo n aza a gbanigbani,
ama da baci vi a kutono wila a vu vurala va aza gbanigbani da.
- 5 Uma gbanigbani e yeve kasingai ba,
ama aza kutoni ku Yesu e yeve ta ka mayin.
- 6 Ula ta vokpo vuza vu unambi vu kasingai,

- an va kokpo vuza vu uciyi vu gbanigbani.
- ⁷ Ayi na u tsu tonon wila, maku mu ugboji ma'a,
ama kaje ka kakarashi u tsu ronoko ta dada ni wono.
- ⁸ Da baci vu ciyai udukuyan ubuta u gbanigbani,
udukuyan wa wita a ku bono ubuta wa aza na i a kuya'an ka a za
unambi kasingai.
- ⁹ Da baci vuma u iwain kutono wila u Kashile,
ko kavasa ka ni feu, ili yu unata i da.
- ¹⁰ Aza na a tsu zuwa uma usubi a ya'an unushi
i ta a ku yikpa e kpenle kuna agapai,
ama aza babu u nushi i ta a kuciya ili singai.
- ¹¹ Aza uciyi a ci dika ta kacika le aza ugboji,
ama vuzavunambi vu ugboji u yeve ta i na igain.
- ¹² Da baci vuza vu usubi u ciyai ulyai, ya ba dem u tsu ya'an ta mazanga.
Ama da baci vuza gbanigbani u ciyai ulyai, uma a tsu lansa ubuta a
shedeku.
- ¹³ Aza na a tsu sokongu unushi u le, wa kuciya ulyai ba,
ama ya ba dem vuna u dansai da u kasukpai u da, i ta a ku pana asuvu
ayali a ni.
- ¹⁴ Aza a na a tsu pana wovon u Kashile ayin tutu, a tsu yongo ta n matana,
ama da baci u ya'an ugbanukaci wita a kunamgba.
- ¹⁵ Tsugono tsu gbanigbani cita an maza ma gbanigbani ubuta wa aza
unambi,
an kawu ko kakunzu ka munuka.
- ¹⁶ Mogono ma na mi n kuyeve ba, wita a ku doro uma a ni,
ama vuza na u iwain kalya wita a kuciya wuma wu ugadi.
- ¹⁷ Vuza magalaka na wi n mpasa n uma ekiye ni, a ku takacikayi, wita a ku
kana iladi a li ukpisa u ni.
Kata i bankai ba.
- ¹⁸ Da baci vu ya'an ku usubi, vi ta a kudasingu n matana,
ama vuza gbanigbani i ta a kunai babu usan.
- ¹⁹ Kacimbi kana ka tsu ya'an ulinga wa abundai, ka ci ciya ta ilikulya ya
abundai,
ama vuza na u tsu ciga gbani, wita a kuroko kacikani unambi.
- ²⁰ Vuza vu usubi wita a kuciya uciyi wa abundai
ama vuza na u tsu lansa uciyi gogo, wita a ku uwa atakaci.
- ²¹ Kuya'an ku kazagba kugan ba,
ama dem n nanai adama ilikulya, vuma wita a ku fuda wa ya'an unushi.
- ²² Aza ulyopi a ci ciga ta a ciya uciyi gogo,
kata u kpa da kuyeve a na a okpo aza unambi babu usan ba.
- ²³ Ya ba dem vu na u dansukai toku wita a kuciya ucikpi a ayin ukoci,
kata ula vuza na u ya'ankai ni una wu uyo'o.
- ²⁴ Vuza na de dem ubokoi ucanuku u dada ni n akpa ni
da u danai, <<Ai na lo i yoku i da ba.>>
ayi n vuza magalka derere da i.
- ²⁵ Kutsan ku tsu tukata n vishili,
ama vuza na u tsu kedike Kashile makanga, wita a kuciya uciyi wa
abundai.
- ²⁶ Aza na e ci kedike kacika le apa alawu a da,
ama ya ba dem vuna u walai n ugboji wita a kulaka.
- ²⁷ Ya ba dem vuna u cineke aza unambi bari, wi a kunamba ba ili ba,

- ama ayi na u tsu yimbaku a₁shi a ni we e le, i ta a kilakpai.
 28 Da baci aza gbanigbani i a kulya tsugono, uma a tsu shedeku ta.
 ama ayin na baci tsugono tsuta ekiye e le uma usubi o tsu doku ta.

29

- 1 Vuza na baci de dem wi n ugbamukaci, da u kpa₁dai ku pana udansuki,
 i ta a kubosoyi, ali ula uteku tsu na a ku fuda a lapula.
 2 Aza usubi i baci a tsugono, uma a tsu pana ta uyo'o.
 Ama da baci aza a gbanigbani i o tsugono, uma a tsu kana ta mololo.
 3 Vuma na u ci ciga ugboji, u tsu zuwa ta dada ni ma₁zanga,
 ama koto ni ka ashakanlai, ka tsu langasa ta udukuyan u ni.
 4 Mogono mu usubi ma tsu zuwa ta idika i ni i gan,
 ama vuza na u tsu lansa kalya, u tsu langasa ta i dika i ni.
 5 Vuza na u tsu ya'anka toku ni una wu uyo'o,
 maza ma u tsu shikpaka a ene e le.
 6 Unushi u vuza gbanigbani u tsokpo ta maza wani,
 ama vuza vu usubi u tsu la'aka ta, kata worokpo n mazanga.
 7 Vuza vu usubi u tsu dama ta adama aza unambi,
 ama, vuza gbanigbani u tsu yeve n ka nanlo ba.
 8 Aza a gbanigbani a tsu zuwa ta likuci raka i dagaza,
 ama aza usubi a tsu va'anka ta uma adu.
 9 Da baci vuza vu ugboji u bankai kalau ubuta wa afada,
 kata kalau ka kana izoshi n wupa, kata kadanshi ka kpa₁da ku kotso.
 10 Aza a magalka a ci ciga aza a babu unushi ba,
 ama aza usubi a tsu lansa ta uteku tsuna a banka le.
 11 Alau a tsutukata tsulau ci le e keteshe,
 ama aza ugboji a tsu sokongu ta ci le.
 12 Da baci monogo mushuku yi n kadanshi ka aza uwa,
 ana ntaji a ni raka ita a kokpo aza a gbanigbani.
 13 Aza unambi n aza kalya dem vu le kete ka i,
 Vuzavagu₁du da u nekei le a₁shi adama e kene.
 14 Da baci mogono ma ya'ankai vuza vu unambi afada a singai,
 tsugono tsu ni ci ta a kugeshe ali ntsukaya.
 15 Ugbari u maku u tsu tukata n ugboji,
 ama maku magbanigbani ma tsu neke ta anakpa ni wono.
 16 Da baci aza a gbanigbani i o tsugono, kagbanigbani ka tsu yimkpa ta,
 ama aza usubi i ta a kuzuwa le a yikpa.
 17 Gbara muku n nu, i ta a ku neke wu mata₁na ma ka₁du
 kata a zuwa wu ma₁zanga.
 18 Da baci ubuta wi babu kadanshi ka Kashi₁le, uma a tsu ya'anta idashi
 kavama.
 Ama vuza mata₁na da ayi na u tonoi wila u Kashi₁le.
 19 Kadanshi ku una koci ka kugbara kagbashi ba,
 adama na wita a kupana kata uyeve ama wa ku ya'an ili ba.
 20 Kashi₁le ka tsu kubanka ta kalau gogo,
 u la'a vuza kadanshi gogo babu cico.
 21 Vuza na baci ule'eshei kagbashi tun ayi kenu,
 a ukoci wita a kudika kacikani maku makpa'a.
 22 A za na a tsu ya'an wupa gogo, a tsu dengusata vishili,
 kata kpamu a ya'an unushi wa abundai.
 23 Ara₁di a vuma a tsu tukai ta n kugoyi,
 ama mariki mita a kutuka n tsugbayin.

- 24 Vuma na de dem u ya'an cija'a n koboki, u ciga wuma u ni ba.
 ɗa baci a ɗe ke ni tsugan ubuta wa afada, u kupada ta bini.
- 25 Kupana ku wovon u vuma, maza ma'a
 ama vuza na uzuwakai Kashile apam u kuciya ta matana.
- 26 Uma n abundai a tsu lansa ta ucigi ubuta wa ngono,
 ama afada usubi, a Kashile ka a ɗa i.
- 27 I na vuza vu usubi u cigai ba, i ɗa kayan ka uwa,
 i na tankpamu vuza gbanigbani u cigai ba, i ɗa vuza vu usubi.

30

Akaka a Agu

- 1 Akaka a Agu kolobo ka Yake.
 Vuma va u danai, Vuzavagudu Kashile mo'uta
 Mpa mo'uta, Vuzavagudu, utsura u va u kotso ta.
- 2 Mayun mpa n lata ya ba dem tsulau.
 mi n kuyeve tsu uma.
- 3 Mpa n lansa kuyeve ku ugboji ba,
 mpa kpamu n yeve vuza cida vu nanlo ba.
- 4 Ya yi u sawai ku kumba gadi ɗa u cipai?
 Ya yi u sawai kureme wunla a kataka ka kukiye ka ni?
 Ya yi u sawai ku kata la mini a kuminya ku ni?
 Ya yi kpamu u shikpai uteku wu uduniya?
 Ya yi a ci ɗe ke kula ku ni, kpamu ya yi a ci ɗe ke kula ku maku ma ni?
 Dana mu, vu yeve ba ci.
- 5 Kadanshi ka Kashile raka mayun ɗa,
 maraga ma a, wa aza na a lansa kushedeke wa a ni.
- 6 Kata vu doku kadanshi ka ni ba,
 ta lo wa ku dansuka wu kata vokpo kayan ka uwa.
- 7 Vuzavagudu i li ire i ɗa n lansa wa nu,
 ya'an ka mu i ɗa kafu n kuwa.
- 8 Takpa ukuna wa uwa u bana dangi n mpa,
 kata vu neke mu uciyi ko unambi ba,
 ama neke mu ilikulya derere n ucigi u va,
- 9 ta lo ma cuwa kata n cinukpa n ayu,
 kata n dana <<Ya yi Vuzavagudu>>
 ko kpamu n namba kata n boko,
 kata n langasa kula ku ka Kashile ka va.
- 10 Kata vu langasa kagbashi kula ubuta u vuzagbayin vu ni ba,
 ta lo va ya'an unushi u na a kilakpa wu.
- 11 N kukece ta ili gbani'gbani i nashi i na uma a ci ya'an,
 aza yoku a ci shika ta ishekpu i le
 kata a kpada ku cikpa inakpu i le.
- 12 Aza yoku a ce ene ta kacikale i ta cida,
 ashe tana i ta nu unata.
- 13 Aza yoku i ta na aradi,
 a ci dika ta kacikale e le va ili yoku i ɗa.
- 14 Aza yoku anga e le otokobi a ɗa,
 atakpamkpatsu e le kpamu mawun ɗa,
 adama na okotsotongu aza unambi uduniya raka,
 n ofoloni raka a katsuma ka uma.

- 15 Kutsan ki ta n nkere nre. A ci deke le ta.
Nemu kobolo n Nemu.
Ili tatsu yi ta lo i na i ci cuwa ba,
Ali i nashi i na i ci dana <<U yawa mu ta ba.>>
- 16 E le da, asaun, n katsama ka madari ma na ma maci ba,
n idika i na kata i cuwai n mini ba,
n akina a na a sawai ku dana, <<U yawa mu ta ba.>>
- 17 Ashi a na o goyoi dada
da a iwain kucikpa mma
agawun a kuyene i ta a kuta a da
kata asakali a takuma le.
- 18 I li itatsu da yi a ku neke mu mereve,
a li i nashi i na n yeve ba
- 19 u teku tsu na kajimba ka tsu wala gadi,
u teku tsu na koko ka tsu wala a katali,
u teku tsu na kpantsu ku tsu wala a mini,
n uteku tsu na mavali ma tsu ya'an n mekere.
- 20 Na da u teku tsu na kashakanlai ki
u lya'a ba ci kata u gboro una
kata u dana, <<Mpa n ya'an u nushi ba.>>
- 21 I li yi ta lo i nashi
i na vuza u duniya u ku fuda ku ya'an ahankuri i da ba,
- 22 kagbashi da baci kokpoi mogono,
n kalau a ya'an na baci kacuwai n ilikulya,
- 23 da baci vuka vu unambi u mapasa u ciyai vali,
n kagbashi ka na ka gadai anaku a ni.
- 24 I li i kenu i nashi feu yi ta lo u duniya,
ama i ta n ugboji kau,
- 25 Ojuno i nu utsura ba,
ama a tsu lansa ta ilikulya i le n lyushi
- 26 Rema nnama n da n na mi babu utsura,
ama dem n nanai a ci ma'a ta i uwa i le a tali,
- 27 Akyun i n mogono ba,
ama dem n nanai a tsu wala ta magaba,
- 28 Karagba, vi ta a kufuda vu kanai n ekiye,
dem n nanai a tsu uwa ta a kefeku ka mogono.
- 29 Ili i tatsu yi ta lo,
ali i nashi i na i tsu wala n atankama.
- 30 E le da kawu, a yi na ulai ya ba dem mgbayin a katsuma ka nnama,
a yi na u tsu kpatala adama a vu toku ba,
- 31 n kepen ki isali n magaji,
kobolo n mogono ma na mi kobolo n osoji a ni.
- 32 Da baci vi de a tsulau, a ku ya'anka kacika nu aradi
ko kpamu a fama an fobo adama kagbani-gbani,
to pala una u nu n kukiye.
- 33 tsu na kukuciwa ku mani ku tsu tuka n mani'in,
u pindari u vunu kpamu u zuwa mpasa mu uta a vunu,
ta feu wupa u tsu tuka n vishili nanai.

31

Kadanshi ka mogono Lemuwelu

- ¹ Na da kadanshi ka mogono Lemuwelu. Kana anaku a ni o yotsongi ni.

- 2 Yidai vi a kuya'an maku ma va? Yidai vi a kuya'an maku ma va, maku ma va ma na n matsai?
 Yidai vi a kuya'an, maku ma a kucina ma va?
 3 Kata vu neke katsura ka nu ubuta wa amaci ba,
 ko kpamu vu bonoko ugboji u nu wa aza na a tsu takacika ngono.
 4 Ugain u da a vu Lemuwelu,
 Ugan mogono ma so'o mara ba,
 ko ngono n so'o mara mu utsura ba,
 5 ta lo a tawa a cinukpa n wila u na o tonoi,
 kata a iwan kamayun ka uma a na o doroi.
 6 Neke vuza na wi a ku kuwa mara mu utsura,
 maka tamkpamu wa aza na i nu unamgbi u katsuma,
 7 kasukpai le o so'o kata a cinukpa n unambi u le
 a kpa da ku ciba n atakaci e le kpamu.
 8 Ya'an kadanshi adama ebebe a na a tsu dansa ba,
 na aza na i na a banki ba.
 9 Bayuwa una adama na vu dansa afada asingai,
 banka aza unambi n ofoloni.

Vuka vu na vu tsu pana wovon u Kashile

- 10 Yai wa kufuda ku ciya vuka vu usubi?
 U lata kazanariya ugain.
 11 Vali ni u tsu ushuku ta n ayi,
 kata tana u ciya ili raka i na u cigai.
 12 U tsu ya'ankai ta kasingai, ba ka gbani-gbani ba,
 a ayin a wuma a ni dem.
 13 U tsu lansa ta tsugbere tsu tsuzogu kata u ya'an kuca n ekiye a ni n matana.
 14 Wi ta an kpantsu ka aza tsulaga,
 u tsu tuka ta n ilikulya i ni dangi.
 15 U tsu danga ta n kpasani
 kata u ya'anka aza a kpa'a ilikulya
 kata u buka kpamu abara a ni.
 16 U tsu lana ta kashina mayin kafu u tsula,
 n atakaci ulinga a ni a da u tsu shikpa kashina ka ndanga.
 17 U tsu zuwa ta kadu
 kata u ya'an ulinga n utsura.
 18 U tsu yeve ta, da baci kodokpotsu ka uwa ni.
 makuni ma ni ma tsu yongo ta a kutasa ali kayin washi.
 19 Na ekiye a ni a da u tsu kana tsugbere
 na ekiye a ni a da kpamu u tsu ya'an kuca'a.
 20 U tsu neke ta aza unambi bari,
 kobolo n ofoloni feu nanai.
 21 U tsu pana wovon u a ya'an utani ba,
 adama na muku n ni raka mita ntogu mu utani.
 22 U tsu ca'a ka ta kacikani mayaga ma agada,
 aminya a ni tsugbere tsu da tsu singai tsu mini ma garula.
 23 Vali ni vuza vu uyeve da o kobolo ka uma
 da baci u dasangi kobolo n tsugbayin tsu likuci.
 24 U tsu ca'a ta aminya a tsugbere kata u denge.
 U tsu denke ta a za tsulaga adambura.
 25 Uciyi kobolo n usubi u da aminya a ni,
 wi ta o ku zo'oso a a ya'an e kelime.

- 26 U tsu ya'an ta kadanshi n ugboji,
kuyotsongu ku ni ku singai ku da.
- 27 U tsu lana ta muku ni mayin,
a yi ili bura yi n wonvoli ba.
- 28 Muku ni n tsu dangu ta kata a cikpai
vali ni feu u tsu cikpai ta.
- 29 U tsu dana ta, <<Ama ci n abundai a tsu ya'an ta i na a cikpa le,
ama avu vu la'a le ta dem.>>
- 30 Kuya'an ku gaye u kuna u gbani u da,
ama vuka vu na vu tsu pana wovon u Kashile, a yi da ili ku cikpa.
- 31 Neke ni katsupu ka atakaci ulinga a ni,
kata ugain wu ulinga u ni kpamu wu utukai e keteshe.

Tsubari Kubayuwa

Ukuna u Katagarda ka nampa.

Katagarda ka Tsubari ka nampa ki ta a kadanshi ka ukuna u kusheshe. Kadani ka ko yotsongu ta ukuna tsu na makyan ma wuma u vuma wi, n tsu na u da wi n kuripulasa, m ma'iwansanai ma na e yevei ba, n ili ya atakaci raka i na i kotsoi kadanshi a kudansa, <<Ili dem gbani da.>> U fuda u yeve uye u Kashile ba, ayi na wi n ili raka ekiye a ni ba. N nannai dem, u nekei uma odoki uma a dakaka kutoni, a pana kpamu uyo'o u kune'e ku Kashile makyan ba ci lo.

Uga'an ba kusheshe ku nanlo ki ta a kutuka n unambukatsuma ko vuza u takpa asuvu. Ama a na wo okpoi a uwakai n katagarda ka nampa punu a katagarda ka cida, u yotsongu ta uneki u kadu n kuyotsongusu ku katagarda ka cida ki ta n abundai kau, ali wi ta a kadanshi ka munlai n ukpadi u kuyeve. Uma n abundai a tsu ciya ta kadanshi ka na ka tsu va'anku le adu i baci a kulana kadanshi ko (Tsubari) Adama a na wo okpo le tsu mindatsu. Da kpamu e yevei katagarda ka cida ka nampa ka na ka tsu yotsongu kusheshe ku nampa, da kpamu u tukai n kuzuwa ku kadu u Kashile vuza na u tsu neke wuma u na u la'i n kuga'an.

Ili i na yi punu udari a katagarda ka nampa

Wuma wi ta n kakuna? 1:1--2:26

Kadanshi adama wuma 3:1--11:8

Ukocishi u kadanshi 11:9--12:8

Kagbati 12:9-14

Wuma ili i gbani da

- ¹ Kadanshi ka malum, kolobo ka Dawuda, mogono a Urushelima.
- ² Gbani da, ili dem gbani da. malum ma danai.
Ili raka gbani da. Ili dem gbani da.
- ³ Yida vuma u ciya a katsuma ka kataci ka ni
ka na wi a kuya'an a aduniyan?
- ⁴ Tsukaya tsu laza, kata tsukaya tsu yoku tsu tawa,
ama aduniyan i ta lo ko wannai.
- ⁵ Kanna ka tsu uta ta kata kpamu kanna ka yikpa,
kata ka dakaka o kubono a ubuta u na ka utai kpamu.
- ⁶ Wunlai u tsu lapa ta a kubana a ubondakai
kata kpamu u kpatala u kubono a ubongadi,
ka kana kukara'a, n u bonoi a ubuta u na wu utai.
- ⁷ Nyeneke raka n ci yene ta a kubana mala,
n nannai dem mala ma shana ba.
A ubuta u na nyeneke tsu uta,
ta de o tsu bono kpamu.
- ⁸ Ili dem i tsu tuka ta n wo'i,
tsu na vuma u kufuda kugisanku ba.
Ashi o tsu o'wo n kindi ba,
atsuvu feu o tsu o'wo n kupana ba.
- ⁹ Ili i na i gitai de n cau, i da da kpamu i doku i bonoi,
ili i na a ya'in de n cau, i da kpamu o kudoku a ya'an
ko ili i savu aduniyan nampa ba.
- ¹⁰ Ili yoku yi ta lo i na vuza u kudana,

<<Lana bi'i, na va ili i savu i da>>?
I da yi ta lo m megeshe
kafu ayin a tsu.

¹¹ Babu vuza na u kuciɓa n ili i na i lazai,
ali n ili i na kpamu i kutawa,
aza a na a kutawa n kaɓaɓa
i a kuciɓa n ili i na i gitai ba.

Ugboji gbani da

¹² Mpa malum, n lya'a ta tsugono tsa aza a Isaraila punu a Urushelima.
¹³ Da n zuwai kaɓi ka va adama a na n lansa ugboji n kuyeve ki ili raka i
na yi aduniyan a nampa. Da me enei ili i na Kashiile ka zuwakai vuma yi ta
n kataci.

¹⁴ Da me enei ili raka i na i a kuya'an aduniyan, raka gbani da, yi o kutono
wunlai.

¹⁵ Ili i na baci i kanzai, yi kubonoko mejege ba,
e ci kece i na yi lo ba.

¹⁶ Da n danai kaɓi ka va, <<Lana n ciya ta ugboji u na n la'i yaba dem vu
na u lya'i tsugono a Urushelima kafu mpa, mayun n ciya ta ugboji n kuyeve
ka abundai.>>

¹⁷ Da n zuwai kaɓi kava adama a na n yeve ugboji n ujari kobolo n
tsulau, ama nannai dem da me enei kutono ku wunlai ku da.

¹⁸ Adama a na ugboji wa abundai u tsu tuka ta n unambukatsuma,
kuyeve ka abundai ku zuwa ta kaɗu ka vuma kunamba.

2

Kupana ku uyo'o gbani da

¹ Da n danai kaɗu ka va, <<Ya'an zuwai kaɓi va kulya'a ku uyo'o, adama a
na n yeve tsu na u da wi.>>Ama da n yevei na lo feu ukuna u gbani u da.

² Da n danai, <<Izoshi tsulau tsu da, kpamu yidai kupana kuyo'o ki a
kutuka?>>

³ N sheshe ta a kaɗu ka va, tsu na n kulya'a uyo'o n kuso'o ku makyan, mo
obongi tsulau a makyan ma na mi a kulansa ugboji. N cigai n ciya uyo'o u
na uma a ci ciya aduniyan a katsuma ka ayin a wuma e le.

⁴ Da n ya'in ili i gbagba'in, m ma'akai kaɓi ka va i'uwa, da n ca'i ashina a
itacishi.

⁵ N cimbai a ashina n ubuta u kuvuka, da n ca'i icu'u yi ndanga n tsu matsa
kakau punu.

⁶ Da n gawai ayivan, adama a na n tsunku ndanga ma mini.

⁷ Da n tsulakai kaɓi ka va agbashi ali n amaci, mi ta kpamu m muku ma
agbashi n na a matsakai mu a kpa'a ku va. Mi ta n ushiga wa anaka n
abundai, nu nkyon nu nradika n na n la'i aza a na n cinai punu a idashi a
Urushelima.

⁸ M bolonki kaɓi kava azurufa n azanariya, mi ta n kazuwi ku ucanuku
u singai wu ngono n ubon u tsugono tsu va. Da n lansa aza a ishpa ali n
amaci adama a na a ya'ansaka mu ishpa, n ili i na i tsu zuwa kupana ku
uyo'o, n amaci a pulai n abundai a na n zuwai.

⁹ Da mo okpoi vuzagbayin n la'i yaba dem vu na n cinai punu a idashi a
Urushelima. Dem n nannai mpa n ugboji u va.

¹⁰ N sanki ashi a va ili i na a cikalai dem ba,
n sanki kaɗu ka va kupana uyo'o ba.
kaɗu ka va ka pana ta uyo'o wi ili raka i na n ya'in,
na va daɗa katsupu ka kataci ka ulinga u va

¹¹ Ama a na n laṇai ulinga u na n ya'in n ekiye a va,
 n ili i na n ya'in kataci adama a na n ciya,
 ḡa me enei ili ya raḡa gbani ḡa, yi ta o kutono wunlai,
 babu kodokpotsu ka na vi a kuciya aduniyan a nampa.

Ugboji n tsulau gbani ḡa

¹² Da n sheshei adama a na m gbaba ugboji,
 n ujari n tsulau.
 Yidai i buwai i na mogono ma na ma kutawa ma kuya'an,
 i na mpa n ya'in ba?
¹³ Da me yevei ugboji u la'a ta tsulau,
 tsu na kutashi kula'i kayimbi.
¹⁴ Vuza vu ugboji u tsu ene ta ubuta u na wi a kubana,
 ama kalau ki ta a nwalu a kayimbi tukpaṁ,
 ama ḡa me enei ili i te i ḡa raḡa i ci ciya le.
¹⁵ Da n sheshei a kaḡu ka va,
 n danai, <<Ili i na i ciyaḡ kalau, yi ta feu a kuciya mu.
 Nannai va yidai n ciyaḡ a na mo okpoi vuza vu ugboji?>>
 Da n danai kaḡi ka va,
 <<Ili i nampa ya feu gbani ḡa.>>
¹⁶ Adama a na vuza vu ugboji va n kalau ka, a kubana e megeshe a kuciḡa
 n e le ba,
 a ayin a kutawa raḡa vu le i ta a ku cinukpa n a le.
 Tsu na vuza vu ugboji u ku kuwa ta feu kalau nannai.

Kataci gbani ḡa

¹⁷ Da n iwain wuma, adama a ili i na i a kuya'an aduniyan yi ta a
 kulangasa mu kaḡu. Ili raḡa gbani ḡa, kutono ku wunlai ku ḡa koci.
¹⁸ Da n iwain ulinga u na n ya'in raḡa aduniyan a nampa, adama a na mi
 ta a ku kasukpa i ḡa u vuza na wi a ku tawa kacapa ka va.
¹⁹ Ya yi u yevei ko vuza na u ku tawa kacapa ka va wi ta ko okpo vuza vu
 ugboji ko kalau? Dem n nannai wi ta a kulya'a ukani wu ulinga u na n ya'in
 kataci ka kulansa a aduniyan. Nava feu gbani ḡa.
²⁰ Da m takpai kaḡu ka va a ulinga u na n ya'in a aduniyan a nampa raḡa.
²¹ Adama a na vuza wi ta a kuya'an ulinga n ugboji n kuyeve, n kufuḡa
 ku ni, n nannai dem kaḡa u kasukpa vuza yoku vuza na u takacikai kulansa
 ba. Nava feu gbani ḡa n ili i gbani-gbani.
²² Yidai vuma lima u kuciya a katsuma ku ulinga u na u ya'in, n kataci ka
 na u ya'in aduniyan?
²³ Adama a na ayin a ni raḡa kataci ka'a n unambukatsuma, ko n kayin
 kaḡu ka ni ki a iva'in ba. Nava feu gbani ḡa.
²⁴ Vuma wi lo n ili i na i la'i u lya'a u so'o u pana uyo'o wu ulinga u ni ba.
 Na lo feu kune'e ku Kashile ku ḡa,
²⁵ adama a na n ayi ḡa baci ba, yayi u kulya'a u so'o u pana uyo'o?
²⁶ Vuza na u zuwai Kashile mazanga, ayi ḡa Kashile ka tsu neke ugboji,
 n kuyeve kobolo m mazanga, ama u vuza vu unushi Kashile ke ci neke yi
 ta kataci ko kubolngu uciyi adama a na u neke vuza na u luwai Kashile.
 Nava feu gbani ḡa, kutono ku wunlai ku ḡa koci.

3

Ili dem yi ta m makyan ma ni

¹ Ili dem yi ta m makyan ma ni,

- m makyan adama a ulinga aduniyan raka.
- ² makyan ma limata mi ta lo, makyan ma ukpa'a mi ta lo,
makyan ma vica'a mi ta lo, makyan ma vikya'a mi ta lo,
³ makyan ma munuka mi ta lo, makyan mo kupotsotongu mi ta lo,
makyan ma kufada mi ta lo, makyan ma kuma'a mi ta lo,
⁴ makyan ma mashi mi ta lo, makyan mi izoshi mi ta lo,
makyan ma kpalu mi ta lo, makyan ma mazanga mi ta lo,
⁵ makyan ma kuwacuwa atali mi ta lo, makyan mo kubolongu le mi ta lo,
makyan mo mobongbonoi mi ta lo, makyan mu ukpadi u mobongbonoi mi ta lo,
⁶ makyan ma kulansa mi ta lo, makyan ma kukasukpa ki ta lo,
makyan ma kuzuwa mi ta lo, makyan ma kuvakangu mi ta lo,
⁷ makyan ma kukara mi ta lo, makyan ma kujila mi ta lo,
makyan ma kupada bini mi ta lo, makyan ma kadanshi mi ta lo,
⁸ makyan mu ucigi mi ta lo, makyan ma ma'iwansanai mi ta lo,
makyan mo kuvon mi ta lo, makyan ma matana mi ta lo.
- ⁹ Yidai vuma u kuciya a katsuma ka kataci ka ulinga u ni?
- ¹⁰ Me ene ta amiki a na Kashile ka zuwakai uma.
- ¹¹ U ya'an ta ili dem n uga'in a ayin a ni. Da kpamu u zuwakai vuma kadu ko ci co'o ke kuyeve ki ili i na i lazai n ili i na yi e kelime, n nanai dem a kufuda a zuwaka n ili i na Kashile ka ya'in de n ugiti ali a kutawa a ayin a ukocishi ba.
- ¹² N yeve ta i yoku yi lo i na i la'i vuma u ciya mazanga kata uya'in i li singai a ayin a na wi n wuma ba.
- ¹³ N adama a na yaba dem u ciya u lya'a u so'o, u pana uyo'o wu kataci ka ulinga u ni dem, na lo kune'e ku Kashile ku da.
- ¹⁴ N yeve ta ili dem i na Kashile ka ya'in yi ta e kugeshe ko wannai, ko ili yi punu kudoku ko kujebe ba. Kashile ka ya'in ta nannai adama a na uma e neke yi tsugbayin.
- ¹⁵ Ili i na yi lo gogo na, a ya'in ta de i da
ili i na kpamu i kugita, i gita ta de,
Kashile ki ta a kuzuwa ili i na i gitai de, i doku i ya'ansaka.
- ¹⁶ Da kpamu me enei ili i yoku aduniyan a nampa,
a ubuta u na a kukida afada a e mejege, kucikpa a ci na ka gbani-gbani de,
a ubuta wu usubi, a kucikpa a cina de ka gbani-gbani.
- ¹⁷ Da n sheshei a kadu ka va,
<<Kashile ki ta a kukidaka
vuza vu usubi n vuza va asuvawuya afada,
adama a na makyan mi ta lo adama a ulinga dem,
makyan adama a ili dem.>>
- ¹⁸ Da kpamu n sheshei a kadu ka va, <<Uma tamkpamu, Kashile ko tsu kondo le ta adama na e yeve a na ele va a la'a nnama ba.
- ¹⁹ Wuma u vuma n wuma wu nnama, u te u da dem. Tsu na ayi na u ku kuwa, ta feu ayi na de u ku kuwa nannai. Dem vu le ayinviki e te a da le, Vuma u la'a manama n ili yoku ba. Ili raka gbani da.
- ²⁰ Raka vu le ubuta u te u da i a kubana, raka vu le kubuta ka'a utai, kpamu a kubuta ka'a o kubono.
- ²¹ Yayi u yevei a na ayinviki a vuma a tsu danga ta gadi, ayinviki a manama tankpamu a cipa a idika?>>

²² Da me enei, ili i yoku yi lo i na i la'i kuga'an vuma u pana uyo'o u kataci ku ulinga u ni ba, adama a na daḁa katsupu ka ni. Adama na yayi u kuyeve ili i na i kugitaḁa baci u kuwai?

4

Modoruko n kataci

¹ Ana n lanuki kpamu ḁa me enei modoruko ma na uma i a kuya'an aduniyan.

Da me enei kujilya ka aza a na o doroi,
kpamu i n kaḁaṅki ba,
utsura raḁa wi ta ekiye aza o modoruko
kpamu a ciya kaḁaṅki ba.

² Da n danai, akpisa
a na a kuwai ḁe,
a la'a ta aza a wuma mazanga,
ele na buwai n wuma.

³ Ama ayi na u la'i dem
ayi ḁa vuza na kaḁa a matsai ba,
ayi na kaḁa wenei ka gbani-gbani
ka na i a kuya'an aduniyan ba.

⁴ Da n yevei kataci ka vuma n kuciya ku ni raḁa, adama a na u ciya u la'a toku ḁa. Nava feu gbani ḁa, kutono ku wunlai ku ḁa koci.

⁵ Kalau ko tsu obongu ta ekiye a ni
ali kambulu ka una yi.

⁶ U la'a ta n kuga'an uciyi u kenu n idaḁshi maḁana
n uciyi wa aḁundaḁi n kataci
o kutono wunlai.

⁷ Da kpamu me enei, kuyongo ku gbani aduniyan.

⁸ Vuma yoku u yongo ta ende'in,
wi n vuza ba wi feu m muku ba,
dem n nannai a kataci ka ulinga,
tana uciyi wa u yawa yi ba.

Da we ecei kaḁi ka ni u danai, <<Yayi mi a kuya'an ka kataci ka,>>
<<Kpamu yidaḁi i zuwai mi a kusaṅka kaḁi ka va kupana kuyo'o?>>

Nava feu gbani ḁa
ili yi unambukaḁsuma.

⁹ Uma e re a la'a ta vuma te,
adama a na i ta a kuya'an ulinga mayin.

¹⁰ Vuza te u yikpa baci,
toku ni wi ta kuḁaṅka yi.

Ama ili ya asuvayali i ḁa vuza na u yikpai
kpamu u ciya vuza na u kudengusa yi ba.

¹¹ Kpamu uma e re a vaku baci kobolo, a kupana ta shenshen.
Ama ninidaḁi vuza te u kupana shenshen ende'in?

¹² I ta a kufuda kulya'a vuma te utsura,
ama uma e re i ta a ku isa kaḁi ke le.

Tsu kawin kete ka na a ca'i n awin a tatsu, ka tsu kasa gogo'o ba.

Kuciya utsura u tsugono gbani ḁa

¹³ Kaḁaṅani vuza vu unambi, n ugboji, u la'a ta mogono ma na ma kutsai n tsulau, vuza na u tsu ushuku n odoki ba.

¹⁴ Kaḍangani ki ta a ku uta a kunu kugbashi kaṭa ko okpo mogono, ko wo okpo a matsa yi ta a kpa'a ku unambi a kaṭsuma ko tsugono ci ni.

¹⁵ Me ene ta uma raḱa aza a na i n wuma ḍa a walai aduniyan, o tono ta kaḍangani, vuzana u ku kaṇaḱa mogono tsugono.

¹⁶ Kakuna ki lo n uteku u uma na a taṭwai e kelime ke le ba. Ama aza a na a taṭwai kaḱapa ka a ya'an maṭaṅa n ayi ba. Nava feu gbani ḍa, kutono ku wunlai ku ḍa koci.

5

Pana wovon u Kaṣhile

¹ Fobongu kaḱi ka nu ayin a na baci vu banai a kpa'a ku Kaṣhile. U la'a ta vu bana vu pana, an va kubanka n kune'e tsu kalau, aza a na e yevei a na a nusai ba.

² Sheshe bi'i kafu vu dansa, Kaṭa vu ya'an moloko kadanshi ba, Kaṣhile ba.

Kaṣhile ki ta gaḱi

avu tamkpamu na iḱika,

adama a nannai kaṭa vu dansa wuntsukpi.

³ Kaḅundai ka kataci ka tsu tuka ta n alatani,

ta feu nannai kaḅundai ka kadanshi ka tsu tuka ta n tsulau.

⁴ Da baci vu ya'in uzuwakpani ḍa kucinai kuneke Kaṣhile ili, kaṭa vu geshe ba vu tsupa ili i na vu kucinai kuneke. Adama na ayi u tsu pana uyo wa a alau ba. tsupa i li i na vu kucinai kuneke.

⁵ U la'a ta n kuga'an vu kpaḍa ku kucina, an va kukpaḍa ku tsupa ili i na vu kucinai.

⁶ Kaṭa vu kaṣukpa una u nu u zuwa wu kunusa ba. Kaṭa kpamu vu dana kalingata ka Aṭisa a gbayin vu dana, <<Uzuwakpani u na vu ya'in va unushi u ḍa.>> Yidai i zuwai Kaṣhile ki a wupa n kadanshi ka nu ali u laṅaṣa ulinga we ekiye a nu?

⁷ Kaḅundai ka alatani n kadanshi ka aḅundai ili i gbani i ḍa. Adama nannai pana wovon u Kaṣhile.

Uciyi ili i gbani i ḍa

⁸ Da baci ve enei i a kutakacika vuza vu unambi a ubon u yoku, i a kuya'an usubi mejege ba, kpamu i ta o modoruko kaṭa vu ya'an mereve ba, adama a na vuza kelime dem u tsu yongo ta n vuzagbayin e kelime ka ni. Kpamu e kelime ke le raḱa i ta ḍe n vuzana u la'i le kpamu.

⁹ Yaba dem u tsu ci ciya ta ili i na iḱika ya i ci neke, ali m mogono feu, u tsu ciya ta i na ashina a matsai.

¹⁰ Vuza na wi n ucigi ikebe dem, i ci yawa yi ba.

Vuza na u cigai uciyi n aḅundai u tsu ciya tsu na u cigai ba.

Nava feu gbani ḍa.

¹¹ Tsu na uciyi u yimkpai,

ta feu aza a kulya'a i nannai.

Yidai uciyi wa u kudoku vuza vu ḍa,

ḍaḍa u zuwaka u ḍa aṣhi ba?

¹² Alavu a zamalinga o ci yokpo ta,

ko u lya'a kenu ko n aḅundai,

ama kaḅundai ki ili i vuza vu uciyi

ka tsu saṅka yi ta alavu.

¹³ Me ene ta ili i gbani-gbani yoku aduniyan.

Uciyi u na vuza vu u ḍa u foboi u zuwa yi ta unamgbukaṭsuma,

¹⁴ ko maḍaka ma kaṇa yi uciyi wa u namgba,

ali wo okpo ayin na baci u ciyai maku

kaṭa u namba ili i na u ku kaṣukpaṭa yi.

¹⁵ Koshombodi ka vuma wu utai a kaṭsuma ka anaku a ni,
ta feu wi o kubono nannai tsu na u tawai.

Ko ili wi a kudika ekiye a ni
a kaṭsuma ka kataci ka ni,
a na u kubana ekiye a ni.

¹⁶ Nava feu ili i gbani-gbani i da.

Tsu na vuma u tawai, ta u kubana'a nannai,
yidai u ciyai punu,
kataci ka'a o kutono wunlai.

¹⁷ Wuma u ni raka a kayimbi ka'a wi a kulya'a ilikulya,
n kabundai ka atakaci n unambukaṭsuma n wupa.

¹⁸ Da n yevei, a na ugan ta kpamu u yotso ta vuma u lya'a u so'o, u pana
uyo'o u kataci ku ulinga u ni, a kaṭsuma ka ayin a na Kaṣhile ke nekei ni
aduniyan. Adama a na daḍa upecu u ni.

¹⁹ Vuza na baci Kaṣhile ke nekei udukuyan n uciyi, da kpamu u nekei ni
kofon u pana uyo'o wu u da. Wu ushuki n upecu u ni, u ya'an mazanga a
kataci ka ni, kune'e ku Kaṣhile ku da.

²⁰ Vicu'u vu vuma vu nanlo va u tsu ciba n ayin a wuma a ni ba, adama a
na Kaṣhile ka zuwa yi ta u yongo m mazanga a kaḍu ka ni.

6

Yaba dem da u tsu pana uyo'o u wuma ba

¹ Da me enei kawuya ko yoku punu aduniyan, da tana ka yimkpai a uma.

² Kaṣhile ke ci neke ta vuma uciyi, n ili yi ekiye n tsugbayin, adama a na
kaṭa u namba i na kaḍu ka ni ka cikalai ba. Ama kaṭa Kaṣhile ka sanḳa yi u
pana uyo'o wi da. Kaṭa komoci ka kucikpa ka pana uyo'o wi da. Nava gbani
da, ili i gbani-gbani i da.

³ Vuma wi ta a kufuḍa kumatsa muku amangatawun, kaṭa u ya'an aya n
abundai, ko a na u geshei n wuma, da baci u panai uyo'o wu uciyi u ni ba,
kpamu u ciya uciḍangi u singai ba, maku ma na a matsai ukpa ma la'a yi ta.

⁴ Gbani da kumatsa maku ukpa, adama a na a kayimbi ka'a u tawai, a
kayimbi ka kpamu u bonoi a ubuta u na a cinukpai n ayi.

⁵ Ko a na wo okpoi u ciya we ene kutashi ba, u yeve kpamu ili i yoku ba,
n nannai dem wu uvuka ta, u la'a ta vuma vu na u panai uyo'o wu uciyi u
ni ba,

⁶ ko da baci u ya'in aya akpan e re, ama u pana uyo'o wu uciyi u ni ba. A
ubuta ute u da i a kubana ba?

⁷ Kataci ka vuma dem adama a una u ni u da,
N nannai dem ili i na wi a mali i ci yawa yi ba.

⁸ Yidai vuza vu ugboji u la'akai kalau?

Yidai vuza vu unambi u ci ciyai
a na u yevei kuyongo n uma?

⁹ U la'a ta n kuga'an vu pana uyo'o n ili i na vi n i da
n aṣhi awuya a na vu ciya n abundai.

na lo gbani da
kutono ku wunlai ku da koci.

¹⁰ Dem ili i na yu utai de, yi ta n kula,
kpamu tsu na vuma wi, e yeve yi ta de,
babu vuza na u kufuḍa kudoku
ili i na i la'i ni utsura.

- 11 Kadanshi n abundai,
 ka tsu tuka ta n kakpawawa,
 yidai vuza u kuciya a kadanshi ka abundai?
 12 Yayi u yevei ili na i ga'in vuma a katsuma ka ayin e kenu a gbani a
 na a tsu laza tsu kululu? Yayi wa kudana yi ili na i kugita aduniyan ayin a
 na u kuwai?

7

Cico'o

- 1 Kula ku singai ku la'a ta mani'in ma magulani,
 kpamu kanna ku ukpa ka la'a ta kanna ka limata.
 2 U la'a ta n kuga'an a bana a kpa'a ku kpalu
 an a kubana a kpa'a ku kadiva,
 adama a na ukpa u da ukocishi u yaba dem,
 kasukpa vuza wuma raka u zuwa i nampa ya a kadu ka ni.
 3 Unambukatsuma u la'a ta izoshi,
 adama a na unambukatsuma u tsu tuka ta kulapulu a kadu.
 4 Kadu ka vuza vu ugboji ko ci yongo ta a ubuta u kpalu,
 ama kadu ka kalau ki ta adama a kupana ku uyo'o.
 5 U la'a ta n kuga'an vuma u pana ubarangi vuza vu ugboji,
 an wa kupana ishipa ya alau.
 6 Uteku tsu na madanga ma awana mi a ku kula e kenle,
 ta i zoshi ya alau yi nannai.
 Nava feu gbani da.
 7 Ukuna u modoruko u tsu bonoko ta vuza vu ugboji kalau,
 kalya'a kpamu ka tsu langasa ta vuma.
 8 Ukocishi u kakuna u tsu la'a ta ugiti,
 ukani u kadu u la'a ta aradi
 9 Kata vu ya'an moloko ma kunamgba katsuma ba,
 adama a na kalau ka ko ci yongo a wupa.
 10 Kata vu ya'an keci vu dana, <<Yidai i zuwai ayin a cau, a lai o gogo na?>>
 Adama a na u ga'an uma a ya'an keci ku nanlo ba.
 11 Ugboji wi ta n uga'in, ci ili yi ukani,
 yi ta n uga'in wa aza a na enei kanna.
 12 Ugboji, u tsu ere ta vuma,
 tsu na ikebe i ci ere vuma,
 ama uga'in u kuyeve u dada,
 ugboji u tsu banka ta wuma u vuza na wi n u da.
 13 Lanai bi'i ili i na Kashile ka ya'in.
 Yayi wa kubarukpa
 ili i na u kanzai?
 14 Ayin a ga'an baci, ya'an mazanga,
 ama ayin a namgba baci ciba,
 a na Kashile ka'a ka ya'in ayin nampa,
 ayi da feu u ya'in ayi na de.
 Adama nannai, vuma wi a kufuda kuyeve
 ili i na i kugita e kelime ba.
 15 A ayin a wuma u gbani a va a nampa a, me ene ta ili i nampa ya raka.
 Vuza vu usubi a ku kuwa a katsuma ku usubi u ni,
 vuza gbani-gbani u geshe o kuyongo n kawuya ka ni.
 16 Kata vu dika kaci ka nu vuza vu usubi da vi kau ba,
 ko kpamu vuza vu ugboji kau ba

- ta baci nannai ba vi ta a ku una kaḡi ka nu.
- 17 Kaḡa vo okpo vuza kawuya kaḡu ba,
kaḡa tan feu vo okpo kalau ba
adama a yiḡai ḡa vi a ku kuwa babu ayin a nu a yawa?
- 18 Ugan ta vu ushuku n ke te
a na va ku kaḡukpa ka nan ḡe.
vuza na wi a kupana wovon u Kaḡhile
ayi ḡa u kufuḡa kutono ili i nampa ya raḡa.
- 19 Ugboji u tsu zuwa ta vuza vu ugboji u tsurakpa
u la'a aza o tsugono kupa a likuci.
- 20 Babu vuza vu usubi aduniyan
vuza na u ci ya'an ku usubi babu unushi.
- 21 Kaḡa vu zuwa atsuvu a ili i na uma i a kadanshi ba,
ta baci nannai ba vi ta a kupana agbashi a nu a kushika wu,
- 22 adama a na avu feu vu yeve ta a kaḡu ka nu,
n aḡundai vu shika ta uma.
- 23 N kondoi ili i nampa ya raḡa n ugboji u vu ḡa n danai,
<<N ciga ta mo okpo vuza vu ugboji>>
ama ka nampa ka, ka la'a ta u tsura u va.
- 24 Kakuna ko cico'o,
ki ta n atakaci, ki kuyeve taci-taci ba,
yayi u kuyeve ili i na yi punu raḡa?
- 25 Da zuwai kaḡi ka va adama a na n yeve,
adama a na n laḡa kaḡa n laḡsa ugboji n tsu na a ci ya'an ili
kaḡa kpamu n yeve tsulau tsu ka gbani-gbani,
n ujari u tsulau.
- 26 Da n cinai ili i na i la'i ukpa okono,
vuka vu na kaḡu ka ni ki maza ma'a
vuza na kaḡu ka ni uganda u ḡa
ekiye a ni kpamu ci ikani.
- Vuma na u ci ya'an ili i na Kaḡhile ka tsu pana uyo'o, wi ta a kula'aka e ekiye
a ni,
ama vuza vu unushi u ku la'aka e ekiye a ni ba.
- 27 Malum ma danai, laḡa, ili i na me enei i ḡaḡa na.
M ḡolungu ta ili i te n vutoku, adama a na n yeve tsu na o fobusoi ili raḡa.
- 28 mpa bi'i a kaḡsuma ka kuḡaḡsa,
ama n ciya ili i na mi a kuḡaḡsa va ba,
ḡa n ciyai vuma te maḡiki a kaḡsuma ka kaḡpan.
ama a kaḡsuma ka aḡaci ko vuza te.
- 29 Na ḡa koci ili i na n yevei,
Kaḡhile ka ya'an ta vuma n kaḡu ke mejege,
ama ḡa uma a ripulai kaḡi ka le okpoi aza a gbani-gbani.

8

- 1 Yayi wi tsu vuza vu ugboji?
Yayi u yevei tsu na u ku karakpusa kadanshi?
Ugboji wi ta a kuzuwa aḡhi a vuma a kaḡa kutasa,
kaḡa u zuwa vuma imeshi.

Tono wila u mogono

- 2 Tono wila u mogono, adama a na vu ya'an ta akucina u Kaḡhile.

³ Kaṭa vu ya'an moloko ma kulaza kukaşukpa ubuta u mogono ba. Kaṭa vu shamkpa ka gbani-gbani ba, adama a na aya wi ta a kuya'an uteku tsu na u cikalai.

⁴ An wo okpoi kadanshi ko mogono ki ta n utsura, yayi wi e ku ece yi, u dana, <<Yidaɪ vi a kuya'an?>>

⁵ Vuza na baci dem u tsu tonon kadanshi ko mogono, wi a kuciya usan ba, kaɗu ka vuza vu ugboji ke ci yeve ta makyan ma singai n uye u na u ga'in.

⁶ Adama a na makyan mi ta lo n tsu na a kuya'an ili dem, ko a na wo okpoi atakaci a vuma a yimkpa yi ta.

⁷ Adama a na ko vuza u yeve ili in na yi a kutawa ba, Yayi u kudana vuza yoku ili i na yi a kutawa?

⁸ Babu vuza na wi n utsura a wunlai ali u reme u da, adama a nannai ko vuza wi n utsura u kanna ku ukpa ka ni ba.

Tsu na a tsu dana vuza u laza a makyan mo kuvon ba, ta feu ka gbani-gbani ki a kisa aza a na i a kuya'an ka'a ba.

⁹ Nava raka me ene ta i da, a na n zuwai kaɗu ka va adama a ili i na i a kuya'an aduniyan nampa. Da me enei vuza yoku o tsugono tsa aza a ni. aza o yoku tankpamu a kutakacika adama a ni.

¹⁰ Da me enei a cidaŋgi aza a ka gbani-gbani, aza a na i a ku uwa n ku uta a ubuta u cida, i a kuciya ucikpi a likuci i na i a kuya'an ili i nanlo. Na lo feu gbani da.

¹¹ Ana wo okpoi a tsu kidaka vuza vu nushi afada gogo ba, daɗa i zuwai da uma a yimkpai n kuya'an kawuya.

¹² Ko a na wo okpoi vuma vu gbani-gbani u ya'in unushi u na u yawai amangatawun, dem n nannai kaṭa u geshe n wuma, dem n nannai, n yeve ta da ba ci vuza wi a kupana wovon u Kaşhile da kpamu u nekei Kaşhile tsugbayin, wi ta a kuciya matana.

¹³ Ama aza a ka gbani-gbani i a kuciya matana ba, tsu kululu ku da wuma u le wi. I ta a ku kuwa n utsura u le adama a na a pana wovon u Kaşhile ba.

¹⁴ Ili gbani yoku yi ta lo i na i ci gita aduniyan, aza usubi o tsu so'o ta atakaci a na o yotsoi aza asuvawuya o so'o, kaṭa aza asuvawuya a ciya katsupu ka na aza a usubi o yotsoi a ciya. N danai na lo feu ukuna u gbani u da.

¹⁵ Adama a nannai i na n danai, daɗa vuma u pana uyo'o, adama a na uteku u kupana kuyo'o ku ni a wuma u nampa, daɗa u lya'a u so'o u pana u yo'o. Wi ta a kufuɗa kuya'an nannai u ya'an baci ulinga a ayin a na Kaşhile ke nekei ni aduniyan.

¹⁶ Da n zuwai kaɗi ka va adama a na n ciya ugboji kaṭa kpamu n zuwaka n atakaci a vuma aduniyan, ko a na wo okpoi u neke aşı a ni alavu kanna n kayin ba.

¹⁷ Da me enei ulinga u na Kaşhile ka ya'in dem, ko vuza wi a kufuɗa kuyeve ili i na Kaşhile ki a kuya'an aduniyan ba. Ko ninidaɪ vi baci vu ya'in vi e kuyeve ba. Aza a ugboji i ta a kudana e yeve ta, ama e yeve ba.

9

Ukpa u da ukocishi u yaba dem

¹ Da m pedelyukpei kakuna ka nampa ka a kaɗu ka va, da n yevei aza a usubi n aza ugboji n ili i na i a kuya'an raka yi ta ekiye a Kaşhile, ali n ucigi u le n u'iwin u le ko vuza u yeve ili i na yi a kugita kelime ba.

² Dem vu le ukpisa u te u da i a kubana, aza a usubi n aza a kawuya, aza a mariki n aza a na i m mariki ba, vuza vu unata n vuza vu cida aza a na e ci neke alyuka n aza a na e ci neke ba.

Uteku tsu na ka ki u vuma vu singai,

ta feu ka ki nannai u vuza vu unushi,

uteku tsu na ka ki u vuza va akucina,

ta feu ka ki nannai u vuza na u tsu pana wovon wa akucina ba.

³ Na da ka gbani-gbani ka na i a kuya'an aduniyan. Ili i te i da raka i purangu yaba dem. Ama adu a uma i ta tukpa n ka gbani-gbani, n ujari a adu e le, a ayin a wuma u le, ka nanlo ka laza baci sai ukpisa.

⁴ Yaba dem vu na wi a katsuma aza a wuma wi ta n apa, meshe'e ma wuma ma la'a ta kakpisa ka kawu.

⁵ Adama a na aza a wuma e yeve ta a na i ku kuwa,

ama akpisa e yeve ili ba,

i n katsupu ba,

a buwa feu a kuciba n ele ba.

⁶ Ili i na a cigai n i na a iwain,

n cishe'e ci le a puwanka ta m megeshe,

i o kuyongo a katsuma ki ili i na yi a kugita aduniyan ba.

⁷ Wala, vu lya'a ilikulya'a i nu m mazanga, kata vu so'o makyan ma nu n ka du ka mazanga, adama a ili i na vu ya'in raka derere da u Kashile.

⁸ Ya'an akashi a nu o yongo wari makyan dem, kata ayin tutu vu putala kaci ka nu n mani'in.

⁹ Pana uyo'o n vuka vu ucigi vu nu, a ayin gbani a na Kashile ke nekei nu raka aduniyan, adama a na da da katsupu ka nu n kataci ka nu aduniyan.

¹⁰ Ili i na baci vi a kuya'an n ekiye a nu, ya'an i da n utsura u nu, adama a na a kasaun a ubuta u na vi a kubana, babu ulinga, kufobuso ki ili, ko kuyeve ko tana ugboji.

¹¹ Da n doku me enei ili i yoku aduniyan.

Vuza na u fudai iladi da u ci ciya ulya'i makyan dem ba,

makyan dem da vuza vu utsura u tsu ciya ulya'i o kuvon ba,

makyan dem da vuza vu ugboji u tsu ciya ilikulya'a ba,

makyan dem da feu da vuza vu cico'o u tsu ciya udukuyan ba,

makyan dem da keyevi ka tsu ciya mpasa ma singai ba.

Ama makyan n kofon ka cina yaba dem vu le.

¹² Adama a na babu vuza na u yevei kanna ka ni.

Tsu na e ci reme adan a bilili,

tsu na e ci reme nnunu a maza,

ta ayin a atakaci a tsu tawa u uma nannai.

Ugboji u la'a ta tsulau

¹³ Da kpamu me enei agisana a ukuna wu ugboji aduniyan a na uga'in mu.

¹⁴ A ya'an ta likuci i kenu i yoku n uma kenu punu. Da mogono mu utsura mo yoku ma tukai i da n vishili, u kambuki i da, da u ma'i adasupatsu a kupasa nshilya.

¹⁵ Vuza vu unambi vu yoku tana wi ta punu a likuci ya ama wi ta n ugboji, da u wawai likuci ya n ugboji u ni. Ama vuza u ciba n ayi ba.

¹⁶ Da n danai, <<Ugboji u la'a ta utsura.>> Ama da o goyoi ugboji u vuza vu unambi va, a tsu pana odoki a ni ba.

¹⁷ U la'a ta n kuga'an a pana kadanshi ka sawu ka vuza vu ugboji

a na a kupana kaca'a ka vuza vu tsugono tsa alau.

¹⁸ Ugboji u la'a ta ucanuku u kuvon,

ama vuza vu unushi vu te u tsu laḡasa ta ili i singai n aḡundai.

10

- ¹ Uteku tsu na ayun a na a kuwai a tsu zuwa ili i magulani i shama,
ta feu tsulau kenu tsu tsu laḡasa ugboji n tsugbayin nannai.
- ² Kaḡu ka vuza vu ugboji ka tsu zuwa yi ta kuya'an ili derere,
ama kaḡu ka kalau ki ta tsugula
- ³ Ko wi baci a nwalu a uye,
kalau ko ci yotsongu ta a na wi m mariki ba,
u yotsongu yaba dem tsulau ci ni.
- ⁴ Da baci vuza tsugono u ya'in wupa n avu,
kata vu ya'an moloko vu laza ba,
adama a na uva'anki u kaḡu tsu zuwa ta a cinukpa n unushi u gbayin.
- ⁵ Me ene ta ka gbani-gbani ko yoku aduniyan,
unushi u gbayin u na ngono n ci ya'an sa,
- ⁶ daḡa e ci neke ta alau tsugbayin,
aza a uciyi tamkpamu a zuwa le ḡaka.
- ⁷ N sa'awa ta ku ene agbashi gaḡi vo odoku,
muku mu ngono tamkpamu a ku dasa a ene a na agbashi.
- ⁸ Vuza na u gaḡai kpenle ayi ḡa wi a kuyikpa punu a ku ḡa,
vuza na baci dem u ḡaḡai mashilya ayi ḡa koko ki a kuluma.
- ⁹ Vuza na wi o kuboso atali ayi ḡa u tsu uka usan,
vuza na wi a kubatsa ndanga, ayi ḡa mo tsu foro.
- ¹⁰ Kogovu ki baci n alyu ba,
ḡa kpamu e temgbei ka'a ba,
kuya'an ulinga n ka'a, mayun sai n utsura kau.
ama ugboji u tsu zuwa ta a ciya ulya'i.
- ¹¹ Da baci koko ka lumai vuma babu bi'i u so'o makpabu.
ulinga u makpabu wo okpo ta gbani.
- ¹² Kadanshi a una u vuza vu ugboji kasingai ka'a,
ama kadanshi ka kalau ka tsu una yi ta.
- ¹³ Ugiti u kadanshi ka ni tsumici tsu ḡa,
ukocishi wa kpamu u tsu okpo ta ujari u gbani-gbani.
- ¹⁴ Kalau ko ci yongo ta kadanshi kpawawa.
- Ko vuza u yeve ili i na yi a kutawa ba,
yayi wa kufuḡa kudana yi ili i na i kugita ḡa baci u kuwai.
- ¹⁵ Ulinga u kalau u tsu o'uso yi ta,
ali u namba uye u kubana a likuci.
- ¹⁶ Ili ya atakaci a idika i na mogono ma nu mi n yakpa,
ḡa aza o tsugono a nu a kanai kuya'an kaḡiva n usana.
- ¹⁷ Unasingai a kubana a idika
i na mogono ma nu a matsa yi ta
a kpa'a ku tsugono,
idika i na aza o tsugono a tsu ciya ilikulya'a a makyan ma na ma untsai,
adama a na a ciya utsura, ba adama o kuso'o ba.
- ¹⁸ Ukpadi u tsu zuwa ta ndanga n kushankpu m gbaḡasa,
ekiye a vuza vu ukparuma a tsu zuwa ta kunu ku uwa mini.
- ¹⁹ O tsu fobo ta kaḡiva adama a kupana ku uyo'o,
makyan tankpamu adama a na ma zuwa kaḡu mazanga,
ama ikebe i ḡa i tsu ushuki n ili raka.
- ²⁰ Kata vu shika mogono ko a kaḡu ka nu ba,

ko vu shika vuza vu uciyi ba ko a kunu ku nu,
 adama a na ko manunu mi ta a kubanka n kadanshi ka nu,
 ko ili yi evelyu i yoku yi ta a kufuda kusala ili i na vu dansai.

11

Ilikulya'a a gadi vu mini

- ¹ Taduku kune'e ku nu a kacapa,
 adama a na vi ta o kuciya i da ayin a kutawa.
- ² Pecuku i na vi ni da ugboku cindere, ali kunlai,
 adama a na vu yeve madukpa ma na i a kutawa a idika ya ba.
- ³ Eleshu a shana baci m mini,
 o ci yo'o ta mini a idika.
 ko madanga ma yikpa a ubondakai ko ubongadi,
 madanga ma mi ta a kuvaku a ubuta u na u yikpai.
- ⁴ Vuza na baci dem wi a kuzuwaka n wunlai wi a kuya'an vica'a ba,
 vuza na dem wi a kinda eleshu wi a kuya'an makapa ba.
- ⁵ Tsu na vu yeve uye u wunlai u ba,
 ko tsu na a ya'in maku a vuka vu katsuma ba,
 ta feu nannai yi a kufuda kuyeve kuya'an ku Kashile ba,
 kaya'in ki ili raka.
- ⁶ Ca'a icu'u i nu n usana,
 kata tana vu kasukpa ulinga ba n kulivi kata vu uvuka ba,
 adama a na vu yeve vuza na a kuya'an ba,
 ko ayi nampa ko ayi nande,
 ko kpamu dem vu le uta mayin.
- ⁷ Kutashi ki ta n uga'in,
 kpamu ili i singai i da ashi inda kutashi ku kanna.
- ⁸ Ko aya a ya'in a da baci vuma u kuyongo,
 ya'an u pana uyo'o u le dem.
 ama ya'an u ciba n ayin a kayimbi,
 adama a na ada feu i ta a kuyimkpa.
 Ili raka i na yi a kutawa gbani da.
- ⁹ Ya'an mazanga avu kadangani, avu bi'i kenu,
 ya'an kadu ka nu ka pana uyo'o a ayin o tsuloboi a nu.
 Tono kusheshe ku kadu ku nu
 n ili i na ashi a nu enei,
 ama kata vu yeve a katsama ki ili nampa raka
 Kashile ki ta a kuya'anka wu afada.
- ¹⁰ Adama a na kata vu o'uso kadu ka nu ba.
 vu varuku ili i na yi o ku o'uso wuma u nu raka,
 adama a na tsu lobo-lobo n utsura gbani da.

12

Ciba n vuza na u ya'in nu o tsu lobo-lobo a nu

- ¹ Ciba n vuza na u ya'in nu,
 a ayin o tsuloboi tsu nu,
 kafu ayin atakaci a tawa,
 aya kpamu a kuyawa a na va kudana,
 <<Mi a kupana uyo'o u le ba.>>
- ² Kafu kutashi n kanna
 wotoi n azangata a kpada kuneke kutashi,

- eleshu kpamu a puwanka o kotso baci mini,
³ Ana aza a na i a ku inda kpa'a ka e kuje'eke ikyamba,
 aza a utsura kpamu a namba utsura,
 ayin a na anga a kuyikpa okpo kenu,
 ashi a kindi i ta kpamu o ko okpo rumbu-rumbu,
⁴ ayin a na a ku gbagura uye wu nwalu
 kata vu kpa da kudoku kupana izumgbi i kiya,
 ayin a na mashi ma nnunu koci ma ku jimbasa uma,
 kata ishipa i le raka i kotso,
⁵ Ana uma a kupana wovon n ili i na yi n kashani,
 nwalu uye wi ta a kutuka wu n wovon,
 ayin a na ndanga n almon n topoi pu,
 kakyun o kurono ikyamba i ni,
 ashi a wuya kpamu a buwa ba.
 Talo vuma u kubana a kpa'a ku ko wannai
 u kasukpa le unambukatsuma.
⁶ Ciba n ayi kafu kawin ka azurufa ka ka kasa,
 ko kafu kebelyu ka azanariya ka ko boso,
 ko kpamu kafu madiki mo boso mirimiri a kakina ka mini,
 ko kpamu kafu kawin ko ku ronoko mini o kayinva ka kasa,
⁷ kata kubuta kubono a idika a ubuta u na wu utai,
 wuma kpamu u bono u Kashile ka na ke nekei u da.
⁸ <<Gbani da, ili dem gbani da.>> Malum ma danai, ili raka gbani da.

Ukocishi wu ukuna

- ⁹ Ba malum ma'a koci mo yongo vuza vu ugboji ba, ama u pi'isaka uma e yeve. U lana kata u sheshe tsu na u fobusoi asan abundai.
¹⁰ Malum ma lana ta adama a na u ciya kadanshi ka na ki mejege, kpamu i na u danai derere da n kasingai.
¹¹ Kadanshi ku ugboji ki ta tsu kalangu ka kagu ba, i ta a kugeshe ci ikusa i na a lapai a kalangu ka na e nekei magubi me te.
¹² Maku ma va kata vu zuwa ugboji, n ili i na o kudoku a kanampa ka.
 Kudana ka atagarda ki n uteku ba, kpamu mekecu ma abundai mo tsu o'uso ta ikyamba.
¹³ Gogo na a pana ta ili nampa raka,
 ukoci u kadanshi u da na.
 pana wovon u Kashile kata vu tononwila u ni,
 adama a na dada koci ulinga u vuma.
¹⁴ Adama a na Kashile ki ta a kuya'an afada a ulinga dem,
 n u na a ya'in usokongi,
 u singai ko u gbani-gbani.

Vishipa vu Sulemanu Kubayuwa

Ilina u kula ku katagarda ka nampa *Vishipa vu Sulemanu*, ki a kadanshi Da da vishipa vu na vu la'i nu uyo'o a katsuma ki ishipa. Katagarda ka nampa kita udi ki n ishipa i na mekere n kolobo a tsu ya'ankpanai kadanshi ku ucigi u le. Makyan ma yoku a ya'an kadanshi adama a ka ci ke le. Makyan ma yoku kpamu a ya'anka ka ci ke le ko aja'a e le.

Ishipa i nampa ya, utuka ta i da e keteshe n uye kakau. A ubuta u yoku i ta a kufuda kudana kolobo ka ayi da mogono Sulemanu n ka ci ka ni. I ta kpamu a kufuda kukece katagarda ka tsu kuyongo, tsu na a dikai mekere ma a bankai a kpa'a ku mogono Sulemanu, ama mekere ma mi ta a kuciga vuza yoku na de a likuci i le, a ukocishi de mavuka ma ma doku ta ma gasa n kolobo ku ucigi ka likuci i le. I ta kpamu a kufuda ku utuka n arabali a nampa e keteshe tsu urotu u kuyongo u Kashile n uma a ni, ko Vuzavagu du n aza o kutoni a ni.

Kpamu i ta a kufuda e kece katagarda ka nampa ci ishipa i na yi a kadanshi ku ukuna wu ucigi ugbayin u na ugain a ciya a ubuta u vuka n vali. Nannai bi ba, i ta a kadanshi i ta a kufuda kuya'an ishipa i nampa a ubuta u yolo a idika yi Isaraila i cau.

Nnama n apalu a na ulai a katagarda ka nampa iyoci i da yu ucanuku wi ikebe nu tsuloboi kpamu, u na u zuwai uma a ciba nu ngono n ugain wa amali n ucigi.

Ili i na yi punu udari a katagarda ka nampa.

Vishipa vu ugiti 1:1; 2:7

Vishipa vu i re 2:8; 3:5

Vishipa vu tatsu 3:6; 5:1

Vishipa vu nashi 5:2; 6:3

Vishipa vu tawun 6:4; 8:14

¹ Ishipa i Sulemanu i na i la'i n uyo'o.

Vishipa vu ugiti

Mekere ma'a ma cananai

² Ya'an u como mu n una u ni

adama a na ucigi u nu u la'a ta makyan uyo'o.

³ Magulani ma mani'in ma nu, mi ta n uga'in u kutsumgba,

kula ku nu tana ki ta ci ili i magulani i na a vishangi.

da da i zuwai da amaci i a kuciga wu.

⁴ Ya'an gogo'o vu dika mu tsu suma,

ya'an mogono ma banka mu a kunu ku ni,

Ci ya'an mazanga kobolo,

mi ta a kucikpa ucigi u nu u la'a makyan,

da da i zuwai nkere mi a kuciga wu.

⁵ Mpa vuza lima da, ama mi ta n tsuloboi.

ada nkere n Urushelima,

mpa vuza lima da tsu a apam e Kedaru,

tsu kakashi ku utsutsu ka kapam ka Sulemanu.

⁶ Kata yi inda mu bi-bi-bi ba

adama a na mpa vuza lima da,

adama a na kanna ka'a ko songu mu ta da n limanai.

- Ataku a va a ya'an ta wupa nu mpa
 a zuwai mu n ya'an ulinga a kashina ki itacishi,
 n ciya makyān ma na n kulana ikyamba i va ba.
- ⁷ Dana mu, avu macigi ma va, tedai vi a kaguba ka ushiga u nu?
 Kpamu tedai vu tsu banka n ushiga u nu wu uvuka kanna ka sudukpa
 baci?
- Yidai i zuwai mo kokpo tsu vuka vu na a palai
 a kakarasa a ushiga wa aja'a a nu?
- ⁸ Avu na vu la'i n tsuloboi a katsuma ka amaci, vu yeve baci ubuta ba,
 tonon ura'a wu nlala n na o tsu tonon
 vu guba nradika n nu
 devu n apam a ngubi.
- ⁹ Avu macigi ma va,
 tsuloboi tsu nu u pura ta ugboji u va,
 tsu kodoku ka na ki o kuroko ucanuku
 we ekeke odoku o kuvon a Firi'auna.
- ¹⁰ Ili ya atsuvu i doku ta nguji n nu uga'in,
 kudeku ku nu ki ta ucindali n idolu i singai.
- ¹¹ Ci ta a kuya'anka wu ili ya atsuvu ya azanariya,
 n ukali wa azurufa.
- ¹² A makyān ma na mogono mi a ubuta u kirukpa ku ni,
 ili magula ni i va i kana ta ubuta dem m magulani.
- ¹³ Macigi ma va mi ta tsu kazuwatsu ma Muru wa va,
 a iva'in a makanga ma va.
- ¹⁴ Macigi ma va mi ta tsu kakutsu ka apalu a kakamba wa va
 ashina itacishi i Enu-gedi.
- ¹⁵ Avu vi ta n tsuloboi macigi ma va,
 Mayun, avu vi ta n tsuloboi.
 Ashi a nu i ta kure-kure tsu modoi.
- ¹⁶ Avu vi ta n tsuloboi, Macigi ma va,
 Avu vi ta a kudika ugboji u va,
 iva'amkpatsu i tsu yi ta leku an mita ma taku.
- ¹⁷ Aburakpatsu a kpa'a a tsu ndanga n sida n da,
 ndanga n Firi n da ashampatsu a kpa'a a tsu.

2

Mekere ma'a ma la'i kelime n kadanshi

- ¹ Mpa apalu a da akamba a Sharon,
 apulufa a da a kara'a.
- ² Tsu apulufa a katsuma ka awana
 ta macigi ma va mi nannai a katsuma ka n kere.
- ³ Tsu madanga ma ruman a katsuma ka ndanga n kutsun
 ta macigi ma va mi nannai a katsuma ko olobo.
 Mi ta a mazanga n dasangu a kulu ku ni,
 umaci u ni wi ta n uyo'o u kulya'a tsu na n cigai.
- ⁴ U bankai mu e kefeku ka na i a kadiva,
 Ucigi u ni urotu u da wa va.
- ⁵ Lya'atangu mu n akala a umaci u mabiri e udekpu,
 Neke mu makyān n so'o kata wuma u va bono,
 adama a na mi ta a kukuwa adama a ucigi.
- ⁶ Kukiye ku ugula ku ni ki ta daka vu kaci ka va,
 kukiye ku usingai ku ni kpamu ku obongi mu.
- ⁷ Nkere n Urushelima,

- ya'ankai mu uzuwakpani
 n ula a nre'e nu nsheun* n keteshe
 a na ya ku gbandarasa tsu ba
 makyan ma na ci a kupana uyo'o.
- ⁸ Pana, macigi ma va
 lana, ayi da na u yawai,
 a kadikpangusu a gadi va atali,
 e kuje'e a gadi vu aginda.
- ⁹ Macigi ma va mi ta tsu mesheun ko maku me mere'e.
 Lana, ayi da na de kashani ukara'i u mashilya ma tsu,
 a kulanku su n katusu ka kunu,
 a ku inda mu a kakashi ku utsutsu.
- ¹⁰ Macigi ma va ma ya'an ta kadanshi nu mpa, u danai,
 <<Danga, macigi ma va tsu wala,
 vuza vu uga'in vu va, tono mu.
- ¹¹ Lana, lyushi i laza ta,
 mini ma Kashile ma laza de,
 kpamu ma laza de.
- ¹² Apalu uta ta aduniya,
 makyan mi ishipa ma yawa ta,
 a kupana mashi mo modoi
 a ubuta raka a idika i tsu.
- ¹³ Ndanga m mabiri m matsa ta,
 apalu a ndanga mi itacishi n neke ta magulani me le.
 danga, tsu wala, macigi ma va,
 vuza vu ugain vu va.>>
- ¹⁴ Avu modoi ma va a kungu ku kabatsu,
 a ubuta u kushedeku a kakambu ka katali,
 yotsongu mu ashi a nu,
 ya'an m pana kalakatsu ka nu,
 adama a na kalakatsu ka nu ki ta uyo'o u kupana,
 ashi a nu kpamu i ta n uga'in u ku inda.
- ¹⁵ Kanakai tsu nshe'e n kakamba,
 m muku mu nshe'e n kakamba.
 Aza a na i a kulangaasa ashina a itacishi,
 ashina a itacishi a tsu a na i apalu.
- ¹⁶ Macigi ma va vuza vu va da, mpa feu vuza ni da,
 u tsu guba ta ushiga u ni a katsuma ka apulufa.
- ¹⁷ Ali kayin a ka asa,
 makyan ma na ubuta wu akanai,
 macigi ma va, kpatala,
 vu okpo tsu mesheun,
 ko tsu maku me mere'e
 a gadi va aginda.

3

Alatani a vuka vu savu

- ¹ N kayin mpa alavu a kajiba ka va,
 n lansa vuza na n cigai,
 n lansa ni ama me ene yi ba.

* **2:7 2:7** n ula a nre'e nu nsheun Akucina a da a na a ci ya'an a na a ci ciga e deke kula ku Kashile e keteshe ba.

- ² Mi ta a kudanga n kara'a likuci,
n tono uye-uye u likuci n asuvu a likuci a,
mi ta a kulansa vuza na kadu ka va ka cigai,
n lansa yi ta ama me ene yi ba.
- ³ Aza a ku inda likuci a gasai nu mpa
ele na i a kukara'a likuci ya.
<<Me ecei le, yi eneke mu ta vuza na kadu ka va ka cigai?>>
- ⁴ U geshe ba ana n lazai le,
da me enei vuza na kadu ka va ka cigai.
n kanai ni n kasukpa yi u laza ba
ali n tukai ni a kpa'a ka anaku a va,
a kunu ku na anaku a va a matsai mu.
- ⁵ Ada nkere n Urushelima,
ya'ankai mu uzuwakpani
n kula ku nre'e nu nsheun,
aza a uga'in u kinda a aginda.
Tsu na a tsu kucina n Kashile Mala'imili,
i kucina a na ya ku gbandarasa tsu ba
makyan ma na ci a kupana uyo'o.
- ⁶ Yayi na lo a ku uta a kakamba ka
an kogbodolu ka kanga,
n ili i magulani ma Muru,
ili i magulani i na aza a tsulaga a ya'in?
- ⁷ Lana, kakuba ka kudika Sulemanu mogono ka'a,
ukara'i n ayi osoji amangatatsu a da o kusoku yi,
osoji a Isaraila a da aza a na a fudai kuvon.
- ⁸ Raka vu le i ta n otokobi,
eyevi a vishili a da kau,
yaba dem n kotokobi ka ni a makuta,
i ta ufobushi adama a uma
a gbani-gbani a na a tsu danga n kayin.
- ⁹ Mogono Sulemanu u ya'ankai kaci ka ni,
kakuba ka kudika mogono,
ka na u ya'in nu ndanga n Lebano.
- ¹⁰ U ya'in aburakpatsu a kudika kakuba ka n azurufa,
a palai kucina ku ni n
kakashi ka azanariya,
nkere n Urushelima n kalai ni n ucigi.
- ¹¹ Uta'i ada nkere n Sihiyona,
yi ene mogono Sulemanu u ukai okolokolo,
a na anaku a ni a ukai ni
a kanna ko yolo ka ni,
kanna ka na kadu ka ni ka ya'ain mazanga.

4

Kolobo ka dansai

- ¹ Macigi ma va vi ta n tsuloboi,
ashi a nu i ta tsu ashi o modoi punu upali.
kanji ka nu ki ta tsu ushiga wu nradika
u na wi a kugidala a kusan ku Giliyadu.
- ² Anga a nu i ta wari buga-buga
tsu ushiga wu nkyon n na a sumbai,

a takpai sararai raka vu le i ta ugeri,
yaba dem m gbaŋi vi ni,

ko vuza wi endel'in ba.

³ Nlaba mu una u nu ushili pazaza
adanshi vu sura ta ili i shili,
una u nu ili i maluwa i da,
o yotsongi nlaba mu una u nu,
nguŋi n nu a kutasa
tsu kucina ku umaci u ruman.

⁴ Kuduku ku nu ki ta an kuma'a
ku ugadi ku Dawuda,
ku na a ma'i n tsuloboi,
idolu yi ta ugeri ukara'i
e kuduku ku nu,
tsu n nraga kakpan,
raka vi le nraga mo ovonshi a da.

⁵ Mani ma nu mi ta a na nre'e n re
a na mpeshe mu nre'e,
a kalina punu apulufa.

⁶ Ali kayin ka asa
ubuta dem wu akana,
mi ta a kubana a kusan ka Muru
n kaginda ki ili i magulani.

⁷ Vu ga'an ta macigi ma va,
ili i gusa wu a ikyamba i nu ba.

⁸ Tawa nu mpa a Lebano, vuka vu savu vu va,
tsu waluka kobolo a Lebano.
Gidala a kutawa de a kaginda ka Amana,
de a gadi vu Seru, n gadi vu Hamonu,
de e kpenle ki ikawu
n kaginda ka na akunzu o ci yongo.

⁹ Vu uwa ta a kadu ka va,
vutaku vu va, vuka vu savu vu va,
n kindi ku ashi a nu
vu uwa ta a kadu ka va,
n vudolu vu te vu kuduku ku nu.

¹⁰ N yidai n kugisanku n ucigi u nu,
macigi ma va vuka vu savu vu va,
n yidai a kugisanku uyo'o wu ucigi u nu
u na u la'i makyen uyo'o,
n yidai a kugisanku ili magulani i nu
i na i la'i ili i magulani raka magulani.

¹¹ Nlaba mu una u nu n uyo'o ci ishigi,
vuka vu savu vu va,
mani n ishigi yi ta e kelentsu ka nu.
magulani mo ntogu n nu
a na ili magulani i Lebano.

¹² Avu kashina ka'a ka na a kanzai adama a va,
macigi ma va vuka vu savu vu va,
ashi a mini a na a kanzai,
ashi a mini a na a sankai yaba dem.

¹³ Mere ma nkuta n nu kashina ki ta punu,

tsu kashina ka Adini
 n umaci wu ndanga u singai,
 ka umaci u ruman mu uyo'o
 n ili i magulani mu uyo'o tsa majigi n nardi,
¹⁴ Nardi n safaron,
 kalamusu n sinamon,
 n icu'u yi ndanga i na i ci neke magulani dem,
 m Muru n alosu,
 n ili i magulani i na i la'i m magulani.

¹⁵ Avu ashi a mini a da a na i e kuneke mini a kashina ka,
 kudolu ku na ku ci neke mini ma wuma,
 mana mi e kuyene a Lebano.

Mekere ma ya'in kadanshi

¹⁶ Danga, wunlai wu ubongadi,
 tawa wunlai wu ubondakai
 vu uvula kashina ka va,
 tsu na magulani ma kimbai a ubuta dem.
 ya'an macigi ma va ma tawa a kashina ka ni,
 u lya'a umaci wu ndanga u na u la'i n uyo'o.

5

Kolobo ka dansai

¹ N tawa ta a kashina ka va,
 macigi ma va vuka vu savu vu va,
 n bolongu ta Muru vu va n ili i wali i va.
 N lya'a ta kabashi ki ishigi n ishigi i va,
 da n so'i makyan kobolo n mani.

Aja'a e mekere a dansai

ada na yi a maciganai
 lya'i i so'o ali ma maka da n ucigi u da.

Vishipa vu nashi

Mekere ma dansai

² N lata ta ama kadu ka va ki ta wuma.
 Zuwa atsuvu, macigi ma va mi ta a kuka la utsutsu.

Kolobo ka dansai

<< Bayuwa ka mu kamana ka va,
 macigi ma va, modoi ma va,
 vuza babu unushi u va.
 Kaci ka va ka tana ta n ciza,
 kanji ka va ka tana m mele.>>

Mekere ma dansai

³ N fodo ta de akashi a va,
 kata n doku n uka a da?
 N sa'a ta ene a va,
 kata n doku n langasa a da?
⁴ Macigi ma va ma uwaka ta
 n ekiye a ni a katusu ku utsutsu,
 da kadu ka va ka kanai mali ma ni.
⁵ Da n dangai adama a na m bayuwaka macigi ma va,
 ekiye a va cepepe m mani'in ma Muru,
 ajivu a va a kudakpa m mani'in ma,
 a na n kanai akanatsu a utsutsu a.
⁶ M bayuwakai macigi ma va utsutsu,

ama macigi ma va ma laza de.
 Da kaḍu ka va ka namgbai
 adama a na u laza ta,
 n lansaḡ ni ama me ene yi ba.
 n kaḡai kuḡekushe yi ama wu ushuku ba.
⁷ Aza a kindi a gasai nu mpa,
 a makyan mana i a kubana n obonoi a likuci,
 ḡa a lapai mu, a ya'ankai mu usaḡ,
 ḡa a isai mu kalaba,
 aza a na i a kinda a mashilya ma nanlo.
⁸ Aḡa n kere n Urushelima, kucinakai mu,
 ḡa baci yenei macigi ma va,
 yidaḡ ya ku dana yi?
 Danaḡ ni n lima ta adama ucigi u ni.

Aja'a e mekere a dansai

⁹ Avu na vu la'i n tsuloboi a katsuma ka amaci,
 Yidaḡ i zuwai ḡa macigi ma nu ma la'i yaba dem?
 Adama a n yidaḡ vu danaḡ tsu,
 tsu dana yi uteku tsu na vi a kupana?

Mekere ma dansai

¹⁰ Macigi ma va mi ta n tsuloboi
 m maḡana n katsura kpamu,
 n atakaci a ḡa a kuciya vicu'u vu ni vu te
 a katsuma ka uma akpaḡ kupa (10,000).
¹¹ Kaḡji ka kaci ka ni a kutasa tsu azanariya,
 kaḡji ka ni ulima a kutasa tsu kagawun.
¹² Aḡhi a ni waḡi pu tsu mani
 tsu modoḡ ma ari,
 a kaḡina ko kuḡolu.
¹³ Aḡuji a ni a na kashina ki ili wali,
 a ku utuka n magulaḡi.
 Nlaḡa mu una n ni, mi ta tsu apaḡu
 a kuḡakpa mani'in ma Muru.
¹⁴ Ekiye a ni i ta tsa alangu azanariya
 a na a ukai atali a singai.
 ikyamba i ni yi ta ugbori an kanga ka kagiwa,
 ka na a kalai n atali a Safaya.
¹⁵ Ene a ni ita a na ashampatsu,
 atali a alabasata,
 a na a shikpaḡ e enle azanari.
 Iyoci i ni yi ta an Lebano,
 vu na vu la'i n tsuloboi,
 tsu maḡanga ma Sida.
¹⁶ Una uni wi ta n uyo'o,
 ili i ni dem yi ta n uga'in.
 ta macigi ma va, kaja'a ka va ki nannai
 aḡa nkere n Urishelima.

6

Aja'a e mekere a dansai

¹ Te ḡai Macigi ma nu ma banai,
 avu mekere ma na ma la'i n
 tsuloboi a katsuma ka amaci?

Uye wene u dai macigi ma nu mo tonoi,
ciya tsu banka wu kulansa yi.

Mekere ma dansai

² Macigi ma va ma gidala ta a kubana a kashina ka ni,
a ubuta u na ili i wali yi,
a kaguba punu a kashina ka
kpamu o kubolngu apalu.

³ Mpa macigi ma'a u macigi ma va,
macigi ma va kpamu ma va ma'a,
wi ta a kaguba ka ushiga u ni punu apulufa.

Vishipa vu tawun

Kolobo ka dansai

⁴ Avu vu ga'an ta tsu likuci i Tiriza, macigi ma va,
vu ga'an ta tsu Urushelima,
n tsuloboi tsu katsura ko osoji
a na i ubani n urotu u kakashi.

⁵ Takpa ashi a nu wa va,
i ta a ku ripulasa mu.
Kaji ka nu ki ta an ushiga wu nradika
n na mi a kugidala aginda a Giliyadu.

⁶ Anga a nu i ta tsu ushiga wu nlala
n na mu utai a ubuta u na
a sumbai le a kugadukpa.

Yaba dem n gbabi vi ni,
babu vu vuza te vu le na wi ende'in.

⁷ Nguji n nu mi ta a kutasa
tsu kucina ku umaci u Ruman.

⁸ Ko da baci Egbere amangatatsu i de,
n amaci a pulai amanganashi,
nu nkere n na n yeve ali ba,
aza a na a la'i kukece,

⁹ ayi da koci mi a kuciga
wi ta n uga'in tsu modoi,
ayi ende'in a ubuta wa anaku a ni,
maku mu uleshi ma'a wa anaku a ni.

Nkere mene yi baci kata a dana, ayi vuza vu unasingai da,
anan Sangina n amaci a pulai a tsu cikpa yi ta.

Aja'a e mekere a dansai

¹⁰ Yayi a kubatsa na de an kanna,
uga'in an wotoi, a kutasa an kanna,
n tsuloboi tsa azangata a na i ugeri?

Mekere ma dansai

¹¹ N gidala ta a kubana a kashina ka ndanga n alumo
adama a na me ene ndanga n na
m batsai a kadakai ka,
adama a na me ene
ko ndanga mi itacishi n matsa ta,
ko ruman u ya'an ta apalu.

¹² Kafu n zuwaka,
ashi a wuya a zuwai mu,
me enei kaci ka va a idashi,
kobolo m mogono ekeke vu odoku vi ni.

Aja'a e mekere ma dansai

¹³ Bono, bono, avu mekere ma aza a Shulamiya,
bono, bono adama a na ci inda wu.

Mekere ma dansai

Adama a n yidai yi a kinda vuza vu Shulamiya,
a na wi e kuje'e tsu Mahanayim?

7

Kolobo ka dansai

- ¹ Yidai a ku gisanku n uga'in
u ene a nu punu a ataka,
avu mekere mo mogono,
tsu na a ya'in nkuta n nu
tsa atali a singai
ulinga we ekiye u vuza na u fudai da.
- ² Koyodi ka nu tsu mokoko'o,
ma na ma tsu namba makyan
mu usatari n icita ba.
kukyun ku nu ki ta tsu mataka ma alkama
ma na apulufa a kara'i.
- ³ Mani ma nu mi ta tsu muku mu nre'e n re,
mpeshe mu nre'e.
- ⁴ Kuduku ku nu ki ta tsu kuma'a
ku na a ya'in n kanga ka kagiwa.
Ashi a nu tsu ndolu a Heshibon,
devu n utsutsu u Batu-rabimu.
Vunu vu nu tsu kuma'a ku ugadi ku Lebano,
ku na ki a ku inda Dimaska.
- ⁵ Kaci ka nu ka ya'anka wu ta
okolokolo tsu katali ka Kamelu.
Kaji ka nu ki ta a kutasa ulima,
ka tsu dika ta asuvu a va mogono.
- ⁶ Macigi ma va vi ta n tsuloboi,
kpamu vu tsu zuwa mu ta n pana uyo'o.
- ⁷ Kashani ka nu ki ta tsu mashuwa,
kpamu mani ma nu ma ya'an ta
tsu umaci wu ndanga.
- ⁸ N danai, <<Ya'an n kumba madanga,
kata n kana umaci u ni.>>
kasukpa mani ma nu mo okpo tsu umaci wi itacishi ,
magulani ma ayinviki a nu tsu umaci u ruman,
- ⁹ kpamu una u nu wi ta tsu makyan
ma na ma la'i nu ugain.
- Mekere ma dansai*
ya'an makyan ma laza bari,
a kubana ubuta u macigi ma va,
ma laza sawu a katsuma ka nlabi n anga.
- ¹⁰ Mpa vuza macigi va da,
kpamu mali ma ni adama a va a da.
- ¹¹ Tawa, macigi ma va, ya'an tsu bana a kakamba,
ya'an tsu asa a likuci i wa'a.
- ¹² Ya'an tsu bana a kashina ki itacishi nu usana,
adama a na ce ene ko
ndanga mi itacishi m matsa ta de,

ko apalu ele o boso ta de,
 ko ndanga n ruman m palukpa ta de,
 ta de n kuyotsongu wu ucigi u va.
¹³ Vi ta a ku tsumgba magulani mi ica'ashi
 m magulani ma umaci wu ndanga wu uyo'o.
 cau n ku gogo na macigi ma va.

8

mekere ma dansai

¹ Ishi baci avu taku vu va da,
 vuza na wu apai mani ma anaku ava
 da baci n cinai nu pulai,
 da mo obongi nu,
 ko vuza wi a kugoyo mu ba.
² Mi ishi a kudika wu,
 n tuka a kpa'a ka anaku a va
 a yi na ugbari mu.
 Mi shi e kuneke wu makyan
 usatari n ili wali vu so'o,
 makyan mu umaci u ruman u va.
³ Kukiye ku ugula ku ni ki ta
 daka vu kaci ka va,
 kukiye ku usingai ku ni
 tamkpamu, wo obongi nu mpa.
⁴ Ada n kere n Urushelima
 ya'ankai mu uzuwakpani.
 yi a kugbandarasa tsu a makyan
 ma na ci a kupana uyo'o ba.

Aja'a a e mekere a dansai

⁵ Yayi na de, a ku uta a kakamba,
 u tsubaki a kavangatsu ka Macigi ma ni?

Mekere ma dansai

A daka vu madanga ma ruman
 da n jingbasai nu,
 a ubuta u na a matsai nu,
 a ubuta u na anaku a nu a matsai nu.
⁶ Zuwa mu mo okpo katambari a ka du ka nu,
 mokpo tsu makawani
 ma katambari e kukiye ku nu,
 adama a na utsura u va,
 wi ta tsu ucigi wu ukpa,
 utsura u cishe'e tsu ucigi
 kowanai da tsu kasaun.
 Kaya'a ku ucigi ki ta tsu kaya'a ka akina,
 tsa akina a na i a kukula n usudukpi.
⁷ Mini ma na ma ayai,
 mi a kufuda ku una akina a ucigi a ba,
 ndolu tukpa m mini
 n kufuda kupurangu ucigi wa ba.
 Da baci vuza u nekei udukuyan u ni raka,
 adama a na u tsula ucigi wa,
 i ta o ku zo'oso yi o goyo yi.

Aja'a a e mekere a dansai

⁸ Ci ta n vangu vu tsu,
 ayi na kaṭa u muḍai mani ba.
 Yidai tsu kuya'an adama a vangu vu tsu,
 ḍa baci a taṭwai kuya'an
 ukuna u mazama ma ni?

⁹ Ishi baci a dana ayi mashilya ma'a,
 ci ishi a kuma'aka yi mashilya mu ugadi ma azurufa.
 Ishi baci a dana ayi utsutsu u ḍa,
 ci ishi a kukanza yi nu ndanga n Sida.

Mekere ma dansai

¹⁰ Mpa mashilya ma'a,
 mani ma va ma'a ima'ashi yu ugadi ya.
 A ubuta u Macigi ma va,
 mo okpo yi ta ili i kutuka m maṭana.

Kolobo kadansai

¹¹ Sulemanu wi ta n kashina ki itacishi,
 a idika i Balu-hamonu.
 U nekei ka'a ekiye aza a na a kucimba ka'a,
 yaba dem wi ta a kutuka n azurufa kaṭpan (1,000),
 a kaṭsuma ki ikebe yu uciyi i kashina i ni.
¹² Ama mpa mi ta n kashina ki itacishi ka va,
 avu Sulemanu mi ta e kuneke wu ikebe azurufa kaṭpan (1,000).
 mi ta a kuneke,
 aza a ulinga azurufa amangatawenre e re (200).

Kolobo kadansai

¹³ Avu Macigi ma va,
 avu na vi a idashi punu a kashina ka,
 avu na aja'a a va i a kulana wu,
 ya'an m pana kaṭakatsu ka nu.

Mekere ma dansai

¹⁴ Macigi ma va,
 taṭwa wa va gogo'o tsu mesheun,
 tsu maku me mere'e
 a kubana ubuta wa aginda a ili magulani.

Katagarda ka ISHAYA Kubayuwa

Kula ku katagarda ki Ishaya kula ku ɗa ku keneki ka gbayin ko yoku ka na ko yongoi a Urushelima aya n aɓundai a na a lazai ɗe. Ka ya'an ta kadanshi ka atakaci a na idika i Yahuda i so'i e ekiye aza a Asiriya, n tsu na keneki ka ke ɗe kei uma a kobolo n aza e kelime e le adama a na o yongo n wuma u ciɗa ayin tutu, n tsu na ukpaɗi u kupanaka Kaɗhile u tsu tuka n atakaci. Katagarda ka ya'in kpamu kadanshi ke kusheshe ku Kaɗhile a kubana u uma a ni n tsu na a kuya'an n idika i na i buwai, n tsu na kpamu o kutono wila u kanna ka Ashibi, n alyuka n kuya'an ka avasa. Ushani u kadanshi ku uyeve punu a katagarda ka u ɗaɗa a masala ma 61:1-2, udani u na Yesu u ya'ankai ulinga a ayin a na u gitai ulinga u ni.

Ili i na yi punu udari a katagarda ka nampa:

Ubarangi n uzuwakpani 1:1; 12:6

Atakaci a idika kakau 13:1; 23:18

Afada a Kaɗhile a kutawa aduniyan 24:1; 27:13

Ubarangi u kelime n uzuwakpani 28:1; 35:10

Mogono Hezikaya vu Yahuda n aza a Asiriya 36:1; 39:8

Akaka a uzuwakpani kobolo n apa 40:1--55:13

Ubarangi kakau n uzuwakpani kakau feu 56:1; 66:24

¹ Kene ku na Ishaya maku ma Amazo we enei adama a Urishelima n Yahuda a ayin o tsugono a Uzaya, n Jotan, n Ahazu, n Hezikaya ngono n Yahuda.

Idika yu ugbamukaci

² Gaɗi pana, kata avu idika vu zuwa atsuvu,

adama a na Vuzavaguɗu u dansa ta,

<<Muku n na n kumgbasai ɗa n lanai,

a ya'anka mu ta ugbamukaci.

³ Anaka e yeve ta magubi me le,

njaki feu n yeve ta ubuta u na kesheku ke le ke ci ne'e le ilikulya,

ama aza a Isaraila e yeve ba,

uma a va e yeve ba.>>

⁴ Aɗa idika yu unushi,

uma a na i tukpa n kawuya,

kaɗsura ka aza a nkunu,

muku n na n nekei kaci ke le adama a kuya'an ku kalya'a.

A kaɗukpai uye u Vuzavaguɗu,

ɗa o goyoi vuza Ciɗa vi Isaraila,

ali ɗa o bonoi a zuwakai ni kucina.

⁵ Yidai i zuwai ɗa vu buwai o morono ma adama ali ɗa a buwai a kulya'a kelime n kulapa wu?

Yidai i zuwai ɗa vi a kulya'a kelime n ugbamukaci?

Kaci ka nu ki gbaga ba,

kaɗu ka nu kpamu ka ciya ta muna.

⁶ Ili i na i gitai punu a ataka e ene a nu, ali a kubana a kaci,

babu ubuta u na wi gbaga,

Sai ukpan wo ojuno,

n untsu, n ajakata,
I feu uza'i ba,
ko wali n akashi ko usuri m mani'in.

⁷ Idika i da_yo okpo ta agali,
da kpamu likuci i da_i kulai n akina.
Omoci a isai ashina a da,
ada_e kene,
da a langasai ili dem i na e enei punu.

⁸ A kasukpa ta likuci i Urishelima,
tsu kapam ka kindi ka kashina ki itacishi,
ko tsu kapam ka na ki a ubuta_u kashina ka ndimbi ma Ayahuda,
uteku ci likuci i na a lya'i n kuvon.

⁹ Ishi baci Vuzavaguđu Mala'imili
u buwaka aza o yoku n wuma ba,
ci ishi ta_o kokpo tsu Sodom,
kata_kpamu tso okpo tsu Gomora.

¹⁰ Panai kadanshi ka Vuzavaguđu,
ada na yi tsa aza o tsugono o Sodom,
panai wila_u Kashile ka tsu,
ada na yi tsu uma o Gomora.

¹¹ Vuzavaguđu u danai, <<Kabundai ka alyuka ka da,
yidai ki a kuya'anka mu.
N ciya ta alyuka o kusongu
a agiri kobolo n anaka a ikyamba ali u la'i tsu na n cikalai.
Mi m mali ma mpasa
mo obomburom ni nkyon kobolo nu nradika ba.

¹² <<Ana vu tawai wa va,
yayi we ecei nu ili i nampa,
a kukarasa punu a ulanga wa a'isa?

¹³ Kasukpa kutuka n alyuka a na i ili i makara wa va ba,
ili i magulani i nu yo okpo ta ili yu unata a kutawa wa va.
I ci indana ta kadiva ko wotoi u savu, n kanna ka Ashibi, n obolo a gbayin,
ama mpa ma kushuku n obolo a kavama a unushi a da a nanlo ba.

¹⁴ N ciga kadiva ko wotoi u savu u da,
kobolo n kadiva kakau a na yi n ada ba.
O okpo mu ta ucanuku a kaci ka va,
mo wo'o ta n kucanuku u da.

¹⁵ Ayin a na baci i dengusai ekiye adama a na i ya'an kavasa a kubana wa
va,
mi ta o kusokongu ashi a va
ko i vasa baci n ugbami,
mi a kupanaka da ba.

Ekiye a da a namgba ta nu mpasa ma aza a na i n unushi ba.

¹⁶ Sa'i i takpa nshinda n da,
Takpai ukuna u wuya u da
kelime ka va,
kasukpai kuya'an ku kawuya,
¹⁷ pi'isai kuya'an ku kasingai,
lansai nwalu n singai,

ban̄kaḡ aza a na i o kuso'o atakaci.
 Ban̄kaḡ mkpan,
 kobolo n agapa.

18 <<Tawai gogo na ci sheshei kobolo
 Vuzavaguḡu u danai,
 Ko a na unushi u ḡa u ya'in ḡe tsu na ili i ci ya'an ushili kau,
 wi ta o kubono wari kau tsa akada,
 ko u ḡa wi ushili an kejikenle,
 wi ta o kubono wari an tsugbere.

19 Yu ushuku baci ḡa i tonoi,
 yi ta a kulya'a ili i na i la'i n kuga'an a idika ya,

20 ama i iwan baci ḡa i ya'in ugbamukaci,
 kotokobi ki ta e kupede mpasa n ḡa.>>
 Dada ili i na yu utai a una u Vuzavaguḡu.

Likuci yi unambi wu usubi

21 Indanai bi'i tsu na likuci yu uneki u kaḡu
 yo okpoi an kashakanlai.

Yi ishi ta n kasingai kau
 kobolo n usubi kpamu u tsu yongo ta punu,
 ama gogo na o okpo ta aza a magalaka.

22 Azurufa a ḡa okpo ta babu amiki.
 Mara ma nu ma na vu la'i n kuciga mo okpoi usatari m mini.

23 Aza e kelime a ḡa i ta n ugbamukaci,
 okpoi aja'a o oboki,
 okpoi kpamu n ucigi u kalya'a
 kobolo n ucigi u kisa kune'e.

A ban̄ka aza a na i mkpan ba,
 o doku kpamu e kebece n ukuna wa aza a na i agapa ba.

24 Adama a nannai, Vuzavaguḡu, Mala'imili mo Osoji a gadi,
 Vuzagbayin va aza a Isaraila u dana ta,
 <<To mi ta o kuyotsongu wupa u va wa aza a na a iwain mu,
 kata kpamu n tsupa wa irala a va.

25 Mi ta o kubono ma shilika n ada,
 mi ta a kulapula ukpaḡi u kusuba u ḡa
 kata n takpa ukpaḡi u kuyongo cida u ḡa.

26 Mi ta o kubonoko n aya'inafada ada tsu na ishi ḡe n tsumani,
 kobolo n aza e kuneke odoki tsu na cau ishi.
 Nannai ḡa e kudeke ḡa
 Likuci ya aza a Usubi,
 Likuci yu uneki u kaḡu.>>

27 Sihiyona wi ta a kuciya ushibi n kasingai,
 aza a na a shikai unushi i ta a kisa le n usubi.

28 Ama aza a ugbamukaci n aza a unushi i ta a kuya'an wuni,
 aza a na a iwain Vuzavaguḡu i ta a kuya'an uni'watangi.

29 Vi ta a kupana wono adama a madanga mo oku
 ma na vu zuwakai kaḡu,
 vi ta o kokpo n wono adama a kashina ki ishi'wan
 ka na vu zagbai.

30 Vi ta o kokpo an madanga mo oku ma na ayuku a ni a lumbai,

tsu kashina ki ishi'wan ka na ka nambai mini.
 31 Vuza vu utsura wi ta o kokpo an ci'wa
 kata ulinga u ni u lebece a akina.
 Ele n ulinga u kawuya u le i ta a kukula kobolo,
 babu vuza na u kufuda wa kima'a akina a nanlo.

2

Kusan ku Vuzavagudu

1 Na da kene ku na Ishaya maku ma Amazo me enei adama a Yahuda n Urishelima.

2 A kanna ku uteku,
 kusan ku kpa'a ku Vuzavagudu ki ta a kuya'an ugiti,
 ki ta o kokpo ku gbayin wa aza a na a buwai,
 kata a dengusa ku da ku la'a nsasan n na m buwai dem,
 kata kpamu idika kakau i na i buwai n abundai i shida de.

3 Uma n abundai i ta a kutawa kata a dana,
 <<Tawai tsu banai a ubuta u kusan ku Vuzavagudu,
 a kpa'a ku Kashile ka Yakubu.
 Adama a na u yotsongu tsu uye u ni,
 kata a tsu tsu tono ura u ni.>>
 Wila u Vuzavagudu wi ta a kuta a Sihiyona,
 kata kadanshi ka ni kuta a Urishelima feu.
 4 Wi ta a kuya'anka idika kakau afada,
 kata kpamu u tatsukpa vishili u uma n abundai.
 I ta a kulapa otokobi e le a katala a da,
 kata kpamu a jara nsara n le mo okpo tsu nkaun n kugeceke ili.
 Idika yo kudoku ya shilika n idika i yoku ba,
 ko o doku o yotsongbonoi tsu na a kuya'an kuvon kpamu.

5 Ada ntsukaya n Yakubu,
 tawai tsu walai a ubuta u kutashi ku Vuzavagudu.

Kanna ka Vuzavagudu

6 Mayun Vuzavagudu vu kasukpa ta uma a nu
 aza a kpa'a ku Yakubu
 adama a na a shana ta n ukuna u tsuboci wa aza a kasana,
 o yongoi a kuya'ansa ulinga u kulana tsa aza Afilisiya
 da o bolongi una n aza o kutono amali.

7 Idika i le i shana ta n Azurufa kobolo n azanariya,
 uciyi u le wi n uteku ba.

Idika i le i shana ta n odoku,
 ekeke o odoku e le i n uteku n kula ba.

8 Idika i le i shana ta n amali kakau,
 a ci cikpa ta ili i na a ya'in n kaci ke le,
 i na ekiye e le a ya'in.

9 Adama a nannai i ta o kubonoko vuma ukuna u gbani,
 umaci u vuma dem u ciya ugoyi,
 adama a nannai kata vu cinukpaka le ba.

10 Banai i uwa a akpanlai
 kata i shedeke punu a kayala,
 adama o wovon u Vuzavagudu
 kobolo n uga'in u tsugbayin u ni.

- 11 A_{shi} a vuza va a_{ra}đi i ta a kuciya kugoyi,
ka_{ta} a_{ra}đi a uma a ya'an ucipiki,
ka_{ta} yeve Vuzavaguđu ende'en u ciya ucikpi a kanna ka nanlo.
- 12 Vuzavaguđu Mala'imili u zagba ta de kanna
ka na aza a na i n a_{ra}đi n ugbamukaci,
ele na a tsu kungbasa ka_{ci} ke le
ra_{ka} ci le i ta a kuya'an ugoyi.
- 13 Uma a ugađi tsu ndanga n sida* n Lebano i ta a kuya'an wuni,
nannai da feu a kuya'an n uma a gbagba'in ra_{ka} a na i tsu ndanga n
Oku ma aza a Bashan,
- 14 nu nsasan mu ugađi dem
ali n aginda a ugađi feu,
- 15 mashilya mu ugađi de dem
kobolo m mashilya ma gbayin,
- 16 n antsu a gbagba'in a mini dem a na i a Tarishi
n antsu e kenke'en a singai feu.
- 17 Ugbamukaci u vuma wi ta a kuciya kugoyi,
ka_{ta} a_{ra}đi a uma a ya'an ucipiki,
ka_{ta} yeve Vuzavaguđu ende'en u ciya ucikpi a kanna ka nanlo,
18 ka_{ta} a_{ma}li a puwa_{nka} gbende-gbende.
- 19 Uma i ta a kusuma a ku'uwa a abatsu punu a akpanlai
kobolo n enle punu a idika,
adama a wovon u Vuzavaguđu
kobolo n uga'in u tsugbayin u ni
a ayin a na baci u dangai da u gbađai idika.
- 20 A kanna ka nanlo uma i ta a kuvakanku
mpopi n azuwa
a_{ma}li a na a ya'in n Azurufa n a na a ya'in n azanariya dem,
a na a ya'ankai ka_{ci} ke le adama a na a cikpa.
- 21 I ta a kusuma kubana a abatsu a gbagba'in
a na i a akpanlai n amgbu
adama o wovon u Vuzavaguđu
kobolo n uga'in u ni,
a ayin a na baci u dangai kugbađasa idika.
- 22 ka_{sukpa} kuneke katsura ka nu u vuma,
ayi na wi n ikyamba nu mpasa.
Ayi yidai tamkpamu wi?

3

Afada adama a Urishelima n Yahuda

- 1 Indana, Vuzavaguđu,
Ka_{shile} ko osoji a gadi,
wi ta a kuciga kutakpa Urushelima n Yahuda ili ra_{ka} i na a zuwakai katsura.
Wi ta a kutakpa ubuta u na a ci ciya ilikulya
n ubuta u na a ci ciya mini dem a Urishelima kobolo n Yahuda,
2 kovonshi kobolo n kosoji,
kaya'inkafada n keneki,
aza a kindana kobolo nu nkoshi m gbara-gbara,

* 2:13 2:13 Sida mađanga mo yoku ma'a ma na mo yotsoi mađanga ma kakawu

- 3 vuza kelime vu kinda osoji amangerenkupa n vuza vu tsugbayin,
a za o odoki, eyevi kobolo n aza a kindana.
- 4 Mi ta a kuzuwa adangani okpo aza gbagba'in e le,
muku tamkpamu n lya'aka le tsugono.
- 5 Uma i ta a kutakacikanai,
yaba dem n vuza ni, yaba dem kpamu n vuza na i idashi dedevu.
Adangani i ta o kugoyo nkoshi,
kata aza a na i ili i yoku ba o goyo aza a na i n tsugbayin.
- 6 Vuza wi ta a kuka vuza ni
a kpa'a ke esheku a ni kata u dana,
<<Vi ta n kuminya, okpo vuza kelime vu tsu,
lana kakiza ka agali ka nampa ka.>>
- 7 Ama a kanna ka nanlo wi ta a kushika n kalakatsu kau a kudana,
<<Mi n aguma ba.
Mi n tsuwa'a ko akashi a kpa'a ku va ba,
kata vu zuwa mu mo okpo vuza kelime vu uma ba.>>
- 8 Adama a na Urushelima wi ta a kutadatsa,
Yahuda wi ta a kuyikpa,
kadanshi ke le n ulinga u le ka uta u Vuzavagudu ba,
a kushika tsugbayin ci ni ayi e kene.
- 9 Kindi ku ashi ku le kuyotsongu ta tsu na i,
a utai e keteshe a ubuta u kuya'an ku unushi u le tsu Sodom
babu usokongi.
Ili ya atakaci i da a kubana we le,
o ronoko ta kaci ke le kadama.
- 10 Danai aza a usubi e le i n kadama ko yoku ba,
a kupana ta uyo'o wu ulinga wu usubi u na a ya'in.
- 11 Ili ya atakaci i da a kubana wa aza a kawuya, kagbanigbani ki ta a kaci
ke le,
i ta a kutsupa le adama a ili i na ekiye e le a ya'in.
- 12 Adangani takacikai uma a va,
amaci lya'i tsugono we le.
Ada uma a va, aza e kelime a da a uka da ta a kakamba,
a batsai n ada i kasukpai uye.
- 13 Vuzavagudu u dasangu ta a kakuba ka afada ka ni,
u danga ta adama a na u ya'anka uma a ni afada.
- 14 Vuzavagudu wi ta a kuya'an afada,
aza e kelime n aza gbagba'in a uma a ni, u danai,
<<Ada da i langasai kashina ki itacishi ka va,
i bolongi a i'uwa i da ili i na i purai a ubuta wa aza a unambi.
- 15 Vuzavagudu vo osoji a gadi u danai, yidai vi cigai n kuminjarangu uma a
va
da kpamu vi iyai ashi a aza a unambi?>>
- 16 Vuzavagudu u danai,
amaci a Sihiyona i ta n kadanshi ka aradi,
a kuwala n lelei edeku ci ishakau,

- a kuya'an kuyun n ashi e le,
 da kpamu i a kudasa n adyangi dedevu,
 n nshingi m gbara-gbara u uki a asangulu e le.
- 17 Adama a nannai, Vuzavagudu wi ta a kuzuwa usan a aci a amaci a
 Sihiyona,
 u zuwa aci e le o okpo n kukpani.
- 18 A kanna ka nanlo Vuzavagudu wi ta a kisa ili dem i na i ci neke yi uga'in,
 ilikudeku, nshingi ma asangulu, n vutali vu kaci,
 19 ili ya atsuvu, m mawaru ma kuyun, kobolo n kakalabi,
 20 ogoni a kaci, ni nshingi ma asangulu i n kazuwatsu, n kuluba vu mani'in
 ma magulani kobolo n ala'win,
 21 nkawani mu urotu u katambari nu nkawani n vunuu,
 22 n aminya a singai, nu ntogu, n abu kobolo n azuwatsu,
 23 m mindatsu, kobolo n kuminya ku urumbuki n vutali vu kaci kobolo m
 kalaba.
- 24 A na wa ya'an magulani vi ta o kubono ushami,
 a na wa ya'an kadambura wi ta o kubono kawin,
 a na wa ya'an kanji ka na a lapulai sawu wi ta o kubono kukpani,
 a na wa ya'an kuminya ku singai wi ta o kubono kakashi,
 a na wa ya'an n tsuloboi wi ta o kubono ili i wono.
- 25 Ali a da i ta a kubana ukpa u kotokobi,
 osoji a da i ta a kukuwa a ubuta u kuvon.
- 26 Utsutsu u Sihiyona wi ta a kushika kata kpamu u yongo n
 unamgbukatsuma,
 wi ta a kudasangu a idika koshombodi.

4

1 A kanna ka nanlo amaci e cindere i ta a kukanu vali vi te kata a dana,
 <<Ci ta a kubana kaci ka tsu kata kpamu tsu tsulaka kaci ka tsu akashi,
 kasukpa e deke tsu n kula ku nu. Takpaka tsu wono u nampa.>>

Masabu ma Vuzavagudu

- 2 A kanna ka nanlo Masabu ma Vuzavagudu mi ta a kuga'an kata kpamu
 ma ciya tsugbayin, kata umaci wi idika ya wo okpo ili ya aradi kobolo n
 tsugbayin tsa aza a na a la'akai a Isaraila.
- 3 Aza a na o okpoi a Sihiyona, n ele vu na a buwai a Urishelima i ta e
 kudeke le uma a cida, ayi na baci dem kula ku ni ki udani a katsuma ka aza
 a na a kubuwa n wuma a Urishelima.
- 4 Vuzavagudu wi ta a kuza'a unata wa amaci wa aza a Sihiyona, wi ta a
 kutakpa mpasa n na n tadakpakai aza a Urishelima n utsura wa ayinviki a
 afada kobolo n ayinviki a akina.
- 5 Vuzavagudu wi ta a kupala Kusan ku Sihiyona n aza a na o bolongi de n
 keleshu ka amiki kobolo n kanga a kanna dem, n kutashi ka akina n kayin
 dem. Tsugbayin tsu Vuzavagudu ci ta a kuya'an an kapam ka gbayin ka na
 ka tsu pala ubuta dem.
- 6 Wi ta o kokpo ubuta u kuvuka n kulu adama a usufukpi u kannu, kobolo
 kpamu n ubuta u kushedeku n u kuyongo adama a mini ma na u kuyo'o n
 akpanga.

5

Vishipa vu kashina ki itacishi

- 1 Mi ta a kuya'anka macigi ma va

- vishipa vu kashina ki itacishi i ni,
 macigi ma va mi ta n kashina ki itacishi
 a ubuta u tsuta wu ubon wu nsasan.
- ² Da u zaɗukpai idika ya, ɗa u bolongi atali a na i punu,
 ɗa u shikpai ndanga mi itacishi i na u la'i n kuciga.
 U ma'i punu mashilya ma vuza kindi
 ɗa u doku u lapulai lo ubuta u kupisha umaci u mambulu wa.
 U laṅsai icu'u yu umaci wu ndanga i singai,
 ama i ɗa i matsai umaci u gbani-gbani.
- ³ <<Gogo na aɗa aza a idaŋshi a Urishelima n uma a Yahuda,
 ya'ankai tsu afada a nampa mpa n kashina ki itacishi ka va.
- ⁴ Yidaɗi yi ishi i ga'in n ya'an n kashina ki itacishi ka va
 u la'i i na n ya'in ɗe?
 Ana n sheshei mi ta a kuciya umaci u singai,
 yidaɗi i zuwai ɗa i kpaɗaɗi kumatsa umaci u mambulu u singai?
- ⁵ Gogo na mi ta a kudana wu
 ili i na n kuya'an n kashina ki itacishi ka va.
 Mi ta a kutakpa ubaru u na mi ishi n zuwai va,
 kata ta na ka ya'an ulangashi,
 kata m boso mashilya ma,
 kata ta na a dasasa ka'a.
- ⁶ Mi ta o kubonoko ka'a kapulaka,
 babu ukana'i ko ucimbi
 kata mataci n awana o gbonguro punu.
 Mi ta a kudana Kaŋhile
 ko yo'o mini punu ba.>>
- ⁷ Adama a na kashina ki itacishi ka Vuzavaguɗu Mala'imili
 kpa'a ki Isaraila ku ɗa,
 aza a Yahuda
 ele ɗa ica'aŋshi i singai i na u cigai.
 U laṅsai kasingai ama ɗa kucikpa we enei kutsuwaɗi ku mpasa,
 wi indanaɗi ko u kuciya ta usubi ɗa kucikpa u panai maŋshi ma vishili.
- Atakaci kobolo n afada*
- ⁸ Ili ya atakaci i ɗa a kubana wa aza a na a tsu tsula i'uwa kakau n aɓundai
 kobolo n ubaɗa u kuma'a kakau n aɓundai
 ali ubuta dem u kotso,
 kata vi yongo ende'en a ubuta wa.
- ⁹ Vuzavaguɗu Mala'imili u ya'an ta kadanshi atsuvu a va a kupana,
 <<Mayun i'uwa n aɓundai yi ta o kokpo agali,
 kata i'uwa i gbagba'in yo okpo lekeɗi babu vuza punu.
- ¹⁰ Nsala kupa n kashina ki itacishi ki ta a kuta m maɗyaɗi ma aza a Yahuda
 kenu gbani, nca'aɗsu kupa mi icu'u mi ta a kumatsa maɗa'aɗsu me te
 koci.>>
- ¹¹ Ili ya atakaci i ɗa a kubana wa aza a na a tsu ɗaɗa n usana
 a kulansa mara,
 kata o yongo ɗe ali kayin ka gbayin
 o kuso'o ali ma maka le.
- ¹² I ta n umolu kobolo n ugogi a ubuta u kaɗiva ki ilikulya ke le,
 m medele mi ishipa n vushari kobolo m mara,
 ama babu kukebece n ukuna wi ili i Vuzavaguɗu,

- ko e kebece kpamu n ili i na u ya'in.
- ¹³ Adama a nannai uma a va i ta a kubana tsugbashi a idika i yoku
adama a unambi u kuyeve,
aza a na i n tsugbayin i ta a kukuwa n kambulu,
kata aza a na a buwai kpamu a kuwa n kakuli.
- ¹⁴ Adama a nannai kasaun ko yongoi a kulapula kelentsu ka ni
da ka bayuwai una u ni n wanshi kau,
ciya uga'in u Urishelima n kabundai ka uma a ni ka zurangu punu a asuvu.
Aza a gbagba'in n aza a kaca'a a na i lo dem, i ta a kuzurangu punu.
- ¹⁵ Umaci u vuma dem raka wi ta a kuciya ugoyi
kata o bonoko vuma ukuna u gbani,
ashi a vuza va aradi i ta a kuya'an ugoyi.
- ¹⁶ Ama Vuzavaguđu Mala'imili wi ta a kuciya ucikpi, adama a kasingai ka
ni,
kata Kashile ka cida ko yotsongu kaci ka ni cida n utsura wu usubi u ni.
- ¹⁷ Nkyon mi ta a kulina bari tsu ubuta u kalina u le,
kata muku mu nlala n lina a agali a aza a uciyi.
- ¹⁸ Ili ya atakaci i da a kubana wa aza na i o kurono unushi o kutono le
kacapa n kawin ko modoruko,
o kurono kawuya m mabana ma awin,
- ¹⁹ ele na i a kudana, <<Ya'an Kashile ka ya'an gogo'o,
ya'an u dakaka ulinga u ni
ciya ce ene u da.
Ya'an kusheshe ku Vuza cida va aza a Isaraila ku yawa devu,
kata ku lya'a kelime, ciya ci yeve ku da.>>
- ²⁰ Ili ya atakaci i da wa aza a na e ci deke kawuya ili i singai,
kasingai tamkpamu e deke yi kawuya,
aza a na o tsu bonoko kayimbi kokpo kutashi,
kutashi tamkpmu kubono kayimbi.
Aza a na o tsu bonoko okono o okpo uyo'o,
uyo'o tamkpamu u bono ili yo okono.
- ²¹ Ili ya atakaci i da a kubana wa aza na i n ugboji a ashi e le,
n kuyeve ku kaci ke le feu.
- ²² Ili ya atakaci i da a kubana wa aza a gbagba'in o oso'i a mara,
kobolo n aza a na e yevei kumbuku mara mayin,
- ²³ ele na a tsu isaka aza a unushi kadanshi n utsura u katsupu u na e kuneke
le,
kata a nanna ka singai ka vuza na wi n ka mayun.
- ²⁴ Adama a nannai, tsu na melentsu ma akina ma tsu labana ci'iwa,
n tsu na kpamu mita me ci lebece a akina.
Nannai da aralu e le a kushama
kata apalu e le o dofo ali wunlai u dika tsu kubuta,
adama a na a iwan ta wila u Vuzavaguđu Mala'imili
da kpamu o goyoi kadanshi ka Vuza cida va aza a Isaraila.
- ²⁵ Adama a nannai wupa u Vuzavaguđu wi ta a kukula adama a uma a ni,
kukiye ku ni ku barukpa ta da ku lapai le.
Nsasan m gbadai,
da even a ikyamba o okpoi an kaviri a uye u wawa'a u likuci.

Ama ko n nannai dem, wupa u ni u kotso ba,
kukiye ku ni ku buwa ta ubarukpi.

²⁶ U dengusai kakashi ku urotu adama a idika i na yi dada'in,
u ya'ankai aza a na i a uteku wa aduniyan izumgbi n yula.
Ele ta na a tawai n iladi m moloko.

²⁷ Ko vuza te vi le wo'o ko u tadatsa ba,
babu vuza na u gbadikai ko u latai,
babu kadambura ka kuyun ka na ka dambai
ko vunu vu kataka vu na vu kasai.

²⁸ Aya'a e le i ta lyalya'an,
utan u le gbende wi ta ukatsuki,
daka va adasukpatsu vo odoku e le wi ta ugbami an katali ka atanzari,
anci a ekeke o odoku e le a kuwala an kabatalikpau.

²⁹ Izumgbi i le ci izumgbi i kawu,
a yura tsu muku mi ikawu,
yura tsu na a tsu kiyangu nnama n na a tsu takuma
kata a lazaka babu vuza na u kisa le.

³⁰ A kanna ka nanlo i ta a kuya'an yura
tsu na mala ma tsu vutsukpa n yura.
Vuza wi inda baci a idika i dekpui,
wi ta e kene kayimbi n atakaci,
ko kutashi ki ta o kubono kayimbi adama e eleshu.

6

Kashile ke dekei Ishaya

¹ A kaya ka na mogono Uzaya u kuwai, da me enei Vuzavagudu idashi
zuva a kakuba ko tsugono n tsugbayin, da wanshi u kuminya u ni u shanai
A'isa a gbayin.

² Anan Corobin* a shamgbai de a gadi vi ni, yaba dem vi le n evelyu a tali,
ere a da a palakai ashi, e re kpamu a palakai ene, ere a na a buwai a dada a
na i a kuya'anka cidinkpi.

³ E medekenshenei,
<<Vuza cida, vuza cida, vuza cida ayi da Vuzavagudu Mala'imili,
idika dem i shana ta n tsugbayin ci ni.>>

⁴ Adama a kaca'a ka kalakatsu ka vuza na u ya'in medevile da iga'in a
utsutsu a gbadai ali n uvari wa dem, da a'isa a gbayin a shanai n kanga.

⁵ N danai, <<Ili ya atakaci i da a kubana wa va, n yawa ta uteku, mpa una
u va u tsu ga'an ba, da kpamu mi o kuyongo n uma a na i n kadanshi ka
singai a una u le ba. Me ene ta Mogono ma, Vuzavagudu Mala'imili n ashi
a va.>>

⁶ Corobin vi te vi imkpai da vu tawai wa va n kagaruwashi e kukiye ku
ni, ka na u kabai n ikabatsu ya akina de a katalikalyuka.

⁷ Da u sa'wai una u va n kagaruwashi ka da u danai, <<Indana, ili i nampa
i sa'wa ta una u nu, a takpa ta kawuya ka nu, da kpamu a cinukpakai nu
unushi u nu.>>

⁸ Dada m panai kalakatsu ka Vuzavagudu a kudana, <<Yayi n kusuku?
Yayi u kubana ka tsu?>>

Da mu ushuki, <<Mpa da na. Suku mu.>>

⁹ Dada u danai, <<Bana vu dana uma a nampa,
<< <Yi ta a kupana mayin, ama ye kuyeve ba.

* 6:2 6:2 Corobin ili i wuma i da n evelyu

- Yi ta a kinda mayin, ama ya kukaṇa punu ili ba.>
- 10 Zuwa aḍu a uma a nampa a kpanduku,
vu votsuku atsuvu e le
kaṭa kpamu vu pala aṣhi e le.
Nannai da baci ba, i ta a kene n aṣhi e le,
kaṭa a pana n atsuvu e le,
e yeve n aḍu e le
kaṭa a saba'a o potso.>>
- 11 Daḍa me ecei, <<Ali makyan me ne ma'i, Vuzavaguḍu?>>
Da wu ushuki mu,
<<Ali sai ayin a na idika kakau yo okpoi agali
babu vuza vi idaṣhi de,
sai ayin a na i'uwa yo okpoi lekeḍi,
ashina feu o bonoi apulaka,
- 12 sai ayin a na Vuzavaguḍu u suki yaba dem da'in,
da idika ya yo okpoi lekeḍi.
- 13 Ko kapam ka uma ka'a baci ko okpoi koci,
ko ta na a una le baci feu.
Ama tsu na agunli o tsu okpo
a ayin a na baci a kapai ndanga,
ta feu uma o yoku a na n zagbai o kokpo nannai.>>

7

A suki Ishaya a kubana u mogono Ahazu

- 1 Ayin a na Ahazu, kolobo ko Jotan matsukaya ma Uzaya u lya'i tsugono ci Yahuda, n Rezin mogono ma Siriya, m Paka kolobo ka Ramaliya mogono ma aza a Isaraila o fobuso kubanka aza a Urushelima n kuvon. N nannai dem a fuda a ya'an ili i yoku ba.
- 2 Gogo na a dana ta kpa'a ku Dawuda, <<Siriya u ya'an ta una u te n Ifirayimu.>> Daḍa kaḍu ka Ahazu n ka uma a ni a gbaḍai, tsu na ndanga n kakamba n tsu gbaḍa adama a wunlai.
- 3 Daḍa Vuzavaguḍu u danai Ishaya, <<Uta avu n kolobo ka nu Shiya-jashubu, adama a na i cina de Ahazu a uteku u makariki ma na me ci yene mini de a kaginda ka kadaḅa ka na ki devu n uye a ubuta u na a tsu za'a akashi.
- 4 Dana yi, <Ya'an mayin, shamgba bini kaṭa kpamu vu pana wovon ba. Kaṭa kaḍu ka nu ka mufa adama a ngunli ma akina n re n nampa n na mi a kulula na ba, ko adama a wupa u gbani-gbani u Rezin n Asiriya kobolo n wu muku u Ramaliya ba.
- 5 Aram n Ifirayimu kobolo m muku n Ramaliya o fobuso ta kawuya a kubana wa nu, a danai
- 6 <<Kasukpa tsu kambuku Yahuda, ya'an tsu kara yi apashi-apashi tsu pecuku kaḍi ka tsu, kaṭa tsu zuwa maku ma Tubalu mo okpo mogono me le.>>
- 7 Ama ili i na Kaṣhile Vuzavaguḍu u danai i da na,
- << Ili yi lo ba,
ko ili ya kuya'an ba,
- 8 idika i gbayin i Siriya i daḍa Dimaska,
mogono ma Dimaska tamkpamu ma daḍa Rezin.
A katsuma ka aya amangatatsu n tawun
i ta a kulangaṣa uma a Ifiraimu gbani-gbani, ko vuza wa kubuwa ba.

⁹ Idika i gbayin i Ifirayimu i daɗa Samariya,
mogono ma Samariya tamkpamu ayi ɗa maku ma Ramaliya.
Vu shamgba baci n katsura n uneki u kaɗu u nu ba,
va kufuɗa kushamgba ba, ko kenu.> >>

Urotu wi Imanuwelu

- ¹⁰ Daɗa kpamu Vuzavaguɗu u ya'in kadanshi n Ahazu.
¹¹ <<Ece Vuzavaguɗu Kašhile ka nu u yotsongu wu urotu, ko ta baci u ɗa wi uzuraŋgi ɗaka ko uzuraŋgi gaɗi kaɗu.>>
¹² Ama ɗa Ahazu u danai, <<Me kece ba, Mi o kukondo Vuzavaguɗu ba.>>
¹³ Daɗa Ishaya u danai, <<Panai gogo na aɗa kpa'a ku Dawuda. Kupiya uremi u kaɗu u uma u yawa ba? Sai kpamu i piya uremi u kaɗu u Kašhile ka va?
¹⁴ Adama a nannai Vuzavaguɗu n kaɗi ka ni wi ta e kuneke ɗa urotu, mekere ma na kaɗa me yevei vali ba mi ta a kuya'an kaɗsuma u matsa maku, kaɗa e ɗeke ma'a Imanuwelu*.
¹⁵ Wi ta a kutakuma ukuja u mani kaɗa u lya'a ishigi, ayin a na baci u yevei ku'iwan ka gbani-gbani kaɗa u zagba kasingai.
¹⁶ Ama kafu maku ma ma fuɗa ku'iwan ka gbani-gbani kaɗa u zagba kasingai, idika yi ngono n re n na yi a kupana wovon wa yi ta a kuya'an u kaɗukpi.
¹⁷ Vuzavaguɗu wi ta a kutuka wu n atakaci, avu n uma a nu kobolo m kpa'a ke esheku a nu, ayin a nanlo a sa'wa kuya'an we le ba ali n ayin a na aza e Ifirayimu e pecemgbenei n Yahuda. Wi ta a kutuka m mogono ma Asiriya ma takacika wu.>>
¹⁸ A kanna ka nanlo Vuzavaguɗu wi ta a kuya'anka aza a Masar izumgbi i yula, kaɗa a tawa tsa ayun a na i da'in e nyeneke n Nilu kaɗa feu aza a Asiriya a uta a idika i le a tawa ci ishigi.
¹⁹ I ta a kutawa kaɗa a vaku raka vi le a idika i na yi n tsuta, kobolo n ara'a, n abatsu a atali ali n ubuta wu ndanga ma awana dem.
²⁰ A kanna ka nanlo Vuzavaguɗu wi ta o kukopuku mogono ma Asiriya ma upashi u kuyene ku Efarata kaɗa u ya'an ulinga n ayi tsu kutanu, ciya a puna aci a aɗa, n cileme ci ikyamba tsu ɗa, ali nu ntsaka dem.
²¹ A kanna ka nanlo ka, vuma wi ta a kubuwa m medendem me te kobolo nu nradika n re n wuma.
²² Adama a kabundaɗi ka mani ka na a ci ciya we le, wi ta a kuciya ukuja u mani u na u kutakuma. Aza a na a buwai punu a idika ya raka i ta a kutakuma ukuja u mani kaɗa o doku kpamu a lya'a ishigi.
²³ A kanna ka nanlo, a ubuta dem u na wi ishi n ashina a itacishi a na a kuciya punu ili i na i kuyawa azanariya akpan-akpan, i ta o kubono imacishi i kavama n awana.
²⁴ Ali i ta a kubana ɗe n utan n aya, adama a na idika ya yi ta a kuya'an upali n imacishi i kavama kobolo n awana.
²⁵ Aginda a na a sa'wai kuciya ucimbi ɗe n kushe, yi ta a kupana wovon u kubana ɗe adama a imacishi i kavama kobolo n awana. Ubuta wa wi ta o kubono tsu ubuta u na anaka o ci yongo ushikpi kaɗa kpamu nlala n yongo iladi a uteku u le.

8

Asiriya, ili yu ulinga i kuvon i Vuzavaguɗu

* **7:14 7:14** Kaci ka kula Imanuwelu daɗa Kašhile ki ta kobolo n a tsu

¹ Vuzavaguḍu u danai mu, <<'Dika meshemberu ma katali mu wanshi, kaṭa vu ḍana punu mayin Maha-shala-hasha-baza* n kayakidani ka na a kiwanakai.

² Mi ta e kudeke ganu Uriya n Zakariya kolobo ka Jeberekiya o okpo mu ngan n singai.>>

³ Da n vaki n vuka vu va keneki, ḍa u ya'in kaṭsuma ḍa u matsai maku mo kolobo. Da Vuzavaguḍu u danai mu, <<Ne'e yi kula Maha-shala-hasha-baza.

⁴ Kafu maku ma fuḍa kudeke <Dada> ko <Mma,> mogono ma Asiriya mi ta a kupura uciyi u Dimaska kobolo n wa aza Samariya.>>

⁵ Vuzavaguḍu u ya'in kadanshi nu mpa kpamu,

⁶ <<Adama a na uma a nampa a iwan ta kuyene ku mini ma sawu ma Shilo, ḍa a ya'in maṇaṇa adama e Rezin kobolo m maku ma Ramaliya,

⁷ Adama a nannai Vuzavaguḍu wi ta a kutuka le m mini ma gbayin me kuyene ma na ma kaya, ḍaḍa mogono ma Asiriya n utsura u ni dem. Mi ta e kuyene ma lya'a nyeneke n ni dem kobolo ni nkariki feu,

⁸ kaṭa ma purangu ali ma lya'a a kubana a Yahuda, tsu na mini ma ci lya'a ali a kubana e kudeku. Wi ta a kubarukpa evelyu a ni kaṭa u laṇa idika i ḍa, avu Imanuwelu.>>

⁹ Bolongi Raḱa vu ḍa adama o wovon aḍa idika kakau, panai aḍa idika i ḍa'in,

lya'i kelime n ofobuso adama o kuvon, ama i ta a kugbasha ḍa, mayun ḍa fobusoi adama o kuvon i ta a kugbasha ḍa,

¹⁰ Sheshei ili i na i kuya'an, ama ya kuciya uye ba, doki ugboji u ḍa utsura, ama u ḍa wi a kubana ḍa nanlo ba, adama a na Kaṣhile ki ta kobolo n a tsu.

Panai wovon u Kaṣhile, tonoi Vuzavaguḍu

¹¹ Vuzavaguḍu u ya'in kadanshi nu mpa n utsura u danai kaṭa n tono uye u uma a nampa a ba,

¹² <<Kaṭa i deke kusheshe ku gbani-gbani ili i na uma e ci deke kusheshe ku gbani-gbani ba, kaṭa kpamu i pana wovon wi ili i na ele a tsu pana wovon ba.

¹³ Vuzavaguḍu Mala'imili ayi ḍa koci vuza na va kindana tsu vuza cida, ayi ḍa va kupana wovon, ya'an ayi wo okpo wu ili i wovon koci,

¹⁴ wi ta o kokpo a'isa, ama wi i'uwa ya aza a Isaraila dem wi ta o kokpo katali ka na ka tsu zuwa uma a taḍatsa n kakpanlai ka na ka tsu zuwa uma a yikpa. Ama wa aza a Urushelima wi ta o kokpo maza kobolo m maza ma nnu a kubana we le.

¹⁵ Aza e le o yoku n aḅundai i ta a kutadatsa, kaṭa a yikpa ali o kodo, i ta a kaza le ali e reme le a lazaka.>>

¹⁶ Banai kuyotsongusu ku Kaṣhile, kaṭa i dana kadanshi ka ni wa aza a na i o kutono mu.

¹⁷ Mi ta a kuvana Vuzavaguḍu, ayi na u shirikpakai kpa'a ku Yakubu kucina. Mi ta e kuneke katsura ka va wa ni.

¹⁸ Mpa ḍa na, kobolo m muku n na Vuzavaguḍu u nekei mu. A tsu urotu u ḍa u Vuzavaguḍu Mala'imili wa aza a Isaraila, u na wi idaṣhi a Kusan ku Sihiyona.

¹⁹ Uma o yoku a dana wu baci vu bana vu takpa uteku wa aza a aguma n oboci, n aza a na a tsu kumba ibori, u ga'an uma a bana o folono Kaṣhile ke le ba? Yidai i zuwai ḍa vuza u kubana wa akpisa a una wa aza a wuma?

* **8:1 8:1** Kupura ku gogo'o n kulazaka gogo'o,

²⁰ A ukuna u kadanshi ka wila n kuyotsongusu, a dansa baci ili i na kadanshi ka nampa ki a kudansa ba, i daɗa adama a na i n kutashi ba.

²¹ I ta a kupasamgbanai punu a idika ya, n atakaci a gbayin kobolo n kambulu. Ayin a na baci a panai kambulu, i ta a kuya'an wupa kata a dansa kadanshi ka gbani-gbani a kubana u mogono me le n Kashi le ke le, kata a kpatala aashi e le a ubon u yoku.

²² Kata a indana a idika e ene atakaci kobolo n kayimbi n ka gbani-gbani ka na ki lo, kata a vakangu le a ubuta u kayimbi wa.

9

A matsaka tsu ta maku

¹ N nannai dem, babu kayimbi kpamu adama a aza a na i a katsuma ka atakaci. A ayin a na a lazai de o goyo ta idika i Zabalun kobolo n idika i Nafutali, ama na kelime wi ta a kucikpa Galili va aza a kayimbi, n uye u mala u na u walai n upashi u kuyene ku Urudu.

² Uma a na i a nwalu a kayimbi,
e ene ta kutashi ku gbayin,
aza a na i o kuyongo a kulu ki idika ya akpisa,
we le kutashi ki ta a ku akana.

³ Yi ta a kuzuwa idika ya aza a Isaraila i gbonguro,
kata uma a ni a ya'an mazanga kau.

I ta a kuya'an mazanga a kubana wa nu,
tsu na uma a ci ya'an mazanga a ayin a vikya'a,
n tsu na kpamu osoji a ci ya'an mazanga i baci e kupece ili i na a purai
gbani a ubuta u kuvon.

⁴ Tsu na vi ya'in da vu unai osoji a Midiya, tsu nanlo tsu da va kuya'an kata
vu kodo
madanga ma kaburakpatsu ka tsugbashi ke le,
kata vu takpa ucanuku wa amiki u na wi a avangatsu e le.
Vi ta o kukodo kalangu ka vuza na u ci neke atakaci.

⁵ I songu ataka dem o kovonshi a na a ya'ankai ulinga a ubuta u kuvon
kobolo m
motogu ma na ma sa'wai mpasa,
wo okpo an mani'in ma akina.

⁶ A matsaka tsu ta maku, wa tsu u da e nekei maku, tsugono ci ta a
kushamgba a kaci ka ni.
I ta e kudeke yi vuza va
odoki vi ili i Mereve, Kashi Mala'imili,
Dada vu uteku n uteku, Mogono ma matana.

⁷ Tsugono ci ni m matana ma ni
mi o kukotso ba.

Wi ta a kulya'a tsugono ci ni tsu na tsu utai a ubuta wa akaya a ni Dawuda,
u kana tsu da kata u lana tsu da,
n uga'in m matana kpamu
ali sai uteku n uteku. Ucikali u Vuzavagudu Mala'imili wi ta a
kushatangu ili i nanlo.

Wupa u Vuzavagudu adama a aza a Isaraila

⁸ Vuzavagudu u suku ta kadanshi ka na ka kpadai kuyokpo u Yakubu,
ka da ki ta ta na a kutawa wa aza a Isaraila.

⁹ Uma raka i ta e kuyeve ka'a,
Ifirayimu n aza a na i idashi a Samariya,

ele na i a kadanshi n araḡi kobolo n aḡu a gbani-gbani,

¹⁰ <<Iputa ya i yikpa ta a idika,

ama ci ta a kuma'asaka i ḡa n atali a na e she'wei mayin,

maḡanga ma zaitu ma ya'an ta uvakangi,

ama ci ta o kubono tsa shikpa punu ndanga ma akawu a una u nanlo wa.>>

¹¹ Ama ḡa Vuzavaguḡu u ḡengusaḡ irala i le aza e Rezin a shilikai n ele, ḡa u kushangi irala i le ya.

¹² Aza a Siriya a utaḡ a kasana, Afilisiya a utaḡ a kalivi ḡa a kambuki aza a Isaraila n anga e le ubayuwi.

Ama n nannai dem wupa u Vuzavaguḡu u kotso ba.

Kaku'un ka ni ka buwa ta uku'unke an wa lapa.

¹³ Ama uma a o bono u vuza na wu unai le ba, ko a lansa Vuzavaguḡu Mala'imili vu na u takacikai le.

¹⁴ A kanna ke te Vuzavaguḡu wi ta a kugbatya kaci n winja wa aza a Isaraila dem,

kobolo n kacaka ke kekeme ka mashuwa ka singai ka m mita dem,

¹⁵ nkoshi m gbara-gbara n aza a gbagba'in ele ḡa kaci ka, eneki a na a ya'in kuyotsongu ka a'uwa ele ḡa winja.

¹⁶ Aza a na o tonoi n uma a nampa a vakangu le ta, ḡa aza a na a vakangi va a puwankaḡ.

¹⁷ Adama a nannai Vuzavaguḡu wi a kupana uyo'o n aḡangani ba, wi kpamu a kupana asuvayali a mkpa'an n agapa ba,

adama a na yaba dem wi n asuvu a singai ko n ukuna u singai a kubana a ubuta u Kashile ba,

una u yaba dem wi ta a kudansa ili i gbani-gbani.

N nannai dem, wupa u ni u kotso ba,

kukiye ku ni ku buwa ta uḡengushi an wa lapa.

¹⁸ Mayun kawuya ka tsu kula ta tsa akina, ko tsu songu ta awana n kapandalala,

kaḡa kpamu ke lebece kakamba ka gbayin n akina ali kanga kuta agusu-agusu.

¹⁹ N wupa u Vuzavaguḡu Mala'imili idika yi ta a kuciya uvali,

kaḡa uma e lebece a akina,

babu vuza na u kiḡa vuza ni.

²⁰ A usingai i ta a kuminjarangu, ama kambulu ko kukotso le ba, a ugula i ta a a kulya'a, ama i a kucuwa ba.

Yaba dem wi ta a kutakuma inyama yi muku n na u matsai.

²¹ Manasa wi ta a kulya'a Ifirayimu, kaḡa feu Ifirayimu u lya'a Manasa.

Dem vi le o bono a tsurala n Yahuda.

N nannai dem, wupa u ni wi o kukotso ba,

kukiye ku ni kpamu ku buwa ta uḡengushi an wa lapa.

10

¹ Ili ya atakaci i ḡa a kubana wa aza a na a tsu kpaḡa kuzuwa wila mejege, kobolo n aza a na e ci neke wila wa atakaci,

² a sanḡa aza a unambi ili i na yi i le,

kaḡa a isa kasingai a ubuta u uma a va a na i a kaḡsuma ka atakaci,

o bonoko agapa a amaḡi ilikulya'a i le

kaḡa kpamu a fabana ili yi mkpan.

³ Yidaḡ va kuya'an a kanna ka atakaci,

kawuya kuta baci da'in ḡa ka tawai?

U yayi va kusuma va bana va lansa ubanki?

Te dai va kukasukpa uciyi u nu?

⁴ Va kubuwa n ili i na va kuya'an ba, sai vu kudangu kobolo n agbashi ko vu yikpa a ubuta wa aza a na a unai de.

N nannai va dem, wupa u ni u kotso ba,
kukiye ku ni ku buwa ta udengushi an wa lapa.

Afada a Kashile a kubana wa aza a Asiriya

⁵ Ili ya atakaci i da a kubana wa aza a Asiriya
kalangu ka wupa ka va, aza a na kukiye ku le ku da magbalamgbalam
ma wupa ma va.

⁶ N suku ta aza a Asiriya a banka idika i na i yevei Kashile ba n kuvon,
u uma a na a tsu zuwa mu wupa.

N suku le ta a bana a pura ucanuku u le,
a dasasa le an kopoti ka na ka ci ya'an a uye.

⁷ Ama ili i nampa i da u sheshei ba,
i da da ili i na wi n i da a ka du ba,
ama kusheshe ku ni ku da da wu una,
u yawaka idika n abundai uteku.

⁸ U danai,
<<Ovonshi a va raka ngono n da ba?

⁹ Tsu langasa ta Kaluno uteku tsu na ci ya'in n Kakemishi.
Da Hamatu u nekei utan uteku tsu Apada,
da tsu langasai Samariya uteku tsu na ci ya'in n Dimaska.

¹⁰ Tsu na kukiye ku va kisai tsugono tsu na amali i a kulya'a,
tsugono tsu na ululu a la'i amali a Urishelima kobolo n amali a
Samariya,

¹¹ mi a kulangasa Urishelima n amali a ni
tsu na n langasai Samariya n amali a ni ba?>>

¹² Ayin a na baci Vuzavagu du u kotsoi ulinga u ni a Kusan u Sihiyona n
Urishelima, wi ta a kudana, mi ta e kuneke mogono ma aza a Siriya atakaci
adama a aradi a gbani-gbani kobolo n ugbamukaci u gbasu u na wi a ashi a
ni.

¹³ Adama a na u dana ta,

<<N utsura we ekiye u va u da n ya'in ili i nampa,
n ugboji u va adama a na mi ta n kuyeve.

N takpai uteku u kabuza wi idika kakau,
m purai uciyi u le,
an kovonshi vu utsura n yawakai ngono n le uteku.

¹⁴ Kukiye ku va ku ga'akai n uciyi
wi idika n abundai tsu na vuza u tsu uka kukiye ku ni a cikinda
kata u pura okowo a na a kasukpai,
ta m bolongi idika kakau nannai,
babu vuza na u dengusakai mu kuvelyu
ko u bayuwa una u kebece mu.>>

¹⁵ Kogovu ki ta a kuya'an aradi u la'a vuza na wi a kubana yi,
ko ugangafu u ya'an aradi u la'a ayi na wi a kubana yi?

Ko kalangu ka ci ya'an ta malapuka babu kukiye?

Ba kukiye kuda ki uremi n kalangu ka ba?

¹⁶ Adama a nannai Vuzavagu du, Vuzavagu du Mala'imili,

- ayi wi ta a kusuku maḍukpa ma gbani-gbani a kubana wa osoji a araḍi
a aza a Siriya,
kaṭa a kaṭsuma ku utsura u ni a tasuku akina a usufukpi
o yongo a kukula n usufukpi kau.
- 17 Kutashi ka aza a Isaraila ki ta o kokpo akina,
Vuza Cida wi ta o kubono kavusa ka akina.
Wi ta e kulebece
awana m mita ma gbani-gbani n akina a kanna ke te.
- 18 Uga'in u muratai u ni kobolo n idika i tsuta i ni
wi ta a kulangaṣa kaḍu n ikyamba dem,
tsu na vuza vu mbaḷa u tsu namgba.
- 19 Ndanga m muratai n nanlo ma kubuwa n abundai ba, kenu da o kokpo
ali tsu na maku ma kufuda me kece le.

Aza a Isaraila a na a buwai

- 20 A kanna ka nanlo uma a na a kubuwa a Isaraila, n aza a na a la'akai a
kpa'a ku Yakubu o kudoku a zuwaka vuza na u kuna le katsura ba, ama i ta
a kuzuwaka Vuzavaguḍu, Vuza Cida vi Isaraila katsura.
- 21 Aza a na a buwai va i ta o kubono, aza a na a la'akai a kpa'a ku Yakubu
i ta o kubono u Kaṣhile Mala'imili.
- 22 Ko uma a ḍa aza a Isaraila a yimkpa an kayala ka mala, aza a na a buwai
ḍa koci o kubono. O fobuso ta de munuka a kubana u uma a ni, munuka
ma na ma ya'in derere n ele.
- 23 Vuzavaguḍu, Kaṣhile Mala'imili, ayi da u kulangaṣa idika dem tsu na u
fobusoi de kuya'an.
- 24 Adama a nannai, na da ili i na Vuzavaguḍu, Vuzavaguḍu Mala'imili u
danai, <<Aḍa uma a va aza a na i idashi a Sihiyona, kaṭa i pana wovon wa
aza a Asiriya ba, aza a na a tsu lapa ḍa n alangu kobolo n kuya'an ko obolo
adama a ḍa tsu na aza a Masar a ya'in.
- 25 M megeshe ba, wupa u va a kubana wa ḍa wi ta o kukotso, kaṭa u da u
bono ili i na i kulangaṣa le.
- 26 Vuzavaguḍu Mala'imili wi ta a kufaba le m mashawuri, tsu na u lapai
aza a Midiya a kakpanlai ko Orebu, kaṭa u dengusa kalangu ka ni a gaḍi vu
mala tsu na u ya'in a Masar.
- 27 A kanna ka nanlo amiki e le i ta a kuya'an utakpi a avangatsu a ḍa,
kogboro ke le ki ta a kuya'an utakpi e kudeku ku nu. Maḍanga ma anaka
ma a vicimba va vi ta a kuya'an ukodi adama a na vi ya'an ta ikyamba kau.>>

- 28 U yawai a Aita,
u walai m Miguro,
ḍa u foboi ucanuku u ni a Mikamasha.

- 29 A pasai upashi ḍaḍa a danai,
Ci ta a kasa a Geba.
Ḍaḍa aza a Rama a panai wovon,
aza a Gibiya likuci i Shawulu a sumai.

- 30 Lapai una kau aḍa uma a Galima,
panai aḍa aza a Laishaha,
n aḍa aza a Anato.

- 31 Aza a Madamena a suma ta,
aza a na i idashi a Gebi a lansaṣi ubuta u kushedeke.

- 32 A kaṭsuma ka ayin a nanlo i ta a kutsurangu o Nobu,
wi ta e kuvede ce kaḱu'un ka ni
a Kusan ku Sihiyona,

a kaginda ka Urushelima.

³³ Ama indana Vuzavagudu, Vuzavagudu Mala'imili
wi ta a kugbatya madanga ma gbayin ma aza a Asiriya n utsura u
gbayin.

Ndanga n danga-danga mi ta a kuyikpa,
kata mu ugadi-ugadi n ya'an ugati.

³⁴ Wi ta a kukapa ubuta u na wi tukpa m muratai n kogovu,
Lebano wi ta a kuyikpa e kelime ka Mala'imili.

11

Kacaka ka na kutai a kumaci ku Jesi

¹ Kumi ku Jesi ki ta o kutopo,
kata kacaka punu a utopi wa ka matsa umaci.

² Ayinviki a Vuzavagudu i ta o kuyongo n ayi.
Ayinviki e kuyeve n cico'o,
ayinviki e kuneke kadanshi n utsura,
ayinviki e kuneke kuyeve n kupana wovon u Vuzavagudu.

³ Uyo'o wi idashi u ni wi ta o kuyongo n wovon u Vuzavagudu.
Ayi wa kuya'an afada a ili i na wi e kene n ashi a ni,
ko u ya'an ulinga n i na u panai uma a kudansa n atsuvu a ni ba.

⁴ Ama n usubi u da u kuya'anka aza a yali afada.
N kasingai kpamu kata u banka aza a unambi a aduniyan a nampa,
n kadanshi ku una ka ni da u vodotsoi adu a uma,
n ayinviki a una u ni a dada u kunaka aza a na a ci ya'an kawuya.

⁵ Usubi u da u kokpo maganda ma kuyun ma ni,
kata ukuna u mayun wo okpo maganda me melengedi ma ni.

⁶ A kanna ka nanlo meshe ma kakamba mi ta o kuyongo m maku mo
mokyon,
kanama kpamu ko yongo m maku ma maradika.

Medendem kpamu ma ya'an kalina n kawu,
maku me kenu ma'a ma kuguba le.

⁷ Kanaka ki ta a kulina m manama ma na e ci deke makunzukurunzu,
muku n le kpamu n vaku a ubuta u te,
kata kawu kpamu u takuma ijanu an kanaka.

⁸ Merebu mi ta a kuya'an ugulani e kpenle ku keyenku babu i na i kusa'wa
yi.

Maku ma na a kasai mani mi ta a kuzuwa kukiye ku ni a kangu ka
kagbaturu ama u kuluma yi ba.

⁹ Babu ili i na i kuforo ko yuna vuza
a nsasan n cida n va raka,
adama a na aduniyan i ta a kushana n uyeve u Vuzavagudu,
tsu na mini ma tsu pala mala.

¹⁰ A kanna ka nanlo vuza yoku a katsuma ka ntsukaya n Jesi wi ta o kokpo
an urotu u kakashi a aduniyan dem. Aduniyan dem i ta a kuzuwa katsura
wa ni, kata idika i na wi idashi yo okpo n tsugbayin.

¹¹ A kanna ka nanlo Vuzavagudu wi ta o kudoku kpamu wa barukpa
kukiye ku ni ire adama a na wi isa uma a ni a na a buwai a Asiriya, n Daka

vu Masar, m Masar vu gadi, m Patoro, n Kush*, n aza a na i Elim n Shinar
kpamu a Babila, n Hamata, n kotogu ka na ki a mala.

¹² Wi ta a kudangusa urotu u kakashi adama a aduniyan,
ka ta u bolongu aza a Isaraila a na o lokoi,
ka ta u bolongu aza a Yahuda
a na a wacuwai a ubon u nashi wa aduniyan.

¹³ A ayin a nanlo cishe'e tsa aza a Ifirayimu ci ta o kukotso,
ka ta aza a na i a tsurala n Yahuda a zuwa uteku.
Ifirayimu u kuya'an cishe'e n Yahuda ba,
Yahuda feu u kuya'an tsurala n Ifirayimu kpamu ba.

¹⁴ Kobolo ka'a a kugasa ka ta a shilika n aza a Afilisiya a na i a kalivi,
ka ta a pura ucanuku gbani wa aza a na i idashi a ubon u kasana.
I ta a kulya'a aza e Edom m Mowabu,
ka ta aza a Amona a panaka le.

¹⁵ Vuzavaguđu wi ta e kudekpetengu
ubuta wu ugavi u mala ma shili,
wi ta a kuzuwa kukiye ku ni kulapa ka ta kudekpetengu mala ma Yufiretus.
Wi ta a kusuku wunlai wu utsura
ka ta u zuwa kuyene ka ku pecuku ali ugboku u cindere
tsu na uma a kufuda a pasa ku da n ene.

¹⁶ Wi ta a kuzuwa uye u gbayin
adama a uma a ni a na a buwai a Asiriya,
tsu na ya'ankai aza Isaraila
a ayin a na a utai a Masar.

12

Ishipa i kucikpa

¹ A kanna ka nanlo avu vi ta a kucanana,
<<Mi ta a kucikpa wu Vuzavaguđu,
ko a na vi a wupa nu mpa.
Wupa u nu u laza ta
da avu vu nekei mu kadanshi ku uremi u kađu.

² <<Mayun Kashile ka'a kishi ka va.
Mi ta a kuzuwa kađu ka va ma kupana wovon ba.
Adama a na Kashile Vuzavaguđu ayi da katsura ka va n vishipa vu va.
Ayi da wo okpoi kishi ka va.>>

³ M mazanga da da ve kukenuku mini a ayinva a wishi.

⁴ A kanna ka nanlo vi ta a kudana,

<<Cikpai Vuzavaguđu,
deke kula ku ni,
kasukpa uma aduniyan e yeve i na Vuzavaguđu u ya'in a kubana u uma a
ni,
i dana kpamu a cikpa kula ku ni.

⁵ <<Cananai vishipa a kubana u Vuzavaguđu adama a na ayi u ya'an ta ili i
mereve.
kasukpa aduniyan ra ka e yeve i singai i na u ya'in.

* **11:11 11:11** Kushi, kula ku yoku ku da ku Itopiya

- ⁶ Orukpoi kata i canana vishipa adama a mazanga, uma o Sihiyona.
Adama a na ayi vuzagbayin da ayi Vuza CIDA vuza vi Isaraila ayi na wi
o kuyongo e mere ma_nu.>>

13

Kene ku wuya adama a Babila

- ¹ Na va daɗa akaka adama a Babila a na Ishaya maku ma Amazo wi isai
a ubuta u Kašhile.

- ² Dengusai urotu u kakashi a nsasan n na mi n ili ba,
orukpokoi le kau,
dekei le n kukiye adama a na a uwa
utsutsu u likuci ya aza a gbagba'in.

- ³ N neke ta de kadanshi a kubana wa aza cida a va.
N deke ta de osoji a va a bana o yotsongu a na mpa mi a wupa.
I ta a kuya'an mazanga a ayin a na baci n lya'i.

- ⁴ Panai, kaca'a a gadi vu kusan
an kobolo ka gbayin ka uma, adanshi kabundai ko osoji ka'a ki nwalu
a kubana a ubuta u kuvon.
Panai uteku u na tsugono kakau ci o yoroli,
adanshi uma a aduniyan a da i a nwalu kobolo.
Vuzavaguɗu da wi o kufobuso
osoji adama o kuvon.

- ⁵ A uta ta a idika i da'in kau,
de a uteku wa aduniyan,
Vuzavaguɗu wi ta a kutawa n yunatsu i wupa u ni
adama a na wu una aduniyan dem.

- ⁶ Lapai una, adama a na kanna ka Vuzavaguɗu ka yawa ta devu.
Ki ta a kutawa tsu na munuka ma tsu uta u Mala'imili.

- ⁷ Adama a nannai ekiye dem i ta a kukuwa adama o wovon,
Kaɗu de dem ki ta e kuderekpe.

- ⁸ Kata uma a rikpa adama o wovon.
Mɓala n unangbi u katsuma mi ta kuna le,
i ta a kupana mɓala tsu vuka va aganda a limata.

- I ta a kindanai n wovon
kata o oro ashi e le adama o wono.

- ⁹ Lana, kanna ka Vuzavaguɗu ka ki ta lo a kutawa,
kanna ka atakaci n kanna ka mɓala, kobolo n wupa u gbayin
an wo bonoko likuci ya agali.

Kata wu una aza a unushi a na i punu dem.

- ¹⁰ Azangata a gadi n ili i na yi punu a katsuma ke le dem
o kudoku e neke kutashi ba.

Kanna ki ta o kokpo n kayimbi,
wotoi kpamu wo kudoku we neke kutashi ba.

- ¹¹ Mi ta a kutakacika aduniyan adama a kawuya ka ni,
aza a gbani-gbani kpamu adama a unushi u le.

Mi ta a kuzuwaka aza a ugbamukaci uteku
kata m bonoko aradi a aza a ugbamukaci ukuna u gbani.

- ¹² Mi ta a kuzuwa uma a ya'an ugushi u la'a azanariya ende'en,

- kaṭa n zuwa vuma wo okpo atakaci a kuciya uteku tsa azanariya a singai a Ofiri.
- ¹³ Adama a nannai a kanna ka na kaḍu ka va ka kulai, mi ta a kugbaḍaṣa gadi,
kaṭa aduniyan a gbaḍa a ubuta u na i
adama a wupa u Vuzavaguḍu Mala'imili,
a kanna ka wupa u gbayin u ni.
- ¹⁴ Uma dem i ta a kusuma an mesheun ma na o lokoi a ubuta u kutambu,
ko tsu nlala n na mi babu magubi.
Vuma dem wi ta o kubono a ubuta u uma a ni,
yaba dem wi ta a kusuma o kubono a idika i ni.
- ¹⁵ Vuza na baci de a ciyai i ta a kusapa yi m masara sai ukpa,
vuza na kpamu a kanai i ta a kuna yi n kotokobi.
- ¹⁶ I ta a kukida nrebu n le gbati-gbati
a ashi e le.
I ta a kulangaṣa i i'uwa i le a pura ucanuku u le,
kaṭa a kanaṣa amaṣi e le a ya'an tsugbani n ele.
- ¹⁷ VUZAVAGUḌU u danai, Lana, mi ta a kukushangu aza a Madaya a shilika
n ele,
uma a na e kebecei n azanariya
ko a cigai azurufa ba.
- ¹⁸ Ni njiki n le n da a kunaka olobo a utsura,
a kupana asuvayali a nrebu
ko o yotsongu kaḍu ka asuvayali a kubana u muku ba.
- ¹⁹ Babila, tsugbayin tsu tsugono,
araḍi a tsugbayin tsa aza a Kaldiya,
i ta o kokpo tsu na u ya'in n Sodom n Gomora,
ayin a na baci Kaṣhile ka vakangi le.
- ²⁰ Babu vuza na u kudasangu de
ko u yongo de ali nu ntsukaya n na n kutawa.
Babu kpamu vuza va Alaraba vu na u kukanza de kapam ka ni,
babu magubi ma na ma kulina de n ushiga u ni.
- ²¹ Nnama n kakamba mi ta a kuvaku lo.
Nshe'e n kakamba mi ta a kushana a kpa'a ku ni.
Mkpaṭuwan mi ta a kuya'an lo cikinda,
nren mi ta o kuyongo lo a kadikpangusu.
- ²² Akunzu i ta o kuyongo a nshilya mu utsura n ni,
kaṭa nshe'e n kakamba n ya'an enle e kefeku ka singai ka ni.
Ayin a idika i Babila o okpo ta ukeci,
a da a buwa m megeshe ba.

14

- ¹ Vuzavaguḍu wi ta a kupana asuvayali a Yakubu, wi ta kpamu a kuzagba Isaraila kaṭa u zuwa le a dasangu a idika i le kpamu. Omoci i ta a kubana de feu kaṭa o bolongu kaci ke le m kpa'a ku Yakubu.
- ² Aduniyan i ta a kudika le kaṭa o bonoko le a idika i le. Kpa'a ka aza Isaraila ki ta a kuzuwa aza a idika n abundai ali n amaṣi a ya'an ka le tsugbashi a idika i Vuzavaguḍu. I ta o kubonoko aza a na ishi a zuwai le okpo agbashi-agbashi, kaṭa a lya'a tsugono a gadi va aza na ishi a kutakacika le.

³ A kanna ka na Vuzavaguḍu u nekei nu wuvuki a ubuta wa atakaci n unamgbi u katsuma n tsugbashi tsu wuya-wuya,

⁴ vi ta a kudika ili yi izoshi i nampa a kubana u mogono ma Babila,

<<Uteku tsu na katakaciki ka yawai uteku,
tsu na wupa u ni u zuwai uteku.

⁵ Vuzavaguḍu u kodo ta kalangu ka vuza va asuvawuya,
kalangu ko ngono,

⁶ ka na ka lapai uma n wupa
wu babu uteku,

da ka lya'i tsugono a idika
n wupa u na wi babu kukotso.

⁷ Ama a ukocishi da idika dem i ciyai wuvuki m matana
ali da a cananai ishipa adama a mazanga.

⁸ Ko ndanga ma awana a ari, kobolo nu ndanga n cida n Lebano n ya'an ta
mazanga adama a nu
da a danai,

<Gogo na a na a variki nu de,
babu kakapi ka madanga ka na ko kudoku ka gbatya tsu ka vakangu.>

⁹ Kasaun ki ta a mazanga kau
adama a na ka gasa n avu.

U dengusa ta akpisa adama a na a rabasa wu,
aza na ishi n tsugbayin dem aduniyan,
u tsu zuwa le ta a danga a akuba o tsugono e le,
kobolo n aza a na ishi ngono a aduniyan dem.

¹⁰ Raka vi le i ta a kushuku,
kata a dana,

<Avu feu vu okpo ta babu utsura, uteku tsu na ci,
tso okpo ta derere.>

¹¹ Arafi a nu dem a ya'an ta uvakangi a idika ya akpisa,
kobolo n kaca'a ki ishari ka nu dem.

Azun a da okpoi kajiba ki iva'in ka nu
da kpamu okpodou o okpoi ipalatsu i nu.

¹² <<Inda tsu na vu uranai gadi da vi yikpai,
avu na vi kazangata ku usana, maku mu usana.

A vakangu wu ta a aduniyan,
avu na vu unai uma n abundai a aduniyan.

¹³ Vu danai kaci ka nu,

<Mi ta a kukumba gadi,
kata n kiyangu kakuba ka va a gadi va azangata a Kashile,
n zuwa kakuba ka va gadi
n dasangi de a kusan ka amali
da'angi a kubana ubon u gadi.

¹⁴ Mi ta a kukumba gadi ve eleshu,
kata m bonoko kaci ka va tsu Mala'imili.>

¹⁵ Ama a cidangu wu ta a kasaun,
punu a idika ya akpisa.

¹⁶ Aza a na e enei nu i ta o kumodoko wu ashi
kata a ya'an mereve kata e ece,

<Vuma nampa da gaji vuza na u zuwai idika i gbadai,
da kpamu tsugono n abundai tsu panai wovon wa?

- 17 Vuma vu na u zuwai aduniyan o okpoi an kakamba,
ayi na u langasai likuci n abundai i ni
da kpamu u sankai agbashi a ni kubono a kpa'a?>
18 Ngono ma aduniyan raka a cidangu le ta n tsugbayin,
yaba dem vi le n kasaun ka ni.
19 Ama avu a taduku wu ta pulai
tsu kacaka babu ucidangi u singai.
Vi ta upali n aza na a unai, ele na na a gbatyasai n kotokobi,
aza a na a yikpai daka vu kpenle ka atali,
an keven ka na i e kukpeteshe.
20 Avu va kuciya ucidangi u singai ba,
adama na avu vu langasa ta idika i nu
da kpamu vu unai uma a nu.

<<O kudoku a kula limata
i vuza gbani-gbani kpamu ba.

- 21 Lapula ubuta adama a na vi kida muku n ni
adama a unushi wi ikaya i le.
Adama a na ta lo a danga a kana idika ya,
ko a shatangu idika ya n likuci n abundai.>>

22 Mpa Vuzavaguđu Mala'imili n danai, <<Mi ta a kudanga kata n shilika n
ele, kata n langasa Babila, n kula ku ni, n aza a na a buwai n wuma, kobolo
m muku n ni n ntsukaya n ni.>>

23 <<Mi ta o kubonoko Babila tsa agali, ubuta u kuyongo wu mkponguron
n adaba. Mi ta a kupurangu Babila m menju ma munuka,>> Mpa da
Vuzavaguđu Mala'imili n danai.

Kene adama a Siriya.

- 24 Ayi Vuzavaguđu u kucina ta de.
<<Mayun da tsu na n sheshei de
ta u kokpo nannai,
tsu na kpamu n zuwai
ta ka kushamgba nannai.
25 Mi ta a kuna aza a Asiriya a idika i va,
mi ta a kudasa yi n ene a nsasan n va.
Atakaci a ni i ta a kuya'an utakpi a ubuta u uma u va,
kata a takpa amiki a ni a avangatsu e le.>>

- 26 Na va da da ili i na u fobusoi
kuya'anka aduniyan dem.
Kukiye ku va ki ta ubarukpi
adama a na kutakacika uma a aduniyan dem.
27 Adama a na Vuzavaguđu Mala'imili u sheshe ta de,
yayi wa kufuda wa saba'a ka'a?
U barakpa ta de kukiye ku ni
babu vuza na u kusanika yi?

Akaka a kubana wa aza a Afilisiya

- 28 Kadanshi ka nampa ka tawa ta a kaya ka na mogono Ahazu u kuwai.
29 Ada aza Afilisiya kata i ya'an mazanga ba,
kata i dana kalangu ka na ko foroi da va ka kukodo ta ba.

Punu a umaci u koko ka nanlo i ta a kumatsa maku ma kagbaturu.
Ili i na u matsai kpamu yi ta a kuya'an n tsukono tsu koko.

³⁰ Muku mu ugiti ma aza a unambi i ta a kucuwa,
kata a lansai a vaku m matana,
ama mi ta a kuna kumi'i ku nu n kambulu,
kata a una aza a na a buwai n wuma.

³¹ Shikai kata i lapa una a utsutsu u likuci u da,
kuwai n wovon ada Afilisiya raka,
Keleshu ka kanga kutai a ubon u gadi,
babu kowonvoni a katsuma ke le.

³² Wushuki we ne u dai vuza u kuneke azusuki a idika a?
<<Vuzavagudu da u zuwai Sihiyona,
a ubuta u ni u da aza a na i n atakaci a kuciya wishi.>>

15

Kene ku wuya adama a Muwabu

¹ Na va da da kadanshi ka na a ya'in a kubana wa aza a Muwabu,
o bonoko ta likuci i Aru agali i na yi a idika i Muwabu,
a langasa ta i da a katsuma ka kayin ke te.

Kiru vu Muwabu vo okpo ta agali,
wo okpoi agali a katsuma ka kayin ke te.

² Uma a Dibon i ta a kubana a a'isa e le
a na i a gadi va aginda adama a na a ya'an kpalu.
I ta a kubana a nvali n le kata, a kana mashi adama a Nebo m Medeba
n o gbonduwoi aci e le n a punai ntsaka dem.

³ A uka akashi a unamgbukatsuma kata a uta a baya,
a kana mashi a gadi vu kukpa'a vi le n ubuta u kuyongo u uma n
abundai
ali n a vaki a idika adama a mashi a.

⁴ Uma a Heshibon n Eliyali i ta a kushika
ali aza da'in a na i a Jahaza a pana mashi me le.

Ali osoji a Muwabu o orukpo m mashi
adama a na adu e le a shama ta n wovon.

⁵ N shika ta n kadu adama a aza a Muwabu.
Uma a ni i ta a kusuma a kubana a likuci i Zora kobolo n Igila-shelishiya.

M mashi kata o tonon uye u Luhita,
ali kata mashi ma adama a munuka me le ma yawa a Haroniya.

⁶ Kuyene ku Nimirim
ku dekpe ta

ali m mita dem me dekpei,
Icashi dem ko ili i taku i buwa ba.

⁷ Adama a nannai, da a purai uciyi wa abundai
u na ishi o foboi,

da kpamu a lazai a pasai
kuyene ku ndanga ku na e ci deke Wilo.

⁸ Mashi ma atakaci me le ma yawa ta
a idika i Muwabu,

ili i na i dikai a uteku u nampa ali a kubana a uteku u nan de,
u gitai a Igilamu ali a kubana a Beri-elamu.

⁹ Adama a na mini mo kudolu ma Dibon ma shana ta nu mpasa,
ama kata n kotso n ele ba.

Kawu wi ta a kutamba aza a Muwabu a na a cigai kula'a n wuma u le,
ka_{ta} u kotso wu una aza a na i punu a idika ya.

16

¹ Suku maku ma malala tsu kune'e a kubana u vuza vu tsugono vi idika,
n da mu uta a Sila o tonon nu n da n uye u kakamba,
a kubana a kusan ku singai ku Sihiyona.

² Ama_{ci} aza o Mowabu o okpo ta uteku tsu nnu
n na o lokoi a cikinda
da a wacuwai de a kapasa ko kuyene ku Anu.

³ <<Nekei kadanshi,
ka_{ta} i ya'an kasingai,
pala tsu uteku tsu madanga ma na me ci neke kulu
a kanna ku usudukpi,
ka_{ta} vu kasukpa tsu tsu uvuka a kulu ku nu.
A tsu olokushi a da, sokongu tsu a ubuta u na vuza we kene tsu ba.

⁴ kasukpai aza a Muwabu a na
o lokoi o yongo n ada,
okpoi aza a na a kisa le,
a ubuta wa aza a na a kuna le.
Keneki ka atakaci ki ta a kuyawa a uteku,
ka_{ta} munuka mo kotso,
aza a vishili feu i ta a kukasukpa idika ya.

⁵ N ucigi Vuzavagudu wi ta a kuzuwa kakuba ko tsugono,
n kasingai ka_{ta}
vuza yoku e kefeku ka Dawuda
ayi na u ci ya'an afada n kasingai,
ka_{ta} u ya'an moloko u tuka n kasingai.>>

⁶ Tsu pana ta de aradi a aza a Muwabu,
uteku tsu na wi n aradi,
n ugbamukaci, n aradi kpamu kobolo n ishikushi i ni.
Ama aradi a ni gbani da.

⁷ Adama a nannai ya'an aza a Muwabu a shika adama a kaci ke le.
Shikai
ka_{ta} i ya'an unambukatsuma
adama a uma a Kiri-harese.

⁸ Ashina o Heshibon a lumba ta,
kobolo n itacishi i Sibuma feu.
Ngonon ma aduniyan
n langasa ta itacishi i na i la'i n uga'in,
i na i tatsai ali i yawai Jaza
ali a kubana a kakamba.
Aralu e le a walai
ali a yawai a mala

⁹ Dada n shikai tsu na Jaza u shikai,
adama a itacishi i Sibuma.
n tanatangu wu ta n kujilya.
Avu Heshibon n Eliyali,
Kaca'a ka mazanga adama a umaci u na u ge'wei kobolo n ayin a vikya'a a
nu
ka yawa ta uteku.

- ¹⁰ Mazangā n kupana ku yo'o ma buwa lo a ashina a ba.
A ashina a itacishi babu vuza na u kuya'an kaca'a ko vishipa.
Babu vuza na u kudoku wa pisha makyañ
a ubuta u kupisha u le,
adama a na n zuwa ta uteku u mazanga wa.
- ¹¹ Adama a nannai kañu ka va ka namgba ta uteku tsu kaca'a ku umolu
adama a Muwabu,
punu a katsuma ka va kpamu adama a Kiru-harese.
- ¹² A ayin a na baci Muwabu wu utakai kaci ka ni e keteshe ka a'isa, kaci
ka ni ka'a u ko'uso koci. Ayin a na baci u banai a mayali ma ni adama a na
u ya'an kavasa, wi a kuciya wu ushuki ba.
- ¹³ Na va daɗa kadanshi ka na Vuzavaguɗu u dansai m megeshe de adama
a Muwabu.
- ¹⁴ Ama gogo na Vuzavaguɗu u ya'an ta kadanshi u danai, <<A katsuma ka
aya a tatsu uteku tsu na kagbashi ka na a dikai ulinga u tsu kece. Kupana
ku uyo'o ku Muwabu n kabundai ka uma a ni, i ta o kokpo n wono, aza a na
a kula'a kpamu i ta o kokpo kenu babu utsura.>>

17

Kene ku wuya adama a idika i Dimaska

- ¹ A kaka adama a Dimaska,
Lana, Dimaska wo kokpo likuci kpamu ba,
ama wi ta o kubono agali.
- ² Likuci n abundai ya aza a Aro yi ta o kokpo ukuna u gbani,
kata wo okpo ubuta u kalina ku ushiga wu nlala,
kata a vaku lo babu vuza na u kuneke le wovon.
- ³ Vuzavaguɗu Mala'imili u danai, Likuci yu ukanji i Ifirayimu yi ta o kukotso,
kata tsugbayin tsu tsugono tsu Dimaska,
n aza a na a buwai a Siriya tsu puwanka
an tsugbayin tsu muku mi Isaraila.
- ⁴ A kanna ka nanlo tsugbayin tsu Yakubu ci ta a kuyikpa,
kata ugbonguri wi ikyamba u ni u yamba.
- ⁵ Wi ta o kokpo tsu na kacimbi ka tsu kapa ilikulya,
kata kpamu u kya'a n ekiye a ni,
n uteku tsu na kpamu vuza u ci ya'an kuɗayu
a kara'a ka Rafi.
- ⁶ Vuzavaguɗu Kashile ki Isaraila u danai, ko n nannai ili i kuɗayu yi ta a
kubuwa,
uteku tsu na a tsu lapa madanga ma zaitu
kata a nusa umaci u re ko u tatsu
ko u nashi ko u tawun
de a acaka a na a la'i
n da'in n kumatsa kau.
- ⁷ A ayin a nanlo uma i ta a kinda kaya'in ke le, kata o bonoko ashi e le a
ubuta u vuza cida va aza a Isaraila.
- ⁸ I o kudoku a kinda atali alyuka a na a ya'in n ekiye e le ba, i kpamu o
kudoku a cikpa ili i na a ya'in n ekiye e le ba, ko Asherimi ko atali alyuka a
ili i magulani.

⁹ A kanna ka nanlo likuci i gbagba'in i le, i na a kasukpai adama a aza a Isaraila yi ta o kokpo tsu ubuta u na a kasukpai da wo okpoi muratai n ayuku. Raka wi ta o kokpo agali.

¹⁰ Adama a na avu vi cinukpa ta n Kashile ka na ki isai nu, vi ciba n kakpanlai ka na ko sokongi nu va ba.
Adama a nannai, vi ca'i icu'u i na vi cigai,
da vi ca'i icu'u yi itacishi i yoku i na yu utai a ubuta u yoku.

¹¹ Vi ta a kufuda va zuwa le o gbonguro a kanna ka na vi ca'i le, kata kpamu vu zuwa le a ya'an apalu n usana u na vi ca'i le.
Ko n nannai vikya'a vu nu vi ta o kokpo ukuna u gbani
a kanna ka mbala nu mbala n na n kukpada kutana.

¹² Panai osoji a aduniyan n abundai
a yura tsu yura i mala,
panai akpanga a gbagba'in o osoji
a kushida m moloko uteku tsa abau a utsura.

¹³ Aduniyan n abundai a yura uteku tsu yura i mini ma abundai,
ama Kashile ki ta a kudansika le, kata ele a imkpa a bana da'angi
o kutono wunlai an kopo a gadi vu nsasan
tsu na wunlai u kabatalikpau u tsu shida n kubuta.

¹⁴ M makyan ma kulivi, kata wovon u gbayin u tawa,
ama kafu usana kata u da u kotso.
Na da u kokpo ugboku wa aza a na i o kudoro tsu,
kobolo n katsupu ka aza a na i a kupura ucanuku u tsu.

18

Kene ku wuya adama a idika i Itopiya

¹ Ili ya atakaci i da a kubana wi idika yi izumgbi i malapa me evelyu,
i na yi upashi u kuyene ki Itopiya,
² i na i suki aza a akaka a na o tonoi m mini
n antsu a na a ya'in m mita ma na e ci deke papiru*.
Walai ada aza a na a tsu banka n akaka gogo'o,
a kubana u uma a na i n ugadi n ikyamba ugbori,
aza a na uma i a kupana wovon u le, aza a da'angi n aza dedevu
n idika i na yi n utsura kobolo n ulya'i,
i na yi upeciki ni nyeneke.

³ Ada umaci wa aduniyan raka,
ada aza a na i idashi aduniyan dem,
ayin a na baci a dengusai urotu a gadi vu kusan, yi ta e kene.
Ayin a na baci kpamu a likai vugbala, yi ta a kupana.

⁴ Ili i nampa ya i da Vuzavaguđu u danai mu,
<<Mi ta a kudasangu a ubuta wi idashi i va kata m pada bini mi indana,
uteku tsu usudukpi u kpandari n kanna,
ko keleshu ka ciza a ayin a vikya'a.>>

⁵ Kafu vikya'a vi yawa, ayin a na baci apalu a saruwai,
da apalu a o bonoi umaci u na u ge'wei,
wi ta a kuta'a umaci wa n koko'i,
kata u kodo acaka a u vakangu.

* **18:2 18:2** Papiru kula ku mita mo yoku ma'a ma na a ci ya'anka antsu a mini

⁶ I ta a kukasukpaka
 asakali a nsasan kobolo
 nu nnama n kakamba even a ikyamba i le adama a na a takuma.
 Nnu mi ta a kulya'a le a ayin a kpandari dem,
 nnama n kakamba tamkpamu n takuma le a ayin a utani dem.

⁷ A ayin a nanlo uma a na i n ugadi n ikyamba ugbori,
 aza a na uma i a kupana wovon u le,
 aza a da'angi n aza dedevu n idika i na yi n utsura
 kobolo n ulya'i, i na yi upeciki ni nyeneke i ta a kutuka n kune'e a ubuta u
 kusan
 ku Sihiyona a ubuta u kula ku Vuzavaguđu Mala'imili.

19

Kene ku wuya adama a idika i Masar

¹ Na va da'da kadanshi adama a Masar,
 Lanai Vuzavaguđu da lo a kutawa e keleshu
 ka na ki a kusuma kau a kutawa a Masar.
 Amali aza a Masar i ta e kuje'eke ikyamba kelime ka ni
 da ikyamba ya aza a Masar i kuwai.
² <<Mi ta a kukushangu aza a Masar a shilika uteku u le,
 kata a shilika vuza n vuza ni,
 yaba dem n vuza na i idashi kobolo,
 likuci kpamu i shilika n likuci i yoku, tsugono kpamu a shilika n tsugono
 ci yoku.
³ Aza a Masar i ta a kutaka n adu e le,
 kata mpa n zuwa kusheshe ku le kokpo ukuna u gbani,
 i ta a kucinaka amali e le n akpisa
 kobolo n eneki n oboci.
⁴ Vuzavaguđu Mala'imili u danai kpamu,
 mi ta e kuneke aza a Masar
 u vuzagbayin va asuvu awuya,
 kata mogono ma asuvu a usudukpi ma lya'a tsugono we le.>>
⁵ Mini ma mala mi ta e kudekpe,
 kata kuyene ku kotso ali ku kudekpe.
⁶ Nkariki dem mi ta a ku'inka,
 nyeneke n wawa'a dem m Masar mi ta e kudekpe.
 Kata ajanu n apulufa raka a lumba,
⁷ kobolo kpamu n ica'ashi i na yi a ubon u mala ma Nilu,
 n i na yi a kakina ka mala feu.
 Kashina ka na ki uca'i a ubon u mala dem ki ta e kudekpe,
 kata wunlai u pura le babu ili i na i kubuwa.
⁸ Osoruku i ta a kushika n unambukatsuma,
 n aza a na a ci ya'an kara'da dem e kuyene ku Nilu,
 n aza a na a tsu taduku ubirigi
 i ta o kuyongo a yura.
⁹ Aza a na a ci ya'an kuca'a n tsugbere tsa akada i ta a kukasukpa,
 aza a na kpamu a tsu ca'a aminya kpamu i ta a kutaka n adu e le.
¹⁰ Aza a na i a kuya'an ulinga u kuca'a ka akashi adu a kunamba le ta.

Aza a na a ci ya'an zamalinga aḡu a kunamgba le ta.

- 11 Aza gbagba'in a Zowa alau gbani-gbani a ḡa,
aza a ugboji a na e ci neke Firi'auna kadanshi e neke yi ta odoki a gbani-
gbani.

Nini ḡai va kudana Firi'auna.

<<Mpa mi ta a katsuma ka aza a ugboji,
maku mo ngono ma aza a cau>>?

- 12 Te ḡai aza ugboji a ḡa i?

Ya'an a dana ḡa

kaṡa a kaṡukpa ḡa i yeve ili i na Vuzavaguḡu Mala'imili u sheshei
kuya'anka aza a Masar.

- 13 Aza a gbara-gbara a Zowa o okpo ta alau,

o doro ta aza e kelime a Manpis,

aza a tsugbayin a likuci i le

ele ḡa a vakangi aza a Masar.

- 14 Vuzavaguḡu u su'uku ta aza a Masar n wunlai u gbani-gbani,

u ḡa wi ta a kuzuwa aza a Masar a tambalukpa n i na a kuya'an dem,

tsu na koso'i ka mara u tsu puḡala a ubuta wa ashama a ni.

- 15 Ili i yoku yi lo i na aza a Masar a kuya'an ba,

a buwa n kaḡanki ba, kaci ko winja, kacaka ke kekeme ko kapulufa.

- 16 A kanna ka nanlo aza a Masar i ta o kokpo an amaci. I ta o kokpo n
wovon kaṡu adama Vuzavaguḡu Mala'imili u ḡengusa ta kukiye ku ni an wa
takacika le.

- 17 Iḡika i Yahuda yi to o kokpo ili i wovon a kubana wa aza a Masar, yaba
dem vu na baci u panai e ḡekei kula ku Yahuda wi ta a kupana wovon adama
a ili na Vuzavaguḡu Mala'imili u sheshei ḡe kuya'anka le.

- 18 A kanna ka nanlo likuci i tawun i kuya'an ta lo ya aza a Masar, i na i
tsu dansa n kelentsu ka aza Kana'ana kaṡa kpamu a ya'an akucina o kutono
Vuzavaguḡu Mala'imili. A katsuma ke le i ta e kuḡeke likuci i te likuci i
munuka.

- 19 A kanna ka nanlo i ta a kuciya katalikalyuka ka Vuzavaguḡu punu e
mere mi iḡika i Masar, kaṡa a cina ḡe maṡhikpu ma Vuzavaguḡu e kure'e ku
ni.

- 20 Wi ta o kokpo ili yi urotu nu nga'an u Vuzavaguḡu Mala'imili a iḡika i
Masar. Ayin a na baci a shikai a kubana u Vuzavaguḡu adama aza na i a
kutakacika le, wi ta a kusu'uku le vuza na u kisa le n vuza na u kubaṡka le
kaṡa wi isa le.

- 21 A ayin a nanlo Vuzavaguḡu wi ta o kuyotsongu kaṡi ka ni a kubana wa
aza Masar, a kanna ka nanlo i ta e kuyeve Vuzavaguḡu. I ta a kucikpa yi n
alyuka n kune'e, kaṡa a ya'anka Vuzavaguḡu akucina kaṡa o tonon a ḡa.

- 22 Vuzavaguḡu wi ta a kulapa aza Masar m maḡukpa, wi ta a kulapa le
kaṡa u taṡaṡangu le. I ta o kubono u Vuzavaguḡu kaṡa u panaka le ufolu u
le kaṡa u potsotongu le.

- 23 A ayin a nanlo i ta a kuya'an uye u gbayin ḡe a Masar a kubana a Asiriya.
Aza a Asiriya i ta a kubana a Masar, aza a Masar kpamu i ta a kubana wa
aza a Asiriya. Kaṡa aza a Asiriya n aza a Masar a cikpa Vuzavaguḡu kobolo.

- 24 A kanna ka nanlo aza a Isaraila i ta o kokpo vuza tatsu kobolo n aza a
Masar n aza a Asiriya, o okpo unaṡingai a aduniyan.

- 25 Adama a na Vuzavaguḡu Mala'imili wi ta a kuzuwaka le unaṡingai, kaṡa
u dana, <<Unaṡingai u ḡa aḡa aza a Masar uma a va, n aza a Asiriya a na n
ya'in n ekiye a va, n aza a Isaraila aza agadu a va.>>

20

Kene ku wuya adama a Masar n Itopiya

¹ A kaya_ ka na Sagon mogono ma Asiriya u suki kovonshi vu gbayin, u banai a Ashidodu da u shilikai n likuci ya da wi isai i da.

² A ayin a nanlo da Vuzavaguḡu u ya'in kadanshi n Ishaya maku ma Amozu. U danai ni, <<Bana vu fodo akashi a unamgbukaṡsuma a ikyamba i nu, n ataka a e ene a nu.>> Da ta na u ya'in nannai, da u kanai nwalu koshombodi babu kpamu ataka e ene a ni.

³ Da Vuzavaguḡu u danai, <<Tsu na kagbashi ka va Ishaya u walai koshombodi babu kpamu ataka e ene a ni ali aya a tatsu, na va daḡa urotu u na n kutuka n kawuya wa aza a Masar n aza a Itopiya.

⁴ Nannai da mogono ma Asiriya u kutono n agbashi a aza a Masar kobolo n aza a Kush oshombodi babu ataka kpamu e ene e le, nkoshi n aḡangani, n atagulu e le e keteshe, da wo okpoi ili i wono a kubana a idika i Masar.

⁵ Aza a na a zuwai aḡu e le a ubuta wa aza a Kush da a ya'in aḡadi a kubana wa aza a Masar, i ta a kupana wovon kaṡa o okpo n wono.

⁶ A kanna ka nanlo uma a na i idashi a kaḡina ka mala i ta a kudana, <Indanai ili i na i cinakai aza a na ci nekei katsura, aza a na a tsu tsu suma tsu bana we le kaṡa a isa tsu e ekiye o mogono ma Asiriya. Nini dai tsa kuya'an kaṡa tsu uruka?> >>

21

Kene ku wuya adama a Babila

¹ Akaka a i ta a kadanshi ke meremune ma na mi a ubon u mala. Uteku tsu kabatalikpau ka na kutai e Negebu kaṡa ka purangu kakamba ku ubon u ḡaka n utsura, nannai da kawuya ka uta de, kaṡa ka purangu idika i gbani-gbani.

² A dana mu ta tsa alatani o wovon, kodori u lya'a kelime m modoruko, vuza munuka u lya'a kelime m munuka ma ni. Dengai aḡa aza a Elim n aza a Midiya i kambuku kaṡa a shilika n aza a Babila. Adama a na mpa Vuzavaguḡu n kucina ta an ma zuwa uteku wa atakaci a na a tukai.

³ U balai mu ta kau, uteku tsu vuka va aganda a limata. Ikyamba i va i kuwa ta da u balai mu kau, ali da m kpaḡai kufuda kupana ko me ene.

⁴ Kaḡu ka va ka shulyuku ta kau, da wovon u zuwai mu kuje'eke ikyamba, kayin ka na mi a kuvana ka tawa, da ko okpoi mu ko wovon.

⁵ O fobusoi kaḡiva ki ilikulya, o poloi ajiba adama a na uma a daṡangu, yaba dem a kulya'a n u so'i, gogo'o dangai, aḡa aza a gbara-gbara, putalai nraga n da mani'in.

⁶ Ili i na Vuzavaguḡu u danai mu i da na,

<<Bana vu zuwa kindi,
kaṭa u dana uma ili i na we enei.

7 Da baṅi we enei akumbi,
e ekeke o odoku a aza e re e re,
a gaḍi vo odoku n akumbi a njaki,
kobolo n akumbi a arakuma,
ya'an u zuwa atsuvu u pana mayin,
u yongo ufobushi.>>

8 Da kindi ka ka dansai n kaḷakaṭsu kau u danai,
<<A kanna dem, vuzagbayin vū va, n tsu shamgba ta gaḍi vu mashilya ma
kindana,
a kayin lakam n tsu shamgba ta a ubuta u na a zuwai mu.

9 Lana, vuma ḍa lo a kutawa e keke vo odoku,
kobolo n katura ko odoku.

Da wu ushuki le u danai,
<Babila u yikpa ta, mayun u yikpa ta.
Urotu wa amali a ni dem
u yikpai furali a idika.> >>

10 Uma a va, aza a na a lapai ḍa e yelyukpei a kagbata,
n dana ḍa ta ili i na m panai
a ubuta u Vuzavaguḍu Mala'imili,
Kaṣhile ka aza Isaraila.

Kene ku uwuya adama a Edom

11 Akaka adama a aza a Duma*.
Vuza yoku u ḍeke mu ta ḍe a Siyaru u danai,
<<Kindi, wana ḍai kayin ko kukotso?
Wana ḍai ko kukotso?>>

12 Da kindi ka ku ushuki,
<<Kayin ki ta a kasa, kanna kpamu ki ta o kukotso.
Vi baci n keci, ece,
kaṭa vu doku vu bono kpamu.>>

Kene ku wuya adama a aza a Alaraba

13 Akaka adama aza a Alaraba,
aḍa aza a tsulaga a nwalu a Dedanu,
aza a na a vaki a kakamba ka durum ka Alaraba,

14 tukai m mini adama aza a kakuli,
aḍa vu na yi idashi a idika i Tima.
Tukai n ilikulya adama a aza a na a sumai adama o kuvon.

15 Adama a na a suma ta adama o kotokobi,
a ubuta wu ukpa u kotokobi,
a ubuta wu utan u na a katsuki,
kobolo n ubuta u na kuvon ku sudukpai.

16 Ili i na Vuzavaguḍu u danai mu i ḍaḍa na, <<A kaṭsuma ka kaya ke te,
tsu na a ci ḍika vuza vu zamalinga kaṭa u kana kukece, ta tsugbayin tsu
Kedaru tsa kuyawa uteku nannai.

17 Vuzavaguḍu, Kaṣhile ka aza a Isaraila ka danai, aza o kuvon e Kedaru,
i ta o kokpo kenu.>>

22

Kene ku wuya adama a Urishelima

* 21:11 21:11 Ili i na Duma wi a kudana i ḍaḍa kaḅini

- ¹ Na ɗa akaka adama a ƙara'a ka tsalatani.
Yidai yi o ko'uso wu gogo na,
ali ɗa dem vu ɗa i kumbai gadi vu kukpa va asaka,
- ² ɗa likuci i na yi tukpa n kaca'a,
likuci i na i shanai n yoroli i mazanga n aradi?
Aza a ɗa a na a kuwai de va, a kuwa n ukpa u kotokobi ba,
ko ukpa wu ubuta u kuvon ba.
- ³ Aza e kelime a ɗa dem a suma ta raka,
e reme le ta babu utawi.
Raka vu ɗa vu na a kanai a banka ɗa ta ugbashi,
ko a na wo okpoi a sumai de da'in.
- ⁴ Adama a nannai ɗa n danai, <<Denkai mu lo,
kasukpai mu n shika.
Kata i le'eshe mu
adama a ulangashi u na i ya'ankai uma a va ba.>>
- ⁵ Vuzavaguɗu, Vuzavaguɗu Mala'imili wi ta n kanna
ka wuya, n kanna ka atakaci, kanna ko wovon,
a Kara'a ka Tsalatani,
kanna ka mashe n kaca'a
a kulansa ubanki a kusan.
- ⁶ Aza e Elim o woki njiki kobolo
n ekeke o odoku n akumbi e le,
ɗa aza a Kiru e remei nraga.
- ⁷ Ara'a a nu a na vu la'i n kuciga dem, a shana ta n ekeke o odoku,
ɗa a zuwai akumbi o odoku a shamgbai a utsutsu u likuci,
- ⁸ Kashile ka takpai kabankatsu ka Yahuda.
- A kanna ka nanlo ka'a i kulansa
ucanuku u kuvon u na wi usokongi a kakamba,
- ⁹ ye ene ta nshilya n likuci i Dawuda
m batsasa ta n abundai,
ɗa i kenuki mini
a adaɓa a ɗaka.
- ¹⁰ I kecei imashi ya asaka a na i a Urushelima,
ɗa i bosoi asaka o yoku adama a na i ma'asaka mashilya ma ciya mo
doku utsura.
- ¹¹ Da kpamu i gayai ubuta u na i kukpada mini e mere ma nshilya n re
n likuci ma adama a kadaɓa ka kuku,
ama i bonoko mariki ma ɗa a kubana a ubuta u vuza na u ya'in mini ma,
ko kpamu i bonoko Vuza na u sheshei kuya'an ili i nampa ya n tsumani
ili ba.
- ¹² A kanna ka nanlo, ɗa Vuzavaguɗu Mala'imili dem,
u dekei ɗa adama a na
i shika n unambukatsuma,
i gbonduwu aci a ɗa kata i uka akashi a unangbi u katsuma.
- ¹³ Ama lanai, mazanga mi ta lo n kupana ku uyo'o,
kukida ka anaka nu nlala,
kutakuma ki inyama n kuso'o ku makyan,
<<Ya'an ci lya'a kata tsu so'o,
adama a na mkpa'a ci ta a kukuwa.>>

¹⁴ Vuzavagudu Mala'imili u dansa ta kadanshi ka nampa a atsuva a va, <<Mayun unushi u nampa a kucinukpa n u da ba, ali sai kanna ka na vu kuwai.>> Mpa Vuzavagudu Mala'imili n dansa ta.

¹⁵ Ili i na Vuzavagudu Mala'imili u danai mu i da da na, <<Bana gogo'o vu dana kagbashi ka nampa ka

Shebuna vuza na wi a kulana kefeku ko tsugono ka.

¹⁶ Yidai vi a kuya'an na, yayi kpamu vuza na u nekei nu katsura ka na vu she'weke kaci ka nu kasaun punu na, avu na vu gawai kasaun ka nu zuva,

da vu she'wei ubuta u kuvuka u nu a kakpanlai?

¹⁷ Yeve, Vuzavagudu u sheshe ta an wa reme wu gbam-gbam, kata u vakangu wu da'in, avu vuma vu utsura.

¹⁸ Wi ta a kukatala wu kata u shiya wu gbam-gbam kata u taduku tsu kolo a kubana a idika i gbayin, ta de va kukuwa

kata kpamu ekeke o odoku a nu a shama de.

Vo okpo ta ili i wono a kpa'a ku vuzagbayin vu nu.

¹⁹ Mi ta a kutaka wu a ubuta wu ulinga u nu, kata m bonoko tsugbayin tsu nu a idika.

²⁰ A kanna ka nanlo mi ta a kusuku e dekeke mu kagbashi ka va Eliyakimu kolobo ka Hilikiya.

²¹ Mi ta a ku'uka yi motogu mu ulinga ma nu kata n shiya yi n kadambura ka nu a kuyun ku ni, kata i neke yi tsugbayin tsu nu wa ni. Wi ta o kokpo esheku a aza a na i idashi a Urishelima, n aza a kpa'a ku Yahuda.

²² Mi ta e kuneke yi katsura ka kpa'a ku Dawuda, Ili i na baci u bayuwai babu vuza na u kubayangu, i na kpamu u bayangi babu kabayuwu.

²³ Mi ta a kukutangu yi tsu kaguta a ubuta wu utsura, kata wo okpo kakuba ko tsugono ku ucikpi ka kpa'a ke esheku a ni.

²⁴ I ta kpamu e kuneke yi tsugbayin tsu kpa'a tsu le raka, kata kumaci ku kpa'a ku le raka ku bono ku zuwaka yi amiki, tsu na a tsu saku ili yu ulinga, nvene, n edele a gadi vu kirukpa.

²⁵ A kanna ka nanlo, Vuzavagudu Mala'imili u danai, kaguta ka na a shikpai a ubuta wu utsura wa, ki ta o kukodo kata ka yikpa, ucanuku u na wi usabangi gadi vi ni u yikpa. Adama a na Vuzavagudu da u danai.>>

23

Kene ku wuya adama a likuci i Taya

¹ Kene adama a likuci i Taya, namgbai atsuma, ada antiki a antsu a Taya a na utai a Tarishi, adama a na a langasa ta Taya da wo okpoi babu kpa'a n ubuta u kuzuwa antsu dem. Da da kadanshi kutai a idika i Sairusu da ka tawai we le.

² Shika n kabini ada na yi idashi o kotogu, ada aza a tsulaga a Sidon, aza a tsulaga a da a pasa ta mala, adama a na a zuwa likuci i da yo okpo yi uciyi.

³ Ili i kashina i Shiho, yu utai ta a mala me Meditereniya, i na a cimbai o kuyene ku Nilu, i da da a tukai a Taya, da Taya wo okpoi kuden ku gbayin ka aduniyan dem.

- 4 Pana wono, avu Sidon, avu katsura ka mala
adama a na mala ma dansa ta,
adama a na mala ma iwan wu ta ma danai, <<Mpa n sa'wa kuya'an aganda
a limata ba, ko m matsa,
n sa'wa kuya'an kaḃana ka muku mo olobo ba, ko ke nkere.>>
- 5 A ayin a na baci a tukai n kadanshi ka na ka utai a Masar,
i ta o kokpo n unambukatsuma n kadanshi ka Taya ka.
- 6 Pasai a kubana a Tarishi,
namgbai atsuma ada na yi idashi o otogu.
- 7 Na va daḃa likuci i mazanga i da
i na yi lo ali n ayin a tsumani,
i na i zuwai uma a ni
a dasangi a likuci kakau da'in?
- 8 Yayi u ya'ankai aza a Taya kusheshe ku wuya ku nampa,
ayi na u tsu neke tsugono,
i na aza a tsulaga a ni i tsu muku mu ngono,
da kpamu e yevei aza a tsulaga a ni a katsuma ki idika dem?
- 9 Vuzavagudu Mala'imili da u fobusoi ka'a nannai,
u fobusoi i da adama a na u yawaka aza a aradi uteku,
u neke uma e le a na i n tsugbayin wono a aduniyan.
- 10 Betuwei a idika i da tsu na mala ma Nilu me ci yene,
ada uma Tarishi,
adama a na i buwa n ubuta u na i tsu zuwa antsu ba.
- 11 Vuzavagudu u dengusai kukiye ku ni da u sapangi mala ma,
da u zuwai tsugono ci ni tsu gbaḃai.
Vuzavagudu u neke ta kadanshi adama a na
a langasa ubuta wu utsura u Kana'ana.
- 12 U danai, <<Vo kudoku va ya'an mazanga ba,
ada uma a Sidon.
- <<Denga kata vu pasa a kubana a idika i Sairusu,
ko de va va kuciya wuvuki ba.>>
- 13 Lana idika i Babila,
uma a na gogo na vuza u buwai a kadanshi ke le ba.
Aza a Siriya o bonoko ta ubuta wa
kakamba ka nnama,
da a ma'i mashilya me le ma na a kukambuku le n kuvon,
o bosoi efeku o ngono
da o bonokoi likuci ya agali.
- 14 Lapai una kata yo orukpo ada antiki antsu a Tarishi,
adama a na ubuta u kuzuwa antsu u da u namgba ta.
- 15 A ayin a nanlo i ta a kucinukpa n Taya ali aya amangatatsunkupa tsa
aya o mogono mo yoku. A ukocishi wa aya amangatatsunkupa ka ki ta feu
a kuya'an nannai n Taya uteku tsu vishipa vu kashakanlai,
- 16 <<Dika umolu u nu kata vu tonu e mere ma likuci,
avu kashakanlai ka na a cinukpai,
wa'a umolu wa mayin kata vi canana ishipa n abundai
ciya a ciba n avu kpamu.>>

¹⁷ A kubana ukocishi wa aya amangatatsunkupa Vuzavagudu wi ta a kulanasaka Taya. Kata Taya u lya'a kelime n kuya'an tsulaga ci ni a aduniyan dem.

¹⁸ Ili i na u ciyai a ubuta u tsulaga u ni wi ta a kuzuwaka Vuzavagudu, o kufobo i na a ciyai ba, ama ili i na i uwai ni va i ta e kuneke aza a na e nekei adu e le u Vuzavagudu, adama a na a ciya ilikulya'a bari n akashi a singai.

24

Vuzavagudu wi ta a kutakacika aduniyan

¹ Inda Kashile ki ta a kulangasa aduniyan

kata u bonoko a da tsa agali,

wi ta a kulangasa a da

kata u wacuwa uma a ni a na i punu.

² Ili i te i na i kuciya

anan ganu ta kpamu i kuciya uma nannai

ali a gbagba'in n agbashi feu nannai,

amaci a gbagba'in ni nkere feu nannai.

Atsuli n edengi,

okopuki n aza e kuneke okopu,

aza o kutono atan n aza e kuneke atan.

³ Aduniyan i ta o kokpo ukuna u gbani

kata a da a namgba wuya-wuya, aduniyan i ta o kubono agali ta

Vuzavagudu u ya'in kadanshi nannai.

⁴ Aduniyan a lumba ta raka-raka,

aduniyan kpamu e dekpei da a namgbai.

Aza a gbagba'in a yambai da a namgbai.

⁵ Aduniyan a ya'an ta ulangashi,

adama a na a iwan ta kutono wila u Kashile,

a langasai i singai

da kpamu a iwain kutono uzuwakpani u ko wanai.

⁶ Adama a nannai una u gbani-gbani u kana ta idika,

uma a ni a na i punu a dika ta unushi u le.

Adama a nannai uma aduniyan i ta a kuya'an usongi gbende,

kenu da a kukasukpa.

⁷ Makyan ma savu ma me dekpe ta, itacishi i ni kpamu i lumba ta,

aza a mazanga dem a namgba ta katsuma.

⁸ Kucada ku medele ka ku kotso ta,

kaca'a ka aza a mazanga ka ka shamgba ta,

izumgbi i mazanga yu umolu ya i pada ta bini.

⁹ O doku o so'o makyan n ishipa kpamu ba,

makyan ma mo okpo ta n okono a ubuta wo so'i wa.

¹⁰ Likuci i na i namgbai va yo okpo ta agali,

i'uwa dem i ya'an ta ubayangi babu ili i na i ku'uwa.

¹¹ Ayin a mazanga o kotso ta a aduniyan, o doku a ya'an ishipa i makyan ba,

mazanga dem mo okpo ta ili i wovon,

a sanki ta mazanga a aduniyan dem.

¹² Likuci i ya'an ta ulangashi,

utsutsu u ni kpamu u ya'an ta uboshi.

¹³ Nannai da ka kuya'an punu a idika

n aduniyan dem,

tsu ayin a na a tsu lapa umaci u madanga ma zaitu,

n tsu ayin a kuḏayuwana ɗai a taɓa mambulu.

- 14 A ɗengusai alaḱatsu e le, a cananai ishīpa i mazanga,
na ɗe a kaḱivi o orukpoi adama a tsugbayin tsu Vuzavagudu.
- 15 Adama a nannai aɗa na yi a kasana nekei tsugbayin a kubana u
Vuzavagudu,
aza a na i o kotogu
nekei kula ku Vuzavagudu vi Isaraila tsugbayin.
- 16 Ali ɗe a uteku wa aduniyan ɗa tsu panai ishīpa i kucikpa,
<<Tsugbayin a kubana u Vuza vu usubi.>>

Ama ɗa n danai, <<Mo okpo ta ukuna u gbani, mo okpo ta ukuna u gbani.

Ili ya atakaci i ɗa a kutawa wa va,
aza a kuvakangu uma i ta a kulya'a kelime n kuvakangu mu.
A lya'i kelime kpamu n a kulya ku uma.>>

- 17 Wovon, maza m Kpenle a kuvana ɗa,
aɗa uma a aduniyan a nampa.
- 18 Vuza na wi a kuciga wa suma adama a kaca'a ko wovon
wi ta a kuyikpa e kpenle.
Vuza na baci u livanki a kuta pulai vu kpenle va,
maza mi ta a kukaɗa yi.

Adama a na atusu a gaɗi i ta ubayuwu,
ɗa uvari wi iɗika u gbaɗai.

- 19 Aduniyan a ya'an ta umijarangi raka,
aduniyan raka i ta upeci,
aduniyan dem a gbaɗa ta n katsura.
- 20 Aduniyan a kanai kuletishe an koso'i,
a kuvitalasa a wunlai tsu na kapam ka tsu gbaɗa,
amiki a unushi u ni i ta o kurono yi a kutawa a iɗika,
kata u yikpa babu kpamu kufuda kuɗanga.
- 21 A kanna ka nanlo Vuzavagudu wi ta a kutakacika
utsura u na wi aɗangashile gaɗi,
kata kpamu u takacika ngono ma aduniyan punu a aduniyan a nampa.
- 22 I ta o kubolongu le a ubuta u te
tsa agbashi e kpenle ku te,
i ta a kubayangu le a ubuta wu ugbashi,
kata a ya'an baci ayin n aɗundai yeve a takacika le.
- 23 Kutashi ku wotoi ki ta o kubono kpaɓa, kata usufukpi u kanna feu u rama,
Adama a na Vuzavagudu Mala'imili wi ta a kulya'a tsugono
a Kusan ku Sihiyona punu a Urushelima,
kata tsugbayin ci ni ci shamgba a ubuta wu nkoshi m gbara-gbara n ni.

25

Ucikpi a kubana u Vuzavagudu

- 1 Vuzavagudu avu ɗa Kaḱhile ka va,
mi ta e kuneke wu tsugbayin kata n cikpa kula ku nu,
adama a na vi ya'an ta ili i singai.
Adama a na vi ya'an ta ili i mereve derere,
ili i na e sheshei ali m megeshe ɗe.

- ² Vu bonoko ta likuci ya kotomo ka atali,
likuci i mashilya ma gbayin kpamu yo okpoi agali,
likuci yi utsura yo omoci i buwa ba,
i da yi kpamu kudoku kuma'asaka ba.
- ³ Adama a nannai likuci yu utsura i ta e kuneke wu tsugbayin,
idika i na yi n asuvawuya yi ta a kupana wovon u nu.
- ⁴ Avu vo okpo ta ubuta u kushedeku u vuza vu unambi,
kobolo n vuza na wi a kulansa ubanki, a katsuma ka atakaci ka ni,
vo okpo ta kpamu ubuta u kushedeku a ayin a mini ma wunlai,
kobolo n kulu a ayin a usufukpi u kanna,
adama a na ayinviki a aza a gbani-gbani
i ta tsu mini ma wunlai ma na ma tsu pura mashilya,
⁵ tsu na usufukpi u ci ya'an a idika i magbanda.
- Ama avu Vuzavaguđu sanka kaca'a ko omoci,
uteku u na usufukpi u tsu jebe a ayin a na baci keleshu ka ya'in katam,
nannai da vishipa va aza a na i n asuvawuya, vo kukotso.
- ⁶ Punu a kusan ku nampa ku da Vuzavaguđu Mala'imili u kufobuso
kadiva ka gbayin ki ilikulya'a i na i la'i n kuga'an adama a uma raka,
n kadiva ki ili i kuso'o i singai kpamu n tsuwa'a tsu singai,
kobolo n inyama i na i la'i n kuga'an feu.
- ⁷ Punu a kusan ku nampa wi ta a kutakpa
ili i na yi ishi e kuneke aduniyan dem unambukatsuma,
kapalatsu ka na ka palai aduniyan.
- ⁸ Vuzavaguđu n kaci ka ni u danai, wi ta a kutakpa ili i na i tsu tuka n ukpa
Wi ta kpamu a kura masshi
a ashi a uma dem,
kata kpamu u takpa ili i wono u uma a ni
a idika dem.
- ⁹ A ayin a nanlo i ta a kudana,
<<Mayun na va ayi da Kashile ka tsu,
ci kede ta apa wa ni da ta na wi isai tsu.
Ayi na da Vuzavaguđu, vu na ci kedei apa a kubana wa ni,
ya'an ci ya'in mazanga n kupana ku uyo'o adama a wishi u ni.>>
- ¹⁰ Kukiye ku Vuzavaguđu ki ta a kuvuka a kusan ku nampa.
Ama uma a Mowabu ita a kutakacika kau,
tsu na a tsu dasa mita e kpenle an ci'iwa.
- ¹¹ Aza a Muwabu i ta e kupetikpe ekiye e le a gadi,
tsu na vuza vu kadaa u tsu petikpe ekiye adama a na u dasa.
Vuzavaguđu wi ta a kucipaka aradi e le,
ko a na i n ugboji a ashi e le.
- ¹² Wi ta a kufada nshilya mu ugadi n da dem kata u vakangu,
wi ta a kufada le ali idika,
wi ta o kuboso le miri-miri
kata u bonoko le kubuta.

26

Vishipa vu kucikpa Vuzavaguđu

- ¹ A kanna ka nanlo a kucanana ta vishipa vu nampa a idika i Yahuda,
ci ta n likuci yu utsura,
Kashile ka tuka ta n wishi
ci ta ukanji m mashilya ushikpi mayin.
- ² Bayuwai utsutsu u likuci

- adama a na uma a usubi a uwa punu,
uma a na i n uneki u kadu.
- 3 Avu zuwa yi u yongo m matana
ayi na kadu ka ni ki idashi wa nu,
adama a na u zuwa ta katsura wa nu.
- 4 A ayin dem neke Vuzavagudu kadu ka nu,
adama a na Vuzavagudu Kashile ka tsu ayi da katali ke kushedeku ka
na ka ci shamgba n utsura ko wannai.
- 5 U bonoko ta aza a na i n aradi ukuna u gbani,
da u langasai likuci yu ugbamukaci i le,
u fada ta i da gbani-gbani,
ali da u bosoi i da yo okpoi kubuta.
- 6 Aza a unambi n aza a na i o kuso'o atakaci
a dasa ta i da n ene e le.
- 7 Ama aza a na i n usubi, uye u le wi ta derere m mejege,
avu da Kashile ka na ka ci ya'an ili i singai, avu da vu gboroi uye wa.
- 8 Vuzavagudu ta nannai ci ta a kuwala a uye u wila u na vu zuwai,
tsu vana ta adama a na ci yevesheke wu mayin,
kula ku nu ku dada tsu ili i na ci a kuciga
ayin dem punu a adu a tsu.
- 9 Kadu ka va ko ci yongo ta a kulansa wu n kayin dem,
n usana kadu ka va ko ci yongo ta a kuciga kene wu.
Ayin a na baci afada a nu a tawai a aduniyan a nampa,
uma a idika i ta a kupi'isa ili i na i kutuka n usubi.
- 10 O yotsongu baci vuza vu gbani-gbani kasingai,
da u kpadai kupi'isa ukuna wu usubi,
ali a idika ya aza a usubi dem wi ta a kulya'a kelime n kavama,
wi kpamu o kutono tsugbayin tsu Vuzavagudu ba.
- 11 Avu Vuzavagudu, kukiye ku nu ku ya'an ta udengushi,
n ufobushi adama a na ku takacika le, ama ele e yeve ba.
Ya'an e ene ulinga u nu a ubuta u uma a nu kata a pana wono,
kasukpa akina a nu a na i uzuwi adama irala i nu o songu le raka.
- 12 Vuzavagudu neke tsu matana
adama a ili i na ci ya'in dem, ci ya'an ta n utsura u nu.
- 13 Vuzavagudu Kashile ka tsu, amali o yoku a lya'a ta tsugono wa tsu,
n nannai dem ama kula ku nu ku da koci ci e kuneke tsugbayin.
- 14 Gogo na irala i tsu dem a kuwa ta de o kudoku a danga kpamu ba, vu
takacika le ta de,
wuma u le u na u lazai de u buwa kpamu a kudanga n wuma ba.
Vu takacikai le da vu unai le kpamu,
o kudoku a ciba n ele kpamu ba.
- 15 Avu Vuzavagudu vu zuwa ta idika i gbonguroi,
vu zuwa ta idika i gbonguroi.
Vi ciya ta tsugbayin
da kpamu uteku wi idika dem u doki wanshi adama a nu.
- 16 Vuzavagudu, n atakaci a da tsu tawai kulansa wu
ayin a na baci vu takacikai le
wi ta a kuya'an le n atakaci kafu a vasa*.

* 26:16 26:16 N kelentsu ka aza a Ibirahi, kakariki ka nampa ka ki ta n atakaci e kuyeve

- 17 Tsu na vuka vu katsuma u tsu takacika a ubuta wa aganda a limata,
a yura m masshi adama a mbala,
ta ci ishi nannai a ubuta u nu, Vuzavagudu.
- 18 Ci ishi ta tsu vuka vu katsuma a ubuta wa aganda a limata,
ama ce ene maku ba sai wunlai koci.
Tsu tuka n wishi a idika ba.
Tsu tuka n wuma a idika i nampa ba.
- 19 Vuzavagudu u danai, aza a da a na a kuwai de i ta a kudanga n wuma,
keven ki ikyamba ke le ki ta a kudanga.
Ada na yi idashi a kubuta,
dangai kata yo orukpo adama a mazanga,
tsu na ciza tsu usana tsu tsu tanatangu idika,
adama a na idika yi ta a kutaka n aza a na a kuwai.
- 20 Lazai uma a va, uwai a unu a da
kata i bayangu utsutsu,
i sokongu kaci ka da ali a kubana megeshe kenu
sai ayin a na wupa u ni u lazai.
- 21 Lanai, Vuzavagudu wi ta a kutawa na de gadi a ubuta u na wi o kuyongo
adama a na u takacika uma aduniyan adama a unushi u le.
Aduniyan i ta a kutaka n aza a na a tsuwain mpasa punu wa ni,
wi ta a kutaka le e keteshe adama a na yaba dem we ene.

27

Wishi wa aza a Isaraila

- 1 A kanna ka nanlo,
Vuzavagudu n kaci ka ni wi ta a kutakaci Liviyata n kotokobi ka ni,
kotokobi ka ni ku utsura kobolo n alyu,
Liviyata koko ka'a ku ugadi,
Liviyata koko ka'a ku ukatali,
wi ta a kuna kadi ka na ko ci yongo a mala kpamu.
- 2 A kanna ka nanlo,
Vuzavagudu wi ta a kudana, <<Cananai vishipa adama a kashina ka ndanga
ki itacishi.
- 3 Mpa Vuzavagudu mi ta a kinda ka'a
kata kpamu n tsungusu ka'a mini ayin dem.
Mi inda kpamu ka'a kanna n kayin
adama a na ta lo vuza u kulangasa ka'a.
- 4 Mi a wupa n kashina ki itacishi ba.
Awana a da baci n katsupa i de koci.
Mi ta a kudasa le n vishili,
kata n songu le raka n akina.
- 5 Ta baci nannai ba, ya'an a tawa wa va ciya mi isa le,
ya'an o tonon mu m matana,
e, o tonon mu m matana.>>
- 6 A kubana na kelime Yakubu wi ta a kuciya kumi,
aza Isaraila kpamu o kutopo ta kata a ya'an apalu
kata a matsa a shatangu aduniyan.

- 7 Vuzavagudu u lapa yi ta

- tsu na u lapai aza a na i a tsurala n ayi?
 A una yi ta
 tsu na a unai aza na a unai ni?
⁸ Vuzavaguđu u takacika ta uma a ni a ubuta u na a suki le a kubana ubuta
 wu ugbashi,
 u purangi le tsu na wunlai u ci ya'an,
 u dikai le n wupa tsu na wunlai u kasana u tsu pura ili.
⁹ Ama Vuzavaguđu u ya'an ta nannai adama a na u cinukpaka aza a Isaraila
 unushi,
 kata nannai u zuwa u cinukpaka le n unushi u le raka:
 Ana u ya'in atalyalyuka a tali
 o yotsoi katali ka kafisaka ka na ko kuboso miri-miri,
 babu kamali ka aza a Ashatara ko mayali ma aza a kayimbi
 ma na ma kubuwa babu uboshi.
¹⁰ Likuci i na yi ukanji i bonoi tsa agali,
 babu vuza na kpamu wi idashi punu, wo okpoi an kakamba,
 ta de ndendem a ci ya'an kalina,
 ta de kpamu a tsu vaku,
 n o gborotsoi ili i na yi punu dem babu i na i kubuwa.
¹¹ A ayin a na baci acaka a ni e dekpei, da o kodotsoi,
 amaci i ta a kutawa ciya a zama ndanga n kusunuko.
 Adama a na uma a i n kuyeve ba,
 Vuza na u ya'in le wa kupana asuvayali e le ba,
 Vuza na u tukai le a aduniyan wa kusa'a le ba.
¹² A kanna ka nanlo Vuzavaguđu wi ta e kupece ilya n kopo. Wi ta o
 kubolngu le vuza te-te o kuyene ku Yufiretu a kasana ali a kubana a kashan
 ka Masar.
¹³ A kanna ka nanlo i ta a kulika kavana n utsura. Aza a na i de a
 kunangba a Asiriya n aza a na a banai ugbashi a Masar i ta o kubono kata
 a ya'anka Vuzavaguđu tsugbashi a Urushelima a kusan ku cida.

28

Ili ya atakaci a kubana wa aza a Ifirayimu

- ¹ Ili ya atakaci i da i na yi lo a kuvana likuci ya aradi i Samariya,
 ubuta u na wo okpoi oroliko o oso'i a aza israila,
 i da yi ta idashi gadi vi dika i kara'a ka tsuta, ama tsuloboi ci ni ci ta o kudodo
 tsa apalu.
 Likuci i dafa aradi a uma a na a yikpai adama a mara.
² Lana, Vuzavaguđu wi ta n kagbashi ka na ki n ikyamba kobolo n utsura.
 Wi ta tsu mini ma atali n tsu wunlai u koli a kutsuwan a idika kata ma
 aya,
 wi ta a kutsuwan ma'a n utsura a idika.
³ Oroliko a aradi o oso'i a Ifirayimu,
 i ta a kuya'an ukpeti n ene.
⁴ Apalu a na o tsu dodo va, a na i tsuloboi tsu tsugbayin ci ni,
 uzuwi a idashi a kara'a ka tsuta,
 i ta o kokpo tsu umaci u gaba u na u ge'wei u madanga ma zaitu kafu ayin
 a vikya'a a yawa.
 Da baci vuza we enei ali da u tabai n kukiye ku ni,
 wi ta o kusodongu.
⁵ A kanna ka nanlo Vuzavaguđu Mala'imili

wi ta o kokpo tso oroli a tsugbayin,
 kata kpamu wo okpo ili i mazanga n aradi
 a kubana u uma a na a buwai n wuma.
 6 Wi ta o kokpo ayinviki a usubi
 a kubana u vuza na u ci ya'an afada,
 kata kpamu wo okpo kabanki
 wo ovonshi a na a tsu shamgba a utsutsu.

7 Ele nampa kpamu a galai m mara
 da a jarai n washi,
 anan ganu n eneki feu o so'i
 da aci e le a ripulai adama a mara,
 a jarai m mara,
 e ce ene mayin ba, a ayin a na i a kuya'an kene ku tsa alatani,
 kata a shiliku ili a ayin a na i e kuneke odoki.
 8 Irikpa e le dem a sumba ta n ashama,
 babu ubuta u gbani.

9 <<Yayi tamkpamu u kuya'anka kuyotsongu?
 Yayi kpamu u kudana akaka a?
 U muku n na a kasai de mani,
 ko aza a na a kasai mani gogo'o.

10 Ili i na ci a kupana,
 utonu u gbani u da koci,
 i da yi ta kakariki-kakariki,
 na kenu na de kenu.>>

11 Yi baci a kupanaka mu ba,
 Vuzavaguđu wi ta a kuya'an kadanshi n ada n kelentsu ka na atsuva a
 da a kiwanai kupana ba, n kelentsu ka na kpamu ki ka da ba.

12 U danai le tsu nampa,
 <<Nava dada ubuta u kuvuka, ya'an aza a na i n wo'wi a uvuka na.>>
 Nava dada kpamu, ubuta u kuvuka u kabini.
 Ama ali n gogo na a pana ba.

13 Adama a nannai kadanshi ka Vuzavaguđu,
 ki ta o kokpo le tsu utonu,
 kakariki-kakariki,
 na kenu na de kenu.

Nannai da i kubana kelime kata i bono i yikpa n kucina,
 yi ta a ku'uka muna, kata a kana da a banka ugbashi.

14 Adama a nannai panai kadanshi ka Vuzavaguđu, ada aza a ulami
 a na a lya'akai uma a nampa tsugono tsu Urushelima.

15 I lapa ta makanga i danai, <<Ci ya'an ta de uzuwakpani n ukpa,
 ci ya'an ta uzuwakpani n ubuta wu ukpisa.

Muna ma gbani-gbani ma na mi lo a kutawa ma yawa baci,
 ma kusa'wa tsu ba,
 adama a na tsu bonoko ta a'uwa ubuta u kushedeke,
 modoruko kpamu mo okpoi ubuta u kuvuka u tsu.>>

16 Nava dada ili i na Vuzavaguđu Ubangari u danai,
 <<Indana, n shikpa ta de katali a Sihiyona,
 ka na ka ciyai de ukondi,

katali ka singai ke kenene ko mogon adama a kuvaraka kuma'a babu munlai,

<Vuza na baci u zuwakai de katsura wa kuyikpa ba.>

¹⁷ Mi ta o kubonoko afada a singai okpo kagisamkpatsu ka kuma'a, usubi tamkpamu wo okpo tsu kagisamkpatsu ka, minimatali mi ta o kuboso ubuta u kushedeku wa a'uwa u da, kata mini ma aya ma lya'a ubuta u kuvuka u da.

¹⁸ Uzuwakpani u na vi ya'in adama a na vu doro ukpa wi ta a kuya'an utakpi, uzuwakpani u na vi ya'in kpamu adama a na vu were ubuta wu ukpisa wi ta feu a kuya'an utakpi.

Makyan ma na baci vurala vu gbani-gbani vu walai, vi ta a kubasangu a idika.

¹⁹ Ayin tutu mini ma na ma tsu aya nanlo mi ta a kulaza n avu, usana lakam kanna n kayin, sai ayin a na ma purai nu.>>

Kuyeve ku ukuna wa akaka a nampa i ta e kuneke uma a nu wovon.

²⁰ Iva'antsu i nu i la'a ta kenu an vuza wa barukpa de, ipalatsu i nu feu i la'a ta kenu an ya pala ikyamba raka.

²¹ Adama a na Vuzavaguđu wi ta a kudanga tsu na u ya'in a Kusan ku Perazimu,

kata u dengusa kpamu kaci ka ni tsu na u ya'in a kara'a ka Gibiyon adama a na u ya'an ulinga u savu, u ya'an ulinga u na u kiwanai kuya'an ba,

²² Gogo na kasukpa tsugoyi tsu nu, ta baci nannai ba atakaci a da i ta a kulasuka kuyimkpa, adama a na m pana ta wila adama a kulangaasu u na Kashile Vuzavaguđu vo osoji a gadi u kuya'anka uma a aduniyan dem.

²³ Zuwai atsuvu kata i pana kalakatsu ka va, shamgbai shiriri kata i pana ili i na n kudana.

²⁴ Kacimbi ka tsu nima ta kashina ka ni kata u kpađa kukasukpa bi'i adama a na u ca'a?

Ko ta u tsu kana kunima idika nannai koci?

²⁵ Da baci u kotsoi kunima kashina ka ni raka, u tsu lansa icu'u, kata u ca'a ilya ba?

Kata u ca'a punu yaji m masala ma ni ba?

Itabi feu m masala ma ni kata u kara ugboku u ni ba?

²⁶ Kacimbi ka ke yeve ta ili i na u kuya'an, adama a na Vuzavaguđu u tsu neke yi ta kuyeve.

²⁷ A tsu lapa igebetsu n kalangu ka kulapu ba, ama a tsu lapa ta i da n kalangu ke kenu, keke vo odoku vu kulapu va kulapa igebetsu ba, ama i ta a kufaba i da m macaka kenke'en.

²⁸ Mayun da a iya ili i na yi n icu'u adama o boroji, ama a kulya'a kelime n kulapa i da n kalangu ali a kubana ba. Wi ta a kufuda kutuka n keke vo odoku vi ni lo, ama odoku a ni a kugasa n keke va punu ba.

²⁹ Ukuna u nampa raka wu uta ta a ubuta u Vuzavagudu Mala'imili, vuza na wi n odoki a singai, kobolo n kuyeve ku utsura.

29

Ili ya atakaci a kubana a likuci i Dawuda

¹ Ili ya atakaci i da a kubana wa nu, Ariyelu, Ariyelu, likuci i na Dawuda u dasangi.

kaya dem

da va kulya'a kelime n kuya'an ka diva ka nu.

² N nannai dem mi ta a kutuka Ariyelu n atakaci, wi ta a kuya'an kpalu kata u shika, wi ta o kokpo an katalikalyuka wa va upali nu mpasa.

³ Mi ta a kubanka likuci ya n kuvon, n kambuku i da kata n shilika n i da, mi ta a kuma'a idasakpatsu i mashilya adama a na m banka n kuvon.

⁴ I ta o kubonoko wu kacapa punu a idika kata vi ya'an kadanshi, kadanshi ka nu ki ta a kuzuda punu a kubuta. Kalakatsu ka nu ki ta o kokpo tsu kalakatsu ka kafataluwa punu a idika, kalakatsu ka nu ki ta o kuyongo e yemeni punu a kubuta.

⁵ Ama irala i nu n abundai yi ta o kubono an kubuta ku lenwu, aza a na i a kutamba wu i ta a kulaza an kopo ka na ko tsu tono wunlai. Ki ta a kuya'an nannai gogo'o, babu uzuki

⁶ Vuzavagudu Mala'imili wi ta a kutawa n akpanga n kugbada ki idika n kaca'a ka gbangam, n wunlai wu utsura m melentsu ma akina ma na mi a kukula.

⁷ Kata kabundai ka aduniyan raka ka na ka shilikai n Ariyelu, kobolo n aza a na a shilikai n ayi ali n ubuta wu utsura u ni dem da a kambuki ni,

wi ta o kokpo adanshi alatani a da, tsu kene ku na ku tsu tawa vuma n kayin.

⁸ Tsu na vuza vu kambulu u ci ya'an alatani a na wi a kulya'a ilikulya'a, kata u danga baci u cina kambulu ka ka buwa yi ta, tsu vuza na wi a kupana kakuli u ci ya'an alatani a na wi o kuso'o mini, ama kata u jingba u cina kakuli ka ni a kulya'a kelime n kutakacika yi. Nannai da ka kuya'an n idika kakau n abundai i na u shilikai n Kusan ku Sihiyona.

⁹ Ya'an tsulau kata kpamu vi ya'an mereve, lya'a kelime n kubonoko kaci ka nu kayimba. Maka kaci ka nu n ili i yoku babu vu so'o mara, okpo galu babu vu so'o i na i kumaka wu.

¹⁰ Vuzavagudu u tuka da ta n alavu a na a kuwai. U padarai ashi a da, ada eneki, u palai aci a da, ada oboci.

¹¹ Wa nu kene ku nampa dem ili i da ba, ama tsu kadanshi ka na ki u bayangi a katagarda. Vu neke baci katagarda ka u vuza na u kufuda we kece, da a danai ni, <<Adama a Kashile kece,>> wi ta a kushuku kata u dana, <<Ma kufuda ba, ki ta ubayangi.>>

¹² Ko vu neke baci katagarda ka u vuza na u yevei mekecu ba, da vu danai, <<Adama a Kashile kece,>> wi ta a kushuku kata u dana, <<N yeve mekecu ba.>>

- 13 Da Vuzavaguḏu u danai,
 <<Uma a nampa a tsu dana ta ele uma a va a da i ama n una,
 kata kpamu e neke mu tsugbayin n una koci,
 ama punu a aḏu e le, i ta da'in nu mpa.
 Kucikpa ku na a ci ya'an a kubana wa va,
 kuta ta a ubuta u kuyotsongusu ku uma.
- 14 Adama a nannai kpamu, mi ta a kuya'an ili i mereve n uma a nampa,
 ili i mereve kakau,
 kata kuyeve ka aza a ugboji e le ku namgba,
 ugboji wa aza a ugboji e le u kotso.>>
- 15 Ili ya atakaci i da a kubana wa aza a na o tsu sokongu
 kuyeve ku le da'in adama a Vuzavaguḏu,
 ele na a ci ya'an ulinga u le a kayimbi kata e sheshe a dana,
 <<Yayi we enei tsu? Yayi u kuyeve i na ci ya'in?>>
- 16 I saba'i ili da i bonokoi i da mavadai,
 adanshi e sheshe ta kama'i ko mogbodo ko bono ci'in tsu kuma'a,
 ili i na a ya'in va yi ta a kudana yayi u ya'in mu,
 <<Ayi da u ya'in mu ba>>?
 Mogbodo mi ta a kudana kama'i ka,
 <<U yeve ili ba>>?
- 17 M megeshe kenu, Lebano wi ta o kubono idika i tsuta,
 kata ubuta u tsuta u yotso an kakamba ba?
- 18 A kanna ka nanlo kagulani ki ta a kupana vuza yoku e kukece katagarda,
 kata kayimba kene
 wo kudoku wo yongo a ubuta u kayimbi ba.
- 19 Aza a na o goyoi kaci ke le i ta a kuya'an mazanga a ubuta u Vuzavaguḏu,
 aza a unambi a ya'an mazanga adama a vuza Cida vi Isaraila.
- 20 Aza a ugbamukaci i ta o kukotso,
 aza a na a ci ya'an ulami i ta o kukotso,
 kata aza a na a kiwanai n kuya'an ku ukuna u wuya a ya'an wuni,
- 21 aza a na n kadanshi ku una koci a tsu zuwa vuma u ya'an unushi
 i ta a kaza vuza na wi n kadanshi ka mayun a ubuta wa afada,
 kobolo n aza a na a ci ya'an a'uwa adama a na a langasa aza a usubi.
- 22 Adama a nannai ili i na Vuzavaguḏu vu na u shibai Ibirahi u danai kpa'a
 ku Yakubu i da da na,
 <<Yakubu wo kudoku wa ya'an wono kpamu ba,
 ashi a ni o kudoku a runza ba.
- 23 Makyan ma na baci we enei muku n ni,
 adama a ulinga we ekiye u va,
 i ta a kuzuwa kula ku va ku yongo cida,
 kata o bonoko vuza Cida vu kpa'a ku Yakubu wo okpo cida kpamu.
 I ta a kushamgba n uneki u tsugbayin a kubana u Kashile ka Yakubu.
- 24 Kata uma a na a puwankai punu a aḏu e le o bono a ciya kuyeve,
 aza a kasala kpamu i ta a kisa odoki.>>

30

Ili ya atakaci a kubana u likuci yu ugbamukaci.

- 1 Vuzavaguḏu u danai,
 <<Ili ya atakaci i da aḏa muku mu ugbamukaci,
 aḏa na i tsu tonon kusheshe ku da, ku na ki ku va ba,

- ada na i bolongi una babu kusheshe ku va,
nannai va da yi o kudoku unushi katsura,
2 da kpamu i lazai a kubana a Masar,
babu na ye ecei mu,
adama a na i lansa ubanki a ubuta u Firi'auna,
kata i lansa ubuta u kushedeku a mululu m Masar.
3 Ama ubanki u Firi'auna wi ta o kokpo da ili i wono,
kulu ku Masar ki ta a kutuka da n wono.
4 Utsura u mogono wa u yawa ta likuci i Zowa,
da'angi n tsudaka tsu Hane.
5 Yaba dem wi ta o kokpo n wono,
adama a uma a singai a na i n ukuna u singai ba,
aza a na a tsu banka ba, ko a ya'an kasingai ko yoku
ama sai wono koci n ukuna u pete.>>
6 Akaka adama a nnama n kakamba n Negebu.
A ubuta wi idika i gbani-gbani n atakaci,
a ubuta u na ikawu i tsu tawa,
n ubuta wa agbaturu kobolo n oko a gbani-gbani,
kololu ka uma ka ka dikai uciyi u le a njaki,
kobolo n gadi va arakuma,
a kubana u uma a nanlo a a na i kuya'anka u da ulinga ba.
7 Ubanki wi dika u Masar u gbani u da, babu ili.
Adama a nannai da n dekei ni
<<Rahapu kadi ka na ka tsu sa'wa vuza ba.>>
8 Gogo na, bana vu dana ka'a a magbaganla ele e kene,
kata vu doku vu danaka le ka'a a katakarda,
vu dana a kanna ka na ka kutawa
ki ta o kokpo ngan n ayin dem.
9 Adama a na ele uma a ugbamukaci a da n aza a uwa,
muku n na n cigai kupana kadanshi ka Vuzavagu du ba.
10 Da a danai oboci a,
<<Kata i doku i ya'an kene ba,>>
u danai kpamu eneki,
<<Kata i doku i ya'anka tsu kene ku mayu ba.
Danai tsu ukuna u singai,
ko wa a'uwa u da baci,
11 kasukpai uye u nampa wa,
kata i doku i tonu u da ba,
kasukpai kudana tsu
ukuna u Vuza cida vi Isaraila.>>
12 A dama a nannai, ili na Vuza cida vi Isaraila u danai i dada na.
<<Uteku tsu na i iwain akaka a nampa,
adama na i goyo ta akaka a nampa,
da i bonoi i zuwai katsura a ubuta wi ili i gbani-gbani,
kobolo n ukuna u modoruko,
13 adama a nannai unushi u nampa wi ta o kokpo
tsu ubaci u mashilya mu ugadi, ma na ma kagalukpai raka,
an ma yikpa babu megeshe.
14 Wi ta o kuboso miri-miri tsu mogbodo,
ma na mo bosoi kambu-kambu,
ma na a katsuma ka ambu a ni vi a kuciya punu kambu
ka na va kukenuku akina ba,

ko ka na va kukenuku mini o kogbodo ba.>>

¹⁵ Na da ili na Vuzavagudu Kashile, Vuza cida vi Isaraila u danai.

<<N kushikaku unushi n kuvuka wava dada i kuciyawishi,
kuyongo n kabini n uneki wa adu u da, dada katsura kada,
ama da i iwain.

¹⁶ Da vu danai, <Aa, ci ta a kusuma gadi vo odoku.>

Adama a nannai yi ta a kusuma.

Da ada i danai, <Aa tsu ci ta a kusuma gadi vo odoku a iladi,>

Adama a nannai uma a da a na i a kukiyangu tsu i ta a kula'a n iladi.

¹⁷ Uma a da kakpan i ta a kusuma

adama a vuma vi te,

ye ene baci uma a tawun

yi ta a kusuma raka vu da,

ali i tawa yo okpo

tsu urotu u kakashi a gadi vu kusan,

uteku tsu urotu a kusan.>>

¹⁸ Adama a nannai Vuzavagudu u vana ta, adama a na u yotsongu ucigi u
ni wa da,

da kpamu u dangai adama na u yotsongu da asuvayali a ni.

Adama a na Vuzavagudu ayi Kashile ka mayun ka'a,

unasingai u da dem wa aza a na a vanai ni.

¹⁹ Ada uma a na i idashi a Sihiyona, n Urushelima, yi a ku doku kushika
kpamu ba. Mayun da ayi wi ta a kuciga da, a ayin a na baci i lapai una
adama a na a banka da. Makyan ma na baci u panai dem wi ta a kushuku
da.

²⁰ Ko an wo okpoi Vuzavagudu u neke da ta ilikulya'a ya atakaci m mini
ma atakaci, ko n nannai ayi malum ma da wo kudoku wo sokongu ashi a ni
kpamu ba, ama n ashi a da yi ta e kene le.

²¹ Atsuvu a nu i ta a kupana kadanshi a kucinaku nu, a kudana <<Na va
dada uye, tono u da,>> ko vu kpatala baci a usingai ko a ugula.

²² Kata ada i langasa amali a da a na i yimai da i padarai n azurufa kobolo
n ululu a azanariya a na i shikpai. Kata i varuku le uteku ci ili yu unata.
Kata i dana le, <<Walai, kasukpai tsu.>>

²³ Wi ta o kuyo'oko da mini adama a icu'u i na i ca'i a idika, kata ilikulya'a
i na i kumatsa punu a idika ya i ga'an kata kpamu i ya'an bari. A kanna ka
nanlo kuzuwa ku da ki ta a kulina a ubuta wi ijanu wa abundai.

²⁴ Obomburon ni njaki n na mi a kuya'an kunima i ta a kutakuma ijanu i
singai, i na a lapulai mayin.

²⁵ A kanna ka nanlo, ka na a kidai irala i da, da kpamu nshilya n kindi n
yikpai. Nyeneke m mini mi ta e kuyene a gadi va aginda nu nsasan dem.

²⁶ Kutashi ku wotoi kpamu ki ta a kakana tsu kanna, kata wakani u kanna
u la'a tsu na wi ishi ali kucindere, uteku tsu kutashi ku ayin e cindere derere,
a ayin a na Vuzavagudu wu urasai ukpanwojuno u uma a ni da kpamu u
tanatangi untsu a na u ya'ankai le.

²⁷ Lana, kula ku Vuzavagudu a kutawa na de da'angi,

n kadu ukuli kobolo n kanga ka limaka,

kadanshi ka ni tukpa n wupa,

kelentsu ka ni kpamu m munuka tsa akina.

²⁸ Ayinviki a ni i ta tsu kuyene ku na ku lya'i

ali ku yawai e kudeku.

A kusasa aduniyan e meshere ma munuka,

- kata u uka mgbagulu n uma
 iryangama i na i kuzuwa le a puwanka.
- 29 Yi ta a kuya'an vishipa
 tsu kayin ka na a ci ya'an kaḍiva ka kanna ka cida,
 ta aḍu a ḍa a kuya'an mazanga nannai,
 a ayin a na baci uma a likai igbala
 a ubuta u kusan ku Vuzavaguḍu,
 a kakpanlai ka aza a Isaraila.
- 30 Vuzavaguḍu wi ta a kuzuwa uma a pana kaḷakaṣu ka tsugbayin ka ni,
 kata u kaṣukpa le e ene kukiye ku utsura ku ni a kucipa, n wupa nu
 nlentsu ma akina,
 n eleshu a mini, n akpanga kobolo m mini ma atali.
- 31 Kaḷakaṣu ka Vuzavaguḍu ki ta a kukiruma aza a Asiriya,
 wi ta a kulapa le n kalangu ka ni.
- 32 Ulapi u na baci de Vuzavaguḍu u ya'ankai le dem
 m mashawuri ma mafabuka ma ni,
 wi ta o kokpo an tsuwa'i ci ndele n umolu,
 n kukiye ku utsura ku ni ku ḍa u kushilaka n ele a ubuta u kuvon.
- 33 M megeshe ma ḍe o fobuso ta ubuta,
 wa akina a aḅundai a na o kusongu mogono ma Asiriya.
 Kpenle ka akina ku ni a ya'an ta ku ḍa n ugavi kobolo n wanshi,
 n akina punu tukpa nu ndanga,
 Vuzavaguḍu wi ta
 a kuvula akina a kanga ko tsukono ku utsura,
 adama a na u songu.

31

Ili ya atakaci i ḍa wa aza na a zuwakai aza a Masar katsura

- 1 Ili ya atakaci i ḍa a kubana wa aza na a banai Masar kulansa ubanki,
 ḍa kpamu a zuwakai odoku utsura,
 ḍa a ushuki n kaḅundai ke ekeke e le
 kobolo n utsura wa akumbi o odoku e le,
 ama ḍa a iwain kulansa ubanki u Vuza Cida va aza a Isaraila
 ko kpamu a lansa ubanki a ubuta u Vuzavaguḍu.
- 2 Ko n nannai ayi wi ta n ugboji, wi kpamu a kufuda kutuka n kawuya,
 ayi u tsu ya'ansaka kadanshi ka ni ba.
 Ama u tsu ḍanga ta adama na u shilika n i'uwa ya aza asuvawuya,
 kobolo n aza na a tsu banka aza na a tsu ya'an ka gbani-gbani.
- 3 Aza a Masar uma a ḍa Kaṣhile ka'a i ba.
 Odoku e le kpamu ikyamba i ḍa nu mpasa, alijani a ḍa ba.
 Ayin a na baci Vuzavaguḍu u barukpai kukiye ku ni adama a na u takacika
 le,
 kaḅanki ka ki ta a kutaḍatsa kata u yikpa,
 ayi kpamu vuza na a bankai va wi ta a kuyikpa,
 kata dem vu le a ni'wan kobolo.
- 4 Ili i na Vuzavaguḍu u danai mu i ḍa na,
 <<Uteku tsu na kawu u ci ya'an yura
 wana dai u kana malala,
 ko kaḅundai ka ngubi
 ko o bolongu baci adama a ni,
 wa kupana wovon adama a kaca'a ke le ba,
 ko kaḍu ka ni ka mufa adama a kaca'a ke le,

nannai da Vuzavaguḍu Mala'imili u kucipa
kaṭa u shilika a kusan ku Sihiyona n kaginda ka ni.

⁵ Tsu na nnu n tsu imkpa gadi,
nannai da Vuzavaguḍu Mala'imili u kisa Urishelima,
wi ta a kulana i da kaṭa wi isa i da,
wi ta a kukpada kawuya ka na ka kutawa punu.>>

⁶ Aza a Isaraila, bonoi, adama a na i kasukpa ta uye u Vuzavaguḍu raka-
raka.

⁷ Adama a na a kanna ka nanlo ka yaba dem, wi ta a kuvaruku amali a
azurufa n azanariya, a na ekiye a unushi a da a ya'in.

⁸ <<Kaṭa aza Asiriya a kuwa n ukpa u kotokobi,
ka na ekiye a vuma a ya'in ba, ka da ka kuna le.

Kaṭa a suma adama ukpa u kotokobi,
kaṭa a zuwa adangani e le a ya'an ulinga u tsugbashi.

⁹ Ubuta wu utsura u le wi ta a kuyikpa adama a aza a gbani-gbani,
aza e kelime o kuvon a ni i ta a kusuma a ayin a na baci e enei urotu u
kakashi u kuvon u da,>>

Vuzavaguḍu u danai nannai,
ayi na akina a ni ta de i a Sihiyona,
da kenle ka ni ki a Urushelima.

32

Tsugono tsu usubi

¹ Lana, mogono mi ta a kulya'a tsugono tsu usubi,
kaṭa ngono n lya'a tsugono n kasingai.

² Yaba dem wi ta o kokpo tsu ubuta u kushedeke adama a wunlai wu utsura,
n ubuta u kushedeke adama a mini ma atali ma munuka,
uteku ci nyeneke m mini n na n dekpei a kakamba,
an kulu ku kakpanlai ka gbayin a idika i dekpu.

³ Kaṭa aashi a aza a na i e kene a kpaḍa kuyumbaṭsaṣaḳa,
kaṭa kpamu atsuvu a za na i a kupana, a pana.

⁴ Vuza na wi n uremi u kaḍu ba, wi ta a kuciya kuyeve kaṭa u fuda,
kaṭa kelentsu ka vuza vu cikeku ka fuda ka dansa mayin.

⁵ A buwa e kudeke kalau vuza vu mariki ba,
ko e deke vuza vu kalya'a vuma vu gbayin.

⁶ Adama a na kalau ka ci ya'an ta kadanshi ka tsulau,
kaḍu ka ni kpamu ki ta ushani tukpa n kawuya,
u ci yongo ta a kuya'ansa ili i na yi i Kashile ba,
kaṭa u kana kuripulasa uma adama a Vuzavaguḍu,
aza a kambulu u kasukpa le lekeḍi,
kaṭa aza a kakuli u kasukpa le n kakuli ke le.

⁷ Ama vuza vu kalya'a, uteku u na u ci ya'an ili i ni wi ta tukpa n kawuya,
u ci ya'an ta kusheshe ku wuya
adama a na u doro aza a unambi n kadanshi ka a'uwa,
ko ufolu u le u singai u da baci.

⁸ Ama vuma vu mariki, u ci ya'an ta kusheshe ku singai,
n kusheshe ku singai ku da kpamu u tsu shamgba.

Amaci a Urushelima

⁹ Dengai, ada amaci a na yi idashi i kaci ka da,
panai kalakatsu ka va,
ada nkere n na yi idashi i bari,

- kaṭa i zuwaka mu atsuvu i pana kadanshi ka va.
¹⁰ An kaya ka lazai,
 aḍa amaci a na yi idashi i bari yi ta e kuje'eke ikyamba,
 kutaba umaci wi itacishi u kusuba ba,
 kaṭa kpamu i namba ndanga n kutaba.
¹¹ Je'ekei ikyamba, aḍa amaci a na yi idashi i kaci ka ḍa,
 je'ekei avangatsu, aḍa amaci a na yi idashi i bari.
 Fodosoi aminya a ḍa,
 i shiya akashi a akyu'un a ḍa.
¹² Namgbai atsuma adama a na a langasa ta ashina a ḍa kobolo ashina a
 itacishi a ḍa,
¹³ adama a na idika i uma a va i matsa ta awana n kerepu,
 namgbai atsuma adama a na a langasa ta i'uwa i mazanga i ḍa.
¹⁴ Adama a na i ta a kukasukpa kefeku ko mogono ka,
 likuci i na yi tukpa n uma yo okpo ta agali,
 kaginda kobolo n ubuta u kindi wi ta o kokpo ubuta u karikpani ko wannai,
 kaṭa wo okpo ubuta u mazanga wu njaki n kakamba n ilikuzuwa adama
 a kalina ka na a kuya'an punu,
¹⁵ ali sai ayin a na a su'uki tsu ayinviki na de gadi,
 kaṭa kakamba kokpo idika i tsuta,
 kaṭa idika i tsuta ya i matsa umaci n abundai.
¹⁶ A ayin a nanlo a ḍa a kuya'an ka mayun de a kakamba ka,
 kaṭa a ya'an feu ku usubi a idika i tsuta.
¹⁷ Uga'in u kuya'an ki ili yu usubi wi ta o kokpo matana,
 kaṭa kpamu usubi u tuka n idashi i matana i babu uteku n windi mayin.
¹⁸ Uma a va i ta o kuyongo a ubuta wi idashi i matana,
 asuvu a i'uwa i na yi babu kadama,
 n ubuta u na wi n kabini n windanai mayin.
¹⁹ Ko mini ma atali ma varukusu baci ndanga n kakamba,
 ḍa likuci i bosoi raka-raka,
²⁰ unasingai u ḍa a kubana wa ḍa,
 aḍa na yi a kuya'an vica'a vi icu'u i ḍa devu n kuyene,
 ḍa kpamu i kasukpai anaka ni njaki n ḍa a kulina bari.

33

Kavasa ku ubanki

- ¹ Ili ya atakaci i ḍa a kubana wa nu, avu na vu tsu una uma,
 avu na kaṭa a unai ba.
 Ili ya atakaci a kubana wa nu, avu vuza modoruko,
 avu na kaṭa a sa'wai kudoro ba.
 Ayin a na baci vu kasukpai kulangasa uma,
 i ta a kulangasa wu,
 vu kasukpa baci kpamu kudoro uma,
 kaṭa feu o doro wu.
² Vuzavagudu, pana asuvayali a tsu,
 ci neke ta adu a tsu wa nu.
 Okpo katsura ka tsu ayin dem,
 kaṭa visa tsu ayin a na baci atakaci a tawai.
³ N usari u kalakatsu ka gbayin ka nu, ḍa uma a sumai,
 ayin na baci kpamu vu dangai kashani, kaṭa aduniyan u wacuwa,

⁴ Uma o bolongi ucanuku u kuvon, uteku tsu na ntaɗamaɗi n tsu bolongu
kaɗa kpamu akyu'un a pala kashina, ta uma a a kukpanta ili ya
nannai.

⁵ Vuzavagufu vuzagbayin ɗa, wi ta idaɗhi ɗe gaɗi,
wi ta a kushatangu Sihiyona n kasingai kobolo n ka mayun,

⁶ ayi ɗa u kokpo kumi'i ku nu a ayin a nanlo,
n wishi wa abundai, n kuyeve n ugboji.

Kupana ku wovon ku Vuzavagufu ku ɗaɗa uciyi u nu.

⁷ Lana, osoji a utsura a maɗhi a uye,
aza a usuki a maɗana a maɗhi wuya-wuya.

⁸ Uye u gbagba'in u namgba ta,
aza a nwalu o doku o tonon u ɗa ba.

Da uzuwakpani u ya'in ukodi,
ɗa likuci kakau i ya'in ugoyi,
vuma u doku u ciya ucikpi kpamu ba.

⁹ Da idika i namgbai katsuma ɗa i lumbai,
ɗa ndanga n Lebano n yambai ɗa n lumbai,
Kara'a ka Sharon ke dekpe ta, ɗa wo okpoi tsu kakamba,
ɗa Bashan kobolo n Kamelu a saruwaɗi ayuku e le.

¹⁰ Vuzavagufu u danai, <<Gogo na mi ta a kudanga,>>
kaɗa kpamu a cikpa mu,
<<Gogo na mi ta e kuneke kaci ka va tsugbayin.

¹¹ I na yi a kuya'ansa yi ta tsu kopo
i bonoi i matsai ci'iwa,
ayinviki a ɗa i ta tsa akina a na e kulebece ɗa.

¹² Uma a nu i ta a kukula gbende-gbende,
tsu awana a kakamba a na a kapaɗi ɗa o songi n akina.>>

¹³ Aɗa na yi da'angi, panai i na n ya'in,
aɗa na yi ɗevu, yevei utsura u va.

¹⁴ Aza a unushi a Sihiyona a pana ta wovon,
aza a na e yevei Kaɗhile ba, e je'eke ta ikyamba, ɗa a danai,
<<Yayi a katsuma ka tsu u kufuda kudangu n akina o mosonku?
Yayi kpamu a katsuma ka tsu u kufuda kuyongo n akina a na i a kukula
babu uteku?>>

¹⁵ Vuza na wi a kuya'an nwalu mu usufi
ɗa kpamu wi a kuya'an kadanshi ki ili i na i ga'in,
ɗa u iwain kudika i na i uwai ni n uye u kalya'a,
ayi na u iwain kupanaka aza a na e ci sheshe ukuna u munuka,
ayi na u tsu yimbatsaka aɗhi a ni adama a na u kpaɗa kinda ukuna u
wuya,

¹⁶ wi ta o kuyongo gaɗi,
ubuta u kushedeku u ni wi ta kokpo ubuta wu nsasan m gbagba'in.
Kaɗa e neke yi ilikulya,
wi a kunamba kpamu mini mo kuso'o ba.

¹⁷ Vi ta e kene mogono n uga'in u ni,
kaɗa ve ene kpamu i dika i na yi n kabanga n abundai ali a kubana
da'angi.

- 18 N kaḍu ka nu vi ta a kuciba n i na i sa'wai kuzuwa wu wovon, kaṭa vu
 dana
 <<Te dai bili, vuza vu mekecu va,
 Te dai kishi ku utafu ka?
 Te dai kpamu kekeci ki imashi ka?>>
- 19 Yi o kudoku kene uma a ugbamukaci kpamu ba,
 aza na kadanshi ke le ki n atakaci a kuyeve,
 i a kadanshi n cikeku tsu na ya kufuda kuyeve ba.
- 20 Lana Sihiyona, likuci i na a tsu ci ya'ansa kaḍiva ka tsu.
 Ashi a nu i ta e kene Urishelima,
 likuci yi idaṣhi i maṭana, wi ta o kokpo tsu kapam ka na ki kushew-
 erengu ba,
 aguta a ni kpamu i kumuda ba,
 babu kawin kete ka ni ka na ki a kukasa.
- 21 Ta de Vuzavaguḍu n utsura u ni wi adama a tsu,
 Tsu ubuta u na wi n kuyene n adaba i,
 gaḍi vi le antsu o kuvon a kubana de ba,
 babu kpamu antsu a gbagba'in.
- 22 Adama a na Vuzavaguḍu da kaya'in ka afada ka tsu,
 Vuzavaguḍu da keneki ka wila ka tsu,
 ayi da kpamu mogono ma tsu,
 wi ta a kisa tsu.
- 23 Ashiyatsu a usaki a a baḍa ta,
 o doku reme kalangu ka
 kakashi ka tsu na kpantsu ka kuwala mayin ba.
 Kaṭa a ayin a nanlo a i peceshe ucanuku wa abundai u na a purai va,
 ali nkutu feu n raliwa tsu na a cigai.
- 24 Babu vuza na wi idaṣhi a Sihiyona u kudana, <<Mpa mi gbaga ba>>
 I ta a kucinukpaka aza a na i idaṣhi de unushi u le.

34

Afada adama a uma aduniyan

- 1 Ta'wai devu, ada idika i limoci ya aduniyan kaṭa i pana,
 bonokoi asuvu a da ubuta u te ada uma.
 Ya'an idika n i na yi punu dem i pana,
 kasukpa aduniyan n i na i tsu uta punu dem i yeve.
- 2 Adama a na Vuzavaguḍu wi ta a wupa n aduniyan raka,
 wupa wu usudukpi kaḍu u ni, wi ta a ubuta wi irala i le raka.
 Wi ta a kuna le raka,
 wi ta kpamu a kukasukpa a kida le.
- 3 Even a ikyamba e le a kuciya uciḍangi ba,
 kaṭa ushami we even a ikyamba i le a kara'a idika,
 kaṭa nsansa n yene nu mpasa n le.
- 4 Kaṭa kpamu ili i kutashi i gaḍi raka a ni'wan,
 Gaḍi wi ta a kaṭala tsu kajiba,
 kaṭa azangata o dodo a idika
 tsa avuku a itacishi a na a lumbai,
 ko uteku tsu na umaci u mabiri u na u dekpei.
- 5 Ayin a na baci kotokobi ka va ko kotsoi ulinga u ni na de gaḍi,
 lana, ka ki ta a kucipa adama a afada a aza e Edom,

a ubuta u uma a na n sheshei kuna.

⁶ Kotokobi ka Vuzavagudu ka sumba ta nu mpasa,
ki ta upali nu ushuma

kobolo nu mpasa mu nlala nu ngaji,
ushuma u muku n katsuma ma agiri.

Adama a na Vuzavagudu wi ta n alyuka a Boza,
kobolo m makidaka ma abundai wa aza a Edom.

⁷ Uma i ta a kukuwa tsu njuma,
kobolo n adangani n aza a utsura feu.

Idika yi ta o kuso'o mpasa,
kata kayala ka cuwa n ushuma.

⁸ Adama a na Vuzavagudu wi ta n kanna ka kutsupa,
kaya ka kutsupa i na a ya'ankai Sihiyona.

⁹ Kata nyeneke n Edom m bono mani'in ma na a tsu sura a uye,
kayala ka ni ko bono tsa akina a kanga ko tsukono,
kata idika i ni kpamu i kula tsa akina a na i a kulala kau.

¹⁰ Kanna n kayin dem a kukima a da ba,
kanga ka ni ki ta a kudanga babu kuzuwa uteku.

Ali n tsukaya n tsukaya, u da wi ta o kokpo ukuna u gbani,
babu vuza na u kudoku wo tono u da.

¹¹ Makpatuwan n kagawun i ta o kuyongo punu a ubuta wa,
kata a ya'an de cikinda.

Adama a na Kashile ki ta a kugisangu idika i nanlo ya n cico'o,
wi ta a kugisangu i da adama a na u tuka n kawuya
kobolo m munuka.

¹² Babu tsugbayin tsu na tsa kubuwa tsu na tsa kuzagba tsugono,
muku mu ngono raka mi ta a kuni'wan.

¹³ Awana i ta o kugbonguro kata a lya'a i'uwa yi utsura i le,
awanagbede i ta a kuta a isa kefeku ko ngono kobolo n likuci i na yi ni
nshilya.

I da yi ta o kokpo ubuta u kuyongo wi nshe'e n kakamba,
n i'uwa yi mkpatuwan.

¹⁴ Kata nnama n kamba n gasa n akunzu,
kata nre'e n shikaka itoku i le,
mayu, ta de ili i kayin i kuyongo,
kata a lansaka kaci ke le ubuta u kuvuka.

¹⁵ Ta de makpatuwa ma kuya'an cikinda kata a zuwa okowo,
kata u gya'wan, kata u bolongu muku ni a asuvu e evelyu a ni,
mayun ta de kpamu asakali o kuyongo,
vuza n vuka vi ni.

¹⁶ Lana kata vi kece a katagarda ka Vuzavagudu.
Babu ili i te punu a katagarda ka i na i kupuwanka,
babu vuza na u kunamba vuza ni.

Adama a na n una u ni u da Vuzavagudu u ya'in kadanshi ka,
ayinviki a ni i ta o kubolongu le a ubuta u te.

¹⁷ U zagbaka le ta ubuta u na yaba dem u kuyongo,
n ekiye a ni da u pecekei le n kagisamkpatsu,
i ta a kuka na i da ali sai uteku n uteku
ta de o kuyongoso ali n tsukaya n tsukaya.

35

Mazanga ma vuza na a Shibai

- ¹ Meremune n agbata i ta a kuya'an mazanga,
kakamba ki ta a kuya'an mazanga kata ka ya'an apalu
tsa apulufa,
² wi ta a kubazalukpa apalu n abundai
kata u ya'an mazanga m matana n ishipa.
I ta e kuneke yi tsugbayin tsu Lebano,
uteku tsugbayin tsu kusan ku Kamelu n kara'a ka Sharon.
I ta e kene tsugbayin tsu Vuzavagudu Kashile ka tsu,
tsugono tsu Kashile ka tsu.
³ Bankai aza a na o'oi,
kata i bankai aza a na a buwai n utsura ba.
⁴ Dana'i aza na i n adu o wovon,
<<Gbamai asuvu, kata i pana wovon ba,
Kashile ka da ki ta a kutawa,
wi ta a kutawa n katsupu,
kata wi isa da.>>
⁵ Kata ashi a ayimba a bayuwa,
kata atsuvu a kagulani kpamu a pana,
⁶ kata nkutsuma n tadukpa tsu nre'e,
kata kelentsu ke bebebe ko orukpo adama a mazanga.
Kata mini mu uta e meremune,
n nyeneke n yene a kakamba.
⁷ Idika yu usudukpi yi ta o kokpo kadaba ka mini,
kata idika i dekpu i yene mini.
Kata ubuta u na nshe'e n kakamba mi ishi n ci yongo, u shana m mita,
n ikiku kobolo n abatamini i ta o kugbonguro.
⁸ Uye u gbayin u kuya'an ta de,
i ta e kudeke u da uye u cida,
aza a unata a kuwala punu ba.
U da wi ta o kokpo uye wa aza a na i o kutono uye u Kashile,
ko alau o kutono u da ba.
⁹ Babu kawu vu na u kuyongo de,
babu kpamu nnama m gbani-gbani n na n kutono de,
e kene le de ba,
ama aza a na Vuzavagudu wi isai koci ele da o kutono uye wa,
¹⁰ kata aza na Vuzavagudu u Shibai o bono,
kata a uwa Sihiyona n ishipa,
kata mazanga ma babu uteku mo yongo n ele,
kata a ciya mazanga m matana,
kata unambukatsuma n atakaci o kotso.

36

Sanakaribu, u rikpasai aza a Yahuda

- ¹ A katsuma ka kaya ka kupa n anashi ka na Mogono Hezikaya wi a kulya'a
tsugono, da Sanakaribu mogono ma Asiriya u shilikai n likuci yu ukanji ya
aza a Yahuda raka ali da wi isai i da.
² Dada Mogono ma Asiriya u suki kovonshi vi ni, wu utai e Lakishi a
kubana a ubuta u Mogono Hezikaya de Urishelima. Da kabundai ko osoji

ka banai n ayi, da kasuki ka ka shamgbai a kapasa ka kadaɓa ka gadi, a uye wu ubuta u na a ci ya'an kuza'a,

³ da Eliyakimu maku ma Hilikiya vuza vu ulinga vu kefeku ko mogono, n Shebuna kadani, kobolo n Jowa maku ma Asafu kofobi ka atagarda o mogono, da a banai a gasai n ayi.

⁴ Da vuza kelime vu Asiriya u danai aza e kelime a Yahuda, <<Dana Hezikaya, <Ili i na vuzagbayin mogono, mogono ma Asiriya u dansai i da na. U Yayi vi nekei kaɗu ka nu ali da vi aɗaɗi?

⁵ Vi sheshe ta vi ta n ugboji n utsura wo osoji? Ama da vi ya'in kadanshi ka gbani. U yayi vu zuwakai katsura, ali da vi kuya'anka mu ugbamukaci?

⁶ Lana, vu zuwa ta katsura ka nu wa aza a Masar, ayi kokodi ka kakungu ka nanlo, ka na ka kufuda kukida kukiye ku vuma, kata ka kida vuza na u tsubaki wa ni. Ta kpamu mogono Firi'auna vu Masar wi nannai wa aza na e nekei aɗu e le wa ni.

⁷ Vu dana mu baci, <<Ci ta e kuneke aɗu a tsu u Vuzavaguɗu Kaɗhile ka tsu,>> Ayi da vuza na ubuta u kucikpa wa a'isa n atalyalyuka a ni a na Hezikaya u mudai va ba? Da u danai aza a Yahuda n aza a Urishelima, <<Mayun da i cikpa katalikalyuka ka nampa ka ba?>>

⁸ Tawa gogo na, vu bana vi ya'an kadanshi ka tsulaga n vuza gbayin vu va, mogono ma Asiriya. Mi ta e kuneke wu odoku ali akpan ere, vi baci a kufuda va zuwa akumbi gadi vi le.

⁹ Nini dai va ku fuda kula'a utsura u kosoji ke kenu ka vuzagbayin vu va, avu na sai bi'i vu zuwaka aza Masar katsura e neke wu ekeke odoku n akumbi?

¹⁰ N tsu nampa i sheshe ta n tawa ta mu una da babu ubanki u Vuzavaguɗu? Vuzavaguɗu u dana mu ta, bana vi shilika n idika ya kata vu una i da.> >>

¹¹ Dada Eliyakimu n Shebuna kobolo n Jowa a danai vuza kelime vo osoji, <<Vuzagbayin, ci ta ufolu u nu, ya'anka agbashi a nu kadanshi n kelentsu ka aza a Ibrahi, adama a na ci ta a kupana ka'a. Kata vi ya'anka tsu kadanshi n kelentsu ka aza a Ibrahi ba, adama a na uma a na i a gadi vu mashilya i ta a kupana.>>

¹² Ama da vuza kelime va wu ushuki u danai, <<Ye ene ta u vuzagbayin vu da da koci n ada vuzagbayin vu va u suki mu n dana da kadanshi ka nampa, kobolo feu n aza a na i a gadi vu mashilya ba, ele na i uteku tsu da a kulya'a awiya e le da kpamu i o kuso'o akyana e le ba?>>

¹³ Dada vuza kelime va u dangai kashani da u dansai n kelentsu ka aza a Ibrahi, u danai, <<Panai kadanshi ko mogono ma gbayin, mogono ma aza a Asiriya.

¹⁴ I na mogono ma dansai i da na, <Kata i kasukpa Hezikaya u yansa da ba, adama a na wa kufuda kisa da ba.

¹⁵ Kata yu ushuku n Hezikaya u le'eshe da i zuwa aɗu a da u Vuzavaguɗu ba, da baci u danai, <<Vuzavaguɗu wi ta a kisa tsu, likuci i nampa ya ku'uwa e ekiye o mogono ma Asiriya ba.>>

¹⁶ Kata i panaka Hezikaya ba. Ili i na mogono ma Asiriya ma danai i da na, ya'in idashi i matana nu mpa kata i tawa wa va. Kata yaba dem vu da u lya'a punu a umaci u kashina ki itacishi i ni, m madanga ma mabiri ma ni, kata kpamu u so'o mini ma kayinva ka ni,

¹⁷ sai ayin a na n tawai n dikai da da m bankai a idika i na i yotsoi idika i da, idika i na yi n ili i kashina m makyan ma savu, n ilikulya'a n itacishi i inabi.

¹⁸ Kaṭa i kaṣukpa Hezikaya u yansa da ba, da baci u danai, <<Vuzavaguḍu wi ta a kisa tsu,>> Kaṁali ki idika i yoku ka sa'wa ta de kisa idika i ni, e kukiye ku mogono ma aza a Asiriya?

¹⁹ Te dai aṁali a Hamata n aṁali a Arpadu i? Te dai kpamu aṁali a Sefarwayim i? A fuda ta a isa aza a Samariya e kukiye a va?

²⁰ A katsuma ka aṁali a idika i nanlo raka, kaṁali ke ne ka'i ka sa'wai kisa i dika i ni e kukiye ku va? Nini dai Vuzavaguḍu u kufuda kisa aza a Urishelima e kukiye ku va?>>

²¹ Ama tsugbayin tsa aza Yahuda a paḍai bini, da a kpaḍai kukebece kakuna, adama a na mogono ma dana ta, <<Kaṭa vuza u kebece yi ba.>>

²² Da Eliyakimu maku ma Hilikiya, vuza gbayin vu kefeke ko mogono, n Shebuna kaḍani, n Jowa maku ma Asafu kofobi ka atagarda o mogono, da raka vi le a banai a ubuta u Hezikaya nu ntogu n le ukari, da a danai ni ili i na vuza kelime vo osoji va Asiriya va u danai.

37

Hezikaya u lansa ubanki u Vuzavaguḍu.

¹ Ana Mogono Hezikaya u panai kadanshi ka aza gbagba'in a ni, da ta na u karai ntogu n ni adama a unamgbi u katsuma, da u ukai akashi a unamgbi u katsuma, da u lazai a kubana a mayaḷi ma Vuzavaguḍu.

² Da u suki Eliyakimu vuza gbayin vu kefeke ko mogono, kobolo n Shebuna kaḍani, n ganu vu gbagba'in, raka vi le ta na i ta u uki nu ntogu mu unamgbi u katsuma, da a lazai a kubana u keneki Ishaya maku ma Amozu.

³ Da a danai ni, <<Ili i na mogono Hezikaya u dansai i da na. Anana kanna ku unamgbukatsuma ka'a, kobolo n kanna ka mashikaka n kugoyi. Wi ta kpamu tsu na katsuma ka na ka yawai kumatsa, ama i n utsura u na a kumatsa muku ma ba.

⁴ U ga'an ba Vuzavaguḍu Kashile ka da ki ta a kupana kadanshi ka vuza vu kelime vo osoji a Asiriya va, vuza na vuzagbayin mogono ma Asiriya u suki u goyo Kashile ka wuma, kaṭa u barangu yi adama a kadanshi ka na Vuzavaguḍu Kashile ka da ka panai. Adama a nannai vasa adama a uma a na a buwai n wuma.>>

⁵ Ana agbashi o mogono Hezikaya a tawai wi Ishaya, da a danai ni ili na Mogono ma danai,

⁶ da Ishaya u danai le, <<Danai vuzagbayin vu da, <Ili i na Vuzavaguḍu u dansai i da na. Kaṭa i pana wovon u kadanshi ka araḍi ka na agbashi o mogono ma Asiriya a ya'ankai mu ba.

⁷ Panai, mi ta a kuzuwa ili i yoku a kaḍu ka ni, adama a na u pana baci ili i na akaka a a danai, wi ta o kubono a idika i ni, ta de n kuzuwa a una yi n kotokobi.>>

⁸ Ana vuza kelime vo osoji a Asiriya u panai a na mogono ma ni ma kaṣukpai likuci i Lakishi, da u banai kushilika n aza a Libina. Da feu u lazai a kubana de.

⁹ Gogo na Senekeribu u pana ta akaka a na Tirihaka mogono mi Itopiya wu uta ta adama a na u shilika n ayi. Da u suki alingata a kubana u Hezikaya, a danai,

¹⁰ <<Danai Hezikaya mogono ma Yahuda, kaṭa vu ushuku n Kashile ka nu ka na ka ko doroi nu da ka danai, we e kuneke Urushelima e ekiye o mogono ma Asiriya ba.>

¹¹ Mayun vu pana ta tsu na mogono ma Asiriya ma ya'in n idika kakau, wu unai le gbende-gbende. Avu vi ta a kula'aka?

¹² Ikaya i va i langasai ta Likuci i Gozan n Haran, n Rezefa, kobolo n aza a Adini a na i Telasaru amali a idika i nanlo ya a fuda yi isai le ba

¹³ Te dai mogono ma Hamata m mogono ma Arpada i anana? Te dai kpamu mogono ma likuci i Sefarwayim, m mogono ma Hena, m mogono ma Iwa i gogo na?>>

Hezikaya u ya'in kavasa

¹⁴ Da Hezikaya wi isai akaka a katagarda a e ekiye alingata a, da u kecei. Da u banai a mavalu ma Vuzavaguđu, da ta na u bayuwai akaka a katagarda e kelime ka Vuzavaguđu.

¹⁵ Da Hezikaya u ya'in kavasa a kubana u Vuzavaguđu.

¹⁶ <<Vuzavaguđu Mala'imili, Kashile ki Isaraila, avu na vi idashi e mere ma Corobin, avu da Kashile ende'en o tsugono raka tsa aduniyan. Vi ya'an ta gadi n idika.

¹⁷ Vuzavaguđu, zuwaka mu atsuva a nu, kata vu panaka mu avasa a va, bayuwa ashi a nu Vuzavaguđu kata ve ene, inda kadanshi ki ishikushi ka na mogono Sanakaribu u suki a ya'anka Kashile ka wuma.

¹⁸ <<Mayun da, Vuzavaguđu, ngono ma aza Asiriya a una ta uma a raka n idika i le dem.

¹⁹ Da a variki amali e le a asuvu a kina da o songi a da, adama a na ele amali a mayun a da ba, ndanga n da n atali koci, a na vuma u ya'in n ekiye a ni.

²⁰ Gogo na, Vuzavaguđu Kashile ka tsu, isa tsu e ekiye a ni, adama a na tsugono raka tsa aduniyan ci yeve a na avu da Vuzavaguđu ende'en.>>

Sanakaribu u yikpai

(2 Ng 19:20-34)

²¹ Dada Ishaya maku ma Amozu u suki n akaka a kubana u Hezikaya, u danai, <<Na da i na Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila, ka danai. Adama a na vi ya'an ta kavasa a kutawa wa va, adama a Sanakaribu mogono ma Asiriya,

²² na da kadanshi ka na Vuzavaguđu u ya'in adama a ni, <<Sihiyona wi tsu mekere ma na kata me yevei vali ba, u goyo wu ta da u ya'ankai nu makan.

Mekere ma Urishelima

u ya'anka wu ta iberetei a kucina ku nu.

²³ Yayi vi shikai da kpamu vi ya'ankai kadanshi ki ishikushi?

Yayi vu dengusakai kalakatsu

ali da vu utakai ashi a aradi?

Nu mpa da vi a tsura vuza Cida vi Isaraila.

²⁴ N alingata a nu a da

vu goyoi Vuzavaguđu.

Da vu danai,

<N ekeke o odoku a abundai a va a da

mi isai nsasan n na n la'i n ugadi, da n uwai punu e mere-mere u bata u na u lai nu gadi a kakamba ka Lebano.

Adama a na n kapa ta ndanga n Sida n na n la'i n ugadi, nu ndanga n sipirus n na n la'i n kuga'an.

Da vu danai, n yawa ta a uteku u na u la'i n zuva, da n uwai n galai kuntsu ku ni.

²⁵ N gava ta ayinva,

da n so'i mini me le.

N ataka e ene a va

da n dasai n dekpetengi nyeneke ma aza a Masar raka.>

26 <<Vu sa'wa kupana ba?

A na mpa n sheshe de ili i nampa ali m megeshe de?

N fobuso ta i da n ayin acau a de,
da gogo mi a kuzuwa i da i ya'an,
uteku u na vo kuboso likuci yu ukanji
kata vu bonoko i da kotomo ka agali.

27 I da da i zuwai da uma e le i babu utsura u makara, o okpoi n wovon
da a ripulai.

O okpoi babu utsura tsu mita,

babu atakaci e kukpete an mita ma savu ma na mi a kuta.
I ta tsu mita ma na mo tsu topo a gadi vu tsusaki, kata ma lumba ma kpa da
kugbonguro.

28 <<Ama n yeve ta ubuta u na vi idashi, n ayin a na vu tsu tawa, n ayin a
na vu tsu laza, n tsu na vi n wupa n abundai adama a va.

29 Adama a na vi ya'an ta wupa n abundai nu mpa,
da kpmu kadanshi ku ugbamukaci u nu ka yawai a atsuva a va,
mi ta a ku'uka kudopi a vunu vu nu,
kata kpmu n zuwa iryangama a una u nu.

Kata n zuwa wu vu bono vu tono
nu uye u na vu tukai.

30 <<Na va wi ta o kokpo urotu wa nu, avu Hezikaya,
<<Lala vi ta a kulya'a i na i matsai n kaci ka ni,
kata kaya vi lya'a umaci u na o doku a matsasakai de.
A kaya ka tatsu vi ta a kuca'a n kaci ka nu kata vi kya'a,
vi ca'a kashina ki itacishi kata vi lya'a umaci u ni.

31 Kata aza a na a buwai n wuma a Yahuda,
a lapula idashi mayin uteku tsu madanga ma na ma tsu zuwa aralu a
idika kata u matsa mayin gadi.

32 Adama a na kagimi ka uma a va ki ta a kuta punu a Urushelima,
kata kobolo ka aza a na a la'akai n wuma kuta a Kusan ku Sihiyona.

Vuzavagudu kovonshi vo osoji a gadi
wi ta a kuya'an ili i nampa.

33 <<Adama a nannai ili i na vuzavagudu u dansai adama o mogono ma
Asiriya i da na.

<<Wa ku'uwa a likuci i nampa ya ba,
ko ta na u taduku punu kaya.

U ku'uwa punu i da maraga
ko kpmu u ma'a idasakpatsu i na u ku'uka punu ba.

34 Vuzavagudu u danai, Wa ku'uwa a likuci i nampa ba, n uye u na wu
utukai u da da u kubonoko.>>

35 <<Mi ta a kukanza likuci i nampa ya kata mi isa i da,
adama a kaci ka va n kagbashi ka va Dawuda.>>

36 Da kalingata ka Vuzavagudu ka banai kunai aza a Asiriya ali uma akpan
amangatawun n amanganashi n a tawun. Ana kayin kasai da e enei even a
ikyamba a uma a ubuta dem.

37 Da Sanakaribu mogono ma Asiriya u lazai u bonoi a likuci i ni, e Niniva.

38 Kanna ke te, ana wi a kuya'an kavasa a kunu ku kamali ka ni Nisaroku,
da muku n ni Adurameleki n Shareza a unai ni n kotokobi. Da a sumai a
kubana idika i Arara. Da Isarhadon kolobo ka ni ko okpoi mogono a una u
ni.

38

Mbala n Hizekiya n kupotso ku ni

¹ A ayin a na Hizekiya wi ishi mogono, u kanaṁ mbalaṁ kenu ana wa kuwa. Da Ishaya keneki kolobo ka Amozu ka banai wa ni, da u danai ni, <<Na da ili i na Vuzavaguḍu u danai. Fobuso kpa'a ku nu, adama a na vi ta a kukuwa, vi o kupotso ba.>>

² Da ta na Hezekaya u zalikai aṣhi a ni a tsusaki da u ya'in kavasa a kubana u Vuzavaguḍu,

³ da u danai, <<Ciba, Vuzavaguḍu, tsu na n tonoi nu n uneki u kaḍu kobolo n kaḍu ke te, da kpamu n ya'in ili i singai a aṣhi a nu.>> Da Hezekaya u shikai kau.

⁴ Da kadanshi ka Vuzavaguḍu ka tawai wi Ishaya.

⁵ <<Bana vu dana Hezekaya va, <Na da ili i na Vuzavaguḍu, Kaṣhile ke esheku a da Dawuda, u danai. M pana ta avasa a nu m maṣhi ma nu. Adama a nannaṁ mi ta o kudoku wu aya gendu a wuma u nu.

⁶ Mi ta a kisa wu n likuci i Urushelima e kukiye ku mogono ma Asiriya, kata kpamu mi inda likuci i nampa ya.

⁷ << <Nava daḍa urotu u Vuzavaguḍu a kutawa nu, Vuzavaguḍu wi ta a kuya'an ili i nampa i na u ya'in uzuwakpani.

⁸ Mi ta a kuzuwa kululu ku kanna kubono n kaḥapa ali adanga kupa, tsu na kagisamkpatsu ka kanna ko mogono Ahazu ki.> >> Da kutashi ku kanna ku bonoi n kaḥapa ali adanga kupa ta na.

⁹ Ana Mogono Hezekaya u tanaṁ, da u danai vishipa vu ucikpi vu nampa.

¹⁰ N danai, <<A katsuma ka ayin a utsura u va u yotso ta m bana ubuta wa akpisa n utsura u va, ali n namba aya a na a ga'in n yongo n wuma?>>

¹¹ Da n doku n danai, <<Mo kudoku me kene Vuzavaguḍu ba, Vuzavaguḍu vu na wi a idika ya aza a wuma, mpa mi o kudoku me kene uma

ko n yongo n ele vu na i punu a aduniyan a nampa ba.

¹² A takpa ta wuma u va uteku tsu na a tsu muda kapam ka magubi.

Da n katalai wuma u va uteku tsu kaca'i, uteku tsu kaca'i ka'a vu katalai wuma u va, da u gbatyai mu de a ulebengi, da kanna n kayin vi yawakai mu uteku.

¹³ M gbamaṁ asuvu ali a kubana a usana, ama uteku tsu kawu da o kodosoṁ etele a va raka, da kanna n kayin vi yawakai mu uteku.

¹⁴ N lapai una tsu manunu, da kpamu n namgbai katsuma tsu modoi.

Ashi a va o okpoi galu a ayin a na mi a kinda gadi.

Vuzavaguḍu, mi ta a katsuma ka atakaci, tawa vu banka mu.>>

¹⁵ Ama yidai n kudansa?

Adama a na ayi u ya'an ta de kadanshi nu mpa, ayi a kaci ka ni feu u sa'wa ta de kuya'an ili i nampa.

Mi ta a kuwala sawu a ayin a wuma u va dem, adama a unamgbi u kaḍu u va u nampa.

¹⁶ Vuzavaguḍu, uneki wa atakaci u nu wi ta n uga'in, adama a na u banka mu ta a wuma u singai m matana kpamu.

Vu bonokoi mu m matana
da vu kasukpai mu n yongo n wuma.

17 Mayun,
adama a uga'in u va u da n so'i atakaci tsu nampa.

N ucigi u nu da vu foboi mu
adama a na m kpaḍa ku'uwa e kpenle ku munuka,
da vu zuwakai unushi u va dem
a kucina ku nu.

18 Adama a na kakpisa ka kucikpa wu ba,
kakpisa ka kuya'anika wu vishipa vu kucikpa ba,
aza a na a uwai de a ubuta wu ukpisa
a buwa e kukede apa adama a uneki u kaḍu u nu ba.

19 Vuza wuma da koci wa kufuda wa cikpa wu,
tsu na mi a kuya'an anana,
anan dada a tsu dana ta muku n le
ukuna wu uneki u kaḍu u nu.

20 Vuzavaguḍu wi ta a kisa mu,
kata a tsu ci canana ishipa kobolo n umolu
a ayin a wuma u tsu dem
punu a alisa a Vuzavaguḍu.

21 Ishaya u dana ta, <<Fobusoi mani'in ma madanga ma mabiri kata i
tsungu a kamici ka, wi ta a kutana.>>

22 Da Hezikaya we ecei, <<Yidai i kokpo urotu u na mpa n kubana a alisa
a Vuzavaguḍu?>>

39

Alingata a na a utai a Babila

1 A makyan ma nanlo Merodaka-balada maku ma Balada mogono ma Babila, u su'uki Hezikaya n akaka kobolo n kune'en, adama a na u pana ta ukuna wu mbaḷa u ni n tsu na u potsoi.

2 Da Hezikaya u rabasai le m mazanga, ali da u yotsongi le ili i na yi punu o mpon n ni dem, azurufa a ni, n azanariya a ni, n ucanuku u wali u ni, m mani'in ma singai ma ni, n ucanuku u kuvon u ni dem, kobolo n ucanuku u na u buwai punu dem. Babu ili i na i buwai a kpa'a ku ni, n i na yi punu a ubuta u tsugono u ni raka, i na Hezikaya u kpaḍai kuyotsongu le.

3 Da Ishaya keneki u banai u mogono Hezikaya, da we ecei, <<Yidai uma a nanlo a danai, ko te dai a utai?>> Da Hezikaya wu ushuki, <<A uta ta a likuci yi mbari, ta de a utai a Babila da a tawai wa va.>>

4 Da u danai, <<Yidai e enei a kpa'a ku nu?>> Da Hezikaya wu ushuki, <<E ene ta ili i na yi kpa'a ku va raka. Babu ili i na i buwai punu o mpon n va i na m kpaḍai kuyotsongu le.>>

5 Da Ishaya u danai Hezikaya, <<Pana kadanshi ka Vuzavaguḍu Mala'imili.

6 Vuzavaguḍu u dana ta, mayun ayin i ta lo a kutawa a na ili i na yi punu dem a kpa'a ku nu, n i na isheku i nu i foboi ali a kutawa anana, I ta a kupura i da raka a banka i dika i Babila. Babu i na a kukasukpa.

7 Kata a dika muku n nu n yoku n na a matsakai nu a lazaka, i ta o kubonoko le ndari e kefeku ko mogono ma Babila.>>

⁸ Da Hezikaya u danai Ishaya, <<Akaka a Vuzavaguḏu a na vu dansai na a ga'an ta.>> Adama a na ayi u sheshe ta, <<Maṭana n idaṣhi i maṭana yi ta a kuya'an a ayin a wuma u va.>>

40

Odoki a kubana u uma a Kashile

- ¹ Kashile ka ḏa ka danai,
Ya'an odoki, ya'ankai uma a ḏa odoki
- ² Ya'ankai Urushelima kadanshi n kaḏu idaṣhi,
kaṭa vu dana yi
atakaci a ni o kotso ta,
a cinukpaka yi ta unushi u ni,
mayun Vuzavaguḏu u takacika yi ta
ali kure adama a unushi u ni raḓa.
- ³ Kaḓaḓaṣu e meḏevile e meremune, <<Fobusoi uye adama a Vuzavaguḏu,
lapulai uye u gbayin a kakamba adama a Kashile ka tsu.
- ⁴ Ara raḓa a ya'an uciḏangi,
kaṭa kusan kobolo m masasan a ya'an usaḏi,
ubuta u na wi n yolu u bono derere,
kaṭa ubuta u gbani-gbani u bono mayin.
- ⁵ Kaṭa tsugbayin tsu Vuzavaguḏu tsu uta e keteshe,
kaṭa uma raḓa e ene u ḏa,
adama na Vuzavaguḏu ḏa u dansai.>>
- ⁶ Kaḓaḓaṣu ka danai, <<Sala>>
Da me ecei, <<Yidai n kusala?>>
- <<Sala vu dana uma raḓa i ta tsu mita,
tsuloboi ci le kpamu ci ta uteku tsu apaḓu a kakamba.
- ⁷ Mita me ci dekpe ta, apaḓu kpamu o tsu ḏoḏo ta
a ayin a na baci ayinviki a Vuzavaguḏu a uvulai le,
mayu uma mita ma a.
- ⁸ Mita me ci dekpe ta,
apaḓu kpamu o tsu ḏoḏo ta,
ama kadanshi ka Kashile ka tsu ki ta lo ko wanai.>>
- ⁹ Avu vu na vu tsu tuka n arabali a singai a Sihiyona,
Ḑanga vu kumba kusan ku ugadi,
Avu Sihiyona, avu na vu tsu tuka n kadanshi ka singai.
Ḑengusa kaḓaḓaṣu ka nu n utsura avu Urishelima,
kaṭa vu pana wovon ba,
dana likuci kakau ya aza a Yahuda,
<<Kashile ka ḏa ka na.>>
- ¹⁰ Lanai, Vuzavaguḏu Mala'imili wi ta lo a kutawa n utsura,
kaṭa u lya'a tsugono n kukiye ku utsura ku ni, lanai,
wi ta kobolo n katsupu ka ni
a ayin a na baci u yawai.
- ¹¹ Wi ta a kulana ushiga u ni tsu magubi,
kaṭa u bolongu nlala a ubuta u ni,
u doku u ḏika le wo obongu,
kaṭa u guba aza a na i m muku sawu.

- 12 Yayi u kufuda kugisangu mala n kataka ke kukiye ku ni,
ko ta na u gisangu adangashile n wanshi u kukiye u ni?
Yayi u sa'wai kubana kubuta ka aduniyan a mabana,
ko u gisangu amiki a nsansa
n aginda n kagisamkpatsu?
- 13 Yayi u kufuda kuyeve kusheshe ku Vuzavaguđu,
ko ta na u neke yi kadanshi tsu vuza va odoki a ni?
- 14 Yayi Vuzavaguđu u cinakai adama a na u doku yi kuyeve?
Yayi vuza na u yotsongi ni uye u singai?
Yayi vuza na kpamu u yotsongi ni kuyeve,
da kpamu u yotsongi ni uye u kufuda?
- 15 Mayu aduniyan i ta tsu uɗakpi u mini o kogbodo ka mini,
i ta tsu uteku tsu kubuta a kagisamkpatsu. U bonoko ta otogu raka
adanshi kubuta ku da.
- 16 Ndanga n Lebano n kuyawa kusongu a katalikalyuka ba,
ko ta na nnama n ni feu n yawa kuya'anka kune'e ku kusongu.
- 17 Uma a aduniyan dem wa ni ili i da i ba,
u kece le ba,
u bonoko le ili kpamu ba.
- 18 N yayi va kugisanku n Kashile?
N iyoci ye ne i dai va kugisanku yi?
- 19 Kamali vuma da u ya'in ni,
da kawakana ka kumai ni n azanariya,
da u doku u ukai ni ikani ya azurufa.
- 20 Vuma vu unambi vu na wi n i na u kuya'anka kune'e ba,
u tsu zagba ta madanga ma na ma tsu shama ba.
U tsu lansa ta vuza na u yevei kushe'we,
kata u she'weke yi kamali ka na ka tsu wala ba.
- 21 Kata vu yeve ba?
Kata vu pana ba?
Kata a sa'wa kudana wu n ayin a ugiti ba?
Kata vu ciya kuyeve ukuna u nampa ali kafu a ya'an aduniyan ba?
- 22 Ayi da vuza na wi idashi gadi vi dika,
uma a ni i ta uteku tsa akyun,
da u barakpai gadi tsu kafalaka,
da u barakpai le uteku tsu mavali ma na o ci yongo.
- 23 Ayi da vuza na u bonokoi ngono ukuna u gbani,
da u bonokoi tsugono tsa aduniyan ili i yoku ba.
- 24 I ta uteku tsu mita mu wuti usavu,
a makyan ma na baci a ca'i le
ma na mu utai babu aralu a mariki.
Ayin a na baci Vuzavaguđu u lapai wunla,
e ci dekpe ta kata o tono wunlai an kopo.
- 25 Vuza cida u danai,
<<N yayi a kugisanku mu, an mo kokpo uteku ci ni?>>
- 26 Dengusai ashi a da gadi kata i lana.
Yayi u ya'in ili nampa ya?
U tsu utaka le vuza te vu te,

kaṭa u deke yaba dem n kula ku ni,
adama a tsugbayin tsu utsura ci ni tsu na ci kugisanku ba,
babu vuza te vu na u nusai.

27 Avu Yakubu,
<<Adama a yidai va kudana Vuzavaguḍu we ene ta atakaci a nu ba?
Uye u va wi ta usokongi a aṣhi a Vuzavaguḍu, Avu Isaraila yi dai i zuwai
da va kudana Kaṣhile ka iwan ta kasingai ka nu?>>

28 Aḍa i yeve ba?
Kaṭa yi ishi i pana ba?
Vuzavaguḍu Kaṣhile ka kowanai ka'a.
Vuza na u ya'in aduniyan dem.
Ayi utsura u ni u tsu jebe ba ko wo'o,
kusheshe ku ni kpamu ki kuyeve ba.

29 U tsu neke ta aza a wo'i katsura,
kaṭa u doku aza a unambi wu utsura katsura.

30 Ko aḍangan̄i a ci ya'an ta ulinga kaṭa o o'wo,
olobo feu i ta a kutaḍatsa kaṭa a yikpa.

31 Ama aza na e nekei aḍu e le u Vuzavaguḍu
i ta a kuciya utsura u savu.

Kaṭa a imkpa gadi n evelyu tsu kajimba,
I ta a kusuma ama o ko'o ba.
I ta a kuya'an nwalu ama a kulima ba.

41

Kabaṅki ka aza a Isaraila

1 Vuzavaguḍu u danai, <<Paḍai bini kaṭa i panuka mu, aḍa idika i na yi devu
m mala.

Ya'an uma o dokusu n utsura,
ya'an a taṭwa devu nu mpa kaṭa a dansa,
Ya'an tsu bolongu raḱa vu tsu adama a na ci sheshei kakuna.

2 <<Yayi u kushangi mogono ma kasana ma nampa ma,
ali da u zuwai u ciyai ulya'i a ubuta u na u banai dem?
Yayi u nekei ni ulya'i a ubuta wu ngono n idika i na i buwai,
kotokobi ka ni ko bonokoi le tsu kubuta.
Aya'a a ni a wacuwai le tsa awana o kutono wunlai.

3 U kiyangi le da u walai babu atakaci,
a nwalu m moloko adanshi ene a ni a kusa'wa idika ba.

4 Yayi u zuwai ili i nampa i ya'an?
Yayi u dekei tsumani ali n ayin a ugiti?

Mpa Vuzavaguḍu n yongo ta lo ali n ayin a ugiti, Mpa Vuzavaguḍu mi ta
kpamu a kuya'an lo
ali a kubana uteku.>>

5 Aza a na i o kotogu e ene ta da kpamu a panai wovon,
likuci ya aduniyan raḱa i je'ekei ikyamba.

Da kpamu o bolongi da yawai devu.

6 Yaba dem u baṅkaṅ vuza na wi devu n ayi
n a danansanai, <<Gbama kaḍu>>

7 Keshe'wi ka aṃali u tsu dana ta kayimi ka azanariya, kyasa wu n ulinga,

kaṭa vuza na u tsu lapula azanariya a ya'an mayin, u tsu dokusu ta
 kpamu vuza na u tsu bolongu a da dem,
 kaṭa u dana, <<Ulinga wa u ga'an ta>>
 kaṭa u vara ka'a n ikusa ta lo ka yikpa.

8 <<Ama avu Isaraila, avu da kagbashi ka va, Yakubu vuza na n zagbai,
 kumaci ki Ibirahi kaja'a ka va,

9 Avu na n dikai na de a uteku wa aduniyan,
 na de a ubuta u na u la'i n da'angi,
 da n danai, <Avu da kagbashi ka va.>

N zagba wu ta, mi ta na feu a kuvaruku wu ba.

10 Kaṭa vu pana wovon ba,
 mi ta kobolo n avu, kaṭa kpamu kaḍu ka nu ka muda ba, adama a na
 mpa da Kashile ka nu.

Mi ta a kuzuwa wu vu tsurakpa kaṭa m baṅka wu.

Mi ta a kudangusa wu n kukiye ku usubi ku usingai ku va.

11 <<Aza a na i a wupa n avu raḳa mayun i ta a kuya'an wono,
 kaṭa a ciya kugoyi. Aza na kpamu i a tsurala n avu,
 i ta o kokpo ukuna u gbani kaṭa a kuwa.

12 Vi ta a kulansa irala i nu,
 ama ve kene le ba.

Aza a na kpamu i o kuvon n avu
 i ta o kokpo ukuna u gbani.

13 Adama a na mpa da Vuzavaguḍu Kashile ka nu,
 vuza na u tsu baṅa kukiye ku usingai ku nu,
 da n danai nu, kaṭa vu pana wovon ba,
 mi ta a kuḅaṅka wu.

14 Kaṭa vu pana wovon ba, avu Yakubu,
 Isaraila vu kenu,

adama a na mpa mi ta a kuḅaṅka wu, Vuzavaguḍu u dansai
 Kishi ka da vuza ciḍa vi Isaraila.

15 <<Laṅai, mi ta o kubonoko da tsa alangu a kulapu,
 a na i usavu n utsura.

Yi ta a kulapa nsasan kaṭa i boso n da,
 kaṭa kpamu i sara aginda o okpo kubuta.

16 Yi ta e kuyelyukpe le kaṭa wunlai u purangu le,
 kaṭa kabatalikpau ka purangu le.

Ama aḍa yi ta a kuya'an mazanga u Vuzavaguḍu,
 n tsugbayin tsu Vuza ciḍa vi Isaraila.

17 <<A ayin a na baci aza a unambi n a laṅsai i a kulansa mini,
 da a nambai,

ali da ogboroli e dekpei adama a kakuli,

Mpa, Vuzavaguḍu mi ta a kushuku le.

Mpa, Kashile ki Isaraila, mi a kukaṣukpa le ba.

18 Mi ta a kuzuwa ndolu mu uta de a aginda,
 kaṭa nyeneke tamkpamu mu uta a ara'a.

Mi ta o kubonoko kakamba kokpo kuyene,
 kaṭa kpamu idika i dekpu yo okpo kashi ka mini.

19 Mi ta a kuzuwa de a kakamba

ndanga n sida nu ndanga ma akashiya, nu ndanga m murti, kobolo nu
 ndanga n zaitu
 mu uta de a agbata,
 n ndanga n safire kobolo n Firi n dobino, ciya o okpo kutsun,
²⁰ i nampa yi ta a kuya'an adama a na uma e ene kata e yeve,
 o co'oko kata e yevesheke
 a na kukiye ku Vuzavagudu ku da ku ya'in ili nampa ya,
 Vuza cida va aza a Isaraila da u ya'in i da.

²¹ Mpa Vuzavagudu, mogono mi Isaraila n danai,
 <<Tukai m mawansa ma da wa va. Mogono ma Yakubu madanai.

²² <<Tukai n amali a da kata a
 dana tsu i na yi lo a kutawa.
 Danai tsu tsu na ili i cau i yongoi,
 ciya ci dika i da n amiki
 kata kpamu ci yeve ulinga u na i da i ya'in,
 ko i dana tsu i na i kutawa.
²³ Danai tsu ili i na i kutawa na kelime,
 adama a na ci yeve a na ada amali a da yi.
 Ya'in ili i yoku, ko i singai ko i gbani-gbani,
 adama a na ci ya'an mereve ali tsu pana wovon.

²⁴ Ama ada i yawa bi'i ili i yoku ba,
 ulinga u da kpamu da wi wasasa,
 vuza na u zagbai da va wo okpo ta ili yu unata.

²⁵ <<N zagba ta de vuza yoku a ubon wa aza gadi, mi ta a kutawa n ayi,
 adama a na u tawa n vishili a ubon u gadi.

U kudasa ta ngono kata mo okpo adanshi ci'in tsu da,
 uteku u na kama'i ka tsu dasa ci'in.

²⁶ Yayi u dansai ili nampa de ayin a ugiti, adama na tsu yeve,
 ko n ka mayun, adama na tsu dana, <Wi ta n kamayun>?
 Babu vuza na u dansai ili i nampa,

babu vuza na u dansai ka,
 babu kpamu vuza na u panai kadanshi wa nu.

²⁷ Mpa da ugiti u na n danai Sihiyona <lanuku, ele da na a kutawa>
 N neke ta Urushelima kalingata ka arabali a singai.

²⁸ Da n lanuki punu a katsuma ke le, ama ko vuza te n ciya ba,
 babu vuza te a katsuma ke le vu na u kufuda kuneke odoki,
 babu vuza na kpamu u kuneke wu ushuki ayin a na baci me ecei le.

²⁹ Lana, raka vu le a uwa a da,
 ulinga u le, gbani da.
 Amali a da raka ofoli a da tsu wunla.

42

Kagbashi ka Vuzavagudu

¹ <<Nava dada kagbashi ka va, vuza na n kumgbasai,
 ayi da vuza na mpa n zagbai, n vuza na kadu ka va ka cigai.
 N zuwa ta ayinviki a va wa ni.

Wi ta a kutuka n kasingai a aduniyan.

² Wi o ku orukpo kau ba,
 ko tana u dengusa kalakatsu, ko kuta e keteshe tsu na uma a pana ba.

³ Ko kososhi wi o kukodo ba,

wi tana feu a kukima makuni ma na mi a kukima ba.
 N kamayun ka'a u kutuka n kasingai,
⁴ ayi wi o ko'o ba, ba le tana u namgba kadu,
 ali sai ayin a na u zuwai kasingai ka kara'i aduniyan dem.
 A wila u ni u da aza o kotogu a kuzuwa apa e le.>>

⁵ Na da ili i na Kashile Vuzavagudu u danai,
 vuza na u ya'in gadi da u barakpai i da.
 Vuza na u ya'in idika n i na yi punu a i da,
 ayi na u nekei uma ayinviki,
 n wuma kpamu wa aza a na i punu a nwalu i da.
⁶ <<Mpa da Vuzavagudu, n deke wu ta adama a kasingai,
 Mi ta a kudika wu e ekiye a va,
 Mi ta a kukana wu kata m bonoko wu
 vo okpo uzuwukpani adama a uma
 kutashi kpamu adama aza kayimbi,
⁷ adama na vu bayuwa ashi a na i n uyimba,
 kata vu utaka n aza na i a kunu ku ugbashi
 kata kpamu mu utaka aza na i idashi a kayimbi.

⁸ <<Mpa da Vuzavagudu, dada kula ku va,
 Mpa n kuneke tsugbayin tsu va u vuza ba,
 ko n kasukpa ucikpi u va a kubana a ubuta wa amali.
⁹ Lanai, ili i cau i tawa ta da i lazai de,
 gogo na ili i savu i da mi a kudansa,
 kafu i da i ya'an
 da mi a kudana da i da.>>

Vishipa vu cikpi u Vuzavagudu

¹⁰ Ya'ankai Vuzavagudu vishipa vu savu,
 ya'in vishipa va ada a aduniyan,
 n ada vu na i tsu wala a mala, kobolo n i na yi punu raka,
 ada otogu n aza a na i de idashi.
¹¹ kasukpa aza a na i a likuci dem m meremune ma ni a dengusa alakatsu
 e le a cikpa yi,
 kasukpa uma a likuci i wawa'a i Kedaru a ya'an ishipa adama a ni.
 kasukpa uma a Sila a canana ishipa i mazanga a kubana wa ni,
 kasukpa le o orukpo de a gadi vu nsansa a kubana wa ni.
¹² kasukpa le e neke Vuzavagudu tsugbayin,
 kata a sala ucikpi u ni o otogu.
¹³ Vuzavagudu u tsu bana ta a ubuta u kuvon tsu kovonshi,
 tsu kosoji tsu da u tsu shilika n utsura,
 u ci ya'an ta yoroli i kuvon,
 kata wu una irala i ni babu wovon.

¹⁴ <<M megeshe m pada ta bini,
 m pada ta bini da m kpadai kukebece.
 Ama gogo na uteku tsu vuka va aganda,
 mo orukpoi, n inkai n ya'in yura.
¹⁵ Mi ta a kukasukpa nsansa n aginda a takacika,
 kata n dekpetengu ica'ashi i le raka,
 kata m bonoko ndolu mo okpo idika i gbani,

- kata n deketengu adaba.
¹⁶ Mi ta o kutono n ayimba a uye u na e yevei ba,
 n uye u na e yevei ba u da mpa n kutono n ele,
 kata m bonoko kayimbi kutashi a ashi e le,
 kata kparamu n lapula ubuta u gbani-gbani u ga'an.
 Na da ili i na n kuya'anka le,
 Mpa mi a kukasukpa le ba.
¹⁷ Ama aza a na e nekei adu e le wa amali,
 aza a na a tsu dana ululu, <Ada da amali a tsu>
 i ta o kokpo n wono.

Ayimba n Agulani a aza Isaraila

- ¹⁸ Vuzavaguđu u danai, <<Panai, ada agulani,
 lanai, ada ayimba, kata ye ene.
¹⁹ Yayi wi kayimba tsu kagbashi ka va,
 ko wi kagulani uteku tsu kalingata ka na n suki?
 Yayi kparamu wi kayimba tsu vuza na u nekei kaci ka ni wa va,
 ko wi kayimba tsu kagbashi ka Vuzavaguđu?
²⁰ Ye ene ta ili n abundai, ama i co'oko ba,
 atsuvu a da i ta ubayuwu, ama i pana ba.>>
²¹ Vuzavaguđu we enei u ga'an yi ta
 adama a usubi ka ni,
 u zuwa wila u ni u tsurakpa kobolo n tsugbayin.
²² Ama ele da uma a na a purai gbani da a ya'ankai uboki,
 raka vi le da a kanai e kpenle
 ko yi usokongi a ubuta wu ugbashi,
 okpo ta ucanuku u kuvon,
 n babu vuza na wa kisa le,
 okpoi eremishi,
 m babu vuza na wa kudana, <<Bonokoi le.>>
²³ Yayi a katsuma ka da u kuzuwa atsuvu adama a ili i nampa,
 ko u co'oko mayin adama a ayin a na a kutawa?
²⁴ Yayi u nekei kpa'a ku Yakubu da a ya'ankai ku da uboki,
 ko e nekei Isaraila e ekiye a aza a na a purai ili le gbani?
 Ashe Vuzavaguđu da ba,
 ayi da vuza na tsu nusakai?
 Ayi da vuza na tsu kpadai kutono uye u ni,
 ayi da vuza na tsu kpadai kushuku n wila u ni?
²⁵ Adama a nannai da u tsunki le wupa u gbayin u ni,
 n wupa u kuvon ku usudukpi.
 U kambuki le akina, ama n nannai dem a fuda e yeve ba,
 u songi le, ama o co'oko ba.

43

Kishi ka aza Isaraila koci.

- ¹ Ama gogo na, ili i na Vuzavaguđu u dansai i dada na,
 ayi na u ya'in nu, avu Yakubu,
 ayi na u tawai n avu, avu Isaraila.
 <<Kata vu pana wovon ba, adama a na mpa da n shibai da, da n dekei da
 yaba dem n kula kuni, ada uma a va a da yi.
² Ayin a na baci vu pasai kuyene,

- mpa n kuyongo ta kobolo n avu,
 ayin na baci kpamu vu pasai kudolu,
 ma mi a kupura wu ba.
 I wala baci a katsuma ka akina,
 yi a kukula ba,
 nlentsu ma akina ma mo kusongu da ba.
- ³ Adama a na mpa da Vuzavaguđu, Kashile ka nu,
 vuza Cida vi Isaraila, Kishi ka nu.
 N neke ta Masar adama a wishi u nu,
 Da n saba'i Itopiya n Sheba o okpoi una u nu.
- ⁴ A na wo okpoi avu vi ta n uga'in n tsugbayin wa va,
 da kpamu mpa n cigai nu,
 mi ta a kuneke uma kasaba'a a una u nu,
 kobolo n uma a aduniyan adama kasaba'a n wuma u nu.
- ⁵ Kata vu pana wovon ba, adama a na mpa mi ta kobolo n avu,
 mi ta a kutuka m muku n nu a ubon u kasana,
 kata m bolongu da de n ubon u kalivi.
- ⁶ Kata n dana aza a ubon u gadi, <Kasukpai le>
 aza daka tamkpamu, <Kata i bonoko le ba.>
 Bonokoi Olobo aya a na i da'angi,
 ni nkere n va n na mi a uteku wa aduniyan.
- ⁷ Yaba dem vu na e dekei n kula ku va,
 vuza na n ya'in adama a tsugbayin tsu va,
 vuza na n fobusoi da n tukai.>>
- ⁸ Utakai n uma a na i n ashi ama ayimba a da,
 n aza a na kpamu i n atsuvu ama agulani a da.
- ⁹ Aduniyan raka a gasai a ubuta u te,
 da uma o bolongi.
 Yayi a katsuma ke le wa kufuda kudansa ukuna u nampa,
 kata u yotsongu tsu ili i cau?
 Ya'an a tuka nu nga n le kata a dansa ka'a mayun adama e le,
 adama a na uma o yoku a pana ka'a kata feu a dana, mayun da.
- ¹⁰ Da Vuzavaguđu u danai, <<Ada nga n va,>>
 <<Ada kpamu agbashi a va a na n zagbai,
 adama a na i yeve kata i neke adu wa va,
 kata kpamu i co'oko a na mpa da.
 A sa'wa kuciya Kashile ko yoku kafu mpa ba, i ta na feu a kuciya ko
 yoku na kelime ba.
- ¹¹ Mpa, mpa da Vuzavaguđu,
 kishi ko yoku ki lo ba.
- ¹² Mpa Vuzavaguđu n danai,
 n ya'in uzuwakpani n kisa da, da ta na n kanai uzuwakpani wa,
 ada da nga n va n na n yevei an babu Kashile ko yoku, ka na ka ya'in ili i
 nampa.
- ¹³ Mayun da, ali n ayin a ugiti sai a kubana ko wanai mpa da Kashile.
 Babu vuza na u kufabana vuma e ekiye a va,
 N ya'an baci ili yayi u kuya'ansuka i da?>>

Ucigi u Kashile a kubana wa aza Isaraila wi n uteku ba

- ¹⁴ Ili i na Vuzavaguđu u dansai i da na,
 kashibi ka da, Vuza Cida vi Isaraila,
 <<Adama a da mi ta a kusu'uku Babila uma,
 adama a na a una aza a Babila raka,

ciya m bonoko yoroli i mazanga i le yo okpo mas̄hi.

¹⁵ Mpa da Vuzavaguḍu, Vuza Cida vu ḍa,
ayi na u ya'in aza a Isaraila, mogono ma ḍa.>>

¹⁶ Ili i na Vuzavaguḍu u danai i ḍaḍa na
ayi ḍa u ya'in uye a mala,
ḍa kpamu u batsai uye e kuyene ku gbayin,

¹⁷ ayi vu na wu utukai n ekeke o odoku kobolo n odoku,
osoji kobolo n ovonshi,

ḍa a vaki a idika ya a fuda ta na a ḍanga ba,
a kuwai tsa akina a makuni a na a kimsai.

¹⁸ <<Ama cinukpa n ili i cau,
kata vu ciba n ili i kuku ba.

¹⁹ Lana, mpa mi ta a kuciga kuya'an ili i savu,
Gogo na i ḍa yuta ta, kata ye ene i ḍa ba?

Mpa mi ta a kuya'an uye e meremune
n kuyene a idika yu dekp̄u

²⁰ Nnama n kakamba raka mi ta a kucikpa mu,
nshe'e n kakamba kobolo n adala dem,
adama a na n neke le ta mini e meremune, kata kpamu n tsa
nyeneke a idika i dekp̄u,

n neke uma a na n zagbai mini mo kuso'o,
²¹ uma a na n ya'in adama a kaci ka va
adama a na a sala ucikpi u va e keteshe.

²² <<Ama Yakubu, mpa ḍa vuza na vu cikpai ba,
avu o'uso kaci ka nu adama a va ba, avu Isaraila.

²³ I tuka mu m mokyon adama e kune'e ku kusongu ba,
ko kpamu i cikpa mu n alyuka a ḍa ba.

Mpa n takacika ḍa n adama e kune'e ki ili i kashina ba,
n damusa ḍa kpamu adama a ili i magulani ba.

²⁴ Aḍa i tuka n ili i magulani yi uyo wa va ba,
ko i neke mu ushuma wa alyuka u ḍa ba.

Ama ḍa yi a kutacika mu nu unushi u ḍa,
ḍa kpamu yi o ko o'uso mu n kawuya ka ḍa.

²⁵ <<Mpa, mpa ḍa, vuza na u takpai
ugbamukaci u ḍa, adama a kaci ka va,
ḍa n cinukpai n unushi u ḍa raka-raka.

²⁶ Cibakai mu n ili i gbani-gbani i na n ya'ankai ḍa,
ya'an ci ya'in kanananai ka kadanshi ka kobolo,
dansai e keteshe ukuna wu unushi u ḍa wa.

²⁷ Ikaya i ḍa yu ugiti i nusa ta,
ḍa kpamu aza kelime a ḍa a ya'ankai mu ugbamukaci.

²⁸ Adama a nannai mpa n kuneke ta tsugbayin tsa a'isa wono,
ḍa n nekei Yakubu adama munuka
aza Isaraila kpamu adama ishikushi.

44

Isaraila aza a na Vuzavaguḍu u zagbai

¹ <<Ama gogo na pana, avu Yakubu kagbashi ka va,
Isaraila, avu na n zagbai.

- ² Na ɗa i na Vuzavaguɗu u dansai,
 ayi vuza na u ya'in nu, ayi na u zuwai nu a katsuma,
 ayi ɗa kpamu vuza na u ku banka wu.
 Kata vu pana wovon ba, avu Yakubu kagbashi ka va,
 Jeshuru, avu na n zagbai.
- ³ Adama na mi ta o kuyo'o mini a idika i dekpu,
 kata kpamu n zuwa nyeneke a idika yu dekpu.
 Kata mpa n zuwa ayinviki a va u muku n nu, unasingai u va kpamu u
 tsukaya tsu nu.
- ⁴ I ta a kuta uteku tsu mita a madanga a kakina ka mini,
 uteku tsu madanga o kudolu ku na ki e kuyene.
- ⁵ Vuza yoku wi ta a kudana n utsura, ayi vuma vu Vuzavaguɗu ɗa,
 vuza yoku kpamu kata u deke kaci ka ni n kula ku Yakubu,
 kata kpamu vuza yoku u ɗana e kukiye ku ni, <Mpa vuza vu Vuzavaguɗu
 vu ɗa.>
 Kata kpamu u dika kula ki Isaraila adanshi ku ni ku ɗa.>>

Vuzavaguɗu kamali ka ba

- ⁶ <Ili i na Vuzavaguɗu u danai i ɗaɗa na,
 mogono ma aza a Isaraila n vuza na u kushiba uma, Vuzavaguɗu vo osoji a
 gaɗi. Mpa ɗa ugiti n ukocishi,
 Kashile ko yoku ki lo ba, sai mpa.
- ⁷ Yayi wi lo tsu va?
 Ya'an wu uta u dansa,
 ya'an u dansa kata wu utaka mu i ɗa e keteshe. U dana mu tsu na a ya'in ɗa
 n ya'in uma a cau
 kobolo n i na i kutawa,
 mayu ya'an u dana mu ili i na i kutawa.
- ⁸ Kata i je'eke ikyamba ba,
 kata kpamu i pana wovon ba. N sa'wa kudansa ukuna u nampa ali ɗa
 n ya'in kene m megeshe ma de adama a u ɗa ba?
 Ada ɗa ngan n va. Kashile ko yoku ki ta lo, m ba mpa ba?
 Babu kakpanlai ko yoku, mpa n yeve ko yoku ba.>>
- ⁹ Aza a na a ya'in amali dem ukuna u gbani u ɗa,
 ili i na kpamu a zuwakai katsura ya kuya'an le ili ba.
 Ele vu na a ga'in a ya'anka le kadanshi ayimba a ɗa,
 i ta kpamu n tsulau ɗa okpoi n wono.
- ¹⁰ Yayi u she'wei kamali ko u luwai kululu
 ku na ki e kuneke yi ili ba?
- ¹¹ N dana ɗa,
 ayi n aza a ni raka i ta a kuya'an wono, ayimi a ili uma ɗa.
 Ya'an raka vi le a gasa kata a zagba i na i kutaka le.
 I ta a kupana wovon, kata raka vi le a ya'an wono.
- ¹² Kawakana ka tsu dika ta ucanuku wu ulinga,
 kata u zuwa a kina u yuma ili.
 U tsu yima ta ili ya m matalaka u kana kugbasha
 i ɗa n utsura.
 Kambulu ka kana yi baci u tsu okpo ta babu utsura,
 kakuli ka kana yi baci feu u tsu lima ta.
- ¹³ Keshe'wi ka tsu gisanku ta madanga
 kata u zuwaka ma'a urotu n ili yu ulinga i ni,

kaṭa u she'we ka'a

ali kokpo an vuma vu singai.

U ya'an yi tsu na a kuzuwa yi a kpa'a.

14 U tsu kapa ta ndanga n sida,

ko kpamu u zagba ndanga n sipuru ko madanga ma oku

kaṭa u kasukpa ma'a mo gbonguro kobolo nu ndanga n kuntsu,

ko u ca'a ndanga n sida kaṭa mini ma Kashile ma zuwa n da m gbonguro.

15 N tso okpo ta ili i kutasuku akina i vuma,

u tsu kenuku ta n yoku u tasuku akina a na u kunyashika,

U tsu tasuku ta akina a kaṭa u kangala boroji.

Kaṭa kpamu u she'we kamali ka na u kucikpa,

u bonoko ka'a kamali kaṭa u kudanku ka'a.

16 Kaṭa u songu kagimi ka madanga ka a akina,

adama a na u zungu inyama

Kaṭa u doku u nyashika. Kaṭa u dana,

<<Kai, akina a nampa yokpo ta.>>

17 Kaṭa kagimi ka madanga ka na ka buwai u bonoko ka'a kamali, kamali
ka kaci ka ni,

u tsu kudanku ta ka'a kaṭa u cikpa ka'a.

U tsu bana ta u vasa de kaṭa u dana,

<<Isa mu, avu da kamali ka va.>>

18 E yeve ili ba, a fuda kpamu ukuna ba,

adama a na ashi e le i ta upali da a kpaɗai kufuda kene

aɗu e le dem a kufuda kuyeve ba.

19 Babu vuza na u co'okoi adama a na u sheshe,

babu kpamu vuza na wi n kuyeve ko kufuda ku na u kudana,

<<N ya'an ta ulinga n kagimi da n songi a akina

ali da n kangalai boroji vu va n tsikina ci ni

da kpamu n zungi inyama n takumai.

Nini dai n kubonoko kagimi ka ili yu unata?

Kucikpa n kudangu n cikpa kogboli?>>

20 Kokomo ka'a u tsu lya'a, kaɗu ka gbani-gbani ka ni ka vakangi ni,

adama a nannai wi a kufuda kisa kaci ka ni ba, ko u fuda u dana,

<<Ili i na n kanai e kukiye ku singai ku va ka a'uwa da ba?>>

21 Ciba n ukuna u nampa, avu Yakubu kobolo n Isaraila,

adama na avu da kagbashi ka va.

Mpa da n ya'in nu, avu da kagbashi ka va.

Avu Isaraila, mpa mi a kucinukpa n avu ba.

22 Mpa n takpa ta unangbi u nu ce eleshu,

da kpamu n takpai unushi u nu ce egele a usana.

Bono wa va,

adama a na mpa n shiba wu ta de.>>

23 Gadi, cananai ishipa i mazanga,

dama a na Vuzavaguɗu da u

ya'in ili i nampa ya, orukpoi kau,

aɗa daka vi idika.

Bosongi ishipa, aɗa nsasan,

kobolo nu ndanga n kutsun dem n na mi punu,

adama a na Vuzavaguɗu u shiba ta Yakubu,

kaṭa aza a Isaraila a cikpa yi.

Urushelima da ubuta wi idashi u va

²⁴ Ili i na Vuzavaguđu u danai i dāda na,
kaṣhibi ka_nu, ayi na u ya'in nu avu a_katsuma.

<<Mpa da Vuzavaguđu,
vuza na u ya'in ili raḳa,
vuza na kpamu ende'en u barukpai gaḁi,
da kpamu u poloi idika n kaḁi ka_ni babu kaḁanki,
²⁵ <<Mpa da m bonokoi n lum ma a'uwa ukuna u gbani,
eneki kpamu okpoi alau.
Vuza na u tsu bonoko eyevi kaḁapa
kaṭa_u zuwa kuyeve ku le kokpo tsulau,
²⁶ ayi na u tsu shatangu kadanshi ka kagbashi ka_ni,
kaṭa_kpamu u shatangu ukuna u na alingata a dansai,
<<ele na a danai aza a Urishelima, <Uma i ta_o kubono n idashi punu na
kpamu>
Idika i Yahuda tamkpamu, <I ta_a kudoku kuma'asaka wu,
kaṭa_n dengusa_agali a_nu dem>
²⁷ vuza na u danai mala mu ugavi, <Dekpe,
kaṭa_kpamu n dekpētengu nyeneke n da>
²⁸ Vuza na u danai Sairusu, <Ayi da magubi ma_vu,
wi kpamu a kushatangu kusheshe ku va_raka,
wi ta_a kudana Urishelima, <<Ya'an o doku a ma'asaka yi,>>
ukuna wa_a'isa_tamkpamu, <<Ya'an a vara kuma'a ku ni.>>>

45*Sairusu ili yu ulinga i Kaṣhile.*

¹ I na Vuzavaguđu u danai Mazagbi ma_ni i dāda na,
ayi Sairusu, vuza na n kaṇai kukiye ku usingai ku ni adama a na
u lya'a aduniyan n kuvon,
kaṭa_u takpa utsura wu ngono,
kaṭa_a_bayuwaka_yi utsutsu u na babu vuza na u
kubayangu u da.
² <<Mpa n kulaza ta_kelime ka_nu
kaṭa_n sara_nsasan,
n fada_kpamu utsutsu u na a ya'in n iyum i shili,
kaṭa_m gbatya aburakpatsu a_iyum miri-miri.
³ Mpa n kuneke wu ta_kawalatsu,
n uciyi u na wi_a_ubuta_wu usokongi,
adama na vi yeve a na mpa da Vuzavaguđu,
Kaṣhile ki Isaraila, vuza na u dekei nu n kula ku nu.
⁴ <<Adama a kagbashi ka_vu Yakubu,
n Isaraila vuza na n zagbai,
n deke wu ta_n kula ku nu,
da n ne'i nu kula ku tsugbayin,
ko a na vi yevei mu ba.
⁵ Mpa da Vuzavaguđu, vuza yoku wi lo kpamu ba,
Kaṣhile ki lo ba sai mpa koci,
n neke wu ta_katsura,
ko a na vi yeve mu ba,
⁶ adama a na uma e yeve,
a ili i na i dikai a kasana ali a kubana a_kalivi,

vuza yoku wi lo ba sai mpa.

Mpa da Vuzavaguḍu, vuza yoku wi lo kpamu ba.

⁷ Mpa da n ya'in kutashi da kpamu n ya'in kayimbi,
mpa da n ya'in kasingai n kawuya,
Mpa da Vuzavaguḍu, vuza na u ya'in ili i nampa raḳa.

⁸ <<Avu gaḍi, ya'an ukuna u kasingai,
ya'an eleshu a tuḳa n ka'a a iḍika.
Ya'an iḍika i bayuwa n wanshi,
adama a na wishi u yimkpa,
ya'an usubi u gbonguro n ka'a,
mpa Vuzavaguḍu da n ya'in i da.

⁹ <<Ili ya atakaci i da u vuza na u shamgbai a kanananai n vuza na u ya'in
ni,
Ili ya atakaci i da mogbodo ma na ma ya'an kanananai n kama'i ka ni,
ko ci'in ci ta kece kama'i,
<Yida'i vi a kuya'an?>
Ko kpamu avu vi yeve,
ulinga u nu ba?>
¹⁰ Ili ya atakaci i da u vuza na u kudana esheku a ni,
<Yida'i i zuwai da vu matsai mu?>
Ko u dana anaḳu a ni,
yida'i vu matsai?>

¹¹ <<Ili i na Vuzavaguḍu u danai i daḍa na,
Vuza Cida vi Isaraila, n vuza na kpamu u ya'in ni,
kaṭa ve ece mu ukuna wi ili i na yi lo a kuṭawa, adama a ukuna wu muku
n va ba,
ko kpamu vu dana mu ili i na i ga'in n ya'an?

¹² Mpa da n ya'in aduniyan,
da n ya'in kpamu vuma punu.
N ekiye a va a da n ya'in gaḍi,
da kpamu n zuwai ili i na yi de va dem.

¹³ Vuzavaguḍu Mala'imili u danai, Mpa n kuḍangusa ta Sairusu adama a na
u shatangu ulinga u kasingai u va,
mi ta a kuzuwa nwalu n ni raḳa n ya'an derere.
Wi ta a kuma'asaka likuci i va
kaṭa u shikpa agbashi a va,
u kuya'an nannai va adama ikebe ko n katsupu ko yoku ba,
i daḍa i na Vuzavaguḍu malyaimili u danai>>

¹⁴ Ili i na Vuzavaguḍu u danai i da na,
<<Uciyi wa aza a Masar n aza a tsulaga a Kush,
kobolo n wa aza a ubon u gaḍi,
kobolo n uma a ugadi a Sabina
i ta a kuṭawa wa da raḳa
kaṭa okpo aza a da.
I ta a kuṭawa kobolo n aza a tsulaga e le raḳa,
kaṭa o tono da kucina,
ushiyi n ikani i tsugbashi.
I ta a kukuḍanku da
kaṭa o folono da a kana kudana,

<Mayun Kaṣhile ki ta kobolo n aḍa, babu kpamu vuza yoku,
Kaṣhile ko yoku ki lo ba.> >>

15 Mayun, avu Kaṣhile ka'a ka na ko tsu sokongu kaḍi ka ni,
avu Kaṣhile ki Isaraila n Kishi.

16 A ya'in a aṃali raḱa i ta a kuya'an wono, kaṱa o okpo n kugoyi,
i ta a kuyikpa o wono raḱa.

17 Ama aza a Isaraila i ta a kuciya wishi a ubuta u Vuzavaguḍu
n wishi babu kukotso,
aḍa ya kuya'an wono ba,
ko ta na i ciya kugoyi ku na ka kukpaḍa kukotso.

18 Ili i na Vuzavaguḍu u danai i ḍa na,
ayi na u ya'in gaḍi,
ayi ḍa Kaṣhile.

Ayi ḍa u fobusoi tsu na u kuya'an aduniyan,
ayi ḍa u ya'in a ḍa,
u ya'an a ḍa tsu na a ḍa o kokpo lekeḍi ba,
ama u ya'in a ḍa adama a na uma o yongo punu.

Da u danai,
<<Mpa ḍa Vuzavaguḍu
vuza yoku wi lo kpamu ba.

19 N ya'an kadanshi ka va usokongi
a ubuta u kayimbi ba.

Mpa mi ishi a kudana ntsukaya n Yakubu,
<Kaṱa i laṃsa mu gbani ba, ishi baci a kuciya mu ba,
Mpa Vuzavaguḍu n tsu dansa ta ili i na yi i mayun,
kaṱa kpamu n sala ukuna u na wi derere.

20 <<Bolongi kaḍi ka ḍa kaṱa i ta wa,
yawai ḍevu, aḍa vu na i la'akai n wuma a aduniyan.

Umici u ḍa wi o kufo ro aza a na a ci ḍika aṃali a na a ya'in nu ndanga a
kukaṛaḱa,
ele vu na a tsu vasa u kaṃali ka na ka ci isa vuza ba.

21 Dansai ili i na yi lo, tukai n ukuna wa,
ya'an o goḍumo u ḍa kobolo.

Yayi u ya'in kene adama a ukuna u nampa n ayin a cau a ḍe,
yayi u dansai ka'a m megeshe ma ḍe?

Mpa ḍa ba, mpa Vuzavaguḍu?
Babu Kaṣhile ko yoku ka na ki lo,
Kaṣhile ku usuḍi n Kishi,
vuza yoku wi lo ba sai mpa koci.

22 <<Bonoi wa va kaṱa i ciya wishi,
aḍa vu na yi dada'in dem a aduniyan.
Adama a na mpa ḍa Kaṣhile, vuza yoku wi lo kpamu ba.

23 N kucuna ta n kula ku va,
n dansa ta ukuna u mayun,
mi o kubono ma saḍakpa kadanshi ka nanlo ba.

Akaṅaṱtsu dem i ta a kukuḍanku mu,
kelentsu ka yaba dem ki ta a kudansa ukuna u singai.

24 I ta a kudana adama a va,

<Usubi n utsura u Vuzavagudū u da wi koci.> >>
 Aza a na a ya'in wupa n ayi
 i ta a kubana wa ni ra ka ka ta okpo n wono.
²⁵ Ama u Vuzavagudū u da ntsukaya mi Isaraila ra ka
 n kuciya kasingai kobolo n tsugbayin.

46

Amali aza a Babila

- ¹ Amali a aza a Babila a na e ci deke Belu n Nebo a ciya ta ugoyi kau,
 a canuku ta ululu e le a kanai kukaraka a da.
 Gogo na i ta a gadi vu nnama n na n tsu canuku ucanuku
 nnama n nampa mo o'wo ta adama a ucanuku u ululu u na a dikai va.
- ² Amali a a ciyai kugoyi da a kudangi kobolo n aza a na a dikai le,
 a fuda ta na a banka amiki a ba,
 da a dikai dem vi le a kubana a ubuta wu ugbashi.
- ³ <<Panakai mu, ada aza a Yakubu,
 ada vu na i buwai dem a katsuma ka kpa'a ki Isaraila.
 Ada vu na n lanai kafu a matsa da, da n dengusai da
 ali n ayin a na a matsai da.
- ⁴ Ali n ayin a tsukutsa a da
 Mpa da ayi, ali a kubana a ayin a na i kuta kanji kari, mi ta a kudika
 utsura u da.
 Mpa da n ya'in da mi ta a kulana da,
 mi ta a kinda da kata mi isa da.
- ⁵ <<N yayi ya kugisangu mu, kata i dika ci ta derere?
 N yayi kpamu ci yotsonoi, ali da i kugisanku tsu?
- ⁶ Aza o yoku a bayuwai nsolo n le da i ugulani n azanariya,
 a tsu gisanku ta azurufa e le a kakunzukupatsu,
 ele da a tsu dika kayimi ka azanariya kata u bonoko a da kamali,
 kata a kudanku ka'a ali sai idika a cikpa yi.
- ⁷ A ci dika ta ka'a a avangatsu e le a kukaraka,
 a zuwa baci ka'a ta lo ka ci shamgba
 ka tsu wala ba.
 Ka tsu zumgba ba, ko a vasa baci wa ni u tsu ushuku ba.
 Ka tsu utaka vuza a kadama ba.
- ⁸ <<Kata i cinukpa n kakuna ka nampa ba,
 kata i zuwa ka'a a kadu. Cibai n ukuna u nampa, ada aza a unushi.
- ⁹ Cibasai n ili i cau, i na i lazai n ayin a de.
 Adama a na mpa da Kashile, babu kpamu vuza yoku,
 mpa da Kashile, babu vuza na wi tsu va.
- ¹⁰ N ugiti n tsu dana ta uma ukuna wu ukocishi,
 n ili i cacau, kobolo n i na yi lo a kutawa.
 N danai, kadanshi ka va ki ta a kushamgba,
 mi ta kpamu a kuya'an i na n cikalai kuya'an dem.
- ¹¹ N dekei vuza yoku a kasana tsu manu ma na ma tsu shada ili,
 a idika i da'in kpamu vuma na u kushatangu kusheshe ku va.
 N dansa ta ili i na n kuya'an,
 mi ta ta na a kuya'an i da.
- ¹² Panakai mu, ada uma a ugbamukaci,
 ada na yi da'angi n kuya'an ku kasingai.
- ¹³ Mpa mi ta ufobushi adama a na n zuwa ili i wala derere,

makyan mi punu kau ba,
ama gogo na wishi u va wi a kuya'an megeshe ba.
Mi ta a kuzuwa wishi u va a Urushelima,
tsugbayin tsu va tamkpamu a Isaraila.

47

Uyikpi u Babila

- 1 <<Cipa kata vu dasangu a idika
 avu Babila,
dasangu a kayala babu kakuba,
 avu Babila.
O kudoku e deke wu
 meleshushe ko vuza babu utsura ba.
- 2 Dika kutalikukiya kata vi ya'an kiya,
 fodo kakalabi ka nu.
Vagalukpa fatari vu nu, vu kasukpa ene pulai,
 kata vu wala vu pasamgbana'i o ndolu.
- 3 Ciyampu tsu nu ci ta a kuta pulai,
 kata wono u nu wo okpo e keteshe.
Mpa n kutsupa ta,
 mi kpamu a kubuwaka vuza n wuma ba.>>
- 4 Kashibi ka tsu, Vuzavaguđu Mala'imili da kula ku ni,
 ayi da vuza cida vi Isaraila.
- 5 <<Desangu de n kabini a kayimbi,
 avu Babila,
a buwa e kudeke wu
 mogono ma vuka mo tsugono ba.
- 6 N ya'an ta wupa n uma a va aza a Isaraila,
 m bonokoi le ukuna u gbani,
n nekei le e ekiye a nu,
 da vu kpađai kupana asuvayali e le.
Ko a tsukutsa ci le,
 da vu kanai kuneke le atakaci.
- 7 Da vu danai, <Mpa mi ta a kulya'a kelime
 n kulya'a tsugono tsa amaci ali a kubana uteku n uteku.
Ama vu kpađai kindana ili i nampa ya,
 ko vi ciba n ili i na i da i kutuka.
- 8 <<Gogo na, pana kakuna ka nampa,
 avu na vi ci ciga kupana ku uyo'o, avu na vu tsu yongo ukanji mayin,
avu na vu tsu dana n kaci ka nu,
 <Mpa da bi'i, babu kpamu vuza yoku sai mpa.
Mpa mo kokpo kagapa ba
 ko n namba maku a katsuma ka muku n va ba.>
- 9 Ukuna u re u nampa dem wi ta a kucina wu babu megeshe,
 a kanna ke te,
 unambi u muku n tsugapa
ci ta a kutawa wa nu m makara,
 ko n ukuna u kabundai
 ko oboci a nu kobolo n tsuboci le dem.
- 10 Vi neke ta katsura n kawuya ka nu
 ali da vu danai, <Babu vuza na we enei mu.>

Ugboji u nu n kuyeve ku nu ku nu ku vakangi nu
ana vu danai kaci ka nu,

<Mpa da, babu kpamu vuza yoku tsu va.>

¹¹ Mayu atakaci a kutawa ta wa nu,
va kufuda kutere a da n ala'win ta na ba.

Kawuya ki ta a kutawa wa nu,
vi ta na a kufuda kisa kaci ka nu ba,
ili i wuya i na vi uyeve n i da ba,
yi ta a kucinaka wu.

¹² <<Gogo na ya'an ulinga n ala'win o tsuboci a nu,
ya'an ulinga n uye u na vu tonoi ali n ayin a de.

U ga'an ba u da wi ta a kuya'anka wu kasingai,
ko u da u zuwa vuza yoku kupana wovon u nu.

¹³ Kadanshi ko odoki ka na vi isai dem ko o'uso wu ta
Te dai aza a tsusaki ku ukuna a nu i raka,
eyeve a azangata a ele na a tsu dana i na yi lo a kutawa o wotoi dem,
ya'an a isa wu a ubuta wi ili i na yi lo a kutawa wu.

¹⁴ Mayu i ta tsu mita ma ci'iwa, ma na mi a kukula akina.
A kina i ta o kusongu le raka. A kufuda ki isa kaci ke le, a ubuta wu
utsura wa akina ba.

Cikina ci lo tsu na vuza u kunyashika ba,
babu kpamu akina a na vuza u kutasuku.

¹⁵ I nampa i da koci a kufuda kuya'anka da
ele vu na vu so'i atakaci adama e le, ele vu na i yongoi kobolo ali n ayin
a na yi muku.

Yaba dem u tsu tono ta uye u ni,
babu vuza te vu na wa kisa wu.

48

Ugbamukaci wa aza a Isaraila

¹ <<Panai ili i nampa, ada aza a kpa'a ku Yakubu,
ada na e ci deke n kula ka aza a Isaraila,
da yu utai a tsukaya ci Yahuda,

da kpamu i kucinai n kula ku Vuzavaguđu
ali da i dekei Kashile ki Isaraila,
ama ba mayun da i ya'in nannai ko n usubi ba,

² ada na i ci deke kaci ka da aza a idashi a idika i cida,
da kpamu i nekei katsura u Kashile ka aza a Isaraila,
Vuzavaguđu Mala'imili da kula ku ni.

³ N dana ta de ukuna wi ili i cau m megeshe ma de,
una u va u da u dansai ka'a, da kpamu n zuwai uma e yevei ka'a,
da n ya'in gogo'o n ya'in ka'a da ta na yu utai nannai.

⁴ Adama a na n yeve ta tsu na yi n ugbamukaci,
edeku a da ugbami ci iyum,
acan a da feu utsura ci iyum i shili.

⁵ Adama a nannai n dana da ta ili i nampa ali n ayin a de,
kafu i da i tawa n dana da ta i da

adama a na kata i kpađa kudana,

<Amali a va a da a ya'in le,

amali a ushe'wi a va kobolo n amali a iyum a va a da a zuwai le.>

⁶ I pana ta ili i nampa, indanai i da.

Ya kushuku n i ɗa ba?

<<Ili i na i ɗikai anana mi ta a kudana ɗa ukuna u savu,
ili yu usokongi i na kata i sa'wai kuyeve ba.

⁷ Gogo na ɗa a ya'in i ɗa, kata i ɗa i ya'an megeshe ba.
I sa'wa kupana i ɗa ba sai anana.

Babu tsu na i kudana,
<E, n yeve ta tsu na i.>

⁸ I sa'wa kupana ba, i sa'wa feu kuyeve ba,
ali n ayin a cau atsuvu a ɗa a sa'wa kubayuwā ba.

Adama a na n yeve ta tsu na yi n kawuya,
e ci deke ɗa ta kpamu aza a ugbamukaci ali kafu a matsa ɗa.

⁹ Adama a kula ku va ɗa n kanai wupa u va,
adama a na n ciya ucikpi ɗa m kpaɗatangi i na mi ishi a kuya'an ka ɗa,
ta lo ma takpa ɗa a ubuta u va.

¹⁰ Lanai, n luwa ɗa ta, ama ba tsa azanariya ba,
n kondo ɗa ta e kenle ka atakaci.

¹¹ Adama a kaci ka va, e, adama a kaci ka va, ɗa n ya'in ili i nampa.
Nini ɗai n kukasukpa kula ku va ku namgba?
Mpa me kupece tsugbayin tsu va n vuza ba.

¹² <<Panaka mu, avu Yakubu,
n Isaraila, avu na n dekei.

Mpa ɗa,
mpa ɗa ugiti, mpa ɗa kpamu ukocishi.

¹³ Ekiye a va a ɗa a varai kumi ka aduniyan,
ɗa kukiye ku usingai ku va ku poloi gadi,
n deke le baci
a tsu uta ta kata a shamgba kobolo.

¹⁴ <<Tawai kobolo dem vu ɗa, kata i pana.
Kamali ke ne ka i ka sa'wai kudansa ili i nampa?

Mpa Vuzavaguɗu n ciga yi ta,
wi ta a kushatangu ulinga u ni a Babila,
kukiye ku ni ki ta o kokpo tsurala n aza a Babila.

¹⁵ Mpa, Vuzavaguɗu n dansa ta,
mayu, mpa ɗa n dekei ni.

Mi ta a kutawa n ayi,
kata ta na u shatangu ili na u cigai kuya'an.

¹⁶ Tawai ɗevu nu mpa kata i pana ukuna u nampa.
<<Ali n kadanshi ka na n gitai kuya'an n ya'an ka'a usokongi ba,
a ayin a na ili i nanlo i ya'in mpa mi ta de.>>

Gogo na ta na Vuzavaguɗu Kashile u suku mu ta,
kobolo n ayinviki a singai a ni.

¹⁷ Ili i na Vuzavaguɗu u danai i ɗa na,
Kashibi ka ɗa, Vuza cida vi Isaraila.

<<Mpa ɗa Vuzavaguɗu Kashile ka ɗa
vuza na u tsu yotsongu ɗa i na i ga'in ɗa,
ayi na u tsu tono n aɗa a uye u na i kuwala.

¹⁸ Ishi baci i yeve ɗa i zukai mayin n wila u va,

maṭana ma da mi ishi ta o kokpo an kuyene,
kata usufi u da feu wo okpo tsa abau a mala.

¹⁹ Muku n nu mi ishi ta o kokpo tsu kayala,
kata ntsukaya n nu tamkpamu mo okpo tsu ushen wi ili i kashina i ni,
ula e le a kusa'wa kuya'an utakpi ba,
ko a ya'an ulangashi wa va.>>

²⁰ Utai punu a Babila,
sumai i kasukpa aza a Kaldiya.
Salai kakuna ka nampa m mazanga ma kaca'a,
kata i dansa ka'a.
Suki ka'a da'in a uteku wa aduniyan,
i dana, <<Vuzavaguḍu u shiba ta kagbashi ka ni Yakubu.>>

²¹ Ele a pana kakuli ko yoku a ayin a na Vuzavaguḍu u tonoi n ele e
meremune ba,
u zuwai mini mu utai le a kakpanlai,
u bosoi kakpanlai ka
da mini mu utai punu.

²² Da Vuzavaguḍu u danai, <<Vuza va asuvawuya wa kuciya maṭana ba.>>

49

Kagbashi ka Vuzavaguḍu

¹ Panakai mu, ada aza a kakina ka mala,
panai kakuna ka nampa, ada na yi a mpulu.
Vuzavaguḍu u ne'e mu ta kula mpa punu bi'i a katsuma,
u deke ta kula ku va ayin a na mpa bi'i merebu.

² Da u bonokoi una u va tsu kotokobi ka alyu,
u sokongi mu a kululu ku kukiye ku ni,
u gboroi mu tsu kaya
da u foboi mu a majiki ma ni.

³ Da u danai mu, <<Avu da kagbashi ka va,
Isaraila, wa nu u da n kuciya tsugbayin.>>

⁴ Ama da n danai, <<N ya'an ta ulinga u gbani,
n langasai utsura u va gbani babu ili i yoku.
Ama n ya'an ta i da adama a Vuzavaguḍu,
katsupu ka va kpamu e ekiye a Kashile.

⁵ Da gogo na Vuzavaguḍu u danai,
ayi na u ya'in mu ali mpa bi'i katsuma adama a na mo okpo kagbashi
ka ni,

ciya m bonoko n Yakubu wa ni,
kata aza a Isaraila o bolongu wa ni.
Adama a na n ciya ta tsugbayin a ashi a Vuzavaguḍu,
Kashile ka va ka'a katsura ka va,

⁶ da u danai,
<<Avu kagbashi ka va ka'a vi koci ba, ka na ka kudangusa kumaci ku
Yakubu,

kata vu bonoko n uma a Isaraila a na a buwai.
Ama mi ta kpamu a kuzuwa wu vo okpo kutashi ka aza kayimbi,
adama a na wishu u va u bana ali a uteku wa aduniyan.>>

⁷ Na da ili i na Vuzavaguḍu u danai,

kashibi ka aza a Isaraila n aza a cida a ni,
 vuza na uma a iwain da aduniyan kpamu o goyoi,
 u vuza na wi kagbashi ko ngono,
 <<Ngono mi ta e kene wu kata a danga kashani, e neke wu tsugbayin,
 muku mu ngono mi ta e kene wu kata a kudanku wu a idika
 adama a Vuzavaguđu, vuza na wi n kasingai,
 vuza cida vi Isaraila ayi da u zagbai nu.>>

Uboni wu muku mi Isaraila

⁸ Na da ili i na Vuzavaguđu u danai,

<<A ayin a kasingai mi ta e kuneke da wu ushuki,
 kata a ayin a wishi m banka da,
 mi ta a kuka da
 kata n zuwa da yo okpo ci ili yu uzuwakpani a kubana a ubuta u uma,
 kata m bonoko idika ya kpamu derere
 ali m bono m peceke aza a idika ya idika i le kpamu i na yi ishi agali,

⁹ n dana agbashi, <Utai pulai>

aza a na i a kayimbi,

<Tawai e keteshe>

I ta a kulya'a ali a cuwa a uye u na a kuwala dem,
 kata kpamu o doku a ciya i na a kulya'a a ubuta wu nsasan feu.

¹⁰ Kambulu n kakuli ki a kuka le ba,
 usudukpi u kanna n u wunlai u kuka le ba.

Vuza na wi a kupana asuvayali e le wi ta a kulana le,
 kata u tono n ele a ubuta u mini dem.

¹¹ <<Mi ta a kuya'an uye a ubuta wu nsasan n va raka,
 kata kpamu m bonoko uye u gbayin u danga gadi.

¹² Lana, ili i nampa yi ta a kuta a mpulu,
 a idika yu ubon u gadi n kalivi,
 ali n na de da'in a idika i Sini.>>

¹³ Ya'in ishipa, ada gadi,
 ya'in mazanga, ada aduniyan,
 bosongi ishipa ada nsasan.

Adama a na Vuzavaguđu u neke ta uma a ni kadanshi ku uremi u kađu,
 wi ta kpamu a kupana asuvayali a uma a ni a na i a atakaci.

¹⁴ Ama da uma a Sihiyona a danai,
 <<Vuzavaguđu u vakangu mu ta, u cinukpa ta nu mpa.>>

¹⁵ <<Kamaci ki ta a kucinukpa m maku ma na wi e kune'e mani
 ali u kpađa kupana asuvayali a maku ma na u matsai va?

Ko vuka va wi baci a kucinukpa,
 mpa mi a kucinukpa n ada ba.

¹⁶ Lana, n dana wu ta a kataka ke kukiye ka va,
 nshilya n nu mi ta wa va ali sai uteku n uteku.

¹⁷ Aza a na a ma'asakai nu i ta a kuya'an ulinga wa gogo'o,
 a la'a aza a na a langasai nu, kata aza a na a langasai nu a laza.

¹⁸ Bayuwa ashi a nu kata vu lana akambu dem,
 uma a nu raka o bolongu kata a tawa wa nu.

Vuzavaguđu u danai, <<Tsu na de mi n wuma na, vi ta a kukađu le e
 kudeku a na ucanuku wo ogoni,

vi ta a ku'uka le tsu vuka vu savu.

- 19 Ko a na wo okpoi a langasa ta idika i nu,
da i da yo okpoi agali,
i da yi ta a kutawa ya shana n uma a nu,
kata aza a na a yawakai nu uteku a shamgba da'in n avu.
- 20 Muku n nu n na a matsai a ubuta wu ugbashi i ta o kubono
kata a dana wu a atsuvu,
<<Ubuta u nampa u gusa tsu ta,
doku tsu ubuta u na tsa kudasang'u.>
- 21 Kata vu dana n kadu ka nu,
<Yayi u nekei mu ntsukaya n nampa dem?
Adama a na muku n va n abundai n ya'an ta wuni,
da a dikai aza a na a buwai a bankai ugbashi. A kasukpai mu na gbaa.
Te dai tamkpamu uma a nampa a utai?
Yayi u matsai muku n nampa?
Yayi u kumgbasakai mu ele?> >>
- 22 Ili i na Vuzavaguđu Mala'imili u danai i daa na.
<<Lana, mi ta e kudeke aduniyan n kukiye,
kata n dengusa urotu u kakashi u va a ubuta u uma,
i ta a kutuka da m muku mo olobo n da wobongi e ekiye,
kata a canuku muku mi nkere n da a avangatsu e le.
- 23 Ngono mi ta o kokpo da ishekpu i na i kulana da,
kata ngono ma amaci n le mo okpo inakpu i da i na i kuwo'o da.
I ta a kukudanku da ali a idika
kata e pede kubuta ku na ki e ene a da.
Nannai da i kuyeve a na mpa da Vuzavaguđu,
aza a na e kedei apa'a e le a kutawa wa va, a kuya'an wono ba.>>
- 24 Yayi wa kufuda kisa ucanuku u na a purai gbani a ubuta u kuvon e ekiye
o kovonshi,
ko wi isa uma na e remei a ubuta u kuvon e ekiye o mogono ma
asuvawuya?
- 25 Ama ili i na Vuzavaguđu u danai i daa na,
<<Mayu, aza a na e remei a ubuta wu ugbashi mi ta a kisa le e ekiye o
kovonshi,
kata ucanuku u na a purai gbani a ubuta u kuvon m bonoko le n u da.
Mi ta a kushilika n aza a na a shilikai n ada,
kata mi isa muku n da.
- 26 Mi ta a kuzuwa irala i da i takumasanai,
i ta o kuso'o mpasa n le, tsu na a ci ya'an m mara.
Kata aduniyan raka e yeve a na
mpa da vuzavaguđu kishi ka da,
n Kashibi ka da, Ubangari vi Isaraila.>>

50

Unushi wa aza a Isaraila n kagbashi ka mariki

- 1 Ili i na Vuzavaguđu u danai i da na,
<<Te dai katakarda ku upeci u yolo ka anavu,
ka na n danai n kasukpai ta?
Ko u vuza vu kutan vu va ve ne dai
n dengei wu ta?

Adama a unushi u da n dengei da,

adama a kawuya ka da da n lokoi anakpa a da.

² <<Ana n tawai yidai i zuwai da m kpaɗai kucina vuza de?

Ana n dekei yidai da vuza u kpaɗai kuya'an lo a na wa kushuku?

Kukiye ku va kugusa ta ali da ka kukpaɗa kushiba uma a?

Ko ta na ku namba utsura u na ka kisa vuza? Lana,
n ubarangi u va koci da n dekpɛtengi mala,

m bonokoi ndolu ubuta u deku,

adan e le a shamai adama a unambi u mini,

da a kuwai n kakuli ali da a shamai.

³ M palai gadi n kayimbi,

da n ya'ankai ni ili i kupalaka kaci ka ni m motogu mu
unamgbukaɗsuma.>>

⁴ Vuzavaguɗu Mala'imili u neke mu ta kadanshi ku ugboji,

adama a na n yeve kadanshi ko kudokusu uma kaɗu ka na ko kubaɗka
aza a na i babu utsura.

Usana lakam u tsu jingbasa mu ta

atsuvu a va ciya m pana tsa aza a na a ciyai uyotsongi.

⁵ Vuzavaguɗu Kashiile u bayuwa ta atsuvu a va,

n ya'an ugbamukaci kpamu ba,

m kpatala feu kucina ba.

⁶ N neke ta kucina ku va a ubuta wa aza a na i a kulapa mu,

n nekei nguji n va kpamu a ubuta wa aza a na i o kurono ntsaka n va.

Mpa ta na m kpatala ashi a va a ubuta

wa aza a na i a kushikasa mu n a jirakai mu ntsan ba.

⁷ Adama na Vuzavaguɗu Mala'imili u tsu banka mu ta,

mpa mi a kuciya kugoyi ba.

Adama a nannai n shikpa ta ashi a va tsu katali,

n yeve ta ta na mi a kuya'an wono ba.

⁸ Ayi na u nekei mu ubaruwi wi ta lo devu.

Yayi u kugbaga mu n kavama?

Ya'an n tsu kondonoi ce ene.

Anan yayi aza a nsata a va?

kasukpa wu uta na devu nu mpa.

⁹ Lana, Vuzavaguɗu Mala'imili wi ta kobolo nu mpa.

Yayi u kudana mi ta n unushi?

I ta a kushama raka tsa akashi,

kata azun a takuma le raka.

¹⁰ Yayi a katsuma ka da wi a kupana wovon u Vuzavaguɗu

da kpamu wi a kupana kalakatsu ka kagbashi ka ni?

Ya'an ayi na wi a nwalu a kayimbi

babu kutashi,

u zuwaka kula ku Vuzavaguɗu katsura,

kata kpamu u bonoko amiki a ni u Kashiile ka ni.

¹¹ Ama lanai, ada raka vu na i tsu tasuku akina,

kata i zamaka kaci ka da nkuni n na mi a kulala n kutashi,

walai a ubuta u kutashi ka akina ku da

kobolo n kutashi ku nkuni ku na i zamai,

ili i na i kuciya wa va i da na.

Yi ta a kuyikpa a katsuma ka atakaci a gbani-gbani.

51

Wishi u Sihiyona u na u kukpada kukotso

- 1 <<Panakai mu, aḏa vu na yi a kuguva kasingai,
 ḏa kpamu yi a kulansa Vuzavagudu,
 lanai a kakpanlai ka na e she'wei ḏa
 kobolo n ubuta u katamba u na a gawai ḏa.
- 2 Indanai Ibirahi eshekpua ḏa,
 kobolo n Saratu ayi na u matsai ḏa.
 A ayin a na n ḏekei ni wi m maku ba,
 ama ḏa n zuwakai ni unasingai ḏa n doku n zuwai kumaci ku ni ku
 yimkpai n kabundai.
- 3 Adama a na Vuzavagudu wi ta e kuneke Sihiyona kadanshi ku uremi u
 kaḏu
 kata kpamu wi indana agali a ni raka n asuvayali,
 u bonoko kakamba ka ni tsu Adini,
 akamba a ni o bono tsu kashina ka Vuzavagudu.
 A kuciya ta mazanga n izoshi wa ni,
 kobolo n kucikpa ali n ishpa.
- 4 <<Panakai mu uma a va,
 kata i zuwaka mu atsuvu, aḏa aduniyan a va,
 adama a na mi ta e kuneke wila,
 kata n zuwa kasingai ka va ko okpo kutashi a ubuta u uma.
- 5 Usubi u va wi ta lo a kuyawa ḏevu m moloko,
 wishu u va wi ta lo a uye a kutawa,
 obolu a utsura a va i ta a kutuka aduniyan n kasingai.
 Aza a na i idashi a kakina ka mini i ta e kukeḏe apa'a wa va,
 kata kpamu a vana obolu a utsura a va.
- 6 Dengusa aḥi a ḏa gadi zuva,
 kata yi inda ḏaka vi idika,
 adama a na gadi wi ta a kupuwanka tsu kanga,
 kata idika i shama tsu kakashi,
 kata aza a na i o kuyongo punu a kuwa tsa ayun.
 Ama wi ishi u va wi o kukotso ba,
 usubi u va feu wo kokpo uye ba.
- 7 <<Panakai mu, aḏa vu na i yevei kasingai,
 aḏa aza na yi n wila u va a aḏu a ḏa,
 Kata i pana wovon wu ujari u uma ba
 ko wovon wi ishikushi i le ba.
- 8 Adama a na kayan ki ta a kutakuma le tsu kuminya,
 kata okpodou o sovo le o okpo an tsugbere,
 ama usubi u va wi o kukotso ba,
 wishu u va feu wi ta o kuyongo ko wannai.>>
- 9 Jimgba, jimgba, Vuzavagudu, dengusa obolu a nu n utsura,
 danga tsu ayin cau,
 tsu na ili yi ishi n tsumani.
 Avu ḏa vu gbatyai Rahapu miri-miri ba,
 yayi u gbatyasai kaḏi ka nanlo ka?
- 10 Avu ḏa vu ḏekpetengi mala ma ba,
 mini ma na mi n ugavi kau,

yayi u ya'in uye punu a mala mu ugavi
adama a na aza a na a ciyai ushibi a pasa punu?

11 Kata aza a na a ciyai wishi u Vuzavaguđu o bono.
I ta a ku'uwa a Sihiyona n ishipa,
mazanga ma babu kukotso mi ta o kokpo le tso oroliko.
Uyo m matana mi ta a kutawa we le,
kata unambukatsuma n unambi u mazanga u kotso.

12 <<Mpa da vuza na n tsu dokusu wu kadu utsura,
avu da ya vu pana wovon u vuza na wi a kukuwa,
umaci u vuma u na wi uya'in tsu mita?

13 Ali da vu cinukpai n Vuzavaguđu, Vuza na u ya'in nu,
ayi na u barukpai gadi
da kpamu u varai kumi ka aduniyan,
da vi a kulya'a kelime n kupana wovon ali a kanna kabala
adama a wupa u vuza gbani-gbani,
vuza na u zuwai de kaci ka ni a uye u na u kukuwa?
Ama te dai bi'i wupa u vuza gbani-gbani wa wi?
14 Aza a na i a kutakacika i ta a kuya'an ubaruwi gogo'o,
i ta a kuya'an ayin a abundai n wuma
kata kpamu a lya'a ilikulya i na a cikalai.

15 Adama a na mpa da Vuzavaguđu Kashile ka nu,
vuza na u tsu vura mala kata abau a ni a shida,
Vuzavaguđu Mala'imili da kula ku va.

16 Mpa n zuwa ta kadanshi ka va punu a una u nu,
da m palai nu n kululu ku kukiye ku va.
Mpa na n ya'in gadi
da kpamu n varai kumi ka aduniyan,
ayi na u danai Sihiyona, <Ada da uma a va.> >>

17 Jimgbai, jimgbai,
Denga kashani, avu Urushelima,
avu na vu so'i de e kukiye ku Vuzavaguđu,
moko ma wupa ma ni,
avu na vu so'i ali vi tene'i
kebeletsu ka na ka tsu zuwa uma ma maka le.

18 A katsuma ka limata i nu
babu vuza te vu na u buwai a na wa kinda wu,
muku n na vu wo'i dem
babu kpamu vuza te vu na u kubana yi kukiye a katsuma ke le

19 Ili i re i nampa ya i tawa ta wa nu,
yayi u kudokusu wu utsura u kadu?
Kulangaasu m munuka, n kambulu n kuvon,
yayi u kudokusu wu utsura u kadu?

20 Muku n nu n lima ta,
a vaku ta a nsanji mu uye dem,
tsu mere'en ma na mazai a bilili,
i ta tukpa n wupa u Vuzavaguđu,
n Ubarangi u Kashile ka da.

21 Adama a nannai pana ukuna u nampa, ada na i ci ya'an kagbanigbani,
yo okpoi oso'i ama ba kuso'o ku mara ba.

22 Na da ili i na Vuzavaguđu Mala'imili u danai,
Kashile ka da ka na ko tsu folono adama a uma a ni u danai,

<<Lana, n takpa ta ka'a ekiye a nu
 matan ma na ma tsu zuwa vo okpo adanshi mara ma maka wu ta va,
 kebeletsu ka wupa u va ka na vi ishi
 o kuso'o va ka buwa ba.
²³ Mi ta a kukucukpa ma zuwa matan ma e ekiye a aza a na i a kutakacika
 wu,
 aza na a danai nu,
 <Kudangu adama a na tsu wala gadi vu nu.>
 Da ta na vu zuwai kokondo ka nu ci idika,
 tsu uye adama a na uma a wala.>>

52

Vuzavagudu wi ta a kisa Urushelima

- ¹ Jimgba, jingba, avu Sihiyona,
 zuwa utsura,
 uka ntogu n singai n nu,
 avu Urushelima likuci i cida.
 Adama a na babu vuza na u kudoku wa tawa wa nu
 babu ukidi u kavaja ko n unata.
- ² Kapatsa kubuta ki ikyamba ku da
 kata vu danga vu dasangu, avu Urushelima,
 Shikpa kawin ka na ki e kuduku ku nu,
 avu Sihiyona kagbashi.
- ³ Adama a na i na Vuzavagudu u danai i da na,
 <<Gbani da e dengei nu,
 gbani da kpamu a kushiba wu babu ikebe.>>
- ⁴ Na da ili i na Vuzavagudu Kashile ka danai,
 <<N ugiti uma a va a bana ta a Masar adama a na a dasangu de,
 da aza a Asiriya a tawai a takacikai le gbani.
- ⁵ Da Vuzavagudu we ecei <<Gogo na yidai mi n i da punu na>>?
 Me enei a dikai uma a va gbani,
 da kpamu aza a na i a kulya'a tsugono we le
 a kanai kuya'anka le makan,>> u doku u danai,
 <<Da kpamu a kanai kugoyo kula ku va a kanna dem.
- ⁶ Adama a nannai uma a va i ta e kuyeve kula ku va.
 Adama a nannai a kanna ka nanlo i ta e kuyeve
 a na mpa da mi a kadanshi,
 mayun, mpa da na.>>
- ⁷ Indana bi'i tsu na wi n uga'in a gadi vu nsasan,
 ene a aza a na i a kutawa n arabali a singai,
 aza a na a kusala arabali a matana.
 U salai ukuna wu ulya'i
 da kpamu u salai ukuna u wishi,
 ayi na u danai Sihiyona,
 <<Kashile ka da mogono ma'a.>>
- ⁸ Panai, aza kindi a nu a dengusa ta alakatsu e le
 kobolo da a ya'in ishipa i mazanga.
 Ayin a na baci Vuzavagudu u bonoi a Sihiyona,
 i ta e kene yi n ashi e le.
- ⁹ Bosongi ishipa i mazanga kobolo,
 ada agali a na i a Urushelima,

adama a na Vuzavagudu u neke ta_ de uma a_ ni kadanshi ku udokushi wa_ adu,

ayi u shiba_ ta_ de Urushelima.

¹⁰ Vuzavagudu wi ta_ a_ kubarukpa ekiye a cida a_ ni
e kelime ka_ ashi a aduniyan dem,
kata uteku wa aduniyan raka we ene
wishi u Kashile ka_ tsu.

¹¹ Lazai, lazai, utai punu de,
kata i sa'wa ili yu unata ba,
utai punu wa_ ni kata yo okpo cida,
ada vu na i dikai ucanuku u Vuzavagudu.

¹² Adama a na ada yi a_ kuta m moloko ba,
ko kpamu n iladi ba,
adama na Vuzavagudu wi ta_ a_ kuwala kelime ka_ da,
kata Kashile ki Isaraila ke gebemgu da kucina.

¹³ Lanai, kagbashi ka_ va_ ki ta_ a kuya'an ulinga n ugboji,
wi ta_ a_ kuciya_ ucikpi n tsugbayin tsu gbangam.

¹⁴ Ama tsu na uma n abundei i a kuya'an mereve adama a_ ni.
Wuti u ni tsu vuma u saba'a ta_, u doku u yotso vuza kpamu ba,
vi o kudoku ve yeve yi a na vuma da wi kpamu ba,
¹⁵ ta u kuzuwa uma a aduniyan n abundai a_ rikpa_ nannai,
kata ngono m pada una_ u le bini adama a_ ni.
Adama a na ili i na kata a sa'wai kudana le ba, i ta_ e kene i da,
i na kpamu a sa'wai kupana ba, e yeve i da.

53

¹ Yayi wu ushuki n ili i na tsu panai?

U yayi kpamu Vuzavagudu u yotsongi kukiye ku utsura ku ni?

² Adama a na u gbonguro ta_ a_ ubuta u Vuzavagudu ci ili i na i topoi usavu,
tsu karalu ka na kutai a dika i dekpu.

Wi n tsuloboi ko n tsugbayin a na tso bonoko asuvu a_ tsu wa_ ni ba,
babu uga'in u na wi n u da u na u kuzuwa ci cikala yi.

³ Da uma o goyoi ni da kpamu a iwain ni,
vuma vu unambukasuma_ kobolo n ukiwani wa atakaci.

Tsu zuwakai ni kucina da tsu tonoi a uye u yoku,
o goyoi ni ama a_ tsu ci kebece n ayi ba.

⁴ Mayun da, u dika ta_ mmala n tsu
n unambgi u katsuma_ u tsu,
ama da a_ tsu ci sheshei tsu danai atakaci a_ ni ta_ a_ utai u Kashile,
atakaci adama a_ unushi u ni.

⁵ Ama da u ciyai usovi adama a kawuya ka tsu,
u ciyai ufori adama a_ unushi u tsu.
Atakaci a na a_ tukai tsu m matana_ ta_ a_ utai wa_ ni,
n adama a_ usan u ni u dada tsu potsoi.

⁶ Raka vu tsu ci ta_ tsu nkyon n na n tambalukpai,
da yaba dem u kanai uye u ni,
da Vuzavagudu u nekei ni
amiki a_ unushi u tsu dem.

⁷ E nekei ni a takacikai, da a gbarai ni,
ama n nannai dem u bayuwa_ una_ u ni ba,

a lazai n ayi tsu magiri ma na i a kubanka a ubuta u kukida,
n tsu malala ma na o poloi bini a ubuta wa apuwanci,
u bayuwa una u ni ba.

⁸ N atakaci kobolo n afada da a lazai n ayi,
yayi u kuya'an kadanshi ka ntsukaya n ni?

Adama na a takpa yi ta punu a katsuma ki idika i wuma,
ama da a galai ni adama a unushi u uma a va.

⁹ U sa'wa kuya'an ka vuza ili i gbani-gbani ba,
Ko kadanshi ka gbani-gbani ka sa'wa kuta una u ni ba,
a zuwai ni a kasaun ka vuza vu uciyi,
da a cidangi ni tsu vuza vu magalaka.

¹⁰ N nannai dem, ucikali u Vuzavaguđu a da ciya u takacika yi, kata u zuwa
yi unambukatsuma.

Ko an Vuzavaguđu u bonokoi wuma u ni kune'e ku unushi,
wi ta e kene ntsukaya n ni kata u doku ayin a wuma u ni,
kata ofobuso a singai a Vuzavaguđu o yongo e ekiye a ni.

¹¹ Ayin a na baci atakaci a kadu a ni a lazai,
wi ta e kene kutashi ku wuma kata u pana uyo,
n kuyeve ku ni kagbashi ku usubi ka va ki ta a kisa uma n abundai,
kata kpamu u canuku amiki a unushi e le raka.

¹² Adama a nannai mi ta e kuneke yi ugboku a katsuma ku u gbayin,
kata u pece i na a purai gbani kobolo n aza a utsura a,
adama a na u neke ta wuma u ni adama a na u kuwa,
da kpamu e kecei ni a katsuma ka aza a ugbamukaci.
Adama a na u dika ta unushi u uma n abundai,
da kpamu u ya'in kavasa adama a aza a ugbamukaci wa.

54

Tsugbayin tsu Urushelima tsu na ci kelime

¹ Vuzavaguđu u danai, <<Ya'an ishipa avu madari ma vuka,
avu na kata vu sa'wai kumatsa maku ba,
bosongu vishipa kata vu orukpo adama a mazanga,
avu na vu sa'wai aganda a limata ba,
adama a na kabundai ka muku n vuka vu na vi madari
ki ta a kula'a ka vuka vu na vi n vali.>>

² <<Doku kabanga ka mavali ka nu,
barukpa akashi a utsutsu o doku a ya'an wanshi.
Kata vu shikpa aguta a a ya'an utsura mayin,
vu dokusu awin a ya'an ugadi,
vu dokusu le utsura.

³ Adama a na vi ta a kukara'a a ubuta dem usingai n ugula feu,
kata ntsukaya n nu n kana idika kakau
ali a dasangu punu a likuci i na yo okpoi de agali.

⁴ <<Kata vu pana wovon ba, vi a kuya'an feu wono ba.
Kata vu pana wovon ba, babu ili i wono i na i kutawa wu kpamu.
Vo kudoku va ciba n ili i wono i na vi ya'ansai a ayin a na vi kadangani
ba,
kobolo n unambukatsuma u na kpamu vi ishi n u da a ayin a na vi ishi
babu vali.

⁵ Adama a na Vuza na u ya'in nu ayi da vali nu,

- kula ku ni ku da Vuzavaguḡu Mala'imili.
 Vuza Ciḡa vi Isaraila ayi da u shibai nu,
 ayi da e ci ḡe ke Kaḡhile ka aduniyan raḡa.
- 6 Vuzavaguḡu wi ta e kuḡe ke wu u bonoko,
 tsu vuka vu na o loḡoi da a kaḡukpai ni n unamgbukaḡsuma
 tsu vuka vu na vali vi ni vu loḡoi,
 a ayin o yolo i savu i ni,>>
- 7 <<M megeshe kenu n loḡo wu ta,
 ama n asuvayali a gbayin mi ta o kubonoko wu.
- 8 Vuzavaguḡu Kaḡhibi ka ḡa u danai,
 a kaḡsuma ka wupa wa aḡundai da m paḡai bini ali megeshe kenu,
 ama n ucigi u babu kukotso
 mi ta a kupana asuvayali a nu.>> Vuzavaguḡu da u dansai vuza na u
 shibai ḡa.
- 9 <<N tsu va na wi ta derere n tsu ayin a Nufu,
 ana n kucinai n danai, mini ma ayin a Nufu mi o kudoku kupala
 aduniyan ba.
 Adama a nannai gogo na n kucina ta mi o kudoku kuya'an wupa n avu ba,
 mi kpamu o kudoku kudansaka wu ba.
- 10 Ko nsansa m puwaḡka
 kaḡa kpamu aginda a muḡa,
 ama ucigi u gbangam u va wi o kukotso wa nu ba,
 uzuwakpani u maḡana u va vuza wa kutakpa u ḡa ba,>>
 Vuzavaguḡu vu na wi a kupana asuvayali a nu u danai.
- 11 Vuzavaguḡu u danai, <<Avu Urushelima, likuci i na yi o kuso'o atakaci n
 wunlai u mini ma atali, babu vuza na u kuya'anka wu kadanshi ku
 uremi u kaḡu,
 mi ta a kuvaḡasaka kuma'a ku nu n atali a singai.
- 12 Mi ta a kuma'a nshilya n nu n atali a langu-langu,
 utsutsu u nu kpamu n atali a na i tsa aḡamba,
 nshilya m kpa'a kpamu n atali a na o yotsoi yaza.
- 13 Vuzavaguḡu wi ta a kuya'anka muku n nu raḡa kuyotsongusu,
 maḡana ma gbayin mi ta a kutawa u muku n nu.
- 14 N kasingai kobolo n ka mayun ḡa vo ku yonko,
 kaḡa kpamu kawuya ka ya'an ḡa'angi n avu,
 vi a kupana wovon wi ili ba,
 i ta a kutakpa ka kagbanigbani a banka ḡa'angi,
 ki a kuyawa ḡevu n avu ba.
- 15 Vuza na baci u kumbai nu n vishili, na lo kusheshe ku va ku ḡa ba,
 vuza na baci u kumbai nu wi ta o kubono wo kokpo n wono.
- 16 <<Lana, Mpa ḡa vuza na n ya'in kawakana
 ka na ka tsu faḡa akina ali a tasa,
 kaḡa u yuma ucanuku u munuka adama a ulinga u le.
 Mpa ḡa kpamu vuza na u ya'in kaḡangashi adama a na u langasa,
 17 Vuzavaguḡu u danai, babu ucanuku u munuka u na a kuya'an adama
 a ḡa kaḡa u ḡa u lya'a ḡa,
 kaḡa kpamu i bayangu kelentsu dem ka na ka kubanka ḡa nu nsata.
 Na va ḡaḡa agadu a kagbashi ka Vuzavaguḡu,
 ḡaḡa kpamu wishu u na wu utai wa va,>>

55

Ubaniki u Vuzavaguḏu adama a wishi

- 1 <<Tawai, yaba dem vu na wi a kupana kakuli,
 tawai a ubuta u mini,
 vuza na baci de dem wi n ikebe ba,
 u tawa, u tsula ili kata u lya'a.
 Tawai, i gasa makyān m mani
 babu ikebe ko babu katsupu.
- 2 Yidai i zuwai ḏa i langasai ikebe i ḏa a ubuta wi ili i na yi ilikulya ba,
 adama a yidai yi a kulangasa ikebe i katsupu i ḏa a ubuta wi ili i na yi
 a kuciya punu ili ba?
 Panakai mu mayin, lya'i ili i singai,
 kata i banka wuma u ḏa n ilikulya'a i singai.
- 3 Zuwakai mu atsuvu kata i tawa wa va,
 panakai mu, adama a na wuma u ḏa u yongo lo.
 Mi ta a kuya'an uzuwakpani n aḏa u na u kukpaḏa kukotso,
 mi ta e kuneke ḏa ucigi u mayun u na u tsu kpaḏa kukotso tsu na n
 ya'ankai Dawuda.
- 4 Lanai, n zuwa yi ta wo okpo maga'an a ubuta u uma,
 vuzagbayin n kovonshi ka uma.
- 5 Mayun yi ta e kudeke uma a likuci kakau i na i yevei ba,
 kata likuci i na i yevei ḏa ba i suma a kutawa wa ḏa,
 adama a Vuzavaguḏu Kashiḗ ka ḏa,
 n Vuza Cida va aza a Isaraila,
 adama a na ayi ḏa u nekei ḏa tsugbayin.>>
- 6 Lansai Vuzavaguḏu a ayin a na wi kuciya,
 ḏekei ni a makyān ma na wi devu.
- 7 Ya'an vuza gbani-gbani u kasukpa uye u gbani-gbani u ni,
 kata vuza na u kpaḏai kusuba u kasukpa feu kusheshe ku ni,
 ya'an u bono u tono Vuzavaguḏu adama a na u pana asuvayali a ni,
 n Kashiḗ ka tsu, ayi na u kucinukpaka le unushi u le bari.
- 8 Vuzavaguḏu u danai,
 <<Adama a na kusheshe ku va ku ḏaḏa kusheshe ku ḏa ba, nwalu n ḏa
 n ḏaḏa nwalu n va ba.>>
- 9 <<Uteku tsu na gadi wi da'angi n idika,
 ta feu nwalu n va mi da'angi nu nwalu n ḏa nannai,
 kusheshe ku va kpamu ku la'a ta kusheshe ku ḏa.
- 10 Tsu na mini ma zuva n kutanu ku minimatali
 a tsu uta gadi,
 kata kpamu a kpaḏa kubono ḏe
 sai a tanatangu idika ali i ḏa i tana kata i shama,
 nannai aza a vica'a a kuciya kuca'a,
 kata aza a na a kulya'a ilikulya a ciya a lya'a,
- 11 Ta feu kadanshi ka na ka tsu uta una u va ki nannai,
 ka ki o kubono wa va ekiye a agaḏa ba,
 ama ki ta a kushatangu i na n sheshei kuya'an,
 kata kpamu ka fuda ka ya'an i na n su'uki ni.
- 12 Yi ta a kuta m mazanga
 kata kpamu o tono n aḏa m matana,
 nsasan kobolo n aginda
 i ta o kubosongu ishipa a kubana wa nu,

kaṭa ndanga n kakamba raṭa
m basa ekiye e le.

- 13 Ubuta u na wi ishi a kumatsasa awana wi ta o kubono wa matsa mambulu,
kaṭa kpamu ubuta u na wi ishi u tsu matsa mataci u bono matsa igebetsu. U da wi ta a kuya'an kula adama a Vuzavaguḍu,
n urotu u na u kuyongo ko wannai,
u na wi kulangaṣa ba.>>

56

Unaṣingai a kubana u uma dem

- 1 Na da ili i na Vuzavaguḍu u danai,
<<Ya'in kasingai
kaṭa kpamu i ya'an ili i na yi derere,
adama a na wishi u va u yawa ta devu,
kaṭa ukuna u wishi u va kpamu wu uta e keteshe.
- 2 Unaṣingai u da a kubana u vuza na u ci ya'an ili i nampa,
ayi na u tsu reme i da n ugbami,
vuza na u ci ya'an ugulani n kanna ka Ashibi ba,
kaṭa kpamu u takpa ekiye a ni a ubuta u kuya'an ki ili i gbani-gbani.>>
- 3 Kaṭa komoci ka na ki o kutono Vuzavaguḍu ka dansa tsu nampa ba,
<<Mayu Vuzavaguḍu wi ta e kupece mu n uma a ni.>>
Kaṭa kpamu madari ma vali ma kpaḍa kudana,
<<Mpa madanga me deku koci.>>
- 4 Na da ili i na Vuzavaguḍu u danai.
<<A kubana u madari ma vali, ayi na wi a kulana kanna ka Ashibi ka va mayin,
ayi na u tsu zagba i na i ci ya'anka mu uyo
kaṭa kpamu u bana uzuwakpani u va derere,
- 5 Mi ta e kuneke le kula punu a kpa'a ku va
kaṭa ku da kokpo ili i kucibasa a ubuta u uma a va
ku na ku la'i ku muku n ali m muku ma amaci,
mi ta e kuneke le kula ku kowannai
ku na ki o kukotso ba.
- 6 Omoci a na o bonokoi aḍu e le a ubuta u Vuzavaguḍu,
adama a na a ya'anka yi ulinga,
a ciga kpamu kula ku Vuzavaguḍu,
da kpamu a cikpai ni,
vuza na de dem wi a kubana kanna ka Ashibi mayin, da kpamu o kugoyo a da ba,
da kpamu wi e kureme uzuwakpani u va n utsura,
- 7 ele da n kubanka a kusan ku cida ku va,
kaṭa kpamu n zuwa le a ya'an mazanga a kpa'a ka avasa ku va.
Kune'e ku kusongu ku le kobolo n alyuka e le
i ta a kuciya wishi a katalikalyuka ka va,
adama a na kpa'a ku va uma raṭa i ta e kudeke ku da
kpa'a ka avasa ku uma raṭa.>>
- 8 Vuzavaguḍu Mala'imili,
vuza na u bolongi aza a ugbashi a Isaraila u danai,
<<Mi ta o kudoku mo bolonku le uma o yoku
kau n aza a na m bolongi de.>>

Nsata n Kashile a kubana wa aza a kawuya

- ⁹ Tawaj raka ada nnama n kakamba,
tawaj raka ada nnama n kutsun. Tawaj i kpatara uma a va.
¹⁰ Aza a kindi a Isaraila ayimba a da,
raka vi le i n kuyeve ba,
nshe'e n kabini n da i,
a ci ya'an wali ba,
o ci yongo ta ucigi wa alavu kau,
sai alatani a da o ci yongo a kuya'an.
¹¹ Ele nshe'e n da n na mi n kutsan kau,
ili i ci yawa le ba.
Ele ngubi n da n na mi n unambi u kuyeve,
yaba dem vu le u batsai a uye u ni,
yaba dem vu le a kulansa i na i ku'uwa yi.
¹² Yaba dem u danai, <<Tawaj, ya'an ci ciya mara,
ya'an kpamu tsu so'o kata ma maka tsu.
Kata kpamu mkpa tsu doku ci ya'an nannai ali
u la'a tsu nanlo.>>

57

- ¹ Vuma vu usubi u tsu geshe ba,
ama babu vuza na u kebecei,
a pura ta aza a usubi raka,
ama babu vuza na u yevei.
Mayun a ya'an ta nannai
adama a na e pece le a ubuta u kuya'an ka gbani-gbani.
² Aza a na a walai derere i ta o
kuyongo m matana,
i ta kpamu a kuciya wuvuki a ayin a na baci a kuwaj.
³ <<Ama ada tawaj na,
ada muku mo olobo mo oboci, ada ntsukaya ma aza a tsugbani kobolo
n ashakanlai.
⁴ Yayi yo o kuzo'osoko?
Yayi i bayuwakai una da kpamu
yi a kumedeke una?
Ashe ada muku mu ugbamukaci n da yi ba?
Kumaci ka aza a a'uwa?
⁵ Yi a kucikpa amali a da m mali ma gbani-gbani
asuvu a ndanga n oku kobolo n ubuta wu ndanga n na n kimbai dem,
da i kidai muku n da
punu a ara'a n angu a akpanlai.
⁶ Vi dikai atali a ugbori a kara'a da vu bonokoi a da amali o kutono a nu,
ele da i na vi ciyai.
Mayu, we le u da i nekei kune'e ki ili kuso'o
kobolo n kune'e ki ili i kashina.
Da i kudana m pana uyo'o ba?
⁷ Gad i de zuva a kusan ku leku da vu poloi de kajiba ka nu,
da vu banai de a ubuta wa adama a na vi ya'an alyuka a nu.
⁸ A kucina ku utsutsu u nu kobolo n iga'in a utsutsu a nu a
da vu zuwai de urotu wa amali a nu dem.
Vu kasukpai mu da vu vaki a kajiba kobolo n amali a unata a nanlo,
da vu nekei kadu ka nu we le,
da vi yongoi a kucikalasa

- vi inda ciyampa ci le.
⁹ Vu banai u kamali Moleki m mani'in ma zaitu
 da kpamu vu doki ili i magulani i nu.
 Vu suki alingata a nu da'in,
 da avu a kaci ka nu vu cipai a ubuta wa asaun.
¹⁰ Vo o'usoi kaci ka nu n ukuna u kutoni u nu dem,
 ama vu dana, <Mo o'wo ta ba>
 Vu ciyakai kaci ka nu utsura u savu,
 da da ta na vu kpa dai kuka sukpa.
- ¹¹ <<U yayi vi e kuje'eke ikyamba n wovon,
 ali da vi ya'ankai mu a'uwa,
 da kpamu vi cinukpai nu mpa
 da vu kpa dai kuciba nu mpa.
 Adama a na n ya'an ta megeshe mpa bini?
 i da da i zuwai da i kpa dai kupana wovon u va?
¹² Mi ta a ku utaka usubi u nu n i na vi ya'ansai e keteshe,
 ama i da yi o kudoku wu ili ba.
¹³ Ayin a na baci vu lapai una adama a ubanki,
 ya'an amali a na vu bolongi va a isa wu.
 Wunlai wi ta a dika le raka,
 kata ayinviki feu a purangu le.
 Ama ayi na u lansa ubuta u kushedeku wa va,
 wi ta a kukana idika ya yo okpo i ni
 kata kpamu wo okpo vuza na u kukana kusan ku cida ku va.>>
- Kashile ka cinukpakai aza unushi*
¹⁴ Kashile ka danai,
- <<Lapulai, lapulai, lapulai uye mayin.
 Takpai aguli a na i lo a uye u uma a va dem.>>
¹⁵ Na da ili i na vuza na wi adangashile n ucikpi,
 ayi na wi n wuma ko wannai, vuza na kula ku ni ki cida u danai.
 <<Mi ta idashi na gadi n ubuta u cida,
 kobolo kpamu n uma a na i n kadu yuwu babu aradi,
 adama a na n zuwa aza a na i n unangbi wa atsuma e reme adu
 kata kpamu n dokusu aza o yoku utsura wa adu.
¹⁶ Mpa mi a kulya'a kelime n kushilaka n ada ba,
 ko n yongo a wupa ayin tutu,
 nannai wi ta a kuzuwa kadu ka vuma kuyongo ulimi a kutawa wa va,
 ayinviki a vuma a na mpa n ya'in n ekiye a va.
¹⁷ N ya'in wupa adama a unushi u ni,
 n takacikai ni da kpamu n zuwakai ni kucina adama a wupa,
 ama n nannai dem u lya'i kelime n kuya'an ili i kavama i ni.
¹⁸ Mpa mene ta nwalu n ni,
 ama mi ta o kupotsotongu yi, mpa n kutono ta n ayi kata m bonoko yi
 n idashi i matana,
¹⁹ a kutuka n kadanshi ka kucikpa Kashile a una u le.
 Ya'an a ciya matana ma abundai, ali na de a mpulu n devu dem,>>
 Vuzavagu du u danai, <<Mpa n kupotsotongu le ta.
²⁰ <<Ama aza a na a ci ya'an ili i wuya i ta tsu mala ma na mo ci yongo a
 kuvuzukpa,

babu kupada bini,
 abau a ni a tsu utuka ta n kolyon kobolo n cilili.

²¹ Kashile ka va ka danai, <<Matana mi lo adama a vuza vu kawuya ba.>>

58

Kukana ku una ku mayun

¹ Vuzavaguđu u danai, <<Shikai n kaca'a, kata i kpada ba,
 dengusai alakatsu a da adanshi ishari da.

Dansukai uma a va adama a ugbamukaci u le,
 kata kpamu i sala ukuna wu unushi u kpa'a ku Yakubu.

² O ci yongo ta a kucikpa mu ayin tutu
 kata kpamu o yongo a mazanga ma na e yeve nwalu n va,
 adanshi uma o yoku a da a na i ishi i ci ya'an ukuna u singai
 da kpamu a kpada kukasukpa wila u Kashile.

E ci ece mu ta ciya m banka le n afada a mayun
 da kpamu u ya'in adanshi i ta a mazanga ma na a tawa a cikpa Kashile.

³ A danai, <Yidai i zuwai da tsu kana una,
 da Vuzavaguđu u kpada ku cikpa i na ci ya'in?
 Ci nekei ikyamba i tsu atakaci,
 ama vu kpada kuco'oko?>

Vuzavaguđu wu ushuki, <<Lanai, a kanna ka na i kukana una, i ci ya'an ta
 tsu na u yokpoi da

kata i takacika aza a ulinga da raka.

⁴ Lanai, i kana ta una koci
 kata i ya'an kanananai n vishili kata i lapanai n akun a gbani-gbani.
 Yi a kukana una tsu na i ya'in anana,
 kata i ciga a pana alakatsu a da na de gadi ba.

⁵ Icu'u i kukana ku una ku nampa ku da n zagbai,
 kanna ke te koci adama a na vuma u bono u goyo kaci ka ni?
 A kanna ka da da u kujalika kaci ka ni tsu nkoru,
 kata kpamu u vaku n akashi o kokomo?
 Na da ili na vu dekushei kukana ku una,
 kanna ka na Vuzavaguđu wu ushuki n ka'a?

⁶ <<Na da kukana ku una ku na n zagbai,
 adama na i shikpa aza a na i atakaci,
 kata kpamu i cipuka amiki a na i e edeku a uma,
 i zuwa aza a na i a katsuma ka atakaci a baruwa,
 ali i kodo kaburakpatsu ka atakaci u uma

⁷ Pece ilikulya'a i nu n aza a kambulu,
 kata kpamu i tuka n aza a na i n i'uwa ba, a i'uwa i da,
 ve ene baci vuza koshombodi, pala yi,
 kata vu sokongu ashi a nu a ubuta u vuza nu ba.

⁸ I ya'an baci nannai, kutashi ku da ki ta a kakana tsu wakani wu usana,
 kata kpamu usan u da u tana gogo'o,
 kasingai ka da ki ta a kuwala n ada,
 kata wishi u Vuzavaguđu wo okpo ili i na i kinda da mayin.

⁹ Kata gogo na i deke, Vuzavaguđu wi ta a kushuku da,
 I shika adama a na u banka da, wi ta ta na a kudana, <Mpa da na.>

<<I kasukpa baci amiki a ukuna u gbani a na i caniki,

- n ukuna u masapangbanai ma ajivu kobolo n kuya'an ku kadanshi ka kavama,
- ¹⁰ da baci i bonokoi kaci ka da tsa aza a kambulu
da kpamu i banka aza a na i o kuso'o atakaci,
kutashi ku da ki ta a kakana a ubuta u kayimbi,
kata kayimbi ka na ki devu n ada kokpo an kutashi ku kannna.
- ¹¹ Vuzavaguđu wi ta a kinda da ayin dem,
wi ta e kuneke da ili na i cigai a ubuta u na u canai ba,
kata kpamu u dokusu ikyamba i da utsura.
Nannai wi ta a kuzuwa yo okpo an kashina ki ishi'wan ka na ka ciyai kutanu
mayin, n uteku tsu kuyene ku na mini ma ni ma tsu kpađa kudekpe.
- ¹² Yi ta a kuma'asaka likuci i cau i da i na yi ishi yo okpoi agali,
yi ta a kudangusa kumi ka aza a na ishi lo ali n tsumani,
kata kpamu e deke da Alapuli a Nshilya n na m bosoi,
kobolo n Alapuli a Uye a ubuta u na uma a tsu dasangu.
- ¹³ <<I kana kannna ka Ashibi adama a na kokpo cida,
i kasukpa kutono mali ma da a kannna ka nanlo,
ama i kucukpa i pana uyo u kannna ka Ashibi ka, kata i dansa ukuna u ka'a
n adu a da a mazanga tsu
kanna ka cida ka Vuzavaguđu.
I cikpa kannna ka Ashibi ka n ili i na i kuya'an a kannna ka nanlo dem,
kata i tonon mali ma da ko i dansa ukuna u kavama ba,
- ¹⁴ nannai da i kuciya mazanga ma da a ubuta u Vuzavaguđu,
kata kpamu n zuwa da i yongo ubuta u bati wi idika i gadi kobolo n
kadiva de ubuta wa agadu wa esheku a da Yakubu.>> Vuzavaguđu da
u dansai nannai n una u ni.

59

Unushi, kushika ku unushi n ushibi

- ¹ Panai, kukiye ku Vuzavaguđu ku gusa ali ku da kukpađa kisa da ba,
ko kutsuvu ku ni ku gulana ali u kpađa kufuda kupana ba.
- ² Ama unushi u da
u pece da ta n Kashile ka da,
ukuna u wuya u da u da u zuwai u shedeki n ashi a ni
adama a na u kpađa kupanaka da.
- ³ Adama a na ekiye a da a namgba ta nu mpasa m munuka,
ajivu a da kpamu a shana ta tukpa n unushi.
Una u da u dansa ta a'uwa,
elentsu a da kpamu a dansa ta kadanshi ka wuya.
- ⁴ Babu vuza na u cigai afada a mayun,
babu kpamu vuza na u folonoi a ya'an ka yi afada a singai.
A zuwai katsura ke le a ubuta u kadanshi ka a'uwa,
e sheshei ukuna u gbani-gbani u da da u bonoi u vazai kawuya.
- ⁵ A tsu gya'wan ta oko a gbani-gbani
kata kpamu a ca'a tsugbere tsu kanata.
Vuza na baci de dem u takumai okowo a ni wi ta a kukuwa,
kokowo ka na baci de dem ko bosoi, koko ka'a ki a kuta.
- ⁶ Tsu na tsunata ci le ci a kufuda kuca'a kuminya ba,
ta feu nannai i a kufuda kupala kaci ke le ni ili i na a ya'in ba.
Ulinga u le raka wi ta tukpa n kawuya,
ibori i vishili i da da le ili i kuya'an.

- ⁷ A ci ya'an ta moloko a ubuta u kuya'an ku unushi,
 kobolo m moloko mu ubuta u kuna aza a na i babu unushi.
 Ukuna wu unushi u da o ci yongo e kusheshe koci,
 asuvu awuya n vishili dada ili i na o ci yonko.
- ⁸ E yeve uye u mata na ba,
 ko tsu na o kuyongo n uga'in ba.
 O bonokoi uye u le uye wa atakaci,
 babu kpamu vuza na wi a kuwala a uye u le da u yevei ili i na e ci deke
 mata na.
- ⁹ Ci m mata na a ubuta u tsu ba,
 usubi feu wi punu a adu a tsu ba.
 Tsu lansa kutashi, ama kucikpa ce enei kayimbi.
 Tsu lansa wakani na de gadi, ama da tsu kucukpai tsu walai a katam.
- ¹⁰ Ci yongoi a kupapa tsusaki tsu kayimba,
 a kulansa uye tsu uma a na i n ashi ba.
 N kanna e keteshe ci yongoi a kutadatsasa adanshi kayimbi ka'a ki lo,
 a katsuma ka aza a utsura da tso okpoi a na akpisa.
- ¹¹ Ci yongoi a yura dem vu tsu tsa anama,
 tsu kana mashe tsu modoi.
 Tsu lansa ta afada a singai, ama ci ciya ba,
 tsu lansa kpamu wishi ama ci ciya u da ba.
- ¹² Adama a na unushi u tsu u ya'an ta abundai wa nu,
 unushi wa kpamu wu utaka tsu ta e keteshe.
 Unushi u tsu wi ta punu kobolo n a tsu,
 a tsu ta na feu ci uyeve n u da,
- ¹³ Ci yeve ta a na ci ya'in ugbamukaci da tsu nanai Vuzavaguđu.
 Tsu zuwakai Kashile ka tsu kucina,
 ci yeve ta tsu na tsu kpa dai kuya'an i na yi derere,
 a kudansa a'uwa a na i tukpa a adu a tsu.
- ¹⁴ Kasingai ka kpa dai kudoku kuya'an ulinga,
 da tsu zuwai usubi u shamgbai da'angi n a tsu,
 ukuna u mayun u buwa kuciya a ubuta u uma ba,
 ama a tsu ci iwain kuya'an ka mayun.
- ¹⁵ Ukuna u mayun u buwa kuciya ba,
 vuza na baci u iwain kawuya i ta a kugbadalangu yi.
- Vuzavaguđu u lanai da u kpa dai kupana uyo
 an kasingai ko kotsoi.
- ¹⁶ Da we enei babu vuza na u buwai lo
 a na wa uwa e mere ko u banka aza a na i o kuso'o atakaci.
 Da ayi a kaci ka ni u uwai adama a na wi isa le n kukiye ku utsura ku ni,
 da ta na ukuna u singai u ni u tonoi n ayi.
- ¹⁷ U ukai usubi wo okpoi ni an maraga mi ikyamba,
 m makun ma wishi a kaci ka ni,
 u ukai kaci ka ni motogu ma na u kutsupaka,
 da kpamu u lapangi mali ma kuya'an ili i singai tsu kalaba.
- ¹⁸ Derere uteku wi ili,
 nannai da u kutsupa irala i ni
 n wupa u gbayin kobolo n kawuya dem,
 wi ta kpamu a kutsupa aza a na i a idika yo otogu i na a ya'in.
- ¹⁹ Ili i na i dikai a kalivi, uma i ta a kupana wovon u kula ku Vuzavaguđu,

kaṭa ili i na i ḡikai a kasana a gita kupana wovon u tsugbayin.
Adama na ayi wi ta a kutawa tsu kudolu ku na ki e kuyene n utsura,
ku na wunlai u Vuzavaguḡu wi a kuvula kau.

²⁰ Vuzavaguḡu u danai, <<Kaṣhibi ka ki ta a kucipa a Sihiyona,
wa aza a Yakubu ele na a shikai unushi u le.>>

²¹ Vuzavaguḡu u danai <<Na ḡa uzuwakpani u va n ele, n neke ḡa ta
ayinviki a va, n kadanshi ka va, kaṭa kadanshi ka nanlo ka kasukpa una
u ḡa, m muku n ḡa, ko una wu ntsukaya n ḡa ba. Na uzuwakpani u ḡa u
gogo na ali a kubana uteku.>>

60

Tsugbayin tsu Urushelima tsu na ci kelime.

¹ <<Denga, kaṭa vu akana adama a na kutashi ku nu ku yawa ta,
tsugbayin tsu Vuzavaguḡu ci cipa ta wa nu.

² Lanuku, kayimbi ka pala ta aduniyan raka,
ḡa kayimbi ka gbangam ka palai uma,
ama wa nu u ḡa kutashi ku Vuzavaguḡu ki a kakana,
tsugbayin ci ni tsu tawa wa nu.

³ Aduniyan dem i ta a kutawa a ubuta u kutashi ku nu,
ngono tamkpamu i ta a kutawa a ubuta u kutashi ku usana ku nu.

⁴ <<Dengusa aṣhi a nu vu karaka a ubuta dem,
kaṭa ye ene tsu na o bolongi a ubuta u te, ḡa a tawai wa nu,
muku n ḡa mi ta a kuta ḡa'angi,
ḡa a kanai nkere n nu e ekiye.

⁵ Aṣhi a nu i ta e kene kaṭa a tasa,
kaḡu ka nu ki ta a kushana kaṭa ka shita adama a mazanga,
uciyi u na wi a mala i ta a kutuka u ḡa wa nu,
wa nu u ḡa uciyi wa aduniyan raka u kubono.

⁶ Kabundai ka arakuma ki ta a kupala wu,
arakuma a wawa'a a Midiya kobolo n Ifa,
aza na i a Sheba raka i ta a kutawa,
ucaniki n azanariya kobolo n ili i magulani,
n a salai ukuna u kucikpa Vuzavaguḡu.

⁷ Ushiga wi ilikuzuwa ya aza a Kida i ta o kubolongu u ḡa wa nu,
agiri a aza a Nebatu i ta a kuya'anka wu ulinga,
i ta a kisa a ḡa ci ili i kune'e a katalikalyuka ka va,
kaṭa kpamu n lapulaka kpa'a ku singai ku va.

⁸ <<Anan yayi a imkpai gaḡi tsa eleshu tsa,
tsu moḡoi a kubana a ubuta u cikinda u le?

⁹ Mayun aza o kotogu i ta a kuzuwa apa'a e le wa va,
antsu a aza a Tarishi a ḡa o kokpo aza a ugiti,
a kutuka muku n ḡa na ḡe ḡa'angi,

kobolo n azurufa n azanariya e le,
adama a kucikpa kula ku Vuzavaguḡu Kaṣhile ka ḡa,
n Vuza Cidfa va aza a Isaraila,
adama a na ayi ḡa u zuwai nu vo okpo n tsuloboi.

¹⁰ <<Omoci i ta a kuma'asaka ḡa nshilya n ḡa,
kaṭa ngono n le mo okpo aza a na a kuya'anka ḡa tsugbashi,

- ko a na wi n wupa u da n lapai da,
 ama n ucigi u da n kuyotsongu da asuvayali a va.
- 11 Utsutsu u da wi ta o kuyongo ubayuwi ayin tutu,
 a kubayangu u da ba kannan kayin dem,
 adama a na uma a tuka wu n uciyi wa aduniyan dem,
 n ngono n le a kuwalaka le kelime udari a kutawa wa nu.
- 12 Adama a na idika ko tsugono tsu na tsu tonoi nu ba, ci ta a kukuwa,
 i ta o kubonoko i da agali raka-raka.
- 13 <<Tsugbayin tsa aza a Lebano ci ta a kutawa wa nu,
 kobolo nu ndanga n singai sipirus n firi, n pini dem,
 adama a na n lapulaka ubuta u mavali ma va,
 kata kpamu n neke ubuta u kuzuwa adasukpatsu a va tsugbayin.
- 14 Muku ma aza a na a takacikai da mi ta a kutawa kata a kudanku da,
 aza a na o goyoi da dem i ta a kutawa kata a kudangu a idasakpatsu i
 da,
 kata e deke da likuci i Vuzavagudu,
 Sihiyona vu cida va aza a Isaraila.
- 15 <<Ko an wi ishi a iwain nu da a kasukpa nu,
 ali babu vuza te vu na u kuwala punu a ubuta u nu,
 mi ta o kubonoko wu ili ya aradi i na i kukotso ba,
 kobolo m mazanga ma babu uteku.
- 16 Yi ta a kupana uyo wi uciyi wa aduniyan,
 kata a lyatangu da n ilikulya yi ngono.
 Nannai da i kuyeve a na Mpa da Vuzavagudu, Kishi ka da
 n Kashibi ka da, Vuzagbayin va aza a Isaraila.
- 17 A na me neke da viyum vi shili ya'an n kucukpa n neke da azurufa,
 n azanariya o okpo una u vuyum.
 Kata n neke da viyum vi shili a una wu ndanga,
 vuyum tamkpamu vo okpo una wa atali.
 Kata n zuwa matana mo okpo vuzagbayin vu da,
 usubi tamkpamu wo okpo mogono ma da.
- 18 Ibori i vishili yo kudoku ya ya'an a idika i nu ba,
 babu kulangasu ko mobosu mu ubuta a uteku wi idika i da,
 ama yi ta e kudeke nshilya n da nshilya mu wishi,
 i deke utsutsu u da kpamu ucikpi.
- 19 Kanna ki o kudoku kuneke da kutashi n kannan ba,
 ko kutashi ku wotoi ku akana da,
 adama a na Vuzavagudu wi ta kokpo kutashi ku da ku na ko kukotso ba,
 kata Kashile ka da kpamu kokpo tsugbayin tsu da.
- 20 Kanna ka da ko kudoku kuta ba,
 kata wotoi feu u kpada kuta,
 Vuzavagudu wi ta o kokpo kutashi ku da ku ko wannai,
 kata ayin a unambukatsuma a da a zuwa uteku.
- 21 Kata uma a nu dem o bono a suba,
 kata a kana idika ya ali a kubana uteku n uteku.
 Ele da utopi u na n ca'i,
 n ulinga we ekiye a va,
 adama a na n ciya ucikpi.
- 22 Kpa'a ku na ku la'i n kenu a katsuma ka da ku da ko kokpo ku gbayin,
 idika i kenu moco yo okpo aduniyan a abundai,

Mpa da Vuzavagudu,
makyan ma yawa baci mi ta a kuzuwa i da i ya'an.>>

61

Kaya ka wishi ka Vuzavagudu

- ¹ Ayinviki a Vuzavagudu Kashile i ta kobolo nu mpa,
adama a na Vuzavagudu u zagba mu ta
n tuka n kadanshi ka singai wa aza a yali.
U suku mu ta kpamu adama a na m bana n neke aza a na i n adu unangbi
kadanshi ka singai,
kata kpamu n neke aza a na i ugbashi ubaruwi,
kata kpamu n bayuwa aza na a bayangi a kunu kugbashi,
- ² kata n sala ukuna u kaya ka wishi ka Vuzavagudu,
n kanna ka na Kashile ka tsu ka kutsupa le n wupa u ni,
u neke kpamu aza a na i adu unangbi kadanshi ku uremi wa adu,
- ³ ali n aza a na i idashi a Sihiyona,
kata u zuwaka le orolico o tsuloboi
a na wa tsuwanka le kokomo,
m mani'in ma mazanga,
a na a ya'an n unambukatsuma,
kucukpa u uka le motogu ma tsugbayin
a na wo kokpo unambukatsuma.
Adama a ulinga wu usubi u le, uma i ta e kudeke le madanga ma oku,
ma na Vuzavagudu u shikpai
adama a na u yotsongu uga'in u ni.
- ⁴ I ta a kuma'asuka likuci i cau i na yo okpoi de agali
kata ma'asaka ubuta u na a langasai m megeshe ma de
i ta a kuma'asuka likuci i na yo okpoi de gali
i na i bosoi de ali n tsukaya n abundant tsu na tsu lazai.
- ⁵ Omoci i ta a kuguba kuzuwa ku da,
omoci i ta kpamu o kokpo aza a na a kuya'anka da kunima n aza a na
a kulanka da kashina ki itacishi ka da.
- ⁶ I ta e kudeke da anan ganu a Vuzavagudu,
kata kpamu a ya'an kadanshi n ada tsu anan ganu vu Kashile.
Yi ta a kulya'a ilikulya punu a uciyi wa aduniyan wa,
n uciyi u le u da i kuya'anka aradi.
- ⁷ Ana ya ya'an wono
yi ta a kukucikpa ya kisa unasingai wa abundant,
adama o tsugoyi
i ta a kuya'an mazanga n ili i na yi i kaci ke le,
nannai da ta na a kisa udariki u re wi ili i na yi i le punu a idika i le,
i ta a kuciya mazanga ma babu uteku.
- ⁸ <<Adama a na mpa Vuzavagudu n ciga ta kasingai,
n iwan ta uboki n unushi.
N uneki u kadu u va mi ta a kutsupa le
kata kpamu n ya'an uzuwakpani n le u na u kukotso ba.
- ⁹ I ta kpamu e kuyeve ntsukaya n le a aduniyan raka,
muku n le kpamu e mere ma uma dem.
Aza a na e enei le raka i ta e kuyeve
a na ele da uma a na Vuzavagudu u zuwakai unasingai.>>

- 10 Mi ta a kuya'an mazanga ma gbayin u Vuzavaguḍu,
 wuma u va wi ta a kucikpa Kaṣhile,
 Adama a na u uka mu ta aminya a wishi,
 ḍa kpamu u palai mu n kuminya ku usubi,
 tsu na vuza vu yolo i savu u tsu kala kaḱi ka ni n oroliko a kaci tsu mogono,
 n tsu na kpamu vuka vu savu u tsu kala kaḱi ka ni n tsuzogu.
- 11 Tsu na idika i tsu zuwa ili i buka,
 ko kashina ki ishi'wan ka tsu zuwa icu'u i buka kaṭa i gbonguro,
 ta kpamu nanannai Vuzavaguḍu Kaṣhile u kuzuwa kasingai n ucikpi
 u tawa a aduniyan raka.

62

Kula ku savu ku Sihiyona

- 1 Adama a Sihiyona mpa ma kupada bini ba,
 adama a Urushelima kpamu mpa mo kokpo bini feu ba,
 sai ayin a na kasingai ka ni ka akanai tsu kutashi,
 wishi u ni kpamu tsu makuni ma na mi utasiki.
- 2 Aduniyan i ta e kene kasingai ka nu,
 kaṭa ngono dem me ene tsugbayin tsu nu,
 i ta kpamu e kudeke wu n kula ku savu
 kula ku na Vuzavaguḍu n kaḱi ka ni u kune'e wu.
- 3 Vi ta o kokpo oroliko o tsuloboi a ubuta we ekiye a Vuzavaguḍu,
 kobolo m makun mo tsugono e ekiye a Kaṣhile ka nu.
- 4 O kudoku e deke wu Kagali ba ko idika i na i namgbai ba,
 Ama kula ku savu ku nu ku daḍa idika i mazanga i Kaṣhile
 n vuka vu savu vu Kaṣhile
 adama a na Vuzavaguḍu wi ta a kupana uyo n avu,
 kaṭa u bonoko wu,
 vuka vu savu vu Kaṣhile.
- 5 Tsu na maku ma vali ma tsu zuwa kaḍu ka ni a ubuta u vuka vu savu vi
 ni,
 tsu nanlo tsu da muku n nu n kutono wu,
 tsu na vuza vu vuka vu savu u ci ya'an mazanga adama a vuka vu savu vu
 ni,
 nannai da Kaṣhile ka da ka kuya'an mazanga n avu.
- 6 N zuwa ta aza a kindi a nshilya n da, avu Urushelima,
 a kupada bini n kannu ko n kayi ba.
 Ada vu na i zuwai Vuzavaguḍu wi a kucibasa n ada,
 kaṭa yu uvuka ba,
- 7 kaṭa i neke Vuzavaguḍu wuvuki ba, sai ayin a na u zuwai Urushelima u
 shamgbai,
 ali u zuwa wo okpo ubuta u kucikpa punu a aduniyan dem.
- 8 Vuzavaguḍu u kucina ta n kukiye ku usingai ku ni
 kobolo n kubolu ku gbayin ku ni,
 <<Mi o kudoku me neke ili i kashina
 wa aza na i a tsurala n ada ba,
 omoci o kudoku kuso'o mara
 ma na ada i ya'in ba,
- 9 ama aza a na a kya'i va i ta a a kulya'a i da
 kaṭa a cikpa Vuzavaguḍu,

aza na kpamu o bolongi umaci wu ndanga u na u ge'wei va i ta a kulya'a u
da,
punu a ulanga u mavali ma va.>>

¹⁰ Walai punu, walai punu n utsutsu wa,
lapulakai uma uye.
Zamai, zamai uye u gbayin,
takpai atali a.
Zuwai akashi a urotu adama a na aduniyan raka e ene.

¹¹ Vuzavaguđu u dansa ta de
a ubuta wa aduniyan raka.
<<Dana uma a Sihiyona,
<Indanai, Kishi ka da ki ta lo a kutawa,
wi ta kobolo n katsupu ka ni a kutawa.> >>

¹² I ta e kudeke le uma a cida,
aza a na Vuzavaguđu u shibai,
i ta e kudeke Urushelima, ubuta u mali
likuci i na a iwain ba.

63

Kanna ka kutsupa ka Kashile n kushiba

¹ Yayi ayi na wu utai a Edom,
wu utai a Bozura n kuminya ku ni utadanki m mini ma shili?
Yayi tamkpamu nannai n aminya o tsugono,
a kudasa n utsura kau?
<<Mpa da Vuzavaguđu a kusala ukuna wu wishi u da.
Mpa da Vuzavaguđu vu na mi n utsura u na mi isa vuma.>>

² Yidai i zuwai da aminya a nu i ushili,
tsu uma a na e ci kpete umaci wu ndanga n kuya'anka makyan?

³ <<M kpete ta umaci wu ndanga wa mpa ende'en,
a idika kakau babu vuza na wi kobolo nu mpa.
N dasasai le n wupa u va
da kpamu m kpetei le n wupa wa,
mpasa n le n tadanki
aminya a va da a langasai mu ntogu.

⁴ Adama a na kanna ka kutsupa ki ishi ta a kadu ka va,
da kpamu kaya ka na n kisa uma ka yawai de.

⁵ Mi indanai, ama babu vuza na n kubanka,
o goyoi mu ama babu vuza na u banka mu,
da kubolu ku va ku lansa kai mu wishi,
wupa u va u banai mu.

⁶ N dasasai idika kakau
n wupa u va n zuwai le o so'i ali ma makai le adama a wupa u va,
da n tsuwain mpasa n le a idika.>>

Ucikpi n Avasa

⁷ Mi ta a kudansa ukuna wu uga'in u Vuzavaguđu,
ili i na u ya'in i na u yawai a cikpa yi,
a katsuma ki ili i na u ya'ankai tsu dem,
mayu, ili i singai-singai n abundai i na u ya'ankai

- kpa'a ka aza a Isaraila,
adama a matana ma ni n kasingai ka ni.
- ⁸ U danai, <<Mayun ele uma a va a da,
muku n na n kudoro mu ba,>>
Nannai da wo okpoi Kishi ke le.
- ⁹ N atakaci a na o so'i dem ayi feu u so'o ta a da,
da kalingata ka na ki a kinda yi kisai le.
N ucigi u ni n kasingai ka ni da u tsulai le,
u dengusai le gadi da u dikai le
ali n aya a na a lazai de.
- ¹⁰ Ama n nannai dem
a ya'in ugbamukaci da a nusakai Ayinviki a Cida.
Dada kucukpa Kashile ka zuwakai le kucina,
da u bonoi wo okpoi vurala vi le da u shilikai n ele.
- ¹¹ Uma a ni a cibai n ayin a cau,
a ayin a Musa n uma a ni,
te dai vuza na wu utai n ele n kalangu ka kaguba ka ni ali da a walai m mala,
m magubi mu ushiga wa?
Te dai vuza na u zuwai vuza
na u nekei le Ayinviki a Cida a,
- ¹² ayi na u suki utsura u gbayin u kubolu u ni
u yongo e kukiye ku usingai ku Musa,
vuza na u pecei mini ele lo e kene
adama a na u ciyaka kaci ka ni kula ku singai ku na ko kukotso ba,
- ¹³ vuza na u walai n ele a mini mu ugayi?
An kodoku ka na ka tsu suma a likuci i na yi babu keteri,
ko kenu a tadatsa ba,
- ¹⁴ tsu kanaka ka na ka tsu bana a kara'a ka na ki n ijanu adama a na wu
uvuka de,
Ayinviki a Vuzavaguđu e nekei le kuvuka.
Tsu nampa tsu da vu tonoi n uma a nu
ciya vi ciyaka kaci ka nu kula ku tsugbayin.
- ¹⁵ Indana a idika avu na de zuva kata ve ene,
a ubuta u cida u nu n ubuta u singai wi idashi i nu.
Te dai kataci ka nu n utsura u nu wi?
Ili i na i tsu dengusa wu asuvu kobolo n kuneke wu asuvayali vu takpa
ta i da wa tsu.
- ¹⁶ Ama avu da Eshoku a tsu,
n nannai ta na Ibirahi u yeve tsu ba
ko Isaraila u zuka n a tsu ba, avu Vuzavaguđu,
avu da Eshoku a tsu, kula ku nu ku da
Kishi ka tsu ali n ayin a cau a de.
- ¹⁷ Vuzavaguđu yidai i zuwai da vu kasukpai tsu a kakarasa tsu kasukpai uye
u nu
da vu zuwai adu a tsu a ghamai ali da tsu kpadai kupanaka wu?
Bono adama a agbashi a nu,
kumaci ku nu ele da aza na a kulya'a agadu a nu.
- ¹⁸ A katsuma ka ayin kenu uma a nu e remei ubuta u cida u nu,
ama gogo na irala i tsu i kpete ta ubuta u cida u nu.
- ¹⁹ A tsu uma a nu a da ali n ayin a de,
ama vu lya'aka le tsugono ba,

a sa'wa kudeke le n kula ku nu ba.

64

- ¹ Vuzavaguḡu, boso gaḡi kaṡa vi cipa a idika,
adama a na vu zuwa nsasan m gbaḡa kelime ka nu.
- ² Tsu na akina a tsu tasa ali a
zuwa mini ma punu,
cipa adama a na vu zuwa irala i nu e yeve n kula ku nu
kaṡa kpamu vu zuwa aduniyan raṡa o vodotso e kelime ka nu.
- ³ Ana vi ya'in ili i mereve i na ci sheshei va kufuḡa kuya'an ba,
ḡa vu cipaṡ a idika, ḡa nsasan n je'i avu e kene.
- ⁴ Ali n ayin a cau babu vuza na u sa'wai kene,
babu kpamu kutsuvu ku na ku sa'wai kupana,
babu kaṡhi ka na ka sa'wai kene Kaṡhile ka na ka la'i nu,
vuza na u ci ya'an ka aza na i a kuvana yi ulinga.
- ⁵ Vi isai vuza na u ci ya'an kasingai m maṡaṡa,
vuza na kpamu u tsu ciba n aḡa a uye u ni.
Da kpamu tsu geshei punu a kaṡsuma ku unushi,
ḡa kpamu i ya'in wupa,
Nini ḡai tsṡa kuciya wishi?
- ⁶ Raṡa vu tsu tso okpoi an aza a na i nu nshinda,
ulinga wu usubi u tsu raṡa wi ta tsṡa akashi a na a karasai,
ḡa tsu lumbai raṡa tsṡa avuku,
ḡa unushi u tsu wo okpoi tsu wunlai, ḡa u ḡikai tsu raṡa.
- ⁷ Babu vuza na u tsu ḡeke kula ku nu,
ko u dakaka u ciya u kana wu,
adama a na vu sokongu ta aṡhi a nu a tsu,
ḡa vu kaṡkpai tsu derekpei adama a unushi u tsu.
- ⁸ Ama gogo na, Vuzavaguḡu, avu ḡa Esheku a tsu.
A tsu ḡa ci'in, avu ḡa kama'i,
a tsu raṡa dem ulinga we ekiye u nu u ḡa.
- ⁹ Kaṡa vi ya'an wupa u na u la'i kugisanku ba, Vuzavaguḡu,
kaṡa vu cibasa n unushi u tsu ko wannai ba.
Laṡuku, n folono wu ta indana,
a tsu raṡa uma a nu a ḡa ci.
- ¹⁰ Likuci i ciḡa i nu yo okpo ta kakamba,
Sihiyona feu wo okpo ta kakamba, Urushelima tamkpamu wo okpoi
agali.
- ¹¹ A'isa a singai n a ciḡa a tsu, ubuta u na isheku i tsu i cikpai nu,
u ḡa u kula ta n akina,
ḡa ubuta u singai u tsu raṡa wo okpoi agali.
- ¹² Ili i nampa raṡa i kotso baci, Vuzavaguḡu, vi ta o kubono n kaṡapa?
Vi ta a kupada bini kaṡa vu takacika tsu gbani-gbani nannai?

65

Afada n Wishi

- ¹ <<Mu utaṡai kaṡi ka va wa aza a na e ecei mu ba,
Mpa mu utaṡi e keteshe wa aza a na a laṡsai mu ba.
M banai a likuci i na i ḡekei kula ku va ba,
n danai, <Mpa ḡa na, mpa ḡa na.>
- ² Mo obongi ekiye a va a kanna gbaga
adama a aza a ugbamukaci,

- aza a na i a kuya'an ukuna u na u ga'in ba,
 a_kulaṅsa_kā_kaṅci ke le i na i kuyokpo le,
- ³ Uma a na a tsu shika mu
 aṣhi n aṣhi ayin dem,
 a kuya'ansa alyuka a ashina
 kobolo n kusongu ili i magulaṅi a atalyalyuka a na a ma'i n iputa,
- ⁴ ele na a tsu daṣaṅgu a ubuta wa asaun
 kaṭa kpamu a una kayin gbaga a ubuta u na a kucikpa aṃali o yoku,
 ele na a tsu takuma inyama yi ngurusunu,
 ele na mgbodo n le n ci yongo n inyama i na yi ni nshinda.
- ⁵ Ele na a tsu dana, <Deṅa lo, kaṭa vi yawa deṅu nu mpa ba,
 adama a na uga'in u kaḍu u va u la'a ta utsura u nu.
 Uma a nanlo i ta an kaṅga a vunu vu va,
 a zuwai wupa u va a kukula tsa akina a na a tsu kula a kanna gbaga.
- ⁶ <<Indanai, da na uḍani kelime ka va,
 mi a kupada bini ba, ama mi ta a kutsupa derere,
 mi ta a kutsupa i da tsu na u ga'in a ya'anka le,
- ⁷ unushi u nu kobolo n unushi wi isheku i nu,>>
 Vuzavaguḍu u danai, <<Adama a na o songu ta alyuka a nsasan
 da kpamu a ukai mu nshinda a aginda,
 mi ta a kugisanku a nkuta n le
 katsupu ka derere adama a ili i na a ya'in cau va de.>>
- ⁸ Ili i na Vuzavaguḍu u danai i daḍa na,
 <<Ci ili i kuso'o i na kaṭa a pishai a umaci u ni ba,
 da uma a danai, <Kaṭa i laṅasa u da ba,
 kaṭa u kotso kuge'we ba,>
 ta n kuya'an n agbashi a va nannai,
 n kuna le raḱa ba.
- ⁹ Mi ta a kutuka nu ntsukaya mu ugboku u naṣhi u Yakubu,
 n aza o yoku kpamu a Yahuda ele na a kukaṅa ubon wu nsasan wo okpo
 u le,
 uma a va a na n zagbai a kukaṅa ta u da wo okpo u le,
 ta de agbashi a va o kuyongo.
- ¹⁰ Kara ka Sharon ki ta o kokpo ubuta u kalina wi nkyon,
 kaṭa Kara ka Ako kokpo tamkpamu ubuta u kuvuka wa anaka
 a uma a va a na a laṅsai mu.
- ¹¹ <<Ama ada na i kaṣukpai Vuzavaguḍu
 da kpamu i cinukpai nu nsasan n ciḍa n ni,
 aza a na e nekei alyuka a ilikulya u kaṃali ka Gadu, ayi na u tsu tuka m
 maṭaṇa
 da kpamu a shatangi nko m maṛa kakau ma na a satarai da e nekei
 kaṃali ka na e ci deke Uzuwi.
- ¹² N ya'anka wu ta de uzuwi u na va kubana ukpa u kotokobi,
 raḱa vu da yi ta a kuya'an ukidi,
 adama a na n deke ta ama yu ushuku ba,
 n ya'in kadanshi ama i pana ba.
 I ya'in ili i gbani-gbani a aṣhi a va,
 da kpamu i zagbai i na i kukpada kuneke mu mazanga.>>

- 13 Adama a nannai ili i na Vuzavagudu Ubangari u danai i daɗa na,
 <<Agbashi a va i ta a kulya'a ilikulya,
 ama aɗa yi ta o kuyongo n kambulu,
 agbashi a va i ta o kuso'o,
 ama aɗa yi ta o kuyongo n kakuli,
 agbashi a va i ta o kuyongo m mazanga,
 ama aɗa yi ta o kokpo n wono.
- 14 Agbashi a va i ta a kucanana ishipa
 adama a mazanga,
 ama aɗa yi ta a kushika
 adama a unambukatsuma
 ma na ma kulangaɗa da aɗu.
- 15 Mpa Vuzavagudu n danai,
 uma a na n zagbai i ta a kuya'an ulinga n ula a da wo okpo le tsu una u
 wuya,
 Vuzavagudu Ubangari wi ta a kuna da,
 ama wi ta e kuneke uma a ni ula a savu.
- 16 Vuza na baci de dem a idika ya u cibalai unasingai
 wi ta a kuya'an nannai n kula ku Kashile ka mayun,
 vuza na baci u ya'in akucina punu a idika ya
 wi ta kpamu a kukucina n kula ku Kashile ka mayun.
 Adama a na mi ta a kuzuwa wupa u va paki kata n cinukpa n u da
 kata kpamu n shedeke n ashi a va wa ni.
- Gadi vu savu n idika i savu*
- 17 <<Indanai, mi ta a kuya'an
 gadi vu savu n idika i savu.
 Ili i cau i kuya'an kpamu ucibi ba,
 vuza wo kudoku we sheshe le a kaɗu ba.
- 18 Ama ya'in mazanga ko wannai
 mi ili i na n kuya'an,
 adama a na mi ta a kuya'an Urishelima wo okpo ubuta u mazanga
 n uma a ni feu m mazanga.
- 19 Mi ta a kuya'an mazanga adama a Urushelima
 kobolo kpamu n uma a va,
 vuza wo kudoku wa pana kaca'a ka mashi
 n izumgbi i kusakadangusu ba.
- 20 <<Babu kpamu punu
 merebu ma na mo kuyongo n wuma punu ayin kenu koci,
 ko mokoshi ma na ma kukuwa babu ayin a ni a yawa.
 Vuza na baci u kuwai babu u laza aya amangatawun (100)
 i ta a kudika yi bi'i kadangani,
 vuza na baci u yawai aya amangatawun (1,000) ba,
 i ta a kudika yi tsu vuza vu unushi.
- 21 I ta a kuma'a i'uwa kata o yongo punu,
 kata kpamu a cimba kashina ki itacishi ali a lya'a umaci u le.
- 22 O kudoku a ma'a i'uwa kata kpamu aza o yoku kau a uwa o yongo punu
 ba,
 ko a ca'a kata aza o yoku a lya'a ba.
 Tsu na madanga matsu yongo n ayin,
 ta feu uma a va e kugeshe nannai,
 aza na mpa n zagbai o kuyongo n ayin n abundai a kupana uyo'o wi ili i na

a ya'in ne ekiye e le.

- ²³ A kuya'an ulinga u gbani ba,
ko muku n le mokpo agulani kaṭa wo okpo le utaḍaci ba,
adama a na i ta o kokpo uma a na Vuzavaguḍu u zuwakai unaṣingai,
ele kobolo nu ntsukaya n le n na n kutawa.
- ²⁴ Kafu e ḍeke mi ta a kushuku,
ele bi'i a kaṣuma ka kadanshi mi ta e kuyeve i na a ciyai.
- ²⁵ Vuzavaguḍu u danai, maḱunzukunzu m malala i ta a kulya'a ilikulya a
ubuta u te,
kawu wi ta a kutakuma kalu an kanaka,
ama kubuta ku ḍaḍa ilikulya i koko,
a kuluma ko a una kusan ku ciḍa ku va ba.>>

66

Afada kobolo n ukedi wa apa

- ¹ Ili i na Vuzavaguḍu u danai i ḍa na,
<<Gaḍi ḍa kakuba ko tsugono ka va,
aduniyan ta ḍe n tsu zuwa ene a va.
To, gogo na icu'u i kpa'a ku ne ku ḍai i kuma'aka mu?
Te ḍai kpamu ubuta u kuvuka u va wi?
- ² Vuzavaguḍu u danai, <<Ili i nampa ya raḱa ba ekiye a va a ḍa a ya'in i ḍa,
ali ḍa yo okpoi nannai ba?>>
- <<Ama vicu'u vu vuma vu nampa ḍa mi a kulansa,
vuza na u kaṇai kaḱi ka ni ḍa kpamu ayinviki i kobolo n ayi
ḍa kpamu wi a kuya'an nwalu n kadanshi ka va.
- ³ Uma a ci ya'an ta tsu na a cigai, we le derere ḍa,
ko a lyuka n kobonburom ko a lyuka n vuma,
ko a lyuka m malala,
ko a lyuka m meshe'e,
ko a tuka n kune'e ki ili kashina,
ko a ya'an kune'e ku mpasa m magurusunu,
ko a ya'an kune'e ku kpalu ki ili i magulani,
ko a cikpa a mali.
Aza na a zagbai uye u le,
ḍa wuma u le u panai mazanga,
- ⁴ mpa feu n sheshe ta n kuneke le atakaci
kaṭa n tuka le n ili i na i a kupana wovon dem,
adama a na ana n ḍekushei, babu vuza na wu ushuki mu,
ana kpamu n ya'in kadanshi babu vuza na u paniki mu,
ḍa a ya'in ili i gbani-gbani a aṣhi a va
ḍa kpamu a ya'in ili i na n cigai ba.>>
- ⁵ Panai kadanshi ka Vuzavaguḍu,
aḍa aza na yi ugulani n kadanshi ka ni,
<<Aza a ḍa a na a iwain ḍa
ḍa kpamu o loḱoi ḍa adama a kula ku va,
m maḱan a danai, <Ya'an Vuzavaguḍu u tawa n tsugbayin ci ni,
adama a na ce ene mazanga ma ḍa.>
Ama ele ḍa aza na a kupana wono.
- ⁶ Panai izumgbi ḍe a likuci ya,
panai kaca'a a maṣali ma Vuzavaguḍu ma,

Izumgbi i Vuzavaguḍu i ḍa
a kuya'an katsupu wi irala i ni derere tsu na wuntsai le.

7 <<Kafu u gita aganda a limata,
ḍa tana u matsai,

kafu u gita kupana mbaḷa n limata,
ḍa tana u matsai maku mo kolobo.

8 Yayi u sa'wai kupana ili tsu nampa?

Yayi kpamu u sawai kene i nampa ya?

I ta a kumatsa aduniyan a kanna ke te?

Ko ta na feu aduniyan a ci yimkpa ta a kanna ke te?

Makyan ma na Sihiyona u gitai aganda a limata a ni

ḍa ta na u matsai muku mo olobo.

9 Mpa Vuzavaguḍu n danai, <<N kuyawaka n uma a va a ayin a kumatsa
kata m kpaḍa kuzuwa a matsa le ba.

Mpa vu na n tsu tuka n limata, n kushiya kamatsatsu ba,
wannai dai n gita aganda a limata.>>

10 Ya'in mazanga n Urushelima kata kpamu i ya'an mazanga adama a ni,
aḍa vu na i cigai ni,

ya'in mazanga ma gbayin n ayi,

n aḍa na kpamu yi n unamgbukatsuma n ayi.

11 Ciya vu apa kata vi cuwa
m mani ma singai ma ni,

vi ta kpamu o kuso'o kau

kata vi ya'an mazanga n tsu na mani mi n abundai.>>

12 Adama a na na ḍa ili i na Vuzavaguḍu u danai,

<<Mi ta a kutuka m mataṇa a kubana wa ni tsu mala,

kata uciyi wa aduniyan u ya'an tsu na mini me ci yene,

u teku tsu kuyene, yi ta kpamu a kapa, kata kpamu e kebe ḍa gaḍi n ekiye a
ni,

kata vu yongo e kuje'e ḍe a nkuta n ni.

13 Tsu na kamaci ka tsu kparusa maku ma ni,

ta feu mi a kukparusa ḍa nannai,

yi ta a kuciya uremi wa aḍu n Urishelima.>>

14 Ayin a na baci ve enei ili i nampa, kata kaḍu ka nu ka shana m mazanga
kata kpamu vo okpo lenwu an mita.

Kata kpamu uma e yeve utsura u Vuzavaguḍu,

ama wi ta o kuyotsongu wupa u ni a ubuta wi irala i ni.

15 Lanuki, Vuzavaguḍu wi ta lo a kutawa n akina,

ekeke o odoku a ni i ta tsu kabatalikpau,

wi ta a katika wupa kau,

wi ta a kuya'an kubarangu ku ni m melentsu ma akina.

16 Adama a na n akina a ḍa kobolo n kotokobi ka ni

Vuzavaguḍu wi a kuya'anka uma raka afada,

a za na Vuzavaguḍu u kuna i ta n abundai.

17 Vuzavaguḍu u danai <<Aza a na a takpai nshinda n le adama a na a
bana a asuvu a ubaru, ḍa wi o kutono aza na a tsu wala n kayin, ḍa kpamu i
a kutakuma inyama i magurusunu n ayu, raka vi le i ta a kuzuwaka uteku.>>

18 <<Adama a na mpa n yeve ta ulinga u le n kusheshe ku le, ayin i ta lo
a kutawa a na wo bolongu aduniyan n kelentsu raka, i ta a kutawa kene
tsugbayin tsu va.

¹⁹ <<Mi ta a kuzuwa urotu e mere me le, a katsuma ke le mi ta a kusuku aza a na a buwai n wuma a kubana a idika kakau, n aza a Tarishi, n aza a Libiya, n aza a Lidiya, n aza a Tubalu, kobolo n aza e Helene, n kotogu ka na ki da'in kau ka na kata ka sa'wai kupana ukuna u mereve u va ba, i ta a kusala tsugbayin tsu va a aduniyan raka.

²⁰ Vuzavaguđu u danai, i ta a kutuka n aza a da raka a aduniyan tsu kune'e u Vuzavaguđu, n odoku n ekeke o odoku ni njaki, a kubana a kusan ku cida ku va Urushelima, Vuzavaguđu u danai, da derere n tsu na aza a Isaraila a tukai n kune'e ki ili i kashina a kasasu a kpa'a ku Vuzavaguđu.

²¹ Vuzavaguđu u danai, mi ta kpamu a kuzagba aza yoku okpo anan ganu aza yoku kpamu okpo anan Levi.>>

²² <<Tsu gadi vu savu n idika i savu i na mi a kuciga kuya'an, yi ta o kokpo i da, Vuzavaguđu u danai, tsu nanlo tsu da kula ku da ki o kuyongo kobolo nu ntsukaya n da.

²³ Vuzavaguđu u danai, a kadiva ko wotoi u savu a kubana wotoi savu u yoku, Ashibi a nampa a kubana Ashibi o yoku, uma raka i ta a kutawa a kudanku mu.>>

²⁴ <<I ta a kuta a bana pulai a inda even a ikyamba a aza a na a ya'ankai mu ugbamukaci. Azun a na i o kusovo le a kukuwa ba, akina a na i o kusongu le feu i a kukimasa ba, i ta o kokpo ili yu unata u uma a aduniyan dem.>>

IRIMIYA

Kubayuwā

Ukuna u Katagarda ka nampa

Katagarda ki Irimiya ki ta a Kubayuwā Keniki Irimiya u yongo ta a kubana ukocishi wa aya amangatatsunkupa a ugbashi a ugiti wa aya kupa a ugboku u tali Kafu a matsa Yesu (KY). A ayin a na u yongoi u dana ta uma a Kashile atakaci a na i lo a kutawa adama o kutoni ka amali n unushi u na i a kuya'ansa. U yongo ta ali da we enei ili i nampa ya dem i shana ta n uyikpi u Urushelima a ekiye o mogono ma Babila, Nebukaneza ayi da vuza na wu unai likuci i Urushelima n alisa a gbayin n ukuna wu agbashi a ngono n Yahuda n uma n abundai. Da kpamu u doku u ya'in kadanshi tsu na o kubono a ubuta wugbashi n tsu na o bonokoi idika i Urushelima. Katagarda ki Irimiya ki ta a kufuda e pece ka'a tsu nampa. (1) Udeki u Irimiya. (2) Akaka a Kashile a kubana uma a Yahuda nu ngono n ni a ayin o tsugono a ni a ayin a Josiya, Johoyakim, Johoyaki n Zedekiya. (3) Ili i na Irimiya u ya'ankai ulinga i da Baruku feu ya'ankai ulinga ayi kadani ka Irimiya u ya'an ta kadanshi ke kene n abundai n ili i gbagba'in i yoku i na i kuya'an punu a u Irimiya; (4) Akaka kaukau a na a utai u Vuzavagudu adama a uma a idika kaukau i na yi da'in. (5) U dansai mayin tsu na likuci i Urushelima i kuyikpa n kubana ugbashi a Babila. Irimiya vuma da vi cico'o wi ta kpamu n ucigi u uma a ni, u iwan ta kpamu tsu na u kudana ili ya atakaci a kubana u uma a ni. Ubuta n abundai u ya'an ta kadanshi n asuvayali a ka du ka ni n ili i na u so'i atakaci adama a Kashile ka'a ke dekei ni wo okpo keniki. Kadanshi ka Kashile ki ta tsa akina a ka du ka ni wi a kufuda wo fobo ka'a ba. Kadanshi ka gbagba'in ko yoku ka laza ta ayin a Irimiya ali a kubana anana, a ayin a na a kuya'an uzuwakpani u savu, u na uma a Kashile e kureme babu malum ma na ma kucibaka le, adama a na i ta a kudana u da adu e le 31:31; 34.

¹ Kadanshi ki Irimiya maku ma Hilikiya, Ganu vi yoku a likuci i Anatotu e kure'e ki idika i Bayami.

² Ayi na Vuzavagudu u ya'in kadanshi n ayi. A ayin o tsugono tsu Josiya kolobo ka Amuno, mogono ma Yahuda, a kaya ka kupa n ka tatsu ko tsugono tsu ni.

³ Da kpamu u doku u ya'in kadanshi n ayi a ayin o tsugono tsu Johoyakim kolobo ka Josiya, mogono ma aza a Yahuda, a kubana a ukoci u kaya ka kupa n kete ko tsugono tsu Zedekiya, kolobo ka Josiya, mogono ma Yahuda ali a kubana a ayin a tsugbashi tsa a aza a Urushelima o wotoi u tawun.

Udeki u Irimiya

⁴ Da Vuzavagudu u ya'in kadanshi nu mpa, u danai,

⁵ <<N yeve wu ta babu a ya'an katsuma ka nu, kafu kpamu a matsa wu da merengi nu, da n zagbai nu vo okpo keniki ka uma aduniyan.>>

⁶ Da n danai, <<A'a, Vuzavagudu Kashile. Lana, mpa n fuda kadanshi ba, adama a na mpa maku ma kenu ma'a.>>

⁷ Ama da Vuzavagudu u danai mu, <<Kata vu dana, <Mpa maku ma kenu ma ba,> adama a na u yaba dem vu na baci n suki nu, mayun da vu bana, Kpamu i na baci de dem n danai nu, i da da va kudansa.

⁸ Kaṭa vu pana wovon u le ba,
adama a na mpa mi ta kobolo n avu, mi ta kpamu a kisa wu.>> Mpa
Vuzavaguḍu, mpa ḍa n dansai.

⁹ Da Vuzavaguḍu u dengusai kukiye ku ni ḍa u sa'wai una u va. Da u danai
mu,

<<Lana, gogo na, n zuwa ta kadanshi ka va a una u nu.

¹⁰ Lana, anana n zuwa wu ta gadi va aduniyan n tsugono,
adama a na vu muda kaṭa kpamu vu faḍa,
adama a na vu una, kaṭa kpamu vu vakangu,
adama a na vu ma'a kaṭa kpamu vu faḍa.>>

¹¹ Da Vuzavaguḍu kpamu u doku u ya'in kadanshi nu mpa, u
danai,<<Irimiya, yidai vi enei?>> Da n danai, <<Me ene ta kacaka ka
maḍanga ka alumo.>>

¹² Da Vuzavaguḍu u danai, mayun ḍa,<<Ve ene ta mayin, adama a na mpa
mi ta a kinda i na ya kutawa ya gita.>>

¹³ Da Vuzavaguḍu u doku u ya'in kadanshi nu mpa kpamu ire, u
danai,<<Yidai ve enei?>> Da n danai ni,<<Me ene ta mogbodo a kupuna
a kinda ubon u gadi.>>

¹⁴ Da Vuzavaguḍu u danai mu, <<A ubon u gadi, atakaci a ḍa a kuta, kaṭa
a takacika aza a na i punu a idashi a idika ya raka.

¹⁵ Lana, mpa ḍa na e medevile ma kumaci n tsugono tsa aza ubon u
gadi raka, adama a na a tawa a shikpa akuba o tsugono e le a utsutsu u
Urushelima, a kanza nshilya n ni kobolo n likuci i Yahuda i na i buwai raka.

¹⁶ Kaṭa n dansa atakaci a na n kuya'anka le, adama asuvawuya a na a
ya'ankai mu, a na a kasukpai mu, ḍa o songuki amali ili magulani, ḍa kpamu
a ya'ankai amali a na a ya'in n ekiye e le tsugbashi.

¹⁷ Ama avu danga vu ya'an ofobuso adama a ulinga, kaṭa vu dana le ili
raka i na n danai nu. Kaṭa vu pana wovon u le ba, ta lo mpa n ku zuwa wu
vu pana wovon a ashi e le.

¹⁸ Mpa tana anana m bonoko wu ta likuci yi ukanji m mashilya mi iyum,
n asaka a iyum i shili adama a idika raka, nu ngono ma Yahuda, n aza a
gbara-gbara a ni, n anan ganu kobolo n uma a likuci a ni raka.

¹⁹ Pana, i ta a kuya'an tsurala n avu, ama a kuciya ulya'i ba, adama na mi
ta kobolo n avu, mpa ḍa Vuzavaguḍu mpa ḍa n dansai.>>

2

Aza a Isaraila a kasukpai Kashile

¹ Da Vuzavaguḍu u ya'in kadanshi nu mpa, u danai,

² <<Bana vu dansa ukuna wi ili i nampa a atsuvu a aza Urushelima, vu
dana le, Vuzavaguḍu u dana ta,

<<N ciba ta nu usubi u nu a ayin a udengani u nu,

tsu vu cigai mu tsu vuka vu savu,

ḍa vu tonoi mu e meremune

a idika i na a ca'i ba.

³ A ayin a nanlo aza a Isaraila o yongo ta cida u Vuzavaguḍu,

o yongo ta wa ni ci ili i kashina i na i gitai kuge'we.

Vuza na baci dem u lya'i ili a katsuma ki ili i kashina yu ugiti i nanlo u

ronoko ta kaci ka ni unushi,

wi ta tana a kutakacika,

mpa Vuzavaguḍu, mpa ḍa n dansai.>>

4 Panai kadanshi ka Vuzavagudu ada kpa'a ku Yakubu, ada kumaci ki Isaraila raka.

5 Vuzavagudu u dana ta,

<<Unushi we ene u dai ikaya i da i ciyai mu n uda
ali da a banai da'angi nu mpa,
da a kanai kutono amali?

Da kpamu okpoi ili kavama?

6 Ele e ece ba, <Tedai Vuzavagudu,
ayi na wu utakai tsu a idika i Masar,
da u tonoi n atsu e meremune,
a idika ya agbata n enle,
a idika yu dekpu n kayimbi,
a idika i na vuza u tsu wala ba,
ubuta u na uma a ci yongo ba?>

7 Da n tukai da a idika i mani'in,
adama a na i pana uyo'o wu umaci wu ndanga n ili i singai i ni.

Ama a na i tawai da i langasai idika i va
da i bonokoi ili yi ukani i va yi okpoi ili yu unata.

8 Anan ganu e ece ba, <Tedai Vuzavagudu wi.>
Eyevafada e yeve mu ba,
ngubi n uma a va a iwain mu,
Eneki a ya'in kene n utsura u Ba'alu,
da a kanai kutono amali a na a kubanka le ba.

9 <<Adama a nannai mpa Vuzavagudu n kubanka da ta a ubuta wa afada,
Vuzavagudu da u dansai,
ada m muku n da nu ntsukaya n da.

10 Pasai a kubana a upashi u Kitimu n kalivi yi ene,
ko kpamu i suku a kubana Kedaru, kata i lana mayin,
kata yi ene ko a ayin a cau a sa'wa ta kuya'an ili tsu nampa.

11 Uma a sa'wa ta kusaba'a amali?
Ko an wo okpoi ele ili da ba?
Ama uma a va a saba'a ta tsugbayin ci le.
adama a ili i na i ga'in ba.

12 Da Vuzavagudu u danai, ada gadi padai bini adama a ili i nampa,
kasukpai ikymba i da i kuwa, kata yo okpo ukuna u gbani.
Vuzavagudu u danai

13 Adama na uma a va a ya'an ta unushi ure,
a kasukpa mu ta,
mpa na mi kashi ka mini ma wuma,
da a ma'akai kaci ke le ogbodo,
ogbodo a na a batsai a na a kukana mini ba.

14 <<Isaraila kagbashi ka'a? Ko a matsai ta a tsugbashi?
To yidai i zuwai da vo okpoi ucanuku u gbani?

15 Kawu u ya'an ta yura adama a ni,
a ya'an ta yura kau.
Adama na a langasa ta idika i ni.
Likuci i ni yo okpo ta agali, babu ili punu.

16 E ta nannai, aza a Memfisu kobolo n aza a Tafanesu,
a puna ta kaci ka nu.

- 17 Aḏa ḏa i ronokoi kaḑi ka ḏa ili i nampa ba?
 Ana i kaṣukpaḑi Vuzavaguḏu Kaṣhile ka ḏa,
 a ayin a na u tonoi n aḏa a uye wu nwalu?
- 18 Gogo na yiḏai i ciyai an i banai a Masar
 adama na i so'o mini mo kuḏolu ma Nilu?
 Ko yiḏai kpamu i ciyai a na i banai a Asiriya,
 adama a na i so'o mini mo kuḏolu ku Yufiretu?
- 19 Mpa Vuzavaguḏu Mala'imili Kaṣhile n dansai. Asuvawuya a ḏa a ḏa i a
 kutakacika ḏa,
 kaṭa unambi wu usubi u ḏa u foro ḏa,
 kaṭa i yeve a na kagbanigbani ka kpamu n okono,
 aḏa i kaṣukpaḑi kutono Vuzavaguḏu Kaṣhile ka ḏa,
 yi n wovon u va a aḏu a ḏa ba, mpa Vuzavaguḏu Mala'imili Kaṣhile mpa
 ḏa n dansai.
- 20 <<Adama a na ali ḑe m megeshe ḏa n kodoi kaburakpatsu ka maḏanga ka
 ḏa,
 ḏa mu utukaḑi ḏa ubuta wa atakaci,
 ama ḏa i danai, <Aṭsu tsa kutono wu ba!>
 Mayun, yi o kutono amaḑi
 a ubon wa aginda dem,
 n ubuta u ulu a ndanga feu.
- 21 N nannai dem, ḏa n shikpaḑi nu ci itacishi i singai,
 i na i tsu okpo ili yu usubi.
 Nini ḑai ḏa i bonoi i zuwakai mu kucina,
 ḏa yo okpoi itacishi i gbanigbani?
- 22 Ko a na i za'i kaḑi ka ḏa m mazumaḑu ma singai
 ko a na i sumbai m mazumaḑu ma abundai,
 kalana ku unushi ka ḏa ka buwa ta wa va, mpa Vuzavaguḏu mpa ḏa n
 dansai.
- 23 Ninidai i kudana, <Mi n unata ba,
 mpa n tono kaḑali ka Ba'alu ba?>
 Lana bi'i urotu u na vu walai a kara'a,
 Yevei i na i ya'in ḑe,
 yi ta tsu maku ma karakuma ma na mi a kubana m mo bonoi,
 24 tsu majaki ma kakamba mana ma kiwanai n kakamba,
 ma na ma cikalai mazama,
 Yayi vuza na u kusaṅka yi?
- U yotso vuza vu na wi a kulansa yi u takacika ba,
 adama a na o wotoi u mazama u ni u ḏa a kuciya yi.
- 25 Aḏa Isaraila kaṭa i kaṣukpa ene a ḏa babu ataka ba,
 kaṭa i kaṣukpa igboroli i ḏa i dekpei ba.
 Ama ḏa i danai, <Nannai va u ga'an ba,
 adama a na n ciga ta omoci a amaḑi,
 ele ḏa kpamu n kutono.>
- 26 <<Tsu na koboki ka tsu pana wono ayin a na baci e remei ni,
 nannai ḑa kpa'a ki Isaraila ka kupana wono,
 ele nu ngono n le, kobolo n aza gbagba'in e le,
 anan ganu kobolo n eneki e le dem,
- 27 ele na a tsu dana maḏanga, <Avu ḑa eshekpu a tsu.>
 katali tamkpamu, <Avu ḑa vu matsai tsu,>
 Adama na a shirikpaḑa mu ta kucina,

- e neke mu a_{shi} e le ba.
 Ama ayin a na baci atakaci a _{ciya}i le ka_{ta} a dana,
 <Da_{nga} vu wawa tsu!>
- 28 Ama te_{dai} a_{ma}li a _{da} a,
 a na i ya'an_{kai} ka_{ci} ka _{da} ka?
 Ka_{sukpa}i le a _{da}nga, i baci a kufu_{da} a kisa da,
 a ayin atakaci a _{da},
 adama na tsu na ka_{bun}da_i ka likuci i da _{yi},
 ta a_{ma}li a _{da} i nannai, a_{da} aza Yahuda.
- 29 <<Yi_{dai} i zuwai da yi a kuya'an_{ka} mu ugbamukaci?
 Yeve_i a na ra_{ka} vu da _{da} i nusakai mu.
 Mpa Vuzavagu_{du} n da_{sai},
- 30 Gbani da n takacikai uma a _{da},
 ele a saba'a ba,
 otokobi a _{da} a da a unai eneki a _{da},
 otokobi a _{da} a lya'a ta _{eneki} a _{da} dem
 tsu kawu na vi n kambulu.
- 31 A_{da} uma o gogo na a nampa, panai kadanshi ka na mpa Vuzavagu_{du} mi
 a kudansa.
 Mpa mo okpo ta _{tsu} kakamba wa aza a Isaraila da?
 Ko ci i_{dika} i ka_{bun}da_i ka gbayin?
 Adama a nannai, yi_{dai} i zuwai da uma a _{va} i a kudana,
 <A_{tsu} ci ta _{bari},
 ci o kudoku kutaw_a wa _{nu} kpamu ba>?
- 32 Mekere mi ta _a kucinukpa n vudolu vi singai vi ni,
 ko kpamu vuka vu savu vu cinukpa m motogu mo tsuzogu ma _{ni}?
 Dem n nannai uma a _{va} a cinukpa ta _{nu} mpa,
 ayin n a_{bun}da_i.
- 33 <<Ama da i yeve_i tsu na,
 i kuzagba ncigi n da!
 ali n a_{ma}ci a gbani-gbani,
 da i pi'isakai le uye u da.
- 34 Da kpamu a cinai a nyaga n da
 mpasa ma aza unambi n aza a babu unushi,
 i cina le feu tana a uboki a kpa'a ku_{da} ba,
 ko n nannai dem,
- 35 da i danai, <Mpa mi n unushi ba,
 mayun wupa u ni u buwa a kaci ka _{va} ba.>
 Ama mpa n kuya'an_{ka} da ta _{afada},
 adama a na i dana ta, <Mpa n ya'an unushi ba.>
- 36 Yi_{dai} i zuwai da vu kpa_{da}i kushamgba mejege,
 a kusaba'asuka nwalu u nu?
 Vi ta _o kokpo n wono adama aza a Masar,
 uteku tsu na vu ya'in wono a ekiye aza a Siriya.
- 37 Vi ta _{feu} a ku_{ka}sukpa ubuta u nanlo,
 n ekiye a nu a kaci,
 adama a na Vuzavagu_{du} u iwan ta _{aza} a na i nekei katsura,
 yi kpamu a kuciya uba_{nki} we le ba.

3

- 1 <<Da baci vuza u lokoi vuka vi ni,
 da vuka va vu kasukpai ni
 da vu banai vo oloi vali vi yoku,
 wi ta kparamu a kufuda kudoku kubonoko yi?
 Nannai va wa kuzuwa idika yo okpo n unata ba?
 Vi ya'an ta cishakanlai n ncigi n abundai,
 ninidai kparamu gogo na vi a kuciga kubono wa va?
 Mpa Vuzavaguđu mpa da n dansai,
- 2 Dengusa ašhi a nu gadi avu Isaraila, vu laṅa aginda a na i babu mita vu ene.
 Te dai vu kpaḍai kuvaku kuya'in cishakanlai?
 A uye wu nwalu, ta de vi ci shamgba a kuvana ncigi nu,
 an vuza va aza a Araba a kakamba.
 Vu laṅasa ta idika ya
 n tsugbani tsu nu.
- 3 Adama a nannai i daḍa i zuwai da a kpaḍai kuyo'o mini ma Kašhile,
 kparamu o doku o yo'o mini ma lyushi ba.
 Ama n nannai dem da vu lya'i kelime n cishakanlai,
 vu kpaḍai kupana wono.
- 4 Gogo na da vi a kudana,
 <Avu da esheku a va, vu ciga mu ta ali mpa bi'i maku,
- 5 mayun, va kulya'a kelime n kuya'an wupa a makyan dem ba?>
 Mayun wupa u nu wi ta a kuzuwaka uteku
 Ta vi ya'in kadanshi nannai,
 Ama vi ya'an ta de kagbanigbani ka na va kuya'an dem.>>

A deke ta aza Isaraila n aza Yahuda o bono

- 6 A ayin a na mogono Josiya wi o tsugono da Vuzavaguđu u danai mu,
 <<Vu ene ta ili i wasasa i na Isaraila u ya'in? Tsu na u kumbai gadi vu nsansa n nlulu a ndanga raka a kuya'an tsugbani?
- 7 Mpa nsheshe ta, <Ayin a na baci de dem u kotsoi iya'anishi i nampa raka wi ta o kubono,> ama da u kpaḍai kubono, kparamu toku ni Yahuda n unambi wu usubi u ni we ene ta.
- 8 Yahuda ta na we ene ta tsugbani tsu na Isaraila u ya'in, da n lokoi ni, n nekei ni katagarda ku uloki. Ama dem n nannai, ayi toku ni nanlo Yahuda u pana wovon ba, da u lya'i kelime n kuya'an tsugbani ci ni.
- 9 Adama a na we ene ta tsugbani a ubuta u ni ili i gbani i da, da u laṅasa idika ya. U kanai kuya'an tsugbani n atali nu ndanga.
- 10 Ko n nanai dem toku ni Yahuda u bono wa va n kaḍu kete ba, ama n kagbanigbani, mpa Vuzavaguđu mpa da n dansai.>>
- 11 Da Vuzavaguđu u danai mu, <<Ko a na wo okpoi Isaraila u kasukpa ta kutono mu, dem n nannai u dika ta unushi u ni, u yawa u Yahuda ba.
- 12 Bana vu dansa akaka a nampa a ubon wa aza a gadi, vu dana le,
- << Bono avu Isaraila vu babu usubi, mpa Vuzavaguđu n dansa ta,
 Mpa n doku n ya'an wupa n ayu kparamu ba,
 adama a na mpa vuza va asuvayali da, mpa Vuzavaguđu n dansa ta,
 Mpa n kulya'a kelime n kuya'an wupa n ayu ali babu uteku ba.
- 13 Ili ite koci i daḍa, aḍa de ushuki n unushi u da,
 I yeve a na i nusakai Vuzavaguđu Kašhile ka da,
 i vakangi tsugbayin tsu da a ubuta wo omoci n ululu a ndanga dem,
 da i iwain kutono kadanshi ka va, mpa Vuzavaguđu mpa da n dansai,

14 Bonoi, aḏa uma a babu usubi,
 adama a na mpa ḏa Kashile ka ḏa,
 N kudika ta vuma vu te a kaṣuma ka likuci, n uma e re a kaṣuma ka kpa'a
 dem,
 Kaṭa n tuka na a Sihiyona.

15 << <Kaṭa n neke ḏa ngubi, n na n kuneke ḏa kuyeve n ugboji.

16 Kaṭa ayin a na baci i yimkpai n kabundai a idika ya, kaṭa i kpaḏa
 kudoku kuya'an kadanshi ka <<Akpati vu uzuwakpani vu Vuzavaguḏu.>>
 Yi o kudoku kuciḃa n vu ḏa ba, ko tana i cikala kudoku kuya'an vi yoku ba.

17 A ayin a nanlo a ḏa e kuḏeke Urushelima kakuba ko tsugono ka
 Vuzavaguḏu, Kaṭa uduniyan raḓa u bolongu e kelime ka Vuzavaguḏu a
 Urushelima adama a kula ku va, kaṭa a kpaḏa kudoku kutono ucigi u gbani-
 gbani wa aḏu e le.

18 A ayin a nanlo kaṭa kpa'a ku Yahuda ku bolongu kaci ke le m kpa'a ki
 Isaraila, kaṭa a uta a idika yi ubon ugadi kobolo, kaṭa a bana a idika yi ukani
 i na n nekei ikaya i le.

19 << <Da n danai,
 Nini dai mpa n kudika ḏa yo okpo a kaṣuma ka muku n va,
 adama a na n neke ḏa idika i singai,
 ili yi ukani i singai i na i la'i a aduniyan raḓa.
 N sheshe ta ya kuḏeke mu ta, Dada vu va,
 kpamu yi a kukpatala i kaṣukpa kutono mu kpamu ba.

20 Mayun, uteku tsu na vuka vu gbani-gbani vu tsu kaṣukpa vali ni,
 ta feu vu kaṣukpai mu nannai avu Isaraila, mpa Vuzavaguḏu mpa ḏa n
 dansai.> >>

21 A pana ta alaḓatsu a maṣhi a nsansa,
 a maṣhi n o folonoi aza a Isaraila,
 adama a na a kaṣukpa ta uye u le,
 a cinukpa ta n Vuzavaguḏu n Kashile ke le.

22 <<Bonoi aḏa muku m gbani-gbani,
 mpa n kupotsotongu ta unambi wu usubi u ḏa,>>
 <<Lana, ci ta a kutawa wa nu,
 adama a na avu ḏa Vuzavaguḏu Kashile ka tsu.

23 Mayun, kutono ka amali a gadi vu nsasan ili i gbani i ḏa,
 kucikpa ku na ci a kuya'an a aginda modoruko ma'a.
 Mayun, u Vuzavaguḏu Kashile ka tsu ka'a koci,
 aza Isaraila a kuciya wishi.

24 <<Adama a na kutono ka amali Ba'alu kukotso tsu ta ili i na ikaya i tsu i
 takacikai adama a tsu, ali a tsu muku, kukotso tsu ta ushiga wu nlala
 n wu nradika n wa anaka m muku n tsu nkere n olobo.

25 Kaṣukpa tsu vaku n wono u tsu, kaṭa unambi wu usubi u tsu u pala tsu.
 Adama na tsu nusaka ta Vuzavaguḏu Kashile ka tsu, atsu n ikaya i
 tsu, ali atsu muku a kutawa anana, tsu tono kadanshi ka Vuzavaguḏu
 Kashile ka tsu ba.>>

4

1 Vuzavaguḏu u dana ta, <<Aḏa aza Isaraila,
 yi baci a kukpatala kaṭa i bono wa va.

yi baci a kutakpa ili yi unata i da kelime ka va,
kata kpamu i doku i ciba n i da ba,
² kpamu da baci i kucinai, <N Vuzavagudu vu wuma,>
 n kamayun, n kasingai kobolo n usubi,
 nannai, idika yi uduniya raka i ku zuwakpanai ta unasingai adama a ni,
kata a ciya tsugbayin wa ni.>>
³ Adama na Vuzavagudu u dana ta aza Yahuda n aza Urushelima:
 <<Kparai apulaka a da,
kata i ya'in vica'a a ubuta wa awana ba.
⁴ Cidatangi kaci ka da u Vuzavagudu,
 takpai unata wa adu a da,
 ada aza Yahuda n Urushelima.
 talo wupa u va wa danga wada tsa akina,
kata u kula tsu na vuza u kufuda kukima ba,
 adama a kagbanigbani ka da.>>

Atakaci a ubon u gadi

⁵ Dansai a Yahuda kata i salaka aza a Urushelima, i dana.
 <<I lika ishiyaun a katsuma ki idika dem
 Lapai una kau, kata i dana,
 <Bolongi ubuta ute, kata tsu suma a kubana
 asuvu a likuci yi ukanji.>
⁶ Dengusa urotu a kubana Sihiyona,
 Sumai, adama a wuma u da, kata i shamgba ba,
 adama a na mi ta a kutuka n atakaci a ubon gadi,
 m munuka ma abundai.
⁷ Kawu wu uta ta a kura ku ni,
 vuza munuka vu idika kakau u fobuso ta kuta,
 wu uta ta u kasukpa ta ubuta u ni
 adama a na u langasa idika i da
 likuci i da yi ta o kokpo agali
 babu vuza.
⁸ Adama nannai ukai akashi a kpalu,
 ya'in kpalu n i shikai,
 adama na wupa u gbangam u Vuzavagudu
 wi a kukpatala ku kasukpa tsu ba.>>
⁹ Vuzavagudu u dana ta<<A kanna ka nanlo. Ngono n aza a gbagba'in i ta a
 kunamba utsura wa adu. Kata anan ganu a dagaza, kata eneki tamkpamu
 a ya'an mereve.>>
¹⁰ Da n danai, <<Vuzavagudu Kashile mayun vu doro ta uma a nampa n
 Urushelima, ana vu danai, <Wi ta a kuga'an da,> wannai dai tana otokobi
 ka gbatya de edeku e le.>>
¹¹ A ayin a nanlo, i ta a kudana uma a nampa n aza a Urushe-
 lima,<<Wunlai u gbani-gbani wi ta a kuta a idika kata u lapa uma a va,
 ba adama a na u yelekpe le ko u bonoko le cida ba,
¹² wunlai u gbangam tsu nampa wi ta a kuta wa va. Gogo na mpa da vuza
 na u kukidaka le afada.>>
¹³ Lana bi'i, wi ta a kutawa an keleshu.
 Ekeke odoku a ni an kabatalikpau,
 odoku e le a la'a ta mashangi iladi,
 ili ya atakaci i da wa atsu, adama a na o kotso ta n atsu.

- 14 Avu Urushelima takpa kagbanigbani ka na ki a kaḍu ka nu,
adama a na vi ciya wishi.
Ali wannai dai va kulya'a kelime n kusheshe kagbanigbani ko yongo
a kaḍu ka nu?
- 15 Adama a na kaḷakatsu kuta ta u Dan,
da ka dansai ukuna u wuya u na wi a kuta a kusan ku Ifiraimu.
- 16 Dana uduniyan an wi lo a kutawa,
Dana aza a Urushelima,
<<Aza a na i a kutuka yi n kuvon ka, i ta a kuta a idika i da'in,
kata a kana ku ya'anka aza a Yahuda kaca'a.
- 17 Kata a kanza Yahuza a kukara'a an kapulaka,
adama a na u ya'anka mu ta ugbamukaci,
Vuzavaguḍu da u dansai.
- 18 Ukuna u da u da n kawuya
u ronokoi da atakaci a nampa.
Na da ukoci u da, kpamu wi ta o kokpo n okono,
a da uwa ta ali a kaḍu.>>

Irimiya u namgbai katsuma adama a uma a ni

- 19 Atakaci a va, atakaci a va, mpa n shedeke ta a katsuma ka atakaci.
Kai! kaḍu ka va ki ta a kumuda,
Kaḍu ka va ki ta a kulapa n abundai,
mpa n kufuda kupada bini ba,
adama a na m pana ta ciliki ci vishiyaun,
m pana ta izumgbi i kuvon
- 20 Atakaci o kutono atakaci,
likuci ya raka yo okpo ta unamgbi.
nvali n va dem n ya'an ta unamgbi
akashu a utsutsu a va feu nannai.
- 21 ali wannai dai ma kushamgba a kinda eleje o kuvon?
N ciliki ci ishiyaun?
- 22 <<Adama a na uma a va alau a da,
kpamu e yeve mu ba.
muku n kavama n da,
Ele i n kuyeve ba.
<E yeve ta kuya'an kawuya.>
Ama e yeve tsu na a kuya'an kasingai ba.>>
- 23 Ana n lanai aduniyan, da me enei a da babu ili, a da lekefi,
gadi kpamu, da me enei babu kutashi.
- 24 Ana n lanai nsansa, da me enei n da a kugbadaa,
aginda kpamu a kubana n o bonoi.
- 25 Ana n lanai, da me enei ko vuma te u buwa lo ba,
nnu kpamu feu n suma de.
- 26 Ana n lanai idika i singai, da me enei i da raka yo okpoi de akamba,
da likuci raka yo okpoi agali
e kelime ka Vuzavaguḍu adama a wupa u ni.
- 27 Ili na Vuzavaguḍu u danai i da da na.
<<Idika raka yi ta o kokpo agali, ama mi a ku una i da raka-raka ba.
- 28 <<Adama a ili i nampa uduniya wi ta a kuya'an kpalu,

kaṭa gaḍi u limana,
adama a na n ya'an ta kadanshi, ta tana ka ki nannai,
N sheshe ta de i na ma kuya'an, mi tana o kubono n kucina ba.>>

²⁹ Nu upani u kaca'a ko odoku n ka atain
kaṭa likuci raḳa i suma,
Aza o yoku i ta a ku'uwa a ara'a, kaṭa aza o yoku kpamu a kumba a nsansa,
kaṭa likuci raḳa i boso,
babu vuza na wi o kuyongo punu.

³⁰ Ama avu, agali,
yi dai i zuwai da vu ukai ucanuku u singai mayin nannai,
ali da vu kalai kaḳi ka nu n ucanuku wa azanariya,
ali da vu dakakai kushinuku atanzari a aṣhi a nu?
Gbani da vu lapulai kaḳi ka nu,
ncigi n nu n goyo wu ta,
ita a kulansa wuma u nu.

³¹ M pana ta malapa mu una tsu vuka va aganda a limata,
a ci'inki tsu vuka va aganda a maku ma iyain,
maṣhi ma nkere n Sihiyona a ku'inka n utsura,
U barukpai ekiye a ni a maṣhi n u danai,
<<Bobou, mi ta a ku'uwa e kelime ka aza a magalaka.>>

5

Aza Urushelima a iwain ku kasukpa unushi u le

¹ Da Kaṣhile ka danai, kara'i uye wu Urushelima raḳa,
yi indana kaṭa i lana,
i lana ubuta raḳa, ye ene
ko ya kuciya vuma,
vu usubi,
vuza na u tsu ya'an kasingai,
adama na n cinukpaka yi unushi u ni.
² Ko a na a tsu dana, <<N kucina ta n Kaṣhile>>
mayun da ba, a kucina a uwa da le.
³ Vuzavagudu aṣhi a nu kamayun ka'a i a kulansa ba?
Avu vu lapa le ta,
ama a pana usufukpi ba,
vu gbara le ta,
ama da a iwain kusaba'a. Ele a iwain kulapula idaṣhi i le.
da a kpanduki aḍu e le an katali,
da a iwain kushika unushi u le.
⁴ Da n danai, <<Uma a nampa aza a unambi a da,
ele alau a da,
adama a na ele e yeve uye u Vuzavagudu ba
e yeve tana feu kasingai ka Kaṣhila ba.
⁵ Adama a nannai mpa n kubana ta wa aza a gbara-gbara
kaṭa n ya'anika le kadanshi,
adama na ele e yeve ta uye u Vuzavagudu,
e yeve ta kasingai ka Kaṣhile.>>
Ama raḳa le da o bolongi una da o kodoi kogboro ka,
da a bada'i ikani ya.

⁶ Adama a nannai kawu wi ta a kuta a kutsun kaṭa u takuma le,

kanama ki ta a kuta e meremune kata wu una le.
 makunzukurunzu mo bopo ta a kinda likuci i le,
 Yaba dem na wu utai a katsuma ke le, i ta a kukara yi kata e wejeleshe
 yi,
 adama a na unushi u le u yimkpa ta n abundai.
 ushirikpi u le u tsurakpa ta.

7 <<Nini dai n kucinukpaka da unushi u da?

Muku n nu n kasukpa mu ta
 kpamu da a kucina n amali a na i n wuma ba.
 cina tana n nekei le ilikulya a lya'a a cuwa,
 n nannai dem da o tonoi amali o yoku
 da a uwai a i'uwa ya a shakanlai.

8 Da ucuwi u lai le abundai da okpoi a mazamanai ma amaci.

Yaba dem u bonoi a kuzama vuka vu toku.

9 Ashe u ga'an n neke le atakaci adama a ili i nampa ba?

Vuzavaguđu u dansai,
 Ashe mpa ma kutsupaka kaci ka va
 adama a icu'u yi uduniyan i nampa ba?

10 <<Kumbai, kata i gadukpa gadi va acaka a ni kata i kapa a da,

ama kata i kotso a da raka-raka ba,
 kapai acaka a ni,
 adama na ele aza a Vuzavaguđu a da ba.

11 Adama na kpa'a ki Isaraila n kpa'a ku Yahuda
 a ya'anka mu ta unambi wu usubi n abundai, mpa Vuzavaguđu mpa da
 n dansai.

12 Adama na a ya'anka ta Vuzavaguđu a'uwa,
 a danai <Wi a kuya'an ili ba,
 babu atakaci a na a kuciya tsu,
 ko tana tsu ene kotokobi ko madukpa.

13 Eneki a raka i ta o kopko wunlai,
 kadanshi ka Kashile ki punu we le ba.

Nannai feu a kuya'an ke le.> >>

Vuzavaguđu u salai afada

14 Adama a nannai, da Vuzavaguđu Kashile Mala'imili u danai,
 adama a na uma a ya'an ta kadanshi ka nampa,
 lana n kuzuwa ta kadanshi ka va a una u nu kata kokpo akina,
 kata uma a nampa a okpo ndanga, ndanga n na akina o kusongu.

15 Lana ada aza a Isaraila, mi ta a kutuka da
 n uduniyan na de da'angi u na u kushilika n ada, dada i na Vuzavaguđu
 dansai,

uduniyan u da u na wi n ugbami wa asuvu
 uduniyan u da u na wi ali ayin a tsukaya,
 uduniyan u da u na i yevei kelentsu ka ni,
 babu kpamu vuza na wi e kuyeve i na i a kudansa.

16 Majiki me le mi ta u baiwi an kasaun,
 dem vule afudi o kuvon a da.

17 I ta a kulya'a ashina a da n ilikulya'a i da,
 kata a una muku mo olobo n da n nkere n da,
 kata o kotso ushiga wu nlala n da n wa anaka a da,
 kata a lya'a itacishi ya ashina a ndanga a da,

kaṭa likuci yi nshilya n ḡa n na i nekei aḡu
a una i ḡa n otokobi.

¹⁸ <<Ama ko a ayin a nanlo, mi a kuna ḡa raḡa-raḡa ba. Vuzavaguḡu u dansai,

¹⁹ Ama ḡa baci uma a ḡa ecei ḡa, <Yidai i zuwai ḡa Vuzavaguḡu Kaḡhile ka ḡa ki a kuya'anka tsu ili i nampa raḡa?> Kaṭa i dana le, <Tsu na i kaḡukpai mu ḡa i kaṇai kutono omoci a aṇali a idika i ḡa, nannai ḡa i kugandaḡa omoci a na i a idika i na yi i ḡa ba.> >>

²⁰ Dansai ukuna u nampa a kpa'a ku Yakubu,
Salai ka a likuci i Yahuda.

²¹ <<Zuwai atsuvu i pana ukuna u nampa,
aḡa alau n ajarishi a uma,
aza a na i n aḡhi e kene ama e ci ene ba,
aza a na i n atsuvu a kupana ama a tsu pana ba.

²² Da Vuzavaguḡu u danai, ashe u ga'an i pana wovon u va ba?
Ashe u ga'an i je'eke ikyamba e kelime ka va ba?

Mpa ḡa n zuwai kayala kokpoi kure ku mala,
kure ku na kokpoi mayun a kufuḡa kupasa ku ḡa ba,
ko abau a ḡaṇḡa baci, a kufuḡa a pasa ba,
ko an wo okpoi a tsu kaṇa ta yura, ama i kufuḡa a pasa ba.

²³ Ama uma a nampa i ta n ugbamiwasuvu n ugbamukaci kpamu aḡaraḡhi aḡa,
ele a kaḡukpa mu ta, ḡa a ya'in nwalu n le.

²⁴ Aḡu e le a tsu dana
<Ya'an tsu pana wovon u Vuzavaguḡu Kaḡhile ka tsu ba,
ayi na u tsu neke tsu mini ayin
a lyushi n irana,

kaṭa u neke tsu kpamu ayin a vukya'a.>

²⁵ Unushi u ḡa u pece ḡa ta n ili i nampa.
Unushi u ḡa kpamu u sanḡa ḡa ta kasingai.

²⁶ Adama a na uma a kavama i ta punu a kaṭsuma ka uma a va,
o tsu bopo ta an aza na a zuwakai maza adama a na e reme nnu.

A zuwai maza,
ḡa e remei uma.

²⁷ An mabana tukpa nu nnu,
ta feu i'uwa i le yi tukpa m modoruko nannai,
i ḡaḡa i zuwai ḡa okpoi aza a uciyi wa aḡundai,

²⁸ ḡa a ya'in ikyamba ḡa a tasai.

kagbanigbani ke le ki n uteku ba,
a ci kiḡa afada a usubi ba,
kaṭa a laṇḡaḡa mkpan adama a na a lapula kaḡi ke le,
kpamu a tsu baṇḡa aza a unambi a ubuta wa afada ba.

²⁹ Da Vuzavaguḡu u danai, ashe u ga'an n takacika le adama a ili i nampa ba?
Kpamu ashe u ga'an n tsupaka kaci ka va ukuna
adama uduniyan tsu nampa ba?>>

³⁰ A ya'an ta ili i gbani-gbani n ili wovon
a idika

³¹ Eneki a ya'an ta kene ka a'uwa,
anan ganu kpamu a kulya'a tsugono n utsura u kaḡi ke le,

uma a va kpamu ta a cigai nannai,
ama yidaí ya kuya'an da baci ukoci u tawai?

6

A kanzai Urushelima

- ¹ Ada aza a Bayami, sumai adama a na i la'aka n wuma u da,
sumai i kasukpa Urushelima.
Kata i lika ishiyaun a Tekowa,
kata i dengusa urotu a Betu-hakeremu,
adama a na madaKa ma uta ta ubon ugadi u kana ta uye a kutawa,
kobolo n atakaci abundai.
- ² Avu kadu kava Urushelima,
avu da ubuta u singai u kaguba,
ama mi ta a ku una wu.
- ³ Ngubi mi ta a ku uta kobolo n ushiga wu nlala u le adama a ni,
kata a shikpa apam e le wa ni,
kata a lina, yaba dem n ubuta u ni.
- ⁴ <<Fobuso kuvon adama a ni,
dangai, adama a na ci shilika n ele kannna a kaci.
ili ya atakaci i da wa tsu, adama a na kannna ka ka yikpa ta,
ubuta kpamu a yimba.
- ⁵ Dangai, adama a na tsu bankai kuvon n kayin
kata tsu langasa nshilya n ni.>>
- ⁶ Adama a na Vuzavagudu Mala'imili u dana ta.
<<Kapai ndanga n ni i taduku a idika,
dangusa nshilya n kayala adama a Urushelima.
mayun da a takacika likuci i nampa,
adama a na ko koyoku i punu n ka'a ba, sai modoruko.
- ⁷ Uteku tsu na kayinva ka tsuwa mini ma ni,
ta feu u tsuwa ka gbani-gbani ka ni nannai,
uma a pana ta arabali a vishili, n munuka ma ni
kanna lakam mi ta e kene untsu a ni e kelime ka va.
- ⁸ Pana odoki a va, avu Urushelima,
ta lo ma kutawa ma shirikpaka da adama a unata u da,
ta lo ma kutawa mo bonoko da agali,
idika i na yi ko vuza.>>
- ⁹ Vuzavagudu Mala'imili u dana ta,
<<I ta a kudaya kagimi ka aza a Isaraila a na a buwai
tsu na a tsu daya kashina ki itacishi,
u barakpa kukiye ku ni
a acaka.>>
- ¹⁰ U yayi ma kuya'an kadanshi kata m barangu,
adama a na a pana?
Adama a na atsuvu e le a kpanduku ta,
a tsu pana ba,
kadanshi ka Vuzavagudu ko okpo ta ili yi ishikushi we le,
ka buwa le ili i mali kpamu ba.
- ¹¹ Adama a nannai, mi ta tukpa n wupa u Vuzavagudu,
mo'uta n kukana ufa.
<<Tsuwan ta u da a muku n na mi a uye,
n ubuta u kobolo ka adangani feu.
I ta e kureme ali n amaci,

- a za gba rag bara nu nkoshi ra ka.
- 12 I ta e kuneke aza a yoku i uwa i le,
n ashina le kobolo n amaci e le,
adama nampa mi ta a kuba rukpa ekiye aya,
n ya'in tsurala n aza a ida shi i likuci,>>
mpa Vuzavagu du mpa da n dansai.
- 13 <<Ili i na i gitai a vuza kenu, ali a kubana a vuzagbayin,
yaba dem wi ta a mali ma kalya,
i na i gitai a eneki ali kubana u anan ganu,
yaba dem kaya'in ka uwa ka'a.
- 14 O potsotongu ta untsu a uma aya gadi-gadi,
kata a kana kudana,<Matana, matana,>
kpamu babu matana.
- 15 A ya'an ta ili i wono, da kpamu a ya'in ili yi unata.
A a, a pana wono ba, ko kenu.
ele e yeve uteku tsu na a ku zalika aci ba.
Adama nannai i ta a kuyikpa a katsuma ka aza a na a yikpai,
a makyan mana baci n takacikai le i ta kuya'an uvakangi,>>
mpa Vuzavagu du mpa da n dansai.
- 16 Vuzavagu du u dana ta,
<<Shamgbai a nsanji ma uye i lana,
kata ye ece uye u kuku,
ubuta u na uye usingai wi, kata i tono ufa,
adama a na i ciya wuvuki adu ada.
Ama da a danai <Atsu ci o kutono u da ba.>
- 17 Da n zuwakai da aza kindi, da n danai le,
<zuwai atsuvu, i pana ciliki tsu vi vishiyaun.>
Ama da a danai, <A tsu ci a kuzuwa atsuvu tsu pana ba.>
- 18 Adama a nannai panai, ada uduniya,
kata ada uma i yeve i na ya kutawa ya kuciya ada.
- 19 Panai, ada aduniyan, lanai, mpa mi ta a kutuka n uma a nampa n atakaci,
adama a katsupu ka ili gbani-gbani i na a ya'in,
adama a na a iwan ta kupana kadanshi kaya.
kpamu da a iwain ku tono wila uva.
- 20 Tedai uga'in wi ili magulani i na yi utai a likuci i Sheba,
ko kpamu nkungu ma uyo'o a likuci i da'in?
Kune'e ku kusongu ku da mi a kisa ba,
alyuka ada kpamu n ciga ba.
- 21 Adama nannai, Vuzavagu du u dana ta
<Lana, mpa n kuzuwa ka ta uma a nampa,
ili matafa i na ya kuzuwa le a yikpa,
kesheku n maku ma ni,
toku n kaja'a ka ni i ta a ku kuwa kobolo.> >>
- 22 Vuzavagu du u dana ta,<<Lana, uduniyan u yoku u da lo a kutawa a idika
yi ubon u gadi,
uduniyan u gbayin u yoku u da u dangai a uteku wa aduniyan adama
a kuvon.
- 23 A dika ta utan kobolo nsara,
uma agbanigbani ada i n asuvayali ba,
yura i le yi ta adanshi yura i mala i da,
i ta gadi vo odoku,

- ufobushi an aza a na o fobushi kuvon,
adama a nu avu Sihiyona.>>
- 24 Tsu pana ta arabali e le,
da ikyamba i tsu i kuwai,
atakaci a kana tsu ta,
n mbaala tsu vuka va aganda.
- 25 Kata tsu uta a kubana ashina ba,
kata tsu wala uye wa nwalu ba,
adama a na vurala va vita n kotokobi,
wovon kpamu u kana ta ubuta dem.
- 26 Ada uma ava, ukai aminya a kpalu,
kata i pudala kaci kada n kokomo,
shikai wuya wuya tsu na a tsu shika adama a maku mete,
namgbi katsuma kau,
adama a na babu uyeve da vuza munuka,
u kutawa da.
- 27 <<Avu Irimiya n bonoko wu ta vuza vu na u kukondo uma ava,
adama a na vu yeve usubi u uma ava.
- 28 Ele raka aza ugbamukaci ada,
a kukarasa n a dansai kavama,
i ta n utsura an vuyum vishili n vu lima.
dem vu le uma a kavama ada.
- 29 A falai akina kau,
adama na utuka dalma,
na lo dem atakaci a gbani ada,
adama a na utuka aza agbanigbani a katsuma ka uma a va ba.
- 30 E ci deke le ta azurufa agbanigbani,
adama a na mpa Vuzavaguđu iwan le ta.>>

7

Ka gbani-gbani a idika

- 1 Vuzavaguđu u ya'in kadanshi n Irimiya, u danai,
2 <<Bana vu shamgba a utsutsu u kpa'a ku Vuzavaguđu, kata vu salaka
le kadanshi ka nampa, vu dana. Panai kadanshi ka Vuzavaguđu ada aza
a Yahuda raka a na a tsu uwa n utsutsu u nampa adama a na a cikpa
Vuzavaguđu.
- 3 Na da ili i na Vuzavaguđu Mala'imili Kashile ki Isaraila ka danai. Lapulai
uye u da n kuyongo ku da, mi ta a ku kasukpa da ta i dasangu punu a ubuta
u nampa.
- 4 Kata i zuwa katsura n kadanshi ka mayansaka ka nampa, i a kudansa.
<Na da A'isa a gbayin a Vuzavaguđu, A'isa a gbayin a Vuzavaguđu, A'isa a
gbayin a Vuzavaguđu.>
- 5 <<Mayun da baci i lapulai uye u da n kuyongo ku da, i ya'ankai itoku i
da afada e mejege,
- 6 da baci i doroi omoci, nu mkpan n agapa ba. Da baci i tsuwain mpasa
ma aza a babu unushi a ubuta u nampa ba, da baci kpamu i tono amali a
na a ku uka da usan ba,
- 7 mi ta a ku kasukpa da i dasangu a ubuta u nampa, idika i na n nekei
ikaya i da ko wannai.
- 8 <<Ama, danna i zuwai katsura n kadanshi ka mayansaka ka na ki ukuna
u gbani.

⁹ Yi ta a kuya'an uboki, n munuka, i ya'an tsugbani n a'uwa, yi ta o kusongu ku kamali ka Balu ili i magulani, i kanai kutono amali a na i yevei ba,

¹⁰ kata i tawa i shamgba e kelime ka va a kpa'a ku nampa, ku na e ci deke n kula ku va, i dana, <Ci ciya ta wishi.> Adama a na ci lya'a kelime n kuya'an ili yu unata koci?

¹¹ E kene ku da kpa'a ku nampa ka, ku na e ci deke n kula ku va ku bono ta ubuta u kushedeke wo oboki? Lana, mpa n kaci ka va me ene ta, Vuzavaguđu u dansai.

¹² Banai gogo na a kpa'a ku va Shilo, ubuta u na n zuwai kula ku va kuyongo n ugiti, kata ye ene i na n ya'ankai ku da adama a ka gbani-gbani ka uma a Isaraila.

¹³ Vuzavaguđu u danai, ana yi a kuya'an ili i nampa raka, n kana ta kuya'anka da kadanshi, ama i panaka mu ba, n deke da ta ama yu ushuku mu ba,

¹⁴ adama a nannai, ili i na n ya'anka Shilo da da n kuya'anka kpa'a ku na e ci deke n kula ku va, ku na i zuwakai katsura, ubuta u na n nekei da n ikaya i da.

¹⁵ Mi ta o kuloko da e kelime ka va, tsu na n lokoi i toku i da raka, kumaci ku Ifiraimu.

¹⁶ <<Avu tankpamu Irimiya, kata vu ya'anka uma a nampa avasa ko vu ya'an ufolu adama e le ba, adama a na mi a kupanaka wu ba.

¹⁷ Vi e kene i na i a kuya'an a likuci kakau i Yahuda n uye ugbain wu Urushelima ba?

¹⁸ Muku o kubolongu ndanga, isheku a kuzuwa akina, amaci a kusatara kiya adama a na a ya'anka kamali ka na e ci deke Egbere vu gadi, emeshe. kudarukpaka amali o yoku makyan, adama a na a zuwa mu wupa.

¹⁹ Vuzavaguđu u danai, ama mpa da yi a kuzama vishili ba? Kaci ke le ka i a kuya'anka ba, adama a na i ta o ko okpo n wono.

²⁰ Adama a nannai, Vuzavaguđu Kashila u dana ta, n kutsuwan ta wupa u va n asuvusudukpi a va a ubuta u nampa, u vuma m manama, a ndanga n kakamba n ili i kashina. Yi ta a kukaana akina kpamu ko vuza na u kukima a da.>>

²¹ Vuzavaguđu Mala'imili, Kashile ki Isaraila ka danai. <<Doki kune'e ku kusongu ku da, i takuma inyama.

²² Adama a na a kannna ka na mu utakai ikaya i da a idika i Masar, n ya'an ka danshi n e le ko n neke le kadanshi a ukuna u kune'e ku kusongu ko alyuka ba.

²³ Ama n dana le ta ukuna u nampa, <Tonoi kadanshi ka va, kata mpa mo okpo Kashile ka da, ada tankpamu yi okpo uma a va. Kata i wala a uye u na n danai da dem, adama a na uga'an da mayin.>

²⁴ Ama da a iwain kupana, a kpadai kuzuwaka mu atsuvu, da a kanai kutono kusheshe ku le n uye wu ugbamukaci u le, da a kucikpa o bonoi kacapa a na a kubana kelime.

²⁵ Ali kannna ka na ikaya i da i kasukpai idika i Masar a kutawa anana, n su'uku le ta eneki ava raka a kannna lakam.

²⁶ N nannai dem a panaka mu ba, ko a zuwaka mu atsuvu, ama da a kpanduki adu e le a ya'in ka gbani-gbani ka na ka la'i isheku i le.

²⁷ <<Adama a na, vi ta a kudana le ukuna u nampa raka, ama a kupana ba. vi ta a kudeke le, ama i a kushuku ba.

²⁸ Kata vu dana le, <Nava e le da uduniyan u na u kpađi kushuku n kadanshi ka Vuzavaguđu Kashile ke le, kpamu ushuku n ugbari ba, da a iwain kamayun, kamayun ki unau le ba.

29 << <Punai anji aci ada i taduku,
kata i ya'an kpalu a aginda a na i ni ili ba,
adama a na Vuzavaguđu u iwan ta
muku n ayin a nampa, adama a wupa u ni.>

Kara'a ka makidaka

30 <<Adama a na aza a Yahuda a ya'an ta ka gbani-gbani a aghi a va.
Vuzavaguđu u dansai. A shikpai ili yu unata i le a kpa'a ku va ku na a
ci deke n kula ku va, adama a na a langasa ku da.

31 Da a ma'in katalikalyuka ka na e ci deke Tofetu punu a kara'a ko kolobo
ka Hinomu adama a na o songu muku n le, nkere n olobo akina, mpa n zuwa
le a ya'an ili i nanlo ba. Ko yi a kadu ka va ba.

32 Adama a nannai lana, kanna ki ta lo a kutawa, ka na o kudoku e deke
ubuta u nanlo Tofetu ba, ko tana odoku e dekei kara'a ko kolobo ka Hinomu
ba, ama i ta e ku dekei kara'a ka makidaka, adama a na ta punu a kucidangu
uma n abundai a Tofetu, ali a namba ubuta.

33 Kata even a ikyamba i uma a nampa okpo ilikulya'a yi nnu n nyama i
kakamba, kpamu babu vuza na u kuloko le.

34 Kata n sankamaza mi ishika, m mazanga ma vuza vuka vu savu m
mavuka vu savu a idika i Yahuda n uye u Urushelima, adama a na idika ya
yi ta o kokpo agali.

8

1 <<A ayin a nanlo, Vuzavaguđu u dana ta, kanna ki ta lo a ku tawa, ka na
a kutuka n etele o ngono ma Yahuda, n etele aza a gbara-gbara a ni, n etele
a anan ganu a ni, n etele e eneki a ni kobolo n etele aza a na i punu idashi
a Urushelima asaun e le.

2 @@@@Kata ecikpe a da a kanna, n wotoi, n e keteshe ki ili gadi
raka, i na i a kuciga da kpamu a ya'in kai a ganda, i na o tonoi, ni i na kpamu
a lansa da kpamu o tonoi. I a ku bolongu a da ba bele a cidangu a da. Ama
i ta a ku kasukpa le okpo tsa a wuyan.

3 Aza na a buwai n wuma a katsuma ka aza gbani-gbani a nam pa i ta
a kudana u lata tsu kuwa a ubuta dem u na n lokoi le, mpa Vuzavaguđu
Mala'imili mpa da n dansai.

Unushi n afada

4 <<Kata vu dana le, Vuzavaguđu u dana ta
Da baci vuma u yikpai, u tsu danga kpamu ba?

Da baci vuza u daskpai uye, u tsu bono kpamu ba?

5 Yidai i zuwai da uma a na mpa a daskpai uye
o bonoi n kacapa rakuraka?

Ushuki n ka uwa,
da a kpadai ku bono.

6 N mpa da ta bini da n zuwai atsuvu n pana,
ama babu vuza na u dansai kamayun,
babu vuza na wushuki n unushi u ni,
u dana, <Yidai n ya'in?>

Yaba dem wi ta a malaki ma kaci ka ni,
an kodoku kana ka sapai kaci a ku uwa ubuta u kuvon.

7 Ko koborou a ci imkpi gadi ke yeve ta
ayin a ni,
n modoi, n mashangi kobolo n matapambara,
ma tsu yeve ta ayin o kubono e le,

Ama uma a va e yeve ba.

e yeve wila u Vuzavagudu ba.

8 <<Nini da i kudana, <Ya kudana tsu danga,
kpamu wila u Vuzavagudu u dana kobolo n a tsu>?

Wa de tana macaka mi idani ma aza uwa
mo bonoko ka ukuna wa a uwa.

9 A za ugboji wono i ta okokpo n wono,
I ta a kudagaza, kata a laza n a le,

Adama na a iwan ta kadanshi ka Vuzavagudu,
nannai va ugboji we ene u da i nu da?

10 Adama nannai, n ku dika ta amaci e le n neke aza yoku,
ka ashina e le kpamu n neke a da i rala i le,
adama na i na i dikai a vuza kenu ali a kubana a vuzagbayin vu le,
yaba dem vuza kalya a da,
i na i dikai a eneki ali a kubana i ganu i le,
yaba dem ka ya'in ka uwa ka'a.

11 O potsotongu ta untsu a uma a va gadi,
kata a kana kudana <Matana, matana,>
Ashe tana matana mi lo ba.

12 A pana ta wono an a ya'in ka gbani-gbani ka?
A a, ko kenu a pana wono ba,
e yeve ma uteku tsuna a tsu zalika aci adama o wono ba.

Adama nannai i ta a kuyikpa kobolo n aza na a yikpai,
ayin a na baci n tecengu i le, kata a vakangu le,

Vuzavagudu da u danai.

13 Da Vuzavagudu u danai, kata ayin a na baci ma kubolungu le,
kata m kpa da kuciya u maci u mambulu a ndanga mi itacishi ba,
kata m kpa da kuciya umaci u mabiri a madanga ma mabiri ba,
ayuku feu e dekpe de,
i na n neke i le i puwanka de ekiye e le.>>

14 Yidai i zuwai da ci idashi na?

Bolongi ubuta ute, kata tsu bana a likuci yu ukanji,
adama na tsu kuwa de,

adama na Vuzagudu u das kpa tsu ta adama a na tsu kuwa
da u nekei tsu mini ma yaza tsu so'o,
adama na tsu ya'in kai ta Vuzavagudu u nushi.

15 Tsu lansa ta an ci ciya matana, ama ci ciya ba,
tsu lansa ta upoci, ama da ce enei vishili.

16 <<A pana ta ilama ya odoku i rala a Dan,
n upani u kaca'a ka nwalu ka ene ko odoku e le
da idika raka i dagazai.

A tawaj da una idika n i na yi punu raka,
likuci ya kobolo n aza na i punu idashi i da.

17 Lana, n kusu'uku da ta n oko,
agbaji a na i n aguma ba,
kata a luma da,>>

mpa Vuzavagudu n dansa ta.

Irimiya u Shikai adama Uma a ni

18 Mazanga ma a va mo kotso ta, unangbi u katsuma u da wa kuna mu,
kadu kava ka kuwa ta.

19 Pana masi ma uma a va
de a likuci ya n da'in.

<<Vuzavaguḍu wi ḍe a Sihiyona ba?
 Mogono ma ni ma ba ḍe ba?>>
 <<Yidai zuwai ḍa a zuwai mu wupa n nlulu n le,
 kobolo n amali a kavama e le?>>
 20 <<Makapa mo kotso ḍe, lyushi i kotso ta,
 dem n nannai tsu la'aka ba.>>
 21 Adama na uma a va a ya'an kai muna, mpa ḍa n ya'ankai muna,
 Mi ta a kpalu, ḍa wovon kpamu u ka ni mu.
 22 aguma a ba ḍe a Giliyadu ba?
 Vuza va aguma feu wi ḍe ba?
 Yidai i zuwai ḍa a kpaḍai ku potsotongu
 uma a va?

9

1 Ishi baci a dana kaci ka va mini ma'a,
 aṣhi a va kpamu aṣhi a mini a ḍa,
 Mishi a kushika kannan kayin, adama uma a va a na irala i le yu unai.
 2 Ishi baci a dana mi a kufuḍa n laza n kaṣukpa uma a va kaṭa n cinukpa n
 ele,
 kaṭa m bana n shedeku a kakamba,
 adama na a iwain ku tono wila u Vuzavaguḍu,
 ḍa okpoi ashakanlai a na o tsu doro uma.
 3 A ci ya'an ta ulinga n elentsu e le a dansa ka uwa,
 an uma a na a tsu taḍuku aya'a a utan.
 adama a ukuna wa a uwa u le u ḍa u zuwai ḍa okpoi aza u tsura a i ḍika i
 nampa,
 e le tana e yeve mu ba.
 4 Kaṭa vu ushuku n toku nu na yi ḍe ḍevu ba ko toku nu ba.
 adama a na raḱa aza a modoruko a ḍa u teku tsu na Yakubu wi,
 o tsu dorono i ta kaṭa kpamu a ya'in kpanai a uwa.
 5 o tsu doro ta aja'a le,
 kaṭa a iwan kudansa kamayun,
 ayin tutu a uwa a ḍa le u linga, a dama nanai, i ḍa ḍa i zuwa ḍa okpoi a fudai
 a uwa,
 kaṭa a kana ma ya'in mu unushi babu ku kotso, a li uteku tsu na a ku
 fuḍa a ḍaṣkpa ba.
 6 Kaṭa gangai a kana ma ya'in kpanai m a uwa n o odoronsonoi,
 a li uteku tsu na a ku namba vuza na wa a ku dana mpa ḍa Vuzavaguḍu.
 7 Adama nannai, Vuzavaguḍu Mala'imili u dana ta.
 <<Lana, mpa n ku luwa le ta kaṭa n kondo le,
 adama na mpa mene i na i buwai ma kuya'in adama a uma a va ba?
 8 Elentsu e le aya'a a tsukono a ḍa,
 a ma dansa mu ukuna wa a uwa,
 yaba dem utsu dansa ta ukuna u kasingai n toku ni,
 ama a kaḍu ka ni kaṭa u sheshe kei ka gbani-gbani ufobi.
 9 Ashe ugan n takacika le adama i li na mpa ba? Vuzavaguḍu u danai,
 ashe ugan n ya'anka ka ci ka va katsupu
 adama icu'u yu uduniya i na mpa ba?
 10 <<Mpa n kushika ta kaṭa n ya'in kpalu adama nsansa,
 kaṭa kpamu n ya'an kpalu adama ubuta u kalina,

adama a na u dekpu ta da wokpoi ukuna u gbani, u teku tsu na babu vuza
na u ku tono de,
babu tana odoku a pana mashi ma anaka de,
n nnu dem kobolo n ili kakamba
raka i suma de.

11 N kubonoko ta Urushelima kotomo ka agali,
ubuta u kalina wa nshe'e n kakamba,
kata kpamu m bonoko Yahuda lekedi,
babu vuza.>>

12 Ya yi vuza na wi n ugboji u na wi a kuyeve ili i na mpa? Vuza na Kashile
ka ya'in kai kadanshi adama na u dana uma ka'a? Yidai i zuwai da o bonokoi
idika ya agali an kagbata, tsu na babu vuza na u ku tono punu?

13 Da Vuzavaguđu u danai. <<Adama na a kasukpa ta wila u va u na n
zuwakai le, kpamu da a iwain ku tono kadanshi ka va ko kpamu a iwain ku
ya'in u linga n ka'a,

14 ama da a ya'in ugbamukaci da o tonoi ucigi wa adu e le a kani kutono
kamali ka Balu, uteku tsu na eshekpu e le i yotsongi le.

15 Adama nannai, da Vuzavaguđu Mala'imili Kashile ki Isaraila ka dana.
Lana, mpa n ku lya'atangu ta uma a na mpa n ilikulya'a ya okono m mini
mo tsukono o so'o.

16 N kuwacuwa le ta a idika yu uduniya e le ko ikaya e le i yevei ba, kata
n zuwa una le n otokobi.>>

17 Vuzavaguđu mala'imili u dana ta.

<<Ya'in cico, kata i deke amaci a na e yevei mashi ma kpalu a tawa,
su uki e deke amaci a na a fudai a tawa,

18 Daskpai a dakaka a dangusa alakatsu a mashi e le tsu pana,
adama na ashi a tsu o doro n kujilya,
kata igapalyawu i tsu i doro mini.

19 Adama na uma a pana ta edeku a uma a mashi a Sihiyona,
a kudana, <Lana, uteku tsu na tsu namgbai,
Tsokpoi ta i li wono,

adama na o loko tsu ta tsu kasukpai idika ya,
adama na a langasa ta ubuta wi idashi i tsu.> >>

20 Da Irimiya u danai, ada amaci panai kadanshi ka Vuzavaguđu
kata i kasukpa atsuvu ada ushuku n kadanshi ku unau u ni,
yotsongi nkere n da mashi ma kpalu,
kata yaba dem feu u yotsongu toku ni vishipa vu kpalu.

21 Adama na ukpa u uwa ta atusu i iwa i tsu,
uwa ta a efeku a tsu,
a ku una muku uye ugbain,
a dengani kpamu an nsanji n likuci.

22 Vuzavaguđu u dana ta, <<Dansa,
<Even ikyamba a uma i ta a ku kana ku yikpasa,
tsa awiyan e keteshe,
ci ishina i na aza makapa a kapai,
kata a namba vuza na u ku bolongu le.> >>

23 Vuzavaguđu u dana ta, <<Kata vuza vu ugboji u lapa apa adama ugboji
u ni ba, kata kpamu vuza vu tsura u lapa apa adama u tsura u ni ba, kata
kpamu vuza vu ciyi u lapa apa adama u ciyi u ni ba,

24 ama kasukpa yaba dem na u ku lapa apa u lapa adama ili i na mpa, an
u ciyai kuyeve da u yevei mu an mpa da Vuzavaguđu na u tsu ya'in kasingai,

n kamayun n ku usubi u duniya. Adama na i da da i ci neke mu yo'o, mpa, Vuzavaguđu mpa da n dansai.>>

²⁵ Vuzaguđu dana ta, <<Laṇa, kanna ki ta lo a kutawa, kana n ku takacika aza na i nu ukidi wa avaja i kyamba koci.

²⁶ Wa ta, aza Masar, n aza Yahuda, n aza Edom olobo a Amuno, n aza Moba kobolo n aza na i idashi agbata, aza na a tsu puna anji e le an ca'an, adama na uduniya u na mpa raka aza ofoto a da, kobolo n aza Isaraila raka aza unambi wa avaja u da, a adu.>>

10

Amali n Kashile ka wuma

¹ Aḍa aza Isaraila panai kadanshi kana Vuzavaguđu wi a ku u dana da.

² Vuzavaguđu u dana ta,
<<Kaṭa i tonon na aza aduniyan i a kuya'in sa ba,
kaṭa kpamu i pana wovon wu urotu u na wi gadi ba,
adama na uduniyan wi ta a kupana wovon u le,
³ adama na kutoni ka amali kuma ili i gbani i da.
A ka kamba ka a ci kapa madanga,
kaṭa keshe'wi ashewi ma n kushe ka alyu.

⁴ kaṭa u padara ka na azurufa kobolo n azanariya,
kaṭa u vara ka n ikusa m matalaka
adama na ka ka yikpa ba.

⁵ Amali e le, i ta ci ili wovon a kashina kagbani,
a tsu dansa ba,
kpamu sai uma a dika le,
adama na a tsu wala ba.

Kaṭa i pana wovon u le ba,
adama na a tsu takacika vuza ba,
be le tana a ya'in kasingai.>>

⁶ Babu vuza na wi tsu nu, Vuzavaguđu,
A vu vuzagbayin da, kula ku nu kpamu ku gbayin ku da kobolo n utsura.

⁷ Ya yi wa ku kpaḍa kupana wovon u nu, a vu mogono mu aduniyan?
Adama na vu yawa ta a pana wovon u nu,
adama a na a katsuma ka aza ugboji aduniyan raka,
n tsugono tsu le raka
babu vuza na wi tsu nu.

⁸ Raka vu le, alau a gbani-gbani da,
ku yotsongu ka amali e le, i yoku i da ba, ndanga n da koci.

⁹ Kuluwa ka azurufa ku uta ta a Tarishi,
ka azanariya kpamu a Ufazu.

Ulinga u keshe'wi u da kobolo n kukiye ku kawakana ka azanariya,
ucanuku u le, usumbi u madia u da n usuni,
raka vu le ta na u linga u keyevi u da.

¹⁰ Ama Vuzaguđu ayi da Kashile ka mayun,
ayi da Kashile ka wuma m mogono mana me geshei.

U ya'in baci wupa u ni kaṭa idika i jengede,
aduniyan tana u kufuda a gbama asuvu n wupa u ni ba.

¹¹ Nanai da yi a kudana le, <<Amali a na a ya'in gadi n idika ba, i ta a ku takacika uduniya n daka vu Kashile.>>

¹² Ayi da vuza na u ya'in idika n utsura u ni,
da kpamu ya'in uduniya n ugboji u ni,
n kuyeve ku ni kpamu da u barukpai gadi.

- 13 Da baci wu utakaj kalakatsu ka ni, kata a pana yura i mini gadi,
u tsu zuwa ta eleshu a denga a u koci wu aduniyan.
kata u zuwa uladi adama a mini,
kata u tuka n wunla a katsama ki uwa i le.
- 14 Uma raka alau a da kpamu e yeve ili ba,
Kaluwai ka kazanariya dem ka tsu okpo ta n wono adama a kamali
kana u yimai,
adama na kamali ka na u ya'in va, ka uwa ka'a,
kpamu ka ki n wuma ba.
- 15 E le ili yoku i da ba, ukuna u modoruko u da koci,
ayin atakaci a yawa baci i ta a ku kuwa.
- 16 Ama ayi Kashile kana a tsu aza Isaraila ci o ku tono ki tsa amali a nanlo
ba,
adama na ayi da vuza na u ya'in i li raka,
kpamu aza Isaraila e le da kumaci ka a gadu ku ni,
kula ku ni ku da mogono mo ovonshi.
- 17 Bolongi ucanuku u da,
ada na yi idashi a ubuta wu ugbashi.
- 18 Adama na Vuzavaguflu u dana ta,
<<Lana, da na mita a ku vakangu kumaci ku uduniya
a ayin na mpa,
kata n tuka le n atakaci,
kata tana a takacika.>>
- 19 Mpa, kaya ka kotso ta,
adama muna ma va ma yimkpa ta.
Ama da n danai, <<Mayun na va ugbari u da,
mayun da n gbama asuvu.>>
- 20 A langasa ta kapam kaya,
da a kasai awin a ni,
muku n va raka, n iwan mu ta,
kpamu a buwa o kubono ba.
Babu vuza na u buwai an wa shikpa ka mu kapam kpamu,
be le tana u saku mu a kakashi utsutsu a.
- 21 Adama na ngubi ma alau a da,
e le a lansa Vuzavaguflu ba,
i da da i zuwai da a nambai unasingai,
da a wacuwai ushiga wu nlala u le raka.
- 22 Panai, kaluwi, lanai, ka da tana ka yawai,
atakaci a gbayin a na utai ubon u gadi,
adama na o bonoko likuci i Yahuda a gali,
n ubuta ku yongo wa nshe'e n kakamba.
- 23 N yeve ta, Vuzavaguflu, wuma u vuma u ni u da ba,
Ba ayi da vuza na wi a kinda kudasa ku ni ba.
- 24 Lapula mu, Vuzavaguflu, ama a katsuma ku usubi,
ba a katsuma ka wupa u nu ba, ta lo mo kokpo i li gbani.
- 25 Vama wupa u nu ubuta wu uduniya u na u kpaɗai ku yeve wu,
n ubuta uma a na a tsu kpaɗa ku deke kula ku nu,
adama na a takuma ta kumaci ka aza Yakubu,
a takumai ta da o sodongi ni,
da o bonokoi ubuta wi idashi u ni agali.

11

O kodoi uzuwukpani

¹ Vuzavaguđu ya'in kadanshi n Irimiya u danai.

² <<Pana kadanshi ku uzuwukpani ka na mpa, kaṭa vu dana aza Yahuda n aza na i idashi a Urushelima.

³ Kaṭa vu dana le Vuzavaguđu Kašile ki Isaraila u dana ta, una u wuya wi ta a ku kana yaba dem na u kpaḍi kupana kadanshi ku uzuwukpani ka na mpa,

⁴ u na n danai ikaya i ḍa a ayin a na mutukai le a ḍika i Masar, a ubuta wa ebelu iyum, n danai le, panai kadanshi ka va, kaṭa i tono ili raḱa i na n danai ḍa i ya'in. Nanai ḍa ya kokpo uma a va, kaṭa mpa kpamu mokpo Kašile kaḍa.

⁵ Adama na n shatangu a kucina a na n kucinakai ikaya i ḍa, an maku neke e le idika i na yi a kuwa mani n ishigi, uteku tsu na ka ki anana.>> Da mushuki, <<Ḍaṣpa ka kokpo nannai, Vuzavaguđu.>>

⁶ Da Vuzavaguđu kpamu danai mu, <<Dansa ukuna u na mpa raḱa a likuci ya a Yahuda n uye wu Urushelima. Panai kadanshi ku uzuwukpani ka na mpa kaṭa i tono ka.

⁷ Adama na n dansa ka ta ikaya i ḍa mayin ayin a na mu utukai le idika i Masar, n kana ta ku dansa ka le ka a li a kutawa anana, mpa a ku dana le, tonoi kadanshi ka va.

⁸ Dem n nannai o tono kadanshi ka va ba, be le tana a zuwa atsuva a pana ka a, ḍa yaba dem u tonoi kusheshe ku kaḍu ku gbanigbani ku ni. A dama nannai ḍa n tukai le n ukuna u kadanshi ku uzuwukpani ka na mpa raḱa, kana n danai le o tono, ama ḍa a iwain.>>

⁹ Da kpamu Vuzavaguđu u doku u danai mu, <<A ciya ta o fobo so a kavama a kaṣuma ka aza a Yahuda n aza Urushelima.

¹⁰ O bono ta a kaṣuma ku unushi wi ikaya i le, i na a iwain kupana kadanshi ka va. Da a kanai mo tono ma amali e le. Aza Isaraila n aza Yahuda o kodo ta uzuwukpani u va, u na n ya'in n ikaya i le.

¹¹ Adama nannai, Vuzavaguđu u dana ta, Lana, n ku tuka le ta m maḍukpa ma na a kupasa ba. Ko ḍa baci o folonoi mu, mpa n kupana ba.

¹² Yeve kaṭa likuci ya aza Yahuda kobolo n aza na i punu idashi a Urushelima a suma a bana a shika amali a na i a ku bansuka n kune'e ku le, ama i a kisa le a ayin atakaci a nanlo ba.

¹³ Adama na kabundai kamali e le ka yawa ta kabundai ka likuci i le, kabundai ka atialiyuka a na a shikpai kpamu ka yawa ta kabundai ku uye wu Urushelima, i li i wono, atialiyuka a adama na o sonku kamali ka Balu kune'e.

¹⁴ <<Adama nannai kaṭa vu ya'in ka uma a na mpa kavasa ba, ko kpamu vu shika ko vu ya'in kavasa adama e le, adama a na ko o folono baci a ayin atakaci e le mpa n kupanaka le ba.

¹⁵ Tedai ugain u macigi ma va a kpa'a ku va, an u ya'in ka gbani-gbani ka abundai? E kene ku ḍa alyuka an nyama mita a ku takpa ka wuya? A li ḍa vi a mazanga?

¹⁶ Mi shi a ku ḍeke wu <Maḍanga ma zaitu n umaci usingai.> Ama n wunla u gbangam u ḍa a ku dyaba akina, kaṭa tana acaka a ni a lebece akina.

¹⁷ Vuzavaguđu Kašile ko ovonshi, ayi na u shikpai ḍa u dansa ta ukuna wa atakaci adama aḍa, adama unushi u na aza Isaraila n aza Yahuda a ya'in, a zuwai mu n ya'in wupa, adama a kune'e ku na a ya'in sakai kamali ka balu.>>

¹⁸ Vuzavaguđu ḍa u yotsongi mu, ḍa n ciyai ku yeve,

- da u yotsongi mu ukuna u gbanigbani una a ya'an sai.
- ¹⁹ Ama da n yongoi an mokyon ma singai
ma na agubai a ku banka ubuta u ku kida.
Mpa tana n yeve a na mpa da i o kufobusoko ba,
a na a danai,
<<Kasukpa tsuna madanga ma kobolo n umaci u ni raka,
kasukpa tsu gbatya ma tsu utuka a katsuma ki idika i wuma,
adama na a cinukpa n ayi.>>
- ²⁰ Ama, a vu Kashile ko ovonshi, a vu na vu ci ya'in afada usubi,
a vu na vu tsu kondo kaɗu n cico,
kasukpa mene atakaci a na va ku ya'in ka le,
adama na a vu da n tukai n kadanshi ka va.
- ²¹ Adama nannai, Vuzavaguɗu ya'in ta kadanshi adama uma Anatotu, aza
na i a ku lansa wuma u nu, a ku dana, <<Kata vu ya'in kene n kula ku
Vuzavaguɗu ba, ta ba nannai ba ci ta a kuna wu.>>
- ²² adama nannai, i na mpa Vuzavaguɗu vo ovonshi n dansai i dana,
<<Lana, mita a ku takacika le. Olobo e le i ta a ku bana u kpa'a u kotokobi,
kata amaci e le n muku n le, kambulu kuna le,
- ²³ babu ko za te vu le na wa kubuwa. Adama na n ku tuka ta aza Anatotu
n atakaci a kaya ka atakaci e le.>>

12

Irimiya u Dansai

- ¹ Vuzavaguɗu, a vu vuza singai da,
ayin a na baci de dem n tukai nu n kadanshi.
Dem n nanai kasukpa mu n doku mece wu i li te.
Yi dai i zuwai da vuma gbani-gbani u tsu yongo n uciyi?
Yi dai i zuwai da uma a gbani-gbani a tsu la'a yaba dem ku yongo n
matana?
- Kata kpamu a kana ku lya'a kelime n ku ciya u ciyi?
- ² A vu da vu shikpai le, da a zuwai aralu,
da o gbonguroi da tana a matsai umaci,
o tsu yongo ta n kula kunu unau le,
ama adu e le i ta dangi n avu.
- ³ Ama a vu, Vuzavaguɗu, vu yeve mu ta,
vene mu ta, da kpamu vu kondoi kaɗu ka va,
vu yeve ta an ka ki devu n avu.
- Adama nannai, rono mu an mokyon ma na o fobusoi adama a ku kida,
kata vu zuwa ma kau adama a kanna ka ku kida.
- ⁴ Ali wannai da uduniya u ku kasukpa kuya'an kpalu?
Kata mita ma ashina ma kasukpa ku dekpe?
- Adama a kagbanigbani ka aza na i punu idashi i da
n nnu n inyama n kakamba n kotsoi,
adama a na a dana ta, <<Wi a kuna tsu raku raka ba.>>

Vuzavaguɗu wu ushuki Irimiya

- ⁵ <<Da baci a vu n uma i ya'in malamanai mi iladi i e ene da o otongi nu,
nini da va ku fuda malamanai n odoku?
Kpamu da baci vu yikpai a idika i singai,
nini da va ku ya'in idika ya a wana i Urdu?
- ⁶ Adama na, ko aza nu, n aza kpa'a ku dada nu,
e le feu a ya'in ka wu ta ka gbani-gbani,

- o ku tono wu n a lapakai nu una,
 kaṭa vu ushuku n a le ba.
 ko nini ḡa baci de vu panai a dansai kasingai a dama nu.>>
- ⁷ <<N kaṣukpa ta kpa'a ku va,
 n varuku ta ili yu ukaṇi i va,
 N neke ta macigi ma va
 e kiye a vurala vu ni.
- ⁸ I li yi ukaṇi i va,
 yokpo ta an kawu a kakamba,
 u dengusa ta kaḷakaṣu ka tsurala n m mpa,
 adama nanai ḡa n iwain ni.
- ⁹ Ili yu ukaṇi i va, yokpo mu ta an kura ku akunzu?
 Ḍaṣkpa asakali a na tsu takuma i nyama uta a kaṛai.
 Bana, vu deke n nyama n kakamba raḡa,
 tuḡa n a le a takuma.
- ¹⁰ Ngubi n aḡundai a langasa ta kashina ki itacishi ka va,
 a dasa ta ugboku va,
 ḡa o bonokoi kashina ka singai ka va
 kapulaka ka gbani-gbani
- ¹¹ O bonoko ta ka kagali,
 kagali, wita a kuya'in ka mu kpalu.
 Da idika raḡa yokpoi agali,
 kpamu babu vuza na u kebecei.
- ¹² A gaḡi vu nsansa n na mpa raḡa,
 aza munuka uta ta,
 adama na kotokobi ka Vuzavaguḡu ka kaṇa ta munuka
 daga uteku wu idika u na mpa a kubana u na n de,
 a kaṣama ki ili ya mpasa raḡa babu vuza na wi m maṭana.
- ¹³ A ca'a ta alkama, ama ḡa a kya'i awana,
 a takacika ta kaḡi kaḡe gbani.
 I ta a kupana wono wi i na a cimbai,
 adama wupa ugbain u Kaṣhile.>>
- ¹⁴ I na Vuzavaguḡu u dansai adama itoku i gbani-gbani raḡa i na i sawai ili
 yu ukaṇi i na u nekei uma a ni aza Isaraila i ḡa na.<<Laṇa, mpa n ku utuka
 le ta a kaṣama ki idika i le, kaṭa kpamu mu utaḡa aza Yahuda a kaṣama ke
 le.
- ¹⁵ Kpamu ayin a na baci mu utukaḡi le, kaṭa n kucikpa m pana asuvu ayali
 e le, kaṭa n bonoko le, yaba dem a ubuta wu ukaṇi u ni, n idika i ni.
- ¹⁶ Kaṭa wokpo, a li ḡa baci o bonoi ḡa o tonoi kuyotsongu ku uma a va, tsu
 na a kuya'in a kucina n kula ku va, <N kucina ta n Kaṣhile ka wuma,> e le
 feu i ta a ku ciya upeci u le a kaṣuma ka uma a va.
- ¹⁷ Ama ḡa baci likuci a kaṣuma ka aduniyan a iwain kupana, kaṭa mu
 utuka a i ḡa muna raḡu raḡa.>>

13

Kadambura ka Irimiya

- ¹ Da Vuzavaguḡu u danai mu, <<Denga vu bana vu tsula kadambura ka
 kukyun, kaṭa vu shiya a kukyun, ama kaṭa vu pitiku ka a mini ba.>>
- ² Da n tsulai kadambura, ḡa n shiya a kukyun ku va uteku tsu na
 Vuzavaguḡu u danai mu n ya'in.
- ³ Da Vuzavaguḡu doku ḡa u ya'in kadanshi m mpa i re, u danai,

⁴ <<Dika kaḁambura ka na vu tsulai va, kaṭa vu bana o kuḁolu ku Yufiriti vu sokongu ka a kungu ku katali.>>

⁵ Da m banai o kuḁolu ku Yufiriti ḁa n sokongi ka, uteku tsu na Vuzavaguḁu u danai mu n ya'in.

⁶ A na a ya'in ayin e re, ḁa Vuzavaguḁu u danai, <<Denga, vu bana o kuḁolu ku Yufiriti vu ḁika kaḁambura ka na n dana nu vu sokongu va.>>

⁷ Da n ḁangai ḁa m banai o kuḁolu ku Yufiriti ḁa n gavai, ḁa n ḁikai kaḁambura ka punu ubuta u na n sokongi va. Ama kaḁambura ka ka namgba ḁe, ka ka buwa u teku tsu na a ku ya'in ka ili ba.

⁸ Da Vuzavaguḁu doku ḁa u ya'in kadanshi m mpa kpamu, u danai,

⁹ <<Nanai ḁa n kulangaṣa, wi ta o ku yotsongu an ma ku langaṣa i li i na aza Urushelima n aza a Yahuda i a ku ya'in ka araḁi.

¹⁰ Ta uma a gbani-gbani a na mpa, a na a iwain kupana kadanshi ka va, aza ugbamukaci a na o tsu tonon uciḁi wa aḁu e le, n o tonon aṁali o yoku, o kokpo tsu kaḁambura ka na mpa, kana kokpoi i li gbani.

¹¹ Adama na uteku tsu na kaḁambura ka na mpa ka ci shiya kukyun ku vuma, ta m bonokoi aza Isaraila n aza a Yahuda raḁa wa va nannai, adama na okpo uma a va, uma a na a kucikpa mu kaṭa a neke mu tsugbayin. Ama ḁa a kpaḁi kupana.

Maḁiki u Shatangi m Maḁyan

¹² <<Kaṭa vu dana le kadanshi ka na mpa. <Vuzavaguḁu Kaṣhile ki Isaraila u dana ta, <<Maḁiki dem i shatangu ma m maḁyan.>> > I ta a ku dana wu, <A tsu ci yeve an a kushatangu maḁiki dem m maḁyan ba?>

¹³ Kaṭa vu dana le, <Vuzavaguḁu u dana ta, lana, mita a kuzuwa uma a ubuta u na mpa raḁa o so'o mara mala'a le, ngonon n na n ḁaṣangi a kakuba ko tsugonon ka Dawuda, a na n ganu, n eneki kobolon n uma raḁa a na i punu a idaṣhi a i ḁika i Urushelima.

¹⁴ Kaṭa n zuwa le a kana magamansanai, kolobon n dadani, ko asuvu ayali aḁa n kupana ba, be le tana n sa'a le uteku tsu na n ku kpaḁa kuna le raḁa.>>

O ronon atsuvu aza a Yahuda ta lo a ku bana Ugbashi

¹⁵ Panai, kaṭa i zuwa atsuvu i pana, adama na Vuzavaguḁu dansa ta.

¹⁶ Nekei Vuzavaguḁu Kaṣhile kaḁa tsugbayin, kafutuka n kayimbi, kafu na ene'e aḁa a taḁaṣa atali adama kayimbi, kaṭa a ayin a na baci yi a ku laṣa kutashi kaṭa u bonoko ku ḁa kayimbi, kayimbi kagbayin.

¹⁷ Ama i dana baci i kupana ba, mpa n ku shika ta u sokongi adama araḁi aḁa. Mita a kushika wuya wuya, kaṭa o ḁoro kujilya, adama na a ḁika ta ushiga u Vuzavaguḁu a kubanka ugbashi.

¹⁸ Dana mogonon n anaku a suruniya, <<A cipa a kakuba ko tsugonon, adama na a cipuka ta oroli a singai o tsugonon a kaci ke le.>>

¹⁹ A gbagura ta likuci ya aza Negebu, kpamu babu vuza na u ku baiwai le, a ḁika ta aza Yahuda a ku banka a ubuta u tsugbashi, a idaḁa le ta raḁa a ku banka tsugbashi.

²⁰ <<ḁangusai aṣhi aḁa gaḁi,

kaṭa i lana yene aza na a utai ubon u gaḁi.

Te ḁai ushiga u uma u na e nekei ḁa,

ushiga usingai u ḁa wa?

²¹ Yeḁei i ku dana ḁa baci a zuwakai ḁa aza e kelime, aza na aḁa n kaci kaḁa i ci yotsongu adama a na okpo aja'a aḁa? Yi a kutakacika u teku tsu u na vuka va a ganda vu tsu takacika ba?

²² Ama ɗa baci i danai aɗu aɗa, <Yi ɗai i zuwai ɗa i li i na mpa i ciyai tsu?> Adama a unushi wa abundai u ɗa, u zuwai ɗa kagbanigbani kaɗa ka utai e keteshe, ɗa katakaciki ɗa.

²³ Vuza va aza Habasha wi ta a kufuɗa kusaba'a i kyamba i ni? Ko kpamu kawu wi ta a kufuɗa kusaba'a usumbi wi i kyamba u ni? Ta ba nannai, aɗa feu yi ta a kufuɗa ku ya'in kasingai, aɗa na i kiwanai n kuya'in ka gbanigbani.

²⁴ Mita a kuwacuwa ɗa ta a na akpan a na wunla u tsu pura a ku banka a kakamba.

²⁵ Na va ɗa ɗa upeci u ɗa, upeci u na n gisanki nu, adama na vu cinukpa ta m mpa, ɗa vushuki na uwa. Mpa Vuzavaguɗu mpa ɗa n dansai.

²⁶ Mpa n kaɗi ka va n ku dengusa ta kalaba ka nu ali ka pala aɗhi a nu, kata ene cishomboɗi tsu nu e keteshe. Kata wono u kana wu.

²⁷ Mene ta i li yi unata i nu, n ukuna u tsugbani tsu nu, n ukuna u cishakanlai tsu nu an kodoku a keteshe. I li ya atakaci i ɗa a vu Urushelima. Wannai ɗai va kushuku o bonoko wu vuza ciɗa?

14

Kambulu, m Munuka kobolo n atakaci

¹ Kadanshi kana Vuzavaguɗu ya'in kai Irimiya adama unambi u mini.

² <<I ɗika i Yahuda yita a maɗhi ma kpalu, efeku a likuci gbagbain i ni i ta a ku namgba, uma a ni a vaku ta idika adama a kpalu, Maɗhi mu Urushelima kpamu ma yimkpa ta.

³ Aza gbara gbara a likuci a suku ta agbashi e le a kenu ku le mini, a na yawai o kogbodo a ciya mini ba, ɗa o bonoi n diki n le lekeɗi, ɗa wono u kanai le, ɗa a palai aci e le.

⁴ Adama a u ɗekpu u na idika ya i ɗekpei, adama a unambi u mini a idika, acimbi okpo ta n wono, ɗa a palai aci e le.

⁵ Ali mere'e a kakamba, ma kasukpai maku mani adama a unambi u mita.

⁶ N jaki n kakamba feu n shamgba ɗe aginda, ayinviki an nshe'e n kakamba, aɗhi e le uyimba adama unambi wi ijanu.

⁷ <<Da Irimiya u danai, <<Vuzavaguɗu, ko an wokpoi unushi u tsu yimkpai n kabundai, banka tsu adama a kula ku nu, adama a na u boni u kacapa u tsu u yimkpa ta, mayun tsu nusaka wu ta.

⁸ A vu, kapam ka aza Isaraila, ki ishi ka va a ayin atakaci, nini ɗa ɗa vokpoi an komoci a idika, an komoci kana ka shamgbai uye adama a na wu asa kata, mkpa u kana uye.

⁹ Nini ɗa vokpoi an vuma na u ripulai, an kovonshi kana ka ku fuɗa kisa vuza ba? N nannai dem, a vu Vuzavaguɗu a vu ɗa na e mere ma tsu ma. Kpamu e yeve ɗe an a tsu va uma a nu a ɗa, Vuzavaguɗu tsu folono wu ta, kata vu kasukpa tsu ba.>>

¹⁰ I na Vuzavaguɗu u dansai adama a uma na mpa i ɗa na, <<Uma a lata n kuciga a karaɗa gbani, a ci ɗasangu a ubuta u te ba. Adama nannai mpa Vuzavaguɗu mushuku n e le ba, n ku ciɓa ta n unushi u le kata n takacika le.>>

¹¹ Da Vuzavaguɗu u danai mu. <<Kata vu ya'an kavasa adama matana ma uma a nampa ba.

¹² Adama a na ɗa baci a ya'in kakuli, mpa mi a kupana maɗhi me le ba, ko ɗa baci e nekei kune'e ku kusongu n kune'e ki ishina, mpa mi a kisa ku ɗa ba. Ama mita a ku una le n kotokobi, m maɗukpa kobolo n atakaci.>>

Eneki a'uwa

¹³ Da n dana, <<Vuzavaguḏu Kaṣhile, ḏa na eneki a dana le ta, <A ḏa yi a kene kotokobi ko kambulu, ama mpa mita a ku neke ḏa ta idashi i maṭana a ubuta u nampa.> >>

¹⁴ Da Vuzavaguḏu danai, <<Eneki a ukuna wa a'uwa u ḏa i a kudansa n kula ku va. Mpa n su'uku le ba, n dana le feu a dana le feu kakuna ba. Kene ka uwa ku ḏa i a kuya'in ka ḏa, kindana ka a uwa, n kusheshe ka aḏu e le.

¹⁵ Adama nannai, i na Vuzavaguḏu dansai adama eneki a na a ya'in kene n kula ku va ka, ko an wokpoi mpa n su'uku le ba, n aza na a danai <Kotokobi n kambulu ki a ku tawa a i idika i na mpa ba. N kotokobi n kambulu ka a ku kuwa.

¹⁶ Kaṭa uma a na kpamu a ya'in kai kene ka, a taḏuku le u pula, uye wu Urushelima, ka a u koci una le n kambulu n otokobi, kaṭa a namba vuza na u ku cidangu le, e le kobolo n amaci e le n muku n e le. Adama na mpa mita e kuneke le unushi u le.

¹⁷ <<Vu dana le kadanshi ka nampa.

<Ya'an aṣhi a va a kana kuḏoro kujilya kanna n kayin, kaṭa kpamu ku jikpa ba. Adama na a lapa ta mekere ma kaḏu ma va, ḏa a ya'in kai ni muna n ulapi wuya wuya.

¹⁸ Da baci m banai a kashina, kaṭa n cina aza na a kapai n otokobi. Kpamu ḏa baci n uwai asuvu a likuci, kaṭa n cina aza na i atakaci n kambulu. Adama a na eneki n anan ganu, ukuna u kaḑi ka le u ḏa e yevei idika ya koci, e yeve koyoku ba.> >>

¹⁹ Vu iwan ta aza a Yahuda nannai? Kaḏu ka nu feu ka kana ta kene unata u Sihiyona? Adama a yidaḑ a ḏa vu lapai tsu ali idika, uteku tsu na tsu kokpo babu kupotso? Tsu laṣai maṭana, ama tsu ciya ba. Tsu zuwai aḏu a tsu an tsa ku potso, ama ḏa vishili vu ḏangai.

²⁰ Vuzavaguḏu, gogo na ci yeve ka gbani-gbani ka tsu, n unushi wi isheku i tsu, adama a na tsu nusuku ta.

²¹ Kaṭa vu takacika tsu ba, Vuzavaguḏu adama a kula ku nu, kaṭa vu natukpa tsugbayin tsu kakuba ka tsugono tsu nu ba, ciba n uzuwakpani u na vu ya'in n aṣu, kaṭa vu ḏangusa u ḏa ba.

²² A kaṣuma ka amaḑi aduniyan, kaṃali ki ta lo kana ka ja'asai? Kaṭa kpamu u u yo'o? Ashe a vu ḏa ba, Vuzavaguḏu Kaṣhile ka tsu? Adama nannai, a vu ḏa tsu zuwakai apa, adama na avu ḏa vu ci ya'in ili na mpa raka.

15*Vuzavaguḏu u dansai i na ya ku ciya aza a Yahuda*

¹ Da Vuzavaguḏu u danai, ko ḏa baci Musa n Samaila a ḏangai ḏa a shamgbai e kelime ka va ufolu adama uma Isaraila, kaḏu ka va ki a kutana ba. Loko le a wu e ni u aṣhi a va, kaṭa vu kaṣukpa le a laza.

² Da baci kpamu e ecei nu, <Tedei tsa kubana?> Kaṭa vu dana le, <Vuzavaguḏu u dana ta,

<< <Aza na i adama maḏukpa, a bana ubuta u maḏukpa, aza na kpamu i adama kotokobi, a bana ubuta u kotokobi, aza na kpamu i adama kambulu, a bana ubuta u kambulu, kaṭa aza na tankpamu i adama ugbashi, a bana ubuta wugbashi u le.>

- ³ Mita a ku ushuku n unushi u na ya kuna le. I inya, i da kotokobi, i ire itatsu i daa nshe'e kobolo n nnu n na n ku saza vuma, i nashi i daa n nama n kakamba adama a na a una kata a takuma.
- ⁴ Kata n zuwa le okpo ili yi unata o tsugono tsu aduniyan raka adama ili i na Manasa kolobo ka Hizekiya mogono ma a Yahuda ma ya'in a Urushelima.
- ⁵ <<Ya yi wi a kupana a suvu ayali a nu Urushelima, ko kpamu u shika adama a nu? Ya yi u kukpatala, kata wece mataa ma nu?
- ⁶ Ada da i iwain mu, i lya'i kelime n kubono kacapa, adama nannai n zuwa ta tsurala n ada, ita ku una da. Mo n kugbama asuvu n ada.
- ⁷ N yelekpe le ta m moko ma kuyelyukpu efeku a likuci a idika. Ada uma a va i iwan ta ku kasukpa ukuna wu unushi u da. Adama nannai, mita a ku una da, kata kpamu n zuwa a una muku n ada.
- ⁸ N doku ta kabundai ka agapa e le, kokpoi an kayala ka mala'a, da n tukai inaku ya olobo vuza munuka kanna a kaci. Da n zuwai atakaci n wovon u kanai gogolo.
- ⁹ Kata, ayi vuka vu na vu maci muku n cindere ikyamba i ni i kuwai, kata u lima, kata kanna ka yikpa babu kanna ka kotso, e nekei ta wono, da a takacikai ni. Kata aza na a buwai tankpamu irala i le yuna le n otokobi, mpa da Vuzavaguđu mpa da n dansai.>>

Irimiya u dansai

- ¹⁰ Ili ya atakaci i da mpa, a vu anakpa an vu maci mu, ayin tutu a morono ma adama, a mawasan n yaba dem idika. Mpa n neke kutan ba, mpa feu n kopuku vuza ba, ama dem n nannai da uma raka i a ma shika ma va.
- ¹¹ Ama da Vuzavaguđu wushuki, u danai, <<Irimiya mpa n ku kanza wu ta, kata n zuwa irala i nu i folono wu vu banka le a ayin a na i atakaci.
- ¹² Vuma wi ta a kufuda wa kodo vuyum ko vuyum vishili ubon u gadi?
- ¹³ N ku neke ta uciyi kobolo n udukuyan u da wokpo ili yu puri gbani, babu ikebe, adama unushi u da a idika ya raka.
- ¹⁴ Kata n zuwa da i ya'an ka irala i da tsugbashi a idika i na i kpaɗai kuyeve, adama na wupa u va u kana ta tsa akina a na a ku kana ku kula ko wannai.>>
- ¹⁵ Da Irimiya u danai, <<Vuzavaguđu, vu yeve ta ili dem, kasukpa vu ciba m mpa, kata vu tawa wa va. Kata vu ya'in ka mu katsupu wa aza na i a ku takacika mu. Kata vu cinukpa n uremi u kađu u nu ba, kata kpamu vu yeve adama a nu a da mi a kuso'o atakaci.
- ¹⁶ A vu Vuzavaguđu Kashile ka va, a vu da vuzagbayin vo ovonshi a lingata, a na vu ya'in kadanshi m mpa, da m pana yi u yo'o u kadanshi ka nu, da ka'a ka zuwai mu mazanga, adama na a ci deke mu ta n kula ku nu, avu Vuzavaguđu Kashile ku Ubangari.
- ¹⁷ N dasangu o kobolo ka aza u ciyi ba, be le n ya'in mazanga, n dasangi an da'in va adama na vi ta kobolo m mpa, adama na vu zuwa mu ta n shana n wupa.
- ¹⁸ Yi dai zuwai da atakaci a va a kpaɗi ku kotso, untsu a va feu o potso ba, da a da a kpaɗai kutana? Vi ta a kushamatangu mu an kudolu ku kpaɗai kudekpe, ko ci kayinva ka mini ma na ma ci deke?
- ¹⁹ Adama nannai, i na Vuzavaguđu u dansai i da na, <<Da baci vu kpatalai da vu bonoi wa va, mita a kubono ku wu, kata n kasukpa wu vu shamgba e kelime ka va. Ali da baci vu dansai ili i singai, n ili ya uwa ba, vi ta o ku

okpo una u kadanshi u va. I ta a kubono wa nu, ama a vu kata vu bono wa le ba.

²⁰ Kata m bonoko wu vokpo an mashilya ma vuyum vishili we e le. I ta a ku shilika n ayu, ama a kufuda wu ba, adama na mpa mita kobolo n na vu, adama na n banka wu kata kpamu misa wu, mpa Vuzavagudu mpa da n dansai.

²¹ Mayun, n kisa wu ta e kiye a uma a kavama a nanlo, kata n shiba wu ekiye a uma unambi wa asuvu ayali a na mpa.>>

16

Kambulu, Kotokobi n Ukpa

¹ Da Vuzavagudu kpamu u doku ya'in kadanshi m mpa, u danai,

² <<Kata vu ya'in yolo, vu matsa muku mo olobo ko nkere ubuta u na mpa ba.

³ Adama a na i na Vuzavagudu u dansai adama a muku mo olobo n nkere n a matsai ubuta u na mpa, n isheku i na i maci le i idika i na mpa i da na.

⁴ I ta a ku kuwa n mbaa n kavama. Babu vuza na u kuya'in ka le kpalu, be le tana a cidangu le. I ta o kokpo keyelekpetei. Kotokobi n kambulu ki ta a kuna le, kata even i kyamba i le okpo ilikulya ya nnu n nama n kakamba.

⁵ Adama na Vuzavagudu u dana ta Kata vu uwa a kpa'a ku na i a kuya'in kpalu ko ubuta u na i unangbi katsuma ba. Kata vu nangba katsuma adama e le ba, adama na mpa mutuka ta ucigi u va ubuta uma a na mpa, ucigi u va n asuvu ayali a va ubuta uma a na mpa.

⁶ Uma n abundai i ta a ku kuwa a idika i na mpa. Aza gbagbain n aza kenken. Kata a namba vuza na u ku cidangu le, kpamu ko vuza u ku shika adama e le ba, be le tana u dana kaci ke, ko o gbonduwo aci adama e le.

⁷ Babu vuza na u ku yana tsuwa u banka vuza kpalu va, adama a na u sa'a yi adama a ilina i ciyai ni, babu kpamu vuza na u ku neke yi ili kuso'o adama a na u sa'a eshekpu ko anaku a ni a na amaci ni.

⁸ Kata vu bana a kpa'a ku kakuli ali vu dasangu kobolo n na le ba a kulya'a n oso'i ba.

⁹ Adama a na mpa Vuzavagudu vuzagbayin va ovonshi Kashile ki Isaraila, mita a ku zuwa kalakatsu ka mazanga, n ka matana, n ka vuka n vali.

¹⁰ <<Da baci vu danai uma kadanshi ka na mpa raka, i ta a ku dana, <Yidai i zuwai da Vuzavagudu u danai ukuna u gbani-gbani u na mpa raka u ciya tsu? Yi dai ci ya'in kai ni? Unushi wene u da ci ya'in kai Vuzavagudu Kashile ka tsu?

¹¹ Kata vu dana le, <Adama na eshekpu ikaya i da i kasukpa mu ta da a kanai kutono amali na ya'in kai le tsugbashi da a kasukpai mu kpamu a tono wila u va ba,

¹² kpamu da i kucikpa da i la'i ikaya i da kuya'in unushi, yaba dem vu da o kutono kusheshe ku gbani-gbani ku kadu ku ni, da i iwain kupana ka va.

¹³ Adama a nannai, mita a ku utuka da a idika i nampa kata m bono ko da a idika i yoku i na ko ikaya i da i yevei ba, ta de yi o kuyongo o kutono amali o yoku kanna n kayin, adama na ko asuvu ayali ada mi a kupana ba.>

Vuzavagudu wi ta a kusaba'a Isaraila.

¹⁴ <<Ayin i ta lo a kutawa, Kashile ka dansai, kana uma o kudoku a dana, <N kucina ta n kula ku Kashile ka wuma ka na ku utukai a za Isaraila i dika i Masar ba.>

¹⁵ Ama i ta a kudana, <N kucina ta n Kashile ka wuma kana ku utukai n uma Isaraila a na i ubon ugadi n idika dem i na u wacuwai le.> Adama na mita o kubono ko le i dika i le i na n nekei ikaya i le.

16 <<N nannai dem, Vuzavaguḍu u dana ta, ḍa na mita ofobuso a na n kusuku osoruku adama na e reme le. Kata m megeshe n su uku le na n aza a kutambu a na a kutamba le an nsansa, n akamba, n a suvu a kpanlai atali dem.

17 Adama na mita e kene i na i a kuya'an sa raka. Ko i te i le yi mu sokongi ba, kagbanigbani ke le raka ki ta a ashi a va.

18 Ama a ugiti mita bi'i o kudoku le kabundai ka atakaci adama a ka gbanigbani nu unushi u le, adama na a langasa mu ta idika n amali unata a babu wuma e le, ḍa a shatangi ubuta wu ukani u va n ili yu unata i le.>>

19 Vuzavaguḍu, utsura u va m mashilya mu utsura ma va, n ubuta u kushedeku u va a ayin atakaci, a nu ḍa aduniyan a kutawa kata a dana, <<Ikaya i tsu i ciya ili yi ukani ba, banda amali a uwa, n ili gbanigbani i ya'in ki le mariki ba.

20 Vuma lima, wi ta a kufuda wa ya'an ka ka ni amali? Ama e le Ashile a mayun a ḍa ba.>>

21 <<Adama nannai, lana, mpa n kuzuwa le ta e yeve, kute ku na mpa, n kuzuwa le ta e yeve ili mereve i va n utsura u va, ta lo a kuyeve an kula ku va ku ḍa Vuzavaguḍu.>>

17

Unushi wa aza Yahuda

1 <<Unushi wa aza Yahuda a dana ta u n ḍa m macaka mi idani ma vuyum, n una utsura, a kara ka le ta a ḍa a magbaganla adau e le, n gadi va avana a katalikalyuka,

2 muku n le feu n tsuya'an ta mazanga ma a na a bana ubuta wa atali a lyuka amali e le, n ubuta u kululu ku Asheru ku na ikaya e le i ci tono, a kakambu ka ndanga n aginda ugadi,

3 n ubon wa a nsansa a keteshe ka likuci. Kata n neke udukuyan u ḍa n kuzuwa ku ḍa raka, gbani adama a ubuta unushi u kara'i idika i ḍa raka.

4 Kata i namba ucanuku wu ukani u n nekei ekiye ada, kata n zuwa ḍa i ganda ka irala i ḍa a idika i na i nambai ku yeve, adama na a katsuma ka wupa u va, ḍa akina a tsuta kata a kana ku kula ali uteku n uteku.>>

5 Vuzavaguḍu u dana ta,

<<Una u wuya u ḍa, u vuma na u nekei kaḍu ka ni u vuma.

Ayi na n ayi derere ḍa i, ayi na u kpatalakai Kashile kucina.

6 Adama na wi ta an muratai a kakamba, wi a kene kasingai ka na ka ku tawai ba. Wi ta a kudasangu agbata a kakamba, a dika ya mkpadi i na yi babu vuza.

7 <<Vuza vu unasingai ḍa vuza na u nekei kaḍu ka ni u Vuzavaguḍu.

8 U tsu yongo ta an madanga ma na a shikpai a ubuta u mini, a yi u tsu zuwa ta aralu a ni a kubana o kudolu, kata u kpada kupana wovon u kpandari, adama na avuku a ni o tsu yongo ta taku, u tsu pana wovon a ayin unambi u mini ba, u tsu kasukpa kumatsa umaci ba.

9 Kaḍu ka la'a ta ili raka asuvawuya, ama tukpa n kagbanigbani, ya yi u kufuda ku yeve ka'a?

10 <<Mpa Vuzavaguḍu n lana ta kaḍu, ḍa n kondoi ka'a, adama na n neke yaba dem uteku ci ili na u ya'in, n uteku tsu kutoni ku ni.>>

11 Uteku tsu na maroni ma tsu vaku okowo a na u zuwai ba, ta vuza vu uciyi vu na u ciyai udukuyan n uye u singai ba wi nannai, a katsuma ka utsura u wuma u ni, u ḍa wi ta o kukotso, kata a ukocishi wokpo kalau.

¹² Kakuba ka singai kana a shikpai de n ugiti, kaɗa ubuta u cida u na ci shi ya'in kutoni.

¹³ O a vu Vuzavaguɗu, katsura ki Isaraila, yaba dem na u kasukpai nu wi ta o kokpo n wono, aza na a kpatalai da a kasukpai nu aduniyan, i ta a ku kece le idika, adama na a kasukpa Vuzavaguɗu, kayinva ka mini ma wuma.

¹⁴ Vuzavaguɗu, potsotongu mu, isa mu, mpa tana mita a ku ciya wishi, adama na a vu da i li kucikpi i va.

¹⁵ Lana, a tsu dana mu ta, <<Te dai kadanshi ka Vuzavaguɗu ka ki? Daskpa ka ka tawa.>>

¹⁶ Mpa n suma ubuta u kokpo magubi ma nu ba, ko n cikala ke ne kanna ka atakaci. Kpamu vu yeve ta i na de raka yi utai una u va, e keteshe ka i da yi.

¹⁷ Kata vokpo mu ili wovon ba, adama a na a vu da ubuta u ku shedeku u va a kanna a atakaci.

¹⁸ Kasukpa aza na i a kutakacika mu okpo n wono, ama kata vu kasukpa mu mokpo n wono ba, kasukpa wovon u kana le, ama kata vu kasukpa m mpa na wovon ba. Su'uku le kanna ka atakaci kata vuna le ali kure'e.

Lana kanna ka Ashibi, cida

¹⁹ Da Vuzavaguɗu u danai mu, <<Bana vu shamgba a utsutsu a utsutsu uma a tsu uwa, u na ngono ma aza Yahuda a tsuwa n utai, kobolo n tsutsu u Urushelima n na ubuwai raka,

²⁰ kata vu dana, <A da ngono ma a Yahuda, n uma aza Yahuda, kobolo n aza na i punu idashi a Urushelima, a na o tsu tono u tsutsu na mpa, panai kadanshi ka Vuzavaguɗu.

²¹ Vuzavaguɗu u dana ta, i lana mayin, adama a wuma u da, kata i dika ucanuku a kanna ka Ashibi ko i uka n ili n tsutsu Urushelima ba.

²² Kata i dika ucanuku u da yi utaka pulai vi uwa i da a kanna ka Ashibi ba, ko kpamu i ya'an ulinga u yoku a kanna ka ba, ama lanai kanna ka Ashibi ka, cida, uteku tsu na n tonokoi ikaya i da.

²³ N nannai dem da a iwain kupana, ko a zuwa asuvu le a pana. Ama da a votsuki atsuvu e le adama a na a kpaɗa kupana a.

²⁴ << <Da Vuzavaguɗu u danai, ama da baci i zuwai atsuvu da i panai kana n dansai, da i kpaɗai ku uwaka n ucanuku a utsutsu u likuci i na mpa a kanna ka Ashibi, ama da i dikai kanna ka Ashibi ka okpoi kanna ka cida kpamu da i kpaɗai ku ya'an u linga a kanna ka,

²⁵ a ayin a nanlo da ngono n na n kudasangu a kakuba ka tsugono ka Dawuda, a kuwa n tsu tsutsu likuci u na mpa wa, kata a kumba i keke ya odoku e le n ngono n le, kobolo n uma Yahuza n aza na i punu idashi a Urushelima. Kata a dasangu a likuci i na mpa a li a kubana uteku.

²⁶ Kata uma uta a likuci i Yahuda n ubuta u na wi u karai n Urushelima, a likuci ya aza Bayami, n Shefela vu likuci va nsansa, kobolo n Negebu, kata a kana ku utuka n alyuka a kune'e ku kusongu ku le, n alyuka o kuso'o, n atsa kana, kata kpamu a tuka n alyuka a kucikpa a Isa a Vuzavaguɗu.

²⁷ Ama da baci i iwain kupana, da i kpaɗai ku dika kanna ka Ashibi cida, da i dikai u canuku da i ukai utsutsu wu Urushelima a kanna ka Ashibi, n ku dyaba ka ta utsutsu wu Urushelima akina, kata a da o songu efeku a Urushelima, kpamu a da i a ku kima ba.> >>

18

Ka ma'in ko mgbodo n ci'in

¹ Vuzavaguɗu ya'in kadanshi n Irimiya u danai,

² <<Dangā_vu bana a kpa'a ku kama'i ko mgbodo. Ta de n kuya'in kadanshi n ayu.>>

³ Da m banai a kpa'a ku kama'i ko mgbodo, da n cinai ni ubuta_wu ulinga u ni.

⁴ Da madiki ma na wi a kuma'a va mo bosoi e ekiye a ni, da u bonoi da u ma'asakai ili yoku kau n ci'in tsa, tsu na ugain i ni.

⁵ Da Vuzavaguđu u danai mu,

⁶ <<O'o ada aza Isaraila ashe n kuya'in n ada uteku tsu na kama'i ko mogbodo ka na mpa ka ya'in ba? Lana, uteku tsu na ci'in ci ekiye a kama'i ko mogbodo ka, ta ada aza Isaraila yi nannai ekiye a va.

⁷ A ayin a na baci de dem n ya'in kadanshi ka aduniyan u yoku ko tsugono, n danai n ku utuka le ta, kata m bosoi le muna le,

⁸ da baci aduniyan u na n ya'in kadanshi adama le a, a kpatalai da a kasukpai unushi u le, nannai va, u kuzuwa mu ta n saba'a kađu ubuta_wu ukuna u wuya mi ishi n fobusoi ku ya'in ka le.

⁹ Kpamu a a ya'in a na baci de dem n ya'in kadanshi ka aduniyan u yoku ko tsugono, n danai n kuma'a ta i da kata kpamu n shikpa i da,

¹⁰ da baci a ya'in unushi a ashi a va, da a iwain kupana kadanshi kaya, nannai va wi ta a kuzuwa mu n saba'a kađu a ubuta u kasingai ka na mishi n fobusoi ku ya'an ka le.

¹¹ Adama nannai, gogo na dana aza Yahuza kobolo n aza na i punu idashi a Urushelima, ili na Vuzavaguđu u danai i da na, <N fobusoi ka gbani-gbani adama ada, n fobusoi kawuya kana ka kuciya ada. Yabadem u kasukpa kuya'an gbani-gbani ka ni, kata u bono u lapula kacikani.>

¹² Ama da a danai <Na lo va u kuna u gbani u da, a tsu kusheshe ku tsu ku da tsa kutono, yaba dem vu tsu ku ya'in ili u teku tsu na kađu ugbanukaci ka ni ko tonoi.>

¹³ <<Adama nannai, da Vuzavaguđu u danai, ecei bi'i aduniyan u na u buwai. Ya yi u sa'wai kupana vu cu'u vu kuna tsu na mpa? Mekere ma aza Isaraila ma ya'in ta ili gbani-gbani kau.

¹⁴ Mini ma atali ma sawa ta ku kotso a nsansa n Lebano? Ko kpamu mini mu utani n kuyene n na mi a katali ma kotso?

¹⁵ Ama uma a va a cinukpa ta m mpa, da e nekei nlulu ma amali le atsakana, da a zuwai le a tadatsai u ye u le, u ye u tsukaya, da o bonoi o kutono u ye u kavama, ba u ye usingai kpamu ba,

¹⁶ da o bonokoi idika i le ili i wovon, ili i ku mede ku una ali uteku. Yaba dem na u wali lo sai u rikpa kata u jengede kaci ka ni.

¹⁷ Tsu na wunla u kasana u tsu uta u Betuwe, ta mi a kuwacuwa le e kelime ka irala i le nannai. Kata a kanna ka atakaci ke le n kpatala ka le kucina, n sanku le kene ashi a va.>>

¹⁸ Da a danai <<Tawai tsu foboi adama a Irimiya, adama na ana n ganu a ku kasukpa kutono wila u Musa ba, ta feu aza ugboji nannai i a ku kasukpa ku ya'in odoki ba, ta feu keniki nannai wi a ku kasukpa ku kadanshi ba. Tawai tsu kidikai ni afada, kpamu kata tsu zuwakai atsu i na wa ku dansa ba.>>

¹⁹ Da Irimiya u vasai u Vuzavaguđu, da u danai, <<Vuzavaguđu pana i na irala i va yi a kudansa adama a va.

²⁰ Mayun da a tsupa kasingai n ka gbani-gbani? Demu n nannai a gaya ta kpenle adama a va. Ciba n tsuna n shamgbai a kelime ka nu n ya'in kadanshi kasingai adama e le, adama na vu cipuka wupa u nu wa e le.

²¹ Adama nannai, tuka muku n le n kambulu, kasukpa le adama na una le n otokobi, kasukpa amaci e le okpo babu muku kata okpo agapa. Kasukpa

maḍukpa muna ali e le, kaṭa una olobo e le ubuta u kuvon.

²² Kaṣukpa a pana maṣhi i uwa i le, adama irala i na vu bankai le gogolo. Adama na a gava ta kpenle adama na n yikpa punu, ḍa a ya'in maza a ene a va.

²³ Ama a vu Vuzavaguḍu vu yeve ta o fobuso e le raḱa adama na una mu. Kaṭa vu cinukpa ka le unushi u le ba, kaṭa kpamu vu ura unushi u le wa nu ba. Kaṣukpa a taḍuku le a kelime ka nu, takacika le a ayin a wupa a nu.

19

Maḍiki ma na mo bosoi

¹ Da Vuzavaguḍu u danai mu, <<Ḍanga vu bana vu tsula maḍiki ubuta u kama'i ka n mgbodo, kaṭa vu ḍika nkoshi mgbara-gbara n uma n nkoshi mgbara-gbara n na ganu,

² kaṭa i bana a kara'a ka likuci i kolobo ka Hinomu a utsutsu wu uboshi, kaṭa vu dansa ili i n danai nu.

³ Kaṭa vu dana, <Panai kadanshi ka Vuzavaguḍu, aḍa ngono ma a Yahuda, n aḍa na yi punu idaṣhi a Urushelima, Vuzavaguḍu va ovonshi Kaṣhile ki Isaraila ka dana ta, n ku utuka ta n vicu'u vu maḍukpa ubuta u na mpa, mana yaba dem na u panai ka a, atsuvu a ni ita a ku je'e.

⁴ Adama na uma a kaṣukpa mu ta ḍa a natukpai ubuta u na mpa, ubuta u ku neke kune'e ki ili magula ni ama'i o yoku a na e le, ko i eshekpe i le, be le ngono ma a Yahuda n yevei ba, ḍa a shatangi ubuta u na mpa n mpasa n uma a babu nushi,

⁵ ḍa a ma'akai ka'mali ka Balu a A'isa adama na a ya'in sakai yi kune'e ku songu n muku mo olobo n le, i na mpa n dansai, be le tana n nekei kofon, mpa ma n sawa ku ya'in cico ci ili i nannai ba

⁶ adama nannai, kanna ki ta lo a kutawa, kana o kudoku ku e ḍeke ubuta u na mpa Tofetu, ko kara'a ku lobo ka Hinomu ba ama kara'a ka makidaka.

⁷ A ubuta u nanlo wa, ta ḍe n kubonoko aza Yahuda n aza Urushelima u kuna u gbani, kaṭa n zuwa una aduniyan u le n otokobi e kelime ki irala i le, ekiye aza na i a kulansa wuma u le. Kaṭa n neke even i kyamba i le okpo ilikulya ya nnunu n nama n kakamba.

⁸ Kaṭa n bonoko likuci i nanlo yokpo ili yi unata, n ili i kugoyi, kaṭa yaba dem vu na wi a ku wala i ḍa u ya'an mereve, kaṭa u meḍe una adama a ka gbani-gbani kana ka ciyai likuci ya raḱa.

⁹ Kaṭa n zuwa le a takuma i nyama i muku i le, kaṭa yaba dem u takuma inyama i vutoku vu ni a kaṣuma ka atakaci a ayin a na a kandarangi le n kuvon, kaṭa u so'o atakaci ekiye i rala i ni n aza na i a kulansa wuma u ni.>

¹⁰ <<Yeve, kaṭa vu bosoi maḍiki ma e kelime ka aza na a banai kobolo n a vu va,

¹¹ kaṭa vu dana le, <Vuzavaguḍu va ovonshi u dana ta, nannai ḍa wa ku bosoi uma, n likuci i na mpa nannai, uteku tsu na o bosoi maḍiki ma kama'i, kpamu kaṭa a namba uteku u na a ku lapula ma'a. Ta i a kucidangu ma'a Tofetu nannai, adama na i ta a ku namba asaun a na i a kucidangu le.

¹² Ta wa kuya'in n ubuta wa n uma a na i punu idaṣhi ubuta nannai, kaṭa u bonoko ubuta wa tsu Tofetu.

¹³ Kaṭa i uwa ya aza Urushelima ni uwa ya ngono ma aza Yahuda, ni uwa i na a gaḍi vu kukpa ku le ku ḍa i tsu songu ili magulani azangata a gaḍi, kaṭa i tsunku ama'i aḍa kune'e ki ili kuso'o, i ta a ku natukpa an Tofetu.> >>

¹⁴ Da yeve, Irimiya u bonoi Tofetu, a ubuta u na Kaṣhile ka su'uki ni u ya'in kene, ḍa u shamgbai a e keteshe ka A'isa a Kaṣhile, ḍa u danai uma raḱa,

¹⁵ <<I na Vuzavaguđu va ovonshi Kashile Isaraila kadansai i da na, n ku tuka ta idika i na mpa, n likuci i na mpa raka u wuya u na n dansai, adama na a kpanduku ta adu e le, da a kpadai kupana kadanshi ka va.>>

20

Irimiya kobolo n Pashuru Ganu

¹ An Pashuru ganu kolobo ka Imeru vuzagbayin va Isa a Vuzavaguđu, u panai Irimiya a kuya'in kene adama ili na mpa.

² Da Pashuru u lapai Irimiya keneki, da u shiyai ni o kogboli ka utsutsu u kaginda ka kpa'a ku Bayami, a Isa a Vuzavaguđu.

³ An kayin ka'asa yi, an Pashuru shikpai Irimiya o kogboli ka, da Irimiya u danai ni, <<Vuzavaguđu deke wu kula Pashuru ba, ama u neke wu ta kula Magoro-misabibu dafa ili i wovon a ubuta dem.

⁴ Adama na Vuzavaguđu u dana ta Lana, mita o ku bono ko wu vokpo ili wovon a kaci ka nu, n wa aja'a nu dem. Irala i le yi ta a kuna le n otokobi a vu a kinda. Kata n neke a za Yahuda raka e kiye o mogono ma aza Babila. Kata u dika le u banka tsugbashi idika i Babila, kata kpamu wu una aza a yoku n kotokobi.

⁵ Kata kpamu, n neke aza Yahuda udukuyan u likuci u le, n uciyi u le, n tsulaga ci le, kobolo n kuzuwa ku le raka, kata isa le i da gbani, kata a dika i da a kubanka Babila.

⁶ Kata a vu Pashuru kobolo n yaba dem na wi punu a kpa'a ku nu, a dika da a banka ugbashi. Idika i Babila i da a kubanka da, kpamu ta de a kuna da, ta de kpamu a kucidangu da, a vu kobolo n aja'a nu raka, aza na vu ya'in kai kene ka uwa.>>

⁷ Vuzavaguđu, vu doro mu ta, n ya'an ta kpamu n modoko, vu la'a mu ta utsura, kpamu da vu lya'i mu. Da mokpoi ili yi zo'oshi i uma a kanna lakam, yaba dem o kugoyo mu.

⁸ Ayin na baci de dem n dangai kadanshi, n ci dangusa ta kalakatsu kata n ya'in kadanshi n utsura, n dana, adama <<Vishili n munuka>> Da da i zuwai kadanshi ka Vuzavaguđu ko bonokoi mu ili yi izoshi n ili kugoyi a kanna lakam.

⁹ Da baci n danai, <<Mpa n ku kebece adama u kuna u ni ba, ko kpamu n deke kula ku ni Vuzavaguđu ba,>> kata kadanshi ka ni kokpo adanshi a akina a da i a kutasa a kadu ka va, adanshi akina ada i a kutasa etele a va. Kata mo'o ku reme ka a kadu ka va, kpamu kata n kpada kufuda kugbama asuvu.

¹⁰ Adama na m pana uma n abundai a kadanshi a dama a va, a kudana, <<Ili wovon i kara'a ta akambu dem, a kudana, <<Tsu bankai ni ubuta u kukida ka afada,>> aja'a va raka a kuvana ene uyikpi u va, a kudana, <<I ta a kufuda o doroi, adama na tsu fudai kata, kata tsu tsupa.>>

¹¹ Ama a vu Kashile, vi ta kobolo m mpa, an kovonshi ko o wovon, adama a nannai aza na i a ku a ko'uso mu i ta a ku yikpa, i a kufuda mu ba. I ta a ku ya'in wono kau, adama na i a ku ciya u lyai ba. Kpamu i a kucikpa n e le ba.

¹² A vu Vuzavaguđu Kashile ko ovonshi, a vu na vu tsu kondo aza usubi, vu yata ili na yi adu e le, ni na a sheshei. Daskpa mu mene katsupu ka na va kuya'in ka le, adama na a nu da mpa mi a ku tuka na afada a va.>>

¹³ Ya'ankai Kashile ishipa. Cikpai Kashile. Adama na wi'isa ta wuma wa aza unambi n ofoloni e kiye aza a gbani-gbani.

¹⁴ Ama, n cikala ta, a ya'an ka kanna ka na amaci mu una. Kata vuza u ciba n ka ba.

¹⁵ Kpamu, n zuwa ka ta vuma na u bankai Dada vu va n kadanshi una u wuya, u danai, <<Vuka vu nu vu matsa ka wu ta maku ma kolobo,>> Adama na u ya'in mazanga.

¹⁶ Daskpa vuma nanlo u namgba kata wokpo an likuci i na Vuzavaguđu langasai babu asuvu ayali a ayin a cau. Daskpai u pana mashi n usana kata n kanna tamkpamu pana kaca'a ka kuvon.

¹⁷ Mishi ta a ku la'a n kuciga a ya'an ka yi nannai, adama na u fuda wu una mu a ayin a na mi merefu. Wishi u la'a n kugan n kuwa a katsuma ka anaku a va, adama na katsuma ka anakpa a vu kokpo mu kasaun ali uteku.

¹⁸ Adama n yain a da anakpa a va amaci mu, adama na mene atakaci n u namgbi u katsuma, a li n kotso wuma u va a katsuma ko wono?

21

Adanshi ka kuna adama a Uyikpi wu Urushelima

¹ Na da kadanshi ka na Vuzavaguđu u danai Irimiya a ayin a na mogono Zadakiya u suki Pashuru kolobo ka Malikiya kobolo n Zafaniya ganu, kolobo ka Ma'aseya a bana u Irimiya, u danai.

² <<Ece ka tsu Vuzavaguđu, adama na Nebukanezaru mogono ma Babila ma tuka tsu n kuvon. Ko Vuzavaguđu ku ya'in ka tsu ili mereve i ni, tsu na u kiwanai ku ya'in sa, adama a na u zuwa mogono ma Babila ma kasukpa kata u laza u raba n a tsu?>>

³ Da Irimiya u danai le, <<Banai i dana Zadakiya,

⁴ <Vuzavaguđu, Kashile ki Isaraila ka dana ta, <<N kuzuwa ta ucanuku u kuvon u da u na yi a kuya'in ka mogono ma Babila vishili kobolo n osoji a ni a na n tsupulai tsu mashilya ma Urushelima. Mita a kuzuwa le a uwa e mere ma likuci ma na mpa.

⁵ Kata mpa n kaci ka va, n shilika n avu kobolo n utsura u va raka, n wupa adama na n ya'in ta wupa kau.

⁶ Kata muna aza a likuci a na mpa m madukpa ma wuya vuma n manama dem.

⁷ Da baci n kotsoi kata n dika Zadakiya mogono ma a Yahuda n abara a ni kobolo n aza likuci a na a lakai ubuta u madukpa n ukpa u kotokobi, n kambulu, kata n neke le ekiye a Nebukanezaru mogono ma aza Babila, n ekiye irala i le, n ekiye aza na i a kulansa wuma u le. Kata wu una le n otokobi, ko asuvu ayali e le wi a kupana ba be le u jebe ke le.>

⁸ <<Da Vuzavaguđu danai mu, n dana uma a, <Ili i na Vuzavaguđu u dana i da na, n zuwa ta uye ure e kelime kada, dada uye u wuma n wu ukpa. Yaba dem u zagba u na wi a kutono.

⁹ Yaba dem na a ku kasukpa a Urushelima, wi ta a kubana ukpa u kotokobi, n kambulu, n ubuta wa atakaci. Ama yaba dem na baci utai da u nekei kaci ka ni wa aza Kaldiya a na i u karai n ada adama kuvon na, wi ta a ku kisa kaci ka ni kata u la'aka n wuma u ni.

¹⁰ Adama a na mpa Vuzavaguđu, n fobuso ta kuya'in tsu rala n likuci i nanlo adama na n tuka n atakaci ba ugain ba. Kata n neke yi e kiye o mogono ma Babila, kata ayi tamkpamu songu yi n akina. Mpa Vuzavaguđu mpa da n dansai.> >>

Akaka adama a kpa'a ku Dawuda

¹¹ <<Adama a kpa'a ku tsugono tsu Yahuza tankpamu da u danai, <Panai kadanshi ka Vuzavaguđu,

¹² A da aza kpa'a ku Dawuda, Vuzavaguđu u dana ta <<I ya'in kasingai usana lakam,

- k̄at̄a isa aḏa ekiye aza modoruko
 n ekiye aza vuza na o doroi,
 ta lo wupa u va u kudenga a na akina,
 k̄at̄a a ḏa a kula babu tana vuza na u ku kima a ḏa,
 adama a ka gbani-gbani ka aḏa.> >>
- 13 <<Lana, mpa mita a tsurala n aḏa, aḏa na yi idashi a kara,
 o'wo aḏa na yi idashi a kabanga ka atali,
 aḏa na i ci dana, <Ya yi u kufuda ku shilika n atsu,
 ko kpmu uwa ubuta wi idashi u tsu?>
- 14 Mpa, n kutakacika ḏa ta, derere n ka gbani-gbani ka na i ya'in,
 n ku dyaba ta akina a kakamba kaḏa,
 k̄at̄a aḏa a e lebece ili raka i na yi u karai n ḏa.>>

22

Akaka a Irimiya adama a kpa'a ku tsugono ka a Yahuda

- 1 Da Vuzavaguḏu u danai, <<Ḑanga vu bana a kpa'a ku mogono ma a
 Yahuda vu dansa kadanshi ka na mpa,
- 2 k̄at̄a vu dana, <Pana kadanshi ka Vuzavaguḏu, a vu mogono ma a
 Yahuda, a vu na vu ḏasangi a kakuba ka tsugono tsu Dawuda, a vu n ana n
 taji a nu kobolo n uma a nu a na a tsu tono n utsutsu na mpa.
- 3 Vuzavaguḏu u dana ta ya'in ka usubi n kasingai, adama na i ciya wishi
 ekiye a vuza na o doroi. K̄at̄a i nusaka komoci kana ka tawaj limoci a wu
 a ḏa ko i takacika yi ba, m mkpan kobolo n agapa, k̄at̄a yuna vuza gbani
 ubuta u na mpa ba.
- 4 Adama na, ḏa baci i tonoi kadanshi ka na mpa, ngono n na n ḏasangi a
 kakuba ka Dawuda, i ta a kuwa n utsutsu na mpa gadi va a keke odoku, n
 gadi va odoku, e le n a na taji e le kobolo uma e le.
- 5 Ama ḏa baci i iwain ku tono kadanshi ka na mpa, n kucina ta n kaci
 ka va, kpa'a ku na mpa ki ta o kubono agali. Mpa Vuzavaguḏu mpa ḏa n
 dansai.
- 6 Adama na Vuzavaguḏu dansa ta ukuna adama a kpa'a ku mogono ma a
 Yahuda, u danai.
- <<<A ḏa yi ta an Giliyadu wa a va,
 n tsu na kaginda kagbayin ka Lebano ki,
 dem n nannai mayun ḏa m bono ko aḏa kakamba,
 likuci babu vuza.
- 7 n ku fobuso ta vuza munuka adama a ni,
 yaba dem n ucanuku munuka u ni,
 k̄at̄a a kapa ndanga n singai n sida
 k̄at̄a a varuku le akina.
- 8 <<<K̄at̄a uduniya wa abundai u na wi a kutono n likuci i nanlo u
 danannai, <<Yi ḏai i zuwai Vuzavaguḏu takacikai i ḏika i gbangam i na mpa?
 >>
- 9 K̄at̄a ushuku a dana, <<Adama a kasukpa ta Vuzavaguḏu Kashile ke le
 ḏa o bonoi o kutono amali n a ya'in kai le tsu gbashi.>>>>
- 10 K̄at̄a i shika i yi na u kuwai ḏe ba,
 k̄at̄a i ya'in kai kpalu ba,
 ama shikai wuya wuya adama ni a yi na u lazai,
 adama na u buwa a kubono
 we ene idika yi ukani i ni ba.

Akaka adama muku mo olobo n Josaya

11 Adama na Vuzavaguḍu dansa ta kakuna adama Shallum kolobo ka Josaya, mogono ma a Yahuda ma na ma lya'i tsugono unau dada ni Josaya, a yi da vuza na a dikai a lazakai a kubanka i dika i Babila, <<Kpamu wi a kudoku ku bono ubuta u na mpa kpamu ba.

12 Ama de ubuta u na a dikai ni a bankai tsugbashi, ta de u ku kuwa, wi a kudoku kene idika i na mpa kpamu ba.>>

13 <<I li ya atakaci i da u vuza na u ma'in kpa'a n uye u modoruko,

anu a gadi a ni kpamu n uye wa uwa,

ayi na u tsu zuwa toku linga kata u kpaḍa ku tsupa yi,

kata u kpaḍa kutsupa yi atakaci ulinga a ni,

14 a yi na u tsu dana kasukpa n maka kaci ka va kpa'a ku gbayin

n unu a gbagbain a gadi,>

kata u ya'in ka le atusu,

kata u padara a da n ndanga n sida ni,

yeve kata u sura ku da mini mashili.

15 A vu, vu sheshe ta kudana mogono ma vi,

an vu kalai kpa'a ku nu n ndanga n sida?

Esheku a nu a lya'a ta n u so'i,

adama a kasingai n usubi

da tana u ciyai idashi matana.

16 U bankai mkpan n aza unambi,

da tana ugain i ni.

Ashe na va dada kuyeve ku va ba?

Mpa Vuzavaguḍu mpa da n dansai.

17 Ama a vu zuwa ta ashi n kaḍu ka nu

ubuta u kalya'a,

n ubuta u munuka ma uma a gbani

n ubuta u modoruko n vishili.>>

18 Adama a nannai Vuzavaguḍu dansa ta u kuna adama Johoyakim kolobo ka Josaya mogono ma a Yahuda.

u danai, <<Kata a shikai kpalu,

a dana,<Ai mokoshi ma tsu ma,> ko <Taku tsu da ba.>

Kata a shika yi, a dana.

Vuzavaguḍu.> ko <Vuzagbayin ba.>

19 Tsu na a ci cidangu majaki ta a ku cidangi nannai,

i ta o ku rono i a vakangu a kucina ku utsutsu Urushelima.>>

20 <<Bana kumba gadi vu Lebano kata vi shika de,

kata a vu utuka kalakatsu a nu a likuci i Basha,

i shika a likuci i Abarim,

adama na ncigi n nu raka n kuwa ta.

21 N dansa ka da ta a ayin uciyi u da,

ama da <I iwain kupana,>

Tsu na mpa tsu da i kiwanai, tun de a ayin u danga ni u da,

i tsu tono kadanshi ka va ba.

22 Wunla wi ta a kupurangu tsugbayin tsu da raka,

kata a dika ncigi n da a banka tsugbashi,

kata vokpo n wono,

adama ka gbani-gbani kaḍa raka.

23 Ada aza Lebano,

ada na yi idashi punu a katsuma ka ndanga n sida,

i cu'u yi inka ye ne i da ya kuya'in da baci atakaci a tawai da

an bala an vuka va aganda.>>

24 <<Mpa Vuzavaguđu n kucina ta n wuma u va, ko an wokpoi Jokoniyan kolobo ka Johoyakim mogono ma aza Yahuda, makawani ma kaṭambari ma a kajivu ka kukiye ku usingai ka va, dem n nannai mita a ku utuka wu

25 kaṭa n neke wu ekiye aza a na i a kulansa wuma u nu, ekiye aza na vi a kupana wovon u le, wa ta Nebukanezaru mogono ma aza Babila kpamu n ekiye aza Kaldiya.

26 Kaṭa n taḍuku kobolo n anaku a na amaci nu a idika i yoku kau i na vu nambai kuyeve, ta de va ku kuwa.

27 Vi a ku doku ku bono a idika i na mpa i na vu cikalai ba.>>

28 Da vuza yoku u danai, <<Na va, Jokoniyan ka boshi ka mogbodo ka, madiki ma na vuza u buwai a ku cikala ba? Yidaḷ zuwai da a taḍuki ni kobolo n muku n ni a idika i na eyevi ba?

29 O'o idika, idika, idika, pana kadanshi ka Vuzavaguđu.

30 Vuzavaguđu u dana ta,

<<Dana vuma na mpa madari,

vuma na wa kusuba a wuma u ni ba,

adama na babu matsukaya ma ni ma na ma ku ciya u lyai

u na wa ku dasangu a kakuba ka tsugono tsu Dawuda

be le tana u lya'aka Yahuda tsugono.>>

23

Kasabu ku usubi

1 Vuzavaguđu u dana ta,<<I li ya atakaci i da a kubana nguḃi n na n wacuwai nlala n kaguḃa n kajanu ku va.>>

2 Adama nannai, Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila ka dansa ta u kuna adama nguḃi n na m baṅkai uma a va. <<I wacuwai ushiga wa nlala u va da i lokoi le, da i iwain kubanka le. Lana mita a kutakaci da adama a ka gbani-gbani kada. Mpa Vuzavaguđu, dana ta.

3 Kata n bolongu ushiga wa nlala u va u na wi a ubuta raka, kaṭa m bonoko le a ubuta u kalina u le, kaṭa a matsasaka a yimkpa.

4 Kaṭa n zuwa ka le nguḃi n na kulana le, i a kudoku kupana wovon ba, be le tana a rikpa, i tan feu a kupuwanka kpamu ba. Mpa Vuzavaguđu mpa da n dansai.

5 <<Lana, Vuzavaguđu u dana ta, kanna ki ta lo a kutawa, kana n ku dengusa ka Dawuda kacaka kaṭa u lya'a tsugono, kaṭa tana u lya'a tsu da mayin, n usubi kpamu n kasingai a idika.

6 A ayin o tsugono a ni a da Yahuda u kuciya wishi, kaṭa Isaraila tankpamu yongo m mataṇa. Kula ku na a ku dekei ku dana: Vuzavaguđu da, usubi u tsu.>

7 <<Adama nannai, Vuzavaguđu u dana ta, lana, kanna kita lo a kutawa, kana uma a kudoku a dana, a kucina ta n Kashile kana ku utukai na aza Isaraila a i dika i Masar ba,>

8 ama i ta a kudana, akucina ta n Vuzavaguđu vu na wu utukai n aza Isaraila a idika yi ubon u gadi, a idika raka i na uwaciwi le.> Kaṭa yeve a doku a dasangu idika i le.

Eneki a uwa

9 Adama eneki tankpamu,

ekyamba i va i kuwa ta,

da etele i kyamba a va raka a gbaḍai,

da mokpoi an ko oso'i ka mara,

an ko oso'i ka maṛa kana maṛa ma la'a ni u so'i,
adama a Vuzavaguḍu,

adama kadanshi ka ciḍa ka ni.

10 Adama a na iḍika ya i shana ta tukpa n cishakanlai,
adama unaṁ, iḍika ya yi ta a kuya'in kpalu,
kpamu a ubuta u kalina a kakamba u dekke de.

Kusheshe ku le ka gbani-gbani ka a,
a kuya'in u linga n kusheshe le ubuta wa a uwa.

11 <<A na n ganu kobolo n eneki dem vu le i n wovon u Kashile ba,
ko punu a kpa'a ku va n cina ta ka gbani-gbani ke le. Mpa Vuzavaguḍu
mpa da n dansai.

12 Adama nannai, uye u le wi ta okokpo
n kederi a ubuta u kayimbi
ubuta u na o kutono kata a yikpa,
adama na n ku tuka le ta m madukpa,
a kaya ka a takacika ke le, Vuzavaguḍu da u dansai.

13 A katsama ka eneki aza Samariya
mene ta i li gbani-gbani
n kula ku kamali ka Balu ku da i a ku ya'in kindana
a ku zuwa uma a va aza Isaraila kupuwanka.

14 Ama u eneki a za Urushelima
da mene ili yi unata i na kpamu i lya'i i na mpa
a ma ya'in ma tsugbani n adanshi ka uwa,
a kudoku aza a gbani-gbani u tsura,
adama na kata vuza u kpatala u kasukpa ka gbani-gbani ka ni ba,
raka vu le da okpoi mu tsu Sodom,
aza na i punu idashi kpamu tsu Gomora.>>

15 Adama a nannai, Vuzavaguḍu va ovonshi u dansa ta u kuna adama eneki
a nanlo.

<<Lana, ilikulya'a ya okono i da n ku zuwa le a lya'a,
kata n neke le mini mo okono o so'o,
adama a na ubuta u eneki wa aza Urushelima u da
kutoni kamali ku karai iḍika raka.>>

16 I na Vuzavaguḍu vo ovonshi u dansai i da na, <<Kata i pana kadanshi
ka eneki a uwa a na mpa ba, adama na ku kparasa ku da koci i a kukparasa
ada. Kusheshe ka adu kuci ke le ku da koci i a kudana ada, ba u kuna u
Kashile u da ba.

17 A tsu dakaka ta kudana uma a na o goyoi mu,
<Vuzavaguḍu u dana ta yi ta o kuyongo m matana.>
wa aza ugbamukaci na tamkpamu o tonoi le,
kata a dana, babu atakaci a na a kuciya ada.>

18 A dama na, babu vuza na u sawai kudasangu o kobolo ka odoki gadi,
adama na wene ko u pana kadanshi ka ni.
Ya yi u dasangi da u panai kadanshi ka ni da u tonoi ka'a?

19 Lana, keleshu ka wupa ka Vuzavaguḍu,
ko o boso ta da kutai n wupa
uteku tsu na kabatalikpau ka tsu danga
a kaci ka aza gbani-gbani.

20 Wupa u Vuzavaguḍu wi a kutana ba
sai u da u kotso raka
ukuna u ka adu ka ni
a ayin a na a kutawa

ta lo ya ku yeve ili ya mayin.

²¹ Mpa n su'uku eneki a na mpa ba,
dem n nannai da a karai n akaka e le,
mpa n ya'in kadanshi n a le ba,
dem n nannai da i a kuya'in kene.

²² Ama ishi baci a dasangu a katsuma ko obolo a uma a va,
ashi ta a kudana uma a va kadanshi ka va,
kata a zuwa le a kpatala a kasukpa u nushi u le
n ka gbani-gbani ke le.

²³ Vuzavaguđu u danai <<Mpa da Kashile kana ki ubuta dem,>>
<<ba kubuta ute ba.

²⁴ Vuzavaguđu u danai, vuza wi ta a kushedeke a ubuta
kata n kpađa kenei?>>
Ashe mpa da n shatangi gađi n idika ba?>>

²⁵ <<Ai, mpa na ta i na eneki a uwa a na mpa i a kudansa adama a kula
ku va. A tsu dana ta, <N ya'in ta alatani. N ya'in ta alatani.>

²⁶ Ali wanai da eneki a uwa a na mpa a ku kasukpa u kuna wa a uwa, e
le na a tsu kana kudoro uma n ukuna wa uwa u na wi ađu we ele?

²⁷ E sheshe ta, kudana uma a va i ta a kucinukpa m mpa, ubuta wa alatani
u le u na i a madanansanai, uteku tsu na ikaya i le i cinukpai m mpa a ayin
a na a gitai kutono ku balu.

²⁸ Da Vuzavaguđu u danai, kasukpai keneki ka na de dem ki na alatani
ka dansa alatani a ni, ama a kasukpai aza na i n kadanshi ka va, a dansa ka
mayin. Yidai i gbabai mita n ishina?>>

²⁹ Da Vuzavaguđu u danai<<Ashe, kadanshi ka va ki uteku tsa akina ba?
>>an, kalapatsu ka na ka ka bosoi katali ba?

³⁰ <<Adama nannai,>> Vuzavaguđu u dana ta, <<Mpa mita a tsurala n
eneki a na i a mobokoko ma kadanshi ka va a katsuma ke le.

³¹ Mayun,>> Vuzavaguđu u dana ta <<Mpa mita a tsurala n eneki a na a
tsu bayuwa unau le, kata a dana, <Vuzavaguđu da u dana ta.>

³² Mayun, mpa mita a tsurala n eneki a na a tsu dansa alatani a uwa,>>
Vuzavaguđu da u dansai, <<Kata a kana kudana le ukuna wa uwa, kata a
zuwa uma a va a puwanka, mpa n suku le, be le tana n zagba le. I tana a
ku ciya u lyai uma nanlo ba ko kenu,>> Vuzavaguđu da u dansai.

Kene ka a uwa n eneki a uwa

³³ <<Da baci vuza a katsuma ka uma a na mpa, ko keneki, ko ganu wecei
nu, <Yedei yi a kutakacika Vuzavaguđu?> Kata vu dana le, <Ada da atakaci
a ni, kpamu mita a ku kasukpa da, mpa Vuzavaguđu n dansa ta.>

³⁴ Ama da baci keneki, ko ganu, ko vuza yoku a katsuma ka uma, u
dansai ukuna wa a uwa da u danai, <N ciya ta kene u Vuzavaguđu,> Mpa n
kutakacika ta vuma nanlo kobolo n kpa'a ku ni.

³⁵ Ama i na yi a kulya'a kelime m madananai i dana, Yedei wushuki u
Vuzavaguđu?> Ko kpamu <Yidai Vuzavaguđu dansai?>

³⁶ Ama, Daskpai kudansa ukuna wa atakaci a Vuzavaguđu,> adama na
akaka a yaba dem i ta o kokpo atakaci a kacikani. Lana, ada da na yi a
ku langasa kadanshi ka Vuzavaguđu Kashile ka wuma, Kashile Mala'imili,
Kashile ka tsu.

³⁷ Uteku tsu na ya kudana eneki u da na<Yedei wushuki u Vuzavaguđu?>
Ko kpamu <Yidai Vuzavaguđu dansai?>

³⁸ Da baci wushuki, <I na mpa n danai ɗa, kene ku ɗa ku Vuzavaguɗu,> kata i dakaka kudana, <<N ciya ta kene u Vuzavaguɗu>>ko a na n danai ɗa kata i dansa u kuna an i ciya kene u Vuzavaguɗu ba.>

³⁹ Adama nannai, mpa Vuzavaguɗu n ku vakangu ɗa ta eneki a uwa. Kata n loko ɗa a e kelime ka va, aɗa n likuci i na n nekei ɗa, aɗa ni ikaya i ɗa.

⁴⁰ Kata n zuwa ɗa yokpo ili yi unata n ili wono ali uteku. Kpamu i a kucinukpa n ka ba.>>>

24

M bana n ere ma epeshe

¹ An Nebukaneza mogono ma aza Babila u remei Jokoniyan kolobo ka Johoyakim va a Yahuda, n nkoshi gbara gbara, n aza ulinga wa ekiye kobolo n awakana a Urushelima, ɗa u bankai le tsugbashi idika i Babila. Da Vuzavaguɗu yotsongi mu kene ka m bana n ere ma epeshe n na a zuwai a A'isa a kelime ka Vuzavaguɗu.

² Mabana mete mita n epeshe a singai, n tsuloboi an epeshe ugiti u ku ge'ewe. Ama a mabana ma ere, mita n epeshe a gbani-gbani, a namgba ta n abundai tsu na vuza wa kufuda wa lya'a ba.

³ Da Vuzavaguɗu wecei mu, u danai, <<Yidai venei, Irimiya?>> ɗa n danai, <<Epeshe, a na aga'in mayin, n a na a kpaɗai kugan tsu na babu vuza na wa kufuda wa lya'a a ɗa.>>

⁴ Da Vuzavaguɗu u danai mu.

⁵ <<I na Vuzavaguɗu Kashile ki Isaraila kadansai i ɗa na. Tsu na epeshe asingai a na mpa i ta n kukanza aza Yahuda a na o lokoi a ku banka tsugbashi a idika ya Kaldiya nannai.

⁶ N kulana le ta mayin, kata m bonoko n ale idika i na mpa. Kata n zuwa le o gbonguro, n kpaɗa ku langasa le. Kata n shikpa le, kata n kpaɗa kudoku kumuda le.

⁷ Kata n neke le kaɗu, adama e yeve a na mpa ɗa Vuzavaguɗu, kata e le kpamu okpo uma a va, kata mpa kpamu mokpo Kashile ke le, adama na i ta o kubono wa va n aɗu e le dem.

⁸ <<Ama Vuzavaguɗu u dana ta Tsu na mabana m epeshe ma gbani-gbani ma na mi kulya'a ba va, ta n kutakacika Zedekiya mogono ma a Yahuda nannai kobolo n nkoshi n gbara gbara, n kagimi ka aza Urushelima kana ka buwai punu idika ya, kobolo n aza na a lazaɗi ɗa banai ɗa a dasangi idika i Masaru.

⁹ Kata n zuwa le okpo ili wovon n ili yi unata i tsugono tsu uduniya raka, ci ta okokpo ili yi ishikushi, n ili ansa, n ili kugoyi, n ili kuya'in ka unau a ubuta dem u na n ku vishuwa le.

¹⁰ Kata n suku le n kotokobi, n kambulu, n maɗukpa ali sai ma muna le raka punu a idika i na n nekei le, ele kobolo n ikaya i le.

25

Aya'a amangatatsu n kupa a tsugbashi

¹ Ana Jehokimu kolobo ka Josiya u lya'i tsugono tsa aza Yahuda aya'a nashi, ɗa Vuzavaguɗu nekei mu akaka a na mpa adama aza Yahuda raka. A kaya ka ugiti kana Nebukanezaru lya'i tsugono tsa aza Babila.

² Dana aza Urushelima akaka na mpa raka n ubuta u na u buwai punu idika ya a Yahuda.

³ Aya'a kamanganatatsu a ɗa na an Vuzavaguɗu kani kudana mu akaka a na mpa. U gitai kudana mu akaka a na mpa a ayin a na Josiya, kolobo ka

Amuno, ki a kulya'a tsugono tsa a Yahuda aya'a kupa n a tatsu. Kpamu n dana da ta a da gbende, ama da i kpaɗai kupana.

⁴ A da i pana ba, i kpaɗai kutono a da, ko n nannai da Vuzavaguɗu dakaka ku su'uku da n agbashi a ni eneki,

⁵ a kanaɗi kudana, <Kpatalai, yaba dem kata i kasukpa kavama kaɗa n ka gbani-gbani kaɗa, kata i daɗangu i dika i na Vuzavaguɗu nekei da kobolo n isheku i da tun de a ayin a tsumani n ayin a babu uteku.

⁶ Kata i kana kutono amali ni ya'in kai le tsugbashi ba, ko kpamu i zuwa mu n ya'in wupa o kutoni ki ili yi ulinga wa ekiye aɗa ba. Nanai va wa kuzuwa mu n takacika da ba.>

⁷ Demu n nannai da i kpaɗai kupana, da i zuwai mu n ya'in wupa, adama na i kana ta kucikpa ki ili yi ulinga ya ekiye aɗa. Nanai va tana da u ronokoi da atakaci. Mpa Vuzavaguɗu mpa da n dansai.

⁸ <<Adama nannai, Vuzavaguɗu Mala'imili u dana ta. Tun na i iwain kutono kadanshi ka va,

⁹ Lana, n ku su'uku ta irala i da yi uduniya raka, aza na a kuta ubon u gadi. N zagba ta mogono Nebukanezaru va aza Babila wokpo kajagaba ke le. N zagbai ta u ya'in u linga u va. N ku utuka ta n irala a na mpa adama na a shilika n idika i na mpa n likuci i na yi dedevu. Kata muna le raka, n zuwa le okpo agali n ili wovon ubuta uma, n ili memede mu una n wono ali uteku.

¹⁰ Kata kpamu n sanku le mazanga n matana, kobolo n mazanga ma kadanshi ma vuka vu savu n vali vu ni. Kata n sanku uma kudoku kupana kiya ku kutali n kutashi ku makuni.

¹¹ Kata idika i na mpa raka yokpo agali kata i da i namgba, kata uduniya u na mpa u gandra mogono ma aza Babila aya'a amanga a tatsu n kupa.

¹² Kata ayin a na baci aya'a amangatatsu n kupa o kotsoi, kata n takacika mogono ma aza Babila kobolo n idika ya raka, wa ta idika ya Kaldiya, adama u nushi u le. Kata m bonoko idika ya agali ali uteku. Mpa Vuzavaguɗu mpa da n dansai.

¹³ Kata n zuwa le atakaci ka atakaci raka a na Irimiya u dansai a kuciya uduniya u na mpa raka.

¹⁴ A dama na uduniya n abundai wi ta a kuzuwa aza Babila a ya'in ka le aganda. Mita a kushika le ta derere vu unushi u na a ya'in, n ulinga wa ekiye e le.>>

Atakaci a na Kashile ka ku ya'in ka uduniya

¹⁵ Vuzavaguɗu Kashile ki Isaraila ka dana mu ta, <<Isa moko'o ma mini mi inabi ma wupa u va ma na mi ekiye a va na, kata vu zuwa uduniya u na raka n su'uku wu we ele o so'o.

¹⁶ O so'o baci i ta a ku tangala kata a jara adama o kotokobi kana mi a ku su'uku a katsuma ke le.>>

¹⁷ Da n dikai moko'o ma ekiye a Vuzavaguɗu, da n zuwai uduniya raka u na Vuzavaguɗu su'uki mu o so'o.

¹⁸ Da n bankai aza Urushelima kobolo n likuci ya Yahuda, da ngono n le kobolo nkoshi n gbara gbara, da o so'o, a kanna ka nanlo ka da utukai le o tsugono, da okpoi ili wono, n ili i kugoyi n ili i kuya'in ka una, uteku tsu na i a na na.

¹⁹ Da kpamu n bankai Firi'auna va aza Masaru n agbashi a ni, n a na taji a ni kobolo n uma a ni raka,

²⁰ kobolo n elentsu kakau a na i punu kobolo n a le, n ngono mi idika n Uzu raka, n ngono ma aza Filistina (Ashkelon, n Gaza, n Ekoron kobolo n kabuwi ka aza Ashidodu).

- 21 N Edom, n Moba, kobolo n olobo a Amuno.
- 22 n ngono n likuci i Taya raka n Sidon raka kobolo n ngono n na mi a kakina ka mala'a,
- 23 n aza Dedan, n Tema, n Buzu kobolo n aza na a tsu puna anji acañ e le,
- 24 kobolo n ngono ma aza Arabiya raka n ngono ma elentsu kakau n na mi punu idashi agbata,
- 25 n ngono ma aza Zimiri n ma aza Elam kobolo n ngono ma aza Mediya raka,
- 26 n ngono ma aza a gadi raka, aza na i dedevu n aza na i dangi, vu za te te kobolo n tsugono raka tsu na tsu karaì uduniya. Kata a ukoci vu neke mogono ma aza Babila ma so'o.
- 27 <<Kata vu dana le, <Vuzavagudu Mala'imili Kashile ki Isaraila ka dana ta. So'i, a li ma maka da kata i shama, kata i yikpa ama yi a kudanga ba, adama na mita a kuzuwa a una ada ubuta u kuvon.>
- 28 Da baci vuza a katsuma ke le u iwain kuso'o mini mi inabi ma, dana le, <Vuzavagudu vo ovonshi u dana ta, mayu da yaba dem u so'o ma'a.
- 29 Mpa n gita ta ku tuka n unangbi a likuci i va. I dana ta ugan atakaci ka da ba? Mayun da atakaci ka da, adama na mita a ku su'uku kuvon a idika yi uduniya raka. Mayun da ukuna u na mpa u ya'in adama na mpa Vuzavagudu va ovonshi va alingata, n dansa ta.
- 30 <<Gogo na, avu Irimiya ya'in kene u tsurala n a le adama ukuna u nampa raka, kata vu dana le.
- <<<Vuzavagudu wi ta a ku inka de gadi,
- kata a pana i inka i ni de n utsura ubuta wi idashi u cida u ni,
- u ku inka ta n utsura adama ushiga wa nlala u ni,
- kata usala kau an aza a na i a kuta'a umaci u mambulu,
- wi ta a ku inka kau adama uduniya wi idika raka.
- 31 Ulapi wu una u ni wi ta a kuyawa uteku wu uduniya,
- adama na Vuzavagudu wi ta n afada n uma uduniya,
- wi ta a kuya'in ka uma uduniya raka afada,
- kata wu una aza a gbani-gbani n kotokobi. Mpa Vuzavagudu, mpa da n dansai.>
- 32 <<Vuzavagudu va ovonshi u dana ta,
- Lana, u nangbi u da a ku kara'a,
- a kutono idika, idika,
- keleshu kagbayin kpamu ka danga ta
- de ubon u dangi a kubana uteku wu idika.
- 33 <<A kanna ka nanlo, aza na Vuzavagudu kuna, i ta a kuyawa uteku na mpa a kubana uteku wu uduniya. Babu vuza na wa kuya'in kpalu ku le, be le tana u bolongu le ko u cidangu le. I ta a ku kasukpa le okpo a na awiyan i dika.
- 34 <<Shikai, m malapa mu una ada ngu bi,
- kata i vaku o kokomo ada aza e kelime ushiga,
- adama na kana ka kukida kada ka yawa ta,
- yikpai kata i boso an madiki.
- 35 Babu ubuta u kushedeku adama an ngu bi,
- babu ubuta u kula'aka adama aza e kelime an ushiga.
- 36 Uma i ta a kupana masi ma aza a kaguba,
- m masi ma aza kelime ushiga.
- adama na Vuzavagudu wi ta a ku langasa ubuta u kalina u le,
- 37 kata ushiga u na wi idashi i matana i ya'in ulangashi
- adama a wupa u gbayin u Vuzavagudu.

³⁸ Uteku tsu na kawu tsu kasukpa kura ku ni,
 adama na idika i le i ya'in u namgbi,
 adama o kotokobi ka Vuzavaguđu
 kobolo n wupa u gbani-gbani u ni.>>

26

Ofobuso adama a na una Irimiya

¹ An Jehokimu kolobo ka Yosiya kokpoi mogono ma a Yahuda, da Vuzavaguđu nekei mu a kaka a na mpa. Udanai,

² <<Vuzavaguđu u dana ta, denga vu shamgba e mere ma kpa'a ku Vuzavaguđu, kata vu ya'in kadanshi n uma raka a na a tawai kavasa a kpa'a ku Vuzavaguđu. Dana le ukuna raka u na n danai nu, kata vu sokongu vu buwaka ili ba.

³ U ga'a ba i ta a kupana, kata a kpatala a kasukpa uye kavama u na i a kutono, adama na mpa n kasukpa ukuna wa atakaci a na mi ishi n sheshei ku ya'in ka le, adama a ka gbani-gbani ke le.

⁴ Kata vu dana le, <Vuzavaguđu u dana ta, da baci i kpadai kupana kadanshi ka va, da kpamu i kpadai ku tono wila u na n tonokoi da,

⁵ da kpamu n su'uki i da n agbashi a va ayin tutu, dem n nannai da i kpadai kupana,

⁶ adama nannai, n kubonoko ta kpa'a ku na mpa kokpo an Shilo, kata n bonoko likuci i na mpa yokpo ili yi zo'oshi i uma uduniya dem.>>>

⁷ Da a na n ganu n eneki raka a panai Irimiya a kudansa u kuna u na mpa a kpa'a ku Vuzavaguđu.

⁸ An Irimiya u kotsoi kudansa ukuna u na Vuzavaguđu u danai ni u dana uma raka, da a na n ganu kobolo n eneki a raka a remei ni, da a danai <<Mayun da vu kuwa.

⁹ Yidai i zuwai da vu ya'in kene n kula ku Vuzavaguđu vu danai, <Kpa'a ku na mpa ki ta o kokpo an Shilo, kata likuci i na mpa kpamu yokpo a agali, babu ili punu?>> Da uma raka o bolongi da a karai Irimiya a kpa'a ku Vuzavaguđu.

¹⁰ A na ngono ma aza Yahuda m panai u kuna u na mpa, da utai a kpa'a ku mogono da a banai a kpa'a ku Vuzavaguđu, da a dasangi yaba dem ubuta wi idashi u ni, da a ya'in kobolo a kefeke ka kpa'a ku savu ku mogono.

¹¹ Da a na n ganu n eneki a u danai ngono kobolo n uma, a dana, <<Vuma na mpa, ugan ta unai, adama u ya'in ta kene ku wuya adama a likuci i na mpa, tsu na i panai n atsuvu ada.>>

¹² Da Irimiya u danai aza e kelime n uma a raka, u danai, <<Vuzavaguđu da u danai mu n dansa kene adama kpa'a ku na mpa n likuci i na mpa u teku tsu na i panai.

¹³ Adama nannai gogo na, lapulai uye u da, n ka gbani-gbani kana yi a ku ya'in sa, kata i tono kadanshi ka Vuzavaguđu Kashile kada, adama a na Kashile ka kasukpa ukuna wa atakaci a na wu ishi u fobusoi ku takacika da.

¹⁴ Ama mpa de, mpa da na e kiye ada. Ya'in n mpa uteku tsu na ugain i da.

¹⁵ Ama, kata i yeve, da baci yi unai mu, yi ta a ku dika mapasa ma vuza babu nushi a kaci kada n likuci i na mpa kobolo ni na yi punu dem, adama na mayun, Vuzavaguđu da u su'uki mu n dana da u kuna u kadanshi u na i panai n dansai atsuvu ada raka na.>>

¹⁶ Da aza gbara gbara kobolo n uma raka a u danai a na ganu kobolo n eneki a uwa a, <<Vuma na mpa wi kuna ba, adama na u dana tsu ta ukuna a kaka a na Vuzavagudu Kashile ka tsu ke neke ni.>>

¹⁷ Da aza a yoku a katsuma ka a za a gbara gbara a danga ki'ishani da a danai uma,

¹⁸ <<Mika va aza Moreshetu feu ya'in ta kene a ayin a tsugono tsu Hezekiya, mogono ma a Yahuda, u danai aza Yahuda. <Vuzavagudu va ovonshi u dana ta,

<<<I ta a kucimba Sihiyona an kashina,

kata Urushelima wokpo kobolo kakiza,

kata kuntsu ku ndanga ma abundai mu'uta de a kaginda kana a Isa a Vuzavagudu i.>

¹⁹ Hezekiya mogono ma a Yahuda ma unai ta? U pana wovon u Kashile da u folonoi Vuzavagudu saba'a kusheshe ka atakaci a na u sheshei kusu'uku le ba? Ama atsu ci ciga ta ku rono ko kakatsu atakaci a gbangam.>>

²⁰ Vuza yoku wi ta lo vuza na feu ya'in kene n kula ku Vuzavagudu, kula ku ni ku da a ci deke Uriya kolobo ka Shemaya a likuci Kiriyatu-jerimu. U ya'in a ta kene a dama a likuci i na mpa n idika i na mpa u teku tsu Irimiya u dansai.

²¹ A na mogono Jehokimu kobolo n ovonshi a ni, n aza gbara gbara ni a panai ka'a, da u sheshei tsu na wunai. Ama a na Uriya u panai n ofobuso e le, da u panai wovon da u sumai u banai a kubana Masar adama u shedeku.

²² Da da mogono Jehokimu u su'uki Elinata kolobo ka Akubo kobolo n uma yoku a bana a Masar,

²³ da a banai da e remei Uriya da o bonokoi ni Urushelima a ubuta u mogono Jehokimu. Da mogono ma zuwai Osoji una Uriya n kotokobi da a cidangi keven ki ikyamba ka ni da a cidangi i ni ubuta u na a ci cidangu a za unambi.

²⁴ Ama da Ahikamu kolobo ka Shafan ka bankai Irimiya, adama nannai a kasukpa uma una Irimiya ba.

27

Kogboro ka Nebukanezaru

¹ A kaya ku ugiti u tsugono ci Zedekiya kolobo ka Josiya, mogono ma a Yahuda da Vuzavagudu nekei mu a kaka a na mpa.

² Vuzavagudu u danai mu. Ya'anaka kaci ka nu kogboro n kawin ka ukpan, kata vu shiya a kudeku ku nu.

³ Kata vu su'uku na kaka a kubana u mogono ma Edom, n mogono ma aza Moba, n mogono ma muku n Amuno, n mogono ma aza Taya, n mogono ma aza Sidon vu neke aza na a tawai Urushelima kene Zedekiya mogono ma a Yahuda.

⁴ Dana le a bana a dana a za gba gbayin e le a kaka a na mpa, <Vuzavagudu va ovonshi, Kashile ki Isaraila ka dana ta.

⁵ Mpa da n utsura u va, n utsura wi ikyamba u va n ya'in uduniya, kobolo n uma n nyama n na mi uduniya, kpamu n ci neke ta yabadem n cigai.

⁶ Gogo na n neke ta idika i na mpa raka u kagbashi kaya Nebukanezaru mogono ma Babila, kpamu n nekei ta nyama n kamba raka n ganda yi.

⁷ Uduniya raka wi ta a ku ganda yi, kata n megeshe a ganda muku n ni, n tsukaya n ni, ali sapu na ayin a na idika i ni feu i yikpai. Kata uduniya raka kobolo n ngono n gba gbayin m bonokoi le a gbashi e le.

⁸ << <<Ama da ba ci uduniya ko tsugono tsu yoku tsu iwain ku ganda Nebukanezaru mogono ma a Babila, a li da u kpa dai ku neke kaci ka ni

u mogono tsu na kanaka ka vicimba ka ci neke lidoku i ni a zuwa ka yi kogboro, mpa n ku takacika uduniya u nanlo n kotokobi, n kambulu, n atakaci, ali sapu na irala ya aza Babila kotso n uduniya u nanlo.

⁹ Adama nannai, kaṭa i zuwa atsuvu aḍa i pana i na eneki, n aza kpalu, n aza aḍabu, n aza alatani, n aza aguma, aza na a tsu dana ḍa, <Kaṭa i gandraḳa mogono ma aza Babila ba.>

¹⁰ Uma a nanlo raḳa a ya'in a uwa a ḍa. Da baci yi ushuki n a le, nannai va wi ta a kuzuwa ḍa i kaṣukpa i ḍika i ḍa kaṭa m banka ḍa dangi. Kaṭa tana i kuwa ḍe.

¹¹ Ama uma a likuci a na baci de dem o tonoi ḍa i ya'in i na mogono ma Babila ma cigai a ya'in a i ta o kokpo a likuci i le, a li a ya'in ica'ashi ya ashina i le tsu na a kiwanai. Mayun ḍa ili i na mpa i ya'in, a dama na mpa Vuzavaguḍu n dansa ta.>>>>

¹² Ndana ta feu mogono Zedekiya va a Yahuda nannai. N dana ni, <<Neke kaṭi ka nu mogono ma Babila. Gandraḳai kobolo n uma a ni. Adama na vu ciya wuma.

¹³ Adama ya'in a ḍa a vu n uma a nu ya ku kuwa ubuta u kuvon, ko n kambulu, ko n mbaḷa, tsu na Vuzavaguḍu dansai ukuna wi i na i kuciya likuci dem i na i iwain ku neke kaṭi ka le e kiye a mogono ma Babila.

¹⁴ Kaṭa i pana kadanshi ka eneki a na i a kudana ḍa i kpaḍa ku gandraḳa mogono ma a Babila ba. Adama na i ta a kudana ḍa ka uwa.

¹⁵ Adama na mpa Vuzavaguḍu n dana ta, mpa n su'uku le ba. Kene ka a uwa ku ḍa i a ku ya'in ka ḍa. Da baci yi ushuki n a le, mita o ku loko ḍa kobolo n eneki a uwa a a kuta a kaṭsuma ki idika ya, kaṭa raḳa vu ḍa i kuwa ubuta wugbashi.>>

¹⁶ Kpamu n dana ta a na n ganu kobolo n uma raḳa, n danai, <<Vuzavaguḍu u dana ta, <Kaṭa i pana kadanshi kana eneki aḍa i a kudansa ba. Tsu na i kudana ḍa, wi a kugeshe ba, an a kubonoko na a A'isa a Vuzavaguḍu a Babila.> Mayun ḍa ba na lo va a uwa a ḍa i a kuya'in ka ḍa.

¹⁷ Kaṭa i pana i na i a kudansa ba. Gandraḳai mogono ma a Babila. Adama na i ciya wuma. Adama n ya'in a ḍa likuci i na mpa ya kokpo a gali?>>>

¹⁸ Kpamu n dana le ta, <<Mayun ḍa baci i eneki ḍa kpamu Vuzavaguḍu ya'in kadanshi n a le, kaṣukpa avasa n kamayun u Vuzavaguḍu vuza na wi a kulya'a tsugono ubuta dem. Daskpa o folonoi a dama a na u sanḳa kuḍika ucanuku u singai u na ubuwai a A'isa a Vuzavaguḍu, n ana i e kefeke ko mogono, n Urushelima a kubanka Babila.

¹⁹ Adama na Vuzavaguḍu vu ubuta dem u dansa de ukuna a dama nshilya n kasasu kagbayin ki iyum ishili kana a ci deke <Mala'a,> kobolo n ucanuku wi yumu ishili u na a ci ḍika. U ya'in a de kadanshi a dama u kuna wu ucanuku na ubuwai a likuci ya.

²⁰ U ya'in de kadanshi ka ukuna wi ili na Nebukanezaru mogono aza Babila u kaṣukpai a ayin a na u ḍikai Jehoyakim kolobo ka mogono Jekoniya va a Yahuda kobolo n aza gbara gbara aza Yahuda n Urushelima a kubanka tsugbashi.

²¹ Mayun Vuzavaguḍu Kaṣhile ki Isaraila ayi na wi a kulya tsugono kpaḳuru dansa de, ukuna wu ucanuku na ubuwai de a A'isa a Vuzavaguḍu, n ana i a kefeke ko mogono ma a Yahuda n una wi a Urushelima.

²² U dana ta, <I ta a kuḍika u ḍa a banka Babila. Kaṭa a kaṣukpa de u ḍa sapu ayin a na n cikalai kulanaṣaka le kpamu. Yeve kaṭa n ḍika le n bonoko ubuta u na mpa.> Mpa, Vuzavaguḍu mpa ḍa n dansai.>>

28

Hananiyan Keniki ka a Uwa

¹ A kaya ka nanlo ka, a u giti u tsugono u Zedekiya mogono ma a Yahuda, a wotoi u nashi, u da Hananiyan kolobo ka Azuru keniki ka aza a Gibiyon u ya'in kadanshi m mpa a kpa'a ku Vuzavagudu e kelime ka ganu n uma raka, u danai,

² <<Vuzavagudu vo ovonshi Kashile ki Isaraila ka dana ta. Mpa n kodo ta kogboro ka mogono ma aza Babila.

³ A katsuma ke aya'a ere n kubono ko ta n ucanuku kpa'a ku Vuzavagudu na Nebukanezaru mogono ma aza Babila ma dikai da ma bankai Babila raka.

⁴ Kata kpamu m bonoko n Jekoniya kolobo ka Jehokimu mogono ma a Yahuda, kobolo n aza na a bankai Babila ugbashi raka.>>

⁵ Da Irimiya keniki ka ya'in kai keniki Hananiyan kadanshi e kelime ka n ganu kobolo n uma raka a na i kashani a kpa'a ku Vuzavagudu,

⁶ da Irimiya keneki wushuki, <<Tanannai. Daskpa Vuzavagudu ya'in nannai, kasukpa Vuzavagudu zuwa kadanshi ka kene ku na vu ya'ain kokpo mayun, kata o bonoko n ucanuku kpa'a ku Vuzavagudu kobolo na a gbashii a na a bankai Babila raka.

⁷ Ama pana bi'i kadanshi kana n kudana wu a keteshe ka uma a na mpa raka.

⁸ Eneki a na a tawai e kelime ka tsu, a ayin a tsumani, a dansa ta ukuna u kene ku kuvon, n kambulu kobolo m madukpa a likuci ya abundai n tsugono tsugba gbayin.

⁹ Ama a ayin a na baci kadanshi ka keneki kana kadansai ukuna u kene ku matana ku na mpa ku shanai, ta lo ya ku yeve kamayun a na Vuzavagudu da u su'uki ni.>>

¹⁰ Da Hananiyan keneki ka takpai kogboro kana ki a kuduku ku Irimiya da u kodoi ka.

¹¹ Da Hananiyan u ya'in kadanshi a keteshe ka uma, u danai, <<Vuzavagudu u dana ta, nannai da n ku kodo kogboro ka kuduku kana Nebukanezaru mogono ma aza Babila ma zuwakai uduniya raka a katsuma ka aya'a ere.>>Ama da Irimiya keneki u ya'ain nwalu n ni.

¹² M megeshe a na Hananiyan keneki u kodoi kogboro kana ki a kuduku Irimiya keneki, da Vuzavagudu ya'ain kadanshi n ayi, u danai.

¹³ <<Bana vu dana Hananiyan, <Vuzavagudu u dana ta Vu kodo ta kogboro ka madanga, ama vu kucukpa ta vu ya'in ka le ta kogboro ki iyum.

¹⁴ Vuzavagudu vo ovonshi, Kashile ki Isaraila, ka dana ta. N zuwa ta kogboro ki iyum e deke uduniya raka a dama na a gandaka Nebukaneza mogono a aza Babila, kata a gandaka yi a dama na n neke ta ali n nyama n kakamba feu.>>>

¹⁵ Da Irimiya keneki u danai keneki Hananiyan, <<Pana, Hananiyan, Vuzavagudu su'uku ba, ama da na vu zuwai uma a na mpa ushuku n ka uwa.

¹⁶ Adama nannai, Vuzavagudu u dana ta <Lana, mita a ku utuka wu a katsuma ku uduniya. Lala vi ta a ku kuwa, a dama na vu dansa ta ukuna wu ugbamukaci u Vuzavagudu.>>>

¹⁷ A katsuma ko owotoi u kaya ka nanlo ka, da keneki Hananiyan u kuwai.

29

Akaka a Irimiya a kubana wa aza na i de ugbashi

¹ A na a dīkai anaku a mogono Jehokimu kobolo n aza gbara gbara e kefeku a ni, n aza gbara gbara o yoku a Yahuda kobolo na a fudai ulinga kakau a na a purai a kubanka tsugbashi a Babila, da n danai katakarda a kubana a tsugbayin, n i ganu, n eneki, kobolo n uma raka a na osoji a Nebukanezaru a dīkai a Urushelima da a bankai tsugbashi a i dīka i Babila.

² U dana ta katagarda ka wa de mogono Jekoniya kobolo n suruniya anakpa a ni, n ndari, n ngono ma a Yahuda m mu Urushelima, n a fudai ulinga wa a ekiye kobolo n awakana raka a kasukpa de Urushelima.

³ Akaka a u neke ta a da Eles kolobo ka Shafan kobolo n Gemariya kolobo ka Hilikiya, e le da aza na Zedekiya mogono ma a Yahuda ma su'uki Babila u Nebukanezaru mogono ma aza Babila. U u danai,

⁴ <<Vuzavaguđu vo ovonshi Kashile ki Isaraila, u dana ta a gbashi raka aza na u zuwai a dīkai a Urushelima da u bankai tsugbashi Babila.

⁵ <Ma'akai kaci kađa i uwa, kata i dasangu punu i da, ca'a yi ica'ashi kata i lya'a umaci u le.

⁶ Ya'in yolo a dama na i ciya muku, ya'in kai muku n da yolo kata kpmu i neke nkere n da yolo a dama na a matsa muku mo olobo n nkere, kata i yimkpa n kabundai de, kata i jebe ba.

⁷ Ama lansa ugain u likuci u na m bankai da tsugbashi, kata i vasa i folono Vuzavaguđu a dama matana mi idika ya, a dama na matana mi idika ya ma da da matana ma da.

⁸ A dama na Vuzavaguđu vo ovonshi Kashile ki Isaraila ka dana ta. Kata i kasukpa eneki ada n oboci a yansa da ba, kpmu kata i tono kusheshe ka alatani e le ba,

⁹ a dama na a ukuna wa a uwa u da kene ku le ki a kudansa n kula ku va, mpa n su'uku le ba. I na Vuzavaguđu u danai.

¹⁰ <<A dama na Vuzavaguđu u dana ta Da baci Babila u shatangi aya'a amangatatsu n kupa, n ku kondo da ta, kata tana n shatangu uzuwukpani u va, kata m bonoko da ubuta u na mpa.

¹¹ A dama na mpa n yeve ta kusheshe ki ili i na n fobusokoi da, i na Vuzavaguđu u dansai. N fobuso ta kasingai, ba ka wuya ba, a dama a na n neke da kofon n apa.

¹² Yeve kata i tawa i vasa wa aya, kata mpa tana n pana.

¹³ I lansa mu baci yi ta a kuciya mu, da baci i lansa mu n kađu ke te.

¹⁴ Kata m banka da, n sanaka da ku doku kokpo a gbashi a Babila kpmu. Kata m bonoko n apa ada, kata n bolongu da uduniya raka, n ubuta raka u na n lokoi i da i bana. I na Vuzavaguđu dansai, kata m bono n ada a ubuta u na n zuwai a dīkai ada a ku banka tsugbashi.

¹⁵ <<A dama i dana ta, <Vuzavaguđu dangusa ka tsu ta eneki a idika i Babila,>

¹⁶ ama i na Vuzavaguđu dansai a dama a mogono ma na mi idashi a kakuba ka tsugono ka Dawuda, kobolo n uma raka a na i punu idashi a likuci ya, wa ta kumaci ku da, aza na a bankai ubuta u tsugbashi ba.

¹⁷ <Vuzavaguđu vo ovonshi u dana ta, lana, mita a ku su'uku le kotokobi, n kambulu, n atakaci, kata m bonoko le okpo an epeshe a na a shamai, a na a kufu da ku takuma ba.

¹⁸ Kata n loko le n kotokobi, n kambulu kobolo n atakaci, kata m bonoko le okpo i li yi unata i uma raka uduniya. Kata okpo ili yi izoshi, n ili wovon, n ili kugoyi, n ili i kushika i uma raka, a ubuta u na n lokoi le,

¹⁹ a dama na a kpada ta kupana kadanshi ka va, kana mpa Vuzavaguđu n kanai kusu'uku da a ubuta wa a gbashi a va eneki ayin tutu, ama da i kpadai kupana.>

²⁰ A dama nannai, aḡa aza na a kpa'a kugbashi panai kadanshi ka va, aḡa na n lokoi a idika i Urushelima a kubana a Babila.

²¹ Nanai ḡa Vuzavagudū vo ovonshi Kaṣhile ki Isaraila kadansai ukuna a dama a Ahabu kolobo ka Kelaya kobolo n Zedekiya kolobo ka Ma'aseya, aza na a tsu ya'an saka ḡa kene ka a uwa n kula ku va. Lana mita a kune ke le ekiye a Nebukanezaru mogono ma aza Babila, kaṡa wu una le a aṣhi aḡa.

²² A dama e le a ḡa agbashi a Yahuda a na a bankai Babila a kuciya una gbanigbani u na mpa, u na a ku kana kudansa, <<Kaṣukpa Vuzavagudū bonoko wu tsu Zedekiya n Ahabu, aza na mogono ma aza Babila ma zungi a kina.>>

²³ A dama na a ya'in ta ukuna u gbanigbani a Isaraila, a dama na a vaku ta n amaci a i toku ile, kpamu ḡa a kanai kudansa u kuna wa a uwa n kula ku va, i na mpa n dana ni le ba. Mpa ḡa koci zana u yevei kpamu n mpa ḡa magan ma kaḡi ka va, Vuzavagudū ḡa u dansai.>>>

Kene ka a uwa ku Shemaya

²⁴ I na va ku dana Shemaya va aza Nehelamu i ḡa na,

²⁵ <<Vuzavagudū vo ovonshi Kaṣhile ki Isaraila ka dana ta. Vu ḡana ta kaka a katagarda n kula ku nu ḡa vu bankai uma a na i a Urushelima raḡa, n Zefaniya kolobo ka Ma'aseya ganu, n ana n ganu raḡa, vu danai,

²⁶ Vuzavagudū zuwa wu ta vokpo ganu, u nau Jehoyada ganu, vu ya'in ulinga a Aṡisa a Vuzavagudū, vuka kajarishi dem kana ka ya'in kene o kogboli kugbashi n ikani yi iyum.

²⁷ Ama yi ḡa i zuwai ḡa vu kpaḡai ku dansuka Irimiya va aza Anatotu a yi na wi a kuya'in ka wu kene?

²⁸ A dama na u su'uku ta ḡe a Babila u danai, <<Yi ta a kugeshe a kaṡsuma ki idaṣhi i tsugbashi, a dama nannai, ma'in i uwa kaṡa i ḡaṡangu punu i ḡa, ca'a yi ica'aṣhi kaṡa i lya'a umaci u le.>>>>

²⁹ Da Zafaniya ganu kecei a kaka a na mpa e kelime ka keneki Irimiya ganu.

³⁰ Da Vuzavagudū ya'in kadanshi n Irimiya u danai.

³¹ <<Su'uku a banka aza na i ugbashi raḡa, vu dana le, <Vuzavagudū dansa ta ukuna a dama Shemaya va aza Nehelamu. A dama na Shemaya u ya'in ka ḡa ta kene babu tana n su'uki ḡa u zuwai ḡa yi ushuki na uwa,

³² a dama nannai, Vuzavagudū u dana ta, lana, mpa n kutakacika ta Shemaya va aza Nehelamu kobolo n otoni a ni. Mi a ku kaṣukpa kai wuma ko ute a kaṡsuma ka uma a ni ba, kpamu ma ku kaṣukpai wene kasingai kana n kuya'in ka uma a va ba, a dama a na u ya'an ka ta Vuzavagudū ugbamukaci, mpa ḡa Vuzavagudū mpa ḡa n dansai.>>>

30

I ta a kulapulusuka Isaraila n Yahuda

¹ Da Vuzavagudū ya'in kadanshi n Irimiya u danai,

² <<Vuzavagudū Kaṣhile ki Isaraila u dana ta. Dana a katakarda kadanshi raḡa kana n tonokoi nu.

³ A dama na Vuzavagudū u dana ta, kanna ki ta lo a kutawa, kana n ku bono ko n uma a va aza Isaraila kobolo n aza Yahuda a idika i na n neke ikaya i le, kaṡa tana a lya'a a gadu i ḡa.>>

⁴ Nava ḡaḡa kadanshi kana Kaṣhile kadansai a dama Isaraila n Yahuza.

⁵ <<Da Vuzavagudū u danai, m pana ta kaca'a ka maṣhi, a dama na uma a pana ta wovon, a dama na babu maṡana a idika.

⁶ Ama kasukpai bi'i n ya'in ka da keci, mavali ma tsu matsa ta maku? Yidai i zuwai da menei yaba dem n ekiye e ni wobongi a katsuma adanshi vuka vu na vu dasangi aganda a limata? Yidai i zuwai da ashi a yaba dem a shilyamgbai?

⁷ I li ya atakaci i ta a kuyimkpa a kanna ka nanlo, kanna ka nanlo kita o kokpo kau, kanna ka atakaci ka Yakubu ka, dem n nannai i ta a kisai a katsuma ka ka'a.

⁸ Kashile, mogono m alingata mo ovonshi ma dana ta, <<A kanna ka nanlo ka a ku kodo kogboro ka na ki a kudeku ku le, kata n kasa awin ada, a dama i kasukpa ku doku kokpo a gbashu a omoci.

⁹ Ama i ta a ku ganda Vuzavaguđu Kashile n Dawuda mogono me le mana n ku dangusa ke le.

¹⁰ A dama nannai, Yakubu kata vu pana wovon ba, kata tan feu vu je'e i kyamba ba, a vu Isaraila, a dama na n kisa wu ta a likuci ya n da'in, n muku n nu a idika yi ugbashi. Yakubu wi ta o kubono wa ya'in idashi i ni m matana, babu kpamu vuza na u ku rikpasai.

¹¹ A dama na mpa Vuzavaguđu mita kobolo n na vu, kpamu mita a ku banka wu, mita a kuna uma uduniya raka a ubuta u na n wacuwa le, ama ada n ku una da ba. N ku gbara da ta n ugboji, babu tsu na n ku kasukpa da babu atakaci.

¹² <<A dama na Vuzavaguđu u dana ta, i takacika ta n abundai, da yokpoi an kuntsu ku gbangam ku na ku kpađai ku potso.

¹³ Babu vuza na u damai n kadanshi kada, aguma i lo a dama a untsu ada ba, untsu ada i na aguma ba.

¹⁴ Ncigi n da raka n cinukpa ta n ada, odoku a banka da ba, a dama na n lapa da ta wuya-wuya an vuma wuya, a dama na u nushi u da u gbangam u da, u nushi u da u yimkpa ta.

¹⁵ A dama a yidai da yi a malapa mu una a dama a mbala n da? Mbala n da mi kupotso ba, a dama na unushi u da u gbangam u da, unushi u da u yimkpa ta.

¹⁶ A dama nannai, yaba dem na baci de dem u cikalai kuna da i ta a kunai, kata irala i da yaba dem vu le u bana ugbashi, vuza na baci u purai u canuku da gbani i da feu a kupura u ni. Kata yaba dem na baci de dem u sabai da vishili, a yi feu i ta a kusaba yi.

¹⁷ A dama na mita o ku bono ko da n matana mi ikyamba ma da, kata untsu ada o potso, a dama na irala i da i ci deke da ta olokushi, a dama na Sihiyona u dana ta babu vuza na u damai n a le.>

¹⁸ <<Vuzavaguđu u dana ta, lana, mita o ku bono ko n kumaci ku Yakubu n ili yi ukani i le, kata m pana asuvu a yali ubuta wi idashi ili le. I ta o ku bono a ma'asaka likuci ya a ubuta u na i da ishi, kata kpamu a ma'a kpa'a ku mogono a ubuta u na ku da kushi.

¹⁹ Kata uma odoku a ya'an ka mu ishipa i kucikpa, kata mpa n zuwa uma a yimkpa a Urushelima, kata n zuwa a cikpa le, babu kugoyi.

²⁰ Muku n le mita o kokpo an ci cau, kata uduniya u le kpamu shamgba e kelime ka va, kata n takacika yaba dem na u foroi le.

²¹ Vuza te a katsuma ke le wi ta o kokpo mogono me le, kata mpa n banuku yi u tawa devu m mpa, a dama na u cikpa mu, a dama na babu vuza na u ku tawa de vu m mpa, da baci n dekei ni ba.

²² Kata ada yokpo uma a va, kata mpa tamkpamu mokpo Kashile kada.>>

²³ Lana, keleshu ka wupa u Vuzavaguđu ka kangu ta, an wunla u kabatalikpau ka munuka a dama na ka yikpa a kaci ka uma a gbani-gbani.

²⁴ Usudukpi u wupa u Vuzavagudu wi o ku bono n kaça'apa ba, sapu na ayin a na u kotso kuya'in i na u cikalai ku ya'in a kađu ka ni. A ku ba m megeshe yi ta a ku yeve ukuna wa.

31

Vuzavagudu wi ta a kubono ko Unamgbi u katsuma mazanga

¹ Da Vuzavagudu u danai, <<Ayin i ta lo a ku tawa a na n kokpo Kashile ka aza Isaraila raka.>>

² Vuzavagudu u dana ta, <<Aza na a la'akai ukpa'a u kotokobi, a ciya ta ugain a kakamba, a na aza Isaraila a lansa kuvuka,

³ da mpa Vuzavagudu mutai we le de dangi. Da n danai, n ciga da ta n ucigi u babu ku kotso, a dama ucigi u mayun u va, da n tukai da de vu m mpa.

⁴ N ku doku ta ma ma'asaka wu a vu kađu ka va Isaraila. A li sapu na va doku va dika kagundari vu lapa n vu jei a kubana a dama mazanga ba.

⁵ Yi ta o kudoku ya ca'a itacishi a kusan ku Samariya. Kata aza na a ca'a i da a lya'a umaci u le.

⁶ A dama a na kanna kita lo a ku tawa, kana aza kindi a ku dangusa alakatsu e le a kamba aza Ifiraimu kata a dana. <Dangai, tsu bana Sihiyona, u Vuzavagudu Kashile ka tsu.>>

⁷ A dama na Vuzavagudu u dana ta, <<Dengusai alakatsu kata i ca'a na vishipa m mazanga u Yakubu, kata i dengusa alakatsu a dama mogono mu uduniya, ya'in ka danshi, kata i cikpa mu i dana, <Vuzavagudu isa uma a nu, wa ta aza kagimi ka aza Isaraila,>

⁸ Lana, mita a ku utuka n a le a likuci i gadi, kata n bolongu le dangi vi idika vu uduniya, kobolo n ayimba n nkutu, amaci atsuma kobolo n aza ganda a limata. Uduniya wa abundant u da u kubono.

⁹ M masshi ma a kubono, kata a kana ku ya'in ka mu kavasa. Kata n zuwa le a wala a ubuta u na wi n nyeneke n mini, a uye u singai u na a kutadatsa ba, a dama na mpa da kesheku aza Isaraila, kpamu Efiraimu da maku mu ugiti ma va.

¹⁰ <<Panai kadanshi ka Vuzavagudu ada uduniya, kata i dana uma a na i a kaina ka mala dangi, u danai le. <A yi vuza na u wacuwai Isaraila, a yi da u kubolongu i da, kata u zuwa yi tsu na magubi ma tsu zuwa ushiga u ni.>

¹¹ Adama a na Vuzavagudu u shiba ta Yakubu u shibai ni e ekiye aza a na a la'i utsura u ni.

¹² Kata a tawa a ca ana vishipa n utsura a kusan kugbayin ku Sihiyona, kata ashi e le a tasa a dama a mazanga, a dama ugain wa abundant u Kashile, a dama ugain u kune'e wi ishina, n mini mi inabi, n ma mani ma zaitu, n ma nlala, n kanaka. Wuma u le wi ta okokpo an kashina kana ki a kuciya mini mayin, i a kudoku ku lumba ba.

¹³ A ayin a nanlo a da nkere n kuya'in kuje'e m mazanga, kata olobo n nkoshi tamkpamu a ya'an mazanga. N kubonoko ta unamgbi u katsuma u le wokpo mazanga, kata kpamu n banka le, kata n kucikpa n neke le mazanga ana wu unamgbi u katsuma.

¹⁴ Kata n cuwa tangu a na n ganu ni ilikulya'a bari, kata uma a va a cuwa n ugain u va. Mpa, Vuzavagudu mpa da n dansai.>>

¹⁵ Vuzagudu dana ta, <<A pana ta kalakatsu a Rama. Kalakatsu ku unamgbi u katsuma m masshi mu utsura kau, Rahila a masshi a dama na muku n ni n kuwa ta.>>

16 Vuzaguḍu u dana ta, <<Kaṣukpa maṣhi, kaṭa vu ura kujilya a aṣhi a nu, a dama na i na vu ya'in dem viṭa a kuciya katsupu ki i ḍa. Muku n nu miṭa a ku kaṣukpa iḍika yi irala i le kaṭa o bono.

17 Viṭa na apa kelime, Vuzavaguḍu u danai, muku n nu miṭa o kubono a iḍika i le.

18 M pana ta Efiraimu, u naṃgbi u kaṣama, a ku dana, <Vu gbara mu ta, kpamu n ya'an ta ugbari an kanaka ka na ka ciyaṗ ugbari ba, bonoi m mpa, a dama a na m bono uteku tsu na mu ishi, a dama na a vu ḍa Vuzavaguḍu Kaṣhile ka va.

19 A dama na cishi ta tsu vadalukpai ka wu kucina, ama gogo na ci shika ta unushi u tsu. An o tonokoi tsu ci ciyaṗ kuyeve, ḍa tsu zalikaṗ aci a tsu, ḍa tsu panai wono a dama na ci ta n tsulau tsu ḍaṅaṇi u tsu.>

20 Ashe Efiraimu ba maku mu ucigi ma va ma a ba? Ashe ayi ḍa mi a kupana uyo'o u ni ba? A ayin na baci de dem n dansai ukuna a dama a ka gbani-gbani ka ni, n ci ciba ta n ayi a dama ucigi. A dama nannai kaḍu ka va ka ci cikalaṗ ta ayin tutu, mayun ḍa m pana asuvu ayali a ni, mpa Vuzavaguḍu mpa ḍa n dansai.

21 <<Zuwaka kaṗi ka nu urotu uye, zuwaka kaṗi ka nu urotu na wa ku yotsongu uwuye. Kaṭa vu zuwaka nu uye ugbain, uye u na vu tonoi a ku bana. Mekere maya Isaraila, bono, bono a likuci nu.

22 Ali wanai ḍa va ku lya'a kelime m munlaj, a vu mekere mu unambi wu nekei u kaḍu? A dama na Vuzavaguḍu u ya'an ta ili i savu a duniya. Vuka ḍa vu ku kanza vali.>>

23 Vuzavaguḍu vo ovonshi Kaṣhile ki Isaraila ka dana ta, <<Ayin i ta lo a kutawa a na a kudoku ku dansa ukuna u na mpa a iḍika ya a Yahuda n a kaṣuma ka likuci, ayin a na baci m bonokoi le n uciyi u le, <<Vuzavaguḍu u zuwaka wu unaṣingai a ubuta wi idaṣhi uma usubi, a vu kakamba ka cida.>

24 Kaṭa Yahuda kobolo n likuci i ni raḗa a ḍaṣangu ḍe kobolo, n acimbi n ngubi kobolo n ushiga u le.

25 A dama na n ku cuwa tangu ta aḍu a wuma a na o'oi, kaṭa kpamu n lapulusuka aḍu aza na a lumbai.>>

26 A ukuna u na mpa, ḍa mpa Irimiya n ḍaṅaj, an mindanai, ḍa n danai alavu a va o yokpo ta.

27 Da Vuzavaguḍu u danai mu, <<Lana ayin i ta lo a kutawa, a na n kudoku kaḅundaj ka uma n ki ilikuzuwa a iḍika yi Isaraila n Yahuda.

28 Wi ta okokpo uteku tsu na mindai a dama na a muḍa, n oboshi le, a vakangu, n langaṣa le, n tsu na a tukaj le n kawuya, nannai ḍa kpamu n kulana le, a dama a na a shikpaṣuka ka le, mpa Vuzaguḍu mpa ḍa n dansai.

29 A ayin a nanlo, o kudoku a dansa ukuna u na mpa u na a tsu dana, <<Anan Dada a ḍa a takumai mambulu ma kalam ḍa anga a muku a kuwaṗ ba.>

30 Ama yaba dem wi ta a ku kuwa a dama u nushi u ni. Vuma na dem u takumai mambulu ma kalam ayi ḍa anga a ni a ku kuwa.

Uzuwakpani u Savu

31 <<Lana, Vuzavaguḍu u dana ta, ayin i ta lo a kutawa, a na n kuya'an uzuwakpani u savu n aza a Isaraila m kpa'a ku Yahuza,

32 Ba tsu Uzuwakpani u na n ya'in n ikaya i le a kannna kana n kanaj le n ekiye a va ḍa mu utukaj le a iḍika i Masar ba, Uzuwakpani u va u na o kodoi, ko an wokpoi mpa Vuzavaguḍu vu le ḍa, mpa, Vuzavaguḍu, mpa ḍa n dansai.

33 A dama a na uzuwakpani u na n kuya'an n aza Isaraila, ḍa baci ayin a na mpa o kotsoi, Vuzavaguḍu u dana ta, miṭa a kuzuwa wila u va a kaṣuma

ke le, kaṭa n dana u ḡa aḡu e le. Kaṭa mpa mokpo Kaṣhile ke le kaṭa e le tamkpamu okpo uma a va.

³⁴ Vuza wa o kudoku kuyotsongu toku, ko toku ni u dana, <Yeve Vuzavagudu,> a dama a na uma raḡa i ta e kuyeve mu, a gita a vuza kenu a kubana a vuza gbayin, Vuzavagudu ḡa u dansai. A dama na n kucinukpaka le u nushi u le, kaṭa n kpada kudoku ku ciba n unushi le kpamu.>>

³⁵ Nanai ḡa Vuzavagudu dansai, a yi na u nekei kannna a dama a kannna, ḡa kpamu zuwa wotoi n azangata a dama kayin, ayi na u tsu shida mala kaṭa u zuwa ma yura, Vuzavagudu vo ovonshi ḡa kula ku ni.

³⁶ <<Da baci, wila u na mpa u kaṣukpai ulinga e kelime ka va, mpa Vuzavagudu n dana ta, ashe aza Isaraila i ta a ku kaṣukpa kokpo uma a va kowanai ke nan.>>

³⁷ Vuzavagudu u dana ta, <<I baci a kufuda a gisangu Kaṣhile gaḡi, kaṭa a e vecekpe ugiti wa uduniya, ashe n kuvakangu ta kumaci ka aza Isaraila dem, a dama i na a ya'in, i na Vuzavagudu u dansai.>>

³⁸ <<Lana, Vuzavagudu u dana ta, kannna kita lo a ku taḡa kana a ku ma'asaka Vuzavagudu likuci, a kaginda ka Hanani a kubana a utsutsu u kuden.

³⁹ Kaṭa kawin ka kagisamkpatsu ka ku uta ka gaḡukpa a kubana a kaginda ka Garebu, kaṭa ka kpatala o kubono Gowa.

⁴⁰ Kaṭa ubuta u kara a ka aḡpisa n ki'iza, n akamba ubuta wa raḡa, i na i ḡikai ḡe a kuḡolu ku Kidiron ali a kubana utsutsu u kuden ko odoku a ubon u kasana, wita o kokpo ciḡa u Vuzavagudu. I a kudoku ku muḡa le ba be le tana a faḡa le, ali n tsukaya.>>

32

Irimiya u tsulai kakamba a ayin a tsugbashi

¹ An Zedekiya wi aya'a kupa a kulya'a tsugono tsa a yahuda, a ayin a nanlo tana Nebukaneza n aya'a kupa n kulai.

² A ayin a nanlo a, osoji o mogono ma aza Babila a kambuku ta Urushelima n kuvon, a yi keneki Irimiya tamkpamu ugbaguri a kunu ka a za kindi kuna ki a kpa'a kuna ki a e kefeke ka mogono ma a Yahuda.

³ A dama na Zedekiya mogono ma aza Yahuda ma gbagurai ta, a dama na u dana ta, <<A dama n ya'an a ḡa vi a kuya'an kene, n vu danai, <Vuzavagudu u dana ta, Lana, mita a kuneke i ḡika i na mpa e kiye o mogono ma Babila, wi ta tana a kulya'a i ḡa n kuvon,

⁴ Zedekiya mogono ma a Yahuda wi a ku la'aka e kiye a aza Kaldiya ba, a dama na i ta a ku nekei e kiye a mogono ma aza Babila, kaṭa a ya'an kadanshi n a yi aṣhi n aṣhi, kaṭa e ene yi kpamu aṣhi n aṣhi.

⁵ Kaṭa u ḡika Zedekiya u banka Babila, kaṭa u yongo ḡe a li sapu na n banai kenei. Ko ḡa baci u shikai n aza Kaldiya wi a kuciya ulyai ba.>>>

⁶ Da Irimiya u danai, <<Vuzagudu ya'in ta kadanshi m mpa, u danai.

⁷ Lana, Hanamel kolobo ka Shallum Dada ken vu nu wi ta a ku taḡa kaṭa u dana wu, <Tsula kashina ka va kana ki a Anatotu, a dama na a vu ḡa ugain vu shiba ka, a dama nannai tsula ka.>

⁸ Da Hanamel toku va u taḡai wa va a kpa'a kugbashi, tsu na Vuzavagudu u danai mu, <<Tsula kashina ka va kana ki a Anatotu a iḡika i Biliyaminu, a dama na a vu ḡa ugain vu shiba ka, a vu ḡa ugain visa ka, a dama nannai tsula ka a.> Nanai va ḡa n yevei an ukuna u na mpa wa kadanshi ka Kaṣhile ka.

⁹ <<Da n tsulai kashina ka ḡe a Anatotu e kiye a Hanamel toku Dada vu. Da n tsupa ni azurufa kupa na naṣhi.

¹⁰ Da n zuwai kukiye a katakarda ka ngan, da m padarai ka n kaṭam̄bari, da n ciyaṅ ngan, da n gisangi ikebe ya a kagisamkpatsu da n neke ni.

¹¹ Da n dīkai a katagarda a tsulaga a na a kecei kakuna ka tsulaga ka, a na a padai n kaṭam̄bari n a na a kpaḍai ku padara va.

¹² Da n nekei Baruk kolobo ka Neriya, vashi Ma'aseya, a kelime ka Hanamel Dada ken vu va, a kelime ka ngan n na n zuwai e kiye a katakarda ka tsulaga ka, kpamu e kelime ka aza Yahuda a na i lo idaṣhi ubuta wa aza kindi a.

¹³ Da n ya'in kadanshi n Baruk lo e kelime ka le, n danai,

¹⁴ <Vuzavaguḍu va ovonshi Kaṣhile ki Isaraila ka dana ta. Dika atagarda an ngan a tsulaga a na mpa a, a na a padarai n a na a kpaḍai ku padara n kaṭam̄bari ka, vu zuwa a maḍiki ma ci'in a dama na a da e geshe.

¹⁵ A dama na Vuzavaguḍu vo ovonshi Kaṣhile ki Isaraila ka dana ta. <I ta a kudoku ku tsulusuka i uwa, n ashina, n ashina i inabi a i dika i na mpa.>

Irimiya u Ya'in kavasa a dama a na u ciya ku yeve

¹⁶ A na n kotsoi ku neke Baruk kolobo ka Neriya katakarda ka magan ka tsulaga ka kashina ka, da n ya'in kavasa u Vuzavaguḍu, n danai,

¹⁷ <Vuzavaguḍu Kaṣhile, a vu da vu ya'in gaḍi n idika n utsura wa ekiye a nu. Babu i na i lya'i utsura u nu.

¹⁸ Vu tsu yotsongu ta ucigi u babu uteku uma aḅundai, ama vu tsu kaṣukpa ta unushi wi isheku ciya muku n le. O'o Vuzavaguḍu Kaṣhile kagbayin, kula ku nu ku da Kaṣhile ko ovonshi,

¹⁹ kusheshe ku nu raḱa, ku gbangam ku da, ulinga u nu kpamu gbangam u da. Aṣhi a nu i ta e kene i na yaba dem wi a kuya'in a u duniya. Vu tsu tsupaka ta yaba dem, derere vi na u ya'in.

²⁰ Vu ya'in ta ili mereve a idika i masar, kpamu a li a na na vu buwa ta a kuya'in sa nannai a a Isaraila n ubuta uma u duniya, da vu zuwakai kaḱi ka nu kula, tsu na ku da ki anana.

²¹ Vu utukaṅ aza Isaraila a idika i Masar n urotu, n ili mereve, n utsura u gbangam, n wovon u gbangam.

²² Da vi nekei le idika i na mpa, i na vu kucinakai ikaya i le, idika i na yi a kuwa mani n ishigi.

²³ Da a uwai da isai i da. Ama da a iwain kushuku n kadanshi ka nu, be le o tono wila u nu. Ko ili ite a ya'in a kaṭsuma ki na vu tonokoi le a ya'in ba. A dama nannai da vu su'uki le m maḍukpa ma na mpa ma kaṅa le.

²⁴ Lana, kayala ka ya'in de u dangushi a dama na a kumba mashilya ma likuci ma a ya'in kuvon. A dama o kotokobi, n kambulu, n atakaci da a nekei likuci i na mpa e kiye aza Kalidiya aza na ci a vishili ni da. I na vu dansai va yokpo ta kamayun, kpamu vene ta.

²⁵ Demu n nannai, a vu Vuzavaguḍu Kaṣhile, da vu danai, <<Tsula kashina ka ni ikebe kaṭa vu ciya ngan>>Ko an wokpoi likuci ya e neke de i da ekiye aza Kalidiya.>>>

²⁶ Da Vuzavaguḍu u danai Irimiya.

²⁷ <<Lana, mpa da Kaṣhile ka uma raḱa. Yidaṅ i la'i utsura u va?

²⁸ A dama nannai, mpa Vuzavaguḍu, n dana ta, lana, mpa n ku neke ta likuci i na mpa a ekiye aza Kalidiya n ekiye a Nebukaneza mogono ma aza Babila, kpamu i ta a kulya i da.

²⁹ Aza Kalidiya a na i a vishili n likuci i na mpa, i ta a kutawa kaṭa a dyaḅa likuci i na mpa a kina kaṭa o songu i da raḱa, ni uwa i na a gaḍi vu kukpa ku le ku da a tsu ya'in kune'e u Balu n kune'e ki ili kuso'o, a dama na a zuwa mu wupa.

³⁰ Mayun aza Isaraila n aza Yahuda a ya'in ili i mariki wava ba, m ba ka gbani-gbani ba. I n koyoku ba, ita kuzuwa mu wupa ubuta wu ulinga wa ekiye e le. Mpa Vuzavaguđu mpa da n dansai.

³¹ Likuci i na mpa i zuwa mu ta wupa tun a ayin a na a ma'in i da a li a ku tawa anana, a dama nannai kasukpa n takpa i da a wenei u ashi a va,

³² a dama unushi wa aza Isaraila n aza Yahuda raka a na a ya'in a dama na a zuwa mu wupa, ngono n le kobolo n aza gbara gbara e le, n i ganu i le, n eneki e le, aza Yahuda kobolo n aza na i n idashi raka a Urushelima.

³³ A vadalkpuka mu ta kucina, da a iwain ku neke mu makanga. Kpamu n yotsongu le ta ayin tutu, ama a pana ba, be le tana o tonu ku yeve.

³⁴ Da a shikpai amali unata e le a kpa'a ku na tsu deke n kula ku va, a dama na a langasa ku da.

³⁵ Da a ma'in a A'isa amali a Balu a kara ku lobo u Hinomu, a dama a na e neke muku n le kune u kamali ka Moleka, kpamu m mpa n zuwa le ba, kpamu i da yi a kadu ka va an ma kudana le a ya'in i li gbani-gbani i na mpa a dama na a zuwa Yahuda u nusa ba.

I ta o kokpo Uma a va, kata Mpa mokpo Kashile ke le

³⁶ <<Ama gogo na Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila u dansa ta ukuna, a dama a likuci i na mpa i na vu danai, <E neke ta i da ekiye a mogono ma Babila, a dama kotokobi, n kambulu, n madukpa.>

³⁷ Lana, n kubolongu le ta a likuci raka i na n lokoi le a bana a dama a wupa u va n kadu ku usudukpi ka va. Kata m bonoko n a le ubuta u na mpa, kata n zuwa le o yongo n matana.

³⁸ Kata okpo uma a va, kata mpa tamkpamu mokpo Kashile ke le.

³⁹ Kata n neke le kadu kete, n uye ute, a dama na a pana wovon u va ali n tsukaya, a dama ugain u le n ugain u muku n le n na n kutawa.

⁴⁰ Kata n ya'in uzuwukpani u na wa ku kotso ba n a le, an ma ku kasukpa kuya'in ka le kasingai ba. Kata n zuwa wovon u va adu e le, a dama na a kasukpa mu ba.

⁴¹ N kupana ta uyo'o u kuya'in ka le kasingai, kata n shikpa le a idika i na mpa n usubi, n kadu ka va raka n wuma u va dem.

⁴² <<A dama na Vuzavaguđu u dana ta Uteku tsu na n tukai n kawuya ubuta uma a na mpa raka, nannai da n ku utuka le n kasingai ka na n ya'in ki le uzuwakpani.

⁴³ I ta a kutsula a shina a likuci i na mpa, i na vi a ku dana, <Yokpo ta a gali, babu vuza ko mana, kpamu e neke ta i da ekiye aza Kalidiya.>

⁴⁴ I ta a kutsulasuka ashina n ikebe a i dika i na mpa, kata a zuwa ekiye atagarda a tsulaga, kata a padara a da n katambari e kelime ka ngan, a idika i Biliyaminu n ubuta u na wi u karai n Urushelima, n a katsuma ka likuci i Yahuda, n likuci i na yi ubon wa a ginda, n i na yi ubon wa ara'a, n likuci a Negebu, a dama na mita o kubonoko uma n uciyi u le a likuci i le. Mpa Vuzavaguđu, mpa da n dansai.>>

33

Vuzavaguđu ya'in uzuwukpani u Mazanga

¹ Da Vuzavaguđu ya'in kadanshi n Irimiya ere, a ayin na wi ugbaguri a kpa'a kugbashi.

² <<Vuzavaguđu a yi na u ya'in uduniya, a yi na u shikpai u da, u dana mu ta, <Kula ku va ku da Kashile.

³ Dekei mu mpa tana mita a kushuku da, kpamu n kudana da ta ukuna u gbangam u na vu yevei ba.

⁴ A dama na i na Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila kadansai ukuna, a dama i uwa i likuci n i uwa i mogono ma a Yahuda i na i fađai a dama na i ciya kayala ka na i ku kanzaka likuci a dama aza kuvon.

⁵ I sheshe ta an ya shilika n osoji aza Babila, ama ya'in n dana da i uwa i likuci i na mpa yita a kushana n even ikyamba ya aza na a kuna a likuci i na mpa, aza na n ku kasukpa una a dama usudukpi n wupa u va, a dama na n shirikpa ta ashi a va a likuci i na mpa a dama ka gbani-gbani ke le.

⁶ Lana, dem n nannai n ku tuka ta likuci i na mpa n matana nu potsokpo, kata n neke le uciyi n ukanji.

⁷ Kata kpmu m bonoko aza Yahuda n aza Isaraila n uciyi u le, m bonoko le tsu na ishi de n ugiti.

⁸ Kata n cinukpaka le unushi u na dem a ya'in kai mu, kata n cinukpa ka le u nushi u na a ya'in kai mu raka.

⁹ Ayin a na baci ka na mpa ka ya'in, uduniya raka wi ta a kuya'in mazanga, kata a cikpa mu, kata a neke mu tsugbayin. Kata uduniya raka u pana kasingai kana n ya'ankai likuci i na mpa, kata a dama i li na mpa a neke mu tsugbayin, kata a pana wovon, e je'e i kyamba a dama kasingai n uciyi u na n lansa ki le.

¹⁰ <<I na Vuzavaguđu dansai, a dama ubuta u na mpa u na i u danai, <Wokpo ta a gali babu vuza be le manama,> a katsuma ka a Yahuda n uye u gbayin u Urushelima wokpo ta a gali, babu vuza, babu ili be le nama. Ama n dana da ta, i ta o kudoku a pana

¹¹ kalakatsu ka mazanga, n matana, kalakatsu ka vali vu savu an vuka vu savu, n alakatsu ishipa a ayin a na a tukai n kune kucikpi a kpa'a ku Vuzavaguđu. <<<Cikpai Vuzavaguđu vo ovonshi, a dama na Vuzavaguđu n gan ta, a dama na ucigi u babu kukotso u ni u kuyongo ta kowanai.> A dama na n ku bonoko ta n uciyi wi idika ya tsu ayin a cau, mpa Vuzavaguđu, mpa da n dansai.

¹² <<Vuzavaguđu vo ovonshi u dana ta. Puna a ubuta wa a gali u na mpa, u na wi babu vuza kpmu babu mana, n a katsuma ka likuci ka dem, wi ta o kudoku kokpo ubuta u kalina una ngubi n kuzuwa ushiga u le vuka.

¹³ A likuci ya a kamba i dika a, n likuci ya ngubi, n ubuta u likuci i Negebu, a idika i Bayami, n likuci i na yi u karai n Urushelima n ya a Yahuda, ushiga wi ta o kudoku ku yikpa ekiye aza na a ci kece le,>> Vuzavaguđu da u dansai.

Uzuwukpani u babu kukotso u Vuzavaguđu n Dawuda

¹⁴ Pana, Vuzavaguđu u dana ta, << <Kanna kita lo a kutawa, <Kana n kushatangu uzuwakpani u va u na n ya'in n aza Isaraila n Yahuda.

¹⁵ << <A ayin a nanlo a da,
n kuzuwa katangi kuta a kpa'a ku Dawuda
kata u ya'in i na i ga'in n kasingai a idika.

¹⁶ A ayin a nanlo a da Yahuda u kuciya wishi
kata Urushelima u dasangu m matana.

Kula ku na a ku dekei, kuda nna.

Vuzavaguđu a yi da usubi u tsu.>

¹⁷ A dama na i na Vuzavaguđu dansai i da na, <Dawuda u ku kpađa kuciya vuza na u kudasanguna a kakuba ko tsugono ka kpa'a aza Isaraila ba,

¹⁸ nannai da feu i ganu, e le na i aza Levi, a ku kpađa kuciya vuza na u kulya'a kelime n kushamgba e kelime ka va u neke kune ku kusongu, n kune ki ishina n alyuka wa va ayin tutu ba.> >>

¹⁹ Da Vuzavaguđu kpmu u doku ya'in kadanshi n Irimiya. U u danai,

²⁰ I na Vuzavaguḍu dansai i ḍa na. <Da baci vu fudai ḍa vu kodoi wilā u va n kannā n kayin, a li ḍa kannā n kayin ka kpaḍai kudoku kutā a ayin a nā a tsuta,

²¹ ḍa ḍa uzuwukpani u va n kagbashi ka va Dawuda, n aza Levi a na i a na n ganu, a na i a kuya'in ka mu tsugbashi na u kuya'in ukodi, ta lo Dawuda u ku namba kumaci ku na ku kulya'a tsugono a ka kakuba ko tsugono ka ni.

²² Tsu na wokpoi a tsu fuda e kece azangata a gaḍi ko kpamu a gisangu kayala ka mala ba, nannai ḍa n kudoku kabundai ka kumaci ku kagbashi ka va Dawuda n ka aza Levi n anan ganu i na yi a ku gaḍaḱa mu nannai, a li uteku tsu na babu vuza na u kufuda wa kece le.> >>

²³ Da Vuzavaguḍu doku u danai Irimiya,

²⁴ <<Ashe vu zuwa ka ni na uma i a kudansa ba, an i a kudana, <Vuzavaguḍu iwain ta tsugono ci re ci idika i na uzagbai va. I ḍaḍa i zuwai ḍa o goyoi uma a va, odoku a ḍika le idika kpamu ba.

²⁵ I na Vuzavaguḍu u danai i ḍa na, <Ishi baci n ya'in uzuwukpani n kannā n kayin ba, ḍa kpamu n zuwai wilā a dama gaḍi n idika ba,

²⁶ mishi a ku inwan kumaci ku Yakubu n Dawuda, kpamu mishi a ku zagba vuza te a kaṣuma ka muku n ni wokpo mogono ma kumaci ma aza Ibrahi, n Ishaku, n Yakubu ba. A dama na n kubonoko le ta n uciyi u le, kaṭa m mpa na asuvu a yali e le.> >>

34

A dansukai Zedekiya

¹ A ayin a na Nebukanezaru mogono ma aza Babila kobolo n osoji o tsugono raḱa, n uma a i punu a idika i na wi a tsugono i a kuvon n Urushelima n likuci i na i karai ni raḱa, ḍa Vuzavaguḍu ya'in kadanshi n Irimiya.

² <<I na Vuzavaguḍu Kaṣhile ki Isaraila kadansai i ḍa na. Bana i Zedekiya mogono ma aza Yahuda kaṭa vu danai, <Mpa Vuzavaguḍu n fobuso ta an ma neke likuci i na mpa ekiye o mogono ma aza Babila, kaṭa u songu i ḍa n a kina.

³ Vi a ku la'aka ba, mayun ḍa a reme wu, kaṭa e neke wu ekiye a ni. Vi ta e kene mogono ma aza Babila n aṣhi a nu, kaṭa kpamu a ya'an kadanshi n ayi aṣhi n aṣhi kaṭa vu bana a idika i Babila.

⁴ << <Demu n nannai, a vu Zedekiya mogono ma aza Babila pana, Vuzavaguḍu u dana ta A vu vi a kubana ukpa u kotokobi ba,

⁵ Vi ta a ku kuwa m maṭana. Uteku tsu na uma a ya'in kaḍiva ka a kina a dama a na a cikpa ikaya i nu ngono n cau, nannai ḍa feu mi a ku ya'an ka wu kaḍiva ka a kina a dama na a cikpa wu nannai, a kudansa, <O'o mogono ma kuwa de.> Mpa Vuzavaguḍu mpa ḍa n dansai.>>

⁶ Da Irimiya u danai Zedekiya mogono ma a Yahuda ukuna u na mpa raḱa a Urushelima,

⁷ a ayin a na osoji o mogono ma aza Babila mi a kuvon n Urushelima kobolo n likuci ya a Yahuda i na i buwai, wa ta Lakishi n Azeka. Nava e le ḍa likuci yi ukanji i na i buwai a Yahuda koci.

Ubaruwi wa Agbashi

⁸ Da Vuzavaguḍu ya'in kadanshi n Irimiya an mogono Zedekiya u koci kuya'in uzuwukpani n uma aza Urushelima raḱa a dama na a sala ubaruwi a dama agbashi.

⁹ Yaba dem u kasukpa kagbashi ka kpa'a ka ni, ko ma vuka ko mavalı, kaṭa vuza u reme kagbashi ka Yahuda a kpa'a ku ni ba, dem vu le i li te i ḁa i.

¹⁰ Da ngono kobolo n uma raḁa ushuki n uzuwukpani wa, ḁa a u danai, yaba dem wi ta a ku kasukpa kagbashi ka ni, ma vuka ko mavalı, kpamu o kudoku a e reme le ba. Da ushuki ḁa a kasukpai le.

¹¹ Ama, m megeshe ḁa kucikpa ḁa a sabai kusheshe ku le, ḁa obonoi ḁa e remei agbashi a n utsura ḁa o bonokoi le a tsugbashi.

¹² Da Vuzavaguḁu ya'in kadanshi n Irimiya kpamu. ḁa u danai,

¹³ <<Mpa Vuzavaguḁu Kaṣhile ki Isaraila, n ya'in ta uzuwukpani n ikaya i ḁa a ayin na mutukai le a iḁika i Masar, ubuta u tsugbashi. N u danai,

¹⁴ <Aḁa kaya ka cindere lakam, yaba dem u kasukpa toku ni va a Yahuda na u dengei kaḁi ka ni waḁa. Da baci u ya'in aya'a ataı a tsugbashi. Ama ḁa ikaya i ḁa i iwain.

¹⁵ U geshe ba an i shikai u nushi u ḁa, ḁa i ya'in i na i ga'in wa va. Da yaba dem vu ḁa u dansai ukuna a dama ubaruwi uma a likuci a ni. A li ḁa i ya'in uzuwakpani e kelime ka va a kpa'a ku na a ci ḁeke n kula ku va.

¹⁶ Ama ḁa kucikpa ḁa i saba'i kusheshe ku ḁa, ḁa i bono i langasaı kula ku va n yaba dem vu ḁa u bonokoi n ka gbashi ka ni kana u kasukpai, ḁa i zuwai le okpo a gbashi aḁa kpamu.

¹⁷ <<Adama nannai, i na Vuzavaguḁu dansai i ḁana. Mayun i tono kadanshi kubaruwa kana n danai, yaba dem u kasukpa toku ni u laza ba. Adama a nannai mpa n ku lansaḁa ḁa ta <ubaruwi>wu ukpa'a u kotokobi, m maḁukpa kobolo n kambulu. Kaṭa n zuwa ḁa yokpo i li kugoyi i tsugono u duniya raḁa.

¹⁸ Uma a na o kodoi uzuwukpani u va, ḁa a kpaḁai ku kushatangu uzuwukpani u na a ya'in e kelime ka va, a ayin a na e pecei medendem ma kure'e, ḁa o tonoi e mere ma ka'a.

¹⁹ Daḁa aza e kelime a Yahuda n aza a Urushelima, azafada, anan ganu n uma a iḁika ya aza a na o tonoi medendem ma na a kiḁai va.

²⁰ N ku neke le ta ekiye irala i le, aza na i a kulansa wuma u le. Even i kyamba e le i ta o kokpo ilikulya ya n nnu n nama n kakamba.

²¹ <<N ku neke ta Zedekiya mogono ma aza Yahuda kobolo n aza gbara gbara a ni ekiye irala i ni i na yi a kulansa wuma u ni, wa ta osoji a za Babila aza na a ḁangai a kaṣkpi ḁa.

²² Mpa Vuzavaguḁu, mpa ḁa n ku neke kofon, kaṭa n zuwa le o bono a likuci i na mpa. Kaṭa shilika ni ḁa, kaṭa o songu i ḁa raḁa. Kaṭa m bonoko iḁika ya aza Yahuda a gali tsu na Babu vuza na u kuḁasangu ḁe.>>

35

Irimiya kobolo n aza Rekabu

¹ Ayin a na mogono Jehokimu kolobo ka Josiya ki a kulya'a tsugono tsu Yahuda, ḁa Vuzavaguḁu ya'in kadanshi n Irimiya, u danai.

² <<Bana ubuta wa aza Rekabu, kaṭa vu ya'an kadanshi n a le, kaṭa vu ḁika le vu tuka a A'isa a Vuzavaguḁu, vu zuwa le a kunu ku te a kaṭsuma ka a unu a na i na, kaṭa vu neke le mini m inabi oso.>>

³ Da n ḁikai Jazaniya kolobo ka Habaziniya, n a za ni, m muku molobo n ni raḁa kobolo n kumaci ka aza Rekabu raḁa.

⁴ Da n tukai le a A'isa a Vuzavaguḁu, a kunu ko olobo a Hana n Igadaliya vuma Kaṣhile, kuna ki ḁevu n kunu ka aza gbara gbara, kpamu ku ḁa kita

gaḍi n kunu ku Manasa kolobo ka Shallum, kindi ku utsutsu wa Aḷisa a Kashile.

⁵ Da n shikpa ki le n diki tukpa n mini mi inabi, n koko ḍa n danai le, <<Oso mini mi inabi ma.>>

⁶ Ama ḍa a u danai, <<Atsu tso kuso'o mini mi inabi ba, a dama a na Jonadabu kolobo ka Rekabu, Dada tsu dana tsu ta, <Kaṭa i so'o maḱyaṇ mi inabi ba, ko aḍa ko ntsukaya n aḍa ali a kubana uteku.

⁷ kpamu kaṭa i ma'a i uwa ba, kaṭa tan feu i ca'a ica'aṣhi ba, kaṭa i ca'a i cu'u ko i zama a shina ba, ama i yongo apam ali a ayin a ḍa raḱa, a dama na i geshe n ayin a bundai a idika i na yi o tso omoci.>

⁸ A tsu tana ci ta o kutono kadanshi ka Jonadabu kolobo ka Rekabu, Dada tsu, a yi na u danai tsu, kaṭa tsu so'o maḱyaṇ mi inabi ba, a tsu n kaḱi ka tsu, amaci a tsu, n olobo a tsu, n nkere n tsu,

⁹ kaṭa kpamu tsu ma'a ka kaḱi ka tsu i uwa i kudasangu ba. Kaṭa tan feu tsu laṣa ashina itacishi n ashina ko icu'u i ku ca'a ba,

¹⁰ a dama nannai a ḍa, tsu ḍasangi apam, ḍa tsu tonoi ḍa tsu ya'in i na Jonadabu Dada tsu u danai tsu.

¹¹ Ama a na Nebukanezaru mogono ma aza Babila ma tukai n kuvon i dika ya, ḍa tsu danai, <Ḍaskpa tsu bana Urushelima a dama na ci ta a kuwa wovon wa osoji aza Kalidiya n osoji a aza Siriya. I ḍa ḍa i zuwai ḍa ci n idashi punu a Urushelima.>>

¹² Da Vuzavaguḍu ya'in kadanshi n Irimiya, u danai.

¹³ <<Vuzavaguḍu Kashile ko ovonshi ki Isaraila ka dana ta. Bana vu dana aza Yahuda n aza na i punu a idashi Urushelima, ashe yi a kupana kadanshi n ku yotsongu kuva ba ko?

¹⁴ Kumaci ku Jonadabu kolobo ka Rekabu ku tono ta kadanshi ka na Jonadabu Dada le u danai le, ka na u danai, kaṭa i so'o maḱyaṇ mi inabi ba, kpamu o so'o maḱyaṇ mi inabi ba ali n anana, a dama na e le i ta o ku tono kadanshi ka Dada le. Ama mpa ḍa na, a kuya'in kaḍa kadanshi ayin tutu, ama i pana ka mu ba.

¹⁵ Da n kanaḱi ku su'uku ḍa na agbashi a va eneki raḱa, a dana ḍa, <Yaba dem u kasukpa ka gbani-gbani ka ni, kaṭa u lapula u kaḱi ka ni, kaṭa u tono amali o yoku ba, nannai ḍa ya ku ḍasangu a i dika i na n nekei ḍa n ikaya i ḍa. Ama ḍa i kpaḍai kupana be le tana i tono kadanshi ka va.

¹⁶ Olobo a Jonadabu, kolobo ka Rekabu o tono ta kadanshi ka na Dada le u danai le, ama e le uma a na mpa a iwain ta ku tono kadanshi ka va.

¹⁷ A dama nannai, mpa Vuzavaguḍu vo ovonshi Kashile ki Isaraila n dana ta. Lana, n ku tuka ta Yahuda kobolo n aza Urushelima raḱa kawuya ka na n dansai, a dama na n dana le ta kakuna ama ḍa a iwain kupana, n deke le ta ama ḍa a iwain kushuku.>>

¹⁸ Ama ḍa Irimiya u danai aza kpa'a ku Rekabu, <<Vuzavaguḍu vo ovonshi Kashile ki Isaraila ka dana ta. Tun ana i tonoi wila n kadanshi ka Dada aḍa Jonadabu, ḍa i ya'in i na u danai ḍa raḱa,

¹⁹ Vuzavaguḍu vo ovonshi Kashile ki Isaraila ka dana ta. Jonadabu kolobo ka Rekabu ka ku sawa ku namba vuza na wa ku ya'in kai a ganda ba.>>

36

Johoyakim u Songi Katagarda ka Irimiya

¹ A kaya ka naṣhi ko tsugono ka Jehokimu kolobo ka Josiya, mogono ma aza a Yahuda, ḍa Vuzavaguḍu ya'in kadanshi n Irimiya, u danai,

² <<Dika ka katagarda kata vu dana kadanshi dem kana n ya'in a dama aza Isaraila n Yahuda kobolo n uma uduniya dem, tun a kanna kana n gitai ku ya'in kadanshi n ayu, a ayin o tsugono tsu Josiya a li a kutawa anana.

³ U ga'a ba uma a Yahuda a panai ukuna wa atakaci u na n fobusoi an ma su'uku le, yaba dem wi ta a ku kasukpa ka gbani-gbani ka ni a dama na n cinukpa ka le u nushi u le.>>

⁴ Da Irimiya u dekei Baruk kolobo ka Neriya, da Baruk u danai a katagarda ku ukpan kadanshi raka kana Vuzavagudu u danai Irimiya uteku tsu na Irimiya u danai ni.

⁵ Da Irimiya u danai Baruk, <<A sanka mu ta ku bana a Isa,

⁶ a dama nannai, a vu da za na wa kubana. Vi ta a kubana a kanna ka kakuli kata vu kece ke uma kadanshi ka Vuzavagudu kana ki a katagarda ku ukpan kana vu danai na, uteku tsu na n tonokoi nu. Kata kpamu vu kece ke aza Yahuda a na utai a likuci i le a pana.

⁷ Uteku tsu na mpa, u ga'a ba aza yoku o folono Vuzavagudu, kata Yaba dem u kpatala u kasukpa ka gbani-gbani ka ni, a dama na wupa u Vuzavagudu gbangam u da, kpamu i na u dansai wa ku ya'in ka uma a na mpa, a katsuma ka wupa u ni, u gbangam i da.>>

⁸ Da Baruk kolobo ka Neriya ka banai da ka ya'in i na Irimiya keneki u tonokoi ni. Da u kecei kadanshi kana ki punu a katagarda ku ukpan ka u Vuzavagudu, a Isa a Vuzavagudu.

⁹ A kaya ka tawun ka tsugono tsu Jehokimu kolobo ka Josiya, mogono ma Yahuda, o wotoi u kuci, da uma a Urushelima raka kobolo n uma raka a na utai a Yahuda da a tawai Urushelima a ya'in kakuli u Vuzavagudu.

¹⁰ Ka dada Baruk u kecei katagarda ku ukpan ka kadanshi ka Irimiya a kelime ka uma raka, a Isa a Vuzavagudu a kefeku ka Gemariya kolobo ka Shafan kadani, kana ki o mololo ma gadi, a utsutsu savu wa a Isa a Vuzavagudu.

¹¹ A na Mikaya kolobo ka Gemariya matsukaya ma Shafan ma panai kadanshi ka Vuzavagudu kana e kecei a katagarda ku ukpan ka raka,

¹² da u banai a kpa'a ku mogono, da uwai a kunu ku kadani, ubuta u na tsugbayin raka ci idashi, wa ta a yi Elishama kadani, n Delaya kolobo ka Shemaya, n Elinatan kolobo ka Acibor, n Gemariya kolobo ka Shafan, n Zedekiya kolobo ka Hananiya kobolo n aza a gbara gbara raka.

¹³ Da Mikaya u danai le ukuna u kadanshi u na u panai raka, an Baruk u kecei katagarda ku ukpan ka e kelime ka uma.

¹⁴ Da ngono raka n su'uki Juhudi kolobo ka Netaniya, matsukaya ma Shelemiya kolobo ka Kushi, u bana u Baruk kata u danai, <<Dika katagarda ku ukpan kana vu kecei ki uma a ekiye a nu, kata vu tawa.>>Da Baruk kolobo ka Neriya ka dikai katagarda ku ukpan ka ekiye a ni da u banai we le.

¹⁵ Da a u danai ni, <<Dasangu vu kece ka tsu ka tsu pana.>>Da Baruk u kecei ki le ka a.

¹⁶ A na a panai kadanshi ka raka, da a kpatalai a indanannai n wovon. Da a u danai Baruk, <<Mayun da tsu tono ko mogono ukuna u na mpa raka.>>

¹⁷ Da ecei Baruk a u danai, <<A dama a Kashile dana tsu, ninidai vu ya'in sai da vu danai kadanshi ka na mpa? Irimiya da u danai nu vu dana?>>

¹⁸ Da Baruk wushuki, da u danai, <<A yi da u dansai ukuna u kadanshi u na mpa raka, da u zuwai mu n dana ka a katagarda ku ukpan ka na mpa.>>

¹⁹ Da ngono n danai Baruk, <<A vu n Irimiya banai i shedeku, kata i kasukpa vuza u yeve ubuta u na yi ba.>>

²⁰ Da a zuwai katagarda ka a kunu ku Elishama kaɗani. Da a bana e kefeƙu ka mogono, ɗa a u danai mogono ukuna u kaɗanshi wa raƙa.

²¹ Da mogono ma suƙi Juhudi u bana u ɗika katagarda ku ukpan ka, ɗa u banai ɗa u ɗikai ka a kunu ku Elishama kaɗani. Da Juhudi u kecei ka u mogono kobolo ngono n ni n na mi kashani a kucina ku ni raƙa.

²² A ayin wotoi u kuci u ɗa tana, a ayin utani, kpamu mogono mita idashi a kpa'a ku ni a ku nyashika akina a kambu.

²³ An Juhudi u kecei a kariki a tatsu n ka anashi ka katagarda ku ukpan ka, ɗa mogono ma u danai Yehudi u ɗika mawun kaɗa u gbatyasai ka agbati-agbati nu songi a akina a na i a kutasa a kambu na. Da u kanai kuya'in nannai sapu na u kotsoi kusongu ka raƙa akina a kambu a.

²⁴ Demu n nannai, mogono n taji a ni a na a panai kaɗanshi ka, babu vuza na u panai wovon, ba le tana u kara motogu mani a dama u namgbi u katsuma.

²⁵ Ko an Elinatan, n Delaya, n Gemariya a u danai mogono kaɗa u songu katagarda ku ukpan ka ba, ɗa u kpaɗi kupana.

²⁶ Da mogono ma zuwai Jerameyelu kolobo ka mogono n Seraya kolobo ka Aziriyelu, n Shelemiya kolobo ka Abiyelu a bana e reme Baruk kaɗani kobolo n Irimiya keneki, ama ɗa Vuzavaguɗu sokongi le.

²⁷ An mogono ma zuwai o songi katagarda ku ukpan ka Irimiya kana Baruk u danai unau Irimiya wa, ɗa Vuzavaguɗu u danai Irimiya.

²⁸ <<Ɗika katagarda ku ukpan ko yoku kaɗa vu ɗanasaka kaɗanshi kana ki ishi a katakarda ku ukpan kana Jehokimu mogono ma a Yahuda mosongi va.

²⁹ Ama ukuna a dama a Jehokimu mogono ma a Yahuda tankpamu, vu danai, <Vuzavaguɗu u dana ta, a vu ɗa vu songi katagarda ku ukpan ka n vu danai, <Adama yaɗi a ɗa vu ɗanai punu a katagarda ka, vu danai, mayun ɗa mogono ma aza Babila ma tawa ma langasa idika i na mpa, kaɗa wu una uma n nama?>>

³⁰ A dama nannai, Vuzavaguɗu dansa ta ukuna a dama Jehokimu mogono ma a Yahuda, u danai. Wi a kuciya vuza a kumaci ku ni na wa kulya a tsugono tsu Dawuda a unau ni ba, kpamu i ta a ku taɗuku keven ki ikyamba ka ni a usuɗukpi u kanna kaɗa n kayin kpamu ko oso utani.

³¹ N kutakaci ki ta kobolo n limata i ni, n agbashi a ni a dama ka gbani-gbani ke le. Kaɗa n tuka ɗa n atakaci a na n dansai, aɗa aza Urushelima n aza a Yahuda, tun na a kpaɗi kupana.>>>

³² Da Irimiya u ɗikai katakarda ku ukpan ko yoku ɗa u nekei Baruk kaɗani kolobo ka Neriya, ɗa Baruk u ɗanasaka kaɗanshi ka raƙa uteku tsu na ka kishi u danai a katagarda ku ukpan ka na Jehokimu mogono ma a Yahuda mo songi akina a. Da kpamu odoki ukuna u kaɗanshi n aɓundai u na u yotsoi u cau.

37

Irimiya u Dansukai Zedekiya

¹ Zedekiya kolobo ka Josiya, vuza na Nebukanezaru mogono ma aza Babila u shiyai tsugono a idika i Yahuda, ɗa u lyai tsugono a unau Yekoniya kolobo ka Jehokimu.

² Ama mogono Zedekiya n ngono n ni kobolo n uma a likuci a, babu vuza na u zuwai kutsuvu pana akaka a kaɗanshi ka Vuzavaguɗu kana u ya'in kaɗanshi a unau Irimiya keneki.

³ Demu n nannai ɗa mogono Zedekiya u su'uki Jehukalu kolobo ka Shelemiya, n Zafaniya ganu, kolobo ka Ma'aseya a bana ubuta u keneki

Irimiya, kaṭa a dana, <<A dama a Kaṣhile tsu folono wu ta, ya'in kavasa a u Vuzavagudu Kaṣhile a unaṭu tsu.>>

⁴ A ayin a nanlo ta na e yi Irimiya bi a kubana nu bonoi a kaṭsuma ka uma, babu a bi a gbagurai a kunu kugbashi.

⁵ A ayin a nanlo a tana, osoji a mogono Firi auna vu Masar uta de a tawa ubon kalivi u kure ka a Yahuda. A na osoji a za Kalidiya a na a karaṭi Urushelima a panai ukuna u le, da a kaṣukpai Urushelima.

⁶ Da Vuzavagudu ya'in kadanshi n Irimiya keneki, u danai.

⁷ <<Vuzavagudu Kaṣhile ki Isaraila ka dana ta. N dana da i bana i dana mogono ma a Yahuda a yi na u su'uki da i tawa ye ece mu kuna u na mpa. Udanai mogono ko an wokpoi osoji o mogono ma Masar a tawai a dama a banka wu, e le da de a kpatalai a ku bono Masar, a idika i le.

⁸ Yeve kaṭa aza Kalidiya o bono a shilika n idika i na mpa. Kaṭa isa i da, kaṭa o songu i da na akina.

⁹ Vuzavagudu u dana ta, Kaṭa i doro kaṣi kaṣa, i dana, <<Osoji a za Kalidiya i ta a kulaza a kaṣukpa tsu ba,>> a dama na i a ku laza ba.

¹⁰ A dama na ko da baci i fudai da i lya'i aza Kalidiya a na mpa raka, da wokpoi aza muna a da a buwai koci, yaba dem a kapam ka ni, wi ta a kudanga kaṭa o songu likuci i na mpa raka n akina.>>>

A gbagurai Irimiya a kpa'a kugbashi

¹¹ A na osoji aza Kalidiya a kaṣukpai Urushelima a dama Osoji o mogono Firi auna,

¹² da Irimiya u fobusoi an wa kaṣukpa Urushelima a dama na u bono idika i Bayami a dama na wi'isa de ugboku wi ili yi ukani i ni a kaṭsuma ka uma e le.

¹³ A na u yawai e kefeku ka Bayami, da ko osoji kagbayin ko yoku vuza kindi, vuza na a tsu deke Irija kolobo ka Shelemiya matsukaya ma Hananiya. Da u reme Irimiya keneki, u danai, <<Ai kusuma ku da wu a dama na vu neke kaṣi ka nu wa osoji aza Kalidiya.>>

¹⁴ Da Irimiya u danai, <<A uwa a da vi a kuya'in, mpa mi a kusuma a kubana osoji aza Kalidiya ba.>> Ama da Irija wushuku ba, da u remei Irimiya da u banka ni ubuta wa aza gbara gbara.

¹⁵ Da aza gbara gbara a a ya'in wupa n Irimiya, da a lapa ni, da a gbagurai ni a kpa'a ku Jonata kadani, a dama na o bono ko ta ku da kpa'a kugbashi.

¹⁶ Da a gbagurai ni a kpa'a kugbashi, da u yongoi de ali ayin a bundai,

¹⁷ Da mogono Zedekiya u su'uki a tukai n Irimiya, a na a yawakai n ayi, da mogono ma zuwai a uka n a yi a suvu a kpa'a, da we ece ni, <<Vu ciya ta kadanshi ko yoku Vuzavagudu?>> Da Irimiya wushuki, da u dana, Kadanshi kita lo.>> Da u danai, <<I ta a kuneke wu e kiye o mogono ma aza Babila.>>

¹⁸ Da Irimiya wecei mogono Zedekiya, <<Unushi wene u da n ya'ankai nu ko agbashi a nu ko uma a na mpa, an vu gbagurai mu a kunu kugbashi?

¹⁹ Tedei eneki a nu a na a u danai, <Mogono ma aza Babila mi a ku tawa kuvon n ayu a idika i na mpa ya ba va?

²⁰ Gogo na pana, a dama a Kaṣhile, a vu mogono ma va, vuzavagudu vu va. N folono wu ta, kaṭa vu doku vu bono ko mu a kpa'a ku Jonata kadani kugbashi kpamu ba, ta lo ma kuwa de.>>

²¹ Da mogono Zedekiya u zuwai a zuwa keneki Irimiya a kunu kugbashi ku na ki ubuta wa aza kindi. Da a kanai ku nekei ka kutsu ko boroji vu na i a kuya'in sa uye kanna lakam, sapu boroji vu likuci raka vu kotsoi. Da a kaṣukpai Irimiya nannai a kunu kugbashi.

38

Utukai Irimiya a Kayinva

¹ Da Shefatiya kolobo ka Mata, n Gedaliya kolobo ka Pashihuru, n Jukal kolobo ka Shelemiya kobolo n Pashihuru kolobo ka Malikiya a panai i na Irimiya wi a kudanasa uma, u danai,

² <<Vuzavaguđu u dana ta, yaba dem na u daşangi a likuci i na mpa wi ta a kubana u kpa'a u kotokobi, u kambulu, nu mađukpa, ama vuza na baci wu utai da u nekei kaćikani wa aza Kalidiya wi ta a ku la'aka n wuma. Wi ta a kisa wuma u ni an u canuku kuvon.

³ A dama na Vuzavaguđu u dana ta, mayun da e neke likuci i na mpa ekiye osoji mogono ma aza Babila kaća tana a lya'a i da.>>

⁴ Da ngono n danai mogono, <<Vuma na mpa ugan ta unai, a dama na wi ta a kuna ikyamba ya osoji a tsu a na a buwai a likuci na, n ikyamba i uma raka a dama a kadanshi kana wi a kuya'in sa na. A dama na vuma na mpa wi a kulansa idashi matana i uma na mpa ba, ama unamgbi.>>

⁵ Da mogono ma u danai, <<Lanai, i da nanlo ekiye da, a dama na mogono mi ni na wa kuya'in kawu ni na i cikalai ba.>>

⁶ Da a dikai Irimiya a ukai ni a kayinva ka kpa'a ka Malikiya, kolobo ka mogono, kana ki ubuta wa aza kindi a, a ukai ni a kayinva ka n awin. Kpamu kayinva ki n mini ba, kopoti ka'a koci, da Irimiya u libai punu o kopoti ka.

Ebedimeleki u Bankai Irimiya

⁷ An Ebedimeleki vuza va aza Habasha, madari ma na mi a kpa'a ku mogono, u panai a u danai a uka ta Irimiya a kayinva. A ayin nanlo tana mogono idashi a tsutsu kefeku ka Bayami.

⁸ Da Ebedimeleki wu utai, da u banai u mogono da u danai ni,

⁹ Wuma u nu geshe, vuzagbayin, uma na mpa a ya'in ta ka gbani-gbani a katsuma i li na a ya'in kai keneki Irimiya raka, an a uka ni a kayinva, wi ta a ku kuwa de n kambulu, a dama na ilikulya i buwa lo a likuci ba.>>

¹⁰ Da mogono madanai Ebedimeleki vuza va aza Habasha va, <<Dika uma kamangankupa na, kaća i bana yutuka Irimiya keneki a kayinva ka, babu na u kuwai punu.>>

¹¹ Da Ebedimeleki u dikai uma a, da a banai a kpa'a ku mogono, da uwai a kunu ku kuzuwa, da u dikai akashi n awin a kuku, da a banai da a ukai a da u Irimiya a kayinva ka.

¹² Da Ebedimeleki u danai Irimiya, <<Uka akashi a n awin a avangatsu a nu, a dama na a ya'in ka wu muna ba.>> Da Irimiya u ya'in nannai.

¹³ Da o ronoi Irimiya n awin, utukai ni punu a kayinva ka. Da u yongoi lo u pulai a kpa'a kugbashi ubuta u na aza a kindi i.

Irimiya Udoku U dansukai Mogono Zedekiya

¹⁴ Da mogono Zedekiya u doku da u su'uki a dekei Irimiya keneki, da u gasai n ayi a utsutsu tatsu wa A'isa a Vuzavaguđu. Da mogono ma u danai Irimiya, <<N kece wu ta kadanshi, ama nciga vu sokongu mu kakuna ba.>>

¹⁵ Da Irimiya u danai mogono Zedekiya, <<N dana nu baci kamayun, vi a kuna mu ba? Kpamu n neke wu baci odoki, vi a kushuku ba.>>

¹⁶ Da mogono Zedekiya u kucinakai Irimiya u sokongi, u danai, <<N kucina ta n Kashile ka wuma, ayi na u ya'in tsu, mpa n kuna wu ba, kpamu n ku neke wu ekiye a uma na mpa a na i a ku lansa wuma u nu na ba.>>

¹⁷ Da Irimiya u danai mogono Zedekiya, <<Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila ka dana ta. Da baci vushuki da vu nekei kaći ka nu wo ngono n Babila, vita

a kulaka n wuma u nu, kpamu i a kusongu likuci i na mpa n akina ba, kaṭa a vu kobolo n kpa'a ku nu i la'aka n wuma.

¹⁸ Ama ḡa baci vu iwain ku neke kaṭi ka nu wo ngono ma aza Babila, i ta a ku neke likuci i na mpa ekiye aza Kalidiya, kaṭa o songu i ḡa n akina, kpamu a vu vi a kula'aka ekiye e le ba.>>

¹⁹ Da mogono Zedekiya u danai Irimiya, <<Mpa mita a wovon wa aza Yahuda a na a sumai a kubana aza Kalidiya, ta lo e neke mu ekiye le. Kaṭa atakaci ka mu wuya-wuya.>>

²⁰ Da Irimiya u danai, <<I a ku neke wu ekiye e le ba. Ushuku n kadanshi ka Kaṣhile kana mi a kudana wu, a dama na vu ciya maṭana, kaṭa kpamu vu la'aka.

²¹ Ama ḡa baci vu iwain kushuku, kene ku na Vuzavagudu yotsongi mu ku ḡa na. U u danai,

²² Lana, amaci a na a buwai a kpa'a ku mogono ma a Yahuda raḡa, utuka le ta ḡa a ugubi le a kubanka ngono m Babila, a kudana,

<<Aja'a nu o doro wu ta

ḡa alai n utsura,

ayin a na enei ene'e a nu a kuliba o kopoti,

ḡa kpatalai a kaṣukpai nu.>

²³ <<Amaci a nu raḡa n muku n nu i ta a kupura le a banka aza Kalidiya, a vu feu n kaṭi ka nu vi a ku la'aka ekiye ba, a dama na mogono ma aza Babila mita a ku reme wu, kaṭa a o songu likuci i na mpa raḡa n akina.>>

²⁴ Da Zedekiya u danai Irimiya, <<Kaṭa vudana vuza u kuna u na mpa ba, ta lo ngono n kuna wu.

²⁵ Da baci ngono n panai ukuna u na mpa ḡa a tawai ubuta u nu ḡa a u danai, <Dana tsu i na vu danai mogono, ni na mogono madanai nu, kaṭa vu sokongu tsu kakuna, a tsu tsa kuna wu ba,>

²⁶ dana le, <N folono ta mogono ma kaṣukpa mu, kaṭa u doku bonoko mu a kpa'a kugbashi ku Jonata ba, ta lo ma kuwa ḡe.>>>

²⁷ Da ngono raḡa n tawai u Irimiya ḡa ecei ni, ḡa ushuki le tsu na mogono ma tonokoi ni u dansa. Da a kaṣukpai ku doku ku ya'in kadanshi n ayi. A dama na babu vuza na u panai kadanshi kana a ya'in m mogono.

²⁸ Da Irimiya tana u yongoi lo a kpa'a kugbashi ubuta wa aza kindi, sapu, kanna kana a lya'i Urushelima n kuvon.

39

Uyikpi wu Urushelima

¹ A kaya ka kuci ka tsugono tsu Zedekiya mogono ma a Yahuda, a wotoi u kupa u ḡa Nebukanezaru mogono ma Babila kobolo n osoji a ni raḡa a banai ḡa a kanji Urushelima n kuvon.

² A kaya ka kupa n kete ka tsugono tsu Zedekiya, a wotoi u nushi, a kanna ka kuci ko wotoi ka ḡa ḡa obosoi mashilya ma likuci ma.

³ Da ngono m mogono ma Babila raḡa a uwai, ḡa a ḡaṣangi utsutsu mere ma likuci ma. Ula ngono ma e le ḡa na. Negalu-sareza vu Samgaru, n Nebusaru-sekimu Rabi-sarisu, n Negalu-sareza ka Rabu-maga kobolo n tsugbayin tsu mogono ma Babila a na buwai raḡa.

⁴ A na Zedekiya mogono ma Yahuda kobolo n osoji a ni eni le, ḡa a sumai, a kuta a likuci ya n kayin, o tonoi n uye u kashina ko mogono a ubuta wa nshilya nre'e. Da a gaḡukpai a kubana ubon u Araba.

⁵ Ama da ovonshi a Babila a sabai mogono ma da e reme ni a kamba Jeriko. A na a kani ni da a bankai ni u mogono ma Babila a likuci Ribula, ubuta u na a kidikai ni a fada.

⁶ Da mogono ma Babila ma unai muku n Zedekiya a Ribula a ashi a ni, da mogono ma Babila kpamu ma unai aza gbayin a likuci Yahuda raka.

⁷ Da o todo ni ashi da a shiya ni n ikani da lazai n nayi a ku bana Babila.

⁸ Da aza Kalidiya a dyabai kpa'a ku mogono akina n uwa i uma, da a fadai nshilya mu Urushelima.

⁹ Da mogono Nebukanezaru kajagaba ko ovonshi ka, ka purai aza na buwai n wuma u bankai le Babila, wa ta aza na a sumai o tono ni kobolo na aza na a buwai punu a Urushelima.

¹⁰ Ama Nebuzaradan, kajagaba ka aza a kindi, u kasukpa ta aza unambi o yoku a idika i Yahuda ya, aza unambi aza na i ni ili ba, da u nekei le a shina n a kamba a vicimba a kanna ka nanlo ka.

Kashile kisai Irimiya

¹¹ Da Nebukanezaru mogono ma aza Babila u nekei kadanshi a dama Irimiya u Nebuzaradan, kajagaba ka aza a kindi, u danai,

¹² <<Dika Irimiya, vu lanai mayin, kata vu takacikai ba, ama vu ya'in kai i na dem u cikalai.>>

¹³ Da Nebuzaradan kajagaba ka a za kindi, n Nebushazaban ka Rabisarisu, n Negalu-sareza ka Rabu-maga kobolo n aza gbagba'in o mogono ma Babila raka

¹⁴ a su'uki a bana utuka n Irimiya a kpa'a kugbashi. Da e nekei Gedaliya kolobo ka Ahikamu, matsukaya ma Shafan, a dama a na u soku Irimiya a kpa'a. A dama a na u dasangu a ubuta uma.

¹⁵ Vuzavaguđu ya'in ta kadanshi n Irimiya a ayin a na a gbaguri ni a kpa'a ku gbashi, u danai,

¹⁶ <<Bana vu dana Ebedimeleki vuza va aza Habasha, u danai, <<Vuzavaguđu va ovonshi Kashile ki Isaraila ka dana ta, <N kuzuwa ta ka gbani-gbani ba kasingai ba ka yikpa a likuci i na mpa, vi ta tana a kene ka n ashi a nu.

¹⁷ Ama mpa n kisa wu ta a kanna ka nanlo, kpamu i a ku neke wu ekiye a uma a na vi a kupana wovon u le ba.

¹⁸ A dama na mita a kisa wu, kpamu i a kuna wu n kotokobi ba, ama vi ta a ku ciya wuma u nu tsu ucanuku kuvon, a dama na vu neke ta kadu ka nu waya. I na Vuzavaguđu dansai.>>>

40

Irimiya u yongoi a Yahuda

¹ Da Vuzavaguđu ya'in kadanshi n Irimiya an Nebuzaradan kajagaba ka aza kindi ka kasukpai ni a Rama, a dama na u dikai ta ushiyi n ikani kobolo n agbashi a na u remei a Urushelima n Yahuda raka, a dama na u banka le tsugbashi a Babila.

² Da kajagaba ka agbashi ka ka dekei Irimiya da ka u danai ni, <<Vuzavaguđu Kashile ka nu ka dansa ta u kuna wa atakaci a dama ubuta u na mpa.

³ Vuzavaguđu ya'in ta derere tsu na u dansai. A dama na i ya'in ka ta Kashile u nushi, i tono kadanshi ka ni ba, i da da i zuwai da i li na mpa i ciyai da.

⁴ Gogo na, lana, anana n shikpa ta ikani ekiye a nu. Da baci venei ugan wu ta, vu tono mu a kubana Babila, tawa, mpa n kulana wu ta mayin, ama

ugan wu baci vu tono mu a kubana Babila ba, shamgba. I dika i da na raka ekiye a nu, vita a kufuda kubana ubuta dem u na u ga'in nu.>>

⁵ Ama, da baci vu cikalai kutono mu ba, wala vu bana u Gedaliya kolobo ka Ahikam matsukaya ma Shafan, a yi na mogono ma Babila ma zagbai gomuna vu likuci Yahuda, kata vu dasangu n a katsuma ka uma a ni. Ko kpamu vu bana ubuta dem u na vu cikalai.>> Da kajagaba ka aza kindi a ka neke ni ikebe yi ilikulya n ucanuku, da u kasukpai ni u laza.

⁶ Da Irimiya u banai u Gedaliya kolobo ka Ahikam a Mizapa, da u dasangi de a katsuma ka uma a na a kasukpai de i dika ya.

⁷ Ana a Jagaba osoji a na i a likuci wawa raka a panai a dan mogono ma Babila ma zagba ta Gedaliya kolobo ka Ahikam wokpo gomuna vi idika a dama a uma ali, n amaci kobolo n muku za unambi a na a kpaɗi ku dika ku banka ubuta u tsugbashi a Babila,

⁸ da a banai u Gedaliya a Mizifa. A zana a banai va e le da, Ismailu kolobo ka Netaniya, n Johanan n Janata muku n Kareya, n Seraya kolobo ka Tanhumetu vuza va aza a Netofa, n Jazaniya kolobo ka aza a Makatu, e le n uma a ni.

⁹ Da Gedaliya kolobo ka Ahikam matsukaya ma Shafan ma u kucinakai le, u danai, <<Kata i pana wovon u tsugbayin wa aza a Babila ba,>> Lansai ubuta i dasangu i ganda ka mogono ma aza Babila, yi ta a kuciya matana mi idashi.>>

¹⁰ Ama mpa n kudasingu ta a Mizifa, kata mokpo vuza kelime vu da ubuta wa a za Kaldiya a na a ku tawa ubuta u tsu. Ama ada, dakakai, kata i bolongu makyar n umaci wa ndanga m mani, ni foboi an diki a i uwa i da, kata i dasangu a likuci i na i zagbai.

¹¹ Nanai da feu aza Yahuda a na i de idashi a Moba, n Amoriya, n Edom kobolo n uma a likuci kaka wu raka a pana a u danai mogono ma Babila ma kasukpa ta Yahuda kpamu zagba ta Gedaliya kolobo ka Ahikamu matsukaya ma Shafan, mo okpo mogono me le,

¹² da aza Yahuda raka a kasukpai ubuta na ishi da o bonoi a i dika i Yahuda, a ubuta u Gedaliya a likuci Mizifa. Da o bolongi makyar n umaci wa ndanga wa abundai.

¹³ Kanna kete da Johanan kolobo ka Kareya kobolo n a Jagaba osoji a na i a likuci wawa raka a tawai u Gedaliya a Mizipa

¹⁴ da a u danai ni, <<Ko vu ciya ta ku yeve an Bali mogono ma aza Amoriya ma su'uki Ismailu kolobo ka Netaniya u lansa wuma u nu?>> Ama Gedaliya kolobo ka Ahikamu kushuku n a le ba.

¹⁵ Da Johanan kolobo ka Kareya u ya'in kadanshi n Gedaliya u sokongi a Mizipa, u danai, <<A dama a Kashile kasukpa mu m bana n kapa Ismailu kolobo ka Netaniya, babu vuza na u ku yeve. A dama n ya'in da u kuna wu, a dama na u wacuwa aza a Yahuda a na i kobolo n ayu na?>>

¹⁶ Ama da Gedaliya kolobo ka Ahikam kadanai Johanan kolobo ka Kareya, <<Kata vu ya'in mure vu ya'in ili na mpa ba, a dama na u kuna wa a uwa u da i a ku ya'in ka Ismailu.>>

41

Unai Gedaliya

¹ A wotoi u cindere, da Isma'ila kolobo ka Netaniya ma tsukaya ma Elishama, vuza te a katsuma ka kumaci ku mogono, u banai n uma kupa u Gedaliya kolobo ka Ahikam a Mizipa. E le a kulya'a ilikulya kobolo de a Mizifa,

² da Isma'ila kolobo ka Netaniya kobolo n uma kupa a, a dangai da a kapai Gedaliya kolobo ka Ahikam matsukaya ma Shafan, ayi na mogono ma Babila ma zagbai wo okpo gomuna a idika ya n kotokobi da unai ni.

³ Da kpamu Isma'ila wunai uma a Yahuda a na i kobolo n Gedaliya a Mizifa n osoji aza Kalidiya a na i lo ubuta wa.

⁴ An kayin kasai, an unai Gedaliya, kafu na uma e yeve ka a,

⁵ da uma kunlai utai e Shekem n Shilo n Samariya n ntsaka n le upuni n akashi e le kpamu ukari, a tukai n kune'e ki ishina n ili magulani a dama a na e neke i da A'isa a gbayin a Vuzavagudu.

⁶ Da Ishimailu kolobo ka Netaniya ka utai a Mizifa m masshi adama na u gasa n ele, a na wenei le, da u danai le, <<Tawai tsu bana u Gedaliya kolobo ka Ahikam.>>

⁷ Ana a yawai e mere ma likuci, da Ishimailu kolobo ka Netaniya kobolo n uma a na i kobolo n ayi unai le da a vakangi le asuvu a kayinva.

⁸ Ama a katsuma ka e le, uma kupa a dana ta Ishimailu, <<Kata vuna tsu ba, a dama na ci ta m mpon alkama, n itabi i bali, n mani kobolo n ishigi u sokongi a ka kamba.>> Da u kasukpai le, da u kpadai kuna le kobolo n otoku.

⁹ Kayinva kana Ishimailu taduki even a uma a na wunai kobolo n Gedaliya va, ka da kayinva ka gbangam kana mogono Asa u gawai a dama kindi ka aza Basha mogono ma aza Isaraila, Da Ishimailu kolobo ka Netaniya ka shatangi ka n even a uma.

¹⁰ Da Ishimailu purai uma a na a buwai a Mizifa raka, a na suruniya kobolo uma raka a na a buwai a Mizifa, aza na Nebuzaradan kajagaba ka aza kindi u kasukpai ekiye a Gedaliya kolobo ka Ahikam. Da Ishimailu kolobo ka Netaniya purai le tsucanuku kuvon da u kanai uye n a le a ku bana Amoriya.

¹¹ Ama a na Johanan kolobo ka Kareya kobolo n ajagaba osoji a ni raka, a panai ka gbani-gbani kana Ishimailu kolobo ka Netaniya u ya'in,

¹² da u pura uma a ni raka u banai a dama na a shilika n Ishimailu kolobo ka Netaniya. Da a cinai ni o kudolu kugbain ku na ki a Gibiyon.

¹³ A na uma a na i kobolo n Ishimailu enei Johanan kolobo ka Kareya kobolo n ajagaba osoji raka kobolo n ayi, da a ya'in mazanga.

¹⁴ Da uma raka aza na Ishimailu purai a kubanka tsugbashi a Mizifa a kpatalai o bonoi, da o tonoi Johanan kolobo ka Kareya.

¹⁵ Ama da Ishimailu U sumai kobolo n uma kunlai da a banai a likuci Amoriya.

¹⁶ Da Johanan kolobo ka Kareya kobolo n ajagaba osoji a na i kobolo n ayi a Mizifa, a purai uma raka a na a buwai, aza a na Ishimailu kolobo ka Netaniya ka remei a Mizifa a ayin a na wunai Gedaliya kolobo ka Ahikam, wa ta, osoji, n amaci, n muku kobolo n ndari, a na Johanan wi isai a Gibiyon.

¹⁷ Da a banai a dasangi a Kimham devu n Batalami, e sheshe ta a bana Masar,

¹⁸ a dama a za Kalidiya. A dama na i ta o wovon u le, a dama na Ishimailu kolobo ka Netaniya kuna ta Gedaliya kolobo ka Ahikam, vuza na mogono ma Babila ma zuwai wokpo gomuna vi idika va.

42

Irimiya u dansukai le kata a bana Masar ba

¹ Da ajagaba osoji raka, n Johanan kolobo ka Kareya, n Jazaniya kolobo ka Hoshaya kobolo n uma raka, vuzagbayin n vuza kenu, o bolongi,

² ɗa a u danai, Irimiya keneki, <<Tsu folono wu ta, folonoko tsu Vuzavaguɗu Kaʃhile vu nu, a dama a tsu na tsu buwai kenu na, uteku tsu na, venei n aʃhi a nu.

³ Vasaka tsu, a dama na Vuzavaguɗu Kaʃhile yotsongu tsu uye u ku tono ni na tsa ku ya'in a.>>

⁴ Da Irimiya u danai, <<Mpa na ta ufolu ɗa. Kpamu n ku vasa ta n folono Kaʃhile kaɗa tsu na i folonoi, kpamu i na baci de dem Vuzavaguɗu dansai, n kudana ɗa ta, ko o ili ite ma ku sokongu ɗa ba.>>

⁵ Da a u danai Irimiya, <<ɗaskpa Vuzavaguɗu vu kasingai n kamayun wokpo magan wa a tsu, ɗa baci tsu kpaɗai ku ya'in ukuna derere tsuna Vuzavaguɗu Kaʃhile ka nu kana ka suki nu wa tsu u danai tsu tsu ya'in ba.

⁶ Ko kasingai ko ka gbani-gbani, cita o kutono kadanshi ka Vuzavaguɗu Kaʃhile ka tsu kana tsu suki nu wa ni, a dama cita a ku ciya maɗana mi idaʃhi ɗa baci tsu tonoi kadanshi ka Vuzavaguɗu Kaʃhile ka tsu.>>

⁷ A u koci u kanna ka kupa ɗa Vuzavaguɗu ya'in kadanshi n Irimiya.

⁸ Da u ɗekei Johanan kolobo ka Kareya n ajagaba osoji a na i kobolo n ayi, kobolo n uma raɓa maku n vuzagbayin, ɗa u danai.

⁹ Vuzavaguɗu Kaʃhile ki Isaraila, Kaʃhile kana i suki mu n folono ko ɗa ayi, u dana ta.

¹⁰ Da baci yi ushuki ɗa i ɗaʃangi punu a idika i na mpa, n ku banka ɗa ta i gbonguro ba m bono ko ɗa kaɓa ba. N ku banka ɗa ta, ama n ku takpa ɗa ba, a dama na n ku kaʃukpa ta ukuna u kawuya kana mishi a ku su'uku ɗa.

¹¹ Kata i pana wovon u mogono ma Babila ba. Kata i pana wovon u ni ba, a dama na mita kobolo n aɗa, mita a kisa aɗa ekiye a ni. Mpa Vuzavaguɗu, mpa ɗa n dansai.

¹² N kupana ta asuvu ayali aɗa, kata n zuwa yi u pana asuvu ayali aɗa, a dama a na u kaʃukpa ɗa i ɗaʃangu i dika i ɗa.

¹³ Ama ɗa baci i u danai, <I ku ɗaʃangu a i dika i na mpa ba,> I ya'in ka ta Vuzavaguɗu Kaʃhile ugbamukaci.

¹⁴ Ama ɗa baci i u danai, A a, a tsu tsa kubana ta a idika i Masar tsu ɗaʃangu a ubuta u na tsa kudoku ce ene kuvon ko tsu pana ciliki i vishiyaun ko kambulu ki ilikulya ba,

¹⁵ a dama nannai panai kadanshi ka Vuzavaguɗu aɗa aza a Yahuda a na a buwai. Vuzavaguɗu Kaʃhile ko ovonshi, Kaʃhile ki Isaraila ka dana ta. Da baci de i u danai a Masar ɗa ya ku bana ya ɗaʃangu,

¹⁶ to kotokobi kana i sumai va, kita a kuna ɗa de a idika i Masar, kata kambulu kana yi a kupana wovon wa ko tono ɗa a li de a Masar, ta de ya ku kuwa.

¹⁷ Uma raɓa a na a cikalai kubana Masar a ɗaʃangu de i ta a kubana ukpa u kotokobi, n kambulu, n atakaci. Babu vuza te a kaɗsuma ke le na wa ku la'aka a kaɗsuma ka atakaci a na n ku utuka le.

¹⁸ A dama na Vuzavaguɗu vo ovonshi Kaʃhile ki Isaraila ka dana ta, tsu na n vama wupa u va ubuta wa aza Urushelima, nannai ɗa n ku vama kaɗa wupa u va nannai ɗa baci i banai Masar. Kata yokpo ili kavama, n ili yi unata, n ili wovon, n ili kadanshi i uma. Kata i namba kudoku kene ubuta u na mpa wa.

¹⁹ Vuzavaguɗu u dana ta, aɗa kabuwi ka aza Yahuda, kata i bana Masar ba. Yevei anana an n dansaki ɗa,

²⁰ A dana i yaɗsa ta kaɗi kaɗa a ayin a na i su'uki mu n bana n folono ko ɗa Kaʃhile, ɗa i u danai, <Vasaka tsu Vuzavaguɗu Kaʃhile, i na baci de dem u danai dem cita a ku ya'in.

²¹ Da na anana n danai da, ama da i kpaḍai kushuku n kadanshi kana Vuzavaguḍu Kaṣhile kaḍa ka suki mu n dana da.

²² A dama nannai, gogo na i yeve an ya ku bana ukpa u kotokobi, n kambulu, n atakaci de a ubuta u na i cikalai ku bana ku ḍasangu va.>>

43

A ḍikai Irimiya a bankai Masar

¹ An Irimiya u kotsoi kudana uma kadanshi kana Vuzavaguḍu u danai ni u dana le,

² da Azariya kolobo ka Hosiya, n Johanan kolobo ka Kareya kobolo n uma ugbamukaci raḳa, a u danai Irimiya, <<A uwa a da vi a kudansa. Vuzavaguḍu Kaṣhile ka tsu ka dana wu, <Kaṭa tsu bana Masar tsu ḍasangu de ba.>

³ Ama Baruk kolobo ka Neriya da u kushangi nu wa a tsu a dama na u neke tsu ekiye aza Kalidiya a dama a na wu una tsu ko kpamu u banka tsu tsugbashi a Babila.>>

⁴ Da Johanan kolobo ka Kareya kobolo n ajagaba osoji n uma raḳa a iwain ku'ushuku n kadanshi ka Kaṣhile, da a ḍasangi a Yahuda.

⁵ Ama da Johanan kolobo ka Kareya kobolo n ajagaba osoji a purai uma a Yahuda a na a buwai raḳa aza na o bonoi da a ḍasangi a idika i Yahuda, a ubuta kakau dem u na ishi a wacuwai le,

⁶ amaci, n ali, n muku, nkere m mogono kobolo n yaba dem vu na Nebuzaradan kajagaba ka aza kindi ka kaṣukpaḳai Gedaliya kolobo ka Ahikamu matsukaya ma Shafan kobolo feu n Irimiya keneki m Baruk kolobo ka Neriya.

⁷ Da a banai a idika i Masar, a dama na e le a iwain ta kutono kadanshi ka Vuzavaguḍu. Da a yawai Tafanesu.

⁸ Da Vuzavaguḍu ya'in kadanshi n Irimiya a Tafanesu. U u danai,

⁹ <<Dika atali a gbagba'in n ekiye a nu kaṭa vu sokongu a da a ubuta wu ukiri wu tsutsu u kuwa u kefeku ka Firi auna a Tafanesu a kelime ka aza Yahuda,

¹⁰ kaṭa vu dana le, <<Vuzavaguḍu vo ovonshi Kaṣhile ki Isaraila ka dana ta, <<N fobo ta, an ma su'uku kagbashi kaṅa Nebukadnezar u tawa u shikpa tsugono a gadi va atali a na n sokongi na. Kaṭa u bapa tsugbayin tsu tsugono tsu ni a gadi vu le.

¹¹ Kaṭa u tawa u lapa Masar, kaṭa aza na a kutakaci ka ukpa'a u maḍukpa, a takacika. Aza na kubana tsugbashi, a bana. Kaṭa kpamu aza na a kubana ukpa u kotokobi, a bana.

¹² Kaṭa u dyaba nvali ma aṃali ma aza Masar akina, kaṭa u songu le, kaṭa u dika ozoyoku laza ka. Kaṭa u cidatangu idika i Masar u teku tsuna magubi ma tsu takpa ikurukpatai o motogu ma ni, kaṭa u laza m maṭana.

¹³ Kaṭa kpamu boso nshilya ma a A'isa aṃali a ubirini u rana wi idika i Masar. Kaṭa u songu a A'isa aṃali aza Masar n akina.>>>

44

Kawuya adama a tsugbani

¹ Da Vuzaguḍu ya'in kadanshi n Irimiya a dama aza Yahuda a na i idaṣhi a Masar, a likuci i Magidolu, n Tafanesu, m Memfisu kobolo n idika i Faturosu raḳa, u danai,

² <<I na Vuzavaguḍu Kaṣhile ki Isaraila u dansai i ḍana, yene ta atakaci a gbayin a na n tukai Urushelima kobolo n likuci ya a Yahuda raḳa. Anana ele ḍa na idaṣhi a gali, babu vuza punu

³ a dama a ka gbani-gbani kana a ya'in. A zuwai mu wupa adama na o sonku ta aṃali ili magulaṇi ḍa a tonoi le, a na ḍa ko ikaya i ḍa e yevei ba.

⁴ Kpamu n kaṇa ta ku su'uku le n agbashi a va n a u danai le <Kaṭa i ya'in ili yi unata i na mpa i na n iwain ba.>

⁵ Ama ḍa a iwain kupana, be le tana a o bonoko a suvu e le, a kaṣukpa ka gbani-gbani ke le ba, be le tana a kaṣukpa kusunku aṃali ili magulaṇi.

⁶ A dama nannai, ḍa n tsuwain wupa u va we ele, ḍa u ḍa u kaṇai likuci ya aza Yahuda n uye ugbain wu Urushelima, ḍa m bonoko i le agali tsu na i anana.

⁷ <<Gogo na, i na Vuzavaguḍu Mala'imili, Kaṣhile ki Isaraila ka dansai, i ḍa na. Yidai zuwai ḍa i ronokoi kaḱikaḍa atakaci a na mpa, i cigai yuna amaci, n ali, n nrebu a kaṭsuma ka Yahuda a li uteku tsu na a ku namba n tsukaya?

⁸ Yidai zuwai ḍa yi a kuzuwa mu wupa ni na ekiye aḍa a ya'in, yi o kusunku aṃali ili magulaṇi a Masar, a ubuta u na i banai a dama i ḍaṣangu? Yi ta a kuna kaḱikaḍa, kaṭa yokpo ili yi izoshi n ili kushika ubuta uma a kaṭsuma ku duniya raḳa.

⁹ A ḍa i cinukpa ta n ka gbani-gbani kana ikaya i ḍa, n ngono n ḍa, n kana aḍa i ya'in kobolo n amaci aḍa i idika i Yahuda n uye ugbain u Urushelima?

¹⁰ Da na ali n anana i kaṣukpa ugbamukaci ko i neke mu tsugbayin ba, ba le tana i tono wila u va, n mila ma na n nekei ikaya i ḍa.

¹¹ <<A dama nannai, i na Vuzavaguḍu Mala'imili Kaṣhile ki Isaraila kadansai i ḍa na. N sheshe ta an ma ku tuka ḍa m maḍukpa, kaṭa muna aza Yahuda raḳa.

¹² Kaṭa n dika aza Yahuda a na a buwai, aza na a cikalai kubana Masar a ḍaṣangu de, kaṭa n zuwa a kuwa de. Otokobi n kambulu i ta a kuna le de raḳa, m maku n vuza gbayin. Kaṭa okpo ili yi izoshi, n ili kushika, n ili wono a uduniya.

¹³ N ku takacika ta vuza na dem u ḍaṣangi a Masar n kotokobi, n kambulu kobolo m maḍukpa, uteku tsu na n takacikai Urushelima.

¹⁴ Babu vuza a kaṭsama ka aza Yahuda a na a buwai ḍa a banai ḍa a ḍaṣangi a Masar u ku la'aka. Ko vuza u kubono a Yahuda ubuta u na a cikalai o bono a ḍaṣangu ba, sai de agbashi koci.>>

¹⁵ Da ali raḳa, aza na e yevei amaci e le i a kuya'an sa ka aṃali aṭsaḱana, kobolo n amaci a na i lo ubuta u kobolo wa raḳa, n aza Yahuda aza a na i n idaṣhi a Fatusu punu a Masar, ḍa kobolo ka uma kadanai Irimiya,

¹⁶ <<A tsu ci a kushuku n akaka a kadanshi kana vu danai tsu n kula ku Vuzavaguḍu na ba.

¹⁷ Ama a tsu cita a ku lya'a kelime ni na tsu kucinai kuya'in. Cita a kulya'a kelime n kuya'in ka suruniya Kaṣhile aṭsaḱana, kaṭa tsu darukpakai mara uteku tsu na a tsu n ikaya i tsu, n ngono n tsu, n aza gbara-gbara a tsu a kiwanai a Yahuda n uye ugbain u Urushelima. A ayin a nanlo tana tsu yongo ta n ilikulya n uciyi bari, babu kpamu atakaci.

¹⁸ Ama tun a ayin a na tsu kaṣukpai ku ya'in ka suruniya Kaṣhile aṭsaḱana n kudarukpaka yi mara, tsu doku ci ciya ili ba, sai atakaci m munuka ma kotokobi n kambulu.>>

¹⁹ Da amaci a u danai kpamu, <<Ayin a na baci tsu ya'in kai suruniya Kaṣhile aṭsaḱana ḍa tsu darukpakai ni mara, ashe ali a tsu e yeve an ci ci ya'in emeshe n iyoci i kulu ku i ni ba?>>

²⁰ Da Irimiya u danai uma raka, amaci n ali a na a ya'in kai ni kadanshi ka nanlo,

²¹ <<A dama ukuna wa atsukana a na ada n ikaya, n ngono n ada, n aza gbara-gbara ada kobolo n uma idika a ya'in sai a likuci ya Yahuda n uye u Urushelima, i sheshe ta Vuzavagudu yeve n ada ba ko i dana ta u cinukpa ta?

²² Vuzavagudu wo'o uta n ka gbani-gbani kada, n ili yi unata i na i ya'in sai. I da da i zuwai da idika i da yokpoi agali, babu i li, n ili i kugoyi, babu vuza, uteku tsu yi e kene i da anana.

²³ A dama na i ya'in sa ta atsukana, da i nusakai Vuzavagudu, i iwain kushuku n ayi ba le i tono wila u ni ko kpamu mila ma ni, da da i zuwai da atakaci a na yi e kene na a ciyaji da.>>

²⁴ Da Irimiya u danai uma kobolo n amaci raka, Panai kadanshi ka Vuzavagudu ada aza Yahuda raka a na i a Masar.

²⁵ I na Vuzavagudu Mala'imili Kashile ki Isaraila kadanai i dana. A da n amaci ada i dansa ta da kpamu i ya'in i na ada n unau da i ya'ain uzuwukpani an ya kuya'in, i u danai, <A tsu cita a ku shatangu a kucina a na ci ya'in, an tsa ku ya'in ka suruniya Kashile atsukana na a darukpa a mara.>

<<Da u danai le lya'i kelime, shatangi uzuwukpani u na i ya'in, tonoi wila.

²⁶ Ama panai i na Vuzavagudu dansai, raka vu da a Yahuda a na i idashi a Masar. Mpa Vuzavagudu n kucina ta n kula ku gbayin ku va,> n danai, babu vuza va a Yahuda na u kuya'in ni idashi punu a Masar wa kudoku wa ya'in akucina n kula ku va. <<A li da baci de mi n wuma.>>

²⁷ A dama na n zuwa ka le ta aashi a dama ka gbani-gbani ba kasingai ba, a za Yahuda na i punu a Masar i ta a kutakacika a dama otokobi n kambulu, a li sapu n a o kotso a ku kuwa raka.

²⁸ Aza na a kula'a ka kata o bono a idika i Yahuda kenu da. Ta lo aza Yahuda a na a buwai da a tawaji ku dasangu a Isaraila a ku yeve vuza na kadanshi ka ni ki mayun, ke le ko kaya.

²⁹ << <Nava da da wa kokpo da urotu na ya kene kata i yeve an ma kutakacika da a ubuta u na mpa,> A dama na i yeve an kadanshi kaya a dama ku utuka da n atakaci mayun da.>

³⁰ Kata n neke Firi'auna Hofura mogono ma Masar e kiye irala i ni i na yi a kulansa wuma u ni, derere uteku tsu na n nekei Zedekiya mogono ma a Yahuda ekiye a Nebukanezaru mogono ma aza Babila, vurala ni na wi a kulansa wuma u ni.> >>

45

Akaka a Irimiya u Baruk

¹ A ayin a na Jehokimu kolobo ka Josiya ka lya'i tsugono tsa a Yahuda aya'a a nashi, da Baruku danai akaka a na keneki Irimiya u danai ni raka. Da Irimiya u danai ni akaka a na mpa. U u danai,

² <<Kadanshi kana Vuzavagudu Kashile ki Isaraila ka dansai a dama a nu ka dan na.

³ Vu dana ta, <Ili ya atakaci i da wa va, A dama na Vuzavagudu doku ta atakaci an mballa n va, mo'uta n inka, kpamu n ciya kuvuka ba.>

⁴ Ama Baruk i na Vuzavagudu u dana ta Lana, i na m ma'in, mita o kubono kuboso i da, kata kpamu n taba i na n cala yi, wa ta uduniya wa raka.

⁵ Vi ta a kulansaka kaci ka nu ili gba gbayin? Kata vu lansa i da ba, a dama na mita a ku utuka n unamgbi u wuma dem, ama mita a kisa wuma u nu an ucanuku kuvon, kata vu la'aka a ubuta dem u na vu banai.> >>

46

Akaka a dama a Yahuda

- ¹ Vuzavaguḏu ya'in Irimiya a dama idika i na i buwai.
- ² N ugiti a dama a idika i Masar.
Na ḏa akaka a dama osoji a Firi'auna Neko mogono ma Masar, aza Nebukanezaru mogono ma Babila malya'i n kuvon a Karikemishi o kuḏolu ku Yufiritu a kaya ka naṣhi ka tsugono tsu Jehokimu kolobo ka Josiya mogono ma Yahuda.
- ³ Da ajagaba ovonshi a Masar a lapai una, a u danai, <<Fobusoi nraga n ḏa, vuzagbayin n maku, kaṭa yuta a dama kuvon.
- ⁴ Shiyakai odoku aḏa igolu, kaṭa ishiya ka le ekeke odoku.
Kaṭa Yaba dem u shamgba ubuta u ni n nkun ma akpanu a aci aḏa.
Gboroi nsara n ḏa, kaṭa i uka ntogu n kuvon.
- ⁵ Yedei mi e kene?
I ta o wovon,
i ta o ku ronono o kubono n kaṣapa,
a lya'a ta osoji e le,
ḏa i a kusuma n ilaḏi babu kindana kaṣapa,
a dama a na wovon u kana le ta a kambu dem,>>
- ⁶ <<Aza ilaḏi gogo a ku la'aka ba vuza vu utsura feu ta nannai.
N tsu gaḏi a kuḏolu ku Yufiriti ta ḏe a taḏatsai ḏa a yikpai.
- ⁷ <<Ya yi tamkpamu na lo a kuḏenga an kuḏolu ku Nilu, An ndolu n na mini e le mi a kuvuzukpa?
- ⁸ Masar ḏa wi a kuḏenga an Nilu, a ndolu n na mini me le mi a kuvuzukpa.
U danai, <Mi ta a kuḏanga kaṭa n lya'a u duniya. Kaṭa n langasa likuci n uma e le.>
- ⁹ Dangai, aḏa odoku sumai n ujari, aḏa akumbi ekeke odoku.
Ya'an osoji uta,
aza Habasha n aza Futu aza na a ci dika n nraga,
n aza Lidiya, aza na a fudai utan.
- ¹⁰ Ama kanna ka nanlo ka Vuzavaguḏu ka'a, Vuzavaguḏu Mala'imili, Kanna ka katsupu, a dama na u tsupa ka irala i ni.
Kotokobi ki ta a kupede m mpasa ali ka cuwa,
ali sai kakuli ka ni ko kotso m mpasa.
a dama na Vuzavaguḏu, Kaṣhile Malyaimili wi ta a kuya'in alyuka,
a likuci yi ubon ugadi a kaṣina ka kuḏolu ku Yufiriti.
- ¹¹ <<Gaḏukpai a kubana a likuci i Giladi kuvece aguma,
a vu mekere ma aza Masar.
Ama gbani ḏa vu kuya'an aguma a nanlo,
a dama na vi a kupotso ba.
- ¹² U duniya raka wi ta a kupana ukuna wu ili wono i nu, maṣhi ma nu mita a kushana u duniya.
A dama na kosoji ki ta a kugama toku kosoji,

kaṭaṭa raka le a yikpa kobolo.>>

¹³ Da Vuzavaguḍu u danai Irimiya keneki a kaka a dama ukuna u ku taṭa ku Nebukanezaru mogono ma aza Babila ku shilika m Masar.

¹⁴ <<Sala ukuna u na mpa a Masar, kaṭaṭa vu dansa u ḍa a Magidolu, kaṭaṭa kpamu vu dana aza Memfisu, n Tafanesu, dana le,

<Yaba dem u fobo, kaṭaṭa u shamgba ubuta u ni, a dama na kotokobi kita a ku lebece aza na i u karaṇi n aḍa.>

¹⁵ A dama a iyaṇ a ḍa ovonshi a nu a paḍai bini?

A fuda a shamgba ba, a dama na Vuzavaguḍu wi ta a ku tecengu le idika.

¹⁶ Kaṭaṭa a kana kufatatsa n a yikpai, kaṭaṭa a kana kuyikpa i toku i le.

Kaṭaṭa a dana, ḍangai, tsu kpatalai tsu bono a ubuta u uma a tsu, a i ḍika yi umaci i tsu, tsu sumai a dama otokobi i rala i tsu.>

¹⁷ Yeve kaṭaṭa a dan.

<Firi'auna mogono ma aza Masar ukuna wu utonu ḍa koci u fudai, u namba ta aga'in a ni.>

¹⁸ <<N kucina ta n wuma u va, tsu na Vuzaguḍu u dansai, ayi na kula kuni ku ḍa Vuzavaguḍu Malyaimili, vuza yoku wi ta a kuta an Tabuwa a katsuma ka nsansa, an Kamelu a kaḱina ka kuḍolu.

¹⁹ Fobuso i canuku u ḍa a dama a kubana u gbashi, aḍa na yi idaṣhi a Masar, a dama a na Memfisu wi ta a ku namgba kaṭaṭa wokpo agali babu vuza.

²⁰ <<Masar, idika i singai ḍa, ama mgbototo n taṭa le ta a ubon ugadi.

²¹ Osoji a tsulaga a ni i ta an ndendem m mani'in.

E le feu i ta a kukpatala kaṭaṭa a suma kobolo n a le, a kufuda a shamgba a ya'in kuvon ba, a dama na kanna ka atakaci ke le ka taṭa le ta, kanna ka atakaci.

²² Osoji aza Masar i ta a kusuma uteku tsu na koko ka tsu suma ayin a na baci irala i dakaki kusaba le, i ta a kusaba yi n ogovu an aza kukapa ka ndanga.

²³ Kaṭaṭa a kapa kuntsu ka ndanga ku ni.>>
<<tsu na i n kayimbi.

A la'a ta akyun kaḅundai kaḅundai ke le ki kukece ba.

²⁴ Mekere ma aza Masar mita o kuso'o wono, i ta e ku nekei uma ubon ugadi.>>

²⁵ Vuzavaguḍu Kaṣhile Mala'imili Kaṣhile ki Isaraila ka dana ta.<<N fobuso ta an ma ku takacika Amuno kaṃali ka Tebesu, n Firi'auna kobolo n aza Masar n aṃali e le, n ngono n le kobolo n aza na e nekei katsura ke le u Firi'auna.

²⁶ N ku neke le ta ekiye aza na i a kulansa wuma u le, u Nebukanezaru mogono ma aza a Babila kobolo n aza gbara-gbara a ni. Ama kaṭaṭa m megeshe, kucikpa obono a ḍasangu a Masar va tsu ayin a cau,>>

²⁷ <<Kaṭaṭa vu pana wovon ba, a vu Yakubu kagbashi ka va,

kạta i je'e ikyamba ba, ađa aza Isaraila.
 mita a kisa ɗa a idika ya n ɗa'in,
 kumaci ku nu a katsuma kugbashi.
 Kạta Yakubu u doku u ciya ukanji m maɗana.
 Kpamu babu vuza na u kudoku wa zuwai wovon.
 28 Kạta i pana wovon ba, Yakubu kagbashi ka va,
 a dama na mita kobolo n ađa,>>
 ko an ma kuna uduniya raka
 u na n wacuwai ɗa we e le,
 mi a kuna ɗa ba.
 n kugbara ɗa ta, ama n kamayun,
 mi a ku kasukpa ɗa babu ugbari ba.>>

47

Akaka a dama aza Filistina

1 Na ɗa a kadanshi kana Vuzavaguđu u danai Irimiya keneki a dama
 Filistina kafu na Firi'auna u banka Gaza kuvon.
 2 I na Vuzavaguđu dansai i ɗa na.
 Lanai, uteku tsu na mini mi a kudenga a ubon gadi,
 wi ta o kokpo kudolu ku na kulya.
 kạta kulya'a idika n i na yi punu dem.
 likuci n aza na i punu idashi i ɗa.
 Kạta uma a likuci a shika kulansa ubanki,
 kạta uma a na i idashi idika a shika
 3 kạta a pana ilama yo okotsu odoku an nwalu,
 ilama ya ekeke odoku i rala
 n kaca'a ki iladi ya nshingi me ekeke e le.
 Isheku yi a kukpatala isa muku n le ba,
 a dama na ekiye e le a kuwa ta.
 4 A dama na kanna ka ka yawa ta,
 kana a kuna aza Filistina raka
 kana a ku loko kabanki dem
 kana ka kubanka Taya n Sidon.
 Vuzavaguđu u ciga ta wu una aza Filistina,
 kabuwi ka aza na i a kakina ka mala'a ma Kafito.
 5 Aza Gaza i ta a kupuna anji e le a dama a kpalu,
 kạta Ashkelon u namgba.
 o'wo ađa kabuwi ka aza na i a keteshe,
 ali wanai ɗa i ku kasukpa ma ɗana ma kaci kaɗa?
 6 << <O'o otokobi ka Vuzavaguđu,
 <wanai ɗa va kuvuka?
 Kạta vu bono a iven i nu,
 kasukpa kạta vu shamgba.>
 7 Ama nini ɗa ka ka vuka
 ana wu okpoi Vuzavaguđu ɗa u zuwai ka'a,
 a yi ɗa u zuwai ka
 ka shilika aza Ashkelon n aza kakina ka mala'a ba?>>

48

Afada adama aza Mowabu

1 Adama aza Mowabu.
 Ili i na Vuzavaguđu mala'imili, Kashile ka aza Isaraila kadanai i ɗa na.

atakaci adama Nebu, adama ana u namgba ta,
 e neke ta Kiriyatayim wono, adama na a lya'i a le ta n kuvon,
 e neke ta katsura ke le wono, o bosoi ka a,
² Tsugbayin tsa aza Mowabu tsu ba.
 De a Heshibon ta de o fobusoko ni kagbanigbani.
 <Tawai tsu bana tsu langasa ni adama na wokpo uduniya ba.
 Kata a vu Madumana vu pada bini,
 kotokobi ki ta a ku saba wu.

³ <<Kalakatsu a ma lapa mu una a Haroniya, a kudana,
 <Atakaci, n atakaci a gbangam.>

⁴ A langasa ta Mowabu,
 muku n wawa'a n kana ta masi.

⁵ Adama a na a kumba ku Luhita
 i ta a ku kumba m masi,
 adama a na a kagidalau ka Horoniya
 i ta a kupana atakaci a masi a kulangasu.

⁶ Sumai, adama a wuma u da,
 sumai an majaki ma kakamba.

⁷ <<Adama a na i kede ta apa ada ubuta wu utsura u da n udukuyan u da,
 ada feu i ta a ku pura da,
 Kata Kemoshi u bana ugbashi,
 kobolo ni ganu i ni n aza a gbagba'in a ni.

⁸ Vuza munuka va, wita a ku uwa idika kakawu,
 babu idika i na i ku la'aka.
 aginda i ta a ku namgba,
 kata ara'a a ya'an ufadi,
 tsu na Vuzavagudu u dansai.

⁹ <<Neke aza Mowabu evelyu,
 adama ana wita a ku imkpa u suma,
 kata likuci i ni yokpo agali,
 tsuna babu ili wuma punu.

¹⁰ <<Unawiya u da u vuza na wi a kuya'an ulinga u Vuzavagudu n ucigi
 wi ikyamba,

kpamu unawiya u da ayi na u sankai kotokobi kani mpasa m munuka.

¹¹ <<Ali de a wuti wu ugiti, Mowabu wi ta idashi i matana,
 n kadu kani idashi,
 a daskpa edele a ni lekefi ba,
 a sa'awa ku bankai tsugbashi ba,
 adama a nannai ugain u ni u buwa ta kobolo n nayi,
 kpamu magulani mani ma asa ba.

¹² <<Adama nannai, lana, kanna kita lo a kutawa Vuzavagudu u danai,
 ana n ku su'uki n aza a ku vama a na a ku vamai, kata a daskpa edele a ni
 lekefi kata o boso edele a ni mirimiri.

¹³ Kata aza Mowabu u pana wono wa aza Kemoshi, u tekus tsu na Betelu
 kpa'a ka aza Isaraila ku panai, ele na a zuwai apa ele we ele.

¹⁴ <<Yidai i zuwai da vu danai, a tsu ali a da,
 kpamu aza u utsura u kuvon>?

¹⁵ Vuza munuka vu Mowabu n likuci i ni u yawa ta,
 kpamu adengani uzagbi, a bana ta adama a makidaka,

Vuzavaguḏu mogono, ayi na a ci ḏeke kula ku ni Vuzavaguḏu mala'imili
ayi ḏa u dansai.

¹⁶ Kawuya ka aza Mowabu ka yawa ta ḏevu,
ukpa u ni kpamu u dakaka ta ilaḏi.

¹⁷ Ya'in kpalu adama a ni, aḏa na yi ḏevu n ayi,
n aḏa raḓa na i yevei kula ku ni,
danai ni, <Uteku tsu na kalangu ku utsura ko kodoi,
Kalangu ka tsugbayin?>

¹⁸ Cipa a gaḏi vu idaḥi i tsugbayin tsu nu,
kaṭa vu ḏaṣangu o kubuta ki iḏika,
aḏa kumaci ka aza Dibon,
Adama a na vuza munuka vu Mowabu u taṣa ta adama e le,
u laṅaṣa ḏe katsura ka ḏa.

¹⁹ Shamgbai uye kaṭa yinda,
aḏa kumaci ka aza Arowa.
ecei, aza a na a lakai ḏa a sumai,
ecei le, <I na i gitai?>

²⁰ E neke ta Mowabu wono, adama a na u kodo ta,
ḏengusaḓi alaḓatsu kaṭa i shika adama a ni.
Danai aza a Aruno,
an unai Mowabu.

²¹ <<Afada a kaṇa ta likuci i na yi a i ḏika e keteshe, wa ta Holon n Jahaza
kobolo m Mefatu,

²² n Dibon n Nebo kobolo n Beth-dibalathaim,

²³ n Kiriyaṭu n Betu-gamulu m Betu-meyo,

²⁴ n Keriyotu m Bozura kobolo n likuci yi iḏika i Mowabu raḓa, i na yi
ḏa'in ni i ḏevu.

²⁵ Kavana ka Mowabu ko kodo ta, kpamu kavangatsu ka ni ko kodo ta, i
na Vuzavaguḏu u dansai.

²⁶ <<Zuwai ni u so'o maṣa ma maka yi, adama a na u shamgba ta tsura n
Vuzavaguḏu, adama na Mowabu u ḏaṣa a shama a ni, kaṭa uma o zo'oso yi.

²⁷ Ashe aza Isaraila okpo wu ili yi zo'oshi ba? An aza a kaṇaḓi kobolo n
oboki, ḏa wa kokpo wu a ayin a na baci de dem vu ya'in kaḏanṣi ke le kaṭa
vu gbaḏa kaci ka nu adama aṣaḏi?

²⁸ <<Ḑaṣkpaḓi likuci, kaṭa i bono i ḏaṣangu atali,
aḏa kumaci ka a zana a Mowabu.
okpoḓi uteku tsu moḏoi n na mi okowo a tsukinda,
a kaḓina ka kungu.

²⁹ Tsu pana ta ukuna wa aṣaḏi wa aza Mowabu,
wi ta n aṣaḏi kau
n pana ta kpamu ukuna wu ugbaṃukaci u ni, n aṣaḏi a ni, n ukuna u kugoyi
u ni,
n ukuna wu usuḏukpi u kaḏu ka ni.

³⁰ Mpa Vuzavaguḏu n yeve ta ugbaṃukaci wa aza Mowabu,
aṣaḏi a ni ukuna u gbani u ḏa, ulinga u ni kpamu feu ukuna u gbani u
ḏa.

³¹ Adama a nannai mi ta a ku lapa una adama a Mowabu,
miṭa a kushika adama a Mowabu raḓa,
adama aza Kiri-haresetu a ḏa n naṃgbi kaṭsuma.

³² Mi ta a kushi'ika ḏa u la'a maṣhi ma aza Jaza,

avu vi ta tsu madanga mi itacishi ma Sibima.
 Acaka a nu a kungba ta ali a pasa ta mala'a,
 u yawa ta mala'a ma Jaza,
 ama da vuza munuka u kumbai,
 umaci wu ndanga u lyushi u da.

³³ Uyo'o n mazanga u kotso ta
 a idika ya aza a usubi i Mowabu,
 n san̄ka ta kupisha mākyān an ndanga n kupisha mākyān,
 babu vuza na u doku u dengei le m mazanga,
 kaca'a ka kaca'a ka mazanga ka ba.

³⁴ <<I na i dikai ya aza Heshibon a li a kubana a aza Elila, sapu na u banai dangi n Jahazu uma a kupana alakatsu a mashi e le, n i na i dikai Zowa a kubana Horoniya n Egalatu-shelishiya. Adama a na kudolu ku Nimiri feu ku dekpe ta.

³⁵ Kāta n zuwaka aza Mowabu uteku u na o kudoku e neke amāli e le alyuka o kusongu a isa e le ba, mpa Vuzavaguđu mpa da n dansai.

³⁶ <<Adama nannai kađu kava kita a mashi adama a Mowabu an vushari, kađu kava kpamu kita a mashi adama aza Kiri-haresetu. Adama na uciyi u le u na a ciyai u kotso ta.

³⁷ <<Adama a na kaci dem o gbonduwu de, ntsaka feu a puna de. A dana sa ta ekiye e le raka, da kpamu a ukai ntogu n kpalu.

³⁸ A i uwa ya aza Mowabu raka n ubuta wi idashi babu i na va ke ene sai mashi, adama a na n boso ta Mowabu an madiki ma a na uma odoku a cikalai ba, mpa Vuzavaguđu mpa da n dansai.

³⁹ Tsu na u bosoi. N tsu na a lapai una. N tsu na Mowabu u kpatalai kucina ku ni adama o wono. Da Mowabu wokpoi ili yi izoshi n ili i wovon wa aza a na i u kara'i n ayi raka.>>

⁴⁰ Adama a na Vuzavaguđu u dana ta,
 <<Lana, vuza yoku wi ta a ku imkpa n iladi kau an mashangi,
 kāta u u bapa evelyu a ni adam aza Mowabu,

⁴¹ I ta a kulya'a likuci ya
 kāta isa ubuta u katsura ke le.
 ađu ovonshi aza Mowabu a kanna ka nanlo
 i ta o kokpo an kađu ka vuka va aganda a limata.

⁴² I ta a ku una Mowabu, kāta wokpo babu vuza,
 adama a na u goyo ta Vuzavaguđu.

⁴³ Wovon n kpenle n maza
 mita a kelime ka nu, o'wo ada aza Mowabu.
 mpa vuzavaguđu mpa da n danai.

⁴⁴ Ayi na u sumai adama wovon
 wi ta a kuyikpa e kpenle,
 kāta ayi na u kumbai a ku uta e kpenle ka,
 waza a maza.
 adama a na mi ta a ku utuka ni ili i na mpa wa aza Mowabu,
 a kaya ka atakaci ke ele,

Vuzavaguđu da u dansai.

⁴⁵ <<A suvu a kulu ku Heshibon
 aza a na a lakai, i ta a kushamgba babu u tsura,
 adama a na akina a kana ta Heshibon,

nlentsu ma akina mu uta ta a kpa'a ku Sihon,
da ku songi kucan ku Mowabu,
oroliko a muku n tumulutu.

- ⁴⁶ Ili ya atakaci i da wa ada aza Mowabu.
aza Kemoshi a namgba ta,
adama a na a pura ta muku n da a banka tsu gbashi
n nkere da feu a kubanka tsugbashi.
⁴⁷ Dem n nannai mi ta o kubonosoko n uciyi u Mowabu
a ayin e kelime, Vuzavaguđu da u dansai,>>
na va da da afada a Mowabu.

49

Afada adama aza Amuno

- ¹ Adama aza Amuno.
Vuzavaguđu u dana ta.

<<Ashe Isaraila wi m muku ba?
Ashe wi n aza a na a kulya'a ukani u ni ba?
Yidai i zuwai da aza a na i o kutono Milika, isai ubuta u na Gadu wi ni idashi,
da a dasangi puna a likuci i ni?

- ² Adama a nannai, lana,
Vuzavaguđu u dana ta, ayin i ta lo a kutawa,
a na n ku zuwa uma a pana mashi
adama aza a likuci i Raba va aza Amuno.
kata wo okokpo agali a gbani,
kata o songu n likuci n ni na akina,
yeye kata Isaraila u lya'a aza a na a lya'i ni,
Vuzavaguđu da u dansai.

- ³ <<Lapai una, ada aza Heshibon, adama a na a langasa ta Ai,
Lapai una ada nkere ma aza Raba,
ukai akashi a kpalu,
shikai, kata i suma a kubana ni bonoi a katsuma ka nshilya.
Adama a na Milika wita a kubana ugbashi,
kobolo ni ganu i ni n aza gbara-gbara a ni.

- ⁴ Yidai i zuwai da yi aradi n katsura ka da,
ada vu babu kasingai,
ada na yi a malapa ma apa adama uciyi u da, a kudana,
<Ya yi u kufuda kushilika n a tsu?>

- ⁵ Lana, Vuzavaguđu u dana ta, mi ta a kutuka ada n atakaci a wovon,
wa aza na i u kara'i n a da dem,
kata a loko da, yaba dem u kana uye u ni, a we eni u ashi a va,
kata a namba vuza na u kubolingu aza na a buwai.
mpa Vuzavaguđu Mala'i mi ili dem n danai.

- ⁶ <<Ama a kacapa mi ta o kubonosoko aza Amona n uciyi u le, mpa da
Vuzavaguđu mpa da n dansai,>>

Afada adama aza Edom

- ⁷ Adama aza Edom.
Vuzavaguđu Mala'imili u dana ta.

<<Ashe ugboji u cico'o u buwa de a Teman ba?
 Odoki a tsu namgba ta ubuta wa aza kuyeve?
 Ugboji u le wa u kotso ta?

⁸ A aza a Dedan,
 kpatalai, kata i suma i shedekeu ugavi,
 adama a na mita a ku tukai n atakaci a Isuwa,
 ayin a na baci n takacikai ni.

⁹ Da baci aza a kutaba u maci wi inabi a tawai wa a nu,
 ashe a tsu buwaka kagimi ba?

Da baci oboki a tawai nu n kayin,
 ashe i na a cigai i dada a tsu dika ba?

¹⁰ Ama m palukpa ta Isuwa,
 m palukpa ta ubuta u kushedekeu u ni,
 Ali uteku tsu na wa kufuda ku sokongu kacikani ba.
 una ta muku n ni kobolo n aza a ni n itoku i ni,
 babu vuzana u buwai.

¹¹ Kasukpai mkpan n muku n da, mpa n kulana le ta kata kpo n wuma,
 kata i kasukpa kpamu agapa ada ushuku nu mpa.>>

¹² Adama a na Vuzavaguđu u dana ta, <<Da baci wokpoi aza a na ugain a takacika atakaci a na mpa ba i o so'o a da, avu va i ta a ku das CPA wu gbani? I a ku das CPA wu gbani ba, avu feu vi ta a ku so'o a da.

¹³ Adama a na mpa Vuzavaguđu n kucina ta n kacikaya, n danai, Bozara wita okokpo ili wovon, ili yi izoshi, n ili kushika, kata likuci i ni raka yokpo agali kowanai.>>

¹⁴ Mpa na ta akaka u Vuzavaguđu,
 a su'uku ta kalingata uduniya.

<<Bolongi kacika da kata yu uta tsurala n ayi,
 kata i dangusa vishili n ayi.

¹⁵ Adama a na da na, n ku bonoko wu za kenu a katsuma ku uduniya,
 ili i kugoyi a katsuma ka uma.

¹⁶ Ugbamukaci u da u yansa da ta,
 kobolo n aradi adu a da,
 ada vuna yi idashi a ungu a tali,
 ada vuna i kanai gadi vu kusan.

ko an i ma'in kpa'a ku da gadi vu kusan an mashangi,
 mpa n ku cipaka wu ta i dika,

mpa da Vuzavaguđu, mpa da n dansai.

¹⁷ <<Edom wita a o kokpo ili wovon. Kata yaba dem vu na u walai lo, u pana wovon ali u mede una adama kagbanigbani kana wenei.

¹⁸ Derere uteku tsu na a vakangi Sodom n Gomora n likuci i le i na i buwai, tsu na Vuzavaguđu u danai, babu vuza na u ku dasangu de, babu kpamu vuza na u ku ya'an tso omoci de.

¹⁹ Lana, uteku tsu na Kawu u tsu uta a kutsun ku Urdu adama a na u uwa ushiga wa nlala, nannai da n kuzuwa le a suma yi. Kata yeve n zuwa yaba dem na n zagbai. Adama a na yayi da wi lo tsu va? Yayi da u ku deke mu? Magubi me e ne ma maku shamgba e kelime ka va?

²⁰ Adama a nannai panai ofobuso a na Vuzavaguđu u ya'in adama Edom kobolo ni na n sheshei kuya'an n kumaci ka aza Teman. mayun ali n muku

n wawa'a mita u ku laza na le. Kata ubuta u kalina u le wokpo ubuta u wovon.

²¹ Kata u ilama yi uyikpi u le idika i gbaɗa, kata a pana alakatsu a mashi me le a mala mashili.

²² Lana, vuza yoku wita a ku imkpa n kafura, kata u gadukpa gadi an mashangi kata u barakpa evelyu a ni adama a Bozara. Ama adu osoji a Edom a kannna ka nanlo i ta okokpo an adu a vuka va a ganda a limata.>>

Afada adama aza Dimaska

²³ Adama Dimaska tan kpamu.

<<Hamatu kobolo n Apadu a rikpa ta,
adama ana a pana ta ukuna u gbanigbani,
da e derikpei adama o wovon,

A takacikai an kudolu kuna ku tsu pada bini ba.

²⁴ Da Dimaska wokpoi babu utsura, da u kpatalai adama a na u suma,
da wovon u kanai ni,
atakaci a unangbi u katsuma a kanai ta,
an vuka va a ganda a limata.

²⁵ Nini dai a dasapai likuci yu uyeve,
likuci i mazanga i va?

²⁶ Adama a nannai adangani a ni i ta a kuyikpa e keteshe ka likuci,
kata kpamu una osoji a ni raka a kannna ka nanlo,
mpa Vuzavaguɗu vu Ubangari.

²⁷ Mita a kudyaba akina an nshilya Dimaska,
kata a da o songu ubuta u katsura ka aza Ben-hadadu.>>

Afada adama Kedar u n Hazo

²⁸ Adama aza Kedar u likuci igbain i Hazo i na Nebbukadnezzaru mogono ma Babila mu unai.

Vuzavaguɗu u dana ta
<<Dangai a ku bana Kedar u,
una uma a kalivi.

²⁹ Kata i pura nvali n le, n ushiga u le,
n akashi utsutsu e le kobolo n ucanuku le raka.
kata kpamu a lazaka n arakuma e le,
kata uma a kana malapa mu una a kudana atakaci ubuta dem,

³⁰ <<Ada aza Hazo, i i shedeku ugavi,
ada aza Hazo Vuzavaguɗu u danai
adama ana Nebbukadnezzaru, mogono ma Babila,
mo fobuso ta kagbanigbani, u sheshei kagbanigbani adama ada.

³¹ Da Vuzavaguɗu u danai dangai, adama a na i shilika nu uduniya u na wi
idaishi matana,
uduniya u na wi idaishi matana,
aza na likuci i le na atsutsu ko aburakpatsu ba,
aza a na i idaishi an de'en le.

³² Vuzavaguɗu u dana ta,
<<I ta a ku pura arakuma e le,
kata a pura ushiga wa wi ilikuzuwa i da.
kata n wacuwa le a ubuta dem,
e le na a tsu puna iga'in i anji i le,
kata n tuka le n atakaci

a ubuta_u u na wi u kara_ji na e le dem.
³³ Kata_u Hazo wo okpo agali a kowanai, ubuta_u u kuyongo wa nyama,
 ka_kiza_u ka babu uteku
 babu vuza_u na wa ku da_sangu de,
 babu kpamu komoci kana ka ku ya'an limoci de.>>

Afada adama aza Elim

³⁴ Kadanshi ka Vuzavagudu kana ka ta_wai u Irimiya keniki, adama a Elim,
 a ugiti u tsugono Zedekiya mogono ma aza Yahuda.

³⁵ Vuzavagudu ma la'i mi ili u danai ta. <<La_na, mi_ta ku ko_do utan u Elim,
 u na wi katsura ka ni.

³⁶ Kata_u n tu_ka Elim wunla_u u nashi wu ubon u nushi u Ka_shile. Kata_u n
 wacuwa le o tono u da a ubuta_u dem. Kata_u wokpo babu likuci i na
 a ku namba vuza Elim punu.

³⁷ Kata_u n zuwa Elim u pana wovon a a_shi i irala i le n ubuta_u wa aza na i a
 ku la_nsa wuma u le. Kata_u n tu_ka le nu usu_dukpi u wupa u va, Vuzavagudu
 da u dansai. Kata_u n zuwa a una le n otokobi sapu ayin a na n kotso le ra_ka,

³⁸ ka_ta n shikpa tsugono tsu va a Elim, ka_ta mu una mogono me le ni taji i
 ni. Vuzavagudu da u dansai.

³⁹ <<Ama a u koci ka_ta n bonoko Elim n uciyi u ni. Vuzavagudu da u
 dansai.>>

50

Afada Adama aza Babila

¹ Kadanshi ka na Vuzavagudu u dansai adama aza a Babila,
 adama i di_ka ya aza Kalidiya, a una u Irimiya keniki.

² <<Nekei arabali wa aza ana a buwai, dansai kakuna.
 da_ngusa_i urotu ka kashi ka_ta i dansa,
 ka_ta i sokongu ka ba, ama i dana.

<A di_ka ta Babila,
 e neke ta Belu wono,
 Merodach u shama ta,
 a_mali a ni a ya'an ta wono
 a_mali a ni a shama ta.>

³ <<Adama a na a ka_tsama ka ubon uga_di uduniya u yoku u da_nga ta
 tsurala n ayi, i na ya ku bonoko idika i ni agali, tsu na wa kokpo babu vuza na
 wa ku da_sangu punu i da, adama a na manama n vuma dem i ta a kusuma.

⁴ <<Vuzavagudu u dana ta, ka_ta ayin a nanlo, aza Isaraila n aza Yahuda
 obolongu ubuta_u ute a ma_shi a ku_lansa Vuzavagudu Ka_shile ke le.

⁵ Kata_u ece uye u kubana Sihiyona, ka_ta o tono u_da, ka_ta a dana, <Ta_wai
 tsu bolongi ka_ci ka tsu u Vuzavagudu, ka_ta tsu ya'an uzuwakpani n
 Vuzavagudu, u na a kucinukpa ba.>

⁶ <<Uma a va okpo ta a na nkyon n na m puwa_nkai. Aza a na ngu_bi n
 le m puwa_nkai, aza na ngu_bi m puwa_nkai an nsansa. Aza na i a kubana n
 kubono a kusan. Aza a na a cinukpai nu ushiga u le.

⁷ Kata_u vuza na baci de dem u cinai le wu una le, da irala i le i danai, <A
 tsu, ci nu u nushi ba, adama a na a nusaka ta Vuzavagudu vu le, vuza singai,
 Vuzavagudu vu na ikaya i le i ke_dei apa.

⁸ <<Sumai yuta i kasukpa Babila, kata kpamu yuta i daskpa idika ya aza Kalidiya, kata yokpo an ngaji n na mi o ku rono ushiga kelime.

⁹ Adama a na mita a ku dangusa likuci i gbagba'in ya aza kasana adama a na a bana a shilika n Babila. Kata a lya'i. Uma a na aya'a e le i tsa aya'a a a fudai o kuvon, aza na aya'a e le o tsu bono gbani ba.

¹⁰ I ta a kupura Kalidiya, kata raka le na a purai le va a cuwa, mpa Vuzavaguđu, mpa da n dansai.

¹¹ <<Ko an wokpoi, i pana ta u yo'o da yi a mazanga, ada na i purai uma u kani u va, da kpamu yi a mazanga an mashan a kajanu, a vishili an odoku,

¹² Adama a nannai anakpa ada i ta a kuya'an wono kau, kata e neke ayi na u matsai da wono. adama ana wita o kokpo kacapa a katsuma ku uduniya dem. kagbata, idika yu udekpu n kakamba.

¹³ Adama a wupa u Vuzavaguđu, babu vuza na u kudasangu a katsuma ki i da, yi ta o kokpo agali,

kata yaba dem na u walai lo u namba i na wa kudansa, kata kpamu u mede una adama a untsu a ni.

¹⁴ <<Raka vu da aza a njiki, dikai njiki n da i kara'a Babila, ada raka, aza ana o tsu rono utan, tawa ni, kata i buwaka aya'a ba, adama ana u ya'in ka ta Vuzavaguđu unushi.

¹⁵ Kara'i ni n kaca'a ka kuvon, sapu na u neke utan, nshilya n ni yikpa ta, a vakangu ta asaka a ni. adama ana na va katsupu ka Vuzavaguđu ka. tsupai i na u ya'in, ya'ankai ni derere uteku tsu na u ya'ankai da.

¹⁶ Sankai Babila aza vu ca'a, n aza a tsu kana nkaun a ayin a vukya'a. adama o kotokobi ka vuza gbanigbani, yaba dem wita o ku bono ubuta u uma a ni, yaba dem kpamu wita a kusuma a ku bono a idika i ni.

¹⁷ <<Aza Isaraila i ta an nkyon n na wacuwai, aza na kawu u lokoi. Nu ugiti mogono ma Asuriya ma'a ma takumai le. Ama a u koci, Nebukadnezar u mogono ma Babila ma mo bosoi etele ele.

¹⁸ Adama a nanai Vuzavaguđu ma la'i mi ili, Kashile ki Isaraila u dana ta. Mita a kutuka n atakaci u mogono ma Babila n idika i ni, uteku tsu na n takacikai mogono ma Asuriya.

¹⁹ Mita o ku bonoko n aza Isaraila a kajanu ku le, kata a ya'an kalina a Kamelu m Bashan, kata a cuwa a kamba aza Ifiraimu n Giliyadu.

²⁰ Kata a ayin a nanlo, a makyan ma nanlo ma, a lansa u nushi a katsuma ki Isaraila n Yahuza ama kata a lamba, adama ana mita a kucinukpa ka aza ana a buwai u unushi u le.

²¹ Vuzavaguđu u danai, <<Shilikai n uma a Merathaim, n aza Peko.unai kata i foro le.

- ya'in ili i na n danai nu dem. mpa Vuzavaguḍu n danai.
- 22 Kaca'a ko kuvon ki ta i dika ya,
n kuna ku gbayin.
- 23 Uteku tsuna a iwain uma a duniyan raka,
uteku tsuna Babila u kunu u gbani, nu unata n uma ana a buwai.
- 24 N zuwaka wu ta atakaci, a kanau ta tana, a vu Babila,
a vu tana vu yeve ba. a ciya ta a kanu wu adama ana vu ya'in ta vishili
nu mpa.
- 25 Vuzavaguḍu u bayuwa ta ubuta wi ili i kuvon i ni,
u tuka ta n yunatsu i wupa i ni, adama Vuzavaguḍu Kashile malya'i mi
ili dem,
wi ta nu ulinga una wi a kuya'in i dika ya.
- 26 Tawai, i shilika n ayi a katsuma ki ili dem.
bayuwai mpon n ni, i pica'a sa i da tsu ili i kashina,
i una i da raka,
kata ili i yoku i ni i buwa ba.
- 27 U nai obomburon e le raka, a banka le ubuta u ku kida,
ka ya vu le adama ana ayin ele o kotso ta, ayin a fada ele o kotso ta.
- 28 Panai, a suma ta a la'a ka a katsuma ka Babila,
adama ana a yikpa a Sihiyona, katsupu ka Vuzavaguḍu Kashile ka tsu
adama kasingai ka ni.
- 29 <<Dekei aza njiki, aza ana o tsu rono njiki, a yikpa u Babila.
ma'in likuci u kara'i u le, kata i kasukpa vuza u la'a ka ba.
i ya'in ka le ulinga u le adama ana u goyo ta Vuzavaguḍu,
vuza ci da vi Isaraila.
- 30 Adama nanai olobo e le i ta a kuyikpa a uye.
i ta a kuna osoji a ni raka a kanna ka nanlo mpa Vuzavaguḍu n danai.
- 31 <<Dan na, mita a tsurala n avu, avu Babila, vuza vu ugbami u kaci.
adama ana kanna kana mi a takacika wu, ka yawa ta, mpa Vuzavaguḍu
mala'i mi ili dem n danai.
- 32 Vuza vu ugbami u kaci wita a ku tadatsa u yikpa,
babu vuza na kpamu u ku dangusai,
mita o kusongu likuci i ni n a kina,
mita kpamu a kuna ili i na yi u kara i uni raka.
- 33 <<Mpa Vuzavaguḍu mala'i mi ili dem n danai, a tsugba ta uma Isaraila na
a Yahuda,
a zana a kanai dem ele agbashi a kanai le n utsura. a iwain ku kasukpa
le.
- 34 Vuza kisa vi le vuza vu utsura da, Vuzavaguḍu mala'i mi ili dem da kula
kuni.
mayun wita a ku shamgba ka le adama ana u tuka aduniyan n matana,
ama mita a ku tuka aza idashi i Babila vishili.
- 35 Mpa Vuzavaguḍu n danai, kotokobi ki ta lo a Kilidiyawa,
n aza idashi i Babila, n aza ulinga a ni n aza cico'o a ni.
- 36 Kotokobi ki ta lo wa aza aguma
adama ana okpo alau. otokobi i ta lo wa aza utsura a ni, adama ana
una le.
- 37 Otokobi i ta lo wa aza ana a tsu kumba odoku,
n ukuna wo osoji ayin kuyongo n ele, adama ana okpo an a maci,
otokobi i ta lo ubuta wu udukuyan u va raka adama ana o loko u
da.
- 38 Udekpu wita a kuzuwa mini ma shamgba,
adama ana idika yita tukpa n amali ana uma i a mali ma a da.

- 39 <<Adama a nannai nnama n kakamba nu n nu, ita a kudasangu a Babila, ta kpamu uma nannai o kudoku kuciya a za idashi a katsuma ke le ba a tsumani dem.
- 40 Ili i na i ya'in n aza Saduma n Gomora n likuci i gbagba'in u kara'i ule, i da kpamu ya ya'in n Babila, babu vuma vun vi a kudasangu punu.
- 41 <<Uma a dana a kubana a kasana, idika i gbagba'in nu ngono, a ku tawa ubuta u dada'in punu aduniyan.
- 42 Ita uremi nu iven nu nsara, aza gbagba'in aza babu asuvu ayali. ofobuso ele ita an ni izumgbi i kudolu, i ta u fobuso adama ku ya'in kuvon n avu, avu Babila.
- 43 Mogono ma Babila u panai arabali e le, Ekiye a ni, a yikpai gbani. a wuya n atakaci a kanai ta, an vuka vu limata.
- 44 <<Mpa Vuzavagudu mita lo a ku tawa an kawu vuna vi a kuta a kangu ka madanga ma Urdu a ku bana a magubi. gogolo, mita a ku zuwa a suma wa ni. ayin a nanlo kata n zagba kayi vuzana n zagbai, yayi wi uteku tsuva? Yayi u ku banka mu a kara? Vuzagbayin ne dai u kuya'in vishili nu mpa?
- 45 Adama a nannai panai ili i na Kashile ke sheshei ku ya'in n aza Babila, nu usheshi u na u ya'in vishili n idika i Kilidiyawa. mayun mita a ku wala n aza wawa'a e le ushiga wita o kokpo a gali.
- 46 Aduniyan i ta a kugbada makyar mana u panai a lya'i Babila n kuvon. i ta a kupana mashe mani a katsuma ki idika i na i buwai.

51

- 1 I na Vuzavagudu u danai i dana.
- <<Lana, n ku dangusa ta ka adu ka vuza munuka a dama aza Babila kobolo n aza Kaldiya,
- 2 kata n su'uku Babila aza na a ku yelekpe yi, kata e yelekpe yi, kata o bonoko idika i ni lekefi, ayin a na baci a kanji ni a kambu dem a kanna ka atakaci.
- 3 Kata i kasukpa katain ko rono utan u ni ba, kata kpamu i kasukpai uka a minya o kuvon a ni ba. kata i kasukpa olobo e le n wuma ba, unai osoji e le raku raka.
- 4 I ta a kuyikpa ukpa a idika i Kaldiya, kata a ya'an ka muna uye wuya wuya.
- 5 A dama na Vuzavagudu Kashile ko ovonshi u kasukpa Isaraila n Yahuda ba, ama idika ya aza Kaldiya i shana ta n nushi adama aza a cida a Isaraila.
- 6 <<Sumai, i kasukpa Babila, kasukpa yaba dem wi'isa wuma u ni. Kata una da adama unushi u ni ba, adama na gogo na ayin a na Vuzavagudu kuya'in katsupu, u kutsupai ta derere vi na u ya'in.
- 7 Babila wokpo ta mokoko ma kazanariya ekiye a Vuzavagudu, da u zuwai uduniya raka osoli. da uduniya osoli mara ma ni da a jarai.

- 8 Gogolo da Babila u yikpai da u bosoi,
Shikai a dama a ni.
Lansakai ni aguma a dama an mbala ni,
ugan ba wa, wo potso.
- 9 Ci neke ta Babila aguma,
ama u potso ba.
Tsu kasukpai ni, tsu kana uye,
yaba dem u bono idika i ni,
a dama na afada a ni a yawa ta gadi Kashile,
u gadukpa ta ali u laza eleshu.
- 10 << Gogo na Vuzavaguđu sumba tsu ta,
tawai tsu dana Sihiyona
i na Vuzavaguđu Kashile ka tsu ka ya'in.
- 11 << Gboroi aya'a ada,
dika yi nraga n da.
Vuzavaguđu dangusa ta adu an ngono ma aza a Midiya, a dama kusheshe ku
ni kuna wu'una Babila, adama na nanlo da katsupu ka Vuzavaguđu, katsupu
adama a Isa a ni.
- 12 << Dangusai kakashi a dama na i fada mashilya ma Babila.
Dansukai aza a kindi,
zuwai le a shamgba ubuta u le,
fobusoi aza a kava'awan,
Adama na Vuzavaguđu wi ta a ku ya'in ulinga u ni,
u na u dansai a dama aza Babila.
- 13 O'o a vu a na vi idashi a ubuta u mini ma abundai,
a vu na vi n udukuyan wa abundai,
uteku nu yawa ta,
ayin a yawa ta a na a ku kotso n avu.
- 14 Vuzavaguđu Malyaimili u kucina ta n kacikani.
mayun da n shatangu Babila n uma, an kakuma ka akyun,
kata a cana vishipa vu lyai a dama ada.
- 15 << Ayi da vuza na u ya'in idika n utsura u ni,
da u ya'in aduniyan n ugboji u ni,
da u barukpai gadi n kuyeve ku ni.
- 16 Da baci u lapai karpanga, kata mini mana mi gadi ma giruwa,
u tsu zuwa ta eleshu a u koci wu uduniya,
u tsu su'uku ta uladi kobolo m mini
kata wutuka n wunla a katsama ki uwa i ni.
- 17 << Uma raka alau a da, kpamu e yeve ili ba,
kayimi ka kamali kpamu ko tsokpo ta n wono adama a kamali ka na u
yuma yi.
adama na kamali kana u ya'in va, ukuna wa a uwa u da,
a da i n wuma ba.
- 18 I li gbani-gbani i da, ili modoruko i da koci,
ayin a kukida ka afada a yawa baci i ta a ku kuwa.
- 19 Ama ayi Kashile kana a tsu aza Isaraila ci o ku tono ki tsu na mpa ba,
adama na ayi da vuza na u ya'in i li raka,
kobolo n kumaci ka a gadu ku ni,
Vuzavaguđu Malyaimili da kula ku ni.
- 20 << A vu da ucanuku kuvon u va,
ucanuku vishili u va
n avu da n ku una uduniya,

- n navu da n kuna tsugono,
²¹ n avu da mu unai odoku n a kumbi e le,
 n navu da n langasaj ekeke odoku na a kumbi e le,
²² n navu da mu unai vuka n vali ni,
 n navu da mu unai kolobo m mokoshi,
 n navu da mu unai kolobo n mekere,
²³ n navu da mu unai magubi n nlala n ni,
 n navu da mu unai kacimbi n kanaka ka ni,
 n navu da mu unai ogomuna n aza gbaragbara e le.
²⁴ Vuzavaguđu u dana ta, <<A_ashi a da a da n ku tsupa ka Babila kobolo
 n aza na i punu idashi a Babila raka a dama a ka gbani-gbani kana a ya'in
 a Sihiyona.>>
²⁵ <<Mpa mita a tsurala n ayu, a vu katali ka munuka.
 a vu na vu unai uduniya raka,>>
 n ku dangusa ta kukiye ku va kata n lapa wu,
 kata n tecengu wu vu gidala i dika,
 kata m bonoko wu vu za vu ukuli a kusan.
²⁶ Babu vuza na u kudika katali ka nu ya'in ka ku ma'a,
 babu katali ka nu kete kana a ku gita ka ku ma'a,
 adama na vi ta o kokpo a gali a kubana uteku,>>
²⁷ <<Dangushi kakashi ka urotu a idika ya.
 u likai ishiyaun a katsuma ku uduniya.
 Fobusoi uduniya adama kuvon n ayi,
 dekei tsugono tsu na mpa adama a ni.
 tsugono tsu Arara, n tsu Mini kobolo n tsu Ashkenaz,
 Zagbai kajagaba adama a ni,
 tukai n odoku n abundai tsa kakpan ka akyun.
²⁸ Fobusoi uduniya adama kuvon n ayi,
 ngono maza Medes,
 kobolo n ana Gomuna n aza gbaragbara a ni raka,
 n likuci i na i a kulya'a tsugono raka.
²⁹ Uduniya u giruwai da i je'e ikyamba,
 adama na Vuzavaguđu shatangu ta kusheshe ku ni adama Babila
 adama a na u langasa Babila
 tsu na babu vuza na u ku dasangu de.
³⁰ Ovonshi a Babila a kasukpa ta kuvon,
 a shamgba ta apam e le.
 Utsura u le u kotso ta,
 da okpoi uteku tsa amaci,
 o songu ta ubuta wi idashi u le n akina,
 o kodo ta aburakpatsu a utsutsu a ni.
³¹ Kusuma o kutono aza a iladi,
 kasuki o kutono kasuki,
 a dama na a bana a dana mogono ma Babila
 an e remei likuci i ni,
³² a kpada ta kapasa ka mala'a,
 da a dyabai a daba akina,
 da osoji e je'i ikyamba.>>
³³ Adama na Vuzavaguđu vo ovonshi Kashile ki Isaraila ka dana ta.
 Aza Babila i ta an ulanga u kulapa ki lya'a
 u na o fobusoi de a dama na a ya'in kulapu,
 m megeshe kenu

- da ayin a makapa a ni a ku yawa.>>
 34 <<Nebukanezaru mogono ma Babila muna mu ta,
 u jara mu ta,
 da u bono ki mu lekedfi,
 u sodongi mu an koko,
 da u shatangi katsuma ka ni m malaki ma va,
 da u zuwai mu utukai.
 35 Daskpa ka gbani-gbani kana a ya'in kai mu kobolo n uma a va, ko bono u
 Babila,>>
 Daskpa aza na i idashi a Sihiyona a dana.
 <<Daskpa mpasa n tsu m bono a kaci ka aza na i idashi a Kaldiya.>>
 Daskpa aza Urushelima a dana.
 36 A dama nannai, Vuzavaguđu u dana ta
 Lana, <<Mpa n ku banka da ta
 kata n tsupaka da.
 n ku zuwa ta kudolu ku le kudekpe
 kata n zuwa aashi a mini a ni e dekpe,
 37 Kata Babila wokpo kobolo ka keveri,
 ubuta u kalina wa nshe n ka kamba,
 ili i wovon n ili kadanshi,
 ubuta u na uma a kudashangu ba.
 38 <<Kata a kana yura kobolo an kawu,
 kata a shika an muku n kau.
 39 Ama a ayin a na a dangai, kata n fobuko le kadiva
 kata n zuwa o so'o mara ma maka le, a dama na a pana uyo'o,
 kata a vaku alavu a na a ku kpada ku anga,>>
 40 Kata n rono le an nkyon n na a kubanka ubuta u kukida,
 an nkyon ko ngaji.
 tsa ngiri n ngaji.
 41 <<Lana bi, tsuna a lyai Babila n kuvon,
 ili ya aradi uduniya raka.
 Babila wokpo ta ili wovon
 wu uduniya raka.
 42 Mala mita a kulya Babila,
 yura ya abau a ni i ta a ku pala yi.
 43 Likuci i ni yita o kokpo a gali,
 idika yi udekpu n agbata,
 idika i na uma a tsu dashangu ba,
 i na uma a tsu wala ba.
 44 N ku takacika ta Belu kamali ka aza Babila
 kata n zuwai u shama i na u sodongi.
 Uduniya wi a kudoku ku shida a kubana ubuta u ni ba.
 Kata mashilya ma Babila ma yikpa.
 45 <<Sumai yuta punu, ada uma a va.
 Sumai a dama na yisa wuma u da.
 sumai a dama a wupa ugbain u Vuzavaguđu.
 46 Kata yutuka adu ko i pana wovon ba
 da baci i pana a uwa a kadanshi idika ya,
 ukuna u kadanshi u kaya ka na mpa kau, u kaya ka nan de kpamu kau,
 ukuna u vishili idika
 n ukuna u mogono a vishili n mogono.
 47 A dama na, mayun kanna ki ta lo a kutawa

- kana n kutakacika aṁali aza Babila,
 kaṭa idika i ni raḱa yokpo n wono
 kaṭa aḱpisa a ni raḱa okpo furali a idika i ni.
- 48 Kaṭa uduniya raḱa n alingata a gaḱi a ya'in mazanga,
 adama aza ubon u gaḱi a na a kuṭawa una Babila.
- 49 Babila wi ta a ku yikpa adama aza Isaraila a na unai,
 derere tsu na Babila u yikpai adama uma uduniya a na wunai raḱa.
- 50 <<A ḱa i la'akai,
 sumai, kaṭa i shamgba ba.
 ama, i ciba n Vuzavaguḱu ko a yi dangi,
 kpamu kaṭa i ciba n Urushelima a aḱau aḱa.
- 51 A tsu tsokpo ta aza wono, adama na uma i ta a kushika tsu,
 wono u pala ta aṣhi a tsu,
 adama na omoci
 a uwa ta a ubuta u ciḱa u kpa'a ku Vuzavaguḱu.
- 52 <<Adama nannai, Vuzavaguḱu u dana ta, kannu kiṭa lo a kuṭawa,
 kana n ku ki ḱika aṁali a ni a fada,
 n ubuta raḱa a kaṭsuma ki idika
 kaṭa aza a muna a inka.
- 53 Ko ḱa Babila u gaḱukpa gaḱi a Kaṣhile,
 ḱa uma'in mashilya mu utsura ḱe,
 dem n nannai, n kusu'uku le ta n vuza munuka,
 mpa Vuzavaguḱu mpa ḱa n dansai.
- 54 <<M panai, maṣhi a kuṭa a idika i Babila.
 kaḱa'a ka munuka ma aḱundai a idika ya aza Kaldiya.
- 55 Adama na Vuzavaguḱu ciga ta wa bonoko Babila wokpo a gali
 kaṭa kpamu zuwa kelentsu kagbayin ka ni ka shira.
- 56 adama na vuza munuka u taṭa le ta,
 u taṭa ta u Babila,
 a pura ta ovonshi a ni,
 o koḱo ta a utan u le miri-miri,
 adama na Vuzavaguḱu Kaṣhile ka katsupu ka a.
 mayun ḱa u tsupa.
- 57 Kaṭa n zuwa aza aḱbara-gbara n e yevei a ni o so'o maṭa mala'a le u so'i,
 a na ogomuna a ni, n ajagaba a ni kobolo n ovonshi a ni,
 kaṭa a vaku alavu a na a kukpaḱa kuḱanga,
 tsu na mogono, a yi na kula ku ni ku ḱa Vuzavaguḱu va ovonshi udansai.
- 58 <<Vuzavaguḱu va ovonshi u dana ta.
 Mashilya magbayin ma Babila
 i ta a kuḱaḱa ma a li idika,
 kaṭa aṭsutsu a ni u gaḱi a
 o songu a ḱa n akina.
- kaṭa atakaci a uma okpo ukuna u gbani,
 kaṭa uduniya wo'otongu kaḱikale le gbani, adama na akina a ḱa a
 kulebece ili na a ya'in raḱa.
- 59 Kadanshi kana keneki Irimiya u nekei Serayiya, kolobo ka Neriya
 matsukaya ma Ma'aseya, a ayin a na u tonoi Zedekiya mogono ma a Yahuda
 a kubana Babila, a kaya ka naṣhi ka tsugono tsu ni. Serayiya va ayi ḱa
 kajagaba ka aza kindi ki uwa i omoci.
- 60 Da Irimiya u ḱanai a katagarda atakaci raḱa a na a kuciya Babila, wa
 ta kadanshi ka na mpa raḱa kana a ḱanai adama a Babila.

⁶¹ Da Irimiya udanai Serayiya. <<Ayin a na baci vu yawai Babila, vu kece katagarda ka na mpa ka raḱa,

⁶² kaṭa vu dana, <O'o Vuzavaguḁu vu ya'in ta kadanshi adama ubuta u na mpa, an va kulangaṣa u ḁa rakuraka, tsu na ko ili wuma ya ku ḁaṣangu punu ba, vuma ko manama, kaṭa u ḁa wokpo agali ali a kubana uteku.>

⁶³ Ayin a na baci vu koci ku kece katakarda ka na mpa, vu shiya ka n katali, kaṭa vu taḁuka e mere ma kudolu ku Yufiretus,

⁶⁴ kaṭa vu dana, <Tsu na mpa tsu ḁa Babila u ku liba, wi kpamu o kudoku ku ḁenga ba, adama atakaci a na Vuzavaguḁu wi a ku tukai le.> >>

Da ḁa kadanshi ka Irimiya.

52

Uyikpi u Urusalima

¹ Zedekiya wi ta n aya kamanga n kete ana wokpoi mogono, u lya'a ta tsu ḁa a ya kupa n kete kpamu a Urishelima.

kula ka anaku a ni ku ḁa ḁa Hamata mekere ma Irimiya vu Lina

² U ya'in ta kpamu i gbanigbani a kelime ka Vuzavaguḁu, uteku tsuna Johoyakim u ya'in dem.

³ Adama a wupa u Vuzavaguḁu u yawa ta tsuna a Urishelima n Juda ḁa wu utakai le pulai e kelime kani.

ḁa Zedekiya ugoyi mogono ma Babila

⁴ A kanna ka kupa n wotoi u kupa, a kaya ka kuci u bolongi tsugono tsu Zedekiya mogono ma Yahuda ḁa, Nebbukadnezzaru mogono ma Babila, u tawai kuvon u Urishelima kobolo n osoji a ni. a kambuki i ḁa n kuvon, a ma'in likuci ya u kara'i u le.

⁵ A kambuku ta likuci ya n kuvon ali a ya kupa n kete o tsugono tsu Zedekiya.

⁶ A kanna ka kuci n ko wotoi u nashi u kaya ka nanlo, kambulu ka yimkpa ta kau a likuci ya. uma a nambai ili i na a kulya'a.

⁷ Da a tashai likuci ya, osoji a tana ḁa a sumai,

a utai a suvu a likuci ya n kayin a uye u na wi ubon wa a kambu e re ḁevu n kashina ko mogono, a ayin ana Kilidiyawa a kambuki likuci ya. osoji a banai ubuta Araba

⁸ Ama osoji a Kilidiyawa a shilika ta n mogono ma Zedekiya, a cinai ni a u Jeriko.

osoji rakā a vakangi ni.

⁹ Da a kanai mogono ma ḁa a bankai ubuta u mogono ma Babila na ḁe a Ribula i dika i Hamata,

ta ḁe mogono ma Babila ma kidikai ni afada.

¹⁰ Mogono ma Babila ma kidai muku n Zedekiya a ashi a ni, ḁa kpamu u kidai aza a gbagba'in a Juda a i dika i Ribula.

¹¹ Da u todoi ashi a Zedekiya, ḁa kpamu a shiyai ni n ikani, ḁa mogono ma Babila u dikai ni u bankai likuci i Babila, ḁa a zuwai ni a kunu ku ugbashi ali a kubana kanna ku ukpa kani. A'isa a kulai

¹² A kanna ka kupa n wotoi u tawun a kaya ka kupa n kuci ko tsugono tsu Nebukanezaru, mogono ma Babila, ḁa Nebuzaradan vuzagbayin vu kindi n aza o kutoni o mogono u tawai Urishelima.

¹³ Da u songi kpa'a ku Kashile n kpa'a ku mogono, n i kpa'a i gbagba'in i na yi punu a Urishelima.

- 14 Osoji a Kalidiya ana i kobolo vuzagbayin vu kindi, a unai likuci i Urushelima ra_{ka}.
- 15 Da tana Nebuzaradan vuzagbayin vu kindi u purai aza unambi o yoku, n uma o yoku ana a kasukpai a likuci ya, n aza ana a sumai a kubana ubuta u mogono ma Babila,
n aza yoku aza idengushi, u bankai le ubuta u tsugbashi tsu gbani
- 16 Ama u kasukpa ta aza unambi o yoku a mayun a likuci ya, adama ana a ya'in u linga a kashina ki inabi n ashina ana a buwai.
- 17 Kagitatsu ka viyum kana ki a kpa'a ku Vuzavagudu, n kashamkpatsu ka viyum kana ki a kpa'a ku Vuzavagudu, ra_{ka} ko bosoi mirimiri, da a dikai iyim ya ra_{ka} a kubanka u Babila.
- 18 Da a purai mgbodo n viyum, n kula, n hantsuka, n daruna, n a kpanu o ku songu ku ili i magulani, n viyum vishili vu singai vuna a ci ya'in ka ulinga adama ka_{di}va ka a isa.
- 19 Da kpamu a purai a kpanu a wawa'a o ku so'o, n ka kpanu ka akina, n ka kpanu, nu mgbodo, ma alyuka n ebelyu o kusongu ili i magulani, n a kpanu e kuneke alyuka o kuso'o. ili i na yi i kazanariya na azurufa dem, vuzagbayin vu kindi da u purai.
- 20 Viyum vuna mogono ma Sulemanu ma ya'in kai ili i nanlo n vu da, agitatsu e re, n mogbodo ku ugadi, n obomburon kupa n e re ana a ku bankai wi ta n amiki kau.
- 21 Ugadi wa agitatsu dem ubapi kupa n kunlai da, u kara i u ni kpamu kupa n ure ugbami u ni udashi ku nashi. dem vi le i ta n kpenle punu asuvu.
- 22 A gadi vu kashamkpatsu dem, a ya'ankai ta kobisho ka viyum vu shili, udangi u ni udashi u tawun. A gadi vu kobisho dem kakashi ki ta de n ululu wu umaci u ruman wi iyum i shili ukara'i n kobisho ka. Kashamkpatsu ke ire ka feu wi nannai n ululu a umaci u ruman.
- 23 Iyoci i ruman amanga a nashi n kupa ni i tali, i na e kene a kaga'in ka, iyoci i ruman dem i na yi u kara'i amanga a tawun.
- 24 Vuzagbayin vu kindi va kpamu u dika ta Seraiya ganu vu gbayin, n Zafaniya vuna wi o kutono ganu vu gbayin, n uma a tatsu aza a kinda utsutsu wa a isa, u walai n ele.
- 25 A katsuma ka likuci ka kpamu u dikai vuzagbayin vo osoji, n uma e cindere aza odoki o mogono, n kadani ka katagarda ka vuzagbayin vo osoji vuzana u tsu bolongu osoji a likuci, aza na a cinai le a likuci ya, u walai n ele.
- 26 Nebuzaradan vuzagbayin vu kindi u bankai n uma a nanlo ubuta u mogono ma Babila a Ribula.
- 27 Da mogono ma Babila ma fabai le ali wunai le a likuci i Ribula a idika i Hamata. da a dikai aza Yahuza a bankai ugbashi pulai vu likuci i ni,
- 28 Na lo da ka bundai ka uma kana Nebukadnezar u bankai u gbashi. a kaya ke cindere ko tsugono tsu ni, u bankai n aza a yahuda akpa a tatsu n kamanga n a tatsu.
- 29 A kaya ka kupa n kunlai ko tsugono tsu ni, u banai n aza a Yahuza u Urishelima amanga a tawun kunlai n kaman kupa n ejere.
- 30 A kaya ka kamanga n ka tatsu ko tsugono tsuni kpamu, Nebuzaradan vuzagbayin vu kindi u lazai n aza a Yahuda uma amanga a tawun e cindere n amanga e re n a tawun. ubolongi u le ra_{ka} u da da uma akpa a nashi n amanga a tawun a tali an e nekei mogono ma Yekoniya tsugbayin a Babila.

- ³¹ A kaya kana Ewil-merodak wo okpoi mogono ma Babila, da u ya'in kai Yekoniya mogono Yahuda kasingai. wu utakai ni ubuta wu ugbashi. ili ya i ya'in ta a kanna ka kamanga n ka tawun n wotoi kupa nu ure a kaya ka kaman kupa n cindere ana a bankai Yekoniya ugbashi.
- ³² Da u ya'in kadanshi n a yi mayin da u nekei ni ili yi idashi gadi vi idashi wu ngono n na mi kobolo n ayi a Babila.
- ³³ Yekoniya u fodoi ntogu mu ugbashi, u ubani ku lya'a ili i kulya'a tutu a teburu vu mogono, ali kagimi ka ayin a wuma u ni raka.
- ³⁴ A kanna dem a nekei ta a kune'e uteku tsuna mogono ma danai ta a ya'in kai ni nannai ali ukpa u ni.

Katagarda ka Daniyan

Tsumani tsu Daniyan n aja'a a ni

¹ A kaya ka tatsu ko tsugono tsu Johoyakim mogono ma Yahuda, da Nebukaneza mogono ma Babila u tawai n aza o kuvon a ni a Urishelima da u kambuki likuci.

² Da Vuzavagudu nekei Johoyakim mogono ma Yahuda u Nebukanezaru da u lya'i ni utsura, ali da u dikai ucanuku u na a ci ya'anka ulinga wa A'isa a Kashile. Ana mogono ma mo bonoi a Babila* n ucanuku wa, da u zuwai u da a a'isa a ni, a ubuta u na u tsu zuwa ucanuku u singai u kamali ka ni.

³ Da mogono Nebukanezaru u zuwai Afishenazu kabara ka gbayin ka ni ka tuka yi n olobo o yoku a Isaraila, aza a na a utai a kpa'a ku tsugono n i'uwa ya aza a gbagba'in,

⁴ olobo a na ikyamba i le yi babu muna, aza a na a gusai ikyamba ba. A ya'an kpamu n tsuloboi, n kuyeve kau, n ugboji, kata a fuda kuya'an ulinga e kefeku ko mogono. Afishenazu ayi da u kuyotsongu le kelentsu n idani ya aza a Babila.

⁵ I ta kpamu a kulya'a ilikulya n ili i kuso'o a katsuma ki ili i na mogono ma zuwakai le a kanna dem i kpa'a ku mogono. U danai o kuyotsongusu ta olobo a ali aya a tatsu, kata e yeve a kana kuya'anka mogono ulinga.

⁶ A katsuma ka aza a nashi a na a zagbai va, ele da Daniyan, n Hananiyan, m Mashiyelyu, n Azariya. Gbende vi le aza a umaci a Yahuda a da.

⁷ Kagbashi ka gbayin ko mogono ka Nebukanezaru ka saba'a le ta ula, u ne'i le ula a aza a Babila a nampa:

Daniyan u dekei ni Belshaza.

Hananiyan u dekei ni Shedaraku. Mashiyelyu u dekei ni Mesheku.

Azariya u dekei ni Abenego.

⁸ Ama Daniyan u sheshei n kadu ka ni u ku'uka kaci ka ni nshinda a ubuta u kulya'a ilikulya n ili i kuso'o i mogono ya ba. Da u folonoi kagbashi ko mogono ka u kasukpa yi, adama a na kata u uka kaci ka ni nshinda ma ba.

⁹ Gogo na Kashile ka zuwa ta kagbashi ko mogono ka nanlo u yotsongu ucigi n wishi a kubana u Daniyan,

¹⁰ ama da kagbashi ka ka danai Daniyan, <<Mi ta a kupana wovon u vuzagbayin vu va mogono, vuza na u zuwakai nu ilikulya n i kuso'o adama a nu. Nini dai u kene ikyamba i nu i namgba i la'a aza a nu a na a matsai a ayin e te? Mogono mi ta a kufuda kuna mu adama a nu.>>

¹¹ Da Daniyan u danai kindi ka na kagbashi ko mogono ka zuwai ulinga u kindi yi, n Hananiyan, m Mashiyelyu, n Azariya,

¹² <<Mi ta o kufolono wu kondo tsu ali ayin kupa, kata i neke tsu ili i yoku ba, sai ayuku a kulya'a m mini mo kuso'o koci.

¹³ A ukocishi u ayin kupa a nanlo vi gisanku tsu na ci n olobo a na a buwai va a na i a kulya'a ilikulya i mogono ya. Kata vi sheshe n kaci ka nu ili i na ve enei n tsu na va kuya'an n a tsu.>>

¹⁴ Wu ushuki da u kondoi le ali ayin kupa.

¹⁵ Ana ayin kupa a a yawai, da Daniyan n aja'a a ni a la'i ele vu na i a kulya'asa ilikulya i mogono ya m matana n ucuwi wi ikyamba.

* **1:2 1:2** Babila vu da da kpamu e ci deke shina n kelentsu ka aza a Ibrahi

¹⁶ Dada kindi ke le ka ka takpai ilikulya n i kuso'o i na mogono mi ishi ma zagbakai le va da u nekei le ayuku a kutakuma koci.

¹⁷ Olobo a nashi a nampa a Kashile ke neke le ta ugboji n kuyeve ku mekecu dem. Da Daniyan ta na u ciyai kuyeve ku kindana n alatani kakau.

¹⁸ A kubana uteku wa aya a tatsu a na mogono ma zuwai, da kagbashi ka gbayin ka ka bankai le raka a ubuta u Nebukanezaru.

¹⁹ Da mogono ma ya'ankai le kadanshi raka vi le. U panai uyo'o u Daniyan n Hananiyan m Mashiyelyu n Azariya, a la'i aza a na a buwai. Da a zagbai le o okpo aza a na a kuya'an ulinga e kefeke ko mogono.

²⁰ A katsuma ka kakuna ku ugboji n kuyeve ka na mogono me ecei le dem, da u cinai le n kuyeve ku na ku la'i ko oboci, n aza a imodi a ubon u na wi a kulya'a tsugono dem.

²¹ Dada Daniyan u lya'i kelime n idashi de e kefeke ko mogono ali sai a kaya ka iyain ko mogono Sairusu.

2

Alatani e Nebukaneza

¹ A kaya ke ire ka na Nebukaneza wi o tsugono, da u ya'in alatani. Alatani a nanlo a takacikai ni kau ali da u kpadai alavu.

² Da mogono me dekei oboci, n aza a imodi, n aza a aguma, n aza a kindana adama a na a dana yi ili i na u latanai. Ana a yawai da a shamgbai devu m mogono ma,

³ da u danai le, <<Alatani a na n ya'in va i ta a kutakacika mu. N ciga ta n yeve kaci ka alatani ka.>>

⁴ Da aza a kindana a a ushuki mogono ma n kelentsu ka aza a Arami, <<Mogono, wuma u nu u geshe, dana agbashi a nu alatani a, ci ta a kudana wu kaci ka alatani ka.>>

⁵ Dada mogono ma danai aza a kindana a, <<N sheshe ta de n kadu ka va mayun da i dana mu ukuna wa alatani a nampa n kaci ka alatani ka. I fuda baci ba, mi ta a kuzuwa a kara da vi nyama vi nyama kata o bonoko kpamu i'uwa i da agali.

⁶ Ama i fuda baci i dana mu alatani a n kaci ka a da, yi ta a kisa kune'e n katsupu kobolo n tsugbayin wa va. Adama a nannai, danai mu alatani a n kaci ka da.>>

⁷ Da kpamu a ushuki, <<Ya'an mogono ma dana agbashi a ni alatani a, ci ta a kudana yi kaci ka da.>>

⁸ Dada mogono ma mu ushuki, <<N yeve ta yi ta a kataci ka na i langasa ayin, adama a na i yeve ta de ili i na n sheshe n utsura.

⁹ I dana mu baci alatani a ba, yi ta n atakaci e te a na e kuneke da. I bolongi una adama a na i ya'anka mu a'uwa m modoruko, kudana ku da kadu ka va ki ta a kusaba'a. Ama danai mu alatani a, nannai da n kuyeve a na yi a kufuda ya dana mu kaci ka alatani ka.>>

¹⁰ Da aza a kindana a a ushuki mogono ma, <<Babu vuza a idika i nampa vu na u kuya'an i na mogono mo folonoi. Babu mogono, vuza vu utsura n tsugbayin vu na u sa'wai kufolono ili a ubuta u koboci, vuza va aguma, ko vuza vu kindana.

¹¹ Ili i na mogono me ecei yi ta n amiki. Babu vuza na u kudana mogono i na yi punu sai amali koci, i ta na feu o kuyongo a ubuta u uma ba.>>

¹² Ili i nampa i zuwai mogono ma ya'in wupa n unambukatsuma, da u zuwai a una aza a aguma a Babila raka.

¹³ A zuwa ta wila adama a na a una aza a aguma a, a suki uma adama a na a lansa Daniyan n aja'a a ni kata a una.

¹⁴ Ana Ariyo kovonshi ka vuza vu kinda mogono u lazai a kubana kuna aza a aguma a Babila, Da Daniyan u ya'ankai ni kadanshi ku ugboji.

¹⁵ We ecei kagbashi ko mogono ka, <<Yidai i zuwai da mogono ma zuwai wila u gogo'o u nampa?>> Dada Ariyo u danai Daniyan ukuna wa.

¹⁶ N tsu nampa, da Daniyan u uwai u folonoi mogono adama a na u doku ayin a, ciya u fuda u dana yi kaci ka alatani ka.

¹⁷ Dada Daniyan u bonoi a kpa'a ku ni da u danai aja'a a ni Hananiyan, Mesheku, n Azariya ukuna wa.

¹⁸ U gutsai le o folono Kashile ka zuva u ya'anka le kasingai adama a ukuna wi ili yi usokongi i nanlo, ciya a una yi n aja'a a ni kobolo n aza a aguma a Babila a ba.

¹⁹ N kayin da ukuna wu usokongi wa wu utai e keteshe u Daniyan. Da Daniyan u cikpai Kashile ka zuva,

²⁰ u danai,

<<Ucikpi a kubana u kula ku Kashile ko wannai, kuyeve n ugboji dem ku ni ku da.

²¹ U tsu saba'a ta ayin m makyan, ayi da u tsu zuwa ngono kata kpamu wu utaka le o tsugono tsa. U tsu neke ta aza a ugboji kuyeve kata kpamu u neke kuyeve u vuza na wi n cico'o.

²² U tsu utaka ta ili i na yi ucidangi kau kobolo n i na yi usokongi, u yeve ta i na yi punu a kayimbi ama kutashi ku da ili i na yi o kuyongo n ayi.

²³ Kashile ki ikaya ka va wa nu da mi e kuneke ogodiya kobolo n ucikpi, vi neke mu ta ugboji kobolo n utsura. Vu danai mu ili i na ce ecei nu da kpamu vu danai tsu kaci ki ili i na mogono ma cigai.>>

Daniyan u danai kaci ka alatani ka

²⁴ Da Daniyan u banai u Ariyo vuza na mogono ma suki wu una aza a aguma a Babila da u danai ni, <<Kata vu una aza a imodi a Babila ba. Banka mu u mogono wa, mi ta a kudana yi kaci ka alatani ka.>>

²⁵ Ariyo u ya'in gogo'o u bankai Daniyan u mogono wa da u danai, <<N ciya ta vuma vi yoku a katsuma ka agbashi o kuvon a na a dikai a Yahuda, vuza na u kufuda kudana mogono kaci ka alatani a ni.>>

²⁶ Mogono me ecei Daniyan (vuza na kpamu e ci deke Belshaza), <<Vi ta a kufuda kudana mu alatani a va n kaci ka da?>>

²⁷ Da Daniyan wu ushuki, <<Babu keyevi, ko vuza vu ugboji, ko koboci ko vuza vu kindana vu na u kufuda kudana mogono ili i na ili yi usokongi ya i danai,

²⁸ ama Kashile ki ta de zuva ka na ka tsu palakpa ili i na yi usokongi dem. U yotsongu ta mogono Nebukaneza ili i na i kutawa na kelime. Alatani a nu n kene ku na ve enei a ayin a na vi alavu a da na,

²⁹ <<Wuma u nu u geshe, mogono, ayin a na vi alavu da vi ya'in alatani a ili i na i kutawa, dada vuza na u tsu dana kaci ki ili yi usokongi u yotsongi nu ili i na i kutawa na kelime.

³⁰ Tsu va na, a bayuwaka mu ta de ili yu usokongi ya, ba adama a na n la'i aza o yoku a na i n wuma na n ugboji ba, ama adama a na avu vuza gbayin mogono vi yeve kaci ki ili ka, kata kpamu vi yeve ili i na i tawai a kadu ka nu.

³¹ <<Wuma u nu u geshe, mogono, kululu ku vuma ku gbangam kashani e kelime ka nu a kutasa akina uteku ci ili i wovon.

³² Kaci ka kululu ka a ya'an ta ka'a n azanariya e de'en, ubon u makanga n obolu tamkpamu n azurufa, katsuma ka ni nu nkuta a ya'an le ta n iyum i shili,

³³ ene a ni n iyum, adasukpatsu a ni kpamu a ya'in kakambu ke te n iyum kakambu ke te kpamu n ci'in.

³⁴ Avu lo a kinda, da kakpanlai ka balai a kusan, ama vuza da u balai ka'a ba. Da kakpanlai ka lapai kululu ka punu a adasukpatsu a ni a na a ya'in n iyum kobolo n ci'in tsa da o bosoi ku da.

³⁵ Dada iyum ya, n ci'in, n iyum i shili, n azanariya kobolo n azurufa, o bosoi miri-miri da kpamu o bonoi an kopo ka na ka ci ya'an o kosoyotoi m kpandari. Wunlai u tsu dika le ta babu kubuka kagimi. Ama kakpanlai ka na ka varai kululu ka ko bonoi kusan ku gbayin ku na ku shanai aduniyan dem.

³⁶ <<Na dada alatani a, gogo na ci ta a kudana mogono kaci ka alatani ka.

³⁷ Wuma u nu u geshe, avu da mogono mo ngono. Kashile ka zuva ke neke wu ta tsugono n utsura n kufuda kobolo kpamu n tsugbayin,

³⁸ e ekiye a nu a da u zuwai vuma nu nnama n kakamba kobolo nu nnu. Ko te da baci i o kuyongo, u zuwa wu ta de vo okpo mogono me le raka. Avu da kaci ka na a ya'in n azurufa a.

³⁹ <<A kacapa ko tsugono tsu nu, tsugono ci yoku ci ta a kutawa, tsu na ci yawai tsu nu utsura ba. Kata kpamu tsutatsu tsu tawa tsu dada iyum i shili, tsu na tsa kulya'a tsugono a aduniyan dem.

⁴⁰ A ukocishi, tsugono tsu nashi ci ta a kutawa n utsura an viyum, tsu boso ili dem tsu na viyum vu tsu boso ili miri-miri kata wi iya, ta u kuboso ili i na i buwai dem nannai.

⁴¹ Tsu na ve enei adasukpatsu nu njuvu kakambu ke te a ya'in le n ci'in tsu na o songi, kakambu ke te kpamu an viyum, na lo va dada upeci u tsugono, n nannai va dem wi ta a kuya'an n utsura tsu viyum, ko an ve enei a satarai viyum n ci'in.

⁴² Tsu na njuvu mi kakambu ke te iyum ke te kpamu ci'in, tsugono tsu nampa ci ta a kuya'an n utsura kakambu ke te, kata ke te kpamu ka ya'an babu utsura.

⁴³ Tsu na ve enei a satarai iyum n ci'in, ta uma o kuyongo usatari nannai babu ubolongi n kaci, tsu na viyum n ci'in a kufuda kubolongu ba.

⁴⁴ <<A ayin o ngono a nanlo, Kashile ka zuva ki ta a kuzuwa tsugono tsu na tsa kukuwa ba, i kpamu e kuneke tsu da u uma o yoku ba. Wi ta a kuna tsugono tsu nanlo raka kata u yawaka le uteku. Ama n nannai dem ci ta a kushamgba ali sai uteku n uteku.

⁴⁵ Na dada kaci ka alatani ka kakpanlai ka na a balai a kusan, ama vuma da ba, kakpanlai ka na ko bosoi viyum, iyum i shili, n ci'in kobolo n azanariya n azurufa miri-miri.

<<Kashile ka gbayin ko yotsongu ta mogono ili i na i kutawa na kelime. Alatani a mayun da, kaci ka kadanshi ka ni feu ili i mayun i da.>>

⁴⁶ Da mogono Nebukaneza u kudangi devu n Daniyan da u nekei ni tsugbayin, ali kpamu u zuwai a ya'an ka yi kune'e kobolo n avu a magulani.

⁴⁷ Mogono ma danai Daniyan, <<Mayun Kashile ka nu ayi da Kashile ka amali kobolo n Vuzavagudu vu ngono n vuza na u tsu palakpa ili yu usokongi, an vu fudai vu palakpai ili yu usokongi i nampa.>>

⁴⁸ Da mogono mo bonokoi Daniyan wo okpoi vuza gbayin, da u nekei ni kune'e n abundai. U zuwai ni wo okpoi mogono a idika i Babila raka, da kpamu u doku u zuwai ni wo okpo vuza kelime va aza a ugboji a ni.

⁴⁹ Dada kpamu ufolu u Daniyan u zuwai mogono ma zuwai Shedaraku, Mesheku n Abenego aza a gbagba'in a ulinga a idika i Babila raka, ayi tamkpamu wo okpoi punu e kefeku ko mogono ka.

3

Kamali ka azanariya ka Nebukaneza

¹ Mogono Nebukaneza u zuwai a luwakai ni kamali n azanariya, ugadi u ni u yawa ta udashi amanganashinkupa, wanshi u ni kpamu udashi kuci. Da u shikpai ka'a e keteshe ka Dura punu a idika Babila.

² Da mogono me dekei aza a gbagba'in, anan gomuna, n aza a na e ci neke gomuna odoki, n ofobikebe n a ya'in a fada n azafada, n aza a gbara-gbara o yoku a na i idashi a idika i ni dem, a tawa wa ni. U ciga ta a tawa a ubuta wa ava'inka a kamali ka savu ka na u shikpai va.

³ Da mogono me dekei aza a gbagba'in, anan gomuna, n aza a na e ci neke gomuna odoki, n ofobikebe n a ya'in a fada n azafada, n aza a gbara-gbara o yoku a na i idashi a idika i ni dem, a tawa Nebukaneza, da a shamgbai kelime ka kamali ka.

⁴ Da gbara u salai, <<Uma dem, n idika dem, n elentsu a na i na dem, ili i na a danai da i ya'an i da na,

⁵ I pana baci ciliki tsa avana, n igbala, n ishari, nu nkilau, n umolu, n ugogi, n ili i na a tsuwa'a a ubuta u kuje'e dem. I pana baci ilikushi n iwashi kata i yikpa a idika i cikpa kamali ka azanariya ka na mogono Nebukanezaru u ya'in.

⁶ Vuza na baci de dem u iwain kukudangu kucikpa ili ya, gogo va lo i ta a kutaduku yi a kunu ka akina ku na ki n usudukpi kau.>>

⁷ Megeshe ma na a panai ciliki tsa avana tsa, n ishari, n igbala, nu nkilau, n tsu ugogi, n umolu, n ili i na a tsuwa'a a ubuta u kuje'e dem, uma dem n idika kakau n kelentsu kpamu kakau a kudangi a idika da a cikpai kamali ka azanariya ka na mogono Nebukanezaru u ya'in va.

⁸ A ayin a nanlo da aza a kindana o yoku a ya'ankai aza a Yahuda nsata.

⁹ A danai mogono Nebukaneza, <<Mogono, wuma u nu u geshe!

¹⁰ Vu zuwa ta wila, avu mogono, vu danai yaba dem vu na baci u panai ciliki tsu kavana, n vushari, n vugbala, m makilau, n ugogi n iwashi i na i buwai sai u kudangu a idika u cikpa kamali ka azanariya ka,

¹¹ vuza na baci ta na u kudangi da u cikpai ni ba, i ta a kutaduku yi a kunu ka akina.

¹² Mogono, uma a Yahuda o yoku i ta lo aza a na vu zuwai o okpo aza a gbagba'in a ubon u Babila, i o kutono kadanshi ka nu ba. Ele da Shedaraku, m Mesheku, n Abenego. Ele da a iwain kutono amali a nu, da kpamu a iwain kukudanku ili ya azanariya i na vi ya'in o tonon.>>

¹³ Da kadu ke Nebukaneza ka dangai kau, da u dekei uma a tawaka yi n Shedaraku, m Mesheku, n Abenego. Da a tukai n uma a nampa a wa ni.

¹⁴ Da we ecei le, <<Shedaraku, m Mesheku, n Abenego, mayun da i iwain kutono amali a va, ko i kudanku kamali ka azanariya ka na n ya'in ali da n shikpai?

¹⁵ Gogo na i pana baci ciliki tsu kavana, vushari, vugbala, makilau ugogi n iwashi i na i buwai, i fobuso baci adama a na i kudanku kululu ku na n ya'in u ga'an ta. Ama i cikpa baci ku da ba, i ta a kuvakangu da gogo'o lo a kunu ka akina. Kamali ke ne ka i ka kufuda ka kisa da e ekiye a va?>>

¹⁶ Da Shedaraku, m Mesheku, n Abenego a ushuki, <<Avu Nebukaneza, u ga'an ci ya'an kadanshi ka kubanka kaci ka tsu a ubuta u nampa ba.

¹⁷ Mogono, a taduku tsu baci a ubuta u kunu ka akina kau, Kashile ka na ci a kuya'anka tsugbashi wi ta a kufuda wa kisa tsu a ubuta wa akina a, kata kpamu wi isa tsu e ekiye a nu.

¹⁸ Ama avu mogono, wuma u nu u geshe, ko Kashile ka tsu ki isa tsu baci ba, ci ciga ta vi yeve, a tsu ci a kuya'anaka amali a nu tsugbashi, kata kpamu tsu kudanku kamali ka azanariya ka na vu shikpai va ba.>>

¹⁹ Da kadu ka Nebukanezaru ka dangai kau adama a Shedaraku, m Mesheku, n Abenego, ali da kusheshe ku ni a kubana we le ku saba'i. Da u zuwai o doku a falasaka akina a ali kucindere a la'a tsu na ishi.

²⁰ Da u zuwai osoji o yoku a na a la'i n utsura a katsuma ko osoji a ni, a shiya Shedaraku, m Mesheku, n Abenego, kata a taduku le punu a kunu ka akina ka.

²¹ Da a shiyai le, da a taduki le punu akina a, nu ntogu n le n acaka e le, n oroliko e le dem, kobolo n ucanuku u ku'uka wi ikyamba u le u na u buwai.

²² Adama a wupa u na mogono ma ya'in gogo'o, da u zuwai a lapulasaka akina a kau, da melentsu ma akina ma mu unai osoji a a na a banai kutaduku Shedaraku, m Mesheku, n Abenego va.

²³ Uma a tatsu a nampa a, Shedaraku, m Mesheku, n Abenego ele a ushiyi da a yikpai punu e mere ma akina ma na mi n usu dukpi kau.

²⁴ Da mogono Nebukaneza u dangai farakaci m mereve, da we ecei aza o odoki a ni, <<Ashe uma a tatsu a da tsu taduki akina a ba?>>

Da a ushuki a danai, <<E ta nannai, wuma u nu u geshe, uma a tatsu a da.>>

²⁵ Da mogono ma danai, <<Indanai bi'i! Me ene ta uma a nashi a nwalu a kukara'asa punu e mere ma akina ma. Ele kpamu i de ushiyi ba, a kula feu ba. Vuza nashi kpamu u yotso ta maku ma kamali.>>

²⁶ Da Nebukaneza u banai de devu n utsutsu u kunu ka akina ka, da u dekei Shedaraku, m Mesheku, n Abenego <<Ada agbashi a Kashile Mala'imili, utai na gogo'o, tawai na.>>

Da Shedaraku, m Mesheku, n Abenego a utai punu a akina a,

²⁷ ana a utai da aza a gbagba'in n anan gomuna, n abanki o gomuna, n aza o odoki o mogono a kanzai le kputu-kputu. Da e enei ta na akina a sa'wa ikyamba i le ba, ko kanji ke le kpamu ka kula ba. Ntogu n le kpamu n kula ba, ko kanga a tsumgba a ikyamba i le ba.

²⁸ Da Nebukaneza u danai, <<Cikpai Kashile ke Shedaraku, m Mesheku, n Abenego, ayi na u suki kalingata ka ni, da ki isai agbashi a ni, aza a na e nekei adu n ayi da a iwain kutono wila u va. E sheshe ta a kuwa a na a ya'anaka kamali ko yoku tsugbashi sai Kashile ke le ende'en.

²⁹ Gogo na n neke da ta wila u nampa, kata vuma ko idika ko kelentsu ko yoku kau ka dansa ili i gbani-gbani a ubuta u Kashile ke Shedaraku, m Mesheku, n Abenego ba. Aza a na baci a dansai ili i gbani-gbani a kubana u Kashile ke le, i ta a kukida le miri-miri, kata o bonoko i'uwa i le agali. Adama a na kamali ko yoku ki lo ka na ki isai uma tsu Kashile ke Shedaraku, m Mesheku, n Abenego ba.>>

³⁰ Da mogono mo doki Shedaraku, m Mesheku, n Abenego tsugbayin a katsuma ki idika i Babila.

4

Nebukaneza u ya'in alatani a ukuna u Madanga

¹ Mpa mogono Nebukaneza n suki akaka a nampa a kubana a ubuta u uma dem n idika dem, n kelentsu dem feu, ka na ki punu a aduniyan a nampa. Matana n uciyi mo yongo wa da.

² Ili i mazanga i da n tonuko da ukuna wi ili i mereve i na Kashile Mala'imili u ya'in a kubana wa va.

³ Nini dai tsugbayin tsu urotu u ni ci, nini dai tsugbayin ci ili i mereve i ni yi, tsugono ci ni ci n uteku ba. Utsura u ni wi ta o kuyongo ko wannai.

⁴ Mpa, Nebukaneza mi ishi ta idashi e kefeku ka va m matana kobolo kpamu a kulya'a n u so'i.

⁵ N ya'in alatani a na e nekei mu wovon. Ana mi iva'in a kajiba, kululu n kene ku na me enei a ka du ka va, i neke mu ta wovon.

⁶ Da n danai a tuka mu n aza a ugboji a Babila raka, adama a na a dana mu kaci ka alatani ka.

⁷ Ana oboci, n aza a imodi, n aza a aguma, n aza a kindana a tawai, da n danai le alatani a, ama a fuda a dana mu kaci ka alatani ka ba.

⁸ A ukocishi, Daniyan u tawai wa va da n danai ni alatani a (ayi na e ci deke Belshaza, kula ku kamali ka va, ayinviki a kamali ka cida i ta kobolo n ayi.)

⁹ N danai, <<Belshaza, vuzagbayin vo oboci, n yeve ta ayinviki a kamali ka cida i ta kobolo n avu, babu kpamu ili i na yi usokongi i na vu kpa dai kuyeve. Gogo na alatani a va a da na, dana mu kaci ka da.

¹⁰ Na da kene ku na n ya'in ana mi iva'in a kajiba ka va. N lanaki da me enei madanga e mere ma aduniyan. Madanga ma mi ta n ugadi kau.

¹¹ Madanga ma mo gbonguroi kau n ugbami ali ma cinai eleshu, aduniyan dem i ta a kufuda kene ma'a.

¹² Avuku a ni i ta n tsuloboi kau, umaci u ni kpamu n abundai, ilikulya'a i da i yaba dem. A kulu ku ni ku da nnama n kakamba n ci ciya ubuta u kuvuka, de a acaka a ni kpamu ta de nnu n tsu zuwa cikinda. Wa ni u da aduniyan raka a ci ciya ilikulya.

¹³ <<E kene ka kpamu, a ayin a na mi iva'in a kajiba, da n lanai da me enei kalingata ka cida kutai gadi a kucipa a idika.

¹⁴ U dekei n kalakatsu ku utsura, <Kapa madanga ma kata vu gbatyasa acaka a ni, vu saruwa avuku a ni n umaci wa dem a idika. kasukpa nnama n na mi punu ushedeki, nu nnu n na mi a acaka a ni dem a suma.

¹⁵ Ama kasukpa kumi ka n aralu a ni punu a idika, ushiyi n iyum kobolo n iyum i shili a asuvu a mita ma kakamba.

<<Ya'an ciza ci yongo a kutanatu yu yi, kata a kasukpa yi u yongo kobolo n nnama n kakamba a katsuma ki icashi yi idika ya aduniyan.

¹⁶ Ya'an a saba'aka yi ka du ka ni kata o bono e neke yi ka du ka manama, ali aya e cindere a laza.

¹⁷ << <Kakuna ka nampa ka alingata a da a salai ka'a, aza a cida a da a dansai ukuna wa, adama a na aza a wuma e yeve an Mala'imili mi a kulya'a tsugono a aduniyan. U tsu neke ta tsu da kpamu u yaba dem vu na baci u cikalai, ali a kubana u vuza na u la'i n kenu a katsuma ka uma.> p

¹⁸ <<Na da alatani a na Mpa, Mogono Nebukaneza n ya'in. Gogo na avu Belshaza dana mu kaci ka da, adama a na babu vuza vu ugboji punu na a ubuta u tsugono u va ka na ka kufuda kudana mu kaci ka a da. Ama avu vi ta a kufuda, adama a na ayinviki a amali a cida i ta kobolo n avu.>>

Daniyan u danai kaci ka alatani ka

¹⁹ Da da Daniyan vuza na e ci deke kpamu (Belshaza) u takacikai ali megeshe kenu da kusheshe ku ni ku nekei ni wovon. Da mogono ma danai, <<Belshaza kata vu kasukpa alatani a, ko ili i na alatani a i a kudana i takacika wu ba.>> Da Belshaza wu ushuki, <<Vuzagbayin, wi ishi de u ya'an alatani a nampa a ta i a kushana a ubuta wi irala i nu, ama a kushana wa nu ba.

²⁰ Madanga ma na ve enei mo gbonguroi ugadi n ugbami wa, ali a kusa'wa gadi va, ma na uma a uduniya raka a kufuda kene va,

²¹ n ayuku o tsuloboi kobolo kpamu n umaci n abundai feu e kuneke uma ilikulya dem, nnama kpamu n ciyai ubuta u kushedeku, nnu feu a ciyai ubuta u kuzuwa cikinda a acaka a ni,

²² avu mogono, avu da madanga ma nanlo, vo okpo ta vuzagbayin n vuza vu utsura, tsugbayin tsu nu tsu gbonguro ta ali a kucina zuva gadi, da tsugono tsu nu tsu kara'i ali sai a mbari mu uteku wi idika dem.

²³ <<Avu mogono, ve enei kalingata ka cida ku utai gadi a kutawa a idika da ka danai, <Kapa madanga ma kata vu gbatya ma'a, ama vu kasukpa kumi ku ni ushiyi n viyum kobolo n viyum vi shili, punu a mita ma taku, aralu a ni tamkpamu punu a idika. kasukpa ciza tsu tanatangu yi, u yongo n wuma an manama ma kakamba, sai ayin a na aya e cindere a lazai ni.>

²⁴ <<Na da kaci ka alatani ka, Vuzagbayin mogono, na da wila u na Mala'imili ma suki a kubana u vuzagbayin vu va mogono.

²⁵ I ta o kuloko wu a katsuma ka uma kata vu bana vu yongo nu nnama n kakamba, vi ta a kutakuma mita an kanaka kata kpamu ciza tsu so'o wu. Aya kakau ali e cindere i ta a kulaza wu sai ayin a na vi yevei an Mala'imili mi o tsugono a ubuta u uma, kata kpamu u neke tsu da u yaba dem vu na baci u cikalai kuneke.

²⁶ Kadanshi ka na a kasukpa kumi ku madanga n aralu a ni, da da tsugono tsu nu ci ta o kubono wa nu a ayin a na baci vi yevei an Mala'imili ayi da vuza na wi o tsugono.

²⁷ Adama a nannai, Vuzagbayin mogono, isa odoki a va, kasukpa unushi u nu vu bono a kuya'an ili i singai, vu kasukpa kuyongo ku wuya vu bono vu ya'an kasingai wa aza a na i o kuso'o atakaci. Nannai wi ta a kufuda kuzuwa matana ma nu mo bono ma lya'a kelime.>>

Alatani a a shanai

²⁸ Ili i nampa raka i ciya ta mogono Nebukaneza.

²⁹ Ana wotoi kupa n u re u lazai, ayin a na mogono mi a kuwala punu a gadi vu kefeku ko tsugono ka ni a Babila,

³⁰ da u danai, <<Na da Babila vu gbayin vu na m ma'i wo okpoi ubuta u tsugono, n utsura u gbayin u va kobolo n adama a tsugbayin o tsugono tsu va ba?>>

³¹ A ayin a na kalakatsu kutai gadi ayi bi'i a katsuma ka kadanshi, <<Wila u na n zuwakai nu u da na, mogono Nebukaneza. Akaka a nampa a nu a da, vu buwa mogono mu ubuta u nampa ba.

³² I ta o kuloko wu a katsuma ka uma kata vu bana vu yongo nu nnama n kakamba, vi ta a kutakuma mita an kanaka. Aya kakau ali e cindere i ta a kulaza wu sai ayin a na vi yevei an Mala'imili mi o tsugono a ubuta u uma, kata kpamu u neke tsu da u yaba dem vu na baci u cikalai kuneke.>>

³³ Gogo va lo ili i na a dansai ukuna u Nebukaneza i shanai. O lokoi ni a ubuta u uma da u kanai kutakuma mita an kanaka. Ikyamba i ni i tanai n ciza ali cileme ci ni tsu gbonguroi an ashin a kajimba, akutsulu tamkpamu an akutsulu a manu.

³⁴ A ukocishi u ayin a nanlo a, Mpa Nebukaneza n ganukpai ashi a va a kubana gadi, da mariki ma va mo bonoi. Da n cikpai Mala'imili, n nekei ni tsugbayin da n cikpai ni ayi na wi ko wanai. Utsura u ni u ko wanai u da. Tsugono ci ni ci ta a kulya'a kelime ali n tsukaya tsu na tsa kutawa.

³⁵ Uma a aduniyan dem ukuna u gbani u da i, vi inda baci tsu na wi. U ci ya'an ta tsu na u cigai n alingata a gadi kobolo n uma a aduniyan a nampa.

Babu vuza na u kushamkpa yi ko u dana yi, <<Yidai i zuwai da vi a kuya'an ili i nampa?>>

³⁶ A ayin a nanlo a derere da mariki ma va mo bonoi, tsugbayin tsu va n tsugono dem tsu bonoi. Aza a na e ci neke mu odoki n otoni a va a lansa mu, da m bonoi o tsugono kpamu n tsugbayin tsu na tsu la'i ci cau.

³⁷ Gogo na Mpa Nebukaneza, n cikpa ta da kpamu n nekei mogono ma zuva tsugbayin, adama a na ili i na u ya'in dem i ga'an ta, uye u ni kpamu wi ta mejege. Aza a na i a kuya'an nwalu n aradi u gosoi le.

5

Idani a tsusaki

¹ Ana aya n abundai a lazai, da mogono Belshaza u banuki aza a gbagba'in a ni ali uma kakpan ke te (1, 000) a tawa a ubuta u kadiva ka gbayin, da u so'i mara kobolo n le.

² Ana Belshaza wi o kuso'o mara ma ni da u zuwai a tuka yi n atan a azanariya n azurufa n na esheku a ni Nebukaneza u dikai a A'isa a Gbayin a Urishelima. Da mogono ma n aza gbagba'in a ni n amaci a ni kobolo n a amaci a gbani a ni da o so'okoi n atan a feu.

³ A tukai n atan a azanariya a nampa a na a dikai a Mayali ma cida ma, a kpa'a ku Kashile a Urishelima, da mogono n aza a gbara-gbara a ni, n amaci a ni kobolo n amaci a gbani a ni da o so'i n atan a.

⁴ Ayin a na baci i o kuso'o mara ma kata a kana kucikpa amali e le a na a ya'in n azanariya, n azurufa, n iyum i shili, n iyum, nu ndanga, n atali kpamu.

⁵ Gogo va lo, da ajivu e kukiye ku vuma a utai da a gitai idani lo a ubuta u na wi ugbori a tsusaki ka, devu n kashamkpatsu ka makuni ka na ki e kefeke ko mogono ka. Da mogono ma kanai kinda kukiye ka ku da a kuya'an idani.

⁶ Da ashi a ni a arumai ali da u panai wovon kau, da akangatsu a ni a kanai kuje'e n a kalamgbani, da u kpadai kufuda kushamgba.

⁷ Da mogono ma dengusai kalakatsu ka ni, da u dekei a tuka yi n oboci, n aza e kuyeve, n aza a kulana a Babila. Ana a yawai da u danai le,

<<Vuma vu na baci u kecei idani i nampa, da u danai mu ili i na yi punu, mi ta a ku'uka yi aminya a na a rumbuki m mini ma madiya, kobolo n idolu ya azanariya u uka e kudeku ku ni. M bonoko kpamu vuma vu nanlo vuza vu tatsu vu utsura a katsuma ko tsugono ka Babila.>>

⁸ Ama ana aza a ugboji o mogono a nampa dem a yawai, babu vuza na u fudai u kecei idani i nanlo, ko u dana ili i na idani ya yi a kudansa.

⁹ Dada mogono Belshaza u panai wovon kau ali da ashi a ni a shilyamgbai. Aza a gbagba'in a ni o vodotsoi kau.

¹⁰ Ama ana anaku e egbere u panai ili i na yi lo, u sumai u banai a kunu ko obolo ka. Da u danai Belshaza, <<Mogono wuma u nu u geshe, kata vu langasa asuvu ko vi ya'an wupa ba.

¹¹ Vuza yoku wi ta punu o tsugono tsu nu n ayinviki a amali a cida. A ayin e esheku a nu e yeve yi ta n ugboji, n kuyeve tsu na amali i. Eshevu mogono Nebukaneza, u zuwa yi ta wo okpoi mogono mo oboci, aza a kulana, aza a imodi kobolo n aza aguma raka a Babila.

¹² Vuma vu nampa Daniyan vuza na mogono me ne'i kula Belshaza, wi ta n kuyeve ku na ku la'i utsura u ni, da kpamu wi ushani n ugboji kobolo n kufuda. U tsu dana ta uma kaci ka alatani, u dana ite i na uma a ya'in, kobolo kpamu u shikpa kadanshi ka na ka la'i utsura u uma. Deke Daniyan wi ta a kudana wu kaci ki idani ka nanlo.>>

¹³ Da a tukai n Daniyan a ubuta u mogono. Da mogono me ecei ni, <<Avu da Daniyan va, kakanishi ko yoku ka na esheku a va mogono u kanai u tukai Yahuda?

¹⁴ M pana ta a dana ayinviki a cida a amali i ta kobolo n avu da kpamu vi n kindana, n kuyeve, n ugboji feu.

¹⁵ A tukai n aza a ugboji n aza a imodi wa va adama a na e kece kata e yeve kaci ki idani ka nampa ka ciya a dana mu, ama a fuda a dana ili ba.

¹⁶ Gogo na m pana ta a dana vu tsu palakpa ta kadanshi kata kpamu vi shikpa kadanshi ka na ka la'i utsura u uma. Vi baci a kufuda kukece idani i nampa kata vu dana mu ili i na i da i danai, i ta a ku uka wu aminya a na a rumbuki m mini ma madiya n ikani ya azanariya e kudeku ku nu, kata m bonoko vuza vu nanlo vuza tatsu vu utsura a katsuma ko tsugono tsu va.>>

¹⁷ Da Daniyan wu ushuki mogono ma, <<Zuwa kune'e ku nu, kata kpamu vi neke katsupu ka nu u vuza yoku. Mpa mi ta e kukece idani ya, kata n dana wu ili i na yi punu raka.

¹⁸ <<Avu mogono, Kashile Mala'imili u neke ta esheku a nu Nebukaneza tsugono, n tsugbayin, n utsura. m mariki.

¹⁹ Adama a tsugbayin tsu gbara tsu na u nekei ni, da uma raka n idika kakau dem kobolo n elentsu kakau, o vodotsoi da a panai wovon u ni. Aza a na mogono ma cigai kuna wu una le ta, aza a na u cigai kukasukpa n wuma u kasukpa le ta, aza a na u cigai kudoku tsugbayin u doku le ta, da kpamu u goyoi aza a na u cigai kugoyo.

²⁰ Ama ana kadu ka ni ka dikai aradi n kuya'an ugbamiwasuvu, da o lokoi ni a kakuba ko tsugono ka ni, da a takpai ni tsugbayin ci ni.

²¹ O lokoi ni a ubuta u uma da e nekei ni kadu ka manama, da u kanai kuyongo ni njaki n kakamba, a kutakuma mita tsu kanaka, da ikyamba i ni i tanai n ciza, ali sai makyan ma na u yevei an Kashile Mala'imili wi a kulya'a tsugono a ubuta u uma, kata kpamu u neke tsu da u yaba dem vu na u cikalai kuneke.

²² <<Ama avu na vi maku ma ni Belshaza ko a na vi yevei ili i nanlo dem ama ali n gogo na vu goyo kaci ka nu ba.

²³ Vi nekei kaci ka nu tsugbayin ali da vi a tsurala n Vuzavaguđu vu na vi gadi. Vu zuwai a tukai nu n atan a na i a Mayali ma gbayin avu n aza a gbara-gbara a nu, n amaci a nu kobolo n amaci a gban i a nu da i so'okoi a da ili i kuso'o. I cikpai amali a azanariya kobolo n azurufa, n a na a ya'in n iyum ishili, ko iyum i de'en, ko ndanga n atali i na i ce ene ko i pana ko i yeve ba. Ama i cikpa Kashile vuza na wi a kubana wuma u nu e ekiye a ni, kobolo n ili i na i buwai ba.

²⁴ I dada i zuwai da Kashile ka suki kukiye ku ya'an idani i nanlo.

²⁵ <<Ili i na yi punu udani i dada na, MENE, MENE, TEKEL, PASIN

²⁶ <<Ili i na i a kudana i da na, <<Mene dada kukece: Kashile ke kece ta ayin o tsugono a nu, tsu da ci ta a kuzuwa uteku.

²⁷ <<Tekel dada a kunzuku ta amiki a nu, vu buwa n amiki ba, vo okpo ta faka.

²⁸ <<Pasin dada kupece: Tsugono tsu nu gogo na tsu da ci ta upeci n aza a Madaya n aza a Farisa.>>

²⁹ O tonoi ili i na Belshaza u danai, a ukai Daniyan aminya a na a rumbuki m mini ma madiya, da o doki kpamu a ukai ni vukani va azanariya e kudeku ku ni, da e nekei ni tsugono wo okpo vuza tatsu a katsuma ko tsugono tsu nanlo.

³⁰ A katsuma ka kayin ka nanlo, a unai Belshaza mogono ma Babila,

³¹ ɗa Dariyu vu Mediya wi isai tsugono tsa a ayin a an wi n aya amangata^utsunere.

6

A vakangi Daniyan e kpenle ki ikawu

¹ Dariyu vu Mediya we enei u ga'an ta, ɗa u zagbai aza a gbagba'in amangata^uwun n kamanga (120), a lya'a tsugono a idika dem.

² Da mogono ma zagbai Daniyan n uma o yoku kpamu aza e re aza a na o kutono n aza a gbagba'in a nanlo a kata ele tamkpamu o bono o tonuko le i na a ciyai, ta lo mogono ma namba ili i yoku.

³ Da Daniyan u la'i aza a kinda ulinga kobolo n aza a gbagba'in a dem, adama a uye^uvi wu ulinga u ni. Adama uteku u na mogono me enei wi ulinga, ɗa u sheshei kuzuwa Daniyan wo okpo vuzagbayin vi idika dem vu na vu kutono n ele.

⁴ Da aza a kulana a idika a na a buwai, n aza a gbagba'in a lansa^ui uye u na a kulanga^usa Daniyan a ubuta^u u mogono n ulinga u ni. Ama a ciya^u ili i na a kulanga^usaka yi ko ta na a ya'an nsata n ni ba, adama a na wi ta n kaɗu ka singai mayin babu kuya'an kalya'a, wi ta kpamu a kuya'an ulinga u ni mayin babu ukpa^uɗi.

⁵ A kubana uteku ɗa uma a nanlo a danai, <<Ci a kuciya unushi u Daniyan ba, sai tsu tono uye u wila u kutoni u Kashi^ule u ni.>>

⁶ Da aza a kulana idika, n aza a gbagba'in a nanlo a banai kobolo adama a na e ene mogono ma ɗa a danai, <<Mogono Dariyu, tsugono tsu nu ci geshe!

⁷ Aza a kulana idika raka, n anan gomuna, n aza gbagba'in kakau, n aza e kuneke kadanshi a nu dem, a ushuku ta vu zuwa wila kata vu gutsaka yaba dem u ya'an kavasa u kamali ko yoku ko u vuma vi yoku ba ali ayin kamangankupa, sai avu ende'en. Vuza na baci u iwain kutono kadanshi ka nampa dem, a vakangu yi e kpenle ku na ki n ikawu.

⁸ Gogo na, mogono, zuwa wila wa kata vu zuwa kukiye ku nu, adama a na ta lo vuza u kusaba'a u ɗa. Tsu na wila wa aza a Mediya n aza a Farisa, u na u tsu saba'a ba.>>

⁹ Dada mogono Dariyu u zuwai wila wa, ɗa kpamu u zuwai kukiye.

¹⁰ Ama a na Daniyan u yevei a zuwa ta wila, ali ɗa mogono ma zuwai kukiye, ɗa u banai a kpa'a ɗa u kuɗangi ɗe a kunu ku gaɗi ku ni tsu na u kiwanai, n atusu a ni ubayuwi a kinda Urishelima. U ci ya'an ta kavasa kutatsu a kanna dem tsu na u ci ya'ansa a kucikpa Kashi^ule n u ya'in ogodiya.

¹¹ Da aza gbagba'in a nanlo a banai kobolo a kpa'a ku Daniyan, ɗa a yawai a cinai ni a kuya'an kavasa o kufolono Kashi^ule ka banka yi.

¹² A banai u mogono ɗa a ya'in kadanshi n ayi ku ukuna wu wila u tsugono u ni, <<Mogono wuma u nu u geshe, avu zuwa wila vu danai a katsuma ka ayin kamangankupa a nampa vuza na baci u ya'in kavasa a kubana u kamali ko yoku ko u vuza yoku sai avu koci, kata a vakangu yi e kpenle ki ikawu ba?>> Da mogono mu ushuki,

<<Wila wa u tawa ta derere n wila u Mediya m Farisa, u na vuza u kusaba'a u ɗa kpamu ba.>>

¹³ Da a danai mogono ma, <<Vuma vu nanlo va Daniyan vuza na wu utai Yahuda u tawai tsugbashi tsa, ayi ɗa ɗe wi o kutono kadanshi ka nu, ko wila u na vu zuwai va ba. Wi ta a kuya'ansa kavasa ali kutatsu a kanna dem u Kashi^ule ka ni.>>

¹⁴ Ana mogono ma panai nannai, ɗa u namgbai katsuma kau, u ya'in uteku u na wi a kufuɗa adama a na wi isa Daniyan. U kana^ui kuya'an nannai ali kanna ka yikpai.

¹⁵ Ana kanna ka yikpaj, da aza e kelime a o bonoi u mogono wa da a danai, <<Vuzagbayin, vi yeve ta babu wila u na mogono ma zuwai kukiye tsa aza a Mediya n aza a Farisa da wi kusaba'a.>>

¹⁶ Da mogono mo nekei kadanshi a kana Daniyan kata a zuwa yi e kpenle ki ikawu. Da u danai Daniyan, <<kasukpa Kashile ka na vi o kutono mayin, ka kisa wu!>>

¹⁷ Da a tukai n katali ka gbayin da o votsuki kpenle ki ikawu ka. Da mogono ma zuwai urotu wi idani a katali ka n katambari ka makawani* ka ni, kobolo n atambari a nkawani ma aza e kelime a na i o kutono yi. Na lo va wi ta o kuyotsongu babu vuza na u kubayuwa katali ka nanlo kata wu utaka n Daniyan.

¹⁸ Da mogono Dariyu u lazai o kubono e kefeku ko tsugono ka ni. U lya'a ili n kayin ka nanlo ba, u banuku feu ili i na i kuneke yi mazanga ba, u fuda feu u lata ba.

¹⁹ Ana kayin ka asai n usana kali-kali, da mogono ma ma dangai da u banai m moloko e kpenle ki ikawu ka.

²⁰ Ana u yawai devu m kpenle ki ikawu ka, da u dekei Daniyan n kalakatsu ku utsura n unangbi u katsuma, <<Daniyan kagbashi ka Kashile ka wuma! Kashile ka nu ka na vi ci cikpa ayin tutu va wi isa wu ta e kpenle ki ikawu ka?>>

²¹ Da Daniyan wu ushuki, <<Vuzagbayin mogono, wuma u nu u geshe!

²² Kashile ka va ka suku ta kalingata ka ni ka pala una wi ikawu ya. A uka mu usan ba, adama a na Kashile ka va ke yeve ta mi n unushi ba. N ya'an kawuya a kubana wa nu ba, mogono.>>

²³ Da mogono ma ya'in mazanga kau, da u zuwai a utaka n Daniyan punu e kpenle ki ikawu ka. Dada a utakai ni punu, e ene ta na muna a ikyamba i ni ba, adama a na Daniyan u neke ta kadu ka ni u Kashile ka ni.

²⁴ Da mogono me nekei kadanshi a kana raka uma a na a tukai m menderu u mogono adama a Daniyan, da u zuwai a vakangu le punu e kpenle ku na ku shanai n ikawu ya, kobolo n amaci e le m muku n le dem a taduki le punu e kpenle ka. Ama kafu a yawa daka vi kpenle va, da ikawu ya i wejelei le akari-akari.

²⁵ Dada mogono Dariyu ma danai katagarda ka akaka a kubana u uma raka a idika ya aduniyan dem, wa aza a na a tsu dansa kelentsu kakau a aduniyan: <<Matana n uciyi mo yongo n ada kau.

²⁶ <<N zuwa ta wila a kubana u uma dem, a na i a katsuma ko tsugono tsu va, raka vu da i pana wovon kata o tono Kashile ka Daniyan.

<<Kashile ka ni, ka wuma ka'a.

Wi ta lo n wuma u babu uteku.

Uma a kufuda a langasa tsugono ci ni ba.

Utsura u ni feu wo kukotso ba.

²⁷ Kashile ka tsu banka ta kata ki isa uma, kata u ya'an ili yu urotu u mereve i gbayin n gadi n idika. Wi isai Daniyan a ubuta wu utsura wi ikawu.>>

²⁸ Da Daniyan u ciyai kulya'a ku kelime a ayin a na Dariyu n Sairusu va aza a Farisa i o tsugono.

7

Daniyan u ya'in alatani a adi a nashi

* **6:17 6:17** Ngonon n cau n ci ya'an ta n idani a nkawani n le tsu urotu u na vuma gbani u kuya'an n u da ba

¹ A kaya ka iyain ka Belshaza mogono ma Babila, da Daniyan u ya'in alatani da kpamu we enei kene a ayin a na wi iva'in a kajiba ka ni. Da ta na u danai a da, na va da da i na u danai.

² Dada Daniyan u danai, <<A katsuma ke kene ka va n kayin ka nanlo da me enei wunlai wu utai a ngon n nashi ma aduniyan a kukara'a gadi vu mala ma gbayin ma.

³ Da adi a nashi a gbagba'in icu'u kakau a utai punu a mala ma.

⁴ <<Kadi ka iyain ko yotsoi kawu, ama wi ta n evelyu an kajimba, mpa lo a kinda da o todoi ni evelyu a. Da a dengusai kadi ka ka shamgbai mayin mejege tsu vuma. Da e nekei ni kadu tsu vuma.

⁵ <<Da kpamu me enei kadi ke i re, ko yotso ta Biya* da a dengusai ni kakambu ke te. U kana ta inyama i caraka i tatsu e mere ma anga a ni, da a danai ni, <Denga vu takuma inyama vi shatangu katsuma ka nu!>

⁶ <<Mpa lo a kinda da kadi ka tatsu ka utai an kanama, ama a kucina ku ni ayi da de n evelyu a nashi an manu. Kadi ka ki ta n aci a nashi da e nekei ni utsura adama a na u lya'a tsugono.

⁷ <<An nannai u lazai kpamu a ubuta u kene u va n kayin ka nanlo da n lanai kelime ka va da me enei kadi ka nashi ka na ka rikpasai mu n wovon, ki ta kpamu n utsura kau. Wi ta n anga a iyum a gbagba'in, kata wuna ali u takuma aza a na wu unai ali u kpete ili i na i buwai dem. Kadi ka nampa ka kau da ka'a ki n adi a na a buwai va, wi ta kpamu n avana kupa feu.

⁸ <<Mpa lo a kinda adama a na n yeve ko yidai, da mavana mo yoku mu utai punu e mere ma avana a. Avana a tatsu a ugboku u iyain wa a mudai a ubuta u na ishi, adama a na e neke mavana ma kabanga. Mavana ma mi ta n ashi tsu vuma, n una a kuya'anka kadanshi ka aradi.

⁹ <<Mpa lo a kinda da me enei a darai akuba o tsugono. Da vuza na wi de ali n tsumani da u banai da u dasangi a kakuba ko tsugono ka. Kuminya ku ni kpamu wari buga-buga an akada. Kaji ka ni kpamu wari an tsugbere, kakuba ko tsugono ka ni a kutasa an melentsu ma akina, anci a kakuba a ni kpamu an keke, i ta a kutasa tsu nlentsu ma akina.

¹⁰ Akina e kuyene an kudolu e kelime ka ni. Uma akpan-akpan n abundai a kuya'anka yi tsugbashi. Akpan kupa o doku n akpan kupa kpamu a shamgbai kashani kelime ka ni. A bayuwai atagarda n abundai da a gitangi afada.

¹¹ <<N lya'i kelime n kinda adama a kadanshi ka aradi ka mavana ka, da n kanai kpamu kinda ali a kubana makyan ma na a unai kadi ka, da a langasai keven ka da a vakangi ka'a a akina a na i a kulya'a.

¹² Adi a tatsu a na a buwai a dikai utsura u na i n u da, ama da a kasukpai le n wuma bi'i ali ayin kenu.

¹³ <<A katsuma ke kene ka va n kayin ka nanlo, mpa lo a kinda, da me enei vuma vi yoku tsu maku ma vuma a kucipa punu e eleshu. Da u yawai u vuza na wi de ali n tsumani tsa da o yotsongi ni wa ni.

¹⁴ Da e nekei ni utsura n tsugbayin n utsura u tsugono, adama a na aduniyan dem, n elentsu kakau dem a ya'anka yi tsugbashi. Utsura u ni wi n uteku n kula ba, wi kpamu o kukotso ba, tsugono ci ni kpamu a kulangasa tsu da ba.

Ili i na alatani a i a kudana

¹⁵ <<Mpa Daniyan kadu ka va ka takacika ta kau, kene ku na me enei va ku neke mu ta wovon n abundai.

* 7:5 7:5 Biya kula ku manama ku yoku ku da n kelentsu ka aza a Ibrahi

¹⁶ Da n yawai devu n vuza te vu na wi lo kashani devu n kakuba ko tsugono ka, da me ecei ni yidai nannai.

U tonokoi mu da kpamu u danai mu kaci ka alatani ka.

¹⁷ Adi a nashi a gbagba'in a nampa a, i ta a kadanshi ko ngono n nashi tsu na tsa kutawa a aduniyan.

¹⁸ Ama a kubana uteku uma a cida a Mala'imili i ta a kisa tsugono tsa, kata tsu da tso okpo ci le ali uteku n uteku.

¹⁹ <<N ciga ta n yeve ukuna u kadi ka nashi ka ka na ki kau n aza a na a buwai e kuneke wovon kau, wi ta anga a iyum kobolo n akutsulu a iyum i shili, manama ma na ma kanai otoku a ni da u takumai, da u kpetei kpamu i na i buwai n ene a ni.

²⁰ N ciga ta kpamu n yeve ko yidai avana kupa a na i a kaci ka ni i a kudana. N cigai kpamu n yeve kavana ka na ka dikai ubanga wa avana a tatsu a na o todoi va, kavana ka na ki n ashi n una u kudansa aradi. Wi ta kpamu nu mgbayin u la'i aza na buwai.

²¹ Mpa lo a kinda da kavana ka ka shilikai n uma a cida, da u kanai kulya'a kuvon ka.

²² Da vuza na wi de ali n tsumani u tawai da u ya'in afada a singai a kubana u uma a cida a Mala'imili, da kpamu ayin a yawai a na uma a cida a kisa tsugono.

²³ <<Da u danai mu, kadi ka nashi ka ayi da tsugono tsu nashi, tsu na tsa kutawa a idika. Ci ta kpamu a kuya'an kau n tsa aza na a buwai dem. Wi ta a kulya'a aduniyan raka kata u kpete a da langasa a da gbende-gbende.

²⁴ Avana kupa a nanlo ngono kupa n da n na n kutawa punu o tsugono tsu nampa. Ci le tsu laza baci mogono mo yoku mi ta a kutawa kau n aza a cau a, kata a lya'a utsura wu ngono n tatsu n nanlo ma.

²⁵ Wi ta a kuya'an kadanshi ka tsurala a kubana u Mala'imili, kata u takacika uma a cida, kata kpamu u ya'an kataci ka na u saba'a ayin n wila. I ta e kuneke yi uma a cida a ayin kenu, aya a tatsu n kagimi.

²⁶ << <Aza a afada i ta a kuya'an idashi, kata a isa utsura u ni raka-raka, kata a langasa u da gbende-gbende.

²⁷ Tsugono n utsura n tsugbayin tsu tsugono kakau tsu na ci daka vu gadi i ta e kuneke uma a cida a Mala'imili. Tsugono ci le ci o kukotso ba, ngono raka i ta a kucikpa yi kata kpamu o tonon kadanshi ka ni.

²⁸ <<Na va da da uteku u kadanshi wa. Mpa Daniyan ili i nampa i neke mu ta wovon, ali da ashi a va a saba'i. Ama da remei kadanshi ka a kadu ka va.>>

8

Kene ku Daniyan ku ukuna u kagiri m magaji

¹ A kaya ka tatsu ko tsugono Belshaza mogono ma Babila, mpa Daniyan me enei kene ku yoku, kau n ku na me enei cau va.

² A katsuma ke kene ku na n ya'in da me enei kaci ka va a ubon u Susa, a likuci i gbayin i Elim. A katsuma ke kene ka, mpa mi ta a kakina ko kudolu ku Ulai.

³ Ana n dengusai ashi a va da me enei kagiri lo kashani a kakina ko kudolu n avana e re i ta ugadi-ugadi. Ke te ka na ka lya'i n ugadi ka da da ko kotsosoi kutopo.

⁴ Mpa lo a kinda da me enei kagiri ka kazai a kubana a ubon u kalivi n gadi n daka, babu manama ma na ma yawai ma shilika n ayi, babu vuza na kpamu u kufuda wa kisa vuza e ekiye a ni. U ya'in tsu na wi a kuciga da u kanai kulya'a kelime n kuciya utsura.

⁵ Mpa lo e kusheshe ukuna wa da me enei magaji ma gbangam mu utai a kalivi da u pasamgbantai aduniyan dem, babu ene a ni kusa'wa idika. E mere ma ashi a ni wi ta n kavana ka gbayin.

⁶ Da u banai a ubuta u kagiri ka na me enei ka avana e re a a kakina ko kudolu ka, da magaji ma ma kiyangi ni n utsura n ka du ku usudukpi kau.

⁷ Me enei u shilikai n kagiri ka wuya-wuya, da u kodoi ni avana e re a. Da kagiri ka ko okpoi babu utsura u fuda u shilika m magaji ma ba. Da magaji mo poloi kagiri ka a idika da u doku u dasai n kune, babu vuza na u fudai wi isai ni e kiye a magaji a.

⁸ Da magaji mo okpoi vuza vu utsura n abundai, ama a derere vu utsura u ni, da kavana ku utsura ka ni ko kodoi a ubuta wa da avana a nashi o yoku ugadi-ugadi kau o topoi a kinda ubon u nashi wi idika.

⁹ Punu a katsuma ke le da kavana ko yoku kenu kutai, ka na ka gitai kenu ama da ko gbonguroi n utsura. A kubana daka n kasana ali feu a kubana a idika i singai.

¹⁰ U gbonguroi ali da u banai kushilika n osoji a gadi, ali da u vakangi azangata o yoku a idika da u dasai le n ene.

¹¹ U bonokoi kaci ka ni vuzagbayin derere n vuza kelime vo osoji a gadi, da u takpai alyuka a na a ci ya'ansa a kanna dem, da kpamu u bonokoi ubuta u cida u ni ukuna u gbani.

¹² Adama o kuyongo ku wuya, da e nekei uma a cida, kobolo n alyuka a ayin dem a u mavana wa. Da wo okpoi n uciyi a ubuta wi ili dem i na u ya'in, da u variki kutoni ku mayun ka a idika.

¹³ Da m panai vuza cida a kadanshi da vuza cida yoku kpamu u danai, <<Makyan me ne ma'a kene ku nampa ka ka kushana? Makyan me ne ma'i kene ku ukuna wa alyuka a kanna dem, kobolo n kawuya ka na ka tsu tuka n atakaci ka kushana? Makyan me ne ma'i kuneke ka A'isa n uma a cida adama a na a dasasa va ka kushana?>>

¹⁴ Da u danai mu <<Wi ta a kuyawa usana n kulivi dem ali akpan e re n amangatawantatsu (2, 300) kata o bonoko A'isa a Gbayin a derere tsu na ishi.>>

Kudana ukuna u kaci ke kene

¹⁵ Ayin a na mpa Daniyan mi lo a kindana kene ka adama a na ciya n yeve ku da, e kelime ka va da me enei ili i yoku kashani tsu vuma.

¹⁶ Da m panai kalakatsu ka vuma e medevile o kudolu ku Ulai, <<Jibara'ilu dana vuma vu nampa va kaci ke kene ka ni.>>

¹⁷ Ana u tawai devu n ubuta u na mi a kashani, da wovon u kanai mu ali da n yikpai makpaba, da u dekei mu, <<Maku ma vuma>>da u doku u danai, <<Yeve kene ka ki ta a kadanshi ka ayin ukocishi.>>

¹⁸ Ayi lo a kuya'anika mu kadanshi, da n yikpai makpaba a idika ali da n latai alavu a na a kuwai mu, u sa'wai mu da u dengusai mu kashani.

¹⁹ Da u danai mu, <<Mi ta a kudana wu i na yi lo a kutawa a ayin a na Kashile ka kutuka n wupa, adama a na kene ka ki ta a kadanshi ka ayin a na a zuwai a ayin a ukocishi.

²⁰ Kagiri ka avana e re ka na ve enei va, ki ta a kadanshi ko mogono ma Mediya m Pasha.

²¹ Magaji ma mogono me Helene ma a, kavana ka gbayin ka na ki e mere ma ashi a ni kpamu, mogono ma iyain ma a.

²² Avana a nashi a na a utai n kacapa a una u ke te ka na ko kodoi va, i ta a kadanshi ko tsugono tsu nashi tsu na tsa kuta punu a aduniyan a ni, ama tsa kuyawa yi utsura ba.

23 <<A kubana uteku u tsugono u le a ayin a na unushi u le u tsurukpai, mogono ma_ashi a gbani-gbani, vuza na wi m modoruko n ka_du ka_lima kpamu wi ta_a_kuta.

24 Wi ta_o kokpo n utsura kau, ama n utsura u kaci ka_ni ba. Wi ta_a kutawa_ka_n kulanga_su ku gbayin. Kata_ta na u ciya_kulya'a ku kelime a ili i na u ya'in dem. Wi ta_a kuna uma a utsura n aza cida kpamu.

25 Wi ta_a kuzuwa modoruko ma lya'a kelime, kata_u bonoko kaci ka_ni adanshi u la'a ta_uma. Ayin a na baci e enei i ta_a katsuma ki idashi i matana, wi ta_a kuna uma n abundai, kata_kpamu u bonoko kaci ka_ni Mogono mo ngono. N nannai dem i ta_a kuna yi ama ba n utsura u vuma ba.

26 <<Kene ku na ve enei n kulivi ku nan de ka a kubana usana u nan de wa feu mayun da, ama sokongu kene ka, adama a na ki ta_a kadanshi ku ukuna u kelime.>>

27 Ana ili i nanlo dem i lazai mpa Daniyan da ikyamba i va i kuwai, ali da n vaki mba_la ayin n abundai. Ana n tawai n dangai da n lya'i kelime n ulinga u tsugono kpamu, ama kene ka ki ta_a kulya'a mu ka_du n abundai n fuda kpamu n yeve ku da ba.

9

Kavasa ka Daniyan

1 A kaya_ka iyain ko mogono Dariyu vu Mediya maku ma Asaru vuza na e nekei tsugono tsu Babila,

2 A kaya_ka iyain ko tsugono ci ni, mpa Daniyan n kecei da n yevei punu a katagarda ka cida uteku tsu na kadanshi ka_Kashile ka danai Irimiya keneki, Urushelima wi ta_o kokpo agali ali aya amangatatsunkupa.

3 Da m bonoi a_ubuta_u Vuzavagudu Kashile da n folonoi ni n kavasa kobolo n kuka_na ku una. Da n ukai akashi da kpamu n doku n surai kokomo adama a na n yotsongu unamgbi u katsuma.

4 Da n vasai a kubana u Vuzavagudu Kashile ka_va da n shikai unushi u tsu feu da n danai,

<<Vuzavagudu vuza gbayin da vi
n Kashile ko wovon kpamu,
vuza na u tsu ba_na uzuwakpani a kubana
wa aza a na a cigai ni, da i kpamu o kutono wila_u ni.

5 Tsu nusaka wu ta, da kpamu ci ya'in ka gbani-gbani, ci ta_n asuvu awuya da kpamu ci iwain nu. Da tsu kasukpai wila_u nu n kadanshi ka_nu.

6 Ci iwain kupanaka agbashi a_nu eneki, aza a na a ya'in kadanshi n kula ku nu a kubana a_ubuta_wu ngono n tsu, m muku mu ngono n tsu, n isheku i tsu kobolo n uma a idika dem.

7 <<Avu Vuzavagudu avu vuza vu usubi da, Aza a Yahuda n aza a Urushelima n aza a Isaraila raka, a tsu anana wono u kimba tsu ta. Aza a na i uwaciwi devu n da'in n idika kakau dem, a_ubuta_u na vu bankai tsu adama a unambi u mariki u tsu a kubana wa_nu.

8 Avu Vuzavagudu, a tsu nu ngono n tsu, n aza a gbagba'in a tsu, n isheku i tsu, wono u kimba tsu ta, adama a na tsu nusaka wu ta.

9 Avu Vuzavagudu Kashile ka tsu avu vuza va asuvayali da, n vuza na u tsu cinukpaka unushi, ko a na ci iwain nu.

10 A tsu tsu panaka Vuzavagudu Kashile ka tsu ba, tsu tono kpamu wila_u na u nekei tsu a_ubuta_wa agbashi a_ni eneki ba.

11 Aza Isaraila raka_a pasa ta kadanshi ka_wila_u nu, da a shirikpakai nu kucina, da a iwain kupanaka wu.

<<Adama a nannai una u wuya u na wi udani a wila u Musa kagbashi ka Kashile, a tsuwanka tsu ta u da adama a na ci ya'anka wu ta unushi.

¹² Vi shatangu ta kadanshi ka na vu dansai adama a tsu n adama o ngono n tsu, tsu na vu tukai tsu n kawuya ka gbayin. A katsuma ki idika dem, ili tsu nampa i sa'wa kuya'an tsu na a ya'ankai Urushelima ba.

¹³ Tsu na wi udani a wila u Musa, kawuya ka nampa ka tawa ta wa tsu, n tsu nannai dem da ci iwain kulansa kasingai a ubuta u Vuzavaguđu Kashile ka tsu, a ubuta u kukasukpa unushi u tsu kata tsu bono ci ya'an ukuna u mayun.

¹⁴ Adama a nannai Vuzavaguđu u tuka tsu ta m madukpa ma na u fobusoi. Vuzavaguđu Kashile ka tsu u ya'an ta derere a na u ya'ankai tsu ili i nama pa, adama a na a tsu tsu tono kadanshi ka ni ba.

¹⁵ <<Gogo na Kashile Vuzavaguđu, avu na wu utakai n uma a nu punu a Masar n kukiye ku utsura ku nu, da kpamu vi nekei kaci ka nu kula ku na ki lo ali anana. Tsu nusa ta da kpamu ci ya'in ka gbani-gbani.

¹⁶ Vuzavaguđu adama a ukuna wu ulinga wu usubi u nu dem, ya'an vu takpa wupa u gbayin u nu u uma a Urushelima, idika i nu, kusan ku cida ku nu. Adama a unushi u tsu, n kagbanigbani ki isheku i tsu, Urushelima n uma a nu tsu okpoi ili yi izoshi u uma a na i dedevu n a tsu.

¹⁷ <<Gogo na Kashile ka tsu pana avasa m mashe ma kagbashi ka nu. Adama a nu avu Vuzavaguđu inda n asuvayali tsu na a'isa a nu a namgbai.

¹⁸ Kashile ka va bayuwa ashi ve ene, n atsuvu a nu a nu vu pana, tsu na likuci i nu i na e ce deke n kula ku nu yo okpoi agali. Ci ta o kufolono wu adama a na a tsu ci n usubi ba, ama adama a na vi ta n asuvayali kau.

¹⁹ Vuzavaguđu panaka tsu, Vuzavaguđu cinukpaka tsu unushi u tsu, Vuzavaguđu pana kata vi ya'an ulinga, adama a nu Kashile ka va kata vu langasa ayin ba, adama a na likuci i nu n uma a nu e ci deke le ta n kula ku nu.>>

Kalingata Jibara'ilu wu utakai e keteshe i na kene ka ku danai.

²⁰ Mpa lo a kavasa a kudana Kashile unushi u va n uma u va aza a Isaraila n u folonoi VUZAVAGUĐU Kashile ka va, adama a kusan ku cida ku ni.

²¹ A ayin a na mpa lo bi'i a kavasa da kalingata Jibara'ilu vuza na me enei e kene ku cau ka u tawai a va n cidinkpi a ayin a alyuka a kulivi.

²² Da u nekei mu kadanshi da u danai mu, <<Daniyan gogo na n tawa ta adama a na n dana wu ko yi dai kene ka ki a kudansa adama a na vi yeve.

²³ A ayin a na vi gitai kuya'an kavasa e neke wu ta wu ushuki, i dada i zuwai da n tawai kudana wu. Adama a na avu vu la'a ta ili dem uga'in a ubuta u Kashile. Adama a nannai, zuka n akaka a kata kpamu vi yeve kene ka.

²⁴ <<A dana ta de, kuden amangatatsukupa ali aya e cindere va uma a nu n likuci i cida i ta i ta a kukasukpa kawuya ke le n unushi u le. Kata a tsupa unushi u le. A ayin a nanlo, kata a tuka punu kasingai ko wannai, ayin a nanlo kene n udani u eneki wi ta o kokpo mayun, kata a va'inka ubuta u na u la'i n cida.

²⁵ <<Yeve na kata vi yevesheke ili i nampa, a ayin na e nekei kadanshi a ma'asaka Urushelima, ali sai ayin a na Mazagbi ma Kashile ma tawai. Aya e cindere ali kucindere ki ta a kulaza. I ta a kuma'asaka Urushelima n uye kau kau ni nshilya mu utsura, Kata u shamgba aya e cindere ali amangatatsu n e re. Ama ayin a nampa i o kokpo ayin a atakaci kau.

²⁶ A uteku u kuden amangatatsu n kure ku nanlo, Mazagbi ma mi ta a kuya'an wu uni kata wo okpo babu ili. Uma o mogono mu utsura ma nanlo i ta a kufada A'isa n likuci ya. Ama uteku u ni wi ta a kutawa tsu na mala

ma ci lya'a ubuta. I ta a kuya'an kuvon ali a kubana uteku, kata a kulangasa ubuta n abundai.

²⁷ Wi ta a kuzuwa uzuwakpani n uma n abundai u kuden ku te, ama a kubana e mere me kuden ku te ka wi ta a kuyawaka n alyuka n kune'en ka uteku. Ili yu unata i na i tsu tuka m muna i ta a kuzuwa i da punu a alisa a, i da yi ta o kokpo de ali sai ayin a na Kashile ke sheshei kuna vuza vu munuka va.>>

10

Kalingata ka tawai u Daniyan

¹ A kaya ka tatsu ka na Sairus wi o tsugono tsu Pashiya, da akaka a tawai u Daniyan ci kene (vuza na e ci deke Belshaza) akaka a ni a mayun da. I ta feu a kadanshi ku ukuna u kuvon ku gbayin, kuyeve ku ukuna wa akaka wa ku tawa ta wa ni ci kene.

² A ayin a nanlo a, mpa Daniyan mi ta unangbi u katsuma ali kuden ku tatsu.

³ A ayin a nanlo dem mi lo n lya'i ilikulya i na vuza u cikalai ba, n takuma inyama ko makyan ma sa'wa una u va ba, n sukuya mani'in a katsuma ka ayin e kuden ku tatsu ku nanlo ba.

⁴ A kanna ka kamanga n a nashi ko wotoi u iyain, mpa lo kashani a kakina ko kudolu ku gbayin ku Tiguru,

⁵ n lanuki da me enei vuma u ukai aminya a ari n kadambura ka na a ya'in n azanariya e de'en ushiyi a kuyun ku ni.

⁶ Ikyamba i ni yi ta molu-molu an katali ka na e ci deke kirsalat, kucan ku ni kpamu langu-langu tsu uladi, ashi a ni san tsu melentsu ma akina, obolu n ene a ni an viyum vi shili vu na o gboroi, kalakatsu ka ni kpamu an kaca'a ko kobolo ka uma.

⁷ Mpa Daniyan mpa da koci me enei kene ka, ama uma a na i kobolo nu mpa e ene ba, ali da a wacuwai adama o wovon da e shedekei.

⁸ Dada a kasukpai mu de mpa ende'in a kinda kene ku gbayin ku nampa, utsura u va u kotsoi, da ashi a va a saba'i gbani-gbani, da ikyamba i va yo okpoi babu utsura.

⁹ Da m panakai vuma va a kadanshi, ana m panai kalakatsu ka ni da mpa n yikpai makpafa ali da n latai alavu a na a kuwai mu n ashi a va a kinda a idika.

¹⁰ Dada kukiye ku sa'wai mu da ku dengusai mu m bonoi ikudi n ekiye a va a idika e kuje'e.

¹¹ Da vuma va u danai mu, <<Daniyan avu na Kashile kenei vu la'a ta ili dem uga'in panaka mu mayin ili i na n kudana wu, danga, adama a na a suku mu ta wa nu.>> Ana u danai mu ili i nampa, da n dangai e kuje'eke ikyamba.

¹² Dada kpamu u danai mu, <<Daniyan kata vu pana wono ba, Kashile ka pana ta avasa a nu a kanna ka na vi gitai kuya'an kavasa ka kulansa kuyeve kobolo n kukpada kubonoko kaci ka nu ili i yoku u Kashile. A pana ta ufolu u nu, da n tawai adama a na mi isa kavasa ka nu.

¹³ Ama ali ayin kamanga n kete kalinga ka kindi ko tsugono tsu Pashiya ka kpada mu. Ama da Makelu kalingata ku utsura dem u tawai adama a na u banka mu, a ayin a na ngono m Pashiya mi ishi n remei mu.

¹⁴ Gogo na n tawa ta adama a na n doku n dana wu ili i na i kuciya uma a nu na kelime, adama a na kene ku na ve enei va ki ta a kadanshi ki ili i na i kutawa m megeshe ba.>>

¹⁵ Ayin a na wi a kudana mu kakuna ka nampa, da n jalikai kaci ka va a idika, n fuda n dansa feu ba.

¹⁶ Da vuza na wi tsu vuma u sa'wai una u va, m bayuwai una u va da n kanai kadanshi a kudana vuza na wi lo kashani devu nu mpa, <<Vuzagbayin, kene ku nampa ka kutawaka mu ta nu mbala a kadu n abundai ali u dikai utsura u va dem.

¹⁷ Mpa kagbashi ka nu ka'a mi koci, nini dai n kuya'an kadanshi n avu vuzagbayin vu va? Mpa na ikyamba i va i kuwai ayinviki a dikyai da mi a kuciya a da.>>

¹⁸ Da vuza na wi tsu vuma tsa kpamu u sa'wai mu, da n ciyai utsura.

¹⁹ <<Kata vu pana wovon ba adama a na avu vu la'a ta ili dem a ubuta u Kashile, matana mo yongo n avu, gbama asuvu kata vu tsurukpa.>>

Ana u ya'in kadanshi nu mpa, da n tsurukpai da n danai, <<Dansa vuzagbayin, adama a na vi neke mu ta de utsura.>>

²⁰ Da u danai, <<Vi yeve ta ili i na i zuwai da n tawai wa nu? Gogo na u ga'an ta m bono adama a na n shilika n kalingata ka kindi ka Pashiya, ayin a na baci n lazai kalingata ka kindi ke Helene ki ta a kutawa.

²¹ Mi ta a kudana wu bi'i ili i na yi udani a Katagarda ka Mayun. Babu vuza na u bankai mu n lya'a le utsura, sai Makelu koci kalingata ka nu.

11

¹ A kaya ka iyain ka Dariyu vu Mede, n shamgbai n utsura adama a na m banka yi kata kpamu n doku yi katsura.

Ngono n daka kobolo nu ngono n gadi

² <<Gogo na ya'an n dana wu ili i mayun. Ngono n tatsu n yoku mi ta kutawa n lya'a tsugono tsu Pashiya, kata a ciya kpamu mogono ma nashi ma na ma kula'a ngono n na m buwai dem uciyi. U ciya baci utsura n uciyi u na wi n u da, kata u kushangu yaba dem u shilika n tsugono tsu Helene.

³ A ayin a nanlo mogono mu utsura mi ta a kutawa, vuza na u kulya'a tsugono ci ni n utsura kau tsu na u cigai dem.

⁴ Ayin a na baci u tawai, tsugono ci ni ci ta o kukodo kata tsu wacuwa a ngon n nashi dem ma aduniyan, ntsukaya i ni n kuciya tsu da ba, i feu a kuciya utsura tsu na ayi u lya'i ba, adama a na tsugono ci ni i ta a kumuda tsu da kata e neke aza o yoku.

⁵ <<Mogono mu ubon u daka mi ta a kutsurukpa kau. Kovonshi vi ni vi yoku wi ta a kula'a yi n utsura kata u lya'a tsugono ci ni tsa n utsura u gbayin.

⁶ A kubana megeshe tsugono tsa aza a daka n gadi i ta o kubolngu una. Mekere mo mogono ma daka mi ta o ku olo mogono ma gadi, ama kata mekere ma namba utsura u ni, ayi kolobo feu nannai. Ama i ta a kuna mekere ma n vali vi ni m maku me le, n kagbashi ka na ka tawai m mekere ma.

⁷ <<A katsuma ku umaci u mavuka wa vuza yoku wi ta o kokpo vuza na u kulya'a tsugono tsu ubon u daka. Wi ta a ku uwa punu a ubuta wu utsura u le, kata u shilika n osoji a ubon u gadi kata u lya'a le utsura.

⁸ Wi ta a kudika amali e le kobolo n ishi'wishi yi iyum a kubana a Masar kobolo n ili i singai i le ya azanariya n azurufa, wi ta a kudika ayin kau kafu u doku u shilika n tsugono tsa aza gadi kpamu.

⁹ A kubana megeshe mogono ma gadi mi ta a ku'uwa dika i daka kata u shilika n i da, ama wi ta o kubono a idika i ni.

¹⁰ Muku m mogono ma gadi ma i ta o kufobuso kuvon, kata a zama osoji n abundai a na a kupurangu yaba dem tsu na mini ma tsu pura uma. Kata

a banka n kuvon ka ali sai ubuta wu utsura wu ubon u tsugono tsu ubon u daka.

¹¹ <<Kaƙa mogono ma daka ma danga n wupa u shilika m mogono ma gadi, ayi mogono ma gadi ma zama osoji n abundai ama i ta ta na a kulya'a utsura u ni.

¹² Ayin a na u kotsoi kuna osoji a abundai a na pa, kaka mogono mu ubon u daka ma kukaga, kaka wu una uma n abundai. Ama ulya'i u ni wi e kugeshe ba.

¹³ Mogon mu ubon u gadi mi ta a kuzama osoji o yoku n abundai a na la'i a na wi ishi n da. Aya o yoku na kelime wi ta a kuciya osoji n abundai, ufobushi kpamu mayin.

¹⁴ <<A ayin a nanlo uma n abundai i ta a kudanga kushilika m mogono mu ubon u daka. Aza a ucigi u vishili a katsuma ka uma a nu i ta o kubolungu una adama a na a shatangu kene ka, ama a kufuda ba.

¹⁵ Kaƙa mogono mu ubon u gadi ma danga u bolongu kayala, adama a na u kumba mashilya ma gbayin ma likuci ma ciya u lya'a likuci ya n kuvon. Osoji a ubon u daka i ta o kokpo babu utsura u na a kushilika, ko katura ko osoji ka ni ka na ka la'i n utsura a kufuda a shamgba a shilika ba.

¹⁶ Vuza na wi a tsurala n ayi u kuya'an ta tsu na u cigai, babu vuza na u kufuda kushamgba kaka n shilika n ayi. Wi ta a kudangu a idika i singai yo okpo i ni, kaka kpamu u ciya utsura u na u kufuda kulangasa i da.

¹⁷ Wi ta e kusheshe adama a na u tawa n utsura u tsugono u ni raka, kaka u bolongu una m mogono mu ubon u daka. Ali u neke mogono ma daka ma mekere ma ni u zuwa, adama a na wi isa ubuta u tsugono, ama ugboji u ni wi a kisa yi ba.

¹⁸ Ayin a na baci u kotsoi wi ta o kubonoko kusheshe ku ni a ubon wi idika i na yi dedevu n kakina ka mala, kaka u lya'a utsura u ele vi le n abundai. Ama kovonshi vi idika i yoku wi ta a kubanka ulinga u wono u ni a uteku, kaka kpamu u doku u zuwa yi u tsupa ulinga u wono u ni wa.

¹⁹ Nannai u kotso baci wi ta o kubono a idika i ni i mashilya ma gbayin, ama wi ta a kutadatsa kaka u yikpa babu kpamu vuza na u kene yi.

²⁰ <<Mogono ma na mi isa tsugono e ekiye a ni wi ta a kusuku kishi ku utafu, adama a kulya'a ku kelime ku ubuta u tsugono u ni. Ama a katsuma ka ayin kenu i ta a kuna yi, n wupa u da ko kuvon ba.

²¹ <<Kaƙa vuma vu na u yotsoi ili i mariki ba wi isa tsugono tsa e ekiye a ni, vuza na wu utai a kpa'a ku tsugono ba. Wi ta a ku'uwa punu babu vuza na u yevei kaka wi isa utsura u tsugono wa n ugboji.

²² A ashi a ni i ta a kuna osoji n abundai, ayi n vuza kelime vu uzuwakpani* dem i ta a kuni'wantangu le.

²³ Ayin a na baci a ushuki n ayi, kaka u ya'an modoruko, wi ta a kutsurukpa kau n uma kenu a na i o kutono yi.

²⁴ A ayin a na ubon wu uciyi wi n idashi i matana, wi ta a ku uwa a ubuta u nanlo kaka u lya'a utsura u da ali u ya'an ili i na isheku ko ikaya i ni i fudai i ya'in ba. Wi ta e kupeceke aza a na i o kutono yi ucanuku n uciyi u na u purai a ubuta u kuvon. Kaka kpamu u fobuso adama a na u banka idika i na yi n i nshilya m gbagba'in kuvon, ama a katsuma ka ayin kenu.

²⁵ <<Wi ta o kufobuso osoji a utsura n kadu idashi kaka u gaza, adama a na u banka mogono ma daka n vishili. Ama mogono ma daka mi ta a kudangusa feu kuvon n osoji a utsura n abundai, ama wi a kufuda kulya'a ba adama a ugboji u na a ya'ankai ni.

* **11:22 11:22** ubuta u nampa wi ta a kadanshi ka Ganu gbayin vu Kashile

²⁶ Aza a na i a kulya'a e mevene me te m mogono ele da i a kuciga kuna yi, osoji a ni ta na i ta a kuya'an uni'watangi, kata aza a abundai a kuwa a ubuta u kuvon.

²⁷ Ngono n re n nanlo n na adu e le a namgbai a ubuta u kuya'an ka gbani-gbani, i ta a kudasangu a kajiba ke te a kuya'ankpanai a'uwa ama ka kulya'a ba, adama a na uteku wi ili dem wi ta lo a kutawa a ayin a na a zuwai.

²⁸ Ayi mogono ma daka wi ta o kubono a idika i ni n uciyi n abundai, ama kadu ka ni ka kuya'an ta tsurala n uma a uzuwakpani u cida. Wi ta a kuya'an tsu na u cigai kata u bono a idika i ni.

²⁹ <<A kubana ayin a uzuwi wi ta a kubanka ubon u daka n kuvon kpamu, ama gogo na ukuna wa wi ta a kusaba'a n tsu na wi ishi n acau.

³⁰ Aza a antsu a Kitim i ta a kutawa kata a shilika n ayi, da wo okpoi ukuna u gbani. Kata u bono n wupa kau a kushilika n uma a uzuwakpani u cida. Wi ta o kubono u cikpa aza na ishi a iwain uzuwakpani u cida wa.

³¹ <<Osoji a ni i ta o kubonoko mashilya ma gbayin ma A'isa ma ubuta wu unata, a langasa mavalu ma, a sanku alyuka a ayin tutu, kata a zuwa ili yi unata i na i kulangasa ubuta wa.

³² N uyeve u kadanshi u ni wi ta o kubono wa ciya aza na ishi a iwain uzuwakpani wa. Ama aza a na i o kutono Kashile ke le i ta a kushamgba n utsura kata a shilika.

³³ <<Aza a na i n kuyeve a katsuma ka uma ka i ta a kupi'isaka aza o yoku n abundai. Ama megeshe kenu i ta a kubana ukpa u kotokobi, ko ukpa wa akina, ko a kana le tsa agbashi kata a pura ucanuku u le.

³⁴ A ayin a na munuka mi lo a kulya'a kelime, i ta a kuciya ubanki kenu ama uma n abundai a na i n ukuna u mayun ba, i ta o kubolongu n ele.

³⁵ Aza e kuyeve o yoku i ta a kuyikpa punu, nannai da a kuciya ulapuli, a takpa le nshinda kata o bono cida ali a kubana a ayin a uteku, a da i ta lo a kutawa tsu na a da i uzuwi.

Mogono ma na ma ci cikpa kaci ka ni

³⁶ <<Mogono mi ta a kuya'an tsu na u cigai. Wi ta a kucikpa kaci ka ni kata u dana ayi wi ta n tsugbayin, u la'a amali kata kpamu u ya'an kadanshi ki ishikushi a kubana u Kashile ka amali. Wi ta a kulya'a ali sai ayin a na wupa u Kashile u shanai, adama a na ili i na baci yi de usheshi mayun da i shana.

³⁷ Wa kucikpa amali a ikaya i ni ba, ko amali a na amaci a cigai, ko kamali ke te wa kucikpa ba, ama wi ta a kucikpa kaci ka ni u la'a le raka.

³⁸ A na wa cikpa le, ya'an u kucikpa u cikpa kamali ka na ki a kulana mashilya ma gbayin, kamali ka na ikaya i ni i yevei ba, u langasakai ka'a azanariya, na azurufa, n atali a singai kobolo n kune'e ki ikebe.

³⁹ Wi ta a kulangasa mashilya ma na ma la'i n utsura dem n kuvon n ubanki u kamali ka pulai. Kata u cikpa aza a na o yotsongi kaci ke le n ayi. Wi ta a kuzuwa le a lya'a tsugono a ubuta u uma n abundai kata u peceke le idika yo okpo i le tsu katsupu.

⁴⁰ <<A ayin a uteku mogono ma daka mi ta a kubanka mogono ma gadi ma n kuvon, mogono mu ubon u gadi mi ta a kushida yi n ekeke o odoku, n akumbi o odoku a, n antsu a mini n abundai. Wi ta a kushilika n likuci n abundai kata u purangu le tsu na mini ma tsu pura uma.

⁴¹ Wi ta a kutawa a idika i singai n kuvon. Idika n abundai yi ta a kutadatsa, ama idika i Mowabu, n Edom, n aza e kelime a Amuno i ta a kula'aka.

⁴² N utsura u ni u kulya'a ta idika kakau n abundai, idika i Masar ya kula'aka ba.

⁴³ Wi ta a kukaṅa uciyi wa azanariya, n azurufa i ili i singai i na yi ufobi i Masar dem, kaṅa aza a Libiya, n aza a Itopiya a uwa e ekiye.

⁴⁴ Ama kadanshi ka na ka kuta a ubon u kasana n ubon u gaḍi ki ta e kuneke yi wovon, wi ta a kuta n wupa u gbayin adama a na wu una uma n aḅundai kaṅa u purangu le.

⁴⁵ Wi ta a kuzuwa apam o tsugono a ni e mere uteku n kusan ku singai ku cida m mala. N nannai dem, wi ta a kuyawa a uteku babu vuza na u kubanka yi.

12

Ayin a ukocishi

¹ <<A ayin a nanlo Makelu, kalingata ka gbayin vuza na u ci inda uma a nu, wi ta a kudanga. Ayin a atakaci i ta lo kpamu a kutawa a na kaṅa a sa'wai kuya'an tsu nanlo ba, ali n ugiti wa aduniyan. Ama a ayin a nanlo vuza lakam a katsuma ka uma a nu, vuza na a cinai kula ku ni udani a katagarda ka Kashile ka, wi ta a kuciya wishi.>>

² Uma n aḅundai a na a kuwai da a cidangi le a idika i ta a kudanga, aza o yoku a kubana u wuma u babu uteku, aza o yoku a kubana ubuta u wono n tsugoyi tsu babu uteku.

³ Aza a na i n ugboji i ta a kakana tsu na gaḍi u tsu akana hawun, aza a na kpamu a zuwai uma n aḅundai o yongoi n usubi, i ta a kakana tsa azangata a gaḍi ali a kubana ko wannai.

⁴ Ama avu Daniyan zuwa kadanshi ka a kaḍu ka nu kaṅa vu zuwa urotu a katagarda ka, sai ayin a ukocishi a yawa. Uma n aḅundai i ta a kukara'a a kulansa kuyeve.>>

⁵ Da mpa Daniyan n lanuki, da me enei uma e re kashani kelime ka va, vuza te u shamgbai a kaḱina ko kudolu ka nampa, vuza te tamkpamu a kaḱina ka nan de.

⁶ Da vuza te we ecei vuza na wi u uki n kuminya ku ari, kashani a gaḍi vu mini va, <<Ali wanai dai ili i kuneke mereve i nampa ya i kushana?>>

⁷ Vuma vu na motogu ma ni mi wa ari, a kashani gaḍi vu mini va, u dengusai kukiye ku usungai ku ni n ku ugula ku ni dem gaḍi, da m panakai ni a kuya'an akucina u vuza na wi n wuma ko wanai, u danai, <<I ta a kuya'an aya a tatsu n kagimi, ayin a na utsura u uma a cida u kuyawa uteku, ili i nampa dem yi ta a kushana.>>

⁸ M pana ta ili i na u danai, ama n yeve i na wi a ku dansa ba, da me ecei ni, <<Ali wannai dai i nampa yi a kuzuwa uteku, vuzagbayin vu va?>>

⁹ Da u danai mu, <<Laza gogo na, Daniyan, adama a na kadanshi ka na n dansai va ki ta usokongi da kpamu ki uzuwi urotu ali sai ayin a ukocishi.

¹⁰ I ta o kubonoko uma n aḅundai cida, kaṅa a lapula le o okpo babu kabi'in. Ama uma a gbani-gbani i ta a kulya'a kelime n kawuya ke le. Babu vuza na wi a kuya'an kawuya u kuyeve. Ama aza a na i n ugboji i ta e kuyeve.

¹¹ <<A kanna ka na a sanḱai alyuka a na a ci ya'ansa ayin dem va, da a zuwai kpamu i na i kutawaka n unata m muna, ali ayin kaḱpanḱete n amangatawenre n amanganashi n kupa (1, 290).

¹² Una u singai u da u vuza na u vanai, da shamgbai ali a kubana a uteku u ayin kaḱpanḱete n amangatawantatsu n kamangankupa n tawun (1, 335).

¹³ <<Ama avu laza sai ayin ukocishi. Vi ta a kukuwa, a kubana a ayin a uteku kpamu vi ta a kudanga adama a na vi isa agadu a nu.>>

Hosiya

Kubayyawa

Keniki Hosiya u ya'an ta ulinga u ni a ubon u gadi wi idika ya aza a Isaraila, ana Keneki Emosu u kotsoi ulinga u ni a ayin a atakaci kafu Samariya u yikpa a kaya ka 721 BC. Ili i na u zuwakai katsura kudansa i daɗa ukuna u kutono ka aɗali ku uma a nanlo kobolo n ukpaɗi u kuneke aɗu u le u Kašhile. Hosiya u gisanki ukpaɗi u kuneke wa aɗu u nampa derere n yolo i ni i na u ya'in n vuka vu ukpaɗi u kushiya kaci. Derere tsu na vuka vi ni Goma u kpaɗai kusuba yi, nannai da uma a Kašhile a kašukpai Vuzavaguɗu. Adama a ukuna u nampa, afada i ta a kutawa wa aza a Isaraila. N nannai dem a kubana a uteku, ucigi u gbayin u Kašhile wi ta a kuya'an ulinga, kata u bonoko idika ya kpamu wa ni ali ucigi wa u lya'a kelime feu. Ucigi u nampa u yotsongu ta u da a ubuta u kuya'an kadanshi, <<Nini dai n kukašukpa da, aɗa aza a Isaraila? Kaɗu ka va ka kukašukpa mu n ya'an nannai ba. Ucigi u va a kubana wa da wi ta n utsura kau.>> 11:8.

Ukuna u Katagarda ka nampa

Yolo i Hosiya n limata i ni 1:1-3, 5 Akaka a wuya a kubana wa aza a Isaraila 4:1-1; 3:16 Akaka a kucinukpaka ku unushi n uzuwakpani 14:1-9.

¹ Vuzavaguɗu u ya'in kadanshi n Hosiya maku ma Beri, a makyan ma na mogono Uziya wi o tsugono, da kpamu u lya'i kelime a ayin o Jotam, Ahazu n Hezekiya ngono n Yahuda, n ayin a na Jerobuwam maku ma Jowashi wi mogono mi Isaraila.

Vuka vu Hosiya m muku n ni

² Akaka a ugiti a na Vuzavaguɗu u danai Hosiya, a daɗa, <<Bana, vu dika kashakanlai wo okpo vuka vu nu, kata i matsa muku n tsugbani, tsu na uma a va i a tsugbani kau, a kašukpai uye u Vuzavaguɗu.>>

³ Da u banai u zuwai Gomaru, mekere ma Dibilayim, da u ya'in kaɗsuma ali da u matsakai ni maku mo kolobo.

⁴ Da Vuzavaguɗu u danai Hosiya, <<Vu ne'e maku ma kula Jezirelu, adama a na makyan kenu mi ta a kutakacika kpa'a ku Jehu adama a mpasa n Jezirelu. Kata kpamu n zuwa tsugono tsu kpa'a tsa aza a Isaraila tsu kotso.

⁵ A kanna ka nanlo ka'a ma kuzuwa utsura wa aza a Isaraila u kotso de a kara ka Jezirelu.>>

⁶ Da Gomaru u doku u dikai kaɗsuma u matsai mekere. Da Vuzavaguɗu u danai Hosiya, <<Ne'e maku ma kula Lo-rahama, daɗa mi a kupana asuvayali a kpa'a ku Isaraila, ali n cinukpaka le unushi u le ba.

⁷ Ama mi ta a kupana asuvayali a kpa'a ku Yahuda, Mpa Vuzavaguɗu Kašhile ke le mi ta a ku isa le. Ama ba n ucanuku u kuvon ko kaya'a ko kotokobi ko odoku ko akumbi e le ba,>>

⁸ Ana Gomaru u kasai Lo-rahama mani, da u doku u dikai kaɗsuma ko yoku u matsai maku mo kolobo.

⁹ Da Vuzavaguɗu u danai, <<Ne'e maku ma kula Lo-ami. adama a na Vuzavaguɗu u dana ta aza a Isaraila uma a va a da ba, mpa kpamu Kašhile ke le ka'a mi ba.>>

¹⁰ Ko n nannai dem, kaɓundai ka aza a Isaraila ki ta o ko okpo tsu kayala ka mala, ka na ki kugisanku ko kukece ba. A ubuta u na wi ishi u danai le, <<Aɗa uma a va a da yi ba,>> Kata a dana le,<<Muku n Kašhile ka wuma.>>

¹¹ Kāta o bolongu uma Yahuda n uma a Isaraila okpo vu te, i tā a zagbaka kaci ke le vuza kelime vi te, n vuza kelime vu nanlo ḡa a ku utā isa idika le. Adama a na kanna ka nanlo ki tā o ko okpo kanna ka gbayin kā Jezirelu.

2

Unambi wu usubi wi Isaraila

¹ Kāta vu ḡe ke aza a nu a Isaraila, <<Uma a va>>, n ataku a nu, <<M pana tā asuvayali e le.>>

² <<Dana Isaraila aṇaku a nu, dana yi, adama a na ayi vuka vu va ḡa kpamu ba, mpa kpamu vali vu ni ḡa ba.

Danai yi u kaṣukpa tsugbani n tsu cishakanlai, u saṅka uma a na a kusa'wa yi mani.

³ Ta baci nannai ba, mi tā kaṣukpai yi koshombodi, n kaṣukpa yi tsu na a matsai ni, kātā m bonoko yi tsu idika i na yi n ili ba ali mu una yi n kakuli.

⁴ Mi a kupana asuvayali e le ba, adama a na ele muku n na a matsai a ubuta u cishakanlai n ḡa.

⁵ Adama a na aṇaku e le kashakanlai ka'a, ayi na u matsai le va u ya'an tā ili i wono.

U danai, <Mi tā o kutono ncigi n va, ele na e ci neke mu ilikulya m mini mo kuso'o, n tsugbere, n arikinla, m mani'in ali n maḡyan.>

⁶ Adama a nannai mi tā a kukanza uye u ni n awana, Mi tā a kuma'aka yi mashilya adama a na kātā u ciya uye u ku utā ba.

⁷ Wi tā kutono ncigi n ni, ama wi a kucina le ba, Wi tā a kulansa le ama we kene le ba.

Kātā u dana, <Mi tā o kubono u vali vu va vu ugiti, adama a na idashi i vali vu va, i la'a tā i gogo na.>

⁸ Ama u yeve a na mpa ḡa n ci n neke yi ilikulya, maḡyan ma savu m mani'in ba, n azurufa n azanariya n aḡundai, a na u ya'ankai ulinga a ubuta u kaṃali ka Balu.

⁹ Adama a nannai a maḡyan ma vukya'a mi tā a a ku isa ilikulya'a i va, n maḡyan ma va,

n tsugbere tsu va, a na n neke ni u palakai kaci ka ni.

¹⁰ Gogo na mi tā a kukaṣukpa yi koshombodi, a aṣhi a ncigi n ni, babu vuza na wa ku isa yi ekiye a va.

¹¹ Mi tā a kuzuwa yi u kpaḡa ku ya'an maṇaṅga, n kaḡiva ka ni ka na u ci ya'an a kaya dem, n ko wotoi u savu, n ka kanna ka Ashibi ka ni, n ka kanna kakau ka ni.

¹² Mi tā a kulangaṣa ashina a itacishi a ni, nu ndanga mu mbiri n ni, n na u danai,

<Na va ḡaḡa katsupu ka va, ka na ncigi n va n nekei mu> mi tā a kuzuwa le okpo kakamba ka na ki n ili ba, kātā nnama n kakamba n takuma le.

¹³ Mi tā a kutakacika yi, adama a ayin a na u cinukpai nu mpa, ana u songi ili i magulani yi alyuka u Balu,

u ukai iliyatsuvu nu nkawani ma azanariya,
u tonoi ncigi n ni,
mpa Vuzavagudu n danai.

Ucigi u Vuzavagudu a ubuta u uma a ni

- 14 <<Adama a nannai mi ta a kukparasa yi
m banka yi e meremune,
kata n ya'anka yi kadanshi ka na ka kuva'anka yi kadu.
15 Ta de n kubonoko yi n kashina ki itacishi ka ni,
kata m bonoko unamgbi u katsuma u ni, ubuta u kukede apa'a,
Ta de wa ku ushuku mu,
tsu ayin e cikere ci ni,
n tsu makyan ma na wu utai a idika i Masar.
16 Vuzavagudu u danai, <<A kanna ka nanlo,
vi ta e kudeke mu, <Vali vu va,>
Vi o kudoku kudeke mu <Balu ba.>
17 Mi ta a kutakpa kula ku Balu a una u ni,
wi o kudoku kudeke kula ku ni ba.
18 A kanna ka nanlo mi ta a kuya'an uzuwakpani,
nu nnama n kakamba nu nnu,
n ili i na yi a nkudaru a idika,
adama a na uma o yongo m matana.
Mi ta o kukodoso ucanuku u kuvon a idika ya,
kotokobi n utan,
kata a ya'an idashi i le m matana.
19 Mi ta a kudika wu vo okpo vuka vu va vu ko wannai,
mi ta a kubana wu n usubi n kamayun,
n yotsongu ucigi u na u tsu saba'a ba,
n asuvayali.
20 Mi ta a kubana wu n usubi,
vi ta e kuyeve a na mpa da Vuzavagudu.
21 Vuzavagudu u danai, <<A kanna ka nanlo mi ta a ku ushuku avasa a ni,
kata n yo'o mini a idika.
22 Kata idika i matsa ishina,
m makyan m mani'in ma zaitu,
i ta a ku ushuku n kalakatsu ke te a dana,
Jezirelu vi ca'a vu Kashile,
23 Mi ta a kuzuwa uma a va a lya'a kelime a idika,
kata m pana asuvayali a uma a na n danai mi a kupana asuvayali e le
ba,
kata n dana aza a na n danai uma a va da ba, <Ada da uma a va,>
Kata ele feu a dana, <Avu da Kashile ka tsu.> >>

3

Hosiya u shibai vuka vi ni

1 Vuzavagudu u doku u danai mu, <<Bana, vu bonoko n vuka vu nu, vu na
wi o kutono ali o yoku a tsugbani n e le. Vu ciga yi tsu na mpa Vuzavagudu
mi a kuciga aza a Isaraila, ko a na wo okpoi o bono ta kutono amali a
kucikalasa kuneke akala alyuka u kamali.>>

2 Da n tsupai ikebe i tsumana i ni azurufa gendu n itabi i na i yawai
kagisamkpatsu amangatawun n amangerenkupa, (150)

³ Da n danai ni, <<Vi ta a kudasangu nu mpa ayin e re. Vi a kubana a ubuta u tsushakanlai ko vu vaku n vali vu yoku ba. Ta feu mpa nannai mi a kuvaku n avu ba.>>

⁴ Nannai va wi ta a kadanshi aza a Isaraila i ta a kuya'an ayin kau babu mogono ko vuza kelime, kpamu babu alyuka ko katalikalyuka, ko efodu ko amali a na o kutono.

⁵ Ka nanlo ko kotso baci aza a Isaraila i ta o kubono kulansa Vuzavaguđu Kashile ke le n mogono me le Dawuda, n wovon u da o kubono u Vuzavaguđu adama a na a ciya kasingai ka ni a ayin a ukocishi.

4

Kashile ke kecei unushi wa aza a Isaraila

¹ Ada aza a Isaraila, panai kadanshi ka Vuzavaguđu, adama a na Vuzavaguđu wi ta n kadanshi n ada, ada na yi a idashi a idika ya,

adama a na ko kamayun n ucigi,
ko kuyeve ku Vuzavaguđu a idika ya.

² I ta a kuya'an akucina a tsu shatangu ba, n a'uwa n munuka, n tsugbani, nu nsata, n uboki n kutsuwan ku mpasa ma aza babu unushi a makyan dem,

³ Adama nannai idika ya yi ta e kudekpe,
ili i na yi punu raka yi ta e kudekpe,
nnama n kakamba nu nnu n adan i ta a kukuwa.

⁴ Da Vuzavaguđu u danai,
kata vuza u neke toku unushi ba ko u barangu yi,
adama a na n ada da mi a kadanshi ada anan ganu.

⁵ Adama a nannai, avu ganu vi ta a kutadatsa n kannan kayin.
keneki feu ki ta a kutadatsa n avu n kayin.
mi ta a ku una Isaraila anaku a nu.

⁶ Uma a va i ta a kukuwa adama a unashi.
A na wo okpoi ada anan ganu i iwain kulansa kuyeve,
mpa feu mi ta a ku iwan da a ulinga u tsuganu,
adama a na i cinukpa ta n wila u Kashile,
mpa feu mi ta a kucinukpa n muku n da a ulinga u tsuganu.

⁷ Tsu na anan ganu i o kudoku n kabundai,
ta feu unushi o kudoku n kabundai nannai,
mi ta o kubonoko tsugbayin ci le tsu okpo ili yi unata.

⁸ I kanai ku kubolonku kaci ka da uciyi n kune'e ku unushi ku uma a va,
da a kasukpi uma a lya'i kelime n kuya'an unushi wa.

⁹ Tsu na uma i, ta feu anan ganu nannai okpoi una u te.
Mi ta a kutakacika le adama a kawuya ke le,
mi ta a kutsupa le derere vu ulinga u le.

¹⁰ Yi ta a kulya'a ama yi a kucuwa ba,
yi ta kpamu a kuya'an cishakanlai adama a na i ciya muku
ama yi a kuciya limata ba,
adama a na i iwan ta Vuzavaguđu i tonoi amali,

¹¹ da Vuzavaguđu u danai,
kuya'an cishakanlai, n makyan ma savu,
n makyan ma na ma lamkpai,
ma tsu zuwa ta uma a va kupuwanka.

¹² uma a va i ta a kulansa kuyeve.

a ubuta wa amali a ndanga a na e she'wei,
 a dana le ili i na a kuya'an,
 e kusheshe ku le kamali ka ki ta a kudana le,
 ili i na yi a kutawa,
 adu a cishakanlai a yansai le, da a kpadai kutono Kashile ke le.
¹³ a ya'ansai alyuka gadi vu nsasan,
 da kpamu o songi kune'en gadi va aginda,
 n amilin a ndanga n Oku,
 adama a na i ta n kulu ku sungai.
 da i zuwai n kere n da n kanai cishakanlai,
 ejene a da tamkpamu a kanai tsugbani.
¹⁴ Mi a kutakacika muku mu nkere n da,
 a makyan ma na i a cishakanlai ba,
 ko n takacika ejene a da, adama a tsugbani ba,
 adama a na ali feu yi ta a kuya'an nannai,
 i tsu vaku ta n ashakanlai a nvali ma amali,
 da kpamu yi o kutono amaci o yoku pulai,
 uma a na a iwai kupana, i a kukpada ku ene ba.
¹⁵ Ko a na wo okpoi aza a Isaraila i ta a tsugbani,
 kata aza a Yahuda a ya'an unushi tsu nanlo ba.
 kata i bana i ya'an kucikpa a Giliga ba,
 ko tana i gadukpa a kubana Betu-avin ba,
 kata i ya'an a kucina n kula ku Vuzavagudu a ubuta wa ba.
¹⁶ Aza a Isaraila i ta n ugbamukaci,
 tsu makparagi,
 Nini dai Vuzavagudu u kuguba le,
 tsu mokyon ma na i a kuguba a ubuta wi ijanu?
¹⁷ Kasukpai aza a Isaraila ende'en n le,
 adama a na i o kutono ta amali.
¹⁸ Makyan ma na baci o kotsoi iso'oshi i le,
 ka ta a lya'a kelime n cishakanlai ci le,
 a tsu la'a ta n kuciga ili i wono,
 a na a kuciya tsugbayin.
¹⁹ Kabatalikpau ki ta a kupurangu le gbende,
 ka ta kune'en ku le ko okpo le ili i wono.

5

Atakaci adama aza a Isaraila n Yahuda

¹ Panai ka nampa, ada anan ganu,
 kirangai, ada uma a Isaraila,
 zuwai atsuvu, aza a kpa'a ku tsugono,
 i ta a kuya'anka da afada,
 adama a na yi okpo ta maza a Mizipa,
 a ubuta u kucikpa amali de a Taboru.
² Da i gavakai le kpenle ku ugavi adama a na ya aza le,
 mi ta a kutakacika yaba dem vu da.
³ Mpa n yeve ta kadu ka Ifirayimu,
 Aza a Isaraila i usokongi a va ba.
 ada kumaci ku Ifirayimu, i ya'an ta cishakanlai,
 Aza a Isaraila tankpamu a natukpa ta.
⁴ Ka gbani-gbani ke le ka kasukpa le o bono u Kashile ke le ba,
 adama a na i ta n adu a cishakanlai,

- adama a nannai e yeve Vuzavaguḏu kpamu ba.
- ⁵ Ugbamukaci wa aza a Isaraila wu uta ta e keteshe,
Aza a Ifirayimu i ta a kutaḏatsa adama a unushi u le,
aza a Yahuda feu a kutaḏatsa n ele.
- ⁶ N ushiga wu nlala n wa anaka,
i ta a kubana kulansa Vuzavaguḏu,
ama i a kuciya yi ba,
adama a na u kasukpa le ta.
- ⁷ A ya'anaka ta Vuzavaguḏu unambi wu usubi,
a matsai muku n na mi n ni ba.
a kaḏiva ko wotoi u savu,
i ta a ku una le n ili i kashina i le.
- ⁸ Likai kavana a Gibiya,
i lika vushari a Rama.
ya'in yoroli i kuvon a Betu-avin,
ya'in kuje'e ku kuvon kumaci ku Bayami.
- ⁹ Idika i Ifirayimu yi ta o kokpo agali, a kanna ka atakaci,
a katsuma ka kumaci ki Isaraila,
n dansa ta ili i na yi a kugita mayun.
- ¹⁰ Aza e kelime a Yahuda,
okpoi tsu aza a na a tsu takpa atali e kure'e ku kashina,
mi ta a kutsuwan ka le wupa u va,
tsu na mini ma tsu aya.
- ¹¹ Aza a Ifirayimu i ta a katsuma ka atakaci,
afada a lya'a le ta,
adama a na e sheshe ta kutono amali.
- ¹² Adama a nannai mi ta o kokpo tsu kazun a Ifirayimu,
ka ta n zuwa aza a Yahuda okpo agali.
- ¹³ Ana aza a Ifirayimu enei mbala n le,
aza a Yahuda feu enei usan u le,
da aza a Ifirayimu o bonoi a Asiriya,
a ubuta u mogono ma gbayin.
Ama mogono ma kubanka le, ko wu isa le ba.
- ¹⁴ Mi ta o kokpo tsu kawu wa aza a Ifirayimu,
tsu maku ma kawu kpamu wa aza a Yahuda.
mi ta a ku sazasa le kata n laza,
babu vuza na u ku isa le ekiye a va.
- ¹⁵ Ka ta m bono a ubuta wu idashi i va,
ali makyan ma na a lansa mu a shikai unushi u le.
a katsuma ka atakaci ele da a kulansa mu.

6

Uma a ya'in kapalakashu ku unushi u le

- ¹ <<Tawai, tsu bonoi u Vuzavaguḏu.
U sazasa tsu ta, ama wi ta o kupotsokpo tsu gogo na,
u uka tsu ta muna,
ama wi ta a ku pala untsu a tsu.
- ² Ci ya'an baci ayin ere wi ta a kusaba'a tsu,
a kanna ka tatsu wi ta a kudangusa tsu,
ka ta tsu dasangu e kelime ka ni.
- ³ Tsu kirangai, adama a na tsu yevei Vuzavaguḏu,
kutawa ku ni mayun da tsu na ubuta u tsu akana.

- wi ta a kutawa tsu, tsu mini ma Kashile,
tsu mini ma ka'wun, ma na ma tsu zuwa idika i tana.>>
- 4 Vuzavaguɗu u danai, yidai n kuya'anka n a da, aza a Ifirayimu?
Yidai n kuya'anka n a da, aza a Yahuda?
- Ucigi u da wi ta tsu egele makyan kenu tsu puwanka,
tsu ciza tsu na tsu tsu saruwa n usana.
- 5 Adama a nannai da n suki eneki a va a kapusai nu,
mu unai le n kadanshi ka una u va,
afada a va i ta tsu kutashi ku kanna.
- 6 n ciga alyuka a da ba,
ama in ciga ta kamayun n usubi wa a da,
kuyeve ku Kashile kula'a ta alyuka o kusongu.
- 7 Ama a sula ta uzuwakpani u va tsu Adamu,
a ya'ankai mu unambi wu usubi.
- 8 Giliyadu likuci i da ya aza a ka gbani-gbani,
wi ta a kukarasa n urotu wu mpasa.
- 9 Tsu na aza a magalaka a tsu puta vuma,
ta anan ganu a gbabai kaci nannai,
adama a na a ya'an munuka a uye u Shekem,
a kuya'an ka gbani-gbani.
- 10 Me ene ta ili yi unata a kpa'a ki Isaraila,
aza a Ifirayimu a kuya'an cishakanlai,
da aza a Isaraila okpoi o kutono amali.
aza a Isaraila a natukpa ta kaci ke le.
- 11 Ada aza a Yahuda,
a zuwaka da ta kanna ka vu kya'a.
a makyan ma na ma kubono n uma a va a na a purai a kubana a ugbashi,
m bonoko le n uciyi u le.

7

Unushi wa aza a Isaraila n ugbamukaci u le

- 1 A makyan ma na baci n cigai kupotsotongu aza a Isaraila,
kata unushi wa aza a Ifirayimu wu uta e keteshe
n ka gbani-gbani ka aza a Samariya ka uta e keteshe,
adama a na a ya'an ta unambi wu usubi.
ele oboki a da n aza a magalaka,
- 2 Ama a zuwaka,
a na mi a kuciba n ka gbani-gbani ke le ba,
gogo na ka gbani-gbani ka kara'a le ta,
ki ta a ashi a va.
- 3 A kuzuwa mogono mazanga n ka gbani-gbani ke le,
aza e kelime feu a mazanga n unambi wu usubi u le.
- 4 Raka vu le i ta a mali ma tsugbani,
tsu akina a kazatsu,
tsu akina a na o kudoku ndanga ba,
a makyan ma na ayi bi'i a kulapa kiya.
ali a kubana a makyan ma na kiya ka ku shitai,
- 5 A kanna ka kadiva ka kuzuwa mogono ma savu,
a tsu zuwa ta mogono n aza e kelime o so'o mara ali ma maka le,
kata u gaba kaci n aza a kavama.
- 6 Asuvu a usufukpi a na akina a kazatsu,
wupa u le u tsu yongo ta a kutasa ali kayin washi.

n usana wu uta tsu melentsu ma akina.

⁷ Raḡa vu le asuvu a usuḡukpi tsu akina a kazatsu,
a ku una aza o tsugono e le.

ngono n le raḡa a yikpa ta,
ko vuza u saḡaḡa mu ba.

Aza a Isaraila n uduniyan u na u buwai

⁸ Aza a Ifirayimu a gbaḡai kaci n uduniya,
okpoi tsu kemeshe ka na a vadalukpai ba.

⁹ Omoci a ḡanai kulya'a utsura u le, ama a zuka ba,
ḡanji ḡari ḡa utai le, ama e yeve ba,

¹⁰ Araḡi aza a Isaraila wu utai e keteshe,
n nannai dem o bono wa va ba,
mpa na mi Vuzavagudu Kaḡhile ke le.
kpamu a laḡsa mu ba.

¹¹ Aza a Ifirayimu i ta tsu modoi,
gogo lo a yaḡsa le adama a na i n ugboji ba,
anana a laḡsa ubaḡki wa aza a Masar,
makpa'a a paḡaka le a ku laḡsa ubaḡki wa aza Asiriya.

¹² Makyan ma na baci a kulaza, mi ta a ku taḡuku maza maya,
mi ta a kucipaḡa le iḡika tsu na a ci ya'anka nnunu n na mi a ci'imkpi
gaḡi.

¹³ Ili ya atakaci a kubana we le,
adama a na a suma mu ta,
i ta a kukuwa,
adama a na a ya'anka mu ta ugbamukaci.

ko a na wo okpoi n ciga ta kushiba le,
ama ḡa a ḡanai kuya'anka mu a'uwa.
¹⁴ A shika maḡhi me le a kubana wa a va n kaḡu ke te ba,
a na i a maḡhi a i'uwa i le,
a kidasai ikyamba i le tsu aza o kutono amaḡi
adama a ufolu ilikulya n maḡyan
a ya'ankai mu ugbamukaci.

¹⁵ Ko a na wo okpoi mpa ḡa m gbarai le,
n zuwai le a tsurukpai,
ama n nannai dem ḡa i a kuya'anka mu kawuya.

¹⁶ A vadalukpakai mu kucina, o kutono amaḡi a gbani.
i ta tsu utan u na u kodoi.

I ta a ku una aza a gbara-gbara e le n kotokobi,
adama a kadanshi ka araḡi ke le.

i ta o ko okpo ili i maḡan a iḡika i Masar.

8

Aza a Isaraila a kasukpai uye u Kaḡhila

¹ Zuwa kavana a una u nu, tsu kajimba,
irala i ḡa yi a kucipa a gaḡi vu uma a Vuzavagudu,
adama a na uma a sula ta uzuwakpani u va,
ḡa a ya'ankai wila uva ugbamiwasuvu.

² Ashikai wa a va,
a kudana, <<Kaḡhila, aḡsu aza a Isaraila tsu yeve wu ta.>>

³ Ama aza a Isaraila a iwan ta ili i na yi i singai,
adama a nannai irala yi ta a kuguva le.

- ⁴ A zuwai ngono, ama n wu ushuki uwa ba.
a zuwai aza e kelime ama ba n wu ushuki uwa da ba.
a ya'ankai kaci ke le amali n azurufa n azanariya e le,
na lo wo okpo le ta ili i munuka.
- ⁵ Avu Samariya n iwan ta kamali ke medendem ka nanlo, ka na vu ma'in.
Wupa uwa wi ta a kaci ka nu.
Ali wannai dai vi a kukasukpa kuya'an ili yu unata?
- ⁶ Kamali ka ka aza Isaraila ka'a,
keshe'wi ka'a ka ya'in ka'a.
kamali ka'a Kashile ka ba.
kamali ka nanlo ki iyoci i medendem ma Samariya.
i ta kuboso ka'a.
- ⁷ Da uma a Samariya a cai ili i gbani,
adama nannai i a kukya'a ili ba.
adama a na ilya i na yi kashani yi n aci ba,
yi a kumatsa muku ba.
ko i matsa baci, omoci a da i a ku lya'i da.
- ⁸ O sodongi aza a Isaraila raka,
ama gogo na i ta a katsuma ka uma,
tsu ili i gbani.
- ⁹ Adama a na a laza ta a kubana wa aza Asuriya
tsu makparagi ma na mi a kakarasa ende'in.
tsugono tsa aza a Isaraila a ubon u gadi a tsupa ta ikebe.
i kulansa we eri wa aza o yoku
- ¹⁰ Ko a na wo okpoi a tsupa ta ikebe a uduniya,
Mi ta o kudoku kubolngu le.
I ta kpamu a ku namgba katsuma,
adama atakaci o mogono ma gbayin.
- ¹¹ <<A makyan ma na aza a Isaraila a ubon u gadi i o kudoku kuma'a atali
alyuka
adama alyuka a kutakpa ku unushi,
ta kpamu atali alyuka a nanlo okpoi ubuta u kudoku kuya'an unushi.
- ¹² Ko kuya'in ku da baci n danakai le wila uwa,
ama ayin tutu a dika ta u da ili i savu.
- ¹³ A tsu pana ta uyo'o u kuneke alyuka adama a ku takuma inyama,
ama mpa Vuzavaguđu n tsu pana uyo'o u le ba.
Vuzavaguđu wi ta a kuciba n ka gbani-gbani ke le.
mi ta a kutakacika le adama unushi u le.
Mi ta a kuzuwa le o kubono a Masar.
- ¹⁴ Aza a Isaraila a cinukpai n vuza na u ya'in le,
a ma'in i'uwa i gbagba'in,
Aza a Yahuda feu a ma'a ta nshilya n likuci n a bundai.
Ama mi ta a ku suku n akina a likuci ya,
kata akina a o songu i'uwa yi ngono n le ma.>>

9

Atakaci aza a Isaraila

- ¹ Kata i ya'an mazanga ba, ada aza a Isaraila,
kata i ya'an mazanga tsu uma a na a buwai ba.
Adama a na i ya'an ta unambi wu usubi, da i kasukpai Kashile ka da.
i tonoi amali, tsu kashakanlai ka na ki o kutono ali.
a ubuta wu ulanga u kulapu dem,

- i dengei ka_{ci} ka_{da} a_{ka}ma_{li} ka Balu,
tsu ashakanlai,
yi ta a kupana uyo'o u katsupu ka na yi e, kusheshe ayi da u nekei da.
- ² Ubuta wu ulanga u kulapu n ubuta u kupisha ma_{kyan} wi a ku lya'atangu ba.
ma_{kyan} ma savu mi a ku yawa le ba.
- ³ Uma a Isaraila a ubon u gadi a kudasangu idika i Vuzavagu_{du} ba,
i ta o kubonoko n aza o yoku a masar.
aza o yoku kpamu i ta a kubana Asiriya.
ra_{ka} vi le i ta a kulya'a ilikulya yi unata.
- ⁴ I a kufuda kuneke Vuzavagu_{du} alyuka a ma_{kyan} ba.
wi a kuya'an mazanga n kune'e ku le ba.
ili i kulya'a i le n alyuka e le i natukpa le ta,
tsu ili kulya'a ya aza a kpalu.
vuza na baci de dem u lya'i i da wi ta o ko okpo n ma_{shinda}.
adama a na ili i kulya'a ya yi ta a kuya'anka le aguma a kambulu koci,
i a kubanka i da a kpa'a ku Vuzavagu_{du} ba.
- ⁵ Yida_i tana yi a kuya'ansa,
a kanna ka na o fobusoi adama a ka_{diva}?
Kanna ka_{ka}diva_{ka} Vuzavagu_{du}?
- ⁶ Ko i la'aka baci n wuma u da a kanna ka nanlo,
Aza a Masar i ta o kubolongu da,
i ta a kucidangu da a Memfisu a idika i le.
Awana i ta a ku isa ili i singai i da,
awana a i ta a kupala apam e le.
- ⁷ Ayin atakaci a tawa_{ta},
kanna ka katsupu ka yawa ta.
ayin a na yi a kuciya_{ka} katsupu ka ili i na i ya'in,
Isaraila wi ta e kuyeve.
- A danai, keneki kalau ka'a,
i dana ta kpamu vuza na wi n ayinviki kadanshi n ayi kajarishi ka'a.
adama ka_{bunda}i ka_{unushi} ka_{da}, i iwain mu.
- ⁸ Keneki, ayi da vuza kindi adama a uma Isaraila e kelime ka Ka_{shile} ka_{ni},
ama n nanai dem yi a kuzuwaka le maza. a uye u le ra_{ka} tsu nnunu.
A kpa'a ku Vuzavagu_{du} feu i ta a tsurala n keneki.
- ⁹ A bana ta da'angi a ka_{suma} ku unambi u kamayun,
tsu ayin a aza a Gibiya.
Vuzavagu_{du} wi ta a kuci_{ba} n kawuya ka_{da}.
wi ta a ku takacika da adama unushi u da.
- ¹⁰ <<Vuzavagu_{du} u danai, n cina ta aza a Isaraila a kakamba a na umaci u ma_{biri}.
me ene ta ikaya i da tsu umaci wu ugiti u ma_{biri},
ama a na a tawa_i a Balu-piyo,
da erengi ka_{ci} ke le u ka_{ma}li ka Balu
da okpoi ili yu unata ci ili i na a cigai.
- ¹¹ Tsugbayin tsu Ifirayimu ci ta a ku imkpa tsu manunu
babu kumatsa, babu kpamu kuya'an ku ka_{suma}, babu kudika ku
ka_{suma}
- ¹² Ko o woku muku,
mi ta a ku una n da babu o gbonguro.
ali a kubana a vuza vu ukocishi,
ke le ko kotso ta a ma_{kyan} ma na baci n ka_{shukpai} le.

- 13 Mayun, me ene ta kumaci ku Ifirayimu, tsu ndanga n dabino a idika i singai.
ama danna anana,
Isaraila a utuka ta n muku n le a kukida.>>
- 14 Neke le, Vuzavaguđu
yidaí vi e kuneke le?
Neke le kamatsatsu ka na ka kutuka n katsuma ba,
kobolo n mani me dekpu.
- 15 <<Adama a ka gbani-gbani ke le a Giliga,
Ta de n iwain le.
Adama a unushi u na a ya'in,
Mi ta o kuloko le a kpa'a ku va.
Mpa m buwa a kuciga le kpamu ba,
aza a gbagba'in e le raka aza o kugoyi a da
- 16 A una ta uma a Ifirayimu,
aralu e le e dekpe ta,
a kumatsa muku ba.
Ko ta na a matsa baci,
Mi ta a ku una muku n le n na a cigai.>>
- 17 Kashila ka va ki ta a ku iwan le,
adama a na o tono kadanshi ka ni ba,
i ta o ko okpo aza a kakarasa a katsuma a uma aduniyan.

10

Afada a Vuzavaguđu a kubana wa aza a Isaraila

- 1 Aza a Isaraila i ta tsu madanga mi itacishi,
ma na ma tsu neke umaci n abundai.
a makyan ma na muku n le mi o kudoku,
Ta feu atali alyuka amali e le o kudokusu nannai.
a makyan ma na uciyi wi idika i le wi o kudoku n kabundai,
ta feu tsuloboi tsu katalikalyuka ka ki a kuyimkpa nannai.
- 2 Ađu e le e pecei kure,
ama gogo na mayun da a isa atakaci a unushi u le.
Vuzavaguđu wi ta o kubososo atali alyuka ele raka
ka ta kpamu u langasa atali a na a tsu ya'an ka alyuka.
- 3 Gogo na i ta a kudana, <<Tsu buwa n mogono ba,
adama a na tsu pana wovon u Vuzavaguđu ba.
Ko cishi baci n mogono,
ama yidaí mogono mi a kufuda kuya'an ka tsu?>>
- 4 Motonu ma'an koci i a kuya'an,
a kuya'an a uzuwakpani wa a'uwa,
adama a nannai afada a'uwa a kanai kudanga,
tsu mita ma gbani-gbani mo tsukono a kashina.
- 5 Aza a na i a idashi a Samariya e je'ekei ikyamba adama o wovon,
adama a kamali ke medendem ma Betu-avin,
uma i ta a kuya'an kpalu adama a ni.
anan ganu vu kamali va, i ta a ku namgba, katsuma adama a ni,
adama a na tsugbayin tsu kamali ka tsu kasukpa yi ta.
- 6 I ta a kubanka m medendem ma Asiriya
adama a na a tsupaka mogono ma gbayin utafu.
I ta e kuneke Ifiraimu wono,
Aza a Isaraila tana i ta a kupana wono, adama odoki a na o tonoi.

- 7 Mogono ma aza a Samariya mi ta a ku puwanka,
tsu kapufu a gadi vu mini.
- 8 Ubuta wa avasa a gadi vu aginda a Avin,
a ubon u na aza a Isaraila a tsu ya'an unushi,
ra ka i ta o kuboso le,
Awana i ta o ku gbonguro a gadi vu atali alyuka ele,
Uma i ta a kudana nsasan m gbagba'in ma, <<palai tsu,>>
wa nsasan n kenke'en kpamu, <<Yikpai a gadi vu tsu>>
Vuzavagu du u kidaka ta aza a Isaraila afada.
- 9 Vuzavagu du u danai, ali a ugiti wu unushi u da a Gibiya,
i kasukpa ba
kuvon tana ki ta a kulya'a le a Gibiya?
- 10 Mi ta a kutakacika uma a nanlo aza a unushi,
ka ta o bolongu uduniyan a ya'an tsurala n e le,
i ta a kutakacika da adama a unushi wa abundai u da.
- 11 Kumaci ka aza a Ifiraimu ki ta tsu kanaka ka na a pi'isakai kunima,
ka na kpamu ka tsu pana uyo'o u kuya'an kuyelyukpu.
gogo na n zuwaka ta Isaraila kogboro ka amiki e kudeku ku singai ku ni.
n zuwai kumaci ku Yahuda ku rono mabari ma kulima.
kumaci ku Yakubu tankpamu ki ta a kucimba ka kaci ka ni.
- 12 Ya'ankai kaci ka da vica'a vu singai,
ka ta i kya'a ili i na i cigai,
adama a na makyan ma kulansa Vuzavagu du ma yawa ta,
adama a na u tawa u tsuwanka tsu unasingai.
- 13 Ama da i kucukpai i ca'i kawuya,
da kpamu i kya'i kawuya,
i lya'i katsupu ka a'uwa.
Adama a na i neke ta adu a uye u kaci ka da,
kobolo kpamu n kabundai ko ovonshi a da.
- 14 Adama a nannai yoroli i kuvon yi ta a kudanga a katsuma ka uma a nu,
a likuci yi ukanji i da raka, i ta o kuboso le.
uteku tsu na Shalmanezzer wu unai Betarbel a kanna ka kuvon,
da kpamu u basangi aci amaci kobolo n a muku a idika.
- 15 Ta feu a kuya'anka da nannai, Ada aza e Betelu,
adama a ka gbani-gbani ka abundai ka da.
n ugiti u kuvon i ta a ku una mogono mi Israila.

11

Ucigi u Kashile wa aza a Isaraila

- 1 A makyan ma na Isaraila wi maku me kenu, n ciga yi ta,
de a Masar n dekushei ni maku maya.
- 2 A makyan ma na mi a kudoku kudekushe le,
ta feu kpamu i a kulya'a kelime n kuya'an kugoyi nannai.
da i a kuneke Balu alyuka,
i a kusongu ku yi ili i magulani.
- 3 Ko a na wo okpoi mpa da n pi'isakai Ifirayimu nwalu.
N dikai le ekiye a va,
ama e yeve a na mpa da n lanai le ba.
- 4 N ronoi le n tukai wa a va n awin a usubi,
n shiyai le n ucigi,
ba n awin atakaci tsu irala i da ba.
mo okpoi le tsu vuza vu kudika kogboro edeku e le.

- da n kuɗangi n lya'atangi le.
- ⁵ Tsu na wo okpoi uma a va a iwain kubono a ubuta u va,
i ta o kubono a idika i masar,
mogono ma Asiriya tana wi ta a kulya'aka le tsugono.
- ⁶ Kotokobi ko kuvon ki ta a langasa likuci i le,
kuvon ki ta a ku una anan ganu va amali e le,
adama odoki a gbani-gbani e le.
- ⁷ Uma e sheshe ta da a kasukpai mu,
ko tsu na wo okpoi e dekushe mu Vuzavaguɗu,
babu vuza na u cikpai ni.
- ⁸ Nini dai n kusaba'a da, ada aza a Ifiraimu?
Nini dai n ku kasukpa da, ada aza a Isaraila?
Nini dai n kubonoko da tsu Aduma? Nini dai n kuya'an n avu tsu
Zeboyim?
- Kaɗu ka va ki ta izumgbi a katsuma ka va,
asuvayali a va wa nu i ta o kudokusu.
- ⁹ Mi a kutakacika wu a wupa wu usuɗukpi ba,
mi kpamu a kudoku ku una aza a Isaraila a ubon u gadi ba
adama a na mpa Kashi le ka'a, mpa vuma da ba,
mpa da vuza cida na mi a katsuma ka da.
mi a kutawa da n kaɗu ka usuɗukpi ba.
- ¹⁰ Uma a va i ta o kutono Vuzavaguɗu,
Mpa Vuzavaguɗu vuza na u kuya'an yura tsu kawu.
muku n va raka mi ta a kutawa n kuje'eke ki ikyamba,
i ta a kutawa a idika i kalivi.
- ¹¹ I ta a kutawa n kuje'e ki ikyamba a Masar,
tsu moɗoi kpamu a idika i Asiriya,
mi ta kpamu o kubono ko le a i'uwa i le.
Mpa vuza Vuzavaguɗu n dansai.

Unushi wa aza a Isaraila

- ¹² Aza a Ifiraimu a kanza mu ta n a'uwa,
da kpamu kpa'a ka aza a Isaraila ku kanzai mu kulangaɗu.
Ama aza a Yahuda a vadalukpakai mu kucina,
mpa na mi Kashi le ka cida.

12

¹ Ili i na aza a Isaraila a ubon u gadi i a kuya'an, yo okpo ta gbani a na aza
a na i a kuguba wunlai i o kutono wunlai u kasana kulivi dem. I o kudoku
kuya'an a'uwa n vishili, da a zuwai uzuwakpani n idika i Asiriya, i kpamu
a kubansuka n mani'in ma zaitu a idika i Masar.

² Vuzavaguɗu wi ta n kadanshi adama uma a Yahuda, wi ta a kutakacika
aza a Isaraila adama a uye u le, wi ta a kutsupa le derere tsu ulinga u na a
ya'in.

³ Babu na tana a matsa akaya e le Yakubu, u kanaɗi kaɗiwa ka vuza ni,
makyan ma na u gbonguroi da u ya'in mpolo n Kashi le.

⁴ Yakubu u ya'an ta mpolo n kalingata da u ciyai ulya'i. U ya'in mashi ma
kulansa unasingai, u kalingata. Vuzavaguɗu u cinai ni e Betelu, tade u ya'in
kadanshi n ayi.

⁵ Vuzavaguɗu Kashi le Mala'imili, Vuzavaguɗu da kula kuni.

⁶ Adama a nannai, i bono u Kashi le ka da. I ciga yi, i ya'an a fada a mayun,
i zuwa aɗu a da u Kashi le ka da ayin dem.

⁷ Vuzavaguḍu u danai, <<Aza a tsulaga a tsu ya'an ta u linga n kagisamkpatsu ka a'uwa, ḍa kpamu i ucigi u kuya'an kalya'a.

⁸ Aza a Isaraila a ubon u gaḍi a danai, gogo na ci ta n uciyi. Tsu ciyaka ta kaḍi kaṭsu uciyi. A kaṭsuma ku uciyi u tsu raka, a kuciya tsu n ka gbani-gbani ba, ana a kudana tsu ya'an ta unushi ba.

⁹ Mpa Vuzavaguḍu mpa ḍa Kaṣhile ka ḍa, ali ḍe a iḍika i Masar, mi ta o kudoku ku zuwa ḍa i ḍaṣangu a uye, uteku tsu na i ya'in, a ayin a kaḍiva ka na a zuwakai ḍa.

¹⁰ N ya'ankai ḍa kadanshi n una u eneki, Mpa ḍa n nekei eneki a ya'in kene n aḅundai, ḍa n nekei ḍa kadanshi n asan.>>

¹¹ Ko n tsu nannai dem a Giliyadu kaṁali ki ta ḍe, ama kutoni ku ḍa ku gbani ku ḍa. De a Giliga i ci ya'an ta alyuka obomburom, ama atali alyuka aḍa, i ta a kutaduku su le a kapulaka.

¹² Akaya a tsu Yakubu u sumai a kubana a iḍika i Siriya, ta ḍe ayi u ya'in tsugbashi tsu kulansa vuka u zuwa, adama a na u ciya vuka, u ya'in kaguḅa ka nlala.

¹³ Nu utsura u kukiye ku keneki, Vuzavaguḍu wu utukai aza a Isaraila a Masar, n kukiye ku keneki kpamu ḍa we erei le.

¹⁴ Da aza a Isaraila a zuwai Kaṣhila ka ya'in wupa kau, Vuzavaguḍu wi ta n katsupu adama a unushi u le, n wono u na a tsunki ni.

13

Wupa u Vuzavaguḍu wa aza a Isaraila

¹ Ana Ifirayimu u ya'in kadanshi, ḍa uma a kanai kuje'eke ikyamba, a cikpa yi ta a kaṭsuma ki Isaraila.

Ama u ya'an ta unushi a ubuta u kutono kaṁali ka Balu, ḍa u kuwai.

² Ali n anana i ta a kulya'a kelime n kuya'an unushi, ḍa u ya'ankai kaḍi ka ni kaṁali,

ayimi a na a fudai ḍa a ci ya'an kaṁali ka azurufa.

aṁali a raka ulinga we ekiye u ḍa.

u tsu dana ta uma e neke le alyuka,

<<Obongu iyoci i kobomburon ka.>>

³ Adama a nannai i ta o ko okpo tsu egele a usana, tsu ciza tsu na tsu laza gogo lo,

tsu kopo ka na wunlai u tsu pura a ubuta wu ulanga u kulapu ki ishina. tsu kanga e kenle.

⁴ Ama mpa ḍa Vuzavaguḍu Kaṣhila ka ḍa,

ili i na i dikai a iḍika i masar.

I yeve Kaṣhile koyoku ba sai mpa,

mpa ḍa kishi koci babu koyoku.

⁵ Mpa ḍa n lanai ḍa e meremune,

a iḍika i na yi n mini ba.

⁶ Ama a na i ciyai uciyi wi ili i kuzuwa,

i lya'i ḍa i cuwai, wuma u ḍa u panai uyo'o,

ḍa i ya'in aradi,

i cinukpai nu mpa.

⁷ Mi ta a kutawa ḍa tsu kawu,

m puta ḍa tsu meshe'e ma kakamba.

⁸ Mi ta a kutawa le tsu Kakunzu,

ka na a purai muku n ni.

mi ta a ku saza nkanga n le, n takuma le tsu kawu,

tsu manama ma kakamba mi ta a ku sazasa le.

- ⁹ Aḍa uma a Isaraila, mi ta a ku una ḍa,
Yayi wi a kufuḍa kuḅaṅka ḍa?
- ¹⁰ Gogo na teḍai mogono ma ḍa?
Dekei ni adama a na u ḅaṅka ḍa,
Te ḍai aza e kelime a likuci i ḍa?
Aza a na i folonoi mu n neke ḍa,
<<Ya'an ele a ḅaṅka ḍa.>>
- ¹¹ N wupa u ḍa n nekei ḍa mogono,
ḍa mu n takpai ni n asuvusuḍukpi.
- ¹² O bolongu ta unushi wa aza a Ifirayimu,
a zuwai unushi u le o mopon.
- ¹³ atakaci a taḡa yi ta tsu vuka vu limata,
ama wi ta tsu maku ma na mi n ugboji ba,
vuza na u iwain a matsai yi a makyan ma na ma ga'in.
- ¹⁴ M shiba le a ubuta wu utsura wu ukpa
N wawa le a ubuta wu ukpa
Avu ukpa teḍai maḍukpa ma nu?
Kasaun teḍai munuka ma nu mi?
Mpa mi o kudoku kupana asuvayali e le kpamu ba.
- ¹⁵ Ko a na wo okpoi aza a Isaraila i ta a kuyimkpa tsu mita,
wunlai u kasana wi ta a kuzuwa le e dekke.
Wunlai u Vuzavaguḍu u ḍa u kulapa ḍe a kakamba.
aṣhi a mini i ta e kudekke,
ayinva e le i ta e kudekke.
wunlai wa wi ta a kupura ucanuku u kuzuwa u singai u le raḱa,
u langaṣa ili i na i ga'in dem.
- ¹⁶ Aza a Samariya i ta a ku isa katsupu ku unushi u le,
adama a na ya'an ka ta Kaṣhila ke le ugbami u kaci.
I ta a kubana ukpa u kotokobi,
i ta a kubasangu su aci e nrebu n le a idika,
ka ta kpamu a batsa amaḱi e le a na i n aṭsuma.

14

Ufolu u kubono u Vuzavaguḍu

- ¹ Aḍa uma a Isaraila, bonoi a ubuta u Vuzavaguḍu Kaṣhile ka ḍa,
adama a na unushi u ḍa u zuwa ḍa ta maṭaḍa.
- ² Bonoi u Vuzavaguḍu n kadanshi,
i folono yi, <<Cinukpaka tsu unushi u tsu,
isa tsu adama a kasingai ka nu,
aṭsu ci ta a kucikpa wu nu una u tsu.
- ³ Aza Asiriya a kufuḍa ku isa tsu ba,
ci kpamu a kuzuwa aḍu odoku o kuvon ba.
ko tsu dana amaḱi,
aḍa ḍa Kaṣhile ka tsu,
adama a na wa a nu u ḍa makpa'an ma tsu ciya kasingai.
- ⁴ Vuzavaguḍu u danai,
mi ta a kucinukpa ka le unushi u le,
Mi ta a kuciga le n kaḍu kava bari,
adama a na wupa u va we ele u vaku ta.
- ⁵ Mi ta o kokpo tsu ciza wa aza a Isaraila,
i ta a kulya'a kelime tsu apulufa,
i ta a kuya'an aralu tsu ndanga n gbagba'in n Sida a Lebano.

- ⁶ Acaka e le i ta a kutatsa,
uga'in u le wi ta o ko okpo tsu ndanga n Zaitu,
i ta a kuya'an magulani,
tsu ndanga n Sida a Lebano.
- ⁷ I ta o kubono a dasangu a kulu ku le,
i ta a kucimba ishina n abundai,
i ta a kuya'an apalu tsu kashina ki itacishi.
Magulani me ele mi ta a ku uta kula tsu makyan a Lebano.
- ⁸ Aza a Ifirayimu i ta a kudana,
yidai i burai tsu n amali?
Adama a na mpa Kashile ke le ka'a,
mpa da n kupana ka le, n zuwaka le unasingai.
tsu ndanga ma ayuku m abundai a makyan dem,
ta feu mpa Vuzavagudu n kuzuwa le a yimkpa nannai,
mpa da kumi'i ku unasingai u le.>>
- ⁹ Yayi wi n ugboji?
Ya'an u yeve ili nampa ya,
Yayi wi n kuyeve?
Ya'an u yeve i da.
Adama a na uye u Vuzavagudu derere da u da wi,
aza a kamayun a kadu, a ci ya'an ta nwalu a uye wa n matana,
ama aza a unushi wu ucigi u kadu, a tsu tadatsa ta we ele.

KATAGARDA KA JUWELU Kubayuwa

Ukuna u Katagarda ka nampa

A ciya ili yi abundai a ukuna u keneki Juwelu ba. kpamu a ciya e yeve a makyan ma na u yongoi n wuma ba. Ama i ta o cico'o a dana ta katagarda ka ni ka a makyan ma aya amangatawantawun (500) a kubana aya amangatawanashi, (400) kafu a matsa Yesu (bc) a ayin a na idika i Fashiya yi o tsugono tsa aduniyan.

Juwelu u ya'an ta kene ka ukuna u madukpa m akyun n kanbulu a ubon u Falisadinu. A katsuma ki ili nampa we ene ta urotu u kanna ka kutawa ka Vuzavaguđu, ayin a na Vuzavaguđu u kutakacika aza a na a iwain kusheshe ka aza a usubi. Keneki ka ka dana ta kusheshe ku Kashile n kudana uma a shika unushi u le, n uzuwakpani u kulapulu n unasingai adama uma a ni. Ili i kindana i da da uzuwukpani u na Kashile ka ya'in u danai, wi ta a ku suku n ayinviki a cida a ubuta u uma a ni dem, ali n amaci olobo nu nkoshi dem derere. Ukuna u na wi punu u keci Madukpa m akyun 1:1; 2:17 Uzuwukpani u kulapululusuka 2:18-27 Kanna ka Vuzavaguđu 2:28; 3:21.

¹ Vuzavaguđu u ya'in kadanshi n Juwelu kolobo ka Petuwelyu.

Madukpa ma akyun a idika

² Panai kakuna ka nampa, ada nkoshi m gbara-gbara, zuwai atsuvu a da, ada na yi punu idashi a idika ya. a sa'wa ta kuya'an ili i tsu nampa a ayin a da?

Ko a ayin a ikaya i da?

³ Tonukoi muku n da ka'a, kata muku n da feu o tonuko muku n le, kata muku ntsukaya n da o tonuko ntsukaya n na n kutawa.

⁴ Ili i na kakuma ka nta damaci ka takumai da i buwai, akyun a gbagba'in o kotso a takumai, Ili i na akyun a gbagba'in a takumai da i buwai, kakuma ka nta damaci n kenke'en ko kotso ka takumai.

⁵ Jimgbai, ada na mara ma makai, i shika, lapai una, ada na yi oso'i a mara, lapai una adama a unambi u makyan ma savu, adama a na e pece da ta n ma'an.

⁶ Adama a na uma a kpatara ta idika i va, uma a utsura a da, kabundai ke le ki kukece ba, anga e le i ta n alyu tsu anga a kawu,

⁷ A langasa ta ashina a itacishi a va, da a takumai ndanga mu mbiri. E she'wei avu e le raka, a kasukpai acaka e le wari.

⁸ Shikai tsu mekere, ma na mi a mashi adama a ukpa u kamana ka ni.

⁹ Anan ganu a namgbai atsuma, adama a na babu kune'e ki ishina n ki ili i kuso'o, a kpa'a ku Vuzavaguđu.

¹⁰ Ashina raka okpo ta apulaka,

idika feu i dekpe de,
 Ishina i namgba de,
 makyan feu me dekpe de,
 babu kpamu ma'in ma zaitu.
¹¹ Namgbai atsuma ada acimbi,
 lapai una, ada acimbi ashina a itacishi,
 namgbai atsuma adama a itabi m bali,
 adama a na a langasa ta ili i kashina.
¹² Ashina a itacishi a da e dekpe ta raka,
 ndanga mu mbiri n da n dekpe ta,
 ndanga n Ruman, nu nshuwa nu ndanga n na m buwai
 raka n dekpe ta.
 Mayun mazanga ma vuma vu lima mo kotso ta.

Kushika ku unushi n avasa

¹³ Ada anan ganu a na yi a kuya'an alyuka,
 a katalikalyuka ka Vuzavagudu, ukai akashi a kpalu, i shika,
 i uwa A'isa a gbayin yi asa n akashi a kpalu a da,
 adama a na babu ishina ko makyan,
 ma na a kuya'anka alyuka A'isa a gbayin a Kashile ka da.
¹⁴ Salai kuya'an kakuli,
 ya'in kobolo ka gbangam.
 bolongi nkoshi m gbara-gbara n uma a idika ya raka,
 A'isa a gbayin a Vuzavagudu Kashile ka da,
 i banka n mashi ma da u Vuzavagudu.
¹⁵ Ili ya atakaci da a kanna ka nanlo.
 Adama a na kanna ka Vuzavagudu ka yawa ta devu,
 atakaci a da a Mala'imili a kutawa.
¹⁶ A ashi a tsu da a langasai tsu ilikulya'a,
 babu mazanga n kupana ku uyo'o,
 a kpa'a ku Kashile ka tsu.
¹⁷ Icu'u i kuwai adama a udekpu wi idika,
 mpon n namgbai, da n fadai.
 adama a na babu ishina,
¹⁸ Lana tsu na anaka i a yura.
 Ushiga wa anaka u yangalai,
 adama a na a ciya ijanu ba,
 ushiga wu nlala feu atakaci.
¹⁹ Vuzavagudu, wa a nu u da mi a mashi,
 adama a na akina a lya'a ta ubuta u kalina.
 melentsu ma akina mo songu ta ndanga n kakamba raka.
²⁰ Nnama n kakamba feu mi ta a mashi wa a nu,
 adama a na nyeneke n dekpe ta raka.

2

Madukpa ma akyun tsu urotu u kanna ka Vuzavagudu

¹ Likai vugbala a Sihiyona,
 i sala a kusan ku gbayin ku cida ku va.
 Ya'an aza a na i a idashi a idika ya raka e jeleke ikyamba,
 adama a na kanna ka Vuzavagudu ki ta lo a ku tawa, ka yawa ta devu.
² Kanna ka atakaci ka'a n kayimbi,
 kanna ke eleshu n kayimbi ka kpaabam.

tsu kayimbi ke eleshu ka na ka palai nsansa,
 ta kabundai ka akyun ka ki a kutawa nannai,
 ka na kata a sawai ku ene ba,
 kpamu o kudoku ku ene tsu nanlo ba,
 ali ntsukaya n na n kutawa.

³ A kutakuma vicala tsa akina,
 E kelime ke le idika ya tsu kashina ka Adini,
 a kacapa ke le idika ya tsu kapulaka,
 babu ili i na i kula'aka ekiye e le.

⁴ I ta n iyoci yi odoku,
 a iladi tsu odoku o kuvon.

⁵ Ci izumgbi yi ekeke odoku,
 a ci dikpangi a gadi va a nsansa,
 ci izumgbi i kakamba ka na ki a kukula,
 a na osoji a utsura ugeri adama o kuvon.

⁶ Uma ene le baci, e ci je'eke ta ikyamba,
 ashi e le koli-koli.

⁷ A tsu tawa ta tsu ovonshi,
 a kumba mashilya tsu osoji.
 A tsu dasa ta derere adaru-adaru,
 a tsu kpatala ba.

⁸ Babu vuza na u tsu uwa uye u vutoku,
 yaba dem o kutono kadaru ka ni,
 a tsu pasamgbanai ta e mere ma irala,
 kpamu i ku shamgbatangu ba.

⁹ A tsu bana ta n o bonoi a likuci,
 a tsu suma ta a gadi vu nshilya.
 A tsu kumba ta a uwa a i'uwa
 a uwa atusu a i'uwa a na oboki.

¹⁰ E kelime ke le idika i tsu gba da ta,
 ka ta gadiadangashile e jengede,
 kanna n wotoi okpoi kayimbi,
 azangata kpamu feu o doku e neke kutashi ba.

¹¹ N kalakatsu ka utsura da Vuzavagu du,
 udana i osoji a ni,
 yidai a ku gisangu n kabundai ko osoji a ni,
 osoji a na o tsu tono kadanshi ka ni.
 a la'a ta kukece,

Kanna ka Vuzavagu du kagbayin ka'a,
 kanna ko wovon kau,
 Yayi wa kufuda ku shamgba?

Udeki u kushika unushi

¹² Vuzavagu du u danai, <<Ko n nannai.>>

<<Bonoi wa a va n adu a da raka,
 n kakuli n mashi n unamgbi u katsuma.

¹³ adu a da o yotsongu ushiki wu unushi u da,
 ba kukara ku ntogu n da koci ba.

I bono a ubuta u Vuzavagu du Kashile ka da,
 adama a na ayi vuza kasingai da n asuvayali,
 vuza na u ci ya'an wupa gogo ba,
 kpamu vuza vu ucigi u na u tsu saba'a ba,
 ama u tsu ronono ta a ubuta u kutuka n madukpa.

- 14 yayi u yevei ko Vuzavagudu Kashile ka tsu,
 wi ta a kusaba'a kusheshe ku ni,
 u zuwaka tsu unasingai,
 ali ci ya'an kune'e ki ishina n ili i kuso'o?
 15 Likai vugbala a Sihiyona,
 i sala kuya'an kakuli.
 yi erengu kaci ka da,
 kata i ya'an kobolo ka cida.
 16 I bolongu uma,
 kata yi erengu kobolo ka u Vuzavagudu,
 i bolongu nkoshi,
 n muku nu nrebu,
 ali vali vu savu n vuka vu savu feu uta a kunu ku le, a tawa.
 17 Ya'an anan ganu a na i a kuya'anaka, Vuzavagudu u linga e mere ma
 katalikalyuka n kafalaka ka A'isa a gbayin, a shika.
 A dana, <<Vuzavagudu pana asuvayali a uma nu.
 Kata vu kasukpa uma a ukani a nu a ya'an wono ba,
 kata vu kasukpa uduniyan u yoku u lya'aka le tsugono ba,
 ali a dana,
 <Tedai Kashile ka da ki?> >>

Wushuki u Vuzavagudu

- 18 Da Vuzavagudu u sa'ai idika i ni,
 u panai asuvayali a uma ni.
 19 Vuzavagudu wushuki uma a ni, u danai.
 <<Lanai, mi ta a kusu'uku da ishina m makyen n mani'in,
 ali i yawa da, yi o kudoku ko okpo ili i makan
 a ubuta u uma ba.
 20 <<Mi ta o kuloko akyun da'angi n ada,
 a na utai ubon u gadi a na a tukai da n kuvon,
 mi ta o kuloko le a kubana a kakamba ka na ki n vuza ba,
 aza e kelime le a yikpa a Mala,
 aza a na i o kutono le tamkpamu a yikpa a Mala me Mere.
 ushami we even a ikyamba e le wi ta a kudanga,
 ushami u gbani-gbani u le wi ta a kukara'a a ubuta dem.
 adama a na mpa Vuzavagudu n ya'an ta ili i mereve.
 21 Kata vu pana wovon ba, avu idika,
 ya'an mazanga vu pana uyo'o,
 adama a na Vuzavagudu da u ya'in ili i gbayin i nanlo.
 22 Ada nnama n kakamba, kata i pana wovon ba,
 adama a na ijanu i topo ta.
 Ndanga kpamu feu n matsa ta,
 ndanga ma mbiri n mi itacishi a matsa ta mayin.
 23 Ya'in mazanga, ada aza a Sihiyona,
 i pana uyo'o nu mpa Vuzavagudu Kashile ka da,
 adama a na n yo'oko da ta mini ma ugiti,
 da kpamu n yo'oko yi da a makyen ma na ma untsai.
 24 <<Ulanga u kulapu wi ta a kushana tukpa n ishina,
 Okotsu a gbagba'in i ta a kushana ali a barakpa.
 i ta a kushana n makyen m mani'in ma zaitu.
 25 Mi ta o kubonoko da n ili i na akyun a takumai a katsuma ka aya a nanlo,
 akyun a gbagba'in n e kenke'en,
 nu nta damaci, ko kakuma ka akyun a na i yevei,

ɗaɗa osoji a utsura a na n su'uki ɗa.

²⁶ <<Gogo na yi ta a kulya'a ilikulya'a ali i cuwa,
ali i cikpa kula ku Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa,
ayi na u ya'ankai ɗa ili i mereve,
kpamu i o kudoku kuneke uma a va wono ba.

²⁷ Aɗa uma a Isaraila talo ye kuyeve a na mpa mi ta a kaṣsuma ka ɗa,
mpa ɗa Vuzavaguɗu Kaṣhile ka ɗa,
babu vuza vu yoku, kpamu i o kudoku kuneke uma a va wono ba.

Kanna ka Vuzavaguɗu

²⁸ <<Ayin a na baci ili nampa i kotsoi,
kaṭa n su'uku uma a va raḳa n ayinviki a va,
muku n ɗa olobo nu nkere i ta a kuya'an kene,
nkoshi mi ta a kuya'an alatani,
muku mo olobo n ɗa a ya'an kene tsa alatani.

²⁹ Ali n agbashi a ɗa ali n amaci,
mi ta a kutsunku le ayinviki a va a kanna ka nanlo.

³⁰ Kaṭa n yotsongu urotu wi ili i mereve, gaɗi n iɗika,
i ta a kutsuwan mpasa n akina n ugbodoli u kanga.

³¹ Kanna ki ta o ko okpo kayimbi,
wotoi tamkpamu wo okpo ushili tsu mpasa.

Kafu kanna ka Vuzavaguɗu ka nanlo ka ta wa.

³² Wi ta o ko okpo vuza na baci dem u dekei,
kula ku Vuzavaguɗu wi ta a kuciya wishi,
adama a na a kusan ku Sihiyona n Urushelima,
i ta a kuciya aza a na a kula'aka,
tsu na mpa Vuzavaguɗu n danai,
a kaṣsuma ka aza na a la'akai
i ta a kuciya aza a na mpa Vuzavaguɗu n dekei.

3

Vuzavaguɗu wi ta a kuya'anka uduniya afada

¹ Vuzavaguɗu u danai, <<A ayin a nanlo,
mi ta o kubonoko Yahuda n Urushelima n unaṣingai u le,

² Mi ta o kubolongu uduniyan raḳa,
n tuka le a kara'a ka Jehoshafatu.

Ta de mi a kutakacika le adama a uma a va,
adama a na a wacuwa ta aza a Isaraila, ili yi ukani i va.
ɗa kpamu e pecekushi iɗika i va.

³ A ya'ain kazagba adama uma a va,
e dengei muku mo olobo nu nkere okpoi agbashi,
adama a na a tsupaka ashakanlai n maḳyaṇ.

⁴ <<Aɗa aza a Taya n aza a Sidon n ubon Filisitiya, yiɗai i cigai kuya'anka
mu? Yi ta e kusheshe i tsupa ili i na n ya'ankai ɗa? Ta baci nannai, gogo na
mi ta a ku kucikpa kubonoko ka'a a kaci ka ɗa.

⁵ Adama a na i pura ta azurufa n azanariya a na i ucanuku u singai u va
i bankai a nvaḷi ma amaḷi a ɗa.

⁶ Da kpamu i purai uma a va aza a Yahuda n aza a Urushelima, i denke
yi aza e Helene, adama a na i banka le da'angi n iɗika i le.

⁷ Lanai, gogo na mpa mi ta a kuzuwa le o bono a ubuta u na yi ishi i dengei
le va, kaṭa n ya'anka ɗa ili i na i ya'ankai le.

⁸ I ta e kudenke aza a Yahuda muku n da olobo nu nkere, kata e le tamkpamu e denke aza a Sabina, a ubuta wu mbari a idika ya aza Arabiya, mpa Vuzavaguđu n dansai.>>

⁹ Salai ukuna u nampa wa a katsuma ku uduniyan,
i dana, fobusoi kuya'an kuvon.

i dengusa eyevi o kuvon,
i zuwa osoji a yawa devu, a laza a kubana kuvon.

¹⁰ Lapai mbari n vicimba n da mo okpo otokobi,
i bonoko muwun n vikya'a n da nsara,
ya'an vuza babu utsura u dana,

<<Mpa vuza vu utsura da.>>

¹¹ Dakakai i tawa, ada uduniyan u na yi ukara'i n uma a va,
i bolongu de a kara'a.

Vuzavaguđu, zuwa osoji a nu a gasa a ubuta wa.

¹² <<Ya'an uduniya u danga,
a kana uye a kubana a kara'a ka afada ka Jehoshafatu,
adama a na ta de n ku dasangu,
n ya'anka uduniyan u na wi ukara'i n uma a va afada.

¹³ Ka gbani-gbani ke le ka yimkpa ta,
remei nkawun n da i kana le, tsu ishina i na i ge'wei.

Tawai i dasa le, tsu na a tsu pisha makyan,
adama a na okotsu a kupisha makyan a shana,
ogbodo a gbagba'in a shana a pasa.>>

¹⁴ Kabundaji ka uma,
ki ta punu a kara'a ka afada a Kashile,
adama a na kanna ka Vuzavaguđu ka yawa ta devu,
a kara'a ka kukida afada.

¹⁵ Kanna n wotoi i ta o ko okpo kayimbi,
azangata feu kpamu e kuneke kutashi ba.

¹⁶ Vuzavaguđu wi ta a kuya'an yura a Sihiyona,
wi ta a kudangusa kalakatsu ka ni a Urushelima,
gadi adangashile n idika yi ta a kugbada.

Ama Vuzavaguđu da ubuta u kushedeku u uma a ni,
mashilya kpamu a uma a Isaraila.

Unasingai adama a uma a Kashile.

¹⁷ <<Talo ye kuyeve a na mpa da Vuzavaguđu Kashile ka da,
yi ta e kuyeve a na mi a idashi a Sihiyona,
kusan ku cida ku va,

Urushelima wi ta o okpo cida,
babu kpamu irala i na i kudoku kuciya ulya'i wa a ni.

¹⁸ <<A kanna ka nanlo, nsansa mi ta kushana n makyan,
kata aginda tamkpamu a shana n mani ma anaka,
nyeneke ma aza a Yahuda raka n shana n mini.

kashi ka mini ki ta a ku uta de a kpa'a ku Vuzavaguđu,
kata me neke kara'a ka ndanga n Akashiya kutanu*.

¹⁹ <<Ama Masar wi ta o ko okpo agali,
Edom tamkpamu wo okpo kakamba,
adama a ka gbani-gbani ka na a ya'ankai aza a Yahuda,
a unai aza a babu unushi a idika i Yahuda.

²⁰ Ama Yahuda wi ta o ko okpo ubuta wi idashi i uma ayin dem

* **3:18 3:18** kara'a ka ndanga n Akashiya Kara'a ka nampa ka dada feu e ci deke Shitim.

Urushelima tamkpamu a kubana a tsukaya dem
21 Mi ta_ a kutsupa unushi u munuka ma aza a babu unushi,
mi a kucinukpa ka le u da ba,
mpa Vuzavagudu mi ta_ o kuyongo a Sihiyona.>>

Katagarda ko Obodiya Kubayuwa

Katagarda ke kenu ka nampa a dana ta ka'a ayin atakaci, ana Urushelima u yikpai a kaya ka (586) kafu a matsa Yesu Kirisiti. Aza a Edom a na i a ubon u dakai n tsugadi n Urushelima, ele irala ya aza a Yahuda i da. A makyan ma na Urushelima u yikpai, a ya'in mazanga n atakaci aza e le, a na a kupana asuvayali e le. Nannai koci ba da a uwai a purai ucanuku u likuci wa, a bankai aza a na a tukai likuci ya n kuvon. Obodiya u ya'in kene u danai, i ta a kutakacika Edom, i ta a kulya'a yi n kuvon tsu na a kuya'anka kagimi ka irala yi Isaraila.

Ili i na yi punu udari a katagarda ka nampa

1 Atakaci aza a Edom 1:1-14

1 Kanna ka Vuzavaguɗu 1:15-21

Kene ku uyikpi u Edom

¹ Na da akaka a Vuzavaguɗu Mala'imili a na Obodiya wu enei tsa alatani a ukuna wu idika i Edom.

A suki vuza vu usuki uduniyan,

da kpamu tsu panai akaka u Vuzavaguɗu a danai,

<<Dengai tsu bana ci ya'an kuvon n idika i Edom.>>

² Vuzavaguɗu u danai,

Lana, n kubonoko wu ta vu okpo kenu a katsuma ku uduniyan u na u buwai,

i ta o goyo wu ko kenu ba.

³ Araɗi a nu o doro wu ta avu Edom,

avu na vi a idashi a kabatsu,

avu na vi a idashi a gadi vu nsasan m gbagba'in,

a ku dana a kaɗu ka nu,

<<Yayi u kufuɗa kucipaka mu a idika?>>

⁴ Ko vi ishi baci vi dimkpai gadi tsu mashangi,

ko vi ishi vu ya'an kpa'a a katsuma ka azangata,

mi ta o kurono wu de n cipaka a idika.

⁵ Da baci oboki a uwai a kpa'a ku nu,

da baci kpamu aza a magalaka a tawai nu n kayin,

i ta a kudika ili i na a cigai da.

da baci kpamu oboki a umaci wu ndanga a uwai a kashina ka nu,

kudayu ku da a kukaɗukpaka wu koci,

⁶ Ama ada uma e Edom, kumaci ku Isuwa,

a una wu ta,

uciyi u da raka a pura ta u da.

⁷ Uduniyan u na vu gbabai kaci n e le,

i ta o kuloko wu a idika i nu.

i ta a kuyansa wu kata a lya'a wu n kuvon.

aja'a a na vi a kulya'a ilikulya kobolo n e le,

i ta a ku azuku wu maza,

kata a dana vi n ugboji ba.

⁸ Mpa Vuzavaguɗu n dana ta,

a kanna ka na n kutakacika Edom,
 mi ta a ku una aza a ugboji a Edom,
 mi ta a ku takpa aza e kuyeve a nsansa n Isuwa.

⁹ Teman, ovonshi a utsura a nu i ta a kupana wovon,
 i ta a ku una yaba dem a kusan ku Isuwa.

Unushi u Edom

¹⁰ Adama o kuyongo ku wuya ku na vu ya'ankai vuza nu Yakubu,
 vi ta o ku okpo n wono,
 i ta a ku una wu raka-raka.

¹¹ A kanna ka nanlo vu shamgbai a kakambu a kinda,
 a makyan ma na irala a purai u uciyi u ni,
 omoci kpamu o bosoi a utsutsu u ni,
 da a taduki kazagba adama a Urushelima,
 avu feu vu okpoi tsu vuza te a katsuma ke le.

¹² U ga'an vu ya'an mazanga adama atakaci a na vuza nu u uwai ba.
 U ga'an vu ya'an mazanga adama atakaci aza a Yahuda a kanna ka na
 i a ku una le ba.

U ga'an vu zo'oso le a kanna ka a atakaci e le ba.

¹³ U ga'an vu uwa a likuci i uma a va,
 a kanna ka na i atakaci ba,
 u ga'an vu ya'an mazanga adama a madukpa ma na ma ciyai vuza nu
 ba.

¹⁴ U ga'an vu shamgba a nsanji mu uye vu una aza a na a cigai a la'aka ba.
 u ga'an vu neke aza a na a sumai a la'akai ekiye a irala i le,
 a kanna ka na atakaci ke le ba.

Kanna ka Vuzavagudu ki ta devu

¹⁵ Kanna ka na mpa Vuzavagudu n kuya'anka, uduniya raka afada ka yawa
 ta devu.

Avu Edom ili i na vu ya'in, i ta feu a kuya'anka wu i da.
 Ili i na vu ya'in, yi ta o kubono a kaci ka nu.

¹⁶ Tsu na i so'i atakaci,
 a kusan ku cida ku va,
 ta feu uduniya u na u buwai a kutakacika nannai,
 i ta o ku so'o atakaci,
 ali okpo adanshi kata a ya'an le ba.

Ulyai wa aza Isaraila a ukocishi

¹⁷ Ama i ta a kuciya aza a na a la'akai a kusan ku Sihiyona,
 wi ta o ko okpo ubuta wu idashi i cida.
 Kata kumaci ku Yakubu ku doku ku ciya ili yi ukani i le.

¹⁸ Kumaci ku Yakubu ki ta kokpo tsa akina,
 kpa'a ku Isufu tsu melentsu ma akina,
 kpa'a ku Isuwa ko okpo ci'iwa,
 i ta o kusongu le una le.

Ko vuza u kula'aka ba,
 mpa Vuzavagudu n dansai.

¹⁹ Aza a Isaraila a na i a Negebu,
 i ta a kukanan kusan ku Isuwa,
 aza a na i a idashi aginda aza a Yahuda,
 i ta a ku isa idika ya aza a Filisitiya,
 aza a Isaraila i ta a kulya'a ukani,
 wu ubon wi idika ya aza a Ifirayimu n Samariya.

kumaci ku Bayami kpamu ku Iya'a Giliyadu.

²⁰ Kabundai ko osoji ka Isaraila a na a bankai ugbashi,
i ta o kubono a kana idika ya aza Kana'ana, ali a kubana a zarefatu.
Agbashi a na i a Urushelima a ubon u Sefaradu
i ta a ku isa likuci i Negebu.

²¹ Aza na a la'akai n wuma i ta a ku gadukpa,
a kubana a kusan ku Sihiyona a Urushelima,
a kana kusan ku Isuwa,
Vuzavagudu n kaci ka ni da u kulya'a tsugono de.

YUN YUNANA

Kubayuwā

Ukuna u Katagarda ka nampa

Katagarda ka Yunana ki tsa atagarda e eneki a na a buwai punu a Katagarda ka Cida ba, kadanshi ka ni kuyongo ku da, a kudansa ukuna u wuya u na u ciyaji keneki ka na ka cigaji ku'iwani kutono wila u Kashile. Kashile ka danai ni u bana a Niniva, likuci i gbayin i tsugono tsa aza a Asiriya, irala i gbani-gbani ya aza a Isaraila. Ama Yunana u ciga kubanka de akaka a Kashile ba, adama a na u yeve ta a kadu ka ni Kashile ka kuciga ku langasa likuci ya ba. Ana o yongoi lo o mpolo n kakuna ma, da u tawaji u banai, da a kubana uteku da wo okpoi ukuna u gbani ana akaka a gbani-gbani a ni a kpadai kuya'an mayun. Katagarda ka dika ta tsu na Kashile ki n utsura mayun a kubana a ubuta wi ili i na u ya'in. Ama n nannai dem, ka da ka dika ta Kashile tsu Kashile ku ucigi kobolo n asuvayali, ayi na u kufuda kucinukpaka vuza unushi kata kpamu wi isa irala i uma a ni, a na wa takacika le kata kpamu wu una le.

Ili i na yi punu a katagarda ka nampa (Udari)

Udeki u Yunana n ukpadi u kushuku u ni 1.1-17 Ushiki wu unushi u Yunana n tsu na u ciyaji wisha 2.1-10 Akaka a Yunana a gbani-gbani adama a Niniva 3.1-10 Asuvayali a Kashile adama a aza a Niniva 4.1-11

Yunana u kpadai kutono kadanshi ka Kashile

¹ Kanna ke te da Vuzavaguɗu u ya'in kadanshi n Yunana maku ma Amita,

² <<Bana a likuci i gbayin i Niniva kata vu dansuka i da ukuna u kadanshi ka Kashile, adama a na ukuna u wuya u ni u yawa ta wa va.>>

³ Ama Yunana u sumai a kubana a Tarishi, u iwain kadanshi ka Vuzavaguɗu. U tonoi n Japa da u ciyaji de kpantsu ku na ka kubana a Tarishi. U tsupai ikebe da u uwai u laza i n ele a kubana Tarishi, u sumai Vuzavaguɗu.

⁴ Da Vuzavaguɗu u suki wunlaji wu utsura punu a mala ma, da wunlaji u gbani-gbani u nanlo u ya'in adanshi wi ta o kuboso kpantsu ka.

⁵ Antiki a raka a panai wovon da yaba dem vi le u lapai una a kubana u kamali ka ni. Da a tsuwain ucanuku u na wi punu a kpantsu ka adama a na ku da ku jebe amiki.

Ama ayi Yunana u bono ta daka vu kpantsu va ali da u vaki da u latai.

⁶ Da vuza kelime vu kpantsu u tawaji u danai ni, <<Yidaji vi alavu? Denga vi deke kamali ka nu, u ga'an ba wi ta a kindana tsu, kata wi isa tsu.>>

⁷ Da antiki a a dananai, <<Tawaji, ya'an ci ya'in kulana ciya ci yeve vuza na u ronokoi tsu adama a nampa.>>A ya'in kulana ku nanlo da kuyikpai u Yunana.

⁸ Da e ecei ni, <<Dana tsu, ili i na i zuwai da ukuna u wuya u nampa u tawaji wa tsu. Yidaji ulinga u nu? Te dai vu utaji? Te dai idika i nu yi? Ko yidaji kelentsu ka nu?>>

⁹ Da wu ushiki, <<Mpa vuza va aza a Ibirahi da, mi ta kpami o kutono Vuzavaguɗu Kashile ka gadi, ayi na u ya'in mala n idika.>>

¹⁰ Dada uma a a panai wovon kau da a danai ni, <<Yidaji i zuwai da vi ya'in nannai?>> Adama a na uma a e yeve ta Yunana wi ta a kusuma a ubuta u Vuzavaguɗu, adama a na u dana le ta de.

¹¹ Mala ma ta na o kudoku kuvuzukpa gbani-gbani. Da e ecei ni, <<Yidai tsa kuya'anka wu adama a na mala ma ma shira bini?>>

¹² Da u danai le, <<Dikai mu kata i vakangu mu punu a mala ma, mala ma mi ta a kuvaku, mpa n yeve ta a na adama a va a da ukuna u gbani-gbani u nampa u tawai wa da.>>

¹³ N nannai dem, uma a a dakakai adama a na o bonoko kpantsu ka a kakina. Ama a fuda ba adama a na wunlai u zuwa ta mala ma o doki abau n abundai u la'i tsu na wi ishi.

¹⁴ Dada e dekei Vuzavaguđu, <<Vuzavaguđu kata vu kasukpa tsu tsu kuwa adama a na tsu unai vuma vu nampa ba. Kata ve ece mpasa n vuma vu babu unushi vu nanlo a kaci ka tsu ba, adama a na avu Vuzavaguđu vi ya'an ta ili i na i yokpoi nu.>>

¹⁵ Da a dikai Yunana da a vakangi ni punu a mala, da abau a mala a o bonoi a vaki gogo'o va lo.

¹⁶ Adama a ili i nanlo, da wovon u Vuzavaguđu u kanai le kau, ali da a ya'ankai Vuzavaguđu va alyuka kobolo n akucina.

¹⁷ Ama da Vuzavaguđu u suki kadan ka gbayin ka tawa ko sodongu Yunana va, da Yunana u yongoi punu a katsuma ka kadan ka ali ayin a tatsu kannan kayin dem.

2

Avasa a Yunana

¹ Da Yunana u ya'in kavasa a kubana u Vuzavaguđu Kashile ka ni ayi punu a katsuma ka kadan.

² U danai, <<N deke ta Vuzavaguđu a katsuma ka atakaci ka va da ta na wu ushuki mu. Punu ubuta u na akpisa a tsu dasangu punu asaun. da n lansa ubanki, da ta na vu panakai mu.

³ Vu vakangi mu a mala mu ugavi, de daka vu mala, da kurara ku mini ku purai mu, da kpamu abau a kanzai mu a la'i utsura u va.

⁴ Da n danai, <Vuzavaguđu vu loko mu ta a ashi a nu, ko n nannai dem m buwa ta o kudoku me ke ene Alisa a gbayin a cida a nu.

⁵ Mini ma dikai mu adanshi mi ta a kudika wuma u va, mala ma palai mu raka, kajanu kpamu ka palai mu gbende ali n kaci dem.

⁶ N libai a mala raka-raka ali da n cinai akpanlai, a bayangi mu a ubuta u kuyongo wa akpisa. Ama avu Vuzavaguđu Kashile ka va, vu utakai mu punu a kpenle ku nanlo n wuma.

⁷ Ana me enei adanshi wuma u va wi ta a kukasa, da n cibai n Vuzavaguđu, avasa a va kpamu a banai wa nu de a Alisa a cida.

⁸ Aza a na o tsu tono amali a gbani a shirikpakai ucigi u Vuzavaguđu u na wi babu uteku kucina.

⁹ Ama mpa n vishipa vu kucikpa wu vu da n kuya'anka wu kata n neke wu kune'e ka akucina ku na n ya'ankai nu. Wishi a ubuta u Vuzavaguđu da wi a kuta.>>

¹⁰ Da Vuzavaguđu u danai kadan ka shama Yunana a kakina ka mala.

3

Yunana u banai Niniva

¹ Da Kadanshi ka Vuzavaguđu ka banai u Yunana a utawi u ire, ka danai,

² <<Denga vu laza a kubana a likuci i gbayin i nanlo ya Niniva, vu bana vu barangu le tsu na n danai nu.>>

³ Da Yunana u dangai da u lazai a kubana Niniva. Likuci ya ta na i da yi ta n ugbonguri n abundai, vuza wi ta a kufuda wa ya'an ayin a tatsu kafu u fuda u pasamgbanai i da.

⁴ Da Yunana u uwai punu a likuci ya da u ya'in nwalu punu ali kuliva ku te. Da u kanai kuya'anka le kadanshi punu n kalakatsu ka gbayin n u danai, <<Ayin amangere a da a buwai a na a kuna aza a likuci i Niniva i nampa.>>

⁵ Da ta na aza a Niniva a ushuki n kadanshi ka Kashiile ka, Da a zuwai uma dem a kana una, da maku n vuza gbayin a kanai una da a ukai aminya a kpalu da kpamu a shikai unushi u le.

⁶ Ana kadanshi ka ka yawai atsuvu o mogono ma Niniva, da u dangai a kakuba ka ni, da u fodoi aminya o tsugono a ni da u zuwai, da u dikai aminya a unambukatsuma n kushika unushi da u ukai, da u dasangi o kokomo.

⁷ Da mogono ma zuwai a salaka aza Niniva, a dana le,
<<Mogono n aza gbagba'in a likuci a sala ta a dana,

<<Kata vuza ko manama ko ushiga wa anaka ko nlala a lya'a ili ba. Kata a lya'a ko o so'o mini ba.

⁸ kasukpa a uka vuma, ko nnama aminya a na o kuyotsongu yaba dem wi ta n unambukatsuma n ushiki wu unushi. Ya'an kpamu e deke Vuzavaguđu n utsura u le dem, kata yaba dem u kasukpa uye u kuya'an ka gbani-gbani dem, n kađu ka ni ka na ka tsu zuwa vishili.

⁹ Yayi u yevei u ga'an ba Vuzavaguđu u saba'a kađu ka ni kata u kasukpa wupa u ni u bono u ya'anka tsu kasingai u kpađa kuna tsu?>>

¹⁰ Ana Vuzavaguđu we enei tsu na a ya'in da kpamu a kasukpai kawuya ke le, da u panai asuvayali e le, wu una le ba tsu na wi ishi u sheshei kuya'an

4

Wupa u Yunana n asuvayali a Vuzavaguđu

¹ Ili i nampa ya i langasa ta Yunana kađu kau ali da u ya'in wupa.

² Da u ya'in kavasa a kubana u Vuzavaguđu u danai, <<Vuzavaguđu, ashe ili i nampa i da n danai ali mpa bi'i a kpa'a ba? Ali da mi ishi n sumai a kubana Tarishi. N yeve ta avu vuma da vuza va asuvayali kau n kađu ka yuwu, vu tsu sudukpa kađu gaba ba, vi ta kpamu n ucigi u uma kau. Vuzavaguđu yayi u sankai nu vu kpađa kutakacika le?

³ Adama a nannai Vuzavaguđu dika wuma u va, u la'a ta n kuga'an n kuwa a na mo yongo n wuma.>>

⁴ Da Vuzavaguđu u wu ushuki ni, <<U ga'an wu ta avu a kaci ka nu vi ya'an wupa?>>

⁵ Da Yunana wu utai punu a likuci ya da u banai u dasangi a ubon u kasana ka likuci ka, lo a ubuta wa da u ya'in lo kafalaka adama a na u ciya kulu, da u shamgbai adama a na we ene i na i kuciya likuciya.

⁶ Da Vuzavaguđu u zuwai ili i yoku tsu uyan yu uta lo adama a na u neke Yunana kulu adama a na u pala yi a ubuta u kanna. Ayi Yunana da u ya'in mazanga kau adama a ili i na yu utai va.

⁷ Ama kayin a kasa da Kashiile ka zuwai azun a takuma uyan wa, adama a na u da u lumba.

⁸ Ana kanna ka sudukpai da Kashiile ka zuwai wunlai u gbangam wu utai a kasana da kanna ka lapai Yunana a kaci kau ali adanshi wi ta a kulima. Ali da u cigai u kuwa da u danai, <<Ili i nampa ya u la'a ta n kuga'an n kuwa.>>

⁹ Ama da Kashiile ka danai Yunana, <<Vi ta n utsura u na vi ya'in wupa n uya'an wa?>> da Wu ushuki,

<<Mayun derete ɗa, ali n ya'an wupa u na u yawai n kuwa.>>

¹⁰ Da Vuzavagudɗu u danai ni, <<Derere ɗa avu vu panai asuvayali a ili i na avu ɗa vi ca'i ba? Avu ɗa kpamu vu zuwai i ɗa i gbonguroi ba? Ili i na yu utai kayin ke te ɗa kpamu i kuwai kafu kayi ke ire?>>

¹¹ Ashe mpa ma kufuda ma pana asuvayali a Niniva likuci i gbayin i nanlo ba? Likuci i na yi n uma ali akan amangatawun n kamanga (120, 000) uma a na e yevei ugula ko usingai u le ba? Ali nu nnama n na mi punu a likuci ya?>>

Keneki Nahum Kubayuwā

Katagarda ka Nahum ka ishīpa i māzāngā i dā adama a uyikpi u Niniva, likuci i gbayin i Asiriya i na yi a tsurala n Isaraila. Ugan ba a dāna tā katagarda ka a kaya ka (612) kafu a matsa Yesu. I tā e kene uyikpi u Niniva atakaci a Kāshilā a dā adama a ugbamukaci u ni n ka gbani-gbani ka ni. Atakaci a nampa a tāwā tā a ukocishi u tsumani ci cindere kafu a matsa Yesu.

Ili i na yi punu udari

Afada adama a Niniva 1:1-15
Uyikpi u Niniva 2:1; 3:19

¹ Akaka adama a Niniva. Na lo va dāda katagarda ka kene ka na keneki Nahum vuza va aza a Elikoshi we enei.

Wupa u Vuzavaguḍu adama a Niniva

- ² Vuzavaguḍu Kāshile vuza cishe'e dā,
vuza na u ci ya'an katsupu,
Vuzavaguḍu vuza katsupu dā,
vuza va asuvu a usuḍukpi kpamu.
Vuzavaguḍu u tsu tsupa tā irala i ni,
u tsu bonoko tā wupa u ni a ubuta wi irala i ni.
- ³ Vuzavaguḍu vuza wupa dā gogo'o ba,
ama vuza tsu tsugbayin n utsura dā,
Vuzavaguḍu wi a kukpaḍa kutakacika vuza vu unushi ba.
Uye u na Vuzavaguḍu u tsu wala, kabatalikpau ka gbayin ka tsu vugulā tā,
eleshu kpamu dāda kubuta ku ene a ni.
- ⁴ U tsu barangu tā mala ali me ḍekpe,
u tsu zuwa tā nyeneke raka n ḍekpe.
ali n ubuta u kalina a Bashan nu nsasan n Kamelu dem,
a na i n mita mā taku nu ndānga n tsu ḍekpe tā,
apaḷu a Lebano dem a tsu lumba tā.
- ⁵ Nsasan m gbagba'in n tsu gbaḍa tā e kelime ka ni,
aginda kpamu a tsu derikpe tā.
Kaṭa idika i jengede e kelime ka ni,
e, ali aduniyan kobolo n ili i na yi punu dem.
- ⁶ Yayi wa kufuḍa kushamgba e kelime ka ni, u ya'an baci wupa?
Yayi wa kufuḍa kugbama asuvu e kelime ka ni, dā baci u ya'in wupa?
Wupa u ni u tsu vama tā tsa akina,
akpanlai a gbagba'in o tsu boso tā e kelime ka ni.
- ⁷ Vuzavaguḍu vuza singai dā,
ubuta u kushedeḍu u dā wi a kanna ka atakaci.
U tsu ere tā aza a na a tsu shedeḍu wā a ni.
- ⁸ Ama tsu mini ma na ma ayai wi tā a kuni'wantangu irala i ni raka,
wi tā a kuyawaka Niniva uteku,
kaṭa u loko aza a na a iwain ni a kubana a kayimbi.
- ⁹ Yidai i zuwai dā yi a kushiya tsurala n Vuzavaguḍu?
Ili raka ko yidai baci wi tā a kubonoko i dā gbani,
babu vuza na u kuya'an tsurala n ayi kure.
- ¹⁰ Irala i ni,

i ta ugbabi tsa awana,
 i ta an oso'i a na a oso'i mara ma makai le,
 a n nwalu n a tangalangi a maza me le,
 i ta o kusongu le raka,
 an mita me dekpu.

¹¹ Punu a katsuma ka Niniva, da vuza yoku wu utai,
 vuza na u fobusoi ka gbani-gbani a kubana u Vuzavaguđu,
 u nekei odoki a gbani-gbani.

¹² Ili i na Vuzavaguđu u danai i daɗa na,
 <<Aɗa aza Asuriya, ko a na wo okpoi yi ta n kabundai,
 tukpa n utsura kpamu,
 i ta kugbatya ɗa, kata a takpa ɗa.
 Aɗa aza a Yahuda, ko a na wo okpoi n neke ɗa ta atakaci,
 mi o kudoku ma takacika ɗa kpamu ba.

¹³ Gogo na mi ta o kukodo kogboro ke edeku a ɗa,
 ka na aza Niniva a zuwakai ɗa,
 kata kpamu n kasa ikani,
 i na a shiyakai ɗa.>>

¹⁴ Vuzavaguđu u neke ta kadanshi,
 adama a Niniva u danai,
 <<I o kudoku kupana kula ku nu ba.
 Amali u she'wei n uluwi a nu,
 mi ta a kukapa a ɗa a katsuma ka alisa amali a nu,
 kata n fobuso ko wu kasaun,
 adama a na avu ili i mariki i ɗa ba.>>

¹⁵ Lana, a gaɗi vu nsasan m gbagba'in,
 ene a vuza na u tsu tuka n arabali a singai a ɗa na,
 ayi na u tsu sala ukuna u matana.
 Avu Yahuda, zuwa kaɗiva a nu,
 Shatangu uzuwakpani u nu.
 Adama a na ili i gbani-gbani i nanlo Niniva,
 a takpai ta raka,
 i ta a ku una le raka-raka.

2

Uyikpi u Niniva

¹ Vuza munuka u fobuso ta, avu Niniva,
 u zuwa ta osoji a mashilya ma likuci ma.
 a ya'an kindi ku ubuta u kushedeke wu n nshilya,
 fobuso mayin,
 bolongu osoji a nu raka.

² Adama a na Vuzavaguđu wi ta o kubonoko,
 n uga'in u Yahuda n wa aza a Isaraila raka,
 ko ɗa baci aza a kupura uciyi,
 a purai uciyi u likuci u le raka,
 ko ɗa baci a langasai a shina a ndimbi e le.

³ Nraga mo osoji ma aza a Niniva n na n fudai kuvon,
 n shilyamgba ta ushili,
 osoji i ta u uki,
 n akashi a shili.
 Ekeke o doku e le a kutasa,
 tsu melentsu ma akina,

- a kudangusa nsara e kuneke le wovon.
⁴ Odoku, n ekeke odoku o kuvon,
 a kanai iladi i kavama a uye,
 a kubana n obonoi,
 punu asuvu a kabanga ka likuci.
 ku uta ku le tsu kutashi ku makuni ku da,
 a nwalu a na uladi.
⁵ Mogono ma Niniva me dekei osoji a gbagba'in a ni,
 da a kanai ku tadatsa n yikpai a uye a kutawa.
 A dakakai a kubana a mashilya ma likuci ma,
 da a shikpai i na i kere le.
⁶ A bayuwai adaba a mini,
 da kpa'a ku mogono ku ripulai.
⁷ O fodoi Egbere aminya da a laza'i n ayi,
 agbashi a nkere n ni a mashi,
 mashi ma kpalu me le tsu mashi ma modoi ma a,
 a zuwai ekiye e le aci.
⁸ Tsu mini ma na mo bosoi a kashan,
 aza a Niniva a kusuma a ku uta punu,
 uma a kudana le <<Shamgbai! Shamgbai!>>
 Ama babu vuza na u kpatalai wu indanai kucina.
⁹ Purangi azurufa.
 Purangi azanariya.
 Likuci ya yi ta tukpa nu uciyi kakau,
 uciyi u ni wi n uteku ba.
¹⁰ Niniva u namgba ta,
 wo okpo ta agali,
 adu a uma a ni e derikpe ta,
 akangatsu e le e kuje'e,
 akyun e le kpamu a mbala,
 ashi e le raka a ulangashi.
¹¹ Yidai i ciyai likuci i Niniva,
 i na yi tsu kpenle ki ikawu?
 Kpenle ku na a tsu bana muku mi ikawu,
 ubuta u na kawu n amaci e le a tsu kara'a,
 kobolo n muku mi ikawu babu wovon.
¹² Kawu u tsu saza ta i na,
 i yawai ni kobolo m muku n ni,
 kata kpamu wu una ka vuka vu ni manama,
 u shatangu kpenle ku ni n uciyi ugbani,
 ungu a ni kpamu nu nnama n kakamba.
¹³ Vuzavagudu u danai,
 <<Mi ta a tsurala n avu Niniva,
 mi ta o kusongu ekeke o odoku o kuvon a nu,
 kata kotokobi ku una osoji a nu aza a na i tsu ikawu,
 mi ta a sanaka wu vu una uduniyan.
 Kata n sanaka aza u suki a nu kubanka n akaka a na e kuneke wovon.>>

3

Niniva wi ta o ko okpo agali

- ¹ Ili ya atakaci i da avu likuci i munuka,
 ayi na u shanai tukpa n a'uwa abundai,

n ucanuku u na a isai.

² Panai, izumgbi yi nshashau n yi ekeke,
n izumgbi ya iladi yo odoku,
n kugbaḍa ke ekeke o odoku.

³ Inda bi'i akumbi odoku o kuvon,
otokobi nu nsara a kutasa tsa akina,
na ḍa kobolo ka uma ka na unai,
na ḍa kaginga ke even a uma,
even a uma babu uteku,
uma a kutaḍatsa a gaḍi vu even a ikyamba.

⁴ Ili i nanlo raḱa i ya'an ta adama a tsugbani ci Niniva,
kashakanlai kasingai ka nanlo ka una wu uyo'o,
mamaḱi mo tsuboci ma a,
ayi na u yansaḱi uduniyan ubuta u tsugbani u ni,
uma kpamu a ubuta wa ala'win a ni.

⁵ Vuzavagudu mala'imili u danai, mi ta a tsurala n avu,
mi ta a ku Vagaḱukpa ciyanpa tsu nu, kaṱa m palaka aṣhi a ni.
Kaṱa n zuwa idika kakau yi ene ciyampa tsu nu,
kaṱa tsugono kpamu ce ene wono u nu.

⁶ Mi ta a ku vishangu wu ili yu unata,
kaṱa n goyo wu,
n bonoko wu ili i kugoyi.

⁷ Aza a na e enei nu raḱa i ta a kusuma kaṱa a dana,
<<Niniva wo okpo ta agali, ya yi u kuya'an kpalu ku ni?>>
Te dai n kuciya aza na e kuneke yi kadanshi ka uremi u kaḍu?

⁸ Niniva, avu vu la'a ta likuci i Tebesu,
i na yi a kaḱina ka kuyene ku Nilu,
m mini ukara'i u ni dem?

Mala ma'a ubuta u kushedeḱu u ni,
mini ma'a mashilya ma ni.

⁹ Itopiya m Masar ḍa utsura u ni,
Futu n Libiya ele ḍa a tsu banka yi,

¹⁰ N nannai dem a dikai ni,
a bankai ugbashi,
a minjarai aci a muku n ni,
a nsanji mu uye dem.

A ya'in kazagba adama nkoshi m gbara-gbara n ni
ḍa a shiyai uma a gbagba'in a ni dem ni ikani.

¹¹ Avu a kaḱi ka nu Niniva vi ta o kuso'o mara ma makau,
kaṱa vu takacika n abundai,
ali vu laṣa ubuta u kushedeḱu a ubuta wi irala i nu.

¹² Nshilya mu utsura u nu raḱa mi ta o ko okpo babu utsura,
i ta a kulya'a le tsu umaci u maḱiri,
u na u ge'wei,

a makyan ma na baci a gbaḍai maḍanga ma,
kaṱa umaci wa u yikpa a una u vuza na u kulya'a le.

¹³ Lana bi'i osoji a nu,
i ta tsa amaci e mere ma nu.

Utsutsu wi idika i nu yi ta ubayuwu,
adama a irala i nu,
akina e lebece ta agbaguratsu e le.

¹⁴ Kenuku mini adama a na i ta a ku kambuku wu,
tarai mini ma abundai kafu kuvon ku yawa.

Doku katsura ka nshilya n nu,
bana a kadaḅa vu naṇa ci'in,
ḁika ili kuya'anka iputa.

¹⁵ Dem n ofoḅuso a nampa,
akina a ḁa a kulya'a wu,
kotokobi kpamu ki ta a kugbatya kuḁeku ku nu.
Kaṭa a lya'a wu tsa kakyu'un.

Vu doku kaḅundai ka nu tsa akyu'un,
ḁa vu yimkpai n kaḅundai ci ishigi.

¹⁶ Vu doki kaḅundai ka aza a tsulaga a nu,
ali a la'i kaḅundai ka azangata a gaḁi,
e le i ta tsu ntaḁamaḁi n na n tsu baṛakpa evelyu e le,
kaṭa a imkpa a laza.

¹⁷ Ngono n nu i ta tsu ntaḁamaḁi,
nkoshi m gbara-gbara n nu mi ta an kaḁuma ka ntaḁamaḁi
a ku tele a wuyan

a ayin a utani
kaṭa makyan ma na baci kannu ku utai a imkpa a laza,
babu vuza na u yevei ubuta u na a kubana.

¹⁸ Avu mogono ma Asiriya,
ngubi n nu n lata ta,
e yevei a nu a gbaḁika ta.
Uma a nu a wacuwai a nsasan,
babu vuza na u ku bolongu le.

¹⁹ Babu i na i kupotsotongu untsu a nu,
untsu a nu a munuka a ḁa.
Vuza na baci de dem u panai arabali a nu,
kaṭa u basa ekiye u dana,
adama a na yayi u kpaḁai ku takacika,
ekiye a nu?

Katagarda ka Zafaniya Kubayuwa

Keneki Zafaniya u dana ta uma kadanshi ka Kashiile a ayin a ukocishi a tsumani ci cindere kafu a matsa Yesu (KY). U yotso ta u ya'an ta kene ku nampa aya kupa kafu mogono Josaya u lapula ukuna u kutoni a kaya ka amangatawanta n kamanga n kete (621) kafu a matsa Yesu (KY).

Katagarda ka ki ta udi n kadanshi ka ukuna u kene ku na uma a kiwanai n ufa. Kanna ka afada n kanna ka wuya ki ta lo a kutawa ka na Vuzavagu du u kutakacika Yahuda adama a na wi ta a kucikpa amali. Vuzavagu du wi ta feu a kutakacika idika i uma i na i buwai.

Ko a na wo okpoi a takacika ta de Urushelima, a kubana kelime i ta o kubonoko likuci ya tsu na yi ishi cau. Uma i ta a kudangu punu, i ta o ko okpo aza a usubi n mariki. Vuzavagu du n ka ci ka ni wi ta a kupana uyo'o u ya'an mazanga adama a uma a ni a na a buwai, a na u ya'ansakai nwalu n le.

Ili i na yi punu udari

Kanna ka na Vuzavagu du u kutakacika aza a Yahuda ki ta lo a kutawa

1:1-18

Udeki adama a kushika ku unushi 2:1-3

Atakaci adama a idika i uma a na e yevei Kashiile ba 2:4-15

Atakaci a Urushelima n wishu u ni 3:1-13

Vishipa vu mazanga 3:14-20

Kanna ka afada a Vuzavagu du wa aza a Yahuda

¹ Vuzavagu du u ya'in kadanshi n Zafaniya kolobo ka Kushi, matsukaya ma Gedaliya, vuza na esheku a ni Amariya, maku ma Hezekaya, a ayin a na Josaya kolobo ka Amon wi o tsugono tsu Yahuda.

² Vuzavagu du u danai,

<<Mi ta a ku una ili raka,
a aduniyan.>>

³ <<Mi ta a ku una uma nu nnama dem,

Mi ta a ku una nnu n gadi,
n adan a mala,

mi ta kpamu a ku una aza a gbani-gbani n amali e le,
kata m purangu vuma vu lima aduniyan.>>

⁴ <<Mi ta a kubarukpa kukiye ku va n ya'an tsurala n Yahuda,
n aza a na i a idashi a Urushelima dem.

A ubuta u nanlo da mi a ku una aza a na a buwai a kucikpa kamali ka Balu,
n ula a anan ganu va amali a nanlo.

⁵ Mi ta a ku una aza a na a tsu kumba gadi vu kukpa,
a cikpa kanna n wotoi n azangata.

Mi ta a ku una aza a na a tsu kudangu a kucina n Vuzavagu du,
i kpamu a kucina n kamali ka Moleka.

⁶ Mi ta a ku una aza a na o bonoi n kacapa,
a kasukpai kutono Vuzavagu du,
n aza a na a kpafai kulansa ili u Vuzavagu du,
kpamu a lansa kusheshe ku ni ba.>>

⁷ Pada bini e kelime ka Vuzavagu du Kashiile,

- adama a na kanna ka Vuzavaguḍu ka yawa taḡ devu,
 Vuzavaguḍu wi taḡ kufobuso kanna ka afada,
 kpamu u zagba taḡ aza a na a kuya'an a ḡa,
⁸ A kanna ka nanlo, mpa Vuzavaguḍu,
 <<Mi taḡ a kutakacika aza e kelime n aza o tsugono,
 n aza a na i o kutono kuyongo ki idika yi uduma.
⁹ A kanna ka nanlo mi taḡ a kutakacika,
 aza a na a banai aḡ ubutaḡ u kaḡḡivaḡ kaḡ aḡali,*
 n ele na a shatangi i'uwa yi nvali maḡ aḡali n le,
 n ukuna u modoruko n kalya'a.
¹⁰ Vuzavaguḍu u danai, <<A kanna ka nanlo,
 i taḡ a kupana maḡshi na ḡe aḡ Utsutsu u Kadan,
 a pana yoroli ḡe a kakambu ke ire,
 n izumgbi yi ili o kubososo a gaḡḡi vu nsasan.
¹¹ Shikaiḡ, aḡḡaḡ na yi idaḡshi a ubon u kuden ku Morota,
 adama a na i taḡ a ku una aza a tsulaga raḡaḡ,
 n edengi azanariya n azurufa raḡaḡ i taḡ a ku una le.
¹² A ayin a nanlo mi taḡ aḡ kulansaḡ Urushelima nu nkuni,
 mi taḡ a kutakacika aza a na a tsu zuwaka nu ukuna ba,
 aza a na a tsu dana aḡḡu e le,
 <Vuzavaguḍu wi a kuya'anaka tsu kasingai ba,
 ko u ya'anaka tsu i gbani-gbani ba.>
¹³ I taḡ aḡ kupuraḡ uciyi u le,
 kaḡaḡ o boso i'uwa i le,
 ko a na wo okpoi a ma'a taḡ i'uwa,
 ama aḡ kudasangu punu ba,
 i taḡ aḡ kucimba ashina a itacishi,
 ama o kuso'o maḡyanḡ ma ba.>>

Kanna ka gbayin ka Vuzavaguḍu

- ¹⁴ Kanna ka gbayin ka Vuzavaguḍu ka yawa taḡ devu,
 ka yawa taḡ devu ḡa kpamu ki aḡ kutawaḡ gogo'o.
 Izumgbi i kanna ka Vuzavaguḍu yi taḡ n okono,
 a kanna ka nanlo keyevi ko kuvon ki taḡ aḡ kushikaḡ kau.
¹⁵ Kanna ka nanlo ki taḡ o ko okpo kanna ka wupa,
 kanna ku unamgbukaḡsumaḡ n atakaci,
 kanna kaḡ munuka n kulangaḡsu,
 kanna kaḡ kayimbi ka kpaḡbam,
 kanna ke eleshu n kayimbi ka gbayin,
¹⁶ kanna ka ku uvulaḡ avana n isali i kuvon,
 adama aḡ likuci yiḡ ukanji n nshilya mu ugadi.
¹⁷ Mi taḡ aḡ ku tukaḡ n atakaci aḡ ubutaḡ u uma,
 ali aḡ wala tsaḡ ayimbaḡ,
 adama a na a nusaka taḡ Vuzavaguḍu,
 i taḡ aḡ kutsuwanḡ mpasa tsu mini,
 inyama yiḡ ikyamba i le an tsutaḡ.
¹⁸ A kanna ka wupa ka Vuzavaguḍu,
 azanariya ko azurufa e le,
 a kufuḡḡa ku isa le ba.
 Aḡ katsumaḡ kaḡ usuḡḡukpi u cishe'e u ni,
 aduniyan dem i taḡ aḡ kuya'an wu uni,

* **1:9 1:9** Na va kuyongo ku ḡa ka aza o kutoni kaḡ aḡali a Filisitiya. Laḡaḡ 1 Sam 5:5

wi ta a kutuka n uteku wa aduniyan gogo'o lo.

2

Afada adama irala i Yahuda

- ¹ Bolongi, bolongi a ubuta ute,
ada uduniyan u na wi n wono ba,
² kafu makyan ma na a zuwai ma yawa,
kafu o loko da tsu kopo,
kafu wupa u Vuzavaguđu u tawa da,
kafu kanna ka wupa ka Vuzavaguđu ka tawa da.
³ Lansai Vuzavaguđu,
ada aza a na i goyoi kaci ka da aduniyan.
ada na yi o kutono wila u ni,
lansai kasingai n kugoyo kaci ka da,
u ga'an ba o sokongu da a kanna ka wupa Vuzavaguđu.
⁴ Likuci i Gaza yi ta o kokpo ko vuza,
Ashikelon wo okpo agali.
I ta o kuloko aza a Ashidodu n kanna a kaci,
kata a mutsukpa idika i Ekoron.
⁵ Ili ya atakaci i da wa aza a na i o kuyongo a kakina ka mala,
ada uma e Keritiya.
Kadanshi ka Vuzavaguđu ki ta a tsurala n avu,
avu Kana'ana, idika ya aza a Filisitiya.
I ta a ku una wu,
ko vuza u kubuwa n wuma ba.
⁶ Kakina ka mala, ki ta o kokpo ubuta u kaguba,
wi ta o ku okpo ubuta wu ngubi n ushiga wu nkyon.
⁷ Kakina ka mala ka ki ta o kokpo ubuta wu ukani,
wa aza a kagimi ka kpa'a ku Yahuda,
ubuta u na a kuya'an kaguba.
N kulivi a vaku lo,
a i'uwa ya aza a Ashikelon.
Vuzavaguđu Kashile ke le wi ta a kulana le,
wi ta kpamu o kubonoko le n uciyi u le.

Afada adama a Mowabu n Amona

- ⁸ <<M pana ta ulami u na aza a Mowabu a ya'in, n ishikushi i na aza a Amona a ya'in,
tsu na a ya'ankai uma a va ulami,
da a ya'in aradi a danai i ta a kulya'a idika i uma a va
⁹ <<Adama a nannai,
mpa Vuzavaguđu Mala'imili, Kashile ki Isaraila,
n danai, n kucina ta n wuma u va,
mayun Mowabu wi ta o kokpo tsu Sodom,
Amona tamkpamu tsu Gomora,
idika ya yi ta o kokpo ubuta wa awana,
n enle a mkpadi a na a buwa n uga'in ba ko wannai.
Uma a va a na a buwai i ta a ku pura ucanuku u le,
a lya'a ukani u le.>>
¹⁰ Na da katsupu ka na a kuciya adama a aradi e le,
adama a ishikushi n ulami u na a ya'ankai uma a Vuzavaguđu
Mala'imili,

¹¹ Vuzavaguḡu wi ta o ku okpo ili i wovon we ele,
 wi ta a ku una aṡali aduniyan raḡa,
 yaba dem aduniyan wi ta a ku kuḡangu wa a ni,
 a ubuta u na wi n iḡika yi uduniya u na u buwai.

Afada adama a iḡika i Kushi

¹² Aḡa aza a Kushi
 i ta a ku una ḡa n kotokobi.

Afada adama a Asiriya

¹³ Vuzavaguḡu wi ta a kubarukpa kukiye ku ni u shilika n ubon u gaḡi,
 wi ta a ku una Asiriya,
 wi ta o kubonoko Niniva agali,
 uḡekpu tsu kakamba.

¹⁴ Ushiga wi ili i kuzuwa wi ta a kuvaku e mere,
 nu nnama n kakamba dem.

Asakali n maḡpaṡuwaṡ,
 i ta o kuyongo a kumi'i ku ni.
 Maṡhi maḡpaṡuwaṡ a kuta n katusu,
 ma agawun tamkpamu a utsutsu,
 i ta a kupalukpa kukpa'a,
 a kaṡukpa ogboli a nḡanga n sida e keteshe.

¹⁵ Na ḡa likuci yi shi n tsugbayin,
 i na yi shi n maṡana.
 I na i tsu danaka kaḡi ka ni,
 <<Vuza vu yoku wi lo ba mpa ḡa koci.>>
 laṡa tsu na wo okpoi agali,
 ubuta wi iva'in yi nnama n kakamba.
 Vuza na baci u walai lo dem,
 wi ta a kuya'an kaḡuru, kaṡa u gbaḡa kaci.

3

Unushi u Urushelima n ushibi u ni

¹ Ili ya atakaci a kubana a likuci yi ugbamiwasuvu,
 likuci yi nshinda n modoruko!

² U tsu panaka vuza ba,
 u tsu ushuku a lapulaka yi ba.

U zuwa kaḡu u Vuzavaguḡu ba,
 u gbaga Kaṡhile ka ni ba.

³ Aza e kelime a ni ikawu i yura i ḡa,
 aya'infada a ni nkunzukurunzu n ḡa n na n tsu uta n kulivi,
 ele na a tsu buka ili yi asa ba.

⁴ Eneki a ni uma a kavama a ḡa,
 aza a kalya'a a ḡa.

Anan ganu a ni a natukpai,
 ili i na yi ciḡa.

Da kpamu a kpaḡai kutono wila u Kaṡhile.

⁵ Vuzavaguḡu na wi punu a likuci ya,
 wi ta n usubi,
 u tsu nusa ba.

Usana lakam u tsu ya'an ta kasingai,
 babu usana u na u tsu kpaḡa kuya'an kasingai,

- ama uma a gbani-gbani i n wono ba.
- ⁶ Vuzavaguḡu u danai, <<N takpa ta kumaci ka aduniyan,
ubuta wu utsura u le u naṁgba ta.
Da kpamu n langasai uye u le,
ko vuza u tsu tonu punu ba.
O bonokoi likuci i le agali,
ali ko vuza a buwaka punu ba,
ko vuza u buwa punu ba.
- ⁷ N danai, <Mayun uma a va a pana wovon u va,
ushuku n kulapulu.>
I o kudoku kutakpa asuvu e le,
a kakuna ka na m barangi le ba.
Ama da o doku ya'in mali,
a natukpa kaci ke le.
- ⁸ Vuzavaguḡu u danai,
<< Vanai, kanna ka na n kudanga n ya'an kadanshi adama ada,
adama a na n sheshe ta n bolongu uma aduniyan,
n tsugono kakau,
adama a na n tsuwanka le wupa u va,
n asuvu a usudukpi a va dem.
adama asuvu a usudukpi e cishe'e tsu va,
i ta o kusongu aduniyan raka.
- ⁹ <<Kata m bonoko elentsu a uma a va cida,
adama a na raka vi le e deke kula ku Vuzavaguḡu,
kata a cikpa yi n kaḡu ke te.
- ¹⁰ Ili i na i dikai a ndolu n Kushi,
aza a na a ci cikpa mu,
uma a va a na i uwaciwi,
i ta a kutuka mu n kune'e.
- ¹¹ <<A kanna ka nanlo i e kuneke wu wono ba,
adama a ugbamiwasuvu u na vu ya'ankai mu ba,
adama a na mi ta a ku utuka aza ugbamiwasuvu,
n aza aradi e mere ma da.
Yi o kudoku ya ya'an ugbamukaci,
a kusan ku cida ku va ba.
- ¹² Ama mi ta a kukasukpa aza a mariki,
n aza a na o goyoi kaci ke le,
aza a na e nekei adu e le u Vuzavaguḡu.
- ¹³ Aza a Isaraila a na a buwai,
i o kudoku a ya'an unushi ba,
i kpamu a kudansa a'uwa ba,
adama a na kelentsu ka a'uwa ki o kuyongo a una u le ba.
I ta a kuya'an kalina a vaku,
ko vuza u kurikpasa le ba.>>
- ¹⁴ Ya'an ishupa, avu Sihiyona,
dangusa kalakatsu kau avu Isaraila.
Ya'an mazanga n izoshi,
avu Urushelima.
- ¹⁵ Vuzavaguḡu u takpaka wu ta atakaci a nu,
da kpamu u lokoi irala i nu.
Vuzavaguḡu, mogono mi Isaraila, mi ta e mere ma nu,
vi a kupana wovon ba.

- 16 A kanna ka nanlo i ta a kudana Urushelima,
<<Kata vu pana wovon ba, avu Sihiyona,
kata vu kasukpa ekiye a nu a kuwa ba.
- 17 Vuzavaguḏu Kaṣhile ka nu ki ta e mere ma nu,
kovonshi ka'a ka na ka tsu ciya ulya'i.
- Wi ta a kuya'an mazanga n avu,
wi ta a ku saba'asaka wu n ucigi u ni,
wi ta a kuya'an mazanga n avu a ubuta u kuya'an ki ishipa.
- 18 Tsu na a ci ya'an a kanna ka kaḏiva,
mi ta a kutakpaka ḏa ka gbani-gbani,
i o kudoku e neke ḏa wono ba.
- 19 A ayin a nanlo, mi ta a kutakacika,
aza a na i a kutakacika wu raḓa,
mi ta a ku wawa maḓutsuma,
mi ta kpamu o kubolongu aza a na ishi a wacuwai.
- Mi ta o kubonoko wono ucikpi,
i ta a kulya'a kula aduniyan.
- 20 A ayin a nanlo mi ta o kubonoko ḏa a kpa'a,
n bolongu ḏa a ubuta ute,
kata n zuwa ḏa i ya'an kula.
- i ciya ucikpi a ubuta u uma aduniyan dem,
a ayin a na baci m bonokoi ḏa n unaṣingai u ḏa.>>
- Mpa Vuzavaguḏu n dansai.

Katagarda ka Hagai Kubayuwa

Katagarda ka Hagai ki ta ufiki n akaka a gbati-gbati a na keneki Hagai u ciyai a ubutau u Vuzavagudu a kayau ka amangatawantawun n kamanga (520) kafu a matsa Yesu (KY). Cina de uma a kasukpa ubutau u tsugbashi o bonoi o yongoi a Urushelima aya kenu, ama A'isa a gbayin a, a buwa ta ufadi. Akaka a, a zuwa ta aza e kelime a uma a ma'asaka A'isa a gbayin. Da Vuzavagudu u ya'in uzuwakpani u kulya'a ku kelime n kuciyau ku matana a kubana, u uma a na a saba'i nwalu n le, da o bonoi cida.

Ili i na yi punu udari

E nekei kadanshi a ma'asaka A'isa a gbayin 1:1-15

Akaka a ukani u kadu n kukede apa'a 2:1-23

Uneki u kadanshi a ma'asaka A'isa a gbayin

¹ A kanna ka iyain ko wotoi u tali, a kaya ke ire ko tsugono tsu Dariyu, Vuzavagudu u ya'in kadanshi n keneki Hagai, udanai, ya'an kadanshi n Zerubabelu kolobo ka Shiyatiyelu, gomuna vu Yahuda, n Jesuwa kolobo ka Jehozadaku ganu vu gbayin.

² Ili i na Vuzavagudu Mala'imili u danai i danna, <<Uma a nampa a danai, <Kata ayin a yawa a na a kuma'asaka A'isa a gbayin a Vuzavagudu ba.> >>

³ Da Vuzavagudu u ya'in kadanshi n keneki Hagai, u danai.

⁴ <<Yi ene ta u ga'an ta a makyan ma nampa i yongo a i'uwa i singai-singai, kata i kasukpa A'isa a gbayin okpo agali?>>

⁵ Gogo na i na Vuzavagudu Mala'imili u danai i danna, <<Lanai ukuna u da!

⁶ I ci ca'a ta n abundai, ama kata i kucikpa i kya'a kenu. I ci lya'a ta ilikulya'a, ama i ci cuwa ba. I tsu so'o ta mini, ama ma ci yawa da ba. I tsu uka ta ntogu, ama n da n tsu pala da utani ba. Aza a na a ci isa katsupu, adanshi i ta a ku zuwa sa ikebe ya o nsolo n na n tasai.>>

⁷ Ili i na Vuzavagudu Mala'imili u danai i danna, <<Lanai ukuna u da!

⁸ Kumbai a gadi vu nsasan kata i tuka nu ndanga adama a na a ma'asaka kpa'a ka, ciya m pana uyo'o u ku da, kata kpamu n ciya tsugbayin de.

⁹ I tsu zuwa ta adu yi ta a kuciya n abundai, ama da kucikpa i ciyai kenu. Kenu vu na i tukai a kpa'a, n tsu uvula ta i da i laza, yidai i zuwai nannai? Vuzavagudu Mala'imili u danai, adama a kpa'a ku va ku na i kasukpai agali da, ama yaba dem vu da wi ta a kataci ka kuma'a kpa'a ku ni.

¹⁰ Dada i zuwai gadi u sankai n ciza, idika kpamu i kpadai kumatsa ili.

¹¹ N tukai n udekpu a idika ya, n ubuta wa aginda, n ashina a ilya, n ashina a itacishi, nu ndanga n zaitu, n ili i na i tsu uta a idika, ali n uma nu nnama dem, kobolo n ulinga we ekiye u da feu.>>

Uma o tonoi wila u Vuzavagudu

¹² Da Zerubabelu kolobo ka Shiyatiyelu, n Jesuwa kolobo ka Jehozadaku ganu vu gbayin, kobolo n uma a na a buwai dem, o tonoi kadanshi ka Vuzavagudu Kashile ke le, da kpamu ushuki n kadanshi ka ni ka na Vuzavagudu Kashile ke le u suki u keneki Hagai. Da uma a a panai wovon u Vuzavagudu.

¹³ Da Hagai, vuza vu usuki vu Vuzavaguḏu, u danai uma akaka a, u danai, <<Mpa Vuzavaguḏu, mi ta kobolo n aḏa.>>

¹⁴ Ta Vuzavaguḏu u sa'wai kaḏu ka Zerubabe kolobo ka Shiyatiyelu, gomuna vu Yahuda, n Jesuwa kolobo ka Jehozadaku, ganu vu gbayin nannai, n uma a na a buwai dem. A tawai ḏa a gitai ulinga u kpa'a ku Vuzavaguḏu Mala'imili, Kaṣhile ke le.

¹⁵ A gitai ulinga a kanna ka kamanga n ka naṣhi ko wotoi u tali, a kaṣsuma ka kaya ke ire ko tsugono tsu Dariyu.

2

Tsugbayin tsa A'isa a gbayin a savu

¹ A kanna ka kamanga n kete ko wotoi u cindere, ḏa Vuzavaguḏu u ya'in kadanshi n keneki Hagai, u danai,

² <<Ya'an kadanshi n Zerubabe kolobo ka Shiyatiyelu, gomuna vu Yahuda n Jesuwa kolobo ka Jehozadaku, ganu vu gbayin, kobolo n uma a na a buwai dem, vu ece le,

³ <Yayi a kaṣsuma ka ḏa u buwai n wuma ali ḏa u ciyai we enei kpa'a ku Vuzavaguḏu n tsugbayin ci ni ci cau? Nini dai yi e kene ku ḏa gogo na? E kene ku ḏa ili i yoku i ḏa ba?

⁴ Ama gogo na tsurukpa, avu Zerubabe, tsurakpa, avu Jesuwa kolobo ka Jehozadaku, ganu vu gbayin. Tsurukpai aḏa uma a idika ya, Vuzavaguḏu u danai. Ya'in ulinga, adama a na mpa Vuzavaguḏu Mala'imili mi ta kobolo n aḏa.

⁵ A ayin a na yi utai a idika i Masar n ya'an ka ḏa ta uzuwakpani n danai, ayinviki a va i ta o kuyongo n aḏa, ta ka'a ki nannai ali n anana, adama a nannai kata i pana wovon ba.>

⁶ Na ḏa ili i na Vuzavaguḏu Mala'imili u dansai, mi e kugeshe ba, mi ta a kugbaḏa gaḏi n aduniyan m mala n idika i dekpu.

⁷ Mi ta kpamu a kugbaḏa uma aduniyan raka, kata a tuka n uciyi u le raka a kpa'a ku va. Mi ta a kushatangu kpa'a ku nampa n tsugbayin. Vuzavaguḏu Mala'imili u dansai.

⁸ Vuzavaguḏu Mala'imili u danai, azanariya n azurufa a va a ḏa.

⁹ Tsugbayin tsu kpa'a ku savu ku nampa kula'a ku cau, Vuzavaguḏu Mala'imili u danai. A ubuta u nampa mi ta a ku tuka n unaṣingai m maṭana, Vuzavaguḏu Mala'imili u dansai.>>

Unaṣingai adama aza a usubi

¹⁰ A kanna ka kamanga n ka naṣhi a kaṣsuma ko wotoi u kuci, a kaya ke ire ko tsugono tsu Dariyu, ḏa Vuzavaguḏu u ya'in kadanshi n keneki Hagai.

¹¹ <<Ili i na Vuzavaguḏu Mala'imili u danai i ḏanna, <Ecei anan ganu ili i na wila u danai.

¹² Vuza yoku u kataḷa baci inyama i na yi cida o motogu ma ni, ḏa motogu ma ma sa'wai boroji, ko ili i kulya'a ko maḡyan ko mani'in ko icu'u yi ilikulya'a dem, na lo wi ta a kuzuwa ili ya yi okpo cida?>>

Da anan ganu a ushuki a danai, <<A'a.>>

¹³ Da Hagai u danai, <<Vuza u natukpa baci kaḑi ka ni a ubuta u kusa'wa keven ki ikyamba, ali ḏa kpamu u sa'wai ili i te a kaṣsuma ki nampa ka, nanlo va wi ta a kuzuwa ili i nanlo ya yi okpo n unata?>>

Da anan ganu a danai, <<Ili ya yi ta o ko okpo n unata.>>

¹⁴ Da Hagai wu ushuki le u danai, <<Vuzavagudu u dana ta, <Ta ka'a ki nannai u uma a nampa n uduniyan u na wi kelime ka va, n ulinga we ekiye u le dem, n ili i na i e kuneke yi ta n unata.

¹⁵ Gogo na lanai kuyongo ku da ili i na i dikai na a kubana kelime. Kafu i kiyangu katali a gadi vu vutoku a kuma'a A'isa a Vuzavagudu, ninidai kuyongo ku da ki.

¹⁶ I tsu bana ta a ubuta u koto ki ili i kashina n i danai yi ta a ku kunzuku kagisamkpatsu kamanga, ama kucukpa i cina kagisamkpatsu kupa koci. I tsu bana ta a ubuta u kupisha makyen n kusheshe ku na i kuciya punu edele amangatawun a madiki, ama kucukpa i cina punu edele amangere koci.

¹⁷ Vuzavagudu u danai, n tukai da n wunlai wu usudukpi da u zuwai ica'ashi ya ashina i da i lumbai n kerepu, m mini ma akpanga ma na ma langasai ashina a da, n nannai dem i bono wa va ba.>

¹⁸ Lanai, kuyongo ku da gogo na a kubana kelime, ili i na i dikai a kanna ka kamanga n ka nashi ko wotoi kuci, kanna ka na a varai kuma'a ka A'isa a gbayin a Vuzavagudu. N ciga ta i sheshe mayin a ukuna u keci ku nampa.

¹⁹ I buwa n icu'u i kuca'a o mpon n da ba, ili i na i dikai ayin a na i ca'i. Gogo na ashina a itacishi, nu ndanga mu mbiri, nu ndanga n zaitu n da, i o kudoku kumatsa umaci u gbani-gbani kpamu ba. Ama ili i na i dikai a kanna ka nanlo ali a kubana n kelime, mayun mi ta a kuzuwaka da unasingai.>>

Vuzavagudu u ya'ankai Zarubabelu uzuwakpani

²⁰ Vuzavagudu u ya'in kadanshi n keneki Hagai kakawa kure, a kanna ka kamanga n ka nashi ko wotoi u kuci, u danai,

²¹ <<Dana Zerubabelu gomuna vu Yahuda, mi ta a kugbada gadi n idika.

²² Mi ta a kutakpa tsugono ci idika kakau, mi ta kpamu a kulangasa ekeke o odoku mu una akumbi e le, odoku i ta a kuyikpa akumbi e le kpamu i ta a ku unanai n otokobi.

²³ Vuzavagudu Mala'imili u danai, a kanna ka nanlo, mpa mi ta a kudika wu, Zerubabe kolobo ka Shiyatiyelu kagbashi ka va, mi ta o kubonoko wu tsu katambari ka va, tsu na mogono ma ci ya'an ulinga n katambari ko tsugono ci ni, adama a na n zagba wu ta, Vuzavagudu Mala'imili u dansai.>>

KENEKI MALACI Kubayuwā

Ili i na kula ku nampa Malaci ki a kadanshi dāda, vuza va akaka a va. A dāna tā katagarda ayin aya amangatawun (500) Kafu a matsa Yesu (KY), ci na o kotso kuma'a A'isa a gbayin a Urushelima. Akaka a gbayin e keneki a dāda, kudeke ku anan ganu n uma a Isaraila raka a saba'asaka mariki me le a uzuwakpani u le n Kashile. A makyan ma dāda anan ganu n uma a Isaraila raka a kpaḍai kutono mejege tsu kuyotsongusu ku Musa. A kanai kuya'anka Kashile unushi a ubuta u kuya'anka yi kune'e ku na ku kpaḍai kuyotso.

Kadanshi ka na ka la'i a katagarda ka nampa dāda, <<Kanna ka Vuzavaguḍu.>> A kanna ka nanlo, Vuzavaguḍu wi tā a kutawa u ya'an afada, kata kpmu u cidatangu uma a ni cida. Ama kafu ili i nanlo i gita wi tā a ku suku n vuza va akaka vu ni u lapula uye, u sala kpmu ukuna wu uzuwakpani u Kashile.

Ili i na yi punu udari a katagarda ka nampa

Unushi wa aza a Isaraila 1:1; 2:16

Afada a Vuzavaguḍu n asuvayali a ni 2:17; 4:6

¹ Na da akaka a Vuzavaguḍu a kubana wa aza a Isaraila a ubuta u keneki Malaci.

Ucigi u Vuzavaguḍu u Yakubu

² Vuzavaguḍu u danai, <<N ciga da tā raka.>> Ama da yu ushiki, i danai, <<Nini dai vu cigai tsu?>> Vuzavaguḍu wu ushiki, u danai, <<Isuwa n Yakubu ele da vuza n vangu ba?>> N nannai dem <<Da n cigai Yakubu,

³ ama n iwain tā Isuwa, m bonokoi ubon wa nsansa n ni wo okpoi agali, n nekei ubuta wu ukani wo okpoi ubuta wu idashi yi nshe'e n kakamba.>>

⁴ Ko a na wo okpoi aza a Edom, kumaci ku Isuwa, ku danai, <<A fada tā likuci i tsu cika-cika, ama ci tā o kubono tsu gisaka ku ma'asaka a gali a tsu.>> Ama Vuzavaguḍu Mala'imili u danai. <<Mayun i tā a ku ma'asaka i da, mpa kpmu mi tā kudoku ku fada, ali sai a dana le <Idika i gbani-gbani,> <Uma a na wupa u Vuzavaguḍu wi e ku geshe a aci e le.> >>

⁵ Yi tā e kene ili nampa ya n ashi a da, kata i dana, <<Vuzavaguḍu vuza gbayin da, tsugbayin ci ni kpmu tsu laza tā kure'e ki idika yi Isaraila.>>

Alyuka a gbani-gbani

⁶ <<Vuzavaguḍu Mala'imili u danai, maku ma tsu cikpa tā esheku a ni, ka tā kagbashi kpmu ka cikpa vuza kpa'a vu ni. To, mpa esheku da ba ci, tedai tsugbayin tsu va? Mpa kpmu vuza kpa'a da baci tedai uga'in va? Ada anan ganu, ada na i tsu goyo kula ku va. I danai, <Ninidai tsu goyoi kula ku nu?>

⁷ Yi e kuneke ilikulya yu unata gadi vu atalialyuka a va. Da kpmu i danai, <Ninidai tsu langasai katalikalyuka ka nu?> To, mi tā a kudana da, uteku tsu na i goyoi katalikalyuka ka va.

⁸ Ayin a na baci i tukai n kayimba ka manama adama ana i ya'anka alyuka, yi tā e kene nannai va u ga'in u da? Ko kpmu ayin a na baci i tukai manama ma na ma zumgbai ko kpmu ma na mi gbaga ba, nannai va u ga'an tā? Nekei vuza tsugono da i da ye ene. Wi tā a kuya'an mazanga? Ko yi tā a kuciya kasingai ubuta u ni? Mpa Vuzavaguḍu Mala'imili n dansai.

⁹ Gogo na, sai i kondo kulansa Kashile, u yotsongu tsu kasingai. N icu'u ya alyuka a na yi ekiye a da da u kupanaka da? Vuzavagudu Mala'imili u dansai.

¹⁰ I shi baci a kuciya vuza vu yoku a katsuma kada vuza na wa ku gbagura utsutsu wa A'isa a nampa, adama a na kata i dyaba akina a gadi vu katalikalyuka ka va gbani ba, mi a kupana uyo'o u da ba, kpamu mi a ku isa alyuka ekiye a da ba.

¹¹ Ali a wuti u kanna a kubana uyikpi u kanna kula ku va ki ta n tsugbayin a katsuma ku uduniyan. A ubuta raka, o tsu songu ta ili i magulani n kune'e ku singai n kula ku va, adama a na kula ku va ki ta n tsugbayin a katsuma ku uduniyan, Vuzavagudu Mala'imili u dansai.

¹² Ama da i bonokoi kula ku va ukuna u gbani, ayin a na i danai katalikalyuka ka Vuzavagudu ili i da ba, kpamu ilikulya i na a zuwai de ili i kugoyi i da.

¹³ Da kpamu i danai, <Tsu owo ta n ili ya atakaci i nanlo ya,> Vuzavagudu Mala'imili. I tukai n ili i na a isai n utsura ko i na yi makutsuma, ko i na yi gbagba ba, kpamu i da da i tukai tsu kune'e ku da. Yi ta e kene mpa mi ta a ku isa i da ekiye a da? Mpa Vuzavagudu n dansai.

¹⁴ Ili ya atakaci i da, u vuza vu modoruko. Danna wi ta n kagiri ka na ki n u'iwini u Kashile ba a ushiga u ni, kana u ya'in uzuwukpani an wa kuneke Vuzavagudu, ama da kucikpa u nekei za vu usan. Ko a na wo okpoi i yeve ta mpa mogono magbayin ma'a, ali uduniyan raka a kupana wovon u kula ku va, mpa Vuzavagudu Mala'imili n dansai.

2

Vuzavagudu u barangi anan ganu

¹ <<Gogo na ada anan ganu kadanshi ka nanlo adama a da a da.

² Yi baci a kuzuwa atsuvu i pana ba, kpamu yi baci a ku zuwa adu a da i cikpa kula ku va ba, mi ta a ku su'uku n da atakaci, mi ta a ku ya'anka unasingai u da una. Mayun, n ya'anka le ta de una, adama a na i zuwa kadanshi ka va adu a da ba.

³ Danna mi ta a kubarangu muku n da, kata kpamu n sura awiyan a nnama n kune'e ku da a ashi a da, kata ta na mutuka da kobolo n awiyan a nnama ma.

⁴ Talo ya kuyeve a na mpa da n suki kadanshi ka nanlo wa da, adama a uzuwukpani u va n kumaci ku Levi u shana, Vuzavagudu Mala'imili u dansai.

⁵ Uzuwakpani u va n ayi uzuwakpani u wuma u da m mataana, u na n nekei ni. na lo va ta na adama a na u pana wovon u da. Kata u pana wovon u va, kata kpamu u cikpa kula ku va.

⁶ Ku yotsongusu ku mayun ki ta a una u ni, a ciya ka a'uwa a una u ni ba. U ya'an ta nwalu nu mpa mayin a katsuma ka mataana n kamayun, da kpamu u zuwai uma n abundai a kasukpai ka gbani-gbani ke le.

⁷ Adama a na u ga'an ta una u ganu u yongo n kuyeve, kata uma kpamu a lansa u da a una u le, adama a na ayi kalingata ka'a ka Vuzavagudu Mala'imili.

⁸ Ama ada anan ganu i kasukpa ta uye, i zuwai uma n abundai a tafatsai a ubuta u kuyotsongusu ku da, da i kodoi uzuwukpani u va u na n ya'in n Levi, Vuzavagudu Mala'imili u dansai.

⁹ Adama nannai, mpa mi ta a kuzuwa aza a Isaraila o bonoko da ili i kugoyi, kata kpamu n zuwa o goyo da e kelime ka uma raka, adama a na i tono uye u va ba, danna a katsuma ka kuyotsongusu ku da, yi a kazagba.>>

Unambi u mariki u Yahuda

¹⁰ Raka vu tsu esheku e te a da tsu ba? Kashile ke te ka'a ka ya'in tsu ba? Yidai da ci n ku usubi wi itoku i tsu ba, ali da tsu kodoi uzuwakpani wi ikaya i tsu?

¹¹ Uma a Yahuda a ya'in unambi wu usubi, a ya'in ili yu unata a katsuma ki Isaraila n katsuma ka Urishelima. Adama a na Yahuda u natukpa ta ubuta u cida u Vuzavaguđu, vu na u cigai, a zuwai amaci a na i a kucikpa Kashile ka uma a pulai.

¹² Vuza na u ya'in nannai, ko ayi da ya, ya'an Vuzavaguđu u takpa yi n kpa'a ku ni a katsuma ka aza a Isaraila, ko da baci u tukai n kune'e u Vuzavaguđu Mala'imili.

¹³ Ili i na kpamu yi a kuya'ansa i danna. I yeki katalikalyuka ka va n kujilya ku da, m masshi, n kusakadangusu adama a na wi o doku kisa kune'e ku na i tsu tuka yi ba.

¹⁴ Ama da yi ecei, i danai, <<Yidai i sankai ni ku isa alyuka a tsu?>> Adama a na Vuzavaguđu magan ma'a a katsuma ka nu n vuka vu nu vu na vu zuwai ali a ayin a na avu kadangani, vu na vu doro. Ko a na wo okpoi ayi da kaja'a ki a idashi i nu ka'a, vuka vu uzuwakpani vu nu.

¹⁵ Kashile ka'a ko bonokoi da ikyamba i te n ayinviki e te ba? Yidai Kashile ki a kadanshi n nannai va? U ciga ta muku n tsu mo okpo aza o kuyongo ku singai ku ni. Adama nannai, kata i lana n kaci ka da, kata vuza yoku a katsuma ka da u doro vuka vu na u zuwai ayi kadangani ba.

¹⁶ Adama a na mpa n iwan ta ku una ku yolo Vuzavaguđu Kashile ki Isaraila u danai.<<N iwan ta ukuna u nanlo uteku tsu na n iwain ukuna u vishili. Adama nannai, i zuwaka n kaci ka da, kata yo okpo aza o modoruko ba.>>

¹⁷ Yi o'uso ta Vuzavaguđu n kadanshi ka da. Dem n nanai da i danai, <<Ninidai tsu o'uso ni?>> Ubuta u kadanshi u na tsu danai, <<Vuza na baci dem u ya'in ka gbani-gbani, ayi da vuza singai a ubuta u Vuzavaguđu, kpamu Vuzavaguđu wi ta a kupana uyo'o u le.>> Da kpamu yi ecei i danai, <<Te dai Kashile ka ki, ka na ki a kuya'an afada a singai?>>

3

Kanna ka afada ki ta a kutawa

¹ Vuzavaguđu Mala'imili wu ushuki u danai,<<Lana, mi ta devu n ku suku vuza vusuki adama a na u fobusoko mu uye, ba n megeshe ba kpamu Vuzavaguđu vu na yi a kulansa wi ta a kutawa Alisa a gbayin a ni. Vuzavusuki vu uzuwukpani vu na yi a mali ma kutawa ma ni, mayun wi ta lo a kutawa.

² Ama yayi u kufuda kushamgba a kanna ka kutawa ka ni? Yayi kpamu u kufuda wa a shamgba a makyan ma na u tawai? Adama a na ayi wi ta uteku tsa akina e kuderekpe viyum, kpamu tsu mazuma'un ma lima.

³ Wi ta a kudangu u ya'an afada uteku tsu kaluwi ka azurufa u cidatangu a da. ayi da u kucidatangu kumaci ka aza e Levi kata kpamu u pisha le tsa azanariya n azurufa, ali e neke alyuka a usubi u Vuzavaguđu,

⁴ kata alyuka aza a Yahuda n aza a Urushelima okpo ili kisa u Vuzavaguđu, tsu ayin a cau, kpamu tsu na cau u tsu isa.

⁵ <<Kata yeve n yawa devu n ada adama a na n ya'an afada, mi ta o ko okpo nga'an wo oboci. N aza a tsugbani, n aza akucina a'uwa n aza modoruko n aza a zamalinga e le, n aza a na o tsu doro amaci a na ali ele a kuwai, nu mkpa'an n aza a na o tsu loko omoci, aza a na a tsu pana wovon u va ba. Mpa Vuzavaguđu Mala'imili n dansai.>>

Kuneke ili ite a katsuma ka kupa

⁶ <<Adama a na mpa Vuzavagudu n tsu saba'a ba, adama a nannai ada muku n Yakubu a ku una da raka ba.

⁷ Ali n ayin a ikaya i da da i kpatalai i kasukpai wila u va, kpamu i tono u da ba. Bonoi wa va, kata mpa feu m bono wa da, Vuzavagudu mala'imili ayi da u dansai. Ama da i danai, <Nini dai tsa ku kpatala tsu bono wa nu?>

⁸ Vuma wi ta a kufuda kudoro Kashile? Ama ada yi o kudoro mu, da yi a kudana kpamu, <Nini dai tsu doroi nu?> A ubuta wi ili i te a katsuma ka kupa kobolo n kune'e da yi o kudoro mu.

⁹ Aza a unauwuya u da ada a ulinga u da raka, adama a na yi ta o kudoro mu.

¹⁰ Tukai n ili i te a katsuma ka kupa raka a kunu ku kuzuwa ku va, adama a na ilikulya'a i yimkpa a kpa'a ku va. Kondo mu, yi ta tana e kene, mi ta a kubayuwa atusu a gadi, n tsuwan ka da unasingai wa abundai u mayun.

¹¹ Mi a kukasukpa azu'un a langasa ili i kashina ba. Kpamu ndanga mi itacishi mi ta a shana n umaci, Vuzavagudu Mala'imili u dansai.

¹² Kata uduniyan raka u dana, ada aza a mazanga a da, adama a na idika i da yi ta o ko okpo ubuta wi idashi u singai. Mpa Vuzavagudu Mala'imili n dansai.

¹³ <<I dansai kadanshi ka gbani-gbani a kaci ka va. Vuzavagudu u danai. Dem n nanai, da i danai, <Nini dai ci ya'in Kadanshi ka tsurala n avu?>

¹⁴ I danai, <Ili i gbani i da ci cikpa Kashile. Yidai ci a kuciya a ubuta u kutono ku wila ku ni, ko ishi baci a dana tsu bana u Vuzavagudu Mala'imili a kpalu?

¹⁵ Gogo na ci ta e kene, aza a ugbamukaci ele da aza a unasingai, ali n aza a kuya'an ka gbani-gbani, kulya'a ku kelime ku da i kuya'an koci ba, ama o tsu kondo ta Kashile kata asa m matana.> >>

¹⁶ Da ele tamkpamu aza a na a kupana wovon u Vuzavagudu a ya'in kadanshi uteku u le, da Vuzavagudu ta na u zuwai atsuvu da u panai ili i na i a kudansa. E kelime ka ni ka'a a danai katagarda ka arabali aza a na i a kupana wovon u Vuzavagudu, i kpamu e kuneke yi tsugbayin.

¹⁷ <<Mpa Vuzavagudu Mala'imili, n dana ta, I ta o ko okpo uma a va a mayun, a kanna ka na n zuwai. Mi ta a kupana asuvayali e le uteku tsu na kamaci ka tsu pana asuvayali a maku ma ni ma na ma tsu tono kadanshi ka ni.

¹⁸ Talo ye kuyeve aza a usubi n aza gbani-gbani ili i te ba, kpamu a katsuma ka aza a kutono Kashile n aza a na i o kutono yi ba.

4

Kanna ka Vuzavagudu

¹ <<Lana, kanna ki ta lo a kutawa, ka na aza a ugbamukaci n aza a gbani-gbani raka a kula an ci'iwa, a kanna ka nanlo i ta a kukula gbende ko ili ya kubuwa ba, mpa Vuzavagudu Mala'imili n dansai.

² Ama ada na yi o kutono mu, utsura u wishu u va wi ta a kutawa da tsu kanna. Wi ta o kupotsotongu da tsu kutashi ku kanna. Yi ta a ku uta i kana mazanga tsu ndendem n na a shikpai ushiga.

³ A kanna ka na n kuya'an ili i nanlo, yi ta a ku dasa aza a gbani-gbani, adama a na i ta o ko okpo tsu kokomo punu ataka e ene a da. mpa Vuzavagudu Mala'imili n dansai.

⁴ <<Cibai n kuyotsongusu ku kagbashi ka va Musa, n kadanshi n wila u na n nekei ni a katali ko Horebu, adama aza a Isaraila raka o tono.

⁵ <<Lana n ku su'uku da ta n keneki Iliya, kafu kanna ka gbayin ko wovon ka nanlo ka Vuzavaguɗu ka tawa.

⁶ Wi ta o kudoku kutuka isheku m muku a ubuta ute, ishi baci ta nannai ba, mi shi a kutawa ku una likuci ya raka.>>